UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us] eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et co[n]cionatoris Patauiensis eximii

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

Visual Library

H. XIII. 15.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Th. 1499 a 1

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

H VIII

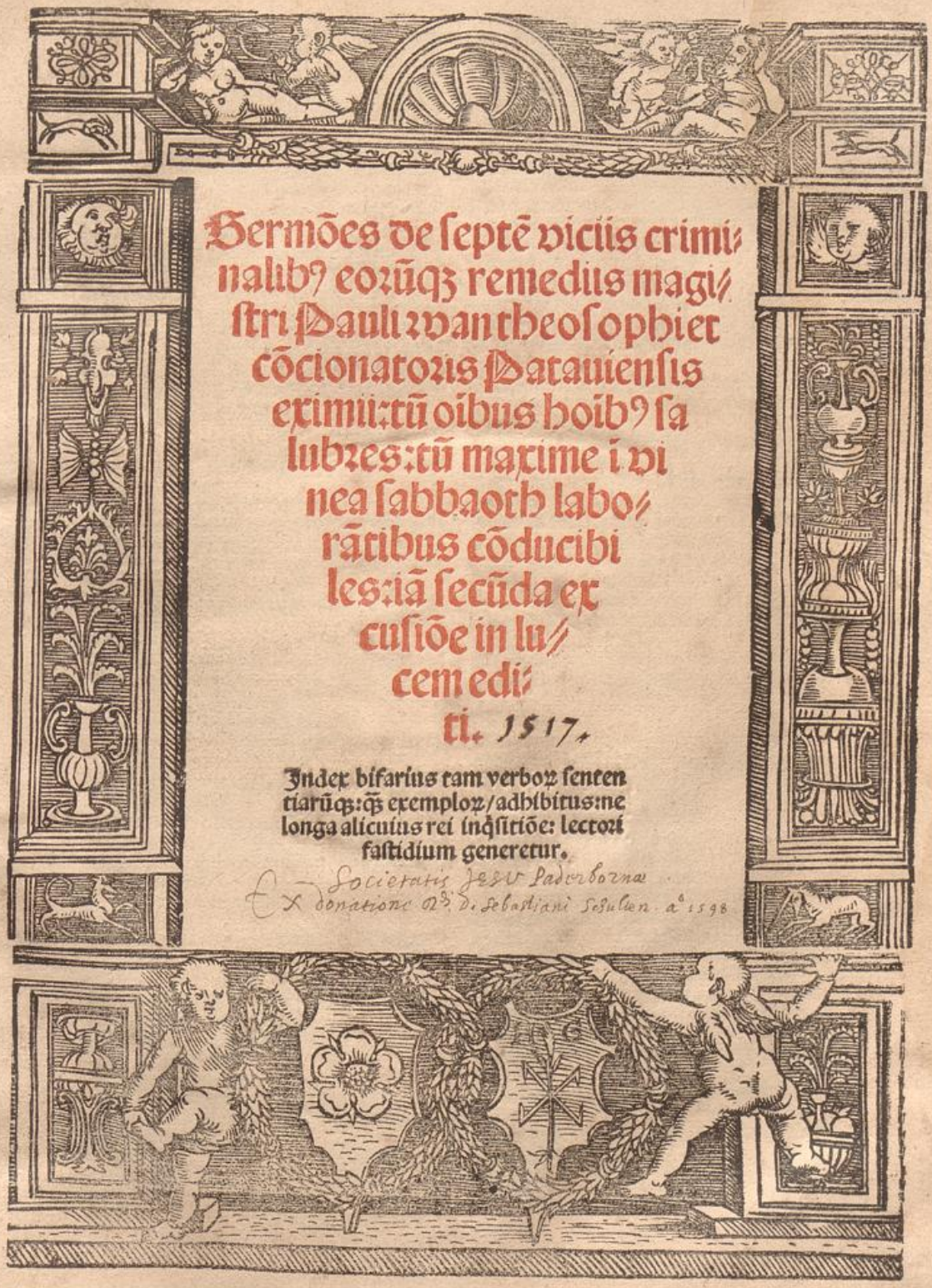

Sermões de septẽ viciis crimi⸗ nalib⁹ eorũq; remediis magi⸗ stri Pauli zvantheosophiet cõcionatoris Patauiensis eximii: tũ oibus hoib⁹ sa lubres: tũ maxime i vi nea sabbaoth labo⸗ rãtibus cõducibi les: iã secũda ex cusiõe in lu⸗ cem edi⸗ ti. 1517.

Index bifarius tam verboꝝ senten tiarũq; ẽ exemploꝝ/ adhibitus: ne longa alicuius rei inq̃sitiõe: lectori fastidium generetur.

Ex Societatis Jesv Paderborna donatione Rd. D. Sebastiani Sesulen. a° 1598

Tabula Alphabetica

Registrū sequēs de

seruit huic operi sermonū de septē vicijs capitalibꝫ: hꝫ attēto/vt numerꝰ descripꝰ numerū ꝑmonū repſentet: ꝙto videlicz ꝑmōe materia q̄ q̄rit inueniat. Lre vo alphabeti oſtendūt in q̄ parte eiuſdē ꝑmōis qō q̄rit inueniat: ꝑm q̄ in q̄libet ſermōe hmōi lre alphabeti in ſpacio ſunt depicte. Q̄ si aliq̄n ponit duplex aut triplex numerꝰ ꝑmonū/aut plures lre alphabeti deſignat q̄ de eadez materia i pluribꝫ ꝑmōibꝫ fit mētio: aut in pluribꝫ locis eiuſdē ꝑmōis iuxta diuerſitatē lrāz alphabeti: vt ꝓz cuilibet numerz aut lras diligēter iſpiciēti. Uerbi gratia. de acceptiōe munerz iniuſta habet ꝑmone xxj. circa lram B. z ꝑmōe. cxxvij. p totū ꝑmōez De remedijs luxurie habet ꝑmone. xcviij. circa lras A B. z ꝙſequnter p totū. z ꝑmōe. xcix. p totū. z ꝑmōe. c. p totū ꝑmonē. Et ſic parifozmiter de alijs intelligi debet.

De littera A

Abſtinētia eſt optima medicina. lxxij. F. z tandē p totū ſermonē

Abſtinētia. lxxiij. A B L. p totū ꝑmonē (O

Abſtinētia a cibo vl' potu qñ hō peccz. lxiij. N

Acceptō mūerz ſex mala facit. cxxvij. p totū ſer.

Acceptio munerz iniuſta. xxj. B. cxxvij. p totū

Acertū cuiꝰ ſit nature. xliij. B

Acidia quid ſit z quare fugienda. lvij. A B L per totum

Acidia diſplicz deo z placz diabolo. lvij. LM

Acidia facit mlta mala. lvij. A B. p totū

Acriſia q̄lis ſit infirmitas. xxx. K

Adulatio q̄tū nocet. viij. B

Adulteriū ē grāde pctm. lxxvj. F

Adulteriū eſt graue pctm ꝑter multa. lxxxj. A B. per totum

Adulteriū viri vel mulierz qō ſit grauiꝰ. lxxxj KL. lxxix. M

Aduocati q̄lit peccāt. iij. B

Aduocati aſſimilāt ſex rebꝰ. xx. B L D p totū

Aduocatꝰ i cauſis aſſumēdis q̄d debeat attēdere. xxj. AB

Aduocatꝰ in cauſa iniuſta pōt ſe habere dupliciter. xxj. B

Aduocati grauit peccāt q̄nq; modis. xxj. L D p totū. cxxvij. p totū

Amicicia iratī ē vitāda triplici rōne. xliij. N

Appellatiōes iniq̄. xxj. D E

Aper cuiꝰ ſit nature. xliij. B

Apes cuiꝰ ſint nature. xliij. E. lvj. B L

Aporbecarij in q̄ delinquūt. cvij. P

Aq̄la diuidit alias aues. xvij. M

Arca Noe eſt figura ꝙozdie. xvij. M

Armoꝛ tria gnā ad ꝓuocādū luxuriā. lxxxix.

Aſini natura. lxxxvj. D (F

Aſpectꝰ mulieris icauꝰ ſex mala facit. lxxxvj AB. p totū. lxxxvij. p totū

Aſpectꝰ mulierz ē nociuꝰ q̄druplici teſtimonio. lxxxvij. AB. per totum.

Aſtutia dolꝰ z fraus in q̄ differāt. ciij. F.

Auaricia quō ſit radix oim maloꝛ. iij. B. cj. AB. per totum

Auaricia dupl'r accipit. ſ. gnālit z ſpēalit. cj. L

Auaricia nō ſolū eſt in diuitibꝫ ſed etiā in pauperibus. ibidem. D

Auaro nihil eſt ſceleſtiꝰ. cij. A. cxxiij. A.

Auaricia eſt deteſtāda ꝑter ſex. cij. B L D p to.

Auaricia aſſimilat idolatrie et q̄re. cij. J

Auaricia infert quattuoꝛ damna grauiſſima. ibidē. M N. per totum

Auarus coꝛ ſuū diuidit. cij. P

Auaricia habet septē filias. ciij. A

Auaricia facit derelinq̄re deū ꝑ intellectū/memoriā z volūtatē. cxxiij. A B L

Auaricia generat tres cecitates. cxxiij. A. cxxvj. L

Auaricia faē boiez idolatrare. cxxiij. D E

Auaricia facit deū impugnare z blaſphemare ibidem. F B

Auaricia facit multa mala ꝙtra ꝓximū. cxxv. AB. per totum.

Auarꝰ mlta mala iſert ſibi ꝑſpī. cxxvj. per totuz

Auarꝰ eſt ſimilis hydropico. cxxvj. B

Auarꝰ eſt ſimil' ſanguiſuge. ibidē. z. cxxxiij. A

Auarꝰ ſeruit diuitijs tripl'r. cxxvj. D

Auarꝰ habet triplicē angſtiā. ibidem. E

Auarus eſt ſimilis cani. ibidem. F

Auarꝰ illaq̄t a diabolo triplicit. cxxvj. J

Auarus eſt certus de ſua damnatione ex tribꝫ cxxvj. KLMN

Auarꝰ nō peniteat ex triplici cauſa. ibidē. L

Auarꝰ eſt magis obſtinat' q̄z iudas. ibidē. M

De littera B

Baſiliſcꝰ. xcj. E

Beatitudo eterna quō ſit meditāda. xij. D

Bellū quō debet ordinari. xvij. L

Bellū iuſtū plura requirit. lj. A B L D E F.

Bellādo licz obedire principi ſacrilego in his q̄ nō ſūt ꝙtra deū. ibidem. F

Bellare an liceat ꝑlatis. ibidem. B D J

Bellando an liceat vti inſidijs. ibidē K

Bellare in die feſto an ſit licitū. ibidē. L

Bella vñ oriunt. lij. A B L D E F B D

Bella ꝓceſſerūt ex auaricia. ibidē. L

Bellū ꝓmū p quē z quō ſit ortū. ibidē. D

Bellis iuſtis q̄re iniuſti vincunt. ibidē. J K L

Bellū nō eſt de facili agendū. ibidē. LM

Bella ſūt vitanda ꝑter multa. liij. A B. p to.

Bellantes in q̄nto ſunt periculo animaꝛ. liij. D. cviij. M N

Bellātes debēt habere octo cōditiones. liij. F.

Bilinguis quis dicat. xxxvij. L

Blaſphemia quid ſit z quot modis fit. xlv. L D E

Blaſphemia contra deū fit quintupliciter. ibidem. F B D J

Blaſphemia contra deū voce fit quadruplicit ibidem. K L M. per totum.

Tabula

Blasphemia est horribile pcm̃ triplici rone. xl vj. AB. p totū
Blasphemātes incurrūt duodecim plagas et maledictiones. ibidē. DEF
Blasphemia qñ sit pcm̃ mortale z qñ venia/ le. xlvij. A
Blasphemia ē maxim pctoꝝ. ibidē. BL DE
Blasphemia est grauiꝰ pcm̃ periurio z homi cidio. Ibidem
Blasphemi puniunt multiplici pena ex tripli/ ci lege. xlviij. O PQ
Bouem furtiuā qntuplo pcipit lex restituere cviij. D
Bubo qd sit. xcij. A
Bufo cuiꝰ sit nature. xliij. J. cij. K

De littera L

Lalceoꝝ vanitas. xxvj. L
Lābioꝝ tria genera. cxx. AB. p totū
Lābia artificialia quo sint inuēta/necessaria z licita. ibidē. A
Lābia realia tripl'r variant. ibidē. DE F G
Lambia casualia z fortuita quo sint licita vel illicita. ibidē D
Lanis ꝓiectares. xxix. E
Lanis rabidꝰ qs ꝓditiones habz. xliij. F
Lantus gregorianus debet in ecclesia decan/ tari. xiij. D
Lantꝰ mulieꝝ est fugiēdꝰ. xcj. A B. p totū
Lātus quo effeminat hoiem. ibidē. p totū
Laritas qntū bonū facit. xxx. O
Larnis delectatio. xciij. B
Lastra z fortalicia ꝑdonū qntum deo displi/ cent. cix. Q
Laupones quo delinquūt. cvij. O.
Lausidici assimilant sex reb. xx. BL. p totū
Lelleratus nimiū cēporalib inteꝝ quo sit pu nitus. cij. T
Lib sumt cum peccato nouē modis. lxv. A B. per totum
Lib anie ꝙdruplex. cij. O
Liconia cuiꝰ sit nature. xcvij. F
Litrogrill' cuiꝰ sit nature. xliij. G
Liuitas qlit' regi debet. xv. E
Liuitas ordinat ad qntz. xvij. BD. p totū
Lliēs i iure qs dicat. xxj. E
Locrodyl' cuiꝰ sit nature. cxvij. P
Lognitio sui ē hoi necia. xij. M. c. J K
Lolluſio qd sit. xxj. L
Lomesatio est viciosa nouē modis. lxv. AB. per totum.
Lōmutatio duplex. cv. D
Locilij cōstantie se. xv. D
Locordia bona virtus. xvj. F. xvij. AB
Locordie necessitas ostēdit multis exēplis. xvij LDE F G. p totū
Locordia vera ciuitatis i duob ꝓsistit. xvij. L
Losciētia est nob necia. x. P. xij. D
Lontēplatiois ociū. lxj. A.
Lorentio z ꝓdere qd sit. xvij. A
Lotētio fit tripl'r. xvij. AB LDE
Lotētio est fugiēda ꝓpt tria. xvij. FG. p totuz
Lotētio facit qntz mala. xvij. K L. p totum
Lontentio viciorum. xvij. K
Lorendēdū nō est cū sex generib boim. xix. A B. per totum
Lontractus triplex est. cxj. L
Lontractus societatis quādo sit licitꝰ vel illici tus. cxxvij. AB. p totum
Lontractus societatis pōt tripliciter variari. ibidem BL. p totum
Lotractus societatis in peciorib ibidez. L
Lontractus in genere quid sit. cxx. K.
Lotractus quasi quid sit ibidem
Lontumelia. xxxij. A. xxxvij. E
Lontumelia quid sit z qlit' cōmittat. xlix. B
Lontumelia quādo sit peccatum mortale aut veniale. xlix. D
Lontumelias qndo homo debz patienter sus tinere. xlix. EJM
Lontumelias aliquādo sustinere est peccatū ibidem. F
Lōtumeliā aliqn debemꝰ repēdere. xlix. GH.
Lontumelia ex quib vicijs oriat. xlix. L
Lonfessores vsurariorꝝ z plebani aliquando re nent ad restitutionē. cxxxij. F
Lonuiciū. xxxiij. A.
Loꝛ durum quid sit. ij. K
Loꝛ nunqz quiescit. lxij. F
Loꝛpus quo aggrauat animā. xxvj. G
Loꝛrupti per munera multa mala faciunt. cxx vij. per totum
Lupiditas quomodo sit radix omniū maloꝝ iij. B. c. AB
Lurio sitas in vestib. xxiij. D
Lurio sitas varia inquirendi. lvj. K

De littera D

Damnū triplex i ꝓtractib soccidaꝝ. cxxj. E
Defectus hominis. xij. F
Defectus triplices potest vnus homo alteri obijcere. xlix. L
Demon quandoqz fit incubus quandoqz suc cubus. lxxviij. A
Demones aliqui nō tentant de luxuria. lxxvij. A. lxxviij. D
Depositū retinere quale sit peccatum. cvij. E.
Derisio quantū sit peccatū. lxix. D (cxv. L
Detractoꝛ. xiij. J. xxxij. D
Detractoris lingua quantū nocet. xxvij. F
Detractio quid sit z quantū malū. xxxiij. AB per totum.
Detractoꝛ ꝓter maliciam suā comparat mul/ tis reb. ibidem. BL. p totum
Detractio qñ sit pcm̃ mortale vl veniale. xxv. A
Detractoꝛ quomodo teneat ad restitutionez fa me. ibidem B
Detractio est graue et periculosum peccatum ꝓter tria. ibidem L
Detractiones audire qntū sit pcm̃. ibidez. DE
Detractiois sūt tres modi. xxxvj. ABL
Detractio offēdit tria gña boim. xxxvj. DE F.

Detractiõis remedia.ibidẽ.EFB
Detractiõem audiẽs q̃liter se debz hẽ.xxxvj. BHJKL
Detractoris lingua pungit triplici spina.xxxv
Detractio sepe ẽ vtil illi cui ꝺetrahit (vj.J
Ibidem.KL
Detractio ẽ medicina z venenũ.ibidẽ.L
Detractio est remediũ ꝓpter adulationẽ z non cõuersõ.Jbidẽ.
Deꝰ q̃re punit pcã eternal'r.j.B
Deus irascit triplicit ꝓpter plura.xxxix.AB. per totum
Deus q̃re phibuit voluptatẽ cibi z poꝰ z ve nereoꝝ.lxxix.L
Diabolus vtruz sit directe causa peccati.ij.L D.xviij.B
Diabolꝰ altercabat cuz angelo Michaele de corpe Moysi.xlvj.B
Diabolꝰ pnãs Job oĩb rebz q̃re sibi relict vxo rẽ.lxxxvij.FB
Dilectio primi ex tribz debz hãi.xxxj.D
Dilectio parẽtũ q̃lis eẽ debz.xxxij.E
Dimidiũ iusti pcij quõ intelligit.cxj.B
Discordia q̃d sit.xiij.B
Discordia puenit ex sex caus.xiij.LD.p totũ
Discordia triplex.xv.AB.p totũ
Discordia multa mala facit.xvj.AB.ptotũ. xvij.AB.p totum.
Discordia inf deũ z boiem triplex fuit.xvj.D
Discordia offendit bonũ corpale z rpale.xvij. AB.p totũ
Discordia offendit bonũ tẽporale triplici rõ ne.xvij.LD.p totũ
Disputare cũ hereticis an sit licitũ.xviij.D
Diuitie plura mala faciũt.v.D
Diuitie quõ sint appetẽde.xxxij.B
Diuitie q̃re tãtũ amant cq̃ cũ anxietate adq runt.cj.EF.p totũ
Dites cõpat naui ĩ piculo marj.ibidẽ.J
Dolꝰ/fraus z astutia quõ differũt.ciij.F
Domꝰ q̃d sit.xvij.M
Domos edificare nimis sumptuose est pcm. xxvij.EFB.p totũ
Donatio ꝓpter nuptias q̃d sit.cxxxj.J
Dormiẽces nimiũ q̃nta mala incurrũt.lix.B
Dormiẽdo vtrũ possit hõ peccare.lx (LD HJKLM
Dos q̃d sit.cxxxj.A
Dotẽ nõ soluẽs quõ puniꝰ.ibidez.D
Dos qñ põt peri.cxxxj.J
Dotẽ i tribz casibz lucrat marieꝰ.ibidẽ.K
Draconis natura.xliij.B
Dubiũ vel piculũ qñ excusat ab vsura.cxviij. AB.p totũ.cxxxiij.K

De littera E

Ebrietas q̃liꝫ apud antiq̃s depingebat.lxvij. AB.p totũ
Ebriosoꝝ male ꝺictiões.ibidẽ.p totũ.
Ebrietas facit q̃tuor mala.lxviij.AB.p totũ
Ebrietas facit sex mala.lxix.AB.p totũ
Ebrietas facit deflere peccata.lxix.E
Ebrietas facit vomitum/feroꝛem/tremoꝛẽ. lxix.K
Ebrij sẽ ab alijs vitãdi ne p eos ifician.lxix.L
Ebrietas inducit seruitutẽ pessimã.lxix.M
Ebrietas facit octo mala.lxx.AB.p totum.
Ebrietas quãdo sit pcm mortale/veniale/aut nullum.lxxj.ABLDE
Ebrijs alteꝝ facies quõ peccat.lxxj.LD
Ebrietas ex qbz causis aggrauat.lxxj.E
Ebrietatis remedia.lxxij.AB.per totũ.lxxiij. AB per totum.
Edificioꝝ excessus est culpabilis tripliciter ꝓ vij.EFBH
Elemosyna valet cõtra luxuriam.c.D
Elemosyna valet cõtra omnia mala.cij.X
Emptio z venditio qualit fieri debent.ciij.B per totũ.cxxxiij.LD
Emptio et venditio rerũ quando sit vsura vel nõ.cx.AB.per totum
Emptio mille florenũ.soluẽdoꝝ per decem an nos.p septingẽtis florenis est licita ibidẽ.L
Emere rem litigiosam an sit licitũ.cx.M.
Emere rẽ minori precio q̃ valet ꝓpter rps dif ferendũ:qñ licz.ibidem.OPQ
Emere rem minori precio q̃ valet ꝓpter pueꝛio nẽrpis an licet.ibidem.R
Emere redditus prediales ad vitã an sit vsura cxj.ABLDE
Emere hereditarie possessiones prediales quã do sit licitum ibidem.FB
Emere pecuniarios redditus an sit vsura.ibi dem.HJKL.
Emptoꝛes rerũ iniuste ablataꝝ quomodo te nenẽ ad restitutionem.cxxxij.E
Equorum excessus peccatũ est.xxvij.B
Erinacius cuius sit nature.xliij.B
Etates mundi quattuoꝛ sm poetas vsq; ad presens.lij.L

De littera F

Faber infernalis fabricat luxuriam.lxxxix.E.
Fabula poetica.xiij.D
Fallere potest quis dupliciter.lj.K
Fama nostra est necessaria ꝓximo.x.P.xiij.D
Fama quantũ sit diligenda.xxxv.L.
Familie excessus est viciosus.xxvij.D
Famuli vsurariorum in quanto sunt periculo cxxx.J
Fascinatio qualiter fiat.xcv.D.
Fastuosꝰ sumptuose edificantiũ.xxvij.D
Ferrũ cuius sit nature.xxx.B
Festa aliqui dicident z quomodo.lxj.LD
Ficulnee quare christus malediꝛit.xxij.J
Filie septem viciorum capitaliũ.vij.BH.
Filius mercãdo de bonis pris an teneꝰ cũ fra tribz lucꝝ diuidere.cxxxj.E
Flagella quattuoꝛ fiunt ex vsuris.cxxiij.K
Flos pulcer cito marcescit.ix.B
Folles diaboli sunt procuratrices luxurie. lxxxix.E.

Tabula

Fornicatio simplex q̃d sit ꝛ q̃le pcm̃. lxxvj. E. xcvj. E
Fornicatio simplex est vitãda ꝓp̃ tria. lxxix. A B. p totu3
Fornicationẽ comitant q̃nq3 picula. lxxix. DE per totum
Fornicationẽ simplicẽ q̃re deus ꝓhibuit. lxxx. ABLDE
Fornicationẽ ꝓhibẽdo de⁹ misericordiẽ nobis cũ egit. ibide3. LDE.
Fornicationẽ quilibet vitare potest. lxxx. F B per totum.
Fornicãdo an vir pl⁹ peccet q̃3 mlier. lxxix M
Fozamẽ ac⁹ i euãgelio q̃d sit. cij. y.
Fozticia latronũ q̃ntũ deo displicẽt. cix. Q
Fozticudinẽ corporalẽ quattuor mala sequũt. x. BL DE
Frater q̃druplex. lxij. E
Fraus/dol⁹ ꝛ astutia differũt. cij. F
Fraus q̃druplex. cxij. AB. p totũ. cxxxiij. D
Fraus culpabil' q̃druplex. ibidẽ. L DEF
Fuga est optimũ remediũ ꝓtra luxuriã. lxxx viij. F. xcviij. AB. p totũ
Funicul⁹ triplex q̃d sit. iij. E
Furtũ q̃d sit ꝛ q̃le pcm̃. cvij. BL
Furtum quãdo sit mortale peccatũ vel veniale. ibidem. F B
Furari i necessitate an sit licitũ. ibidẽ. J
Furtum est fugiẽdum ꝓter multa mala. cix. AB. p totu3.
Fures in quãtis sunt periculis. ibidem. A B. p totum.

De littera B

Balli ꝓfectates q̃ sint. xiij. E
Barrulosi sũt fugiẽdi. xix. AB
Bloria vana. viij. ix. x. xj. xij. p totũ
Bl'ia eterna meditãda. xij. H
Borgones q̃d sint. xciij. B
Brando. xvj. E
Brecor heresis. xv. L
Bula sequit ex ocio. lxij. A
Bula ẽ vitãda ꝓp̃ multa. lxij. BL. p totũ
Bula quõ ꝛ q̃re sit pcm̃. lxiij. A BL
Bula quãdo sit peccatũ mortale aut veniale. lxiij. DHJ
Bule spẽs sũt q̃nq3. lxiij. KL
Bule species q̃ sunt pcã mortalia vl' venialia. ibidẽ. MN
Bule viciũ infert multa mala. ibidẽ. P QR lxvj. AB. p totũ
Bula quib⁹ modis i generali cõmittat. lxv. A B. per totum
Bulosor deus est venter: ꝛ quõ veneri seruiunt. ibidẽ. E
Bula ex q̃b⁹ causis debz vitari. ibidẽ. L
Bule remedia. lxij. AB. p totum. lxiij. A B per totum.
Bulosi assimilant porcis. lxij. E

De littera C

Hercules quid fecit. x. D
Heredes qualit̃ tenent restituere. cxxxij. E
Heresis quid sit. xv. BL
Heresis grecor. xv. L
Homo potest seipm licite laudare quadruplic iter. x. O P. xij. E. xiij. DEF
Homini necessaria est cognitio sui. xiij. N
Homo quare facilius inclinat ad malum q̃ ad bonum. xxxij. O
Homo habuit triplicem honorem in sui creatione. vij. A
Homo redditur odibilis ꝓter decem. xxxiij. AB per totum
Homo est debitor multis ꝛ vni ex illis nõ potest satisfacere. lxvj. D
Homini est vtile scire q̃ sine dei adiutorio nõ potest bene agere. lxxx. LM. p totũ
Homo quõ potest mutari in bestiam. xciij. B
Homo quid sit. cij. D
Homo in varijs opinionib⁹ doctorum quomõ se debet habere. cxxij. M
Homicidium est horribile ꝓpter decem. lv. AB. p totum.
Homicidio deus ꝓuocat ꝓter q̃nq3. lv. L
Homicidij pena triplex. lv. H
Homicida tangens occisum quare facit ipsum cruentare. lv. LM
Homicida quis dicat. lv. PQ
Humiles comparant grano tritici. vij. B

De littera J

Jactantia quid sit. ꝛ quando peccatũ mortale aut veniale. xij. BL
Jdra serpens habet multa capita ꝛc. cxxvij. L
Jdrus serpens cuius sit nature. cxvij. P
Jeiunium vnde ꝛ quõ habet originem. lxxiij. ABL
Jeiunium quadragesimale q̃re nõ seruat illo tpe q̃ ch̃s ieiunauit. lxxiij. D
Jeiuniũ q̃re ꝛ ad quẽ finẽ sit istitutũ. lxxiij. E
Jeiuniũ valet ꝓncipalit̃ ad tria. ibidẽ. F. (F
Jerusalez destructio ꝛ mala tũc facta. xxxix. B
Jmagines lasciue sũt reꝓbẽsibiles. lxxxv. BL
Jmproperium. xxxiij. A
Jnanis gloria q̃d sit ꝛ quãtũ fugienda. viij. p totum. ix. x. xj. xij. xiij. A. p totum
Jncendiarius quis dicat. liij. A
Jncendiũ est graue peccatum ꝓter octo. ibidẽ BLD. p totum
Jncestus est valde pcm̃. lxxvj. B
Jncestus est detestabilis ꝓter plura. lxxxij. A B per totum
Jncestus est ꝓhibitus etiã matrimonialit̃ ꝓpter plura. lxxxij. EF BHJ.
Jncubi ꝛ succubi: qui dicunt̃ ꝛ quõ fiat ꝓ demones. lxxviij. A. lxxxvij. B.
Jnfernalia supplicia sũt meditanda cõtra vanam gloriam. xij. B
Jnfernales pene. cij. Ky.
Jngratitudo. cij. U
Jnimicicia. xxxvij. E

Alphabetica

Inobediẽtia accipit duob⁹ modis.xxij.A
Inobediẽtia est peccatū mortale triplici ratione.xxij.B
Inobediẽs q̃s dr ex duplici cā.xxij.E
Inobedientia est detestabilis ꝓter q̃nq̃s.xxij.DE.p totū.
Inobediẽtia est detestabil' ꝓter multa mala q̃ ex ea sequunt'.xxij.D
Inobediẽtia valde displicꝫ deo.xxij.L.xxiij.L
Insidias ponere q̃ sit licitū.lj.K
Intẽtio cupiditat' i mutuo ẽ triplex.cxxix.F
Intẽtio triplex mutuātiū.cxv.KL.p totū
Intentio remunerationis siue ꝑmie triplex.cxxiij.D
Interesse q̃d sit z q̃re dr.cxxij.D.cxxxiij.B
Inuẽtio rerum nō restituẽtaꝫ quale sit pcm̃.cvij.D
Inuẽtariū q̃d sit.cxxxij.E
Inuidia.xiiij.J.xxviij.AB.per totum.
Inuidorū q̃tuor genera.xxviij.B
Inuidi dolent de bonis aliorꝫ quadruplici ratione.xxviij.E
Inuidia quō describit ab anticꝭ.xxviij.DE per totum.
Inuidia orit' ex q̃tuor.xxix.AB.p totū
Inuidia ẽ pcm̃ diabolicū.xxix.B.
Inuidia diaboli vl' inuidia homis que sit peior.xxix.E.
Inuidia detrahit pluribꝫ generibꝫ hoim.xxix FBH
Inuidia fac̃ sex mala.xxx.AB.p totū ꝼmonẽ
Inuidia difficulter curatur ꝓter tria.ibidem BLDE.
Inuidia p̃eturbat iudiciū ratiõis quadrupliciter.ibidem.J
Inuidia ẽ peior auaricia ira z odio.ibidẽ.P
Inuidia q̃n sit peccatuꝫ mortale aut veniale.xxxj.AB
Inuidia bz q̃nq̃s filias.ibidẽ.B
Inuidie remedia sũt q̃tuor.ibidẽ.LDE
Inuidia quō mouet bella.lij.B.
Job cũ eẽt ꝑuat⁹ filijs z filiabꝫ z rebꝫ ꝓpalibꝫ: q̃re nō ẽ ꝑuat⁹ vxore.lxxxvij.FB
Ipocrit' q̃ntū malū sit.xiij.JK.p totū.
Ipocritaꝫ signa.ibidẽ.KN (M
Ira an sit gui⁹ pcm̃ q̃ odiū vl' cõuersio.xxxij
Ira q̃druplex i scꝑtura.xxxviij.AB.p totum
Iras cit' de⁹ ꝓpt̃ septẽ vicia capitalia.ibidẽ.BL
Ira dei q̃lis sit ostẽdit.xxxviij.AB (p totū p totum ꝼmonẽ.
Ira dei a multis nō timet ꝓpt̃ tria.ibidẽ.FB MJKL
Ira dī oñdit' ee terribil' ex tribꝫ.xxxix.ABLD
Ira dei cognoscit' esse ꝓpiqua ex tribꝫ.xxxix.E. per totum
Ira alicꝫ exceditur z alicꝫ deficiũt.xl.A
Ira bona siue virtuosa q̃tuor boa facit.xl.BL
Ira p zelũ z ira p vicium.xl.E
Ira indifferẽs q̃lis sit.xl.D
Ira reddit' colerabil' z veniał ex tribꝫ.xl.E
Iranõ sp̃ ꝓuenit ab extrinseco sz q̃nq̃s ab intrinseco:z q̃nq̃s a diabolo.ibidẽ.F
Ira dupliciter ꝓsiderat naturaliter z moraliter.xlj.A
Ira q̃lit' describit' ꝑ suas causas.ibidẽ.DE (BL
Ira habet sex malas ꝓditiões.xlj.E
Ira est detestabilis triplici testimonio.xlij.A B.per totum.
Ira nascit' ex quattuor.ibidẽ.AF.
Ira nocet hoi quadruplicit' ibidẽ.BL.
Ira habet tres species.ibidẽ.B
Ira est detestabil' exẽplis gẽtiliũ.ibidẽ.DE.
Ira est detestabil' ex canonibꝫ sacris.ibidẽ.B
Ira est multũ nociua ꝓter quattuor.xliij. A B.per totum
Ira displicet deo z placet diabolo.ibidẽ.
Ira multa mala fac̃ ꝓpio subiecto.xliij. D EF. per totum.
Ira nocet ꝓximo.xliij.MN
Irati amicicia est vitãda triplici rõne.ibidẽ.N
Iratus comparat multis rebꝫ vilibꝫ.xliij. A BL.per totum
Iratoꝫ multiplex stulticia.xliij.K
Ira habet sex filias.xlv.AB.p totũ.
Ira aliena triplici remedio curat' z declinatur.lvj.AB
Ira ꝓpia octuplici remedio curatur.lvj. LD per totum ad finẽ.
Ironia quid sit z quale peccatũ.xij.B
Judei quantũ nocent cum vsuris reipublice.cxxiij.MN.p totum
Judices mali.xxj.H.
Juramentũ vt sit licitũ debet habere tres ꝓditiones.cvj.A
Juramentum iocosum falsum quale sit peccatum ibidem.B
Juramentũ licitum vtiꝫ obligat.ibidẽ.LD
Juris triplex ꝓmissio siue cõcessio.cxvij. FB.
Justum permittit dominus puniri ꝓter multa.xxxix.D
Justum precium quid sit.cvij.J
De littera L
Laico nõ licꝫ mercari nisi ꝓpt̃ duo.cxxxiij.A
Latro in q̃ntis sit malis.cix.AB.p totũ.
Laudare potest quis seipsum quadrupliciter. x.P.xij.E.xiij.DEF
Lex nature quale habet officium.cxvij.D
Lignum paradisi triplex.lxxx.B
Lingua hominis domari nõ potest: ꝓter tres rationes.xx.A
Lingua triplex.xxiij.N.xlviij.P
Lingua detractoris quãtũ nocet.xxviij.F
Lingua detractoꝫ est gladi⁹ triceps.xxxiij.D
Lingua tertia est detestabilis ꝓter quattuor.xxxvij.L.xcv.AD
Lingua quare data sit homini.xxxvij.D
Locator quis dicatur.cxxj.A
Loquax siue linguosus cui cõparet.xix.BL
Loquacitas est detestabilis z odiosa.xxxiij.E
Loquela triplex est in genere siue in vniuerso xlviij.P.

Tabula

Lucrum turpe quid sit.cvj.Z
Ludentib⁹ mutuantes in quanto sint periculo.cxxx.D.
Lupus cui⁹ sit nature.xvj.B.xvij.M.xix.E.
Luxuria facit hominē alijs odibilem. xxxij.F
Luxuria quomodo mouet bella.lij.EF.
Luxurie remedia.lxxij.L.lxxxij.FB.xcvij.A B.p totum.xcix.L.per totū
Luxuria quomodo ab antiqs depingit.lxxv. AB per totum.
Luxuria quid sit.lxxvj.A.cxxxiij.A
Luxurie species.lxxvj.BLD.p totum
Luxuria nunq̄ potest fieri scienter voluntarie sine peccato.lxxvj.L
Luxuriam abhorret natura multipliciter. lxxvij.ABLD.
Luxurie carbena.lxxvij.F
Luxuriam detestantur aliqui demones:lxxvij A.lxxviij.D
Luxuria est fugienda ꝑter q̄tuor.lxxvij.AB p totū.lxxviij.AB.p totū. xcvij.LJK
Luxuria habet tres pessimos effectus. lxxviij. EFBD
Luxuria demonū incubox et succubox. lxxvj
Luxuria quidā dicūt se vitare nō posse (ij.A sed errant.lxxx.FB.p totū
Luxuria sacerdotū arguit.lxxxij.AB. p totū
Luxurie occasiones multe.lxxxv.AB. p totū
Luxuria ex incauto visu oriť. ibidē p totū.lxxxvj.lxxxvij.lxxxviij.p totum.
Luxuria exmulier colloquio. lxxxix.p totum.
Luxuriā semper sequitur amaritudo penitentie. ibidem.BLD.
Luxuriā ꝯcitat faber infernalis.lxxxix.E
Luxuriam inducit prosperitas temporalium. xcij.AB.per totum
Luxuriosus cōparat porco.xcij.F
Luxuria qualiter sit punita.xcvij. AB p totū
Luxuria q̄nta mala facit.xcvij.LJKLMN

De littera M

Maledicere quando sit licitū vel illicitum.l. AB.p totum
Maledictio quando sit peccatum mortale vl̄ veniale.l.ABBJ.
Maledicere creature irrationabili an liceat.l. BLDE.
Maledicere sanctis.ibidem.F
Maledicere dicit tripliciter.ibidem.B
Maledicere diabolo an liceat.ibidem.D
Maledicere parētib⁹ est graue pecc̄m.ibidē. L
Maledictio vtr̄ sit grauius peccatum detractione.ibidem.M
Maleficium quid sit.cxxx.K
Maleficiū quasi quid sit Jbidem
Malū q̄re facili⁹ hō agit q̄s bonū.xxxij.D
Malū permittit ex duplici causa.cxvij.E
Margareta virgo succurrit luxuriosis penitentibus.xcvij. A
Malicia q̄ntuplex.xlviij.KLM
Mr̄imonio nō copulant ꝯsanguinei ꝑpr̄ pl̄a. lxxxij.E
Mr̄imonij causa q̄s sine vsura recipit vltra sortē.cxxij.FB
Mechanici q̄re nō recipiunt ad ꝯsilium civitatis.lxx.L
Medicinax ꝓpatores i q̄ delinquūt.cvij. P
Mēdacium q̄d sit.cv. A
Mēdacij multiplex.ibidē.B.cxxxiij.L
Mendacium vtr̄ sit sp pecc̄m t q̄n mortale t q̄n veniale.ibidē.LDEFBL
Mēsure t pōdera q̄n sūt viciose.cvij.EF
Mercedis fraudatio valde displicz deo.lv. E
Mercenarij vsurariox q̄n obligant ad restitutionē.cxxx.J
Mercātia cū q̄druplici securitate dr vsuraria cxviij.JKLM
Merces alioꝝ diffamātes quomodo peccāt. cxxxiij.B
Mercatox intētio q̄lis eē dz.cv.D
Mercator dz i se hīe septē ꝯditōes t eas respicere vt septē specula.cvj.JKL.p totū
Mercari licz ex duplici cā.cvj.K
Mercari i dieb⁹ festis t loc⁹ sacr⁹ q̄ntū malū sit.ibidē.LM.cxxxiij.A
Mercatox bonorū tria gnā.cvj.N
Mercatores mali q̄ntum nocent reipublice. ibidē.OP
Mercator q̄d facere dz ne peccet.ibidē.Q
Mercatox abusiōes p tres septenarios.cvij. AB.p totū.
Mercatores quō cōmittūt vsurā vēdēdo cū dilatiōe solutōis.cxij.AB.p totū
Mercatox cū dilatōe solutōis vēdētiū excusatio.ibidē.BLDEF
Mercator vēdens rem t stati minori pcio reemēs.ibidē.DJK
Mercatox famuli i q̄nto se ꝑiculo.cxxx.D
Mercatori sūt necessarie decē ꝯditiōes.cxxxiiij.AB.p totum
Mercari nō licz laico nisi ꝑpr̄ duo.cxxxiij.A
Mercatox regula gnālis.cxxxiij.EDJK
Moysi corp⁹ t sepultura sūt ignota.xlvj.B
Mollis q̄s dicat.xliij.A
Monere corruptores.cvij.N
Monopol⁹ vl̄ monopolon q̄s dicat.cvij.L
Mores duplex ītrauit p iuridā.xxviij.A
Mortis memoria q̄ntū ꝑdest.lvj.M.lxxij. L.c.B.cij.Z
Mulier nāliter ē ꝓtēriosa.xviij.Z
Mulier se ornare ꝑt triplici ītētiōe.xxv.BL
Mulieres se ornādo peccāt q̄druplr̄.xxv.D E.per totum
Mulieres a nā sūt mīficordes.lxvij.D
Mulieres ebrie q̄les sint.ibidē.DB
Mulier triplr̄ pr̄ videri.lxxxv.AB.per totū.
Mulieres nude depicte quātum offendunt. lxxxv.BL
Mulieres incaute videre ꝑiculosum est.lxxxvj.AB.p totum
Mulier⁹ aspect⁹ facit sex mala.lxxxvij.A B. p totū.lxxxviij.per totū.

Mulierē relict diabol⁹ ipi Job: oiw alijs p⁹
uādo ꝛ q̄re.lxxxvij.FB
Mulier colloquiū ē fugiēdū ꝓpt pl'a.lxxxix.
AB.per totum
Mulier vtik tribꝫ armis ad capiendū virum.
lxxxix.F
Mulier ꝫsortiū ē vitādū ex q̄druplici testio⁹
nio.xc.AB.per totū
Mulier cāt⁹ fugiēd⁹ ē.xcj.AB.p totū.
Mulier tact⁹ dat occasionē luxurie ꝓpt plu⁹
ra.xcij AB.p totum
Mulier mala cōpar pici ꝓpt pl'a.xcij.D
Mulier pulcritudo ē pic'osa.xciij.AB.p to
Mulieres ꝛ puelle decipiunt multi⁹ (tū
plicit.xcvj.AB.p totū
Mulier auaricia.ibidem.B
Mūdus ꝺr deserti.xliij.L
Munera acceptio iusta.xxj.B
Munera recepta siue ꝓpine sex mala faciunt
cxxvij.AB.p totū.
Munera vsurariorꝫ siue raptorꝫ recipientes ob
liganť ad restōnē.cxxx.M
Mutuās vtr posit aliq̄d vltra sortez recipe.
cx.EFB
Mutuū:Mutuor q̄d sit ꝛ vñ dicať.cxv.AB
cxxxiij.F
Mutuū differt a locatiōe ꝓpt tria.cxv.E
Mutuū dare quādo obligať homo.ibidem.
EFBHJ
Mutuo duo sūt ꝫsiderāda.cxv.F
Mutuās pōt habere triplicē intētionē.ibidē.
KL.per totum.
Mutuū recipe ad vsurā q̄n sit licitū vel illici
tū.cxiij.KS
Mutuū vsurariū pōt palliari q̄drupl'r.cxix.
AB.per totum.
Mutuās cōitati vtr ꝫmittat vsurā vltra sor
tē recipiēdo.cxxix.AB.p totū
Mutuātes cōitati sūt i triplici gñe.Jbidē.
Mutuātiū ex cupiditate triplex ītētio.cxxix.
Mutuū ſpedientes obliganť ad restitu (F
tionē.cxxx.B
Mutuātes ad ludum in quanto sunt ꝑiculo
Jbidem.H
Mutuū fit in triplici genere rer.cxxxiij.F
Mutuū coactū.cxxix.p totū.cxxxiij.J
Mutuū i locatōe aialiū.cxxxiij.L

De littera N

Nauis i mari cōparať diuitic.j.J
Negociator q̄s sit.cv.HJ
Negociatio q̄re sit clericj ꝓhibita.cv.K
Negociatores boni ꝛ mali describuntur.cvj.
AB.p totū
Negociatorꝫ abusiōes.cvij.AB.p totuz
Nobiles habent duos mores vituperabiles
viij.D.
Nobilitas vera q̄ sit.viij.EFBHJ.xxij.L
Noctua ꝛ nocticoraX i q̄ differūt.xciij.A
Notarij in q̄nto sūt ꝑiculo.cxxx.F
Nuces indie.cij.N

De littera O

Obediētia ꝓsua dēt vniuersa.xxij.N
Obediētia ad superiores.xxiij.A
Obediētia multa bōa facit.xxiij.BL.p totū.
Oblatiōes vsurariorꝫ ꝛ raptorꝫ nō recipientes
tenenť ad restōnē.cxxx.M
Obduratio ē filia auaricie.ciij.A.
Occidere iustum vel peccatorē quid sit graui
us.lv.D
Occidere malefactorem quibꝫ sit ꝓhibitum.
lv.KS
Ociū duplex:bonū ꝛ malū.lxj.AB
Ociū quādo sit peccatū veniale aut mor tale.
lxj.BLD
Ociosi incurrūt mlt̄iplicē stulticiā.lxj.EFBH
Ociū facit sex mala.lxij.AB.p totū.lxxiij.A.
Ociorꝫ signa.lxxiij.B.
Oculꝰ bois quō inficit.xcv.D
Occultare rē q̄n sit pctm̄.cviij.B
Odiū duplex:bonū ꝛ malū.xxxij.AB.p totū,
xxxvij.E.
Odiū viciorꝫ ortť ex q̄tuor.ibidē.BLD
Odire ꝑt bō q̄tuor meritorie.ibidē.EFBH
Odium malum siue vitiosum est duplex.ibi⁹
dē.JKL
Odiū dei q̄ gñe sit pctm̄ ꝛ sig̃ eius dē.ibidē.J
Odiū an gñe⁹ sit pctm̄ q̄ ira.ibidē.M
Odiū quō sit i deo ꝛ q̄ odit de⁹.ibidē.NO
Odiť bō ab alijs ꝓpter decē causas.xxxiij.AB
per totum.
Opera bona pōt bō manifestare sine pctō.xij.
E.xiij.D.x.P
Opiniones varie dū dicunť cui q̄s debeat ad⁹
herere.cxxij.M
Opium q̄d sit.cxxv.E
Ornat⁹ vestimētorꝫ q̄n sit licit⁹ vl' illicit⁹.xxi
iij.per totuz
Ornat⁹ mulier fit triplici intētiōe.xxv.BL
Ornatus mulier est illicitus quadripl'r.xxv.
D.p totum.
Ornat⁹ exterior est vitādus ꝓpter q̄ndꝫ.xxvj.
BL.per totuz.
Os bois q̄re ponť i facie fm lat⁹.lxiij.B
Ouis q̄s habz ꝓpriecates.cviij.H
Ouem furtiuā quare lex p̄cipit in q̄druplo re
stituere.ibidem.

De littera P

Panthera cui⁹ nature sit.xciij.F
Parafernalia q̄ dicanť.cxxxj.A
Pastores aiarꝫ pascit vēr⁹ vane gl'ie.xj.D
Pater si teneť filiū i studio de vsurj quō fili⁹
dz satisfacere.cxxxj.BL
Paupertꝫ oppssio q̄ntū deo displicet.lv.D
Parētes quō sint diligēdi.xxxij.E
Pcā sūt fugiēda multiplici testionio.j.AB.
Pcōrꝫ sex ꝺitiones.j.L
Pcōrꝫ ignorātia ē ꝑiculosa.j.D
Pctm̄ mortale facit q̄tuor mala ꝛ iō est fugi
endū.j.EF.p totū

Tabula

Peccata de⁹ ḡuiḟ puniuit.j.F
Peccata ḡre de⁹ punit eternal'r cū breui tem
poze cōmittanť.j.B
Pcrīm mortale deo ꝛ ſcīs iniuriā facit ꝛ coꝛā
eis ferer.ij.A
Pcrīm mortale diabolo ſuꝑ oīa placz.ij.BL
Pcī cā an ſit diabol⁹ ꝓncipal'r.ij.LD
Pcrīm hoi multipl'r nocet.ij.EFB.p totū
Pcrīm ī ſpīm ſcrīm ꝛ coꝛ malicia.xxx.LD
Pcrīm ōr remiſſibile vl' irremiſſibile trib⁹ mo
dis.xlviij.AB
Pcrīm i ſpīm ſcrīm q̄d ſit ꝛ quō dicať ex certa ma
licia.ibidez.ABL.p totū
Peccare i ſpīm ſcrīm ꝙtigit dupl'r.ibidē.D
Pcā in ſpīm ſcrīm ſunt ſex ꝛ quō diſtinguūť.
ibidē.EFBH.
Pcrīm in ſpīm ſcrīm req̄rit tres ꝙditiōes.ibidē.
IKLMN
Peccata ḡtuor ad deum clamātia ꝓ vindi
cta.lv.DEFB
Pcrīm ſodomiticū ḡhoꝛribile ſit.lv.F
Peccatū quando dicať mortale aut veniale.
lxiij.H.
Pcōꝝ ḡuitas quō ꝙſideraď.lxiij.I
Peccatū ꝓtra naturam eſt grauiſſimū.lxxvj.
KLMNO
Peculiū q̄druplex.cxxxj.B
Pecunie obediūt oīa ꝛ quō.xxij.L.xxiij.KL
Pedica ꝛ decipula.xcv.F
Pena triplex.cxxiij.F
Penitētiā differre ē piculoſum.lxxx.LMN
per totum.
Periurij ſūt duo ſpēs.cvj.A
Periurij ē decreſtādū ꝓť ſeptē.ibidē.EFB
Periurū locoſum q̄le ſit pcrīm.ibidē.BD
Periur⁹ ē ifamis q̄libcūq; penitear.cxxx.F.
Permiſſio iuris triplex.cxvij.FB
Perſeueraꝛ q̄s dicať.xiij.A
Perſona q̄druplex.l.K
Pertinacia q̄d ſit.xiij.A
Peruerſus q̄s dicať.ij.A
Phus q̄dā ē in feretro nať.xvj.I
Picture mulieꝝ ſiue viroꝝ laſciue repbēdun
tur.lxxxv.BL
Pigri ꝛ ſomnoleti repbēdunť.l viij.L
Pluuia.xliij.B
Poma ſodomoꝝ.xciij.D
Pozcēra multa fuerūt añ deſtructionē ciuita
tis Hierl'm.xxxix.B
Preciū deſeruitū negare q̄neuꝫ deo diſplicer.
lv.E
Preciū rei quō dz ſtatui.ciij.B.p totū.cvij.I
Precij iuſti dimidiū q̄d ſit.cxj.B
Preciū triplex ꝑt ꝙſiderari.cxij.AB.p totū
Precij iuſti triplex grad⁹.Ibidē.
Preciū rei vꝝ poſſit taxari ex vtilitatē emēti
um.cxiij.AB.p totū
Preciū rei taxari debet ex trib⁹ circūſtantijs.
ibidem.B
Predicatoꝛi detrabētes ſūt cōpeſcēdi.xlix.B
Prelatis an liceat bellare.lj.GHJ
Premia eťna quō ſūt meditāda.xij.N
Preſūptio nouitatū.xiij.N
Principū exactio ꝛ crudelitas.cviij.NO
Principū ſtat⁹ ē valde piculoſus.cxxx.L
Proditio q̄le ſit pcrīm.cviij.A
Promiſſio q̄libē obligat.cxxxiij.N
Proſperitas mūdana eſt cauſa luxurie.xciij.
AB per totum
Proſperitas ē piculoſa.ibidē.p totū.
Prudētia mōi ē nociua.iij.B
Pueri tripl'r ꝙſolanť.xcj.D
Pulcritudo coꝛpis eſt piculoſa.v.L.ix.AB.
per totum.
Pulcer q̄s dicať.ix.B.xciij.D
Pulcritudo eſt cā luxurie.xciij.A B.p totū.
Pulcritudo coꝛpis nō eſt appetēda ꝓť plura
xcij.DEFB
Pūcta ḡtuoꝛ vtilia.x.O
Purgatoriū.cij.L

De littera Q

Quattuoꝛ peā clamātia ad deū ꝓ vindicta.
lv.DEFB
Quaſi maleficiū q̄d ſit.cxxx.K
Quaſi ꝓtract⁹ q̄d ſit. Ibidem.

De littera R

Rapina eſt maius peccatuꝫ furto.cviij.BL
MNO
Rapina differt a furto.ibidem.K
Rapina eſt viranda ꝓpter multa mala.cix.A
B.p totum
Raptoꝛes ḡhpiculoſe viuūt.liij.B.cix.AB.
per totum.
Raptoꝛ diuerſe pene.cix.LM.p totū.
Raptoꝛes pecoꝝ ꝛ gallinaꝝ.ibidē.O
Rapt⁹ ḡhgnde ſit pcrīm.lxxvj.E.xcvj.E
Recroꝛes cōitatū debēt ſuare duo.xv.E
Regula i audiēdo malū de ꝓximo.xxxvij.B
Remedia ꝓtra ſuꝑbiā.v.EF.per totuꝫ.xxvj.
BL.per totū
Remedia ꝫ vanā gl'iam.xij.AB.p totū
Remedia ſuꝑbie cōtra exceſſum in edificijs.
xxvij.BN
Remedia ꝫ inuidiā.xxxj.LDE.
Remedia ꝓtra gulā ꝛ ebrietatez.lxxij.AB.p
totū.lxxiij.AB.p totū.
Remediū ꝫ incautū viſuꝫ mulieꝝ.lxxxviij.F
Remedia ꝓtra luxuriā.xcviij.AB.per totuꝫ
xcix.L p totum.
Reſtitutio vſuraꝝ rapinaꝝ ꝛ aliaꝝ reꝝ iniuſ
taꝝ.cxxx.p totū.cxxxj.p totū
Reſtitutio reꝝ iniuſtarū per quos fieri debꝫ.
cxxxij.per totū
Reſtituere tenenť heredes iuſta bōa.cxxxij.L
Retrabētia a pcō ſūt ſex.xlviij.EF B
Rubigo quō generať ꝛ q̄neū nocet.xxx.B

De littera S

Sabbatū quō aliq̄ deridēt.lxj.LD
Sacerdotes ōbēt ee caſti ꝓť pla.lxxxiij.AB
per totum.lxxxiij.N

Alphabetica

Sacerdotes dicunt angeli ꝓpt̃ plā. lxxxvij. J
Sacre scripture studiū valet ꝑtra luxuriā. xcix. LDEF
Sacrilegiū est spēs luxurie z valde gue pcm̃ lxxvj. HJ. lxxxiij. H
Sacrilegiū quō punitū sit. cix. Q
Sanguisuge sunt due filie. s. cupiditas z vo⁹ lupras. cxxiij. A
Scisma ḡntū malū facit. xv. AB. p totū
Scabrones sūt ymes. xxxiij. F
Securitas ḡdruplex i mercātijs: z q̄ sit vsuraria vl' nō. cxvij. JKLM
Seruire diuitijs ꝑigit tripl'r. cxxvj. D
Signa ire dei sūt ml'ta. xxxix. EFBH
Silētiū ḡntū ꝓdest. lvj. BD
Syrene cātāces q̄d sūt. xcj. L
Soccida q̄d sit z quō fit. cxxj. A
Soccida i aialib⁹ paruis z magnis si sit licita ibidē. BL. p totū.
Soccide q̄ sint vsure. ibidez. p totū.
Societas mala ē vitāda. xxxij. F
Societas i ꝑtractu q̄ sit licita vel nō. cxxviij AB. p totū
Societas i pecorib⁹. ibidē. L
Societatis ꝑtractus tripl'r variat. ibidē. BL per totum
Sodomiticus peccatū est pessimū. lxxvj. KL MNO
Sollicitudo multiplex bona z mala. ciij. B LDE.
Sōn⁹ in q̄ sit reprēsibil'. lix. AB. p totū.
Somnū nimiū qualit' debz homo vitare. lix. LM N.
Sōnio⁹ causa multiplex. lx. AB
Sōnia quō ſcant futura. lx. LDB
Sōnia quō fiūt. lx. E. ciij. T
Somniātes aliq̄n dicūt ver aliq̄n nō: z q̄ sit differētia illo⁹. lx. F
Somniando an licet ex hoc futura predicere. ibidem. EB.
Somniādo verus possit bō peccare. ibidem. KJKLM.
Sōniū de fornicatiōe an impediat a pceptōe eucharistie. ibidē. LM
Sors triplex. cxxij. A
Sors q̄d sit. z quid de sorte vel vlera sortem. cxxxij. AB
Studentiū sciētia quadruplex differētia. x. FB. p totum.
Stultor⁹ quō sit infinit⁹ numer⁹. iij. A
Stulticia triplex. iij. B
Stulticias sex habet in se peccator. iij. LDE. per totum.
Stulticia multiplex. lxj. EFB
Stupr⁹ ꝺgis q̄ grauc sit pcm̃. lxxvj. D. lxxxviij. AB. per totū
Succubi z incubi sunt demones. lxxviij. A. lxxxvij. B
Suffragia defunctor⁹. cij. L
Superbia quomō sit initius omnis pcī. iij. A BD. cj. AB
Superbia q̄d sit declarat ꝑ exēpla. iij. L
Superbie ḡtuor spēs. iij. FB. p totū
Superbia ortt ex tribꝰ. v. ABL tē.
Superbiā repellūt septē remedia. v. EF. p totū. xxvj. BL. p totū.
Superbia est odibil' deo/hoīb⁹ z brutj. vj. AB per totum. xxxij. K
Superbia est fugienda ꝓpter multa mala. vij. AB. lij. H
Superbie q̄nq⁹ mala siue nocumēta. vij. BL per totum.
Superbie filie. ibidē. B
Superbi cōpant paleis. viij. A
Superbia exterior i vestitu. xxiij. p totū
Superbie remedia in ornatu exteriori. xxvj. BL. p totū. xxvij. A tē.
Superbia in equis familia et edificijs. xxvij. BL. p totū.
Susurratio ḡntū malū sit. xxxij. O. xxxiij. A
Susurratio ē pcm̃ mortale q̄nq⁹ rōnib⁹. xxxvij. AB. p totū
Susurro facit ḡtuor mala. ibidē. BB
Susurro in q̄ conuenit z differt cum detractore xxxvij. F
Susurratio est pcm̃ grauꝰ detractiōe q̄nq⁹ rōnib⁹. ibidē. H
Suspēsus celebrās fit irregularis. cxxx. M

De littera T

Tactus mulierū est occasio luxurie. xcij. AB. per totum.
Tela luxurie. lxxxix. J
Tēpus est valde pciosum. lviij. F
Temporalia quare tantum amant. cj. EFB. p totum
Tēplū ḡntū debz venerari. cvj. LM
Temp⁹ verū possit licite vēdi. cx. JK. cxxxiij. H. cxxxiij. F
Testamētarij ad q̄d obligant. cxxxij. D
Testamētū q̄d sit. ibidē. B
Tauri natura. xliij. D
Thesaur⁹ inuent⁹ cui⁹ sit. cvij. H
Tinea quō generat z ḡntū nocet. xxx. B
Tisis q̄d sit. xxx. A
Tribulatiōis vtilitas. lvj. HL
Tuba canere q̄d ſcat spūaliť. xj. H
Tubarū inuētio. Jbidem.
Turpe lucrū. cvj. L
Tutela triplex. cxxxij. A
Tutores z curatores quō obligant ad restitutionē. cxxxij. AB

De littera U

Ualor rerū duplex. ciij. BHJ. p totum.
Uana gl'ia. viij. AB. per totū
Uana gloria oritur ex quinq⁹ rebus. viij. L D p totum.
Uana gloria de nobilitate est fugiēda ꝓpt̃ tria viij. EFBHJ

Tabula

Uana gl'ia de pulcritudine corpis ē piculosa. ix.AB.p totū
Uana gl'ia de fortitudie.x.AB.p totū.lij.D
Uana gl'ia de scia.x.FG.per totum
Uana gl'ia ō vtute siue bonis opib⁹.x.KL.p
Uana gl'ia est pctm̄ mortale q̄dru⁹ (totū pliciter.x.O
Uana gl'ia ē pctm̄ veniale tripl'r.x.K
Uana gloria siue vanigloria⁹ compat sex reb⁹. xj.AB.p totum
Uana gl'ia de mult⁹ bonis reb⁹.xj.L
Uane gl'ie remedia.xij.ABL.p totuz
Uana gl'ia babz septē filias.xiij.A
Uanū ōz tripl'r.x.N
Uendere rem carius q̄ valet an liceat.cliij.G. p totum.
Uēditio z emptio rez qualiē fieri debēt.ibidē per totum
Uendēdo z emēdo fraus ml'tiplex.cliij.AB. per totum
Uenditio an sit iniusta,ꝓter defectum rei vēdite.cliij.GD
Uenditor an teneat vicioū rei venditē manifestare.ibidem.JK
Uēdere rē car⁹ ꝓpt dilatōem solutōis an liceat.cx.DJ.per totuz
Uendēs rē iusto ꝓcio z dās terminū solutōis ḡnum meret.ibidem
Uēditio termini siue ep̄is q̄n sit licita.ibidē J
Uēdere iura rez tradēdaz futuro rpe minori ꝓcio an licz.ibidē.KL
Uendere rem car⁹ q̄ valet q̄n sit licitū.cx.O P.per totum
Uendēs rē cū dilatōe solutōis vt emētes ad se trahat.cx.G
Uēdere rē cū dilatōe solutōis q̄n sit licitū vel nō.cxij.AB.p totum.cxxxiij.D
Uendēs rē cū dilatōe solutōis z staīm minori ꝓcio reemēs ꝓ parata pecunia an sit vsurar⁹.cxij.GDJK
Uerba iniuriosa p̄t q̄s dicere ex triplici causa. xlix.D.
Uerba quō sint recipiēda.xxxv.A
Uerbosus compat duab⁹ reb⁹.xix.BL
Ueritas est multis odiosa.xxxiij.LD
Uersuria bonū est odiosa.xxxiij.J
Uestimēto⁹ ornat⁹ z vsus ē licit⁹ sextuplicit xxiij.B.per totum
Uestiū vsus est illicit⁹ q̄drupl'r.xxiij.F.xxvj ꝓ totum.
Uestis ꝓmo⁹ parentū.xxvj.A
Uetulaz malicia.xcv.AB.p totū.
Uetule seducentes compat septē reb⁹.xcv.D E.per totū
Uicium q̄druplex p̄t eē in ꝓcu.cxj.D
Uidua q̄d facere debz.xxv.A
Uincit hō a seipō trib⁹ modis.xlix.K
Uini natura q̄lis sit.lxvij.E
Uinū q̄lit ꝓmo fuit plātatū.ibidē.
Uinū moderate sūptū q̄ntū ꝓdest.lxix.E
Uinū facit flere petā.ibidē.
Uirginū corruptores q̄ntuz peccāt.lxxxiij.A B.per totum
Uirgies compat angel'.lxxxvij.D.xxv.A
Uir sine ꝓsensu vroris z ecōuerso nō p̄t se lōge absentare.cxxxiij.B
Uirgo q̄d facere debz.xxv.A
Uisus incautus mulier⁹ q̄ntū nocet.lxxxv.A B.per totum
Uisus incaut⁹ ē piculosus ex mulez.lxxxvj.A B.p totū.lxxxvij.lxxxviij.p totū.
Uolūtas ē ꝓncipal'ē pctī.ij.E
Uoluptates fm gustū z tactū quare de⁹ ꝓhib⁹ buit.lxxix.L
Urbs q̄d sit.xvij.D
Ursa i partu q̄liter se habet.xliij.D
Usurarij z exactores sūt odibiles.xxxiij.G
Usura dupl'r accipit.cx.ABL
Usura q̄d sit z quō cōmittit.ibidē,p totuz,Ee cxxxiij.A
Usura i pecunia mutuata vl' alia re.cx.EFG
Usuraz i vēditiōe tria signa.cx.D
Usura rez ꝓfigat in emēdo reddit⁹ p̄diales ad vitā.cxj.ABLDE
Usura rez cōmittit emēdo hereditarie possessiōes p̄diales.ibidē.FG
Usura rez cōmittit emēdo reddit⁹ pecunia⁹ rios.ibidē.DJKL
Usura ꝓprie cōmittit solū in ꝓtractu mutui.cxiij.ABL.cxv.B
Usurariozz.xv.excusatiōes siue obiectiōes.cxiij.DEF.p totū
Usura tripl'r ē illicita.cxiij.D
Usuram dare quādo sit licitū vel illicitum.cxiij.RS
Usura est derestabilis ꝓter multa.cxvj.AB per totum
Usurariozz ml'tiplex stulticia.cxvj.ABLD.
Usurariozz multiplex iniq̄tas.ibidez.E
Usurariozz multiplex crudelitas.ibidē.FG
Usurarij sunt peiozes q̄ fures/ꝓditozes/ifernus z diabol⁹.ibidē.G.
Usurariozz diuerse pene i p̄nti z i futuro.cxvij AB.per totū
Usurarij puniunt diuerſ penis p ecc'liam.ibidem.ABL
Usurā ꝓcedere nō p̄t ius canonicū aliquo casu.cxvij.G
Usurar⁹ q̄n possit excusari ꝓpt dubiū vl' periculū.cxviij.AB.p totū.cxxxiij.K
Usura p̄t ꝓtingi cū q̄druplici ꝑiculo.cxviij. B.per totum
Usura fit cuz quadruplici assecuratiōe.cxviij JKLM
Usura p̄t esse i mutuo palliato q̄drupl'r.cxix AB.p totum
Usura quomō cōmittit in cambijs.cxx.AB, per totum
Usura i locādis aīalib⁹ quō fiat.cxxj.AB.p totū.cxxxiij.L

Usura nō cōmittit in plibꝫ casibꝫ recipiēdo vltra sortē.cxxij.BLD.p totum.cxxiij.p totū
Usurā nō cōmittit genertōne dotis recipiēdo vltra sortē.ibidē.FH
Usura offendit deum tripliciter.cxxiiij.AB.p totum.
Usura facit tres cecitates.ibidē.A
Usura facit derelinqre deū p intellectū/meꝫriā z volūtatē.ibidē.ABL
Usura facit idolatrare.ibidē.DE
Usura facit deū impugnare z blasphēare.ibidem.FH
Usurā dicūt alicꝫ errātes eē necessariā ex tripli ci causa.cxxiiij.HNJ
Usurā mutuātes sūt triplices.ibidē.N
Usurā nō esse necessariā ostēdit p triplicē vtilitatē.ibidē.KL
Usurā sequūt tria mala.s.spūalia:tpalia:corꝫporalia.ibidē.MNOPQR
Usurariꝫ sex excōicatiōes.cxxiiij.OP
Usure inducūt q̄ttuor flagella.ibidē.R
Usura facit q̄ttuor iniq̄tates ꝫ̄ primos.cxxv.AB.p totū
Usurarius cōparat miluo/porco z barbitōsori.cxxv.BL
Usurarij sunt deteriores q̄z fures z latrones. Ibidem.D
Usura facit alias q̄ttuor iniq̄tates ꝫ̄ primus cxxv.EFHN
Usura facit tres q̄ttuor iniq̄tates ꝫtra ꝑmum. ibidem.JKL
Usurarij triplex ꝺdicio.cxxvj.A
Usura bz nouē ꝑuitates.cxxvj.BL.p totū
Usurarius silis ē hydropico z sāguisuge.cxxvj
Usurarius incurrit tres cecitates.cxxvj.L (B
Usurarius bz triplicē angustiā.cxxvj.EFH
Usurarius fuit diuitijs triplr.cxxvj.D.
Usurarius silis ē cani.cxxvj.F
Usurarius ē plenus opprobrio.ibidē.N
Usurarius illaq̄t a diabolo triplr.ibidē.J
Usurarius certus est de dānatiōe.ibidez.KL MNO
Usurarius nō peniteꝫ ex duplici cā.cxxvj.L
Usurarius ē magis obstinat9 q̄z Judas.ibidē.M
Usura triplex.cxxviij.H.cxxxiij.LE
Usurā vtꝫ cōmittāt mutuātes cōitati.cxxix. AB.p totū.
Usura mēral' vtꝫ obligeꝫ ad restitutionē.cxxx A.cxxxij.LD.
Usuras obligant restituere decē genera boīm cxxx.BL.p totū
Usurarios defendēres ne restituāt vsurā obligant ad restōnē.cxxx.BL.p totū
Usurarijs fruētes i q̄ncto sint ꝑiculo.cxxx.J
Usurariꝫ ꝑsanguinei z amici quō obligēt ad restitutionē.cxxx.L
Usurariꝫ munera vl' elynas recipiētes obligant ad restitutionē.Jbidē
Usuras q̄s teneāt restituere si vsurarij nō restituūt.cxxxj.AB.p totū.
Usuras q̄ teneant restituere.cxxxij.p totū
Usurario nō sufficit ad salutē si ordinat testamētū ad restituēdū vsuras.cxxxij.H
Usurarius debz fruare q̄ttuor si vult satisfacere cxxxij.HNJ
Usuraria intētio pōt eē triplex.cxxxiij.D
Usura signi q̄d sit.cxxxiij.E
Usura i emptiōe z vēditiōe.cxxxiij.N
Vulcan9 dr faber Jouis z q̄re.lxxv.B
Vulnera aie sūt q̄ttuor ex pcō originali.ij.J
Vultur q̄s habz q̄tuor natures.liij.L
Uxor excusat ꝓter q̄nq; vtendo rebꝫ iniustis cxxxj.A
Uxor q̄re fuit a diabolo relicta ipi Job:rebꝫ z liberis ablatis.lxxxvij.FH.

Sequitur Registrū

Exēplorꝫ fm ordinē alphabeti

De littera A

Acceptio munerū iniusta.cxxj.LD.per totuꝫ cxxvij per totuꝫ.
Acidia.lvij.EF.lviij.AB.
Adulterij.lxxxj.ABDJL
Aduocat9 .xx.BLDEFH.xxj.BEH.
Auaricia.l.D.cj.DE.cij.HKMNOPR STUy.ciiij.F.cxxvij.p totū
De littera B
Bellū.liij.DEHM.liij.ALDE
Blasphemia.xlv.HKLNP.xlvj.BLE. xlviij.OP
De littera C
Canē9 mulierꝫ.xcj.ABLDE
Castitas.vij.D
Cogitatiōes male.iij.L.in fine
Cōtētio.xviij.BNJKL.xix.DEB
Contumelia.xlix.F
Cruce signat9 raptor quō penituit.cix.P
De littera D
Delectatiōes corpales.v.B
Detractio.xxxiij.F.xxxv.E.xxxvj.E.
Discordia.xiij.LDNJ.xv.E.xvj.HJ.xvij LDEKM
Diuitie.v.D.cj.DE
Domoꝫ edificatio.xxvij.FHN
Dormiētes nimium q̄ntum peccant.lix.LN KMNL
De littera E
Ebrietas.lxvij.E.lxviij.BDE.lxix.AFMO lxx.BDHM.lxxj.E.lxxij.BE.lxxij.D
Edificioꝫ excessus.xxvij.FHN
Elemosyna.cij.Ty
De littera F
Fortitudo.x.BLD
Furtum multa mala sequuntur.cix.AB.per totum
De littera H
Gloria vana.viij.ix.x.xj.per totum

Registrū exemplorū

Bula.lxiij.EF.lxv.DJKL.lxvj.LDBJK LDQ.

De littera M

Homo qd sit.cij.D.
Humilitas.v.M.vij.D

De littera J

Jeiunium.lxxiij.F
Jncediarij.liij.EB
Jncestus.lxxxij.ABEB
Jngratitudo.cij. U
Jnobedientia contra obedientiam.xxiij.BL per totum.
Jnuidia.xxviij.J.xxix.EFB
Jra dei.xxxix.B
Jra homis.xl.LEF.xlij.E.xlij.A.xliij.ABL DEBKL
Jre remedia.lvj.ABDEBJLM
Judicium extremū.l.BH

De littera L

Lingua.xxxvij.D.
Lingua tertia.xcv.per totum
Luxuria.xxxij.F.lxxvFBHL.lxxvij.ABD E.lxxviij.AE.lxxix.A.lxxxij.ABE.lxxxiij B.lxxxix.L.xcvj. AB.xcvij.LDEFB. per totum.
Luxuria p raptū vxoris.lij.EF.
Luxuria p visuz.lxxxv.BEF.lxxxviij.BLD E.xc.BLDB.xcv.p totū
Luxurie remedia.xcix.D.H.c.E

De littera M

Maledicere.l.L
Maria.xlv.N
Mendacium.cv.B
Mercatore.cvij.B
Mortis memoria.v.H
Mulieres se ornātes quomodo peccant.xxv. LDEB
Mulier aspectꝰ icautꝰ.lxxxv.BEF.lxxxvj. DH.lxxxvij.A
Mulierum cōsortiū.xc.BLDB
Mulierū cantus.xcj.ABLDE
Mulier tactus.xcij.LDJ
Mulieris pulcritudo.xciij.LEB
Munerū acceptio ēnta mala facit.cxxj.LD cxxvij.p totum

De littera N

Nobilitas.viij.DH

De littera O

Obedientia.xxiij.BLDFHJM
Otium.lxj.B.lxij.BLBH
Oppressio pauper.lv.D
Ornatus illicitus.xxv.LDEB

De littera P

Patientia.xlij.E
Paupertas odibilis.xxxiij.A
Pauperū oppressio.lv.D.
Peccatorum feror.ij.AB
Peccatum diabolo placet.ij.B
Pecūm dānat z nocet boi.ij.B.v.KM
Peccatū bominē denigrat.ij.L
Peccator stulticia tripliciter.iij.L.v.K
Periurū.cvj.FBH
Prosperitas reporaliū.xciij.AB.p totū
Pulcritudo corporis.v.L.ix.LDEBH.xcij iij.LEB

De littera R

Rapinā multa mala sequunt.cix.AB.p totū
Restituō rei alienę.cxij.F.cxxx.cxxxj.p totū

De littera S

Sacrilegium.cix.Q
Sanctitas cū vana gloria.x.KL
Scisma.xv.LD
Scientia.x.F
Somnus excessiuus.lix.LHKMN
Somnia multipliciter fiūt.lx.BDEB
Supbia spūalis.iij.JK
Supbia detestabilis est bestijs.vj.L
Supbia exterior.xxiij.B.xxvj.E

De littera U

Uana gloria.viij.ix.x.xj.p totum.xij.LDEF xij.N.
Ueritas est odibilis.xxxij.D
Uerularū malicia.xcv.ABE
Uirginitas.vij.D.lxxxiij.LDH
Uisus incautus mulier.lxxxv.BEF.lxxxvj DH.lxxxvij.A
Uisio bufonū ꝑfert anie.lxxxvij.DEB
Usurarij.cxvj.BLD.cxvij.LM N.p totū
Usura.cxxiij.A.cxx.v.BLBJK.cxxix.F

Sermones eximii

doctoris Pauli wann de septē vicijs siue criminib capitalib. Et primo in genere de malicia peccati.

Sermo Primus.

B

QUasi a facie colubri fuge pcā. Eccl. xxj.

¶ Quantū pcā mortalia sint fugienda/q̄ntūq; detestanda/latissime docēt scripture canonice veteꝛ z noui testamēti. Ad q̄ tendūt scripture legꝭ z pphetarū: euāgelice et apostolice. oēs doctores scti q̄ spūscto inspirati et edocti ea q̄ dictauerunt aut scripserūt/in finem ne offendat deū: z salꝰ humani generꝭ pcurarēt: ordinauerūt.

Pctm mortale diuidit i ter filios regni z pditionis

Nihil em̄ diuidit iter filios regni z pditiōis nisi peccatū mortale. Nihil separat boiez a dō z electis oib nisi pctm̄ mortale. Nihil iferr homini op pbriū/cōfusionē z mortem ppetuā/nisi pctm̄ mortale. Nihil puat hoiem in hō mūdo bonis gratie/z singulis ifusaꝝ vrtutib nisi peccatū mortale. Propterea sūmo studio z diligētia q̄ liber hoim debet vigilare ne offendēdo deū cadat i laqueū pcti mortalis. Etsi codē capꝰ est/diligētissime debet ad deū recurrere z festinare cū pcōꝝ suoꝝ detestatiōe z ꝓposito amplꝰ ea nō cōmittēdi: qrūs ab hmōi laqueis pcōꝝ i vita pñti liberet. ne post hāc vitā incurrat mala pmissa sine spe venie. ¶ Hec g̃ z silia mala Sapiēs in vbis themat̄ attēdēs ꝓsulit z hortat: vt q̄libet hō fugiat pcā mortalia dicens. Quasi a facie colubri fuge pcā. Eccl. vbi s. Pro gra aue maria. ¶ Quasi a facie colubri fuge pcā vbi s. ¶ Circa vba thēat̄ q̄ sit gnālia ad vitādū z fugiēdū oia pcā ꝓpter malicia coꝝ. ¶ Prio in hac sermōe dicā deo auxiliante ō pcōꝝ malicia. Et pmo q̄re sint fugiēda i gñe. ¶ Secdo ꝓpt q̄s causas i pticlari pctm̄ sit fugiēdū: vt ꝓz thēa i fmōe isto z seq̄nti. Tādē i alijs fmōib descendā adiuuāte deo ad dicendū de stultitijs pcōꝝ. z sic postea particulariter ad vicia septē capitalia quō sint fugiēda z detestāda: ne forte p illoꝝ ignorātiā aliq̄

B

excusatione in pctis: licet inutile z insufficiēte prēdāt zc. ¶ Circa pmū ē notādū q̄ i vbis themat̄is ostēdit venenū spuale pcōꝝ mortaliū di. Quasi a facie colubri fuge pctm̄. Ubi dic Nico. de Lyra. Quasi a facie colubri fuge pctm̄. qō statim incorīcat aīaz: sic coluber sibi approp̄inq̄nte. ¶ Coluber em̄ est serpēs venenosus colens vmbrā. cerui fugit: z leonē occidit. Quis aūt nō fugeret serpentē q̄ suo veneno leonē interfic Longe amplꝰ aūt est homi fugiēdū pctm̄ mortale. q̄ serpēs ille solū inducit mortem corpalē. pctm̄ aūt mortale inducit

Coluber

mortē eternā ꝯz illō ps. Jbūt i inferiora terre. t. in ifernū: tradent in manꝰ gladij. i. penaꝝ ifernaliū: pres vulpiū erunt. i. demonū. q̄ vulpes ꝓpter astutiā dicūt. Et ite. Intrabit. s. pcōr vsq; i pgenies patrū suoꝝ: vsq; i eternū nō videbit lumē. Jtē Job. xxj. Ducūt in bonis dies suos z i puncto ad inferna descendūt. ¶ Jn q̄ pcōꝝ bus vbis btūs Job tangit sex ꝓditiōes ipioꝝ. sex ꝓditi

Primo assiduitatē in pctis cum dic [ducūt] onc

q. d. nō inducunt siue cogunt ab alijs ad peccandū. ſz ipi ex seipsis ꝓpria volūtate vitā suā ducūt. vel [ducūt] qz nō solū ad rēpus ducūt id ē peccāt z cessant: ſz i pctis pseuerāt. Secdo tangit mltiplicitatē coꝝ i q̄b peccāt: ibi [i bonis] ſcz diuitijs/honorib/dolicijs zc. q. d. Nō solū peccāt dū sūt i aduersitate p impatiētiā aut vindictā: ſz etiā q̄n sūt in ꝓspitate: q̄n deberēt deo ampliꝰ gras agere. Etiā nō peccant solū in vno bono: sed i mltis male vtendo eis. ¶ Tertio tāgit ꝓtractatē ibi [dies suos] qz dies z noctes q̄b vtūt miseri pcōres/sūt coꝝ: qz nec deꝰ nec scti aliq̄d habēt i eis. Un Sen. epla. j. ad Lucillū. Oia mi Lucille aliena sunt rps tm̄ nrm ē. Et iō cuilibet vigilandū ē vt rpe sibi dato a deo bñ vtat. ¶ Quarto tāgit velocitatē: ibi [z i pūcto] q̄b triplr expōit. Prio sic [i pūcto] .i. i indiuisibili vite tmino: ſz illō Thren. iij. Subuersa est sodoma in momēto. Secdo sic [in pūcto] .i. i brevi. Blo. Dis longi rudo vite pñt; pūct̄ ee cogſcit cū fine tminat. q̄q̄d em̄ trāsire potuit subitū fuit. Tertio sic [i pūcto] .i. i morte subita. Un Bre. sup b ver

bo: pōt i pūcto b intelligi q̄ hi q̄ diu in iniq̄tate tolerati sūt/subita morte rapiunt. ¶ Quinto tāgit finē horribilē: ibi [ad iferna] Cū em̄ vnꝰ sit infernꝰ: pluraliter dr ꝓpter penaꝝ diuersitatē/acerbitatē z etnitatē. ¶ Sexto tāgit grauitatē: ibi [descēdūt] .s. pōdere pcōꝝ oppſſi: fm illō Exod. xv. Descēderūt i pfundū q̄si lapis. ¶ Nota de pōdere pcōꝝ dic Uincē. i Speclo morali li. iij. par. ij. di. xx. q̄ nihil leuiꝰ est aia q̄ est sine pctō cū exuit a corpe. qz i momēto z in ictu oculi puenit in locū brōꝝ: ad quē nō aḡla aut auis aliq̄ posset toto rpe vite sue puenire aut trāsuolare vicz vsq; ad celū empyreū: imo nec possz puenire ad firmamētū siue celū stellatū. Et tm̄ a corpe exuta i pctō mortali ē adeo pōderosa: q̄ nlla illā pōt tenere resistētia q̄usq; ad pfundū iferni pueniat. ¶ Ex q̄ pz q̄ peccatoz ē pōderosioz oīm re corporea qz si massa plūbea esset vbi luna est: cū caderet terra eā retineret. sed angelos peccātes in celo nō potuit retinere celū neq; aliq̄d elemētoꝝ: ignis/aer/aqua terra: q̄n caderet ō celo ad pfundissimū inferni. Jta aīa pcōris ponderosioz est oīm re corporea. Ex pmissis patz: qz nō solū pctm̄ sed z diabolū p ortat: q̄ nihil rōne culpe est ponderosiꝰ. Ideo bñ dr Sapiēs Eccl. xxij. Sup plūbum q̄d grauabit: z q̄d illi. s. stulto aliud nomē ꝯz. fatuꝰ: q. d. nullū. Et sequit. Arenā z salē

a

z massam ferri facili⁹ est ferre q̄ boies imp:u/
dēcē z faruū z impiū. Ubi dic̄ Hico. de Lyra.
Noiak alios ab opē: sicut alios di faber aut la
thom⁹ z hmōi. in opib⁹ aūt pcōr̄ nō apparet
nisi fatuitas. Et sic nō pōt ꝓprie nisi fatu⁹ no/
minari: z p ꝓnō ei⁹ societas est mirabilit one/
rosa. Unde Greg. ij. dial. refert. Q cū frēs ꝓstru
erēt cellam: lapis i medio iacebat quē duo vel
tres boies leuare debuissent: nec posset a mul
tis moueri. sz ita ⁊mobilis ꝑmāsit acsi radicit⁹
in terra teneret. vt palā daret intelligi q̄ sup cū
ipse p se antiqu⁹ hostis sederet: quē tantor̄ vi
ror̄ manus mouere nō possent. Difficultate g̃
facta ad virū dei missum est vt veniret z ora
do hostem repelleret: vt lapidē leuare possent.
Qui mox vt venit z oratiōnē faciēs b̄ndictiōez
dedit. z tanta celeritate lapis leuat⁹ ē acsi nul
lū pz⁹ pond⁹ habuisset. De b̄ pondere pcōr̄
dic̄ ps̄. Inicerates mee supgresse sūt caput meū
z sic onus gue guare sūt sup me. Ad cōparati/
onē hui⁹ oneris omne pond⁹ penitētie leue
est z pūnis tribulatiōis. Unū si aliquis vere sen
tiret onus pcōr̄ z anie lesionē: parū aut nihil
oīno sentiret carnis penam. Sic bene patz de
mīs a morte resuscitat⁹. z ō pluribus ad penas
inferni visendas raptis. vt ō tribus mortuis ad
sacrū cilicij sancti Hieronymi resuscitat⁹. qui
postea nunq̄ risērūt: sed vlsemp fleuerūt aut
tristes fuerūt: vt refert Cirill⁹ patriarcha in q̄
dam epla ad Aug. tc̄. ¶ Ex p̄missis g̃ pz i ge
nere q̄re pcm̄ sit fugiendū vt coluber serpes
venenosus maxie est fugiend⁹. ¶ Dubitat
circa p̄missa Exquo pcm̄ in genere est fugiē/
dū cuilibet z detestandū. Que sunt tunc cause
particulares ꝓpter quas qlibet bō merito pec/
catū debet detestari: z maxime mortale. ¶ Ad
hoc est dicendū primo: q̄ cuilibet homini vtile
z necessariū est scire mala pcōr̄: ꝓpter q̄ sūma
cū diligentia sūt vitanda z fugiēda. Patz illō
quia nihil magis ligat z detinet alias i pcīs q̄z
erronea cogitatio eor̄ qui arbitrant pcm̄ aut
nihil aut parū esse: vel parū obesse. Propter ea
dic̄ Sene. ad Lucillū in vna suar̄ epistolar̄.
Nō est extrinsec⁹ malū nostr̄ intra nos: in vi/
sceribus nostris sedet. ideo difficulter ad sanitatē
venim⁹: q: nos egrotare nescimus. Et Augu.
sup psal. l. dic̄. Nemo est insanabilior eo q̄ sibi
sanus videt. q. d. Valde infirm⁹ est/q̄ in se in/
firmitates habet q̄s nō ꝑsiderat: z se sanū esti
mat. Ita valde in periculoso statu bō est q̄ mīs
peccatis obnoxi⁹ se iustū reputat. z nō vt debet
z pōt medicinā anie sue efflagitat. ¶ Ex q̄ in/
ferē q̄ vtile z necesse est domini scire mala pec
catōr̄ ad detestandū z fugiendū ea. ¶ Scōo
dicendū est q̄ licet tanta sint mala pcōr̄ q̄ a
nobis sufficiēter nō pūt exp̄mi z cognosci: ꝟm
illō ps̄. Delicta q̄s intelligit tc̄. cū doctores cō
muniter enumerāt aliq̄ mala/ex q̄bus alia tāto
facili⁹ cognosci pūt. Unde Uincē. i Spec. mora. li.
iij. par. ij. dist. xx. ponit multos malos effectus

Explū

D
Pcōrū
ignātia
ē dū
periculosa

peccatōr̄: imo plures q̄z q̄draginta. Ex quib⁹
z ex alijs doctorib⁹ aliq̄s collegi: vt meli⁹ pos/
sint audiētes memorie cōmendare. ¶ Sūt g̃ B
ꝓncipaliter q̄tuor mala q̄ pcm̄ mortale infert li
ue causat. ꝓpter q̄ cuilibz homī summo studio
est fugiendū z detestandū: vt ptz infra

Pcm̄ mortale
- Deo displicet. ꝓ plura.
- Scīs iniuriā infert z cozis eis ferē. b̄ ē scōs offendit.
- Diabolo sup oīa placet.
- Homini mīltiplicit nocet.

¶ Primo em̄ peccatum mortale deo displicet
propter tria. scz
- Propter transgressionē.
- Propter derelictionem.
- Propter ꝓuocationē.

¶ Primo pcm̄ displicet deo ꝓpter trāsgressi/
onē. q: p illud boies transgrediunt z ꝓcemūt
mandata dei. Propterea dic̄ Aug. in libro cō
Manicheos. Pcm̄ est in veritat⁹ ꝓceptis/vl
in ipa vitate errare. Et idē dic̄. Pcm̄ est dictū
vel factū vel ꝓcupitū cōtra legē dei. Et allegat
magister dist. xxxv. scōi libri sniar̄. dicens ꝟba
Aug. debere intelligi de pcō mortali actuali.
Q aūt pcm̄ mortale deo displiceat rōne trās
gressiōis sic declarat. Si em̄ displicet patri vt
filius eius sua p̄cepta recuset z paruipēdat. Si
alicui homini i supioritate aliq̄ ꝓstituto/gra/
ue est a suis subditis despiciatq̄ ꝓtemni. quāto
magis abominabile est excelso celor̄ regi: si ho
mines peccādo z ei⁹ mādata trāsgrediēdo ma
nifestē suā in b̄ paruipēdātiā z ei iniuriā faciāt.
Pater em̄ vult vt filius suus eius mādata im/
pleat. sic dñs vult vt seruus ei⁹ p̄ceptū nō trans
grediat: ꝓnceps: platus: imo qlibet in aliq̄ po
testate ꝓstitut⁹: vt sibi subiecti obediāt. Quis
est aūt pater carnalis respectu dei⁹ q̄s dñs: q̄s
platus: q̄s ꝓnceps aut i potestate ꝓstitue⁹ re/
spectu dei? Si g̃ sibi displicet si sua mandata
nō teneant: loquat z ipe quō ō placere debet:
si ipeq̄ nihil est respectu dei ei⁹ mādata trans/
gredit. ¶ Ex q̄ ptz q̄ ō valde displicet pcm̄: Deo val
imo tantū sibi displicet/q̄ plus odit pcm̄ q̄z de displi
diabolū. q: ꝓpter pcm̄ morte sustinuit ad de/ cet pcm̄
struēdū ipm: z nō sic ꝓpter diabolū. Diabol⁹ em̄
fm naturā bon⁹ est: q: dei creatura. sed pcm̄
nequaq̄ est a deo: fm illō Joā. j. Sine ipo fa/
ctū est nihil. i. pcm̄. qō dī nihil rōne ꝑuatiōis
siue rōne circūstātiar̄ q̄ desūt i actu: p quē pec
catū incurrit. cūc aūt ꝑuatio nihil est. Q autē
tantū deo odit pcm̄ ptz ex auctoritate ipture
sacre. q: nihil odit deus eor̄ q̄ fecit: fz illō Gen.
j. Uidit deus cūcta q̄ fecerat z erāt valde bona.
Et Sap̄. xj. Nihil odisti eor̄ q̄ fecisti. Et tamē
odit pcōres: nō in se: sed ꝓpter pcm̄. fm illud
Eccli. xij. Altissim⁹ odio habz pcōres. Et i ps̄.
Iniq̄s odio habui: supple ꝓpter pcm̄. Ecce quō
peccatum deo displicet rōne trāsgressiōis tc̄.
¶ Scōo pcm̄ displicet deo rōne derelictiōis.
q: q̄libz cuiusq̄ q̄s mortal⁹ peccat derelinq̄t ipm

qui est sūmū bonū: vez bonū: desiderabile bonū: durabile bonū z ꝑpetuū. in q̄ solo ania repleri pōt z saciari ꝑ bono vili: ꝑ bono momentaneo: ꝑ bono tpali: ꝑ bono qō sine deo nullū bonū est. Et sic q̄d aliud facē q̄s q̄ deū creatorē z redēptorē suū de domo sua: de ostio suo: de castro ꝑprio. i. de corde eīcit z trudit. z aduersariū eī⁹ diabolū induc. Et sic q̄ntū i se est chīz dñm iterū crucifigit. ſm illō apl̄i ad Hebr. vj. Rursum crucifigentes sibimetipis filiū dei. Ubi dic glo. Sibimetipis. i. q̄ntū ad seipsos. Nō em̄ i re crucifigūt chīm: sed sil'es sūt irrisoribz z crucifixoribz chī. Et post pauca subdit glo. In se em̄ crucifigūt filiū dei: z ꝓtumelie habēt q̄ gram ei⁹ vilipēdētes i pctis iacent.

Pctm̄ q̄d est

Propēa dr Aug. in li. de li. ar. Pctm̄ ē spreto incōmutabili bono: bonis cōmutabilibz adherere. Hoc est qō dñs ꝓq̄rit ꝑ ꝓphaz ō pctōribz. Hiere. ij. c. dicēs. Me dereliq̄ūt fontē aq̄ vive: z foderūt sibi cisternas dissipatas q̄ ꝓtinere nō valēt aq̄s. Fons aq̄ vive dr ipe de⁹. qz in eo est oīs boni indeficiens plenitudo. Listerne aūt dissipate vocant huī⁹ seculi bona: q̄ absq̄ deo nihil sūt. Hic ait Aug. li. iij. ꝓfes. Redite ꝓuaricatores ad cor: z inherete ei q̄ fecit vos. stare i eo z stabiti. q̄scite in eo z q̄eri eritis. bonū qō q̄rit ab illo est. Et li. ix. ꝓfes. ōr. Oīs copia q̄ de me⁹ nō ē: egestas mihi est. Displiceret vtiq̄ cuicūq̄ formose puelle si spōsus su⁹ caderelicta turpissime meretrici adhereret. Turbaret q̄libet magn⁹ dñs liberal' z gratiosus si ei⁹ famuli eo spreto / seruirēt alicui alteri parcissimo z auaritissimo siue pauꝑi. Quāto magis indignari debet de⁹ infinitū bonū cū a nob deseri. ꝑpē supbū diabolū aut corruptibilē carnē vel trāsitoriū ac labilē mūdū z̄c.

F

Tertio pctm̄ displicet deo rōne ꝓuocatōis: p illō em̄ ꝓuocāt z inducit ad indignatiōez z irā. Tot⁹ em̄ suauis z dulc ē: pius: clemēs: misericors atq̄ benign⁹. qz ꝑtin est ei⁹ misereri. Et tamē trascit / indignāt / ꝓuocāt / z q̄si cogit vt pctōres dāner: q̄s libenter saluare vellet. q. d. Libēter vos oēs saluarē z mecū in eēna beatitudine haberē. sed ꝑ pctm̄ vīm me cogitis ad dānandū vos. qz nō possum esse iniust⁹. z ꝑ ꝓnās iustitia mea exigit ad dānandū vos. Et sic vos

Petā de pctis vīs me ad b impellit. Cur em̄ Lucifer⁹ guit cū sua societate de celo eiecit: certe ꝓter pctm̄. puniuit. Cur ꝓmos parētes de paradiso terrestri expulit: ꝓpē pctm̄. Cur Cain dānauit: ꝓter pctm̄. Cur totū mūdū in diluuio ꝑter octo hoīes deleuit: ꝓter pctm̄. Cur sodomitas p ignē occidit: ꝓpē pctm̄. Cur Dathan z abiron cū suis terra absorbuit: ꝓpē pctm̄. Cur Judā traditorē suū dānauit: ꝓpē pctm̄. Cur nīs epīos infinitos homies peste / igne / gladio z subitanea morte deleuit: ꝓpē pctm̄. Cur oēs illos q̄ in iudicio cū diabolo iudicabunt eēnis ignib cruciādi finali'r a ceru brōz oīs excludet: certe ꝓpē pctm̄. Et si dicis 2o. O sūma z infinita pietas vbi est dulcedo tua? vbi infinita miscdia tua? Cur tādur⁹ atq̄ seuer⁹ efficiet hoīb q̄s ꝓdixisti? Rñdet tibi rō z ꝓscia tua. Reuera si peccata nō eēnt / de⁹ nūq̄ cōmouerē furore z ira. Cū g̃ tāta sit i pctō iniq̄tas: tātūq̄ piculū: merito illō cūcti debēt abhorrere: vt sic liberent a morte dānatiōis eēne: z a tot z tāt malis b z in iferno pctōrib ꝑparat. Ex p̄missis patz q̄s grāde malū ē pctm̄. imo infinitū malū: qz ꝫ tū malū deū q̄ ē infinitū bonū. Propēa si aīa vni⁹ hois ē pctm̄ mille annis eēt i purgatorio acerbissimo: b ne q̄q̄s tātū malū eēt sic si eēt ad vnā horā i mortali pctō. ptz: qz malū pene nulli⁹ cōparatōis ē ad malum culpe.

Infinitū

Ex q̄ itez sequit q̄ siqs i hac hora totali'r redimeret vnā aiam ō purgatorio q̄ adhuc mille annis purgari debuisset. tali' nō faceret tāb onū op⁹ sic si aliquē pctōrē ꝓuerteret: aut ꝓuisionē ei⁹ ꝑpetraret.

Magni

Ex q̄ tādē cōcludit q̄ valde magni meriti ē pctōrē cōuertere aut ō statu dānatiōis eripe. nō ē em̄ maⁱ⁹ bñ pctōrē cōficiū qō q̄s ꝓprio pt ipendere q̄z ipm̄ ō inimicit⁹ uertere cia z odio dei liberare. qz nō ē maⁱ⁹ malū q̄z esse dei inimicū siue i pctō mortali. Propēa dicit Bre. iij. dial'. q̄ maⁱ⁹ est miracl'm pctōrē ꝑdicatione vl'oīone ꝓuerti: q̄z mortuū suscitari. Et explificat ō Lazaro q̄triduano resuscitato. z de Saulo ꝓuerso: declarādo quō lōge maior fructⁱ⁹ secutⁱ⁹ ē ex ꝓuersiōe pauli q̄z suscitatiōe Lazari. vt ptz vtrūq̄ intuēti.

Meriti ē

Sed b d. q̄s. Quare de⁹ punit pctā eēnal'r cū tñ tpal'r z valde breui tpe sint cōmissa?

B

Questio

Ad b rñdet Bre. iij. dial'. dicēs. Hoc recte diceret si district⁹ iudex ñ corda hoīz sz facta pēsaret. Inq̄ eīm iō cū fine ōliq̄ūt: qz cū fine vixerūt. Voluissent vtiq̄ si potuissent sine fine vivere: vt potuissent sine fine peccare. Oñdūt ei qz i pctis sp vivere cupiūt: qz nūq̄ desinūt peccare dum viuūt. Ad magnā g̃ iusticiā iudicat⁹ ptinet vt nūq̄ careāt supplicio q̄ i hac vita nūq̄ carere voluerūt pctō. Hec Breg.

Solutō

Etsi obijceret q̄s. Tñ mlti pctōres eriā dū peccāt bñ ꝓpositū penitēdi z resurgēdi a pctis. Rñdet q̄ t'les raciōne z iplicite ꝓpōūt manere i pctō final'r z eēnaliter: mq̄ntū volūt manere i pctō mortali ꝑ tpe ꝑ q̄ pñt mori: z sic ipenitētes manere in pctō. Jtē qz spōte se pcipitāt i foueā a q̄ ꝓhijs viribus ñ pñt surgere: ſm illō ps. Nō est spūs vadēs. s. i pctm̄: z ñ redīēs supple ꝓhijs viribz. Juste g̃ sic nūq̄ erit finis gaudij btōz: ita nunq̄ erit finis pene dānatoz. Si em̄ i b mōo q̄ lesit ꝓncipē seculare g̃ui ꝛbo: qō vix durauit ad decimā vl' sexagesimā ptē hore: icarcerat ꝑ annū vl' vltra. aut q̄nq̄ vita ꝑuat: sic ꝑ crimine lese maiestat. Quid g̃ fieri dz ō eo q̄ lesit ꝓncipem eēnū ñ solū vno ꝛbo: sz mlt' ꝛbis / cogitatōibz voluptatibz z opibz mal'. nūq̄d tal' eēnal'r debz puniri / q̄ ꝓncipē eēnū lesit. z sibi in hac vita dū potuit rēcōciliari noluit. quē z ꝓnceps ille eēn⁹ monuit / vocauit / hortat⁹ ē: vt sibi conciliarēt: parat⁹ oīa sibi dimittere. Utiq̄ iustū ē z eqssi

mũ q si pcoz tãpinax ẽ i vita z nõ vult deo recõciliari p pniam q libẽter sibi pcã dimitte/ret/si puro corde veniã peteret: cũ ꝓposito ꝑti/tẽdi z ampli⁹ ñ faciẽdi: eẽnal'r puniat tãtũ pn/cipẽ eẽnũ offendẽdo pinacit. ¶ Et ꝑt ℔ declarari ex alio. Si ei boi placz z iustũ eẽ dr: q ℔ op ope rali bono z meritozioi ℔ mõo eẽna pmia ꝓsequ̇. vt sic⁹ diu iacuissz i magnis pcis z bo die peniteret: z sic recte penitẽs vitã finiret. q̃/re g̃ hõ nõ vult dicere q iustũ sit ex ꝓposito q q mozit final'r i malo ope siue i pcõ mortali eẽ nalit dãnet. Si ei pmũ ꝓcedit fore iustũ z pla/cet: ꝓcedat etiã z placeat scõm. Hec de malicia pcti q̃ntũ ad pmũ mẽbz. q pctm deo displicet ꝓpt tria. Refuatz alijs tribz mẽbris ad seqntẽ fmonẽ. Rogem⁹ deũ vt nob det gr̃am ℔ peni tendi pcã nr̃a: vt tot pcoz mala euadam⁹: et cũ scis oibz eẽnal'r clare deũ videam⁹. Amen.

¶ Sermo. II.

Quasi a facie co/lubri fuge pctm. Eccl. xxj. ¶ In p̃/cedẽti fmõe audist: q̃re q̃libz hõ sũ/ma diligẽtia se custodire dz ne deũ offendat p pctm mortale. imo illõ tãq̃ serpẽtẽ venenosissi/mũ fugere. sex etiã cõditiões pcoz ex auẽtare Job. z eandẽ q̃ periculosũ sit ignorare malicia pcti: z pcã nihil aut paz reputare. Et i gñe tũc au diuist: q̃tuor mala pcti mortal': vicz q deo dis/plicet. scis iniuriã ifert z fert. diabolo placet: z hoi ml'tipl'r nocet. Et tũc q̃ntũ de⁹ dedit pri/mũ mẽbz declarauit: quõ deo pctm mortale tri plicit displicet. Et q̃re de⁹ punit pcã mortalia rpal'r cõmissa/eẽnal'r zc. Nũc ꝓñr videdũ erit de cetez mal' pcoz mortaliũ q̃re sũt fugiẽda vt coluber tuꝑ thema zc. Pro gr̃a aue maria.

¶ Quasi a facie colubri fuge pctm vbi s. Et dicz i pcedẽti fmõe audist: ꝑmũ malũ peccati mortal': vicz q displicet deo ꝓpt trãsgressionẽ: ꝓpt derelictiões: z ꝓpt ꝓuocatões zc. ¶ Scoz malũ ꝓpt quod pctm mortale ẽ fugiendũ vt colu

A Pctm mortale scis iu/riã ifert

ber est. q scis iniuriã ifert z eos offendit z co/rã eis fert. Q pctm scis iniuriã iferat declara/rat Uincẽ. i Spe. mora. li. iij. par. ij. di. xx. dicẽs q pctm mortale regẽ z dñm scoz offendit. s. deũ. z iõ eis iniuriã infert: fm illõ Eccl. xxviij. Uir pcoz ꝓturbat amicos. s. sũmi regis. vl'qa a cõmunioe z societate sctoz se subtrahit. q̃si eos excõicatos iudicaret. vl'q ꝓtiũ scis se effi cit: dũ ꝓtrarie pcãti militat. Unde Eccl. xiij. Sic cõmunicabit lup⁹ agno: sic pcoz iusto. Et seqt Que cõicatio bomi scõ ad canẽ: Ecce pcoz ca nis dr. Ad q̃d bñ sonat etiã verba saluatoris ad chananeã loqntz Mat. xv. Nõ ẽ bonũ sume/re panẽ filioz z dare canib⁹ ad mãducãdũ. Et ire Eccl. xxxiij. dr. Sic⁹ moz⁹ ꝓ vitã: sic ꝓ iustũ pcoz. Quid aũt magis pot ꝓtiari vite q̃z moz⁹. sic pctm valde ꝓtiat scis. Jõ dr Sap. v. Pu/gnabit orbis terraz ꝓ insensatos. Stabũt iusti i magna ꝓstãtia adus eos q̃ se angustiauer/t. Et Sap. xvj. dr. Creatura tibi factori deserui ens exardescet in rozmẽtũ aduersus iniustos. imo vt dixi coz̃ scis ferez. ¶ Uñ i vitas patrũ Exẽplũ legit. Q cũ q̃dam senex ambularet p heremũ vidit duos angelos cõcomitãtes se. vnũ a de/xtris z aliũ a sinistris. Et cũ iuenissent cadauer bois fetidũ: senex obstruxit nares nõ valẽs fe/rozẽ sustinere. Angeli aũt ℔ nõ fecerũt. sed stati postea viso iuuene ozn̄ato/nares obstruxerũt. Et cũ senex cãm illi⁹ q̃reret: ait angeli. Tu cũ sis caro sentis ferozẽ carnis. nos aũt cũ sim⁹ spi rit⁹/sentim⁹ solũ spũalẽ ferozẽ pcti. Uñ Anb. z allegat Uincẽ. vbi s. Tolerabili⁹ feret canis puteid⁹ boib⁹. q̃z aia peccatrix deo z angel'ei⁹.

¶ Tertiũ malũ pcti ꝓpter qđ ẽ detestãdũ z fu/giendũ: est q diabolo sup̃ oia placz. imo nihil chari⁹ diabolo facere possum⁹ q̃z peccare. Et ℔ diabolo ꝓpt duo. Prio: q̃nto magis hõ peccat/z pcã sup̃ oia pcis accumulat: tãto ampli⁹ diabol⁹ i eũ po/placet testatẽ accipit. q̃ p pctm hõ se diabolo subijcit z seru⁹ ei⁹ fit: fm illõ Jo. viij. Qui facit pctm seru⁹ ẽ pcti. z sũt ꝓba chri. Et p ꝓñs ẽ fu⁹ dia/boli cui⁹ voluntatẽ faẽ: fm illõ. ij. Pet. ij. A q̃ q̃s superat⁹ est: ei⁹ z fu⁹ fact⁹ est. Ex hac cã dia/bol⁹ chm tentauit: vt i eũ prãtẽ acciperet: dũ eũ in excelsum montẽ duxit/regna mũdi illi ostẽ dẽdo. z ꝓmittẽdo illi se datuz totũ mõz: vt so/li vnũ pctm cõmitteret/adorãdo ipm: cum di/xit Mat. iiij. Hec oia dabo tibi si, pcidẽs ado/rauer⁹ me. Ecce cũ hõ (vt aiũt phi) sit nobilissi/ma creaturaz: imo tot⁹ mõs fact⁹ ẽ ꝓpt boiez: vt illi fuiat. z vt ex ℔ hõ deo seruiat: q̃ntũ ma lũ incurrit hõ dũ ex tãta dignitate venit ad tã/tã iḡminiã: vt dicat seru⁹ pcti. qđ tñ nihil ẽ fm Aug. ex illo Jo. j. Sine ipo factũ ẽ nihil. Et sic hõ fuiẽs pcõ minor ẽ nihilo. Imo q̃nta vere/cũdia est boi q̃ fuiat turpissimo demoni: ma/ximo inimico suo: q̃ in corpe z aĩa ipm nitit occidere. ¶ Ecce q̃ntũ descẽdit hõ pcis fuiẽdo. Quidã amãdo carnis voluptates z ꝓcupiscẽ/tias: sic immũdi z luxuriosi. Quidã appetẽdo honores: vt superbi z ambitiosi. Quidã q̃rendo diuitias z mõi facẽtates: vt cupidi z auari. ita q̃ pauci sũt hodie q̃ istũ nefandũ ternariũ nõ seqnt. Certissime tales sũt miseri. q̃ istis reb⁹ q̃ eis deberẽt fuire/ipi fuiũt. Et sic se nõ nobi/les: nõ dños: sz suos suoz faciũt. ¶ Exẽplũ habem⁹ de Diogene pho. Q cũ q̃dã vice rõne sue eminẽtie scie z sapiẽtie ipator eũ visitaret. pbs ei noluit assurgere. Qđ vidẽs ipator ira/cũdia mot⁹ retrocessit. Uenerũt discipli Dio/genis dicẽtes. Quare ℔ fecisti: Nõ modicum imperator te honorabat: q̃ te pauperẽ tãt⁹ ac ta lis visitabat. tu vo ecõtrario eũ ihonorasti: q̃a ei assurgere noluisti. Quibus rñdit. Nõ decet vt suo fui mei reuerẽtiã faciã. fuit ei suo meo sez mõo q mihi fuit. z iõ fact⁹ ẽ vt mihi fuiat. igit nõ decuit signũ alicui⁹ reuerentie me sibi exhibere. ¶ Aliter legit i vitis phoz. c. l. Q dũ Alexãder rex coz̃ Diogene trãsiret. Dioge/s

B Pctm

Exẽ

nes tāq̄s illū spernēs ñ respexīe. Lui dixīt. Alexander. Quid ē Diogenes q̄ me nō respic̄s: q̄si mei nō idigeas: Lui ille. Ad q̄d necesse habeo fui fuoꝝ meoꝝ? Lui Alexāder. Nūq̄d fuorū tuoꝝ fuꝰ sū: Ait. Ego ꝓualeo cupiditatibꝫ meis: refrenās illas ⁊ subijciēs mihi illas vt fuiꝰ ante mihi, tibi aūt cupiditates ꝓualēt: ⁊ fuꝰ earū efficer̄s: eaꝝ obtēperās iussiōi. Fuus igit̄ es fuoꝝ meoꝝ. Ecce iam prz ex euāgelio: ex apl'o Petro: ⁊ ex gētili pho: q̄ bō pcōz ē fuꝰ pcī: ⁊ ꝓ ꝑs diaboli. De hac futurę merito pcōz dz dolere: q̄ se excepit ō fuitio oiporet̄ dei: a quo creat⁹ ⁊ ad cui⁹ imaginē fact⁹ est. ⁊ dedit se ad futriū ⁊ obsequiū diaboli maximi ītimici sui. a q̄ tandē bz expectare maxīas penas ⁊ icolerabilia mala iferni. Jō diabol⁹ q̄si gl'iando ⁊ impzperādo ōt pcōri illō Esa. xxiij. Tu q̄z vulneratus es ⁊ nñ sil'is effect⁹ es. ¶ Ex q̄ iferē q̄ si bō incidit ī vnū pcm̄ mortale: sūma diligētia cauere dz ne cadat ī scōm ⁊ tertiū. qz ꝓ ꝑ diabol⁹ semꝑ magꝭ ⁊ magꝭ prātē ī eū accipit ⁊ in pcīs tenet. ⁊ ꝓ ꝑs miser pcōz min⁹ a pcīs resurgere valet. ¶ Scōo sup oīa diabolo placet peccatū mortale ⁊ nihil sibi ē charī⁹: ꝓ maximū lucrū q̄ ī pcīs se adq̄rere putat. Cū em̄ sit sūmus inimic⁹ chr̄i dñi q̄ aīas de iferno libauit: ⁊ prātē diaboli minuit: valde magnū lucrū se credit adq̄rere: dum aīas sanguīe chr̄i redemptas sibi adq̄rit. Exēplū refert Uincē. in Spe. vbi sup̄. Q cū diabol⁹ ꝓ q̄ndā demoniacū diceret q̄ pcm̄ ei fereret. Et illi q̄rerēt q̄re g̃ illō cū tāta diligētia ꝑcuraret. Rndit q̄ ꝓr̄ lucrū. sicut cloacari⁹ intrat latrinā licz ei fetet. Et hīc ē q̄ diabol⁹ assidue hoīes ad peccādū tētat. Unde Greg. Assidua tētatiōe pulsat vt salrem tedio vincat. Jmo q̄nq̄z ꝓ duos vel tres: imo ꝓ decē vigili ⁊ q̄dragīta annos tentat vnū hoīem vt eū ī pcm̄ deijciat. Etsi obtiner multū gaudet. ¶ Cui⁹ exēplū habem⁹ in vitas patꝝ: ⁊ recitat de exaltatiōe scē crucis. q̄ diabol⁹ ī deserto q̄ndā monachū tentauit q̄dragīta annis q̄usq̄z eū ꝑduxit ad lapsum carnis. Sil'e recitat Gregori⁹. iij. dial'. ō q̄dā Andrea episcopo fundane ciuitat̄. quē diabol⁹ ml'tis annis tentādo ad b̄ semel ꝑduxit vt quandā sanctimonialē secū ꝓter sctitatē ei⁹ habitātē ad posteriora manu tāgeret. Jta ⁊ in vita Joānis euāgeliste habet̄. Q inuenis q̄dam suscitat⁹ a bro Joāne dicebat. q̄ videbat demōes gaudēres de ruina peccatoꝝ. q̄rūdā ꝑsonꝝ a bro Joāne et angelos de b̄ dolēres multū. Ūn ī ps. xxix. Cōfundāt̄ ⁊ reuereanť sil'q̄ q̄rūt aīam meā vt auferāt eā. Et seqūt. ferant ꝓfestim cōfusionē suā q̄ dicunt mihi euge euge. vicz diaboli q̄ leranť cū male fecerim. Et Blo. or. i. q̄ applaudūt mihi q̄si bono aio. qz sub specie boni ōlectabil' diaboli pecc̄ata ꝓsuadēt ⁊c. ¶ Circa b̄ est q̄stio: vtz diabol⁹ directe sit cā pcī. Ad hanc q̄stionē rndet san. Tho. j. ij. q. lxxx. ar. j. q̄ sola volūtas hoīs ē directa ⁊ ꝓncipal' cā pcī. cāq̄s interi⁹ mouēs. ꝓzo q̄ notandū vt ōt scūs Tho. ibidē: q̄ volūtas a duob⁹ pōt moueri. Uno mō ab obiecto: sic̄ dī q̄ appetibile apphensuz mouet appetitū. Alio mō ab eo qō interi⁹ inclinat volūtatē ad volēdū. b aūt nō ē aliō nisi ipsa volūtas. vel de⁹. Deus aūt non pōt esse cā pcī. qz vt dic̄ Aug. li. lxxxiij. q. deo auctore nō fit bō deterior Concludit g̃ q̄ volūtas est ꝓncipal' cā pcī. Ex parte aūt obiecti aliq̄d mouet volūtatē tripl'r. Uno modo ipm obiectū ꝓpositū sic̄ cū dicim⁹ q̄ cib⁹ excitat desideriū hoīis ad comedēdū. Alio mō ille qui ꝓponit hmōi obiectū. Tertio mō q̄ ꝑsuadet obiectū ꝓpositū rōne boni. inq̄n tū ꝓponit obiectū volūtati ꝑsuadēdo rōni tāq̄s bonū ⁊ acceptandū. vbi solū est apparētia boni. Primo res sensibiles exteri⁹ apparētes mouent volūtatē hoīs ad peccādū. Scōo ⁊ tertio mō diabol⁹: vel etiā hō ei⁹ minister pōt incitare ad peccandū. vel offerendo aliq̄d appetibile sensui. vl' ꝑsuadēdo rōni. Sed nll'o istoꝝ etiā modoꝝ aliq̄d pōt esse directa ⁊ ꝓncipal' causa pcī. qz volūtas nō mouet ex necessitate ab aliquo obiecto nisi ab vltimo fine. ¶ Ex q̄ sequit̄ q̄ neq̄z res exteri⁹ oblata. neq̄z ille q̄ eā ꝓponit. neq̄z q̄ ꝑsuader. est sufficiēs cā pcī. Et iō cum diabol⁹ suggerēdo: vel aliq̄ appetibilia ꝓponendo inducit ī affectū pcī. nō ē directa cā pcī sz solū ꝑsuasiua. vicz ꝑ modū ꝓponēs vel ꝑsuadens appetibile. Et ad talē sensū ōt Beda sup̄ act⁹ apl'oꝝ. Diabol⁹ aīaz ī affectu malicie errabit. Et Jsidor⁹ de sū. bo. diabol⁹ corda hoīz occultis cupiditatibꝫ replet. ¶ Ex pmissis g̃ ꝓz: q̄ null⁹ peccādo pōt de diabolo cōqueri se excusando. qz diabol⁹ cū induxit ad peccādū. sz tm̄ seipm̄ debet iculpare vl' accusare. eo q̄ oē pcm̄ est volūtariū. ⁊ adeo voluntariū q̄ si nō esset voluntariū nō esset pcm̄: teste Aug. Naz licet diabol⁹ obiecta delectabilia interi⁹ ī cogit̄ volūtatiōe ⁊ exteri⁹ in sensu ꝓponat. licz etiā ad appetendū ⁊ ꝓsequēdū ꝑsuadeat. tñ nō cogit nequz cogere pōt hoīem ad peccādū. vt patz ex dic̄is g̃ tē. ¶ Sz iterꝫ d. q̄s an diabol⁹ suggestiōne siue ꝑsuasiōe aliq̄ mō sit cā oīz pcōz. Ad b̄ rndet scūs Tho. in ꝑma pte sūme. q. cxiij. ar. iij. Et ꝑma scē vbi s. Q aliq̄d dī cā alterius dupl'r. Uno mō directe. Alio mō indirecte. Cā alicui⁹ Indirecte: sic̄ cū aliq̄s agēs causat aliquā dispositionē ad aliquē effectū dī esse occasiōal'r ⁊ aliq̄d dī. indirecte causa illi⁹ effect⁹. sic̄ si dicat: q̄ ille q̄ secat ligna est cā cōbustiōis ipoz. Et b̄ mō diabol⁹ est cā oīm pcōz nroz. qz ipe illigauit ꝓmū hoīem ad peccādū. ex cui⁹ pcō ꝓsecuta est in toto humano genere quedā. pnitas siue inclinatio ad oīe pcm̄. Et ꝑ hunc modū intelligenda sunt ꝝba Dionysij in li. de di. no. cū dic̄. Multitudo demonū est causa oīm malorꝝ sibi ⁊ alijs. Sil'r Damascen: q̄ dic̄. Omnis malicia ⁊ oīs immūdicia a diabolo sunt excogitata ⁊c. Directe aut̄ aliq̄d dicit̄ esse causa alterius q̄ operat̄ directe ad illud. Et b̄ modo

Exēplū

Pcm̄

Exēplū

Pcm̄

volūtas ꝓncipalis cā pcī

diabol⁹ nō est causa oīs pcti. Non em̄ oīa pcta cōmittunt diabolo instigāte. sed q̄dā ex corru/ptiōe carnis z lūbrate arbitrij: qz vt ait Orige. Si diabol⁹ nō esset: adhuc bores haberēt appetitū cibi z venereoz. Hoc etiā vult Aug. i li. de eccl'iastic⁹ dogmatib⁹: dicēs. Nō oēs cogitatiōes male a diabolo excitant. sed aliq̄ens ex motu li.ar. emergūt. Sic g̃ ptz tertiū mēbz si ue malū: ꝓter q̄d pcm̄ est fugiendū: qz diabolo sup oīa placet z nihil char⁹ diabolo facere possum⁹ q̄z mortal'r peccare. q̄ m̄ est maximus inimic⁹ noster. ¶ Quartū malū q̄re pcm̄ est fugiendū: qz homini m'ltipliciter nocet.

Nocet corpi bono nature: z varijs terroribꝫ hoīem implicat.

Nocet aīe: qz tollit vitā anie scz deum z gratiā z spoliat vestib⁹ virtutū infusaz.

Facit hominē sibi ꝓsi inimicum z odiosum.

Pcm̄ mortale nocet hoi m'tipl'r

Cruciat hoīem p penā peccato mortali insepabil'r annexam.

Minuit inclinationē ad virtutes z promptificat inclinationem ad vicia.

Maculat/denigrat z immundat animam.

Spoliat viuos z mortuos suffragijs ecclesie.

¶ Prio q̄ pcm̄ mortale nocet corpi bono nature z varijs terroribꝫ hoiez i b mūdo iplicat: ptz qz ꝓpt pcm̄ m'tl ifirmant. z varijs terroribꝫ z timoribꝫ sūt subiecti. Q ꝓpt pcā m'tl infirmant: ptz p illd apl'i. j. ad Coz. xj. Jō iter vos ifirmi sūt m'ti z ibecilles z dormiūt m'ti: scz p mortē q̄ irreuerenter cōicabāt. Et Joā. v. dixit dñs ifirmo. xxxviij. ānis iacēti circa piscinā ꝓbaticā. postq̄z curauit eū. Ecce sanꝰ factꝰ es iā noli peccare ne deteriꝰ tibi ꝟingat. ex q̄ ptz q̄ ifirmꝰ factꝰ fuerat ꝓpt pcm̄. Jō eccl'ia de pe. et re. Cū ifirmitas statuit: di. Districte pcipim⁹ medicꝭ corpoz: vt cū eos ad ifirmos vocari cōtigerit. ipos añ oīa moneāt z iducāt: vt medicos aduocēt aiaz. vt postq̄z fuerit ifirmo ō spirituali salute. puisuz: ad corpalis medicine remediū salubriꝰ pcedat. vt cā cessante cesset effectꝰ. Ubi dic̄ Hostien. Exq̄ dicit: pcipim⁹: necessitatē impozrat. z trāsgressoz peccat mortaliter. ¶ Q autē pcm̄ noceat bono nature bominis. ptz: qz hois natura est viuere fm rōnē. sed peccādo hō viuit fm sensualitatē. Et sic ratione subijcit sensualitati. Et p ꝟsequēs viuit more bestiaz: fm illud ps̄. Homo cū i honore esset nō intellexit. cōparat⁹ est iumentis insipiētibꝫ: z similis factus est illis. In quib⁹ verbis ꝓpheta tangit tria mala. cōtra triplicē bonorē qui datus est homini i sua creatiōe. Prim⁹ honor fuit. q̄ factꝰ est ad imaginē dei fm mentē vel fm intellectū: vt dicit Glo. Cōtra q̄d dicit Lnō intellexit J Glo. suam dignitatē scz q̄ intellectu vigeret. Uel nō intellexit fm Bern̄. vñ cecidit vt doleat. vbi sit vt erubescat. q̄ vadit vt timeat. ¶ Scōs honor fuit q̄ data ē ei ptās sup irrationabilia. q̄ q̄d dī Lcōparat⁹ ē iumentis insipiētibꝫ J Glo. amissa rōne nō intellexit. ideo cōparat⁹ est ꝛc. Un Augu. de tri. Honor hois verus ē imago z sil'itudo dei. q̄ nō custodit ni/si ad ipz a q̄ imprimit referat. ¶ Tertiꝰ honor fuit: q̄ ad sil'itudinē dei factꝰ est i bonitate. q̄a vt dic̄ scūs Tho. in gratia conditꝰ fuit. cōtra q̄d dī Lsil'is factꝰ est illis J scz vicio nō natura. vicz iracūdꝰ: crudel': superbꝰ: gulosus ꝛc. ¶ Q Hō ꝓpt autē hō ꝓter pcm̄ varijs terroribꝫ z timoribꝫ pcm̄ vasubijciat. declarat Uincē. in spe. mo. vbi ḡ. dī. rijs troi Si pcm̄ nō esset nō oportaret timere hoīem: bus z trinec mortē: nec infernū: nec purgatoriū: nec iudi moribus cīū: nec aliq̄d periculū. fm illd apl'i ad Ro. Sci subijcimus quoniā diligētibꝫ deū oīa cooperant in bonū. Si g̃ timēda sunt hec oīa. sūme cauendū z timēdū est pcm̄. ꝓter q̄d solū hec oīa sūt timenda. imo nihil nocet boi q̄ est sine pcō: fm illud Greg. Nulla nocebit aduersitas si nulla dñet iniq̄tas. Et Eccēs. viij. Qui custodit mādatū nō experiet quicq̄ mali. Econuerso q̄ habet b malū nihil est ei bonū. Un Sene. Nihil est homini bonū sine bono. solū malū fecit bominē malū. Un Matth. xxvj. Bonum erat ei si natus nō fuisset hō ille. imo melius esset ei nō esse q̄z malū esse. qz malus charitatē nō habet. quā q̄ non habet nihil q̄d facit aut q̄d habet ei ꝓdest. Et Matth. x. Nolite timere eos q̄ occidūt corpus. aiam aūt nō possunt occidere. Et j. ad Coz. xiij. Si distribuero i cibos pauperū oēs facultates meas. z si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā charitatē aūt nō habeā nihil mihi ꝓdest. Et in eodē ca. dic̄. Si habuero oēm fidē ita vt mōtes trāsferā. charitatē aūt ñ habuero nihil sum. ¶ Ex q̄ patz quātū pcm̄ nocet corpori. inducendo timorē: terrorē z multa pericula. z tñ sine pcō hō nihil haberet timere ꝛc. ¶ Scōo pcm̄ nocet aīe. qz tollit vitā aīe. scz deum z gratiā: z spoliat vestib⁹ virtutū infusaz. videlicet donis spiritussancti charitate q̄ est virt⁹ theologica q̄tuoz virtutib⁹ cardinalib⁹. z oīb⁹ virtutib⁹ infusis moralib⁹. ꝓpter q̄d dic̄ Apoc. xvj. Beatus q̄ custodit vestimēta sua ne nudus ambuler: nō autē loquit⁹ ō vestitu corporali. qz multi sancti in vilissimis vestimētis ambulauerūt. Sicut Apl's de seipo dr. ij. ad Coz. xj. q̄ sit passus famem/sitim/frig⁹ z nuditatē ꝛc. Sed loquit⁹ de vestimentis virtutum. de quib⁹ z saluator dicit Matth. xxij. de eo qui nō habuit vestem nuptialē. Ligatis manib⁹ z pedib⁹ mittite eum in tenebras exteriores ꝛc. Est tamē vez vt ḡ. dixi. q̄ generalit pcm̄ mortale nō tollit omnē virtutē infusam theologicā sed solū charitatē. qz fides ifusa solum tollit p hereſim vel errorē aliquē fidei. et spes infusa tollit p desperationē: sed tñ p penitentiā oēs ꝓdicte virtutes ꝓdite restituūt z

Pcm̄ nocet bono naturę bois.

Pcm̃ ifundunt ifusa charitate. ¶ Sed d. q̃s quō pec
rollit vi/ catū rollit vitā aie: Rūdet breuiter q illo mō.
eam amie q: q̃dlibet pcm̃ mortale priuat hoiem amici/
cia z gr̃a dei si eā habet. vel p̃uaret si eam habe
ret. q̃d autē peius esse pōt q̃ manere in īdigna
tione z inimicicia oīpotentis dei. q̃ pōt q̃ vult
eum occidere z in gehennā mittere z damnare
Matth. x. Timete eū q̃ pōt aiam z corpus p
dere in gehennā. Sic g̃ patz. q pcm̃ mortale
occidit aiam spūalit. q: p̃uat eam vita sua. scz
deo z gr̃a dei. p pcm̃ etiā mortale occidunt et
pdunt oīa opera bona z meritoria hoīs. ita q
oīa talia nihil amplꝰ sibi p̃sunt i statu pcti ad
vitā eternā. licz p penitentiā reuiuiscāt omnia
illa q̃ in charitate fuerūt facta. sm illō. Uiuere
nō possunt q̃ nūq̃ viua fuerūt. Sz reuiuiscūt
q̃ quondā viua fuerūt. sicut allegāt doct. circa
dist. xv. q̃rti sentētiaꝝ. ¶ Ex illis patz: q deus
valde odit z detestat pcm̃. nō em̃ sibi placent
opa de genere bona a pctōre facta. recte sīc hō
nō placat muneribꝫ inimici sui. sm illud Eccl.
Notaq̃d xxxiij. Dona iniq̃ nō p̃bat altissimꝰ. nec re/
chīs fcē spicit in oblatiōes eoꝝ: patz etiā illud ex eo. q:
propter chīs oēs labores suos p̃rulit ad destruēdū pec
pctā catū. voluit em̃ carnē assumere vt carnē a pctō
mūdaret. p̃dicare vt illud p̃remeret z destru/
eret. apl̄os z discipulos p mundū mittere vt il
lud impugnaret. vēdi voluit vt nos a pctō re/
dimeret. ligari voluit vt nos a pctō solueret.
vulnerari vt nos a peccato sanaret. sanguinez
suum fundere vt nos p ipsum a pctō lauaret.
damnari ad mortē vt peccatū dānaret. crucifi
gi vt illud crucifigeret. z mori vt illō trāffige/
ret z occideret. Jdeo dic̄ Hieron̄. Gratias tibi
referimus saluator seculoꝝ. q: fortissimū ad/
uersariū nr̃m vicisti. quē dum vinceres occidi
sti. In hoc christꝰ filīs fuit Sansoni. qui mori
voluit vt inimicos suos scz philisteos occide/
ret. vt p̃z Judicū. xvj. Et Glo. ad Colos. j. ōr
B Innoces occidit: peccatū crucifigit. ¶ Tertio
pcm̃ nocet homini q̃a facit hominē sibi inimi
cū z odiosum. patet ex illo p̃s. Qui diligit ini/
Pcm̃ quitatē odit aiam̃ suam. Ubi dic̄ glo. Ille di/
facit hoīez ligit iniquitatē: qui ex affectu z desiderio pec/
sibīpsi i/ cat. qui z si semp̄ viueret semp̄ peccare vellet.
imicū et Et Tobie. xij. dicit. Qui faciūt pcm̃ z iniqtā/
odiosuz. tē hostes sunt aie sue. Un̄ Sene. Nullū cōso/
dalīū tuoꝝ magis oder̄ q̃ te. alios fugere po
teris. te aūt nunq̃. Hec pestis ad mortē tpalē
nos adducit z adduxit oēs añcessores nr̃os. s.
pcm̃ z tandē infert mortē spiritualē z eternā.
Jdeo dī Eccl. xxj. sicut patz in ȳbis thematis.
Quasi a facie colubri fuge pctā. z si accesseris
ad illa suscipiēt te. Et seq̃t: dentes leonis: den/
Exēplū tes eius: interficientes aias hoīz. De hoc dr̄ Uincē.
Uincen. in spe. mo. vbi s. Sicut vita p̃ns ingredientibꝫ
mel ꝓpinat sophisticū. p gredientibꝫ fel z acetū.
egredientibꝫ venenū aspidū i sanabile. Sic pec/
catū ingredientes exanimat. p gredientes obsti
nat. z egredientes exterminat. vt sic pctōr i aia
z corpore simul damnet iusto dei iudicio. Et
subiungit ibidē Uincē. vnū exemplū de q̃dam
rege: qui viridariū suū tradidit custodib⁹ diso
bus ceco z cōtracto. Cōtractus suadebat ceco
vt ad arbores eū portaret z eleuaret. et de fru/
ctib⁹ ei dare vellet. qō z faciebat. Qō rex aduer
tens vtrūq̃ morti adiudicauit: di. Tu cece li/
cet te excusas q fructꝰ nō videris. q: tū cōtra/
ctū portasti: q nō nisi p te fructꝰ accepit: morte
morier̄. Ita sīr iudicat deꝰ ō aia ceca: q̃ corpꝰ
portat z dirigit ad mala opa facienda. q̃s sine
regimine eius pcm̃ explere nō posset. ¶ Sīr Exēplū
exemplū ponit de duob⁹ fratrib⁹: sapiēte z stul
to: qui cū redire debuerūt ad patriā suā ō qua
elongati erāt. ad biuiū venerūt. vbi audierūt
a pastoribꝫ loci. q altera via q̃ erat alta/arta z
aspera recte z secure ducebat ad patriā suam.
Alia vero q̃ erat lata et plana et delectabilis.
nimis erat longa z piculosa z plena latronib⁹
Cū autē sapiēs ire vellet p primā viam. ad ro/
gatū fratū licet audisset periculū. ꝓsensit tamē
ire p viam latam z periculosaz tc̄. Cū autē sīl
irent a latronib⁹ capti sunt: spoliati z vulnera
ti. Et cū fratus p̃cerēt in foueā occidend⁹ et
alius ligat⁹ ad mortē ducerēt. maledicebat fa
tuo: dicēs: q ꝓpter suā fatuitatē morerēt. tunc
respōdit fatuꝰ. Tu potiꝰ maledicar̄. q: tibi po
tius imputandū est. q me sciebas fatuū z mihi
credidisti z acq̃euisti. Adaptat̄ ꝫ exemplū sic:
q fatuus est corpus siue sensualitas. sapiens
ania siue ratio. via arta q̃ ducit ad vitā est pe/
nitentia. via lata est peccatū z inobedientia. pa/
stores sunt p̃dicatores. patria est celestis regio
latrones vero sunt demones tc̄. ¶ Quarto D
peccatū mortale homini nocet. q: cruciat ho/
minē p penā pctō mortali i separabilr annexā.
Est em̃ mortali culpe hic in p̃senti seculo z i fu
turo semp̄ inseparabiliter annexa pena. tāta
em̃ est equitas diuine iusticie: vt dicit Bona.
in. ij. sententiaꝝ. distin. xxxvj. q non patit deꝰ
decus peccati ad modicū tempus esse sine de/
core iusticie. Nam diuina iusticia z sapientia Pcm̃
non p̃mittit etiam ad momentuz esse aliquid cruciat
inordinatū sine pena. Et ita nec peccatum a pe hoīem p
na separatur. Talis autē pena nihil aliud est penam.
q̃z remorsus ꝫscientie z afflictio interna. Jōo
dicit Augu. in libro confes. Jussisti domine et
ita est. vt pena sua sibi sit omnis inordinatus
animus. Ex quo concludit q ad culpam inse/
parabiliter sequit̄ pena. siue pena dicat̄ dānī/
ficatio quedā. siue quedam afflictio: siue que/
dam inuoluntaria passio. Sed pena que est
damnificatio semp̄ sequitur z actu z habitu.
quia nunq̃ homo est in culpa quin semp̄ sit in
damno. afflictio vero siue remorsus cōsciētie
semper sequit̄ in habitu saltem. Nam licet ꝓ/
pter delectationē intensam vel inconsideratio
nem siue distractionē animi nō sentiat̄. tamen
adhuc cruciat si aduertat̄ malicia peccati z q̃d
per peccatū homo perdidit z incurrit. Talis

aurē pena comperit statum p̄sentem. In futuro vero sequet alia pena ꝓsummata t ꝓfecta que nunq̄ finem habebit. videlicet remorsus ꝓscie tie: pena sensibilis tē. t pena damni. Sic ḡ ꝑz q̄ peccatū relinq̄t post se in ania vermē rodētē t mordētē ꝓscientiā. signanter dū modo attendit eius malicia t pena quā homo p̄ peccatū incurrit. Et quantū ad hoc ſm Uincē. in spēc. mora. vbi ē. peccatū facit hominē sibijpsi inutilem t infructuosum similē mari mortuo qđ nihil generat ptinens ad vitā. ſm illō Esa. lix. Opera eoꝝ opa inutilia. Et Hiere. xvij. de maledicto viro dicit. Erit em̄ quasi mirice in deserto: id est sine fructu bono t vtili. Est em̄ mirica frutectū inutile ad edificationē. nec fac̄ fructum q̄ est cōueniēs ad nutritionē. Et dī alio nomine genesta: id est genus virgulti amarissimi. facit ergā peccatū hominē similē nucibus indie. que sūt pulcre t magne ad modū capitis humani: t intus plene inueniunt serpētes: vt patet in hist. transmarina. Sil'e est ō pomis zodomoꝝ. q̄ exteri⁹ apparent pulcra et interi⁹ plena fauilla siue cineribꝫ.

¶ Quinto peccatū minuit inclinationē ad virtutes: t ꝓmptificat animū ad vicia similia t alia. sic patet ad experientiā q⁹ homo q̄ incidit in p̄m̄ mortale promptior est ad alia peccata t filia. Et indisponit⁹ ad bona. Causa aūt illi⁹ est: qz p̄ p̄m̄ dilacerant t ampliant q̄tuor vulnera aie per originale peccatū ꝓtracta. qz ratio ꝑ peccatum debetur t agēdis. cōcupiscētia magis exardescit in cōcupiscibili. t volūtas indurat ad acceptā dū bonū. Et difficultat bene agēdi crescit quo ad irascibilē. Unde ſm Greg. peccatū qđ p̄ penitentiā non diluit: mox suo pondere trahit in aliud. Exemplū habem⁹ in Dauid. ij. Reg. xj qui primo peccauit i visu/videndo Bersabee se lauantē: in quo delectat⁹ fuit. Scđo peccauit voluntate adulterādi. Tertio opere adulterij ꝑpetrati. Quarto homicidiū Urie cōmittendo: t postea diuersis modis hec palliando. Simile de fratribꝫ Joseph Gen. xxxvij. q̄ primo cōceperūt iram cōtra Joseph: postea habuerunt inuidiā t odium cōtra ipsum. tandē voluntatē ipsum occidendi: postea egyptijs eum vendendo: t tandē mentiēdo dicētes patri. Fera pessima deuorauit eū. Ecce quomodo vulnera peccatoꝝ ampliant⁹ ꝑ peccata sequētia tē.

¶ Ex isto patz q⁹ peccatū valde nocet homini ad salutē anime sue: minuēdo inclinatiōez ad virtutes t ꝓmptificando ad vicia. Nam si homo est sine peccato mortali: tūc q̄libz actu suo deliberato potest mereri augmentuz gratie et glorie. t sic in vna hora multis vicibꝫ potest altius in celum ascendere. imo ad altiorē angelorum choꝝ possz in vna hora ꝓscendere: si esset tam intensa cōtritio peccatoꝝ in eo. Quando vero est in peccato mortali: tūc nullo ope quātūcunq; bono potest mereri ea que sunt ad vitam eternam ꝓsequendā. ꝛ adhuc opera bona extra charitatē facta nō sint frustra: sic̄ apparet ostēdit apl's vbi ē. ante lras. immediate. Q Uolūtas aurē voluntas indurat ꝑ peccatū ad acceptan indurat ꝑ dū bonū: patz ex illo Hiere. xxx. Dura facta sē p̄m̄ peccata tua. Et sequit. Insanabil' factus est dolor tu⁹. Dura dicunt peccata: qz induratū faciunt hoīem. Et Hiere. xvij. dī. Peccatū iuda scriptū est stilo ferreo in vngue adamātino: id est in lapide adamātino ad modū vnguis polito. Et in hoc designat indelebilitas hui⁹ p̄ti t ei⁹ manifestatio cozā deo. t ꝑ maxime qñ sciens scit ī corde: vt fiat q̄si indelebile. Sic em̄ spiritussanc⁹ facit de corde lapideo coz carneū. Ezech. xxxvj. Ita diabol⁹ ꝑ p̄tiū de corde carneo fac̄ coz lapideū: imo ferreū et tamdurū: vt nec igne tribulatiōis: nec malleo p̄dicationis durius q̄z ferruz existēs mollificet. Un Bern. v. de ꝓsideratiōe: coz durum describēs sic ait. Coz durū est qđ nec cōpunctione scindit: nec pietate mollit: nec monet precibꝫ. minis nō cedit: flagellis indurat. ingratū ad beneficia: infidum ad cōsilia: seuū et promptū ad iudicia: inuerecundū ad turpia: impauidū ad pericla: inhumanū ad humana: temerariū ad diuina. p̄teritoꝝ obliuiscēs: p̄sentia negligens: t futura nō preuidēs. Et vt breuiter dicam: ipsuz est qđ nec deū timet: nec homines verec̄. De q̄ dicitur Eccli. iij. Coz durum male habebit in nouissimo.

¶ Sexto peccatum maculat/deformat t immūdat animā. Cui⁹ exemplū habemus de heremita cui angelus apparuit: eos absq̄ condēs cozam illuc ene speciosoꝝ t nō cozam cadauere. ꝑ qđ datur intelligi q⁹ deꝝ t angeli nullam immunditiā corporalem immundā iudicant nisi peccatum: ſm illud Matth. xv. De corde exeūt cogitatiōes male: homicidia: adulteria: fornicatiōes: furta: falsa testimonia: blasphemie. Hec sunt que coinquinant hominē. q.d. nulla alia īmūditia macl'at hoīez ī ꝓspectu dei: sed solū p̄tiū. Ita t nulla terrena ablutio animā sic imūdā mūdare pōt: nisi deꝝ ei desup mittat aquā celestē gratie cū igne spūssancti. t hoc ꝛtuee sanguinis agni incōtaminati Jesu chr̄i: ſm illō Apoc. j. Qui lauit nos a peccatis nostris i sanguine suo. Et iō ꝓpr̄ īmūditiā p̄ti Petr⁹ apl'us cōparauit pcrōz cani reuertenti ad vomitū. t porco loto i volutabro luti. dicēs ij. Pe. ij. Canis reuersus ad vomitū suū: t sus lota i volutabro luti. Sic em̄ pcrōz cuomēdo p̄tiū ꝑ ꝓfessionē reuertit ꝑ recidiuā. Et sic porcus se lauādo sordidior reddit. sic pcrōz q̄ p̄tiū plāgit: nec tñ deserit: pene grauiori se subijcit. Q aūt p̄tiū denigret aiaz: ꝑz ex illo Thren. iij. Denigrata est sup carbones facies eoꝝ. Et Hiere. xiij. Si mutare pōt ethiops pellē suā: aut pard⁹ varietatē suā. et vos poteritis bene facere cū didiceritis malū. Ecce quomodo peccatū aiaz denigrat t maculat: imo diabol⁹ q̄ē turpissim⁹ t horrim⁹ nihil hz difformitatis nisi rōne p̄ti. ¶ Ubi ē adūtēdū q⁹ sic apō ethiopes

Nota. qui sūt nigriores/iudicant pulcriores. sic pec/catores alios boies non reputant/nisi in pctis sint eis sil'es. Et sicut cozui nō reputāt pullos suos: sed degeneres vsq; q̄ nigrescūt: nec ꝓui/dent eis q̄diu nō nigrescūt: sed dñs roze eccle/sti eos pascit. fm illō ps. Qui dat iumēt̄ escaz ꝑpozū: et pullis cozuoꝝ inuocātib⁹ eū. Sic mū dani nō curāt de filijs suis/nisi videāt eos ni/grescere per pctī maculā et maliciā. audiēdo il/los iurare: blasphemare: cōtumelias dicere: la sciua ꝟba et opa demōstrare: astutias diaboli oñdere. et sic de alijs. Tūc ei dicūt. Ecce q̄ astu tus. ecce q̄ ꝓrudēs puer iste. de ꝑmo forte vez dicūt de astutia: sed de scōo falsum. ¶ Exem/

Exēplū. plū habeꝫ in vitas patrū de nigredine et macu/la pctī. qō refert Vincēn. in spec. moral'. vbi s. Cum q̄dā sc̄us epūs in die ꝑasce deberet cōi/care parochianos suos: rogauit dñm vt oñde ret ei q̄les essent. Qui vidit diuina illumina/tione q̄sdā nigros vt pix. alios habētes facies ignitas vt ferrū candēs. alios habētes facies sanguineas. alios lucidas vt sol. inter q̄s vi/dit duas mlieres vt sol lucidissimas. Appuit aūt ei angelus dī. q̄ nigri erāt luxuriosi. ignei auari. sanguinei iracūdi. lucidi q̄ habebāt gr̄az dei. Et ait: q̄ due mlieres de quib⁹ audierat q̄ erant peccatrices/ per pniaz erāt illūinate. fm illō Esa. j. Lauamini mūdi estote. Ecce iā ꝓz quō pctm̄ aiam maculat et deturpat: et ecōuer/so per pniam mūdat̄ anima et purificat̄. Hec

M de sexto. ¶ Septimo pctm̄ spoliat viuos et mortuos suffragijs eccl'ie: et per hoc valde no/cet boi. De viuis ꝓz fm doct. circa dist. xv. q̄r ti. quia quādo homo est in pctō mortali/ tunc ꝑdit se oīm bonis que fiūt in tota chr̄ianita te in eccl'ia catholica: que tamē al's singula si/bi ꝑdessent. Est em̄ tunc tanq̄ membrū pu/tridū siue mortuū in cozpe: q̄ nō recipit influ xum aliquē a cozde siue a capite. Et ideo eccl'ia ꝓrer malozū boīm opa que in ipa fiunt/dicit spelunca latronū. xvj. q. vij. Et hec circa me/diuz. Q; aūt pctm̄ spoliat mortuos suffragi/is eccl'ie ꝓz. quia anime existētes in purgato/rio seipas iuuare nō possunt: eo q̄ sunt extra statū merendi. Et ideo orant illō ps. Partici/pem me fac deus oīm timentiū te: et custodien tiū mandata tua. Sed peccatoꝝ in mortali cul pa nō habet in se verū timoꝛē dei: neq; custo/dit mandata dei. igit̄. ¶ Ex ꝑmissis ergo ꝓz: q̄ pctm̄ est homi valde nociuū: imo nihil ma gis nocet homini q̄ pctm̄. quia aufert homi ni terrā et oīa bona terre. et si non de facto: ta/men de iure. Propter hoc dicit Augu. q̄ pctōr nō est dignus pane quo vescit̄. imo nō est dignus q̄ celo cooperiat̄: et a terra sustentet̄. quia crea torem celi et terre offendit: et sibi ꝓrariat̄. Per mittit tñ ds pctōrem inter iustos ambulare: et quasi panem filioꝝ manducare: vt cōuertat̄.

Nota. vel si noluerit cōuerti: vt durius iuste damne tur. Propter tantā ergo peccati maliciā valde cōpatiendū ē miseris pctōrib⁹ q̄ tot et tāta ma/la pctōris nō ꝑpendūt: et in eis q̄si nihil nocēt: imo ꝑsint: vitā suā ducūt. Un̄ et ex his et alijs mal' pctōꝝ oīporēs de⁹ tātū cōpassus ē pctōri bus: vt ꝓter eos de cel' descēderet: hō fieret: se pius lachrymas effunderet: in sua natiuitate in sua circūcisiōe: in ingressu ciuitatis hierl'm et pctōꝝ de templo expulsiōe: et in cruce. Imo nō solū lachrymas: sed et sanguinē ozādo fudit in mōte oliueti et in passiōe. et tādez aiam deo ꝑi ꝑ mozē obtulit in cruce. Jō dr apl's ad Heb. v. Cū clamoze valido et lachrymis ꝑces offerens exaudit⁹ est. ꝛc. ¶ Implozem⁹ q̄ dei misēdiaz vt nr̄am infirmitatē et ad peccādū ꝓnitatē ac/tēdat et respiciat: et tot et tanta mala pctōꝝ nob⁹ obiciat: ꝑ q̄ peccare timeam⁹: et vt colubrum imo diabolū fugiam⁹. vt sic hic gr̄am et tādez obtinere valeam⁹ gl'iam sempiternā

¶ De multiplici stulticia pctōꝝ in genere
¶ Sermo. III.

Peruersi difficile cozriguntur: et stultoꝝ infinit⁹ est̄ nume/rus. Eccl̄s. j. In ꝑcedētib⁹ fmōib⁹ au dimistis plura mala pctōꝝ ꝓrer q̄libet pec/catū mozrale q̄libet vt colubꝝ ꝓpter venē/nosissimū fugere debz. q̄b⁹ etiā modis pecca/tū mozrale boi nocet. Et quō aiam bois macu lat et deturpat. Nūc ꝙseq̄nr intēdo dicere ō ml' tiplici stulticia pctōꝝ: quā detestat Sapiens in ꝟbis ꝑmissis dicēs: Peruersi difficile cozri guntur: et stultoꝝ infinit⁹ est̄ numer⁹. vbi s. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Peruersi difficile cozrigū/tur ꝛc. vbi s. Primo intēdo expōere auctē sa/pientis allegatā. Secōo stulticias pctōꝝ in gene re oñdere. Et tertio plures in ꝑticulari et in spe cie ex scriptis doctoꝝ.

¶ Circa ꝑmū est notandū q̄ beat⁹ Hiero/nym⁹ super libꝝ Eccl̄s ꝟba ꝓdicta sic exponit. A Peruer/ Peruersi difficile cozriguntur. Peruersus non sus q̄s/ dicit nisi qui depꝛauat⁹ a recto est: q̄les sūt be recti: qui difficulter cozriguntur dimittēdo er/rozem suū: vt patz ad sensum. Nam et plures se igni exposuerūt: sicut Joannes huſ: et plu/res alij a diabolo excecati. Ita et iudei multi q̄ndam wienne sunt cōbusti in erroze suo. Ju/lud aūt verbū Stultoꝝ infinit⁹ est numerus duob⁹ modis exponit̄. Primo sic. Sicut infi/nitū est ignotū: ita ignotū et incertū est q̄ sunt stulti et qui sapiētes: et qui boni et q̄ mali. Et q̄ saluabunt̄ et quot dānabunt̄. Secūdo exponi tur sic: Stultoꝝ infinit⁹ est numer⁹. quia si/cut infinitū incompabiliter excedit finitū: ita plures inueniunt mali q̄ boni: stulti q̄ sapiē tes: ponētes lucem tenebras et tenebras lucē. estimātes fm sensum suum cozruptū dulce a/marū: et amarū dulce. Esaie. v. i. estimātes vi/am penitētie asperā et amarā et duram: et viaz

voluptatū dulcē. cui⁹ tamē ꝓriū vez est. vt pz. Sed ḡre ita iudicāt: nō alia est causa nisi quia stulti sūt: z stulticiā suā ignorāt. Et ꝓpter hoc pl'es boies dāuanᵗ q̄s saluanᵗ. vt ōt b. Thom. j. ꝑte sum. q. lxij. ar. ix. Pz illō etiā ex ꝓbis salnatoris Mat. vij. Lata porta z spaciosa via ē q̄ ducit ad pditionē: z ml'ti sūt q̄ intrāt p eam. Qz angusta z arta via ē q̄ ducit ad vitā: z pauci sunt q̄ inueniūt eā. Dicit aūt via salutis angusta z arta. quia per ml'tas tribulatiões z angustias puenit ad ipam. Act. xiij. Et p oppositū via pditiōis est lata z facilis: qz oia habet ad libertatē. vñ Chrys. sup Mat. sic ait. Uia pditiōis est ois iniq̄tas: q̄ ideo ōz spaciosa. q̄a inē regulā disciplinē nō est inclusa. z ambulantes in ea q̄cquid eos delectauerit hoc sequunt. Sed tñ in vitate est valde difficilis z stricta ꝓpter ꝓuationē termini. Uñ mali z pcōres qui nihil de suo futuro ꝓsiderāt gaudio: vel nō agunt illa p que possent illō cōseq̄: ertā siq̄ delectabilia z suauia habeāt in vita ista: ḡuiꝑ ipsa portāt. Et qz angusta est porta ad intrandū p eam in celū: opz caput inclinare p būilitatem: corpus extenuare p macerationē: onus deponere per paupitatē: vestē exuere p simplicitatē: pedes inūgere per amoris vnitatē ꝛc. Et tātū de prima parte.

B Stulti⁹ cia est tri plex. laudabilis. er aliq̄ dānabilis.

¶ Nunc scdo videndū est de stulticie differentia in genere. Pro q̄ notandū q̄ triplex est stulticia. Aliq̄ est laudabilis. aliq̄ culpabilis. ¶ Prima stulticia est laudabilis: q̄ ds sapiam. i. maliciā mūdi nescit: vel p quā frena ꝓhibit. De q̄ apl's. j. ad Corinth. iij. sic ait. Nos stulti ꝓpter chm. vos aūt prudentes in chio. q. d. Nos sum⁹ stulti fm vram estimationē ꝓpter chm. vos aūt iudicatis vos esse prudētes fm seculū: z tamē chianī esse vultis: qui verecundiā habetis seq̄ crucē z doctrinam chi in humilitate z patiētia ꝛc.

Stulti⁹ cia culpabilis.

¶ Scda est stulticia culpabil'. dium ds nescit discerne re q̄d sit agendū vl' omittendū. De q̄ Hiere. x. Stult⁹ factus est ois homo a sciētia sua. ¶ Tertia est stulticia dānabilis. Uñ Grego. xxxj. moraliū. Stulti⁹ illō. j. ad Cor. viij. Scientia inflat.

*Prudentia mūdi nociua.

¶ Tertio sic. Insipiēs. ē cui nō sapiūt res ꝓut sūt. stultus. cui res q̄ nō debēt sapere sapiūt. hi siml' pibūt. q. d. fm glo. Hi pereūt a pñti vita z pcunt ab eterna. pereūt i corpe z pcunt i aia: z iō siml' pibūt. Esto prudēs z pspiciēs tibi in postremo. si ita nō facis/ siml' insipiēs z stult⁹ pibis. Et sequit i glo. Moriūt diues z multi plāgūt. O infelix quē tot plāgūt. deberēt eū plāgere nō morientē/ sed male viuentē. Et est glosa Mgri. Et sequit i pō. Et relinq̄nt alienis diuitias suas. glo. ꝓpē q̄s fecerit mala. alienis. Etsi filiꝰ relinquit: alienis ēt: qz alieni sūt q̄ nihil ꝓsunt. z sepulcra eoz dom⁹ illoz i eternū. Glo. sepulcra eoz fm opinionē suā sunt dom⁹ illoz i eternū. i. putant q̄ sepulcra eoz q̄ ꝓstruūt q̄si domos eternas ad memoriā: sem per sint sibi dom⁹: q̄uis magi maneāt i inferno. Uel quia ꝓciosas dom⁹ z palatia sibi construūt quasi ad ꝓpetuā memoriā: cū tamē in inferno sit habitatio eorum ꝛc. Hec de secunda parte.

¶ Nunc tertio videndū est ō stulticiꝰ pec L catoz in speciāli siue i particulari. quāz multe describunt a doctoribꝰ diuersimode. Unde Uincēt⁹ in Specu. morali. li. iij. parte. ij. dist. xx. ponit bñ. xxiiij. stulticias pcōz. Et Guil. i suma virtutū ponit. xij. stulticias q̄ accidunt in bello anie spirituali. Ex quibꝰ aliq̄s mihi p cōmuni populo magis necessarias ad pdicādū visas collegi: vicz sex ex quibꝰ similiter alie intelligi possunt ꝛc.

*Pcōz habeī i se sex stulticias.

- Quia sciēs magi eligit viā latā ad mortē q̄z artā ad vi
- Quia ꝓpter venēosuz (tā volūtarie i sinu suo portat quē fugere deberet.
- Quia pcōz añ pugnā se ñ vult armare. sz rūc pmo cū dolorē vulnez sentit.
- Quia nō vult interficere hostē dū puul⁹ ē: z cū vincere potest.
- Quia hostē fugere ñ vult a lōge dū pr: sz rūc cū ꝓpe ē
- Quia hostē suū ad sui infectionē iuuat.

*Primo

¶ Primo q̄ quilibet pcōz mortal' stult⁹ est: qz scienter magis eligit ambulare viā latā z spaciosam q̄ ducit ad mortē q̄z artam q̄ ducit ad vitā. Matth. vij. In eo vicz q̄ se auertit a deo ad creaturā: peligēdo creaturā ꝓtra dei pceptū. z in ō pl⁹ diligit creaturaz q̄z deū. Et in hoc bene similis est illi qui cū sciret viā rectaz que ducit ad patriā: de volūtate fratris sui secutus est eam quā nouit ire ad mortis periculum: vt patz in pcedēti sermōe. circa lram B. Tales vt ōt Bernard⁹: de maximis minimā: z de minimis maximā curā gerūt. Maiorē ei

curā habent de carne morbida seruāda q̄ de anima. Imo vt carnē custodiant z impingue scāt/ipam aiam diabolo tradūt. Tales vt dic̄ Uincen. in Spec̄. moral'. vbi s. sūt sil'es cuidā epo q̄ maiorē curā habuit de custodēda spor/
Exēplus ta plena piror̄ q̄s de multitudine aniar̄. Cui em̄ q̄dā dedisset epo sportā plenā cū piris: z q̄ reret cui cōmēdare deberet: dixit nepotul⁹ su⁹ archidiacon⁹: Mihi commēdate. Dic episcopus. Non confido de te male custodires mihi: cui tamen cōmiserat magnū numerū animarū: z nō audebat cōmittere sportā plenam piror̄. Talis q̄ sic p̄ligēs latā viā vt ōr Uincen. vbi s. ꝓter modicā stillā dulcedis exterior comedit cibū imūdissimū z venenosissimū simil' z potū: nō attēdēs ēternā z eternā amaritudinē: sm illō Job. xx. Panis eius i vtero ꝓrū in fel aspidū. q. di. Delectatio quā hō hic capit i pcō/ quertit in penā eternā siue amaritudinē ꝑpetuā: sm illud Apoc̄. xviij. Quantū se gl'ificauit z in delicijs fuit: tantū date ei tormentū z luctū. In q̄ auctoritate tangit duplex culpa: z duplex pena rndēs duplici culpe Primo tangit pcm̄ superbie z vane gl'ie q̄ respicit aiam: ibi [q̄ntū gl'ificauit se] scz in qua p superbiā z vanā gl'iam. Scōo tangit pcm̄ primēs ad corp⁹: ibi [z in delicijs] scz gule z luxurie [fuit] Tertio subdit duplex pena. s. anie z corpis: ibi [tantū date ei tormentū] scz i corpe [z luctū] i ania Jō ōr Eccl'i. xxj. Quasi rōphea bis acuta oīs iniqtas. Et ōr bis acuta: q̄ da/
Secūda stulticia pcōris mnat corp⁹ z aniam. ¶ Scōa fatuitas peccatoris q̄ serpentē venenosum volūtarie in sinu suo portat: quē sup oia fugere deberet: sm illō Eccl'i. xxj. Quasi a facie colubri fuge pcm̄ Q aūt pcōr h volūtarie faciat patz: q̄ spontanee se diabolo tradit hosti pessimo. Et cum hostis ille diabol⁹ nō habeat vñ posset boiem ligare z tenere z suspēdere: pcōr ꝓprijs manibus sibi funē facit/ cū q̄ diabol⁹ eū ligat z cōseruat: deducit ad ifernos z suspēdit. Un ꝓuer. v. ōr. Iniqtates sue capiūt impiū: z funibus pcōr suor̄ q̄sq̄ ꝑstringit. Sup q̄ ōr August. Qui peccatū pcō addit quasi funē nectit z in collū mittit: cū quo trahat z suspendat'. Nullum em̄ diabolus pōt trahere inuitum: sed solum sibi cōsentientes: z onere peccatoꝝ se grauātes. Similis est q̄ peccator illis (sicut dicit Uincenci⁹ in Speculo morali vbi s.) de quibus legit in Uitas patr̄: Q angelus ostendit cuidam patri tres homines triplici fatuitate laborātes. ¶ Primus fasciculū de lignis faciebat: z cū p grauedine nō posset portare/ adhuc semp ligna adiūgebat. ¶ Secūd⁹ aquaz de profundo puteo cū multis laboribus hauriebat: z hausta i momēto inutiliter effunde/
Exēplus bat. ¶ Tertius trahē portans z volens intrare ostium dom⁹: ex aduerso ponebat trabez: z sic sibi ꝓ obicē ne iraret faciebat. Sic peccator̄ fatuus q̄uis quolibet peccato mortali tantum graueꝛ z oneretur vt in infernū deprimatur/ nisi penituerit: tamē adhuc peccatum peccato addit: z pondus grauius facit: per q̄ min⁹ a peccato surgere valeat z penitere. Ita et peccator̄ grām dei quam chīus magnis laboribus vsq̄ ad mortem laborās adquisiuit: vt sibi dare⁊ in baptismate quam z peccator̄ sepe penitēdo magnis laboribus adq̄rit/ subito peccando inutiliter effundit. Trabem etiā ex aduerso peccator̄ ponit/ ne hostiū ingrediat': duz aditū regni celestis per inobedientiā mandatorū dei sibi ꝓ pcludit: sm illud Matt. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Trabs ex aduerso sunt peccata impedīcia. quia peccator̄ non recto itinere viam mandatorū curit dum peccatis obstāribus ea ꝓficere negligit.

¶ Tertia fatuitas peccatoris sm wilhelmū in libro de virtutib⁹. tractatu de ꝓudentia. q̄ ante pugnā se non vult armare ad resistendū hosti. sed tunc primo arma accipit cum dolorē vulner̄ sentit. tunc em̄ primo patiēte z humiliatis clypeum sumit: cum gladio lingue venenate vulneratus fuerit. Ideo dicit' Eccl'i. ij. Fili accedens ad seruitutē/ sta in iusticia et timore: z ꝑpara aiam tuam ad tentationē. Pre
paratio ista est excogitatio de modo resistendi tentationi. z hoc faciendū est ante tentationē. Semp em̄ deberēt incedere armati q̄ sunt inter hostes suos. Modū aūt cōueniētissimū resistendi tentationi que est per linguas venenatas chīus ostēdit in summa taciturnitate/ audiens blasphemias ꝓsecutor̄. sm illud Esaie liij. Quasi agnus coram tondente se obmutuit. Et in ps. Ego aūt tanq̄ surdus non audiebā et sicut mutus nō aperiens os suū. Ubi ōr glosa Non dicit. surdus: sed tanq̄ surdus. Cui em̄ non esset surdus: sed teneret se tanq̄ surdū. q̄ noller audire ad cordis murmurationes / signū est patiētie. Dicit etiā [et sicut mut⁹] nō dic̄ q̄ sit mut⁹: sed sicut mut⁹: nō rndendo. z illud erat scōm patiētie signū. Sic ergo patz q̄ homo ante tentationē se debet armare. Sūt aūt aliq̄ qui in tpo cōflictu arma sua ꝓficiunt/ q̄n ea fortit' tenere deberēt: scz patientiā z humilitatem. zc. Unde dicū est Boetio de cōsolatione phie. Talia tibi cōtuleram arma: que nisi prior abiecisses/ inuicta te firmitate tenerent. Sunt z alij q̄ ex ea ꝓte qua debiliores sunt: et q̄ plus a diabolo impugnāt/ min⁹ se munīūt: cum ecōuerso esset faciendū. Un q̄ videt se ad auariciā. phū/ mlt'ū deberet curuari ad largitionem el'ymax. vt faciat q̄ lignoꝝ fortuositatē dirigūt. Multū em̄ inflectūt illa in ꝓtium: vt sic ad rectitudinē reducant'. Sūt z alij armati q̄ nolūt resistere hostib⁹ in locis vbi facili⁹ possent. Ad portas em̄ castri resistēdū est: aut in aliq̄ loco alto z arto vbi paucitas mlt'itudi resistere ꝑt. Et nō tūc ꝑmo resistēdū ē q̄n tota ꝯra vel totū castr̄ hostes occupauer̄t. Sic peccatoꝝ circa portas castri. i. sensus exteriores ꝓnci/

Nō debet se aīa tentatiōes armare.

paliter resistere debz z custodiã habere q; per sensus exteriores mors intrat in aiam: sm illud Hiere. ix. Mors ascẽdit p fenestras vras Jn alto etiã eminẽtie vite nos ponere ỗbem dei adiutoriũ pncipal'r in oi tentatiõe inuocãtes: z in arto corp nostr abstinẽtia z oõne castigãtes: vt sic hosti via nõ pateat. Sic Helias chim sacerdos ꝓcepit obtineri ascẽsus mõtiũ per ꝙs via poterat esse in hierl'm: vt legit Judith. iij. Utinã ad litterã tã illa facta essent in Carinthia z Carniola: imo z certis locis Stirie. vbi thurci p montes magis ꝙz stratas aut vias ꝓsuetas introeũtes magnã multitudinẽ chr̃ianoz viroz/mulierũ z paruuloz sepius b̃ anno a natiuitate dñi. Mcccclxxiij. abduxerunt. Et anno ꝓterito nõ min in ꝓfusionẽ pncipũ imperij malũ ostẽderũt: captiuos z ligatos in funib viros z mulieres vna siml': z paruulos vno laqo qñqz. xxx. vel xl. colligatos z plures: in angustijs z tribulatiõib maximis. q̃ nobis (qz ad sensum ea nõ vidim) qsi rara z incredibilia sunt: ad fidẽ infideliũ (vt timẽ dũ est) pduxerũt. qõ heu sup oĩa dolendũ est. qzuis z plures inter illos fideles varijs angustijs z passionib laceraci fortes in fide (vt speramus) permaneant ꝛc.

Quarta stulticia pctõris

¶ Quarta fatuitas pctõris est: qz non vult interficere hostẽ dũ paruul est: z dũ facilr eũ vincere põt: nõ attẽdẽs illud p̃s. Beat q tenebit z allidet paruulos suos ad petrã. Paruuli dicunt cogitatões insurgẽtes iordiare: illos allidere debem ad petrã. i. chr̃m ne vlterius ꝓgrediant. Diabol etiã qsi paruul est in pncipio tẽtatõis. Uñ tũc facilr põt occidi z facilr tẽtatio vinci: sm illõ poete: Principijs obsta: sero medicina parat. Cũ mala p lõgas ꝓualuere moras. Fatui g̃ sunt q nolũt hosti resistere/ donec ab eo sunt vulnerati. Jdeo dicit Hieronym. Lubricus est hostis antiqus: z nisi capite teneat totus statim illabit. Jdeo caput serpentis. i. pncipiũ tentatiõis cõterendũ est. id est peccatũ destruendũ est: antez̃ extra per locutionẽ vel operationẽ ꝓcesserit. Jdeo etiaz dictũ est mulieri de serpente Hen. iij. Ipa ꝓteret caput tuuz. ¶ Ex q̃ dat intelligi: q̃ q̃cito cogitatio cor intrat/tãcito pugnãdũ est cõtra eã. z spealr orãdo z auxiliũ dei inuocãdo: siue signaculo sẽ crucis/aut alicui sancti inuocatiõe vt bẽ ꝙgis aut alteri spealr dilecti ꝛc. vt succurrat. Uñ i Uitas patz legit q q̃dã frat introgauit q̃ndã senẽ: Quid facia qz multe cogitatiões sollicitãt me/z nescio quõ repugnez eis. Cui senex: Nõ repugnes ỗ oẽs: sz ỗ vnã q̃ est caput. i. initiũ aliaz. Ex illo patz fatuitas illorũ q̃ cũ bñt cogitatões inordinatas in ill' morã faciũt: cogitãdo quõ z q̃liter z vbi/p quẽ/z sic de alijs/illa vl' illa fieri possent vl' facta sũt. Naz licz nõ intrẽãt petrã in ope vl' etiã volũtate cõsummare: tamẽ hmõi motiones cogitationes/z maxime corporales vl' etiã vindicte ꝓximi cũ ampli inflãmant z in petrã trahũt: vt vix diaboli laqos euadere possit. Jta posset etiã declarari de oĩ petrõ. ¶ Ex ill' patz ꝓpter q̃ incautũ est sensus exteriores nõ custodire. qz statim per exteriores sensus insurgũt mot cõcupiscẽtie et male cogitatiões: q̃ si nõ cito refrenant vt supra ad cõsensum petri ꝓtrahũt. sm illõ Hieremie Mors ascẽdit p fenestras vras. Unde peiores inimici ꝙs habem sunt sensus nri. Et iõo ỗdictiões q̃ ꝓxiũ sensum impugnãt: z ꝓsecutiones q̃ impugnãt ꝓxiã voluntatẽ/ sunt adiutoria nob a deo missa/ꝓtra hostes nros pessimos. vt ỗt wilhemus vbi supra. D

Quinta stulticia pctõris

¶ Quinta stulticia pctõris. qz hostẽ nõ vult fugere a longe dũ põt: sed tũc ꝑmo fugere/aut secũ pugnare cũ ꝙe est: z ei min resistere põt. Nam hostis q̃to plus approprinqt: tãto magis vires assumit. ¶ Exẽplũ habem de fornicatiõe/z certis vicijs ad voluptatẽ ptinentib. Jõo dicit. j. ad Corinth. vj. Fugite fornicatiõez. Ubi ỗt Glo. ordinaria. Cũ alijs nẽpe vicijs põt expectari cõflictus. sed hãc fugite: ne approximeris. qz non aliter melius põt vinci. Quare aũt apls ꝓsilit/ imo ꝑcipit fugere fornicatiõem. ptz ex seqntib cũ ỗt. Omne petm q̃cũq fecerit hõ/supple excepta fornicatione: extra corpus est. i. sine corruptis cõtaminatiõe. cetera ei petã aiam tm maculãt. q aũt fornicat in corp suũ peccat. quia fornicatio nõ modo aiam: sed z corp cõtaminat. Hec glo. Fatui ergo sũt q hostẽ appropinquantẽ expectãt. i. q̃ cogitatiões carnales renẽ tes delectatiões subsequẽtes admittũt. qz tũc facilr subsequit ꝓsensus ad min in delectationem. Jta silr declarari posset de cogitatiõibus superbie: auaricie: ire: inuidie: et sic de alijs. E

Exẽplũ

¶ Sexta z vltima stulticia pctõris est: qz hostem suũ ad sui infectionẽ iuuat: q̃ vicz dum stulticia pugnãdũ esset ỗrijs/silib pugnat. vt odio cõ pctõris tra odiũ. garrulitate ꝓtra garrulitatẽ. cõtentiõne ꝓtra cõtentiõez. maledictiõe z ꝓtumelia cõtra maledictiõez z cõtumeliã. stulticia ꝓtra stulticiã. z sic de alijs. cũ tñ portis amore ỗ odiũ pugnandũ est. i. orandũ. p inimicis: ꝓcepto salutaris Matt. v. vt vicz inimicis vel aduersarios cõgscat defectũ suũ: z a psecutiõe cesset. Non em ignis ignẽ extinguit: sed aq extinguit ignẽ Jta z pugnãdũ est taciturnitate ỗ garrulitatẽ sm illõ Eccli. viij. Nõ litiges cũ boie linguaro: z nõ struas in ignẽ illius ligna. ¶ Jn q̃b ỳbis docz sapiẽs spealr cũ trib nõ litigaf. s. cũ potẽte: qz p potentiã te oppmet. cũ diuite: qz p pecuniã te vincet. z cũ loq̃ce: qz p linguã te decipiet z ꝓfundet. Uñ z Prouer. xxvj. ỗt. Nõ rñdeas stulto iuxt stulticiã suã: ne efficiaris ei similis. F

¶ Est tñ vez q̃ duplici rõne ꝓtumelia debet repelli. Pria vt elatio z audacia ꝓtumeliãt reprmat z ꝓpescat: saltẽ rõabilr. Fz illõ Prouer. xxvj. Rñde stulto iuxta stulticiã suã: ne sibi sapiẽs videat. Scda ratio est ne alios ꝓfectus impediat per ꝓtumelias nob illatas. Unde Bern

Nota bene.

gorius sup Ezech. hom. ix sic ait. Vi q̄z vita in exēplo imitatiōis est posita: debēt si p̄nt detrahentiū sibi ꝟba cōpescere me coz p̄dicatōez nō audiāt q̄ audire poterāt. Hec b. Tho. ij. q. lxxij. ar. iij. ¶ Ex p̄missis pz q̄ stulti sē q̄ contra sibi iniurias ꝟbis cōtendūt: vñ nullū fructū se cōsecq̄ querūt: sed solū hec vindicādo faciūt. cū porō p̄cia cōtra tales se armare debeant. Vñ Prouerb. xvj. Melior est patiēs viro fortī: et q̄ dñaf aio suo expugnāte vrbiū. Iterū Prouer. xxiij. ōz. Nō dicas. Quō fecit mihi: sic faciā ei. Et eiusdē. xx. Ne dicas. Reddā malū pro malo: expecta dñm et liberabit te. Lababit inq̄z a laboze et piculo vidicādi. Imo ad plenū vindicabit te: hostē tuū paribulo infernali trahendo. Quilibz g̃ hō diligenē inuigilet: ne hostem suū diabolū ad sui infectionē iuuet. Nō em̄ pōt vincere nisi iuuet. vñ Greg. Nō est em̄ medius hostis q̄ nō pōt vincere nisi volentē. Sicut autē diabol⁹ nō pōt vincere nisi volētē: ita nō pōt occidere nisi iuuantē. Diabol⁹ em̄ cordi applicat gladiū q̄n cogitatōnem malā imittit. Impingis et infigis gladiū cordi tuo/ q̄n consentis: et sic diabolū iuuas. Sic g̃ babeat in genere sex fatuitates siue stulticias pcōz. Rogem⁹ g̃ deū vt ab hmōi stulticijs nos liberet: et in oi tēratiōe nos adiuuet: ne vincamur Amen

¶ De peccato supbie. Sermo. iiij.

Initiū oīs pcti superbia. Eccī. x. In p̄cedētib⁹ fmonib⁹ audiuist⁹: ex q̄b⁹ cauf pcā sint fugienda in gñe: q̄z ml'toz malo⁹ sē occasio et cā: ml'ta etiā homi inferūt nocumēta in coꝛpe et ania p̄ter ml'tos malos effect⁹: quos mortalia peccata post se relinquūt. Multiplicē tandē audistis pcōz cōuertere nolentiū stulticiā et fatuitatē. Nūc cōsequenē videndū erit de septē vicijs capitalib⁹ per ordinē: et de q̄libet suo loco in spēali. vt ei⁹ maliciā pcōz valeat cognoscere: et cōgruū remediū adhibere. Et quia supbia tanq̄z caput et regina est initiū et origo oīm pcōz. ideo p̄mo dicendū erit de malo supbie de quo p̄missi verbū sapiētis Eccī. x. Initiū oīmis pcti supbia. Pro gr̃a aue maria. ¶ Initium oīmis pcti supbia. Primo videndū est de ꝟbis thematis quō intelligi debeāt: cū illis aduersari videnf ꝟba apl'i. j. ad Tim. vj. dicētis. Radix oīm malo⁹ cupiditas. Scdo q̄d sit superbia: et quō sit initiū oīs pcti exēplarit declarando. Tertio de q̄tuoz speciēb⁹ quas ponit

A Primū oīm pctoꝝ fuit supbia

¶ Circa primū est no (Grego. xxiij. moral. tandū: q̄ hec auctoritas thematis Initiū oīmis pcti supbia: Exponit vno modo sic: q̄ primū oīm pcōz fuit supbia. pz in Lucifero supbiente in celo empyreo: fm illō Ysa. xxiij. ¶ Quō cecidisti] scz de celo empyreo in terrā ¶ Lucifer q̄ mane oriebaris] .i. pulchrior inf angelos sicut lucifer ē stella matutina pulcrioz ceteꝛ q̄ alio noie vocaf venus a venustate ¶ q̄ mane oriebaꝛ] q̄z inē creationē luciferi et ei⁹ lapsum fuit tp̄s modicū: vt ōt Nico. de lyr. Et sequit ¶ q̄ dicebas i corde tuo: in celū ascēdā] .s. ad ōi eq̄litatē volēs oīb⁹ p̄esse et nlli subesse zc. Pateꝛ etiā i p̄mis parētib⁹ quō p̄mū oīm pcōz fuit supbia. Hoc em̄ pcm̄ incepit ab Eua: q̄n fpens ei dixit. Cur p̄cepit vob⁹ de⁹ vt nō comederetꝛ de oī ligno paradisi Gen. iij. q. di. Cū sitis innocētes/ nō deberetis tali p̄cepto restringi: maxie cū oēs fruct⁹ arboꝝ rāq̄z inferiozes supponi debeāt vīe volūtati. et tūc mulier. p̄cipit in q̄ndā elationē: et sibi displicuit restrictio p̄cepti. ex q̄ displicētia secut⁹ ē error: q̄ credidit fp̄ēti vteri⁹ dicēti Nequaq̄z moriemi/ sz eritꝛ sicut dij zc. Et sic trāsgressa fuit comedēdo fructū veritū. Et sic pz q̄ nolle subesse diuīo p̄cepto/ fuit initiū trāsgressiōis comedēdo. tñ illō nolle subesse p̄cessit elatio mētis: vt dictū ē. nō ōt sapiēs vbi s̄. Initiū oīs pcti supbia. ¶ Secūdo p̄dicta auctoritas sic exponit. Initiū oīs pcti supbia: q̄z oē pcm̄ q̄lecūq̄z sit/ sumit p̄ncipiū a supbia: in eo q̄ pcōz nō vult subesse diuino p̄cepto. Et b Ysi. de sum. bo. li. ij. ca. xxx viij. sic declarat. q̄z oē pcm̄ p̄cedit ex p̄rempto diuioꝝ p̄ceptoꝝ: q̄ maxime est supbie effect⁹. eo q̄ hō erigit p̄ra deū: hoc intellige de peccato mortali. q̄z veniale non est p̄ra p̄ceptū sed p̄ter zc. Vñ dicit. Omnis peccans superbus est. eo q̄ faciēdo vetita cōempta habet diuina p̄cepta. Recte g̃ dicit: Initiū oīs peccati supbia. Vñ t Bern. in quodā sermone de scō Andrea ait: q̄ initiū oīmis peccati et causa pditiōis tot⁹ est superbia. q̄z ab ea tanq̄z a capite omnis malicia gignit. sicut em̄ in capite quinq̄z sensus corporis oriunt quib⁹ vniuersa mēbra diriguntur. sic a superbia omnia mala p̄oducunt. Et ideo capitale vicīū dicit: vt ostendit sctūs Thom̄. de malo. q. viij. articu. j. zc.

B Dubiū

¶ Sed diceret q̄s: Quō b verū esse pōt q̄ superbia sit initium omnis peccati: cū apl'us. j. ad Tim. vj. dicat. Radix omniū malo⁹ cupiditas. videt g̃ q̄ ꝟba apl'i p̄traria sint ꝟbis thematis. Sol'

Respōsio fm Glo. super dicto verbo apl'i: q̄ vtrunq̄z verū est. q̄z nullū gen⁹ peccati est q̄d nō aliq̄n p̄uenit ex supbia: aliquando ꝟo ex cupiditate vl' auaricia. Verbi gratia Est vtiq̄z aliq̄s q̄ ex cupiditate fit supb⁹: et aliquis est qui ex superbia fit cupidus. Nā aliquis homo est qui nō esset amatoꝛ pecunie nisi per hoc putaret se excellētioꝛē esse. Et est aliquis qui nō amaret excellere: nisi putaret per hoc maiozes diuitias habere. Hec Glosa vbi supra. ¶ Quare aūt supbia dicit esse initiū: et cupiditas radix oīm malo⁹? Rñdent doc. q̄ oē pcm̄ fit p auersionē a creatoꝛe et p̄ conversionē ad creaturā. sz pcm̄ supbie fit p auersionē a creatoꝛe. peccatū ꝟo cupiditatis fit p̄ conversionē ad creaturā. Cū aūt sit ꝑus i peccato auer

sio q̄ ꝓuersio. recte b̄ supia ꝺr̄ initiuꝫ oīs pcī. auaricia ꝙ ꝺr̄ radix rangꝫ iferi⁹ ꝛ posteri⁹. hec ār oīa ꝓcedūt ex iordiato amore suiꝑpi⁹. Nā i⁹ ordiat⁹ appetit⁹ dñandi q̄ pinet ad supbiā: ꝛ inordinatus appetit⁹ habēdi q̄ pinet ad auaricia⁊/ex hoc fiūt ꝙ homo sciꝑum inordinate amat. ꝛ cōsequēter aliq̄d inordinate appetit. et ꝫ̄ fugit: vt ꝺr̄ brūs Tho. j.ij.q.lxxvij.art. iij.i rolutōe tertij argumēti i fi. ¶ Ex illo ꝓcludit ꝙ supbia ē cā oīm pctoꝝ ex pte auersiōis a deo. ℒ upiditas aūt est radix siue cā oīm maloꝝ ex pte ꝓuersiōis. eo ꝙ ꝓuersio iordiata ad cōmutabile bonū: ē pctoꝝ oīm cā ꝛc. ¶ Nūc ℒ Supbia q̄d sit scdo videdū est q̄d sit supbia. Pro q̄ ē notādū ꝙ fm b̄tū Aug. xiij. de ciui. dei. c. xiij. Supbia ē auerse celsitudis appetit⁹, auersa em̄ celsitudo ē: deserto eo ꝑncipio cui anim⁹ debz inherere sibiꝑpi q̄dāmō fieri atq̄ esse ꝑncipium Hoc ār nō fit nisi cū hō sibiꝑpi placz. q. di. Augu. ex amore suiꝑpi⁹ inordiato oīs supbia cōmittit. Et ibidē ꝺr̄. Porro male volūtas iniciū q̄d potuit ē nisi supbia. Hāc ār diffiniti onē Aug. cōiter doct. sic exponūt: dicētes. Superbia est inordiat⁹ amor ꝓprie excellētie. Nota ꝙ supbia est appetit⁹ vl amor ꝓprie excellētie. Et ral' ē ita bn̄ in paupe sicut diuite: in mēdico sicut in rege ꝛc. ¶ Pro q̄ notādū ꝙ ꝓpria excellentia est obiectū appetibile. Et valde allicit ꝛ inclinat voluntatē ad hāc appetendā. Et ió facilit̄er hō excedit: appetēdo excellētiā suiꝑpi⁹ imoderate. ꝛ ꝓpter hoc iudiciū rōnis. Et i hō ꝓsistit supbia. cōiter em̄ hō appetit apud alios videri: aut reputari pl⁹ q̄s recta rō dictat. Exēplū ponam⁹: quō supb⁹ amat imoderate ꝓpriā excellentiā: dū ꝺs in certis bonis corpalib⁹ vel spūalib⁹ appetit videri aut reputari supꝝ alios. ¶ Pro q̄ notādū: ꝙ triplicia sūt bona hois. triplicia sūt bona hois, q̄ntū sufficit ad pnīs. s. corpis: anie inciora ꝛ exteriora ꝛ fortune. Et hō q̄libz illoꝝ ꝑt supbire. De hōis corpis ptz: vt siqs se iactet vl appetit videri aut reputari de bonis corpis

Supbiēdo q̄s vult reputari de hōis corpis
- Sanitate
- Pulchritudine
- Fortitudine
- Agilitate
- Elegantia
- Mēbroꝝ ꝓportiōe
- Lancu ꝛ eloq̄ntia

De bonis aīe exterioꝝ
- Oratione
- Jeiunio
- Elemosyna
- Justicia
- Benignitate ad paupes.
- Lausaꝝ defensiōe
- Laborē artis mechanice
- Prouidētia in egalib⁹
- Lonsilio
- Doctrina
- Predicatione

De bonis aīe interioꝝ suꝝ perbit quis
- Jngenio
- Scientia
- Prudentia
- Deuotione
- Lōpunctiōe
- Diua reuelatiōe

De bonis fortune
- Diuitijs
- Honoꝝ
- Dignitatiꝝ
- Statu
- Filioꝝ ꝓpagatione
- Uxoris honestate
- Amicoꝝ nobilitate/vel
- Alioꝝ auxilio. (poētia.
- Predecessoꝝ antiq̄tate: ꝛ
- sic de alijs.

¶ Sz diceret q̄s, quō oīdi ꝑt exēplarit ꝙ supbia sit initiū oīs pcī: cesi ex supbia oriāt alia pcā mortalia: ℞ndr ꝙ supbia cōgrue ꝺr̄ initiū oīs pcī vt ē. declaratū ē. Et sit⁹ alia pcā oriūt ex ea: patz. q̄ ex supbia nascit inuidia. Supb⁹ em̄ q̄tū in eo esset/neminē vellet sibi esse parē vel superiorē: saltē ex his cū q̄b⁹ cōit viuit. Et id tur circo dolet de alioꝝ successib⁹ ꝛ letat̄ de ꝓioꝝ pcā. infortunijs. Qui aūt inuid⁹ est defacili irascit: maxie illi cui inuidet. ꝛ ita ex inuidia nascit ira: q̄ postq̄ inueterata est odiū nūcupat: p. q̄ hō ꝓximo suo vult ꝛ optat malū: sed p. inuidiā nō vult sibi bonū. Ex ira aūt nascit tristicia vl acidia: ex eo ꝙ irat⁹ non pōt sumere vlcionē de eo cui irascit. Et q̄ talis amisit iā ꝓsolatiōes interius: ꝛ gaudiū in spū. q̄rit solatiū in exterioribus: ꝛ ita inbiat possessionib⁹. Ecce quomodo ex tristicia siue acidia nascit cupiditas/siue auaricia. Postq̄ aūt cupid⁹ multa acq̄sierit ait intra se illud Luc. xij. Anima mea habes multa bona reposita in annos plimos: epulare: requiesce: comede: bibe. ꝛc. Et ita ex cupiditate oritur castrimargia siue gula. Et q̄ venter mero estuans fm Hieroñ. facilit̄er spumat in libidinē: eo ꝙ venter ꝛ genitalia sunt mēbra sibi vicina ꝛ ꝓpinqua. sequit ꝙ ex gula orit luxuria. Et ita conterit̄ funis septuplex qui difficile rumpit̄. Si em̄ funicul⁹ triplex difficile rūpitur vt dicit Eccēs. iij. quāto min⁹ rumpi potest funiculus siue funis septuplex. ¶ Et potest exponi ꝓdicta autoritas litteraliter ꝛ spiritualiter. ¶ Primo litteraliter. q̄ sicut chorda chorde cōiuncta est fortior. ita testimoniū triū est fortius q̄ vnius. ¶ Secūdo exponit̄ spiritualiter: Et hoc quattuor modis. ℙrimo sic. ℒ funiculus triplex ⌋ id est potentia patris: sapientia filij: ꝛ bonitas spūssancti ⌊ difficile ⌋ lus tri⁹ id est nunq̄ in se ⌊ rumpit ⌋ ¶ Secūdo sic. plex q̄s ⌊ Funiculus triplex ⌋ quo ligamur ⌊ christo: sit. scilicet Contritio: ⌊ onfessio: satisfactio ⌊ difficile rumpitur ⌋ id est hec tria in ꝓpositō/

D Dubius Soluō

Ex supbia oriūt alia

E Funicus

nunq̃ debent abinuicem separi. ¶ Tertio sic ⌊ Funiculus triplex ⌋ scz: amor: timor: pudor ⌊ difficile rumpit ⌋ amor. s. diuini bñficij. timor dini iudicij. pudor pcti cõmissi. ¶ Quarto sic ⌊ funicul⁹ triplex ⌋ scz recreatudo dilectois de q̃ Lañ. j. Recei diligũt te. Amplitudo dilectois de q̃ Matt. v. Diligite inimicos vros. Fortitudo dilectiõis: de q̃ Lañ. vi. Fortis ẽ vt mors dilectio ⁊c. Ecce quõ triplex funicul⁹ virtutũ difficulẽ rũpi p̃t. Quõ g̃ pcõz rũpere p̃t septuplicẽ funiculũ pcõrum. q̃nport⁹ plãgẽdo dicat illõ pũ. cxviij. Funes pcõz circũplexi sũme: ⁊ legẽ tuã nõ sum oblit⁹. vbi õt glo. ⌊ Funes pcõz ⌋ i. impedimẽta inimicoz carnaliũ vel spũaliũ ⌊ circũplexi sũt me ⌋ q̃ carne seruio legi pcti: mẽte seruio legi dei. Et subdit glos. Pcã sũt q̃si lõga rest⁹/quã trahũt inimici: q̃ implicare scrõs volũt: sed nõ p̃ñt: eos q̃ legis nõ sũt oblici. Ue g̃ ill' q̃ bis funib⁹ iplicati ⁊ ligati sunt: ꝑm illõ Mat. xxij. Ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ mittite eũ i tenebras exteriores. Bñ g̃ capti sũt q̃ vincul' pcõz ligant. Uere capti uus ẽ quẽ supbia reddit inflatũ: inuidia liuidũ: ira turbidũ: acidia pigz: auaricia cecũ: ingluuies canẽ: imũdicia libidis porcũ. ¶ Per supbiã em̃ coz inflat: p irã inflãmat: p inuidiã arescit: p tristiciã ꝓcrit ⁊ in puluerẽ redigit: p auariciã viperat: p gulã ificitur ⁊ bumectat. p luxuriã ꝓculcat ⁊ in lutũ redigit. vt vere dicere possit: Infix⁹ sum i limo ꝓfundi ⁊ nõ est suba. q. di. pcõz Jta infix⁹ ⁊ ꝓculcat⁹ sum peccatis: q̃ nõ est substantia qua exire possem. p̃/

F Spẽs supbie que sint

¶ Circa tertiã partẽ Dubitat q̃ sint spẽs supbie: Ad õ dicendũ est q̃ bñs Gzego. xxiij. moral'. sniã. xvij. enumerat q̃tuor species superbie. Prima: cũ quis bonũ q̃ habet ab alio/ex spẽs supistimat acsi haberet a seipo. Secũda: cũ q̃s bonũ q̃ habet ab alio/ex gr̃a recognoscit se ab eo habere: nõ ex gratia: sed ꝑ merit⁹ suos. Tertia: cũ q̃s se iactat habere bonuz q̃ nõ habet. Quarta cũ q̃s despectis ceteris appetit singulariter videri illud habere q̃ habet. Prima g̃ species supbie est cũ q̃s bonũ q̃ habet ab alio existimat acsi haberz a seipo. Et sic ꝓsumit er huic estimatõi volũtate ferk in illud tanq̃ habitũ a seipo. Excellẽt⁹ em̃ est q̃ bonũ aliq̃ insit alicui a seipo q̃ q̃ sibi insit ab altero. qui ergo ex amore ꝓrie excellentie bonũ alicuius q̃ habz ab alio/estimat se habere a seipo vl' vult aut ostendit se hoc habere a seipo: supbit illa ꝓma specie supbie. quia ei⁹ appetit⁹ ferk inde bite ⁊ inordinate in ꝓriã excellentiã. Sicut si quis daret cõsiliũ aliq̃d notabile in ꝓsilio alicui⁹ ꝓncipis q̃ haberet ab altero. ⁊ tñ dat intelligere quõ ipe p se tale cõsiliũ adinuenerit. Idem põt intelligi de sciẽtia quacũq̃ aut arte mechanica: vel circũspectiõe rerũ tẽpozalium aut cautela ad fugiendũ periculũ: q̃ ab altero haberet: ⁊ tñ coram aliis se ostendit acsi ex se ipso tale adinuenerit ⁊ ex ꝓpria industria. Cui libet ergo tali dicit apl'us. j. Lozinc. iiij. Quid habes q̃ nõ accepisti: si aũt accepisti/q̃d gl'iaris q̃si nõ acceptis. Tales illi fuerũt de q̃b⁹ prophera in pũ. lxxj. Qui dixerũt linguã nr̃am magnificabim⁹: labia nr̃a a nob sunt: quis noster dñs est: Tales etiã sunt vt pl'imũ illi q̃ de suis dictis aut fact⁹ tanq̃ oĩno ꝓpũs q̃runt laudes bũanas ⁊ honores sibi illos appropiando: ⁊ nõ in deũ referẽdo cui⁹ tñ dona sunt. Et cui de oĩbus debeb laus: bonor: ⁊ gl'ia. Juxta illõ. j. ad Timo. j. Regi aũt sec'oz imortali: inuisibili: soli deo honor ⁊ gl'ia in sec'a sec'oz. Et q̃ oĩa bona nr̃a: siue nature: siue fortune: siue mor⁹ ⁊ gr̃e a deo nob donata sunt: ꝓpt̃ q̃s multi boc modo ꝓra deũ supbiunt: cũ putãt se aliq̃s talium a se habere: aut per suas artes: p suos labores: p suã industriã vel diligẽtiã: putãt sibi posse de quocũq̃ sufficiẽter ꝓuidere / aut sine dei bñficio ꝓuidisse. Quoz errorem cõuincit Aug. sup illo. j. ad Coz. iij. Dei adiutores sumus: dei agricultura estis: dei edificatio estis: dicẽs. Jpe ergo deus colit ⁊ incrementũ dat: ⁊ si hõ agricola vineã colat bocip̃m habet a deo imprit⁹ sibi viribus ⁊ donata gr̃a. Si em̃ homo oẽm quã põt adhibet diligentiã ad agriculturam: incremẽtũ tamẽ dare sarmẽtis non põt. fruct⁹ formare nõ põt. deus aũt oĩa põt. Ideo apl's õt vbi s. Neq̃ q̃ plantat: neq̃ q̃ rigat est aliq̃d: sed q̃ incrementũ dat deus. Si insuper homo vineã aret/putet: fimo aut terra impinguet. ac cetera huiusmõi adhibeat. splendorẽ tamen solis ei adhibere non potest. pluere vinee nõ potest. sine quib⁹ tamẽ non fructificat. Sed si dicis: Etsi homo non potest pluere vinee sue: potest tamẽ eam rigare: Augustin. queritur de cuius fonte potest: ipe q̃dem homo riuũ ducit: et deus fontẽ implet: quẽ ⁊ exiccare potest. Sicut ergo cõtra deum supbit qui fruct⁹ vince aut agri ⁊ sic de aliis/sue deputat industrie/aut culture vel arti: ⁊ non dei bñficentie. Jta suo modo cõtra deum supbit qui victoriã belli suis attribuit viribus aut fortitudini: aut qui lucra negociationũ sue attribuit idustrie. vel qui lucra artis mechanice sue attribuit arti vel scientie: ⁊ non dei beneficentie. Uidem⁹ enim sepe duos eque sollicitos ⁊ industriosos vnũ ꝓsperari ⁊ nõ altũ. Et quãdoq̃ magis sollicitũ ⁊ industriosum minus ꝓsperari. Et idẽ dici potest de scientia: moribus: eloquẽtia: prudentia: circũspectione: consilio: moribus: aliis statibus: ⁊ oĩbus bonis nostris interioribus ⁊ exterioribus. In quib⁹ homo supbit: non deo ꝓncipaliter/sed sibi hec attribuendo: ⁊ de bis gloriando. sicut beu cõtingit in oĩi statu spiritu ali et seculari. Utinã hoc attenderẽt aduocati ⁊ causidici. q̃ neduz gloriarẽ aut supbiunt de caroz. et sua eloq̃ntia et idustria: ⁊ gl'iarẽ de sua malicia: quõ cãm despatã obtinuerit ⁊c. Inuentũ corũ. tur ei q̃ ꝓmo vni grãtiũ ad se venientiũ dicũt can-

E Funicus ⌊ lus tri/plex q̃s

D Dubius Solutõ

Ex sup/bia oritur alia pctã.

S De supbia et bia aduo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sa tua iustissima est. neqz aduersari⁹ tibi ꝑua/lere pōt iure. Et postea ꝙducti ꝑ alterā ꝓtē cīm efficiūt. vt causa quā dixerūt iustā oīno pcli/ceť z maneat iniusta. Sūt z alij q̄ simplici aut pauperi ꝓra potētes nolunt facere verbū. Et cīm ecōuerso ꝓra pauperē iustā causam haben tē. diuiti aut potēti facere ꝟbū sūt paratissimi. O omnipotēs de⁹ q̄d illi respōdebūt in distri/cto examine apud iustissimū iudicem: vere ill' nō sufficit dicere z ꝙfiteri. ego causaz iustā fo/ui. vel iuste causę impedimētū dedi tē. sz z opz vt satisfactio subsecuta sit ꝑ virtū. In q̄ tādē ordine manebūt illi verissime si nō vt debent penitebūt. ibi erūt vbi null⁹ ordo sz sempiter/nus horror inhabitat. in quocūqz sint statu. se culari siue spirituali. Sed q̄d dicam de supio/ribꝰ spiritualibꝰ z secularibꝰ. qui talia tenenť z possunt impedire z nō faciunt: certe ꝑ omnibꝰ illoꝝ male factis vt supra vna cum illis deo re spondebūt. Ue illis q̄ forte nunq̄z cogitauerūt vt ťria intercipe deberēt. Et si placet enumera cōditiōes statuū i genere spiritualiū z secularium. Concludiť ergo q̄ in omnibꝰ bonis homi/ni a deo datis q̄liacūqz sint vt ꝯ. homo ꝓncipa liter illa in deū referat. Cogitet q̄ nō sufficiat ꝓpria industria nō sciētia: nō eloquētia: nō dili/gentia: nō vires ꝓprie: neqz aliq̄d horū. fm illō ps. cxxvj. Nisi dñs edificauerit domū in vanū laborauerūt q̄ edificāt eam. Nisi dñs custodi/erit ciuitatē frustra vigilat q̄ custodit eā. Unde stat hominē facere q̄q̄d pōt ex seipso laboran/do/dirigēdo/ꝙsulendo tē. Et statim ifirmita/te corpoꝛ aliqua tāgi aut eos q̄ sibi cooperāť. z sic velit nolit ab incepto cessare ope. taceo de alijs impedimētꝭ que extrinsecus sibi possunt aduenire. Hec ō ꝓma species. Superbia illa val/de displicet deo z nociua est hoi. Nam hō sup bus longe aliter viueret q̄z viuit si recognosce ret oīa bona sua a deo sibi data. Prio si hostē suū fortiorē se videret ad dñz suum ꝑ auxilio orationē quasi quēdā nunciū mitteret. z ō au/xilio imperādo valde cōfideret: sciēs illō apli j. ad Cor. x. Fidelis de⁹ qui nō patiť vos ten/tari supra id quod potestis tē. Item si videret q̄ castrum corpoꝛ sui defendere nō possz: dño
Exēplū suo redderet vt ipsemet illud defenderet. Sic quidā cū tentareť de fornicatiōe grauiter: z vl tra resistere nō posset: ante crucifixum se ꝓster nens dixit. Domine terrā corporis quā a te te/neo amplius tueri nō possum: ego reddo eam tibi: dēfende eam: z statim cessauit tentatio. Jē qui bona sua a deo recognoscerent: ipe de inimi/cis sibi illatis se nō vindicaret. sed expectaret quousq̄z dñs suꝰ sibi iusticiā faceret. Unde Pro uerb. xx. Ne dicas: reddam malū ꝑ malo: sz ex pecta dñm z liberabit te a labore. s. vindicādi: z a debito gehēne: quo te obligabas vindican do. Item q̄ solum deū omniū bonoꝝ suoꝝ re cognoscerent rantū et⁹ iudiciū formidarent. Nō ēm timēda ē sentētia a nō suo iudice lata. Sic nec iudicia hominū sunt timēda fm illō apli j. ad Cor. iiij. Mihi ꝑ minimo est vt a vobis iudicer: aut ab hūano die. Et subdit. Qui aūt iudicat me dñs est. Jē deo tāq̄z dño nō hoibꝰ placere studerem: fm illō apli ad Gal. j. Si hoi/minibꝰ placerē chr̄i seruꝰ nō essem. Figurā illo rū q̄ sibi attribuūt bona sua tenent illi q̄ vole/bāt vocare Joannē noīe patris sui. Figurā ho illoꝝ q̄ bōa sua deo attribuūt: tenet Elisabeth q̄ ait. Nequaq̄z: sz vocabiť Joānes. Et merito Joānes. i. dei gr̄a vocaťq̄ natꝰ est de sterili ma tre fm naturā. Sic bonū opꝰ gr̄e dei debet at tribui: cū aia ex se sterilis sit. nec habeat nisi ex deo q̄ bona agat: fm illō ps. Qui habitare fa cit sterilē i domo mr̄es filioꝝ letātē. ¶ Scōa ꝟ species superbie fm Greg. vbi s. ē. Cū q̄s bonū scōa spe/cies q̄d habet a deo ex gr̄a/recogīscit z fateť se illud cies sup/habere a deo: sed ꝑ meritꝭ suis qō habz ex gr̄a. bie z sic ire⁹ afficiť inordiate ad ꝓpriā excellentiā. Jdē pōt declarari de hoīe q̄ habet ab alio hoīe aliq̄d ex gratia qō fateť se hīe ꝑ meritis suis: q̄ tñ nulla fuerūt in compatiōe donoꝝ pceptoꝝ. Exemplū. Si q̄s habet famulū q̄ cū oī suo la/bore z industria vix meretť panē suū siue cibū. z tñ talis se sic velle reputat dño suo: q̄ pu/tat vestem z precium z q̄q̄d sibi dederit domin⁹ et⁹ de rigore iusticie z ex debito meritoꝝ suoꝝ sibi donari. Nonne talis esset ingratꝰ. de gr̄a a dño suo sibi facta: q̄ sic superbiret illa scōa spe/cie. Et q̄ omnia bona nr̄a habem⁹ a deo z me re ex gr̄a: vt vult glo. sup illo passu. j. ad Cor. iij. Quid habes qō nō accepisti. Jdeo spēaliť superbiūt hac scōa specie/q̄ q̄dcunqz bonū sibi a deo datū aut donādū: stulte putāt illō sibi nō gratuite sed ex meritꝭ rantūq̄z premiū donari. Et bene dixi stulte tē. q̄z stultū est sic estimare cū nobis ꝓster ml'ra donari a ꝺo nullis ꝓcedētib⁹ meritꝭ nostris. q̄ cū nō fuim⁹ dedit nobis esse z viuere: corpꝰ z aiam. Quis ertā nobis dedit fortitudinē ad laborandū z bellandū: q̄s indu striā ad operādū: q̄s ingeniū: q̄s eloquentiā: z sic de alijs. Nōne de⁹ sine nr̄is meritꝭ? Nā hec omnia dona siue gratias gratꝭ datas de⁹ dat. nō solum bonis sed z malis. in quib⁹ nulla sūt merita: imo z infidelibꝰ. Dicam⁹ q̄ cū ꝓphera Esa. xxvj. Omnia opa nostra operat⁹ es in no bis dñe de⁹ noster. Nō ēm possum⁹ exigere a deo p̄miū glorie rantūq̄z meritū cōdigni. sic ope rari⁹ exigit mercedē ꝙdignā ꝑ suo labore. Sz vt dic̄ Aug. in de ꝟbis apli. De⁹ factꝰ ē nobis debitoꝝ/non aliq̄d a nobis accipiēdo: sed q̄ ei placuit misericorditer ꝓmittēdo. Et sō possu mus dicere. Redde q̄ ꝓmisisti: q̄z fecim⁹ q̄ iussisti. Et hoc tu fecisti: q̄z laborātes gratuite adiuuisti. Quantūcūqz ēm conet homo: tñ nō sufficit soluere q̄ deo debet. vt dic̄ Bern. Si me totū debeo ꝑ me facto: q̄d addam ꝑ me re/fecto? Et bene fatuꝰ est qui cogitat ꝑ meritis suis habere q̄ habz. Nam bene operādo/ꝓpriā vilitatē/nō dei facit: fm illō ps. Cōserua me

dñe qñ in te sperauī. Dixī dño: deꝰ meꝰ es tu: qñ bonoꝝ meoꝝ nō eges. Et Luc. xvij. Cū feceritꝭ oīa q̄ p̄cepta sūt vobis: dicite: serui inutiles sumꝰ: qđ debuimꝰ facere fecimꝰ. Sup q̄ dic̄ Beda. Serui sumꝰ: q; p̄tio redempti et empti. ⁊ inutiles: q; bonoꝝ nr̄oꝝ non indiget. Uel q; nō sūt p̄digne passiones huiꝰ tp̄is ad futurā gl̄iaz. Magna etiā factitas est i hoīe sic cogitādo. q; hō nihil dat deo niſi deꝰ p̄us dederit illi. Unde. j. Paral. vlti. Que ō manu tua accepimꝰ dedimꝰ tibi. Et hñ factitas: q; bōa nostra ex se sūt: sic̄ monera sine argento. nō ei sūt meritoria apud deū sine gr̄a dei. hanc aūt deꝰ liberaliꝭ donat. Etiā i oculis nr̄is sepe videnꝭ aliq̄ ee merita q̄ apud deū sūt demerita. Eccles ix. Nescit hō an odio vl' amore dignꝰ sit tc̄. Et Job. iij. Ecce q̄ fuiūt ei nō sūt stabiles: ⁊ i angelis suis reperit prauitatē. q̄nto magis q̄ habitāt domos luteas tc̄. Ex his iferꝭ q̄ nullus oīa bōa hō p̄fidere debet ō valore meritoꝝ suoꝝ. sz oīa deo sūt a opera sua bona q̄ fac̄/deo ascribit: ⁊ cū dei tiscribēda more pficit. De hoc audite exemplum: qđ refert Exēplus Uincē. in spe. mora. de vicio supbie: dicēs. Legit de bō Frācisco: q̄ cū coīā sūmo pontifice ⁊ cardinalibꝰ p̄dicare deberet. ⁊ p̄ timorē solitū sermonē artificioſe cōpositū ꝓponeret in ipsa hora qua iam pulpitū ascēdit/sic fugitꝰ est oblitus oīm q̄ cogitauerat q̄ de nullo ẋbo recoluit: sicut ip̄e coīā oibꝰ recognouit. sz oīo ne facta ad dñm cū lachrymis tantā gr̄am impetrauit. ⁊ cū tāto spiritu ⁊ efficacia p̄dicauit vt omnibꝰ clare pateſceret q̄ nō hō/sed deꝰ in homine p̄dicauit. Ecce sc̄us Frāciscꝰ nō supbiuit: sed timorē solitū omisit: ⁊ hec sibi ꝓfuerunt. Ad hāc sc̄am speciē supbie videt pertinere q̄ quidā de suis meritis ꝓfidunt: q̄ putāt sibi ex eoꝝ valore debitū esse vt cita eos fiant miracula. imo q̄ etiā circa eos cessent molestie tentationū. Imo nōnunq̄z miranꝭ q̄ talibꝰ et tantis tentatiōibꝰ p̄turbanꝭ: nō cōsiderātes q̄ sanctissimo Paulo ap'o datus fuit stimulus carnis ad custodiā humilitatis sue: sicut ip̄e fateꝭ. ij. ad Cor. xj. dicēs. Ne magnitudo reuelationū extollat me/datus est mihi stimulꝰ carnis mee angelꝰ sathane qui me colaphiſet.

¶ Ad hanc etiā sc̄am speciē reduci potest q̄ hmōi q̄nq̄z desiderāt sibi fieri visiones speciales ⁊ reuelatiōes insolitas: ⁊ putāt se ꝑter merita sua ad hmōi idoneos: quibꝰ q̄nq̄z deus in ira sua p̄mittit vndecūq̄z immitti phantasticas apparitiones: vt fiant nōnunq̄z deliri: q̄ p̄ phete supbo spiritu esse cupiebāt tc̄. De due superbie species ad ingratitudinē pertinent. eo q̄ sic supbientes nō recognoscūt būficia eis collata. nec fatenꝭ sibi gratiā factam. ex q̄ ꝓsequeter fit q̄ nō laudāt neq̄z exaltāt diuinā misericordiā ⁊ largitatē: ex qua oīa eis largiter p

Tertia spēs supbie

¶ Tertia species supbie fit (fluxerūt tc̄. Greg. est cū quis se iactat habere q̄ nō habet id est fm̄ sc̄m Tho. Cū quis amore ꝓprie excellentie attribuit sibi ꝑsi aliq̄d bonum q̄ nō habet in se: vel attribuit sibi maiꝰ bonū q̄z habet. vel credit aut estimat se talia habere q̄ tñ nō habet. ⁊ habet cōplacentiā in tali bono tāq̄z habito actualiter. talis g̃ supbit illa tertia specie. Exemplū. Quis dic̄ aut credit se habere sapientiā/deuotionē/scientiā/fortitudinē/agilitatē/pulcritudinē/nobilitatē/amicitiā/eloq̄ntiam/experientiā/aut q̄dcūq̄z aliud bonū aīe: corporis: aut fortune: q̄ tñ in se nō habet. aut si aliq̄ hoꝝ habet in se. tñ maiꝰ dic̄/credit aut estimat tale bonū in se esse q̄z est in vitate. et h̄ ꝓter amorē ꝓprie excellētie. Sic̄ inueniunt discentes. Ego i hac re nescio mihi similem: neq̄z magistrū meū in hac vel illa arte. Alij vo audientes aliq̄d dici ab altero q̄ ab alijs reputat dicūt. Ego dudum sciui hāc rem: vel habeo eā domi ꝓscriptā: ⁊ sic de alijs: cū tñ i veritate vix possent in talibꝰ minimā sentētiā congrue aut debito ordine ꝓferre. Ita superbiūt mechanici: ita mercatores: ita causidici: ita consiliarij: ⁊ sic de alijs estimātes q̄ irer ceteros de suo statu nō inueniant eis sil'es. Talibꝰ dī Esa. v. Ue q̄ sapientes estis i oculis vestris ⁊ coīā vobismet ipsis p̄rudētes. Et bene ve: q; tales gratiā dei nō p̄tunt: q; credūt se ip̄az habere. ⁊ ideo non accipiūt eam. Unde Sene. Jōo mutari nolumꝰ q; nos optimos credimꝰ. Imo tali dño nō libenter dat gratiā suā: q; scit q̄ esset ingratꝰ: cū iam se plura iactat habere q̄z habeat tc̄. Cuilibet etiā taliū dici potest illō q̄d dicit Apoc. iij. angelo eccl'ie laodicie. Quia dicis: diues sum ⁊ locupletatꝰ ⁊ nullī egeo: ⁊ nescis quia tu es pauper ⁊ miserabilis/cecus ⁊ nudus tc̄. Quod verbū duplicit exponit. Primo sic. Jactans se dicit [diues sum] scz bonis temp̄alibꝰ [⁊ locupletatꝰ] scz bonis spūalibꝰ [⁊ nullī egeo] scz ꝓsilij/auxilij vel alterī rei. ¶ Scō exponit sic Jactās se dicit [diues sum] scz sciētia [⁊ locupletatꝰ sum] scz virtutibꝰ [⁊ nullī egeo] q̄ ad corpꝰ. Talis aūt arguit p tria vera supdictā cōtraria: cū subdit [Nescis q; tu es miser ⁊ miserabilis/pauper/cecus ⁊ nudꝰ] vbi ostēdit tria. Primo ignorātiā: cū dicit [nescis] Scō malitiā: cū dicit [miser] Tertio ipotētiā: ibi [et miserabilis]. Uel sic [Nescis q; tu es miser] miseria culpe [⁊ miserabil'] mīfia pene [pauper] vtutibꝰ [cecus] ignorātia [⁊ nudꝰ] bōis opibꝰ. Ex illa tertia specie supbie in voluntate Exēplus. sunt exteriora supbia. Exēplū. Cū q̄s sibi iteriꝰ p̄bia attribuit sciētiā aut aliō bonū q̄ñ habet: aut ex illa tertia specie maiꝰ q̄z habet ex illo interiori actu supbie mouet ad illō sibi attribuēdū exteriori signo siue ẋbo: siue ope aut gestu vel apparatu. vt loquēdo alijs vult plus sciens apparere q̄z est. Imo si dicunt sibi ignora dic̄ se hñ intelligere: ⁊ vereūdat se ea nescire aut interrogare. Ul' si q̄s se exteriꝰ ostēdit nobilē aut potentē p amplaz familiā aut vestiū p̄ciositatē: aut deuotū p vestiū vilitatē: ⁊ sic de alijs. cū tñ nō habeat in se

illa bona qliter credit aut ostēdit se ea habere. Et sic sepe i illa cretia specie supbie ꝯcurrit hypocrisis. ¶ De hac crtia specie supbie habem⁹ exemplū in qdā doctore parisius: q̄ credebat se magꝭ scire qꝫ sciuit. Un cū semel esset ꝓposita qstio quedā difficilis: ipe eā determinauit z declarauit zc. dicēs. Hāc qstionē taliter determinaui q̄ si angel⁹ de celo descēderet z eā declarare deberet: nō posset eam melius determinare. Sed hāc suam iactantiā z supbiam statim subsecuta est diuina vltio. Naz subito pdidit omnē intellectū z sciētiā: adeo nūqꝫ litteras didicisset. ¶ Ad hanc crtiā specie supbie pertinet cū qs non negat se cōmisisse aliq̄d peccatū aut vitium: sed tamē dicit talem actū cōmissum nō esse peccatū: qui q̄nqꝫ est notorie malus. vl' cū qs peccatū suū ꝓpter amorē ꝓprie excellētie nitit excusare alleuiādo aut in aliū retorquēdo: sicut Eua dixit. Serpens decepit me. Et Adā Mulier quā dedisti mihi sociam dedit mihi z comedi. Genē. iij. De hoc dicit Aug. xiij. de ciui. dei. c. xiij. Pcior dānabiliorq̄ est supbia qua in peccatꝭ crtiā manifestꝭ suffugiū excusatiōis inquirit. sic illi primi hoies q̄z z illa dixit. Serpes seduxit me z māducaui. Et ille dixit. Mulier quā dedisti mihi/hec mihi dedit z comedi zc. O ꝙmulti filij Ade et Eue imitant' hodie hanc supbiā parentā. q̄ quoniā nec corde cogūscere: nec ore fateri volūt peccata sua: ꝭ ꝙrunt excusatiōes i pctis. Cōsuetudo ei ralū est (vt dicit glosa sup illo verbo ps. iam dicto) vt deꝑhēsi i aliq̄ malo ꝓmū se p aliq̄ falsa excusent. z deide q̄icei alia ꝙrūt: rpi aut necessitati aut alteri mala sua deputātes. imo qō peius est inueniunt q̄ nō simpliciter sua pcā excusant: ꝭ cū alioꝝ ꝓcumelia z opprobrio resistūt. sic fecit ille serꝰ piger q̄ talentū dñi sui in terrā fodit dicēs. Domine scio q̄ homo auster⁹ es: tollis qō nō posuisti zc. Matth. xxv. ¶ Et bñ est no randū q̄ supra dixi notārer in oib⁹ punctis: qñ homo ex amore ꝓprie excellētie mouet ad b zc. quia si ex alia causa fieret vt ex aliq̄ vanitate vel delectatiōe quā habet: vel ꝓ lucrū aut timorē sic mentē dō: tūc nō ꝓprie esset supbia: ꝭ aliō viciū ex q̄ surgeret faciliter hmōi supbia. Et vocat būs Aug. vbi s. c. xiij. sibīpsis placentes. Et de qliber ralū dicit Aug. sup ps. Et in li. de ordi. Qui sibīpi placꝫ stulto homini placet. sentētialit. Et hec ō tertia specie supbie. Cōtra tales crtiā dicit ꝓpheta Esa. v. Ue q̄ sapientes estis in oculis vestris z cor̄ vobismetipis prudētes. ¶ Quarta species supbie ẽm Bre go. est cū qs despectis ceteris apperit singulariter videri illud habere qō habet. Et sic Bre. tangit crtia q̄ pertinet ad hāc specie supbie. Primum cū qs habet aliq̄ bonū in se: z i isto sibi cōplacet ranḡ de sibi singulariter dato. z de illa singularitate ranḡ ꝓ alijs a se excellenti⁹ habito. z sic ex hoc in se extollit z cor̄ seipo qdāmodo grandescit. De talib⁹ dicit Bern. Solos sese reputāt supbi z solos se appetūt reputari. Litterat⁹ est: nō vult hic sociū. asturus est i negocijs secularib⁹: neminē velle sibi sil'z inueniri. z sic de alijs intelligat. vt ō mechanic⁹: aduocatis: ꝓcuratorib⁹: officialib⁹ zc. Ex tali aūt supbia sepe ꝙngit q̄ hō apperit qd supra se ē: z sibi penit⁹ ipropoꝛtionatū. crtiā vt nolit suis superioꝛib⁹ subesse z velit alijs ꝑesse. quod vt posset ꝙsecꝰ rendit nonunqꝫ i aliū aliquod aut in magnū statū: sicut ad platurā: ad gradū aliquē: ad officiū notabile: aut aliud qdcūqꝫ per qd supra alios sit z ipis preferat. Isto mō videtur supbisse Lucifer. q̄ videns pfectionē suoꝝ naturaliū supra alios angelos z creaturas: ita cōplacebat sibīpi q̄ ex b extollebat intra se/q̄ crtiā noluit deo subesse: z volēs alijs ꝑesse. z sic aliq̄ modo apperijt dei equalitatē. qꝝ soli⁹ dei ē nulli subesse z alijs ꝑesse. Et ꝓterea cecidit i ꝓfundū inferni: iuxta illō Esa. xiij. Quomodo cecidisti Lucifer q̄ mane oriebar⁹ zc. Sic z Nabuchodonosoꝛ rex qui tantā habuit cōplacentiā in gl'ia z fortitudie Babylonie ciuitat⁹ sue: vt diceret. Hec est Babylon ciuitas magna/ quā ego edificaui in domū regni/i roboze fortitudinis mee: in gloriā decoꝛis mei zc. Pro q̄ est a dño repulsus a regno: z facta est cum bestijs habitatio ei⁹: vt ptz Daniel. iiij. Ab b supbie vicio reuocauit dñs discipulos suos: cū diceret. Dñe in noie tuo crtiā dēmonia subijciunt nobis. Quib⁹ dñs rñdit. Videbā sathanā sic fulgur de celo cadentē zc. vt ptz Lu. x. q. d. ꝓpter supbiā cecidit Lucifer: nolite g̃ vos superbire.

Lucifer supbiuit hac specie supbie

¶ Scōm ad hanc quartā speciē supbie pertinens est: cū qs in bono aliq̄ sibi cōplacet: et nō solū de eo gaudet ranḡ a se singularit' aut ꝓ alijs habito: sed crtiā ex b se ad alios cōparādo ipos despicit z se eis ꝑferr: reputādo se ex hoc meliorē: dignioꝛē aut sublimioꝛē. Exēplū illi⁹ habem⁹ i pharisco Lu. xviij. q̄ orans publicano se ꝑtulit: ꝓpter qō de tēplo absqꝫ iustificatiōe descēdit. Spreuit ei alios enumerādo sua bona dicēs. Nō sum sic ceteri hoīm zc. ¶ Ex illo patꝫ q̄ incautū: stultum z piculosum est qhō alios spernat z eis se ꝑferat ꝓpter certa sua bona. patꝫ: qz nescit hō an forte in alio sit aliqō bonū latēs: rōne cui⁹ alter in vitare est sibi eqlis aut melioꝛ. vt i publicano fuit hūilitas z penitentia. Et g̃ taliter supbienti cū pharisco posset dici. Si non vis esse vt ceteri hoīm: sis vt ceteri diaboloꝝ. q̄z supbia ascēdit semp: vt ōr Bre. sup dicto ꝙbo euāgelij. Attēdat g̃ homo q̄ nō est certus i hac vita si opa sua sint accepta dō. vel si finalit' sine pctō mortali decedat: z sic nullū spernat. Qui enī hodie est homicida: forsitan in dei ꝓuidētia est de ordine cherubin zc. Et licz tu modo sis bonus: tū forte scit de⁹ te finalit' nō vere penitere: z sic eternalit' damnari. Un Eccl. viij. Vidi impios sepultos: q̄ etiaz cū adhuc viuerēt in loco sancto erant. z laudabant in ciuitate quasi iustoꝝ operum. Vidit

em Salomon spū ꝓpheticō sepultos i inferno q̄ in mūdo isto scī credebāt. Ideo nullū pec/ catorē debet hō spernere z sup eum se extollere q̄ntūcūq; sit magn⁹ petōr. Quātūcūq; aūt hō se hūiliat z se alijs viliorē apud deū estimat: ñ peccat. Exemplū ō illo q̄ ingredīt p ostiū bassū: cui nō nocet q̄ntūcūq; se inclinet. sed si eleua/ uerit se plus debito/leder caput suū. sic de in/ troitu tanue in paradisum regni celestis.

¶ Tertiū primens ad illam quartā speciē sup bie est: cum q̄s nō solum dicto mō se meliorez aut subtiliorē estimat. sed etiā ꝓ tali vult z de/ siderat ab alijs reputari. Et iō dicit Greg. q̄ ad istam quartā speciē supbie primet cum q̄s vult singularīt videri habere id qō hz: z magꝭ ꝓprie primet ad inanē gl̄iaz. In hac q̄rta specie supbie: supbi imitant diabolū caput suū. Et subdit Greg. Hoc aptē etiā mēbris diaboli cō gruit: q: tales per rumorē cordis elati alios q̄s cernūt despicīūt. z si quos exteri⁹ venerant: in/ tus cū in secreto cordis vbi i sua estimatōe ma gni sunt ceteroz sibi virā meritūq; postponūt. Sic̄ z sunt multi q̄ ꝓter ꝓdentiā secularem aut experiētiā aliquā alios longe se meliores despicīūt z se eis pponūt. Tales aūt increpat apl's ad Ro. xij. dicēs. Nolite ꝓdētes ee apō vosmetipos. Hinc etiā ad Saulē diuina in/ crepatiōe dicit. j. Reg. xv. Nōne cū esses par/ uulus i oculis tuis: caput re ꝓstituī in tribub⁹ israel. Paruul⁹ q̄ppe in oculis suis est: q̄ in eo q̄ sem ei⁹m ꝓsiderat imparē se alienis meritꝭ credit. z nequaq̄ se sup alios cogitatiōe clario nis extendit. Plura ad has q̄rtuor species per tinētia parebūt i sequētib⁹. ¶ Has q̄rtuor spe cies supbie tāgit beat⁹ Lucas. xviij. cap'o euā gelij sui. vbi referēs parabolā de publicano pe nitēti: z supbo pharisco dic. Dixit aūt dñs Je sus ad q̄sdā q̄ in se ꝓfidebāt tanq̄ iusti: z aspernabāt cēteros. p b̄ significās istos ad q̄s dñs hanc parabolā dixit/habuisse in se has q̄rtuor species supbie. Nā p hoc q̄ dicit [Confidebāt in se Jdat intelligere q̄ bona aliq̄ q̄ in se habe/ bant nō attribuebāt deo/tanq̄ ab ipo habita/ sed i seipis confidebāt. qō est ꝑma species sup bie. Et p hoc q̄ dic [tanq̄ iusti] innuit q̄ si ali qua recognoscebāt se a deo habere: hec tñ non gratie sz sue iusticie z ꝓpijs meritꝭ ascribebāt. q̄d est scōa species supbie. Sed p hoc q̄ se esti mabant iustos: cum i veritate iusti nō essent. z sic attribuebāt sibi bonū qō nō habebāt. Jn/ currebāt etiā tales tertiā speciē supbie. Cū ꝺo dicit q̄ [alios aspernabāt] innuit q̄ ꝓ bo/ nū aliq̄d in quo videbant excellere/ceteros de spiciebāt: z se eis inaniter ꝓferebāt. qō sicut di/ ctum est ad quartā superbie speciem pertinet Hec sint dicta de superbia: quomodo sit initi/ um oīs peccati. quid sit superbia: z q̄ sint eius species. Rogem⁹ g̃ deū vt sua miscōia z gra/ tia nos adiuuet: qtūs ira supbiam excludam⁹ z in hūilitate viuam⁹: vt p humilitatē veram z detestationē supbie in celis exaltari merea/ mur. prestante domino nostro Jesu christo q̄ ē benedictus in secula. Amen.

¶ De radicib⁹ supbie. Sermo. V.

Initiū omnis pec cati supbia. Eccī. x. In p̄cedenti ſmōe audist⁹ quō supbia est initiū oīs pcti. Et quomō oīa peccata ortum habēt ex supbia. Quomō etiā supbia sit appetit⁹ p̄ue se celsitu dinis: sicut b tūc declaratū fuit exēplariter de multꝭ. Tandē de q̄rtuor specieb⁹ supbie satis diffuse. Nūc ꝓsequēter intēdo dicere de radici/ bus supbie. vnde vicz z ex q̄b⁹ radicib⁹ ipa sup bia oriat. Que etiā sint remedia ꝓtra hmōi su perbie radices cē. Pro gra Aue maria. ¶ In itium oīs peccati supbia. vbi s. ¶ Est g̃ pri/ mo questio Unde oriat supbia: Et dicendū est breuiter q̄ supbia orit ex trib⁹ vicz A

Supbia orit
- Ex ignorātia suiꝑsius
- Ex ꝓsideratōe naturaliū pfecti onum: siue bonorum anime adquisitor⁹ suiꝑsius.
- Ex temporaliū abundantia

Prima origo su perbie

¶ Primo supbia orit ex ignorātia suiꝑsius. Nā sicut ex cognitiōe fragilitat⁹ ꝓprie orit hūi/ litas q̄ est mater salutis: vt dic Ber. sup Can. ser. xxxviij. Ita ex ignorātia ꝓprie fragilitat⁹ et ꝓpriorꝭ defectuū orit supbia. Un dic Bern. vbi sup. De ignorantia inqt tui venit supbia vite. Sic aute supbiam parit tibi ignorātia tui: cū meliorē q̄s sis decepta z deceperit cogitatio tua te esse mentē. Hec initiū oīs pcti: cū maior es in tuis oculis q̄s apud deū. Et infra. Nō est pi culū q̄ntūlibet te humilies: q̄ntūlibet te repu/ tes minorē q̄s sis. Sicut nō est piculū sic̄ tran sire p portam decliue q̄ntūcūq; se declinet. sz est periculū si altius modicū q̄s porta admittit se cleuet. Est aute grande malū horrendūq; peri culū si vel modice plus te extollas. vel si vni i cogitatiōib⁹ tuis te ꝑferas: quē forte parē tibi veritas iudicat: aut maiorē: aut etiā superiorez. quāobrem noli te hō cōparare maiorib⁹: noli minorib⁹: noli aliq̄b⁹: noli vni. En quātū malū venit de ignorātia tui. vnq; peccatū diaboli. s. Supbia initium oīs peccati. Hec Ber. Hac radice supbie infecti: plures nō ꝓsiderātes siue ignorātes ꝓpria mala q̄ in se habēt: solū ꝓside/ rant mala ꝓximor⁹ suor⁹ z defectꝰ eor⁹ ex q̄ tūc tales ꝓximi vilescūt. s. viles estimant⁹ p eos: et sic eos despicīūt. Recte sic̄ pharisc⁹ de q̄ Luce xviij. vt ꝓz i fine p̄cedentꝭ sermōis. qui dixit. Nō sum sic̄ ceteri hominū cē. O quant⁹ nume rus taliū est qui in b sequunt⁹ pharisēū: q̄s pos set dinumerare? Certe null⁹: nisi diuina reue/ latiō e illuminat⁹. ¶ Scōo orit supbia ex na turaliū elegantia: siue ex ꝓsideratiōe ꝓprie pfe ctionis. Cū cñ q̄s ꝓpriā pulcritudinē incaute ꝓspicit: ingeniū/scientiā/eloquētiā/z cetera bo/ B Secūda origo su perbie

na sua attendit: in qbus alios excedit. & nō simul attendit ea in qbus ab alijs exceditur: & q̄ sibi desunt. mox in superbiā ꝓra deū se erigit. et vnde deum glorificare & sibi regratiari debuit inde ipsum ꝓtemnit. Cuius signū in ꝑmo angelo et īmītis boīb⁹ apparuit. Unū Lucifer ꝑmus angelus i sūma pulcritudine & sciētie claritate post deū creatus fuit. Sicut Ezechiel. xxviij. apha ostēdit/ dicēs ipsum signaculū similitudinis dei plenū sapiēcia & pfectū decore. & oēm lapidem ꝑciosum ei⁹ operimētū asserit. cherub extentū & altiozē omnib⁹ lignis paradisi dei. p que cū omni creature/ sciētia/ pulcritudie & virtute prelatū ostēdit: sm q̄ Greg. xxx. moral. c. xliij. cundē extū exponendo deducit dicēs. Nō em̄ ad similitudinē dei vt bō creatus fuit. sed ipm signaculū similitudinis dei existit: vt q̄ subtilioz est in natura: eo in illū similitudo dei plenī⁹ credat expressa. oīs lapis ꝑciosus ei⁹ optimentū fuit. qa nouem ordines angelozū q̄si vestē ad ornatū suum habuit. quoz dum claritatē trāscēderet & excoz cōparatōe clarioz fuit: cherub extens⁹ fuisse narrat. qz trāscēdisse cūctos scia nō dubitat. Cherub q̄pe plenitudo scientie interp̄tat. Altioz oīb⁹ lignis paradisi fuit. qz speciosus factus ꝑlatus ceteris legionib⁹: tantū illū speciem pulcriozē reddidit: q̄nta & suppositā angelozū mīsitudo decozauit. Nec Greg. Hāc igit naturaliū elegantiā siue excellentiā sup̄ alios Lucifer tantū intuit⁹ fuit i seipo: vt eq̄litatez dei appeteret. Solū em̄ Lucifer attētissime cōsiderauit pfectionē naturaliū in seipo: & excessum sup̄ alios angelos. & nō simul ꝓsiderauit quomō infinite excedebat a deo creatore suo q̄ cū de nihilo creauit. et hec oīa sibi dedit: & oīa hec sibi auferre & i nihilū redigere posset cū vellet. Nec ꝓsiderauit q̄ ꝑ tantī⁹ donis a deo acceptis ad subiectionē & gratiaꝝ actionē sibi possibilē reneret. nō superbiuit: & tandē cecidit. vt ostēdit Magr̄ sniaꝝ li. ij. dist. vj. c. j. allegās Isid. de sum. bo. Od & bñ ostēdit Esa. ꝓphēta. xiij. c. in ꝑsona Luciferi dicēs. Ascendā in celū. sup̄ astra dei exaltabo solū meū: & sīlis ero altissimo. Sīlis q̄pe deo esse voluit: nō p imitatōez sed p potētie eq̄litatē: in q̄ntū alijs ꝑesse & nulli subesse voluit. ¶ Ex his ꝑz q̄ periculosuz est ꝓsiderare pfectionē ꝑtiā boīni in q̄ alios excellit. & nō simul ꝓsiderare fragilitatē suam: et in qbus ab alijs excedit. Hec em̄ rentatio pfectissimū angelū & nobilissimū vt auditis) vicit: & de celo eiecit Quid tūc p. l. rentatio facere ꝑt de boīe fragili & infirmo. Factu⁹ est g̃ q̄ de illis bonis superbit in qbus a demonib⁹ superat. vicz i sciētia: ingenio: discursu &c. ¶ Scōo ꝑz q̄ sīt superbia ꝑmi angeli orta fuit ex pulcritudie: elegantia & pspicuitate naturali. ita eodē mō ea/ dē superbia nūc frequēter orit ex pulcritudie corporali & ex lumine sciētie & alijs donis. De pulcritudine corporis declarat. Nā frequēter p formam & pulcritudinē corporis perditur gratia mentis. qz p vanā gloriā homo deceptus charitatē & gratiā perdit. ita vt cuilibet aliū dici possit. Species decepit te. Dañ. xiij. ¶ Hec autē superbia nō solū inuenit in ꝑsonis secularibus. sed & in spūalib⁹. imo & i religiosis. q̄ cum scientie lumine lucēt vltra alios. aut generis nobilitate: aut ꝓpria corporis ꝓtute ad laborādū ꝑ ualent: aut vocis modulamine placēt: aut singulari gra ꝓ ceteris pollent: statim suos frēs despiciūt. Et q̄ de tanto munere deberēt humiliari & deo regratiari: exemplo Luciferi volūt tumide exaltari. vt ostēdit Hugo de cura aīe. li. ij. c. xxx. Q̄ autē vana sit corporis pulcritudo ostendit Aristo. de Alcipiade pbo viro pulcerrimo: vt allegat Boe. iij. de ꝓsol. pbie. psa. viij. dicēs. Si inq̄t lynceis oculis boies vterent: vt do cor obstātia q̄q̄z penetrarēt: nōne itrospectis viscerib⁹ Alcipiadis superficie pulcerrimū corpus turpissimū videret. Igit̄ rē pulcrum videri/ nō tua natura sed oculoꝝ spectantiū reddit infirmitas. Sanct⁹ Tho. ꝓ in cōmento super Boetiū: declarās dicta ꝓbe: dic. Q̄ semel discipuli Aristotel' duxerūt pulcerrimā mīsierē Alcipiadē ad eū. vt eius pulcritudinē videret. Qua visa: dixit ꝓba ꝓmissa. q. d. Exteri⁹ ē pulcerrima. sed si int⁹ eā videret: turpissima esset. pōt vtrūq̄z factū esse. Nā & pbo quidā fuit Alcipiades pulcerrim⁹ corpore: nobilis et diues. qui ex ꝑ supbiuit. cū quo semel Socrates pbo disputans: dicēs eū esse fatuum: ad flerum ꝓduxit &c. ¶ Tertio supbia orit ex tēporaliū abundātia. Nā diuitie & abundātia rex tpalium sunt radices supbie. & ipa supbia ē vermis diuitiaꝝ. Sicut em̄ ex pomis & alijs granis nascunt vermes: ita supbia tanq̄z vermis oritur ex tēporaliū abundātia: vt deducit Aug. ser. mone. xxxj. dicēs. Quelibet res habet vermem suū: poma: grana &c. Uermis aūt diuitiaꝝ est supbia. Difficile em̄ est vt nō sit supbus q̄ diues est. Hoc etiā ostendit Aristo. ij. rhetoꝝ. c. xxv. vbi ponit hos mores vituperabiles diuitū: qz sūt elati & iactatores alios ōspicientes: & dignos ꝓncipari se reputāt. q. d. Diuitie sunt eis causa elatiōis & supbie. Primo diuitie faciūt boies elatos. Cuius ratio ꝑm pbm vbi s. c. xxxiij. est. qz babēdo diuitias credūt se hīe oīa bona. qz diuitie sūt q̄si q̄ddam ꝓtectū dignitatis aliorū. id est ꝑciū pro q̄ cōparat dignitas. ꝓter q̄d ꝑ pularib⁹ oīa vident appetiari & mensurari ꝑcio denariorū. Habētes g̃ diuitias credūt se oīa bona hīe: ꝙre i cordib⁹ suis sūt elati: estimātes alijs se excellētiozes ee. cū tñ diuitie ex se ñ sint bone: & p ꝑs nō ꝑnt boies bonos facere. Unde Sene. epla. lxxiij. pbās diuitias nō ee bonas: sic arguit. ¶ Quod bonū ē bonos fac̄. diuitie nō faciūt bonos. g̃ diuitie bone nō sūt. Ire illō quod pōt ꝓpingere ꝓtemptissimo & turpissimo boi: nō est bonū. diuitie aūt ꝓpingunt pessimis boīb⁹: g̃ bone nō sunt. Aug. ad impiū inquit. Nōne vides te debere erubescere de bōis tuis

Pulcritudo corporis

Vana ē corporis pulcritudo

Diuitie faciūt boies elatos

si dom⁹ tua plena est bonis: z te habet maluz. Jtē bonū ex mālo ñ fit. diuitie aūt fiūt ex auaricia: ḡ bone nō sūt. ¶ Scōo diuitie faciūt homines iactatores: alios despicientes. Jdeo ſm Aristo. vbi s. qz etiā sapiētes indigēt de subsidio diuitū z cōmuniter oēs homines. hoc ē eis maxime incitamentū vt sint iactatores. qz cū vident q̄ homines prudētes indigēt de eis z seruiūt eis. eleuant i cordibꝫ suis credētes se esse sup eos. Et sic spernunt eos magnificātes se meipsos. Cuⁱ⁹ exemplū recitat ibidē Aristo. de quada muliere. que dum fuisset interrogata. An meli⁹ esset fieri diuitē: an sapientē: z Respondit q̄ magis vidit sapiētes frequētare ianuas diuitū. ḡ diuites ad ianuas sapientum q. d. Meli⁹ est sine sapientia nō indigere. ḡ cū sapientia indigentē esse. Sic ḡ patet q̄ diuitie nō solum causant supbiam. sed etiā iactantiā z despectionē alioꝝ. ¶ Tertio ſm Aristotelē vbi supra. Diuites reputāt se super ceteros digne habere presidētiā z principatū. Credūt em̄ q̄ dignitas z p̄ncipat⁹ debeāt diuitijs. eo q̄ oīa estimāt comparari z mēsurari numis. Et oēs illi mali mores diuitibꝫ cōpetūt. eo q̄ decipiūt circa diuitias credentes eas esse maiora bona q̄ sunt. Ut b̄ late ostendit Boeti⁹ de ꝓsolphi. lib. ij. pro. v. Ubi ponit quinq; genera diuitiarum. s. pecunia: gemme: possessiōes: vestes: et famuli. Et de q̄libet illoꝝ declarat q̄ non sint appetenda hmōi. quia nō faciūt hominē bonū ſm se z ex natura sua. Hec attendēs serūs Alexius elegit sibi artissimā pauperta⁹. q̄ cuⁱs patrem haberet potētissimū z̄c. Similit⁹ et sanct⁹ Macharius ambo romani clarissimi z famosissimi z̄c. ¶ Ex bis ḡ patet quomodo supbia oritur ex diuitijs. Etiā in oīm statu: spūali z seculari. Nā plures diuites vtriusq; stat⁹ verecundant se habere pauperes cognatos. z gl'iant se esse de magna nobilitate aut parētela potentum. rusticos z simplices videre amicos dedignant z spernūt. Et ratiōe pecuniaꝝ et diuitiarum omnes honores z dignitates habere satagunt. Videmus em̄ homines pecuniosos ad honores z stat⁹ seculares z spirituales peruolare. z dignos se estimare dignitate. quā virtute pecuniaꝝ adepti sūt. Tales vtiq; ex eo de q̄ deo gratias agere deberēt/ contra deum se erigunt z suis meritis ascribunt. rebusq; a deo sibi concessis abutuntur z abusi sunt. Hec sint dicta de prima questione vnde oriat̄ superbia.

¶ Nunc consequēter secundo videndū est p̄n/cipaliter de remedijs contra huiusmodi radices superbie. Et posset formari specialis ſmo. Pro quo notandum: q̄ septem sunt remedia. in quibus si homo exercitat⁹ fuerit poterit cooperante domino huiusmodi radicibus z tentationibꝫ bene resistere. si saltem circa se attentus fuerint z mox vt motum ad huiusmodi vicium superbie senserit. aliqs remediorum oppositorum dicendorum.

¶ Primo vt ꝫ memoriā bonoꝝ corpaliū: aīe z spaliū z̄c. cogitet se do mag⁹ obl⁹

Scōo vt cogitz taliū (torē labilitatē z instabilitatē.

Tertio vt d̄ bōis aīe cogitet q̄ sint dubia z incerta

Remedia ꝫ supbiā z ad veram humilitatē obtinēdā

Quarto vt bō attēdat ad alios meliores se p̄teritos

Quinto vt bō di (z pñtes ligēter ꝫsideret. q̄ria sua

Sexto vt bō etiā (p̄cā. alios suos ōfect⁹ ꝫsideret corpales z spūales inume

Septimo vt bō (rabiles intueat chr̄m dñm qualit⁹ se humiliauit.

¶ Primū ḡ remediū ꝫtra supbiā est: vt dum homini occurrit memoria alicuⁱ⁹ sui q̄rij bōi aut bonoꝝ q̄ in se habet. siue sint bona corpor⁹ naturalia. vt corpalis sanitas: sensuū viuacitas: pulcritudo: robur corpis: nobilitas generis: bonitas vocis: eloquētia z sic de alijs. siue sint bona aie. vt ingenij q̄spicacitas: memorie tenacitas: virtutes morales: sciētie actuales z̄c. siue sint bona fortune. vt diuitie: potētia ciuil⁹: honores secul⁹: amicoꝝ copia z fautoꝝ: z hmōi. De talibꝫ ei bonis solent boies cōiter supbire. tunc ḡ dum homini talia aut aliqd eoꝝ occurrit i memoria. mox cogitare debet quō hec oīa sint liberrima dona dei. ad b̄ nobis cōmēdata. vt eis vtamur nō ad placitū nostrū. sed ſm suam voluntatē. ad suū honorē: z salutē nostrā: ac primoꝝ vtilitatē: z necessitatē. Ex hac autē ꝫsideratiōe bō ꝓ hmōi donis dei nō supbire: sz magis timere incipit. p eo q̄ quāto plura a deo pcepit dona. tanto de pluribꝫ deo babebit strictam reddere rationē. Unde Bre. in omelia quadam de confess. sup euangelio. Homo quidaz peregre pficiscens vocauit seruos suos z tradidit illis bona sua Matth. xxv. sic dr. Certis sancti euāgelij fratres charissimi sollicite cōsiderare nos ammonet. ne nos q̄ plus ceteris in hoc mundo aliquid accepisse cernimur. ab auctore mūdi grauis⁹ inde iudicemur. Cum em̄ augentur dona ratiōes etiā crescunt donorum. tanto ergo humiliores atq; ad seruiēdum promptiores quisq; esse debet ex munere. quanto obligatiorē se esse cōspicit in reddēda ratiōe. ¶ Ex quo clare patet: q̄ hi q̄ plura dona a deo acceperunt corpalia siue spiritualia: grauiorē debis deo obligant reddere rationē. Ex hac autē consideratiōe (vt supra dixi.) quilibet bō habet valde sibi timere. nō solum quia hec dona percepit. sed magis quia bis abusus fuit. vel per ea operando negligēter se babuit. qz nō solum abusus illoꝝ donorum est malus. sed etiā negligentia in vtendo illis ad bonum. Patet ex illo Matth. xxv. de seruo inutili z pigro. quia domino pena intolerabili est punitus. Non

qz talentū sibi a dño cōmendatū pdidit aut in malos vsus expendit. sz qz in eo negociare neglexit z i terrā fodit. p hmōi em negligētia iuste cum dñs pjci in tenebras exteriores. vbi ē fletus z stridor dentiū Mat. vbi s. O deus si sic damnatiōi eterne adiudicaē: qui donis a deo sibi ꝓcessis non ad malū vtiē. sed solū p eo qꝫ negligēter agit z ad bonum vsum nō ꝓuerit. qd fiet de illis q hmōi donis a deo sibi datis corporalib z spūalib abutuntur z ad malum vsum ꝓuertūt. Sicut ḡa tales sunt infiniti. qui robur: sanitatē: pulcritudinē: agilitatē ꝛc. cōuertūt ad lasciuiā z superbiā. Sil'r et alij q bona anime z corporis a deo sibi data ad eoꝝ salutem z primi vilitatē ꝓuertūt ad priorū nocumentū z oppressionē. Sicut exemplariter potest declarari de singulis. vere taliū in extremis erit grauissima ratio deo facienda. nō solū de omissis p negligentiā sed z de cōmissis per malitiā ꝛc. ¶ Scōz remediū vt homo cogitet ꝗs labilia sint bona nature. z ꝗs instabilia sint bona fortune. de quib homines vt plurimū superbiūt. Sicut em flos qui hodie floret z cras arescit z conculcaē pedib. aut mitteē in clibanum. sic omnia pdicta bona de facili pereunt. Nam ea auferre pōt z sepissime aufert immatura mors. aut grauis infirmitas. aut potentiū violentia. vel etiā aduersa fortuna. Vñ Jac. j. dicit. Exortus est em sol cum ardore: z arescit fenum. z flos ei⁹ decidit. z decor vultus ei⁹ deperiit. ita z diues i itineribus suis marcescet: id est putrescet vel arescet. Et. j. Pet. j. Dis caro vt fenum. z omnis gloria ei⁹ tanqz flos feni. exaruit fenum z flos ei⁹ decidit ꝛc. ¶ Ex q ptz qꝫ si quis aliqñ de diuitijs: de honoribus: de potentia: de amicis: de nobilitate gener: ō pulcritudine: roboze: sanitate: z sic de alijs q̄buscūqz bonis nature aut fortune se incipit extollere. memor esse debet pdicte ꝓsideratiōis taliū bonorum. que sunt labilia: instabilia: caduca et trāsitoria. memor etiā sit sue ꝓprie nature z sui ipsum respiciat. z cogitet qꝫ mortalis est. qꝫ cinis est z in cinerem reuertet. Cogitet quoqz qd scriptū est Gen. iij. Puluis es z in puluerē reuerteris. Et iterꝫ. Quid times cum sis puluis z cinis. Ad ꝟ valet exemplū qd scribit Damascen⁹ de vita Barlaam sancti eremite z Josaphat regis. Ubi habeē qꝫ inter plures doctrinas z exempla. quib sanct⁹ Barlaam auertit regem Josaphat adolescentē a delectationib z voluptatib huius mundi. vnū sibi dixit. Qui delectatiōes corporales desiderāt et alias suas fame mori ꝓmittūt/ similes sunt cuidā homi qui dum a facie vnicornis ne ab eo deuorarē veloci⁹ fugeret. in quoddā barathrū magnū cecidit. Dum autē cecidit manib arbusculā q̄n/dam apprehēdit. z in base quadā lubrica z instabili pedes fixit. Respiciēs vo vidit duos mures. vnū albū z vnū nigꝝ incessanter radicem arbuscule quā apprehēderat corrodētes. et iam prope erāt vt ipsaz abscinderēt. In fundo autē barathri vidit draconē terribilē spirātē ignez. z aperto ore ipsum deuorare cupientē. Super basem vero vbi pedes tenebat. vidit quattuor aspidum capita inde ꝓdeuntia. Elenans autē oculos vidit exiguū mellis de ramis illius arbuscule effluere. obliteqz periculi in quo vndiqz positus erat. seipsuz dulcedini illi⁹ modici mellis totū dedit z sic cecidit. Unicornis aūt mortis tenet figurā que dominē semp psequit z apprehēdere cupit. Barathrū vero mūdus ē omnib malis plenus. Arbuscula vniuscuiusqz est vita. que p horas diei z noctis q̄si p murem album z nigrum incessanter consumit et incisioni appropinquat. Basis q̄tuor aspidū. corpus ex quattuor elemētis compositū. quib inordinat corporis compago dissoluit. Draco terribilis os inferni/ cunctos deuorare cupiēs Dulcedo ramusculi. delectatio fallax mundi p quā homo seducit vt periculū suum minime intueat ꝛc. ¶ Tertiū remediū cōtra superbiam est: vt homo de bonis anime. que sunt sciētia: virtutes: z sic de alijs cogitet. ꝗs dubia z incerta est eorum bonitas. quia vicium etiā mlto/tiens latet sub virtutis imagine z sepissime error est qd sciētia reputat. Unde Greg. in mora. Sepe iusticia nostra ad examen diuine iustici deducta iniusticia est. z sorder in conspectu districti iudicis qd in oculis fulget operantis: sm illud Esa. lxiij. Quasi pann⁹ mēstruate vniuerse iusticie nostre. Hoc bene attēdit sctūs pater Agathon q dum moritur⁹ p tres dies staret immobilis apertis oculis. z fratres eum interrogarēt: dicētes. abba vbi es? Rndit in cōspectu omniū. Judicio assisto. Et dum fratres dicerēt. tu times? Respōdit. Intima virtute qua potui mandata dei custodiui. sed hō sum. Et nescio vtrum opera mea sint accepta coram deo. quia aliter sūt dei iudicia z alit hominū. Et ideo timeo nec ꝓfido nisi venero ante deum. Est tamē vez qꝫ homo de operib bonis ꝓprijs potest habere spem. sed non debet de eis omnino se reddere securū z certum qꝫ sint bona z deo accepta quēadmodū fecit supbus pharisceus Luc. xviij. Qui se iactabat de operibus suis tanqz bonis z totaliter benefactis. Jmiteē ergo homo quilibet beatū Job: cui licēt (recte domino) nō fuerit tunc vir similis in terra. tñ verebat omnia opera sua: vt ipsemet fatetur Job. ix. capl'o: dicēs. Uerebar omnia opa mea. sciens qꝫ non parceres delinquēti. q. d. timeo in omnib operib meis aliquid displicere diuine bonitati. Ecce si sanct⁹ Job de se nō fuit certus in operib suis q fuit pfectus mundicia: castitate: humilitate/ misericordia: patientia: z sic de alijs operib bonis. quid nos miseri pctōres faciem⁹? quomodo de operib nostris ꝑsumere possum⁹? Imo z apl'us Paul⁹ dixit. j. ad Cor. iiij. Nihil mihi conscius sum sed nō in hoc iustificatus sum. Glo. nihil mihi conscius sum. i. in nullo

B Remedium scōz radicum superbie

Exēplū

Exēplū

Unicornis

D Remedium ꝛ superbiam

me remordet cōscientia mea. sed nō in hoc iu/
stificat⁹ sum. i. nō ideo me iustum puto. quia
potest esse aliqd malum qđ nescio. Delicta em̄
quis intelligit ꝛc. ¶ Quartum remediū est: vt
Remedi homo attendat ad alios meliores se: ꝑteritos:
um q̄rū⁹ ꝓsentes: z potissime ad sanctos. quoꝝ sapien
2 supbiā etiam: virtutes z merita si diligēter considerer.
inueniet alium excellētissime sapientie. alium
singularissime abstinētie. aliū admirāde patiē
tie. aliū summe humilitat̄ z mānsuetudis. aliū
multe misēdie z pietatis. aliosq̄ in alijs excel/
lentissimis virtutib⁹ ꝓeminere. Ex quib⁹ clare
noscere se in eorum comparatiōe debilem ī vir
tutib⁹ z scientijs. z eis valde inferiorē. Et ex ꝫ
sibūpsi sic vilescet vt ampli⁹ non dicat cum su
perbo pharisēo. Nō sum sicut ceteri hominū:
rapto⁹es: iniusti ꝛc. Luce. xviij. Sed pot⁹ di/
cet. Domine nō sum sicut serui tui: sapientes:
sobrij: casti: deuoti: patientes: charitatiui: hu/
miles: misericordes z ceter̄ donis z gratijs ce/
lestibus affluentes. Nec solum homo ex ꝫ si/
bi vilescet ꝓdicto modo. sed inueniet se q̄si ni/
hil in comparatiōe ad eos. ꝓter qđ etiā ī se cō/
fundet̄ z vehemēter erubescit de tanta sua im/
perfectiōe respectu eorum: qui tamē fuerūt ho
mines simules nobis in natura. ex aia z ¦corpo/
re constituti. et multipliciter ad mala tentati.
Et vt melius me intelligat̄ loquar exēplariter
Quis auderet se de sua scientia aut diligētia ex
tollere. cū ꝓsideraret altissimā beati Augustini
scientiā. z exactissimā ipsius diligentiā in scru
tandis z exponendis scriptur̄: ī conscribēdis
libris ad laudem dei: ad ꝓfectum eccl̄ie z fide/
lium salutem. de quo z Jsidorus dicit. vj. lib.
etymo. Aug. tātū scripsit vt diebus ac noctib⁹
non solum scribere ei⁹ libros quisq̄ sed nec le/
gere quidē valeat. Quis etiam peccatoꝝ peni
tentium: de sua contritiōe: confessione: aut sa/
tisfactione se audet extollere. dum ꝓsideret exē
plar z speculū penitentie beatam Mariā ma/
gdalenā. que ex ardenti desiderio z tedio visio
nis christi domini. post eius ascensionē nullū
vnq̄ virū videre voluit sed secessit in eremū
z ibi. xxx. annis ī asperrima penitētia. homib⁹
incognita fuit. nullū cibū aut potū hoim̄ man
ducauit nec bibit. quia christus domin⁹ celesti
bus epulis eam refecit. Quid dicam de beata
Maria egyptiaca. que. xlvij. annis in eremo
artissimā vitam duxit. in quib⁹ nullū vnq̄ ho
minē vidit. ꝓeter zozimam abbatem. q̄ dei dis
positione circa finem vite illi⁹ penitentis eam
in deserto vidit. que z tot annis trib⁹ panibus
ꝓ trib⁹ denarijs cōparatis cōtenta fuit. neq̄
illos ꝓsumpsit. quia ad instar lapidis īduratī
fuerūt. z vestimēta putrefacta ꝛc. Sz z q̄s no
strū auderet se extollere ꝺ sua charitate. de sua
patia z alijs virtutib⁹. aut q̄s ñ pot⁹ vehemēt̄
erubescere ꝺ sua ipfectiōe. q̄ñ ꝓsiderarz feruorē
charitat̄. magnitudinē patie. z ꝓstātiā inclyti
martyr̄ Laurētij. z aliox martyx z cōfessoꝝ
virginum z viduarum. certe nullus. Quoti/
ens enim nos vnum solum verbum asperum
inflammat ad irā. quoties aduersitas frāgit ꝑ
impatiaz. aut sola ēstimata iniuria nōnūq̄ sepat
a charitate chīi. ꝑ fraternū odiū z rancorē. quē
corde tenem⁹. q̄s valet sufficiēt explicare: Ad
ꝫ remediū valet qđ loqt̄ Bef. dicēs. Attende
q̄ ali⁹ habet z q̄ tu nō habes vt hec cogitatio in
būilitate te custodiat. nullus ei inuenit̄ homo
adeo vtuosus. quin ꝑ aliū habere possit q̄ ali/
quid boni in se hz in q̄ ipe deficit. quāuis etiaz
alter sit peccator. Ecce q̄ necessariū est homi
hoc quartum remedium cōtra supbiā ꝛc.

R Remeꝺ

¶ Quintū remediū: vt hō diligēt cōsideret ꝓpa
sua peccā. quoꝝ plura ꝑt noscere in seipo z cer/
tius studialit̄ scire q̄s in aliq̄ ꝓmoꝝ. Nā vnusq̄sq̄ tum.
q̄s magis noscere ꝑt et scire sua peccā cū omni/
bus circūstātijs q̄s aliena. alioꝝ eremī ignorat
corda. sed tm̄mō coꝝ videt exteriora opa. que
possunt aliq̄n bñ fieri aliq̄n male. Et iō nō ē de
coꝝ malicia cert⁹. cū nesciat an bona vl̄ mala
intētione facta sint. an ex surreptiōe aut delibe
ratiōe: an ex ignorātia vl̄ certa scia. Et sic deva
rijs alijs circūstantijs. q̄ possūt pcm̄ minuere
z augere. Suū vero coꝝ si discutiat certitudia
lit̄ inuēiet. q̄s mlta turpia cogitauit. q̄s idigna
desiderauit. q̄s puersa z q̄s puerse voluit. q̄s ml/
ta oprauit aut fec̄. q̄ corā alijs nō auderet dice
re. Et forte tot z tāta mala. q̄ si scirent ab alijs
q̄ eū honorāt z reuerenr in eū spuerēt. z tanq̄
pessimū hoim̄ refugerent. Hoc remedio debe
ret hō sepe uti. z ꝑ illud se firmare ꝺ impetum
tentatiōis ad supbiā inclinant̄. z ꝺ suspitiōes
z iudicia mala ꝓmoꝝ: sil̄r cōtra detractiōes
z cōtēptū ꝓmoꝝ suoꝝ. Exēplo pericoꝝ nau Exēplū
taꝝ. q̄ q̄nto validiorē ventū esse cognouerint.
tāto magis nauē onerāt. ne impet⁹ venti eā in
piculū rapiat. Sic etiā expedit homī cōtra im
petus tentationū supbie se onerare ꝓnomina/
tis oneribus peccatoꝝ ꝑ memoriam cozūdē. po/
nens z aggregās ea in corde suo ꝑ attentā co/
gitationem. Unde licet illa quib⁹ naute naues
contra ventum onerant sint vilia. vt lapides:
arena ꝛc. sunt tamē eis in hoc vtilia. q̄ naues
contra impetum ventorum deficient. ipsosq̄
nauigantes z merces eorum z res alias a peri
culis maris custodiunt. Sic peccata ꝓtecrita
z etiā pñtia. licet de se sint vilia et inutilia et in
estimabiliter noxia. his tamen qui naues eorū
.i. corda ꝑ talium memoriā z cogitationē one/
rant: (vt dixi) sūt putilia: q̄ nauem cordis reti
nēt ne ferat̄ in peccatū supbie fm̄ rēatiōis im
petū: iposq̄ nauigātes per mare hui⁹ mōi cuz
omī thesauro virtutū z gratiarū custodiunt. Ex
his patz q̄ valde vile est homini et deo val/
de placet: q̄ homo se sepe inspiciat. Unō Ber.
Illam animam diligit deus que sine cessatio/
ne se ꝓsiderat: z sine simulatōe se ꝓsiderādo iu
dicat. Idem dicit. Si noueris mysteria oia: no
ueris alta celi: lata terre: profunda maris. si te
non noueris: ceris similis homini edificanti si/
ne fundamento: ruinam non structurā facies

Hec ẽt docet Bre. i q̃dã homel'. sup euãgelia vicz septia dicẽs. Fres cum bona agitis sp ad memoriã mala acta reuocate. vt dñ caute cꝫpa ꝓspicit nũq̃ ꝺ bono ope icaute animꝰ leteꝛ tẽ.

Z ¶ Septũ remediũ ẽ vt hõ cõsideret ẽt alios defectꝰ suos coꝛpales ꝛ spũales inumerabiles

Remedi umsertũ mltũ valet ad humiliãdũ se vt hõ ñ audeat se ꝓ superbiã extollere aut alĩ i sua estimatiõe ꝓpõere. Hoꝛ ei distincta cognitio et attẽta ꝓsideratio mltũ valet ad humiliãdũ se vt hõ ñ audeat se ꝓ superbiã extollere aut alĩ i sua estimatiõe ꝓpõere. Jmo fm Beꝛ. sup Lañ. anĩa ñ ꝓt q̃q̃ inueire viua/ cius ꝛ accõmodati ad humiliandũ se q̃ si se i vitate cognoscit. tm ñ dissimulet sup his q̃ i se sunt nec sit i spũ eiꝰ dolus. sz statuat se añ se: ea se nõ auertat. Sic ei aĩa se intuẽs clara luce veritatis suenier se miseraĩtimo ꝛ defectib ꝛ miseꝛiis plenã. ac vndiq̃ malis circũdatã. ita vt cũ ꝓpha cogat ad dñm clamare ꝛ dicere. In vita/ te tua humiliasti me. Quomõ ei ñ humiliabit vere hõ si ad coꝛ suũ rediens fm modũ ꝓdictũ agnoscit se rãmultꝫ ꝛ grauib peccis deũ mltiꝫ plr offendisse. Et ꝓsiderat q̃ nescit an sibi deũ aliquãdo sup illis habuerit: vel adhuc hz aut habebit ꝓpitiũ ꝛ placatũ. Sitr ꝓsiderat se mole buiꝰ mortalis coꝛpis aggrauatũ: ad mala ꝓcliuũ: spm suũ in tã fragili vasculo incluſũ: tã multꝫ immũdicijs immersũ. Et ꝓsiderat q̃lia sp de illa sua carne ꝓiciat purgamẽta. Si etiã ꝓsiderat tã varijs curis intricatũ: carnalib de siderijs ifectũ: mltis erroꝛib implicatũ: mille periculis expositũ: mille tioꝛib repidũ: mille difficultatib anxiũ: mille suspitiõib obnoxiũ mille necessitatib erũnosũ. peliuũ et ꝓnũ ad vicia: ualidũ ad ꝓtutes. ꝓmptũ ad mala: tardũ ad bõa. Ex q̃ patꝫ q̃ hõ hz optimũ remediũ hũliandi se/ si vere ꝓsiderat infirmitatẽ suã tã ex pte coꝛpis q̃ anie. Ex pte anie ei ad o ifirmi sumꝰ: vt nec leui cogitatiõi resistere possimꝰ: nec ꝓbũ modicũ sustiere qui ab illo ꝺũciamur ad modicũ ẽt flatũ suggestiõis diabolice igne ifernali toti succẽdimur. ꝛ cũcta bõa q̃ fecimꝰ omittimꝰ. Ex pte ꝓo coꝛpis adeo ifirmi sumꝰ: vt nec pulicib resistere possimꝰ. Vñ Auguſt. Hõ ẽt tibi cõuiciũ ꝛ tumes ꝛ iratus es. pulicibus resiſte vt dormias. Ad distemperantiã ẽt febrilis caloꝛis/ vel ad vnũ puũ apostema/ i cinerẽ vl' puluerem totũ coꝛpꝰ nr̃m resoluit. Vñ q̃dam. Ecce repẽtine modiceꝫ occasio febris. Dissolvit toto q̃cũq̃ parauimꝰ euo. Qui hec ꝛ his similia distincte nosceret: ꝛ attente ac creꝺo in seipo ꝓsideraret: quõ puratis de se altasaperet: quõ se supꝑ ꝓximos extolleret: Nũq̃d potius cõuerteꝛet ad lachꝛymas/ ad gemitũ/ ad plãctũ ꝛ tristiciã: Studeat g̃ hõ nosceꝛe se/ ipm veraciter/ attente cõsiderãdo ꝑdictos ꝛ innumerabiles hmõi defectus: q̃ vere sunt sui: quia a sola sua voluntate deficient/ aut sunt sibi in penam peꝛꝛ inflicti. Ex talium ei ignorantia generat superbia: vt homo credat se aliq̃d esse cũ nihil sit. ꝛ se meliozem estimat i sua cogitatiõe q̃ sit in ꝓtate. Econuerso añ ex vera hoꝛũ defectuũ noticia generat hũilitas mat salutis. ꝑ quã se tenet in statu ꝛ gradu quem a deo soꝛtitus ẽ: neminẽ despicit ẽdo. nõ se sup alios exaltãdo: sz potius deprimẽdo. qõ ꝛ valde securũ est apꝺ deũ: fm b. Beꝛ. sup Lañ. i q̃dam ser. dicentẽ sm ialit. Si liq̃de cognoscerem i q̃ statu vnũquẽq̃ nr̃m deus habeat ꝛ ipa veritas: ꝓtati in oib adh̃escerem: ꝛ nõ sup id qõ sumus nos erigerem. Sedq̃ nos latet q̃les simus apud deũ. Jdeo tutius ẽ nobis iuxta cõsiliũ domini Luc. xiiij. nouissimũ locũ tenere. Nõ est em̃ periculũ si homo minozem se reputat q̃ sit. sed periculũ est si plus q̃ sit se etiã in modico extollat. vel fozte vni in cogitatione se ꝓferat/ quẽ veritas parẽ aut superiozẽ iudicat. De hoc dat exemplũ beũs Beꝛn̄. Siquis per ostium transit cui supliminare nimis basſũ sit/ nõ nocet q̃ntucũq̃ se inclinauerit: nocet añ si plus q̃ ostij patiat mẽsura se erigat ꝛ sic impigat: ꝛ capite quassato collidat. Cogitet g̃ hõ apud se: si ego excello ꝓximũ meũ in b̃ q̃ sũ doctioꝛ. aut plures elemosynas do: vl' ieiuno: etsic de alijs fozte in eo est alia latẽs virtꝰ rõne cuiꝰ in ꝓtate melioꝛ me est. quia fozte habz vo lũtatẽ melius agendi si sciret q̃ ego: vel ieiunandi si non obstaret coꝛporis infirmitas: vel consuetudo qua nutritus est: de quo multum doleꝛ. vel fozte habet tentationem ad aliqua vicia et peccata: quam si ego haberem/ longe peioza facerem. aut fozte in breui sup magnis peccatis suis vt homicidio/ adulterio/ et sic de alijs per cõtritionem veram misericordiã consequetur a deo. Nemo enim nouit an odio vel amoꝛe dignus sit. Ecclesiastes. ix. Hanc humilitatem bene habuit quidam coziarius siue sutoꝛ: de quo in Vitaspatrum habetur: q̃ erat in Alexandria/ et equalis meriti apud deum iudicatus est cum sancto Antonio. Nã cum sancto Antonio hoc reu elatum esset venit ad eundem dicens. Relicta eremo veni ad te vt mihi enarres opera tua. Cui coziarius respondit. Nescio me bonum aliquod perpetrasse: nisi quando mane ex cubili meo surgo/ antq̃ in opere meo resideam/ dico ex coꝛde: Omnis hec ciuitas a minimo vsq̃ ad maiozem ingrediũtur regnum dei propter iusticias suas: ego autem solus propter peccata mea penam heredito sempiternam. non tamen ex hoc desperauit ille coziarius tẽ. Audiens autem beat⁹ Antonius eius verba dixit. In veritate fili sicut bonus artifex sedens in domo tua/ cum reqe regnum dei adeptus es. ego ꝺo in eremo longo tpe ꝓuersat⁹ nõdũ apprehendi mẽsurã ꝺborum ruoꝛ. Ecce quãtũ valet se vilem reputare ꝛ humiliare.

M ¶ Septimum ꝛ vltimũ remediũ contra superbiam est: vt homo intueatur

Ultimũ

christũ dñm/ quãtũ ille q̃ est creatoꝛ oĩm/ dñs remediũ dominantiũ. sine cuiꝰ volũtate ꝛ pmissiõe ad i ꝓ superbiã stãs viuere ñ possemꝰ: se exhaniat ꝛ hũliauit. Quis ei sufficienꝫ ꝓt exꝑmere q̃nta fuerit hũi-

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽ

litas chr̃i: q̃ ofa ex nihilo fecit: t despectissimos hoies infirmos/lepr̃osos/ pauꝑes et debiles: imo pueros benigne suscepit: manib⁹ suis attrectauit. q̃s demiꝝ explicare põt q̃nta fuerit i eo hũilitas dũ se inclinãdo pedes suoꝝ discipulo⁹ lauit. t vt pie credit eos dẽ pedes oscula tus fuit: Quãta fuit in eo humilitas dũ innocẽs Jesus ab immũdis peccatorib⁹ alapas/ colaphos/flagella/coronã spineã/sputa blasphemias t derisiões sustinuit: q̃s cũ in ictu oculi occidere potuit. Et vltra ꝺ in cruce pẽdẽs deũ pkem ꝑ eis exorauit. Uñ Bed. Medicina tuꝰ mor⁹ hois ẽ hũilitas chr̃i. Erubescat hõ eẽ superb⁹: q̃ humilis fact⁹ est ipe de⁹. Intolerabil' est superbia/ q̃ miles sedeat sup scamnũ: cũ rex iuxt eũ sedeat ad terram. Quis g̃ audet dicere Ego nõ possũ sustinere iniurias q̃s ñ merui: ñ detractiões: derisiões ꝛc. dum chr̃m audit hec oia ꝑ per nos sustinuisse: nob ĩ exẽplũ. ¶ Sic g̃ ex pmissis habetis septẽ remedia ꝯ superbiã: que vtinã cordib⁹ vr̃is infigeretis vel saltẽ aliq̃ ex illis. t si nõ plura: tñ vnũ. vt hõ in se ꝑpenderet defect⁹ corꝑales t spũales, pcã occulta que cõmisit: t q̃ cõmittere in facto voluisset si potuisset. Ueraciꝫ si hec attente cõsideraret nullũ inueniret hoiem quẽ sciret hec singula ꝑperasse Et sic merito se hũiliaret t superbiã totis viribꝫ q̃ ẽ initiũ ois pcī detestaret: ne cũ superbis deꝫmõib⁹ eẽnal'r puniret. Oõ nobis ꝓcedat hũil' Jesus: cui humilitꝫ valde placet oratio: in secula benedictus Amen.

¶ Adhuc ꝑdicẽ remedijs ꝯ superbiã possũt addi tria ¶ Prim̃ ẽ cohabitatio hũilitꝫ. Sic ei ille q̃ cõicat superbo iducet superbiã: vt dr Eccl. xiij. sic q̃ cõicauerit hũili induet hũilitatẽ. De ꝺ habem⁹ exm̃. ¶ Erat q̃dã eps Parisiẽsis Oddo q̃ dspectiores pauꝑes sp añ se ponebat ĩ mẽsa: t alios ex latere. Req̃sit⁹ ãt quo posset ꝺ tolerare. Et rñdit. Quidã nobil' miles me docuit q̃ scptũ ẽ Job. v. Uisitãs spẽz tuã ñ peccabis Et credẽdũ ẽ q̃ ille miles fuit chr̃i nõ mõi ꝛc.

¶ Scõz ẽ: vt hõ ad corrigẽdũ se exhibeat facie hilarẽ. t adulãti facie tristẽ: sic ei fiet vt tal'ꝺ a mal'ꝫ corrigat: t a null' adulatorib⁹ ꝺcipiat' Nemo ei iuuto auditor⁹ libẽ narrat: vt ait Hiero. Ecõtrario ꝺo mal'ros iuẽit adulatores q̃ libẽ eos audit: ꝫ illꝺ Prouer. xxix. Princeps q̃ libẽ audit verba mẽdacij: oẽs ministros hz ipios. Idẽ ẽ ꝺ bis q̃ libẽ auditũ detractões: q̃b⁹ vriq̃ deberẽt exhibere facie tristẽ: ꝫ illꝺ Prouer. xxv. Uẽt⁹ aq̃lo dissipat pluuias: t facies trist' linguã detrahentẽ. ¶ Tertiũ ẽ vt speculm̃ sacre scpture faciei mẽꝫ sepe opponat: illã legẽdo vl' audiendo Et signẽ exẽpla scrorꝫ t vitã eorꝫ. ĩ q̃ vidẽ ĩ q̃nta hũilitate t pauꝑtate ꝺo fuerẽt. t q̃nta ꝺs p eos operat⁹ ẽ. vñ Bre. Sacra scpturꝫ tãq̃ speculꝫ mẽtib⁹ nr̃is oppõit': vt sic ꝺ i ea fedũ fuerit: verꝰ videat. Propẽa scptũ ẽ Judith. ix. Hũiliũ t mãsuetorꝫ sp tibi placuit ꝺpcatõ. Et Jac. iiij. Deꝰ superbis resistit: hũil. aũt dat gr̃am. Sz q̃re deꝰ superbis resistit oñdit Job. xlj. c. dr. q̃ diabol⁹ sit rex sup oẽs filios superbie. Jõ ꝺr Bre. Euidẽtissimũ signũ reprobor⁹ ẽ superbia. t hũilitas electorũ. Oõ vtinã multi superbi t excecati per superbiam attenderent.

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽplũ

¶ De detestabilitate superbie. Ser. VI.

ODibilis est corã deo t hoib⁹ superbia. Eccl. x. ¶ Jn pcedẽti ser. audiuist' superbie ortũ siue originẽ ex triplici cã. vicz Jgnorãtia sui. ex psideratiõe nãliũ pfectionũ. t ex tpaliũ abũdãtia. Et tãdẽ septẽ remedia ꝯ superbiã. Nũc ꝓñr intẽdo dicere quõ t q̃re superbia sit detestabil' coram deo: corã hoib⁹: t corã brut'. q̃ si hõ efficacit' cõsideraret t attẽdit: habebit efficax remediũ ꝯ superbiã. Pro gr̃a dicam⁹ aue maria. ¶ Odibil' ẽ corã ꝺo t hoib⁹ superbia vbi s. Prio videdũ ẽ ꝺ theat' intellectu quõ superbia sit odibil' corã deo. Scõo quõ sit odibil' t detestabil' corã hoib⁹. Et tcio quõ superbia sit odibil' t detestabil' corã brut.

¶ Circa pmũ ẽ notãdũ: q̃ deꝰ valde odit t detestat superbiã: vt ptz ex vbis theat'. Et Jac. iiij. Deꝰ superbis resistit. hũil. aũt dat gr̃am. Q̃ deꝰ odiat t detestet superbiã ptz ex ꝺ: q̃ oĩa potẽs deꝰ gr̃uissimis penis puniuit pcm̃ superbie. sic ꝺ declarari põt pl'ibus exẽplis scpture sacre

A De⁹ detestat⁹ et odit superbiam

¶ Prio i lucifero nobilissimo ãgelo qm̃ cũ soc̃is suis ꝑpe superbiã de celo deiect⁹ ẽ: ita vt cũ eẽt nobilissim⁹ (vt ptz Ezech. xiij. A. t. v. B.) ꝑpe superbiã suã fact⁹ ẽ diabol⁹ horribilissim⁹. Esa. xiij. Quõ cecidisti lucifer! Et Lu. x. Uidebam satbanã q̃si fulgur ꝺ celo cadẽtẽ: vicz in penas eẽnas. ¶ Scõo ptz ꝺ idẽ i pmis parentib⁹ qui ꝑpe superbiã suã volẽtes eẽ vt deꝰ: facti sũ mortales/pleni ꝺfectib⁹: t a paradiso expulsi. Gen. iij. Nec solũ ipi penã hãc sustinuerũt: sz t trãsfusa ẽ culpa illa originaliter in totũ hũanũ genꝰ: ita q̃ ꝑpe superbiã pmor⁹ parentũ oẽs nascimur i peccatis: miserijs t ꝺfectib⁹ mal'ꝫ: nec ad horã de vita securi.

Superbia parentũ

¶ Tertio ptz ꝺ idẽ de filijs Noe post diluuiũ. Uñ sic hr̃ Gen. xj. Postq̃ fuerũt mal'ti plicati t erant vnꝰ fmõis siue labij: habitauerũt in ẽra sennaar i campo: dixit alt' ad alterũ. Faciam⁹ nob lateres t coq̃m⁹ eos igne. Habuerũt lateres ꝑ saxis: t bitumẽ ꝑ cemẽto. Et dixerũt. Faciam⁹ nob ciuitatẽ t turrim: cuius cacumẽ ptigat vsq̃ ad celũ. t celebrem⁹ nomẽ nr̃z anteq̃ diuidamur i vniũsas ẽras. Et ita cepe rũt facere. Sz audi q̃d ibidẽ scptũ ẽ. Descẽdit dñs vt videret ciuitatẽ t turrĩ quã edificabãt filij adã. Et dixit. Ecce vnꝰ est ꝓpl's t vnũ labiũ oĩb⁹. ꝓfũdam⁹ linguã eor⁹: vt ñ audiat. i. ñ intelligat vnusq̃sq̃ vocẽ ꝓxi sui. Et ita fcm̃ ẽ. q̃ tũc cessauerũt edificare turrĩ. t diuisi sũt i vniũsas ẽras. Ecce ꝑpe superbiã illor⁹ puniti sũ ne se mutuo intelligerẽt. Uñ si hec eor⁹ superbia ñ fuisset: vnũ fuisz liguagiũ oĩm t q̃libz hõ aliũ intellexisset. ¶ Quarto ꝑpe superbiã Pharao volẽs ad

ceptū dñi p Moysen dimittere filios isrl sacrificare: sūmersus est cū oī pplo suo in mari rubro Exod. xiiij. ¶ Quinto Lbore Dathan z Abyron ꝓter supbiā z rebellionē cōtra Moysen viui absorpti sūt a tra: z in ifernū ꝓcipitati cū oi familia sua: vt ptz Nume. xvj. ¶ Sexto ptz in Saul rege: q̄ ꝓ humilitatē fuit sublimat⁹ in regē. z ꝓter supbiā tandē deiect⁹ a regno, vt ptz. j. Reg. xv. vbi dr. Nōne cū parul⁹ esses in oculis tuis/caput in tribub isrl fact⁹ es. sed q: peccasti sermonē dñi: peccit te de⁹ ne sis rex sup isrl. ¶ Septio ptz idē in Roboam filio Salomonis. iij. Reg. xij. qui dixit. Minimus digit⁹ me⁹ grossior est dorso patris mei: z ꝓter h de⁹ eū puniuit q̄ decē tribꝫ recesseruut ab eo. ¶ Octauo in Sēnacherib. ꝓter cui⁹ supbiā angelus vna nocte de exercitu suo pcussit z occidit centū octogintaq̄nq; milia viroz: vt patz Esaie. xxxvij. Un ibidē habet q̄ misit nuncios suos vt dicerent Ezechie regi iude. Nō te decipiat deus tu⁹ in q̄ tu confidis. Ecce supbia zc. ¶ Nono patz in Nabuchodonosor superbissimo: qui ꝓter supbiā suā a regno depositus est: z cū bestijs habitauit. Daniel. v. Ita declarari posset de multis alijs. de Holofer ne dicēre. Nō ē deus nisi Nabuchodonosor. vt ptz Judith. vj. xiij. xiiij. quō punit⁹ ē. Item de Amon supbo: q̄ ob h q̄ Mardochеus cōtā eo noluit genua flectere: fecit fieri patibulū vt in eo suspēderet Mardochеū: sed diuīa dispositiōe ipe in eodē suspensus fuit mādato asueri regis. Hester. iij. z. vij. ¶ Item de supbo Antiocho: de quo dicit. ij. Machabeoz. ix. q̄ supbumanū modū supbia repletus erat: ita vt sibi videbat q̄ posset fluctib maris imperare. sed in cum venit diuina vltio: vt de corpe suo vermes viui scaturirēt z effluerēt: ita q̄ tot⁹ eius exercitus pre fetore grauaret. z sic miserabil⁹ mortu⁹ ē. vt ptz ibidē. Sic populus iudaic⁹ ꝓter supbiā suā dispersus est z regno et sacerdotio priuatus. Et supbi pharisei in templo orās dānat⁹ Luc. xviij. Imo Petr⁹ apl's nimis de se presumēs z dicēs. Si oēs i te scandalizati fuerint ego in te nō scandalizabor: grauit⁹ cecidit: z eadē nocte qua hoc dixit ter dñm negauit: vt ptz Mar. xxvj. z Luc. xxij. Hec sufficiant de pmo quō supbia sit odibilis corā deo: expenis q̄s de⁹ supbis multiplicit⁹ (vt ptz) instituit.

¶ Nūc posset poni dubiū qđ infra ponit⁹ circa ifam D. vicz q̄ figura ē ad h q̄ supbia sit odibilis deo zc. ¶ Nunc scdo breuit⁹ videndū est quō supbia sit odibilis z detestabilis corā hoīb⁹ detestabil'bus. Pro q̄ notādū q̄ hoīm cōis cōditio est vt quisq; eū detestetur quē iudicat supbum. Odit ei z fugit supbū ab homie: quia cuilibet p̄ esse z dominari molit. Quod bene Sapiēs in pbis themat⁹ oñdit dicēs. Odibilis corā deo z hoīb⁹ ē supbia. Supbi ei cū i iactantiā effrenatur: pdes ddignat⁹ amicos: notos ignorat: comites cōtēnit antiq̄s: vultū auertit: visū extollit ceruicē erigit: fastū oñdit. grandia loq̄t: sublimia meditat: infestus p̄clar⁹: subditis onerosꝰ Hec Lotharius de vilitate cōditionis būane. ca. lvj. Et in ca. sequēti exclamat dicēs. O supbia cunct⁹ importabilis: oīb⁹ odiosa: inter vicia sp prima z semper vltima. Nā oē pctm̄ te accedē te cōmittit: z te recedēte dimittit: vicz per obediētiā preceptor. vt. dicit. Et c. lx. dicit. Omnis fere vitiosus diligit sibi similē. supbū aūt odit elatum. Un Salomon Prouer. xiij. Inter supbos semp iurgia sūt: q̄ libet eor nititur aliū indebite excellere. Et Prouer. xj. dr. Ubi fuerit supbia ibi ꝓtumelia. Ecce quō supbia est hoīb⁹ odiosa z detestabilis Propterea sm Boetiū de cōsolatiōe phie. libro j. metro. iiij. supbi cōparantur fulmini. Sicut em̄ fulmē i alto generat: ita supbi se extollunt. Et sicut oīs hō fulmen timet: sic supbū quilibet detestat. Ubi dr sanctus Thomas i cōmēto. Mirabile videt de supbis: q̄ cū alijs hoīb⁹ habitare nolūt vicz humilit⁹ z pcordit: z tamen ad celū volare nō possūt. Un Plautus in aululatia vt allegat autor in Sophilo. Res nimis singularis ē hō supbus nō patiēs Nā supbi minores despiciūt: maioribꝫ inuident: et ab equalib⁹ dissentiūt. ¶ Ex his q̄ breuit⁹ ꝓtz scōz membr⁹ quō supbia sit odibilis hoīb⁹. imo q̄ supbus supbum odit: vt patz ex dictis. qđ sic nō ē i alijs peccat⁹: puta luxuria/ auaricia/ gula/ebrietate/ludo/acidia: z sic d alijs. Propterea dicūt doctores q̄ nullū viciū mag⁹ equat hoīem demonib⁹ q̄s supbia. ¶ Ex quo tandē patz q̄nta facinus est i supbis. qui ex pmissis cognoscūt se odibiles a cunctis: et tamen nolunt cū alijs in humilitate cōuersari: sed semp videri z exaltari. Fatuū vtiq; est hoiez ad hoc tendere vt oīs homo sibi inimicat⁹. Unde sepe inueniunt⁹ prudentes z veriles viri: qui ad magnas dignitates aut officia exaltarent⁹: si supbia sola in eis non dominaretur. ꝓter quam cunctis sunt odiosi. aduertat q̄libet scipz.

¶ Consequēter videndū ē de ētio quō superbia sit odibilis z detestabilis bestijs. Pro quo notādū: q̄ supbia z ꝓtia volūtarē detestantur detestabil' aialia bruta/q̄ supbis se infesta: z ad būles et ebestijs. ficiūt mitiora. Et h ptz i q̄tuor aialib⁹: vicz in Falena Leone Ursо z Lane. ¶ Pmo i falena Falena Nā falena vt dr i li. de naturis rer. Et allegat autor de similitudinibus rerum lib. iiij. capit. xvij. est animal qđ in remotis partibus nascit⁹ natur: z naturali instinctu superbiam in hominibus detestatur. Nam hominem se inuadentem deuincere nitit⁹: vt victor supbie videat. hominē vo fugiētē ipm si cā būiliatiōis subsistit euadere ꝓmittit. ¶ Scdo patz hoc in leone. q̄ Leo homines se inuadentes vel stantes dilacerat vel prosternit. prostratis vo ad terram parcit: iuxta illud metricum Parcere prostratis nobilis nouit ira leonis ¶ Tertio patet Ursus hoc in vrso: qui venatores se inuadentes for-

B

C

tissime aggredit: sed se ad terrā psternentes z enbelitū ꝓmēres: z mortuos se fingēres: solū olfacit: z ifestare vlteriꝰ cessat. Ūñ narrat Ouianus poeta vnā fabulā: q̄ licz sit res ficta q̄tū ad aliq̄: vicz loqlam vsi: tamē valet ad emendationē certoꝝ. Q; duo socij inerūt per viam z vsus magnꝰ eis occurrit z in eos insilijt: qui territi/ vnus per timorē arborē primā ascēdit: alius vo in terrā cadens/ se mortuū finxit. Vsus aūt iacentē circūiuit/ putans eū mortuū: z hinc inde olfecit: z si se moueret aliq̄tulū obseruauit. Et sic illo imoto iacente/ putās eum mortuū abijt. Q̄ cū factū fuit alter socius de arbore descēdit: z ab eo q̄ iacuerat q̄siuit: q̄d sibi i aures susurrādo vsus dixerit. At ille subiunxit. Jpe mihi cōsuluit: vt illū socū vlteriꝰ fugerē: q̄ me in piculo dimisit z fugit. Hec fictio ꝓsupponit q̄ vsus aīal crudelissimū humiliāri se petit: z superbienti resistit. ¶ Quarto patz hoc idē in canib. Nam stantes z se defendentes horribiliꝰ inuadūt: sedentibꝰ vo parcūt vt dicit Aristoꝛ. ij. rhetoꝛi. ca. vij. Q; (inquiūt) ad būliantes cesset ira oñdūt canes nō mordēres eos q̄ residēt. Patz igit ex iam dictis/ quō elationē z superbiam detestabilē: z eam execret natura. Et q̄ vbi fuerit superbia/ ibi iurgia z cōtumelia zc. ¶ Sed diceret q̄s. Est ne ad hoc aliqua figura siue scꝑtura q̄ superbia sit deo tantū detestabilē: Respondet hec Figuris uiter q̄ ad hoc habemꝰ figurā z scꝑturā sufficientē. Primo figurā. Sicut em̄ cinis z pulstrat supius a vēto eleuatꝰ/ aerem cōturbat: oculos lesdit z obscurat. sic cinis nr̄e hūanitatis. de quo stabilē eē dicit. Cinis es: z in cinerē reuerteris. Ben. ij. Deo q̄ vēro ambitiōis z superbie eleuat/ etiā oculos obscurat/ z maxime inferiores. q; se clare videre non sinit: cū maiorē q̄ sit homo se credit: q; superbia oculū mētis obscurat: z vitatē obumbrat. ita vt si tuā occupauerit mētē: iam tu te videre q̄lis es nō pores/ vel q̄lis esse pores nequis sentire. vt dicit Bern. de q̄dibus būilitatis. Aerem cōturbat. q; tranq̄llitatē mentiū inquietat. Nam vt supꝰ dictū est/ inter superbos semp iurgia sūt. Nec em̄ figura Exo. ix. clare demonstrat. vbi dicit scꝑtura: q̄ cū Moyses iecit cineres versus celū/ facte sunt vesice et vulnera: ita vt feroꝛ grauaret oēm plm Egypti. Cineres versus celū, ꝓiciunt: q̄n boies de terra z de cinere radicē habētes in mentibꝰ suis tumoꝛe se extollunt. cūc statim vesice z feroꝛ intolerabilis sequit: q̄n inflatio tumoris z superbie oīmo vt feroꝛ virtupabilis comitat. Superbia em̄ est vulnus z vlcꝰ pessimū q̄d curari renuit: mederi nō sustinet. Ūñ sicut habēs vesicam nō sustinet cū tangit. ita superbꝰ cū arguit Scꝑtura/ de superbia nō patit. ¶ Scdo ad detestationē rā oñdit/ superbie habemꝰ scꝑturā. et hoc dupliꝛ. Primo tur sup/ scꝑturas historiales siue exēplares: per q̄s superbiā eē detestabilē oſtendit q̄d deus detestet superbiam. vt ꝓ detestabilē circa initiū huius ſmōis circa lrām A. Scdo scripturas doctrīales q̄bꝰ deꝰ inhibet superbiā. Ūñ Prouer. viij. deꝰ loq̄t ꝓ Salomonē. Arrogantiā z superbiā z os prauū z bilingue ego detestoꝛ. Et Amos. vj. Detestoꝛ ego superbiā Jacob. Et in verbis rhematꝫ Eccli. x. Odibilis ē coram dō z hominꝰ superbia. quia deꝰ superbis resistit z būilibꝰ dat grām. vbi ē. Initiū est omnis peccati superbia. Eccl. x. Quia igitur superbia tātū deo displicet q̄ eam a principio mōi pre ceteris peccatis virus fuit: ſm q̄ Judith ait eiusdem. ix. Superbi non placuerunt tibi ab initio. Hinc ē q̄ Tobias sapienter filio suo consulit dicens Tobie. iiij. Superbiam in tuo sensu aut in tuo verbo nunq̄ dominari permittas. ab ipa enim sumpsit initium omnis perditio. Humiliemur ergo coram deo et hominibus in hoc seculo: vt exaltemur in futuro Amen.

De Nocumētis superbie. Sermo. VII.

OMnis qui se exaltat būiliabit. Lu. xiij. z. xviij. ¶ In ꝓcedenti sermōe auditis quō superbia sit detestabilis deo/ boibꝰ z brutis: vt ostēsum est ꝓ plures rōnes/ auctoritates/ z exēpla. Nūc cōsequēter videdū erit de nocumētis superbie: z de malis eiꝰ. Quāuis em̄ hic superbi exaltent z inflent: tamē in futuro ꝓ pena infernalē humiliabunt: dicēte saluatoꝛe Qui se exaltat būiliabit. vbi ē. Pro gra dicam⁹ Aue maria.

¶ Qui se exaltat humiliabit vbi ē. ¶ Jnueniunt plures q̄ magis timore penaꝝ et nocumētoꝝ a vicijs abstrahūt q̄ amore virtutū. Jō de malis z nocumētis que superbia facit pauca dicā. Et licet casus Luciferi ꝓmotiꝰq̄ parētū sufficienē oñdant nobis q̄ntū sit timēda superbia. Sūt em̄ ꝓter hec multa alia mala q̄ ipa superbia infert in pñti seculo z in futuro. quorum aliq̄ enumerare cogitaui. vt q̄ nollent fugere superbiā z amplecti humilitatē sibi oppositam amore iusticie z virtutis honestate: saltē fugiāt superbie penā, ꝓter eius turpitudinē et timorē malū q̄ ipam superbiā comitant zc. Hec aūt mala superbie dñs in genere innuit i verbis thematis Qui se exaltat humiliabit. Qui em̄ se exaltat per superbiā: humiliabit. i. deꝓmet ꝓ penā. Sicut hoc scriptura in pluribus locis manifeste ostendit: vt patet in sermone precedenti circa litteram A. Exaltauit se lucifer angelus excellentissimus et dignissimus. et per superbiam factus est diabolus et de celo expulsus. Exaltauerunt se primi parentes per superbiam z deꝓssi sunt ꝓ penā. quia expulsi de paradiso facti sē mortales z instabiles: z multiplicibus miserijs subiecti cum tota posteritate sua. Et peccatibus assimilati: ſm illō ps. xlviij. Hō cum ihonore eēt non intellexit: compara

rus est sumētis insipientib⁹:z sil'is fact⁹ est ill'.
In hac auēte ꝓpha tangit tria mala ꝫ triplicez
Hois tri bonozē q̄ dat⁹ est hoī in sua creatiōe. Primus
plex ho/ bonoz fuit: q⁹ fuit fact⁹ ad imaginē dei fm mē
noz i createm vel fm intellectū. vt ōr Glo. cōtra qō dic̄:
tione. ⌊ nō intellexit ⌋ glo. suā dignitatē q⁹ intellectu
vigeret. Uel ⌊ nō intellexit ⌋ vñ cecidit vt dole
at. vbi sit vt erubescat. q̄ vadat vt ricat. ¶ Se
cūdus bonoz fuit q⁹ data est ei potestas sup ir
rationalia: ꝫ qō dic̄ ⌊ comparus est iumētis
insipientib⁹ ⌋ glo. amissa rōne nō intellexit. iō
cōpat⁹ est: vicz per rōnis abusum: vel bono
ris ei⁹ abusum. Augu. de trinit. sic dicit. Ho/
noz hois verus est imago z sil'itudo dei: q̄ non
custodit nisi ad ipz a q̄ imprimit referat. ¶ Ter
tius bonoz fuit: q⁹ ad sil'itudinē dei fact⁹ est in
bonitate. q: in gra cōditus fuit. vt ōr s. Tho.
Cōtra qō dic̄ ⌊ sil'is fact⁹ est illis ⌋ scz vicio:
nō natura. s. iracūdus in iracūdia: superbus in su
perbia: crudelis in crudelitate. z sil'r in alijs vici
is z peccatis. Sic de alijs declarari pōt q̄ se p sup
biā exaltauerit z būiliari sit. Exaltauit se Pha/
raon/ z in mari submersus est. Exaltauerunt se
Phes exaltauerūt Chore/ Dathan/ z Abyron. z a tra absorpti sūt.
se z būiliati sunt. Exaltauit se saul: z demoniac⁹ fact⁹ est. Exal/
tauit se Absalon: z crimibus suspēsus est. Exal/
tauit se Nabuchodonosor: z in bestiā mutat⁹
est. z sic de alijs. vt ptz in fmo. p̄cedēti. Jō dic̄
saluator in themate. Oīs q̄ se exaltat humi/
liabit. Nō ōr: q̄ exaltat: sed q̄ se exaltat humi/
liabit. Multi em exaltari hic sūt sed ad dignita/
tes. vt cōfessores z cet: q̄ per hoc nō amisērt hu/
militatē: sed ois q̄ se exaltat humiliabit.

B ¶ Nūc scdo videndū ē de mal' siue nocumēto
superbie. Pro q̄ notādū q⁹ superbia q̄tū ad pēs
sufficit/ infert hoī q̄ngz mala siue nocumenta.

Mala superbie

⎧ Ē tna dānatio quā etiā hō in
currit ꝓ q̄libz mortali z ꝓ vno
Hre z ↄtrtū puncto (solo.
Facit hoīem hō displicibilē:
z opa eius indigna remūera
tione etna.
Nō solū puat gra z ↄtribus
sed est ipedimētū cōtra talia
acq̄renda.
Generat siue causat in hoie
⎩ multitudinē viciop.

¶ Primū malū superbie est etna dānatio. Sic
em būilitas est in anīa bo⁹ mal⁹ oīm ↄtrtū z pn
cipiū spūalis mot⁹ sursum vicz in sublime et
ne beatitudinis z gl'ie. Ita ecōtrario superbia cuz
sit graue peccm est pncipiū mot⁹ anīe deorsum
ad infernū/ siue ad etnā dānationē: et ois peti
mentū. vcz ser. iiij. A.B.D. Ois em elongatio
ab altissimo est desciscius z appropinqtio ad in
fernū. Superbia aūt est elongatio ab altissimo/
non fm loci distantiā: cum de⁹ sit vbiq⁹. sz fm
dissil'itudinē cōtra dei voluntatē. z ideo est pn/
cipiū mortis ad infernū. Qō vult saluator in
ↄbis ibemaris ⌊ Oīs qui se exaltat humilia
bit ⌋ recte sicut duo latera libre sic se habēt: ꝫ
dū vnū eleuat: alterū deprimit. sic dū superbus se
exaltat in mōo: deprimit z humiliabit in infer
no. ¶ Scōm malū superbie est puatio gre et
ↄtrtū. Nā ōr Isid. i li. Etym. Superbia ē oīm
ↄtrtū ruina: ecōtrario būilitas ↄtrtū restau/
ratio. Sicut em a montibus aq̄ defluūt z ruūt ce
i vallibus ꝫfluūt: sic de superbo z humili. Et Bre
go. xxxiij. moral'. ōr. Alia q̄ppe vicia eas solū
mō ↄtrtes impetūt q̄bus ipa eadē vicia destru/
unt: vt vicz ira patientiā: gastrimargia abstinē
tiā: z libido ↄtinentiā expugnat. Superbia autē
nequaq̄s ē vni⁹ ↄtrtis extinctiōe p̄cta: sed ꝑta
cūcta anie mēbra se erigit: z q̄si general' ac pe/
stifer morbus corp⁹ oē corrūpit. vt q̄cq̄d illa in/
uadere agit etiāsi ee ↄtus ostēdit: nō p̄ b deo/
sed soli vane gl'ie fuit. Et post pauca subdit
Greg. Quisq̄s ei⁹ tyrānidē captiua mēte sus/
cepit: b p̄mū dānū patit: q⁹ clauso cordis ocu/
lo iudicij echtarē pdit. Nā cūcta q̄ ab alijs vel
bñ gerunt displicēt: z sola ei q̄ ipe vel p̄ue ege
rit placēt. semp aliena opa despicit. semp mira
tur q̄ ipe facit. qz z q̄cq̄d egerit egisse se fingu/
larit credit. Hec Greg. vbi s. Sic ꝫ patz quō
superbia puat hoīem gra z ↄtribus. q̄tus em oē
pcm mortale gra p̄uet z ↄtribus infusis si in/
essent. Attamē vt dictū est superbia b gnāli⁹ fa
cit. Est tñ vez vt ōr sctus Tho. q⁹ licz aliq̄ mo
tus superbie p̄nt esse venialia peccata ꝓpter eo/
rū imperfectionē. s. q: pū eminunt iudicium rōnis
aut sūt p̄ter ꝫsensum voluntatis: ipa tñ de suo
genere ē pcm mortale. qz ōr Eccl. x. Odibil' ē
cora deo z hoīb⁹ superbia: vt ptz in fmo p̄cedē
ti. Et iō ōr Greg. xxxiij. moral'. di. siue signo
lꝛ. q⁹ cuidētissimū reprobop signū ē superbia.
at ꝫ būilitas electop. Utinā b superbi attenderēt
z illō signū diaboli a se abijcerēt. Ecce q̄ntum
malū facit superbia. Jō ōr Aug. xiij. de ciui. dei
ca. xiij. Audeo dicere superbis esse vtile caderei
aliq̄d aptū manifestūq̄s pcm vñ sibi displice
ant: q̄ iā sibi placēdo ceciderāt. Salubri⁹ em
Petr⁹ sibi displicuit: q̄ fleuit: q̄z sibi placuit
q̄ p̄sumpsit. Hoc ōr sic facer psalm⁹ Imple
facies eop ignominia z q̄rēt nomē tuū dñe. id
est vt eis placeas q̄rentib⁹ nomen tuū qui si/
bi placuerunt querendo suum. Hec Augus. Explō
Et libro. j. de ciuit. dei. ca. xxviij. dicit Augusti
nus: q⁹ occulta dei pmissiōe factū est vt virgi/
nes fideles chriane a barbaris violarentur. Et b
vt superbiā deponerēt vel vt superbiā nō incur
rerent de sua virginitate. Dicit em ibidem de
illis. Nolite mirari b vos amisisse vñ homib⁹
placere gestistis. z illud vobis remansisse qō
ostendi hominib⁹ nō potest. Si peccantibus
nō consensistis. diuine gratie ne amitteretur
diuinum accessit auxiliuz. humane glorie ne
amarcuit/ humanū successit opprobrium tē.
quasi di. nō perdidistis meritū ꝫginitatis ne/
q̄ aureolā/ si nō consensistis. Sicut testat be
ata Lucia dicēs. Si me inuitam violaueris

duplicabit mihi merces ad coronā. sed ita pdi
Nota ta ỹginitate corpali habetis remediū ꝓtra sup
biā: ne de ỹginitate vra ꝗratis inanē gliam.
De b malo supbie dr Jsiō. de sūmo bo. li. ij. c.
xxxviij. Oīm vicio deterior est supbia. vel qđ
hoc q a sūmis psonis et pmis assumit. seu qō
de ope ỹtutis et iusticie exorit: minusqz eis culpa
sentit. luxuria ỹo carnis ideo notabilis oīb⁹
est/qm̄ p se turpis est: et cū dispēsante deo
minor est ꝗz supbia. sed q detinet supbia et nō
sentit: labit in carnis luxuriā. vt p hāc humiliatus a cōfusione resurgat et a supbia. Et item eodē cap. dr. Utilius est arrogātib⁹ quocūqz vitio labi: et būiles deo post casum fieri: ꝗz p elationē supbire: guiozēqz dānationē p supbiam sumere. Ex q clare patz guitas supbie. Sicut em̄ sapiēs medicus in remediū maioris morbi patit infirmū in leuiorem morbū incidere. ita pctm̄ supbie ceteris ex b guius esse ostendit: q
Exm̄. ds p eius remedio pmittit hoiez in alia pcā ruere. Sic ḡ pz scōm malū supbie: qō est ꝑuario gre et ỹtutū. Jdeo necesse est cuilibz hoi se humiliare. ¶ Exemplū illius habem⁹ in vita patrū. Quidā senex rogatus: quō pōt aia humiliterē adipisci: Rndit: si sua ipsius mala ꝓsideret: qz pfectio hois būilitas est. ꝗtūcunqz em̄ hō se deposuerit in būilitate/tantū pficit in altū. Sic em̄ supbia si ascenderit in celū / vsqz ad infernū deducit. ita būilitas si descenderit vsqz ad infernū/tūc exaltat vsqz ad celū. Ad b valz exm̄ de cozario q̄dam/q in meritis suis ꝓpe humiliterē sil⁹ fuit reputat⁹ brō Antonio. vt pz
£ Supbus indignū se reddit eterna remuneratione
ḡ. scr. v. M. ¶ Tertiū malū qō supbia hominfert/q facit eū deo displicibilē et opa eius inutilia ac indiḡ remuneratione eterna. qz vt sup dixi ꝑuat hoiem ḡa sine q̄ opa hois deo nō sunt accepta: neqz eterna remuneratiōe digē. Unde Lbr̄y. dr. Nihil ita a dei clemētia alienos nos facit et gehēne nos tradit ignibus: vt supbie tyrānus. Hac em̄ in nob exīte ois vita nra immūda ē. Etsi sobrietatē: etsi largitatē: si ieiuniū et si oziones et elymosinam: si q̄cūqz aliud pficeri/mus: indign⁹ est apd deū ois alter cozde. Hec Lbr̄y. Hoc bñ attendit scā et deuota mulier Judith ca. ix. dicēs. Supbi ab initio nō placuerūt tibi: sed humiliū et māsuetoꝝ tibi sp placuit depcatio. Quantū autē deo displiceat supbia. pz in sermo. pcedēti. Z. ¶ Sz vt melius valeat intelligere ꝗtū supbia deo displiceat. Est aduertendū q supbia signanter deo displiceret ꝓmo ex eo. qz supbus se aufert deo cui tanqz
Nota auctori fugere debet: et fm̄ ꝓpriā voluntatē vivit. Scōo. qz ea q̄ dei sūt sibi attribuit. Unde Bernus. in ser. de pasca de lepra Naaman dicit. Oīa q dei sūt aufert/deponit/et diripit. quem em̄ sibi modū ponit būana cupiditas? Nam q p vsurā acq̄rit pecuniā modicā: sil⁹ mundū conaret lucrari vniuersum si nō deesset possibilitas. si supperetet volūtati facultas. dico fiducialit neminī q̄ sit in volūtate ꝓpria/ pe vniuersus mūdus sufficere. Tertio supbia sive volū Supbitas ꝓpria ꝗtū in se est deū primit. Un̄ fm̄ men vult deus Bernus. Supbus oīno vellet deū petā sua iuste non esse dicare nō posse/ vl ea nescire: vult ergo eum deum nō esse deū. q ꝗtū in ipo est vult eū aut iporem deū/aut iniustū esse: aut insipientē. Crudelis plane et oīno execrāda malicia q̄ dei oīm potentiā: sapiam: et iusticiā pire desiderat. Hec crudelis bestia fera pessima: rapacissima lupa: seuissima leena. Quarto supbia sup deū se erigit. Un̄ Bernus. in ser. de nati. dn̄i. Dico em̄ vobis q ois supbus extollit sup deū. vult em̄ deus fieri volūtatē suā: et supbus fieri suā. iam videt eqlis deo. sed attēde male cōgruā ꝓportionem. Deus in his em̄ q̄ rō approbat suā vult fieri voluntatē. supbus vero et cum rōne et ꝓtra rōnem.
¶ Quartū malū supbie: q ipa nō solū ꝑuat F
gra et ỹtutib⁹: sz etiā obex ē et impedimētū ne supbo talia cōferant. Un̄ dr Jaco. iiij. Deus supbis resistit: būilib⁹ aut dat gram. Sup q̄ dicit Aug. Supbis ds resistit vt obdurent. būilib⁹ aut dat gram: vt diligāt obedientiā: et recipiant excellentiā. Et item dr Aug. Alta siccāt et tumor infusa repellit. Uidem⁹ em̄ q mōtes ꝓpe altitudinē suā tumidā aquā supfusaz a se repellūt: q̄ defluēs toto impetu ad valles currit. ita cor p supbiā tumidū et elatū a se reūcit et repellit fluēta gratie. nam cū cor būanū supbia intumescere cepit: statim gratia oīm fluēta a se reūcit et repellit. quēadmodū si loci pfūditas fuerit in montē p tumorē ꝓuersa: stare eundē locū ois aq̄ copia deserit. ita vt randē durus tortuosus ac aridus efficiat. Et ita etiā vt dr Bernus. Elatū cor durū est et expers pietatis: ignarum ꝓuncōis: siccū ab oīm roze gre spūalis. ¶ Quintū ma G
lū qō supbia infert boi est. q in eo gnat et causat mltitudinē viciorum. Un̄ Eccli. x. dr. Initiū ois pcti supbia. q tenuerit illā implebit maledictis. i. vicijs. Ubi dr glo. interlin. De supbia nascūt bereses: scismata: detractiones: invidia: ỹbositas: iactantia: cōtentiones et hmōi. Prohpterea Greg. xxxj. moral. dist. xcvij. ponit supbiam oīm viciorum reginā et mrem di. Jpa nāqz Supbia
vicioꝝ regina supbia. cū deuicerit plene cor rec ē oīm vitia: mox illos septē pncipalibus vicijs: q̄si q̄busdā ciozis regibus exercitus sequit. qz ex eis pculdubio ipoztune vicioꝝ mltitudines oriūt. Qō meli⁹ oñdit di. Radix q̄pe cūcti mali supbia est. de q̄ scriptura attestāte dr. Initiū ois pcti supbia. Prime aūt eius soboles: septē numer⁹ pncipalia vicia de hac virulēta radice pferūt. s. inanis gloria: invidia: ira: tristicia: auaricia: vētris ingluties: luxuria. Hec Greg. ¶ Ex q̄b⁹ q̄libet ꝓpr Supbis
mltea petā spāliter generant. Et subdit Grego. filie.
statim di. Sed habēt ꝓtra nos hec sin gla exercitū suū. ¶ Nam de inani gla: inobedientia: iactātia: hypocrisis: cōtentiones: ptinacie: discordie: et nouitatū psumptiones oriunt. ¶ De in/ filie inui
uidia odiū: susurratio: detractio: exultatio in die

aduersis primi: afflictio aũt in psperis nascit

Ire Tristitie

¶ De ira. rixa: cumor mentis: cõtumelie: clamor: indignatio: blasphemie: pferunt. ¶ De tristicia. malicia: rancor pusillanimitas: desperatio: torpor circa pcepta: vagatio mẽtis ergà illicita nascit. ¶ De auaricia. pditio: fraus: fallacia: piurij: inquietudo: violẽtia: & cõtra misericordiã obdurationes cordis oriunt. ¶ De ven-

auaricie

Veneris ingluuie.

eris ingluuie. inepta leticia: scurrilitas: immundicia: multiloquiũ: bebetudo sensus circa intelligẽtiã pagant. ¶ De luxuria. cecitas mẽtis: incõsideratõ: incõstantia: precipitatio: amor sui: odiũ dei: affectus psentis seculi. horror aũt vt despatio futuri generant. Hec Gregor. Ecce quãtus cumul⁹ vicior̃ procedit ex superbia: tanq̃ ex initio & radice. de q̃ ait liber in processu timorũ sequẽtiũ deo auxiliante aliq̃d dicã. Ut sic ex hmõi filiab⁹ cognoscat malicia mẽtis vicij superbie. Quis ergo sapiẽs & intelligẽs hec: nõ deberet stare ssuperbiã si corde tot mala preciper. ¶ Ad-

Luxurie

D

huc põt addi septimũ malũ qõ infert homini superbia q̃tum ad aiam istud vicij. quia superbia est infirmitas anie valde periculosa. Et bene periculosa. quia de facili incurrit. & non de facili curat. post curationẽ etiã de facili in eam recidiuat. Q non de facili curet pter. quia null⁹ sine ea perit. vt vult Glo. super illo Joã. vj. Hec est voluntas ei⁹ q̃ misit me pr̃is: vt omne qõ dedit mihi nõ pdam ex eo. Dicit em̃ Glo. de cumẽtibus pereũt: de pusillis nullus. i. de humilib⁹. Et Mat. xviij. dicit. Non est voluntas ante patrem vr̃m q̃ in celis est: vt pereat vnus de pusillis istis. ¶ Est aũt triplex rõ q̃re aliq̃s de facili incurrit infirmitatẽ superbie. ¶ Prima. quia nõ putat esse tanta ifirmitas quãta est. Et ideo non vitat sicut vitãda esset. Unde Greg. Cũ minus turpis superbia creditur: minus vitat. Luxuriam eo magis erubescũt homines: q̃ omnes turpem eam esse nouerũt. ¶ Secũda ratio. q̃ manifestiora inuentũ exẽpla superbie q̃ alior̃ vicior̃ rum. Fornicatores em̃ & alij peccatores occultãt peccã sua: sed superbia palã cõmittit. ¶ Tertia ratio est. q̃ multiplicẽ materiã a q̃ superbia oritur. põt em̃ oriri ex quocũq̃ bono. ¶ Ex quo

Superbia de facili nõ curat

q̃nter pter: q̃ superbia est ifirmitas periculosa q̃ de facili incurrit. ¶ Sed q̃ nõ de facili curet: pter adhuc ostẽdi multiplici rõne. ¶ Prio. q̃ infirmitas superbie ifirmitati diaboli q̃ est omino incurabilis assimilat. pter em̃ Luciferi fuit superbia. vt pter Esa. xiiij. Quõ ceci. luci. q̃ mane oriebaris. ẽ. ¶ Scõo p hoc q̃ hec ifirmitas nõ cognoscit. Un etiã illi q̃ pleni sũt superbia vsq̃ ad occasum siue vtice nõ cognoscũt eam. Et q̃ nõ cognoscit: ideo nõ de facili curat. Unde Augu. Nemo insanabilior eo q̃ sibi san⁹ videt. intellige de sanitate aie. Et Bern. Scio lõgius esse a salute mẽbrũ qõ obstupuit. Et egrũ sese nõ sentientẽ periculosius laborare. Item Ambro. Grauissime peccas q̃ ignoras. Et Sen. Initiũ salutis est cognitio pcti. Idẽ. Difficulter ad sanitatẽ puenim⁹: q̃ nos egrotare nescim⁹. ¶ Tertio p̃b: q̃ remedio nõ statim iuuat: imo deterior fit. Unde superbia fuit cã q̃re iudei de pdicatione chr̃i deteriores fieri sũt. Unde Joã. ix. In iudiciũ ego in hũc mundũ veni: vt q̃ nõ vident videãt. & humiles. & q̃ vident ceci fiãt. vicij superbi: q̃ se putãt mlta scire & videre: & sapientes sunt in oculis suis. Uenit ḡ dñs in hũc mũdũ: vt hũiles ceci illuminarẽt: & superbi sapientes excecarent. Sed sic sequit in eodẽ cap. postq̃ dñs iesus dixit pdicta ybis: q̃ dã ex pharisei dixerũt. Nunq̃d & nos ceci sumus? q̃ rñdit iesus. Si ceci esset⁊ nõ haberetis pctm̃. i. si vere cecos vos esse reputaretis. nunc vo dicitis q̃ videm⁹. iõ pctm̃ vr̃m manet. Hec Joã. ix. Illõ aũt dñ figuratũ est Matt. xxvj. vbi legit pet⁹ amputasse auriculã suo pncipis sacerdotũ. Petr⁹ em̃. i. cognitio aufert mlt̃is lr̃atis auditũ pdicatiõis: vel aurẽ obedientie. Ad q̃d videt ptinere illud Prouerb. xxvj. Uidisti hoiem sapientẽ sibi videri: magis illo spem habebit insipiẽs. ¶ Quarto ex b. q̃ pietas dei nõ ita respicit superbũ sicẽ alios pccres. Unde Greg. Celestis medic⁹ egros nõ respicit: q̃s ẽt de medicamẽto deteriores fieri videt. ¶ Quitos: q̃ superbia marie distat ab hũilitate: q̃ est ei ẽria. sola aũt hũilitas est via ad curationẽ. vñ super illud Job. xxxj. Si leratũ est in abscõdito cor meũ õt Grego. Superbia q̃to lõgius est ab hũilitate: tãto gutus est in desperatione. i. tanto min⁹ põt hr̃i spes de futura ei⁹ correctione. Sic ḡ pter secũm pncipale q̃ ifirmitas superbie nõ de facili curat. ¶ Tertiũ erat q̃ de facili in eã recidiuat. Et illõ põt oñdi ex eisdẽ rõnib⁹: ex q̃b⁹ iam oñsus est q̃ nõ de facili curat. Ex q̃b⁹ oib⁹ oñsum est: q̃ superbia est ifirmitas valde periculosa. Rogem⁹ ḡ deũ vt sua auxiliãte gr̃a superbiã reginã: mr̃em: initiũ & radicẽ oĩm vicior̃ & malor̃ fugiam⁹: & ad verã hũilitatẽ nos puertam⁹. ipo adiuuãte q̃ õt. Discite a me: q̃ mitis sum & hũilis corde. q̃ est hũdict⁹ in secla se. A.

¶ De inani gl'ia. Sermo. VIII.

QUomõ vos potestis credere q̃ gl'iaz ab inuicẽ accipitis: & gl'iaz q̃ a solo deo est nõ q̃ritis. Joã. v. In pcedẽti sermone audistis pla mala q̃ infert hoi superbia. cũ tñ hõ in triplici honore creat⁹ fuerit ab initio. vicz q̃ fuit creat⁹ ad dei imaginẽ & mentẽ. & pterez accepit superrationabilia. Et q̃ fact⁹ est ad sil'itudinẽ dei in bonitate. q̃ in gr̃a creat⁹. vt õt s. Tho. & eũ sequẽtes. Audiuist⁊ etiã tũc quõ septẽ vicia capitalia tanq̃ filie oriunt ex superbia. ex q̃ gliabet mlta pcta gnant. Et q̃ sicẽ tũc dictũ est prima soboles/siue filia superbie est inanis gloria. Ideo nũc cõsequent̃ de inani gl'ia aliqua dicere cogitaui. quã saluator noster detestatur in ybis thematis dicẽs. Quomõ vos potestis cre

dere.zc.q.d.Qui ab alijs appetunt honorari: difficulter vere ꝓuertunt ad chm. Ideo enim non possunt credere.qz supba cor mens laudari desiderat:z se sup alios efferre.qđ est contrariū būilitati salvatoris nostri quā nos edocuit. vt patz in pcedēti ſmone. Et vanā gl'iam rangz vere fidei repugnantē cū dicit. Quomō poteſtis credere. zc. ℣. Pro gratia Aue maria.

¶ Quō vos poteſtis credere vbi sup.

A ¶ Circa hec vba thematis ℣. Primo videndū: quid sit inanis gl'ia: ℣. Pro q̄ est notandū q̄ ſm Brego. vt pz in pcedēti ſmone. xxxvj. moral'. Inanis gl'ia est ꝓma filia supbie. Quia cū homo per supbiā in corde suo credit de seipo magna:z reputat se excellentē: statim ex hoc movetur ad apprehendū inanē eiusdē sue magnitudinis z excellentie foris apd alios manifeInanis gl'ia qđ sit stationē. Et hoc est inanis gl'ia. Un Alexan. de ales.ij. pte sūme sic diffinit vanam gl'iam: siue inanē gl'iam qđ idē est. Vana gl'ia est appetit' inordinat':z inordinata delectatio būane laudis. Supbus em cū apd se in sua estimatione magn' sit/valde appetit honores z būanā laudē: vt ex his reddat clariores etiā i notitia aliorū Et q̄to laudes ipis supbis ab alijs exhibite sūt maiores: tāto ampli' ipos in supbiā extollūt: z tāto magis ipi appetūt z volūt supesse. Sic vesica q̄to magis insufflat:tanto magis inflatur z dilatat. ꝓterea i sacra scptura supbi ñ incōgrue compant paleis inanib: que pallee ex duab causis sp de supioritate ꝓcēdūt. vicz aut leuitate ꝓpria: aut venti vehemētia. Sic supbi interdū leuitate ꝓpe vanitat' extollunt in cordib suis. Et quēadmodū palea q̄ leuior est:qz minor aut vilior alijs alti' fert. sic q̄ minor est merit' plerūq; vult supereſſe alijs: et vanitate sue supbie se estimat certis meliorē. Interdū et supbi ex vehemētia venti. i. ex magnitudie bumane laudū extollūt:ita q̄ ex sola aliorū laude alijs se supeminere existimāt: z se meliores alijs esse cōtendūt. Et q̄ tūc pz q̄ in tū piculosa est laus adulatoria frequēs ducēs laudatū in elationē:ꝓt qđ vere būilis bmōi suas laudes ꝓtemnit. Et maxie cū nosci se laudari de aliq̄ qđ scit in se nō esse:nullatenꝰ tali laudi acqeſcit:sed apd se ōes sibiꝑi ꝓmemorat illd scripture. Populi me' q̄ bti te dicūt:ipi te decipiūt. Esa.iij. Et iterꝝ. Qui te beatificāt mittūt in errorē. Esa.ix. sentētialr. Un z veracit' ꝓtingit būane laudis amatoribꝫ: q̄ ex bmōi laudationib z adulationib sic demētant et cecant: q̄ falsē se reputāt esse oīe qđ in opinione hominū sūt z decepti de se credūt oīa q̄ vani laudatores eis suggerūt aut mētiunt. Sic ꝓtingit illis q̄ plus debito laudant de ingenio: intellectu:cōsilio:ꝓuidētia:iusticia:ꝓpantia:bumilitate:largitate:abstinētia:castitate: māsuetudine: pietate. z sic de alijs vtutib. Sil'r de illis q̄ plus debito laudant de eoꝝ penetela/cōsanguinitate/ amicoꝝ copia/corꝑis pulcritudine/fortitudine/agilitate / estimētoꝝ ornatu. z sic de alijs. ¶ Ecōtrario vere būilis/si se laudari sentit de bono qđ forte se nosci habet/ adhuc q̄tū in se est illā laudē repellit: z dat gl'iaz deo: dicēs cū apl'o. Gra dei sum id qđ sū q.d. aut cogitaret. Si aliqđ tale bonum in me habeo:b est de dono dei. cui soli debet honor z gl'ia: ſm illd. j. ad. Tim. j. ℣. Regi seculoꝝ imortali/invisibili soli deo honor et gl'ia in secla seculoꝝ Amen. ¶ Sic ergo supbi compant paNūles cōpant ḡ lee: que oīm vento in altū rapiunt. ita būiles compant granis / q̄ in imo se tenēt. Et ideo cū nis chs dns ventilabit aream suā tempe gnalis iudicij:in qua q̄dam area inveniunt palee z grana:tūc palee. i. supbi rapient in ignē inextinguibilem. Grana vo. i. electi: būilitate custodīte z pregente/salva recōdent in horreū celeste. Sicut de hoc legit Luc. iij. vbi dt Joānes baptista ad pl'm quē baptizabat. Ego vos aqua baptizo. veniet aūt fortior/cui' non sum dignus soluere corrigiā calciamētoꝝ ei⁹:ipe vos baptizabit i spūsctō z igni:cui' vētilabꝝ i manu eius:z purgabit aream suā: z cōgregabit triticū in horreū suū:paleas aūt ꝓburet igne inextinguibili. Ecce iam pz ex ꝓmissis q̄tum malū sit vana gl'ia. zc.

¶ Nunc scdo dubitat circa ꝓmissa. Ex q̄bꝫ cōiter oritat vana gl'ia siue inanis gl'ia:qđ idē est: ℣. Respondet breuit q̄tum ad ꝓsens sufficit q̄ vana gl'ia oritur ex ml'tis. E

Ex generis nobilitate
Ex corꝑis pulcritudine
Vana gl'ia orit De corꝑis magnitudie siue fortitudine.
Ex studio scientie.
Ex vtute z vite scitate.

Supbi cōpant paleis

¶ ℣. Primo vana gl'ia orit ex generis nobilitate. Nobiles em cōmunit sunt vane gl'iātes de suo genere:z alta de se sapiētes. Et ido dic Aristo. ij. rhetо. c. xxiij. q̄ nobiles habēt duos mores vitupabiles. ℣. Prim' q̄ nimis appetunt bonores. Scōs q̄ sunt ꝓgenitoꝝ despectores: reputāt se eis meliores. Un dic phs. ℣. Nobiles ꝺ spiciūt eos q̄ sūt sil'es ꝓgenitoribꝫ. De talib dr Osee. ix. Gloria eoꝝ a partu:z gl'ia a concepru. Gloriant em q̄dā de parētū dignitate:facientes eos nobiliores q̄s fuerint in rei vitate. Quidā de matrū generositate:tacētes de patris rusticitate. Sicut q̄ patrē habuerūt diuitē rusticū aut civē. z minime de genere pauperū nobiliū. Tales faciūt vt facit mulus. De q̄ fingit ℣. Petr' alphonsi: qui cū in q̄dam ꝓato pascerēt:z a vulpe cui' esset filus interrogaret:respondit q̄ esset nepos cuiusdā dextrarij in hispania. z sic nobilis qđ erat ex parte matris ostēdit. sed q̄ esset filius asini/tacuit. Sic bi q̄ sūt rustici ex parte patris abscōdūt. z q̄ clarissime generositat' sint ex parte matrū gloriant. Alij sunt q̄ parētes q̄ eos genuerūt z aluerūt abnegant z spernūt:z se nobiles esse vane ꝓfitēntur. Nobiles i duob peccāt Exēplū.

qȝ nedū laici: sȝ ⁊ clerici ſecl'ares ⁊ religioſi faciūt: de pauꝑtate būili ad magna bñficia aut dignitates eleuari. De qb⁹ dr Bern. ſup Miſſus eſt. Uides ī eccl'ia pleroſqȝ ō ignobilib⁹ nobiles factos ſubito intumeſcere: gen⁹ ſuū erubeſcere: iſimos dedignari parētes. Qui ve dic Hugo li. j. de clauſtro aic. c. viij. gen⁹ ſuū erubeſcit: nolūt ꝓpio noīe appellari: ſȝ noīa dignitatū diligūt ⁊ amāt. Tales ab adulatorib⁹ vanitatē coꝑ ſcientib⁹ cōmēdant vt placeāt. ⁊ ipſi in vanitate ſeducunt: ⁊ nobiles ꝯ vitatē ſe eſtimāt. De qb⁹ Bern. in epl'a ad Petrū cardinalē. Quid ad iſta dicem⁹? niſi q vani filij hominū mēdaces: mēdaces filij: hoīm ī ſtateris: vt decipiāt ipi de vanitate ī idipm. laudāt mēdacē: delectant inanē. ⁊ vani ſūt q laudant: ⁊ mēdaces q laudāt. ¶ Sȝ diceret qs. Exq̄ ratiō gl'ia vana ē periculoſa: qb⁹ cū remedijs dȝ hō retrahi a tali gl'ie vanitate: Rñdet q̄ pncipalit' ria ſūt q quēlibet merito retrahere deberēt a tali gl'ia. vicz ꝓmordial' origo: fortune mutatio: natural' gnātio. ¶ Prio a vana gl'ia ō generaliter nobilitate retrahere dȝ ꝓmordial' origo. qz ꝓmo ex eodē pre ⁊ ex eadē mr̄e Adā ⁊ Eua: omnes formāre ꝓducti ſum⁹. ⁊ ſic cūctis nobilitatis q̄ ad ꝓmariā radicē exiſtim⁹. Nō em̄ legit deū fecisſe vnū Adā aureū/ vñ eēnt nobiles. et vnū luteū/ vñ eēnt ignobiles. ſȝ vnicūꝫ illū ō luto. Un Malach. ij. Nūqd nō pr̄ vn⁹ oim nr̄z? nunqd nō de⁹ vn⁹ creauit nos? qre q̄ deſpicit vnuſqq̄ nr̄m frēm ſuū ⁊c. Et Job. xxxj. Nunqd ñ ī vtero fecit me q ⁊ illū. Sup q̄ dr Bre. xxj. moral'. Oēs boies natura eq̄les ſum⁹. fm igit nām boies eq̄ ſūt nobiles. ſȝ q vn⁹ alio nobilior ſe facit: ꝑ fec iniuria ⁊ ambitio. Un Sen. epl'a lvij. Oēs ſum⁹ eq̄ nobiles. ſ. reſpiciendo origine. ⁊ illa noīa fu⁹/ libertin⁹/ aut ex ambitiōe ſc aut ex iniuria. ¶ Propꝫca Boe. mlt'ū reꝓhēdit vane gl'iantes ō nobilitate. ⁊ ō auis ⁊ patuis ſe extollētes. cū ad pmā radicē redeūdo oēs ſint equales. qz a deo nobiliſſimo ꝓducti ſimiles ⁊ pares: vt hr̄. iij. de ꝓſo. phīe. metro. vj. vbi dr Dē gen⁹ hoīm ſil'i ſurgit ab ortu. Un⁹ cūctis rex pr̄ eſt: vn⁹ q cūcta miſtrat. Et ſeq̄t. Mortales igit cūctos edidit nobile germē. Quid gen⁹ et patuos ſtrepitis. Si ꝓmordia vīa auctorēqz deū ſpectes: null⁹ degener. i. ignobil' exrat. Ni vicijs petora foues, ꝓpriū dſerat ortū. Ubi apte datur elligere q̄ fȝ originē oēs ſum⁹ eq̄ nobiles. qa oēs ſum⁹ fm aiaz a deo creati ad imaginē ⁊ ſil'itudinē ſuā. Quid q̄ ſtrepitis. i. cū ſtrepitu iactatis gen⁹ vīm ⁊ patuos vīos. Et ꝓcludit q ſiqs ꝓſiderat deū auctorē: cūc null⁹ eſt ignobil' niſi vicioſus ⁊ peccator: q vicijs ſuis deſerit ꝓpriū ornatū. i. deū a q̄ pceſſit. Ubi dr ſan. Tho. q hō dr nobil' fm aiam: ñ fm corp⁹. Et qz q̄libet hō fm aiam a deo format⁹ ē ad imaginē ſuā. iō q̄libet nobil' ꝑter eū q aiaz q̄ ē dr imago ꝑ peccm̄ detur pauit. Hec ō ꝓmo. ¶ Scdo a vana gl'ia ō generaliter nobilitate retrabere dȝ fortune mutatio. qz a ꝓncipio mdi vsqz nūc tāta fuit fortune varietas: q ō regib⁹ pauprimi ⁊ ignobiles ſucceſſu tēꝑoꝝ fuer⁹ geniti. Et ecōtra ō pauprimis ⁊ abiectiſſimis ēt reges ⁊ ꝓncipes eleuati: ſic ꝑz in genealogia ſaluatorȝ nr̄i: q̄ ī natiuitatȝ ſue tpe ō magī regū nobilitate ī tātā fuit mutata pauꝑtate: q mr̄ ſua fuit vxor fabri. Matt. xiij. Erat em̄ Joſeph faber ligȝ: cuius ⁊ ipe de regia ſtirpe erat Dauid. Jta ñ ē alios ruſtic⁹ niſi ab antiq̄ ſit natus ex regib⁹. nec alios ꝓnceps nobil': niſi ortū habuerit a villanis ⁊ agricultorib⁹ vt vult Plato. ſȝ q allegat Sen. epl'a. xxxvij. di. Plato ait neminē regȝ niſi ex ſuis oriūdū ēe. neminē niſi ſuū ex regib⁹. Oia iſta lōga varietas miſcuit: ⁊ ſurſū ⁊ deorſuȝ fortuna ꝛſauit. Quis ē igit generoſ⁹ ad ꝛtutē/ a nā bñ cōpoſitus: a ꝓmo mdi ortu vsqz ad ō tps ꝓduxit nos ⁊ ſplēdidis ſordidiſqz alūnis ſeries. Nec Sene. Pōr ⁊ illō clare ōduci teſtionio ſacraꝝ ſcripturaꝝ. Un Saul ꝓm⁹ rex iudeoꝝ dū iret q̄rēdo aſinas pr̄is ſui ꝓditas. veniēs ad Samuelē/ elect⁹ ē ī regē iudeoꝝ: vt hr̄. j. Reg. ix. et x. Sic Dauid paſcēs oues pr̄is ſui/ elect⁹ fuit in regē: abiecto ſiue ōpoſito Saule ꝓpē peccā ſua. j. Reg. xvj. Et ſic ꝑ exēplificari ō mlt'os alios: q̄rū exempla etiā nr̄is exib⁹ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹

¶ Tertiū qō retrabere dȝ a vana gl'ia de generoſi nobilitate: ē gnātio nāl'. Prio: qz vile ē vñ oēs generamur. Un Job. xvij. Putredini dixi Pr̄ mea es vile. ſ. ſemē ⁊ ſanguis coagulat⁹ in vtero. vt dr Ber'. ī med. c. iij. Scdo: qz alienū ē de q̄ ſupbi iſtank. De alieno ār gl'iari vanū eſt. qz dr Sen. epl'a. xxiij. Nemo gl'iari niſi ō ſuo dȝ. Nobilitas ār generoſi ñ ē vani boīs ꝓpria: ſed parētū ſuoꝝ fama ⁊ merita. vt deducē Boe. iij. ō ꝓſo. pſa. vj. dicēs. Quiane ſit nobilitatis nomē qs ñ videat: q̄ ſi ad claritatē referr' aliena ē. Uide⁹ nāqz ēe nobilitas q̄dā ō meritis veniēs laus parētū. q ſi claritatē ꝓdicatio facit: illi ſūt clarificāt. q̄re ſplēdidū te ſi tua ñ bēs alie na claritudo ñ efficit. q ſiqd ē ī nobilitate bonū id ēe arbitror ſolū: vt iposita nobilib⁹ nēcitudo videat: ne a maiorꝝ ꝛtute ōgenerēt. Hec Boe. vbi ſ. Ubi vult ſnial'r dicere: q gl'ia q̄ puenit ex nobilitate ſanguis ē vana. Nā nobilitas ſi referr' ad gl'iā cūc ē alīa ab ill' q ex parētela gloriant. Un nobilitas ē q̄dā laus veniēs ex meritis parētū. q̄ ē alīa gl'ia. Et ꝓcludit q ſiqd bōi ē ī nobilitate: cūc ē ſolū q̄dā nēcitas nobilib⁹ ī poſita: ne a ꝛtute ſuoꝝ ꝓgenitoꝝ ōgenerēt ſupple ꝑ mores vicioſos. Meli⁹ ē ei vt dr ſ. Tho. ī cōmē. ſup dicto ꝛbo Boe. a pr̄e ignobili ōſcēdere ⁊ morigeratū ēe: q̄s a nobili ⁊ ꝑ vicia ōgenerare. Nā ſepe ex nobilib⁹ ꝓducūt boies ōgeneres ⁊ viles: ſic exēplificat Valeri⁹ maxim⁹ li. iij. c. vlc. ō Scipiōe filio Africani. q ex nobiliſſimo pr̄e turpiſſim⁹ pceſſit. Que ēt rōne malicie Valeri⁹ vocat moſtr̄. Un exclamat ꝯ deos Valeri⁹ di. O dñ q̄ntas tenebras ō q̄nto lūine naſci paſſi eſt⁹. Sic ex cadē radice ꝓcedit roſa ⁊ ſpi-

E Nō retrahentia a vana gl'ia nobilitate

F

B Secūda fortune mutatio

D Scōa retrahēs gnātio natural.

Nota.

Nobilit⁹ ſ. q̄d ſit

Nota

Exēplū

na. ex eadē spica furfur z farina. ex eadē arbore poma putrida z sana. ex eadē volūtate nra bona z mala. Ex eisdē pīe z mīe ꝓcedit ꝓles ꝓtuosa q̄ vere ē nobil': z viciosa q̄ ē ign̄bilis. Nobile em̄ ꝑm ꝓtutē z generosum nō degnāsse a nāli origie ait Aristo. ij. rhet. c. xxxiij. z Sen̄. ō bñficijs. li. iij. Nemo alterō melior/nisi cui rei ei⁹ igeniū z artib⁹ bonis apti⁹. ¶ Ex p̄missis ḡ ptz q̄ gl'iandū nō ē ō nobilitate. qz ōt Sene. Si pulcer es lauda nām. si nobil': lauda parētes. si ꝓtuosus z sapiēs: lauda teip̄m. si diues lauda fortunā. si potēs: expecta paulisp̄ z nihil eris. ¶ Scōo hī ex dictis: q̄ merito quēlibz hoiez dñt retrahere a vana gl'ia ō generis nobilitate ea q̄ dicta sūt. Et p̄cipue exēpla chr̄i nobilissimi: q̄ cū ēet dei z hoīs filius: nō vocauit se filiū dei/sz filiū hoīs. Jtē vocari voluit filius fabri: vtz ī. Et cognatos piscatores retia p̄ patria grate reficiētes elegit i apl'os z discipl'os suos. Jtē Dauid rex nobilissim⁹ dicere non erubuit. Ego āt medic⁹ sū z paup. i ps. xxxix. q. d. Nō ē q̄ō i me laudet: ex me egen⁹ sū z paup. q̄ ꝟba si referant ad ꝓsonā chr̄i. certū ē q̄ vitam valde paupē duxit. i signū illi⁹ q̄ de nobilitate patrētū ñ ē gl'iandū vane. vt etiā vult Hūbertus sup regulā. c. xxxj. Hinc etiā Joānes baptista gl'iā ō parētela videt ibibuisse iudis di. Mat. iij. Nolite dicere: p̄tez hēm⁹ Abraā. q. d. ex virtutē ñ est filij abrae: qz ñ imitami fidē z mores siue vitā abrae. qz abraā credidit ex semine suo nasciturū chr̄m: q̄ nūc nat⁹ ē z illū cōgnoscere nō vult ex duricia cordis vīi tē. Sic ḡ patz p̄mū mēbz rñsionis ad dubiū: q̄ nō ē vane gl'iandū ō nobilitate generis ꝓpr̄ia q̄ ab hac gl'ia hoiez retrahere dñt. Et pt ꝓpē breuitatē ō ꝓcludi ille ꝑmo. Fugiam⁹ ḡ vanā gl'iam vt attingamus eternam. Amen.

¶ De Jnanī gl'ia. Sermo. IX.

Quō potestis vos credere q̄ gl'iaz ab inuicē accipitis: et gl'iaz q̄ a solo deo ē nō q̄ris Joā. v.

¶ Circa hec tbēat⁹ ꝟba audisti⁹ i ꝓcedēti ꝑmōe aliq̄ de ꝓma filia superbie: vicz de inani gl'ia: q̄d sit: cui cōpat: vñ oriat. Et tūc dixi vanā gl'iam oriri ex q̄nq̄ rebus: vicz ex generis nobilitate. ex corpis pulcritudie. de corpis magnitudie siue fortitudie. ex studio sciētie: z ex ꝓtute siue vite sctitate. Et de solo ꝓmo mēbro vicz de generis nobilitate tūc dixi q̄s vanū sit gl'iari de nobilitate: z ex q̄bus causis hō a tali gl'ia retrahi debz Nūc ꝓsr videndū erit de scōo mēbro vicz ō corpis pulcritudie: z ꝓsequē de aliis q̄ntū tēp⁹ admiserit. Pro gra aue maria. ¶ Quō potestis vos credere tē. vbi s. ¶ Dixi circa ꝟba rbemat⁹ i ꝓcedēti ꝑmone: q̄ inanis sive vana gl'ia oriat scōo ex corpis pulcritudie. Mīri ei de pulcritudie corpis sui gl'iant. in q̄ facie fallaciū: qz de vana z fallaci re sibi laudē q̄rūt. Unde ꝓuer. vlt. Fallax gra z vana ē pulcritudo: mul'ier timēs deū ipa laudabit. Sup q̄ ōt Hiero. Fallax ē gra laudis quā ab hoie accipit. Vana pulcritudo castitat⁹ vel operatiōis bone quā aia hoīs ostētat q̄ timore caret diuino. At illa ꝓscia vere ē laude digna q̄ timorē dei i oīb⁹ seruat. Hec Hiero. ¶ Est ḡ dubiū siue q̄stio q̄ nos retrahere debēt a vana gl'ia rōne pulcritudinis corpis? Et rñdēdū ē q̄ plura sūt q̄ ab hac vana gl'iatiōe nos dñt retrahere/q̄ reptunt in corpali pulcritudie. q̄ ꝑmo. s. cito deperit: mentes ledit z inficit: nulli ꝓdest aut ꝓficit: animā perdit z afficit.

cito perit z deficit.
Pulcritudo corpis est periculosa: quia mentes ledit z inficit. nulli ꝓdest aut ꝓficit. animā pdit z afficit.

¶ Prīo nō ē gl'iandū ō pulcritudie corpali: qz cito perit z defic̄. z tō i scpturis cōpat flori cito marcescēti. Unde Esa. xl. Omis caro fenū: z omis gl'ia ei⁹ q̄si flos agri. exiccatū ē fenum z cecidit flos: decor z vult⁹ ei⁹ deperijt. Sic ei flos habz pulcerrimā apparētiā z debilē ꝑmanētiā. Si ei modico frigore vl' calore tāgit: statī sua pulcritudo depmit z demit. Sic q̄ntūcūq̄ bō pollear corpali pulcritudie: si tāgit febre modica vl' calore vl' frigore: statī euanescit. s. decor vultus floris more. Unde Boe. iij. de ꝓso. psa. viij. Forme nitor rapid⁹ ē z velor. i. valde velociter trāsiens. z ꝓnaliū mutabilitate florum fugaciores. i. mutabiliores mutabilitate florum vernalium. q̄si di. Satis est euidens. Et postea oñdit per exēplū ō pulcritudie Alcipiadis pbi: q̄ ñ sit ar tendēda pulcritudo exterior: allegās Aristotelez dicētē. Si lynceis oculis boies vterent: vt eorū visus obstātia. s. corpa penetraret. Nōne illud Alcipiadis corp⁹ i superficie pulcerrimū introspectis visceribus turpissimū videret: q. d. sic. Ex q̄ ibidē ꝓcludit pbs. Jgit̄ te pulcꝝ videri/ñ tua nā fac: sz infirmitas oculorū spectātiū. i. ispicientiū. q. d. Oculi hoīm sc infirmi z nō ita acuti sē lyncis q̄ possint videre turpitudinē corpis interiorē. Et subdit. Sz estimare q̄z vult⁹ nimio corpis bōa: dū sciat⁹ ō q̄dcūq̄ miramī tridua/ne febris ignīculo posse dissolui. Nō ꝓfirmās Ouid. ij. ō arte amādi ait. Forma bonū fragile ē: q̄ntūcūq̄ accedit ad ānos fit minor z spacio carpit ipa suo. Nec viola sp/nec candida lilia florēt. Et riget auulsa sapore relicta rosa. Et iō bñ ōt Virgi. i buc. alloq̄ns condonē puer. O formose puer nimiū ne crede colori. Alba ligustra cadūt vaccinia nigra legūt. Et breuit oēm pulcritudinē breuissime mors ꝓsumit z interimit. Unde i narratorio cōi ārīq̄ pater. q̄ Jsa bella nauerre regina cū ēet i lecto decūbēs mori vicina. accēsis corā se lumib⁹ z vocat⁹ militibus z maioribus ciuitat⁹ ait. Audite q̄ ego regina nauerre comitissa cāpanie: filia regis francie valde pulcra z i oculis oīm grīosa. z ecce vēit mors z vult ꝓsumere oīa illa. Jō di⁹ Job. xviij Deuorer pulcritudinē cutis ei⁹: z ꝓsumet bra-

Pulcritudo corpis

Exēplū

Mors

Nobilitas

Mors

Exēplū

Inanis gl'ia oriť ex corpis pulcritudie.

Exēplus. Mors cōsumit oēm pulcritudinem

Dchia ꝓmogenit mors. ¶Scdo nō ē gl'iandū
Pulcritudo cor de pulcritudie corpis: qz mēres ledit et inficit.
Inficit em̄ subiectū ꝓtū p vanā gl'iaz: z subie
porꝯ mē/
crū alienū p turpē ꝯcupiam. Primū ptz. Pul
res ledit cri em̄ gaudēt videri z ō pulcritudie laudari:
z inficit. iuꝰ illō Oui. de arte. Delectat castos et ꝑconia
forme. Et ē de eis sic de pauone: de q̄ dī i sil'itu/
dinib rez. q̄ m'tū in pulcritudie plumaꝝ su/
arū gl'iat. Et q̄n̄ secrete ab hoib inspicit: ō boc
mulsū supbit z eleuat: z ad rotā faciēdā pēna/
rū pulcritudie exercit. Et qō plꝰ ē: ō nocte eu/
gilans/z ꝓ tenebras suā pulcritudinē videre
nesciens: eā se amisisse credēs: subito clamat et
tristat. Sic m'ri pollēres pulcritudine corpāli
gl'iant z ab hoib videri delectant: respicientes
se hicinde: a dextris z sinistris: ante z retro. z ad
ostendēdā maiorē corpis pulcritudinē p orna/
mēta corpis faciūt sibi q̄sq̄ rotā z cōronā sic mu
lieres cū peplis i capite z caudis longis i tunicis
z palleis. Sil'r z viri pilos artificial'r crispātes
z ornātes ad modū coronę. ¶Exēplū bēm̄ i
Exēplū de vxore Asueri.
Asuero rege q̄ gl'ians i pulcritudie vxoris suc:
iussit eā venire vt onderet cūctis pl'is z pnci/
pib pulcritudinē suā. Erat em̄ pulcra valde:
sz ꝓtēpsit mādatū eiꝰ z noluit venire: vicz va/
sthi regina. ꝓpē qō ꝓsilio pncipū repudiauit eā.
z assūpsit Hester vginē pulcerrimā iudeā i re/
ginā. vt hī Hester. j. z. ij. De tali vana pulcri/
tudie dī Hiere. xlix. Ascēdit de supbia iorda/
nis ad pulcritudinē robustā. Nico. ō Tyr. De
supbia iordanis. i. ad filitudinē iordanis intu/
mescēs. Tales cū i nocte mors z crepusc'o se/
nectus ꝯsiderāt pulcritudinē deficere plꝰ so/
lent de b q̄z de suis pcris gemere z dolere. Un̄
Oui. iij. tristiū. Ista decēs facies longꝯ viciabit
ānis. Rugaq̄z i antiq̄ fronte sed'erit. Cūq̄z aliqs
dicet: fuit hec formosa: doleb. Et speculū men/
Nā pauonis
dax q̄rerꝯ esse tuū. ¶Et z alia pauonis nā. q̄
caro pauonis mortui nō putrescit. Un̄ ō Au/
gu. xxj. de ciui. dei. ca. iij. Apud carthaginē
caro pauonis cocta sibi z alijs fuit apposita. ō
cuiꝰ pectore pulpā modicā refuari iusserūt. q̄
post pl'es dies allata: infra q̄s alia q̄cūq̄z caro
cocta putresceret: nihil offendit olfatū eorum.
Item reposita post. xxx. dies idē inuētū est. Idē
facrū ē post annū: nisi q̄ aliq̄ntū corpulētie sic
ciozis z ꝛciozis fuit. Hāc ꝓpietatē bñt i se vi/
ri z m'ieres: qui q̄s iuuenescūt nolūt senes
vocari. sed se erigentes tanq̄s iuuenes de bona
dispositōe corpis sui videri volūt z cōmēdari.
aliq̄n̄ et pingēres facies suas vt p artē supple/
ant qō nā denegat. q̄uis z illō picture vicium
ab alijs cogn̄scat cis minime credēt. De hac
E vanitate pulcritudis corpalis ō Zorbari de
vili. ꝛdi. huma. c. lxv. Absit vt alius color sit cō
parabilis colori nāli. Quid vani q̄ pectinare
et inces: cesariē tingere: faciē vngere: genas pur
purare: Fallax em̄ z vana est pulcritudo q̄ ifi/
cit subiectū ꝓtū p vanā gl'iam. Et sic ptz ꝓmū
Alius subdiuisionis membrum.

¶Scōm vo q̄ dictum erat q̄ etiā pulcritudo Pulcri/
corpis inficit z ledit subiectū alienuz p prauā tudo cor
ꝯcupiaz: oñdi pōt p pl'a exēpla. Prio de secrete pis ledit
serpēte i rergo pfulgido/ triū colorū varietate alienum
decorato. de q̄ ō Isid. xij. li. etym̄. c. iij. q̄ tam/ subiectū
mira color pulcritudie adornat. z cū tardi in/
cessus sit: aspicieē sui pulcritudinē/ hoiez mi/
rantē de tāta pulcritudie tardat z sistit: infiē z
occidit. Tal'ē aspectꝰ pulcritudis m'ieris. q̄ vi/
sa ledit i pñtia ex ifectiōe: post i absentia. s. per
memoriā. Sic de filio Tarchni ō: qz em̄ incau
te respexerat Lucretiā pulcerrimā: ipe postea
z pī mortē icurrerūt: z expulsionē a pria. ij. fa/
stoꝝ Ouidij. circa finē. Ut solet a ventro fluct
lāguescere flatu. Sz tñ a vētō q̄ fuit vnda tu/
met. Sic q̄uis abierat placita pscntia forme.
Quē dederat pñs forma māebat amor. Ardet
z iniuste stimul'agitat amorꝯ. Et ito ō: Eccl. ix.
Auerte faciē tuā a m'iere cōpta: z nō circūspi/
cias speciē alienā. ꝓpē spēm em̄ m'ieris m'ti pe/
rierūt. Et ex hac ꝯcupia q̄si ignis exardescit.
Et Prouer. vj. di. Nō ꝯcupiscat pulcritudinē
eiꝰ cor tuū: ne capiaꝯ nutib illiꝰ. ¶Sūt z pl'a F
alia exēpla de pulcritudine carnali m'ieꝝ quō Exēpla ō
decipiat z inficiat alios p sui aspectū: vt patet pulcritu
in scripturis sanctis. Un̄ pulcritudo Dine filie dine car
Jacob decepit Sichē: ꝓpē quā z ipe captꝰ z occi/
nali mu/
sus fuit vna cū patre suo Emor z oib masculi lieꝝ
lis ciuitatis eoꝝ. vt ptz Gen. xxxiiij. Item illa
pulcritudo primitꝰ trahit boies ad libidinē et
ad dei oblitionē: vt patz Gen. vj. ꝓpē qō venit
diluuiū: dissipās vere totū genus hoim. Unde
dī. Uidētes filij dei filias hoim. q̄ erāt pulcre:
acceperūt sibi vxores ex oib q̄s elegerāt. Idcir
co ait dns. Penitet me fecisse hoiez. z nō pma
nebit spūs meꝰ in hoie i eternū: qz caro ē. Et ex
ponit hec auctoritas. Penitet me fecisse hoiez
duob modis. Prio sic ⌊penitet rē.⌋. i. ad mo
dū penitētis ago. q̄ sic penitēs ō aliq̄ facto illō
destruit z ānihilat: sic faciā ego. Scdo spūal'r:
sic ⌊penitet me fecisse hoiem⌋. i. pena me tenet
mihi incūbit sustinere penā z pniam agere p
hoie quē creaui. Nō pōt hic calix trāsire nisi bi/
bam illū. Item Sarai vxor Abrae. ꝓpē suā pul/
critudinē rapta est i domū pharaōis. p q̄ flagel
lat̄ est pharao plagis maximis Gen. xij. Item
pulcritudo Rebecce vxoris Isaac tāta fuit: q̄
Isaac ꝓpter eiꝰ pulcritudinē timuit interfici in
gerario. z ideo dixit eam sororem suam esse.
Genes. xxvj. Item pulcritudo Bersabee dece
pit Dauid virum a deo electum fm cor suum
ratione cuius incidit in adulcrium et homici
dium. ij. Regum. xj. Item pulcritudo Judith
Holofernem ad interitum et ad mortem vsq̄
perduxit. Judith. xiij. Item pulcritudo Su/
sanne decepit duos ꝓbyteros senes: ꝓpter
q̄ dānati sē ad lapidādū a Daniele. Dan. xiij
Pulcritudo et helene fuit cā resolutōis troie
z ꝯsumptōis vsq̄ ad solū. Et ito ñ ē gl'iandū ō
cl'i pulcritudie. sz ē fugiēda a vir̄ tuoꝝ. ꝓpē i

fectiõis ꝓnitarẽ. sic dixerũt senes pleb troiane Helenã fugiẽdã cẽ. vt dr Arist. ij. Eth. ca. ix.

¶ Tertõ ñ ẽ gl'iandũ d cozpali pulcritudie. qz nll'i ꝓdest aut ꝓficit: qz tm̃ mõ ẽ i exteriozi appaꝛẽtia z nihil i reali ꝓsistẽtia. cm̃ ei ẽ i pellis superficiali coloꝛe. z ñ i interiozi vigoꝛe: vt ptz ex etymologia huiꝰ nois puleer. Dicũt ei Papias z Catholicon. q pulcer a specie curꝫ ẽ dicẽꝰ. Uñ z a pellis dr: q pulcrã supficiẽ cutis: Iz exteriꝰ appareat i cute pl'critudo: itꝰ tm̃ latet viscer z egestionũ turpitudo. igit ẽ vana z nll'a gl'ia digna vt vult Arist. Iz q allegat Boe. iij. de ꝓso. psa. viij. de Alcipiade pho: vt ptz ꝑ. L. Uñ pulcritudo coꝛpis sil'is ẽ pulcritudini pomoꝛ. q̃ cresciũt i sodomis. de qbꝫ dr Aug. xxj. de ci. dei. c. v. q sũt exteriꝰ pulcerrima: intꝰ ãt cinis z fauilla Et q dũ ad maturitatẽ puenit̃ motu ꝑssa vl tẽtata i fumũ ac fauillã coꝛio fatiscẽte. i. rupto subito euanescãt. Itẽ pl'critudo coꝛpis ẽ sic de albatũ sepl'cꝝ: qõ exteriꝰ ẽ pulcꝝ: intꝰ ꝺo feret ossibꝫ moꝛtuoꝝ plenũ. Mat. xxiij. Itẽ ẽ vt q̃dã ymicl'i noctiluca: q i tenebꝛis videnꝫ ad modũ stelle splẽdere z credũt pulcerrimi. Iz ad lucẽ applicati sẽ turpissimi. Ita cl'es i ceco lumie coꝛpal' occl'i apparẽt pulcri. Iz ad lumẽ rõnis et intellectꝰ applicati sẽ ꝺspectissimi. qz ꝺr Job. xxv Nõ putredo z filiꝰ hois vermis. Ex q̃ ꝓcludit q ñ ẽ gl'iandũ de coꝛpis pulcritudie q nihil ꝓficit qz tm̃ i apparẽtia z ñ i existẽtia existit. imo officit: z aliq̃n vicio aie z coꝛpꝭ ꝺdit z occidit. In cui figurã Mat. xiij. ꝺr. q Herodes i ꝓuinio suo celebrãs diẽ natal' sui Joannẽ bap. iussit occidi Herodes interpꝛat gl'ias i pellibꝫ: z deligit vane gl'iãtes ꝺ sua pulcritudie: q̃ (vt ꝺcꝝ ẽ) tm̃ ẽ i superficie pell'. Nõ igr diẽ natal' sui celebrat: qñ q̃ manif gl'iat ꝺ coꝛpis sui pulcritudie tã vana: quã nascendo recipit. Et iste Joannẽ occidit cuꝝ gꝛaꝝ ꝺi ꝺdit z amittit. Joannes ei ꝺi gꝛa ꝺr sine interpꝛat. Sic ꝓmꝰ angelꝰ gl'iãs ꝺ sua pulcritudie nãli z decoꝛe ꝓcreato cecidit z gꝛam z statũ suũ ꝑdidit: tanctũ q de angelo diabolꝰ factꝰ fuit. De q̃ Ezech. xxviij. Perdidisti sapiaꝝ tuã i decoꝛe tuo. Uñ sibi dici ꝑt illꝰ Dan. xiij. Spes decepit te. ¶ Sic g̃ coꝛpal' pulcritudo ad superbiam z ambitionẽ incitat. Unde Ouidius. j. fastoꝝ. Fastus inest pulcris sequiturq; superbia formã: intellige frequenter: nõ sp. quia i ml'tis ꝛrarũ rõe ꝑdominãre. Aliq̃n z pulcritudo coꝛpalis coꝛpalẽ occisionẽ ꝑcurat. Hoc appaꝛet i Absalon pulcerrimo: turpit finaliꝫ occiso De q̃ ꝺr. ij. Re. xiij. Sic Absaló vir ñ erat pulcer i oi isrl' z decoꝛ nimis. a vestigio pedis vsq; ad verticem non erat in eo vlla macl'a. ¶ Ex etiam gl'ia de coꝛpoꝛis pulcritudine sit moꝛtis occasio: patet figmento poetico. Nam fingit Ouidius. iij. Metamoꝛphoseos: fabula xiij. q Narcissus erat iuuenis pulcerrimus, qui cum a nympbis erat multũ dilectus z oẽs cõtemneret: z de sua pulcritudine superbiret. z de eo fatatum per expressiam fatem verissimũ esset q tamdiu viueret donec seipsum videret Dic cum quadam vice fatigatꝰ ad clarissimũ fontem venisset z veller bibere: cepit imaginez suam pulcerrimã in aqua respicere z videre. et illam imaginẽ ita ardẽter diligere q se nõ posset ab ea separare. Et cũ illam nõ posset attingere z pre amoꝛe illiꝰ nõ veller recedere: necesse habuit ibi fame z inedia pire. Sic reuera moꝛaliter multi spiritualiter diu viuerent si suam pulcritudinẽ vane gloriando nunq̃ intuerent nec viderẽt. Isti ex pulcritudine in superbiam elati nullꝰ societatẽ habere volunt: alios vilipendẽtes spernunt: z in fonte ꝓsperitatis se extollendo tantũ gloriant: q finaliter pereũt spiritualiter z moꝛiunt. Sic et Loth captus loci pulcritudie cũ ad amena iordanis ab Abrahã separat fuit: ibi ab hostibꝫ captus fuit Genes xiij. Qõ tractans Hugo de claustro anie. li. j. c. iij. Tunc inqt Loth ab Abraam separat: qñ relicta ratiõe homo exterioꝝ in mũdi pulcritudine delectat. Et tunc ab hoste capit qñ superbe gloriando in sagenã diaboli trahit z illaqueat

¶ Quarto nõ est gloriandũ in pulcritudie coꝛpali: qz animã pdit z afficit eternal'r dãnan ꝺdo. ptz per iam dicta. quia ml'ti ob coꝛpis pulcritudinẽ labunt in grauem vicioꝝ turpitudi pal' aiaz nem. sic ꝺr Ezech. xvj. Habẽs fiduciã i pulcritudie tua fornicata es. Sic cm̃ Thamar p habitũ meretricũ z suã pulcritudinẽ traxit Judã patriarchã ad iceſtũ vt cogñsceret nurũ suã Benꝰ. xxxviij. Cũ speciosa cm̃ ml'iere ꝺlectatio carnalis ꝓficit: que cum turpi nõ fieret. Hinc Thamar Jude ꝓter pulcritudinẽ placuit: de q̃ etiã que esset ignorauit. z ornatus meretricꝭ dilectionis huiꝰ fuit cõplementũ: vt diẽ Hugo de claustro anie. li. j. c. iij. Ideo diẽ Lhyf. in q̃dã sermone. Quid est speciosa mulier: sepulcrum dealbatũ: nisi fuerit sobria/casta/pudica. Pulcritudo autẽ est sine his vtribꝫ precipitiũ pauens: venenum insipientibꝫ compositum. Ecce ex premissis patet quanta mala veniũt ex pulcritudie coꝛpoꝛali. z q nequaq̃ est de ea gloriandum quin amplius in timoꝛe cum ea viuẽdum ꝛc. Et tantũ de pulcritudine coꝛpoꝛis. q̃ erat scdm membꝛum ex quo nascitur siue oꝛitur vana gloria. sequit̃ terrium vicz de magnitudine siue foꝛtitudine coꝛpoꝛis. de quo dicam in sequenti sermone. Rogemus ergo deum vt gratiam nobis donet per quã vitare possimꝰ vanã gloriã de rebꝫ coꝛpalibꝫ z spũalibꝫ: ne pꝛdamꝰ gloriã eternã. Qõ nobis ꝓcedere dignet cbis dñs qui est omniũ beatoꝝ salꝰ z gloria i secula benedictꝰ. Amẽn.

¶ De Inani gloria. Ser. X.

Quõ potestis vos credere qui gloriam ab inuicẽ accipitis: z gl'iã q̃a solo ꝺo ẽ ñ q̃rit Jo. v.

¶ Jn ꝓcedẽti k. circa ꝛba tbẽat audiuistis scdz

Pulcritudo coꝛporis nll'i ꝓdest

Exẽplũ

Herodes ꝺligit vane gl'iantes ꝺ pulcritudie coꝛpis

Exẽplũ

mẽbr ex q̃ ortk vana gl'ia. vicz pulcritudinem corpis. ō q̃ dixi q̃ ñ sit ō ea gl'iãdũ: qz ẽ picl'osa ꝓ̃ ẽtuor. qz cito pit z ōficit: mẽtes lędit z ifi/cit. nll'i pdest aut. pfic aiaz: pdit z afficit. Nunc seqk̃ tiũ mẽbr ex q̃ ortk vana gl'ia: vicz robur siue fortitudo corpis rõe cui⁹ ml'ti supbiũt z vanã gl'iã q̃rũt: z ꝑnr gl'iã ōi min⁹ aduertũt: iuꝫ thema. Pro gr̃a Aue maria. ¶ Quō poteſtis vos credere ꝛc. vbi ſ.

A Inanis gl'ia ex fortitudie

¶ Dixi q̃ ẽtio circa vbathemat⁹ ꝓmõe. viij. q̃ ml'ti vane gl'iant ex robore siue fortitudie corpis. ꝫ q̃s loq̃r ꝓbat. Nec ex fortitudie. ix. Nõ gl'iek fortꝫ i fortitudie: nec diues i diuitijs suis. q. d. nll'a ẽ fortitudo ꝫ dñm. neq; diuitie q̃ possent ꝫ dñm hoiem defẽdere q̃ i solo dõ ẽ gl'iandũ. Cõtra q̃ facit̃ moderni milites: armigeri z dilẽtes: de sua fortitudie nimiũ se extollẽtes: q̃slibz oppmere satagẽtes: z rapinis z exactionibz paupeꝝ insistẽtes: ō sua aiosi tate z fortitudie pſumẽtes. Qui vident̃ sil'es ẽ ill' gẽtibz ō q̃bz narrat Solin⁹ de mirabilibz mõi. q̃ adorãt gladios z lãceas. Et Justin⁹ li. xiij. ait. q̃ hoies añ inuẽtiões idoloꝝ lanceas adorabãt. Ita vident̃ tl'es lãceas adorare: qz i suis armis z i fortitudie mẽbroꝝ pl⁹ q̃z i dõ so lẽt spare. De q̃ ō Judith. ix. Cõfidũt i ml'titudie sua: z i cõrdis z i sagittꝫ suis: z i lãceis gl'iãtur. In cõrdis. i. i pticꝫ pacutꝫ siue ferro q̃s portãt rusticl'i loco bastaꝝ. b conc⁹ti. ¶ De tali fortitudie nõ est gl'iandũ ꝓ̃ q̃tuor.

Fallit p deceptionẽ.
Agit iniuriationẽ.
Finit p internitionẽ. sucũbit p delectatõem.

*Nõ ẽ gl'iandũ i fortitudie z potẽtia: qz

B Fortitudo corpal' fallit per deceptionẽ Exẽplũ

¶ Prio fallit p deceptiões. qz cũ hõ p fortitudis corpal' expiẽtiã sustulit z vicit vnã violẽtia quã ali⁹ vincere ñ potuit: stati de se nimis pſumit. z illa q̃ vltra vires boim sr̃ attẽtare icipit. i q̃bz p⁹ca ꝛfusibil'r ẽt aliq̃n cũ vite gditiõe succũbit. sic narrat Valer⁹ li. ix. c. xij. ō Polidano athleta: q̃ subozta pluuia cũ socijs suis spelunca itrauit: sz i cursu aq̃ ira cozruit: socijs vo fugiẽtibz z piculũ euadẽtibz ipe sol⁹ de viribz pſumẽs resistit: tãq̃ hũerꝫ suis tori⁹ ruine molẽ sustẽtaret⁹. sz pondere q̃ crat oi hũano corpe poẽri⁹ oppſsus ẽ z larebꝝ demẽtꝫ fati sepulcꝝ hũit. Et addit Valeri⁹. Hic documẽtũ pbuit i nimio robore mẽbroꝝ rigorẽ mẽtis bebescere .i. magꝫ lãguescere. Sic ẽt Sanson free⁹ corpis fortitudie duas colũnas dom⁹ i q̃ quenerãt pncipes philistioꝝ: q̃bz initebat dom⁹: ex fortitudie sil' apꝑhẽdit dextera z leua: z sic ꝛcussis colũnis domus cecidit. z ipe cũ philistijm occubuit. Judic. xvj. quẽ añ apl's saluat z põit i catalago sctoꝝ. ad Heb. xj. qz ispiratiõe. ss. fortitudinẽ dãtꝫ ꝫ fecit. Thibz p⁹piculũ z sncubitũ dici põt illud ad Rom̃. iij. Ubi ẽ gl'iatio tua exclusa ẽ ꝛc.

Exẽplũ

C Fortitudo corpo ris agit i iuriam

¶ Scõ fortitudo agit iniuriationẽ Qui ei fortis viribz existit alijs faciẽ iniuriam facit. z sp vel p rapinã vl' p aptã violẽtiã robur suũ z vires ondere satagit. Un autor li. iij. carminũ. quẽ allegat Holkot sup li. Sap̃. Tria sũt seminũ gr̃a q̃ i inculto iuuẽtuꝫ agro absq; comitantibz zizanijs ꝙualescũt. s. elegãtia pulchritudinis: vigor fortitudinis: et suauitas vocis. z seqk̃. Pulcritudo iuuenem aliene castitatis efficit p̃donem. Fortitudo audaciam ingerit. Audacia vo ad iniurias cõmittendas impellit. sed hi qui vocis amenitate preminent. lasciua molestis. ludicra proficuis: et iocosa serijs anteponunt. Taliũ gloria in confusionẽ vertitur quãdo sez corporis fortitudie quiuis eorum abutit̃ et per eam proximo iniuriatur: dicẽte domino Osee. iiij. Gloriã eoꝝ in ignominiam mutabo. Et hoc quandoq; contingit in hoc seculo. aliquãdo vo dominus differt in maiorem penam z confusionẽ vsq; post mortem in particulari et finali iudicio.

D Fortitudo finit per internitionem

¶ Tertio fortitudo finit per internitionem quia corporalis fortitudo cõmunit̃ fortẽ interimit. et vio lentiam quã alijs facit exoluere cogit. Sicut p ītern⁹ narrat Alber. super. ij. Ethi. tract. ij. cap̃. iij. de tionẽ Milene athleta. qui tanta fortitudine alios excessit. q̃ thaurꝫ in suis hũeris portans sine interpositione quieteꝫ stadium perrãsiuit. Irez cum eẽt pbs. et alij pbi ad ipm cõueniss̃ent parẽ dom⁹ q̃ ruinã patiebat cuꝫ iam inclinata esset ad cadẽdũ ipe subitrauit. z eã excepit z sustulit. i. sustẽtauit. Hic vitio ñ obstante sua fortitudie ab inimicꝫ suis ẽualidis laqõ absc̃dito capt⁹ cecidit. z a ꝙcurrẽtibz inimicꝫ interfect⁹. cenaq; fact⁹ bestijs z auibz. vt vez sit q̃ gigas ñ saluat̃ in ml'titudine virtutꝫ suę. Hec Blb. Sic etiã anthe⁹ q̃ de fortitudie sua nimis pſũpsit ab hercule interfect⁹ fuit. Unde Ouid. f. fastoꝝ. Sepe vtile vinci nocuit antheus temeraria ve⁹. De q̃ ibidẽ Ouid. ix. meta. fabula. xj. fingit. q̃ cũ hercule luctabat. q̃tiẽs ad trã prostrat⁹ fuit: totiens vires resumpsit z fortioꝝ resurrexit. Hoc hercules ꝓpẽdẽs ipm a trã eleuatũ z inter brachia tãdiu tenuit q̃usq; expirauit qõ tamẽ ad lfaz sic fuit. q̃ antheus rex lybie extitit. quẽ hercules frequẽt⁹ expugnauit z vicit. qui iterum recollecto exercitu ꝫ herculẽ venit. qõ videns hercules eũ extra terrã ꝓtiã vocauit. et sic recollectiõe cessãte ipm supauit. Hũc sua fortitudo decepit. q̃ idẽ i aliena patria qõ in solo p̃po se posse facere putauit. cuiꝫ ꝫtũ euenit. Unde bñ verificat illd. iij. Reg. xx. Non gl'iet accinct⁹ eq̃ vt discinct⁹.

Exẽplũ

E Fortitudo succũbit p delectatõez

¶ Quarto fortitudo succũbit p delectatõez. Fortitudo ei corpis nihil fac̃ ad robur mẽtꝫ: q̃nimo citissime occũbit p delectatõez i pugnã carnis. Sic i sanſone pez q̃ ml'bit p delita fortia fec̃. z ñ obstãte sua fortitudie ab vna lectatõq; meretrice dalida capt⁹ z ifirmat⁹ fuit. vez Judicũ. xvj. Qō tractãs Amb. i apologia: di. Validissim⁹ i̇q̃t Sanſon legit̃ q̃ leonẽ suis mãibz strãgl'auit. sz nisi amoꝛẽ suũ suffocare potuiss̃ messẽ icedit philistioꝝ z ipe mulier⁹ vni⁹ cessit ignicl'o. Et Valeri⁹ li. ix. c. j. narrat q̃ cãpanã luxuria iuicẽ bambilẽ armis suis illecebꝝ sãplexa

romano militi tradidit. Vñ Orig. sup Leuit. Femia vicit armatoꝝ fortiū. pulcritudo capitur: vincunt a specie q̄ ñ vincunt a plio. Quō igit̄ q̄s gl'iabit̄ de fortitudie corpali cū p ea nō possit resistere, ꝓpe carni sine aditorio dī. Jō bñ dr. j. Reg. ij. Nō i fortitudie sua roborabit vir. Nulla ē g̃ tal' fortitudo bñda. q̄ debili carni neq̄t resistere. q̄ modica febre solet ōficere z se ipaz p̄cipitare. z vt dēm est inficere. Jō bñ ait ꝓpha Esa. j. tl'ib ō sua fortitudie gl'iātib. Fortitudo vīa vt fauilla stupe. z opꝰ vīm q̄si scintilla z succēdēt vtq; sil'. z ñ erit q̄ extinguat. Hec ō fortitudie corpali q̄ erat ētiū mēbꝝ vñ ozit vana gl'ia zc. Est tñ aduertēdū: q̄ ñ ois fortitudo ē vitupabil' sz aliq̄ ēt ē laudabil' z bōa. illa vicz p quā tuet̄ z defēdit̄ pria ab inimicis. vl' q̄ domi defēdit ifirmos: aut socios: vicios aut ꝓximos a latrōib. tal' ei fortitudo dr plēa iusticia: vt dr Amb. i li. de officijs. Et hī in decreto. xxiij. q. iij. fortitudo. Et ibidē ca. Nō inf: rēda. dr q̄ lex vetus ē ñ iferre sz repellere iniuriā. Et dr ibidē Amb. q̄ ei ñ repellit a socio iniuriā si pt. tā ē i vicio q̄z ille q̄ fac. Et allegat ibi exēm de moyse. q̄ hebreū ab egyptio defēdit. i q̄ ꝓmēdat. Et hī origialit̄ Exo. ij. Sz heu fortes sumꝰ in rebꝰ frenis z ōbiles i spūalibꝰ z celestib. Vñ Greg. i moz. z habēt vba. xlvij. di. i c. oēs. dr. Omnes huius secti dilectores i frenis rebꝰ fortes sc. z in celestib ōbiles. Nā p rpalia gl'iaf q̄z ad mortē desiderare apertūr. sz p ꝓpetua: nec partū q̄dē i labore subsistūr. ¶ Quarto sic dēm ē ser. viij.

F Inanis gl'ia ozit ex studio scie

vana gl'ia ozit ex studio scie. Pro q̄ notādū q̄ boim studentiū sūt ḡtuor differētie.

Studētiū q̄druplex differētia

Aliq̄ vt sciāt z bēant dotinale p̄sidentiā.
Aliq̄ vt sciant z ab hoīb venerabiles habeant.
Aliq̄ vt sciaz vēdāt z p ea honores: būficia z pecūiā acq̄
Aliq̄ vt ꝓfios edificēt (rant. z deū honorēt

¶ Primi ḡ eo fine studēt vt sciāt z bēant dotinale p̄sidētiā. i. vt apō alios doc. z mgri dicāt zc. Di sz noua aures ꝓturiētes faciēda additiōe. ēt ō cōib credēdis z agēdis ñ curāt nc aretādūt. Sil'es arbeniēsibꝰ ō q̄b dr Act. xvij. Athenienses āt oēs z aduene hospites ad nihil aliud vacabāt nisi aut dicere aut audire aliq̄d nouū. Ē e viciū curiositat. z ē gnāliuū noxie vanitatis z studij singl'ar. Tles ēt fuer ūt mundani phi. De q̄b dr ad Ro. j. q̄ euanuerūt i cogitatiōnib. dicētes se eē sapiētes stulti fēti sc. Vñ legit i vita phoꝝ de Arist̄ippo q̄ cuidā gl'ianti ō scientiā fortitudie dixit. quēadmodū ñ q̄ pla māducāt magꝝ sani sc̄ ingerētib opportuna/sz bi q̄ optima z ꝓueniētia māducāt. Sic ñ q̄ pla sz q̄ vtilioza legūt studiosi sc. ¶ Ex q̄ patet q̄ tal' scia tñ ad ꝓfectū aut̄ ordiata z noua/ē tāq̄ cibꝰ iutil' z fugiēdꝰ. q̄ sic cibꝰ iutil' gnāt morbū: sic tal' scia ianis gl'ie gnāt fastū. Vñ Bed. Sicut cibꝰ indigestꝰ malos gnāt būores. ita mala scia stomacho aīe q̄ ē memoria. si decocta igne charitat̄ nō fuerit: nōne illa scia in pectē reputab. tāq̄ ꝓlixa i puos mores siue būores. an ñ mali humores puri mores. Jō tale curiositatē sciēdi supuacua/sapiēs loq̄t cuilibz nr̄m dī. Eccl. iij. Altiora te ne q̄siu. z i supuacuis rebꝰ ne fueris curiosus. vbi altiora vocat illa ad q̄ nō pōt ratio nālis. vel scia q̄ ē vtus. Jō studiū liberaliū artiū ad vtilitatē eccie exercēdū approbat. xxxvij. dis. c. de q̄busdā. Sed studiū in libris poetaz clericis inhibēt eade di. fere p totū. Et hic est q̄ monachi siue pfessi religionē: plebani: sacerdotes signanter: vel i psonatibꝰ ꝓstituti. si in legtibus vel medicina studuerint z infra spacium duoꝝ mensiū nō destiterint. ipso facto sunt ex cōmunicati. Ut habet ex ne cle. vl' mo. secundo/ego. se immisceāt. in ca. Nō magno. z in. c. sup specula. z in. c. statutum. ne cle. vel mo. lib. vj.

¶ Sēdo quidā studēt vt sciāt: z ab hoīb venerabiles habeant. Ē turpis vanitas est. Vñ sic z pmi fm Greg. in mo. cōem sciam refugiūt ne ceteri equales estimēt. z q̄dā noua semp exq̄rūt. q̄ dum alij nesciūt apō imperitoꝝ mentes gl'iant. Et ō sil'r ē stultū. Vñ Sen. ep'la lxvij. Multa aperta transeūt z obtusa rimant. Tales studēt sciam mūdi z nō dei. q̄ scia fm Greg. in moza. est vbis velare. q̄ vera sunt falsa ostendere z q̄ falsa etiā sūt vera ō mōstrare. hoc mō a iuuenib scit. Ē a pueris p̄cio discit. hanc q̄ sciūt ceteros supbiēdo despiciūt. hec sibi obsequētib p̄cipit bonoꝝ culmia q̄rere z adepta talis tpalis gl'ie vanitate gaudere. Hec Greg. Illoꝝ vana gl'ia de tali scia frena: est apō deū ꝓfusiōe plena. dicēte apl'o ad Phil. iij. Gl'ia in ꝓfusiōe eoꝝ q̄ terrena sapiūt. ¶ Tertio studēt aliq̄ vt scias vēdāt. z p eas honores ac pīguia būficia bēant z pecuniā ab alijs emungāt. Et turpis q̄st̄ ē. q̄les sūt bi q̄ scias lucratiuas addiscūt. vt i iure canonico. bi vicz q̄ ceteri i iure ꝓfecti ꝓtermissis tñ additis cūt ō foro ꝓtioso. z de astutijs aduocatie rōne pecūie. Sil'r z i medicinis. q̄ va scia dimissa breuit̄ intēt verula: exprimēti. pōpose ō magꝝ scia ad deceptōez simpliciū se tacrāt̄es ianib ꝓbis. nihil curātes de scia solida z firme vitari. Ob deplāgēs autoꝝ li. ō verba sic ait. Oēs inq̄t ōclināt ad eā q̄ lucra mistrat. vt q̄ sciāt discāt pauci. pl'es vo vt abundēt. sic re, pstitu ūt o ego scia. sic re venalē faciūt cast̄ āplexibꝰ aptā. ñ te, ꝓfēte q̄rētes sz lucra. p te dicari q̄ volūt poti⁹ q̄z pdari. Et ifra. Sic pdia exiliū parit. z p pdia pecūia regnat. Talīū scia ñ ē ō surſū. i. ictōe sciēdi. sz ē rrena aial' z diabolica Jac. iij. ¶ Quarto studēt aliq̄ vt ꝓfios edificēt z deū honorēt. z ō ē charitat̄ Studiū Sic ei ō scia gl'iae ē apl's. ij. ad Cor. xi. di. Ex pucnies istio me nihil min⁹ fecisse a magnis apl's. nā ex charitat̄ si ipe⁹ sū fmōe sz ñ scia. Exēm hēm⁹ i vita s. antonio. Cū ei aliq̄n duo gētiles pbi ad eū vēissēt putārent se eū posse ōcipe. q̄b vit ex vltu intellexit

ē paganos. Et p interp̃ē. ēis dixit: Quare tā lōgē ad stultū boīem vos sapiētes venistis? q̄ bus rñdētib⁹ ipm nō ē stultū sz numiū sapiē tē. Antoni⁹ dixit. Si ad stultū venist̄ / supflu us labor vī ē. Si āt purat̄ me ee sapiētē: z sa / piētia bonū ē. imitemi q̄ ꝓbat̄: qz bōa ꝓuenit imitari Si ego ad vos venissez: ego vos imi tarer. sz qz vos ad me tāq̄ ad sapientē venist̄: estote sic z ego sum chr̄iani. rūc absc̄sserūt phi mirantes acumē ingenij ei⁹ z demonū expulsi ones. ¶ Alij phi venert eū irridere cupiētes: qz lr̄as ignararet. q̄b⁹ dixit. Quid ꝓ⁹ ē: sensus an lr̄e. z an sens⁹ ex lr̄is: vl' lr̄e ex sensu oriāt? Ill' rñdētib⁹ q̄ sensus eēt auror z lr̄aꝝ iuēror. ait Antoni⁹. Iḡit cui sens⁹ icolumis ē lr̄as ñ req̄rit. Tertio venert viri vnuerst̄ phic artib⁹ docrissimi. bi eū rōnez ab eo exigerēt fidei nr̄e chr̄iane. z nitrerent̄ sua disputatiōe sophistica de cruce dñi illudere: Antoni⁹ paululū tacēs p interp̃tē eis dixit. Quid pulcri⁹ ē crucē colere? an adulteria / p̃icidiū vl' icestū bis assigre q̄s colit̄. z pl'ib⁹ exēplis z rōnib⁹ fidē nr̄am ꝓbās pbos istruxit. Ecce q̄d valuit ill' scia mūdana: q̄ uis Antoni⁹ lr̄is indoct⁹ erat: rñ eos supa / uit zc. Sic q̄ ptz ex dict̄ quō studiū scie tripl'r

Triplex studiū ē inordinatū z pcm̃

p̄t eē iordiatū z pcm̃. Est n̄ vez q̄ nulla scia de p se inq̄ntū scia ē mala. sic scire malū ō p se nō ē malū: sz p accidēs. pura i addiscēdo vl' cō fidēdo i sciētijs ē pcm̃. ¶ Et b̄ p eē vl' ex par / te cogīscēt̄: vl' ex pte cognoscibil'. Prio ex pte cognoscēt̄ ꝓ duas rōnes. Pria ꝓ occupati onē. vicz q̄n q̄s ꝓ occupatōez i studio alicui⁹ scie ipedit ab exercitiō e officij ad q̄ tenet. Si cut si iudex ꝓter studiū geometrie desisterz a cauſ expediēdis: vl' sacerdos a cōfessiōib⁹ au / diēdis q̄n eas audire tenet. Scōa est ꝓ dele ctatiōem alicui⁹ scie: ex q̄ aliq̄s veniret i p̄ / ptū alicui⁹ scie quā reuereri optet. Sicut de brō Piero. ptz: q̄ tātū delectabat i ornatu ver bor Tullij: q̄ desipiebat ei iculs⁹ fmo ꝓbat vt ipe ōr. Et iō ipe se punitū astruit. p eo q̄ i li bro Liceroīs studebat. Sic etiā accidit illis q̄ tātū adherēt rōnib⁹ hūanis: q̄ a fide discedūt z eā ipugnāt. ¶ Scōo ex pte cognoscibil'i sciētijs hūanor p̄t eē pcm̃. Et b ꝓ tres rōnes. Pri / ma q̄n scibile ē iclinās ad culpā: vt i scia necro mācie. Scōa q̄n scibile nullū vtilitat̄ hz effi / cacia: vt i scia art̄ notorie. Tertia q̄n scibile ē supr̄ cognoscētis potētiā: Eccl'i. iij. Altiora te ne q̄ sieris: vt ptz ō. Hec scr̄us Tho. i sēto ter tij di stin. xxxv. ar. iij. q. ij. ¶ Diceret q̄s circa p̄mis / sa: Quid mali sequit ex b q̄ q̄s de sua scia glo riat? Rñdet breuit q̄ vane gl'iantes de sciēcia tria sequunt mala: vicz

Vanā gl'iaz ō scia seq̄t

Farsitas z nescientia
Garrulitas z ñ sapiē tia ostendit
Puritas mentis z in / telligentia ꝓfundit.

¶ Primū malū ē farsitas z nescientia: q̄z glo / riari multū de habitu sciētie est signū modice z inutilis scientie siue intelligentie: vt ostendit Egidi⁹ de regimine p̄ncipū. li. ij. p̄te. j. c. xviij. In oīb⁹ inq̄t aliq̄d impfecte habētes: plus ap petunt laudari ex illo q̄z pfecte illud possiden tes. Clerici em̃ impfecti q̄ habēt impfectā sci entiā plus desiderāt vt vocent̄ sciētes z vt ha beāt nomē q̄ sint excellentes clerici q̄z vere sci entes. Et rō est. q̄z qui vere sciūt in seipis inue niūt vñ gaudeant. iō nō em̃ de apparentia cu / rant: sed q̄ impfecte cognoscūt q̄ nō videt i se / ipis sciētiā vñ possint gaudere: q̄ō nō habent in rei veritate volūt habere in boīm opinione Hec Egidi⁹. Tales se apud impios magnis compant: dicta z facta eoꝝ vitupant z sua q̄ nihil sunt magnificāt. q̄ cū ad p̄sentiā eoꝝ ve niūt statim modica rōne vel auroritate eos fa tuos esse demōstrāt. Un̄ q̄dam vane gloriant / tes aliq̄ sophistica garrulitate pollentes p̄su / mūt se maioribus partificare. Et intrāt̄ interdū ō se p̄sumūt q̄ etiā publice cū acutissimis cle ric⁹ disputare ꝓtēdūt. q̄s sequit̄ confusio z igno minia: inq̄ntū ipoꝝ argumēta nihil esse oſten dūt. De q̄b⁹ ōr Esa. lix. Cōfidūt i nihilo: loquū tur vanitates z telas aranee texerūt. tele eoꝝ n̄ erūt i vestimētū nec operient opib⁹ suis. Q̄ aūt vanā gl'iaz siue arrogātiā ō scia seq̄t farsitas z nescientia ad lr̄az ondit p q̄ddā exēm̃. Un̄ nar rat de q̄dā famoso mgro p̄isi⁹ q̄ vnā q̄nē tbe ologicā alrā disputauit. z i fine de se gl'iant̄ ait Hāc q̄nē sic discussi: q̄ si angel⁹ de celo veni ret/alit̄ dicere nō posset z in crastino oēm sciē / tiā z sensuz pdidit: z fatu⁹ vsq̄z i finē vite pmā sit. ¶ Scōo p vanā gl'iaz de scia/ondit garru litas z ñ sapia. Hi em̃ sm Jsi. iij. de sum. bo. c. v. vicz i superficie sapiētes videant: medullit⁹ tm̃ viter̄ arcana nō tāgūt: q̄z supbie nube ꝓpedi / unt. Supbi em̃ legūt z q̄rūt: z nō inueniūt sp sm apl'm. ij. ad Tim. iij. Sp discentes z nun / q̄z ad sciam veritat̄ ptigētes. se em̃ credere scire ē p̄sūptuosum valde. Et eo ipo q̄ b credit iā ñ vere scit: q̄z vanitate tumescit: vt vult apl's. j. ad Lor. viij. Qui inq̄t existimat se scire aliq̄d nōdū cogūt quēadmodū oporteat eū scire. Ubi glo. Amb. Jpos q̄ de scia gl'iant: ondit nō ita cogūisse sicut cogīscēdū ē. Perfecta ei scia sm Greg. sup̄ ecē vbo. xxxj. mor. c. xxxvij. Est sci re oia: z tm̃ sm q̄ndā modū sciētē se eē nescire. In b ei mōdo dū viuim⁹ ñ pfecte q̄ scieda sc sci mus: tm̃ pficientes p itellectū nil nos pfecte sci re cogīscim⁹. Et iō fz Rab. sup̄ Exod. Dialecti ci vbis insistētes sūt rane garrulātes. z sine sci entia eloq̄ntia est garrulitas dicēda/nō sapia: sm Tul'. ¶ Tertio p vanā gl'iam de scia ꝓfū / dit mētis puritas z itelligētia. q. vt ōr Cassia. li. iij. ō instituꝝ monachoꝝ. Et hī in Specu. li. ix. c. lxxxvj. Impossibile ē cū q̄ ꝓposito hūa / ne laudis adq̄rēde studio lectōis insistit: donū vere sciētie p̄mereri. Et cām assignat Jsi. vbi supr̄. li. iij. c. xj. q̄ diuine legis p̄cepta hūilib⁹ ex

Explū

Credere se scire ē p̄sūptuosum

sum glo.

ad deū iterātib⁹ parēt: p̄uis ār ꝛ supbis claudū
tur. qz cū fmo dei sit lux: p ipm fideles illu⁹
stranť ꝛ supbi tumescūt. Et vñ illi illumiañť
inde isti cecañť. ꝛ dū scia accepta nō ad dei glo
riā: sz ad suā laudē vtunť: ꝛ ō ea extollunť ibi
peccant. vbi pcā emēdare debuerāt. Hec ibi.
Et sic pcō vane gl'ie excecañť: q̄ virtutē nō spe
culañť. Ptz igiť q̄ p vanā gl'iam de scia men
tis puritas ꝛ intelligētia ꝓfundiť

℟ ¶Quinto dixi p̄ncipal'r circa fmonē. viij. ſ.
q̄ vana gl'ia ozit̄ ex virtute ꝛ vite scitate siue
bonis opib⁹: qō ē piculosum. Nō ē em̄ gl'iādū
de virtute aut scitate. Cui⁹ exēplū saluator no
bis oñdit ī phariseo de suis opib⁹ gl'iāte repro
baro: ꝛ publicano se humiliāte iustificato Lu
ce. xviij. Qui i virtutib⁹ vane gl'ianť/magʒ glo
riā suā q̄z dei diligere cōprobāť: sicut dr ō mal'
Jo. xij. Dilexerūt gl'iam hoīm magʒ q̄z gl'iam
dei. ¶Diceret q̄s: Que tñ debēt hoīem retra
here a vana gl'ia de virtute aut vite scitate. Re
spōdeť q̄ tria sūt p̄ncipal'r q̄ retrahere debent
hoīem a tali vana gl'ia de virtute tē. qz

Virtutes toral'r inēimit
Uana gl'ia ō scitate Hoīem spūal'r inefficit.
Premiū final'r rollit

¶Primo vana gl'ia de scitatis eminētia vir
tutes toral'r turbat. Nā q̄lit̄cūq̄z q̄s virtu
te polleat si inaniť gloriās sibi eā attribuat: ꝛ
de ea fauorē ꝛ laudē būanā q̄rat/eā pdit ꝛ an
nihilat. Sicut exp̄sse dr de Ezechia rege isrl'.
q̄ cū tāte pfectōis esset: vt dū in lecto egritudi
nis decūberet/fiducial'r dño ait. Memēto do
mine q̄so quō ambulauerim cozā te corde pfe
cto. ꝛ qō bonū ē in ocul'tuis fecerim Esa. xxxv
viij. ꝛ iiij. Reg. xx. Cū tñ rex babylonie misisz
ei munera: ꝛ ipe vane se iactādo ostēdisset nū
cijs ꝛ ambasiatorib⁹ oīa q̄ habuit. ſ. domūaro
matū: auꝝ ꝛ argētū ꝛ pigmēta varia: domuz
vasoꝝ suoꝝ: ꝛ q̄ habuit ī thesaurʒ suis. nec es
set qō nō mōstrasset eis ī domo ꝛ ī oī prāte sua
p istā iactātie gl'iam pdidisset oēm virtutē suā:
nisi p subsequntē pniam dñm placasset: vt patz
sup. iiij. Reg. xx. Qō pulcre oñdit Eassian. ō
istitutʒ monachoꝝ li. xj. ꝛ ī Spec. li. xix. c. xxx
vij. di. Ezechias vir in oīb⁹ ꝓsūmare iusticie: q̄
internicionē. clxxxv. miliū ō exercitu assyrioꝝ
angelo sub vna nocte deuastāte pce valuit im
petrare. iiij. Reg. xix. q̄ post mortis diē a dño
sibi p̄finitū. xv. ānis vite metas excedere vna
oīone pmeruit: sole p decē gradꝰ reuertēte du
plicatū diē vniuerso orbi ꝓ fixas nāe leges p̄
buit: post tā imania documēta virtutū succes
sibus suis elisus ē. ita vt vniuerʒ suis virtutib⁹
acsi nō fuissent: oblitōe traditʒ: ira dei ꝓfesti
suscepisset nisi eū resupta būilitate placasset.
Hec ibi. Hoc bñ attēdere debēt illi q̄ cum ele
mosynā/auxiliū vl' ꝓsiliū: aut aliō op⁹ bonuz
faciūt: vir q̄escere p̄nt q̄uscūq̄z pueniat ad aures
alioꝝ. ¶Scōo vana gl'iatio ō virtutib⁹ hoīez
spūal'r interficit. sicut em̄ vētꝰ vl' aer ifectꝰ ab
hoīe attractꝰ/moꝝ vitalia subintrat ꝛ ea infi
cit: ac morbū ꝓfectim introducit fm medicos.
Ita aura vane laudis de virtutib⁹ cōcepta vite
spūalis ē sauciatiua. Uñ Bern. sup Qui habi
tat ī adiutorio. xxxv. Et ī floꝛ. li. v. c. xix. Va
na gl'ia leuiť volat: leuiť penetrat. sed nō leue
ifligit vuln⁹. cito inficit: nō videtes necat. in
anis gl'ia cecat ꝛ negligētes q̄ se ei ostēdāt. q̄ se
exponūt ꝛ eā nō attendūt: nō discutiūt q̄z sit
friuola: q̄z ficti'l: q̄z caduca q̄z vana: q̄z iuriti'l. Si Exēplū
q̄s intueať b̄ mō iā nō occidit eū gl'ia: sed occi
diť magis q̄dāmō xsa ī puluerē: imo redacta
in nihilū. Cui⁹ exēplū exp̄ssuz habem⁹ in viro
dei. iij. Reg. xiij. Qui cū ꝓ altare in bethel p̄
pectauit: ne Hieroboā regē primuit. sz regis
brachiū arefecit: ꝛ sibi restituit: nec cū rege co
medere voluit. ꝛ tñ in via p aliā ꝓphām dece
ptus comedit: ꝛ ꝓter b̄ occisus fuit. Quare
deꝰ ꝓphām tā isignē decipi ꝛ occidi pmisit: nisi
q̄ ī sepo de b̄ q̄ ita stulte egerat vane gl'aꝰ fu
it: vt discerʒ q̄ nequaq̄z ꝓprie fortitudinis fu
erit q̄ regi restituisset. ꝛ dignū fuit vt penā in
de veraciť sumeret: vñ culpā negligenť admi
sisset: vt exponit Hzeg. xxiij. moral'. ¶Ter M
tio vana gl'iatio final'r pmiū rollit: sicut salua
tor de phariseis ꝛ hypocritis dr Mat. v. Qui
faciūt bona sua vt videañť ab hoīb⁹: q̄ merce
dē suā receperūt. Qō exponēs Hzeg. iiij. moꝛ.
ait. Qui inq̄t p būana laude ī bōa actōe se ex
hibēt/incassum a venīēte iudice remuneratiōe
bonoꝝ opeꝝ sperāt: q̄ dū hec ī ostēratōe faciūt
laudis pmiū ab humano ore p̄ceperiūt: vita
te attestāte: q̄ ait Amē dico vob⁹: recepeře mer
cedē suā. Tales ī futuro p bono ope qō feceřt
nō pmiū/sz eternū ve habebūt: dicēte Sapiēs
te Eccl. ij. Ue pcōri terrā ingredieti duab⁹ viis
Sup. q̄ Hzeg. j. moral'. Sūt nōnulli q̄ in bo
nis q̄ faciūt simplices nō sūt: dū non ī bis re
tributionē ireri⁹ sed exteri⁹ fauorē q̄rūt. Sic
p Sapiēs dr. Ue pcōri terrā ingredieti duab⁹
viis. Pcōr terrā ingrediť qñ ꝛ dei ē qō ope ex
hibet: ꝛ mōi qō p cogitatōem q̄rit. Qui igiť in
eterna ꝛ finali retributiōe fructū pmioꝝ hic
actoꝝ cupit a deo recipere: studeat vtiū vane
gl'ie declinare: ꝛ indubie pmiū recipiēt ab eter
no remūeratore ¶Dubitať circa dicta ō va N
na siue inani gloria: q̄d sit vanū? Nam posset Uanū dr
q̄s dicere: Tu plura dixisti de vana siue inani tripl'r
gl'ia. Quid tñ est vanū siue inane: ¶Ad hāc
dubitationē dicēdū est: q̄ vanū dr aliq̄d trib⁹
modis. ſ. q̄ caret virtute/stabilitate/utilitate.
Primo mō oē mēdaciū dr vanū: fm illō Ps.
Ut q̄d diligitis vanitatē ꝛ q̄ritis mēdacium.
¶Scōo vanuz dr qō caret stabilitate. Et sic
oīs creatura cū de se sit ex nihilo ꝛ virtutē in ni
hilū: dr vanū siue vana: fm illō Eccs. j. Vani
tas vanitatū ꝛ omnia vanitas. ¶Tertio mō
vanū dr qō caret utilitate: sicut oīs res dr va
na: q̄ nō referť ad debitū finē: vt medicina q̄ nō
ꝓfert sanitatē ad quā est ordiata dr vana. Uñ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Esa.xlix.¶qrit cbis q̄ sua passio i multū nullū fecit fructū. Invanū laborauī: sine cā & vane ꝛsumpsi fortitudinē meā. ¶Ex q̄ habet q̄ qñ ds laudari appetit ō falso siue mēdacio: vt de fabulis fictis ꝛē. siue de vicio q̄cūq; aut de bono transitorio: siue de bono inutili vl' infructuoso: tūc peccat pcō inanis gl'ie: vt patz ex

O pmissis. ¶Pro maiori tñ intellectu dictoꝝ
Nō q̄ctu ſūt q̄ctuoꝝ p ūcta notāda. ¶Primū q̄ cognoꝛ pūcta scere seipm & sua opa est necessariū ad salutē: & tō apparēdū. cognosci aūt ab alio nō ē necessariū saltē p̄ter se. licz qñq; sit necessarius ab alio cognosci p̄ter aliuz: ad edificationē p̄fimoꝝ: & ad vitādū scādalū. ¶Scōm ē q̄ velle sibi placere ē piculosum. Unde Aug. sup Joā. Periculosum est sibi placere/cui cauendū est supbire. ¶Tertiū ē q̄ velle placere deo est necessariū: & tō apparēdū. Unde apl'us ad Col'. j. Ambuletis digne deo p oia placētes: quasi dicat. Ambulez digne deo: vicz vt sitz digni deo tāq; p̄mio. p oia placētes: nō p ꝓtes: qz nō ē possibile in aliq̄ placere deo: & i aliq̄ displicere. sed necesse est p oia deo placere. Et ite. ij. ad Corinth. x. Quē deꝰ cōmēdat/ille pbatꝰ ē. q̄si dicat. Ille q̄ se cōmēdat/iactādo seipm: est reprobatus a deo. Et sil'r ille q̄ laudat aliū/freqnē decipit. sed ille quē deꝰ cōmēdat ē approbatꝰ: eo q̄ deꝰ nec fallit nec fallit. Nec latꝰ deꝰ miat sanctus Tho. ij. ij. q. clxxij. ar. j. ¶Quartū pūctū q̄ velle placere alteri nō p̄pter se/sed p̄pter aliq̄d bonū siue aliquē fructū est licitū & meritoriū. ¶Pro q̄ notādū q̄ hō p̄t sua bona narrare & laudare & alijs velle placere q̄ctuoꝝ rōnibꝫ

P
Hō p̄t bona sua alijs dicere & se laudare
- Ut deꝰ gl'ificet
- Ut p̄imꝰ edificet
- Ut seipm ꝓsoleat
- Ut vitas eludat.

¶Prima rō ē vt deꝰ gl'ificet: sm illd Mat. v Sic luceat lux vra coꝝ hoibꝫ vt videant opa vra bona & gl'ificēt p̄rem vrm q̄ in cel' est. Super q̄ vbo ōt Chrys. [Sic luceat] .i. sic illuminate docētes: vt nō vra tm audiant vba: sed & opa videāt. vt ds illuminatis p vbū q̄si lux: cōdiatis p exēplū q̄si sal. Jo subdit [vt videant opa vra bona] .i. deo grata. Nā opa facta in charitate sūt deo grata. sz facta i pcō mortali nō sūt deo accepta. Et sequit [& gl'ificēt p̄rem vrm &c.] q. d. nō gl'ificēt vos: sed p̄rem vrm: cui soli ē gl'ia. ita q̄ i ope vro tanqz fine vel p̄mio: laudē hoim nō q̄ratis: sed solū gl'iam dī.

¶Scōa rō q̄re pōt & debet q̄libet alteri bona sua narrare & ei placere: ē vt p̄imꝰ edificetur. Jta ōt apl's. ij. ad Coꝝ. viij. Prouidētes bōa nō sz opa a vob fieri: nō solū coꝝ deo q̄ videri interi⁹. s. ꝓsciam: sz etiā coꝝ hoibꝫ q̄ videt exteriora bona: vt. s. videāt nō vos sz illa: & i illa p illa deū gl'ificēt: ita q̄ bona ꝓscia ē nob necessaria ad deū: & bona fama q̄ ad p̄rim. Unde Aug. de cōi vita clericoꝝ. & habent vba. xij. q. j. Nolo. ōt. Duo sūt res: ꝓscia & fama. Cōsciētia est

Conscia
Fama

necessaria tibi: fama ꝓximo tuo. Et sequit. Qui ꝓfidēs ꝓsciētie famā negligit crudel' est. ꝓpter hec duo chrisma ꝓficit ex duobꝫ. s. ex oleo ꝓpter nitorē & splēdorē ꝓscie. & ex balsamo ꝓpter odorem fame: vt bī extra de sacra vncti. ca. j. Hoc aūt q̄d dictū ē p̄m Bern. intelligit si nō sit babit⁹ notabil': nec actio reprēhēsibil': nec p̄mo ꝓtē ptibil'. ¶Tertia rō ē vt sēpm ꝓsoleat & ad meliora ꝓuocet: vt. s. ex bonis q̄ aliq̄s in seipo cognoscit & testimonio fame vl' laudis alteri⁹ studeat i eis psecurare: & ad meliora ꝓficere: vt dicit scūs Tho. ij. ij. vbi ꝑ. ar. j. i solutōe tertij argumēti. ¶Quarta rō ē vt vitas eludet & suspicio sinistra euacuet. Jta ōt apl'us. ij. ad Coꝝ. iij. In manifestatiōe vitatis cōmēdātes nos/ ¶Sed adhuc diceret q̄s: Au/ (meripsos. dio ex dictis vanā gl'iam esse vitandā. q̄ pcm̄ est nociuū. Est tñ vana gl'ia semp pcm̄ mortale: vel ē aliq̄n pcm̄ veniale. ¶Ad ꝰ dicēduz ē q̄ q̄ctuoꝝ modis inanis gl'ia ē pcm̄ mortale: & tribꝫ modis pcm̄ veniale.

Vana gl'ia est pcm̄ mortale quadruplicit̄
- Cum ē de aliq̄ qđ ꝓuenit soli deo: vt scire futura q̄ subsūe liberoarbitrio
- Cū est de aliq̄ extra vl' ꝓter deum: & nō attēdit q̄ ꝰ a deo dz
- Cū ē de aliq̄ sup deū: sicut q̄ dicta boim ꝓfert dicz̄ ꝓbarū sicut poetaꝝ
- Cū ē de aliq̄ ꝓ deū: vicz de peccatis & malis opibꝫ.

¶Primo inanis gl'ia ē pcm̄ mortale: qñ ds gl'iat de aliq̄ qđ ꝓuenit soli deo. Sicut gl'iabatur rex tyri: cui dr Ezech. xxviij. [Eleuatū est coꝝ tuū] [subintelligit ꝙ supbia] & dixisti [sez p iactātiā] [deꝰ ego sum] q. d. deꝰ ē ita bonꝰ q̄ a nullo p̄t argui. Jta tu supbe gl'iaris te ita bonū q̄ correctiōe nō idiges. Vel aliter [Eleuatus est coꝝ tuū & dixisti: ego sum deꝰ] q. d. sicut deus est essentialr bonꝰ & a nullo alio bonū accipit: ita q̄ ois bonitas derivat. sic tu gl'iaris te bonū nō a deo sed a teipo. vl' gl'iaris bñ te bonū. Cui⁹ ꝓrarij dr. j. ad Coꝝ. iiij. Quid bēs sz boni q̄d nō accepisti: Si aūt accepisti: quid gl'iaris q̄si nō accepis: Nā quersuz ē valde q̄ hō bona que babz iaceret & gl'iet se nō bñ a deo: sed a seipo. vel a deo ex meritz suis: eo q̄ talia ꝓtrariat diuie bonitati/gre & remuneratie. Unde Greg. Auctoris sui gram negare ꝓuincit/q̄ sibi tribuit bonū q̄d opat. Tales sūt q̄ qñq; ex sua facultate vl' forte pertinacia dicūt: Quid dicis/deꝰ dat illa vl' illa. Si ego p me nō feciss̄ hāc diligētiā vl' istā: frustraꝰ fuissem ex parte dei: certā q̄ntūcunq; orassem vel alia bona feciss̄em. ¶Scōo inanis gl'ia ē pcm̄ mortale: qñ ds gl'iat de aliq̄ extra vel p̄ter deū. Cui⁹ ꝓrarij ꝓhibet Hiere. ix. Nō gl'iet sapiēs in sapia sua: nec fortis i fortitudine sua: nec diues i diuitijs suis. De q̄ etiā sup̄ dixi a ꝓncipio sm̄ois Et sequit. sed i ꝰ gl'iet q̄ gl'iat scire & nosse me.

Vana gloria est peccatuz mortale.

Un obsessi i aliq̃ ciuitate vl' castro ō tribꝰ p̃cipue ꝓsueuerūt ꝓfidere z gl'iā habere. s. cū sunt magne prudētie/potētie z opulētie. q̃ tria phibet dñs dicēs. Nō gl'iet sapiēs i sapia sua: q̃st p hāc libereꝝ. qz sapia huiꝰ mūdi stultitia ē apō deū. j. ad Loz. iij. ¶Scōo ñ gl'iet fortis i fortitudie sua. Hiere. xlvj. Nec saluare se poterit fortis. ¶Tertio ñ gl'iet diues i diuitijs suis. qz vt ōr Pꝛouer. xj. Nō ꝓderūt diuitie i die vltionis. sz i b gl'iet scire z nosse me. Scire. s. i p̃nti p fidē. z i futuro p spēm. Hlo. Uera gl'ia ē scire z intelligere deū. Un apl's. ij. ad Loz. x. Qui gl'iet i dño gl'iet. Aug. Uisio dei i pꝛia est tota merces. ¶Tertio inanis gl'ia ē p̃cm mortale q̃n q̃s gl'iaꝝ ō aliq̃ sup deū. s. cū q̃s testimoniū humꝫ pferre testimonio dei. sic ꝯ q̃sdā ōr Joā. xij. Qui dilexerūt magis gl'iā hoim q̃ ōi. Ubi Alchuinꝰ sic ōr. Gl'ia hoiz ē i mūdanis gl'iari. Et Lhzy. gl'iā dei ōr visionē sedēris in thzono.

¶Quarto ē p̃cm mortale cū q̃s gl'iaꝝ i aliq̃ ꝯ deū. puta q̃n q̃s amoze vane laudis ñ ꝓtermittit facere ea que sūt ꝯ deū Unde Auguſt. v. de ciui. dei cap. xiiij. ōr sic. Hoc viciū. s. amoz humane laudis tā inimicū ē pie fidei: si maioz in coꝛde sit cupiditas gl'ie q̃ ōi timoz vl' amoz: vt dñs diceret Joā. v. Quō poteſtꝭ vos credere q̃ gl'iā ab inuicē accipitis: z gl'iam q̃ a solo ō est ñ creditꝭ? q. d. Qui ab alijs appetunt honozari difficilꝭ ꝓuertūt ad chm̃. Un Alchuinꝰ sup illo ꝛbo sic ōr. Magnū viciū ē humane laudis ambitio q̃ de se vult extimari q̃ de se ñ bz. Jō ei ñ possunt credere: qz superba coꝛ mēs laudari desiderat z se sup alios efferre Lhzy. Si laudes amamꝰ ea q̃ a deo sē simlꝭ pcūr. Sic g̃ pꝛz q̃ q̃ctuoz mōis inanis gl'ia est p̃cm mortale.

Vana gloria est peccatuz mortale.

¶Est ãt inanis gl'ia p̃cipue p̃cm mortale cuz gloria est q̃s de malicia gl'iaꝝ. vt declarat sc̃us Tho. ij. p̃cm vc ij. q. cxxxij. ar. iij. i coꝛpe q. p totū. ¶Scōo diuiale tripliciter cēdū ē q̃ inanis gl'ia ē p̃cm venial e tripliciter rone. s. intētiōis: indeliberatiōis z iuētiōis. Pꝛio rone intētiōis. Cū ei intētio gl'iantis nō sit de aliq̃ q̃ō charitati repugnet: vt supꝝ dcm ē. tūc ē venialꝭ p̃cm. Scōo rone indeliberatiōis. Cū ei q̃s subito z sine deliberatōe inaniꝭ gl'iaꝝ: tūc venialꝭ peccat. Tertio rōe inuētionis. Nā fm Lhzy. inanis gl'ia ēt locū hz in suis chīs: in q̃bꝰ nīl'm ē p̃cm mortale. g̃ z c. vbi s. ar. iij. i coꝛpe q̃. i fine. z argu. cōtra Cū g̃ tātū malū sit vana gl'ia superbie p̃ma filia Rogem⁹ oīpotētē deū vt sua gr̃a nos ꝓseruet: ne p illā superbie filiā superbissimis spiritib⁹ addamur: q̃n poteꝰ cū dño Jesu chīo būillimo eꝛnaliꝭ gl'iemur Amen.

¶De vana gl'ia Sermo. XI.

Qui gloriatur in dño gl'ietur. nō ei q̃ seipm̃ cōmēdat ille. pbatꝰ ē: sed quē deꝰ cōmendat. ij. ad Loꝛ. x. ¶Jn p̃cedētib⁹ fm̃is⁹ audiſtꝭ q̃n cū sit detestāda vana gl'ia. Et sig̃nē i fm̃o pꝛe cedēti: q̃ ñ sit gl'iādū i fortitudie z potētia: ñec q̃z i scia: neq̃ de fꝛuctu siue bonis opib⁹: ꝑp̃ mlta mala q̃ ex tali vana gl'ia sequūt. Quid ēt dicaꝝ vanū. q̃n vana gl'ia sit p̃cm mortale et q̃n veniale. z sic de alijs. Nūc ꝯñ ad maioꝛē detestationē huiꝰ viciꝭ intēdo dicere ꝓfusionē vani gloꝛij siue vane gl'iantis: et q̃busdā rebꝰ nālib⁹ q̃b⁹ compaꝝ. Pꝛo gr̃a Aue maria. ¶Qui gloriaꝝ in dño gl'iet. vbi s. ¶Jn his ꝛbis apl'us gnāl'r repꝛhendit vanigl'ios siue vanegl'iātes: dicēs. Nō ei q̃ seipm̃ cōmēdat ille. pbatꝰ ē. q. d. Nullꝰ ex ꝑꝛa laude ē cōmēdādꝰ. neq̃ apō deū acceptꝰ ē q̃ ex deū gl'iaꝝ. sibi attribuēdo q̃ ōi ē vt ōr glo. Ille ei vere ē gl'ia et laude dignꝰ quē deꝰ cōmēdat. i. cuiꝰ opa deo placent p būilitatē ñ p supbiā aut vanā gl'iam. Ergo q̃libet hō in dño gl'ieꝝ. i. dño attribuat ꝓfidēciā z gl'iā suā cuiꝰ gr̃a ē: vt ōr glo. q. d. Dia bona hō referat i deū a q̃ sūt: z nō sibꝫ ꝑpꝛi attribuat z c.

B Detestatio vane glorie

¶Ad maioꝛē q̃ detestationē huiꝰ viciꝭ vane gl'ie z ad ꝓfusionē vane gl'iātiū Est aduertendū q̃ vanigl'ꝰ ꝓpaꝝ sex rebꝰ nālib⁹ p ozdinē

- Emēti oleū. z sic ē sil'is fatuis ꝛginib⁹.
- Pomo stupefactī. i. pomo crudo siue īmaturo.

Vanigloꝛius cōparaꝝ

- Uento dispergēti q̃ꝑ tria
- Tinee coꝛrodēti
- Tube pstrepēti siue altre canēti ꝓter tria.
- Lepe intus latenti

¶Pꝛio q̃ vanigl'ius cōpaꝝ emēti oleū. z ē sil'is fatuis ꝛgib⁹: q̃ nō sūpserūt oleū cū lampadib⁹ sed ibāt ad vēdēres vt emerēt eis: z medio tpe clausa ē ianua. Mat. xxv. Quia sīc ille nō habuerūt oleū in vasis suis z conati sūt emere. sīc pie/ Jta vana gl'ia ñ bz pietatis z mie opa q̃ p ole/ um designantꝰ: vt ōr Bzeg. sup cuāge. homel. Ficozdie xij. Que dū vanigloꝛij nō bñt in se z i coꝛde: q̃ opera rūt p largitionē elymoꝛ exteꝛi⁹ bīe in hoim laude. z studēt ab alijs emere laudari. Quia vt ōr Beꝛ. sup ps̃. Qui habitat: ꝛsi. v. ꝑpe gl'ie cupidi: nll'a rone q̃escere pñt: cū i seipis nihil inueniūt vnde possint aliq̃en⁹ gl'iari. qz intra se inueniū t hoꝛrēda petā: ꝑp̃ q̃ nō sūt laude digni: sz maria cōfusione. cū g̃ in se ñ pñt bīe gl'iā: q̃rūt ab alijs bīe illā: manifestātes opa sua. vtutes aut gr̃am gratis datā: vt inde laudent. Ul' p oleū nitoꝛ gl'ie accipit: p lampades z vascula q̃b⁹ ferim⁹ cūcta q̃ cogitam⁹ intelligūnt coꝛda nr̃a. Scī igit vt prudēres ꝛgines oleū in vasis bñt: qz nitoꝛem gl'ie intra ꝓscias retinent: Paulo attestāte: qui ait. Gloria nr̃a hec ē testimoniū ꝓscie nr̃e. ij. ad Loꝛ. j. vt ait Bzeg. sup cuāge. home. xij. Et talꝭ gl'ia i curiosissimo ē posita qz intra coꝛdis arcana. Hā fm Beꝛ. sup Lañ. ser. xxvj. Tutioꝛ sui cuiq̃ gl'ia est dū bz eā i se meritoꝛ: z ñ in altero. Un brā Sinclerica abbatissa ait: vt ōr in Uita spatz. et hī in Speculo li. xviij. ca. ix. Sīc manifestꝰ thesauꝰ cito pdit.

Exēplū

sic ꝯlibet ꝓtus cū inoꝛuerit vel publica fuerit exterminabit. Et sicut cera a facie ignis resoluit: ita anima laudibꝫ inanib⁹ ꝓtutū rigoꝛē amittit. Prudēres igit nitoꝛē gl'ie in coꝛdibꝫ suis: ranꝯz oleū abscondūt. De h̄ ait saluatoꝛ Mat. vi. Attēdite ne iusticiā vīaz faciatis coꝛā hoibꝫ vt videamini ab eis: alioq̄n mercedē ñ habebitis apꝫ p̄rem vīm q̄ i celis ē. Et ibidē. Te faciente el'ymā: ne sciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua: vt sit el'yna tua i abscōdito. et pater tu⁹ q̄ videt in abscōdito reddet tibi. Et ibidē. vj. c. Tu cū ozaueris: intra cubiculū tuū: et clauso ostio oza pꝛez tuū i abscōdito. i. ñ ad vanā gl'iā z pꝛ tu⁹ q̄ videt i abscōdito reddet tibi. Hāc ait Beꝛ. sup Laū. Dis gl'ia sceꝛz int⁹ñ forꝛ ē. H̄ est nō i floꝛe feni aut in oze vulgi: sꝛ in dño: iuxꝛ thema. Hec vriqz ē vera gl'ia/ q̄ ē a spū ꝓtu caris. Tales sūt fm Bze. vbi s. homē. xij. ꝓtinēres q̄ se ab exteꝛioꝛ appetitu custodiūt: z spe ad inteꝛioꝛa rapiunt: z carnē macerāt: z toto desiderio ad supna anhelāt. cēna p̄mia expectunt p laboꝛibꝫ suis recipe laudes hūanas nolunt. bi gl'iā suā ñ in oze hoim ponūt: sꝛ intra ꝓsciaz ꝓcgūt. Et tō bñ signant p ꝛginēs q̄ oleū secū supꝛterūt. Hec Bze. Ecōtrario ꝛo fm eūdē vbi supꝛ repiūt q̄ coꝛp⁹ p abstinētiā affligūt: sed de ipa sua abstinentia fauoꝛes hūanos expetūt. doctrine inf uitūt: indigētib⁹ mīa largiunt. isti pfecto vt faue ꝛgies sūt: qꝛ solū laudis trāsitoꝛie retributionē q̄rūt quā in sempiternis nō inuenīūt. Nā fm Beꝛ. sup Laū. Sapiens pbabit op⁹ suū. atqz ad lumē ꝓtatꝛ diligēt examinabit. z sic bēbit i semetipo gl'iam: z nō i oze alteri⁹. Stult⁹ sū si cistelle labioꝛ tuoꝛ gl'iam meā traduciero z cepo eā mēdicare abs te cū habere voluero. nēpe i tuo arbitrio ē pbare vl' improbare. Et in ser. de sctō Joāne bap. ait. Qui ꝓscias suas i alijs ponūt. mō magni: mō paruī: mō nll'i sūt: fm q̄ adulantiū linguis vl' vultupare placuerit vel laudare. Erqꝛ vaniglorꝫ vt dictū ē gl'iā. i. testimoniū ꝓscie intra se nō tenēt. hāc ab adulatoꝛibꝫ emere querūt: dū ꝑter exteꝛioꝛa bona ab eis laudari z extolli volunt. Uñ Bzeg. xxij. moza. Oleū inqt a, primo pete re ē gl'iam boni opis a testimonio alieni oꝛis i/ plozare. Et idē sup euāge. vbi s. Uēditoꝛes inquit olei sūt adulatoꝛes. q̄ ei accepta q̄libz gr̄a varijs suis laudibꝫ nitoꝛē gl'ie offeꝛūt q̄si oleū vēdūt. De q̄ ps. Oleū peccatoꝛis nō ipinguet caput meū. Appellatione capitis mens signat q̄ ꝑncipat coꝛpi. Oleū igit peccatoꝛis caput impinguat cū mēte fauoꝛ adulantiū demulcet. Hec Bzeg. Bñ igit vana gl'ia siue vaniglorꝫ assimilat oleū emēti. ¶ Scdo assimilat pomo stupescēti. i. pomo crudo z īmaturo z dēres stupefaciēti. Sic ei q̄ pomū añ tp̄s maturitatis comedit sciēm lcdit. dēres ōstruit: ꝛmes ivēre z tumoꝛē sentit. Sic ō bōis opibꝫ q̄ hic i p̄nti q̄s facit si ō eisdē laudē hūanā q̄rit. fructꝫ añ tp̄s comedit: q̄n p̄mittū q̄ō i futuro ꝛceptuꝫ eēt iam

Uera gl'ia ꝛz

Nota

Uēditoꝛes oleiq̄ sunt

f.

rollit: dicēte saluatoꝛe Mat. vj. Amē dico vob recepēꝛt mercedē suā. Ista opa tāꝯz poma cruda dēres discretiōis destruūt inq̄ntū adulatoꝛia laude determinēt. ꝛmes i vēntre ꝓducūt inq̄ntū tumoꝛē coꝛrodēt. iudicie ed̄ūt. Quia ōr Isiō. in symonis. li. ij. q̄ gl'ia iudicia parit: inuidia ꝛo picula. Et h̄ ē veꝛ tā actiue q̄z passiue. qz vanā gloꝛi⁹ cū de alio gl'iaz audit: sibi inuidet. qz sibi ō gl'ia depīre credit qō alt'i accreſcit. Sil'r vice uersa cū alt' cū laudare ꝓpit: sil'i ꝛme. s. iudicie se rodit. Et inde tūc ꝓrigit q̄ vel tūc gl'iaz alt'⁹ minuit vl' detrahēdo subuertere satagit. Tāta etiā poma gnānt tumoꝛē: qz adulatiōis ꝛba et vane laudis coꝛdis factūt exultatiōnē. Et qō ō se licz falsum dī: h̄ vt veꝛ acceperat. pl⁹ credēs alijs q̄z sibꝫ ꝓpt: vt vult Bzeg. i pasto. ꝛ dicerum poeta. Plus alijs de te q̄z tu tibi credere noli. Hoc faciunt stulti q̄s gl'ia vexat magis. Ista poma cruda comedere ꝓhibuit lex antiq̄ i Leuit. xix. c. dicēs. Q̄n ingressi fueritꝭ terrā quā ego dabo vob: z plātaueritꝭ in ea ligna pomifera: auferet ꝑputia coꝛ. poma q̄ germinant īmūda erūt: nec edetꝭ ex eis. Q̄d exponēs Bze. viij. moral'. dr. Ligna pomifera sūt ꝓtutū opa fecūda. Lignoꝛ ꝑputia sunt ꝓmo ichoatiōis opa. Lignoꝛ ꝑputia tūc auferim⁹: q̄n de infirmitate ichoatiōis bone suspecti ꝓmoꝛdia operū nꝛoꝛ nō aprobam⁹. Poma aūt q̄ germinānt īmūda dicim⁹ z nꝛis esib⁹ non aptam⁹. qz cū ꝓmoꝛdia boni opis laudanꝫ dignū ē hec antmū nō pascāt operātꝭ. nedū accepta laus suaviter carpit: fructꝫ opis intēpestiue comedit. Qui q̄ inchoare ꝓtutꝭ ab hūano oze laudē recepit: q̄si plantati ligni añ tp̄s pomū comedit. Hec Bzego. ¶ Tertio vaniglori⁹ assimilat vento dispgenti. z h̄ tpe tria. Prio: qz sic ventres leues eleuat: dispgit: z dilatat. sic vana gloria vt ventꝰ mentē gl'iantꝭ i supbiā eleuat: z ceteros despicere facit: ac cūctis se cē meliorē ꝓcurat. De tali dī in ps. Ascēdit sup cherubin z volauit: volauit sup pēnas vētoꝛ. Hic ventꝰ maxime rectoꝛes eleuat/ spūales aut seclares: z q̄ stoꝛes si ꝓmo angelo assimilat: z sup cherubin exaltat: iuxꝛ illd Hiere. xxij. Oēs pastoꝛes pascet ventꝰ. Dū em fm Bze. in pasto. rectoꝛi ad vsū cāta subiacēt: dū ad votū velocit iussa fiūt: dū subditi siq̄ leuia ab eo gesta sūt laudib⁹ effert: z male gestis nulla audētare ꝓdicūt: dū z plurimū laudāt q̄ reprobare debuerāt: seducꝰ in his q̄ infra se sūt/ supꝛ se animo tollit. z dū foris immēso fauoꝛe circūdat/ intus ꝓtate vacuat: atqz sui oblit⁹ i voces se spargit alienas. z talē se cē credit q̄lē foris audit. nō q̄lē int⁹ discerne re debuit/ suspect⁹ ō spicit. z q̄s sozte ptāt⁹ excedit: trāscēdisse etiā ꝓtute mentꝭ se credit. Q̄nqz se estimat eis amplio⁹ sape q̄b⁹ videt se amplio⁹ posse. Sicqz ad ei⁹ sil'itudinē ducit. de q̄ scptū est. Oēm sublime videt oculi ei⁹. A postate q̄p pe angelo sil'is efficit. dū boib⁹ bō sil'is esse dedignat. Hec Bzego. ¶ Scdo inanis glozie

Uana gl'ia inuidie pāit

vent⁹ dilatat. qz sic̄d gl'iosū a vane gl'iāte fit: ñ occulte sz vbiqz dilatare intēdit. vt ptz i canonica Jude. Ubi tl'es dicūt nubes sine aq̄: que a vento circūferūt. qz hypocritas z simil'atores z ēt sec̄l'ares vt nubes vent⁹ inanis gl'ie vndiqz circūfert ad ꝯrocinia/ ad hastiludia/ ad bella: vt milites sec̄l'ares. vl'ad dedicatiōes z sc̄oz festa. ad ecc̄l'ias remotas z loca famosa z loca riās assi publica; vt spūales. i q̄bꝫ solēt vbiqz discurre/ re. vbiqz qs̄ būt de bono oñdere. vt vbiqz pos/ sint de vana laude obtinere. q̄ vident cē sil'es camaleōti: q̄ de vēto oz viuere. Sic illi vēto va ne gl'ie conant se replere. quēadmodū de Effraim oz Osee. xij. Effraim pascit vētū. Sil'es ēt sē draconi q̄ attrahēdo vētū ardorē pectoriꝫ mittit. sic illi vēto vane gl'ie refrigerāt ambitionē ardoriꝫ. De q̄bꝫ oz p.ꝓphaz Hiere. xliij. Trahxerūt vētū q̄si dracones. Q̄ō exponēs Eze. ij. moz. ait. Uērū q̄si dracones trahūt: dū ambitiosi/ superbi/ inflati/ tumuerūt. Sil'es ēt sūt onagro/ q̄ vētū ꝓ inuenienda sua vrore solet attrahere. Unū oz Hiere. vbi s̄. Onagri steterūt i rupibꝫ traxerūt vētos. h onagri recipiunt ꝓ intumētibꝫ elatiōe. vt oz Eze. xxix. moza. ¶ Tertio inanis gl'ie vent⁹ dispgit. Uēti ei ē puluerē z farinā z res minutas dispgere z pdere. Sic reuera ois farina sctē opatiōis/ vtutiꝫ z cogitationis/ si i vēto inanis gl'ie expōit: pdit. Qui ei sua opa ad apparētiā hoim facit: hic ea in vētū dispgit: vt vl't Chrys. sup Mat. hom. xij. Qō inde ꝓ hoies fit/ i vētos effundit z in nll'o sperat. Quid ei hoim ē laus nisi vētoꝫ trāseūtiū sonus cessauerūt hoies loq̄ z pdiderūt frucū suū: q̄ ꝓ hoies facit vt ab eis laudet. Que āt ē sapia reserare z vba vacua cōparere: z mercedē oi ꝓtēnere: z ꝓpetuo i inferno ꝓmanere. Et q̄ bona opa ꝓ vanā gl'iā agit: q̄si farinā vñ se nutrire deberet i vētū ꝓiicit. z cū ꝓ sui nutrimēto recolligere itēdit nihil inuenit. z sic esuriēs ac egēs remanebit: vt exposse deducit Anſ. i li. de tl'itudinibꝫ. c. xlv. sb tl'itudie molēdine dicēs. Tres i Exēplū ꝓ vanaz gl'iam quit se hoies a mane vsq̄ ad vesperam molētes Quoꝝ ꝑm⁹ q̄c̄d molit i saccū suscipit et absc̄ōdit. Alt⁹ vo ptē capit z ptē in flumē vl in vētū ꝓ negligētiā cadere ꝑmittit. Terti⁹ q̄c̄q̄d molit ip⁹ vēti secū tollit z dissoluit. veniēte ꝑ spe q̄d credas singl'os habituros tc̄. Mozalt oz: flumē ꝓ sec̄l'i decursu recipit: vento vo gl'ia ianis designat. Molēdinū q̄ō rota die molit: labor hui⁹ sec̄l'i existit. Mane ē tps q̄n nati sum⁹. vespe q̄n ꝓ morte trāsibim⁹. tps pñs est q̄ laborare debem⁹ vñ i vespa viuam⁹. Et sic mola circūducta ad eūdē locum reuertit: ita labor pñs singul'ānis more sol'iterat. Mō nāqz aratur/ seminat/ metit z pānificat. z iterꝫ sc̄do ad idē reuertit. In vespe ei q̄n dicet. Voca oparios z redde ill'i mercedē suā. Mat. xx. Tetabūt iusti rota ſuata farina sua. i. vita sua. Alij āt q̄ eā rotā n fuāt i b mesti crūt: leti tn q̄ ex ptē laboris sui deū recognouerūt. Uel alij q̄ oē tps suū in vanitate ponūt. z q̄ō faciūt ñ ab hūana laude absc̄ōdūt: oē studiū vite sue in decursu flumis ꝓiiciūt: farināqz suā vēto cōmittūt. Uñ z ve ill' q̄ i fine pane vite carebūt. Hec Anſ. Ecce quō vēt⁹ vane gl'ie bōa opa dispgit z annullat. De q̄ Matth. vij. oz. q̄ flauerūt vēti z irruerunt sup domū z cecidit. qz venti superbie z vane gl'ie domū ꝓtutū z ꝓscie solent destruere z pdere.

¶ Quarto vana gl'ia assimilat tinee corroden ti. Sic ei tinea de veste nascit: z vestē de q̄ exit ꝓsumit z demolit: vt oz Eze. v. moral'. sic reuera vana gl'ia nascit de ꝓtutū eminētia. qz dicit Chrys. sup Matt. hom. xv. q̄ oē malū ex malo nascit: sola vana gl'ia de bono ꝓcedit. z illa bona de q̄bꝫ ꝓcedit ōstruit z ad modū tinee vt vestimētū ꝓsumit. qz vestimēti noīe bōa opa ōsignatur. sic b. Job de seipō ait. Justicia indut⁹ sū et vestiui me sic̄ vestimēto. Job. xxix. Ille sic̄ vestimēto iusticia vestit: q̄ se bono ope vndiqz ꝓtegit. z nullā ptē actiōis sue nudā relinq̄t. ait Eze. xvj. moz. Hoc vestimētū a tinea corrodit cū vane gl'ie cupiditate pdit z ꝓsumit. Unō Jacob cenodoxis. i. vanegl'ie cupidis ait Jaco. v. Uestimēta vīa cometa sē a rica. Et Apoc. xvj. Beat⁹ q̄ custodit vestimēta sua ne nud⁹ ambulet. vestimēta vicz ꝓtutū q̄s recepit i baptismate: fidē/ spem/ z charitatē. Uestimēta ēt ꝓtutū q̄s recepit p ꝓdignā pniam pcōz suoz. bīs ita q̄z tal': q̄z si ñ custodit hmōi vestimēta apparebit tāq̄ nud⁹ i finali z ptic̄l'ari iudicio. z dicet sibi: Amice quō huc intrasti ñ hās vestē nuptiālē Mat. xxij. O de⁹ q̄t fuer⁹ maxi viri: imo sācti: q̄ p solā vanā gl'iam ceciderūt: z tādē dānati sūt: vt ptz p ml'ta exēpla in Uitas patz. Quō āt vana gl'ia comedat bona opa: cogitatiōes z vba: oñdit Greg. xxxj. moz. tractās illō Exod. x. Ascēderūt locuste sup trā deuastātes oia: et deuorata ē ois herba: z q̄c̄d pomoz fuit i arboribꝫ. Locuste ꝯz eū sē adulantiū lingue q̄ sup trā ascēdūt. qñ vanis laudibꝫ terrenoz mentes extollūt z oia ꝓsumūt. qz īmoderate laudādo eos corrūpūt z vanegloriari faciūt. Fructꝫ egyptioz est opatio cenodoxoz. i. gl'ie cupidorū: quā locuste comedūt z exterminār: qñ adulatores ad appetēdas laudes transitorias coopantꝫ iclināt. Herbā ēt comedūt: qñ vba lo/ q̄ntiū fauoribꝫ extollūt. Poma ēt deuorāt: qñ vanis laudibꝫ q̄rundā q̄si fortiū ertā opa eneruāt. Dec ibi. Ecce quō vt tinea z locusta cenodoxia demolit bona opa: z ꝓsumit ea. De q̄bꝫ Esa. lj. Sic vestimētū sic comedet eos vmis: z sic lanā sic deuorabit eos tinea. Jrē sic tinea dānū facit z sonitū ñ facit: q̄ si insensibil'r vestē ꝓsumit sm Eze. xj. moz. sic vana gl'ia facit. Nā vt oz Cassio. de institu. mōachoz li. xj. Et babeat in Spe. li. xix. Pestis inanis gl'ie virtutibus ic̄erta tacite cauꝫ ꝑmixta i nocte cecā dimicans atrociꝫ: iopinatos decipit z icautos. Nil'la ei est tāta būilitas nisi tāgat eā aliq̄n gl'ie vanitas: vt vult Valeri⁹ li. viij. c. xv. Nil'a est iq̄e

tãta hũilitas q̃ dulcedine gl'ie ñ rãgat. Et subdit. Illa g̃ ẽ a claris viris infdũ ex humilib reb⁹ petita ẽ. Et talis timea ẽ cuilibet timẽda: qz vicia cetera i peris: supbia ẽt in recte factis cauenda ẽ. ne illa q̃ laudant facta: laudis cupiditate amittant: vt ỏt Aug. i epl'a ad Dioscoz rẽ. ¶ Sz di. q̃s. Exq̃ rãtum ẽ timẽda vana
B gl'ia: q̃d tñ debeo facere qñ cogitatio vane gl'ie me impugnat: Rñdet iux⁹ filius cuiusdã sceri p'is: qui cuidã de b q̃rẽti: vt hz in Uitas patrũ sic rñdit. Qñ cogitatio vane gl'ie vl supbie te impugnat: p'scrutare teip'm si oia mãdata dei
Exẽplũ ex vitas patrum. fuasti. si inimicos diligis. si gaudes i gl'ia inimici tui: z p'tristaris i detectõe ei⁹. si apd reliquos fuus inutilis es: z oib⁹ boib⁹ pl⁹ pcõz z neq; tũc tñ grãde aliq̃d sapias tanq̃ aliquid boni feceris: sciẽs q⁹ elata cogitatõ oia bõa illa
Dubius Solutõ dissoluit. ¶ Sz tũc di. rat. Quõ possem me tu dicare maiorẽ pcõrẽ homicida: Ad b rñdet ab bas Pimention in Uitas patrũ. Si videret homo hoiem q̃ ẽ homicida: dicat i corde suo: Iste quidẽ b solũ peccatũ fecit: ego aũt oi hora homicidiũ cõmitto: meip'm interficiẽs. s. in ania.
D ¶ Quinto vana gl'ia assimilat tube p'strepẽti siue altre canẽti. De b Mat. v. ait. saluator. Cũ facis el'ynam. noli tuba canere añ te. i. noli innotescere vt gl'ieris in laude tua: vt ỏt q̃dam glo. Per tubã ei hic vana gl'ia intelligit de elemosyna facta: vt dicit Lbry. sup Mat. homel. xiij. Et oẽs actus circũstãtie p q̃s q̃s i suis bõis
Tuba canere est opib⁹ appetit foze i boim exteriori fauore et cõmẽdatiõe: sic inq̃ens. Tuba canere est pompa vane gl'ie apperere. Tuba ẽ ois actus vel fmo p quẽ opis iactãtia demõstrat. Pura cũ q̃s aliq̃ p'fite facit el'ynam: extra aũt nõ facit: b tuba est. qz p iactãtiã p̃dicat. Jtẽ qui intercedẽte aliq̃ facit el'ynam. vbi aũt nõ ẽ intercessor: nõ facẽ q̃uis sciat necessitatẽ p'sone: tuba ẽ. Jtẽ q̃ videt honestiozẽ p'sonã q̃ p̃t alijs referre z dat ei: obscuro aũt z obligato passiõib⁹ paupi ñ dat: ee b tuba ẽ. Sz si i loco secreto fecerit eo tñ fine vt laudabil' videat: ipa absc̃sio tuba est Dec
J Lbry. ¶ Sz di. q̃s. Ex q̃b causis vana gl'ia cõpat tubẽ: Rñdet q⁹ triplici rõne

Vana gl'ia cõpat tube
- Rõne inuẽtiõis
- Rõne dispositionis
- Rõne exclamatõis.

¶ P'mo rõne inuẽtiõis: qz tuba p̃mit⁹ maris
Tyrreni p̃mit⁹ tuba fuerunt p̃dones iuenerũt quãdo ad spoliãdũ cõgregati voluerunt: tunc tubis se cõuocauerũt. Unde Jsid. xviij. Etym. cap. iij. Tubã tyrreni p̃mo excogitauerũt: qui ad quãcunq; p̃dẽ occasionem voce z buccina vento p'strepente se quocãt. Unde Virgil⁹. Tyrrenusq; tube mugire p cebera clãgor. Hanc cñ a tyrrenis p̃donibus excogitatã dicũt. cũ dispersi circa maritimas oras nõ facile ad quãq; p̃dẽ occasionez voce aut buccina p̃uocarent/ vento plerũq; obstrepente. Hinc postea bellicis certaminibus adhibita ẽ. ad denũciãda signa bellor. Hec Jsid. Sic reuera a pyratis etiã in mari hui⁹ seculi latronib⁹. s. a demonib⁹ p̃mit⁹ est inuenta vana gl'ia. qz a Lucifero z suis sequacib⁹ summ̃ sit originẽ: vt patz ẽ. ser. vj. B. Illis latronib⁹ p tubam vane gl'ie solent se vocare. z ad eã audiendã ipos p̃uocare. qui si sint allecti voce tube statim spoliari z nudari cõuicunt esse. Sic cñ fm parabolã saluator⁹ Lu. x. Hõ descẽdebat ab hierl'm in hiericho z incidit i latrones: q̃ despoliauerũt eũ. Hõ cñ ille fm sctõs est genus hũanũ qõ a hierl'm/ visione pacis: ad iericho descendit. qñ in regionẽ pcõ declinauit. et in latrones incidit: qñ suggestiõi demõis p̃sensit. q⁹ ab eisdẽ mox i naturalib⁹ vulnerat⁹ est: et graui⁹ spoliatus fuit fm Bedã i omel'. Et Aug. in respõsiõe p̃ pelagiũ. Incidit inq̃t in latrões. i. i diabolũ z angelos ei⁹. q̃ p inobedientiã p̃mi hois humanũ gen⁹ despoliauerũt mozũ ornamẽt⁹. z vulnerauerũt bono. s. possidendi liberi arbitrij pdito. Hi latrones ad spoliandũ hoiem sonũ tube inuenerũt. qñ in primo eũ vana gl'ia tentauerũt. z dixerũt. neq; q̃s moziemini: sed eritis sicut dij scientes bonũ et malũ Beñ. iij. fm Grego. sup euang. in omel'.
¶ Scõo vana gl'ia assimilat tube ratiõe dispositionis. Tuba cñ fm Jsid. vbi s. i. caua. interius cñ est concaua q̃r amplior⁹ flatus recipitur. Ideo ponit i p̃ceptis reg. li. xix. Sic reuera gloria vana vt tuba interiori caret medulla. z est p̃caua solius venti supbie recepti ua. q̃a dic̃ Boeti⁹ de p̃so. li. iij. p'sa. vj. O gl'ia gl'ia. in milib⁹ mortaliũ nihil aliũ facta nisi aurium inflatio magna. Hec tuba licz sit vẽto supbie z tumoris plena. ab oñi tñ humore ꝓtus rũ est vacua. qz z si fiant opa bona: vana tamẽ gl'ia supueniente frustrat⁹ p̃miatiõe sua.
¶ Tertio assimilat tube ratiõe exclamatõis. sicut cñ tube adhibent⁹ in festis dieb⁹ q̃ppter laudis z gaudij claritatẽ: vt dic̃ Jsid. li. Etym. ita vana gloria adiungit bonis operib⁹ q̃r i p̃ op⁹ p̃clamationẽ z diuulgationẽ. hũani fauoris z laudis dilatationẽ. quia fm Lbry⁹. vbi sup. omel'. xiij. Quicq̃d homo fecerit p qõ appareat aut vult apparere qõ facit. tuba est. Deo
Jn bõis declinan da est vana gl'ia
da est vanda igit̃ est i bonis vana gl'ia. quia est ois virtutũ spiritualiũ intercepti ua. vt p̃z Amos ij. Moriet̃ in sonitu Moab z clangore tube. Moab ex patre interp̃tat. p quẽ quilibz vanus gloriosus qui est ex patre diabolo p̃mitus hui⁹ vicij genitoze significat⁹. Hic in clangore tube moriet̃. quãdo apperitu vane laudis vitã eternam p bono opere debitam perdit. z tẽporalez mercedẽ laudis p̃o eo capit. Ista tuba est filis tube mortuoz: que fures ad suspendiũ comitatur. z clangit. quia bõ p vanam gloriam deo qõ suum est tanq̃ fur surripit. Un B erñ. sup Can. Quicq̃d fauoris captas qõ ad deum nõ retuleris ipi furaris. z quid nequi⁹ seruo vsurpante sibi gloriã dñi sui. bene ergo vana gl'ia assimilat tube altre sonãti ¶ Sexto vana gl'ia

assimilat cepe int⁹ latenti. Sic em̄ cepa vl'cepe ml'ta habet corticū inuolucra: z vno tegmine sublato mox aliud reperit in ꝓmpto. sic vana gl'ia ꝓ oīa Si em̄ in vno ope bono fuerit repulsa mox alia aggredit via. Sic pulcre oīdit Cassian⁹ ꝓf. de instit. monach. dicēs Contra cenodoxie spm̄ subtile z ml'tiforme nobis certamē ē. q̄ tanto pniciosior est ad conflictuz q̄nto obscurior ad cauendū. qz cū pro elatiōe corpali pulsauerit mentē. z fuerit respuitōis scuto repulsus. rursus priori habitu/psonaq; mutato. sub vtutū specie victorē pugillare prētat. ex oī pte occurēs: z in habitu/in forma. in incessu. in voce. in ope. in lectiōe. in iusticia. in vigilijs. in ieunijs. in orōne. in taciturnitate. in obedientia. in humilitate conat. Nam cui sub specie succincte vestis ac nitide. cenodoxiā nō potuit gnāre. pro squalida z inculta conat inferre. quē scie z locutionis ornatu nequiuit extollere. grauitate taciturnitatis elidit. si ieiunet gloria vanitatis pulsat. si illud corēnende glorie causa obtexerit/eodē vicio elatiōis obtundit. ne vane glorie obtagione maculet. orōnes prolixius sub fratrum vitat celebrare conspectu. z q̄ eas latenter exerceat aculeos non effugiet vanitatis. Et sequit. Seniores naturam huius morbi in modum cepe pulere describūt. que vno decorticata tegmine alio rursus inuenitur indura. totiens q; reperitur obtecta quotiens fuerit expoliata. Hec ibi. Patet igitur quomodo aptissime vana gloria assimilatur cepe intus latenti. Hec de similitudinibus vaniglorij siue vane glorie. Si ergo: si pro quia: tanta est malicia vane glorie. et tantum timenda in omni ope bono et malo/necesse habemus implorare diuinū auxiliū vt opera nostra cum tanta discretione facimus vt nō hic gloriam mundi sed eternam per ea capiamus Amen

In bōis declinan da est va na gl'ia

Vana gl'ia ē vitāda in
- Habitu
- Forma
- Incessu
- Voce
- Opere
- Lectione
- Iusticia
- Vigilijs
- Ieunijs
- Orōne
- Locutiōe
- Taciturnitate
- Humilitate
- Lastitate
- Serio
- Risu
- Patiētia
- Correctione
- Consilio
- Elemosyna
- Pauper⁹ precatione
- Misse celebratiōe
- Miseror⁹ cōpassiōe
- Fidei defēsiōe ꝛc.
- Obedientia

¶ Ecce si de oībus illis: z ml'tis alijs que enumerari pñt. z bona intentione fieri possunt. est vana gloria timenda et vitanda. quid tunc dicendum est de malis multis z peccatis: etiam horrendis. de quibus quidam excecati vanam gloriam querunt. quis hec dinumerare poterit nisi omnia quibus homo deum offenderet in mediū ꝓducere posset ꝛc.

¶ De remedijs cōtra vanā gl'iā
Sermo XII.

DOn efficiamur inanis glorie cupidi. ad Gal'. v. In precedentib⁹ sermonib⁹ plura audiuistis de vana gloria. q̄nta sit ei⁹ malicia. q̄ntum timenda in bonis z malis opib⁹. quib⁹ rebus cōpabilis ad detestandū eā. z sic de alijs ꝓter q̄ itez apl's in vbis thematis hortat nos oīa ne queram⁹ gl'iam hoīm in operib⁹ nostris dicēs. Nō efficiamur inanis glorie cupidi. Ecce quāuis apl'us fuit sanctissimus/in tertium celum raptus. videndo arcana dei que nō licz homini loqui. tamen adhuc timore vane gl'ie noluit se eximere in auctoritate thematis. sz potius ic̄ludere dicēs. Nō efficiamur ꝛc. q.d. Nō solū vobis sz mihi hoc dico. qz oīb⁹ timēda est vana gl'ia/ex cauſ tacz in ꝑmonib⁹ ꝓcedētib⁹ Jō expedit aliq̄d dicere de remedijs ꝓtra vanā gl'iā. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Nō efficiamur inanis gl'ie cupidi. vbi supra. A

¶ Circa hec vba thematis ē notādū q̄nto affectu dixerit ea apl's ad vitandū vanā gl'iā. cū sepz ñ excludit. nō ei dixit. Nō efficiamini sz nō efficiamur inanis gl'ie cupidi. Et ꝓ tāto magz necessariū ē querere remedia cōtra pestem vane glorie. Quāuis autem supra sermone. v. Ef. per totū. plura dixerim remedia contra superbiā. que z nunc essent expedientia ad vitandū vanam gloriam. tamen vt maiori conatu moueamur ad detestationem superbie et prime eius filie. videlicet vane glorie volo predictis in sermone presenti aliqua addere.

¶ Est ergo principaliter notandum q̄ plura sunt remedia quantum ad presēs cōtra vanā gloriam: per que tentatus ad superbiā poterit sibīpsi succurrere ad vitādū eā. imo per q̄s libet eoz: vt infra B

Remedia ꝓtra vanam gl'iam
- Exempla rez naturaliū z artificialium
- Figure veteris testamenti
- Scripture no. te. christi dominī
- Cōsideratio defectuū ꝓpoz.
- Consideratio infernaliū tormentorum
- Cōtemplatio eternoz ꝓmioz
- Detestatio z abominatio: vanā gl'iam q̄rentium
- Defraudatio et subtractio ōo debitorum
- Applicatio operz deo regi supernorum

¶ Primū remediū contra vanam gl'iam ē cōsideratio rez nāliū z artificialiū. De nālib⁹ ptz. Nā gallina pauonis abscōdit ova sua: ne pauo supueniēs frangat ea. vt ōr Arist. vij. ō aīa lib⁹. Sic bō bōa opa sua q̄si ab eo cubata dz ab

scōdere: ne a diabolo p ostētationē cōrrūpant inani gl'ia. Unī p̄sper in li. de vita ꝓplatiua. Cū oīa vicia supauerit bō remanet piculū ne mens boni ꝓscia porī in se q̄ in dño gl'iet̄ur.

¶ Aliud exēplū naturale de gallina. q̄ pouū positum mīrū clamat. z sic statim ouum amittit. Sic qui per vanam gl'iam bona sua diffamat eterne vite p̄mium perdit. eo q̄ iam ab humana laude remunerat⁹ exīstit: ſm illud Mar. vj. Amen dico vobis receperūt mercedem suā ¶ Tertiū exemplū est artificiale siue per artem in regumentro candele ardētis. Nā qui vult lumen naturale secum deferre. z ſm ip̄m in tenebris se dirigere solet illud in manibus vl' alia re absc̄dere: ne a vento extinguat. tuxta illud Job. xxxvj. Manib⁹ suis abscondit lucem ⁊c. Sic reuera boni z luminosi. de q̄bus dñs ait Matt. v. Vos estis lux mundi. q̄ vento vane gl'ie agitant opa sua abscondunt ne lumen sue pfectiōis flatib⁹ vanitat⁹ extinguat. Et hoc ē qđ ōr Esa. xxxij. Erit vir sic ꝙ absc̄dit se a vento z celat se tēpestate. a vento .s. vane gl'ie: vt exponit Hugo in postilla sup Esa. z ait Haymo. Qui in conuersatiōe sua nouelli sūt. bona opa sua ab alioꝝ aspectibus absc̄dūt. ne forte radicem cordis quā pfundit as terre nō fortiter ligauit vent⁹ elationis eradicet. Hec ibi. Et vult dicere: q̄ sic nouella arbor nōdū bñ radicata: ab impulsu venti absc̄dit. z palis fulcit ne a vēto eradicet: sic bōa opa a neophitis sūt absc̄denda necnō ūpant z euellant gl'ia vana ⁊c. ¶ Scōm remediū ꝓtra vanā gl'iā ē testionio figuraꝝ ve. te. Nā Exō. ij. legit: q̄ mat moysi videns puerꝝ elegātē. absc̄dit cū eīb⁹ mensib⁹. z si nō absc̄disset cum alīs infantib⁹ periisset z sūmersus fuisset. Sic q̄ bñ. grās elegātes z magnas. nisi eas p būlicatē abscondāt pdūt. Un in vita patrū dicit q̄ sic thesaur⁹ manifest⁹ cito minuit. ita vt⁹ q̄libet depit publicata. Itē Exo. iij. alia figura ad idē oñdit. Ubi ōr q̄ man⁹ moysi erat leprosa. z cū fuisset missa in sinū facta est sana. qz opus ad aspectū hoīm p vanā gl'iam efficit q̄si leprosū. sed cū p humilitatē in sinū trahit. z a fauore hūane laudis absc̄dit. vtuti p̄stine redonat Un Señ. epl'a. vj. Magna pars sanitatis est horrarozes insanie relicisse. ¶ Tertia figura habet. iiij. Reg. xj. legit cīm q̄ athalia mater ochozie regis ome semē regiū de domo dauid interfecit. videns filiū suū mortuū: vt ipa regnaret. Josaba autem filia regis ioram Joas filiū regis ochozie a facie eius absc̄dit. qui postea rex israel factus fuit. z qđ fuit iustū in conspectu dñi fecit. ¶ Quarta figura habet. ij. Mach. j. Sacerdotes dei cultozes acceptū de altari ignē absconderūt. z postea nepotes aquā crassam ibidē inuenerūt. cū q̄ sacrificia aspersa igne magno accenso icēderūt. In signū q̄ q̄n ignis z ples gr̄e ab hūana laude p humilitatē absc̄dit. q̄ aq̄ spūalis inde gnāt̄ vtutis so-

boles tāq̄ israēl rex ꝓseruat. ¶ Tertiū remediū habet testimonio scripturaꝝ no. te. Nā ch̄us dñs mgr̄ vitatis sūmus. docet el'ynam oīones z ieiunia ab aspectib⁹ abstrahere z absc̄dere. ne pdant morū inanis gl'ie. Unī Mar. v. Attēdite ne iusticiā vīam faciatis coram hoīb⁹ vt videamī ab eis. alioq̄n mercedē nō habebitis. Et postea subiūgit spēal'r de el'yna di. Cū facis elemosynā noli tuba canere añ te: sic faciūt hypocrite in vicis z synagogis vt honorificent ab hominib⁹. Amē dico vobis receperūt mercedē suam. Et seq̄t. Sit el'yna tua abscondita z pr⁹ tu⁹ q̄ videt in abscondito reddet tibi. c. vj. ōr ō oīone. Cū oratis nolite esse sic hypocrite q̄ orant in synagogis z angul' plateaꝝ vt videant ab hoīb⁹ Amē dico vob⁹ receperūt mercedē suā. tu autē cū oraueris intra in cubiculū. z clauso ostio ora patrē tuū. z pater tu⁹ q̄ videt in abscondito reddet tibi. Eodē ca. idē ōr de ieiunio. Et ibi Matth⁹ in omel' ōr. Nō deo sed hominib⁹ ieiunat q̄ in ostensiōe sui ieiunij gl'iam req̄rit būanam

Occultāda igit̄ sūt bōa opa si hō ab inani glo- Bōa opa
ria vult ꝓseruare illa. Unī si ē q̄ thesaur⁹ habet. sūt occul
eūdē vel in via portādo occultāt. vel in terrā absc̄- tanda
condēdo celant. ne p raptozes z latrones eūdē
amittāt. ſm qđ saluator oñdit Mat. xiij. Ubi Exēplū
regnū celoꝝ thesauro in agro absc̄dito cōpat. Exēplū
Sup q̄ ōr Greg. in omel'. Inuent⁹ thesaur⁹ absc̄dit vt fuer. qz studiū celest⁹ desideriū a malignis spiritib⁹ custodire nō sufficit. q̄ b ab humanis laudib⁹ nō absc̄dit. In p̄nti ereni vita q̄si in via sum⁹ q̄ ad patriā pgim⁹. Maligni at spūs q̄si latrūculi obsidēt: dep̄dari q̄ desiderat q̄ thesaurꝝ publice in via portat. Nō igit̄ dz intra se bona sua claudere. si a rapina demonus cupit secur⁹ eē. Sz beu m'ti nō sic se absc̄dūt sed si q̄ bona in eis sūt oīb⁹ exponūt. nō se a cōspectib⁹ hoīm absentāt. nō q̄rūt p būlitatē latitare. sz p iactantiā z vanitatē aspectib⁹ hoīz se p̄sentare. z plerūq̄z ō eo qđ i eis nō ē se iactare: vt vult Prosper. li. ij. ō vita ꝓtemplatiua: dicēs. Exēplū
Morbo excellētie ianis iſtati. se ō opib⁹ q̄z si
bi ꝓscij n sūt turpit̄ iactāt. z ab oīb⁹ se p̄dicari affectāt. salutatiōib⁹ occurrēti gaudēt. adulatoriis suis fauēt. credere ō se sublimia volunt. Hec ibi. ¶ Sz d. qs: bōa opa occulteare videt E B
esse ꝛ sniam saluator⁹ Mat. v. Sic luceat lux vīa coram hoīb⁹ vt videāt opa vīa bona ⁊c. Ad
b rñdet Bre. in omel'. xj. p b qđ agim⁹ nihil laudis exēi⁹ q̄ram⁹. qz sic fit op⁹ in publico q̄ten⁹ intētio maneat in occulto. vt z ō bono ope. p̄mis p̄beam⁹ exēm. z tm p itentōez q̄ soli ōo placere q̄rim⁹ sp oprem⁹ secretū. Sz nūq̄d bonū op⁹ ē in publico p̄termittēdū. p̄ vane gl'ie pericl'o. dicēdū q̄ n. Unī abbas pastoz in vita patr. ait. Nō est inq̄t p̄termittēdū bonū op⁹ p̄ vanam gl'iam q̄ coinq̄nat illū. Et dat exēplū de duob⁹ Exēplū
agricol'. q̄z vn⁹ sic semiauerat pauca gr̄a z sordida collegit. Alt⁹ nihil semiauerat z nihil collegerat. facta fame q̄s cuader: certe p̄m⁹. sic est

F de nihil opante ꝓter vitatiõez vane gl'ie. z de opante: vana gl'ia comitãte. ¶ Quartũ remediũ ẽ ꝯsideratio ẽfectuũ ꝓpoz. Sic̃ em̃ eçrãtes p mõres. qñ nimi⁹ vent⁹ flat. de eçs descendũt ne vent⁹ eis noceat. sic cũ qs laudib⁹ hũanis rangz eçs i altum ferr̃. Eçm̃ noie dignitas z honoz tpal' accipit. ait Bre. xxx j. mo. Salomõe arrestante q ait. Vidi fuos in eçs. z ꝓncipes ambulãtes ẽsi fuos sup terraz Eccs. x. Scrut i eçs sr̃ cũ petrozes pñz vite dignitatib⁹ efferunt. ꝓncipes aũt ãbulãtes ẽsi fuerint. sũt boni vtutib⁹ pleni. z ab alijs despecti et tribulati. nã q fac̃ pcm̃ fu⁹ ẽ pcti. ẽntucũqz h porcs sit. Si ẽ qs laudib⁹ hũanis ẽsi i eq̃ sedẽs tenrar i bois opib⁹ mox ad ꝯsideratõez ꝓpe ifirmitaz descẽdat z ictueat qs sit: z iueniet pot⁹ vñ vecũdet ẽ vñ laudet. Unde Boe. iij. d ꝯso. p. vj. Qui falso pdicant. suis ipi necesse ẽ laudib⁹ vt erubescãt. Nõ em̃ seipm̃ cernẽs z q̃ ad ꝓncipiũ se mouẽs. cinerẽ z puluerẽ se inuenit. in pcõ ꝓcepcũ z natũ ꝯspicit. miserꝫs vite h⁹ certe expositũ se intuet. z cibũ ymũ in futuro ꝓtẽplat. peuldubio non vñ gl'iet. repiet sed vñ erubescat. dicẽte Sapiẽte Eccl. x. Quid superbit terra z cinis. vt ọt Bern̄. i medita. Et sup Lañ. Tibi vñ gl'ia putride puluis. Unde legit i vitaspa. Joannis elymarij. q̃ mos erat antiq⁹ apud grecos. q̃ statim cũ iparoz electi⁹ z cozonat⁹ fuit/ venerũt ad eũ edificatores monumẽtoz: dicẽtes. De q̃li marmore vellet habere sepulcrũ. ne scz p ipatoriã maiestatẽ. cogitãdo se eẽ moz talẽ haberet i vanã gl'iaz. sic romani ẽt cũ alicui triũphũ dabant. mltũ eũ honorabãt. ꝛtuoz nitentes eqs i curru eũ ducebãt. purpura iduebãt: palma aurea cozonabãt. z scepꝛz cũ aqla i manu dabãt ꝓpt excellẽtiã gl'ie. Et i tãta gl'ia a carnifice circa se posito ꝓtegebat z vituperabat/ ne ad tãtũ vestigiũ euect⁹ obliuiscerer medio critatis sue z sup cetos eleuaret vẽro vane gl'ie. vrz p Jsiõ. xvij. Exy. ij. c. Sil'r dr̃ q̃ i ꝯsecratiõe pape strupa cozã eo accendit z cõburit. z sibi dr̃ sic trãsit gl'ia mundi. ne scz ex dignitate papali obliuiscat sui. Cõsiderãdo igit̃ hõ seipz ẽ remediũ ꝑ vanã gl'iam. Unde bñ dr̃. j. Mach. ij. Gloria hoim sterc⁹ z vermis hodie extollit z cras nõ erit tẽ. ¶ Quintũ remediũ ẽ ꝯsideratio ifernaliũ tozmẽtoz. B signat ꝓuiperã q̃ pauli manui adhesit z quã in ignẽ excussit. z sic sibi nõ nocuit Act̃. xxviij. B aut̃ spũal'r fit. qñ ex ꝯsideratione pene q̃ vana gloria punit/ ab homie fauoz humane laudis abijcit z excutit. Ad hanc ꝯsiderationẽ monet quẽlibet Bern̄. in meditationib⁹: dicens. Dic inq̃t vbi sũt amatores mũdi: qui ante pauca tempora nobiscũ fuerũt: nihil ex eis remansit nisi cineres z vermes. attende quid sunt z quid fuerũt: homies fuerũt vt ru. comederũt z biberunt z riserunt. duxerunt in bonis dies suos z in puncto ad inferna descẽderunt. hic caro vermib⁹: z illic ania ignib⁹ de putrat/ donec cursus infelici collegio societatis ꝑpetuis inuoluant incendijs. q̃ fuerunt socij i vicijs: socij erunt in penis: quid ꝓfuit inanis gloria: breuis letitia. ꝯsidera post tantã voluptatẽ tam grauẽ miseriam. ꝯsidera q̃ de illa exultatiõe inciderũt in magna tormẽta z ruinã. Hec ibi. Hoc ꝯsiderans vanam gloriã deuitabis. Ideo de vane gloriantib⁹ dicit Osee. vij. Gloriã eoz in ignominiã cõmutabo. Et q̃ ptz q̃ valde vtilis est frequẽs ꝯsideratio siue meditatio infernaliũ tormẽtoz: nõ solum ꝓtra vanam gloriã. sed ꝓtra oia pcã. Unde narrat beatus Athanasi⁹ de scto Antonio. q̃ cũ diabol⁹ eum tentaret de aliq̃ peccato/ ipse incẽdij eterni penas peccato debitas rememorãs eidẽ opponebat. Et sic diabol⁹ tandẽ in specie paruuli ethiopis nigerrimi apparẽs ei. z ad pedes ei⁹ ꝑ uolut⁹ se victũ ab eo ꝯfessus est. ideo scriptũ ẽ Eccl. xj. z si multis annis vixerit homo. z in his omnib⁹ letus fuerit. meminisse debet tenebrosi temporis. i. mortis. q̃ temp⁹ frequẽter in scriptura vocat nox. et dierum multoz: id est tpis post mortẽ q̃ non habebit finem. q̃ dies cum venerint vanitatis arguent̃ ꝑterita. i. hui⁹ vite delectabilia: q̃ petrã sierũt vt vmbra. ꝓpter q̃ merito dicunt vana tẽ. Q autẽ mors dicat nox ptz ex illo Joã. ix. Me oportet operari opera eius qui misit me donec dies est. venit nox quando nemo operari potest. ¶ Sextũ remediũ est ꝯemplatio eẽ D nalium ꝑmioz. Nam vt dicit Brego. q̃ tunc vile sunt temporalia quãdo ꝯsiderant eterna. Et maxime vilescit vana gloria dum inspicit vera. Omnis em̃ mũdi gl'ia est q̃si absinthiũ respectu celestis glorie: q̃ est dulcior super mel z fauum: vt vult Bern̄. in li. medita. Et i floribus. v. c. xlviij. Que q̃ nos trãgit vesania victoriũ sitire absinthiũ: hui⁹ mũdi seq̃ naufragiũ: vite labentis pari infortuniũ: ipũ z tyrannidis ferre dñium. z nõ magis volare ad sctoz velocitatẽ ad angeloz societatẽ: ad solennitatẽ supne leticie: z ad iocunditatẽ ꝯemplatiue vite. vt possimus intrare in potentias dominj: et videre supabundantes diuitias illas bonitatis eius. ibi vacabimus z videbimus q̃m dulcis est dñs: z q̃m magna multitudo dulcedinis eius. videbimus glorie decorem: sanctorum splẽdorem: z regie potestatis honorem. Ibi enim est plenitudo iocunditatis dicẽte Ps̃. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur i cubilibus suis. Ibi est gratitudo societatis. quia gloria hec est oẽmnibus sanctis eius. Ibi sarietas summa. q̃a ait Dauid. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Ibi nullũ fastidiũ sed summũ desiderium Et quid breuiter dicã: ibi est dulcedo oĩs suauitatis. Esa. lxvj. Delicijs affluetis z oĩmoda

glia ei⁹. Tāta igit glia recte ꝑsiderata delipe fac oia q̄ fūt ꝺ glia vana. Filij igit hoim: vt qd diligitis vanitatē ⁊ q̄ritis mendaciū: festinate illuc vbi semper viuatis ⁊ nunq̄ moriamini. vbi est glia vera cum leticia sempiterna. De q̄ dī Esa.lj. Letricia sempiterna sup capita eorū.

Exēplū ¶ De glia brēv valet exēplū qd hī i Uitaspa. de eremita besitāte ꝺ illo psal. Mille anni añ oculos tuos tāq̄ dies hesterna q̄ ꝓterijt. Qui dū rogasset dñm vt ꝫ dubiū ab eo auferret: et sibi onderet quō ꝫ eē posset. Accidit vt deambulās i eremo audiret auiculā cantātē. quā capere volēs secus ē vsq; ad hortū abbatie. ⁊ au sicultās steterit sub arbore. cccl.xv. annis. q̄b cōpletis audiuit cāpanā abbatie sue: ⁊ volēs ītrare vidit torā abbatiā mutatā. ⁊ a nllo fratū no scebat. q̄ cū illis dixisset paruā morā fecisse sub arbore: ⁊ mirarek ꝺ obitu fratū ⁊ tāta mutatione: inuenit ē allas chronicas q̄ a tpe exitꝰ sui tot anni fluxerūt: cū tñ ipe vix ad horā se credidit absentē fuisse. Et sic ꝓbauit ysiculū Mille anni rē.

J ¶ Septimū remediū ē detestatio et abominatio eoꝝ q̄ vanā glīam q̄rūt. Magna em̄ vilitas vane glie apparet ⁊ detestatio i ꝫ q̄ venalis est ab adulatoribꝫ. Uñ Mat.xxv. Ite ad vēdentes ⁊ emite vob. Uēditores olei sē adulatores. Qui em̄ vanis laudibꝫ alijs nitorem glie offerūt: q̄si oleū vēdūt. ait Bre. sup euag. Deꝫ i ꝓcedēti ser. B. Apparet etiā detestatio ñ solū ex abominatiōe vendētiū: vel etiā ex destructiōe ꝓsonaꝝ apud q̄s morat vana glia ⁊ eā ementiū. q̄ rōnes intꝰ sē vanitoi ꝑtute vacui q̄ laudē ab extra q̄rūt. Uñ Bern. sup Qui habitat. vſ. v. ꝓrie glie cupidi nlla rōne ꝺescere pñt. q̄ cū in seipīs vñ glīari pñt nihil penitus inueniūt ad exteriorē laudē recurrūt. Qui em̄ vt ꝺt Bre. vbi s. glīaz intra ꝓsciam ñ bñt: bāc ab ore primoꝝ q̄rūt. Ite apparet vilitas cenodoxioꝝ. i. vane glīantiū: in eo q̄ talꝰ ē fuꝰ mimoꝝ ⁊ histrionū: ⁊ i eoꝝ ptāte: q̄ rōnes facta vanoꝝ magnificāt sic eis placet ⁊ vilificant. ⁊ sic deꝰ coꝝ esse cōꝓbāt. Uñ j. ad Coꝝ. iij. Qui me iudicat deꝰ ē. Mimi ei ⁊ histriones cū vanis hoibꝫ ludūt: sic cōportāte cū lapill' faciunt. Uñ Salomō Prouer. xxvj. Qui mittit lapidē in aceruū mercurij: sic q̄ tribuit insipienti honorē. Sic em̄ i comporo vnꝰ lapilꝰ aliq̄n signat centū libras: aliq̄n obolū ſm intentionē cōporātiū. Ita vani aliq̄n sē magni: aliq̄n parui: sicut placet linguis adulātiū. Uñ Ber. i ſmōe ꝺ sancto Joāne bap. Qui ꝓscias suas i alienis labijs ponūt: mō magni: mō parui: mō nlli sē: ſm q̄ adulātiū linguis vl' vituꝑare placuerit vl' laudare.

K ¶ Octauū remediū ē ꝺfraudatio ⁊ subtractio deo debitoꝝ. Qui em̄ glīam ꝓpām ꝺ suis opibꝫ q̄rit: glīam deo debitā subtrahit q̄ illō faciēdū ꝺdit. Uñ Ber. sup Can. Quiecqd fanoris capras qō ad deū nō retuleꝝ / ipi furaꝝ. Et q̄ deo glīam suā subtrahit / crimis leſe maiestatis reꝰ erit. Uñ Cassiañ. ꝺ istitu. monach. li. xj. ꝫ ꝓsiderare ꝫ vanā glīam ꝓsulit: di. Tali inqt remedio vanā glīam euadere possumꝰ sic cogitātes: q̄ deꝰ dissipat ossa eoꝝ q̄ hoibꝫ placēt: nil ianis glie capiēde grā faciamꝰ / ꝓsiderātes nos reos magni crimis: si opꝰ qō deꝰ obrentu agere debeamꝰ: hoiꝫ grā exerceamꝰ. hoies ꝺo aut glīaz mūdi glie dei ꝓponētes. Infidel igit valde ē q̄ ñ ꝓtēꝰ de ꝓte sua quā dñs sibi dedit etiā ptē dñi auferre satagit. Sꝫ ecōtra vt dicit Bed. sup Can. Fidel famulꝰ es si ꝺ mlta glia dñi tui ⁊ si ñ exeūte de re tu transeūte p te nihil manibꝫ tuis adhereret ꝓtigat. Et ecōtra infidel ē famulꝰ q̄ glīaz dñi sui sibi vsurpat. Item de fraudatio ꝺo debitoꝝ etiā i ꝫ apparet / q̄ deum cui sūmū honorē hō exhibere ꝺz spernit: ⁊ aliū loco sui deū ꝓstituit: siue ꝓ ꝺo ꝓstituit. ⁊ sic ido latriā cōmittit. Amatoꝝ igit vane glie ꝓcepto deo ꝓcreaturā deificat: ⁊ se ꝓncipiū illi⁹ facꝫ ꝺ deꝰ dat: dū ꝺ suis opibꝫ glīak: ⁊ q̄si a se habuerit elevak. primū etiā suū finē facꝫ / dū vt videatur ab hoibꝫ cūcta q̄ agit facꝫ. ⁊ sic ē idolatria: cū ꝓstituit trā alpha ⁊ o ꝓncipiū ⁊ finē. Sm illō Joā. v. Quō potestꝫ vos credere i deū q̄ glīam ab inuicē cupiscꝫ: ⁊ glīaz q̄ a solo deo ē nō q̄ritꝫ.

Z ¶ Nonū ⁊ vltimū remediū ē applicatio operū deo regi supnoꝝ. vt cum alicui offerk laus ⁊ glīa q̄ ipe eq̄ sibi ñ attribuat: sꝫ regi seculoꝝ applicet ⁊ tribuat. exēplo Dauid dicēs. Nō nob dñe nō nob: sꝫ noi tuo da glīam. Uñ Bed. sup Can. Securꝰ glorioꝝ si reste ꝓscia de glia ꝓdrois nihil mibi vsurpo. Hec glia nō ē ꝫ dñm: sed in dño. q̄ nō ꝓhibek sꝫ suadek: dicēte apl'o. Qui glīak i dño glīek. ij. ad Coꝝ. x. Et inde ē q̄ hō opus illō qd hꝫ vanā glīaz annexā: ꝓpē deū ꝺz dimittere: ⁊ illō eē amissum cogitare. ⁊ de coꝝ intrꝰ sus dolere q̄s glīari. qō figuratū ē Ben. xxxix. in Joseph. q̄ palliū dimisit cui dña sua adhesit. Ex oibꝫ ꝑmissis habemꝰ q̄ hō sūmo studio fugere ꝺz vanā glīam. Nā ꝓpē solaz vanā glīam ꝓtingit hoiem mortalē peccare et eternaliter dānari. Exēplū illi⁹ habemꝰ de q̄dā di Exēplū uite ⁊ potēte q̄ mltas fec elymnas. de q̄ refert Lesari⁹ dicēs. Quidā ditissimꝰ ꝺfuct⁹ / uxoꝝ sue apparuit. Et ab ea ꝺ statu suo reqsit⁹: ñdit q̄ damnatꝰ esset. Cui uxoꝝ. Quid ē q̄d dicis. Nō ꝑfuerūt tibi elymne magne ⁊ hospitalitates q̄s fecisti? Ñdit ille. Nihil mihi ꝑfuerūt ad vitā eternā: q̄ nō ex charitate fidei sꝫ ex vana glīa eas feci. Cum vo ꝺ alijs introgasset: respōdit: Nō possum amplꝰ hic morari. Ecce ducoꝝ dia bolꝰ foris stat ⁊ expectat me. si oīa folia arboꝝ verterentur in linguas tormenta mea explicare non possent. Post hec euocatus ⁊ impulꝰ sus etiam in eius absceſſū totum castrum concutitur. ¶ Hec ergo remedia attendamus et omni studio vanam gloriam declinemus: ne hic mercede operum recepta / futuram mercedem omnium bonorum referam perdamus Qō nobis concedere dignetur Jesus christus qui est glorioſus in secula seculoꝝ Amen.

¶ De filiab⁹ vane gl'ie Et p̄mo de Jactantia. Sermo. XIII.

AMẽ dico vobis receperũt mercedẽ suam. Mat. vj.

¶ In p̄cedẽtib⁹ f̄monib⁹ audiuistis pl̄a mala q̄ p̄seqūt hoẽ ex vana gl'ia: ꝓpt̄ q̄ merito cuilibet ẽ timẽda. q̄b cetã reb⁹ ipsa compar vt ei⁹ coḡscat malicia. Et tãdẽ nouẽ remedia i p̄/ximo f̄mõe. i q̄b retrah⁹ ad vanã gl'iaz se dz iu/uare t illã a se repellere. q̄z q̄t q̄r tl'es sẽ vaniglo/rij/nõ hñt expectare mercedẽ opez suoz i q̄b gl'iam̃a dõ ẽ futura btĩtudie. q̄z ꝺ recipiũt mer/cedẽ suã: laudẽ vicz t bonorẽ ab hoĩb⁹ quẽ que/rũt t ꝺsiderãt: iuz ꝟbũ saluator⁹ i ꝟbis thẽar⁹ Amẽ dico vob: recep. mer. suã. vbi s̄. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Amẽ dico vob: recepe. mer. suã vbi s̄. ¶ Postq̄z i p̄cedẽtib⁹ f̄mõib⁹ audiui/stis q̄re sit vitãda t detestãda vana gl'ia. t q̄ q̄z cã sint remedia. Nũc p̄ñr videndũ est de filiab⁹ ei⁹. ¶ Pro q̄ notãdũ q⁹ f̄m Greg. xxxj. moral.

A Septez filie vane gl'ie.

notula. xcvij. septẽ sũt filie inanis siue vane glo/rie q̄z t supr̄ notaui ser. vij. i fine. Et sũt breuiter iste. Iz Greg. alio ordie illas enũ erat. Pria ẽ iac/tantia. Scda p̄sũptio nouitatũ. Tertia hypo/crisis. Quarta pinacia. Quinta discordia. Se/xta p̄tio. Septia inobediẽtia. Uñ s. Tho. ij. ij. q. cxxij. ar. iij. dr f̄m mẽtẽ Greg. vbi s̄. supbiã esse reginã oiz vicioz. Et inanẽ gl'iaz q̄ ab ipa imediate orĩr: dr cẽ vicĩ capitale. Et postea ar. v. ponit distinctiõez filiaz inanis gl'ie di. Finis in/anis gl'ie ẽ manifestatio ꝓpe excellẽtie: ad quã pt̄ hõ rẽdere duplicit̃: vicz directe t idirecte. Di/recte p ꝟba aut p facta. Si p ꝟba: sic ẽ iactan/tia. Si aũt p facta: illa pñt esse vera vl' falsa. si vera sic ẽ p̄sũptio nouitatũ: q̄s hoĩes solẽt ma/gis admirari. si facta sũt falsa: sic est hypocrisis. Alio mõ nitit̃ q̄s mãifestare suã excellẽtiã: idi/recte ostẽdẽdo se nõ esse alio minorẽ. Et ꝺ q̄dru plicit̃. Pro q̄ntũ ad intentiõez siue intellectũ: sic est pinacia: p quã hõ nimis initit̃ sue sñie: no/lens credere sñie meliori. Scdo q̄ntũ ad volũ/tatẽ: t sic est discordia: dũ nõ vult a ꝓpria volũ/tate discedere vt alijs ꝯcorder. Tertio q̄ntũ ad locutionẽ: t sic est ꝓtentio. dum alijs ꝟbis cla/morosis ꝯ altũ litigat. Quarto q̄ntũ ad factũ: t sic est inobedientia. dũ. s. alijs nõ vult exeq̄ su/periorũ p̄ceptũ. Et hũc ordinẽ seqūt Tho. fuabo in dicẽdis. Et in p̄senti sermone dicam si po/tero de primis tribus filiabus inanis glorie videlicz Jactantia Nouitatum p̄sumptione

B Jactantia q̄d est

¶ Circa p̄mũ ẽ notãdũ cir/ca mẽtẽ seri Tho. ij. ij. q. cxij. ar. j. q⁹ iactãtia p/prie ẽ cũ q̄s ꝟbis se extollit: dicendo de se aliq̄d sup id q̄d i eo ẽ f̄m vitatẽ. vl' si dr id q̄d i eo est tñ supr̄ id qđ hoĩes de eo opinant̃. vicz q̄ hoĩes ꝺ eo ꝺ nõ credũt qđ dr: t tñ ipe vult ex ꝺ lauda/ri. Et hoc fregnt̃ fit ex supbia t appetitu inanis gl'ie: tãḡz a cã moriua t interi⁹ ipellẽre ad se ia/crandũ. Nã sic cum aliq̄s alonge vult iactare aliq̄d: manũ in altũ leuat. ita q̄ cupit se lauda/ri ꝟbis i altũ se extollit. Cõtra qđ dr Prouer. xxvij. Laudet te alien⁹ t nõ os tuũ. extrane⁹ et nõ labia tua. Et Caro moralis. Nõ te collau/des nec te culpauer⁹ ipe. Hoc faciunt stulti q̄s gl'ia vexat inanis. ¶ Sed dr. q̄s: an iactãtia sit pcrĩm mortale vel veniale: Ad ꝺ rñdet s. Tho. ij. ij. q. cxij. ar. ij. q⁹ iactãtia põt dupl'r ꝯsiderari. Uno mõ f̄m se: put ẽ mẽdaciũ q̄ddã/Et sic q̃n pliciter q̄z est pcrĩm mortale t q̃nq̄z veniale. Mortale: q̃n aliq̄s iactãter de se ꝓfert id qđ est ꝺ gl'iam dei. sic ex p̄sona regis Cr̄i dr Ezech. xxviij. Ele/uatũ est cor tuũ: t dixisti. De⁹ ego sum. Ul' etiã ꝺ charitatẽ primi. sic cum aliq̄s iactãdo seipm ꝓmpit i ꝓtumelias alioz. sicut dr Lu. xviij. de pharisẽo q̄ dixit. Nõ sum sic ceteri hoĩm: ra/pto/res/iniusti/adulteri/vel etiã hic publi/canus. Quãdoq̄z ꝟo est pcrĩm veniale. q̃n. s. ali/q̄s de se talia iactat/q̄ neq̄z sunt ꝺ deũ neq̄z ꝺ primũ. sed ex q̄dã surreptiõe siue indeliberate cõplacẽdo in scipo siue in ope suo. ¶ Alio mõ põt ꝯsiderari iactãtia f̄m suã causaz. s. supbiã vel appetitũ lucri: aut inanis gl'ie. Et sic p̄cedit ex supbia vl' inani gl'ia q̄ sit pcrĩm mortale: etiã ipa iactãtia erit pcrĩm mortale. alioq̃n erit pec/catũ veniale. Sed q̃n aliquis ꝓmpit i iactãtiã ꝓter appetitũ lucri: ꝺ videl iam ꝓtinere ad primi deceptiõez t damnũ. Et ido talis iactã/tia magis est pcrĩm mortale. Uñ t pbs dic̃. iij. Ethi. q⁹ turpior ẽ q̄ se iactat causa lucri: q̄z q̄ se iactat cã gl'ie vel honor⁹: nõ tñ semp est pcrĩm mortale. q̄z põt esse tale lucrũ ex q̄ ali⁹ nõ dãni/ficar. Sic etiã q̄ se iactat vt iurgia conciter pec/cat mortal'r: saltẽ de p se ꝺ faciẽdo: secus si ꝺ p accidẽs et iactantia sequunt̃ iurgia. tũc em̃ nõ esset mortale. Sic ergo breuiter iactantia est peccatũ mortale quando est ꝓta charitatẽ dei aut primi: f̄m se vel f̄m suam causam. q⁹ autẽ aliquis quãdoq̄z se iactat i hoc delectãdo. hoc est quoddã vanum. t reducit̃ ad mendaciũ ioc/osum siue officio sum: nisi forte p hoc dei p̄/cepta ꝓtineret. Hec sñialit̃ sanct⁹ Tho. vbi s̄. Exempla de iactantia habem⁹ in Jeroboam iij. Regũ. xij. qui dixit populo petenti sibi mi/norari iugum eis impositũ. Minor digit⁹ me⁹ us grossior est dorso patris mei. Pater me⁹ ce/cidit vos flagellis. ego cedam vos scorpionib⁹ Ecce iactabat se q̄dammõ maiorem patre suo Salomone. ideo decem trib⁹ ab eo recesserũt. ¶ Aliud habet̃ Daniel. iij. de Nabuchodono/sor dicẽte. Nonne hec est babylon ciuitas ma/gna quã edificaui in roborẽ fortitudinis mee tẽ: Et sequit̃. Cunq̄z sermo adhuc esset in ore regis vox de celo venit. Tibi dicitur Nabu/chodonosor rex: regnum tuum transibit a te: t ab hominibus eijcient te: t cum bestijs t feris erit habitatio tua. Fenuz quasi bos comedes. t septẽ tpa mutabunt̃ sup te donec scias q⁹ ex/celsus dominet̃ in regno hoiz: t cuicũq̄z volue

L Jactan/tia ꝺsi/de/rat du/pliciter

rie dei illō. Et eadē hoza sermo cōpleꝝ est.

¶ Pzo maiori tñ itellectu dicroꝝ ē notādū q̄ aliqs p̄t seipm laudare triplr. Pzio meritorie. Scōo venialr. Tertio mortalr. ¶ Pzio meritorie. Et ꝟ adhuc triplr. vicz aut p̄ charitate dei: aut p̄ charitatē pxi: aut p̄ charitatez qs triplr sui. Pzio p̄ charitatē dei: cū. s. qs bona p̄ria laudat: nō p̄ iactātiā: sz vt p illū referat gras deo. Sic gliosissima vgo Maria i cātico suo dicebat Luc. j. Quia respexit hūilitatē ancille sue: ecce ei ex hoc brāz me dicēt oēs gnātiōes. Qz fecit mihi magā q̄ potēs ē z scm̄ nomē eiꝰ. Sic posset hō tli itentōe sine peccō dicere. Oipotens deꝰ sit bñdictꝰ q̄ me iuuit ad pficiēdū hūc vel hūc laborē. siue ꝟ vl ꝟ opꝰ: qđ saltē ō se ē bonū.

D Laudat seipm p̄t dā ani leuitate. q̄ sē ꝫ charitatē dei arqz p̄xi. sz qs venial: qz forte delectādo i aliq̄ ope ōt. Ego hodie vel aliter

¶ Scōo p̄t aliqs meritorie laudare seipz p̄ charitatē pxi. Est em̄ qñqz necariū ad repmēdas detractiōes z falsas crimiatiōes maloꝝ p fame ꝓpꝫuatōe enarrare suas ꝟtutes. Qz vt scribit. vij. q. j. Sūt plimi. q̄ diabolꝰ tanq̄z leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuoret. q̄ cordibꝰ plebiū suader vt doctoribꝰ suis arqz pastoribꝰ detrahāt: vt sic plebes lāgueſcētes ñ tenētibꝰ pastoribꝰ frena eaꝝ: lasciuiāt atz i ima ruāt. Jōo ōt Aug. xij. q. j. i. c. Nolo. Lōscia necaria ē mibi: fama p̄rio. Et i ser. q̄dā q̄ legit ō festo ciusdē ipe ait. Charitati vīe ō nobis ipis hodie sermo reddēdꝰ ē. Qz em̄ (vt ait apl's) spectaculū facti sumꝰ mūdo z angel' z hoībꝰ: q̄ nos amāt q̄rūt q̄d laudēt i nob. q̄ nos oderūt q̄rūt q̄d ōtrahāt nob. nos āt i vtroq; medio ꝓstituti z vitā z famā ōo adiuuāte sic custodire dēmꝰ vt ñ erubescāt ō detractoribꝰ laudatores. Et Paulꝰ apl's ij. ad Loꝝ. xj. z. xij. c. mlt's laudibꝰ p̄dicat seipz. nō p̄ ianē gliaz: sz p̄ corinthioꝝ saluteē. Nā vt ōt Hiero. i argumēto i epl'am ad Loꝝ. Corinthi sē achaici: z bi ab apl'o audierūt ꝟba vitat: z subuersi sē mlt'ifarie a falsꝰ apl'is. Quidā a pbie ꝟbosa eloq̄ntia. alij a secta iudaice legis iducti. Hos reuocabat apl's ad verā z euāgelicā sapiaz. Hec ille. Q̄m ꝟo mlt'i eoꝝ mlta dixer: paulo ex opposito ipe mlta loq̄t seipsuz laudādo. ¶ Tertio p̄t qs meritorie laudare seipm p̄ charitatē sui vt ꝓsolet seipm: q̄n ē i aliq̄ tribulatōe posit. sic dicebat Job. xxix. c. de se loq̄ns cū amicis suis. Oculꝰ fui ceco z pes claudo. pr erā pauperꝫ: z cāz quā nesciebā diligēti sime iuestigabā. Sic bō existēs i tribulatōe ad ꝓsolatōez suā ñ ad vanā gliam. etiā pñtibꝰ aliis dicere p̄t. Oipotēs deꝰ scio. qz nullū bonum apō te manet irremūeratū. tu scis qz p̄ te b z ꝟ malū sepiꝰ facere omisi: q̄tus i mlt's aliꝰ delicq̄. tu scis etiā q̄ntū sepe pauplbꝰ cōpassus sū z miserꝰ. Et q̄ eoꝝ iniustā vexatiōe libenter impediuissem si potuissem. z sic de aliꝰ bonis opibꝰ tē. ¶ Scōo p̄cipal'r pōt qs laudare seipm cū peccō venialiꝰ: cū vicz aliq̄ de se ōt ex q̄ seipm p̄t

aut tribulatiōe vel i hac re: aut ꝓsiliū sibi dedi q̄ al's fuisset passus notabile dānū. Uel ego hodie istū vel istū laborē pfeci. vl' mihi p̄ retraxi i ira mea tē. Uideat tñ tal' q̄ ñ sic se laudet vt p̄ter ꝟ ab hoibꝰ laudet' et magnificet'. De hac laude supꝰ dixi etiā plura sup ser. x. p. F

¶ Tertio p̄t qs seipm laudare cū peccō mortli Laudat Et ꝟ ē fm scm̄ Tho. ij. ij. q. cxij. vbi ō. B. L. Et seipm p̄t fm Alex. de ales in. ij. p̄te sūme. Cū qs laudat qs mortse de eo qō ē ꝫ gliam dei: vtputa de aliq̄ peccō taliter mortali. vel etiā dicēdo vt faciāt se iactātes de malicia: z pcis suis cōmissis añ plres annos qñqz i iuuētute: vicz chorcis/bastiludijs/spolijs/fornicatiōibꝰ/z mlt's aliis vanitatibꝰ: fm illō Prouer. ij. Letatꝰ cū male fecerit: z exultāt i rebꝰ pessimis. Et seqt'. Quoꝝ vie pūse sūt z ifames gressus eoꝝ. Aut cū qs ex superbia pfert de se falsa vt decipiat p̄xim suū. sic faciūt plres miseri z pauperes dicētes se bñe mlta bona in finē vt eis vēdāt aliq̄ sub expectatiōe z sic eos decipiūt. Uel si aliqs ō se magā ōt vt ab aliis bonozet' vl' cā cupiditat'. Ul' cū qs refert aliq̄ de se i expssam p̄xi ꝓtumeliā. Sic Holiad. j. Regū. xvij. q̄ dicebat. Ego exprobraui agminibꝰ isrl' hodie. i. opprobriū z ꝓfusiōez feci hodie cōgregatiōi siue societati pl'i isrl'. ¶ Et sic p̄cm̄ B ē bis modis iactantia: ita etiā z ironia. q̄ est vt Ironia ōt scūs Tho. vbi ō. q. cxij. ar. j. cū qs de se minora ōt vt reputet' bonꝰ. qđ p̄t fieri dupliciter. Uno mō cū vitate. vt siqs ē ignorās et dicat se ignorātē z bmōi. Et sic nō ē p̄cm̄ nisi p aliquꝰ circūstātie corruptōez. Alio mō cū falsitate: cū aliqs dicē illō qđ i se nec recogscit nec credit. vt si vir doctꝰ dicat se idoctū: aut fort's dicat se eē debilē. vl' diues dicat se esse pauperē: z silia. Et sic p̄tinet ad p̄cm̄. Un Aug. xxv. q. ij. Cū hūilitat's. dicē Cū hūilitat's cā mētir's si nō eras peccōr añqs mētirer's mentiēdo efficier's qđ vitasti. veritas nō est in re nisi ita te dixeris peccatorē vt etiā esse cognoscas. hoc faciūt aliq̄ in ꝓfessiōe dicētes de se peccata q̄ nō cōmiserūt tē. Et ibidem in. c. nō ita. ōr. Nō ita caueat arrogantia vt veritas relinquat'. Et Greg. ibidē in. ca. Jncauti. ait. Jncauti sūt humiles q̄ se mentiendo illaqueāt. Hec ille. Debet tamē vnusq̄sq; sp se estimare peccatorem. Etsi nō inueniat peccata de q̄bꝰ se possit accusare saltē sciat q̄ nullꝰ pōt deo ita pfecte fuire q̄n i aliq̄ ōficiat. Propter ea dicit dis. v. in. c. ad eiꝰ. Bonaꝝ mentiū ē ibi cul pā agnoscere siue timere vbi culpa nō ē. Hec ō iactātia q̄ntū ad p̄mā p̄te fmōis. ¶ Nūc videē D dū erit breuiter de scōa filia vane glorie. s. pzesũptiōe nouitatū. Unō scīm p̄cm̄ qđ ex vana De p̄sũ gloria nascit' est p̄sũptio nouitatū. Et cōsistit i tiōe nouit ꝟ q̄ aliqs i actibꝰ exterioribꝰ aliq̄d ieōsuetū facit tatū sine cā rōnabili. Sic sūt inuētores nouitatū: q̄ nouos modos aut cerimōias fm suum caput in dei cultu aut in diuinis officijs adinueniūt. Quibꝰ dr. ij. q. v. i. c. ꝓsuluisti. Qđ scōꝝ patꝝ documēto sancitū ē: ñ ex superstitiosa adinuētōe

Cāt⁹ grenō ē ꝑsumēdū. ḡles sē clerici īmētores nouita
gorian⁹ tū: q̄ i officijs omissis antiphōis siue cāt⁹ gre⁹
dz i eccīa gorziano/vt placeāt ꝓlo cātāt diaboli cātica. i
decātari, q̄bꝫ oia sē vana: mūdana: z lasciua. et gl'iant i
tali cantu artificioso z modulato. Cōtra q̄s ē.
c. Cū aūt. z. c. Cantātes. xcij. dis. Et ibidē in. c.
In sctā. ait Hie. Dcū manibꝫ stimulāt. i. ad irā
puocāt: q̄ ꝓ'm vocibꝫ dlectāt. Sūt z iuētores
nouitatū q̄s pl'es alij i q̄libet gñe boīz virorū z
ml'ex: q̄ nouitates ꝑsumūt: iuemūt i vestibꝫ/
i cruicē/pallijs/ toppis/caligē/calceis/peplis/
cingul'/gollerijs: ex q̄bꝫ singl'arie videri volūt
Videāt z artifices q̄ sua arte talia faciūt. Ira
dici ꝑ ō nouitatibꝫ i ornamētē eāꝝ z q̄busuis
rebꝫ alijs. rōne q̄ꝝ nouitatū hec facientes aut
fieri/pcurāces vanam gl'iam q̄rūt. z sic ō alijs.

¶ Tertio ꝓncipal'r videndū ē de hypocrisi. Uñ
sic supra dictū ē. ēt iū pcm̄ q̄ nascit ex vana gl'ia
siue ēt ia filia ē hypocrisis. Et vt ōt Jsiō. i li. ety
mo. Hypocrita greco. Fmōe latine simulator i/
terꝑtat. q̄ dū int⁹ est mal⁹/bonū se palā oñdit.
nā in eo ē defect⁹ bonitat⁹ z sctitat⁹: z tñ simu/
lat se hīe ciꝑaz. Uñ Alex. ō ales. ij. p. sūme. Hy/
pocrisis ē amor apparēt⁹ bōitat⁹ ꝓ se. ¶ Pro
q̄ notādū q⁹ hypocrit⁹ capit dupl'r. Pmo gnāl'r
z tūc idē ē q̄ simulatio. Et isto mō hypocrisis
ē mēdaciū ꝓfitēs i signis exīoꝝ factoꝝ. vt cū
q̄s ꝑaliq̄ exīora signa rex aut factoꝝ aliq̄d de
se facat q̄d i eo nō est. aut melⁱ⁹ seu excellētⁱ⁹ q̄s
in eo vacāt existat. Et illo mō sepe magn⁹ appa
rat⁹ vestiū ē simulatio vl' hypocrit⁹ lr̄atur vel
sapiētie. Magn⁹ aut sūptuosus status in eqs
vl' fruis aut cambꝫ: z sic ō alijs ē simulatio siue
hypocrisis diuitiaꝝ z poteētie. Sic artifex q̄cū/
q̄s pōt esse hypocrita. simulādo ꝑ exīora signa
se i arte sua alios ꝓcellere: q̄d tñ nō ē. vt forte q̄s
mīt⁹ hz famulos: vel multā materiā art⁹ sue.
z sic de alijs. Et sic ois simulatio aut hypocrit⁹
est mendaciū: z iō pcm̄. Et aliq̄n mortale si est
ꝓ charitatē dei aut ꝓximi. Aliq̄n venīale: sic̄ est
de mēdacio. ¶ Alio mō capit hypocrisis stri/
cte i sacra scḡtura: z sic ē simulatio sctitat⁹ z iu
stīcie quā q̄s nō hz. z sic hypocrita ē q̄ ꝑ exīora
signa factoꝝ/sctitatē aut quācūq̄s virutē quā
crit⁹ ōter nō hz simulat: cū intētōe vt alij credāt eū talē
miat sāc. hīe. z tal' hypocrisis ē semp pcm̄: q̄ ē mēdaciū
tho. ij. ij. in facto. Et ē aliq̄n mortale: aliq̄n venīale. Qñ
q. cij. i q̄ tale sit mortale vl' venīale pōt ꝓsiderari ex fine
tuoꝝ tm q̄ hypocrita intēdit. Si nanq̄ talis finis est
culus. ō charitatē/est pcm̄ mortale. sic̄ cum q̄s simu
lat sctitatē vt falsam doctrinā dissemīet: in q̄

Hypo/ sibi nō tācito crederēt nisi sctūs z iust⁹ appare/
crisis q̄n rer: ḡles sūt cōit hereticī i seruādis tetunijs: in
sit pcm̄ ; oīombꝫ z elemosynis zc. Propter q̄d dic dñs
mortale. Mat. vij. Attēdite a falsis ꝓphis q̄ veniūt ad
vos i vestīmētis ouiū: intrinsec⁹ aūt sūt lupi ra
paces. Uel cū q̄s simulat sctitatē vt dign⁹ cre/
dat ad ecclīasticā dignitatē: vel adipiscat alia
tēporalia q̄cūq̄s: q̄ñq̄s etiā cū damno alioꝝ. Vl'
siq̄s simulat iusticiā vt adipiscat officiū aliq̄d

alios regēdi. Uel siq̄s simulat sctitatē vt fami/
liarioꝝ fiat alicui mīt⁹. z vt eā ꝑ ō decipiat: z i
suū ꝓsensum alliciat. z sic de alijs finibꝫ q̄ sunt
ꝓ charitatē dei vel ꝓximi. Si aūt finis intent⁹
nō repugnat charitati: tūc manet venīale pec/
catū. Ut cū q̄s fingit se bonū q̄lis nō ē: solū ex
eo q̄ delectat in sic fingendo. De q̄ ōt pbs. viij.
Ethicoꝝ. q⁹ tal' magꝫ videt⁹ van⁹ q̄m mal⁹. vel
si fingeret ꝓpt̄ iocū zc. Eadē est em̄ rō ō fictiōe
z mēdacio. ¶ Cōtra ō viciū hypocrisis multa
sc̄ḡ sc̄rūt pbi. j. Phyf. z sct⁹. imo chīs dñs i cuā
gelio. Uñ Sene. ad Lucil. Oō loq̄mur sentia/
mus: ꝓcordet sermo cū vita. Et idē ad eūdem.
Multo magꝫ ad rē ptinet q̄lis tibi q̄s q̄l' alijs
videarꝫ. Et idē ibidē. Malū vbi se bonū simu
lat tūc ē pessimū. Et Tull⁹ li. j. de officijs. To/
tius iniusticie nll'a capitalioꝝ ē q̄m eoꝝ q̄ eū ma
xime fallūt id agunt vt boni viri esse videant.
Et lib. iij. dic̄. Hoīes aliq̄d agētes z id simulā/
tes ꝑfidi sūt improbi z malicioſi. Et i libro de
amicicia dic̄. Oim rex simulatio viciosa ē. tol
lit em̄ iudiciū veri. Et subdit. Nec tñ reprobā
di sunt q̄ pcā sua tegūt: ne peccādi alijs occasi
onē ꝓbeant. sic em̄ agere hypocrisis nō est. Ta
les em̄ nō sūt mali i b⁹ q⁹ malicia eoꝝ tegūt: sz
in b⁹ q⁹ se bonos simulāt: vt ide laudent⁹ ab ho
minibꝫ. Uñ de hypocrit⁹ dic̄ autoꝝ i Sophilo/
gio. q⁹ vita eoꝝ ficta est. z mores sūt imagies
absq̄ vita: z iō delent⁹ z decidūt. q̄ teste Sene.
in libro ō clemētia. Nemo pōt diu ferre ꝑsonā
fictā: cito em̄ i nām suā recedūt q̄bꝫ vitas non
subest. q̄ aūt ex solido nascunt⁹: ꝑpe i melⁱ⁹ pfi/
ciunt. Et subdit. Nempe vani et hypocrite sic Sig⁹ hy/
coḡscunt. raro em̄ ꝑseverāt z viuendi manerie pocrisis
mutāt: laudes amant: iactātias q̄ facilē ꝓdu/ rum
cūt adulari gl'iant: a q̄libet reuereri exꝑecta nt
q̄cq̄d agūt arbitrant bonū. de alijs vo ꝑue iu/
dicāt. corrigi nolūt. corrigēdi vo alios occasio/
nē q̄rūt zc. ¶ Scdo ō vicium hypocrisis dece
stat sc̄ḡ canonica vereris testa. z doctores
sct⁹. Uñ Sapiēs Eccl⁹. j. ait. Ne fuer⁹ hypocrit⁹
ta in ꝓspectu boim. Et Job. viij. Spes hypo/
crite pibit. Et ibidē. xx. Gaudiū hypocrite ad
instar pūct⁹. Et Esa. ix. Ois hypocrita ē nequā.
Et Aug. sup psal. lxiij. ōr. Simulata ectas ñ ē
ectas: sz duplex iniqtas. q̄ z iniqtas z simula
tio. Et Chryf. sup Mat. Nulla res sic exīmi/
nat sic̄ simulatio. Nā malū sub specie boni ce/
latū dū nō cogīscit nō cauet. Et Petr⁹ rauē. in
q̄dā fmōe. Hypocrisis subtile malum: secretū
vir⁹: venenū latēs: tinea sctitat⁹. Et Bern. ōr.
Hypocrite volūt cē būiles z sine ōspectu. pau
peres sine defectu. bñ vestiri sine sollicitudie.
ōlicare pasci sine labore: alijs adulātes: alijs ō
trabēces: mordaces vt canes: dolosi vt vulpes
supbi vt leones: iterisec⁹ āt sē lupi rapaces. mel
lis dulcedie. i. ianis gl'ie z latēs lasciue vt vīsi.
volunt esse sine auctoritate iudices: sine visu
testes: postremo falsi accusatores: et omni ve/
ritate carentes. Item Chryſosto. super Mat⁹

theū. O hypocrita si bonū ē bonū esse: vt quid vis apparere ⁊ nō vis esse: vt qđ vis esse qđ nō vis apparere: Si bonū ē bonū apparere: melius ē bonū ee.. Si malū ē malū apparere: peius est malū esse. ḡ aut appare qđ es: aut esto qđ appares. ¶ Tertio hypocrysis reprobat a chō dō

Hypocrisis reprobat a chō

mino: quē sepe i euāgelio iuenim⁹ ꝫ hypocritas reclamasse. Unū Mat. vj. dr. Cū facis elemosynā noli tuba canere añ te: sicē faciūt hypocrite. Et ibidē. Cū ieiunat⁊ nolite fieri sicē hypocrite tristes. Et Matth. xxiij. Ue vob scribe et pharisei hypocrite: q̄ claditis regnū celoꝝ añ hoies: vos eim nō introit⁊: nec introeūtes sinitis itrare. Qđ dictū ē eo q̄ scribe erāt doctores legis: ⁊ pharisei erāt religiosi: apparētes bonitatis existētes mali. qđ sil'es sūt bodie ml'ti. Et de ill' dr Aug. lxxxiij. di. i. c. Nemo. Nemo nocet in eccl'ia ampli⁹ q̄ q̄ querse agēs nomē vl' ordinē scritat⁊ habet. Et itez Mat. xxiij. chūs ait. Ue vob scribe ⁊ pharisei hypocrite/q̄ comedit⁊ domos viduaꝝ: oīones lōgas orātes. Istis sil'es sūt bodie q̄ pmittūt legere pluribus psonis missas ⁊ psalteria siue oīones: ⁊ vix vni satisfaciūt. ⁊ ita sub hypocrisi ⁊ fraude alioꝝ bona accipiūt. Et itez ibidē dr chūs. Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite/q̄ circūit⁊ mare ⁊ aridā vt faciat⁊ vnū pselitū: ⁊ cū fact⁹ fuerit facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos. Proselit⁹ dicebat q̄ ex gētilibus ꝫuertebat ad iudaismū. ad qđ ml'ti pharisei laborabāt ꝓp' inanē gl'iaz. sicē bodie faciūt ml'ti religiosi: q̄ idifferēter q̄scunq; bīe pūt ad religionē inducūt ⁊ ml'tiplicāt gentem sed nō leticiā. Et itez chūs vbi s. dr. Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite q̄ decimat⁊ mentā ⁊ anhetū ⁊ ciminū/ ⁊ reliq̄stis q̄ gr̄iora sūt legis iudiciū: miscōiam ⁊ fidē. Tales sūt bodie qui curāt de q̄busdā leuib: vt qz fortē bodie nō audiuit missam: vel dixit bāc oīonē aut illam cē. ⁊ tū de odio ꝓximi: de iudicijs falsis: de detractionib venenosis: de liuore īuidie: de supbia ⁊ psūptiōe: de deceptiōe ꝓximoꝝ: de ambitiōe bonoꝝ: de iiusticia ⁊ oppssiōe pauperū ⁊ hmōi: nihil aut paꝝ curāt. Et subdit vbi s. chūs. Ue vob scribe ⁊ pharisei hypocrite/q̄ mūdatis qđ deforis est calicis ⁊ parapsidis/ ⁊ int⁹ est⁊ pleni īmūdicia ⁊ dolo. Et itez ibi. Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite/q̄ sil'es estis sepulcris dealbatis: q̄ foris apparēt boib⁹ speciosa. intus vo plena sūt ossib⁹ mortuoꝝ ⁊ oi spurcicia. Et itez Ue vob scribe ⁊ pharisei/q̄ edificat⁊ monumēta ꝓphaꝝ: pīes aūt vīi occiderūt illos. Ex qbus bī q̄ sacrificāt q̄ve dure chūs increpabat pharisēos ⁊ scribas ꝓp' hypocrisim: modernis aūt tpib⁹. O q̄nta chūs diceret/ si adhuc ꝓuersarēt in terr⁊. Et qđ pt explicare q̄nt⁹ sit bodie hypocritaꝝ numer⁹: q̄ tū tales neq; q̄ dici volūt: q̄nta vicia: pecā ⁊ scādala sub specie scritat⁊ bonitat⁊ fiūt. O de⁹ me⁹ tu vides oīa. Audeo dicere q̄ ī die iudicij ml'ti q̄ nūc credūt boni/iusti sobrij/ ꝓtinētes/ amatores paupt at⁊/ puri/recti ⁊ simplices: videbūt ī societate damnatoꝝ ꝓp' eoꝝ malicia/ castrimargia/ cupiditatē ⁊ alia pcā q̄ nūc boib⁹ abscōdita sūt: tūc vo omib⁹ nota fiēt. Hinc Señ. ad Lucillū dr. Quid ꝓdest aliq̄d ab hoie eē secretū: nihil deo clausū ē. Qualit⁊ aūt hypocrite cogit⁊canť: oñdit Augu. hypocrisup illō Mat. vij. Ueniēt ad vos ī vestimētis te quō ouiū: dī. Cū ceperit aliq̄b tentatiōib⁹ capa vl' noscunt. subtrahi vl' negari: q̄ isto velamie ꝓsecuti sūt vl' ꝓsequi cupierūt. tūc necesse ē vtꝝ appareat lupus ī pelle ouina an ouis ī sua. ¶ Optimū ḡ remediū ꝫ hypocrisim ⁊ vanā gl'iam cuilibet Remehoi/ē cognitio suiꝑ. Unū Sene. epl'a. l. Illi diū ꝫ hyse egrotari nesciūt/ q̄ sue ment⁊ delicta nō nopocrisim uerūt: nihil meli⁹ eī q̄z seipm cogscere. Nam cognitio sui supbiā vitare discet: ⁊ laudib⁹ nō decipi pstabit. Nec paruū donū ē seipz cogscere. de ceł eī, pcessisse legit. Unū Macrob. li. j. ō somno Scipiōis. De celo inqt descēdit gnotos oliteos. i. scito teipz. Unū refert q̄ cuidā q̄rēti q̄ Exēplū itinere ad britudinē pueniret: rndit vox de celo. Si te agnouer⁊ brūs eris. Unū i fronte templi delphici oraculi hec snīa scripta fuit. Noī necessaria ē cognitio sui. Hec refert autor i sophilogio. li. ij. trac. iiij. c. v. de vana gl'ia. Sic ḡ habeť⁊ tres filias inanis gl'ie: vicz Jactātiā: psumptiōez nouitatū: ⁊ hypocrisim. Rogemus ḡ deū vt nobis det grām vitādi vanā gl'iaz cū filiab⁹ suis: ne hic mercedē opez nr̄oꝝ recipiamus: sed eternā quā speram⁹ ꝫsequamur per chūm dūm nostrū. Amen.

¶ De ptinacia q̄ est filia vane gl'ie
Sermo. xiiij.

AMē dico vobis receperūt mercedē suā. Matth. vj

Nota

Nota

¶ Sic audistis ī pcedēti sm̄one/ hec ꝺba saluatoꝛ⁊ nr̄i spēal'r dicta sūt de vanegl'iosis: ḡuis ⁊ exponť pūt de oīb⁹ pctoꝛib⁹ q̄ final'r in mortali vno vel pl'ib⁹ decedūt. ⁊ ales eī ī b mūdo recipiūt mercedē opez suoꝝ: sī q̄ bēa faciūt aut fecerūt. Et tō in futuro nō hēbūt expectare aliā mercedē: ꝫ eternā dānatōez ꝓ petis suis: de qb⁹ penitere nolueŕt vt potuissent. ꝫ illō Apoc. ij. Dedi illi temp⁹ vt peniteret: ⁊ nō vult penitere a fornicatiōe sua. Talib⁹ ḡ dicit dñs ī vbis chēat⁊. Amē dico vobis receperunt mercedē suā. Pro gra Aue maria. ¶ Amē dico vob rece. mer. suā vbi s. ¶ Quia ī pcedēti sm̄one dixi de trib⁹ filiab⁹ vane gl'ie: vicz Jactantia: pūptiōe nouitatū: ⁊ hypocrisi. Nunc ꝫnr̄ ī pnti ser. dicere intēdo ō ptinacia ⁊ discordia: q̄ etiā sūt filie vane gl'ie. Et ꝓmo de ptinacia. ¶ Ubi notādū ē: q̄ ptinacia est viciū siue pctm̄ p qđ hō nimis inīcit snīe sue/ nolēs cedere snīe meliori. Sic ḡ ptinax dī q̄ ī ꝫsiliꝫs ex vana gl'ia vult q̄ suū ꝫsiliū pferat⁊ alijs: ḡuis audiat alioꝝ ꝫsilia eq̄l'r bona vel forte meliora. Et sic defendit snīam suā siue ꝫsiliū suū vt vi

B De ptinacia.

deak ipe melꝰ ꝓsuluisse. Sic etiã ptinax dr q̃ determinãdo aliquã qõnẽ vl'ad eã rñdẽdo:ñ vl't addẽscere maiꝰ declaratiõi:sz innitr̃ sue sniẽ q̃si melꝰ i re sibi ꝓposita sapuerit z dixerit. Ita etiã ptinacia eẽ pr̃ i oñi re.i arte mechanica:i ꝓtractibꝰ:in referẽdo audita siue cõmissa vt si/ q̃s diẽ rem i arte sua sic fieri debere.z alij forte melꝰ sapiẽres dicũt aliter fieri debere. z ipe ñ vult ee dere sentẽtie sue. Sic si q̃s dr rem em/ ptã vl'venditã sic cõpatã vl'expositã tali ꝑcio. Et nõ vult recedere a sua snia licz alij aliter di/ cant in vitate. Uel q̃s dr se audisse hec vl' illa. Et alij aliꝫ dicũt zveriꝰ.z tñ ipe adhuc dẽfendit sentẽtiã suã:z sic de alijs. Un Jsid.x.li.Etym. diẽ q̃ ptinax dr qui est impudẽter tenens q̃si circa oĩa tenax. Et opponr̃ ptinacia vtuti pseu erãtie. Nã ptinax i ꝓpria snia pseuerat plꝰ q̃z oportz. eo q̃ i ꝓposito suo ad victoriã pseuerat

*Pertinax qs dicit. Scõm papiã aũt ptinax dr durus z pseuerãs/ impudẽs/obstinatꝰ/ irreuocabilis/indocilis. Est tñ vez q̃ nõ ois ptinacia ẽ pcm̃ mortale. sz solũ illa q̃ ẽ ꝛ dilectionẽ dei aut ꝓximi.ꝑ quã vicz hõ vult finaliꝫ q̃rere gl'iã suã aut nocumẽ tũ ꝓximi zc. Cõtingit em̃ qñq̃ aliquẽ eẽ ptina cẽz pſistentẽ i sensu suo ex ignorãtia vl'erroze. credẽs sensuz vl'opinionẽ suã eẽ meliorẽ alijs. Et sic ab ea nõ vult recedere. Sic fec̃ s.*Pasca/ sius. Refert b. Bze. i. viij. dialo. Q̃ b.*Pascasiꝰ ap.se.diaconꝰ mire scribat fuit:cultor paupe/ rũ:maxie vacãs elymaz pauplbꝰ z ꝓtẽptor fuit. Sed cũ sel'esset ꝓtentio õ electiõe pape.q̃s eli/ gendꝰ foret inter Simachũ z Laurẽtiũ.*Pa/ scasiꝰ elegit laurẽtiũ.quãuis oẽs alij vnanimit eligerẽt simachũ.Et sic i sua snia vsq̃ ad diem exitus sui pmansit.illũ ꝓferẽdo quẽ eꝓz iu/ dicio pesse sibi ecclia refutauit. Hic g̃ *Pasca/ sius cũ tpibꝰ simachi pape esset defunctꝰ.cius dalmaticã feretro suppositã.õmoniacꝰ retigit z saluatꝰ ẽ.post mlt'ũ ẽo tpõs Bermano capua no epõ:medici ꝑ corpis salute dicerauerũt vt i termis balnearet.Qui termas igressꝰ ꝓdictuz pascasiũ stantẽ z obsequẽtẽ i caloribꝰ inuenit. Quo viso vehemẽter exterremuit z q̃d illic tãꝰ vir faceret inq̃siuit. Cui ille rñdit.ꝑ nil'a alia cã in b̃ penali loco positꝰ sum.nisi qz in ptẽ lau rentij ꝓ simachũ ꝓsensi. Sed q̃so te ꝑ me dñm depcare.atq̃z i b̃ cog̃scens q̃ exaudit̃ sis si huc rediẽs me nõ iuenerꝫ. Qua õ re Bermanꝰ se i ꝓcibꝰ strinxit.z post paucos dies redijt.sz iã ꝓ/ dictũ pascasiũ i eodẽ loco minime inuenit. Qz em̃ ñ malicie sz ig̃rantie erroze peccauerat. pur gari post mozẽ potuit a pecõ.q̃ tñ credẽdũ ẽ. qz ex illa elymaz suaꝫ largitate b̃ obtinuit.vt tũc potuiſſz ꝑmereri veniã cũ iã nibil opari po tuisset.Ecce b.*Pascasiꝰ fuit magne scribat.et nõ ex malicia sz ex ig̃rãtia mansit i ptinacia.et tñ lõgo tpe.ꝑ eo vt dr Greg.punitꝰ fuit. Quã/ tũ g̃ fugiẽdũ sit cuilibet b̃ malũ ptinacie dili/

Mollis pseuerãs gẽer attẽdite.z q̃libet apõ se id mẽte reuoluat zc.Mollꝰ ẽo dr q̃ minꝰ q̃s oportz pseuerat. Per seuerãs aũt ſm q̃d oportz. Sic g̃ pseuerãtia est ꝟtus.ptinacia viciũ excessus sibi oppositũ. Et mollicies viciũ defectꝰ sibi oppositũ. Hec bre/ uiter de q̃rta filia inanis gl'ie.s.ptinacia.

¶ Scõo videndũ ẽ õ quita filia ianis gl'ie vicz discordia. B

*Pro q̃ notandũ q̃ discordia vt dr sã/ ctꝰ Tho.ij.ij.q.xxxvij.ar.j. est q̃dã disgrẽgatio volũtarũ:inq̃ntũ scz volũtas vniꝰ stat i vno:z volũtas alteriꝰ stat i alio. Q̃ aũt volũtas ali/ cuiꝰ i ꝓpo sistat.puenit ex b̃ q̃libꝫ ea q̃ sr̃ sua ꝓfert bis q̃ sũt alioꝫ.qõ cũ inordinate fit ptinet ad inanẽ gl'iaz z ad supbiã. Et iõ discordia per quã vnusq̃sq̃ seq̃r qõ suũ ẽ. z recedit ab eo qõ est alteriꝰ ponit filia ianis gl'ie. Hec sã. Tho. vbi s. Et tal'discordia aliq̃n ẽ pcm̃ mortl'e. ali q̃n veniale vt patebit infra. ¶ Circa hãc filiam £ inanis gl'ie Est q̃n. Ex q̃bꝰ causis ꝓueniat discor dia. *Rñr q̃ discordia ꝓuenit ex pl'ibꝰ causis:vez infra quãtũ sufficit ad ꝓpositũ.

Discordia pue nit ex sex cauſ
- Ex supbia siue vana gl'ia
- Ex auaricia
- Ex stulticia
- Ex tentatione diabolica
- Ex iratoꝫ ipportunitate
- Ex inuidia

¶ Pria causa discordie õr vana gl'ia siue supbia.qz vt dr Bze.xxxj.moza.vt prz i ꝓcedẽti ser mone ab initio.discordia ẽ filia vane gl'ie.Sic g̃ vana gl'ia siue supbia ẽ cã discordie.Supbi em̃ sp cũ alijs solẽt discordare.qz nullũ hñe vo/ lũt parẽ.nec aliquẽ dignũ reputãt suã societa/ te.nisi ex b̃ sibi credãt acqri honorẽ. Jlliꝰ h̃ em̃ stl'itudinẽ.dicũt nãles/q̃ vapoz q̃ de tra z ma/ ri surs̃ũ i regionẽ aerꝫ ascẽdit/ẽ cã nubiũ/toni/ truoꝫ/fulminũ/z turbinũ/ac aliarũ turbati/ uaꝫ impssionũ.vt prz i.j.Metheo. Sic fu era vapoz sube tpal'z vite mũdialis:q̃ ẽ vapoz ad modicũ apparẽs.q̃ p rapinas z exactiões eleuat õ sudore paupis pl'i laborãtis:cũ ascẽdit i ca/ put tyrannoꝫ z supboꝫ potẽriũ: videtes sub se hñe tãtũ pl'm:moꝫ ibi gnãt̃ nubes iraꝫ:toni trua cõminationũ/z grãdies rapinaꝫ/turbi/ nes tribulationũ/z pluuie lachrymaꝫ.quia ex spoliatõe paupeꝝ.sequũt imbres lachrymaꝫ/ z boim ꝑturbatio flentiũ:ſm illõ pr̃. Dũ sup/ bit impꝰ incẽdit paup. Tales aũt dissensiões z discordie inẽ magnates ñ ꝓcedũt aliũde.nisi ex supbie vapore q̃ alr̃ alr̃i se credit ꝓualere. Jd circo õr Sapiẽs ꝓuer.xiij. Jnẽ supbos sp iur/ gia sũt. Ules ꝓuenienẽ gallo ꝓpari pñt. *Nã siẽ gallꝰ cristam i capite gerit/ereꝰ incedit:cau/ dã leuat:libẽter cantat:calcaria portat:facilẽ z ꝑ nibilo cũ alijs gallis pugnat z certat. Sic moderni boies sũt i capite cristati ꝑ supbie va nitatẽ.z ꝑ icisionẽ capurioꝫ z alioꝫ vestimen/ toꝫ ad modũ cristẽ icedũt erecti.qz alios ꝓtem nũt ꝑ eoꝫ vanitatẽ/cantãt ꝑ vicos cantilenas dissolutas z voces fractas. vadũt calcaribꝰ et ensibꝰ cincti.sp ad lites pati.cautã eleuãt mł/ titudine fuoꝫ se seq̃ntiũ. Et ad nibilũ videnẽ

Exẽplũ nãle

c

vtiles q̄z ad pugnas ⁊ lites ⁊ discordias. Hoc dico ꝺ illꝫ q̄ paupeꝝ sudoꝛē sibi q̄rūt iuste vsurparc. Tkes ēt magꝫ ꝓncipib⁹ se solēt opponere. De ralib⁹ gallꝫ videt loq̄ scriptura ꝓuer. xxx vbi ꝺr. Hallꝰ succinctꝰ lūbis nō ē rex q̄ resistat ei. Ecce tā ꝓz quō supbia sit cā discordiarum.

¶ Scōa cā discordiaꝝ ꝺr auaricia. ꝓma em̄ discordie radix et cā fuit cupiditas habendi et possidēdi ɼena. Unꝫ Sen̄. in li. de q̄ruor vtuti bus. Quietissime viuerēt boies sup ɼā si hec duo ꝓnoia tollerenk/meū ⁊ tuū. Et plato i pbe drone. ꝙ pecuniaꝝ possessiōez vniuersa bella nob fiūt. Uidemꝰ ꝫ ad expientiā q̄ dicte. q̄n ꝙ auaricia filiꝰ discordat a pīe: frat a ffe ⁊ sozoꝛe: filia a mꝛe: ⁊ amicꝰ ab amico ⁊c. De ꝫ fingit

Fabula poetica

Ouiꝺ. xij. li. meta. fa. ij. Q Juna dea diuitiaꝝ ⁊ pallas dea sapiēcie: ⁊ venꝰ dea amoꝛs. silꝫ fuerūt ad nuptias mercurij vocate in concordia ⁊ vnitate. Et dea discordie ob ꝫ inimica q̄ ñ fuit ūuitata. nec ꝺ eaꝝ societate cogitauit discordiā ink eas gnāre. Et sic regnū troianoꝝ qꝺ stetit ꝓ diuitias sapiētiā ⁊ honoꝛē: delere ⁊ annihilare. Et ad ꝫ ꝙficiendū pomū aureū recepit: ⁊ ei inscripsit vt pulcriori dareť. ⁊ ink eas ꝓiecit ⁊ recessit. Cū aūt q̄libet pulcriozē esse ꝓtenderz et pomū hīc vellet. sunt adinuicē diuise. ⁊ sic eas discordes feē. Sic reuera q̄ntūcunq̄z sint alicꝫ amici ꝓpinqui ⁊ cognati. si tñ auaricia q̄ ē dea discordie. pomū aureū. i. bona ɼ alia ꝓiecit. statim incipiūt discordare. Et q̄libet vult potiozē partē vel totū hīc. Et sic gnāk discordie. sic se ꝓpe ꝓz i diuidēda hereditate ink frēs ⁊ sozoꝛes. Sic ⁊ ex auaricia gnāk bella: ꝓtentiōes: ōstructiōes pauperū. Ira ⁊ ink ciues ⁊ amicos/ꝓtentiōes de possessiōib⁹/diuisiōes ⁊ scismata/inimicicie ⁊ odia. ⁊ mlta alia mala. Unꝫ Eccl. xxxj ꝺr. Multi sūt i auro casus. i. mlti ceciderūt in petā ꝙ auꝝ. Et seq̄t ibidē ⌊Beatꝰ diues q̄ inuentꝰ ē sine macula⌋ s. cupiditate ⁊ auaricie⌊⁊ q̄ post auꝝ ñ abiit⌋ scz ꝓcupiscētiā malā⌊ nec sperauit i pecunia ⁊ thesaurꝫ⌋ i bis scz finē suū ꝓstituēdo. Et seq̄t⌊ Quis ē ⁊ laudabimꝰ eū⌋ q. d. ratꝰ ē ⁊ laude dignꝰ⌊ fec em̄ mirabilia i vita sua: q̄ pbatꝰ ē in illo⌋ scz auro ⌊⁊ pfectꝰ inuentus ē⌋ scz i opib⁹ miscōie ⁊ liberalitate⌋⁊ erit illi gl'ia eēna⌋ fm illꝫ Mat. xxv. Uenite be. pa. mei ⁊c. De hac auaricia siue ardoꝛe habēdi tēporalia: dic̄ Alanꝰ i li. de planctu. Et ipo cupiditate⌋ caldoꝛe rūpit fedus oīs ꝓpinq̄tate⌋ ⁊ amicicie. ⁊ q̄si effundunk viscera nālis cognatiōis extra se. dū hō amoꝛe habēdi obliuiscit patꝛs et mꝛis ⁊ oīs parētele sue. Sic ḡ ꝓz: q̄ cupiditas est cā ⁊ ꝓncipiū discordie. Unꝫ Sene. in ꝓuerb. ait. Principiū discordie ē aliqꝺ ex cōi suū facere. Et tali cupiditate ñ exñte: cēnt i q̄ete ⁊ ꝓcordia oia. si vicz hec duo ꝓnoia ñ cēnt meū ⁊ tuū vt ꝓz ꝑ. D. Tpalia em̄ ⁊ mūdana: ñ solū diuiserūt boices mundanos: imo ꝓiarchas scōs ⁊ iustos. Abraā em̄ ⁊ loth seq̄t ꝫ abinuicē diuiserūt. De q̄b⁹ ꝺr Hen̄. xiij. q̄ neq̄bāt habitare pa⁹rieter: q̄ possessio eoꝝ erat nimia. q̄ntūcunq̄z em̄ cupidis ⁊ auaꝝ sit possessio magꝫ nō sufficit ꝫ conank ad vlciora acq̄rēda. q̄ q̄ sine alioꝝ oīz defectu nō ꝓt hīc. seq̄t malū dissensiōis ⁊ discordie. Jō dic̄ Amb. i li. de ꝓiarchis. Nlla spacia sat̄ sūt discordātib⁹: q̄eꝛ ⁊ pacifice⌋ cētā angusta abundāt. ¶ Tertia cā discordie ꝺr stulticia Sūt nanq̄z mlti stulti ⁊ leues q̄ oīa credūt q̄ a suſurronib⁹ eis dicunk. Susurratio em̄ ē aptissimū ⁊strumētū ad discordias seminādas. Unꝫ Eccl. xx viij. Susurro ⁊ bilinguis maledictus. mltos em̄ turbauit pacē hītes. Et puer. xxvj. Cū defecerit lig̃ extinguet ignis: ⁊ suſurroe sub tracto iurgia ꝙescūt. Et vbi ꝑ. Eccl. xxviij. ꝺr. Lingua ɼia mlt⁹ cōmouit. vicz suſurrōis ⁊c. ⁊ seq̄t. ⁊ dispsit illos ꝺ gēte i gētē. ciuates muratas diuitū ꝺstruxit ⁊ domos magtoꝝ effodit. ⁊ turres pl'oꝝ ꝙcidit ⁊ gētes fortes dissoluit. mlt⁹ res fortes eiecit ⁊ ꝓuauit illas laboꝛib⁹ suis. q̄ respic illā ñ bēbit requiē. nec amicū in q̄ reqeſcat. flagelli plaga liuoꝛē faē. plaga aūt lingue cōminuet ossa. Hec ibi. Dī aūt lingua ɼia: lingua deꝛactoꝝ aut suſurronis: ⁊ eoꝝ q̄ alioꝝ ɼia q̄ ꝺr pl⁹ attēdētes q̄s suā libēter alioꝝ vitā ꝺscribūt Quis nā sufficeret cnūerare discordias/q̄ exoꝛte sūt sepi⁹ iter ciues: ink vicinos: ink dnos: ink ꝓl'os: iter vxoꝛē ⁊ vir: ink frēs ⁊ sozoꝛes: inter parētes ⁊ filios ⁊ filias: ꝓt suſurrōes ⁊ detractoꝛes. O lingua ignita: venenata ⁊ maledicta. O ligua crudeliozi oi bestia. tu es ⁊strumētū diaboli: tu es sagitta vulnerans/tu es acutissim⁹ ensis. ꝓt ea suſurratio ponit ink ḡuia petā q̄ execrat deꝰ. De q̄b⁹ sapiēs ꝺr Prouerb. vj. Sex sūt q̄ odit dns. ⁊ septimū detestat aīa eiꝰ. Oculos sublimes/linguā mēdacē/manus effundētes innoxiū sanguinē. Coꝛ machinās cogitatiōes pessimas/pedes veloces ad currēdū i malū/ꝓferentē mēdacia testē fallacē. ⁊ eū q̄ seminat iter frēs discordias. Ecce ꝓmū petm̄ qꝺ deꝰ odit ē elatio supbie. Unꝫ ꝺr ⌊oculos sublimes⌋ Nā ꝑ oc'os ꝓpie supbia iudicat. Secūdū ē lingue deceptio. vñ ꝺr⌊ linguā mēdacē⌋ ꝑ quā intelligit gnālit oē petm̄ lingue. Tertiū ē effusio sanguis innocēt̄ ꝙsone: ibi ⌊⁊ manꝰ effun. san. inoꝝ.⌋ Quartū ē cogitatio neq̄tie: ibi. ⌊coꝛ mach. ꝓza. cogi.⌋ Quintū ē solicita ꝑcuratō calūnie alt'i⁹: ibi⌊ pedes velo. ad cur. in malū⌋ Nā ad ea q̄ dei sūt pcōzes sunt tardissimi: ad mala ꝺo velocissimi. Sextū qꝺ odit deꝰ ē falsi testimonij ꝙpositio: ibi ⌊ꝓferētē men. test. fal.⌋ Septimū ē boni vniuersal' ipugtio vl' destructio: ibi⌊ ⁊ eū q̄ se. ink fra. dis.⌋ Illꝺ ḡ q̄li pessimū ink ceteꝛa ꝺestat aīa dei. i. abominat. licet ei oīa petā odiat dns. ꝫ tñ ꝺestat ⁊ abominat tāq̄z petis oīb⁹ gui⁹. Unꝫ Beda sup Marcū. Et habenk ꝛba. xj. q. iij. Abiit iudas ⁊c. ꝺc. q̄ Qui societatē fractitat̄ discordie peste cōmaculat. deū q̄ charitas ē tāq̄z iudas ꝓdit. Et maxie vt ibidē ꝺr: cū ñ ifirmitate vl' ignōrātia ꝺs peccat. ſz i silicudinē inde opcunicatē q̄rit. q̄libet arbitria

Ecclīa de discordia

absentib⁹/mẽdacio ꝟitatẽ/z ꝟtutẽ crimie mu/
ter. Glo. ibidẽ ꝺr. arbitris. i. bonis viꝛ. siẽ Ju/
das captauit absentiã apl'oꝝ. Et sup ꝟbo [in/
ifirmitate Ꝺr Glo. corpis. qꝺ intelligẽdũ ẽ ꝺũ ex
ifirmitate corpis ꝙs demẽs facꝰ fuerit: vt diſ/
cordias faciat z cetera mala. Nã talꝭ ifirmꝰ ne
scit ꝙd faciat. vt ꝺr glo. Et ꝺ cl'i ifirmitate intel/
ligẽdũ ẽ vt ꝺr rosariꝰ. vt hꝫ. xv. q. j. aliꝙs. ꝛc. il
la. ¶ Est ẽm attendẽdũ: qꝰ ñ solũ discordias se/
minãtes sũt ira mali. ſꝫ z illi nõ sũt sine culpa.
ꝙ a suſurronib⁹ z ꝺracteoꝝib⁹ sibi cauere nolũt
z cl'es libẽter audiũt. Et vtinã ml'ti ꝟ aduerte/
rẽt. z ꝓsciaꝫ suã ꝺ rãro malo examiarẽt z purga
rẽt. ¶ Quarta cã discordie ẽ rencrario diaboli/
ca. Quia ẽm diabolꝰ scit qꝰ p ꝓcordie vnitatẽ
filij ꝺei ꝓgregãt i vnũ z suũ subꝛfugiũt ꝺñiuꝫ
nihil rãtũ timet vt ꝺr Hugo sup puer. vj. c. siẽ
ꝓcordie vnitatẽ. Uñ ꝺ eccl'ia ꝺi Lañ. vj. qꝰ ẽ ter
ribil' vt castroꝝ acies ordinata. Idcirco sciẽs qꝰ
hãc nõ ꝓt meliꝰ ꝺstruere ꝙ p iñissiõez discoꝛ/
die ꝙ oẽ bonũ nosciꝫ corrumpe. Uñ Eccl'i. xxj.
Obiurgatio z iuria ãnihilãt subam. Ubi ꝺic
glo. ꝓcordia pue res crescunt: discordia maxie
dilabũꝫ. Jdẽ ꝺr Salustiꝰ i Jugurtinis. Et Am
bro. li. ꝺ offi. ꝺr. Diabolꝰ sume nitiꝫ i oi scã cõ/
gregatione discordias gnãre z pacificos suis
suggestiõib⁹ ad dissensiões excitare. Nouit ei
qꝰ p discordias facillime ciuitates destruũꝫ. et
hoies ad iniqtates varias ꝺducũꝫ. Ex discoꝛ/
dia ẽm nascunꝫ: ire/iuidie/rapine/ciuitatũ p/
ditiões/z ẽraꝝ ruine ꝛc. Jõ ꝺr Uege. ꝺ re mili.
Qꝫ sapiẽꝛ ducꝫ ẽ inẽ hostes discordias semi/
nare. qꝛ facilꝰ vincunꝫ disiũcti qꝫ silꝫ ꝓcorditer
iuncti z vincti. Diabolꝰ ꝝ tãꝫ ꝓnceps hꝰ mõi
z rex sup oẽs filios supbie nitiꝫ inẽ bonos dis
cordias semiare: vt facilꝰ eos possit subiuga/
re. Uñ silꝫ ẽ illi lapidi: ꝺ ꝙ ꝺr Solinꝰ ꝺ mira/
bilib⁹ mõi. qꝰ vbicũqꝫ extat discordias excita t.
¶ Quinta cã discordie: ẽ ira oꝝ hoim ꝓpter uni
tas. Hõ ẽm colera accẽsus z ira iflãmatꝰ: cũ i/
pertũe alijs loqꝫ z minaꝫ rixas. discordias ſ puo
cat z dissensiões: ac lites suscitat. Uñ puer. xv
Hõ iracũdus suscitat rixas. Et Eccl'i. xxviij.
Hõ iracũdꝰ incẽdit lites. Sic ei dulciꝫ hoies
alloq̃ns dissensiões sedat. ita dure z ꝓpertũe se
babẽs ꝓrtiões z discordias ꝓuocat. Uñ puer.
xxx. Qui vehemẽter emũgit elicit sanguinẽ. ꝙ
ꝓuocat rixas ꝙ ꝺ discordias. Ubi ꝺr Hiero.
Qui modeste alloqꝫ ꝓxim/gtũ accipit rũsuꝫ. z
ꝙſi ꝺ vberib⁹ i ꝙb⁹ ẽ lac butyꝝ exꝑmit. ſꝫ ꝙ in/
epto ꝟbo ex ira: discordiã ex fraꝛno affectu ꝓ/
uocat. ꝙſi vlera modũ emũgẽs sanguinẽ fun/
dit. Per irã ei vt ꝺr Bre. v. mo. cõcordia rũpit.
siẽ scptũ ẽ. vir aniosus parit rixas. z vir iracũ/
dus effodit petrã. Jracũdꝰ ꝙpe petrã effodit. qꝛ
malos ꝙs icaute ad discordiã ꝓuocat peiores
faẽ. Hec Bre. De ꝫ hẽiꝰ exꝑm qꝺ legit i histo/
ria Alexãdri. qꝰ pax añ mortẽ alexãdri: mlt'er
pepit mõſtꝝ mirabile exercitꝰ sui. qꝺ supi⁹ ba
buit spẽm bũanã: z iferi⁹ ẽmiabaꝫ i bestiã: cir/
ca renes: z capitib⁹ diũsoꝝ. aialiũ erat circũſe/
ptũ. Et erãt capita: leõis: leopardi: apri z canis.
Et ꝫ augures dixeꝛ siꝝre regẽ moꝛituꝝ: qꝛ hõ
ẽmiabaꝫ i bestiã. z successores suos ꝝuel discoꝛ
dias habituros. eo qꝰ mõſtꝝ illꝺ habuit pl'ita/
tẽ capitũ. diũsaꝝ spẽꝝ inẽ se differẽtiũ. Sic re
uera moral'r. qlibet cõitas ẽ tãꝫ vnũ coꝛpus z
vnũ suppositũ: vt ꝺr Plutar. i lib. de istructiõe
troiani belli. Illꝺ suppositũ si ẽ mõstruosũ z ex
diũsitate mẽbꝛoꝝ dissil'iũ cõpaginatũ. i. ex ꝙꝛie
tate amicoꝝ diuisũ. seqꝫ idubie dissensiõis et
discordie malũ. qñ. s. vnꝰ hꝫ caput leõis ꝙ irã z
crudelitatẽ. aliꝰ lupi ꝙ auariciã z rapacitatez.
aliꝰ canis ꝙ ingluuiẽ z isatiabilitatẽ. aliꝰ tau/
ri ꝙ stoliditatẽ. aliꝰ vulpis ꝙ astutie calliditatẽ
z aliꝰ gliꝛ ꝙ somnolẽtiã z ociositatẽ. aliꝰ byrci
ꝙ imũdiciã z feditatẽ. aliꝰ eq̃ z muli ꝙ lubꝛici/
tatẽ. aliꝰ asini per pigriciã z tarditatẽ. vt vult
Anſel'. i li. ꝺ sil'itudib⁹. c. xcj. Ex talib⁹ nõ ꝓt ꝙs
hĩe ꝓcordie vnitatẽ. Qꝛ vt ꝺr poeta. Diſparib⁹
bob⁹ nũq̃ trabiꝫ bñ curꝛ⁹. Hic i lege, phibẽꝫ ne
ĩ boue z asino sil'areꝫ Deuꝫ. xxij. qꝛ ñ ꝓt ꝓcoꝛ/
dare eo qꝰ bos ẽ foꝛꝛ. in pte anteriori: asinꝰ ꝟo
ĩ posteriori. sic ex diũsa volũtate oriꝫ malũ diſ/
cordie. In cuiꝰ signũ ꝺr Aꝫ. xxiij. Facta ẽ diſ/
sensio ĩter pharisẽos z saduceos ꝛc. ¶ Sexta J
z vltia cã discordie ẽ inuidia. Inuidi ẽm vidẽ/
tes aliꝙs pacifice z vnanimiẽ cõmanere. solẽt
eos ꝺractiõib⁹ z muruis dilaniatiõib⁹ ab inui
cẽ separare. nõ poterẽs eoꝝ vanitatẽ sustinere. Exẽplũ
Sic ẽ fingit Statiꝰ i thebaiꝺ. qꝰ cadinꝰ agrico
la ꝙdã fuit: ꝙ occisum serpẽtẽ in ꝙdã fonte iue/
nit: z dentes illi⁹ serpẽtꝭ accipiẽs eos i ẽrã se/
minauit. ex ꝙb⁹ mox nati sũt armati milites ꝛ
se pugnantes: litigãtes z discordãtes. Cadinꝰ in
terꝛꝝ ꝓꝛ obscurꝰ: ꝓ quẽ accipiꝫ iuidꝰ: qꝛ vt dicit
Oui. ij. meta. fabula. xxx. Inuidia bitat in do/ Inuidia
mo subꝛanea: nll'o lũine illustrata: caligine ce
ca: qꝛ inuidi excecanꝫ qꝰ nullũ alioꝝ bonũ ꝓnt
videre. excecauit ẽm eos malicia eoꝝ. Sap. ij.
Et sine lũine moꝛãꝫ. qꝛ occulta loca petunt vbi ꝺractoꝛ.
hoib⁹ obloquũꝫ. hi ꝓpẽtes iuenitũr: cũ astutiaꝫ
ꝓpẽtinã ꝓ quã hoies abiuicẽ possint separi ex/
cogitãt. Serpẽs ẽm callidioꝛ ẽ unceꝫ animalib⁹
Gen. iij. Dentes i ẽrã seminãt: cũ ꝟbo ꝺractio
nis: venenosa ꝛ bonos hoies sub colore cõpaſ/
sionis ꝓpalãt. Uñ z Bernꝺ. detractoꝛꝫ linguã vi
perã z ifectiuã noiauit. in Floꝛ. li. vj. c. xxij. Ex
ꝙb⁹ armati milites creſcũt z ꝛ se pugnãt. iq̃/
tũ ex cl'i detractiõe: odie: rixe: z dissensiões: diſ/
cordie z ipugtiões hostiles muruo ꝓueniũt ac
pullulãt. De cl'i iniq̃ semiatoꝛe ꝺr puer. vj. Loꝛ
qꝺ machiaꝫ malũ: oi ꝛpe iurgia semiat. Hec et
meret ad Gal'. vj. Et ꝙ semiati bñdictiõib⁹ ꝺ be
nedictiõib⁹ z meret. ij. ad Loꝛ. ix. Ex ꝙb⁹ ꝓclu/
diꝫ qꝰ cuilibet ẽ necariũ vt linguã suã a semie
discordiaꝫ refrenet. Sic ꝙ habetis sex causas
discordie. Rogemꝰ ꝙ ꝺeũ vt suã nob gꝛaz lar/
giaꝫ ꝓ quã oẽm discordiã excludam⁹: z i vera
vnione z ꝓcordia ꝺ viuam⁹: vt tãdẽ cũ omib⁹

Exẽplũ de discordia

scis ꝓcorditer deū eternaliꝫ laudem⁹ Amen.

¶ De discordia q̄ est filia superbie.
Sermo. xv.

SEminātē iter fra: tres discordias detestaꝫ dn⁹ Proner. vj. sniaꝫr. In p̄cedēti ꝺmōe audistꝭ ō duab⁹ filiab⁹ vane gl'ie. vicz p̄tinacia z discor/dia. Quid sit p̄tinacia z quō fieri ḥz. Quid sit ēt discordia. Et q⁹ ex ſex cauſ ꝓtigit. vicz vana gl'ia: auaricia/ſtultricia/tentatō diabolica/ira iꝑtuna/z iuidia. Sz q⁹ vt ōr i tbēare discordiā ſpēaꝫr detestaꝫ dn⁹ inſ ſeptē ḡuia petā q̄ odit vt ꝓz i ꝓce. ſer. f. Jō adhuc pl'a dicere cogitaui de ꝺ petō peſſimo discordie q̄ntū ad eiꝰ tripliceꝫ diſtictiōeꝫ. Et postea ſi tp̄s aderit. q̄ñ sit petm̄ mortale aut vēiale. Et q̄ mala ſequūt ex discor dia gnāliꝫr p̄ter ea q̄ dicta sūt i p̄ce. ſer. Pro gr'a Aue maria. ¶ Seminatē inē frēs discordias

B ¶ Circa hec ꝺba tbēaꝫ. Prio ē ad/ (zē. vbi s. ti. erēdū q⁹ triplex ē discordia. dānabiliꝫ z piculo ſa. Pria ſcismatice p̄nitaꝫ. Scōa ciuiliꝫ p̄tialiꝫ taꝫ ſiue ciuiū. Tertia iporrabiliꝫ ſocietaꝫ. Prima q̄ discordia est ſcismatice p̄nitaꝫ. i. ſcisma. Est āt ſcisma vicīū: q̄ ꝺs sūmo pōtifici subesse recuſar. z mēbris eccl'ie subiectꝫ cōicare ñ vult Scisma q̄ꝺē ē nomē grecū: q̄ꝺ latine ſcissuraꝫ ſonat. xxiij. q. j. Scisma. Est āt petm̄ mortle:

Scisma z bereſis differūt q⁹ ꝓtiaꝫ charitati eccl'iastice vnitaꝫ. ¶ Ubi est notādū q⁹ differētia est inē bereſim z ſcisma. q⁹ bereſ opponit directe z p ſe fidei. vt ōr s. Tho. ij. ij. q. xxxix. ar. j. i ſoluōe ꝟme rōnis. Et ſcisma p ſe opponit eccl'iastice vnitaꝫ charitati. Unde Hiero. xxiij. q. iij. c. Inē bereſim. ōr. Inē bere/ſim z ſcisma ꝺ arbitror inēsse q⁹ bereſ puerſū dogma ḥz. Scisma aūt ab eccl'ia ſepat. Cōtra ſcismaticos dī i. c. j. ō sū. tri. z fi. ca. Una ē fide lūs vniūſal' eccl'ia ex quā null⁹ oīno saluaꝫ. Et xxiij. q. j. c. Loqſ. Lyban⁹ air. Loqſ dns ad Pe trū. Ego dico tibi: q⁹ tu es petr⁹: z ſup hāc pe/trā edificabo eccl'iam meā. Sup vnū edificat eccl'iaz. Et q̄uis apl'is oīb⁹ p⁹ resurrectōeꝫ suā parē p̄rē tribuat z dicat. Sic misit me pat̄ et ego mitto vos. accipite ſpm̄ſcm̄ zē. Tñ vt vni tatē manifestaret/vnitaꝫ ciuſdē originem ab vno icipiētē/ſua aūctē diſposuit. Ad idē est. c. alien⁹. c. oīb⁹. z. c. q̄m̄ vet⁹. cadē cā z questiōe.

B ¶ Sz ꝺ oritꝫ dubiū. Quid si duo vl' pl'es sūt Scisma tic⁹ q̄s ōr ī eccl'ia gerētes se ꝓ papa: z q̄libet hoꝝ ḥz suā se q̄la: q̄s eoꝝ dicet ſcismatic⁹ cum suis ſeq̄ēb⁹: Rñdēdū ē q⁹ aut ꝓstat aut cōit renet q⁹ q̄libet eoꝝ ītrusus ē. i. ñ canōice electꝰ. aut ꝓstat vnū eoꝝ canonice z rite electum: vicz a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū z sine violētia. z postea ali⁹ supin/ductꝰ. Aut dubitaꝫ q̄s illoꝝ sit canonice electꝰ vn⁹ vl' alt'. In ꝓmo casu null⁹ coꝝ ē papa. Sz q̄/libet eoꝝ ſcismatic⁹ cū his q̄ ſcierēt sequūt ipꝫ: z excōicati sūt ipo facto. Extra ō elec. c. liczs. Et de ꝺ loqſ. c. Si duo. lxxix. di. vbi dī. Si duo forte ꝓra fas temeritate cōcertatiū fuerīt ordinati ī fūmos pōtifices: nullū ex eis futuꝝ sacerdotē. i. sūmū pōtificē ꝓmittam⁹. Sz illū solum ī sede apl'ica ꝓmāsuꝝ censem⁹: quē ex nūero clerico/rū. i. cardinaliū noua ordinatiōe diuinū iudi/ciū z vniūſitas ꝓsensus elegerit. Nec obstat q⁹ ꝺ statuit Honoriꝰ auguſt⁹. z ad ipatorē ñ ſpe/ctat statuere aliq̄d ō electiōib⁹ eccl'ie: sic nec de reb⁹ alijs eccl'iastic. vt. xcvj. dist. c. Bñ q̄dē. Oz vt ōr ī glo. in p̄fat. c. Si duo. Honoriꝰ fec illō rogatu eccie: z eccl'ia approbauit. tō rōne appro bationis statutū illō valet q̄i fecisset eccl'ia. Qñ q̄ ꝓstat nullū eoꝝ canonice electū. vt qz ñ a car dinalib⁹: sz ab alijs. In q̄ casu loq̄t. c. Sicḥs ex ep̄is. z. c. Sicḥs pecunia. lxxix. di. Uel si a cardi nalib⁹ ñ rñ a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū. vt i. c. licz. de elec. q̄ rali adhereret vere scismatic⁹ ē. Et p ꝓciliū, puideūdū esset: cū cardiales hmōi eēnt in ꝓcertatiōe. al's si ipi cardinales aliū eligerēt: il/le esset ver⁹ apl'ic⁹. ¶ Et nota q⁹ ex ꝺ q⁹ electio pape simoniace facta eēt a cardinalib⁹: dūmō al's rite cessare ñ p̄t nec tolli q̄n sit verus papa. Et sil'r q̄ntūcūq̄ criminosus z irregularis esset electꝰ. vt ōr glo. i. c. Sicḥs pecunia. Hec ō ꝓmo casu. ¶ Jn ſcō casu. s. dū ꝓstat vnū canonice C electū: z postea ali⁹ se intruſit fec: sic Lozneli⁹ papa q̄ Fabiano succeſſit. q̄ post eum canonice creatū Nouacian⁹ q̄ꝺ papā se fec: vt ōr. vij. q. j. Facꝰ ē. Et. c. Nouacian⁹. rūc p̄m⁹ ē ver⁹ pa/pa: z ſcōs apostatic⁹ z scismatic⁹ cū ſeq̄ēb⁹ eiꝰ Sic sub Eugenio ītio factū ē scisma tpe beati Tpe ſcī Bernardi. Nā ipo Eugenio rite electo aliꝰ in/truſus ē. sz meritꝭ z labore ſcī Bern̄. scisma il/lud ablatū fuit remanēte Eugenio i apl'ica ſe Bern̄. fa crū est ſc de. Deide sub Joāne. xxij. factū ē aliud scisma sma Nā cū ipe declararet foze hereticos q̄ assereret chm̄ nihil habuisse i cōi etiā mobile. q̄ꝺā fra/ticelli nūcupati ō opinōe: dixerūt ipz papā Jo annē hereticū cū ſucceſſorib⁹ z ſeq̄ēb⁹ eiꝰ: z he/cerūt aliū papā pīk. Greci aūt circa annū dn̄i nongēteſimū ſcisma faciētes i bereſim icidert. Hereſis ō ſpūſcō dānatā. ex de sū. tri. z fide catho. c. j. grecoꝝ li. vj. Sz reduci fuere ad eccl'ie vnitatē tpe Eu genij q̄rti. ¶ Jn ītio ꝺo casu cū dubiū ē: q̄s ꝺo D rū duoꝝ sit canonice electꝰ: puta qz electio ꝓmi Tertius ōr facta p merū: q̄ cadit in ꝓstantē vic. q̄uis a casus duab⁹ ptib⁹ cardialiū: postmodū ab eis fit ele ctio sine violētia z meru q̄cūq̄. Sic accidit ca Exēplū sus circa annos dn̄i. Mcclxxx. Naz mortuo Gregorio. xj. cardiales debēres ꝓcedere ad ele ctionē successor⁹ (vt ōr. fuerit a romānis cōmina ti q⁹ occiderēt si ñ eligerēt italicū aliquē. Elege rūt q̄ archiep̄m Barēsem: q̄ tūc erat rome/ex p̄ mētes ei q⁹ eligebāt eū ad vitandū ꝑiculū: seu fingebāt eligere. Electo igit illo/q̄ Urban⁹. vj dict⁹ ē: ille (vt ferē) dixit. q⁹ si volebāt eū eligere volūtarie eligerēt. qz intēdebat esse papa. Pu/blicato igit Urbano papa: z a cardinalib⁹ ipis adorato z ꝓsecrato. ō ꝓsensu eoꝝ ac ꝓncipib⁹ cbīanitatꝭ ac p eos ꝺcato q⁹ canōice eēt electꝰ.

Inde ad alīc̄ mēses ip̄i recesserūt ab eo. z fugiē
res ad ciuitatē Fundēsem/q̄ ē i ꝓncipio regni:
ibi elegerūt aliū/q̄ dicr⁹ ē Clemēs sext⁹:q̄ trās
tulit curiā suā i Auionē. Illūq; venerata est ꝑ
papa tota Frācia z hispania z carbalonia. Alēi
xo.s. Urbano adhesit Italia/Alemania z bun
garia. Perseuerauitq; h̄ pessimū scisma vltra
xxx.annos. Cū g̃ h̄ cēt dubiū ex ig̃rātia facti:q;
exceptis cardinalibꝫ z pauc⁹ alijs tūc p̄nēibꝫ:ce/
teri scire ñ poterāt si talia sic ꝓcesserūt vl' aliter:
cū diuersi diuīsimode referrēt:z partim ēt ig̃rā
tia iuris.q; dubiū erat apd̄ pitissimos vtq; fu/
erit tal' met⁹ q̄ cadere potuit i ꝓstātē vtq; vl' nō
Uel ēt q; p⁹ electiōez habuerūt ep̄s ad receden
dū z ñ fecerūt. Imo p signa exp̄ssa oñderūt vo
lūtarie z libere facā electionē. Jn illo g̃ scisma
re illi ꝓprie erāt scismatici/q̄ sciētes factū ꝫ iu/
ra vl' ꝫ ꝓsciam faciebāt:dicti amore vel odio
vl' ābitiōe aut cupiditate. Alij xo excusabant
ēt adherēdo ei q̄ nō erat ver⁹ papa:quē tñ ipsi
credebāt vez. Et q̄uis vna ꝑs excōicarer alte/
rā.tñ q̄ simplr iberebāt excusari videbant. Du
rante xo illo scismate post Urbanū successit ex
alta pte Bonifaci⁹ non⁹. Bonifacio successit
Innocēti⁹ sext⁹. Innocētio Gregorius.xij. Ex
alia pte Clemēti successit Bñdictus.xij. Sub
bis aūt.s. Gregorio.xij.ex vna pte:z Bñdicto
ex alta:fcm̄ ē aliō scisma Anno dñi. M.cccc
Nā recedētibꝫ cardinalibꝫ ab vtroq; papa z que
nētibꝫ Pisis ꝓcilū celebrātibꝫ:depositis illis
duob⁹.s. Gregorio z Bñdicto:sub ea vicz rōne
q; dicebant scandalizare facto suo publico ro/
tā eccl'iaz:cui ñ vellēt ꝓuenire isim' i aliq̄ vno
loco vt ꝓmiserāt z iurauerūt. Demū creat⁹ ē.
Pisis Alexāder papa:q̄ fuit Petr⁹ de candia:
ordis minoꝝ.cui successit Joānes.xxiij.Bono
nie electꝰ. Et cū pene oēs reges z ꝓncipes chīa
nitat⁹ dimissis Gregorio z Bñdicto:obedien/
tiā dedissent Alexādro z successori suo:tñ ad/
huc maxim dubiū erat vtq; cā ꝓpē quā creatus
fuit Alexāder:vicz q; Grego.z Bñdict⁹ scāda
lizabāt eccl'iaz esset vera: nihilomin⁹ ex q̄cūq;
trīū ptiū:q̄cunq; simplr credebat suū verū pa
pā z ñ alios mor⁹ ꝓscie dicramie: pat⁹ ēt adhe
rere alti si h̄ sibi ꝓstaret:excusatus credit vicio
scismat⁹ z sentētijs ei⁹. Cui⁹ signū ē q; i q̄libet
obediētia erāt mlti pitissimi z sci viri. Nā sub
Urbano z Bonifacio fuit scā Brigida:z scā
Catharina ō Senis. Sub Clemēte z Bñdcō
ex alia pte fuit b. Petr⁹ ō luciburgo clar⁹ mi/
raculi. Sub Bñdicto ēt fuit scūs Uincē.ordi
nis p̄dicatoꝝ. Tādē ꝓgregato ꝓcilio ꝓstantie
Grego. pfat⁹ spōte renūciauit p Carolū ō ma
latest⁹ suū i h̄ ꝑcuratorē. Joānes.xxiij. fugā ar
ripuit.sz capt⁹ p ip̄atorē Sigismūdū regē hū/
garie z Bohemie:redijt z randē deposit⁹ fuit.
Bñdict⁹ ēt q; nec venire nec mittere voluit:de
posit⁹ fuit. vbi creat⁹ fuit dñs Oddo ō colūna
cardinal':q̄ fuit Martin⁹ papa q̄nt⁹. Sic g̃ ꝑz
rñsio ad dubiū/q̄s dicat scismatic⁹ si duo vel
plures se gerāt ꝑ papa sm tres casus sup̄ exp̄s
sos. ¶ Ex p̄missis g̃ ꝑz q; tpe scismat⁹ laici du
bitārent q̄s sit ver⁹ papa sūt mlti magi⁹ securi
q̄ doctissimi clerici.q; suffic̄ laicis illū ꝑ papa
tenere:quē eor⁹ ep̄us siue eccl'ia ordinata appro/
bat z p eccl'iam tenet: vl' cui obedit.nisi exp̄sse cog/
scerēt laici/intelligēres/z docti ꝫciū. z ep̄m for/
te ꝑ vno port⁹ q̄ ꝑ alio male affectū. Sz illō ñ
debēt cl'es laici ō faciū iudicare:neq; plus sape
q̄ oportz zc. ¶ Scōa ē discordia ciuil' ꝓtialita/ E
tis:qñ ciues relicto amore cōis boni:ꝓ errēt es De custo
q; ōia ad ꝓpriū ꝓmodū discordāt ab iuicē. Nā dia ciuil'
vt inq̄t Arist.ij. poli. Ciuilitas q̄dā cōicatio ē. ꝓtiali ra/
Et ibidē. Politica ē ordo q̄dā inhabitātiū ciui tis
tatē. Qñ g̃ ciues ñ regunt sm ordinē nec sē cōi
cant:ad dissensiōes ventūr. Tales heu nr̄is
ꝓtib⁹ q̄si i oib⁹ ciuitatib⁹ exist̄t. ꝓpē q̄ō z pl'es
ciuitates ōstructe sc'i Italia ēt i Alemania aut
i pauptatē redacte. Exēplū hēm⁹ in wienna:in
Mogūtia:i Leodio:i regno Hūgarie: Bude
z i pl'ib⁹ alijs loc⁹:i q̄b⁹ ciues erāt potētissimi.
q̄les aūt nūc sē ad oculuꝫ videm⁹. Custodiat
nos de⁹ a tāto malo h̄ parauie. Jōo sc̄ptū est ꝑ
Sapiētē ꝓpter.xxix. Oēs hoīes pestilētes dissi
pāt ciuitatē. Ecōuerso ōr ibidē.xj.c. Jn bñdicti
one iustoꝝ exaltabit ciuitas. Et sequē. z ore ip̄o/
rū subuert̄. Impij eq̄dē ñ ꝓriales ñ reipublice/ qui p̄sūt
sz ꝑpe vtilitati sp inuigilāt. Cōtra q̄s ait Cas/ ciuitati/
sio.li.iij.epl'a. Nobilissimi ciuis ē p̄ie sue au/ bus dñt
gmēta cogitare. Et Tull⁹.j.de officijs ōr. Oij hīe duo
no q̄ reipublice p̄sūt fuent duo ꝓcepta. Plato documē/
nis. Unū vt vtilitatē ciuiū sic tueant:vt q̄cūq; ra
agūt ad eā reuocāt:obliti cōmodoꝝ suoꝝ. Lō/
trariū faciūt supiores q̄ parati sūt audire cau/
sas diuitū z portioꝝ i ciuitate: vl' ꝫsanguineoꝝ
aut affiniū/z illas iusticia magnificare: cā aūt
paupeꝝ nō igredit ad eos. z h̄ ꝓpē cōmodū ꝓ/
priū.q; pl⁹ vtilitat⁹ sperāt se ꝫsequ a diuite q̄s a
paupe. Alteꝝ documētū vt totū corp⁹ reipu/
blice curēt:ne dū ptē aliquā tueant/reliq̄s desē
rāt. Ut em̄ tutela sic ꝓcuratio reipublice ad co
rū vtilitatē q̄ cōmissa sūt/ñ ad eoꝝ q̄b⁹ cōmis/
sa ē/gerēda est. Aut⁹ parti ciuiū ꝫsulūt z ptē
negligūt:rem ꝓnciosissimā i ciuitatē inducūt
seditionē arq; discordiā. Aū vult Aug.li.ij.ō
ciui.dei.c.xxj.z sīl'r li.xvij.c.xiij.q̄ libet i ciui
tate dz ēe sic vna lra i fmōe:vel sic vna chorda
i cithara.q̄ cū bn̄ fuerit cū alijs ordinata ꝫsun/
git ꝓcent⁹ armonias ex sonis bn̄ distict⁹. Sic
ēt ex mlt⁹ psonis i ciuitate sūmis/medijs/z ī/
fimis:inēiectisq; alijs ordib⁹ fm ꝓportionē of/
ficioꝝ ordinat⁹/ꝫsurgit optima politia. Sic g̃
vna chorda i cithara vl' lutina ñ ꝫcordās facit
oēs alias dissonare. sic vn⁹ hō discordās cū ali/
is facit mlt⁹ discordare. Propter ea rectores ci/
uitatū oēm quā p̄nt debēt facere diligentiā ad
rollēdū discordias. Aū ōr i Polit. Sic̄ citharē
dus cū mlta diligētia ꝓcurat quomō oberrāt⁹
chorde cōpescat vicīū:z eādē alijs reddat vna/
nimē. sic ꝓnceps i ciuitate dz conari ad mode/

rationē ciuiū suoꝝ vt vnuſq̄ſq; mō p iuſticiā: mō p clemētiā i ſuo officio alijs p̄ſudēt ꝓuiuat vt ide pax ⁊ trāq̄llitas ꝓſurgat. Hic apō arbe/ mēſes magne diſcordie ozte: ⁊ i nr̄a r̄publica n̄ ſolū ſedicōes epib⁹ nr̄is ſz ⁊ peſtifera bella ciui lia appuerūt. Hec Tul. Nā ⁊ antiq̄ romāi ꝓpt̄ rēpublicā domeſticas iurias diſſimlabāt. Ex emplū illi⁹ refert Vale. max. li. iiij. rubrica de modcratōe ſnialr. q⁹ Staſipp⁹ regcares hortā tib⁹ amicſ vt q̄ndā guiē ſibi adūſantē i admini ſtratōe reipublice: ſz p̄bū ⁊ ornatū vit̄ rolleret vl' ſūmoueret: negauit ſe facturū: ne locū quē i cuctā p̄ie bon⁹ ciuis obtineret/ mal⁹ ⁊ iprob⁹ occuparet. Et poti⁹ ſe velle ab adūſario vzgeri q̄s q⁹ p̄ia rāto aduocato careret. Et i ſeq̄nti. c. rub. Qui ex ūmicſ ūcti ſt amicicia aut neceſſi/ tudie: ſ fert alīd exīm. Q. Emili⁹ lepid⁹ bis cō/ ſul ⁊ pōtifex maxim⁹: vir bonozabil' ⁊ i moꝛib⁹ gnis: habuit diutias amicicias cū ſuluio flac/ co. q̄s dū ſil'i cāpo eēnt ꝓſtituti alioꝝ cēſozes ⁊ iudices ꝓpoſuit: dicēs n̄ ꝺbere p̄uaras ūmicici as inſe hīe/ qui publice ūcti eēnt ſūma prāre. Hec ō ſcōa diſcordia ciuil' ꝓtialitaꝛ. ¶ Ter/ tia ē diſcordia ipoztabil' ſocietaꝛ coꝝ q̄ iſil' ꝓue nīūt: aut i vna domo: aut i vicina: aut i rligiōe aut i aula p̄ncipis vl' alcⁱ⁹ dñi: aut i q̄cūq; colle gio: q̄ diſcozdār: nec vn⁹ alīū recto ocl'o r̄ſpicer valet: eo q⁹ neſciūt ſuare regl'aꝝ pauli apl'i di/ cētis ad Eph. iiij. Lū oi būilitate ⁊ mānſuetudie: cū patia ſuppoztātes inuicē i charita. ſoll'. ſuare vni. ſpūs i vicu. pacſ. O q̄latas nr̄is epib⁹ ſibi fec alas hec diſcordia. dū ad modicū tp̄s ſoci⁹ ſocīū tolerar. neſcit aut ñ vult ſr frēz: p̄xim⁹ p/ ximū ſuū. Vir dom⁹ repſt i q̄ ñ regnet diabol⁹ diſcordie. vir ēt (vt cū licētia loq̄r) alīq̄ inuenīt ꝓgregatio coꝝ ēt q̄ vocanſ iuſti/ vbi iſta diſcoz dia ñ ſit. Utiq; ſecte ⁊ diuiſiōes: vbiq; volūta/ tū ⁊ anioꝝ ꝓiurates. Sz vñ hec oīa niſi ex va/ na gl'ia: ex p̄ſūp̄ōe ꝓpa ⁊ elatiōe: q⁹ vn⁹ alcⁱ in nll'o vult parcere. Et ralit hec diſcordia apō ali q̄s ſolet ee recta: vt ex charitate ſe dicant odire alioꝝ facta mala. Noueꝛ t rligioſi: noueꝛ t alīj iuſti viri: q̄nta mala eueniāt ex hac diſcozdia. Quid g̃ finalr dicā: ceꝛte b̄ vtiq;/ q⁹ vbi ñ ē con cozdia: ibi ñ ē chs ihabitās. Un ſaluatoz mat. xviij. Ubi fuerīt duo vl' tres ꝓgregati i nomie meo: ibi i medio coꝝ ſū. Et Ecci. xxv. ōr ſapiēs In trib⁹ būplacitū ē ſpūi meo: q̄ ſt̄ gra coꝛā ꝺo ⁊ hoib⁹. Amoꝛ frm. ꝓcozdia, ꝓtioꝝ. xvir ⁊ vtoꝛ bñ ſibi ꝓſentiētes. Sic g̃ ptz triplex diſcozdia. ⁊ q̄ntū malū ex q̄lib⁹ eaꝝ ſeq̄ p̄: licz pl'a diſcoz die mala i ſeq̄nti frm̄o dicrur⁹ ſim. Rogem⁹ g̃ deū vt ſua miſcōia ⁊ bōitate a nob auferat oēz diſcordiā ⁊ gr̄am ꝓcozdie cū oīb⁹ i p̄nti nob cō cedat: vt ſecū ⁊ cū ſctis oīb⁹ in eꝛna ꝓcozdia vi uere valeam⁹ p chm̄ dñm nr̄m Amē.

Exēplū Valerij maxīmi.

Exēplū alīd eiuſ dem

¶ De detestabilitate diſcordie.

Sermo. XVI.

Ex ſunt que odit deꝰ ⁊ ſeptimū deteſtat aīa ei⁹. Pꝛoū. vj. ¶ In/ pcedē. frm̄o audiſt̄ triplicē cē diſcozdiā i gnāli vicz Scilmaſ i eccl'ia dei. ⁊ q̄ntū malū ex ſci/ ſmate ſeq̄t. q̄liē ēt hō durāte ſcilmate ſe hīe de beat. Scōo diſcozdiā ciuiū. Et tcio coꝝ q̄ ſimil' ſt̄ i vna ſocietate. Hūc videdū erit ꝓūr ō mal' ⁊ nocumēt̄ diſcozdie, ꝓpt̄ quā merito ipa eſt fu/ gieda ⁊ ab oīb⁹ deteſtāda. quā ⁊ deteſtat deꝰ in ꝓbis thēat. di. Sex ſūt q̄ odit deus: ⁊ ſeptimū deteſtat aīa ei⁹. ſ. eū q̄ ſemiat inī frēs diſcordiā Ubi ꝺe glo. ſup ꝓbo deteſtat. Sapiēs frm ꝓſue tudinē hoim loq̄t: vt deus tl'es valde odiſſe ſi/ gnificet q̄ ſemināt diſcozdiā ꝓpt̄ ml'a nocumē ta ⁊ mala q̄ inde ſequūt. de q̄b⁹ i p̄nti frm̄o di/ cetur⁹ ſū deo auxiliāte. Pꝛo gr̄a Aue maria.

¶ Sex ſūt que odit deus ⁊c. vbi ſupza.

¶ Circa ꝓba themaſ i p̄nti frm̄o ē ꝓſideran dū: q⁹ diſcozdia ē tantū malū ⁊ pcīm̄ tānoctiuū q⁹ inī hoies maⁱ⁹ excogitari nō pōt. q: diſcoz/ dia rollit ꝓcozdiā hoim inī ſe/ ⁊ p ꝓns charitaꝝ rē ſiue dilectiōez ꝓximi: ſine q̄ ipoſſibile ē hoiez ſaluari: frm illō apl'i. j. ad Loꝝ. xiij. Si liguis hoim loq̄r ⁊ angelozꝝ: charitatē aūt nō habeaꝝ facē⁹ ſum velut es ſonans ⁊ cymbalū tinniēs. Et ſi habuero ꝓphetiā ⁊ nouerim myſteria oīa ⁊ oēz ſciam. ⁊ ſi habuero oēm fidē ita vt mōtes trāſferā: charitatē aūt ñ habuero nihil ſum. Et ſi diſtribuero in cibos paupeꝝ oēs facultates meas: ⁊ ſi tradidero coꝛp⁹ meū ita vt ardeam: charitatē aūt ñ habuero, nihil mihi ꝓdeſt. Ecce q̄ necaria ē charitas ⁊ ꝓcozdia ad ſaluatē. ⁊ p oppoſitū diſcozdia q̄ pricl'oſiſſima. ¶ Sz p ma iozi itellectu dicendū ⁊ ad pricl'aria cōſidēdū no cumēta diſcozdie ⁊ eiꝰ malicia. Eſt aduertēdū: q⁹ diſcozdia p̄ncipal'r tria mala inferꝛ. q: offen dit tria deſiderata bona. ſ. bonū ſpūale: bonuz coꝛporale: ⁊ bonū temporale.

Diſcozdia offendit

- Bonū ſpūale qđ oñdi p̄t ſextupl'r
- Bonum coꝛporale
- Bonum tpale qđ oſtendi p̄ot tri/ plici rone ſiue tripliciter

¶ Pꝛio diſcozdia offendit bonū ſpūale. ſ. anie ptz: q⁹ nullū pcīm̄ ē adeo gue qđ nō fiat diſcoz/ dātib⁹ facile. Ex illa cīm̄ ꝓueniūt ire: rixe: odia: Ex diſcor ſūmicicie: lites: ꝓtentiōes: mēdacia: piuria: bla dia, pue ſphemie: homicidia: obſtinatiōes ⁊ ꝓcemptus mūt mīſ ſacꝝ. eccl'ie. Pꝛopt̄ illā ereni pleriq; p̄ ānos ea mala ⁊ ānos nec ꝓfiteri nec cōicari curāt. Mlti ēt ex diſcordia ad tātū malū veniūt: vt nec curēt cē/ ſuras eccl'iaſticas: ⁊ ſic viuūt ꝓpt̄ diſcozdiā, nō vt hoies: ſed vt beſtie īmaniſſime, ꝓpt̄ea diſcoz dia figurata ē p beſtiā: ō q̄ Joā. Apoc. xiij. ait. Uidi ō mari. i. de amaro coꝛde diſcozdātiū be/ ſtiā aſcendēte. i. diſcozdiā/ habēte capita ſeptez. i. ſeptē capitalia vicia. ⁊ coꝛnua decem. i. trāſ/ greſſiōes decē p̄ceptoꝝ. Et ſup coꝛnua eiꝰ dia/ demata decē. i. gl'iam ō malo. q̄m diſcozdātes ⁊ partiales letanſ i mal' ſuis. ⁊ ſignāter ō nocu mētis ꝓtioꝝ cū q̄b⁹ diſcozdāt. Sic g̃ baberſ q⁹ diſcozdia offendit bonū ſpūale ſiue gaie. Et vt

clarit⁹ ꝺ cogſcat⁹ ꝑ doctrinas ⁊ exẽpla: ꝑt illõ oñ di ⁊ ꝓbari ſex rõnib⁹: ſiue ſextupl'r: vt ꝓz infra

Quia p eã de⁹ puocat
Quia p diſcordiã chr̃s mor⁹ ti tradit⁹ eſt.
Quia p illã ois vt⁹ diſſipat
Qz p diſcordiã ꝺmõ lerificat
Qz p eã iuſt⁹ ſubſamnat
Quia p diſcordiam homo ſi na'iter damnat.

Diſcordia offendit bonũ ſpũale ſcz anime

L ¶ Prio diſcordia offendit bonũ ſpũale. i. anie ex eo qz p eã de⁹ puocat. Nã de⁹ pax ⁊ dilectiõis amator diſcordãtiũ deteſtat actiões: vt ex ꝟbis thẽar⁹. Deteſtat etiã eox oblatões: diẽ cet eis dño Eſa. j. Solẽnitates vras odit anima mea. Sup q̃ ꝺr Bze. i paſto. Diſcordãtes tam diu nullũ bõi opis ſacrificiũ deo imolãt: q̃diu a ꝓximox charitate diſcordãt. Jõ q volũt deum mũeribꝫ ⁊ oblatõibꝫ placare/debẽt p⁹ cũ ꝓrio diſcordãte ꝓcordare: ſi velint ſalẽ ſuũ ſacrifi/ciũ õ acceptũ eẽ: iux̃ doctrinã ſaluator⁹ mat. v. Si offers mun⁹ tuũ añ altare: ⁊ ibi r̃cordar⁹ diſcordã tuũ obla/tões deo acceptũ ſunt. fuer⁹ q fr̃ tu⁹ hz aliq̃d aduerſum te. relinq̃ ibi mun⁹ tuũ ⁊ vade recõciliari fr̃i tuo. Sup q̃ ꝺr Bze. iiij. dial'. Mun⁹ añ ñ accipit: niſi p⁹us diſ/cordia ab aimo pellat. dicẽte vitate. Si offers mun⁹ tuũ tẽ. Qua i re pẽſandũ ẽ: cũ ois culpa munere ſoluat: q̃ grauis eſt culpa diſcordie: qua nec mun⁹ accipit. Hec ibi. Et i canone di. xc. c. oblatões. ꝓcipit. q diſcordãtiũ fratr̃ oblatões nec i ſacrario nec i gazophylacio recipiãt: q̃ñ. ſ. eox odiũ eſt apertũ ⁊ notoriũ: vt dicẽ ibidẽ glo. Nõ ei i oiporẽt⁹ dei iudicio q̃d/ſz a q̃ dat iſpi/cit. iij. q. vij. i grauib⁹. qõ Beñ. iiij. cõꝓbat. vbi ꝺr: q de⁹ reſpexit ad Abel ⁊ ad munera ei⁹: ad Cain aũt ⁊ ad munera ei⁹ nõ reſpexit. Qõ ex/ponẽs Bze. xxij. moza. ꝺr. Ab oiporẽti ꝺo mu/nus ex manu nõ accipit: qõ corde obligato in malicia offert. qz oẽ qõ dat ex dantꝫ mẽte pen/ſat. Jdcirco de⁹ ꝓmo ad Abel: ⁊ poſtea ad mu nera ei⁹ reſpexiſſe narrat. qz ex dãtis corde qõ dat accipit. ad Cain vo q diſcordiã cũ fr̃e i cor de habuit nõ reſpexit: ⁊ iõ nec munera ei⁹ p ac/ceptaroꝫ vidit. ¶ Ecce iã ꝓz q de⁹ reſpuit mu nera diſcordãtiũ: imo ampli⁹: nõ eñ ſolũ eoꝝ munera deſpicit. ſed ⁊ p eorum fuitia ꝓcitat: qz irã iudicis placare neſcit niſi mundicia pla/ceat offerenꝫ. ait Bzeg. vbi ſuꝑ. Et iõ canon diſt. xl. in c. diſcordãtes. ꝓhibet ordinari litigi oſos. Unꝫ ibidẽ dicit. Diſcordãtes clericos epꝰ vel ratione vel poteſtate ad concordiã trahat: inobedientes ſynodus per audientiã. ſ. ꝓbati/onis damner. ſic ꝓz primũ. ¶ Scõo oſtẽdit q diſcordia offendit bonum ſpirituale. qz p eã chr̃istus morti adiudicat⁹ eſt ſiue datus. Naz quia p primum hominẽ maxima fuit inter de/um patrem ⁊ hominem facta diſcordia. Jdeo dei filius deſcendit: carnem aſſumpſit mor/tem ſubijt: vt pacem faceret ⁊ diſcordiam illã tolleret. vt oſtendit Beñ. i fmõe naritat⁹ chr̃i. Apparuit dicẽs. Magꝫ diſcordia erat inꝰ deũ ⁊ boies p veterẽ boies fca. ſz fca ẽ concordia p nouũ boies mediatorẽ. q vt mediator cũ vtroq; extre mo affinitatẽ hũit. q. d. Chr̃s dñs qz ois erat ⁊ ẽ affinitatẽ hũit ſiue amicitiã cũ ꝺo ꝓpe. Et q; hõ fact⁹ ẽ/affinitatẽ hũit cũ boie. Et ſic ñ ex opib⁹ iuſticie q̃ fecim⁹ nos: ſz ex ſua magna miam ſal uos nos feꝯ. Hec ſnialit⁹ Beꝯ. Et i ſer. ſeq̃nti oñdit i q̃b⁹ erat illa diſcordia dicẽs. De⁹ pr̃ i tri b⁹ hẽbat cãz aduerſ⁹ nos. Prio vt reſtitueꝛem⁹ ei boies abſq; peccõ quẽ i Adã ei abſtulim⁹. Se cũdo vt ſatiſfaceꝛem⁹ ei ꝺ iuria: q̃ ꝺo ꝺelicto diabolũ ſecuti ſum⁹. de q̃ ſup̃ r. j. E. Tertio vt repararem⁹ via ad regnũ q̃ nr̃a negligẽtia dele ta ẽ. ſz qz paupes ſum⁹ tãi ſatiſfacere ñ poſſũ⁹ vẽit ꝺi filiꝰ ⁊ ſoluit ꝺbitũ ſine peccõ ꝺ q̃ gie naſcẽ do. ⁊ q̃ ñ rapuit tc̃ exoluebat. Expiauit reatũ in paſſiõe ſãguinẽ fundẽdo: vbi vere lãguores no ſtros ipe portauit. Reparauit viã ad regnũ a mortuis r̃ſurgẽdo: ⁊ ſic ſoluẽdo ꝺbitũ inimici cias diſſoluit. Hec Beꝯ. Ecce iã ꝓz quõ ꝺi fi/li⁹ chr̃i dñs ad diſcordiã tollẽdã hõ fact⁹ ẽ: mor tu⁹ ⁊ r̃ſurrexit. Quicũq; igr̃ pacẽ p ipm̃ facrã p fraꝛnã diſcordiã rũpit: q̃i alt̃ Judas ꝓꝛ eũ ad mortẽ tradit. vt ꝺr Beda. Et chr̃. xj. q. iij. Abijt. vbi ꝺr. Milti Jude ſcel⁹ q dñm ⁊ magꝫ ſuũ p ꝑ/ꝺiderit nefariũ putãt. nc tñ ſibi adhuc cauẽt/ culãt deũ. pdũt. qz ꝺs charitas ẽ. j. Jo. iiij. Qui q̃ charitat⁹ ⁊ vitat⁹ iuſſa ſpernũt: deũ vtiq; ꝺcha ritas ẽ ⁊ vitas: pdũt. Et ſr̃ ꝟba Bede ſup Mar cũ. imo qꝺ pl⁹ ẽ/ipi⁹ corp⁹ pl⁹q; crucifixoꝛes cla uãt/vlnerãt ⁊ ſcidũt. Nã q diſcordiã ferũt ma gꝭ cũ ledũt q̃ntũ i eis ẽ/q̃z q corp⁹ ei⁹ ꝓpriũ cru/cifixerũt. Lr̃ō ẽ. qz chr̃s pl⁹ dilexit corp⁹ eccie q̃ ſuũ corp⁹ aſſũptũ ꝺ vgic. prz: qz illꝺ p alio ñ du bitauit i mortẽ tradere. Et ad oñdẽdũ q nllo mõ ꝺz ſcidi p diſcordias corp⁹ eccie/ voluit ipe icõſutilẽ tunicã ⁊ indiuiſã hr̃e. Joã. xix. ¶ Ter tio diſcordia offẽdit bonũ ſpũale. qz p diſcordi am ois vt⁹ diſſipat. Nõ ei vt⁹ ita magna extat quã diſcordia ſupuẽies ñ ꝺſtruat. Dicũt ei nã grandoꝛ les: vt hr̃ de ꝓpetatib⁹ rex li. xij. q grãdo ex va poꝛe frigido ⁊ hũido ad inferiora nubis eleuato ex dñio calor⁹ circũſtãtis fugato cauſat: vt⁹. j. Methe. o. ⁊ magꝫ i eſtate eq̃ i hyeme gñat. Sic reuera diſcordia vt grãdo ex caloꝛe dominãt⁹ cholere ⁊ vapoꝛe frigido ſupbie coꝛ irãt⁹ gña tur. ⁊ magꝫ i feruoꝛe eſtat⁹ iracũdie q̃ i frigoꝛe coꝛpor⁹ ⁊ acidie i imo coꝛdis cauſat. vñ Tul li⁹ de tuſcul'. qõnib⁹ li. iij. c. xxxij. Diſcordia eſt ira acerbioꝛ irimo odio ⁊ coꝛꝺ acceꝑta. Jte grã do p antipariſtaſim calor⁹ idureſcit: ⁊ icto foꝛ tic ferit. ſic diſcordia ex caloꝛe iracũdie ⁊ frigo re malicie coꝛda bo⁹m iudurat: vt vn⁹ q̃ aliũ ſe uiat: ⁊ nll'a pceꝛare molleſcat. Unꝫ in ps. Poſu it pluuias eox grãdine: ⁊ pcuſſit vineas eox ⁊ ficulneas eox. ⁊ pcuſſit oes ꝓmitias labor⁹ eox. Qõ ad lr̃az vt hodie videm⁹ vrificat: q: per diſ/cordiã vinee ⁊ ſegetes deſtruunt: arboꝛes ꝑſci

Triplex diſcordi. fit dei q boies

Diſcor/des aſſi/milãt iu de tradi/tore

Diſcor/dia eſt vt grando,

dunt: & oēs fruct⁹ ꝛre auferunt: boies et bruta rapiūt. Jrē sīc grando vineas & segetes & alias arbores fructuosas destruit corpal'r: vt dr in p̄ncipijs rer̄ lib. j. Sic grādo discordie vinea bone operatiōis inimic. Vinee ei noie aīa bōis opib⁹ fecūda accipit. viij. mor. Segetes v̄tual' pfectiōis destruit. Frumētū v̄tutē pfectā designat: quā chr̄s frumētū plenū i spica notat. Ec ce iā ptz q̄ discordia tanq̄z grando oēm v̄tutē dissipat: & fruct⁹ bōar̄ operationū corrūpit.

¶ Ecōtrario q̄nta sit v̄t⁹ concordie oñdi pōt: cuz sine illa v̄tutes reliq̄ v̄tutes eē nō p̄nt. Magna ei v̄tus ē in abstinētia. sed si q̄s ita ab alimentis abstineat vt ceteros i cibo dīudicet: & alimēta q̄ de⁹ ad recipiēda hoib⁹ cū grā̄r actiōe p̄cessit/ dānet. q̄d huic p̄dest v̄tus abstinētie nisi laqus culpe. Vnde ps. nullā cē abstinentiā sine concordia designās/ ait. Laudate eū in tympano et chozo ꝛc. Jn tympano ei corijs siccis sonat ſz in chozo voces concordie cantāt. Quid igit̄ tympano nū nisi abstinētia: & q̄d p̄ chor̄ nisi charitat̄ cōcordia designāt. Quisq̄s ḡ se p abstinētiā affligit ſz concordiā deserit: deū q̄dē laudat in tympano sed nō i chozo ꝛc. ¶ Quarto discordia offēdit bonū spūale. qz p eā demō lerificat. Et b̄ q̄dru plicit̄ ōclarari p̄t. Quia i concordia p̄turbat. christo aduersa opat: i lite delectat. & ad discordiā suadēdā sp conat. ¶ Prīo q̄ demō p̄discordiā

B Diabol⁹ lerificat. ptz: qz ecōtrario p concordiā adeo p̄tur/ p discor/ bat q̄ concordia melodialē bozret/ spernit/ & per diā lerifi cat. fugat. sīc b̄. j. Reg. xvj. Q̄ cū spūs malignus exagitaret Saul: Dauid rāgente citharaz meli⁹ habebat. Et refert ibidē glo. Boetiū pbz dicere q̄ndā tractu citharę demonē ab obsesso corpe ejōpulisse. Cōcordia ār sonor̄ sīgr in eccīa concordiā mor̄. Vñ glo. sup v̄bo p̄dicto. Diuersor̄ inq̄t sonor̄ rōnabil' moderatusq̄z cōcentus eccl'ie vnitatē signat. q̄ concordia p̄culdubio diabolū fugat. ¶ Scōo ex b̄ declarat: q: diabol⁹ chr̄o aduersa opat. Chr̄s ei venit i hūc mōm p concordiā & amorē boies congregare i vnū. & dispsos aut diuersos sīl colligere i vnū eccīe ouile. Vñ Joā. xj. Jesus moriturus erat vt filios dei i vnū congregaret q̄ erāt dispsi. Ecōtra v̄o diabol⁹ q̄ in oib⁹ ē chr̄o p̄trar⁹/ conat p discordiā p̄iunctos diuidere & dispgere: vt sic eos facil⁹ possit i suā sagenā trahere. de q̄ dr Osee. xiij. Jpe diuidet inq̄t fres: nō tñ p̄t bonos facilē diuidere sed p̄uos sine difficultate valet dispgere. In cui⁹ figurā dr Gen. xv. q̄ Abrāā diuisit vaccā auariciē: caprā luxurie: arietē cornutū superbie. Aues ār ñ diuisit q̄ deo sūt iūcte p̄templatiuo amore. i signū q̄ immūdi pcōres & scismatici sē a dei amore p demonē diuisi. & ñ sic bōi & p̄platiui. Jō dr Jo. x. q̄ lup⁹. i. diabol⁹ rapit & dispgit. Ubi dr Bre. sup euāge. Lup⁹ ille malignus spūs rapit & dispgit oues: cū aliū ad luxuriā p̄trahit: aliū auaricia accēdit: aliū p iuidiā diuidit: aliū p superbiā erigit: būc p iracūdiā stimulat: illū i fallacia supplāt. & sic q̄si gregem lup⁹ dissipat: cū fidēles pp̄los p cōtentiōes necat. Ad exp̄imētū illō videm⁹. Nā exercit⁹ dispsus et p discordiā diuis⁹ facilē supat. sīc p̄z. ij. Reg. xviij. vbi dr q̄ Absalon & cor⁹ isr̄l'a pauc̄z militib⁹ Dauid vict⁹ fuit: p̄ quor̄ discordiā: & fuerūt mortui vna die. xx. milia viror̄. Sic & diabol⁹ fac. q: dū ñ p̄t supare boies concordie do fuiēres fac eos discordes: & sic facilē illos superat. Exēplū

¶ Aliō exm̄ hēm⁹ in lupis. Lup⁹ em̄ dū duos cēs vl' boues sīl iuenit: scies q̄ eos congregatos supare nequit: q̄si cū eis ludēdo ipos ab iuicē separat & diuidit. & p̄ singillarī diuisos ipos inuadit. Sic diabol⁹ lup⁹ astutissim⁹ añ oia societatē & concordē vnitatē nititr̄ rūpe: vt sic ad libitum oues possit hr̄e. ō q̄ s Jo. x. Lup⁹ rapit & dispgit. Jrē sūmope nititr̄ pastorē ab ouib⁹ separe/ vt p talē diuisionē sine difficultate gregē possit capere et macrare. De b̄ hr̄ vna fabula quā refert Aristo. ij. rethō. & Jsiō. i li. Ethym̄. t hr̄ et in vitis pbor̄. vbi dr c. xxxvij. Cū ei Philipp⁹ rex macedonū Athenas obsedisset: vt ait Jsiō. j. Ethymo. & ab athenīēsib⁹ postularet: vt sibi decē oratores darēt: & sic discedere vellet ab obsidione. Tē. Demosthenes p̄cilio athenīēsiū hāc fabulā p̄fixit. Lupi suaserūt aliq̄n pastorib⁹ vt i amicitiā p̄uenirēt. cūq̄ pastoribus placuisset: pertexit lupi vt p̄mo vice securitat̄ traderēt eis canes: i q̄b⁹ videbat cē occasio iurgior̄. Annuerūt pastores/ & tradidērt canes q̄s ouiū suar̄ pugiles custodes habebāt. Tē lupi adēpta formidine oēm gregē: nō solū p̄ sacietate/ sz et p libidine lacerauērt. sic & Philipp⁹ sublat⁹ oratorib⁹ i pp̄lo athenīēsi facturus ē. Q̄d audientes Athenienses Demosthenis adq̄euerūt p̄silio. & sic citra a pīc'lo ē libata. Ad p̄positū: Sic fac lup⁹ iscarial' diabol⁹ q̄ nititr̄ doctores eccīe/ q̄ sūt canes: a custodia ouiū separe: p scismata & semīata i pp̄lo eis detrahēre ꝛc. & sic suadet pp̄lo canes .i. doctores eccīe a se expellere & eis rebellare: vl' saltē eis detrahere, & sic offēdere vt cū pp̄lo mācre ñ velint. q̄ facto facillime totū pp̄m valet lacerare. Vñ Greg. in hom. q̄dā. xxiij. Dū pastor vt canis aberit q̄ aiam p ouib⁹ ponit: ad libitū diabol⁹ gregē lacerabit. ¶ Tertō ōclarat quō dicūt a diabol⁹ p discordiā lerificat. qz diabol⁹ i lite delectat. Sīc ei būplacitū ē do in concordia frz. sic ecōtra demōi i discordia eorūdē. Vñ Bre. i pastora. Sīc nihil ē ōo p̄cio si v̄tute charitat̄. sic nihil ōsiderabili⁹ ē diabolo exercitōe charitat̄ siue concordie. Rō ār q̄re diabol⁹ i lite siue discordia delectat ē: qz p̄riū diaboli cē noscit̄ litigare & lites & discordias p̄curat. & ī b̄ q̄s diabolū maxie imitat. vñ Aug. Nihil ē sīl⁹ actib⁹ dēmonū q̄z litigat. q̄ ār litigat irā p̄citat & discordiā p̄curat. vñ puer. xxx. q̄ p̄uocat ira/ p̄duc discordias.

Docet res eccīe

Exēplū Lupus astutissim⁹ ē diabolus

Fabula

D ¶ Quarto ōclarat: qz ad discordiā suadēdā diabol⁹ sp cōat. Ly triplex rō assignat. vicz qz p hāc mlt̄ lucrat: ad hāc bō ielinat: hāc in cūct̄ opa diabolus tur. Prīo diabol⁹ p discordiā mlt̄ lucrat. Ly discordi/ q̄z ei boiem ad discordiam & dissensionē com/ am,

Suadet

mouer: statim a charitate q̄ corda fideliū vnit
distīgit. q̄ sola inē filios regni z pditōis diui-
dit: z sic in suā prātē trahit. qz tal' cū ebīo ñ exi
stit: q̄ pacē semp intrēdere z ī vnū colligere sata
git. Jgit̄ ꝫ ebīm cum demōe bō discordiā semi
nās erit: ſm illō Mat. xij. Qui nō ē mecū ꝓtra
me est. Mltas ḡ diabol⁹ lucrat̄ aīas p discor-
dias. ¶ Scōa rō q̄re diabol⁹ conat̄ suadere dis
cordiā: qz ad eā bō inclinat̄. Nā demon vt au-
ceps astutissim⁹ ea ptē laqōs tēdit q̄ boīes ma
gis iclinatos inspic̄. z ſm vniuscuiusq; nāles
cōplexionē adhibz tētatiōes. Cū igit̄ discordia
sit maxie ptc'osa: z bō ex iclinatiōe nature cor-
rupte sp cupiat alīs pesse z prātē sup alios si-
bi vsurpare. z cum bō nō possit eē sine scissura
rancor⁹ z discordie: ad hāc nitit̄ diūsis modis
boīem iclinare. Vñ ap'lus ꝫsideras q̄si ex nā
bois ineſſe/ait. j. ad Cor. iij. Cū sit ī ter vos ze
lus et ꝓtētio/nōne rōnales est⁹ z ſm boīes am
bulat⁹? Sup q̄ ōr Bre. iiij. mo. q̄si diceret ap'lus
Qui discordes mēres ducitis/nōne adhuc ex
reprēhēsibili hūanitate peccat⁹. ¶ Tertia rō q̄re
diabol⁹ ad discordiā suadendā conat̄. qz illā in
cūct⁹ opat̄. Nā discordiā facil'r int̄ bonos z ma
los semīat: qō ī alīs pctis nō ita facilē facere
pōt. Nā cū bonos p apta mala tentat̄ stat̄ ei⁹
fraudē ꝓcipiūt z ei resistūt. Et iō q̄si ex zelo iu-
sticie ex bonis opib⁹ soler int̄ eos discordias se
minare: z sic a cōi charitate diuidere z sibi sub
iugare: q̄d difficile pñt vitare: vt ostēdit Bre-
gor. xxiij. mor. Sepe int̄ bonos viros vehemēter
diabol⁹ tanta arte circūuolat/vt p ea q̄ ab eis
bñ gesta cōguerit aditū q̄rat. Nā cū altū largi-
ri q̄d⁹ spicit: ide alīū ī discordie flāmā incēdit.
Et cū hūc respic̄ misereri/ illū psuader irasci:
vt dū bonū q̄si nō cōit̄ facū ī sinuat: discordes
animos a bono cōis gratie abscindat. Quia em̄
iust⁹ mēres ad mala suadēda ñ valet frangē
re: bonis satagit acrib⁹ int̄ eos mala semīare.
Hec Bre. rē. Sic ḡ patz quomō p discordiam
demon letificat̄: quod erat quartū. ¶ Quito
discordia offendit bonum spūale: vicz aie: qz p
eā iust⁹ subsānat̄. Just⁹ em̄ oīb⁹ modis q̄b⁹ pt
nitit̄ ꝓcordiā int̄ extraneos z adūsarios ꝓcura
re. Et cū int̄ suos domesticos bñ valet efficere:
oīb⁹ vt̄ ōrisibil' eē. Sic de Horgia pho recitat
Hiero. ꝫ Jouinianū. Et hī ī vit̄ phor. c. xxvj
vbi ōr: q̄ cū eēt sapiētissim⁹: z mgr Socrat⁹: z
in mīis feretro nat⁹. Nā cū mlier⁹ cadauer ef-
ferēt: subito infans⁹ vagit⁹ audit⁹ ē. Hic ḡ vt
ait Hiero. li. j. ꝫ Jouini. cū summo studio greci
int̄ se discordātib⁹ libz pulcerrimū de ꝓcordia
cōposuit: z cū ipos ad ꝓcordiā hortādo olym-
pio recitauit: quē ex b̄ melāci⁹ simic⁹ ei⁹ ōrisit
di. Hic nob inqt ō ꝓcordia pcipit. q̄ se z vxorē
z ācillā: tres ī vna domo ꝓcordare ñ potuit: et
tñ vnā totā pāz ꝓcordare nisus fuit. Emula
bat̄ ei vxor ei⁹ ancille pulchritudinē: z castissi-
mū vir. q̄tidiāis iurgijs exagitabat: vt ōr Hie
ro. Et sic ōrisa fuit iusti simplicitas/ siue bōitas

Diabol⁹ assimilat̄ aucipiti

Mota

J Discor. offendit bonū spi rituale

Pbs in feretro natus

Mozal'r iuste dericend⁹ videt̄ q̄ rōnem suā q̄
gerit vicē dñe: z sensualitatē q̄ cū nō sit libera
gerit vicem ancille. Ad Gal'. iiij. inter se non
pōt ꝓcordare: vt ancilla concordet z subiaceat
dñe sue tali ei vere cūdū ē alīs ꝓcordiā suadere
z pdicare: qz turpe ē doctori cū culpa redargui
re ipm. ¶ Sexto z vltio discordia offendit bo
nū spūale: qz p eaz bō finaliē damnat̄. maxie q̄
ex intētiōe dissensionē z seditionē in alīq̄ cōtra-
re: z scisma in domo eccl'ie pctcat. facies eam
suo capiti ꝓterutere. q̄ntummalū sit b̄ pctm̄ sci
smat⁹/ pz s. ser. xv. a. b. c. d. Cōtra hāc pestē dis
cordie In vita patr⁹ abbas Joseph dat q̄nam regule quinqz ꝫ
regulā siue. v. regl'as: p q̄s euacuat pestem illā discordi
ꝓria nihil suū reputare, Scōa ꝓpriū velle re-
signare. Tertia pacē sp cogitare. Quarta ꝓxiz
vt se amare. Quinta morit⁹ se pēsare. ¶ Pri
ma regl'a ē nihil suū reputare: de q̄ sic ōr Cassi-
an⁹ in coll'. Prio discordare cū amico suo ñ po
terit: q̄ causas litiū q̄ q̄nqz ex parvissimis rvi-
lissimis reb⁹ oriunt̄ amputauit. nihil suū repu
tādo. ¶ Scōa regl'a ē velle ꝓpriū resignare: de
q̄ ꝓñr ait. Quō int̄ illos est discordia qui ñ sue
sed frīs deseruiūt volūtati. nec suo credūt sen-
sui sz frīs. z iuēta a se ñ approbāt nc ꝓprobāt: sz
dimittūt arbitrio fratr⁹. ¶ Tertia regl'a ē pacē
sp cogitare, de qua demū subdit: qua rōne q̄s
aliq̄d faciet q̄ turbabit̄ frat': q̄ nihil pciosi⁹ iu-
dicat bono pacis. ¶ Quarta regl'a est ꝓxiz vt
se amare. Hāc sic infert. Qui ꝫo alīū diligit ni
hil in se rancoris recipit. nec in alīq̄ resistere p̄
mittit. Sic em̄ charitate nihil melius. sic ire et
tristicie ꝓturbatiōe nihil pniciosi⁹. ¶ Quinta
z vltima regl'a ē morit⁹ se pensare de q̄ sic cō
cludit. Quō cū fratre poterit hāc turbationē.
q̄ se q̄tidie credit migratur⁹. Hec ille. Sic er-
go habeat⁹ finaliē ex hoc ſmone. quō discordia
offendit bonū spūale: qō oīsum est sextupliciē
Nunc ꝓñr videndū eēt quō p discordiā offen-
dit bonū cozpale z bonū rpale. Sed ne sim ni-
mis onerosus. volo hec duo mēbra differre vs
q̄s ipi seq̄ntē ſmonē. Rogem⁹ ḡ oipotentē deū:
vt sua miscōia nos visitet: z grām ꝓcordie vi-
uēdi nobis donet. q̄ten⁹ hic p pacē z ꝓcordiam
bone voluntat⁹ cōsequmur eternā pacē z ꝓcordiā
cū sctis oīb⁹ in celis. Amen.

¶ De nocumētis discordie.
Sermo. XVII.

Sexsunt que odit
Deo⁹ z septim̄ detestat̄ aīa ei⁹ Prouer.
vj. ¶ Circa hec ꝟba thematis audi-
stis ī pcedenti ſmōe q̄ntū malū sit discordia. z
q̄t infert nocumēta. signāt̄ ī bono spūali: qō of
fendit sextupliciē. Et qz tē dez ē q̄ ipa discordia
offēdit tria bōa. vicz spūale/ cozpale/ z tpale. Et
pedit⁹ z recitat⁹ nocumēt⁹ q̄ discordia iferz bo
nū spūale. Nē ī pñti ſmōe dicē itēdo quō p eā

offendit bonū corpale z bonū tpale multiplicit
Pro gra Aue ma. ¶ Sex sē q odit ds zē. vbi ꝫ
A ¶ Circa hec notādū ē: q; p bonū corpale intel/
ligit vita hois corpal'. z p bonū tpale intelligū
tur res tpales. Est g aduertēdū q; discordia gr/
uiter offendit bonū corpale. facit em discordia
corda discordātiū tristia. ꝫ illd Prouer. xvij.
Animꝰ gaudēs etatē floridā fac spūs tristis ex
siccat ossa. Et p ꝓns sequit q; abbreuiat vitā. Et
expōit Hiero. animū gaudētē i pura ꝓscia. Et
spūm ꝓtristantē i rearu ꝓscie. Un Ecci. xxx. Jo
cūditas cordis hec ē vita hois. Et ibi. ante
tps senectā adducit cogitatꝰ. i. cura rei tpalū
vt dr Mi. de ly. Ecce iocūditas cordis siue ani/
mꝰ gaudēs ꝓfuat lōgā vitā: ꝫ quō ponit hoiē
maiōr iocūditas/quō maiꝰ gaudiū i vita pūti/
ꝫ vt nō sit sibi ꝓsciꝰ de offensa dei. neqz hz re/
morsū de peccō. sed firmit spat deū sibi oia sua
Concor/ peccā dimisisse ex sua mia zē. ¶ Ex ill' g ptz: q;
dia vitā p discordiā hō citꝰ morit: z vita ei⁹ dissecat si/
plongat ue abbreuiat. sic econuerso ꝓcordia vitā plōgat
Un ꝓcordia oia elemēta ad iuicē ꝓnia: ꝓcordat
z vnit. spūm corpi⁹ iūgit: cursū celi z varios pla
netaꝝ cursus dirigit. oiaqz i ē ꝓseruat z pōit
vt dr Fulgē. mitologiaꝝ li. iij. Et Alanꝰ i ō plā
ctu mer. iij. alloqns nām cūcta ꝓcordit ordi/
nantē ait. Tu tuis mōz moderas habenis Cu
ra ꝓcordi stabilita. nexu nectis: z pacꝫ glutino
maritas celica rēis. Hec ibi. Et rātū ō scdo bo
B no. vicz corpali: qō offendit discordia. ¶ Ter/
tiū bonū de q dixi in p̄cedēti fmōe qō offendit
discordia ē bonū tpale. Un Salustiꝰ i iugurt.
Nora Cōcordia pue res crescūt. discordia maxie dila
bene bunt. Jō dr Aug. xij. de ci. dei ca. xxij. q; deꝰ istī
tuerit genꝰ hūanū ex vno hoīe. ad insinuandū
nobis qz grata sit ei vnitas hoīm z concordia.
Quia g adā ē pr oim nrm: qre despicit vnusqsq
ꝑsem suū. Voluit ei ds p̄mo vnicū hoiez for
mare. ex q oēs alij procederent. vt tāqz frēs oēs
hoies se amarēt: z sibi mutuo subuenirent. O
deꝰ vbi tā ē ille amor frm. Nō sic ār legimꝰ fa/
ctū i angelis: vt oēs angeli ab vno: imo nullꝰ
ab alio ꝓcessit. Nec sic oēs bestias ex vna instī/
tuit. Et cū bestie inē se ciusdē generꝫ ñ sic lites
z discordiā hñt vt hoies. Nō hñt leones inē se
bella. neqz dracones: vt dr Aug. ibidē Crudeli
ores g̃ iferē hoies eē bestijs. Et i eodē li. xxvj. c.
dr sniale: q; nihil sit qō āpliꝰ hoies a discordia
retrahere ōberet. qz recordatio illiꝰ parēt: quē
ꝓpter ea deꝰ creare voluit vnū de q multitudo ꝓpa
gareē: vt hac cōicatōe ex multꝫ cōcors vnitas fi/
uareē. Bñ g attēdit ds futuꝝ eē. q; p discordiā
maxie res ōstruerenē. Un Tulliꝰ li. de amici/
Desola/ cia. Que domꝰ tā stabilis. q ciuitas tā firma ē:
tio reipu q ñ odijs z dissidijs fundit⁹ possit euerti. Patz
blice ro/ ō ad expīētiā i romāe reipublice desolatione.
māe per Cur destructa/cur desolata/ cur q̄si ad nihilū
discordi/ deducta ē romanoꝝ glia arqz potētia. Fatuag
am facta z falsa fuit opio coꝝ q dixerē romā ōfecisse/ eo
q; ibi acceptaꝰ sit cultꝰ chīi: ob qō idignati ipo
rū dñ citatē ipaz odio q̄ui sūt psecuti. Et licet
Aug. satꝫ copiose ꝓ sic dicētes disputet in li. de
ciui. ōi. cñ ñ desūt poete z bistoriographi: q; di/
cūt romāoꝝ rgnū āplissimū fore ōpditū ꝓpter ci
uilia bella. Qui igr ꝓsiderat rōane vbis iterī/
tū. ō q ōz: Roma q̄nta fuit ipa ruina docz. faci/
le cōgscet pt q̄nta sit discordie vis ad nocēdū/
ad pdēdū/ad destruēdū/z ad annihilādū oē re
gnū. Nec solū roma nob ē i exm. ꝫ z maxime
alie citates p discordiā z īrestina bella ōstructe
sūt ō bis dixi ꝑ. f. xv. E. Un dr Aug. iij. de ciui.
ōi. c. xv. q; ꝓpter perm filij tarq̄ni i lucretiā cōmi/
si. Et ipi⁹ tarq̄nimaliciā i oppugndo Ardeā citra
tē. tarq̄n⁹ a roma expuls⁹ ē z roma concussa. Et
li. v. c. xij. dr sniale: q; dū romāi fuauerē iusti/
ciā i republica cuilibz: ñ intēdēdo rei ꝑuate/ tē
valō creuerē zē. Ecce quō p discordiā offendit
bonū tpale. ¶ Sz vt clari⁹ illō cōgscatis Tri/ L
plici rōne ꝫ ꝓt ostendi: z exēplis

Discordia offendit bonū tpale triplici rōne
- Quia p discordiā terra debellat
- Per eam oīs cōitas et ciuitas piclitat
- Per illā oīs domus p/turbatur

¶ Pria g rō p quā ondit q; discordia offendit
bonū tpale ē. q: p discordiā fra ōbellat. Dis ei
fra z pria si tpe belli ē i discordia: ruīe z subie/
ctiōi ē pria. qñ vo ē p ꝓcordiā vnita: tē est in ex
pugbil' arqz firma. etsi sit pua. Unde saluator
Mat. xij. Oē reg. i seipz diui. deso. Et ecōtra
ꝓcordia firmat eras z reg. q̄ntūcūqz ēt sint re/
gna pua siue ꝑuicie. Exm in austria tpe regis
Adalberti genitorꝫ regis ladislai: quāuis au/
stria pu⁹ sit ducat⁹. cñ ꝓpter ꝓcordiā z vnitatē ei⁹
idē rex defēdit se ab oīb⁹ ūmicꝫ suis. imo mag
exercitū aggress⁹ ē bohemos hereticos zē. nūc
āt a pāuꝫ fra austrie ōbellat z destruit. ꝓpter di/
scordiā i ea mltiplicē: vt videm⁹ ad oculū tā mlt
tꝫ ānis: vtinā adhuc hodie cēt finis. Un Sa/
lu. i iugur. recitās ꝟba Scipiōis dr. Ego inqt
trado vob regnū firmū: si bōi eritꝫ: imbecille si
mali. nā ꝓcordia pue res crescūt: discordia ma
gne res dilabūt: ptz illō mltꝫ exēplis. ¶ Prio Exēplū
ex gestꝫ bellaroꝝ. Un narrat Orosi⁹ lib. v. Q
gai⁹ mamili⁹ z scipio pcōsulꝫ diuersas gallo/
z germāoꝝ gētes missi. puicias sibi rodis flu/
mie medio diuisert, vbi intra se grauissima iur
dia z prētōe disceptrabāt. Et sic cū piclo z igno
minia romāi nois victi sē. lxxx. milia romāoꝝ
z sociōꝝ. xlvij. milia cēpestate crucidati sē. Ita
q; ex oi exercitu trīm q̄ttuor hoies q; miserꝝ rpor
tarēt nūciū remāsisse: referūt. ꝫ videtes antiq
si p⁹ fuert discordes z ūmici. p⁹ q̄s fuert rectores
reipublice amici facti sē. z mutuo inē se ꝓcor/
daueē vt narrat Valeri⁹ li. iiij. c. ij. de Emilio
lepido z fulvio flacco; ne. ſ. ex coꝝ dissensione
respublica iciper ōficere. Un ñ solū i spūali: ꝫ
z i carnali certamie tutū ē bellatores sil' vnitos
z ꝓcordes eē. Dicit em Uege. li. j. de re milita/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

pelli dis/ri. Q nihil magʒ valeret ī pugna q̄ꝫ vt milites positio. acie disponētes debitū ordinē seruēt. ne sint nimis ꝓstipati z sibīpīs ipedimētū ipugnādi. vl ne sint nimis iterlucētes z rari. hostib⁹ dantes aditū, prīpēdi. Sic reuera etiā corpal'r. qñ pugnātes sūt ab inuicē p corpalē distantiā z p mētalē discordiā nimis sepati. pbēt hostib⁹ itroitū eos vincēdi. Sil'r i bello spūali. vbi fm apostolū ē collucratio aduersus p̄ncipes hui⁹ tenebraꝝ. q̄ fideles i charitatē nō vniunt: ʒ p discordiā diuidūt facillime vincūt. ¶ Scēo q̄ p discordiā terra ꝺbellat'. ostēdit exēplo plurimarum rerum. vicz

Discordie malicia ostendit exemplo

- Virgaꝝ simul eunciū
- Piloꝝ ꝓcrescentiū
- Canū cōmordentiū
- Riuoꝝ cōfluentiū
- Lignoꝝ simul ardentiū
- Muroꝝ dissidentiū

D ¶ Prīo p sil'tudinē virgaꝝ nō simul colligatarū ostēdit discordia. Et ecōtra p sil'tudinē ꝟgarū colligataꝝ ostēdit ꝓcordia. Uñ narrat ō Soldano: vt ꝺr Simon ō Burscon. i suis diſtinctoib⁹. Q cū in lecto egritudis moreret⁹ ō cūberet. oēs filios corā se vocauit. Jta vt singuli singl'as i manib⁹ portarēt ꝟgas: mandauit. Qui cū venissent/ z ad p̄cis ipīū ꝟgas attulissent. iusserat ꝟgas vniri. z eas sic vnitas frāgi q̄ vnite nll'o mō p aliquē poterāt rūpi. p⁹ ō ad iussū suū diuise sūt ꝟgule: z fracte sūt singule facillime. Sic inq̄t filij mei si fuerit⁹ vniti p cōcordiā nūc nemo vob⁹ nocere p̄t. Si āt p discordiā fueritꝭ diuisi: nūc facillime dñiū vīm pibit

Exīn de soldano.

E ¶ Scēo oñdit ō idē p sil'tudinē piloꝝ ꝓcrescētiū. Uñ narrat Uale. ō Frontio. q̄ cū coactꝰ iussu ranoꝝ dux eēt factꝰ z ñ posset suos oīone flectere: ne cū romānis vniuersa acie vellēt ꝓfligere: ipe duos eōs: vnū fortissimū: z alīū debilē adduci iussit: z senem boiez caudā validi eq̄ paulatī carpe z p ptes diuisim p̄cepit. Juuenē vo forte caudā debil' eq̄ rotā sil' ꝓuellere mādauit sicq̄ ꝓtigit vt adolescēꝭ dextra inito se labore fatigaret. ʒ senio ꝓfecta manꝰ suū misterū executa ē. Hoc exēplo barbaꝝ ꝓl'm ad suū ꝓpositū inclinauit: z dixit p piloꝝ sil' vnitoꝝ sil'tudinē intelligi romanoꝝ z cuiusliber mil'tudinis fortitudinē. Nā ifepabiles erūt si oēs vnanimiter z ꝓcorditer vnitos aggredi voluerit⁹. Si vero vos vniti p partes z diuisim cum eis dimicaueritis sine dubio victoriā obtinebitis.

Exēplū

Exēplū

¶ Tertio idē ostendit per sil'tudinē canū cōmordentiū. Dicit em̄ Froncius strategame/ ron. lib. j. c. x. Q. ſtorilo dux dacorum cū sciret dissociatū armis exercitum. ne externo bello discors exercitus vinceret: concordiā sic introduxit. Duos em̄ canes in ꝓspectu ꝓl'arū misit. eisq̄ inter se acerrime pugnātibus lupum ostendit: quem ꝓtinus canes omissa inter se ira aggressi sunt. quo exemplo phibuit barbaros a mutuo ipetu rōnis p futuro. Et sic inter se discordātes ad mutuā ꝫ inimicos ꝓcordiā p uocauit. z discordiā eis nociuā ꝓpulsauit.

Exēplū

¶ Quarto idē oñdit p Alanū i ārecla. li. ij. c. xij. p sil'tudinē riuoꝝ effluētiā z lignoꝝ coardētiū. Nā magnꝰ fluui⁹ q̄ sil' vnit⁹ non pōt pedes trāsiri in riuulos diuisus p puissima aialia calcat z itur. Sil'r mlta lig̃ sil' ꝓiuncta in magnā flāmā ꝓsurgūt. nec facile extingui p̄t: q̄ diuisa facillime extinctōi subsūt. Sil'r medicina sil' opans sanitatē iducit. q̄ diuisa nihil efficit. Jta vt⁹ cuiuslibz cōtract⁹ p discordiā diuisa pit q̄ vnita firmissima existit.

Exēplū

¶ Quīto idē oñdit p sil'tudinē muroꝝ dissidētiū: si murꝰ ē ruptꝰ z scissꝰ facillime erit p hostes destructꝰ. Et ecōtra si erit cemēto sanitatꝭ. Jta si cemētū charitatis z ꝓcordie p discordiā rūpit: adit⁹ hostib⁹ tribuit. Lementū ei ē chartas q̄ singl'os coapt at: z ne p aliquā discordiā inuicē discrepant vniformit⁹ equāt. vt ait Rich. i exceptoib⁹ p. j. li. x. ō cementū si rūpit: vicioꝝ insultꝰ sentit. Uñ Alanꝰ. Acrit insultꝰ vicioꝝ pugꝝ maior. Nobis incūbit: si nos deserit error. Et subdit exīn dicēs. Postq̄ cemēti rūpit discordia muros Hostili pugna muros exponit sermes.

¶ Scēo p̄ncipal'r discordia offēdit bonū cpale: siue sibi nocet. q: p eā ois cōitas et ciras plicitat. Sic ei ex ꝓcordia z vnanimi ciuiū dilectione. ciuitas q̄libz augmētat z crescit ēt si i se pua sit. Jta discordia dissolut⁹ et perit: quātūcūq̄ fortis fuerit. q: vt sibi dicrū ē ꝓcordia parue res crescūt z discordia magne res dilabunt. Hoc oñdit Arist. v. poli. dicēs. c. xv. Non pōt manere ciuitas: soluta ꝓcordia ciuiū. Et ō cōcordiā ad ciuitatē ee necāriā z discordiā sibiꝓriā eidē ee sūme pic'osā antiq̄ q̄druplicit⁹ ostenderunt: vtz infra.

F

Cōcordiā citati esse necessariā z discordiā pic'osā antiq̄

- Per scripta docuerūt
- Per leges voluerunt z statuerunt
- Per sacra gēt'les inuenerunt
- Per exēpla mōstrauerūt

¶ Prīo docuerūt antiq̄ p scpra ꝓcordiā ciuitati ee necāriā. Nā p̄ncipalis causa ꝓstitutōis ciuitatꝭ ē vnitas boim z ꝓcordia. ex q̄ puenīunt oīa alia ad būanā salutē cōseruādā necessaria. Uñ z Socrates z Plato docuerūt q̄ ciuitas deberet ee maxīe vna: vt narrat Arist. ij. poli. c. ij. Q̄ō exponēs Egidi⁹. iij. de regimīe p̄ncipū p. j. c. vij. dicit. Unitas illa si referꝝ ad amorē z dilectionē optīa ē vnitas: vbi ciues se amādo et diligendo vniunt. ex ō em̄ in ciuitate oritꝭ pax z nō oriunt litigia. Nam ꝓpri⁹ amoris effectꝰ est pax z ꝓcordia. Hec Egidi⁹. Et ex tali cōcordia ponit⁹ in firmitate et ꝓmanētia: qz vt dicit Aristo. ij. poli. x. ca. Concors oligarchia nō ē de facili corruptibilis Q autē principalis causa institutōis ciuitatꝭ sit vnitas et ꝓcordia ptz ex quīto poli. Ciuitas em̄ ordinat⁹ ad quīq̄: que omnia inferunt ꝓcordiā z amorē: si suo ordine habeant zē.

De nocumētis discordie

Ciuitas ordinat
- Ad vite delectationē
- Ad vite cōseruationē
- Ad sui mutuā defensionē
- Ad similē generationē
- Ad vtuosam conuersationē

¶ Prio ci ciuitas ordinat ad vite delectationē. Idcirco ei boies ꝓgregant sil'. vt ex mutua ad iuicē societate iocundēt & delectēt: qz nll'ius rei sine socio iocūda ē possessio. ait Sen. epl'a vj. Sicꝫ ei vult (vt ōt Egidius vbi s. li. iij. p. ij. ca. xxxiij.) Magna mlt'itudie auri & argenti pollere & oib⁹ victualib⁹ abūdare. & tn in solicitate nō viuere. vt alij suā magnificentiā possint videre. nec eis bona sua cōicare. p nll'o oia illa reputaret. vt Archita tharētin⁹. sic allegat Tull⁹ de amicicia. Et in vitis pbor⁹ ca. xxiij. ait. Q; si qs in celū ꝓscēderet & pulcritudinem möi naturāqz siderū aspiceret. totū isuaue illi eēt: si sol⁹ existeret. qō iocūdissimū foret si aliquē haberet cui narraret. Talis aūt delectatio vite. puenīes ex societate p̄cipal'r causatur ex vnitate. q̄ si desit societas in ꝓriā vertit' amaritudinē rediū & inquietudinē. Sic ōt de Carthaginēsib⁹ Oros⁹ lib. v. Q; inter se sp incesti nū malū habuere discordiā. q̄ infeliciter exagitāte nll'a tpa: vel fortis pspera: vel domi q̄eta duxere. ¶ Scōo ciuitas ordinat ad vite ꝓseruationē. Nā vt ōt Egidi⁹ ex p̄cipijs Arist. vbi s. q̄ ciuitas instituta ē ꝓpt̄ viuere. qz boies existētes i eadē ciuitate sibi mutuo ōferūt ad vitā. & vn⁹ alt'i subuenit i his q̄ sūt necaria vite. qō nō sic eē posset si boies viuerent solitarie. Hec Egidi. Unū aūt boiem alt'i subuenire & mutuo deferre in illis q̄ sūt vite. baud dubiū q̄n puenit ex ꝓcordia & amorosa vnione. vt ōt Aristo. ij. poli. ca. xiij. q̄ in ciuitatib⁹ ꝓuenire ē opus amicicie. ¶ Tertio ordinat ad sui mutuā defensionē. Nā vt ōt Arist. iij. poli. Ciuitas facta ē cōpugtiōis gra & ꝓpt̄ n iniustū parē. Naz vn⁹ hō solitarie viues n ē sufficies ipugnatib⁹ resistere: & iurias & iusticias sibi factas vitare. Et iō ꝓstituta ē ciuitas vt hō q̄ solitarie n pt se ab hostib⁹ defendere. exīs ps mlt'itudis viuat tute & sine timore vt ōt Egi. Hoc aūt nō pt eē sine ꝓcordia & vnitate: qz p discordiā boies ab iuicē diuidūt & hostiū rabiei exponunt. vt oñdit Alan⁹ ianteclauū. li. ij. c. iij. p exīm aquile ad cui⁹ aduentū cū ex timore p discordiā aues diuidunt ab ea sine difficultate rapiunt. Et iō nll'm ē pstantius ꝓra hostilē impetū p̄sidium q̄z i ciuitate ꝓcordia & vnitas cordiū. Sic ostē dit Quintilian⁹ cāz li. viij. dicēs. Quid ꝓcordia ꝫ fortunā mai⁹ auxiliū. Si ei oēs eēnt amici: n bella n latrocinia n⁹ seditiōes fierēt. ¶ Quarto citas ordinat ad ꝓsil'em gnationē. Ciuitas ei fit ꝓnubio⁹ cōicatiōe: vt ōt Arist. vbi s. Cōnubia aūt ordināt ad ꝓcordiā amicicia & dilectōez. Nā boies ad iuicē ꝫbūt. vt maiorē amicicia bēant vt firmi⁹ se diligāt. & p affinitatē se concatenāt & vniāt. Ex cōiugio ei vt ōt Egidi. lib. ij. par. j. c. x. pax & amicicia ꝓsurgit. Mlt'as em guerras & discordias videm⁹ sedari: eo q̄ inē p tes ꝓiugia ꝓtrabunt. & iō p̄hibent cōnubia fieri inē ꝓsanguineos. qz ex p̄ximitate carnis suffi cies amicicia habet. q̄ nālis rō dictat ꝓiugia cōtrahēda inē illos q̄ n sūt ꝓiūcti ꝓsanguitate nimia. vt q̄s carnis ꝓiūctio p dilectionē & amicicia n ꝓiungit: ꝓiūgat ꝫcio copule cōiugalis: vt ōt Egidi⁹ vbi s. ca. xj. ¶ Quinto & vltio ciuitas ordinat ad vtuosā ꝓuersationē. Nā ciuitas n solū ꝓstituta ē ꝓpt̄ viuere: sed p̄pt̄ elegan ter & vtuose viuere: vt ptz p Arist. iij. poli. Nā vt ōt Egidi⁹ li. iij. vbi s. ptz.) c. xxxij. Malefici pl⁹ pñt puniri si boies sil' ꝓueniāt i vna ciuitate q̄z si morarent solitarie. Inde timore pene mlt'i desistūt malefacere: & assuescunt opari bene. qō factēdo fiūt vtuosi. Hāūt eē nō pt nisi ex vnanimitate ꝓcordie. Un Arist. ix. Etb. ca. vij. vult q̄ talis ꝓcordia ē in bis q̄ vtuosi sē. Et ibi dē ōt. Uez ciuitates concordes dicim⁹ qñ circa publicas vtilitates idē volūt & eligūt ea q̄ publice decreta sūt. Ecce nota vbū circa publicas vtilitates n circa ꝑuatas: vt sint aliq̄ ꝓcordes p diuitib⁹ aut amicis: ꝫ paupes & extraneos iustos & ē. ¶ Scōo p̄cipal'r ꝓcordia ciuitati eē necessaria: & discordia pernicio⁹a antiq̄ p leges voluerūt & statuerūt. Nā vt ōt Egidi⁹ li. ij. pte. j. c. xij. Pax & ꝓcordia i ciuili cōitate se hñt q̄si sanitas respectu hūor. Sicut em videm⁹ q̄ in vno & eodē corpe. p̄pt̄ ineq̄litatē humor⁹ ꝓsurgit infirmitas & pug. Sic inē boies. p̄pt̄ iurias & ineq̄litates q̄s inē se exercitāt ꝓsurgūt dissensiōes & bella q̄ sūt cōitas destructiua. Iō antiq̄ p̄ncipes & sapiētes remouebāt boies a dissensionib⁹ p leges & statuebāt vt simil'ēent ꝓcordes: vt vl't Arist. viij. Etb. c. j. dicēs. Cōcordia ei simil'e q̄ddā amicicie videt cē. Huic aūt marie legūlatores itēdūt. discordiā vo vt rē inimicā expellūt. Et Amb. i hexam. bon⁹. v. ōt. q̄ reipublice vsus ē leges eē cōes. atqz obſuari eas deuotione cōi oēs vno teneri vinculo: n alij fas esse q̄s ali⁹ intelligat sibi n licere. Hec ibi. ¶ Ex q̄ ptz i rectionē legū n eē aliā nisi ſuare statū inē omes legū ct pacificū. vt ēt oñdit Egidi⁹ vbi s. li. iij. pte. ij. c. j. Et iō lex p̄miat bonos: punit p̄uos. p̄hibēs viciosa: iubēs vtuosa: vtz. ij. Etb. c. v. vt nll'i fiat violētia: sed inē reprobos sit ruta inocētia: & inē oēs n sit discordia: vt ōt Jsiō. & hī dist. iiij facte sē. Idē ōt Aug. epl'a. xxxvj. ¶ Tertio cōcordiā citari eē vtile & nēariā / & discordiā piculosā: oñdit testimonio gētilū. Nā vt ōt Aug. li. iij. ō ciui. ōi c. xviij. Romāi i vrbe fecerē edē dee ꝓcordie ꝫ hostes & aduersates n diffidēres q̄n si inē se ꝓcordia ſuarēt: satis fortes ꝫ alios eēnt. Tēplū vo marris siue discordie posuerē extra vrbē: vt ōt Uitron⁹. p b vt reor innuentes q̄ ꝓcordia eēt i ciuitate ſuāda tanq̄z ipi⁹ salutaria. discordia vo a ciuitate expellēda tāq̄z nociua. qz & ex discordia p̄ua aliq̄n trāsmutat' vna tota politia: vt oñdit Arist. ij. poli. dicēs.

Nota

Nota

Inter

Exēplū

Princeps

Parue seditiões maxīe inualescūt: velut̄ accidit ī siracusa. trāsmutata ei fuit politia ex duobus iuuenib⁹ dissidētib⁹. Jō antiq⁹ diuinos honores illi ꝓstituerūt: q̄ p̄ saluatōe t ꝓcordia rei publice laborauer̄t: vt ad idē posteros aīarēt, vt oñdit Tull'. lib. iij. ō nā deor. ¶ Quarto oñdit ꝓcordiā cē necessariā cōitati t discordiā piculosaz p̄ exēpla rex nālium. Terra em̄ imobilr stat: eo q⁹ ei⁹ ḡliber ps tendit ad vnū. s. centr. Jtē nauis regularr trahit: qn̄ a vehētib⁹ ꝓcordr ducr. Silr acies ꝑficit t vigorar q̄diu cōcorditer tenet. Nec Bali. par. j. c. ix. Et ī sic ī melodia q̄diu voces discordāt aures officiūt t turbāt. Cū aūt diuerse voces fm sūmū/medium t ifimū ꝓcordāt/dulcē melodia. Jta reuera ē ī cōitate ex diuersis ps̄onis t disparib⁹ ꝑditionū/artiū t op⁹ ꝓgregata: vt oñdit Augu. li. ij. de ciui. dei. c. xxj. recitās ẏba Scipiōis dicētis in fidib⁹ t tibijs aeq⁹ ipo cātu t vocib⁹ cōcent⁹ q̄dā tenēd⁹ ē ex distinctis sonis: quē discrepantē aures erudite ferre nō p̄nt q̄usq⁹ ꝓcors efficit. Sic ex sūmis t ifimis mediis interiectis ordib⁹ vt soni moderatione/ciuitatē consensu diuersoz⁹ ꝑtinere: t q̄ armonia dr ī cantu ea in ciuitate ꝓcordiā. Hec ibi. Sic ḡ ꝑz quō p discordiā ois cōitas t ciuitas ꝓclitat. Ex q̄ sat̄ patz quō discordia offendit bonū rpale. ¶ Ex oib⁹ ḡ p̄missis br q⁹ ꝓcordia ē ciuitati valde necessaria t discordia picl'osa. Vera aūt ꝓcordia ciuitat̄ ꝓsistit ī amore ciuiū inē se: t ad p̄ncipē suū rāḡ mēbroz⁹ ad caput. ¶ Debēt em̄ p̄mo ciues inē se eē ꝓcordes sic mēbra vni⁹ corpis q̄ sibi mutuo deseruiūt. Nō em̄ ꝑt dicere man⁹ ī corpe oculis. Uos ñ est̄ mihi necessarij: nec ecō uerso. neq⁹ pedib⁹ aut stomacho t ecōuerso. t sic ō alijs mēbr̄. declara vt scis. Propr̄ea q̄dā cōia charitat̄ p̄cepta ī ciuitate sūt habēda: ad ō vt ciues assuescāt sibi inuicē mutua obsequia impēdere. Sic ei mādauit de⁹ Deūt. xxij. Si videbis bouē vl' ouē frīs tui errātē: nō ꝑteribis: ḡ reduces fri tuo. Et si nō ē ꝓpinqu⁹ frat̄ tuus nec nosti eū: duces i domū tuā. t erūt apud te q̄diu q̄rat ea frat̄ tu⁹ t recipiat. Silr facies ō asno t ō vestimēto: t de oi re frīs tui q̄ pierit: si i ueneris cā ne negligas q̄si aliena. Sic etiā q̄ntū ad paupes ꝓcedebat: vt ꝑ eis cēnt manipuli omissi t racemi in vineis remanērent. Et multa tlia statuit lex moysaica ad ꝓfuationē mutui amoris. Unde ōr Tull'. Non solū nob⁹ diuites esse debem⁹: ḡ etiā liberis/ꝓpinqs/amicis t maxime reipublice. Unde Joseph⁹/sic ait Egesip⁹) visa destructōe ciuitatis hierl'm/flere cepit: eo q⁹ mori ei defuisset aūt p̄ie ruinā. Ecce quātus amor erat boī ifideli. q̄ mori oprabat cernēs suos ꝓcives vita ꝓuatos. Et rat̄ q̄dē amor erat ī anticḡs. q̄ sic narrat Sene. nō existimabāt alios quē bñ viuere nisi viueret ad alioz⁹ vtilitatem. Unde ōr ī q̄dā epla. Nō sibi viuit q̄ nemini viuit. ¶ Sc̄o vera ꝓcordia citat̄ ꝓsistit ī amore t fidelitate ad p̄ncipē siue caput suū. Habet ei p̄nceps se ī republica ad modū capit̄. Fm q⁹ dicit̄ est Sauli. j. Reg. xv. Cū esses paruul⁹ in oculis tuis: caput fact⁹ es in tribub⁹ isrl'. Unde⁹ aūt ī corpe nāli/q⁹ mēbra exhibēt capiti defensionē t reuerētiā siue honorificētiā. Defensionē q̄dē q: nāli motu ad tuitionē capit̄ se exponūt: sic man⁹ t brachiū ī magnis piculis. Illa em̄ rōnis ōliberatōe ꝑhabita ad defendēdū caput se erigit. Exēplū etiā ꝑz ī animalib⁹ irrōnalibus. Unde serpēs nāli astutia cū pcutit̄ istati absconso capite corp⁹ pcussioi exponit. Hoc ḡ idē apparere dr ī corpe ciuitat̄ ex hoib⁹ collecto: vt se exp̄oat ꝓ ōfensiōe capit̄ sui. ¶ Exhibēt etiā mēbra capiti q̄ndā honorificētiā. Unde natura plātauit ī eo q̄dā pulcra vt vult⁹ venustatē: capillor⁹ ornatū: t multa alia. Et ō etiā būana ĩdustria imitat̄: q̄ magis ad decentiā t pulcitudinē capit̄ t faciei satagit q̄s ceteroz⁹ membroz⁹. Ipa q̄z mēbra naturali inclinatōe studiosa sūt ad honorē capiti exhibēdū: magis q̄s ceter̄ mēbris. Unde tot⁹ hō dr pulcer ex pulcitudie capitis siue faciei. Sic mēbra cōitat̄ ī ciuitate silr honorē suo capiti debent exhibere. Et nihil q̄s sit ad sui ꝓfusionē pati aut sustinere. De eli⁹ honore exm̄ bem⁹. ij. Reg. xij. ō Joab ꝓncipe milicie Dauid reg̃. Nā cū Joab ciuitatē Rabath diu obsedisset: t ciuitas nūc ꝓpinq⁹ eet captioi: misit ad Dauid vt veniret ad ei⁹ captiōez ne si bi s̄z dño suo victoria ascriberet. Ecce q̄nt⁹ honor q̄ntaq⁹ fidelitas militi⁹ ad regē. Sic ḡ ꝑz in q̄ ꝓsistat vera ꝓcordia ciuiū: vidz ī amore inter se t ad caput suū. Ex q̄ tūc iferr q⁹ vbi ciues inē se nō sūt ꝓcordes t ad caput suū: ibi nūq⁹ bñ pōt regi aut crescere respublica. Sūt aūt alii q̄ qui talē ꝓcordiā seruāt rpe ꝓsperitat̄: s̄z rpe aduersitat̄ eā deserūt. Jn q̄z vituperiū ōr Ege sip⁹ ō vno q̄ fidelitatē non ſuauit amico suo rpe aduersitat̄: q⁹ mutauit fidē cū rpe: cū em̄ fidelitas maxīe sit laudāda rpe aduersitat̄. Fm illō Eccī. xxij. Fidē posside cū ꝓrio ī pauptate illi⁹: t ī rpe tribulatiōis pmane illi fidelis rē. Sic ḡ ꝑz m̄lt̄ exēplis t auctoritatib⁹ quō cōcordia sit ciuitati necaria. t discordia piculosa. Et in q̄ talis ꝓcordia ꝓsistat rē. ¶ Tertio p̄n cipalr discordia offendit bonū rpale: q⁹ ꝑ eam ois dom⁹ ꝑturbat. Dom⁹ em̄ ē vnius familie ꝓgregatio. s̄z vrbs vni⁹ ꝓpr̄i. Uel vrbs rotius generis būant: vt ōr Jsiō. xv. Etym. c. iij. t ē ꝓpr̄ sa lutē inhabitātiū: sanitatē t rex custodia facta vt ꝑz ꝑ Aristo. j. Iconomic. c. vj. Et q: maximū bonū ē pax t ꝓcordia: ordiata ē dom⁹ vt bō fatigat⁹ extrīsecus laboribus t ꝓgregādis ad domū necessarijs: t curaꝝ vexaꝝ molestijs: q̄ era domi pace ꝑfruat: t ill' q̄ ꝓgregauit cū suis iocūde vrat. Jn domo igit̄ ad pacē ordiata sum/mū bonū ē ꝓcordia. Unde cōitet extra domum vexati: q̄rūt q̄rē domi. s̄z ve illis q̄ extra t ītra domū discordiā habēt. Jō ē ō diuinā t būanaz ordinationē ibi eē discordiā. Sic ō pōt ostendi q̄tuor rōnib⁹. s. figura/scptura/ꝓgregatiōe re

Princeps bz se vt caput

M Domus Urbs

gulari: z morali instructione

Discordiam i domo cē ꝓiculosaz
Figura
Scriptura
Regulari ꝓgregatione
Morali instructione
oñdit ꝙdruplr

Exēplū de arca Noe

¶ Prio ostēdit ꝙ discordia i domo sit ꝓiculosa ꝓ figurā Beñ. vij. vbi dr ꝙ oia animalia eraz inimica i arca Noe sil' ꝓgregata fuerūt pacata ad designādū ꝙ homines nālr māsueti vnr habitatōis debēt cē ꝓcordes z vnanimes. exq̄ bestie i vna domo ꝓgregate fuerūt tranqlle z mites.

De lupo

Sil'r dr de lupo: postq̄z cū hoīe vel i domo vel i fouea ē clausus: ꝙ nō cū ledit. q̄si natura z figura ostendāt discordiā nō cē debere i vna domo siue ꝓgregatiōe. ¶ Scdo idē ostēdit testimonio scripturaz. Dicē em Sapiēs Prouer. xvij. i pncipio. ꝙ melior ē buccella panis cum gaudio/q̄z domꝰ plena victimis cum turgio. Sup q̄ dicē Hugo ad hram. Melior est modica suba cū pace z mēris q̄ere: q̄z mlte diuitie cū turgio z turbatiōe. Et puer. xxj. dr. Melr ē sedere i angulo domat: q̄z cū muliere litigiosa i domo ꝓuiuj. Quare z cuidā melr ē habitare in domo deserta q̄z cū mlt̄e rixosa z iracūda. q. d. q̄uis societas sit sūme iocūda: melr tñ ē z quietr habitare solū i ēra deserta q̄z i domo pulcra cū turgio z discordia. Et iō in ꝓfecta domo reqrit̄ triplex ꝓcordia. vicz dñi z dñe ad seruū z ancillā. viri ad vxorē. z patr z mris ad filiū vel filiā: ita ꝙ familia obediat dño z ꝓcepto ei⁹ zc. Uxor habeat curā rei familiar i domo z nō discordet cū marito. Et filꝰ z filia obediant parentū ꝓperio. Et parētes, puideāt liberis de necessarijs in vera custodia z disciplina. Qd aūt ꝓcordia i domo multū placeat deo: ō b̄ habem⁹ exēplū. Legit̄ em i Uitas patr: ꝙ fuit dū cū sctō Machario: q̄ fuit excellētissime vite q̄ nondū quenisset ad mēsurā duaz mulierū i ciuitate. Et cū iuisset illuc/z q̄siuisset ō vita illarū: inuenit ꝙ erāt vxores duoz fratrū. z cū q̄ndecim annis sil' cōmorate fuissent: nūq̄z sil'r litigassent inr se zc. ¶ Tertio illō ostēdit ex regulari ꝓgregatiōe. Dom⁹ em monastica spēaliter ad ꝓcordiā ē ordinata. Un Aug. in regla dr regularib⁹. Primū ꝓpter q̄d i vnū ꝓgregati est: est: vt vnanimes habitetz i domo: z sit vob cor ꝓcordit̄ z vnū z aīa vna i deo. Quantūcūq̄z em dispariū pacifice i ꝓditionū fuerit homines i sec'lo postq̄z i domo religiōe ē ligiōis ꝓgregant̄/charitat̄ vinc'lo vnunt̄ i cōuiuendū cordia z pace: in seipis z i dño. Sic ꝓpherice ꝓdixit Esaias. xj. c. dicēs. Habitabit lupus cum agno z pardꝰ cū hedo accubabit. Uitul⁹ Aeo/z ouis sil'r mozabūt. i. ꝓcordit̄ ꝙ̄sabunt. Quod ꝑm Hiero. nō itelligit̄ ō brut: sz i rpe gratie ō hoib⁹: z maxie de viris regularib⁹ z ꝓfect̄: ō lupina z leonina sec'l rabie: ad ouīā mansuetudinē religiōis: ad caurelā sctē religiōis trāslat̄ vt oñdit Bze. sup Ezechie. par. j. omel'. xij. exponēs p̄dictū textū Esaie di. Per sctē mēt charitat̄ uiscera cū agno lupꝰ habitat: q̄ bi q̄ i seculo raptores fuerūt: cū mansuet̄ ac mitib⁹ in pace ꝓq̄escūt. Et pardꝰ cū hedo accubat: q̄n is q̄ peroz suoz maculis varr fuit cū eo q̄ se despicit z perōz sctē fatet̄ būiliari ꝓsentit. Uitul⁹ leo z ouis sil'r mozabunt: q̄z z ille p̄ritū coz ad q̄ridianū se ō sacrificiū ꝓparat vt vitul⁹. z alr q̄ tanq̄z leo ex crudelitate sciebat. Et alr q̄ velut ouis i innocētie sue simplicitate ꝑdurat: in caulis sctē eccl'ie q̄uenerūt. Hec ibi. Habitandū igit̄ ē ꝓcordit̄ i domo. religiōis: vt ōr Humbert⁹ sup regulā Aug. c. xxxiij. rōne cohabitatiōis: q̄z sc̄i i vna domo rōne fraternitat̄: q̄z vnr ꝓfessiōis. z rōne religiōis: q̄z vnr habitr z mo/ris. ¶ Quarto illō ostēdi p̄ morali īstructiōe ꝙ discordia est ꝓiculosa i domo. Cū em guerra p̄tie sit fugienda z seditio ciuitati: z discordia domui. discordia tāro ē peior q̄nto vicinior: et tāro amplr expellēda q̄nto ē plr ꝓpinq̄. Quia ōr poeta. Nō tute res agit̄ paries cū ꝓximꝰ arder. Iō ꝑm Hiero. ꝛ Jouinianū. Ista fuerr pythagore ꝓcepta: ꝙ illa oīb⁹ modis sūt p̄scinde/da z fugiēda. s. lāguor a corpe: impitia ab anio luxuria a ventre: seditio a ciuitate: z discordia a domo. Prudēs g̃ hō oīa q̄ discordiā pñt mouere dz a sua domo repellere: vt possit i ea q̄ere ōr manere. Un litigiosus ꝙ discordie ē motiuꝰ iō sio est i domo ꝓpē pacē timendꝰ: ꝑm ꝙ Pythagoras inuit i suis enigmatib⁹: vt ōr i vitis phoz. c. xvij. dicēs birūdinē i domo. i. garrulos z ꝛbosos hoes sub codē tecto recū habitare n̄ ꝓmittas q̄. s. loq̄ces sūt ōrisores z discordie ꝓmotores: z iō fugiēdi. Un Prouer. xxij. Ejce derisorē: z exibūt cū eo iurgia. Sic g̃ ptz q̄druplr quō discordia offendit bonū tpale. Et finalr iā i q̄rtū oz ꝑmōib⁹ q̄ntū discordie malū sit fugiendū. Rogem⁹ g̃ deū vt sua miscōia nos adiuuet q̄ren⁹ hic vnionē z ꝓcordiā verā/deo placētē habeam⁹: vt rādē cū sctis oīb⁹ ꝓpetua in beatitudine ꝓcorditer viuam⁹. Amen.

Seditio

Exēplū

¶ De Cōtentiōe q̄ ē sexta filia inanis gl'ie. Sermo. xviii.

Obsecro vos fratres ꝓ nomē dñi nr̄i Jesu chr̄i. vt idip̄m dicat̄ oēs: z n̄ sint i vob scismata z ꝓtentiōes. j. ad Cor. j. ¶ In his vbis apl's Nō ꝛbortat̄ Corinthios qtūs sint ꝓcordes: z excludāt tiōe et oēm diuisionē z ꝓtētiōes. Et q̄ sup audiuistis mulatiō pl'a de ḡnta filia inanis gl'ie vicz discordia: q̄z ad Rpicl'osa sit i oi ꝓgregatiōe: i regno/i ciuitate/i xp̄o. domo/vt ostēsum ē ex figurīs: sc̄pturīs z exemplis. Cū aūt ex discordia ꝓsonaz sequāt̄ lites z ꝓtētiōes. Iō nūc ꝓseqūr cogitaui ō ꝓtētiōe/q̄ est sexta filia inanis gl'ie. q̄nta mala ex ea sequunt̄. Hāc āt ꝓtētiōez dissuadet apl's ꝛbis rbeat̄ vbi s. Pro gr̃a Auemaria. ¶ Obsecro vos frēs zc. vbi s. Primo videndū est Quid sit ꝓtentio breuiter. Et q̄ cōtentio fieri pōt triplr. Scdo quare ꝓtentio sit fugienda.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

A ¶ Circa pmū ē notādū fm Alexā. de ales in ij. pte sūme. q̄ prētio ē impugnatio vitaz cū pfidentia clamor. Est ḡ prēdere/vbis ꝯ aliquē rēdere. Et b fieri pt tripl'r. Primo rone supbie et emulatiōes. Scōo rone disputatiōis. Tertio rone litigatiōis. Prio pt aliqs prēdere cū alio rone supbie/emulatōis z iuidie. Nā aliq̄ sūt q̄ ita diligūt suos z gl'iā eoz vt ñ possint sine displicētia famā z vtutes alioz audire: z sic dicētibz argz narrātibz alioz famā z vtutes obstāt z ꝺdicūt. Tal' fuit prētio de q̄ apl's i thēate in corinthijs ad fidē ꝙuersis: q̄s apl's Paul⁹ reprēdit dicēs. j. ad Loz. j. vbi supꝛ. Obsecro vos frēs p nomē dñi nr̄i Jesu chr̄i: vt idipm dicat' oēs. i. vt vnanimes sūt'. z nō sint i vob scismata. i. diuisiones. Et seq̄t. Sitis aūt pfecti i eodez sensu z i eadē scia. Significatū ē ei mihi ꝺ vobis frēs mei ab his q̄ sūt Cloes: q̄ prētōes sūt inē vos. Hoc āt dico qꝺ vnusq̄sq̄z vīm ꝺr. Ego q̄dē sū pauli: ego aūt apollo: ego ro cephe: ego aūt chr̄i. Diuisus ē chr̄s: nunq̄d Paul⁹ crucifix⁹ ē p vob: aut i noīe pauli baptizati est'? Un aliq̄d ex corinthijs gl'iabāt se eē baptizatos siue ꝙuersos a Paulo: alij a petro: alij ab apolline: z sic ꝺ alij s. z sic erāt prentiones z iuidie inē eos q̄s voluit tollere apl's. Et i. iij. c. Cū em̄ sit inter vos zel⁹ z prētio: nōne carnales est'? z fm hoīez ambulat'? Cū em̄ q̄s ꝺr. Ego sum Pauli. alij aūt. Ego apollo: nonne hoīes est'? Quid q̄ē apollo? Quid āt paul⁹? mīstri ei⁹ cui credidist'. z vnicuiq̄z sic ꝺns dedit. Ego plātaui: Apollo rigauit. de⁹ aūt icremētū dedit. Ego plātaui ꝺr apl's: annūciādo vob pmo ea q̄ sūt fidei. apollo rigauit post me docēdo. de⁹ āt incremētū dedit. q. ꝺ. Ego z ipe nihil egim⁹ ad salutē z fidē viam interi⁹ opando: s̄z sol⁹ de⁹ illūinādo vos p fidē z mūdādo z sctificādo p gr̄az. Prō ptēa subiūgit. Jta neq̄z q̄ plantat ē aliq̄d: neq̄z q̄ rigat: s̄z q̄ incremētū dat de⁹. Existimabāt nāq̄z corinthij q̄ q̄ a meliori z a maioze esset baptizat⁹: ille maioz̄ gr̄am assequer'. q̄si hoīes dare gr̄am. Silr etiā prendebāt romani z iudei ad fidē ꝙuersi. Dic em̄ Hiero. i. plogo sup epistolā ad Rom̄. Romani q̄ ex gentibz z iudeis crediderūt hi supba prētiōe volebāt se alteru/trū exaltare. Nā iudei dicebāt. Nos sum⁹ populꝰ dñi q̄s ab initio fouit z dilexit. Nos circūcisi ex gñe Abraā z stirpe sctā ꝺscēdim⁹. nos ꝺ egypto signis z vtutibz liberati mare sicco pertrāsiuim⁹ pede. Nos p q̄dragīta annos expti sum⁹ mirabilia magꝰ ꝺi. Nos soli digni fuim⁹ accipe legē z vocē dei loq̄nt' audire. Nobis ꝓmissus ē chr̄s: ad q̄s ipe se veniss̄e restat' dicēs. Nō s̄ū missus nisi ad oues q̄ pierūt domꝰ isrl'. Mat. xv. cū vos canes potiꝰ q̄z hoīes appellauerit ibidē. Nō ē ḡ equū vt vos bodie idola ꝺ seretes cōparemini nob: Econtra gentiles dicebāt. Quāto maioza circa vos dei būficia nrauerit'? tāto maior' crimis r eos vos eē demōstrabit'. semp em̄ bis oibz ingrati fuist'. Nam ipsis pedibz q̄bz p trāsistis mare postea añ ido/la iudebat'. Manna vob fastidiū fuit: z sp in deserto ꝯ deū murmurast'. Sepe deū ad trā. p uocast'; z ad vltimū chr̄m i lege z pphet' pmis sum occidist'. Nos itaq̄z vob dignioꝛes sum⁹: q̄ vt de chr̄o audiuim⁹ mox i eū credidim⁹. Jō p pphām dñs de nob ait. Popul⁹ q̄ē ñ cognouit mihi. Un̄ pstat nos nō ex idustria: sed ex ignorantia deliqsse. Dis ḡ altercātibz apl's medi⁹ inē eos oēs prētiones eoz dirimēs: ad vnaz eos pcordiā adduxit. ostendēs nullū eoz meritis suis eē saluatū. q̄ oēs iudei z oēs gentiles sub pctō tenebant'; s̄z p dei gr̄am liberati sr̄. Jō dic̄ ad Ro. ij. Nō ē em̄ psonaꝝ acceptio apud deū. z. iij. c. Nō ē distinctio. oēs em̄ peccauerūt z egēt gr̄a dei. Et. x. c. Dis q̄ credit i illū nō cōfundet'. nō em̄ ē distinctio iudei z greci. Nā idē dñs oim diues i oēs q̄ inuocāt illū. Sic z discipuli Joānis bap. forte prendebāt ꝺ Joāne baptista z chr̄o. Sic z bodie aliq̄ prendūt de pdicatoribz z doctoribz: de fundatoribz religionū: z de sctis q̄s sit potior. Prō qbz fac exēplū illō qꝺ ponit' i legēda sci Joānis baptiste. Q duo docti erāt famosissimi: q̄z vn⁹ in magꝰ deuotione habebat Joānē baptistā. alⁱ ro Joānem euāgelistā. Cū aūt q̄libet sat' sctm̄ suū cōmendaret z alteri pferret. tādē prdixerūt se velle facere publicā disputatiōez ad pbādū q̄s maioz esset. s̄z nocte pcedēti disputatōez Joānes baptista apparuit suo deuoto. z Joānes euāgelista suo: reuelāres q̄ disputatiōez talē dimitterēt: q̄ ipi bñ pcordabāt i ecclesia z ipi deberent pcordare i terr̄. z demū i supnis viderēt hanc vitarē. Sic ḡ habet' pmū genꝰ prētiōis siue pmū modū vicz rone emulatōis aut iuidie. Taliter etiā plres sepi⁹ prēdūt ꝺ nobilitate pgenitoꝝ. ꝺ eorūdē origine z antiq̄tate: ꝺ parētela: ꝺ loco natiuo: de amicis z psanguinitate: de amicoꝝ potētia z bonitate: de rez experientia z scia rē. ¶ Scōo pt q̄s prēdere ꝯ altū rone disputatiōis. q̄ fm Alexā. si fieret p declaratiōe mēs z fuato mō debito: vicz ad cognoscendū vitarē z ad repugnādū falsitati rē. nullū eēt petm̄. Sed si fieret ex q̄dā titillatiōe bonor' z gl'ie: veniale petm̄ eēt. tm̄ citra deū q̄rendo gl'iam. sic fuit in apl's: ꝺ q̄bz ꝺr Lu. xxij. Facta ē prentio inē eos q̄s eoz videret eē maioz. Jpi em̄ tūc (vt ꝺr sanctus Tho. ij. q. xxxviij. ar. j. in solutōe pme rōnis) nō prēdebāt cū intētiōe ipugnādi vitarē. q̄ q̄libet ꝺfendebat qꝺ sibi vep videbat. Erat tm̄ i eo rū prētiōe deordiatio. q̄ prēdebāt de q̄ nō erat prendēdū. s. de pmatu honor'. Nondū em̄ erāt spūales: sic ꝺr ibidē glo. Jō dns cōpescuit eos. ¶ Sed cūc. d. q. Nunq̄d licitū est disputare cū hereticis? Ad b rnder Alexā. in. ij. pte sūme, q̄ hereticꝰ aut ē ab eccl'ia pcisus pr̄ pinacem sniam: aut nō. Si pmo mō: tūc nō est cū eo bendū ꝙsiliū. iuxt illꝺ pō. Nō sedi cū ꝙsilio vanitatis. Et de b apl's ad Tit̄. iij. ait. Hereticū hoīem post pmā z scōam correctiōem deuita.

Cōtentō inter romanos

Exēplū

B

C

D

Uñ hereticī post dānatiōez nō vocanť ad cōsi/
liū. sīc pt̄z. xxiij. q. j. c. Maiores. Si vo hereti
ci adhuc sūt cozrigibiles: licitū ē p̄dere z diſ/
purare cū eis vt ad fidē reuocēť: vl' vt falsitas
coz alijs mānifestet. Hoc aūt itelligēdū est ō p/
baťſ i doctrina: qz piculosū eēt simplicib cū he
reticis disputare. Idē de iudeis dicendū est.

E ¶ Tertio p̄cās p̄dere ꝺ alitū rōne litigatōis.
vt clamoribꝫ possit vincere. Sīc faciūt mlti q
oēm sniam p̄mi q̄rūt ifringere: z clamorosis
vocibꝫ mltiplicatōeqꝫ vbꝫ volūt vincere. Et
fm sctm Tho. vbi s. Si p̄rētio fiat p̄ nota/
bilē ipugnatōez vitaťſ: aut iuriā vl' dānū p̄ti.
sīc facere solēt p̄curatores z aduocati: rūc ē pec
carū mortale. sed de hꝫ posterꝫ plura dicam.

F ¶ Dubitať circa p̄missa: ex q̄b⁹ causis vitiū
p̄rentionis sit fugiendū z declinandū? Rñdeť
q̄ p̄ter tres causas p̄ncipaliter

Lōfusionē deuitandā
Lōtentio est Honorē p̄sequēdū
fugiēda p̄ Deriuationē: eo q̄ mlta mala z
scandala inde deriuanť

¶ Prio p̄rētio ē declinabil' z fugiēda p̄ cōfu/
sionē deuitādā/eo q̄ p̄rētiosi ab alijs p̄fundūť.
Lōtentio si canibꝫ assil'anť z demōibus
Lōtentio em̄ facit eos hoibꝫ abominabiles z ex
osos. Sūt ei sil'es canibꝫ q̄ntū ad actū siue cla
morē. z sil'es dēmōibꝫ q̄ntū ad malicīā. Quis/
nā ñ vituperabit hoiez sp̄ p̄tendētē z clamātē pa
ratū ad oīa ꝺdicere sniam suā siue sit vera siue
falsa supbe z p̄tinaciť defendētē. Iō ait Aug.
Et allegat autor i sūma viciorꝫ. Nihil simili⁹ ē
actib⁹ demonū q̄s litigare. Uñ litigiosi q̄ p̄ten/
dūt nō ostēdūt se eē ꝺuos ꝺi p̄ p̄rentiōez. qz ait
apl's. ij. ad Tim̄. ij. Seruū dei ñ oportz litigare:
igiť oñdit se imitatorē z filiū diaboli: sīc p̄rēti/
osis iudeis dicēs ē a dño. Uos ex p̄re diabolo
estſ. Joā. viij. Fuerūt em̄ iudei sp̄ p̄rētiosi: ꝯz q̄
ait Moyses Deuť. xxxj. Scio p̄rētiōez viam z
ceruicē durissimā: z adhuc me viuēte sp̄ p̄rēti
ose ꝺ dñz egistſ. Ira z eisdē dixit scūs Stepha
nus p̄mare⁹ cū eis ō fide disputās Actť. vij
Dura ceruice z incircūcisis cordib⁹ z auribꝫ vos
sp̄ resistitiſ spūsctō: sīc z p̄res vri. Q aūt p̄rēti
osus demōes imitaťſ ꝺ sic ꝓbaťſ. qz opatio z i/
rentio dei repugť intētiōi z opatiōi diaboli. ꝺa
sīc deꝰ p̄ pacē z dilectionē nitiť filios suos con
gregare i vnū: ita ecōtra demō p̄ litē z p̄rētiōez
ab vnīcē q̄s deꝰ vnit conaťſ separe. Et ꝺ hū ostē
dit nomē suū. Diabol⁹ em̄ interp̄taťſ ꝛu⁹: vt dic

S Diabol⁹ quō iter/ p̄taťſ
Latbol'. eo q̄ sp̄ p̄cordiā z pacē iustoꝫ nitiť rū/
pere. Quicūq; igiť p̄ p̄rētiōez a pace z p̄cordia
elōgaťſ: a tota trinitate sepaťſ z diabolū imitaťſ.
Prio a p̄re abdicaťſ: qz ipe ē p̄ceps pacis Esa.
ix. Scō a filio exheredicaťſ: eo q̄ suū testamē/
tū irritat. Lhīs em̄ dū a suis discipul' finaliť ō
hīmō rec:ssit eis testamētū ꝺdidit dī. Pacem
relinō vob: pacē meā ꝺo vob. Jo. xiiij. Tertio
a spūsctō alienaťſ: qz i charitate adunat⁹ nō ra
dicaťſ. Et iō dic̄ apl'us. ij. ad Lor. xiij. Pacē ha
bete z deꝰ pacſ z dilectiōis erit vobiscū. Sīc ei
pacifici p̄ imitatiōez sūt filij dei dicēte christo
Mat. v. Bti pacifici qm̄ filij dei vocabūť. Ira
p̄rētiosi z litigiosi sūt filij diaboli: vt p̄z s. Jo.
viij. Uos ex p̄re diabolo estſ. Ecce q̄ntā p̄fusio
nē icurrūt p̄rētiosi vt diabolo z canibꝫ sil'es eē
dicanť: a tota trinitate separēť z filij diaboli vo
canť. Iō dī. puer. xvj. Hō puers⁹ suscitat lites.
Et ibidē ꝺ. xvij. c. Sp iurgia q̄rit mal⁹. āgel⁹
aūt crudel' mittit ꝯ eū. Ille vicz angel⁹: q̄ sibi
coopaťſ i p̄rētiōib⁹: ille postea mittit ꝯ p̄rētiosū
i penis: vt ab eodē recipiat penas in p̄mīū: a q̄
istruct⁹ z stimulat⁹ p̄rentiosi seruiuit. Ecce q̄n
ta mala faē lingua p̄rētiosa. Prop̄ea sīc hī in
vitis phoꝫ. ca. ij. Solon phus sel' interrogat⁹
Quid acutⁱ gladio: ait. Praua hois lingua.
Et ō Xenofonte pho legiť: q̄ dū q̄dā sibi male/
diceret: rñdit. Tu iq̄t male dixisti: ego aūt cō
scientia teste didici maledicta p̄tenere vt hī in
vitis phoꝫ. c. xxxij. ¶ Scō ē abominabil' z fu/ D
gienda p̄ honorationez. i. p̄ honorē inde p̄se/
quēdū. Est em̄ hō fugiēs p̄rentōes dign⁹ bono
re. fm illō Prouer. xx. Honor ē hoi q̄ sepat se
a p̄rentiōib⁹. oēs em̄ stulti miscēť se p̄tumeliꝫ.
Et apl's. ij. ad Tim̄. ij. ait. Stultas aūt z sine
disciplina q̄stiōes deuita: sciēs q̄ generāt lites
Seruū aūt dñi nō oportz litigare ſz māsuetū eē
ad oēs. docibilē/patientē/cū modestia corripi/
entē eos q̄ resistūt vitari. Ad sensuz ei vidim⁹
q̄ q̄nqz ex minimis reb⁹ p̄ idiscretiōez vbꝫ ve
niūt magne p̄rentiōes. Ex q̄ inferť q̄ hō vbis Lōtēdeť
p̄rētiosus stulť demōstrať. Uñ sīc signū sapīe ē signuz
est tacere z a p̄rentōe abstinere. ita signū stulti stulticie
cie ē nūqꝫ silere: ſz sp̄ loq̄ z p̄dere. Uñ narrať
in vitis phoꝫ. c. ij. Q Solon phs mlt⁹ ſz loq̄ti Exēplū
bus sol⁹ tacuit. Qui sup̄ ꝺ a Periandro inter/
gat⁹ fuit: an p̄ vbꝫ inopia/an q̄ stult⁹ eēt/
taceret. rñdit. Nemo stult⁹ tacere p̄t. Uñ p̄ū.
xxix. ꝺ. Uir sapiēs si cū stulto p̄dederit: siue ira
scať siue rideat/nō inueniet req̄em. siue em̄ ira/
scať/cōminādo supplicia: siue rideat/pollicēdo
p̄mia nō inueniet requiē. q̄ stult⁹ nec sic nec sic
emēdať. igiť frustra cū eo laboraťſ: vt hī ibidē i
glo. Prop̄ea p̄rentiosi assimilanť canibꝫ. ꝺ q̄/
bus ait Albert⁹ i li. de aīalibꝫ. q̄ ex innata sibi
melācholia mox vt stimulū audiūt latrare in/
cipiūt: ñ p̄sideratēs siue amic⁹ siue ūmic⁹ siue
extrāe⁹ fuerit. Ira factui mox vt q̄dā vba audi
erit/statim loq̄z p̄tendere incipiūt: nō curātes
an sit ad p̄positū vl' nō. Et q̄ cū eli se occupaue
rit/curbationē inuenit. Qm̄ sīc q̄ apphēdit au
ribꝫ canē: sic q̄ trāsit impatiēs cōmiscēť rixe alt/
eri⁹. Prouer. xxvj. ¶ Ex his ḡ patz quō q̄s p J
p̄rentionē bonore spoliaťſ. Sīc em̄ bonor ē hoi
q̄ se sepat a p̄rētiōib⁹: vt p̄z s. D. Ira econtra
maxim⁹ rubor ē se imiscere litib⁹ z rixis. Et ral'
est oī honore ecclīastico indign⁹. Uñ etiā ordi/
nari i cp̄m phibet canon p̄rētiosuz. dist. xlvj. p
totū. Et fundat se sup illud apl'i. j. ad Tim̄. iij.
Oportet epm̄ irreph̄ēsibilē esse. Et seq̄ť. Nō li/
tigiosum. Et causaz assignat canon. q̄ p̄rētiosi

vel adulatiõibꝫ sibi aniꝰ ꝓncipũ conciliãt vel fribꝰ suis detrahẽdo notã ingerũt diffamie. et inẽ frẽs discordiã seminãdo nũq̃ facere cessãt. q̃ oĩa i plaꝰ dãnabilia cẽ ꝓbant. Et nõ solũ ꝓtẽ/rio honoꝛi epali ꝫriarch. imo pfectiõi monachali aduersat. Et iõ ꝓtẽriosus monachꝰ tãq̃ fũdam/ẽti religiõis. s. obedientie õstructoꝛ q̃uiꝰ puni ri mãdat. dist. xc. Siq̃s mõachꝰ. vbi ꝺr. Siq̃s monachꝰ ꝓtẽriões aĩaueritꝫ vl mãifestũ qui/ciũ fri intulerit/iuꝑ arbitriũ recꝛoris modũq̃ peti diuersa expiet pnia. Et apls ad Titũ. iij. ait. Tiro: quẽ alijs ꝓtulit. Cõtentiões t rixas Exẽplũ deuita tẽ. ¶ Quãtũ aũt deo placeat t q̃nti sit meriti apud deũ/nõ ꝓtẽdere: clarꝫ esse ꝑt ꝑ illõ qõ legit i Uitaspa. q ozãte sctõ machario vox ad mẽsu isonuit ad eũ dicẽs. Nõdũ ad mensurã duarũ rã. s. me/mliꝫ veniſti q̃ habitãt in ꝓria ciuitate. Cũq̃ nti q̃siuisset Machariꝰ: t inuenisset eas: uersatio/nẽ eaꝝ inẽrogauit. Jp̃e vo direrũt q erãt mu/lieres duoꝝ fratꝝ. t q ꝙndecim annos sil fu erãt nec vbũ ꝓtẽriosuꝫ fecerant. nec vnq̃ aliq̃ eaꝝ dicto vl facto ꝓtristauerat aliã. Qõ audi/ R ens Machariꝰ bñ edificatꝰ recessit. ¶ Ter/tio cõtentio ẽ abominãda t fugienda ꝓpt deri/uatiões. q ex ea mlta mala deriuant t oriunt. Ab illa ei sepe deriuant pla scãdala/odia/diſ/sensiões/rixe. t q̃nq̃ post vba venit ad vbera. Propꝛea dr Ecci. xj. Ab vna scintilla augetur ignis. t a doloso auget sanguis. Quãuis aũt multa t innumera mala oriunt ex ꝓtẽõe: attñ hic q̃nq̃ singulariter cogitaui annotare

Cõtentiosꝰ mẽte ꝑturbat
Cõtẽtiosus a carne superat
Cõtentio fac singulariq̃n q̃ mala. q̃ Per ꝓtẽtionẽ hõ gr̃a ꝑuat
Per cõtentionẽ cõmunitas annihilatur
Per cõtentionẽ ꝓtẽtiosus supplicio damnat

¶ Prio ꝓtẽtiosus mẽte ꝑturbat. Sic ei ꝓtẽtiosus alios sua ꝓtentiõe turbat: ita ecõtra in se ipo sp turbatiões inuenit: t ex vicijs ꝫ se ꝓtẽdẽ tibꝰ intus molestiã sentit. Quia sic dr Ecci. xl. Timoꝛ mortꝭ iracũdia pseueras t ꝓtẽtio. q. d. Jracũdia pseueras t cõtentio timozẽ mortꝭ ab aliꝭ inferẽdã inducũt t mentꝭ turbatiões. Sic cñ iracũdꝰ t timens sp dũ est in passiõibꝰ tur bat. ita pseueras i ꝓtentiõe nũq̃ stat i mentis tranq̃llitate. vt bñ ꝓbauerũt hi q ꝑ strepitũ iu ris aut resistentiã aliozꝫ causas tractare habẽt q̃ntũ illi turbant. dũ vt eis coꝛ ꝓscia dicerat ꝫ Exẽplũ iusticiã ipugnant. Sed ꝫ hec q̃dã pr sctus do cuit remediũ i Uitaspatꝝ dicẽs. Si aliq̃s loq̃t tecũ de q̃cũq̃ causa noli ꝓtendere cum eo. Si bñ dic: dic/bene. Si male: dic/tu scias q̃d loq̃ ris. t nõ cõtendas cũ eo: tũc erit mens tua paci fica. Ecõtra vo q cõtentioſe vbis q̃buslibet re/sponder: sp cõuolutã turbatiões inueniet. Qõ apls ꝓhibet ad Ro. xiij. dicẽs. Nõ i cõtentõe t emulatiõe: sz induimini dñm Jesũ chm: pacẽ sez t cõcordie autoꝛẽ. Rursus cõtentiosus in/troꝛsus ex vicijs ꝫ se ꝓtendẽtibꝰ molestiã sen/tit. Nã t cũ ab exteriori cõtentiõe q̃escit: intra se durissimã ꝓtentionẽ vicioꝝ inuenit. vt ꝓbi/cre ostẽdit Bernñ. li. vj. c. xxv. in flori. sup illo ꝙ/bo. Ecce nos reliquimꝰ oĩa tẽ. Si inq̃t laboꝛẽ Nõ ꝓtem tionẽ vi/t doloꝛẽ cõsideras illoꝝ q̃ varijs seruitũt vicijs: cioꝝ mox ꝓfecto inuenies boies/q cũ in laboꝛe bo/minũ nõ sũt: longe aliena ab boie flagella sus tinẽt. Cõtendũt ambitio t elatio coꝛdis. Hec infima despicit t ad supna volat: cũ nullũ reue reri: nlli cedere moꝛer dicẽs. Quis ẽ ille vel ille vel domꝰ patris coꝝ: q̃re ei blandiri deberes. Ecõtra si ambitio ifima petit: bũilitatẽ fingit: cuilibet se substernit: dulciter loq̃t dicẽs. Ser/mo bonꝰ bonũ iuenit locũ. loq̃rꝭ cuilibet bũili ter. qz q̃ ñ ꝑt ꝓdesse ꝑt tñ obesse. dissimula ꝓmo Primũ bonũ vinuꝫ pone: donec veniat hoꝛa tua. Auaricia etiã t laudis amoꝛ ꝫ se ꝓtendũt qz q̃d auaricia cõgregat/laudis apperit⁹ disp/git. Bula aliq̃n aliud exigit: t sepe ꝑuritꝰ au/riũ aliud q̃rit. Sic t odoꝛatꝰ t raccus diuersa imperãt. Dũ sibi cõem gestiũt ꝓpere seruũ: t trahit sua quẽq̃ voluptas. Hec ibi. Et ꝺ q̃dez iustissime cõtingit. vt q̃ sũmã pacem sez deũ a mente sua excludit: in seipo turbatiõez t cõten t tionẽ habeat. ¶ Scõo cõtentiosꝰ a carne supe/rat. In hoie em cui ratio dominat caro remur murãs subijcit t ancillat sic mulier viro. Sed ecõtra vbi cõtentio repit ibi vtiq̃ caro ꝓficit et intellectꝰ suppꝛimit. qõ mox ex cõtentiõe q̃ est carnis ꝓpriꝛas cõuincit. Sic em mlier nãlit ẽ mulier ẽ cõtentiosa: eo q ĩ ea sit ratio parua: sic deduc nãlit cõ/ Egidiꝰ ꝺ re. ꝓh. li. ij. par. j. c. viij. dicẽs. Quia ei tentiosa. mlieres deficiũt a rõne. rõ freq̃nt nõ ẽ frenũ re trabẽs eas a turpi actione: sz si retrahũt ꝺ ma/gis ẽ ex passiõe q̃ erecũdie. Et iõ si more fuerint ad ꝓtendẽdũ nesciũt seipas moderare. sed sine freno litigãt t cõtendũt. Et iõ mlieres plꝰ q̃z vi/ri in litigãdo pseuerãt. Cuiꝰ exẽplũ bẽmꝰ i vi/tis pboꝛ. c. xxvj. ꝺ Borgia pbo. q grecos inẽ se ꝓtendẽres citiꝰ potuit cõcordare. q̃ ancillã i ꝓ pria domo cũ sua vxoꝛe. Nã vt ait Hiero. li. j. ꝫ Jouinianũ libꝝ pulcerrimũ ꝺ ꝓcordia grecꝭ inẽ se dissidẽtibꝰ recitauit. Cui melancꝰ iimi/cus eiꝰ. Hic nob inq̃t ꝺ cõcordia p̃cipit. q se et vxoꝛẽ t ancillã: tres i vna domo cõcordare nõ potuit Emulabat q̃ppe vxoꝛ eiꝰ ancille puleri/tudinẽ: t castissimũ viꝝ q̃tidianis turgijs exa/gitabat. Ex q̃ infert q ꝙnto minꝰ hõ hz ꝺ rõne siue vir siue mlier tãto facilius ꝓuocat ad litem t ꝓtentiõez. Cuiꝰ exẽplũ bñ bẽmꝰ i faruis. q ve xari ꝺ facili ad litẽ t cõtentiõez ꝓuocant. Et iõ o minꝰ eis ĩputat. Ex q̃ iteꝝ sequit: q cũ mulier ex natura minꝰ hz ꝺ rõne vt cõiter. si cõmouẽt ad cõtentiõez minꝰ eis illa cõtentio ad pcñm i/putari debet. liez a pcõ mortali nõ excusent si deliberatõe ꝓtia vl saltẽ cõsensu ꝓcꝛpatuo cõtendẽdo fecerint ꝫ dilectionẽ dei aut ꝓximi. vicz deũ blasphemãdo vel ꝓximo cõtumelias ingerẽdo t sic eũ ꝓuocãdo: aut occulta crimia

ꝑalando:z sic ex ira se vindicādo ꝛc. Est tñ verū q̄ mlʼte reptunt mulieres pacifice z caste. q̄ sentiūt q̄tidianas ꝓtentões a viris suis rixos z ꝓtēciosis. Et cū mulier oēm quā pōt adhibet diligentiā vt viro placeat nō ē satis. sed si vbū discretū emittit. psuadēdo domui necaria aut alia q̄cūq; vtilia: statī vir ad ꝓtēciones insurgit: nihil ad rem ego viuā ad voluntatē meā nō tuā ꝛc. Nō sic impij nō sic: q̄ mlʼter nō ē viro data in ancillā sz i. sociā: ō latere nō ō pedib⁹ viri: vt sepe audistī. ¶ Tertio p ꝓtēsionē hō gr̄a ꝑuat. Sic em̄ p cōcordiā z vnitatē maximū meritū acq̄rit. ita p cōtentionē z dissensionē ois gr̄a si ꝓsit i subiecto pdit. vel ois via ad eā habēdā si nō ꝓsit claudit: cōcordia em̄ maximi meriti esse monstrat: sic. ꝓz sup̄ i exēplo ō scō Macharto circa fīam J. Sicut g̃ p cōcordiā meritū acquirit. ita econuerso p cōtentionē gr̄a z virtus perdit. q̄z fm apl̄m cōtentio inter opa carnis numerat. q̄ q̄ agunt regnū dei nō possidebūt. ad Gala. v. sed nemo excludit a regno dei nisi ꝑuat⁹ gr̄a z charitate dei. igit p cōtentionē hō ꝑuat gratia z vtute. imo qō pei⁹ est contentio opus bonū de se facit ifructuosuz. sicut infirmū ꝓsolari z visitare ꝛc. Sic ostēdit Breuiloq. de amicis Job. q̄ causa cōsolatiōis ad eum venerāt. q̄ dum cū eo ꝓtēderēt pietatis causam pdiderūt. q̄ q̄uis hō nō praua intentiōe fecerūt: pcessuz tñ nō nisi p iniq̄tate crediderūt. Quarto p ꝓtentiōez cōitas annihilat. Sic em̄ sūmū ꝓseruatiuū est pax amicoz z vnitas. ita summū destructiuū politie est ꝓtentio z diuersitas. Tales cōtentiones z diuersitates hodie nostris rēporib⁹ suscitāt nobiles z milites q̄ dum cōcordiā ꝑcurare deberēt/ lites z ꝓtentiones ꝑcurāt. z ꝓncipes ad hmōi facere. puocāt. Et ideo oīa regna iam guerris z cōtentiōib⁹ sunt plena: vt ad litterā verificēt illō ps̄. Effusa est cōtēptio sup̄ ꝓncipes. q̄z errauerūt scz a via vitatis z iusticie. z vacāt pauper⁹ oppressiōib⁹. De q̄b⁹ etiaz dic̄ ꝓpha Esa. lviij. Ecce ad lites z ꝓtentiones iciunatis: z percutis pugno impie ꝛc. ¶ Quinto p cōtentionē cōtēptiosus supplicio damnat. q̄z em̄ vt dictū ē sup̄. f. g. cōtentiosus diabolū imitat. digne i igne eterno q̄ paratus est diabolo z angelis ei⁹: demonib⁹ cruciand⁹ tradit z donat. vt oñdit Aug. ō vera religiōe tractās illō Mat. xxij. de illo q̄ nō habebat vestem nuptialē. quō ligat⁹ manib⁹ z pedib⁹ ꝓijcit i tenebras exteriores vbi est fletus z stridor dentiū: dicēs. Initium sūme difficultatis est cōtentio. Et ō signari arbitror i eo cui ligant manus z pedes: id est falsas ois auferr operādi ꝛc. Et sequit. plures em̄ sūt q̄z vita ē ꝓtendere. q̄ si etiā ab illecebris carnis conant abstinere: q̄z tñ nō vtunt talēto sibi credito siue cōmisso. i. mētis acie q̄ vident alios excellere. sed habēt eā actē mētis i sudario ligatā. i. terrenis cupiditatib⁹ inuolutā. ligabunt his manus z pedes z mittent i tenebras exteriores. ibi erit fletus z stridor dentiū. Hec ibi

M ꝓtēciosus ꝑuatur gratia

N

Nota

Et ideo Aug. in. c. sequēti hortat nos ꝓtentiones vitare ne ad cruciādū tradamur angel' satha/ne. q̄ delectant i ꝓtentiōe dicēs. Nō inuidiga/mus certamia. ne angelis q̄ talia diligūt i posterū tē demur būlitandi: vincendi z ꝛberandi. Hec Aug. Tale suppliciū mōstrat apl's ꝓtēciosos esse dignū/ ad Ro. ij. dicēs. Dis q̄ ex ꝓtentione nō acq̄escūt vitati. ira z idignatio z tribulatio z angustia i oēm aiam opantis malū. Ecce q̄nta mala sequūt ex ꝓtentiōe. Rogem⁹ g̃ deū vt gr̄am nob tribuat vitandi oēs dissensiōes z ꝓtentiones. z viuēdi i ꝓcordia z pace. vt sic p cōcordiā ꝓximoz tpalem acquiram⁹ cōcordiam z pacem eternalem Amen.

¶ De Cōtentiōe. Sermo. xix.

Obsecro vos per nomē dñi nr̄i Jesu chr̄i vt idipm dicatis oēs z nō sint i vob scismata z cōtentiones. j. ad Cor. j. In p̄cedēti fmōe audist q̄d sit ꝓtentio. Et quō tripl'r fiat. Quare etiā cōtentio sit fugiēda z detestāda. vicz ꝓncipaliter ꝓp̄ vitare ꝓfusionē/ ꝓp̄ honorē ꝓsequendū/ z ꝓp̄ vitāda pl'a mala q̄ ex ꝓtentiōe deriuant. Nunc ꝓsit i p̄nti fmōe dicendū erit de pl'ib⁹ generib⁹ boīm cū q̄b⁹ hō nō dz ꝓtendere: sz ꝓtentionē diligentissime fugere. z cū oīb⁹: iuxt vbū apl'i idipm sentire. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Obsecro vos p nomē dñi nr̄i Jesu chr̄i ꝛc. vbi supra.

¶ Circa hec ꝛba thēar sit ꝓsiderādū/ q̄ q̄ntū ad pñs sufficit. sex sunt genera boīm cū q̄b⁹ nō est contendēdū. vt ptz infra

Nō est ꝓtendēdū

- Cū ꝛbosissue loquace
- Cū famoso z potente
- Cū ꝓbroso pestilente. i. cuz peccatore honorem suuz non attendente
- Cum vxore nō tacente
- De re ad te nō ꝑtinente
- Cum deo omnipotēte

A

¶ Pro nō ē ꝓtendēdū cū ꝛbroso garriēte: sue cū loq̄ce. q̄z ois ꝛbosus ad ꝓtēciosa ꝛba est dispositus: z q̄ cū illo ꝓtēciose locut⁹ fuerit mille ꝛba p vno reportabit: z ip̄roperiez sue genealogie audiet. arq; ꝓuicia ꝓficta ꝑcipiet. Un Eccli. viij. Nō litiges cū boie linguaro: z nō struas in ignē illi⁹ ligna. Et seq̄t ibidē. Nō cōices boī indocto: ne male ō ꝑgenie tua loq̄t[idocto]. i. cōtentioso q̄ docuit liguā suā loq̄ mēdaciū. q̄m cū ꝛboso si q̄s ꝓtenderit sp ad amplius eū ꝓtendendo incēdit z nūq; requiē hēbit. Sic ꝑuer. xxix. ōt sapiēs. Si cū stulto ꝓtenderit nō iuēiet requiez. Et ꝛbos⁹ assilat duab⁹ reb⁹. vicz calci ignescenti zigni accrescenti. Pro ꝛbos⁹ ꝓpat calci ignescenti. Talit ei viua fm Jsid. xvj. Ety. c. iij. licz sit arbus cru frigida. occulte tñ i se ferueāt ignis ē ꝓtentiua: q̄ mox accēdit z fumat ꝑfusa aq̄. Et i se ꝓtinet ō mirabile. q̄ aq̄ q̄ ois alius ignis extinguit ipa accēdit. z ecōtra oleo q̄ reliqus ignis iccēdit

Verbosus cōpat duab⁹ rebus

B

sopiť. vt ẽr ðr Aug. xxj. ð ciui. ðī. c. iiij. Sic ẽ re/
uera vbos⁹. q aq̃ ꝓcriois z icrepatois tacet⁹/fu
mat/strider/z ad modū ignis accẽdit. z p cho/
lerā recõtendẽdo ignit. p oleū vo mollis rñsio
nis z dulc⁹ fmõis suppmit z sopiť. Mox ei vt
vbos⁹ aq̃ correptiois fuerit tacet⁹: fumat p cho
lerā: strider p ꝓcriõez prauā: z accẽdit p iracũ/
diā: vt deduc Hze. v. mo. tractās illõ puer. xvij
Qui dimittit aquā caput ẽ iurgioz. q̃si. d. Sa
piẽs. Sic q̃ i calcẽ dimittit aquā cā incẽdiū cal
cis. sic q vba dimittit fluxe locutiois i vba ver
bosi garriẽs: cā ẽ incẽsiois litis. Et sic aq̃ calci i
fusa causat fumū z stridorẽ. sic icrepatio vbo/
so illata causat ꝓcriõez z ðdictionẽ. Hec ẽ em
aq̃ ðdictois vbi iurgari sūt filij isrl Nũe. xx. Et
sic aq̃ pbat calx viua. ita p ꝓcriõez vbosi. pbi/
tas õmõstrat: vt ꝓcẽdẽs cũ rl'i possit dicere illõ
ps. Probauit te apũ aq̃s ðdictois. Et ḡ sic vbo
sus aq̃ icrepatois accẽdit. ita ecõtra oleo lenis
z dulc⁹ fmõis cõpescit. p oleū em moll' lenitas
accipit: Jnx illõ ps. iiij. Molliti sũt fmões ei⁹
sup oleū. Sic em vt ðr Alb. in postilla sup illo
Lu. x. Samaritan⁹ vulnerato apꝛopiās oleū
ifudit: oleū lenit z mollit. sic vbū dulce et lene
ꝓcriõez vbosi sopit. Unde pũ. xv. Rñsio mollis
frãgit irã. Et sic oleū dura emollit. ita blãda
locutio aspa vba ꝓcriois lenit. Unde puer. xxv.
Lingua moll' frãgit duriciã. Ptz igit q̃ ñ ẽ ꝓcẽ/
dendū cũ vboso: q̃ assimilat calci igniscẽti. Et
ḃ dixit Carbo. Cõtra vbosos noli ꝓcẽdere verb
Lis minimis vbis iterdũ maxia crescit. ¶ Se
cũdo vbos⁹ cõpat igni accrescẽti: z tõ cũ eo ñ ẽ
ꝓcendẽdũ. Unde Arist. inc septẽ enigmata q̃ po/
nit: ðr illud. Ignẽ gladio ne foueas: vt recitat
Vale. li. iij. Cõtentiosũ z iracũdũ vbis ñ puo/
ces aspes. Gladi⁹ em ẽ lingua. iux illõ ps. Lin/
gua eoꝝ gladi⁹ acut⁹. Eoꝝ vicz ꝓcendẽtiũ/su
surrãtiũ/derrabẽtiũ/z puocãtiũ. O gladi⁹ ille
maledict⁹ q̃ scindit fama. pxi. z sepe aia scindit
z sepat a ðo. Jsto gladio vicz lingue ignis fouet
cũ vbosus z ꝓtiosus cozreptiõib⁹ ampli⁹ in
flãmat z vrget. qm̃ sic q̃ in ignem mittit ligna
ignẽ augmẽtat z fomẽtat z crescere fac. ita q̃ v
boso dat vba ꝓtentiosa cũ puocat ad vltioza.
Et tõ cũ rali ꝓcẽdere phibuit Salomon Eccl.
viij. dicẽs. Ne litiges cũ hoie liguato. nec stru/
as i ignẽ illi⁹ ligna vt parebit ꝑ. Nõ dñt strui
in ignẽ cõtentiosi ligna q̃ incẽdiũ sūt maxia. i. nõ
debẽt eis dare vba cõtentiosa q̃ vltioꝛ⁹ disse/
nionis z maioꝛ⁹ sit fomẽta. q̃ sic ðr Eccl. xxviij
scõm ligna silue sic exardescit ignis. sed igne i/
crepatiõis z asperitaꝛ⁹ subtracto: cessat cõten/
tio: vt ðr pũ. xxvj. Cũ ðficerit ligna extinguet
ignis. z susurrone subtracto iurgia ꝙescunt.
Ecõtra vo q̃ ligna cõtentiois addit: q̃si ad carbo
nes ignẽ z ligna ponit. z cõtentiõez i vboso au/
get. Sic ibidẽ clare innuit sapiẽs cũ ðr. Sic car
bones ad pruinas z lig ad ignẽ. sic iracũdi⁹ susci
tat rixas. Et tõ si vbosus aliquẽ ð aliq̃ q̃rat il/
le dulcit z breuit rñdeat. ne maxiã cõtentiois si/

L Igni ac/crescenti cõpat vbosus

bi tribuat. Sic̃ hortat Job. vj. ca. di. Rñde te
obsecro absq̃ cõtiõe. ¶ Scdo ñ ẽ cõtendẽdũ D
cũ famoso z potẽte. q̃ sic̃ ðr Eccs. vj. Nõ ñ ꝑt cũ famo
ꝫ fortiozẽ i iudicio cõtẽdere. Si ei paup cũ po so z potẽ
tẽte cõtẽdat z aliq̃n p vna vice vincat. econtra te ꝓtendẽ/
causas eũ ipugnãdi. z inẽdũ ac si nihil de ḃ sci dũ nõ ẽ
at ex'indirecto aduersarios ꝫ pauperẽ suscitat
aliq̃n p se ḃ accitat. z sibi moliri insidias ñ cessat
dõec eũ oppmat. Sic̃ ex q̃dã fictiõe poete Eso
pus demõstrat. Mã fingẽdo narrat. ¶ Vnicoꝛ Fictio
n⁹ elephãtẽ cozno suo peussit z occidit. Uidẽs poetica
ḃ bos siluestꝛ⁹ intra se dixit. vadã z simlr fa/
ciã z venies cozno ḃ elephãtẽ ipingere incepit
Elephas eꝫ sua ꝓmuscida. i. rostro suo eũ per/
cussit z totũ cõq̃ssauit. Sic reuera q̃dã impo/
tẽtes: videtes ꝓncipes z magẽtes humiliare ma
gnos cũ castꝛ⁹: nobiles z potẽtes. z attẽdẽtes q⁹
illi rioze potẽtie sine resistẽtia aliq̃n se dãt suis
dñis. simlr se facere posse credũt. magnis diffi
dant z his minanť. z cozno impingũt inq̃ntũ
furozes eoꝝ aliq̃n capiũt: ꝛsisti dissimulant et
tps q̃ eos hẽ possint expectãt z captos inẽdũ
furcãt. z aliq̃n cũ tota genealogia exꝛminant.
Quare hũ cõsulit Sap. Eccl. viij. Ne litigas
cũ hoie potẽte: ne forte incidas i manꝰ illi⁹. Non
cõtẽdas cũ viro locuplete. ne forte ecõtra cõsti/
tuat tibi litẽ. Et glo. ibidẽ ðr. Potẽtes sũ supbi
z tõ cõtentiosi. q̃ inẽ supbos sp iurgia sũ. Prou.
xiij. Et locupletes sũ auari z litigiosi. q̃ ex aua/
ricia oriunť iudicie cõtẽtões z hmõi. Cũ his igr
ñ ẽ contẽdẽdũ. q̃ paup de eis ñ ꝑt reportare vi
ctoriã vl'triũphũ. sic̃ nec fessus currẽs cũ eqti/
bꝰ. Unde Hiere. xxij. Si cũ peditib⁹ currẽs labo
rasti. quõ poꝛis ꝓcẽdere cũ eqs. q. d. mũe. Et
ꝛ picl'osũ sit ꝓcẽdere cũ rl'ib⁹ vbis. tñ picl'osi⁹ ẽ
litigare facet. O q̃t pauꝑes voluerẽt cũ diuitib⁹
i iudicio ꝓcẽdere. siue p possessiõib⁹ ab eis occu
patꝫ: siue p pecuniꝭ z aliꝭ rebꝰ vsurpatꝫ. z tã
dẽ diuites pualuerẽt. vt ei ðr Sapiẽs puer. xix
Diuitie addũt amicos pl'imos. a pauꝑe ãt z hi
q̃s habuerit sepanť. Et Jsiõ. xj. q. iij. paup. ait.
Paup dũ ñ hz q̃d offerat i iudicio. ñ solũ au/
diri ꝓcẽnit: ꝛz ẽt ꝫritatẽ oppmit. cito violat au
ro iusticia: nullãq̃ re⁹ primescit d'pã. quã redi
mere nũmis estimat. nc em paupib⁹ vez ẽt di/
uitib⁹ z hmõi litigia sũ dãnosissima. q̃m vt ait
Ebꝛy. li. iij. epl'ax. Lõga q̃ litigãtiũ: ñ tã au/
get pr̃imõia q̃z euertit. ¶ Tertõ ñ ẽ ꝓtendẽdũ E
cũ ꝓbroso pestilẽte. i. cũ hoie ꝓtentioso bonoꝛe Nõpestt
suũ ñ attẽdente. Nõ ei pestilẽs ẽr aliũ ꝓtiose lens ml'/
ifitiẽs: ifamãs z cozrũpẽs. q̃ hoiꝫ amicitiã sepa ta mala
rat z odia z ifamias seiat. q̃ hõ pestilẽs dissipat opat
citatẽ. Prouer. xxix. i. pbrose ꝓcẽdẽs cozdiũ de
struit vnitatẽ: z fame lacerat claritatẽ. z se cozri
piẽtẽ odit z ifamat ꝓcẽdit. q̃ ñ amat pestilẽs eũ
q̃ se cozripit. puer. xv. Tl'iũ ei correctõ ẽ iucil' et
pnicioſa. q̃ sic̃ ðr Jac. iij. Ubi ẽ zel⁹ z ꝓtẽtõ ibi ẽ
icõstãtia. Et tõ si rat' probros⁹ z pestilẽs aliũ ifa
mauerit: non se statim ille per contentionẽ de/
fendere debet. quia ex cõtentiõe maioꝛ sibi oriť

opinio male fame. z ꝯtro plus se defenderit:
Exẽplũ cãro amplꝰ ifamiã suã dilatabit. Jõ Sueroni. xij. li. de vita cesaꝝ ỏr. q Domicianꝰ ipatoꝛ nũq̃ vba cõtẽtiosa aut acerba ꝓposuit cõtra eũ quẽ necẽ erat punire rigide. Et seq̃ ibi dẽ Acerbo erat z rigidꝰ sp. Jn vbo fmõis lenitas arrocis iudicij sp preambulũ fuit Nec ibi. Et b ẽt videnꝫ nãlia docere. Nã Aristo viij. de
Lupus aĩalib ỏr ỏ lupo: q cũ maxie ira sciẽ dissimilat z se iuadentẽ ire ꝑmittit: ac si ñ attẽtat q̃libz imꝑmeditatũ inueniat: z sic eũ ne euadere possit occupat. Sic sapiẽtes viri cũ ifamatoꝛe pestilẽre ñ litigãt. sz suã iniuriã dissimulãt. ꝑt ꝫb rerfugia cautelosa z astuta q̃ hñt z qbz amplꝰ ifamare solẽt. sz ẽps suũ expectãt. Et cũ eos in malo ceperit se excusãt. z eos ad publicũ iudicij trahũt. Et ibi q̃les fuerit oñant: dicentes illi. j. Reg. xij. Uiri state vt i iudicio ꝓtẽdã ad uersũ vos. Cũ tlib ifamib ñ ẽ litigandũ neq̃ ꝓtendẽdũ: q nec gl'ã: nec ꝓfusionẽ: nec futurã verenꝫ dãnationẽ. Et b ẽ qđ ỏr Prouer. xxiij. Ne ꝓdas cum pessimis: q nec futuroꝝ hñt spem: z lucerna impioꝝ extinguet. ¶ Quarto
F ñ ẽ ꝓtẽdẽdũ cũ vroze ñ tacente: q sic i ista vita
Cũ vroꝛ delectabilissimũ ẽ i vnitate coꝛdiũ cohabitare re ñ tacẽ vrozẽ z viꝫ: i q̃ ẽt spũsse tũs bz cõplacẽtiã. Sic te cõtemꝑ Salomonẽ ꝑ celestis ỏr Eccl. xxv. In tribꝰ dendũ ñ bñplacitũ ẽ spũi meo. q̃ sc̃ꝫ ꝓbata coꝛã deꝛ hoibꝰ est coꝛdia fm: amoꝛ ꝓximoꝝ: vir z mlier sibi cõsentiẽtes. Ubi ỏr Hie. Uiri dñt diligere vrozẽ sic chꝰ ecclĩã. Et ecõtra Sic ecõuerso sũmũ i ista vita ifanis coꝛpib turbatiuũ: ẽ p ꝓtentõez diuisos cẽ mlierẽ z viꝫ: q q ꝓtẽdit cũ mlier: nec i domo nec extra domũ ꝑ cẽ i pace. Et q̃ patz q̃ graue ẽ cohabitare mlieri rixose et loq̃ci: q nũc ꝓtendit cũ vno nũc cũ alio: nũc nuru: nũc cũ socru: nũc cũ viro: nũc cuz vicina. Estq̃ illi cõtẽtio velut cibꝰ ỏ rli mlier ỏr Sapiẽs Prouer. xix. Tecta iugit pstillãtia litigiosa mlier. q̃ dicat Sapiẽs. Sic q̃ hĩrat i domo pstillãte. qñ vlt decliare stillicidiũ i vno loco iuẽit i alio. ita q ñ iuenie requiẽ. Sic z ille q̃ mlierẽ bz litigiosã i domo: ille bz q̃si venenũ amarissimũ turbãs oĩa bõa. ꝓpẽa ỏr Sapiens Prouer. xxvij. Tecta iugit pstillãtia i die frigoꝛis: et litigiosa mlier cõparãt. Sic ei hõ cũ domũ intrat: q̃rẽ q̃rit z lassa mẽbra recolligere tentat. sed vbi domꝰ pstillat nll'am q̃rẽ captat. imo i iugi turbatiõe z inq̃etudie erat. Sic ꝑ oĩa cũ hõ suis negocijs implicatꝰ fuerit z turbatiõez sollicitudinis ꝑ domo sua tota die poꝛtauerit. cũ ad litigiosã mlierẽ redierit z quierẽ q̃sierit i magꝝ tribulatiõe erit. Uñ Eccl. xxv. ỏr Cõmozari plẽ leoni z draconi placebit q̃ cum mliere nequã. Et Prouer. xxj. Melꝰ ẽ habitare in angulo domatis q̃ cũ mlier litigiosa i domo cõi. Et cãz reddit Salomõ Prouer. xxvij. Quia q̃ reiect talẽ mlierẽ ẽ q̃si q̃ vẽtũ tenet: z oleũ dextre sue euacuat. Sup q̃ Hugo i postill' ỏr. q mlier cõtẽtiosa ẽ mlier molesta. qm̃ vt ait. sic̃ ventus mãu teneri ñ ꝑt: ita nec tal'mlier. Jtez venꝰ si clausꝰ ẽ itrisecꝰ strepitũ facẽ. sic mlier si claudat litigiũ icipit. Et sic olẽ q̃ntũcũq̃z stringat de mãu effluit: ita mlier tal' q̃ntũcunq̃z custodiat vias exeũdi z q̃uaricãdi iuẽit. Uñ Prouer. vij ỏr. Mlier garrula z vaga ẽ q̃ez ipatiẽs nec valẽs i domo ꝙsistere pedib: nũc foꝛs: nũc i platẽis: nũc iuxt ãgulos isidiãs. Propẽ hec z silia ỏz Prouõ. xvij. Melꝰ ẽ buccella sicca cũ gaudio q̃z domꝰ plẽa cũ iurgijs. Quis nã valet expmeꝛ q̃t odia aut scãdala exoꝛta sẽ: z idies oꝛiri videt inꝛ ꝑez z filiũ: inꝛ ffez z ffez: iꝛ vicinũ z vicinũ ꝓꝑ ꝓtẽtiones mlieꝝ. Et loq̃r ỏ litigiosꝰ et loq̃cibꝰ mlieribꝰ: tõ ꝑcãt mihi hõeste dñe z pacifice. Et Eccl. xxv. ỏz Btus q̃ hĩrat cũ mlere sẽsata. Et xxvj. ibidẽ. Mlier ꝙbõe btus vir. nũerꝰ ei ãnoꝝ illoꝝ duplex. Et ibiõ ỏz. Bña sup graz mlier sancta z pudorata. Et qđ dixi ỏ mlere garrula z litigiosa idẽ dici ꝓtẽ viro garrulo z litigioso Audiãt q̃ viri q̃ sẽsu z rõe mlieres supaꝛ dñt: saluberꝫ filiũ. Si i domo sint duo germãi ifil' cohabitãtes z iuẽrẽt sil' litigãtes vxores: caueãr ne z ipi litigẽt. sz portꝰ vnus q̃sq̃z aduocet suã: z vbis vl' ẽt factis (si fuerit necẽ) corrigat illã: puncitanibꝰ viderit expedire. sic faciãt viri vxoribꝰ. sic z ꝑfamilias ꝫbdiꝝ suis. Justũ nãq̃z ẽ iuicẽ supoꝛtaꝛ: z ñ oi vbo ꝓximi ferꝛ fmonẽ Jõ apl's ad Eph. iij. ait Obsecro vos ego vinctꝰ i dño vt digne ãbulerꝫ vocatõe q̃ vocati estꝫ cũ oi hũilitate z mãsuetudie: cũ patia suppoꝛtãtes inuicẽ i charitate solliciti seruare vnitatẽ spũs i vinculo pacꝫ zc̃. ¶ De mlere bõa sẽptũ ẽ Prouõ. xviij. Sapiẽs mlier edificat domũ suã: isipiẽs extructã q̃z mãibꝰ ỏstruet. z Prouõ. xix. Domꝰ z diuitie dãt a pẽtib: a dño ãt ꝓpẽ vxoꝛ prudẽs. Jtẽ Eccl. vij. Noli discedeꝛ a mlere sẽsata z bõa quã soꝛtẽ es i tioze dñi. gꝛa ei ẽ decũdie illi supauꝝ Jtẽ Prouõ. xij. Mlier diligẽs coꝛõa ẽ viro suo.
¶ Quito ñ ẽ litigãdũ ỏ read te ñ ptinẽte: q: il B lõ qđ ñ spectat ad vnũ nẽ rãgit ꝙditoez suã nec ꝓfessiõis modũ: ỏ eo ñ ỏz ꝓtẽdere nec se oñdere ꝓtẽtiosũ. Et b ẽ qđ ỏz Eccl. xj. Dere q̃ te ñ molestat ñ certaueꝛs. Et b ẽ ꝯ mlros q̃ ỏ rebꝰ ñ ad se ptinẽtibꝰ ꝓtẽdũt: z illoꝝ q̃s vnq̃z videt causas ỏfẽdere sataguꝫ. de b recitat vnũ exẽm Hũ Exẽplũ bertꝰ sup regulã Aug. q i metis regnoꝝ Anglie z Frãcie fuit q̃dã mõasteriũ: i q̃ monachi mirabilr fuerũt diuisi. vna ps cõtẽdebat ꝓ rege Frãcie: z alia ecõtra ꝓ rege Anglie. Et sic fuerũt iugit in mirabili turbatõe z certamie. Ad qđ cũ rex frãcie sel'a casu vẽisset: z mõachi q̃ de sua pte videbãt. marie cõgsti sup alios fuisset z ꝯ cũ ꝓtẽ regꝫ ãglie pugnasset: ipe rndit O mirabiles mõachi q̃d vob ỏ ꝓtroũsa fgũ. si rex ãglie z ego ñ bñem⁹ aliũ q̃ vos i aduꝛsariũ: male cẽt expediẽtũ vtriusq: negociũ. vos ñ ỏberꝫ ꝓ nob carnal'r certare: sz ꝑ pace z bono ecclie oraꝛ b ẽ ỏ vra ꝓfessiõe. De tlib loq̃t Hugo li. ñ. ỏ clausto anie c. xviij. Baudẽt i q̃t mlri claustraliũ dũ ỏ regibꝰ fabulanꝝ. dũ casus militũ narrãt: dum ꝓ

illis loquūř a qbꝫ ipi nō cogſcunt: mlt̄oꝝ ꝓtes
defendūt. ꝑ mlt̄is litigāt: ig̃rant tñ qō negant
aut affirmāt. Hec ibi. Iſte ñ ē mod⁹ ſcē mt̄is
eccl̄ie: q̄ ſoleī pacī vnitate viuere: ñ ī ꝓtēcōe ꝛ
emulacōe. ꝛ ꝑſerti b decet epos ꝛ pfectos i eccle
ſia: ꝛ ꝑſtitutos i ſacra religiōe: vt videt inuere
apl⁹s. j. ad Coꝛ. xj. Sicꝫ videt ꝓtēctios⁹ eē iter
vos: nos tale ꝓſuetudinē nō hēm⁹: nec eccl̄ia
dei. q. d. nō pertinet ad mēbra eccl̄ie/q̄ ſe ab alijs
ex leui cā ꝛ ad eos ñ pertinēte ſolent ꝑ ꝓtēcōez diſ
tūgere. Itē b ertiā faciūt cōit mūdiales: q̄ q̄ſi ō
minutiſſima re ſolēt ꝓtēcōes magnas mouere.
ſic ō eo vt̄ lana caprina ſit mollior q̄ ouina:
vt̄ nobilior ſit canis q̄ porc⁹. vt̄ melior bos
q̄ ceruus: ꝛ ſic ō alijs ipertinētib⁹ facris fatuis.
De talib⁹ ait Horaci⁹ ī li. epl̄aꝝ. Mlti rixant
de lana ſepe caprina. Et iterū ō talib⁹ iurtib⁹
ſe iuadūt mutuo pugnis ꝛ gladijs vſq; ad ef/
fuſionē ſanguis. qō tñ piculoſi⁹ ē q̄ ꝓtēdere ſo
lis ꝟbis. Un Oui. iij. metamoꝝ. Turi⁹ ē ꝓtēde
re ꝟbis q̄ pugn̄re manu. Talꝫ ꝓtēcio de re nulla
reali ibidē. Prou. iij. vbi ōz. Ne ꝓtēdas adū
ſus boī em incolā fruſtra: cū ipe tibi nihil mali
fecerit. Aduerſ⁹ incolā: q̄ ꝑ vnā recitatōez de
fact̄ ad ſe nō pertinētib⁹ ad pē oppoſitā ſe tenen
do ꝓponit cū ille nihil mali ſibi fecerit. q; nihil
ad eū illō qō retulit. ¶ Ultimo ñ ē ꝓtendēdū
cū deo oipotēte. Ille nāq; cū deo ꝓtēdit: q̄ cū in
ifirmitatē vl̄ pauptatē venerit: cām cur de⁹ b
pmiſerit q̄rit. cū ſe iuſtū ꝛ nihil ꝫ deum feciſſe
credit/cū q̄ cl̄ia meruerat. ſic g̃ de b q̄ſi ōi rñſi/
onē q̄rit. De q̄ ſcptū ē Job. xxxiij. Adūſus deū
ꝓtēdis q; ñ ad oia rñderit tibi. Sup q̄ Gꝛego.
xxxiij. moꝛ. ait. Afflicti cordis ꝓpriū ē: vt i oīm
qō ꝑeat cū ꝫrū rex ordinē ſentit: ſi fieri poſ
ſit/cur ita vl̄ ita ñ ſit de his vocib⁹ ſibi rñderi
velit: vt deū ō cūcta rex ꝑtroûſia ꝑſulat: ꝛ rñſi
ones ei⁹ cognita rone ꝓſcat. Hec ibi. Sed ſic
ꝓtēdēs fatue fac: qz de⁹ p ſcptrā ſacrā ſuffici/
enť ſibi rñdet. vt ſi tēgat⁹ carne cām q̄rat: rñſū
ad Paulū attēdat. Suffić tibi gr̄a mea. nam
virt⁹ i infirmitate pficit̄ tē. vt ptz. ꝛ. ad Coꝛ. xij.
Et Gre. ſubiūgit. Ul̄ ſi ſibi ꝑſci⁹ ō malo ñ exi/
ſtit: ꝛ ſe flagellari ſentit. cāz iuenit ō ceco naro:
de q̄ dñs ait Jo. ix. Neq; b peccauit neq; paꝛē/
tes ei⁹: ſz vt ꝟt⁹ dei māifeſtet̄ ī illo. Et in b. Job
q̄ ñ ꝓpē pcti malicīā: ſz ꝓpē ſui maioꝛē gr̄iaz fu/
it flagellat⁹. Et q̄ b ñ attēdēs ꝫ deū ꝓtēdere nō
deſtiterit: libꝛare q̄ chr̄s eū libauit ꝓuabit̄: ꝛ in
futurē gebēne rediget̄. Nā ſm iura lacedemo
nioꝝ libert⁹ ꝓtēdēs cū eo q̄ eū manumiſit/lib/
tatē pdit: ꝛ ꝓpē ingratitudiez ī magnā futurē re
dit. Sic q̄ ꝑ gr̄az ꝛ cōtritōez de future pcti fu
it manumiſſ⁹ a deo: ſi flagellat⁹ a deo remur/
murat cū deo meritū pdit: ꝛ in pcīm relabens
ꝑ futurē quā ꝓius habuit incurrit. De talib⁹ ōz
Neemie. ix. Reuertunt i futurē q̄ſi ꝑ ꝓtēcōz
¶ Rurſū ſcōo cū deo cōtēdit q̄ ō bono ope qō
ſibi ōs ōdit/ñ ōi ſz ſuā gl̄iā q̄rit. hic ſi in exteō
iudicio poſit⁹ ad rōnē fuerit tāq; ꝓdēnād⁹ deo
cui ſiurtā fac̄ nihil rñdere poſſit: qz iuſte ſe ꝓtē
diſſe ī ꝑſcia reſpicit. Hoc Job. ix. c. innuit
di. Nō iuſtificat̄ hō ꝑ⁹ deo: ſi ꝓtēderit cū eo/
ñ poſit ei rñdere vnū ꝑ mille. Qō tractās Gre.
ix. moꝛ. ait. Cū deo ꝓtēdere ē ñ ei ſtribuere: ſz ſi
bi ſue ꝟtuť gl̄iā arrogare. Qui igr̄ cū deo au/
ctoꝛe ꝓtēdit: vnū ꝑ mille rñdere ñ ſufficit. qz q̄
de pfectōe ſe erigit: die ſe bñ viuēdi modū n⁹ ī
tuū oñdit. Unū q̄ ꝑ mille rñdere nō poſſum⁹.
qz cū de bōe vite pfectōe extollimur. hanc nos
n⁹ ichoaſſe mōſtram⁹. Hec Gre. ¶ Tertio cū
deo ꝓtēdit q̄ volūtate ſigni q̄ vlt̄ oēs boies ſal/
uos fieri/ꝑ trāſgreſſionē ꝓceptoꝝ ꝛ ꝑſilioꝝ cri
mial⁹ ꝫ deū ꝓtēdit ſic oēs q̄ mortal⁹ peccāt ꝛ ō
liquūť ꝫ deū ꝓtēdūť ꝛ tēdūť: ſic ō eis ſb noīe pl̄i
iſrl̄ ōz Hiere. viij. Auerſ⁹ ē pl̄s ī hierl̄z auerſi/
one ꝓtēcioſa. nemo qō bonū ē logť. null⁹ ē q̄ cō/
uertat̄ a pcō ſuo. Et iō iuſt⁹ ī pñti vita ꝑ ꝓtem
pū ꝓceptoꝝ ei⁹ cū eo ꝓtēdit. ſz ea obfuādo: ei⁹
ſe mādat̄ obtēpat: ꝛ ſue voluntati ſibi nota ſe
ꝓfoꝛmat: ne ecōtra de⁹ ꝫ eū iudicial⁹ ꝓtēdat: di
cēs ī coꝛd ſuo illō Job. xxiij. Nolo mlt̄a foꝛtitu
die ꝓtēdat mecū. ne magnitudie mole ſue me
p̄mat. Lauet igr̄ q̄libz ne iſto triplici mō ꝫ deū
ꝓtēdat. ſ. ꝑ ſibi illati murmuratōez: ꝑ ſibi dati
ſurpatōez. ꝛ ꝑ ōi mādati trāgreſſiōez. qz q̄ ſic
cū eo ꝓtēderit dño rñdebit: nē q̄rē bēbit. Unꝫ
Job. xxxix. Nūq̄d q̄ ꝓtēdit cū deo tā facile ꝓ/
ſcit: vtiq; q̄ arguit deū dz ī rñdere ei. Debz igr̄ q̄
libz ſibi vidꝛe vt cl̄i mō velit cū deo ꝓtēdere: ſi ī
finali iudicio ōſideret cū eo eternal⁹ gaudere.
Qō gaudiū nob ꝓcedat dñs nr̄ Jeſus chr̄s in
ſecl̄s bñdict⁹ Amen

¶ De Lōtēcōe aduocatoꝝ Ser. xx.

Linguā nullus boiz domare pt̄. Jac. iij. ¶ In ꝓcedētib⁹ ꝫ/
mōib⁹ audiſt⁹ ō ſcra filia ſanis gl̄ie: vſq; ō]ꝓtēcōe: Quid ſit ꝓtēcō: q̄t mōis fieri bz
q̄re ſit fugiēda: ꝛ q̄t mala ſequāť ex ꝓtēcōe. Et
ꝫ nr̄ q̄ ñ ſit ꝓtēdēdū cū ſex ꝑſonis ſiue ſex gene
ribꝫ boiz. Nūc ꝫ nr̄ videdū erit ī ſpēali ō ꝓtēcōe
aduocatoꝝ. q̄nta mala ex illa ſeq̄nť. Nā ꝛſi iuſt⁹
ꝟbū apl̄i ī cheare ois lingua bñana ī b mōo ſine
ōi ſpēali aduocatio ñ poſſit dōari. Et ſic ō cuiuſ
libet boīs lingua illō poſſit ſtelligi ī hac mortl̄i
vita. cū ſpēal⁹ b vet̄ ē ō lingua aduocatoꝝ q̄ in
domabil̄ē: vt patebit. Et iō ꝓmo dicere ſtendo
pauca ō expoſitōe ꝟboꝝ cheať. Et tādē ī ſpēali
ō aduocať: qbꝫ rebꝫ aſſiliari valeāt iuſt̄ mēcē do
croꝝ. Pro gr̄a Aue ma. ¶ Lingua nll⁹ boiz do
¶ Circa ꝓmiſſa ꝟba cheat⁹ ē (thare pt̄ vbi ſ.
notādū: q̄ apl⁹s Jacobꝫ ꝓmittit ꝟbis cheať: hāc
ſuāz di. Omis nā beſtiaꝝ ꝛ volucꝝ ꝛ ſerpētū et
ceteroꝝ domať ꝛ domita ſūt a nā humana. Et
ſubinfert. Linguā āt ſez hūanā null⁹ boiz do/
mare pt̄. i. regere q̄n alīq̄ mō labať. Et b ꝓpter
tres rōes q̄s tāgit apl⁹s Jacobꝫ vbi ſ. Prīa ꝑ
pt̄ boīs ſpfectōez. Et ē rō talꝫ. Quiꝫbo nll⁹ mō
offēdit b pfect⁹ ē vir. ſz null⁹ ē oīno pfect⁹ ī hac

vita. ℨ tẽ. Scõa rõ ꝑ̃ lingue inq̃etudinẽ q̃ ipa ẽ ſ̃ceru malũ: vt ỏt apl's: vl' q̃ ad ml'ta ſe extendit. vl' q̃ ỏ malo i malũ tranſit: puta a ꝓuicijs ad ſcurrilia: a ſcurrilib' ad detractiões. ⁊ ſic de alijs. Tertia rõ ẽ ꝑ̃ ei⁹ plẽitudinẽ. Uñ ỏt apl's q̃ lingua ẽ plẽa veneno mortifero. q̃ vt ỏt gl'. ibidẽ. Lingua more veneni ſpit/ỏ vno pctõ i alid trãſcũdo. Iſtỏ venenũ occultat ſub ſpecie alicui⁹ bõi. ſic̃ faciũt illi q̃ inficiũt boues alijs venẽo. Hoc ãt ꝑcipue apparet i liguis malox aduocatox: q̃ ſuis liguis falſitatẽ ⁊ iuſticiã ſb ſpecie ỽitat̃ ⁊ iuſtitie defẽdũt. et ſic ſub melle venenũ porrigũt. ⁊ ſic diuites ⁊ pauperes: nobiles ⁊ ignobiles ſenes ⁊ iuuenes: viduas ⁊ pupillos mltiplr grauãt. Ptz illỏ: q̃ cox intẽtio ñ ẽ ꝑncipalr ad ỏ vt fiat iuſticia vnicuiq̃. ſ̃z vt vicãt. ſiue cã cox ſit iuſta ſiue iuſta tẽ. ¶ Notandum triplex cõtra ꝓditiões ligue tres. Prio q̃ ẽ lata ⁊ tenuis ditio ad ꝓjciẽdũ ſo: des vicioꝝ de corỏ pfeſſione.

Scõo q̃ ẽ i bũſdo loco: p q̃ỏ docemur q̃ ỏ facili labimur p liguã. Facili⁹ ei bõ cadit i via lubrica. Tertỏ q̃ ẽ i ore ĩclusa: ad oñendũ q̃ ỏz bñ i bõa custodia ꝑ̃ ei⁹ nocumitatẽ. ſic̃ leões et alia animalia ferocia ĩcludunt̃ ne noceãt: ſic Maria ỽgo pauca loq̃bat. Uñ nã linguã q̃ſi duplici muro clauſit. ſ. oſſeo ⁊ carneo. ad ſcandũ q̃ duplr bõ ſe examiare ỏz añq̃ loq̃t. Prio an ſit licitũ. ſcõo an ſit expediẽs vl' vtile. Et iſte fũt due vie p q̃s fmo bois ỏz trãſire: ſ̃z illỏ pñs. Dixi custodiã vias meas vt ñ delinquã in lingua mea. Poſui ori meo custodiã cũ conſiſteret peccatoꝝ aduerſum me. ſ. p ꝓtentiõem.

¶ Eſt igr̃ ꝑncipalr ſcõo conſiderãdũ q̃ aduocati ſigñt̃ mali q̃ magꝫ grũt victoriã aut pecuniã vl' fauorẽ q̃s iuſticiã/ſ̃ ſil'es pluribꝫ rebꝫ ex q̃bus coꝝ malicia cognoſcit̃: vt ptz infra

Aduocati ſunt
- Sicut canes litigantes
- Sicut rane garrulãtes
- Sicut libre põderãtes
- Sic̃ ꝓheon ſe mutãtes
- Sicut Lac⁹ ſe celãtes
- Sicut lingue egrotãtes

B ¶ Prio aduocati ꝓtioſi ⁊ cautelioſi cauſidici ſ̃ ſic̃ canes litigãtes. Propetas ei canũ ẽ latrare ⁊ litigare: ⁊ ꝑ vno oſſe ĩtra eos ꝓiecto mozderẽ ⁊ ſelacerare. iuꝝ illỏ: Dñs canis os rodit: ſociũ quẽ diligit odit. Sic cauſidici ⁊ aduocati ĩ ſtrepitu iudicij ꝑ vna cã pingui tãq̃ ꝑ oſſe medulloſo alt̃cãt ⁊ litigãt. Et q̃ỏ ꝑ viã iuſtic bie nq̃unt: fmõibꝫ ifectiuis q̃rũt: vt vn⁹ alt̃ꝝ poſſit ad paſſionẽ ꝓuocare. ⁊ ex fmõe paſſionato ĩtẽtiõẽ ſuã ꝓſeq̃ ⁊ repozrare: ⁊ ſic os cãe ſuerapere ⁊ bñe. recte ſic̃ cãis os bñs i ore ỏ ad irã ꝑ̃uocat⁹: os dimittit cadere: ⁊ ſe ꝓuocãtẽ cupit mozdere. Uñ Iſiỏ. li. iij. de ſũ. bo. c. lx. Anticij i q̃t fozẽſe eloq̃ntiã caninã facũdiã nũcupabãt. eo q̃ cauſidici i certaminib' cãꝝ omiſſis q̃ agũt veluti canes alt̃ꝝ ſe lacerãt: iuraq̃ cãꝝ ad iniurias cõmutãt. Hec ibi. Un⁹ ei alt̃ꝝ ad irã ꝑ̃uocat: vt oblit⁹ ſui aliq̃d ꝓ̃iũ ſue ĩtẽtioi ꝓpoat. q̃ ĩpedit ira aĩm ne poſſit diſcernere vez: vt ỏz Cato. q̃ bito facillime triũphat. et ſic p modũ cãis vn⁹ alt̃ꝝ irritat. Et q̃ rl'es canie aduocatoꝝ ꝫ ſe iuẽtiões ỽitatẽ iudicij ĩpediũt. Jỏ ſ̃z i ſtitutiõez eccie ⁊ ſ̃z ꝓceſſũ moralis pbie ꝑ iudices iuſtos admittẽde i iudicio ñ ſ̃t. Uñ. iij. q. vij. i c. Infames. circa mediũ hĩ. q̃ aduocat⁹ ñ pbris ỽbis ſ̃z rõne dz litigare. Et Ariſt. ij. rbet. oñdit q̃ iudex ñ dz i iudicio fmões paſſiõales ad irã ⁊ odiũ ꝓuocatiuos admittere. cũ q̃ iudiciũ puertũr: cũ q̃ ordinẽ iudicij tollũt. cũ q̃ ⁊ ipiniẽtes ad ꝓpoſitũ ſ̃t: vt ẽt oñdit Egidi⁹ de regi. ꝑncipi. li. iij. ꝑte. ij. c. xxj. Uñ ibidẽ ỏt: q̃ partes paſſionãdo iudicẽ faciũt ei apparere aliq̃d iuſtũ aut iniuſtũ qỏ ñ ẽ tẽ. Per bonũ ℨ iudicẽ rl'es canim aduocati repellant̃. iuꝝ illỏ Apoc. xxij. Foris cães ⁊ venefici et ipudici [Canes] .i. ꝫ bonos aut ꝫ ỽitatẽ vl' iuſticiã latrãtes [et venefici] .i. iuidie veneno plẽi tẽ. rl'es ei excludũt a reg̃ celoꝝ. Hec ãt q̃ dixi nũc ⁊ dicetur ſũ dixi ⁊ dicã de mal' aduocat⁹ ⁊ cauſidicꝫ. Nolo ei ꝑ ỏ offẽdere bonos/q̃ ỽitatẽ ⁊ iuſticiã ordie iuris q̃rũt: ⁊ pauper̃ cauſas fideliꝫ ꝓcurãt. ſ̃z ne ſcio vbi ſint. ¶ Scõo rl'es aduocati ſiue cauſidici ſ̃ ſic̃ rane garrulãtes. Sic̃ ei rane tota die clamãt ⁊ coaxãt/ ⁊ ſine rõne garrulãt: ſic ỽboſi aduocati: nec de rõe nec de iure curãt. ſ̃z ſe ꝓ̃iũ/ ſis fmõibꝫ agitãt: curãtes tm̃ ỽba colorata/ nõ ſiue coỽitati ĩnixa. Et ſic̃ rane ipudenẽ q̃buſlibꝫ pñcipibus clamãt: ita illi ſine ꝓcũdia cozã oibꝫ q̃ntũcũq̃ male habeãt garrulãt: vt ỏr Aug. i q̃dam ſer. Nihil iq̃t ſpudẽt⁹ garrulitate aduocatoꝝ: q̃ garrulitatẽ aut croritatẽ putãt: ⁊ pari ad lites ỽba ĩefficacia conãt. Jtẽ ſic̃ rana niſi clamẽt ſe ꝓ̃iere neq̃unt: ita illi ỽbis plẽi ⁊ ỽitate vacui ſine loq̃citate eẽ ñ pñt. Et ñ ſolũ i iudicio ſed̃ari ſ̃z ⁊ ſpũali pl'mũ hec ꝓtingũt. Uñ Bed. i li. ỏ ꝓſide. ad Eugenũ. Ueri bos⁹ aduocat⁹ aut rũpetur aut loq̃t. plen⁹ ẽ fmõibꝫ coartat eũ ſpũs vti ſui. ſ̃urit ⁊ ſitit auditas q̃bꝫ mõis iacere vãitates. ⁊ bita oportũitate loq̃ndi ꝑfere noua ⁊ vetera volãt. ſmie reſonãt ỽba ãpulloſa: inerogã/ tẽ pudẽt: ⁊ q̃rẽti ñ rñdet. De ill' ranis ait Origenes i originali tractãs illỏ Exo. viij. Percutiã oẽs termios tuos ranis di. Rane inq̃t ſigñt clamoroſas aduocatoꝝ allegatiões: q̃ inani ⁊ inflato modulamine velut ranaꝝ ſonis ⁊ canũ latratu deceptiõis fabulas ĩtulerũt. Ad nihil ei vtiles ſũt: niſi q̃ ſonũ vocis ipꝛobis ⁊ ipoꝛtunis clamoꝛibꝫ reddũt. Hec ibi. Tles ꝑ iudices ex/ pelli deberẽt. ſ̃z illi eoſdẽ diligũt remunerant/ ĩpenetra libꝫ. i. ſi ſe fouẽt ⁊ ꝓmouẽt: iuꝝ illỏ pñs. citij. Edidit ẽra eo ĩpenetrali rũ ranas i penetralib' regũ ipoꝛ. q̃ hmõi ỽbo ſiue cauſi tã in curijs regũ ⁊ ꝑncipũ coꝝ ſecretarijs ex/ meritũr: ⁊ vicinũ locũ circa magnates poſſident. D Et ſic iuſticia claudicat fere vbiq̃. ¶ Tertio hmõi aduocati ſ̃t ſic̃ libre põderãtes. Sũt ei lingue aduocatoꝝ vt lingua trutine vel ſtatere: q̃ moꝫ ad illã partẽ vbi plus eſt pecunie. ⁊ ſi ſuꝑexcreſcit obol⁹ i põdere/ ſolet ſe incliare. ⁊

Lingue triplex cõtra ꝓditiões

L Exẽplũ Rana garrulãtis

Exẽ

came

Exẽp

Exacu

dato q̄ ad vnā ptē pēdeat: statim tñ si maior pōdus pecunie i ptē alterā apponat: ptinq̄ illuc inclinat. Sic reuera malt aduocati et causidici q̄uis sint p vnā ptē q̄uenti et ad eā defendēdā rerēti: si pars alia offerat maiorē ptē auri vl' argēti: statim liguas suas ad illā q̄uertūt: et a pte i q̄ fuerūt se auertūt. qō si forte timore aut p̄cū dia vl' ?fusiōe faceā ñ pñe. dicūt tñ parti p quā sūt ?ducti. Ecce illa pars tua aduersa tātū vl' tantū mihi obtulit ?cē. et p̄ hāc ptē ḡuiozib⁹ expēs et mercede tarāt. Imo alteq̄ cū rogant p̄ ptē minus habēcē eis dare: vt p ea vbū faciāt. dicūt se ?ductos p aliā ptē: q̄uis nō sit ver. sed iō h̄ faciūt: q: sperāt se plꝰ habituros ab alta pte. Alij dicūt. Ego nō facio ?istū ?cē. et tñ si pecunia nobil' eis dare: ipi facerēt ?q̄cūq̄: ertiā ?christū. Ita vt ad lr̄am bñ vificet ō eis illō Eccē. x. Pecunie obediūt oia. ¶ Quarto mali aduocati et causidici sūt sic̄ prheon se mutātes. Protheon i domo solis deꝰ dubiꝰ vl' ambiguꝰ dicebat. q: nō fuit determinate figure: sz subito i diuersas figuras mutabat: sm Ouid. ij. metamor. ḡsi i pncipio. Hic prheon cū deberet sup aliq̄ ?sulē vicatē dicere: ñ diu i eadē forma se solitus fuit ptinere: sz subito trāsformatꝰ disparuit: nisi cū albis funicul' vincē fuit. et tūc i eadez forma pmānsit: vt ōr Ouid. j. fasto. Sic aduocati mali cū sup alicuiꝰ cause negocio ?sulunt: sē dubij et ābigui: vt ?sulens nesciat ex q̄ pte eos adūtere debeat: nisi albo ligent. i. argēteis funiculi irretiant: vt ōr Elinādꝰ li. ij. Et i vitis pbor. c. xxxvij. legit Demosthenē pbm dixisse. Causi dicor ligua dānifica ē: nisi eā (vt dici solet) funibꝰ argēteis vinciat. Jtē mali aduocati se mutāt vt camelion. Nā vt ōr Jsiō. xij. li. etym. c. ij. Camelion ē pua bestia varijs coloribꝰ respsa. cuiꝰ corpusculū ad colores q̄s videt facillime variat: imo ad flatū vēti se variat et colorē mutat. vt ōr Arist. li. ō aialib⁹. Et ē dicta camelion eo q̄ cameli et leonis silitudinē hz. Sic reuera falsi aduocati ad flatū ꝓmissionū flatī mutāt colorē snie: et ad pecūie ispectōez hñt aliā cordis faciē et intētōez. ¶ Quito mali aduocati sē vt Lacꝰ se celātes. Lacꝰ vulcani filiꝰ fraudulenē i q̄dā antro bitauit: et boues Herculis furatꝰ in antr̄ traxit. et ne pcipē auersis vestigijs introduxit: et fumū maxim ne videret fec̄. et sic plures boues illusit: et boues subreptos celauit. quem tñ finaliter Hercules ō antro extraxit: vt ōr Ouid. ix. meta. fabula. xij. Et tāgit Boe. ō ?sol. pbic. li. iij. metro vl. ō duodeci herculis laboribꝰ. labore. x. Sup q̄ ōr s. Tho. i cōmēto. q̄ Lacus fuit mōstr̄ cuomēs ignē p os. cuiꝰ pr̄ fuit vulcanꝰ. Mānebat ār cacꝰ i mōte auētino: spoliās et occidēs boues: et furto plimū isistēs. Cū ār hercules vēiret ō hispānia: ducēs secū mltos boues. Lacus q̄sdā boues herculis furabat et traxit eos in antr̄ suū retrorsuz p caudas ne furtū pateret. Cū aūt hercules q̄reret boues: p mugitū vniꝰ bouis puenit ad antr̄ Laci. q̄ extracto ipsum interfecit. Lacꝰ ille ē malꝰ aduocatꝰ: q̄ se in antro cautelar̄ abscōdit. et fumū vbose peruidie emittit. et auersis vestigijs. i. ?trarijs iuris allegatiōib⁹. et iuribꝰ ad ?trariū allegatis: boues. i. pecunias q̄s tali arte adq̄rit finalit introducit ne aduerti possit. quē hercules. i. bonꝰ iudex finalit dephēdit ex clamore et mugitu boum. i. paupez vl' hmōi pecunias aduocatis offerētiū. Talis ār aduocatꝰ inuadit aliēa. Et iō obligat ad restitutiōez eiꝰ dānī: qō ?tra iusticiā p eiꝰ auxilium ps alta incurrit: vt ōr s. Thom. ij. ij. q. lxxj. ar. iij. qō vtinā mlti aduerterēt q̄ sic aduocādo vnā ptiū iniuste grauāt: et nlīam de h̄ sibi ?sciam formāt. Jō ōr Amb. i q̄dā hmōe. Recte ōr aduocato redde qō recepisti: q: ?tra ritatem feciſti: iniq̄tati affuisti. iustā cām oppugnasti: iuxta dicem fefellisti: et de falsitate vicisti. De tali ōr Job. xxxvij. q̄ ingredit latibulū suū: et i antro suo morabit. In antro suo morat: cū occultā malicia q̄ aduersario nocere pt in mēte abscondit. De q̄ ait Greg. vij. moz. De isto antro pauper satagit spoliare: dū eoz causas iniuste oppimit. Un i ps. Insidiat i abscō. sicut leo i spelūca. sua. Insidiat vt rapiat paupez: rapere paupez dū attrahit eū. q: ad lr̄am i pncipio cause attrahit falsis ꝓmissionib⁹: et pecunijs cessantibꝰ dimittit eū spoliatū et nudū. et sic de rapinis pauper repletur antr̄ suū. Un Nah. ij. Impleuit p̄da spelūcas suas et cubile suū rapina. ¶ Sexto et vltio mali aduocati sūt sic̄ lingue egrotātes. Un ōr Barthō. de. ꝓpria. rer. li. v. ca. de lingua. q̄ est genꝰ q̄ddā apostematis nascēs in lingua: qō vocat rana. eo q̄ sic̄ rana nascit sub lingua: et vsū aufert lingue: vñ et ab effectu vocat rana mutā. Sic reuera aduocati falsi qui mercedē accipiūt vt i cā sileāt et ñ loquant/ranti falsi in nā mutā icurrūt: q: cū ꝓpe sint loq̄ces acceptā mercede obmutescūt. sic̄ de Demosthene legit ranā mutā i vitis pbor. c. xxxvij. Cū legati milleseno. vetam, nissent athenas coram iudice cām acturi. et advocatos adduxissent. p sua cā i iudicio locuturos: Demosthenes p alteri⁹ cā illis restitit. ad quē in crastino venientes et rogātes vt taceret: et ꝓpē b pecuniā tradiderūt quā petijt. Postera die cū res agi deberet ?Philippū regū macedonū: et peteret a senatu athen. i patrocinitū: lecto simulata ifirmitate decubuit. et bis q̄ ad eū venerāt rndit se pati morbū squinātie et ?tra illos loq̄ nō posse. Cui a q̄dā de nūcijs rñsum ē: certe squinātiā ñ pateris: sz arginātiā. i. cupiditatē vl' simulatiōez. Et b ipe postea ñ celauit sz gl'ie sue ascripsit. Nā cū finita eēt cā Aristophanē fabulaꝝ auctorē q̄ntū mercedis vt ageret accepisset interrogasset: se recepisse talētū rndit. Ego inq̄t vt tacerē plꝰ accepi. Et sbiunxit. Ita causidicoꝝ lingua dānifica ē: nisi eā vt dici solet funibꝰ argēteis vincias. Et sic apō aduocatos silētiū venale ē. Etiā agelliꝰ noctiū atticaꝝ lib. vj. c. xij. candē rangens historiā narrat: q̄ cuz Demosthenes pecūiā vt taceret accepisset i cra

£ Exēplū

Camelio.

§ Exēplū

Lacus

£ Exēplū Rana

B Exēplū

stino cũ ꝑ aduersarios peteret vt ꝯ eos nõ ꝓ
ciniũ ferret: lana collũ ꝛ ceruicẽ circumuoluit:
ad ꝓpꝫm ꝓdijt: ꝛ sinatẽ. i. squinãtiã parti: ac sic
ꝛra milleseos nihil posse se loꝙ astruxit. Jtẽ
Exẽplũ Marcialis li. epigrãmatũ: de ꝙdã aduocato
noĩe Ælius recitat. ꝙ dũ nõ fuit ꝓducẽ in cau
sa/statim se opposuit: ꝛ sic alios linguã suã re
dimere coegit. Solebat eĩ ille Ælius dicere: ꝙ
nũꝙ acciper pecunias ꝑ aduocatiõe. Et cã fu
ir: qz nemo voluit eũ ꝑ actiõe causaꝝ cõducere.
B ipe sciẽs sꝑ se causas agentib⁹ opposuit. vt
cui⁹ sciam nemo emit: verboꝝ tñ emeret silen
tiũ. O ꝙtiẽs rpib⁹ nr̃is b accidit vt aduocati ꝛ
causidici nõ ꝓducti pecuniã accipiãt/ ne alĩ ꝑ
tiũ loquanꝁ. vel si forte loquũꝁ: ꝓducunꝁ tñ ꝑ/
cio vt loq̃ndo ea ꝙ necessaria forẽt omittãt ꝛ sic
partẽ suã cãm iustã/ spe maioris stipẽdij a ꝑte
aduersa ꝑdere faciũt. Quotiẽs etiã ꝓtingit vt
aduocati tales nolũt ꝓduci in iudicio ꝯ poten
tes vel ꝯ eos a ꝙb⁹ fauorẽ aut lucꝝ se cõsequ spe
rãt. Sic ꝙ ꝑz quõ aduocati assimulãt sex reb⁹
ꝑpẽ suas fraudes ꝛ astutias ꝙs bñt in dãnũ se
pe pauperꝝ ꝛ ꝯ iusticiã. Cũ ãt (vt a ꝓncipio di
xi) null⁹ boim linguã suã domare põt/ nisi dei
speciali gra ꝛ diuorio. Rogem⁹ deũ qtũs no
bis miam ꝛ gram largiaꝁ: ꝙ linguas nr̃as cõ/
pescere ꝛ in bõa custodia ne peccem⁹ ꝛ ipm of/
fendam⁹/ donet: vt sic custoditi tandẽ in eẽna
beatitudie cũ oĩb⁹ sctis linguis nr̃is deũ eter/
naliꝁ laudare valeam⁹ Amen.

De aduocatoꝝ fraudulẽtia Sermo. xxi

Este quod iustũ
ẽ ꝑseqũris. Deut. xvj. Jn ꝓcedẽti ser
mõe audistꝭ ꝓditiões malorꝝ aduoca/
toꝝ/ ꝛ causidicorꝝ ex cõpatiõe aliaꝝ rerꝝ: et ꝑ b
fraudẽ eorꝝ. Sequt sepe aduocati ꝛ causidici iu
stas causas assũptas viciose ꝛ iniuste ꝓsequũꝁ
Jõ nũc videndũ erit ꝙb⁹ mõis aduocati delin/
quãt ñ seruãdo debitũ ordinẽ iuris ꝛ iusticie.
ꝓtrauenientes ꝓcepto dñi ꝑ Moysen famulũ
suũ dicẽtꝭ: Juste qđ iustũ ẽ ꝑseqũris vbi s. Pro
gra Aue maria. Juste qđ iustũ ẽ ꝑseqũris. vbi s.

A Circa hec ỽba themat̃ est notandũ ꝙ ĩ cau
sis assumẽdis ꝙlibꝫ aduocat⁹ ꝓmo ꝛ ꝓncipaliꝛ
dꝫ attendere an sit cã iusta vel iniusta. Prio si
aduocat⁹ assumit ꝛ defendit cãm iustã/ nõ pec
cat: fuãdo salrẽ ordinẽ debitũ ad iusticie cõple
mentũ. imo teneꝁ ꝑsonis/ pauplb⁹ ꝛ miserabi/
Miserꝫ lib⁹ subuenire. qđ si nõ facit/ peccat. Qđ oĩdi
ꝛ paupꝝ/ ꝑ triplr. Prio auctoritate Ambrosij ĩ li. de bñ
b⁹ teneꝁ ficijs sic dicẽtꝭ. Grandis culpa ẽ si te sciẽte fide
aduoca/ lis egear. si scias eũ sine sumptu eẽ ꝛ famẽ to/
tus/ sub/ lerare: crũnas ꝑperi: ꝙ egere erubescit. si in cãm
uenire ceciderit: aut captiuitatꝭ suoꝝ: aut calumnie ꝛ
nõ adiues. Ergo grandis culpa ẽ iurisperito
ꝑsonis miserabilib⁹ iuris ꝓsiliũ ꝛ aduocato ſb
trahere patrocinium. Scõdo ꝓbaꝁ b silitudine.
Medic⁹ ei teneꝁ paupi languido impẽdere cu
rã ꝛ ꝓsiliũ medicine: ꝛm ꝙ ỏt brũs Simach⁹.
Et habenꝁ ỽba. lxxxij. dist. in c. Nõ ẽ. Nõ ẽ inqt
grãdis differẽtia vꝛ letũ inferas vl̃ admittas
Mortẽ ei languidis ꝓbaꝁ infligere: ꝙ hanc eũ
possit ñ excludit. Sic ꝙ pari rõe iurisperit⁹ vl̃
aduocat⁹ paupi iniuste oppꝛesso/ iuste teneꝁ ĩ
pẽdere patrocinũ. Tertio b oñdiꝁ ꝛ ꝓbaꝁ ex
lege diuina. Nã Exod. xxiij. ỏz. Si occurreris
boui aut asino ĩimici tui errãti reduc eũ. Etsi
videꝛ asinũ odiẽtꝭ re iacere sub onere: nõ ꝑtrã
sibis/ sed subleuabis cum eo. Ex ꝙ auctoritate
ꝛcludiꝁ sic. Si boui inimici errãti et asino op/
ꝑsso tenemur subuenire ꝛ auxiliũ impẽdere: ml̃/
to fort⁹ iurisper⁹ paupi ignorãti teneꝁ ꝓsulere
ꝛ paupi iniuste oppꝛesso teneꝁ aduocat⁹ impẽde
re patrocinũ ad tuẽdã cãm suã ¶ Quarto ꝑ
b oñdi ꝛ ꝓbari ꝑ legẽ charitatꝭ: ꝙ indigẽti sub/
uenire tenemur. De ꝙ lege ỏz Mat. vij. Quec/
cũꝙ vultꝭ vt faciãt vob⁹ hoĩes ꝛ vos facite illꝫ.
Hec Alexã. i. iij. ꝑe sũme. q. xxviij. art. xij. vbi
ꝙrit Utꝝ iurisper⁹ teneaꝁ ad ferendũ ꝓsiliũ. ꝛ
aduocat⁹ ad iustũ patrocinũ: in corpe qõnis.
Ex ill̃ ꝑz ꝙ aduocat⁹ aduocãdi ꝓtiã quã a do
mio accepit ĩ paupꝝ subsidiũ ꝓncipaliꝛ exer/
cere teneꝁ: alioqn incurrit penã fur inequã ꝙ tra
lẽtũ dñi sui absc̃dit ĩ frã. Est tñ vꝝ ꝙ aduo/
cat⁹ ñ teneꝁ discurrere ꝑ mõm ꝛ ꝙrere idigẽtes
opa sua. sz ꝛz sniam Aug. j. de doc. chr̃ia. Luꝝ
oĩb⁹ ꝑdesse ñ possis: his potissime ꝓsulẽdũ ẽ/ ꝙ
ꝑ locoꝝ vl̃ tẽpoꝝ vl̃ ꝙrũlibꝫ rerꝝ opportunita/
tib⁹ ꝓstricti⁹ tibi ꝙs ꝙdã sorte iugũ. Suffiẽ ꝙ
idigẽti sibi occurrẽti ꝛ petẽti patrociniũ ꝑstare
Etsi duo petunt paupes: ꝛ amboꝝ parie ñ ꝑe
sit ꝑdesse: pl⁹ illi obligaꝁ ꝙ sanguie sibi aut al/
finitate iũct⁹ ẽ. Ul̃ ex alia cã vtili⁹ illi succurre/
re videꝁ ꝛm rectã rõnẽ. vt qz sibi in cadẽ domo
vl̃ cirate iũct⁹ ꝛ ñ alĩ. vl̃ ab eo aliqđ bñficiũ ꝓ
cepit zẽ. si salrẽ bz cãm iustã. Uñ apls. j. ad Ti
mo. v. Siqs suoꝝ ꝛ maxie domesticoꝝ curã ñ
bz/ fidẽ negauit. Suo mõ siqs eẽt ĩ ekl̃ necitate
qꝫ null⁹ aliꝁ sibi succurrere velit: ekl̃ ampli⁹ cete
rꝭ paribꝫ ẽ succurrẽdũ. Cũ ꝙ aduocare ꝑ cauꝁ
paupꝝ sit magnũ op⁹ mie. idẽ dicẽdũ ẽ de offi
cio aduocãdi sic ỏ alijs opib⁹ mie. Jgiꝁ ꝛcurrẽ
tib⁹ ꝓditꝭ ꝛditiõib⁹ teneꝁ aduocat⁹ cauꝁ pau/
pꝝ ꝓcinũ ꝑstare. Nõ ꝛcurrẽtib⁹ ãt ñ teneꝁ
alioqn operet eũ oĩa alia negocia ꝑmittere
ꝛ solꝁ cauꝁ paupꝝ itẽdere: ad qđ ñ teneꝁ ỏ neci
tate ꝓcepti. lz laudabilr faceret/ si tãmeritoriũ
Exẽplũ op⁹ assumeret. ¶ Exẽñ hẽm⁹ qđ narrat Petr⁹
alfonsus ĩ suo trac. de ꝙdã aduocato paupꝝ.
cui⁹ cognomẽ erat refugiũ paupꝝ: eo ꝙ soleꝁ
bat paupes adiuuare. Cũ ei ꝙdã vt ibi ỏz: lo/
casset domũ suã cuidã vicino paupi: ꝛ cogita/
ret spoliare paupem ꝑdiolo suo. posuit ꝙdam
dolia plena oleo ĩ domo ꝛ ꝙdã semiplena ꝛ rpe
lapso venit videre illa: ꝛ inueniẽs illa dolia se/
miplena: ĩposuit paupi crimẽ furti; vt inꝺ pos

set eū spoliare. Et cū esset vocat⁹ ad iudiciū: et ñ restaret illi nisi dānario. Ille q̄ vocabat refugiū pauper vocauit pauperē seorsū: z q̄siuit si eēt innocēs a crimīe sibi ipposito. q̄ iurāte q̄ esset innocēs: cessit cū eo ad iudiciū: perūtq; q̄lla dolia mēsurarent: adūciēs q̄ si eēt tārū de fecabo ī semiplenis sīc in plenis dolīs/ille paup fo:et ꝓdēnād⁹. si vo ñ eēt in ill'nisi medietas fecis q̄ erāt semiplena/liberād⁹ eēt: qz ex ꝟ planū esset q̄ nūq; fuissent plena. sicq; repto/paup liberatus ē patrocinio aduocati. ¶ Aliꝫ exm̄ legit ī vita pbor. c. xxxvij. quō Demosthenes aduocat⁹ pitissim⁹ cuidā ancille pauperi (vt ōt Uale. maxim⁹) succurrit. Nā ancilla ꝺpositi noīe pecuniā a duobꝫ hospitibꝫ accepat: ea ꝓditiōe vt eā sil'vtriq; redderet. q̄z alē inſecco rpe tāq; mortuo socio squaloze ob sitim paupi ancille decepte oēs numos abstulit. Supuenit ide alter z ꝺpositū petere cepit. hēbat misera parīē et pecunie z ꝺfensiōis penuriā. Jōq; ꝺ laq̄o z suspendio cogitabat ſz oportūe ei Demosthenes p̄ion⁹ affuit: q̄ aduocādo p ea dixit. Mlier in q̄ta ē deposituꝫ soluere: ſz nisi socīū adducteris ꝟ facere ñ p̄t: ne pecūia alēi sine alēo numerēt. z sic euasit mlier. ¶ Scdo pōt aduocat⁹ assumere z ꝺfendere cāz iniustā. Et ꝟ dupl'r. qz aut defendit eā sciēter: aut ignarē. ¶ Prio mō si cāz iniustā sciēter defendit: ḡuīē peccat mortalīr ronē auxiliꝫ qꝺ ipēdit. Ptz illꝺ. qz ille q̄ alēi opāt ad malū aliq̄d faciēdo/ꝓsulēdo/siue adiuuādo/siue q̄līcūq; ꝓsentiēdo: irā ꝺi merēt: vt ꝺr. ij. Paral'. xix. Impio p̄bes auxiliū/idēr eo irā dei merebar̄. q̄ peccat mortal'r. Et apl's ad Ro. j. ꝺr. q̄ ñ solū facientes ſz z faciētibꝫ cōsentientes digni sūt morte. Propt̄ qꝺ Boe. de ꝓsol. pbie sic ꝺr. Just⁹ aduocat⁹ nll'o mō cās īiustas accipit. nec vbo dare ꝓsiliū p iusticia cōsentit. ¶ Scdo mō aduocat⁹ iniustā cām q̄nq; ignarē defendit: z tūc aliq̄līt excusat: eo mō q̄ pōt eū ignorantia excusare. q̄z ignōrātia crassa z supina eū nō excusat. Jnuenīūt em̄ aduocati cāz ignōrates/quā bñ possent cognōscere ex aliox īformatiōe: z omittūt ex negligētia ingrere vel ex superbia ne dicant ignari rē. ¶ Ubi sciēdū ē: q̄ si a p̄ncipio q̄n aduocat⁹ assūpsit cām iniustam ⁹ ꝺz ḡ credidit eē iustā. z postea ī ꝓcessu cause cognouit eam eē iniustā: tūc aduocat⁹ q̄ tuor ꝺz attendere z obseruare. Primū ē q̄ postq̄z aduocat⁹ cognouit iniustā eē cām: tūc ꝺz cām iniustā deserere. Scdz ē q̄ ꝺz eū cui⁹ cāz gerit īducere ad cedēdū siue ad cōponēdū sine aduersarij dāno vl' nocumēto. Tertiū ē q̄ nō ꝺz aduocat⁹ iniustā cāz alteri parti ꝓdere vt eā iuuet: nec secreta cause sue ꝺz alēi parti reuelare: qz tūc eēt cā dāni illi⁹ cuius cām assūpsit. Uñ aduocat⁹ puniri ꝺz si cāz suā ꝓdiderit: vt bñ. iij. q. vij. Infames. Quartū ē q̄ aduocat⁹ licite p̄t z ꝺz defendere cām iustā: nō tñ ꝺz fraudē facere aliquā ad obtinēdā cām iustā. Et ꝓbat ꝟ p̄ sil'itudinē milit⁹ vl' duc⁹ exercitus: q̄ui licz ī iusto bello insidijs vtī: ea q̄ facere

Exēplū

Exēplū

debēt p̄udēter occultādo: nō aūt falsitatē fraudulēter faciēdo. qz etiā hosti fides seruari oportet: sīc Tull⁹ ꝺr in. j. ꝺ officijs. Sil'r z aduocato licet defendere cām iustā: p̄udēter impediēdo ea q̄ꝺ ipediri p̄nt̄ ꝓcessus ei⁹. nō tñ licet ei vtī aliq̄ falsitate: vl' ꝓducēdo falsos testes: vl' alleg̃ando falsas leges. qz sic faceret ꝺ fidelitatem quā optz seruare. Hec btūs Tho. ij. ij. q. lxxj. ar. iij. arg. ꝓtra. z i cor. q. z i solutōe triū argumēto⁹. Hec de ꝓmo. ¶ Nūc scdō videndū ē i ꝑticulari q̄ꝺ modis aduocati z causidici i cauſ si bi cōmissis delinquūt z excedāt. Pro q̄ notandū q̄ aduocati z causidici q̄nq; modis viciose agunt z ḡuiter peccāt: vt ptz infra.

Aduocati ḡuiē delinquunt

- Per collusionē
- Per cāz ꝓtractōez z dilatōz
- Per munex q̄ꝺ corrumpit acceptionem
- Per iniquā z ꝓsaz itētiōez
- Per iniustam ꝓtentionē

¶ Prio aduocati delinquūt p collusionē: q̄ ſz iuristas inē actorē z reū ē latēs z fraudulēta cōuentio: p quā aliq̄s se ī iudicio supari ꝓmittit. vt bñ ex̄ de collusiōe. i. c. audiuim⁹. i gloſ. Est aūt collusio cū accusat⁹ corrūpit actorez pecūia vl' gra. e. ti. c. vlē. Ista collusiōe veunt̄ fraudulēti aduocati. qñ p vnā ptē sūt ꝓuenti p certa summa argēti. z ab alēa ptē tantūdē vl' amplⁱ occulte recipiūt. Et ptē quā tuendā ꝓmo receperūt vl' expedire negligūt: vel ex ꝓposito se supari p mittūt. Sic aūt aduocātes ḡuissime puniendi sūt z ea q̄ p talē aduocatōez alēi ꝑti acq̄sierūt: reddere cui abstulerūt obligati sūt. imo z ille ꝺz spoliari q̄ p collusionē aliq̄d obtinet z possidet qz fraus z dol⁹ nll'i ꝓdesse ꝺz. ex̄ e. audiuim⁹. Sic ḡ ptz q̄ collusio sit: qñ accusat⁹ corrūpit testes: vl' accusatorez vl' inq̄sitorez pecunia vl' gra: vt bñ. c. vlē. de collusiōe. ¶ Scdo aduocati ḡuiē delinquūt: ī cāz ꝓtractiōe z dilatiōe. p trahūt ei causas vt cauſ lōge durātibꝫ possint euacuare agēdū bursas/vl' p̄mioz plongationē/vl' p appellationū inꝑpositiōez/vl' p iudicioz suspēsionē. Prio p p̄mioz plongatōez: vt ipsis litigātibꝫ auferāt vel totū vel maiorē ptē illi⁹ qꝺ ꝓsecuturi sūt p ipoz aduocatōez. Unꝺ talibꝫ loqt̄ Lotharī⁹ ꝺ vilita. ꝺditi. būane. c. v. ptis. ij. vbi loqt̄ de vēditiōe iusticie: dicēs inē cetera. vos ſz aduocati sepe iusticiā tātū differtis: q̄ litigātibꝫ pl⁹ q̄z totū auferē: qz maior ē sumpt⁹ expēse q̄z fruct⁹ cause. Et seqt̄: lucz habeē in arca: ſz dānū ī ꝓscia/pecuniā captaē ſz aiam captuarē. ¶ Exēplū de dilatiōe cāz inq̄ ab aduocatē hz in policrato inter pytagorā z quēdā discipulū suū: noīe euallis. Uñ ibidē ꝺr Euallis adolescēs diues/discendi eloq̄ntie gra/causaq; pozādi. Hic ī disciplinā pytagore se dedit: promittēs pecuniā q̄ntā peteret: data medietate añq; ingrederet. datur⁹ alia q̄ die apud iudices p̄mū pozasset z vicisset. postea cū diutius audiret pytagore fuisset: facundiāq; a

Collusiō q̄ sit

plōgatio ꝛminoꝝ

studio ꝓmouisser: z causantib⁹ patrocinū ne/
gāret: ne doctor⁹ ꝓsoluerer mercedē habito cō/
silio litem cū eo ꝓtragoras ꝓcestak. Et cū ad iu
dicū venissent ꝓtragoras sic exorsus ē: discē i/
ḡr stultissime adolescēs vtrunq; id mō foze: vt
reddas qō peto: siue ꝑ te ꝓnūciatū fuerit siue
ꝑ me. Nam si ꝑ te data erit snīa: merces mihi ex
snīa debebit: qz ego uincо: si vo ꝑ te iudicatū
fuerit: merces mihi ex pacto debebit: qz tu vice
ris. Ad ea rñdit eualtis. Hoc tuo argumento
te uincā. Discе ḡ tu mgr sapiētissime: vtrūq;
mō futuꝝ: vt nō reddā qō peti: siue ꝑ me ꝓnū/
ciatū fuerit siue ꝓ me. Nā si iudices ꝓ me iu/
dicauerīt: nihil tibi ex snīa debebit: qz ego vice
ro. si vero ꝑ te ꝓnūciatū fuerit nihil tibi ex pa/
cto debebo: qz ego nō vicero. Sic ab adolescē/
te disciplo mgr ingenij: eloq̄ntie suo argumē/
to ꝓfurak. Et iudices sup̄ dubio inexplicabili
rem iudicatā reliq̄runt: cām i diē lōgissimū ꝓ
Appella/ longāres. ¶ Sedo mali aduocati plōgāt cau/
cōes iniq̄ sas p iniq̄ appellationū inꝑpositiōes. qbus cau/
sas sibi ꝑrias aliq̄n dimittere cogūt: qz mi'ri vt
de Berñ. in ō ꝓsideratiōe. Et in floꝛ. li. iiij. c. vlk.
Postq̄ legitime obtinuerūt: z a snīa iudicꝫ eo
rū obtentu ad papā appellatū ē. cās oīno dimi
serūt: dicēs. Appellatiōes inde qs nō exorsit ne
cessitas sz calliditas adinuenit/vsurpatorie sē/
nō subueniētes i necitate sz opitulātes iniqtā/
ti: q̄nti vt alib⁹ q̄z deferrēt etiā ō ꝓpto cessare
rure: ne longo z cassо itinere fatigarēt. Itē p ta
lē iniq̄ appellationū i causis plōgatōes: suos
malos clientes in malitijs ꝓfuant. diu fouent z
Cliens nutriūt. Cliens iure ꝺz cui⁹ cām aduocatus
tuet. Nā cū qs de simōia: publica ꝓcubinaꝝ in
fama: dilapidatōe eccl'iaꝝ. de aliaq; graui cul
pa fuerit p suū ordinariū ꝓuict⁹: z p ꝓdignam
pnām ꝓstrict⁹. ipi p appellationū inꝑpositiōes
tales a ptāre ordinariox eximūt. Et sic stante
appellatōe agunt q volūt. z aliq̄n i finē vite ta
libꝫ malicijs insistūt. Un Berñ. i li. ō ꝓsi. ad Eu
ge. Et bī in floꝛ. li. iiij. c. penl'. Qui nō ḡuat⁹ ap
pellat/aut agḡuare intēdit. aut rēs redimere:
nō ē talis appellatio suffugiū: sz refugiū: q̄ntos
nouim⁹ appellasse. q̄ eis ſterim liceret qō nūq̄
licet. Nōnullis etiā q̄ad vixerūt licuisse appella
tiōis suffragio nefaria: scim⁹: vbi gra/incestū
adulteriū. Quale ē bⁿ turpitudini patrocinari
qō a turpib⁹ maxīe oportebat formidari. Quous
q; dormitas: q̄usq; nō euigilat ꝓsideratio tua
ad tārā appellatiōez: ꝓfusionē atq; abusionē: p
ter ius z fas pr̄ ordinē fiūt z modū. Nō mod⁹:
nō loc⁹: nō rēs: nō cā discernit: nec ꝑsona: sz p/
sumit leuit' z indū neḡt. Et aliq̄n bi q volebāt
malignari appellatoib⁹ solebāt ſteri. nūc vero
magꝭ ipis bonis p has fiūt ſrozes. z sic antedo
tū ꝓsum ē i venenū. nō mutatio hec dexterе ex/
celsi sz ordis quersi. Hec ibi. Itē p iniq̄ appel
lationū inꝑpositiōes: appellatōes i se optimā cō
fundūt z destruūt: z eā i oīb⁹ suspectā reddūt.
Sē sacramēta q̄ in se sūt optima: idigne tracta
tib⁹ sūt dānosa. sic ē ō appellatōe q̄ i se est recta:
sed iniq̄ z neḡter vsurpata: vt oñdit Berñ. vbi
supꝝ. c. vlk. di. Iniq̄ vsurpatio appellationū ius
nature extenuat z exīminat: z appellatiōez i se
ꝓfectui fac. Et seq̄k. Quid sacramēt⁹ accepti⁹?
vsurpata rñ ab idignis indigne ve tractata mi
nime acceptank. magꝭ hūt dānatiōez: qz ōbitā
nō hūt veneratōez. Sic fateor grande z gnāle
bonū esse mūdo appellatōes idq; tā necārū q̄s
solē ipm mortalib⁹. Reuera q̄dē sol iusticie est
pdens ac redarguēs opa tenebraꝝ. ꝓsus fouē
de sūt z manutenēde: sz q̄s exorsit necitas nō
calliditas adinuenit. Hec ibi. Sic ḡ p tales ap
pellatōes aduocati causas iustas ꝓtrabere cō
sueuerūt. Ita q̄ etiā i morte a se rapti: iudiciū Nota
se dei effugere p has demerari credūt: z ea q̄ sa
luti eoꝝ erīne necaria sūt differūt. ¶ De b recti/ Exēplū
tat Jacoby de vitriaco Exēplū de q̄dā reprobo
aduocato: q̄ cū eēt ꝓstitut⁹ i egritudis lecto: et
horrareť viaticū z eucharistiā vt chīan⁹ sume
re. dixit sic̄ san⁹ i causis solebat dicere. volo q̄
pri⁹ iudicet: vtꝝ debeā corpus chī sumere vl
ne. Qui cū astātes dicerēt. Justū ē vt recipias
z b equū ē iudicam⁹. Quib⁹ ille rñdit. Ḷ ū sit⁹
mihi pares nō poreſt⁹ esse mei iudices: z ab eo/
rū suasu tāq; ab iniq̄ snīa appellauit. Sicq; si/
ne eucharistia ifelicē spm exhalauit. Et q̄dē sa/
tis iuste: vt q̄ alijs causas plōgauerat: ipe lon/
ge a salute iniq̄ appellatōe fieret. Tales ei ap/
pellatiōes iuste (vt de Berñ. vbi s.) nō sē subꝫ
ueniētes i necitate: sz opitulātes iniqtati. Ter
tio mali aduocati ꝓtrabūt causas p iudicioꝝ 3
suspēsionē: q̄ iudicib⁹ iudicia esse suspendēda
suadēt. Et sic eoꝝ eloq̄ntiā q̄ eis data ē i bonuꝫ
ad malū litigātiū ꝓuertūt. z sic inhūani et be/
stiales fiūt. Un Tull'. ij. ō offi. c. lxj. Quid tam
inhūanū q̄s eloq̄ntiā a nā ad saluandū hoīm z cō/
fuationē datā ad bonoꝝ pestē pniciēq; ꝓuerte
re. De talib⁹ aduocat⁹ ait Sido. i epl'a. Hi inq̄
sūt q̄ cās ꝓtēdūt adhibiti. ipediūt ptermissi
fastidiūt admōiti/obliuiscūt locupletati. bi sē
q̄ emūt lites/vēdūt inꝑcessiōes/deputant arbi
tros/iudicāda dictant/dictata ꝓuellūt/attra/
būt litigātes/ꝓtrabūt audiētes/ꝛ trabūt trāsi
gentes ꝛc. Tales aduocatos iusti iudices debe
rēt ꝓfusibil'r repellere/plōgatōez cāꝝ ōstruere
qō iustū ē sine dilatōe iudicare/z ꝑserti paupe
rē expedire q̄ nō ꝑ expectare. vt vult Berñ. vbi
s. de ꝓsi. ad Euge. ¶ Exīm ō aduocat⁹ hī i nar/
ratorio cōi. Et allegat Cesari⁹: q̄ i saxonia mor
tu⁹ fuit q̄dā: noīat⁹ ꝺcretista. q̄ cū ore apto ia/
cere z diaret/ligua nusq̄ apparuit: sz pdita fu
it. Et b merito ligua pdidit mortēs: quā freq̄n/
ti⁹ vēdidit viuēs. ¶ Tertio ꝓncipal'r aduoca/ 6
ti ḡuiť delinquūt p acceptiōez munez. qbꝫ coꝝ acceptio
rūpunť. Licit em aduocati n̄ ꝓcināť nisi mu munez ꝓ
neribꝫ allecti z stipēdiati. Etiā si paup obnixe cedit ex
perat. Et b ꝓcedit ex triplici rōne: sez ex nāli a/ plici rōe
uaricia/ex gnāli malicia/z ex iudiciali semicia.
¶ Primo ex nāli auaricia. Sūt q̄pe causidici

rhetores ꝛ aduocati/nãlĩ alĩs hoĩb plꝰ ad pecunias ꝓgregãdas iclinati.ꝛ tõ nihil faciũt nisi pecuniꝫ stipẽdiati: vt oñdit Arist.i ꝓble. ꝓte xviij. ꝓblemate.xxxiij. vbi querit ꝓter quid rhetores sint plus auari ꝯ cantores/fistulatores/tympanarij. Et respondet q̃ per auariciaꝫ lucrum cõgregañ. Sed rhetores omnia opera sua faciũt ꝓter lucra.aliũ cñ finẽ suoꝝ opeꝝ nõ bñt delectabilẽ. Musici vo q̃uis lucꝝ nõ seq̃nt/bñt finẽ õlectabilẽ.q̃ bñt armonie dulcedinẽ. Jtẽ rhetores ꝛ aduocati inꝯ alios volũt videri magni ꝛ cẽ mlr̃ũ reputati. de q̃ nõ rãtũ curãt musici.ꝛ sciũt q̃ q̃nto plꝰ q̃s bz diuitiaꝝ ꝛ bonoꝝ fortunerãto melioꝛ/sapiẽtioꝛ ꝛ prudẽtioꝛ ꝛputañ.cũ mediãte suba rep ꝛpaliũ posint exerceri pla/q̃ nõ sine ea. Uñ ꝛ a factis reputañ sapiẽtissimi q̃ pla bñt.q̃ summũ bonũ ponũt ĩ diuitijs ꝛ porẽtijs: vt ptz.j.Etb. Sz tlia ex q̃bo reputañ nõ ꝓt melꝰ haberi ꝯ ex auaricia:q̃ retinet retinẽda ꝛ nõ retinẽda.sp hians ad alia acq̃rẽda. Igit aduocati ꝛ rhetores sunt plꝰ auari ceteriꝫ ꝛ maxie musicꝫ.imo auaricia ẽ musice delectatiõi ꝛria:qz vt ỏt Paduanꝰ ĩ cõmẽto. Cãtores ꝛ musici sũt iocũdi ꝛ leti.auari vo ecõtra tristes ꝛ mesti. Oĩe aũt õficiẽs ꝛ cõtristãs induẽ auariciã.iiij. Etb. sed ꝓ industriã cantoꝝ ꝛ musicoꝝ iducit delectatio ꝛ solatiũ.

Rhetor igit mouet auaricia ꝛ ꝛtristãs ꝛriũ. Et i ꝓble. causidi/ seq̃nti: q̃rit in q̃ differat rhetor siue causidicꝰ ꝛ ẽ ꝛ pbs pbs: dicẽs.q̃ in b q̃ pbs ẽ amatoꝛ sapie ꝓt se differũt: ꝛ nõ alicuiꝰ vtilitatiꝫ gña nec ꝓt vtile. Rhetor vo diligit sapiaꝫ ꝓt vtile:qz vult ꝓ eã diuitias acq̃rere. Jtẽ pbs sequit regulã rõnis tanq̃ vir bonꝰ. Rhetor vo tãq̃ vir iniustꝰ a regla rõnis est fraudulẽter supatꝰ: pecunias extirpat.ꝛ qđ ꝓmittit nõ obſuat. Jtẽ pbs ostẽdit qđ sit tyrãnus: nõ tñ ꝓt b est tyrannꝰ: sz illoꝝ q̃bo ꝑest rector verus. Sz rhetor ꝛ causidicꝰ tãq̃ tyrannꝰ bona subẽ vi surripit ab innocẽtib. Jtẽ pbus hoĩes ꝛtristat ꝛ arguit amore iustitie ꝛ vtut. Rhetor aũt delinquẽtes corrigit spoliãdo pecunijs. Ptz igit: q̃ ꝑ ceteriꝫ facultatib spẽalr ẽ inclinatio ad recipiẽda munera ĩ aduocatis

¶ Secõ b idẽ ptz ex malicia gnãli. Jn rãtũ ei fames babẽdi inualuit.q̃ nllꝰ sine pecunia rarissime iustitia fit.ꝛ q̃ petit ĩ eã iusta aduocati patrocinũ amore õi.nec dignañ rñdere vbũ ei Uñ Aug. de vbis dñi. Usq; adeo cupiditatiꝫ inoleuit malũ. vt ex ꝛsuetudine vendañ leges. corrũpañ iura. sñia ipa venalr.ꝛ nllꝰ iã cã ꝓsit cẽ sine ea. Hec ibi. Et nisi ꝓbus numꝰ inueniat inꝯ aduocatũ ꝛ actoꝛẽ q̃ cãm ꝓmoueat. aduocatꝰ oĩno elinguis stat. Uñ Alanꝰ ĩ de planctu nãe ꝓsa. vj. ỏr. Jncãtũ fames babẽdi icanduit. vt dialecticẽ muta sit subtilitas: rhetorice lãgueſcat ciuilitas. vbi numoꝝ pozat plalitas. Et vtinã cũ iã recepert pecuniã fideliꝰ agerẽt: vt cãm receptã ꝛ iustã defenderẽt. Sz inẽdũ ei cui pꝛocinũ ferre ꝓmittũt/maiozes inimici existũt. ꝛ eũ plusq̃ aduersarij ỏpaupare q̃rũt

¶ Tertio b idẽ ꝓz ex iudiciali sentẽcia. Judices cñ moderno tpe adeo sũt corrupti q̃ nllꝰ iusti iudiciali cã facere dignañ. nisi ꝓmia ꝓmia aut inꝛecessi sentẽcia. one numi: vt tãgit Lorha. ỏ vili. ꝛdi. hu.c.iij. ptis.ij. dicẽs. Cõsule q̃ham cuãgelicũ Esaiaz dicẽtẽ. Oẽs diligũt mũera: sequũt retributõeſ pupillo ñ iudicãt: cã vidue nõ ĩgredit ad eos. nõ ipi ꝓcedũt retributõez. q̃ nõ iudicãt amore iustitie. sz retributões ꝓcedũt illos: q̃ iudicãt amore pecunie. Semp cñ sequũt largitõez vl ꝓmissionẽ vl spem. Et tõ pupillo ñ iudicãt. a q̃ nihil largit aut ꝓmittit aut sperat. O ꝓncipes ifideles socij fuꝝ. q̃cũq; diligit mũera: seq̃mini retributõez. De vob ait ꝓpha. Principes q̃si lupi rapiẽtes predam auare sectãdo lucꝝ. ꝓncipes ei ĩ mũeribꝰ iudicabãt: ꝛ sacerdotes ei ĩ mercede docebãt. Nõ attẽdit q̃ dñs ait ꝑ moysen. Nõ accipies psonã ꝛ mũera. qz mũera excecãt oculos sapiẽtũ ꝛ mutãt ỏba iustoꝝ. sz iuste qđ iustũ ẽ exeq̃r ꝛ vives. sz vos ñ attẽditis merita cãꝝ. sz mũera psonaꝝ: nõ iura sz era: nõ iustitiã sz pecuniã: ñ qđ lex sentiat sz qđ mens cupiat. Hec ibi. Et ide fit. q̃ vbi pecunia circa iudicẽ isonuerit ibi moꝝ lex ꝛria silebit. Unde Alanꝰ vbi s. Si i aure iudicis susurret pecunia: orpheꝰ lyra: carmẽ amphiõis: musa ỏgilij: voce pecunia suffocat. Uidẽtes igit advocati ꝛ causidici. q̃ iudices q̃s mouere bñt ad iustitiã. sine pecunia sẽ ĩmobiles ꝛ tardi. cogitãt sibi recipere ꝛ ipi. Jo ỏt Alanꝰ: q̃ vbi numꝰ loquit ibi tulliani eloquij tuba rauceſcit. Sm ei iudicẽ populi sic ꝛ mistri ei. Sz vtinã tales attenderẽt mercedẽ quã receperi sũt ĩ penis tartareis: nũ qđ cũe crudeles mistri dicẽt eis: auꝝ sitisti aurũ bibe: pecuniã gustasti pecuniã deuora ꝛc. Uñ ĩ exẽplo cuiusdã tragedie legit. Q visũ ẽ cuidã q̃ vidit neronẽ apõ iferos se balneãtẽ: ministros circa eũ auꝝ feruẽs ifundẽtes. Et cũ videret collegiũ aduocatoꝝ ad se venientiũ: huc ĩt nero venite venale genꝰ hoiz: amici nri. accedite vt ĩ b vase mecũ balneemini: adhuc cñ supest locꝰ ĩ eo quẽ vob refuaui ꝛc. ¶ Quarto mali aduocati ꝛ causidici gũiẽ pecẽt ꝓ iniquã ꝛ puerſaz ſcientiõez: vt q̃ñ aduocatꝰ nõ curat: siue ꝓ fas siue ꝓ nefas cãm suã tueri ꝛ õfendere. animo libẽtiꝰ cãz iustã ꝛ malã ac õſpatã defendit: qz ꝓ b astutiozẽ ꝛ acutiozẽ se ostẽdere satagit. Et qđ adhuc peius ẽ: nõnũq; gliaꝝ se cãz despatã obtinuisse: sm illd ꝓuer.ij. Letañ cũ male fecerit ꝛ exultãt i rebꝰ pessimis. q̃ꝝ vie puerſe ꝛ ifames gressꝰ coꝝ. Tles ꝓ vboꝝ imꝑticitatẽ nitũt ſbuertere ỏitatẽ: vias iudicij obstruũt inocentibꝰ: suis cauteliꝫ laqos ponũt: iustos capiũt ẽ iustos ſuoluũt. De q̃bo ỏt Bed. ĩ li. ỏ ꝛsi. Et i floꝛ. li. iiij. c. xxij. Disputatões aduocatoꝝ ꝛ pugne vboꝝ magꝛ ad subũsiõez q̃; ad iuentiõez ꝓficiũt vitatꝫ. Di sẽ q̃ docuerit liguas suas loq̃ mẽdaciũ: diserti aduersꝰ iusticiã: erudiri ꝓ falsitate: sapiẽtes sũt vt faciãt malũ: eloquẽtes vt ipugnẽt veꝝ. ¶ Quito ꝛ vltio aduo

rari Guik deliquūt p iustā ꝓcētōz scienc: vt qñ aduocat⁹ dicit p strepitū iudicij. q cā quā bz iusta ē. z tñ cā adhuc ōfendere ñ finit: sz ꝓtinacit ꝫ vitatē garrit z ꝓdit. z p falsas allegationes se colorare ḡrit. z litē iceptā ñ nisi cogak dimittit. qō beu cōik fit. z tñ b valde icōgruū exist: maxīe i iudicio eccl'iastico. Unū Bef. de ꝓsi. ad Euge. vbi ē. Tpa picl'osa istant. fraus circūuentio z violēta ꝑualuerūt sup ēr̄ā. calūniatores ml'ti: defensores varij: agitenk cause sic optz. Iste mod⁹ q freqntak ē execrabik: z ñ solū eccl'iaz: sz nec foz decz. Quō fligiose aures tue sustinēt hmōi disputatiōes aduocatoz: et pugnas vboz. et'es nefarij z ꝓtentiosi aduocati p iudicē eccl'iasticū ñ ōberēt tota die litigātes audiri. z allegatōibz legū gētiliū ñ pmitti sp vti: neglecta di lege: vt oñdit Bef. vbi ē. Et ibidē ōt. Tl'es aduocati ꝓtētiosi: litigātes i domo dñi ñ solū ñ deberēt audiri. imo sine audiētia ō domo di expelli. exēplo cbī dñi q negociātes expulit ō tēplo ꝑis sui. Jō Greg. decim⁹ i ꝓcilio lugdu. i titulo ō postulādo. i. c. ꝑadū. statuit. q liber aduocat⁹ i foro eccl'iastico singulis ānis iurare obligak. q ñ foueat nisi iustā cāz z tueak. Et sic falsꝰ aduocat⁹ ñ solū mēdax sz z p iur⁹ cē cōprobak. ḡre iustissime qñqz a do i fine puniūk: vt vl'ligua vl' vsu loqndi i morte siue i extremis puenk. qō z orat ꝓpha i ps. di. Liguis suis dolose agebāt. iudica illos de⁹. Boni igit aduocati amoze di z iusticie cās iustas dñt fouere. ꝓocinādo pauplbz q ñ bñt dare eis assistere: eos ab crūnis ꝓtegere z ōfendere. tūc merebūk cēruplū accipe. z vitā eēnā possidere. quā nob largiak dñs iesꝰ cbs i secl'a bñdict⁹ Amē.

De septima filia supbie. s. Inobedientia. Sermo. xxii.

Quid me vocatis dñe dñe z nō facitis q dico. Lu. vj. In ꝓcedētibz fmōibz audiuist ō sex filiabz supbie: vicz iactātia: ꝑsūptiōe nouitatū: hypocrisi: primacia: discordia: ꝓtētiōe. Et ō q̄libet illaz. quō ꝓfigat p cā supbire z ōlinqre ꝫ legē di. Et signanter ō sexta filia. vicz ꝓtētiōe pl'es fmōes. z finalr ō ꝓtētiōe aduocatoz. quō fugik ōlinquūt qnqz modis. Nūc supest dicere de septima filia supbie. vicz inobediētia q ē vltia i ordīe filiaz supbie: quō p eādē cōrigat supbire z ōlinqre ꝫ legē dei. Un z dñs i vbis theat⁹ dic oibz inobediētibz maxīe fidelibz. Quid me vocatis dñe dñe z. q. d. si vere dñz me recoḡsceres/ ꝓcepta meis obedires. De his pauca dicā. Et vt fructuose id facē valeā ꝓtō gra dicat⁹ aue maria. ¶ Quid me vocatis dñe dñe z. vbi ē. ¶ In hac auctoritate saluatoz arguit oēs fideles/ ñ iplētes eiꝰ ꝓcepta. q. d. vos qtidie i oīoni bus vīs vocat⁹ me dñe dñe. Et i ndtatibz vīs auxiliū meū q̄ris: di. Dñe miserere mei z. z tñ eīs ꝫobediētes meis ꝓcept⁹. Jō videdū nūc ē ō pctō inobediētie. ¶ Pro q nota. q inobediētia ac inobedīs cipik duobz mōis. Uno mō spēal'r. s. qñ aliqs ñ ētia accifac qō ꝓcipik. vl' fac qō ꝓhibēt ex ꝓcepto ꝓcipiē pīt dupli tis vl' ꝓhibēt: vt q ñ vl't i b subesse ꝓcipiēti vl' circa ꝓhibēt: vl' q reputat ꝓcipiētē aut idignū: vel i sufficiētē ad b sibi ꝓcipiēdū vl' ꝓhibēdū. Et tal' inobediētia oppōik obediētie q ē spēal' vt⁹ q fspi cit auēitatē ꝓcipiēt⁹ vl' ꝓhibēt⁹. Scōo inobediētia accipik gnāl'r cū qs nō fac qō ꝓcipik. vel fac qō ꝓhibēt. Et b mō inobediētia ꝓcomitak oē peccatū. Et tal' inobediētia oppōik obediētie q ꝓcomitak oēm vtutē. qō ptz: q. z qcūqz aliquē actū vtut⁹ fac obedit. Et ō tl'i inobediētia gnāl'r dicta icelligik diffinitio ꝑti: quā tāgit Amb. i lib. de paḋiso di. Pctm ē p uaricatio legis eīne z celestiū inobediētia mādatoz. Hec b. Tho. i sēpto ij. li. sniaz. di. xxxv. ar. ij. ¶ Scōo notādū q in obediētia ē pctm mortal'e: qō ꝓbak triplici rōne vicz ꝓpē affectū: ꝓpē ꝓtēptū: z ꝓpē ꝓceptū. Prio ꝓpē affectū: q illō qō ē diuie dilectiōi ꝓtiū ē peccatū mortal'e. sz inobediētia ē hmōi: qō ptz: q. z charitas di exigit vt eiꝰ ꝓcept⁹ obediak: sz inobediētia facit oppositū. ḡ z. Scōo q inobediētia sit pctm mortal'e ꝓpē ꝓtēptū ꝓbak: q. q ꝓtēnit ꝓceptū plati sui peccat mortal'r. sz q ñ obedit ꝓtēnit: ḡ z. ¶ Tertio ꝓpē ꝓceptū: q. ille q ordinatiōi diuie fsistit mortal'r peccat: sed q plato suo vl' eiꝰ ptāti fsistit: di ordiatiōi resistit: vt ōr ad Ro. xiij. ḡ z. Unū ex ꝓcilio pisiēn. xciij. dist. c. q suis. z. c. nll'a rōne. bi. Qui inḋt suis epīs ñ obediūt: idubitanter reprobi z rei existūt. ¶ Tertio notādū ē q aliqs ex duobz ñ obedit suo supiori: sz ex malicia/ z ipotētia. Prio aliqs est inobediēs p/ diēs suo supiori ex pīacia vel malicia. Et tal' q uenit ex suū supiorē ꝓtēnit/ mortal'r peccat. Scōo aliqs ē inobediēs suo supiori ex ipotentia. pura q ñ suꝰ supior sibi aliqd iūgit qō iplere ñ pt. z tūc ñ peccat: q. nullꝰ ad ipossibile obligak. ꝓpē qō plati siue supiores maxīe spūales dñt abstinere a ml'tiplicatiōe ꝓceptoz. De b ē. Tho. ij. ij. q. cv ¶ Scōo ꝓncipal'r (ar. j. i solone. j. z. ij. arg. tē dubitak an sint aliq cāe q nos merito retrahēt debēt ab inobediētia: Ad b ē rñsio/ q ꝓncipal'r ḋnq; cause sūt/ ꝓpē qs debem⁹ fugere inobediētiam. vt patebit infra.

Inobediētia ē dereꝛstabilis ꝓpter ḋnq;.

- Ml'tiplex pena q̄ punitū fuit peccatū inobediētie
- Magnitudo remedij. q indiguit b pctm ad sui curatiōez
- Ml'tiplex malū qō seqk ex inobedientia
- Qpctm inobediētie tm displīcet deo
- Q inobediētes sunt socij demonū.

¶ Prio inobediētia ē dereꝛstabil' z fugiēda ꝓpter pctm ml'tiplicē pēaz q legit b pctm punitū i sacra scī obedientura. Prīa pena legit Ben. ij. ꝓmis parētibz etie ml'tiplicata: q ꝓpē pctm inobediētie a paḋiso sē expulsi plicē pēz p cos oēs boies originali pctō sē ifecti: vt oñdit punitū apl's ad Ro. v. di. Per vnū hoīs inobediētiaz

petões ꝓstituti sẽ mlti. Si ḡ illi q̃ iã erãt i paradiso ẽrestri, ꝑ̃ inobediẽtiã eiecti sũt: quõ intrabũt inobedientes paradisũ celestẽ? Scõa pẽa legit Beñ. xix ō vroze Loth: q̃ ꝓter inobedientiã (qz ꝫ mãdatũ duoꝝ ãgeloꝝ retro spexit) i statuã sal' ꝙuersa fuit. Statua videt hõ eẽ z ñ ẽ. z sic claustral' inobedies. licz videãt claustral' eẽ: ñ tñ est. Tertio punitũ ẽ ꝺ pcm̃ inobedientie i Saul rege. j. Reg. xv. Oz em̃ saul dño inobedies fuit: i eo q̃ Agag regẽ Amalech ñ inẽfecẽ: z optis gregib z armẽt': vestib z aricib pepcit: ipe ō rego cũ tota ꝓgenie sua deiect? fuit: q̃uis ꝑmo a ꝺo in regẽ elect? fuit. Uñ Samuel ꝓpha vbi ꝺ. sibi dixit. Oz ñ obedisti voci dñi: ꝑiẽ te deone sis rex sup̃ isrl'. Cũ tñ vt ibidẽ hĩ: melioribꝫ pepcrũt vt ĩmolarẽt ꝺo suo. Sz ait illi samuel. Nunq̃d vult dñs holocaustũ aut victimas: z ñ ꝑti? vt obediat voci dñi? Melioꝛ ẽ ei obediẽtia q̃ victime. Hoc attẽdere ꝺberẽt illi qui postq̃ mlta bõa sepe adq̃siẽrũt p fas z nefas: spolia: vsuras: exactões iiustas: oppssiões pauꝑes: iiustos ꝓcer?: vsurpatões rei alicne: nolunt bis q̃bꝫ obligãt ẽstituere: sz ecclias: missas vel altaria: aut anniũsaria: z sic ꝺ alijs: ō bis fũdare. ¶ Quarto punitũ fuit ꝺ pcm̃ inobedientie i Achoz. nã q̃ Josue ñ obediuit: sz ĩ cõtẽptũ eiꝰ ad ꝑliũ iuit: z tulit ꝺ anathẽate pallium coccineũ z ducẽtos siclos argẽti z regulã auream: z absco dit i ẽra: lapidat? fuit. vt patz Josue. vij. Prophẽta ẽt q̃ ꝺstructões altaris ꝓdixit/ꝫ dei obedientiã i via comedit: ꝑ q̃ꝺ a leone occisus fuit. iij. Re. xiij: cũ tñ sic ibidẽ hꝫ ꝑ aliũ ꝺcept? fuit: q̃ se dixit ꝓphaz z a dño sibi cõ missũ: vt illi diceret q̃ cõcederet. ¶ Quito punitũ fuit pcm̃ inobedientie i vxore Asueri vasthi. Nã q̃uis regina vasthi cẽt pulcerria: tñ ꝛpudiata fuit a viro suo ꝑ̃ inobedientiã: q̃ ad eiꝰ iptuz ad eũ venire ꝛcepsit. z sic ō ꝛsilio ꝓncipũ suoꝝ repudiata fuit. z Hester i locũ eiꝰ recepta. Jmo ñ solũ fuit repudiata: sz z turpit̃ ꝛfusa intrãtũ q̃ inobedientia eiꝰ septo publicarẽt ꝑ oẽs Asueri ẽras. vtz Hester. j. Ecce si ꝺ fecẽ gẽtil: mlto fortiꝰ credẽdũ ẽ puniri inobedientiã ꝺi: dñi aĩa dei sposa si/bi inobedies exist̃it zc. ¶ Possum? z ō alijs gẽtilibꝫ exm̃ sumere quõ punita fuit inobedientia. Nã postum? dictatoꝛ filiũ fortẽ amãtẽ ꝓiem z ꝓriaz: q̃ ñ suo iussu sz spõte egress? hostes iuasit: victoꝛẽ secuti inẽfecẽ: vt narrat Vale. li. ij. c. ij. Sic Torq̃t? filiũ suũ: q̃ ꝓuocat? a duce cũstulanoꝝ eo ignaro desc̃derat: gl'iosã victoriã z ꝑciosa spolia referẽtẽ i modum host̃ iussit mactari. sanct? iudicãs ꝓꝛiez fortẽ filio q̃ꝫ ꝓriaz militari disciplĩa carere. vt ꝺt ibidẽ Vale. Idez ꝺt Aug. ō Torq̃to ꝓncipe romão. v. ō ciui. ꝺi. c. xvij. Ubi ẽt ꝺt Aug. i sñia. Si ꝑ ẽrena z rpali gl'ia gẽriles ẽt filios suos occidẽrt: q̃d ḡ magnũ ẽ ꝑ illa ẽna celestiq̃ ꝓꝛia cũcti sct̃i bui? blãdimẽta ꝓtenere. nec ꝑ illa obtinẽda filios optz occidere. Sz certe difficili? est filios occidere q̃ꝫ sua pauꝑibꝫ erogare: ex q̃bꝫ gl'ia ista celestis, ꝑmittit zc̃. Hec sñia Aug. vbi s. ¶ Sic trog? pompei? q̃ cũ boies cuiusdã citat̃ ad gr̃am recepisset: z eis cũ sibi ciuitatẽ tradidissent pepcisset. z sic eos librati donasset z mlras gr̃as fecisset: postea q̃ sibi inobedientes z gr̃e sibi facere oblĩti sẽrepti: oẽs iussit eos occidi. Jtẽ ō Sedechia rege iuda: quẽ cũ Nabuchodonoſoꝛ libeꝛdimisisset vt ei tributa daret: z postea inobedies eẽt z fidẽ frãgeret: capt? fuit z excecat?: z iterũ i babilonẽ duct?. vt ptz. iiij. Reg. vl. Ecce q̃nta pẽa secuta fuit inobedientiã. Jõ bñ ꝺr Deut. viij. Si inobedientes fueritꝭ voci dñi dei vĩ/pibitis Et Deut. xxj. hĩ de inobedientia filioꝝ. Si genuerit hõ filiũ ꝓtumacẽ z ꝓteruũ/q̃ ñ audit ꝓꝛis z mris iperiũ/z coercit? obedire ꝛcepserit: apprehendẽt eũ z ducẽt ad seniores citat̃ illi? z ad portã iudicij: dicẽtes ad eos. Filius nr̃ ille ꝓteruus z ꝓtumax ẽ: monita nr̃a audire ꝛcnit: comesatiõibꝫ vacat z luxurie atq̃ ꝓiuijs: lapidibꝫ eũ obruat ꝑ̃s citat̃ z moriat̃: vt auferat malũ ō medio vĩ. ¶ Sexto z vltio inobedientia punit̃ morte ẽna. Nihil em̃ iniq̃us q̃ꝫ nolle obtẽpare maioribꝫ: vt ꝺr i li. ō opibꝫ mõachorũ. z p ꝛpõs nihil ẽna pena digni?. Qui? exm̃ hẽm? i Dathan z Abyron: q̃ inobedientes moysi fuerũt: z iõ a ẽra absoꝛpti sẽ. z i ifernũ viui descẽderũt. Nũe. xvj. z. iij. Reg. ix. dicũ fuit salomoni a ꝺo. Si faceret oia q̃ ꝓcepat ei: poneret nomẽ eiꝰ sup̃ isrl' i sempit̃nu. Si vo auerteret se z ñ obediret nec custodiret mãdata eiꝰ: auferet isrl' de supficie ẽre. Et idẽ hĩ. ij. Paral. vij. Et breuit̃. Sic cõit̃ oẽs inobedientes ꝛpalit̃ dispsi z turbati fuerũt: vtz ō filijs isrl': q̃ ꝺiu obediuerũt/z i pace fuerẽt: z ō oĩb hostibꝫ triũphauerũt. postq̃ vo deo rebellauerẽt z idola coluerũt: stati i captiuitatẽ z i direptiões traditi sũt. sic Tobias ait eiusdẽ. iij. c. di. Quia ñ obediui mus ꝓcepꝭ tuis: iõ traditi sum? i direptionẽ. Qui ḡ i tali inobedientia vsq̃ in finẽ vite ꝑdurauerunt: eẽnal'r dãnati fuerẽt. Propt̃ q̃ ꝺr apl's ad Heb. ij. Oĩs ꝑuaricatio z ois inobedientia accipit iustã mercedis retributões. Sic ḡ habet̃ ꝑmũ mẽbꝝ q̃re inobedientia sit ꝺtestabil': vtq̃ ꝑ peer ml'tiplicẽ penã q̃ punitũ fuit pcm̃ inobedientie. Jõ miꝝ ẽ si vltra modũ ñ odim? inobedientiã: q̃ i tãtã miseriã nos posuit: p q̃ omes mortiadiudicati sum?. Jsta inẽfecẽ oẽs antecessões nros: z eos q̃ remãsẽrt: z nosipos inficiet. vir bz hõ ita bonũ amicũ quẽ ñ odiret si ei tot mala fecisset z adhuc faceret q̃nta fecẽ. Et ō fac̃ no bis inobedientia. Hec de primo membro.

¶ Scõo ꝓncipal'r ad ꝺtestatiões inobedientie fac̃ magnitudo remedij q̃ idiguit illõ pcm̃ ad sui curatiões. Opoꝛtuit ei vt filius ꝺi fieret obediẽs vsq̃ ad morte: vt illõ sanaret: sm illõ Luce. vl. Nõne sic opoꝛtuit chm̃ pati z intrare in gl'iam suã. Et sic ꝺba saluatoꝛis nr̃i. Uñ Berñ. Ex ꝛsideratõe remedij pcli nr̃i estimo q̃ntitatẽ morbi. Et i vitate potis? dẽm? timere inobedientiã q̃ꝫ morte: exẽplo chi dñi. de q̃ Berñ. ait.

Memētare frēs: ch̄s ne ꝓderet obedientiā ꝑdi
dit vitā. Jdē. Nō dabit iobedientī copiā sui. tā/
rus fuit obedientie amator/q̄ maluit mori q̄s ñ
obedire. Uñ apls ad Phil. ij. Humiliauit semet
ipm factꝰ obediēs vsq; ad mortē: mortē āt cru

D Mala. bil' ꝑpē mlta mala q̄ ex ea sequūt. Pro fac̄ bo/
multa seminē idolatrā. Uñ. j. Reg. xv. Quasi sceler ido
quunt ex latrie nolle adq̄escere. Et habet ꝓba. xxxj. dist.
iobedia Sic̄ fr̄ pbt. Ubi ōt Bze. Pcm̄ paganitat̄. i.
infidelitat̄ incurrit q̄s/q̄s/dū ch̄ianū se asserit: se
di apl'ice obedire ꝓtenit. Uñ iobediēs negat de
um cē dñm vnūsq;/inq̄ntū suis ꝑceptꝭ ñ obe
dit. Jō ōt dñs i ch̄eate Lu. vj. Quid vocat̄ me
dñe dñe: z ñ faci. q̄ dico. Uera ei recognitio dñi
ē ei obedientia. Inobedientia ꝙ poti⁹ cedit ad
ꝓtumeliā ōi q̄; ad ei⁹ honorē. Maiorē em̄ ꝓtu
meliā fac̄ dño Jesu ch̄o q̄ sibi ñ vult obedire:
lz credat eū ee deū: q̄; ille q̄ ñ credit eū ee deū.
sic̄ turbure⁹/pagan⁹/rude⁹. ptz: q: tales peccāt p
ign̄rātiā/q̄ alic̄ mō culpā eoꝝ diminuit vl' alle
viat. lz ñ excusent. q: i oēm ēr̄ā exiuit son⁹ eoꝝ
tez apl'oꝝ z ꝑdicatoꝝ: et doctoꝝ ñ catholicoꝝ.
¶ Secdo iobedientia reddit hoiem maledict̄.
Uñ Deut. xx vij. Maledict⁹ q̄ ñ ꝑmanet i ser/
mōibꝰ legꝭ hui⁹. nec eas ope ꝑficit. Et. c. seq̄nti
bz. Si noluer⁹ audire vocē dñi dei tui vt custo/
dias z facias oīa mādata ei⁹ z cerimōias. Ue
niēt sup te oēs maledictiōes iste z apphēdēt te
Maledict⁹ eris i ciuitate: maledict⁹ i agro: ma/
ledictū horreū tuū: z maledictē relict̄ tue: male
dict⁹ fructꝰ vēt tui: z fructꝰ ēre tue. armēta boū
tuoꝝ: z greges ouiū tuoꝝ. maledict⁹ eris ingre
diēs z egrediēs. Et idē i ps. bī cū bz. Maledi/
cti q̄ declināt a mādatꝭ tuis. Et Eccī. xlij. Ue vo
bis ip̄ij q̄ dereliq̄stis legē altissimi bī. z si nati fu
erit⁹ i maledictōe nascemini. z si mortui fuerit⁹
i maledictōe erit ps vīa. Ubi ōt Nico. ō ly. Est
āt ve cōmiatio maledictiōis efne. Ue ḡ vob q̄
dereliq̄stis legē altissimi ꝑ iobedientiā. z si nati fu
erit⁹ i maledictōe zē. i. natiuitas vīa sacra ē ad
maledictōez culpe: z mors vīa ad maledictōez
gehēne. nō ex actore nāe: sz ex ōfectu paretal' di
scipline. Nec Ni. ō ly. vbi s. Nec āt maledictō
bñ figurata ē Mat. xxj. in b q̄ dñs maledixit
ficulnee fructū ñ bñti. cū em̄ nibil nisi folia in
ea inuenit: ait illi. Nūq; ex te fructꝰ nascet i sem
pit̄nū. Et arefacta ē cōtinuo ficulnea. ¶ Sed
J d. q. Quare deꝰ maledixit ficulnee i q̄ nullū po
tuit ee pcm̄? Rñr q̄ dñs ꝑ maledictiōez ficul/
nee sine fructu fecauit maledictōez hoīm q̄ fūt
sine fructu bonoꝝ op̄ez: q̄ vicz ñ obediūt ꝑce/
ptis diuis. z em̄ folia. i. ꝓba inuenūt in eis. Deñ
labijs honorāt: z cor eoꝝ lōge ē ab eo. Mat. xv
Uñ Eccl'. sic̄ ōt. Arboꝝ iuxt̄ uīa sine fructu: est
hō iuxt̄ mōm. nā si iuxt̄ mōz vixerit/iusticie fru/
ctū i se tenere ñ ꝑt. Fic⁹ em̄ ꝑ mlt̄itudinē gra
noꝝ sub vno cortice ē q̄si ꝙgregatio fidelitū: i q̄
bus folia z false traditiōes reperiunt absq; fru
ctu bonoꝝ. Utinā illa attēderēt mlti perōres:
q̄ licz sep⁹ habeāt bonū ꝓpositū: ñ ō die in die
differūt penitere: ꝓponētes z statuētes sibi fu
turū tp̄s penitēdi: q̄ ō ñ ē i cor⁹ ptāte. imo ne
vna dies. Et sic sub tl'i spe future pnie excecāt
z ceci fiūt: sedētes sec⁹ viā mādatoꝝ ōi: ñ i via
nec ml'tū distātes a via/rōne boni ꝓpositi. sic ce
cus q̄ dñs curauit Mat. xx. Marci. x. z Lu.
xviij. Si āt tl'es volūt illūinari: iuocēt Jesū vt
eis misereat cū bono ꝓposito āpli⁹ nūq; peccā
dic̄ple habuit ille cec⁹. Nō ptz ex b. q: postq̄; il
luminat⁹ fuit a ch̄o seqbat eū magnificās deū
tē. ¶ Tertio oīa mala h⁹ scl'i fere ex iobedientia
puenīūt. sic̄ bī ex illo Deut. xxviij. vbi post q̄;
dī. Si noluer⁹ audire vocē dñi dei tui vt custo/
dias z facias oīa mādata ei⁹. pauc⁹ inē positis
subdit. Mittet dñs sup te famē z esurie z in/
crepatōez i oīa opa tua q̄ tu facies: donec cōte/
rat te. Uñ Bze. Jō iferiora nr̄a ñ obediūt nob.
q: nos deo vl' illi q̄ loco ei⁹ ē ñ obedim⁹. Pro/
ptrea dī Ben. iij. q: comedisti ō lig̃ ex q̄ ꝑcepi
tibi ne cōederes. maledicta t̄ra i ope tuo. z seqt̄
Spinas z tribulos germinabit tibi. Et iō carnē
suā mlti inueniūt iobedientē: q: plac⁹ z superiori/
bus suis obedire nolūt. Quarto ꝓpt̄ iobedientiā bo
mines a deo ñ exaudiūt. Uñ puer. xxviij. Qui
declinat aures suas ne audiat legē: oro ei⁹ fiet
execrabil'. Et i ps. Inclinate ñ aspexi i cor⁹ meo
ñ exaudiet dñs. Aug. Qui a ꝑcept⁹ dī auertit/
q̄s i oīone postulat: ñ mereā. si obedirem⁹ deo:
deꝰ obediret nob/exaudiēdo ꝑces nr̄as. sil'r et
creature. Uñ. j. Jo. iij. Si cor nr̄m nō reprēdit
nos: fiduciā hēm⁹ ad deū: vt q̄cq̄d petierim⁹ ac
ciptam⁹ ab eo. q: mādata ei⁹ custodim⁹. Qz ei
Josue mādata dñi custodiuit: sol z luna ei obe Exēpl⁹
dierūt. imo ip̄e deꝰ ei obediuit. Josue. x. Dixit
ei Josue. Sol ꝙ gabaon ne moueat̄: z luna ꝙ
vallē baylon. steterūtq; sol z luna donec vlciscere
tur se gens ō inimic⁹ suis. Stetit itaq; sol i me/
dio cēli z ñ festinauit occūbere spacio vni⁹ diei.
Et seq̄t ibidē. Nō fuit añ z postea tāl̄oga dies:
obedīēte dño voci hoīs. Ecce b habes q̄ q̄ obe/
dit deo/huic z deꝰ obedit: exēplo Josue. Sic z
creature irrōnales boī deo obedīēti obediunt.
sil'r bis q̄ vere obediūt ꝓlat⁹ suis. Uñ legit i vi
tas pa. ō abbate Paulo: q̄ ꝑcepit discipl'o Joā
ni q̄ afferret ei fimū boū q̄ erat ei necār⁹. At Exēplū
ille ait. i loco vbi fim⁹ ē bītat leena. Qui abbas
dī. Si venerit sup te: alliga eā z duces eā. Iuit
Joā. z cū veller leenā capere ipa fugit. z ip̄e seq̄/
bat eā dī. Abbas me⁹ ꝑcepit vt alligarā te du/
cā ad eū. z stati bestia sbstitit. z sic tenēs eā ren/
debat ad mōasteriū. Que cū abbas vidisset: me
store ide discipul⁹ exrolleret dixit ei. sic tu is en
sibil'es: ita insensibilē bestiā adduxisti. solue z dī
¶ Quarto ꝑn (mitte eā vt pgat ad locū suū.
cipal'r ad ōrestatiōez iobedientie fac̄ q̄llō pcm̄
valde displicz ōo. nec mirū si deo displiceat q̄n
hō ñ obedit ei: cū videat eū obedire rebꝰ vilissi/
mis. Uñ Eccl'. x. dī. Peccūte obedi. oīa. Ubi q̄s
possz dicere quō b vez ē/cū mlta sint q̄ peccūta
ñ sp ꝓpari possint: sic spūalia: z sanctas z sil'ia
Rñr q̄ auctꝰ illa exponi ꝑ tripl'r. Pmo sic

q̄ oīs corpalia obediūt pecūie fm iudiciū boīz siue q̄ntū ad opionē stulcoz: qui sola corpalia cogīscūt q̄ pecūia adq̄ri pñt. Judiciū āt ō bōis b̄ñami ñ dz sumi a stulcis: sz a sapiētib⁹: sic̄ z iudiciū ō saporib⁹ ab his q̄ b̄ñt gustū bñ disposi/tū. ¶ Scōo mō sic intelligit: q̄ pecunia bī pñt oīa vēalia. s. corpalia: ñ āt spūalia: q̄ vendi nō pñt. pū. xvij. Quid pdest stulco bīe diuitias/ cū sapiaz emere nō possit. Hec b. Tho. j. ij. q. ij. ar. j. Utr̄ b̄ītudo ꝓsistat ī diuitijs: i solone p̄/mi: z scōi argu. ¶ Tertio mō p̄t dici q̄ nec etiā oīa bōa corpalia pecūia adq̄ri pñt: nec sil'r oīa mala cuitari. vez ō sanitate: fortitudie: z bmōi. z sil'r de ifirmitate z morte. Sic ḡ patz quō pe cunie obediāt oīa. Et q̄ntus bōies mlt'plr z fre q̄nt' obediāt pecūie ad sensū dicū: ñ hō sepi⁹ ēt obedit ancille sue. i. carni z vilissimis mēbr̄ ipi⁹ carnis: illis. s. q̄ gnāt̄ōi deseruīūt. Obedit ēt dñis ēr̄enis: obedit ēt hostib⁹: ēt demōib⁹: z ēm creatori suo ñ vult obedire. Ūñ Bern. loq̄ns i p̄sona dñi. Que cā ē q̄ inimico meo vob libet posi⁹ fuire q̄s mihi. nō ille vos pascit nec crea/uit. si parua hec videnī: ḡr̄ ñ ille sz ego redemi vos. nō auro vl' argēto. nō sole vl' luna/nec ali q̄ angelox: sz p̄po cruore. Jrē ñ ē miz si displi/cet deo q̄ hoīes sibi ñ obediūt: cū eox obedien tiā regno celox velit emere. nec sic eā hīe possit. quā tm demōes z dñi ēreni q̄si p nichilo habēt. Jrē nolūt do obedire ad leuia z vilia: diabolo vo vl' vilissimis mēbr̄ suis obediūt ad mortez cox. Ūñ Aug. Leuia iubet deus vt ī eīnū viua mus: z obedire negligi⁹? Preterea cet̄e creature deo obediūt: ēt sol z luna z alia corpa celestia. iuxt illō ps. Preceptū posuit z nō p̄teribit: q̄b tm deus ñ tot bōa fecit. Nō ei creauit ea ad imagi/nē z sil'itudinē suā ita exp̄sse sic̄ hoīez. ñ redēit ea sanguie suo. Nō timēt ēt puniri ab eo si ei ñ obedierit. nec sperāt remūerari ab eo si ei obe/dierit. Et tm do ñ obedit q̄ tot bōa ab eo accepit q̄ tot bōa ab eo spat si ei obedierit: cū illa ei obe diāt. q̄ntā ḡ malicia ē ī hoīe/do ñ obedire: cui vt dixi oēs alie creature obediunt.

¶ Quito p̄ncipal'r ad ōtestatiōez pceptī iobedie tiē b: q̄ iobedītes sē socij ōmonū. Jnt̄ oēs em̄ creaturas ñ iuenīūt nisi due q̄ ñ obediūt do. s. ōmoes z mali hoīes. Ūñ Job. xviij. Habitēt ī tabnacl'o illi⁹. s. ōmōis socij ei⁹. Sic̄ ḡ chīs do mi⁹ ōr illos sibi attinere q̄ do obediūt: fz illō Mat. xij. Quicūq; fece. vo. p. m. q̄ ī ce. ē: b me⁹ fr̄/so. z mr̄ ē. Sic iobedītes do attinēt diabolo cui⁹ volūtatē faciūt: fz illō Jo. viij. Vos ex p̄re diabolo est/: z ōsideria p̄tis vr̄is vultis facere.

¶ Ex p̄missis ḡ p̄z q̄ntū malū sit iobedītia: z q̄s detestabile. q̄pē cās p̄missas. q̄nta ēt mala ex inobedītia seq̄nt̄ z sint secura. Et ecōtra q̄ntū bonū sit ipa obedītia. Ad quā nos monēt vni uersa. christus dominus qui dixit Joānis. vj. Descendi de celo non vt faciam voluntatem meā: sed volūtatē ei⁹ q̄ misit me. Qui z humi/liauit se ad mortē. ad

Pbil'. ij. Jtē ā gelī nos monēt ad obediam: q̄t nos ex ōi p̄cepto ab ozcu nr̄o custodiūt: z ōfen dūt nos vsq; ad bozā mortē. q̄ntūcūq; sim⁹ īdi gni z perozes maxī: fz illō ps. Angel' suus de⁹ mā. de re z̄. Jmo oēs create nos monēt ad obe diētiā. Ultra modū ḡ vidē dur⁹ ēē q̄ āmonitōi vntūsitat̄ ñ adq̄escit: p̄cipue cū tot flagell' dī/uis q̄si icessāt stimulemur ad obediaz. Oēs em̄ miserie p̄ñt̄ vite q̄si q̄da flagella sē q̄b⁹ dñs ad obediaz nos excitat. Jō boies iobedītes videt ēē duriozes asinis. illi ei flagell' z aculeis obedi unt: z ñ bō. Rogē⁹ ḡ dñm iesū chīm q̄ p nobis obedīēs fuit vsq; ad mortē: vt gr̄am nob dōet: p quā verā obediam b bēam⁹: z ī futuro cum sctis oīb⁹ ēternal'r viuam⁹ Amen

¶ De vtute obedie. Sermo. XXIII.

OBedite p̄posi/tis vr̄is z sbiacete eis. ad Heb. xiij.

¶ In p̄cēdēti fm̄ō audist̄ ō iobedīa q̄d sit: z q̄n peīm mortal'e. q̄pē q̄s cās sit detesta/bil' z fugiēda: z q̄nta mala ex ipa iobedīa sint secura z hodie seq̄nt̄. Expedit ḡ aliq̄ dicere ō vtute sibi op̄posita: vtez ō ipa obedia. q̄nta bona hoī p eā dē vēīūt: z q̄nta vtilitas: vt sic q̄libz bō p̄cepta ōi z supiox suox tāto efficaci⁹ p obediē tiā studeat iplere. Hāc āt obediaz p̄cipit apl's ī hbis thēat̄ di. ¶ Obedite p̄posi. vr̄is z̄. Pro gr̄a ḡ dicēdū dicam⁹ Aue ma. ¶ Obedite p̄po si. ve. z̄. vbis. ¶ Pro vidēdū ō exp̄one thēat̄ Scōo de mlt'plici vtilitate obedientie.

¶ Circa p̄m ē notādū q̄ fz Aug. ī gl'. hba thēa tis sic exponūt. Obedite p̄posit̄ vr̄is q̄ntū ad p̄cepta: vt. s. faciat̄ q̄ p̄cipit ecc̄ia. z sbiacete eis vt reuerētiā ill' exhibeat̄: iq̄ntū doctrīa/vita et mores illox scī z p̄fectī. si āt a via rectitu/dis ōuiauerit: ñ faciam⁹ q̄lia agūt: fz q̄lia dicūt Nec Aug. ī glo. Ūñ z saluator ōr Matt. xxiij. Sup̄ cathedrā Moysi sederūt scribe et phari/sei: oia q̄cūq; dixerit vob fuate z facite. fm̄ vo opa eox nolite facere. Ad idē ōr apl's Petrus Serui subdīti estote ī ōi timore dñis: ñ tm̄ bo nis z modestis: sz ēr discol'. j. Pet. ij.

¶ Nūc scōo vidēdū erit q̄nta bōa faciat ipa vt⁹ obediētia: vt sic ralib⁹ vtilitatib⁹ z fructib⁹ obedie hō allect⁹ diligēt studeat vitā suā exer cere ī oī obedīa. Pro q̄ notādū q̄ obedia mlta bōa fac̄. z sic mlt'plīt̄ fructū z vtilitatē ꝓfert. Et q̄ntū ad p̄ns suffic̄: obedia fac octo bōa.

Obediētia multa bona facit

- Pacē z cordia donat
- A malo cōseruat
- Victoriā inimicox p̄stat
- Hīam p̄claroz z supiox obtinet
- Utilitatē mlt'ox ꝓcurat
- Oīonē exaudibilē facit et meritā mlt'iplicat
- Miracla mlt'iplicat
- Jn eīna gl'ia brificat

¶ Primo g̃ obedia pacē z ꝯcordiā donat. Un̄ Prouer.xiij. Qui rect̄ p̄ceptū i pace ꝓsabit. Jsē Esa.xlviij. Utinā attēdisses ad mandata mea: fēa fuisset sic̄ flumē pax tua. Quid ār melꝰ pace z ꝯcordia hoim inē se: ꝑm illō ps̄. Ecce q̄z bonū z q̄z iocū. ha. ffres i v. Qm̄ sic̄ rebellio z inobediētia tollit pacē z tranq̄llitatē: ita obedia ꝓcurat pacē et ꝯcordiā. qz ois inobedia ꝓcedit ex elatiōe z supbia: vt ōr Hugo de clau. aīe. qz supbia nll'i cedere/nll'i obedire itēdit: z iō iugē p turbationē igerit: nec cū sibi sil'i aut dissil'i pacē bīe potit: vt deducit Lotharꝰ de vil'. ꝺi. huma. ꝓte. ij. c. xxix. O inq̄t supbia oiū ꝓpriabil' cūctis odiosa. z inē oia vicia tu sp es ꝑma: z sp es vlria. Nā oē p̄cm̄ te accedēte cōmittit: et te recedēte diminuit. Et ibidē c. xxij. ōr Ois vere vicios⁹ diligit sibi sil'em. supbꝰ vo odit elatū qđ oñdit Salomō Prou. xiij. ꝺi. Inē supbos sp sē iurgia. Ecōtra vo obedia pacē z tranq̄llitatē ad ꝓrios igerit: cū oia iussa libēt ipleat z facit: z totā ꝯgregatōez i pace statuit. Sic ār bīe pacē z ꝯcordiā i dño ē vere vita dīa in b̄ sec̄lo.

Exm̄ ex vit̄ pbo/rum

Qui⁹ exm̄ bēm⁹ i Socrate: sic̄ bī i vit̄ pbor. c. xxx. ō q̄ ibidē ōr. Q cū q̄dā discipl'i ex eis⁹ doctrina bñ nutriti discederēt: rogātes eū vt aliq̄ p̄ceptū ordināde vite ab eo p̄cipent: iussit eos i diuersoriū secū venire. vrorēq̄z i suptorib⁹ ꝓstituta vocauit. iussitq̄z vasa melle z oleo plena vt eiceret. qs̄ cū vxor fecisz admirātib⁹ discipul' ait. Si hāc i domib⁹ vīs rex p̄rē habuerit: dīam vitā ducet. acsi diceret. Si oim q̄ sb̄dit̄ iponit̄ obediaz repiet̄: pacē z ꝯcordiā q̄ nihil e tocūdi⁹ repiet̄. Nō g̃ voluit q̄ res suas sic pderet. sed exēplo oñdere q̄ obedia i domo pacē et ꝯcordiā daret. Jn cui⁹ figurā bñ ōr. j. Mach. xiij. q̄ siluit ēra oib⁹ diēb⁹ simōis. Simō obediēs inēprāt. qz p obediam cōmāsiōis ois ēra i pace ꝓfuat. Ex his ptz q̄ obedia facē pacē cum ꝺo/cū ꝓrio/z i seipo. L Ū ꝺo: i custodiēdis ei⁹ p̄ceptis. L Ū ꝓrio: illi ñ ꝺicēdo aut volūtare remitēdo: sz volūtarie qs̄ sibi p̄cipit exeq̄ndo. In seipo dū ex suptoris p̄cepto bñ turbat: sz bilarit illō exeq̄t. Facē ēt pacē i domo/familie cū dño z dña. z i cōtrare cū suptoribus ⁊c. Facit ēt obedia tranq̄llitatē z pacē i ꝑpa mēte z aīa. qz q̄ min⁹ē obediēs freq̄nt̄ pturbat: z cū aliq̄d sibi iponit/difficultat̄ z ḡuat: i aīa anxiat: q̄ si obediēs ēet pacē z q̄rē i se hīet. Nescit ei obedia pturbari/

Exēplū

onē sz scit ꝯcordiā z dilectionē. Un̄ i Vitaspa. ōr de ꝺnob⁹ eremit̄ sil'cōmorātib⁹: q̄ volebant ꝓbare an inē se possent ꝓtētionē bīe. q̄p. vn⁹ ac cepit fiscellā alt'⁹: dicēs q̄ erat sua. et alt' dixit q̄ erat vex. Et alt' alt'i vt mūdaret domū p̄ceperit: z ille stari obediuit. z sic i urgari nesciuerit

Exēplū aliud

qz i ꝓfecta obedia habituati fuerit. ¶ Sil'e legitur i Vitaspa. ō duob⁹ q̄ ꝓbare voluerit si ꝓtentionē bīe possent cū duob⁹ latib⁹. Sic g̃ ptz q̄ obedia pacē z ꝯcordiā dōat. q̄ꝓea ē vt⁹ valde placēs ꝺo: cū hō ñ suā sz ꝺi volūtarē facit. Un̄ Bre. Et ponit. viij. q. j. Sciēdū. Sola obedia vt⁹ ē q̄ ceteras vtutes mēti iserit: iserta sq̄z custodit. z Aug. xiij. de ci. ꝺi. c. xij. Obedia i creatura rōnali inē q̄dāmō z custos ē oim vtutū: iō valō placet ꝺo: q̄ z pacē diligit quā obedia cāt. vtz s. D

¶ Scō obedia a malo ꝓfuat. vñ Eccs viij. Qui custodit p̄ceptū ñ experiet q̄q̄z mali. Et Ecci. xv. Si voluer. mādata mea ſuare cō ſuabūt re. diligēt̄ēm deū oia coopant̄ i bonū. ad Rom. viij. Obedia q̄ libat a pic'l' hui⁹ mōi. Obediēs ei mare hui⁹ mōi pterāsit sine difficultate: ꝙz illō Sap. xviij. Exiguo lig̃ credunt hoīes anias suas libari: z trāsēntes mare p rate libari sē. Exiguū lignū ē būl' obedia. Exm̄ illi⁹ bēm⁹ i apl'o Petro Mat. xiij. q̄ obediens chō iubēti: ambulauit sup aq̄s z ñ mergebat. Sil'e bī Exo. xiij. qñ filij isr'l' obediuer. Moysi/sine difficultate pterāsier mare rubr. Pharao ār ꝺo z moysi inobediēs sūmersus ē cū oi populo suo i mari rubro. Sil'e exm̄ sup̄ bī de ffre q̄ volēs ex obedia potrare fimū: repperit leenā in loco vt ptz ē. ser. xxij. R. Ecce iā ꝑz quō obedia a malo ꝓfuat. ¶ Tertio obedia victoriā inimi cor̄ siue aduersarior̄ ꝓstat. Nā obedia vincit fortissimū aduersariū. s. aīm ꝓriū: cui cum hō dñāt melior z fortior ē expugnatore vrbiū. Unꝺ Prou. xxj. Vir obediēs loq̄t victoriā. Et ibidē xvj. Melior ē patiēs viro forti: z q̄ dñāt animo suo expugnatore vrbiū. qz i expugnōe vrbiū hō ē victor hoīs. Jn hac ār mā̄suetudie patie z vtute obedie. hō ē victor suip⁹: vt expōit Bre. sup Ezech. Mt'i ei vincit diabolū/carnē z mūdū: z vincit ꝑ aīm ꝓriū: z hāc victoriā donat obediēria. Nobilissimū ei genꝰ triūphi est seipz vincere: Hic ēm̄ triūphus ꝓrius ē hoīs. Unꝺ vincit leo vel aliud aniāl cetera aniālia: sed seip̄m vincere nō pōt. Jdeo ōr Sen̄. Qui seip̄m vicit/ꝰ oia fortis ē. Sed vere obediens deo subiect⁹ est: ideo merito cetera sunt ei subiecta z nihil ei repugnat: deꝰ ēm̄ in obedīre pugt: z iō nō est mir si ipe triūphat. Unde Leuit. xxvj. Si in p̄ceptis meis ambulaueritis z mandata mea custodieritis: z feceritis ea ⁊c. persequemini inimicos vestros z corruent coram vobis ⁊c. ¶ Quarto obedientia grām p̄lator̄ z superior̄ obtinet. Quis ei p̄lator̄ dominor̄ aut principū non diligeret illum qui sp ad vota sibi obedit. Sicut ēm̄ lignū bonū defluens carpētario aut mēsuratori ad quēcūq̄z vsū: ē sibi valō chare. ita p certo obediēs vere ē p̄lato mt'i cher⁹: qz ad oē qđ iubet sp est par⁹. Exm̄ bꝰ bēm⁹ i abbate Siluāo: ō q̄ bī i vitaspa. q̄ cū a ḋnūsdā ab eo q̄rerēt q̄re Marcū ī discipl'os plꝰ diligeret ipe ñ ꝺbo sz fēo ipis rndit. Nā cor q̄ eū ī rogauerāt successiue p cellas ffz duxit. Et ꝑmo vnū vocauit: q̄ ñ stari venit. sicq̄z fecerūt mt'i. L Ū ār ad cellā Marci venisset: z ille p̄cr scriberet. vocat⁹ starim relicta lra o imp⁹ fecta quā scribebat: starim venit. Quo vlo abbas dixit. Ecce q̄re plꝰ diligo eū. At illi dixer̄: ꝺe plꝰ diligēdꝰ ē a te: q̄z ōs plꝰ diligit eū. Z libi

legit. Quidā monach⁹ dñi cella scribere⁊ p⁹ mā pcē lre o icboasser:a suo abbe vocat.q mox lras incōpletā dimitrēs e cella egredit vt abbatis ipio pareat. Redies vo lras merito obedie/tie ex auro cōpletā diuinit⁹ reppit. Tles igit q iugit⁊ i oib⁹ se plat⁹ obtēperāt:digne fauorē eox reportāt:q nullā cāz idignatōis eis pstāt. ſz sūt castigātes aias suas i obedīcia charita/tis.j.Pet.j. Nā si sic diligūt obedientes a dñis⁊ dñab⁹ suis⁊ gras cozā ill' obtinēt:cur nō apō deū q ē remūeratoz oīm q̄ntūcūq bonoz⁊ ifi/nite miscdie tē. Sic gras dei obtinēt pcept⁹ ec clesie obedientes i ꝓfessiōe:q vicz instāte q̄drage simali tpe parati sūt stati⁊ sciētias suas cozaz sacerdote p ꝓfessiōez purgare:ñ differēdo ō die in die:q̄uscz p vecūdia aut tioze cogunt ꝓfiteri Nā sic obedīci ōs dat gras⁊ auxiliū pcā sua recogitādi⁊ recte ꝓfitēdi. Lereri vo q mag⁹ ve recūdia vl' timoze ꝓfusiōis ꝓfitent:quō hēbūt verā suoz pcoz ꝓtritōez:aut quō dei gras ob tinebūt.q nō ex dei vo tioze:ſz mag⁹ hoim cō/fitent. ¶ Quinto obediencia vtilitatē pcurat. Bonū em̄ q̄nto ē meli⁹ tāto mag⁹ ē suūpi⁹ dif fusiuū:vt ōt Dion. ō diuis noib⁹. Obediens āt ñ fuit sibūpi:nc plato trm̄:ſz toti ꝓgregatōi. ⁊ a q̄cūcz ēt minoze sibi aliq̄d iūgit saltē rōna/bile:mox p posse⁊ viribꝫ iussa exequit:vt dicit Bē.sup Missus ē. Paz ē mēt subesse deo: nisi subsis ēt oi būane creature ꝓpt deū: ñ solū pozib⁹/ſz ēt paribꝫ⁊ minozib⁹:itellige dñi rō id psuadet. Et q: sic obedies ē vtil' plib⁹.igit vt ōt Bern̄.sup regulā Aug. Obedies ē sil⁹ asine cōi i dier'm sup quā sedit dñs:quā q̄libꝫ pore/rat accipe ad q̄scūcz vsus. Felix g̃ q i tali obe/dīcia ꝓstituit se q pt cū pl̄s dicere. Ut iumen tū fact⁹ sum apō te:⁊ tn̄ ꝓpt̄ b nō recedo a te.ſz ego sp tecū sum:⁊ tu tenuisti manū dexteraz mea:⁊ i volūtate tua deduxisti me. Tles q: oī bus fuīūt/i oī loco famā⁊ bonorē ex hūilitat⁹ obedīcia adq̄rūt. sic de romās ad Ro c.vlci. Obedīcia vīa i oī loco diuulgata ē. Naz ex vo obedīcie mlti edificank.⁊ nll'i sane mēris pōt displicere obedīcia:q̄ntū diligāt dñi obedīcies sibi famulos:q̄ntū⁊ dñe famlas sibi ad vota obedientes:oib⁹ clar ē.q̄nto āpli⁹ oiporēs deus obedientes sibi diligit⁊ mlt'iplici gra adiuuat: vt⁊ alīs cox obedīcia ꝓficiat i exm̄⁊ vtilita/tē. ¶ Sexto obedīcia ozonē exaudibilē fac et merita mlt'iplicat. Qui em̄ supioribꝫ ꝓpt deuz obedit:deū sibi i oib⁹ obedire⁊ ꝓdescēdere sen tit. Et b iustū ē.q: q̄ plaros audit:deum audit: ipo dicēte.Lu.x. Qui vos audit:me audit. Et ō rōnabile ē q ōs ēt talē exaudiat. Et b ē qō ōt Bre. Et allegat Huber. sup regl'az. Si obedi/entes fueri⁹ ꝓpositi nris:obedit ōs ozonib⁹ nris Et Aug.in li.ō opib⁹ mōachoz. Liti⁹ exaudit vna obedies ozo q̄ decēmilia ꝓptoz. Q āt obedīcia mlt'iplicez merita:pz q: sine ea nullū pt ē meritū.nisi ei bō sit i obedīcia scē ecc'le: nec fides eū iuuat:nec altera virtus. Et sine obe/dientia non pōt homo cē in perfecta virtute: vt ōt Greg:⁊ habent⁊ ba.viij.q.j. Sciēdū. Sola Nll'm pē ict obedia ē q̄ fidei meritū possidet:sine q̄ q̄sq; adq̄rime infidel' ⁊ iuicit. ētsi fidel' cē vidt. Obedia igit ritū abs/ fac fidelē:⁊ iobedia infidelē. Ecce q̄ntū placet q obedi bo obedia supioz.⁊ ñ solū spūalū ſz⁊ secula/entia rū.q: ois ptās ē a bo. Et q ptāti fīstit:ōi ordia tiōi resistit ad Rom̄.xiij. Maxie tn̄ placet deo obedire supioribꝫ spūalib⁹ i bis q̄ sc̄ ad dei lau dē⁊ aiaz salutē. Hec ei obedia bo placet q ē li cita⁊ bōesta.ñ in spoliis:Nl paupē exactiōib⁹ ⁊ nocumēt⁹;ñ i bis q̄ sūt ō deū. Male g̃ se ml'/ ti excusant:dicētes Dñs me⁹ b mihi pcepit: q: nll'i ē obedīcdū i bis q̄ sc̄ ō deū:optz ei bo plus obedire q̄ boib⁹. Act. v. ¶ Ex ill' g̃ ptz q: obedi entia supgredit vnūsas vtutes. Un̄ bū de ea dici pt illō Prouer.vl. Mlte filie ꝓgregauēt diuitias:tu supgressa es vniuersas. Uirtutes sūt filie spūsceti:q diuitias ꝓgregāt:dū ex suis actib⁹ meritū accumulāt.ſz obedia supgredit: q: ei⁹ op⁹ difficultate⁊ pl'alitate ē laudabilius Jō scrā Sinclerica vt ōt i Uitaspa. obedias p⁹ Exēplū posuit ꝓtinēcie di. Jn ꝓgregatiōe ict manentib⁹ obedia ꝓtinēcie ōz ppōi. q: ꝓtinēcia arrogātiā bz.ſz obedia būilitatē ꝓgruā ꝓfitet. ¶ Aliud Exēplū exm̄ de laude⁊ dignitate obedīcie hēm⁹ i Uitaspa. vbi ōt quō q̄tuoz ffres venēt ad abbatē Pābo .q̄z q̄libꝫ dixit vtutē suā alio non pñte. Un⁹ coz mlt'ū i cenobio erat:alē nihil possidebat: fri⁹ charitatē magnā hēbat.q̄rt⁹ vigintiduob⁹ ānis pmānsit i obedia senioz. Et rndit Pābo. Quarti vt⁹ maioz ē oīb⁹ alīs. q: q̄libꝫ alioz p/ priā volūtatē recepit:b āt volūtatē ꝓpriā abstu lit:⁊ alt⁹ volūtatē fecit. Qui em̄ alterius volū tatem propter deum facit: huic deus dat suo/ rū muncz copiā. Un̄ i ꝓcilio parisien.xvii.dis. Nll'a rone.ōz. q: ipi a bo donū sui munerꝫ ꝓfe/ quūt q̄ suis doctoribꝫ q̄ bis recte epī dicūt:libē ter obedīūt. Ecce q̄nti meriti ē obedia.⁊ b ꝓpt maioz difficultatē.vt⁹ ei fz pbm ē circa diffici le:q: nomē vtutꝫ a vi dēm cēvidt. Difficillimū āt vr ē agere ꝓ se q̄ fac obedies. q: obedire ē ꝓ audire.s.ꝓ ꝓpriū sensū⁊ ꝓ ꝓpriā voluntatē. ¶ Septio obedia miracl'a mlt'iplicat: vez i se/ J q̄ntib⁹. Jō vtutē obedīe bēūs Aug. i libello q̄ Exēplū dā quē sepsit mīri suc: valō extollit di. Prope iobedias ꝓm⁹ bō eiect⁹ ē ō paradiso. q̄ppt si illic vis ascēdere/obedies eē stude. Et sbdit. Ut āt q̄s magn̄ sit vt⁹ agnoscas:miracl'm tibi ad memoriā reuocabo;dcyno q ad iussionē abbat⁹ filiū suū quē i secl'o gēuit iactauit i fornacē ardētē: ⁊ sta ti fuit fca fornax sic ros Hoc g̃ miracl'm boz/ oz vt memorie tradas:vt sp vtutē obedie ante oc'los bēas.q: sic illo tpe ill⁹ mōachi obedia ex tirit ignē fornac'.sic⁊ mō si vere fuer⁹ obedies ipa vt⁹ oz⁊ tuo ignē extinguit vicioz. Etsi hic ignis vicioz fuerit extict⁹ i re/neq̄q i ignē de/ scēdes eēnū: ſz ad gl'iā celestē ascendes sine fi/ ne manentē. Et subiūgit. ergo ama obedienti/ am:quia mag̃ virt⁹ ē. Et vt adhuc ill⁹ magni

rudinē lucidi⁹ itelligas: scēgnes miracl'z freqnē
Exēplū tēge. ¶ Quidā pr̄ vidit q̄tuor ordines in celo
q̄z p̄m⁹ erat hoim firmoz z gras agētiū deo.
Scōs ordo erat hospitalitatē secrārtiū: istane
mistrās eis. Tertius ordo erat i solitudie puersā
tiū z ñ videtiū hoies. Quartus ordo erat illoz q̄
ad obediēdū spūalib⁹ se sbīciūt ꝓpt deū. Uide
bat ār ordo obediētiū tāq̄z aureā z mlto maio
rē bie gl'iā q̄z alij. Ego ār dixi ei q̄ mihi oñō bat
hec oia. Quō iste ordo q̄ pu⁹ē maioz ēgl'iā bz q̄z
alij: Et ille ñdit mihi dices: q̄ bi q̄ hospitalita
tē secrār fz ꝓpriā volūtatē faciūt idipz. Sili⁹ q̄ i
eremo se flegāt arbitrio suo rcesser. Hic ār or
do q̄ se ad obediēdū ōdit oēs volūtates suas abij
ciēs: pēdet i deū z ad iussionē p̄ris spūal'. ꝓpter a
maiorē gl'iā bz. Quapropt mr̄ bōa ē obediētia
Exēplū q̄ ꝓpt deū fit. Hec Aug. tē. ¶ Aliō miraculū le
gīt i Uitaspa. ō q̄dā scne. cui dū dessent nēcaria
vite: ꝑcepit discipl'o suo vt iret ad mistr̄ q̄ sole
bat ei nēcaria ōferre. Et ille lz tīeret ire ꝓpt scā
dalū. i. ne scādalizaret siue ne icideret i vnā tē
tatōz: tñ dixit se iturū ꝓpt bonū obediētie. Cui
senex. Cōfīd i dño ds ꝓteget te ab oī tētatiōe.
Cū ār vēisset ad ostiū mistri senis: apto ostio
iuēit ibi filiā mistri solā: q̄ aplexabat eā: z cepit
eā allicere ad cōmixtiōez carnis. z cū eā vz gerēt
cogitatiōes mle: clamauit ad dñz di. Dñe ꝓpt
oīonē ei⁹ q̄ misit me: salua me ex hac hora. z sta
Exēplū tīnēt⁹ ē ad flumē iuī mōasteriū suū: z reūs⁹ est
ad pīez sine macla ¶ Aliō miracl'z i vitas. Qui
dā ō seniorib⁹ misit discipl'z suū ad hauriendū
aquā: z remor⁹ erat pure⁹ a cella. discipul⁹ vo
oblit⁹ funē vēit ad puteū: z p̄ lōgitudīe vie nō
audēs reuerti ꝓ funē: ne forte ꝓtristarz seniorē
pstrauit se i oīōe. Et surgēs ō oīone clamauit.
O putee putee misit me chr̄i fu⁹ abbas me⁹ vt
hauriā aquā: z stati ascēdit aq̄ ad os putei: z ff
Exēplū ipleuit lagenā gl'ificās pōm saluatorē. aq̄ ār pu
tei reūsa ē ad locū suū. ¶ Aliō miracl'z ffert b.
Bze. ij. dial'. Q placid⁹ puer mōach⁹ sci Bñdi
cti/egress⁹ ē ad hauriēdū aquā ō lacu: q̄ vas qđ
tēuerat i aquā icaute sbmitteb. ipe q̄z cadēdo se
cut⁹ ē. quē mox vnda rapuit z pene i vn⁹ sagit
te cursu a tra itroz⁹ traxit. vir ār di b. Bñdict⁹
intra cellā posit⁹ b. prin⁹ aḡuit. z mauz festinār
vocauit di. Frāe maure curre: q̄ puer ille q̄ ad
hauriēdū aquā prexerat in lacū cecidit: tāq̄z eū
lōgi⁹ vnda trahit. Res mira z p⁹ petrū apl'z in
usitata. Bñdictōe ereī postulata atz ꝓcepta:
ad pīis sui ipiū ꝓcit⁹ prexit maur⁹: atq̄z vsq̄z
ad eū locū q̄ ab vnda deducebat puer: p tra se
ire existimās sup aq̄m cucurrit. cūq̄z p capillos
tenuit. rapido q̄q̄z cursu redijt: q̄ mox vt tra reti
git ad se reūs⁹ p⁹ tergā ffspexit. z q̄ sup aq̄s cu
currisset aḡuit. Et b scītati b. Bñdicti act⁹ buit
Sz b. Bñdict⁹ ñ suis meritz sz obediētie illi⁹
ꝓputatz cepit. Ecce ēgra miracla fac ipa obedi
K entia. ¶ Octauo z vltio obedia i erna gl'ia bei
ficat: q̄ bōat gl'iā pmioz. Sic ei b imōo p obe
diētiā q̄s ifra alios se ōjciēdōs fuit. ita i gl'ia su
p illos extollit ifra q̄s ſbjcit. itellige b ceteris
paribus: q̄ stat abbatē pl⁹ mereri q̄z ffrem sibi
obediētē. sz ita itelligc: q̄ ēgro q̄s p obediam ē
būlior: tāto i gl'ia erit altior. qđ bñ pz ē. i exem
plo circa lr̄az J. ō q̄tuor ordines hoim visis i ce
lo. vñ Lu. xiij. Qui se exal. būlia. z q̄ se būili.
exalta. Q ār obedia ducat ad exaltatiōez: pz ex
illo apl'i ad Phil'. ij. ō chīo q̄ factus ē obediēs vs̄q̄
ad mortē: mortē ār crucis. ꝓpt qđ z ds exalta
uit illū z dōauit illi nomē qđ ē sup oē nomē Ex
bis ḡ pz. q̄ sint obedie vtilitates: cuz hō deuote
obedit ds z per ei⁹ ꝓcepta: z ꝓpt deū i iustis factis
z licitis: loco ds p̄sidētib⁹. Ecce si tāta ēt⁹ obedie
tia rot hō ex ea fructus ꝓsequit/meritoq̄ libet hō ds
studere vt viuat i obedia: ñ solū fligiosi: sz z se
clares sint ꝓfitētes suis spūalib⁹ p̄lib⁹ obedi
entes: bōa volūtate ea q̄ ab his audiūt custodien
do: vl' alijs p̄lib⁹ spūalib⁹. i his maxie q̄ saluti
ꝑtinūt aiaz. Et sic eoz vba scripturā actus chīus
dñs ea dicens. Qui dixit vt supra q̄ vos audit
me audit tē. Propter ea scti doc. dāt ꝓsiliū vt hō
i dubijs pplex⁹: qđ faciat. ad eat talē i spīe ds. z hmōi ho
minē ñ derelict. ¶ Sz q̄uis tāta veniāt bona De obe
ex obedia tñ ꝓbdolor moderno tpe q̄dā modi dientia
cū curāt ds z plat⁹ obedire. qđ p̄dicte vtilitates z
z bōa neq̄z eueniēt i fine. sz obediūt varijs re
b⁹ diūsimode. Quidā cupiditati pecūiaz. q̄dā Pecūie
carnalitati feiaz: q̄dā vbositati liguaz. Pro obediūt
q̄dē mlti ifuūt cupiditati diuitiaz. z cultui ea oia
rū. Cā ē: q: idcirco ds obedit: q: oia necaria ab
eo sper ea largit. Jō imperatores z regib⁹ iferiores
obediūt q: ab eis ꝓtegi appetūt: z ne citatib⁹ ad
iuuari z fleuari ab iopia ex obedia sarag̃. Jō
aliq̄ plat⁹ ēt ds iure eis ñ sbicez obediūt: vt va
rias ꝓmotiōes z diūsos honores hēant z acq̄
rāt. Hec ār oia nris tpib⁹ pecūiā dare ꝓspicūe
tō ei obediūt: eā venerār: z vt deū colūt: ac ipa
rozē venerār: z vt suū regē numū adorāt z ex
tollūt. Et tō notāt ait apl's ad Col'. iij. Q auaricia ē idolorū siue simulacroz fuit⁹. Sic ei ali
qs fuit z obedit idolo/a q̄ falsē sperat se iuuari
tāq̄z a deo: ita auar⁹ spat i numo: q: oia videt de
pēdē ab eo. Uñ Lorb. ō vili. ꝓdi. būane. c. xiij
ij. prō. Sic ēt idolatra fuit simulacro: sic auar⁹ fuit thesauro. Nā ille cultū idolatrie diligēt
āplificat: z ille cumulū pecūie libēt augmētat.
Ille cū oī diligētia colit simlacr̄: z ille cū oī cu
ra custodit thesauz. Ille spem pōit i idolatria
z iste spem ꝓstituit i pecūia. Ille fit murilare
simulacr̄: z iste timet mūi thesauz. Sicq̄z vt
ōr Alan⁹ de planctu nāe. pſa. vj. Inanis deifi
cat pecūia: z numo exhibēt auctoritas diuīe ve
nerationis. Jō fere oēs obediūt pecūie tāq̄z deo
q: mediāte pecūia obtinēt q̄ volūt. Fz illē Eccle
x. Pecunie obediūt oia: vt exposita est auctori
tas illa ē. xxij. 2. Jam ei num⁹ (si fas ē dicere)
ē papa z imperator/legista/decretista et oratoz:

t est oim expeditor t ordinator: oim nāq; rex est vsurpator. Jā ei vsurarij p pecūias efficiūt milites: t tyrāni fiūt duces: comites t cēturiones. Et fere singla officia acq̄rūt pecunia. imo (vt breui⁹ dicā) p pecūiā mō habēt oēs mōi honores. Et q̄d pla? Num⁹ vincit: num⁹ reg̃t: numus ipat vniūsis. Rursū pecūie obediūt oia: q̄ pncipū t ōfensor obrinēt loca. Sic em illi ab adūsis sua prudētia t fortitudie ōberēt pp̄z subiectū ōfendere. ita fac mlt̄itudo pecūiar. q̄ ei hz pecūias hz armigeros infinitos t satrapas: ōfendēres cū t sibi ēt male adherēres. Un Eccs Pecūia vij. Sic pregit sapiētia sic pregit pecūia. ¶ Ex loc̄ corā q̄ excludit: q⁹ pecūia i ꝓspectu pncipū t iudicū iudicib⁹ fre loc̄ sapiaz: vt nemo illi resistere possit. nec fre pncī ex legib⁹: nec ex iure: nec rhetoricē ornatib⁹ sibi pib⁹ sapi excludere. Jō q̄dā metrista ō pecunia sic ait. Es entiā dñs legū: tu transis ostia regū. Roma tibi cedit: tor⁹ tibi mōs obedit. Propēea oia pecūie subiecta sē: q̄ cūcta āmistrat optata vxorē: amicos: socios: fidem t ancillas t fuos: vt vult Horaci⁹ i li. epl̄aꝝ. Ecce quō oia obediūt pecūie ¶ Talis aūt pecunie obedientia ē ꝑ deū. Unde ait saluator Matth. x. Qui amat patrem aut matrē plus q̄z me nō ē me dign⁹: quāto minus ille est dignus ō q̄ amat plus pecuniā q̄z deū. pecunia, ppterea dixit Petrus ad Simonē magum q̄ tua cecū gram spūsseti putabat pcio cōpari. Un sic hz sit ipditi Act. viij. Cū vidisset simō: q̄z p ipositiōez manuū p apl̄os dar̄ spūsc̄ūs: obtulit eis pecūiā di. Dare t mihi hāc pātē: vt cuicūq; iposuero man⁹ accipiat spm̄sc̄m. Lui petr⁹ dixit. pecūia tua tecū sit i pdi. q̄m donū dī existimasti pecūia M possideri. ¶ Scdo q̄dā obediūt carnalitati femiaꝝ: i q̄ faciūt ꝑ ceptū legū diuiaꝝ: femie sē q̄dā carnalitati carnis ꝓcupie. q̄ menti vt viro dñt cē sbiecte: t i oib⁹ obedir sic corp⁹ aie. Sic ei cera mollē obedie sigillo: ita carnal'hō motui carnis obedit t titillo blādicie mlt̄ū se substernit: ōq; obedie tia p̄pōit. Sic adā cū dñs ait Gen. iij. Pro eo q̄ obedisti voci vxor̄ tue: t comedisti ō lignō ex q̄ pceperā tibi ne comederes: maledicta tra i opere tuo. Voci vxor̄ obediūt q̄ carnis suggestiōib⁹ ñ ꝑdicūt: t plꝰ voci vxor̄ q̄z creator̄ credūt. ait Hugo ō clau. aie li. ij. Rursū obediūt carnalitati q̄ passiōez ñ supant: sz ei⁹ sequūt impuls⁹ t illecebras. cuius modi sē oēs mōo dediti a carnalib⁹ vicij: obedientes sensualitati t sobedientes rōni. Lui⁹ exīm hēm⁹ i Alexā. rege: vt hz i vita pbor. c. l. Nā dū Alexā. rex corā diogene trāsiret: diogenes tāq; illū spernēs cū ñ r̄spexit. Lui dixit alexā. Quid ē diogenes q⁹ me ñ respic̄s: q̄si mei nō idigeas: Lui ille. ad q̄d necesse habeo p̄ ui seruor̄ meor̄. Et Alexāder. Nūq̄d fuor̄ tu ozū ser⁹ sum ego. Qui rñdit q⁹ sic. Nā ego p̄ualeo cupiditatib⁹ meis: refrenans illas t subiciens mihi illas vt seruiāt: tibi aūt cupiditates t desideria prevalent: t sic seruus earum efficeris. t sic tu es ser⁹ fuor̄ meor̄. ꝓz illō Naz quicūq; passiōib⁹ se obtempat eis obedit t seruit. Un apl̄s ad Rom. vj. Nescitis q⁹m cui vos exhibetis fuos ad obediēdū. fui est ei⁹ cui obeditis: siue pcī ad mortē: siue obeditis ad iusticiā. Jsta ē mala obediētia et legi dī ꝓria: et pori⁹ inobedētia dicēda: q̄z sec̄m carnalia ōsideria t pcā. t sensualitatē ipia; quā obediētiā deberāt apl̄s vbi s. dicēs. Nō regnet pcm̄ i vro mortali corpe: vt obediatis cupiscētijs: sz exhibete vos tāq; ex mortuis viuētes tē. ¶ Tertō q̄dā iobediūt do: dū obediūt ꝓbosi tari lingue inīq̄: t fallax obrēpat labijs mēdacib⁹. Obediūt q̄dā ꝓbosi tari lingue. Od expōit Hugo cardinal' i postilla. di. q⁹ tripler ē lingua. s. carnal'/mōi/t diaboli. Et be li/gue vt ōt Hugo de claustro aie vbi s. hūt tres voces/vox carnis ē voluptas/vox mōi ē vanitas/t vox diaboli iniq̄tas. Uox carnis suadet voluptuosa t delicioſa. Lingua mōi fastuosa t pōposa. Lingua diaboli rancorosa t tumlt̄uosa. Lingue carnis obediūt q̄ ieiunare renuunt: optie t delicare se cibare, pcurāt t appetūt. Jtē voci carnis obediūt q̄ alijs psallēt⁹ dormiūt mlt̄; mollib⁹ se ꝓuoluūt t iuebūt. et ōbito rpe surgere ad deū laudādū negligūt. Jtē lingue carnis q̄ ociosi tati vacāt: aut a laboze se abstrahēdo alijs onera ꝓponunt. Hec oia fere Hugo postillator. Lingua iquit carnis suadet suauia mollic̄ dormire: bñ comedere: lasciuire: solatia ri: nulli⁹ tocūditat̄; pati defectū: t aspera diſsuadet. s. ieiūare: vigilare: freq̄nt passionē dñi cā meditari. Hec lingua carnis ꝓsulit carnē recreare: allegās rōnes p se dicēs. Pri⁹ mel⁹ ē suauit̄ ire q̄z cito deficere. allegās illō poeticū. Od caret alēna reqe durabile ñ ē. Et adducē scpturā ad Rom. xij. di. Rōnabile sit obsequiū vīm. Et ad Eph. v. Nemo vnq̄z carnē suā odio hūit Et ōt sic debere carnē nutrire: vt possit fruire spiritui: t p immoderata ieiunia ñ frāgi: q̄z b cēt ꝑ nāz: sz bon⁹ onager clāozē h⁹ exactor̄ nō audit Job. xxxix. q̄z ōsidrio voluptat̄ ñ obedit. Jta fidel' fu⁹ chr̄i ñ audit: hmōi ꝓsilia carn̄; sz magis chr̄i dñi di. Mar. xvj. Qui vl't ve. p⁹ me: abnegemetipz t tol. cru. suā: t se. me. ¶ Scdo ligua mōi suadet fastuosa t pōpatica: ō q̄ Hu. ōt Li mōi gua mōi ē vanitas: q̄z suader vana: vicz bonores t diuitias. diſsuadet ꝑia q̄ sē pauptas/bumilitas/abiectio/t ꝑpē deū vilitas. Hec ē lingua egyptiaca: quā veri filij iacob missi ad emēdū frumētū ñ intelligūt Gen. xlij. Quia secti q̄ p pē deū oia arbitrāt vt stercora: mōi pōpis ñ attēdūt. ¶ Tertō ligua diaboli suadz inīq̄: odiū t iuidiā: t diſsuadet charitatē: pacē t ꝓcordiā. Lingua diaboli Hec ē lingua syra quā viri ō hierl'z nō intelligūt Esa. xxxvj. Hierl'z visio pacis interpretat̄: t viri patrie t obedientie ñ intelligūt vba odij malivolētie t rācor̄. De q̄libz illaꝝ linguaꝝ ꝑ intelligi illō Eccl. xxviij. Lingua extia mlt̄os cōmouit t dispsit illos ō gēte i gētē. Et ista lingua extia mlt̄os fortes eiecit t ꝓstrauit eos laboribus suis. Sic g̃z ex p̄missis q̄nta bōa fac obedientia. t cō q̄nta mala fiūt

De obedientia
Pecūie obediūt
Lingua carnis

p̄inobedięt̄iā. Et p ꝓñs ī pl'is ꝺmōib⁹ p̄missis ptz: q̄d sentięd̄ū sit de sept̄ē filiab⁹ ianis gl'ie: q̄nta mala faciāt vicz iactāt̄ia: p̄sūptō nouita/tū: hypocrisis: p̄tinacia: discordia: ꝓt̄ęto: inobedięt̄ia: de q̄b⁹ ptz ī genere s. f. xiij. a. Rogem⁹ ḡ deū: vt sua mia z gr̄a ꝓfuet nos ī oi obedien tia p̄ceptoꝝ: p quā tandē veniam⁹ ad regna celoꝝ Amen

De Indecenti vestitu corpis Sermo. xxiiij.

IN vestitu ne glo rier⁊ vnq̄ Eccī. xj. In p̄cedēt⁹ ser/mōib⁹ pl'a audiuiſt̄ d̄ supbia inſtoꝛi delicꝫ. Quid sit supbia: q̄ ei⁹ spēs z radices: et remedia: q̄ ēt filie. Et tād̄ē p ordinē de septē fi/liab⁹ ianis gl'ie: q̄ꝝ vltia fuit inobedięt̄ia Et fi/nalit̄ de ꝓtute obedięt̄ie sibi opposita q̄nta bona faciat. Nūc ꝓñr vided̄ū erit d̄ supbia exc̄io/ri ī ornatu corpis z ceteraꝝ rer̄. Et p̄mo de or/natu corpis ī vestitu: saltē idecēti: quē ꝓhibet Sapiēs ī ꝓbis tbēat⁊: dicēs. In vestitu ne gl'ie⁊ vnq̄. vbi s. Pro gratia Aue maria. ¶ In vestitu ne gl'ieris vnq̄.

A ¶ Circa hec ꝓba tbemat⁊ p̄ño ē notād̄ū: q̄ ī vestitu corpis ꝓtingit hoīes supbire supbia exc̄/oꝛi. Est ān supbia exc̄ioꝛ aliq̄d exterinsecū: qđ a supbia inſtoꝛi p̄cedit z eā ondit. Et tal' supbia exc̄ioꝛ ñ solū ē ī vestitu corpis: ſz z ī alijs reb⁹ mł'tipł'r: ſz diuersitatē rer̄ ī q̄b⁹ supbia hoīz p̄t appere: vicz ī vestitu corpis: ī lect⁊: ī vtensilib⁹: ī argēteis: ī eq̄s: ī familia: ī p̄uuijs: ī edificijs ī libr̄is: z sic de alijs reb⁹. Pro ḡ videndū erit de supbia illa q̄ ē in ornatu corpis siue ī vestitu

B ¶ Pro q̄ scđo ē notād̄ū. q̄ ī hitu vł' vestitu z ī alijs reb⁹ exc̄ioꝛib⁹ q̄b⁹ hō vtit̄ d̄ se ñē aliq̄d p̄cñ ſz solū ex p̄te vtēt⁊ vł' aburent⁊ eis. Pōt ei alij/q̄s bñ vł' male vel vestib⁹ z alijs reb⁹ exc̄ioꝛib⁹ Et ſm b̄ mereā vł' demereā. Primo ḡ bñ q̄s vtitur vestib⁹ ſex rōnib⁹ vt ptz infra

Necītatis Hūilitatis
Uestib⁹ ꝓtigit bñ Cōsuetudis Dignitat⁊
vt ſex rōib⁹. s. rōe Hōestat⁊ Nobilitat⁊

¶ Pño rōe necītat⁊ q̄ excludit p̄cñ supfluita⁊ z moderātie. Un apł's. j. Tim. vlt. bñtes ali/mēta z q̄b⁹ regamur bis ꝓtēti sim⁹. Hoc ē bñ/tes cibū z vestimēta ad necītatē bis ꝓtēti sim⁹ z ñ pl'ib⁹: qz q̄ vltra necītatē cupit z q̄rit malū ī uenit. vt vł's. Tho. ij. ij. q. clxix. arc. j. vbi

supfluitas vestium ¶ Sciēd̄ū q⁹ supfluitas attēdit̄ q̄ ad duo. s. q̄ ad magnitudinē: z q̄ ad mł'titudinē. Pño q̄ ad magnitudinē. s. cū vestes caudas trabūt: trā ī/duūt: pulueres z pulices colligūt: z diabolū fe/rūt. Hoc vicio mł'tū laborāt aliq̄ mł'ieres: q̄ lō/gas caudas p⁹se trabūt: trā purgāt̄es z induē tes pulueres sepe mouēt hoib⁹. vñ z mł'ta ma/la ꝓba ab eisdē sepe fiunt: mala ill' optādo. Ta les āt sic trā optēt̄es: ñ attēdūt q⁹ chr̄s dñs ī mł' t⁊ pauplb⁹ nud⁹ icedit: quē optł' nolūt. Et lō bñ rimere bñt ne diabol⁹ in caudis eoꝝ quiescat.

Exēplū ¶ Sic legit̄ d̄ q̄dā scō: q⁹ ī spū vidit diabolū ri/dentē. Et cū cāz buj⁹ ris⁹ q̄rerer: dixit. Uidi so/ciū meū eq̄tantē sup caudā cuiusdā mł'ier⁊: q̄ dū retraheret caudā cecidit soci⁹ me⁹ ī lutū z in de risi. Et p̄ōt auctoꝛ ī sū. vicioꝝ. ¶ Scđo attē dit supfluitas q̄ ad mł'titudinē: bñt ei mł'ti mł' ta paria vestiū. z poti⁹ volūt vestimēta sua a ti neis comedi q̄s inō chīz ī suis pauplb⁹ idui. Lō tra q̄s ōt apł's Iacob⁹ Jac. v. Agite nūc diuites plozate vlulātes ī miseriis q̄ eueniēt vob. diui rie vīe putrefacte ſt: z vestimēta vīa a tineis co mesta ſt: auꝝ z argentū vīm eruginauit: z eru go coꝝ ī testionū vob erit: et mād̄ucabit car/nes vīas sic ignis ⁊c. Et Bed. ait. Clamāt nu/di/clamāt famelici z q̄rūt nob fame z frigo/re miserabil'r laborātes/q̄d ꝓferūt tot mutato riaꝝ l' extēsa ī p̄tic⁊/vł' plicata manic⁊. Sic ḡ p⁊ p̄mū: vicz q⁹ rōe necītat⁊ q̄s bñ vtit̄ vestib⁹: tal' āt necītas excludit supfluitatē p̄missā duplicē.

L ¶ Scđo q⁊ bñ vtit̄ vestib⁹ rōe ꝓsuetudis. Qui ei ꝑz ꝓsuetudinē ꝛre vtit̄ p̄ciosis vestib⁹ ñ pec/cat. Un ī decreto di. xxx. i c. Si q̄s viroꝝ. bī. q⁹ q̄ ꝑz ꝓsuetudinē ꝛre ꝺferūt: a supstitiosis ñ sūt iudicāda ⁊c. Ubi notād̄ū: q⁹ p̄ciositas z vilitas ē ꝑz varietatē locoꝝ. qđ ei alicubi ē vile: alibi est p̄ciosū. De ista ꝓsuetudie loq̄t Aug. iij. ꝓcł. di. Que ꝫ mores hoīz sē flagitia. p moꝝ diuersita re vitāda s⁊. vt pactū inē se citet⁊ vł' gent⁊: ꝓsue tudie vł' lege firmatū nlla ciuis vł' pigrini libi dine violet. turpis ē ei oīs ps vniuersꝫ suo nō ꝓueniēs. vt ōt s. Tho. vbi s. ar. j. Ecce Aug. ōt (ciuis vł' pigrini) p qđ vł' q⁹ ñ solū icole citet⁊ alic⁹ se debēt ꝓformare laudabili ꝓsuetudi eius dē citet⁊: ſz ēt aduenę⁊ pegrini. volētes saltē ibi morā facere ⁊c. qđ vtinā pl'es attēderēt viri z mł'ieres. q̄ videtes apd̄ exteros vestiū varias figuras z scissuras. domi apd̄ suos hmōi d̄ferr̄ icipiūt. Et sic qđ aliđ faciūt q̄s q⁹ sē initiū z oꝛi/go tot⁹ mali z oīm pceꝝ ide emergentiū ⁊c.

D ¶ Tertio q̄s vtit̄ bñ vestib⁹ rōe honestat⁊. Nā ī vestitu vel ornatu exc̄ioꝛ/ ꝓsiderāt z iudicāt honestas vł' ibonestas mēt⁊ Hec āt honestas vestimēti vł' ornat⁹ exc̄ioris excludit tria. s. p̄ci/ositatē/coloꝝ varietatez/ et forme curiositatē.

¶ De p̄ciositate ꝺt glo. sup Luc. xvj. de diuite purpurato Si p̄ciosis vestib⁹ vti cł'pa ñ ēt: ſ⁹/mo ꝺi ñ ita vigilāt exp̄meret: q⁹ diues purpu/ra z byſſo idut⁹ apd̄ ikeros tozꝛeā. Et Gzego. Nemo p̄ciosa vestimēta nisi ad inanē gl'iā q⁹/rit. vicz vt honorabilioꝛ ceter⁊ visāt. nemo vł' p̄ciosis vestib⁹ idui ibi vbi a nemie p̄t videri.

Color in ricis ¶ De coloꝝ varietate spēal'r illd̄ ꝓhibitū ē cle/ricis: ne vestes viridis color⁊ rubei: aut varij d̄ vestimēt⁊ ferant. vt hī de vi. z ho. cle. in c. Clerici officia. Cui⁹rei rō ee p̄t: q⁊ coloꝛ ī lana ouiū nāliē ñ in/uenit. Si ei de⁹ voluisset lanā ouiū ralīū colo/rū ee: ap̄e potuiſſ⁊ eas depingere sic⁊ aues: ar/tū rōne dignitat⁊ aut stat⁹ q̄ndq̄ clerici deferūt rubeū colorē: vt Cardinales: epi: z q̄dā alij ī di

gnitatibꝫ ꝓstituti. ¶ Sꝫ de tertio vicꝫ curiosi
Curiosi/tas vesti um rate. Notādū ꝙ curiositas vestiū pōt cē in mā
tas vesti siue suba vestis: siue ī scissura aut figura. Pri
mo eīm fuit mā vestiū pellis cū lana. Un dns
ade fecē tunicas pelliceas. Gen. iij. Postea cu
riositas hoim ꝓcessit ad lanā purā q̄ lenior est
q̄ pellis. Scdo ad coctilē herbaꝝ. scz ad linū.
Tertio ad stercora ⁊miū. ſ. ad sericū. Deinde
ad aurifrigiū ⁊ ad lapides ꝑciosos. Inſ ornat⁹
aūt q ꝓpt̄ mām reꝓbēsibiles sūt. spēal⁹ vident
esse reꝓbēsibiles: coꝛrigie serice deaurate vl ar
gētate. Eo ꝙ supbia taliū coꝛrigiaꝝ ī loco būi
liatiōis deferunt. Fm illd Mich. v. Būiliatio
tua ī medio tui. Sic eīm supbia pauperē pl⁹ dō
displicꝫ q̄ diuitū: fm illd Eccī. xxv. Tres spēs
odiuit aīa mea/ pauperē supbū/ diuitē mēda
cē/ ⁊ senē fatuū. Sic magꝫ deo displicꝫ supbia
circa vēstē vbi ē tāta mā būiliatꝫ: q̄ ī alia pte
coꝛpis. Ridiculū eīm ē circulo deaurato vl ar
gētato circūcingere ventrē abomīatiōe plenū.
Quis ereni ñ irrideat: si videat ornatū tēpli po
ni circa fimū vl aliquē locū ꝓfitēri imūdicias
Sic ārt̄facit̄ mlieres ⁊ q̄ꝫ viri se oꝛnātes cir
ca mediū coꝛpis. Un ī ps. Filie eoꝝ ꝓposite cir
cūoꝛnate vt sīlitudo tēpli. Et mira res ē: ꝙ tā
caro ꝑcio hꝫ coꝛrigie cōpanī ⁊ ponderose sīt: nc
psunt coꝛpi nec aie: sꝫ eis offendīt de⁹ ⁊ scāda
lisaī ꝓxim⁹. ⁊ tm adhuc diabolica tēptatiōe ⁊ p
suasiōe tā libēter deferunt. Credo ꝙ sepi⁹ b cō
ringeret. ꝙ si mlier hmōi cingl'os deferēti inīū
gereī ꝓ pnīa: vt circulū ferri tāti pōderꝫ deferēt: vir aut nūq̄ acq̄escereī inīugēri. ¶ Quar
to vitī q̄s bñ vestib⁹ rōne būiliatꝫ: q̄ excludit
iactantiā/ supbiā/ ⁊ īanē gl'iam. Qui eīm vestī
bus vilib⁹ vtī isto fine vt se ceterꝫ ꝓferat: pec
cat ꝓpt̄ suā iactātiā vl supbiā. Si āt ꝓpt̄ mace
ratiōez carnis ⁊ būiliatiōez mērꝫ vilib⁹ vtī me
reī. actū dz ꝓcordare moriby alioꝝ laudabiliter
secū ꝙuersantiū. Un Aug. ō docī. chīiana. Et
habenī ẏba. xlj. dist. c. Quisq̄s. sic air. Quisq̄s
reby ꝑtereūtib⁹ ſtrictiꝰ vtī: q̄ꝫ se habēt mores
coꝝ cū q̄b⁹ viuit: aut īrēperās aut sup̄stitios⁹
est. Et allegat s. Tho. ij. ij. q. clxix. ar. j. ī solu. ij.
rōnis. ¶ Sꝫ fortē diceret q̄s. Quis pl⁹ peccat. an ille q̄ ꝓpt̄ supbiā vl iactātiā vl īanē gl'iaz
vtī vilib⁹ vestib⁹/ an q̄ ꝑciosis: Rñdet b. Au
gu. ⁊ dīc. ꝙ ille q̄ vilib⁹. Un in lib. de ser. dñi in
mōte sic air. Nō ī solo rex coꝛpeaꝝ nitoꝛe atq̄z
pompa. sꝫ etiā ī ipis soꝛdib⁹ ⁊ luctuosis eē pos
se iactantiā: ⁊ tāto pciculoſioꝛē: q̄nto q̄s sub noīe
fuitus/ deī amplⁱ decipit. Hec s. Tho. vbi s.
ꝑcipue aūt ꝓperit vilib⁹ vestib⁹ vti his: q̄ alios
ẏbo ⁊ exēplo boꝛtanī ad pniaz. ¶ Quito vtī
q̄s bñ vestib⁹ rōe dignitatꝫ officij. Nā illi q̄ ī di
gnitatib⁹ ꝓstituunt: vt sūt mīstri altaris ꝑcio
sioꝝ vestib⁹ induunt q̄ꝫ ceteri: nō ꝓpt̄ sui glo
riā: sꝫ ad ꝑcandū excellentiā sui mīsterij vl cul
tus diuini. Et tō b nō est in eis viciosuz sed me
ritoꝛiū. vt dīc serūs Tho. vbi s. in solone scde
rōnis. Un de ꝓse. di. j. in. c. vestimēta. dī: ꝙ ve
stes sacrate eccl'iaꝝ debēt esse honeste: ⁊ nō de
bēt alteri vsui applicari q̄ꝫ ad eū vsum ad quē
ordinata sūt. Et ibidē in. c. altarꝫ. dī: ꝙ vetera
vestimēta eccl'ie debēt cōburi: ⁊ cineres in loco
tali poni debēt vbi nō possint pedib⁹ ꝓculcari.
¶ Sexto vtī q̄s bñ vestib⁹ ꝑciosis rōne nobili
tatis psone. qō ptz duplici rōne. Prio ꝑ locū
a sili. Sic eīm ꝑciositas ciboꝝ q̄busdā psonis
ꝓcedit: ita ⁊ ꝑciositas vestiū ⁊c. Scdo auēita
te saluatoꝛ Mat. xj. dicēꝫ. Qui mollib⁹ vesti
unt ī domib⁹ regū sūt. Ex q̄ auēitate inferunt
duo. Primū ē: ꝙ oꝛnat⁹ ꝑciosaꝝ vestiū ꝓncipi
bus ⁊ nobilib⁹ ill'q̄ sūt a latere ꝓncipū cōpetit.
Scōm ē ꝙ illi q̄ rigidā ⁊ austerā ꝑdicatiōez ex
ercēt: vitare debēt aulas regū ⁊ molliū boiz pa
laria: vt ōt Hiero. sup allegato ẏbo. Ecce qui
mollib⁹ ⁊c. Patz ḡ ex sup̄ dictꝫ ꝙ vestit⁹ ē licī
tus vl meritoꝛi⁹ ꝓpt̄ sex rōnes. ſ. ꝓpt̄ necessitatē
ꝓsuetudinē/ honestatē/ būiliatē/ officij digni
tatē: ⁊ ꝓpt̄ psone nobilitatē. ¶ Nūc scdo ꝓnci
paliter vidēdū est: q̄n vsus vestiū sit culpabil'
siue pctm. Nā possꝫ q̄s dicere. Dixisti q̄n vesti
tus sit licit⁹ ⁊ sine pcō. Ex q̄b ḡ cauſ vltra su
pra dicetas vsus vestiū ē illicit⁹ siue pctm? Re
spōdet̄ breuit ꝙ ī genere sunt q̄tuoꝛ rōnes ꝓpt̄
q̄s vsus vestiū reddit illicitus ⁊ pctm.

Ratione cōuictus
Usus vestiū est pctm Ratione affectus
quadruplici ratiōe. ſ. Ratione excessus
Ratione ōfectus

¶ Prio peccat q̄s ī vsu vestiū rōne ꝙuict⁹. Si
q̄s eīm ī vestitu vl oꝛnatu exteꝛioꝛi nō ꝓfuat con
suetudinē ꝑie vl terre/ peccat: eo ꝙ ꝫ ꝓsuetudi
nē bonoꝝ cū q̄b⁹ viuit facī. qz turpis ē oīs ps q̄
vniuerso suo nō ē ꝙenies. vt ōt Aug. ⁊ ptz s.
¶ Si ẏo ꝓsuetudo ꝑie essꝫ mala ⁊ libidinosa
tūc q̄ eā fuaret a pcō excusari nō posset. Sic
heu nr̄is tpib⁹ inoleuit ꝓsuetudo pessima ī ve
stib⁹ accurtatꝫ: vbi nec verēda tegunt. Sꝫ for
te cl'es volūt deficere ī eo in q̄ mlieres excedūt.
vt q̄nto lōgioꝛes deferūt vestes femīe: tāto bre
uioꝛes deferāt viri: sic oꝛdinātē rege supboꝝ. ſ.
diabolo. Job. xlj. Ipse ē rex sup oēs filios sup
bie. Qual'eīm illa ꝓsuetudo esse pōt: vt pl⁹ pan
ni recipiaī ꝑ caligꝫ q̄ꝫ ꝑ tunica. ⁊ q̄ꝫ pl⁹ ꝑ ma
nicis q̄ꝫ ꝑ rota residua pre tunice. Et in apertura
oppaꝝ: scissura vestiū: rostraꝫ calceis. Et nūc
viri retro colla sua scādalose ōregūt amplⁱ q̄ꝫ
mulieres: vt videaī ꝙ q̄uis coꝛpe sint viri. cīm
mēte effemīati. Quis eīm hmōi ꝓsuetudinē cō
mēdare posset: q̄ ad nullū bonū vsum defuit:
sꝫ ad solā lasciuiā ⁊ vanitatē. ral' vtiq̄z ꝓsuetu
do neminē excusat. Consuetudo eīm q̄uersa ex
diuturnitate nō alleuiat crimē sꝫ auget. xxiij.
q. j. sciſma. ⁊ cē de simo. ſ. c. Nō sanctis. dī. ꝙ tem
porꝫ diuturnitas ñ minuit pctm sꝫ auget. Se
cūdo peccat q̄s in vsu vl oꝛnatu vestiū rōne af
fectꝰ inordiati. puta cū q̄s nimis libidinose ve
stib⁹ vtereī. ¶ Hec aūt libido vl inordiatio af
fectus ꝓpt̄ tres cās. ſ. ꝓpter inanē gl'iaz

ꝑter ꝯcupiscētiā nimiā ⁊ diligentiā. Primo ꝑ̄ inanē gl̄iaz inq̄ntū ex supfluo ornatu aut vestitu q̄rit gl̄iam boim: vt ꝑz ē. D. q̄ nemo vult pciosꝭ vestib⁹ indui vbi a nemine videt: vt ꝑz ibidē. Scōo hmōi libido siue ĩordinatio cōtingit ꝑ̄ ꝯcupiam: inq̄ntū hō ꝑ cultū siue ornatū vestiū q̄rit dcitias/ fm q̄ vestis ad fomētū corpis ordinat: siue ꝑ̄ ꝯcupiam carnalem. Tertio ꝑter nimiā diligētiā: inq̄ntū alicui⁹ nimiā sollicitudinē apponit ad exteriorē cultū siue ornatū vestiū: ⁊ tāsi nō sit aliq̄ inordinatio ex pte finis. Hec b. Tho. ij. ij. q. clxix. ar. j. Quoliber aūt horū modoꝝ ūcunq̄ viri ⁊ mlieres ō ĩq̄re ĩ vestitu: de mani gl̄ia sat̄ apt̄ē. vt vi deant̄ viri ⁊ mlieres bñ vestiti: ⁊ sic magꝭ reputari/ de libidine sit̄ ĩ vtrisq; ad ꝓuocādū alias psonas. Sit̄ ⁊ de tertio. s. diligētia ĩ virꝭ ⁊ mulieribꝫ. Et signāter ĩ mlieribꝫ: vbi sep⁹ aliq̄ tā tū studiū apponūt ad solū peplū: q̄ ⁊ maiorem ptē cult⁹ diuīn negligūt. racco ō ceteris iordinatiōibꝫ ibi cōmissis. Ad b̄ facit exēplū qđ accidit ĩ missa in q̄ ciuitate Torga: sita in albeo fluuio magno. vñ ibidē cū ꝟgo q̄dā se ornaret cū diligētia: filia cuiusdā ciuis diu stās añ speculū vt postea cū alijs chorea visitaret. q̄dā status ĩ facie ei⁹ ex speculo venit bis vl̄ ter: ⁊ ipsa nō aduertit: cogitās aliūde rangi p aerē. Et statim postea diabol⁹ ex speculo manū erigēs pilos capitꝭ vna cū pelle p faciē traxit. Et ē factū anno dñi. M. cccc xxix. vel. xl. Nā tunc erā in Zwickaw. vbi hec publice p̄dicabant̄ facta.

¶ Tertio ĩ vsu vestiū ē pcm̄ rōne excessus. puta cū q̄s supfluis vestib⁹ vtit: ita q̄ metas consuetudinis bonoꝝ excedit inter q̄s ꝙuersat. B

¶ Quarto ĩ vsu vestiū ē pcm̄ rōne defectus. Ubi ē notādū q̄ ĩ vestitu ex pte boīs pōt cē defect⁹ triplici rōne. s. negligētie/ inanis gl̄ie/ iactantie. Prio ĩ vestib⁹ pt cē defect⁹ ex pte boīs: ⁊ p q̄ñs pcm̄ negligētie: puta cū q̄s ꝑ̄ suā negligētiā nō adhibet studiū vl̄ laborē: ad b̄ q̄ exteriori vestitu aut ornatu vtat̄ fm q̄ opt̄z. Unde phs. vij. Eth. dic̄. q̄ ad mollicē pertinet q̄ alicui⁹ trahat vestimētū p terrā: vt nō laboret ĩ eleuādo ips̄m. ¶ Scōo ĩ vestib⁹ ex pte boīs ē vicius defect⁹ vl̄ pcm̄ rōne ianis gl̄ie. Nā sicꝫ ꝑter inanē gl̄iam deferat viles vestes/ peccat. q̄ magnis gl̄ia gui⁹ pcm̄ ē in vilib⁹ pānis q̄z ĩ pciosꝭ. vt ꝑz ē. E. ¶ Tertio ĩ vestib⁹ ex pte boīs ē defect⁹ ⁊ pcm̄: rōne supbie vel iactātie. Nā sicꝫ viliozib⁹ vestib⁹ vteret̄ vt se p̄ferat ceteris/ peccat pcō supstitiōis p supbiā ⁊ iactātiā: vt dic̄ ecclūs Tho. vbi ē. ĩ sol̄one scōi argu. Sic ḡ ꝑz breuit̄ q̄n ꝙrigat quē peccare ĩ vsu vestiū: hos aūt modos q̄libet hō magꝭ ĩ seipō cognoscere pōt si vere attēdat cām vestie⁹ sui q̄z aliūde doceat. Rogem⁹ ḡ deum vt sua bonitate nos custodiat ab omni supbia tam interiori q̄z exteriori: vt sic p veram humilitatē cū bris oib⁹ possideamus celestē britudinē Amen.

¶ De vestitu mlieꝝ. Ser. xxv.

Mulier innupta et virgo cogitat q̄ dñi sunt: vt sit scā corpe ⁊ spū. q̄ aūt nupta ē cogitat q̄ sūt mūdi: quō placeat viro. s. ad Eoꝝ. vij. ¶ In pcedēti ser. audiuist̄ de ornatu vestimētoꝝ in genere. quō ꝑ̄ sex rōnes q̄s possit vestib⁹ bñ uti: ⁊ q̄druplici rōne male uti siue peccare. vbi ⁊ pauca dixi ō vestitu viroꝝ indecēti. Nūc specialit̄ intēdo dicere de vestitu mlieꝝ. Nā vt dic̄ ecclūs Tho. ij. ij. q. clxix. ar. ij. Ornat⁹ mlieꝝ sum̄pta cōem ornatū viroꝝ dz B spēale q̄ viros ad lasciuiā ꝓuocat. Jō videdū erit q̄n vestit⁹ mulieꝝ sit licit⁹ ⁊ q̄n illicit⁹. Pro gra Aue maria.

Mulier innupta cogitat q̄ dñi sūt ⁊c. vbi s. A

¶ Circa ꝟba tr̄hat̄. Notādū ꝑmo: q̄ apl̄us p cadē vult breuit̄: q̄ mlier vidua siue ꝟgo habz bñ oportunitatē cogitādi q̄ ad deū ptinēt. ideo dr̄ [mlier ĩnupta ⁊ ꝟgo cogitat]. i. cogitare ꝑ [q̄ sūt dñi] Un Gre. Qui a frenis actib⁹ liber est q̄ dei sūt cogitare pōt. Et ibidē dr̄. Pria ꝟginis cura: ꝑmū studiū sit scire volūtatē dñi sui. Et q̄d deo placeat ⁊ q̄d displiceat diligēter inq̄rere. idē ō vidua. Et subdit apl̄s [vt sit sancta corpe] q̄ntū ad actiōes exĩores [⁊ spū] q̄ntuz ad ĩteriores. Nō ei q̄ ad deū valet exĩor scīra sine ĩteriori. nec q̄ ad boīes suffic̄ interior sine exteriori. Mlier aūt nupta siue ĩ mr̄imonio existēs dz studere diligent̄ quō placeat viro suo ꝙ. s. ꝑ̄io: i bono ⁊ decēti: aliē mr̄imoniū dānabile cēt. B vult apl̄s ĩ ꝟbis tr̄hat̄. B

¶ Scōo notādū q̄ vestit⁹ vl̄ ornat⁹ mlieris ꝑ cē licit⁹ vl̄ illicit⁹: meritorij vl̄ demeritorij ex cauſ tactis ĩ pcedēti ser. ¶ Sz vt B clarij ag̃scat̄ nēcē est scire q̄ ĩtentiōe mulier se ornat vt p B ag̃scak̄ ſ se ornādo peccet vl̄ nō. Pro q̄ ē notādū q̄ mulier triplici ĩtentiōe siue rōne se ꝑ ornare. Prio ꝑ̄ viri sui cōplacētiā. Scōo ꝑ̄ stat⁹ sui decētiā. ⁊ Tertio ꝑ̄ alterij viri ꝯcupiaz. ¶ Prio Utrū ḡ mlier se ornare ꝑt ꝑ̄ viri sui cōplacētiā. ⁊ B te pōt licite. q̄ ad b̄ reneḱ iuꝝ ꝟbū apl̄i ĩ tr̄hare. Mulier q̄ nupta est cogitat q̄ sūt mūdi: quō placeat viro suo ⁊c. Si em mlier ꝯiugata hac ĩtentiōe se ornat vt marito suo placeat: ne exĩculto ⁊ ōspecto ornatu p̄beat marito suo occasionē peccādi cū alia: sine pcō se pōt ornare: dūmō obſuet morē p̄tie ⁊ ꝯditionē sui stat⁹. necnō ⁊ alias debitas circūstātias. in pcedēti ser. exp̄ssas. Jdē intelligēdū ē de viris hac ĩtentiōe se ornātib⁹ vt placeāt mlieribꝫ: Propēca ōr apl̄us ad Eol̄. iij. Mlieres subdite estote virꝭ sic̄ optz ĩ dño. q. d. Nō oī mō subditi estote: sz sic̄ optz: ⁊ B in dño. Ubi dic̄ Augu. Clara iusticia: vt. s. q̄ excellūt rōne excellāt ⁊ dñatiōe. Et subdit mōdū: sic̄ optz ĩ dño. q. d. Cōplacere ⁊ sbiecte estote. nō omi mō: sz ĩ dño. i. sic̄ mādauit de⁹: nō ꝙ dñm: al̄s em̄ cōplacere viro ꝑ̄io nō ĩ dño/ pōt esse dānabile. Sz audiāt viri qđ subifert apl̄s dī. Uiri diligite vxores vras ⁊ nolite amari ē ad illas. Cōtra qđ aliq̄ viri faciūt q̄ nūq̄z vl̄ raꝝ

rissime vnū amicabile aut dulce ꝟbum dicūt vxoribꝫ suis. ſz ſp irritant ⁊ puocāt illas: etiā ſi nullꝰ aderit excessus siue trāſgressio. ⁊ sic vi/liores reputāt vxores ꝙ̄ ancillas: imo viliores ꝙ̄ beſtias. magſ cū amicabiles se oñdūt eꝙ̄/canibꝫ/⁊ cereis irrōnabilibꝫ ꝙ̄ ꝓꝓijs vxoribꝫ. sed q̄d inde boni ſequit/ꝙ̄plēs exptī sūt ⁊ didi/cerūt. ¶ Scōo mlier ꝑiugata se oznare ꝑt ꝓ̄ viri sui statꝰ ōcētiā. ⁊ illo mō vt mlier ꝑfuet ō centiā statꝰ marīti sui. sine peró se oznare pōt: ⁊ sm nobilitatē ⁊ decētiā statꝰ viri sui aliq̄ sup addere. Sz caueāt hmōi mlieres ne modū ex/cedāt: q̄ valde iclinare sūt mlieres ad vanita/tē ⁊ supbiā ex peró ꝑme mulierſ Quetio plꝰ ten dūt ad excessum i oznatu ꝙ̄ defectu. Oznent ḡ se sm ꝑfuetudinē laudabilē ꝑtie ⁊ ꝓditionē sta tus sui/inꝫ eos inē ꝙ̄s ꝑuersant: nō vt viros su os ⁊ seipas i pauptatē pducāt. sic beu mlipl'r videmꝰ plēs i plateis oznate incedere: ⁊ domi in victu egere. ⁊ rādē vestes ꝙ̄s cū expēsis gui/bus adq̄sierūt iudeis locare ꝓ vsura: ⁊ sic vestes ⁊ pecuniā pdūt. B aūt facit supbia/crapula et sumptꝰ excessiui. nolūt cū ꝑtēri eē i sūptib⁹ si/bi sm statū ꝑueniētib⁹: sz i his formā diuitum imitari. Et nihil ē qō amplꝰ debilitat rēpubli/cā. In ciuitatibꝫ impialibꝫ oia opa mechanico/rū sūt viliozis pcij: ⁊ tm i rpalibꝫ creſcūt ꝓ̄ tē/perantiā cibi ⁊ potꝰ ⁊c. ⁊ bonū regimē ꝓ qō nō cuilibet ꝓcedit vt vestes deferat ꝙ̄s velit. Nūc aūt tantꝰ ē excessus nobiscū/q̄ ꝓ vno peplo aut camisia rātū expēdit/(etiā a paupib⁹)q̄ntū sufficeret ꝓ bona tunica. ¶ Tertio mlier se oz nare pōt ꝓ̄ ꝓ̄ ꝑcupiam. Illa ḡ mlier ꝑiugata q̄ hac itentiōe se oznat vt alios viros ad ꝑcupi/scentiā puocet sp peccat mortal'r. Sil'r illa mu lier q̄ vir̄ nō bz nec vult bre nec est i statu ba/bēdi: si oznat se corrupta itentiōe: puta vt ali/os ad ꝑcupiam puocet: peccat mortal'r: etiāsi nūq̄ sequat actꝰ carnal'⁊c. prz. q⁹ alijs q̄ntū i se ē ꝓbet incētiuū peccādi. Unde Hiero. i epla sic ait. Si vir vl' mulier se oznauerit ⁊ vultū bo/minis ad se puocauerit. si nullū inde sequat damnū: iudiciū tm patiēt eternū. q⁹ venenū at tulit si fuisset q̄ bibisset. Tales aūt mlieres di cunt venatrices diaboli: ad venandum ⁊ ca/piendū filios dei ad mortē. diabolꝰ em vtit eis tanq̄ laqis ad venandū. Unde Eccē. vij. Inueni amarior̄ morte mulierē: q̄ laqueꝰ venator̄ ē. Exemplū illi⁹ habemꝰ de bto Bernō. Cū em q̄/dā sozor eius veniſſet cū supbo habitu ad ab/batiā suā: noluit exire ad eam: asserēs eā esse re tē diaboli. q̄ ꝑfusa ⁊ cōpuncta mādauit ei vt sī despiceret aiam ei⁹. si carnē despiciebat: para ta em esset i oib⁹ facere ei⁹ voluntatē. Quo au dito gaudēs venit ad eam: ꝓcipiēs ei vt illum supbū habitū de cetero nō portaret. q̄ illi adq̄escēs ita mutata est: vt boies ei⁹ mutationē mirarē tur. Ecce q̄ntū offendūt mlieres se oznātes vt alijs viris placeāt: etiāsi nullū inde sequat dāp/nū: nisi q⁹ ipse puocāt viros q̄ntū in se est. Si aūt mulieres se oznarēt ex q̄dā animi leuitatē vel vanitate ꝓter quādā iactantiā: nō sp ē pec catū mortale ſz aliq̄n venale: dūmō fiat citra de um. i. nō ꝓ dei ꝓceptū ⁊ sine ꝓ̄ceptu: vt vult s. Tho. ij. ij. q. clxix. ar. ij. Si ꝙ̄o sit ꝙ̄go nubil'/ali quātulū plꝰ pōt ⁊ dz hīc oznatꝰ: q̄ tm nō ꝓuocz ad libidinē: ſz i se habeat decētiā mlierē. Hec Alexan. Et tm de ꝑmo. ¶ Nūc scōo viden/dū erit q̄bus modis mlieres i oznatu peccēt mor/tal'r. Ubi ē aduertēdū q⁹ q̄tuor sūt spūalia in ter alia ꝓ̄ q̄ mlier ꝑiugata se videt oznare ad malū finē ⁊ mortal'r peccare. vt ptz in seq̄ntib⁹

D

Mlieres oznādo
- In nudatiōe capitis
- In fictiōe pulcritudinis
- In trāſformatiōe vestis
- In sollicitatiōe curiositat⁹

se peccāt q̄drupl'r

¶ Prio ḡ mlieres ꝑiugate peccāt i nudatiōe capit⁹. Unde apl's. j. ad Tor. xj. ꝓbibet femīas capillos nudare: ⁊ iubet caput velare. qō facit ꝓ̄ signū verecūdie q̄ decētissima ⁊ laudabil'ē in mlere. ⁊ tō capillos nudare nec maritatas decet. q̄ sic capillos nudāt cā ducendi viros ad ꝑcupiam mortal'r peccāt. si ꝙ̄o b faciunt nō ex aliq̄ animi vanitate: ſz ꝓter terre ꝑſuetudinē pñt a peró saltē mortali excusari: q̄uis tal' cō/ſuetudo. ſ. mlieres capita denudare nō sit laud dāda. Hec brūs Tho. ij. ij. q. clxix. ar. ij. Q āt vicioſū sit caput nudare/pōt oñdi exēplo ro/manoꝝ nobiliū. Nā si aliq̄ romana caput nō ve latū portasset: sacrilegiū cōmisisset. vñ ⁊ adhuc tal' ꝑſuetudo apō eos pſeuerat. Narrat ci Ua le. q⁹ nobil' romanꝰ vxori sue libellū repudij de dit: eo q⁹ ꝑ legē romanoꝝ eā discooperto capite foris ꝑuersantē deꝑhēdit. Lex inq̄t tibi meos tm pfecit ocl'os q̄bus tuā formā cōprobes: bis ō cora istrumēta ꝓpara: bis ēsto pciosa. horuz re certiori crede noticie. q. d. Lex tm oculis meis ꝓcessit videre decorē tuū: nō oculꝰ alienoꝝ vi/roꝝ ⁊c. Jō ad mihi placēdū ⁊ nō alijs te ozna. Qualit aūt debeāt mlieres icedere oñdit apl's j. ad Timo. ij. Et sil'e dī. ſ. Pet. iij. dicēs. q⁹ mu lieres debēt icedere i habitu oznato cū verecū/dia ⁊ sobrietate oznāres se: nō in roztis crinib⁹ aut auro aut margarit⁹ vl' veste pciosa. ꝓ̄ qō datur intelligi q⁹ oznatꝰ mulierꝫ debet esse ſo/brius/moderatꝰ/honestꝰ ⁊ verecūdꝰ: ⁊ nō ſup fluus iuerecūdꝰ ⁊ impudicꝰ: vt vult s. Tho. vbi s. in ſol'one ꝑmi argu. Ecce ex b ptz q̄ntuz ōlinquūt mlieres colorantes pilos suos. De b narrat exēplū dñs parisienſ i tractatu suo: q⁹ mlier q̄dā q̄ colorādis ac tingēdis crinib⁹ nimi um intēdebat. post mortē cuidā apparuit se pe ctinādo. Cui ⁊ dixit. Hec pectinatio mihi cru/ciatū ſtolerabilē ifert. ⁊ peceri ipe est q̄ me sui pōderꝫ imēsitate ḡuat. q⁹ ⁊ mihi i penā data sūt ꝓ cultu nimio capillor̄. ¶ Scōm i q̄ mlieres peccāt ē fictio pulcritudis. vbi sciēdū ē q⁹ aliō ē occultare turpitudinē: ⁊ aliō ē fingere nō ha/bitā pulcritudinē. Primū ei. ſ. occultare turpi tudinē ex aliq̄ cā ꝓuenīre: puta egritudie vel

E

hmōi est licitū. Ūñ apl's. ſ. ad Cor. xij. ſic ait. Que putam⁹ ignobiliora ee corpis mēbra: his honorē abundātiorē circūdam⁹. q. d. Illa mē/bra q̄ ñ sūt honesta: nec habēt eā ſpeciē quā ha bēt ea q̄ ī ꝓmpto sūt coopim⁹. mēbra aūt bone sta ⁊ pulcra nulli⁹ egent ad coopiendū. facies em̄ nō coopiꝝ aut man⁹ siē vereda. Scōm vo ſcz fingere nō habitā pulcritudinē: nō ſp ē pcm̄ mortale: ſz solū ī duob⁹ casib⁹. Nā illa mlier q̄ pulcritudinē quā nō hz varijs coloribꝫ fingit: vel ꝓpē lasciuiā: vel ī dī ꝓemptū: siue ꝓpē vanā gl'iam: mortaliꝫ peccat. In q̄b⁹ casib⁹ loquunt Aug. ⁊ Cypan⁹. Prio em̄ Aug. ī epla ad Poſ sidiū sic dr. Fucari figmētis q̄ rubicundior vel candidior appareat/adulterina fallacia ē. q̄ nō dubito ēt ipos maritos se velle dcipi. q̄b⁹ ſol'. ſ. marit⁹ ꝓmittēde sūt femie ornari. Scdo Cyp/an⁹ ili. dē habitu ẏginū sic ait. Nō ẏgines tm ⁊ viduas: ſz etiā nuptas puto: etiā oīno femias admonēdas: q⁹ op⁹ dī facturā ei⁹ ⁊ plasma nul lo mō adulterare debeāt: adhibito flaueo colore ⁊ nigro puluere vl' ruboꝛe/aut q̄liber medica/mine natiua corrūpēte lineamēta. Et post idē ſubdit. Man⁹ deo iferūt q̄n illō q⁹ ille forma uit reformare ꝓtēdūt. Impugnatio ista ē diuini opis ꝓuaricatio ⁊ ẏtaz. deū videre nō poteris q̄n ocl'i tui ñ sūt siē ocl'i q̄s fecē de⁹: ſz q̄s diabo/lus infecē. De īimico tuo rēta cū illo pariē arſu ra: vt dr ſcūs Tho. vbi s. ar. ij. ī solu. ij. argu. p totū. Ideo Hester regina volēs cultu debito Aſueri regi ocul'i cōplacere. nō legit faciē suam coloribꝫ ornasse: ſz solū regalibꝫ vestimētis idu/ta fuisse. Hester. v. Q̄ āt deo displiceat hmōi fucatio faciei. De hac habem⁹ exēplū i vita spa. vbi dr: q⁹ dū sel'angel⁹ dñi cū q̄dā pīe associar⁹ iter pageret: videret mlierē tā ornatu faciei q̄m corpis cultu oēm lasciuiā ꝓtendētē. Cui ange lus approꝑinq̄ns manū posuit ad nasum acſi de mlier⁹ corpe feror itolerabil' exhalaret. Ulte ri⁹ cū āgelo ꝓgrediēs vidit q̄ndā leproſū: quē ſolū videre aſpicientibꝫ horror erat. huic angel⁹ dū ꝓpius affuisset oſculū dedit. quē etiā famili ari ꝓtubernio est amplexat⁹. Scrūs vo pī pdi cta videns ⁊ ꝑsideras: nec rei mysteriū itelligēs: q̄dā hac ēet diligēter exq̄rit. Ad quē āgel⁹ inq̄t. Mlier quā sic ornatā vidisti corā deo fetet. cu ius ferore narīū clausura tibi idicare volui. Te ꝓsus vo quē sic horrore plenum vidisti mira odor⁹ fragrātia añ dei ꝓſpectū redolet. Et hoc tibi signo oſculi ⁊ amplex⁹ mānifestare curaui. His dict⁹ angel⁹ q̄ in ſpecie hois apparuerat euanuit. Hoc aūt bn̄ ſignuat Eſa. ꝓpha. iij. c. di. Erit ꝓ suauī odore feror. ꝓ zona funicul⁹: et ꝓ crispāti crine calui cij: ⁊ ꝓ fascia pectorali cili/cij ⁊c. Ecce q̄ntū displiceat do faciem colorare: aut lasciue se ornare. Tuo ei displices creatoꝛi q̄ suū ī te op⁹ videt eē delerū: ⁊ opus diaboli illi⁹ loco positū. Hui⁹ etiaz exēplū habem⁹ in Jezabel vxore Achab regis ſrl'. q̄ audito aduē tu Hieu ꝓncipis exercit⁹: ⁊ q⁹ fuisset ī regē in/unctus: depinxit oculos suos ſtibio: ⁊ ornauit caput suū: vt fore eū aſpectu mercricio dcipe ret. ſz ꝺ pax sibi valuit. Nā ipe mox eā de fene ſtra ꝓcipitari iussit. cui⁹ carnes iux. vbi dñi ca nes comederūt. iiij. Reg. ix. eo q⁹ Naboth iu/ſte occidi fecē vt posſideret vineā ei⁹. iij. Re. xxj ⁊ q⁹ cetera pcā sua q̄ cōmiserat: vicz supbie: vt s. ⁊ fugādo ⁊ occidēdo ꝓphas ⁊c. ¶ Hiſto. de Jezabel. iiij. Reg. ix. pōt spūal'r siue mora/liē sic exponi. Q̄ sic ipa Jezabel iniuste occidi fecit Naboth: ita vt canes linxerāt sanguinez ei⁹. sic ⁊ ipa occisa ē: p fenestrā ꝓcipitata: eā/rū pedibꝫ ꝓculcata: ⁊ a canibꝫ rādē deuorata peni tus ꝑter caluariā. Et siē ipa Jezabel se ornādo stibio ⁊ vngēdo voluit placere Hyeu. in q̄ tñ si bi displicuit. Sic mlieres q̄ se pingūt vl' colo/rāt vt hoibꝫ placeāt. ex ꝺ sepe pl⁹ displicēt. ꝓpē q⁹ randē canes iferni ipas finaliē deuorāt. Ūñ Hiere. iiij. C ū vestier⁹ te coccino: cū ornata fu eris monili aureo: ⁊ pixeris stibio ocl'os tuos: frustra cōponer⁹. ꝓcēpserē te amatoꝛes tui aīaz tuā q̄rūt. q. d. Frustra te ornas: q: amatoꝛes tui .i. dmōes q̄b⁹ placuisti/te ornādo: ⁊ pl'es ad pec cata trahēdo: randē i senio ⁊ morte ꝓtēnent te ⁊ q̄rē aīam tuā capē: ⁊ eēnis cruciatibꝫ puni/re. Et fecꝝ vbi s. Uocē em̄ q̄si parturiē⁹ audi/ui: angustias vt puerpe. vox filie sion. i. eccl'ie inf' morientes expandēte⁹q⁹ man⁹ suas. Ue mi bi q: defic anīa mea ꝓpē infectos. q. d. Hiere. Audiui ī spū clamorē/gemitū ⁊ angustias q̄si puerpe ī inferno talit' se ornantiū. q̄ expāderūt man⁹ suas sup caput suū: digit⁹ se ꝓstringēdo ⁊ clamauerūt. Ue mihi: q: deficit aima mea. i. miserabil'r punit ꝓpē infectos. i. ꝓpē eos quos meo ornatu ad mortē dānatiōis pduxi. ⁊ ꝺ est intellect⁹ spūal'r. Uel breuit dicat: q⁹ Hieu rex isrl' est cbīs: q̄ taliter se ornātes destruit ⁊ ꝺ ponit: ⁊ canibꝫ infernalibꝫ exponit.

¶ Tertio ꝓncipal'r peccāt viri ⁊ mlieres ī trās formatiōe vestis. Nā vest⁹ ⁊ ornat⁹ exterior hz cōpetere ꝓditiōi pſone fm ꝓsuetudinē cōem. Et iō siē ē distinct⁹ sexus. ita hz eē distinct⁹ ha bit⁹ virilis ab habitu mlieb⁹. Ūñ valde vicio sum ē q⁹ mulier vtat veste virili aut ecōuerso. Ubi notāduū q⁹ trāsformatio habit⁹ pōt esse cū peccō ⁊ sine peccō. Prio ei ē cū peccō si vir vtitur veste mlieb⁹ ⁊ ecōuerso. ꝓpē lasciuiā. Propter q̄s scptū ē Deut. xxij. Nō induet mulier veste virili, nec vir vtat veste femīea. Abominabil'ē em̄ cora deo q̄ hec fac. Et q̄uis ad hanc ꝺ sit ꝓ hibitū: cū spūal'r p mulierē itelligat aīa ifirma q̄ nō pōt dare exēplū fort⁹ opis: q̄s signat ꝓ ve ste virilē. Uir aūt ē aīa ꝓuecta: q̄ nō hz dare ex/emplū debile sed fortē. ¶ Alio mō spūal'r ex/ponit: q⁹ null⁹ hz alteri⁹ officiū sibi vsurpare: ita vt viri nō faciāt officia mulier⁹: nec ecōuer/so. Mulier em̄ nō debet exteriora negocia ar/dua ptractare: sed vir. nec mlier regimē dom⁹ totū sibi debet vsurpare: sed ī his debz se occu pare q̄ mlierē ꝓcernūt: ī disponēdis ⁊ ꝓponē/

Exēplū

Exēplū

Exēplū

dis cibis: lectisternijs ⁊ vtensilibꝫ/ceteris domꝰ ꝓcernentibꝫ: ancillis ⁊ liberoꝝ debita educatõe Est nõ vex q qñqz mlieres maiori rõne sũt pꝰ/dite: i singulꝝ negocijs ⁊ officijs sibi ⁊ virꝫ incũ bentibꝫ qz viri. Et tũc optz fm hũc itellectũ mulierẽ iduere vestẽ. i. mentẽ virilẽ: ⁊ vix femiea veste. i. mẽte incedere: sic̃ sepi⁹ ad sensum hec videm⁹. ¶ Scõo trãsformatio habit⁹ põt fieri qñqz sine pcõ: ꝑ aliquã necessitatẽ vl̃ cãm se occultãdi ab hostibꝫ: vel ꝑ defectũ alteri⁹ vestimẽti: vl̃ ꝑ aliq̃d hmõi: vt ỗ scrũs Tho. vbi s. i sol. iij. argu. p totũ. ¶ Quartũ i q̃ pec/cãt mlieres ẽ sollicitatio curiositatꝫ. Nã si mulier aliq̃ roget vl̃ solliciter surores calceoꝝ: sarrores vestimẽtoꝝ: textrices peploꝝ: aurifabros ornamẽtoꝝ. ⁊ sic de alijs artificibꝫ: vt aliq̃ superflua ⁊ curiosa faciãt: q̃ viros ad luxuriã incitãt ⁊ inducũt: aut ornatũ insuetũ põpose ostẽtãt ⁊c. Hmõi artifices facientes illa: fieri mãdãtes ⁊ ꝓsentiẽtes mortal⁹ peccãt. ad Ro. j. Qui talia agũt digni sũt morte. nõ solũ q̃ faciũt ea: sz ⁊ q̃ ꝓsentiũt facientibꝫ. Vñ Chrys. sup Matt. ỗ. Q̃ et ab arte calceoꝝ ⁊ textoꝝ mlta abscindere optz. Et reddit causaz dicẽs. Ereni ad luxuriã deduxerũt/nec̃itatẽ ei⁹ corrũpentes: artẽ male arti cõmiscẽtes. vt ⁊ ostdit scũs Tho. vbi s. in sol'one. iij. argu. in fi. Utinã hec attẽderẽt sartores: surores: pellifices: textores ⁊ textrices ⁊ ceteri mechanici q̃ mlta superflua ⁊ curiosa ad inueniũt: ad nihil vtilia ⁊ necaria. sed solũ vel ad vanitatẽ vl̃ lasciuiã vl̃ auariciã: ⁊ sic ỗ alijs Utinã tales saperẽt ⁊ itelligerẽt: ac nouissima puiderẽt. Et signãter viri in accurtatꝫ ⁊ male aptis vestibꝫ ⁊ calceis rostratꝫ. Silr ⁊ mlieres cũ peplis capita circulariẽ mẽsurãdo ⁊ tunicas ⁊ cetera indumẽta ad solã lasciuiã deferẽdo. et post se caudas longas trahẽdo. Uere si bñ attẽderẽt: hec singla vt ignẽ ifernalẽ fugerẽt. Dixi de longꝫ caudis vnũ exẽplũ in ꝓcedẽti ser. B. Dicã adhuc vnũ qỗ narrat Cesari⁹. Q̃ sacerdos q̃dã i ciuitate mogũtina. dũ q̃daz mulier varijs ornamẽtꝫ cecta añ fores eccl'ie trãsiret: i cauda vestimẽtoꝝ quã lõgissimã portabat/mlr titudinẽ demonũ nigroꝝ dentibꝫ cachinãtiũ: manibꝫ plaudẽtiũ ⁊ pedibꝫ saltantiũ ꝓspexit. Qui mox eã ibidẽ stare iussit: plr̃m aduocauit: demões ne fugerẽt adiurauit: ⁊ vt plus ỗ videre posset ꝑcrauit. Uidẽs añt mlier se sic a demõibꝫ delusam ac plr̃i derisiõi habitã. vestimẽtoꝝ fastu deposito ỗ cetero vitã i meli⁹ cõmutauit. Sic g̃ ptz quõ q̃drupl'r peccãt mulieres i ornatu vestiũ siue in vestitu. Rogem⁹ g̃ deũ vt sua misceõia nos adiuuet qrũs deponamus oẽm fastũ ⁊ ornatũ superbie: vt sic magꝫ deo q̃ mũdo: magꝫ deo q̃ diabolo placere studeã⁹ Qỗ nobis ꝓcedere dignet dñs nr̃ Jesus cbr̃s i secula bñdict⁹ Amen.

¶ De remedijs ꝓ superbiã i ornatu exteriori. Sermo. XXVI.

Exẽplũ

Fecit dominus deus Adam ⁊ vxori sue tunicas pelliceas: ⁊ induit eos. Gen. iij. ¶ Jn ꝓcedẽti fmõe audistꝫ pl'a de superbia i ornatu exteriori: qũ vicz ornat⁹ exterior sit licit⁹ vl̃ illicit⁹. Et signanr de ornatu mlierũ. quõ mlieres q̃drupl'r peccãt se ornãdo. Nũc videndũ erit ỗ qbusdã remedijs ꝓ superbiã i ornatu exteriori. q̃ remedia nedũ mlieribꝫ sz ⁊ viris vtilia erũt si diligẽter ea ꝓsequerentur. Voluit ei dñs deus ꝓmos nros parentes post pcm̃ ornare rebꝫ pciosis: q̃uis oia ei erãt tũc sic ⁊ nũc possibilia: sz ornauit illos ⁊ vestiuit tunicis pelliceis: vt i thẽate ỗ. ⁊ sic induit eos nob in exẽplũ hũilitatꝫ ⁊ pnie. Pro gratia Aue maria. ¶ Fec dñs deus adã ⁊ vxori sue tu/ ¶ Circa hꝫ thẽatꝫ ẽ (nicas pel. cẽ. Gen. iij. A Tunice pellicee signant mortalitatem

norandũ q̃ dñs deus fecit Ade ⁊ vxori sue tunicas pelliceas. i. ỗ pellibꝫ mortuoꝝ aialiũ: in signũ sue mortalitatꝫ. qz añ pcm̃ erãt imortales: sed statim post pcm̃ facti sũt mortales ⁊ passibiles. Et qz idigebãt regumẽto ꝓ intẽperiẽ aeris loci ad quẽ erãt ejciendi: ỗ vestimẽtũ eis fecit de pellibꝫ mortuoꝝ aialiũ: qỗ ⁊ factũ est ad eoꝝ hũiliationẽ ⁊ superbie ꝓfutationẽ i ornatu exteriori. Jõ nũc videndũ erit de remedijs ꝓtra hmõi superbiã. ¶ Est igit̃ aduertendũ q̃ sz doc/to. i diuers suis libris ⁊ opusculis multa ⁊ varia ponãt remedia ꝓ superbiã interiorẽ ⁊ exteriorẽ. cñ qz s. ser. v. vj. vij. dixi de remedijs ꝓ superbiã interiorẽ. Nũc ex doctoribꝫ aliq̃ collegi remedia ꝓtra superbiã siue ornatũ exteriorẽ: vicz infra signata B

Remedia ꝓ superbiã exteriorẽ in ornatu.
- Jnstitutio ꝑmordialis
- Irritatio diuinalis
- Exẽplatio sẽpturalis
- Jnhabitatio exilialis
- Aggrauatio siue oneratio corporalis

¶ Primũ g̃ remediũ ꝓ superbiã i vestitu siue ornatu exteriori ẽ istitutio ꝑmordial'. Nã dñs deus cũ boiem ꝓduxit ꝑciosam ei⁹ aiam: quã ad suam sil'itudinẽ ⁊ imaginẽ creauit: sub vili sacco carnis abscõdit. volẽs in ỗ ostẽdere q̃ corp⁹ qỗ est vile nõ dz ꝑciosũ regumẽtũ hẽre. sed vt i pñti tpe intẽdam⁹ reformatiõi aiaꝝ. Et ad ỗ fuit spẽal'r ꝑm⁹ aduent⁹ filij dei i mũdũ. in futuro vo vult vt fiet reformatõ corpoꝝ. ⁊ ad ỗ erit secund⁹ aduẽt⁹ ei⁹ ad iudiciũ. tũc enim resurgent corpa sctoꝝ ⁊ gl'iam suã habebũt q̃ ỗ sine gl'ia fuerũt. Ex hac etiã cã dñs deus⁹ post ꝑuaricatõz ꝑmoꝝ parẽtũ fecit eis tunicas pelliceas vbi s. nõ purpureas aut sericeas: aut alijs rebꝫ ꝑciosis ꝓtextas. Erãt enim ambo nudi Gen. ij. Et hãc nuditatẽ coguerũt post ꝑuaricatõz ⁊ sic erubescebãt. Et bñ coguerũt se nudos. i. gra dei spoliatos ꝑ pcm̃ ad qỗ seqbat erubescẽtia ⁊ iordinatus mos⁹ carnal⁹ ꝓcupie. ¶ Scõm remediũ ẽ irritatio diuinal⁹. Nã ꝑcios⁹ vestibꝫ vltra id qỗ exigit stat⁹ su⁹ se adornare: ẽ deũ irritãdo deo

honorare. Qui ei ꝑciok ſe ornat indumẽtꝫ i ſuꝑbia ⁊ abuſiõe: imaginẽ quã deꝰ fecꝫ cũ ſua ſapiẽtia/⁊ ſue ſilitudini ꝓformauit/meliorare iꝰrẽdit: ⁊ ſic ẽo iniuriã facꝫ. Si q̃ hõ timet facere irreuerẽtiã imagini brẽ ꝝgis vel chꝛi hois: cur nõ vereꝫ irreuerẽter fuare imaginẽ ſcẽ crucifixi. Uñ ẽt Innocẽ. de vili. ꝓdi. hũa. c. lxv. Cũ artificiales ſpẽs hoim ſupducik: ſiue i fucatõe colozis ſiue i apparatu veſtimẽtoꝝ: nãlis hois facies obducik: rãq̃ hois artificiũ arrẽ ſuper creDeꝰ irriꝰ arozis. Jõ deus valde irritat ꝓ ſuꝑbos. Et ꝓꝓ rat ꝓ oꝝpheras mlta mala eis cominat. Uñ Eſa. iij. ẽt narũ veꝰ ⁊ allegat Innocẽ. vbi ſ. c. lxiij. Arrẽde inqt qd ſtium. ꝺ ſuꝑfluũ ornatũ cõminꝫ deꝰ ꝓꝓhaꝝ di. Pro eo q̃ elevate ſũt filie ſion ⁊ ãbulauerũt extẽto collo: ⁊ nutibꝫ oculoꝝ ibãt: decaluabit dñs filias ſion: ⁊ crinẽ earꝝ nudabit: in illa die auferet dñs ornamẽtũ calciamẽtoꝝ: ⁊ lunulas ⁊ torques ⁊ monilia: ⁊ armillas ⁊ mitras ⁊ discriminalia. Et ſeqt. Erit ꝓ ſuaui odore feror. ⁊ ꝓ zona funiculꝰ: ⁊ ꝓ criſpãti crine calviciũ: ⁊ ꝓ faſcia pectorali ciliciũ. Et ſubiũgit Jnno. vbi ſ. Ecce iuſta reddik ꝓ culpa pena: vt i eo puniãt in q̃ peccaueꝛt: ſm illõ Sap. xj. Per q̃s peccat: ꝓ hec ⁊ torqueꝫ. Ecce quõ dñs cõminat ꝓ ꝓ phetã: q̃ ꝓ veſtiũ inani põpa ſeqt ꝛfuſio mag. Uñ Bern. i li. ſolil. c. in. Si curioſas veſtes requris ꝓ ornatu veſtiũ: ſubꝛ te ſternek tinea ⁊ opimẽtũ tuũ erũt vermes. Juſticia dei aliꝛ iudicare nõ põt niſi q̃ merenk opa nra. Qui igit plꝰ diligit mõz q̃ deũ: ſeqt diabolũ ⁊ ibit cum eo ad ſupplicia eternũ. Nec Ber. Ecce qd ſeqt ſuꝑbia in ornatu veſtimẽtoꝝ. ¶ Sz ſingl'arit̃ ẽ aduerL rẽdũ/q̃ inꝛ cetera ornamẽta ꝓpria tãgit crines: ornamẽta calciamẽtoꝝ/torq̃s/⁊ faſcia pectoralẽ. Utinã hec attẽderẽt q̃ mltiplicẽ vanitatẽ ⁊ ſuꝑbiã arrẽtãt i pilis: viri ⁊ mlieres. viri i rotis crinibꝫ ⁊ criſpatꝫ. de qbꝫ ſuꝑ ẽt ꝓpha. Erit ꝓ criſpãti crine calviciũ: ſz vbi: cerne i iferno. Ita Petrꝰ apl's repẽdit ſatis dure ſuꝑbiã mlierꝫ in ornatu crinũ cũ capillatura auri ⁊c. j. Pet.
Roſtra i iij. Quis etiã nouit dinũerare vanitatẽ ⁊ fatuicalceis. tatẽ i calceis i viris ⁊ mlieribꝫ: i longꝫ roſtrꝫ calciamẽtoꝝ: in ꝓfoꝛatiõe eoꝝ: in diuiſiõe: in corũ dimẽſiõatiõe ⁊ variatõe in colore ⁊c. Nemo dubitare debet q̃ n hmõi vãitates ⁊ roſtra arte diabolica ſint inuenta. Nõ em̃ inuenik aial in rerũ natura q̃ ſic in pede roſtꝝ habeat: ſz inueniant hũia roſtra in capite. Utinã aliqs raliũ hmõi roſtꝝ hꝫ in pede ad cogſcendũ ſuã fatuitatẽ. Qualꝫ etiã ſit fatuitas i ꝓfoꝛatiõe ſoꝛtalariũ et coꝛundẽ ſtrictura: ex q̃ pedes ledunk ⁊ iflank. q̃ libet ſane meneꝫ noſcere põt. Nõ em̃ ita ꝛſtringerenk pedes ſi eẽnt in cõpedibꝫ: ſicut q̃q̃ cõſtringunk i ſoꝛtalaribꝫ. Et certe mlti inueniunk q̃ nõ reciperẽt ꝓ pria rale guamẽ in pedibꝫ ⁊c. Quãta etiã eſt fatuitas i ſoꝛtalaribꝫ q̃rere pulcritudinẽ: q̃ ad ẽ ſũt inuenti vt maculenk: ⁊ pedes ab inq̃natiõe ſeruenk. Audiãt ⁊ mlieres ꝓphetã dicentẽ. Auferet dñs toꝛques ⁊ monilia in collo ⁊ pectoꝛe. ſed q̃d dabit' ꝓ illis i iferno? certe ſerpẽtes/bufones/⁊ vermes. q̃ coꝛ. vmis nõ moꝛiek ⁊ ignis nõ extinguek. Eſa. vlti. Sed q̃d finaliꝫ dicat ꝓpha/erit ꝓ faſcia pectoꝛali ciliciũ. O q̃le erit ẽ ciliciũ ifernale/q̃ intolerabile q̃nt̃ꝰ tũc erit ꝓ faſcia pectoꝛali dolor: q̃ntus timoꝛ: q̃ntꝰ clamoꝛ: ſentiẽt vtiq̃ ſentiẽt. nec erit finis iuxta vbũ ꝓphe i pſal. Cadẽt ſup eos carbones: in igne deijcies eos: ⁊ i miſeriis nõ ſubſiſtent. Utinã mlieres attẽderẽt cõprimẽtes vbera/q̃ntꝰ mala faciãt: q̃t malorꝝ ⁊ pectoꝝ ſint occaſio ⁊ cauſa. ſi hec vere ꝓpẽderẽt nũq̃ a doloꝛe ceſſarẽt. Et ſi dicũt. Cõſuetudo oim in hac pria eſt mlieres ſic incedere: aliꝫ rñdere ñ poſſum niſi q̃d ẽ extra de ſimõia. i. c. Nõ ſatis. q̃ rpis diuturnitas nõ minuit pcm̃ ſz auget. Et ex de ꝛſue. in. c. Cũ tãto. ẽt Bze. ſcõs. Tãto ſt̃ gũioꝛa pcã q̃nto diutiꝰ infelicẽ aiam detinent alligatã. Mala em̃ cõſuetudo nõ ẽ ꝛſuetudo ſed coꝛruptela. ẽ ꝛſue. c. fi. ⁊. c. j. li. vj. Jbi nota exẽplũ Cẽſarij de nobili mliere. ¶ Tertiũ re/D mediũ ꝓ ſuꝑbiã i ornatu exteriꝰ eſt exẽplatio ſcẽturaꝝ. Nã recitat ſaluatoꝛ Lu. xvj. q̃ diues q̃ induebaꝫ purpura ⁊ byſſo: finaliꝫ ſepultꝰ eſt in inferno. Sil'r Holofernes q̃ ſedit i canopeo qõ erat ex purpura ⁊ byſſo/auro ⁊ ſmaragdo ⁊ lapidibꝫ ꝑciosis inexẽtũ: a Judith ẽ iugulatꝰ ⁊ in canopeũ inuolutꝰ: vt ẽt Judith. x. ⁊. xiij. ca. De q̃ ẽt Nico. de lyr. ſup Judit. c. x. q̃ Holofernes ſedit i canopeo. i. i carbedra ſup quã appenſum erat canopeũ ad decoꝛẽ ſedis. Eſt aũt canopeũ q̃dã coꝛtina iferiꝰ rotũda ⁊ lata: tendẽs ſupꝰ in acutũ (Hec lyra) recte ſic fieri ſolẽt rẽExẽp toꝛia. Dina etiã filia ꝓiarche Jacob añq̃ egrederek (vt ait Joſephꝰ) vt emeret ornamẽtũ mu Ornatꝰ ẽ cã ꝺño liex ꝓuincie ⁊ ꝛgo ꝓmãſit. Cũ aũt exiret. Si/ratõis chẽ filiꝰ emoꝛ eã violẽter oppſſit. Ben. xxxiij. Et ſic ornatꝰ fuit cã ſue deflozatõis. q̃d ⁊ hodie ſepiſſime ꝓtingit. Has hiſtorias introducẽ Jnocẽ. vbi ſ. c. lxiij. De Herode etiã dr Act. xij. q̃ indutꝰ veſte alba ꝛcionabaꝫ: ⁊ pl's acclamabat voces dei ⁊ nõ hois. Et cõfeſtim pcuſſit eũ angelꝰ dñi: ⁊ pcuſſus vermibꝫ expiravit. Quia ſic ẽt i hiſtoria eccl'aſtica: veſte induebaꝫ ex auro ⁊ argẽto ⁊ lapidibꝫ ꝑciosis ꝛtexta: q̃ recepta in ſe ſolis radiũ mltiplicaret ab eo lumẽ q̃ddã q̃ tãq̃ deꝰ in alios funderet. ¶ Ecce q̃liꝫ puE niti ſũt ornãtes ſe ex ſuꝑbia. Magna etiã fatuitas ẽ auro ⁊ argẽto circũdare ſaccũ ſtercoꝝ oi feroꝛe repletũ. ẽ em̃ eſt ornare ſepulcꝝ oim̃ imũdicia plenũ. Uñ Jnno. vbi ſ. c. lxiij. Quid eſt hõ ꝑciosis ornatꝰ veſtibꝫ: niſi ſepulcꝝ foris dealbatũ: intus aũt ſpurcicia plenũ. De q̃ ſalvatoꝛ Mat. xxiij. Coꝛpꝰ em̃ ꝑcoꝛis ſm Aug. eſt anie ſepulcꝝ. Qui igit ineꝰ ſũt vani ⁊ ſuꝑbi ⁊ extra veſtibꝫ gl'oſi: ſunt vt ſepulcra feroꝛe viciꝝ pleni. ¶ Sicut narrat in hiſtoria Bar Exẽplũ laam de quodã rege q̃ in itinere habuit obuiaꝫ duos viros in veſte aterrita ⁊ ſoꝛdida ⁊ facie aꝛrenuata: qui dño pſallebãt. Rex eos vidẽs illi?

co de curru exiliuit ⁊ in eorum amplexus ruit. qđ videntes ꝓncipes multū indignati fuerūt: q̄ tantū rex respectu pauperū se hūiliauit. Et cum nullꝰ eū de hoc interrogare ꝓsumpsisset. rogauerūt fratrē eius vt q̄reret a rege causam quare talib⁹ psonis tantā exhibuisset reuerentiā. Rex aūt volens illis ostendere insipientiā suam: q̄truos arcas fieri ꝓcepit. quaꝝ duas oꝝ prime ornare ⁊ deaurare fecit. in q̄bus nihil nisi ossa mortuoꝝ posuit: q̄s aureis seris firmauit. alias duas de pice ⁊ bitumine liniuit ⁊ humilib⁹ lignis cōposuit. in q̄b⁹ ꝑciosas margaritas ⁊ vngēta optima recōdidit. q̄s funib⁹ ciliciis ligauit ⁊ clausit. Et has arcas ante magnates: vt estimarēt q̄d singule valerēt posuit. Et illi deauratas meliores esse iudicauerūt. q̄bus rex ait. Errat⁊ omnino insipiētes. oculis exterioribꝰ nō interioribꝰ iudicātes. aperi⁊ aūt deauratis ⁊ ossib⁹ patefacti⁊: ait rex. Iste est typus eoꝝ qui exteri⁹ sunt gl'iosi: intus ꝛo ferentib⁹ oneribꝰ pleni. Deinde aperi⁊ alijs ait. Iste est typus eoꝝ qui extra sūt i sordib⁹ vestib⁹ vestiti. intus ✠ rutilo bene redolētes ⁊ ✠uosi: ꝺo dilecti: mūdo despecti. q̄les fuerūt illi de q̄ꝝ veneratiōe me fecisti⁊ reprehendi. Sil'e habem⁹ in legenda ap'loꝝ Simōis ⁊ Jude. Qui cū ꝓtervilitatē vestiū dicti fuissent pannosi ⁊ ex ꝺ despecti. ostēdit Simon i vase vili aliq̄ nobilissimū thesaurū abscondi. Sed heu mō hoc modicū curat ab hominib⁹ mōi. Ubi habitu simplices despiciunt. ad domos ꝓncipū gl'iosi intromittunt ⁊ pauperes excludunt. Sicut ꝺ q̄ꝺam pꝺo narrat Innocē. vbi sup̄. ca. lxv. Qui cum i habitu ꝓfr̄ibili aulam ꝓncipis adisset ⁊ diu pulsans admissus nō fuisset. sed quoties tentasset ingredi toties cum cōtigit repelli. Ille mutauit habitū ⁊ assumpsit ornatū. tunc ad primā vocē aditus paruit venīri. Qui ad ꝓncipem accessit ⁊ pellem pallij qđ gestabat cepit venerabil'r osculari. sup quo ꝓnceps ammirās q̄d hoc esset inq̄siuit. Cui pꝺus respōdit. Honorantem me honoro: quia qđ virtus nō potuit vestis obtinuit. Et exclamat ꝙsequēter Innocē. dicēs. O vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas: plus honoris deferi⁊ vestib⁹ q̄ꝫ virtutib⁹: plus vanitati q̄ꝫ honestati ꝛc. ¶ Quartū remediū est inhabitatio exilialis: quia hic habitam⁹ in hoc mundo tanq̄ꝫ in exilio. Unde Bern. in q̄ꝺam sermone. Primū remediū ꝙtra superbiā siue habitum superbū est locus quia exilium. In isto enim mundo sumus exules ⁊ peregrini ⁊ viatores celi. Non enim habemus hic manentem ciuitatem: sed futuram inquirimus. ad Hebre. xiij. Unde Augu. de vera innocentia. Omnis qui ad supernā pertinet ciuitatem peregrinus est mūdi. ⁊ dum temporali vtitur vita. in terra viuit aliena. Sicut em̄ peregrini ⁊ viatores vestes deferūt humiles ⁊ cōes. Ita nostrū exilium mouere nos debet ad portādū hūlē habitū. sicut ꝺr Hūber. sup̄ regl'az. Et ꝺ q̄ se in ꝺ exilio ornāt vt mō placeāt: eī nō gl'iā ꝙtēnūt. q⁊ cū ne gl'ie ꝓponūt gl'iā ⁊ laudē hoim Ꝯtari⁹ ei hūt vt pulcri dicant q̄ꝫ q⁊ regnū celorū ꝙsequūt. Nec ēt laudē sp hūt quā hīc intemptūt. In arca ei ñ serata thesauꝝ suū hūt. ⁊ iso leuit illū amittūt. Unꝺ Bern. Insipiēs tu q̄ cōgregas mercēs i saccū pertusū. q̄ thesauꝝ tuum in alieno ozē ꝙstituis ignoras q⁊ arca ista non claudit nec seras habet. De exilio nostro scribit Hildebertus epⁱs cenomanen. verificatoꝝ egregius: vt allegat Uincē. in spe. hist. lib. xxvj. c. cix. inc̄ cereros ✠ sus dicēs. Heu mihi: nulla fides: nulla ꝙstantia reb⁹. Res ipe q̄d sint: mobilitate docēt. Luncta sb ancipiti pendēt mors talia casu. Et spōdent ꝓpria mobilitate fugam Quicq̄d hēs hodie: cras te fortasse reliq̄t. Aut mō dū log⁊ ōsinit cē tuū. Et p⁹ pauca sb̄iūgit. Hoc ē hic hoīs sp cū ꝛpe labi. Et sp q̄dā ꝙdicto ne mori. Res ⁊ opes ꝓstant⁊ famulāt ad horā. Et locuples mane: vesp̄e pauꝝ erit: Ita mlt⁹ ibidē metra ponit: sp ꝓmo hexametꝝ postea pentametꝝ ꝛc. ¶ Quitū remediū ē aggḡuatio siue oneratō corp̄alē. Unꝺ ꝺr Bef. scōz i medūm ē corp⁹: qz onerosū. Corp⁹ ei qđ corrūpit aggḡuat aiaz. ⁊ deꝑmit i⁹ena cogitatio sensū: aliꝰ ōr: et deꝑmit sensū mlt⁹ cogitāt. Sap̄. ix. In q̄b⁹ ✠ bis fm Hug. cardinalē postillatorē in postilla sup eodē ✠ ꝺo duo mala tangūt q̄ facit corp⁹ aīe. .s. aggrauatio affect⁹: ⁊ obscuratio intellectus. Primū malū ibi [corp⁹ qđ corrūpit]. s. corruptiōe originali p⁹ petm̄ [aggḡuat aiaz]. i. interiorē affēm aīe ad ifirma inclinādo. sic̄ gḡue trahit ꝺorsū qđ sibi ꝓiūgit. Secūz malū ē obscuratō intellect⁹: ibi [⁊ ōpmit]. i. ꝺorsū ꝓmit [sensū]. i. intellēm [mlt⁹ cogitāt] p mlt⁹ diuisū: vt iā ñ libeat cogitare vtilia. i. q̄ aū sē ⁊ q̄ retro sūt: ⁊ q̄ sup̄ sē ⁊ q̄ infra sūt. Nā retro sē pertāt aū mores: sup̄ p̄mia: infra supplicia. Hec ꝺns Hugo. vbi s. Jō ꝺr Innocen. de vili. ꝙdi. būa. ca. xix. Corp⁹ē aīe carcer. de q̄ ps. ait. Educ ꝺ car. aiaz meā. q̄ nō vult exire ꝺ corpe: ñ vult exire de carcere. nusq̄ꝫ ei in corpe q̄es ⁊ trāq̄llitas: nusq̄ꝫ pax et securitas: vbiq̄ timor ⁊ trēor: vbiq̄ labor ⁊ dolor. Et i se. c. ꝺr. Quis vnq̄ꝫ diē totā duxit i sua ꝺlectatiōe iocūda: quē i aliq̄ pte diei reat⁹ ꝙscie vl' ire⁹ ire: vl' mor⁹ ꝙcupie nō turbauit: quē liuor iuidie: vl' ardor auaricie vl' tūor superbie nō vexauit quē aliq̄ iactura: offensio vl' passio nō cōmouerit. quē deniq̄ vis⁹ vl' audit⁹ vl' act⁹ aliq̄s ñ offenderit. Hec Innocē. Et q̄d tūc dicā ꝺ innūer⁊ cogitatōib⁹ ⁊ varijs: quas hō p diē patit. ⁊ in diūsa rapit. De miseria aīe degentis in corpe ꝺr Hildebert⁹ vbi s. i spacio. vt allegat Uincē. i spe. hist. li. xxij. cap̄. cx. Et ꝺ in persona anime plangentis in corpe. Triste iugum cervice gero: grauibusq̄ carenis. Probdolor ad mortē non mortura trahor. Heu mihi q̄ꝫ docilis falli: q̄ꝫ ꝓmpta sbire. Turpia q̄ꝫ velox ad.

mea damna fui. Et ſeqr. Egrediar: ſed neſcio q. ſz neſcio qñ. Et forteſſe dies iſte ſuꝑm⁹ erit .i. vltim⁹. Et pl'a ibidē merrice ōt ō aīa. Exquo hec oīa ita ſebñt. cur tē ſupbit hō ī ſupbo ornatu: z ñ cogitat q ornat⁹ iſte tūc deficiet qñ magis eēt neč ari⁹. qñ vicz aīa vēire dēbit ad illam magnā curiā. ī q̄ congregata erit q̄ ī ira z q̄ ſb ira z q̄ ī celo ſr: i finali .ſ. iudicio. Tē viri z mulieres: q ſe aliēis plumis q̄ſi cornix: ſiue rebꝰ pulcros faciebāt: has res amittēt z turpiſſimi appebñt. Et ñ ſolū tē deficiet gl'ia ornat⁹. ſz etiaz mutabit ī ig̃miniā. Et ml'ier q pl⁹ bñt de gl'ia pl⁹ bēbit de ig̃minia: idē de viro: ſz illud Oſee. iij. Gl'iā eoꝝ ī ig̃miniā ꝓmutabo. Et Eſa. iij. Erit ꝓ ſuauī odore fetor tē. vt patz ē. B. Ecce ſic bēt̄ q̄nq; ꝼmedia ꝑ ſupbiā. dz z merito mouere oēm boiez ad deponēdū ornatū ſupbū vita chr̄i dñi. q ī mūdū ꝓmo vēiēs hūilibꝰ pānis ſuolui voluit. q̄les vxor fabri hīe potuit. z licet maria aer ſ icleméria nat⁹ fuerit. nll'a tñ ī ſcīpturꝭ ō pellibꝰ mērio fit. ꝓ ea corpa q̄ b ſupba fuerūt a dño ī finali iudicio ñ ornabūt. Unde Ber. Nūc cant: nūc rideāt q corpa ſua pellibꝰ murriū z ſtercoribꝰ vermiū infōmāt. q cū dñs ad iudicādū venerit: ñ reformabit niſi q̄ abiectōnis z hūilitat̄ ſuenerit. quē expectam⁹ remuneratorē ieſū chr̄m dñm nr̄m Amen

De ſupbia in rebꝰ exterioribꝰ Sermo. XXVII.

Nolite extollere ī altū cornu vr̄m: nolite loq adūſ⁹ deū iniq̄tatē. ꝑſ. lxxiij. ¶ In p̄cedēti ꝼmone audiſt̄: q̄ntū de⁹ offendit ꝑ ſupbiā ī ornatu exteriori: quē ſupbi ſuis adhibēt corꝑibꝰ. Et ibiō q̄nq; remedia ꝙ hmōi ſupbiā: boi diligēt̄ cogitāda z vtilia. Sz q; ſupbia ñ ſolū ꝓmittit ī corde/vl' ī ore/aut ornatu corꝑis exteriori. ſed ēt in alīs rebꝰ exterioribꝰ. q̄bꝰ hō vtit ad ſui oñratōez vicz ī familia/ī eqs/ī edificijs. z ſic ō alijs. Jō ō tr̄i ſupbia ī b ꝼmōe dicere intēdo. Talit̄ ei ſupbiēres arguit ꝓpha ī ꝟbis p̄missis: di. Nolite extollere ī altū tē. pſ. lxxiij. Pro gra Aue ma.

¶ Nolite extollere ī altū cornu vr̄m vbi ſ.

¶ Circa p̄missa tbēat̄ ꝟba ē notāda: q ꝑ ea repbendūt oēs ſupbi. cū ōt ꝓpha [Nolite extollere ī altū] .i. ꝑ ſupbiā [cornu vr̄m] ꝙ deū a q̄ eſt̄ ꝓdicit [nolite loq adūſus deū iniq̄tatē] ac ſi ſit auxiliator vr̄i ī ſupbia z pcīs vīis. Et cām ſbdit [q; nec ab oriēte/ nec ab occidēte/ nec a deſt̄ mōtibꝰ] ſuple ōs abeſt [q̄m ōs iudex ē] q. d. ōs vbiq; p̄ns ē q ē iuſt⁹ iudex. cui⁹ iudiciū ñ poteſt̄ effugere ꝑ ſupbiā viam. ſiue ſit̄ ī oriente ſiue ī occidēte/ſiue ī mōtibꝰ ēt altiſſimis ſtra z domos habeat̄. Et ſbūgit ꝓpha [hunc] .ſ. ſupbū [hūiliat] ī futura vita: z q̄nq; b ī mōo [z hūc] .ſ. hūilē [exaltat] ml'iplicādo ei ꝟtutes: z rādē eū ī gl'ia coronādo [q; calix ī manu dñi] Calix. i. diſpēſatio diuī iudicij: ī q̄ ꝓpinat vniq; ꝑ merito ſuo ſiē ꝓpinat ō calice. Calix vini meri. i. ī q̄ ꝓpinat vinū mer. i. vita cēna. plenus mixto. i. pēa q̄ poranꝭ mali. vtrūq; ei cōcurrit ī diuīo iudicio. Et ſeqr [Et iclinabit ex b ī b: vez tñ fex ei⁹ ñ ē exinanita: bibēt ex eo oēs pctōres r̄e] .q. d. De⁹ iclīabit p̄dictū calicē ex b ī b: q; ꝑ illū calicē: z bōis bona: z malis mala ꝓpinat. vez tñ fund⁹ calicis ī q̄ ſūt feces ñ ē euacuat⁹. q; ſp remāet ī deo t⁹ ad puniendū pctōres. Et null⁹ q̄ntūcūq; alt⁹ ꝑ ſupbiā pōt ef fugere penas ei⁹. nā ille calix penaꝝ ē ita plen⁹: q ex eo bibēt oēs pctōres r̄e. Et ī ēcnū ñ euacuabit. B

¶ Quia igit̄ ī p̄cedētibꝰ ꝼmōibꝰ (cuabit̄ tē. vīsū ē de ml'tiplici ſupbia interiori z exteriori. Nunc ꝙñr videndū erit de triplici vanitate et ſupbia boīm. ī q̄ deū ml'tipliciē pl'es offendūt. z aliq; vix aut nūq̄ de b ꝓterunt

Superbia
- In exceſſu equoꝝ
- In ſupfluitate familie ſiue famuloꝝ
- In exceſſu edificioꝝ

¶ Prio ei ꝓrigit boiez ſupbire ī eqs excedēdo ī numero aut ml'titudīe ſine neč̄itate. Quia ſi ml'titudo eqꝝ ñ neč̄aria ꝓhibita eſt regi ī lege: qui baber pl'm ſibi ſubiectū defendere. ꝓ eis bellare: iſulē aduerſarioꝝ repmere z ſic ō alijs a fortiori ō alijs ꝓhibitū ē: qui ad ſil'ia nō ſunt aſtricti. Unde Deut. xvij. ōt. Cū rex fuerit ꝓſtitut⁹ ñ ml'tiplicabit ſibi eqs. ſ. ad iacrāriā z pompe oñſionē. ſz tm̄ ad ſui ſtat⁹ decentiā et regni defenſionē: vt exponit Ni. de lx. In q̄ repbendūtur ſecl'ares z ſpūales: q̄ abſq; neč̄itate būt ml'titudinē eqꝝ. q̄bꝰ ml'tra iutilit̄ exponūt. q̄ pauꝑibꝰ erogare ōberēt. Suo mō ml'ti ſr̄ q magnā vanitatē z ſupbiā ꝓmittūt ī ornatu z pamenes eqꝝ. q̄ñq; auro z argēto. Et cbz clamāt ī ſuis pauꝑibꝰ nudis z famelicis audīr̄ nolūt. Sūt z ētij excedēres ī eqtatiōe ſiue ī currib⁹ ſine neč̄itate. vicz q ꝑ ſoli⁹ pompe oñſiōe eqs aſcēdunt: nec pedeſtres ad eccl'iā ire volūt. ēt p vnā ciuitat̄ plateā: ſz ī eqs: currib⁹ aut vehicul' vīri et ml'ieres. ō q̄bꝰ bñ ait pñs. Pedes bñt z ñ ambulabūt tē. Et dixi notanꝭ ſine neč̄itate: ſec⁹ ſi aderit neč̄itas. O de⁹ oīporēs q̄s tē ꝑt dinumerare eos: q faſtū ſupbie exercēt ī eqs: ī frenis: z ſellis: ī calcaribꝰ z ſtrepis. Tales de ſudoribꝰ pauꝑez viuūt: z pauꝑibꝰ nihil tribuūt nec eos defendūt. Et vtinā illos ſuis laboribꝰ ñ ſpoliarēt. Quot ſr̄ ēt tales qui ml'tꝭ pauꝑibꝰ ꝑ ſuis laboribꝰ debitores exiſtūt: z eis ſatisfacere differūt aut nolūt. Tales pauꝑes vt ōt Ber. ī q̄dam epla ad henricū ſenonen. ep̄m. Et ī floꝛ. lib. iij. c. xvij. cōquerūt coram ōo z corde. q; ſua ñ audēt poſtulare aptē. q̄bꝰ ꝑ ſue vite neč̄itate bñ poti⁹ ſupplicare. ſz ī futuro iudicio: ſtante ꝓ eis pr̄e oꝛpbanoꝝ z iudice viduaꝝ. ſtabūt ī magna ꝑſtātia adūſ⁹ eos q ſe anguſtiauerūt. z q ab ſtulerūt labores eoꝝ. Et audiet̄ vox iudicis: q̄ diu ñ feciſtis vni ex minimis meis mihi ñ feciſtis

ſupfluitas eqꝝ

Hec Bern̄. Tales g̃ sic supbientes i mlitudie
L eq̃x i eozũdē ornatu: aut eqratiõe: deberēt attē
dere. Q̃ chīs rex regū dñs celi z terre: pnceps
dñantiū: nũq̃ legit eqrasse: sz cm̄ sel' cū iret ad
mozē asinasse. in signū q̃ ml'ti eqrādo tendūt
ad eternū mortis interitū. Et Lbryf. sup illo
Matth. xxj. Ecce rex tu⁹ venit tibi māsuet⁹ se
dens sup asinā zc. dic i ope ipfecto omel'. xxxj.
Nõ sedit dñs in curru aureo pciosa purpura
fulgēs. nec ascēdit sup feruidū equū discordie
z liz amarozē. sz sedit sup asinā aial māsuetū.
Exēplū De hr refert Uicē. i spe. histo. li. xxiiij. c. xij. exm̄
q̃ dū heracl⁹ imperator filiū cosdre regis psarū
cū suo exercitu sibi sbiugauit: z pez i turri ar
gētea: credere nolentē interfec. tūc prē crucis p
helenā i hierlz dimissaz: quā cosdre absturat: ut
reducere i hierlm voluit. Et dū vēiret ad mon
tē oliueti. Et intrare vellet p portā quā dñs in
die palmaz ītrauit: iudeⁱ ipialibz idumēis: et
diademate: lapides pozte dēscēderūt z clausefe
se inuicē: ac si esset vn⁹ paries. de q̃ oēs mira
ti z ysternati: i celū respicientes viderūt crucem
flameo fulgore splendescere. Angel⁹ q̃z accepit
illō mānibz z stetit sup portā: z ait. qm̄ rex celoz
passiōez suā cōpletur⁹ ītrauit p hāc portaz: nō
purpura aut diademate oznat⁹ ītrauit: nc̄ i eq̃
potēte sz in hūili asello. cultoribz suis exhibēs
exm̄ hūilitatē. q̃ dicto ag̃el⁹ i celū reascēdit. tūc
imperator purpura z diademate depositā: discal
ciat⁹ z zona linea pcinct⁹: crucē i manu tenēs:
pedes iuit: flēs z oc'los i celū erigēs. Et cum sic
hūlit' ad portā appropinq̃ret. Ecce subito po
rta se aperit: z omnib⁹ libez pbuit introitū. Et
odor suauissim⁹: q̃ de regno ps̄ax p longā di
stantiā hierosolymis fuerat illapsus eo tpe q̃
crux p heraclīū ō turri cosdre fuit recepta redi
it. z dulcit pectora oīm ifudit z recreauit. Ecce
supbia eq̃x ē ꝓpra. Nullibi etiā legit vginē
mariā natā reginā i curru ad tēplū hierlm ve
xisse. q̃uis p ml'ta miliaria ter i anno illuc ve
nerit: sz pedes iuit. z puer iesū. xij. annoz secū
cunctē habuit. imo post tpis purificatōis. xl. die
rū pedes iuit i tēplū p magnā distantiā secū de
ferēs puer Jesum. vt ptz Lu. ij. Sic g̃ patz de
supbia in eqs q̃mō ꝓtingat peccare. ¶ Secdo
D supfluitas familie aliq̃ supbitūr in supfluitate familie: siue famu
lor aut famulaz sine necessitate. Un̄ familia
supflua est reprehensibil' ꝓter plura. vicz ꝓter
locutionē. z verboz scurrilitatē. z mor disso
lutionē. p omnib⁹ em̄ illis habet rudē q̃ntuz
in se est dñs p seruis suis z ancillis. siue dña.
sicut ostēdit Aug. in q̃daz epl'a ad q̃ndā comi
tē. in q̃ sibi describit. quō p omnib⁹ q̃ in domo
sua sūt eū oporteat reddere deo rōnez a maiore
vsq̃ ad minimū. Si g̃ tamstrictā rōnē q̃s ob
ligat reddere deo p familia sua. z tutius est sibi
habere familiā paucam z modestam. quā faci
lius regere possit q̃ multā. Quilibz em̄ dñs
aut dña obligat bonuz exemplū pbere familie
sue. qz cōiter familia seq̃t mores dñi aut dñe:
fm illō Eccī. x. Qual' ē rector ciuit⁹ tal'es z habi
tātes i ea. Et ꝓma ad Lor. xv. ōr apl's. Qualis
terren⁹: tal'es terreni. qualis celestis tales et cę
lestes. q. d. Si pr̄familias ē terren⁹ z sine ōr ri
more: sic z familia ei⁹. si vo celest⁹ z i ōr rimore
sic z familia ei⁹. Hoc ei docet nā: qz in oi aiali
mēbza sequūt caput. qz capite languescēte faci
li⁹ mēbza corpis inficiunt. vj. q. j. sr̄ pl'imi. i. §.
vez. Et c. se. ex merito. Et q̃ inferr: q̃ bōe vite
bz ee q̃ bz alicui familie pesse. qz fm Virgi. Re
gis ad exēplar tot⁹ depigit orbis. Un̄ sic ptz p
decursū librozz regū. cōit' qn̄ reges fuerūt mali
tūc pp'l's fuit mal⁹. Et ecōtra: qn̄ rex fuit bon⁹
tūc pp'l's fuit bon⁹. Et iō bn̄ ōr Eccs. x. Beata
ra cui⁹ rex ē nobil'. s. nobilitate mor z ꝓtutū.
Sz ꝓh dolor modernis tpib⁹ nr̄e displiceāt ali
qb⁹ fuit modesti: verecūdi z rarioq: et placent
lenões: vbo turpes z īmūdi. z q̃ sr̄ fm̄oe inboe
stiores sr̄ tl'ib⁹ dñis dilectiores. Ea qz silitudo silitudo
ē rō dilectiōis. qz g̃ sūt eis i mozū pritate sil'es: causat di
iō magz dilecti. vt ita verifi ceat illō Esa. xliij. Si lectionē
cut pp'l's sic z sacerdos. z sic fuus sic z dñs ei⁹.
sic ancilla sic dña ei⁹. Et q̃re b'ceterē qz fz ꝓbaz
i pn̄s. L ū sero sctūs eris: z cū puerso puerteris.
Et qz dñi z dñe libenr audiūt inbōestatē vboz
iō bn̄e cōe mendacii i ore oīm fuoz suoz z fa
mulaz. fm illō Prouer. xxix. Qui libēr audit
vba mēdacii: oēs ministros bz ipios. qz fz iudicē
pp'l sic z ministri ei⁹. Eccī. x. Ecce ex pmissis patz
quō supflua familia ē reprehensibil'. ꝓpr̄ curā et
sollicitudinē ad regēdū eā. Un̄ apl's. j. ad Ti
mo. v. Qui suoz z maxie domesticoz curā nō
habet: fidē negauit z ē infideli deteriorē. i. graui
us peccat q̃z pagan⁹ aut infidel' q̃ fidē chr̄i non
bz. Si g̃ sic peccat q̃ ñ habet curā bonā sue fa
milie: q̃nto ampli⁹ peccat q̃ expompa z supbia
tenet familiā supfluā: z ñ solū eā nō regit vt de
bz. sz vbo z ope scandalizat. Sic g̃ ptzscz mē
brū ō supbia rōe familie. ¶ Tertio aliq̃ supbi E
unt i excessu edificioz. ¶ Pro q̃ notādū q̃ ex
cessus edificioz ē reprehēsibil' ꝓpr̄ pl'a.

Edificioz excessus est culpabilis
- Propr̄ oppssionē pau perum (tarē
- Propr̄ superbiā z vani
- Propr̄ picturas idecen tes

¶ Pro edificioz excess⁹ ē culpabil' ꝓpr̄ oppssi Excess⁹
onē paupez. q̃ sepe cogūt z guanr i hmōi edi edificioz
ficijs: vt labores q̃s p victu z necitate sui z su rū
ozū ipēdere ōberēt. tl'ib⁹ sūptuosis z ñ necarijs
edificijs ipendāt. Bzauanr ēt paupes z miseri
hmōi edificijs i b: q̃ bona supflua q̃ ex prece
pto chr̄i deberēt dari i el'ymas paupez. sz illud
Lu. xj. Nō supest date el'ymā zc. puertūr ad su
pfluas z nō necarias structuras. Si g̃ regib⁹
z pncipib⁹ indecēs est de angarijs paupez sibi
facere nimis sumptuosas domos: ml'to ampli
us indecēs z indebitū b ē miozib⁹ spūalib⁹ z se
cl'aribz: q̃b⁹ illō ex coz statu minie ꝓuēit. ꝓpr̄ea
maledicūt el'es a ō q̃ sic absq̃ necitate nimis

sūptuosa faciūt edificia in grauamen pauperū vt ē. Unde Hiere. xxij. Ue q̄ edificat domū sa edificia sua ī iustitia: z cenacla sua ñ ī iudicio: amicū cia ꝓximi sui opp̄met frustra: z mercedē ñ tribuet ei. q̄ ōr. entes ma. Edificabo mihi domū latā z cenacla spaciosa ledicunt. ꝛc. Qui ei sic edificāt: domū ñ manufactā ī cel' negligūt: z eā mortē ñ excludūt firmitate suarū domoꝝ. sed porti⁹ ex auctoritate p̄missa vel eē ne maledictōis incurrūt. vt oñdit Hugo de clau. aīe li. j. c. j. Ampla inq̄t palacia sibi reges fabricāt. sz dom⁹ illoꝝ sepulcra eoꝝ ferūnt: turres firmas ī sūmis mōtib⁹ locāt z muros/cinguntmōres/ ñ suis sz pauper mālib⁹ trāsferet/ circūducti⁹q; solo impio fluminib⁹/ excludūt hostiū vires. nihil tñ hoꝝ morti ꝓtradicere p̄t. Hec Hugo. Si igit ē p̄cm de pauperū angarijs edificare z ꝛ hostes ꝓ defensiōe reipublice. mlto forti⁹ p̄cm erit illis sumptuosas structuras facere ī ciuitatib⁹ vl' ex q̄ nō sē ꝓ defensiōe reipublice siue ꝛ hostiū icursionē. Utinā b atrēderēt spūales z seclares/ q̄ domos sibi p̄ciosas sine necitate z vltra sui stat⁹ decentiā construūt: z se ml'tis valuis ferratis z seris obfirmāt. q̄b⁹ pauperes q̄b⁹ succurrere deberēt crudeliē depellūt z excludūt. q̄d tandē ill' eueniet: ei/ mēdū erit eis cuēire illō euāgelicū vbū Mat. xxv. clamātib⁹ z pulsantib⁹. Dñe dñe api nob. Et rñdebit illis. Amen dico vob: nescio vos: q̄ bus itaq; clausa erit ianua regni celestis/ ꝓ eo q̄ ianuas suas claudi fecerūt. z pauprib⁹ ingressū ad eos ñ admiserūt. Jō ibidē ōr saluator. Uigilate itaq; z orate. q̄ nescit⁹ diē neq; horam.

F ¶ Scō excessus edificioꝝ ē culpabil' ꝓp̄ superbiā z vanitatē. Nā q̄dā ī locis securis⁹ siue ī loco securitat⁹ sibi eleuāt muros de lapidib⁹ sectis z q̄dratis. alij āt decorē z oñatione q̄rūt ī fenestris. alij palacijs amplis sine necitate. Et cuz sint ex simplici genere ꝓcreati/ clypeos q̄q; et arma sibi fingūt ī murꝭ z ad ex̄ ponūt. z sic eos q̄ ipos genuer̄t spernūt: q̄d sūma puersitas et ingratitudo ē mētis. Et inueniūt el'es tā in statu spūaliū q̄ secl'ariū. El'es sic muroꝝ altitudie hic se eleuāt ī altū ex superbia: ita nūc edificāt vñ ō alto ruāt ī imū ī iferno: ꝛ illō ꝓuō. xvij. Qui altā fac domū suā q̄rit ruinā. Uō ex ponēs ad ꝓpositū dñs Hugo cardinal' ī postilla ad lr̄am inq̄t. Qui altra z magna edificia cōstruit de pecūia male adq̄sita: vl' de p̄monio crucifixi z supbie cā: q̄rit ruinā. i. fac vñ ruat ī Exēplū infernū. Q ei ex altitudie edificioꝝ mēs elata ruat ad decriora hēm⁹ exp̄ssū signū ī Nabuchodonosoꝛ Dañ. iiij. q̄ se iactādo ait. Nonne hec ē babylon ciuitas mag̃ quā edificaui in domū regni ī roboꝛe fortitudis mee: z ī gl'ia fortitudis decoꝛ mei. Et cū adhuc ſmo cēt ī oꝛe regis: voꝛ de celo ruit. Tibi ōr Nabuchodonosoꝛ. Regnū tuū trāsibit a te. et ab hoib⁹ eiciēt te: z cū bestijs z feꝛ erit bitatō tua. fenū q̄si bos comedes ꝛc. Nō tñ ē credēdū q̄ foꝛet bos: ꝛ q̄ vidēbat ei q̄ eēt bos ī pte anteriori: z leo a pte posteriori: vt exponit Beꝛ. sup Missus ē homo. penl'. ¶ Tertio excessus edificioꝝ ē culpabil' ꝓ p̄ picturas idecētes vt q̄n depigūt chozee puellaꝝ imagines lasciue z nude: z alie lasciuo more ꝓducte. ex q̄b⁹ aspiciētes puocāt ad cogitatōnes luxuriosas z delectatōes. ad memoriā p̄teritoꝝ maloꝝ suoꝝ: z q̄nq; ad malas taliū pcōrū volūtates z occasiōes. Et sic pulcꝛ coloribus vestiūt pietes. z in plateis nudi z famelici clamāt pauperes. Et vtinā ñ q̄nq; adhuc mai⁹ malū fierꝛ/ dū spoliant z q̄uant pauperes: vt vestiātur lig̃ z lapides. Cōtra t'les loq̄t Hieremias ꝓpha Hiere. xxij. di. Ue ēqt q̄ edificāt domū latā: z depigūt eā sinopide. i. rubeo colore. Utinā attēderēt pictoꝛes z alli q̄ hmōi faciūt depingi imagines turpes: q̄rta ex his sepe mala ꝓueniunt: z do ō his rōnē reddēt. Nō ei solū digni sē morte q̄ ea faciūt: sz z q̄ facientib⁹ ꝓsentiūt: ad Roñ. j. Sz heu pauci de his sibi ꝓsciam foꝛmāt. z rarissime de ill' ꝓfitent: nec p̄ p̄cis repurāt. q̄ tñ rādē cū libri ꝓsciaꝝ apti erūt ī iudicio: vt di Dañ. vij. coꝛā toto mōdo. hec z alia p̄cā q̄ h cogīscere noluer̄t: publice cogīscere z detestari cogent⁹ ī tꝛal' eoꝝ detestatō tē ñ erit ad salutē ꝛc. 6

¶ Sz di. q̄s. Exq̄ sic ꝓtigit peccare ī edificijs: vt p̄missū ē: q̄b⁹ tñ remedijs z cauē hō retrahi dz ab hmōi excessu ī edificijs: Rñr dicit⁹ q̄ sē q̄rtuoꝛ cāe siue remedia q̄ ab hmōi dñt quēlibet retrahere: vicz

Remedia ꝓ excessū ī structurz bitationū

- Multiplex maledictio ī sēpturis sactis
- Exēpla p̄m ārtiqꝝ: chr̄i dñi z gentiliū
- Peregrinatio ī hui⁹ mōi exilio edificantiū
- Facultas multiplex sic sūptuose ꝓstruentiū

¶ Primū remediū ꝓ superfluas siue excessiuas structuras ꝛc. ē multiplex maledictio ī sēpturis sacrz. Unde Esa. v. ōr. Ue q̄ ꝓiūgitis domū ad domū: z agꝝ agro copulatis vsq; ad t̄minū loci. nūq̄d bitabitz vos soli ī medio tre. Item Hiere. xxij. Ue q̄ ōr/ edificabo mihi domū latā z cenacula spaciosa. Sz q̄re ve'cerete q̄ t'lis ī iferno erit loc⁹ angustissim⁹: cōpressis isil' dānatoꝝ coꝛpib⁹: ꝛ illō p̄s. Sic ouez ī iferno positi sē morte depascet eos. Quāta ēt ill' vēter maledictō: oñdit saluator Mat. xxv. di. Uospes erā z ñ collegistz me ꝛc. q̄ntus latas habueritz z amplas domos. Et seq̄t. Ite a me maledicti ī ignē eternū ꝛc. ¶ Scōz remediū ē exēpla chr̄i dñi/ antiq̄ꝝ patꝝ/ z gētiliū. Uñ chr̄s dñs ī sua ntitate ꝓ domo hūit diūsoriū q̄s erat cāe hospitiū pauperū z ī morte alienū sepulcrū. nec p totā vitā suā locū habuit sibi ꝓpriū: sm q̄ ipe conq̄rit Matt. viij. di. Uulpes foueas hñt z volucres celi nidos: filius aut̄ hominis nō hz vbi caput suū reclinet. Ubi ōr Beꝛ. Intolerabilis ipudentie ē vt vbi exianiunt se maiestas: ibi ītimis irrumescat. Ad idē valēt exēpla sctoꝝ p̄m q̄ ī tabernaculi

siue casulis habitauerūt. Nam ad humilia hospitia dñs descendit: et angeli declinārunt: et incolas eorum visitārunt: et altas domos trānsiluērunt et dimiserūt. Unde legit Beñ. xviij. q abraā in valle mābre sedēti in ostio tabnaculi ipso feruore diei: apparuerūt tres viri quos hospitio recepit et vnū adorauit. q: fuerūt angeli apparētes in psona dei: q ē trinus in suba et vnus in cēntia. Ecce qlis fuit dominus ipse Abraā: vicz tugurium siue tabnaculū. In paupere igit et humili tugurio deus meruit recipi hospitio. q domū hūlez sua gra exaltat et elevat. Unde bñ tāgit apls ad Heb. xj. di. Fide abraā demorat ē in tra promissiōis tanq̄ in aliena in casulis habitādo cū Isaac et Jacob coheredibus repromissiōis eiusdē. expectabat ei fundamēta habentē ciuitatē/cuius artifex et cōditor deus. Hec apls vbi s. Ecce Abraā quātus erat diues et potens habitabat in casul': vt dignus fieret habitatiōe gl'iosa in celis. ¶ Sic Paulus primus eremita visitatus a bto Antonio qsiuit an adhuc chīana religio ritus gentiū in edificijs supfluos imitaret. et audito q sic: flens deplānxit boies tāte vanitati deditos. cū chīiani attendere deberēt verbum apl'i dicentis. Nō habemus hic manentē ciuitatē: sz futurā inquirimus. ad Heb. xiij. Exēpla etiā illius habemus in multis scriptis. Unus s. Alexius. dimittēs magna edificia pncipū romanū decentia. in domo pris sub gradu annis. xvij. vt pauper pegrinus q̄eret. Sctā Helisabet post mortē mariti sepe in tugurio in stabulo porcorum et tādē in hospitali pauperum pmanebat. castra et alta regalia edificia spernēs. Sctā etiā Runigūdis: cuius hodie festū est post mortē Henrici imperatoris spōsi sui ad religionē se conuertit. magis eligēs deo seruire in monasterio qs in impiali edificio. imo cū in extremis laboraret et in cilicio iaceret. interrim nō vt sororī sed tanq̄ imperatrici exeqe parabant et aureis pannis ferebant disponebat. cui illa bene psiderās ait. His ornatibus sponso mortali iuncta sum. his vo. i. humilibus celesti iungar sponso. Nuda egressa sum de vtero mris: nuda reuertar: vilibus carnē inuoluite tē. Quida etiā anchorā habitabāt in cauernis petrarum. alij in pcauitatibus arborum. Legit etiā de quodā eremita q habebat hospitiū ad modū sepulcri sui. quē cū impator interrogasset: cur hospitium suū cōmensurasset corpori suo. rndit: sufficit hoc homini moriturō. sic puenit sepulcrū: et addidit: melius pfecit de tugurio in celū qs de palatio. Ad idē debēt nos mouere exēpla gentiliū. Nā apud antiquos cū fm poetas aureum fuit seculū absque omni dolo et fraude liberum/iustitia et iure naturali pditū: fuit valde humile edificiū. Nā Romulus dñs et fundator romane vrbis in parua habitabat casa. et periti vrbis senatores romani fuerūt ouium pastores: vt die Ouid. j. fastorum.

¶ Tertiū remediū est peregrinatio i huius mundi exilio. Summus enim i bono statores pegrinō diu pmāsuri. et ideo nō debemus ee solliciti de domibus curiosis. sz tm̄ de necessarijs. Unde legit de bto Bek. q fleuit qñ rugurium pastorum aspexit calamo tecta/ casul' cistercien. pstinus fil'ia: q tūc ici piebāt habitare in magnis edificijs. Jō de Sene. de bñficijs li. iij. c. ij. Uirtus nō elegit celsū nec domū: nudo hoīe pcēta ē. nec sollicitanda vtuosis facere famosos p pulcras et sumptuosas domos: sz popa vtutū potius studētes vt qrat ab alijs vbi habitēt: qs q ipis igtis domo ispecta ab alijs qrat q i domo illa sit tē. ¶ Quartū remediū ē vt sic excessiue expēsas faciētes in structu endis edificijs attendāt pria cum facultate edificandi multiplicē. Prio i eo q cū vita hoīs breuior nūc sit qs ātiqua: ipi tm̄ magis supfluas domos volūt hīe qs ātiq̄ habuerūt. Nā ipi fz Hiero. sic edificāt qsi sp sint victuri. sic āt comedūt et bibūt qi cras moriturī: dicētes Comedamus et bibamus cras enim moriemur. ¶ Scdo apparet cum facultas i eo q pulcra stabulū vicz habitaculū corpis volūt hīe: dō domo vo pscie: i q̄ deus hic at nihil curāt. Nā pulcras domos edificāt i via: cū potius pulcras sibi edificare deberēt i pria. Ipi domos edificāt qs sciūt ex necitate rui opteret: fz illd Mat. xxiiij. Amē dico vob ñ relinq̄t lapis sup lapidē q ñ destruat. Et Amos. iij. scptū ē. Percutiā domū hyemalē cū domo estiua: et pibūt eburnee domus: et dissipabūt edes multe dñs. ¶ Tertio apparet cum facultas i eo q hō structure erūt eis i finali iudicio i dānatiōe et quamē cum accusabūt ei dñm deum post deū: fz illd Abac. ij. Lapis de pariete clamabit: et lignū qs inter ūcturas edificiorum ē rndebit. Rogem⁹ g deū vt auferat a nob oēm supbiā et iactantiā interiorē et exteriorē rex tpalium: qtus h humiliati deo adiuuāre in futura pria exaltemur: pcū q hūlitatē docuit et oñdit vbo et exēplo chīz Jesum i secla bñdictū Amen.

¶ De Inuidia Sermo. xxviii.

Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarum. imitant at illū q sūt ex pte illius Sap. ij. ¶ In pcedētibus sermonibus audistis de vicio supbie/qd ē iniciū et origo oīs malorum. Tādē de vana gl'ia q ē fz Bre. xxvij mor. pma filia supbie. Et de septē filiabus vane gl'ie: vicz Jactātia/iobedia/hypocrisi/ptētiōe/ pinacia/discordia et nouitatū pūptō. Et post ea pla d supbia exteriori i vestitu/i familia/ in eqs et alijs rebus. et finalit de edificijs quō p illa origit supbire. q et sint fmedia ꝯ hmōi. Nec ñr videdū erit d scda filia supbie vicz Inuidia: q sil' ē vicium capitale: et d eius mal'. Unde sic supbia ē initium et origo oīs mali: ita inuidia ē cā oīs malorum pcorum et aliorum qnqz cōmisert/cōmittūt aut cōmittēt hoīes. qd bñ oñdit spūssctus in vbis thēat' di. Inuidia diaboli tē. q. d. p qs diabolus p suū casū vidit hoīes ad vitā etnā creatos et locum suū de quo cecidit percepturos: inuidit homini et sic eum ad peccandū tentauit et in peccatū duxit. vt sic morte incurrerent aie et cor

porſ a q̄ ſimunis erat. ſic̄ ptz Gen. iij. Et b̄ deſcribit Sapiēs i ꝓbis theatr̄ dī. Inuidia diaboli mors introiuit i orbē terraꝝ ꝛc. vbi g̈. Pro gl'a Aue maria. ¶ Inuidia diaboli mors introiuit

A ¶ Circa hec ꝓba theatr̄ ē notādū (ꝛc. vbi g̈.

Duplex q̄ duplex ē mors q̄ introiuit i orbē terraꝝ. i. i būa mors ſcz nū gen⁹ p̄ inuidiā: vicz corpis z anīe. Mors cīm corpis et corpal' p inuidiā introuit i gen⁹ būanū: qz inuidia fuit cā q̄re diabol⁹ p̄m hoīem ſēcauit ad peccā dū z i pen̄ deiec̄: vt g̈. Per b̄ aī q̄ p̄mi p̄entes nr̄i peccauer̄ trāſgrediēdo p̄ceptū dī: i ſcu ei bi veteri icidēr̄ i mortē: qz mortui ſr̄. z p⁹ illos oīs bōvitūes mozik. Et nō ſi ñ peccaſſent p̄mi p̄entes vitā fuiſſēt i celō p⁹ aliq̄d rp̄s pduci: z tota posteritas eoꝝ: ſic̄ declarat mḡr ſnīaꝝ li. ij. di. xix. z doc. ibid. Hec aīt mors corpalis notat cū dr [mors introiuit i orbem terraꝝ] Scōa eſt mors aie q̄ dr mors ſpūal': q̄ aia pdit vitā gr̄e: z tādē icidit i mortē ēnā. Et hec notat cū dicit Limitāt aīt illū q̄ ſr̄ ex pre illi⁹] z ſic mors ſcōe cā ē imitatio diaboli i peccādo. Vñ q̄ ñ peccant ñ ſr̄ obnoxij mort̄ ſcōe. z hec ē iterio ꝓbꝫ the maſ. Quō aīt inuidia ſiue p inuidiā mors introiuit i būanū gen⁹: laci⁹ decimiat mḡr di. xxj. ſn'a rū. Uidēda ḡ ſr̄ duo circa inuidiā i pn̄i ſmōe.

De inuidia
- Quid ſit inuidia
- Quomō ab aīs deſcribat ſiue depīgat

B ¶ Circa p̄mū ē notādū ꝼz docr. cōit̄ q̄ inuidia ē dolor ſiue triſticia de bono alt̄ius: put illō bonū diminuit gl'ā quā q̄s appetit z cui conat̄ p̄ferri Vñ ſi aliq̄s rātū diſtat ab alēo loco/rpe/ vl' dignitate: ita q̄ ei p̄ferri vl' eq̄ri ñ ſtudeat nec conet ad talē inuidia ñ habeb̄: ſic̄ plebs ñ inuidet regi vl' iparoꝝ aut p̄cipi: nec ruſtic⁹ aut ſimplex cleric⁹ pape. Si ꝓ iferiora a ſupiore paꝝ deficiat: z ei adeq̄ri vl' eū ſupare ñ poſſit. r̄ de excel'ſu alt̄ius inuidet z triſtat. Et ide eſt q̄ cōit̄ q̄ꝝuor gña boīm pl⁹ alijs inuidere ſolēt: vicz vt ifra.

Inuidoꝝ q̄ꝝuor genera
- Honoꝝ amatores
- Bonoꝝ ꝓſuprores
- Puſillanimes
- Senes

¶ P̄rio honoꝝ amatores inuidēt his q̄ i bono re eos excedūt. z qz eis ſe eq̄re ñ p̄nt: neq; p̄ferri vt vellēt: nō triſtāt de eoꝝ exceſſu i gl'ia z bonore. ¶ Scōo inuidēt alijs bonoꝝ ꝓſuprores. Nā q̄ mlt̄a expēdēr̄ ad aliq̄d ꝓſeq̄ndū: inuidēt his q̄ pauis expēſis illō ſr̄ aſſecuti. Sic̄ ſepe q̄s magnis laboribꝫ adq̄rit victū ſuū: z alt̄ ſine labore domi manēs res ꝑcio cōparat: z rātū vl' pl⁹ lucrat. ſic aliq̄ ſepe laborāt mlt̄ū p̄ officijs/beneficijs z dignitatibꝫ: z vix aſſequūt. alij ꝓ nihil p bis laborāt z ea pcipiūt ꝛc. ¶ Tertio inuidēt alijs puſillanimes. qz oīa reputāt mag̈: et q̄cq̄d bōi alicui accidat reputāt ſe ī mag̈ cē ſuperos. Jō dr canon ꝓcilij lacri: vt hī de pe. diſ. ij. Sic̄s ſcl'. q̄ inuidia pſeueras hz radicē i interioribꝫ medull'reco̅ditā. q. d. q̄ cōit̄ bōa p̄rioꝝ arrēdūt: z ea reputāt ex inuidia q̄ſi ſint tl'ibꝫ bōis īdigni: difficulē excludere valēt talē inuidiā in corde q̄ſi i medulla radicatā. z Lyra. dr. Facil' cura ē vbi plaga pſpicua ē. Zeli aīt vulnera occulta ſr̄: nec remediū cure medent̄ admittūt: q̄ ſe ira ꝓſcie latebras ceco dolore clauſer̄ūt. Et ſubdit. Quicūq; inuidꝫ es eis q̄s odiſti ifeſt⁹ es. z nll'i⁹ mag̈ q̄ tue ſaluti inimic⁹ es. Quicūq; ei ille ē quē zelo pſeq̄r̄ ſbere fugere z vitare te pot̄it. tu ꝓ te ñ pores fugere. Ubicūq; ei fugerō aduerſari⁹ tu⁹ tecū ē. hoſt̄ ſp ī pectore tuo ē. pniciēs int⁹ clauſa ē. z ineuitabili catena⁹ nexu ligat⁹ es. Inuid⁹ ei aliena felicitate torq̄t: dum dolet ſe alt̄ ñ cē ꝓſil'em vl' ſupiorē. ¶ Differūt aīt zel⁹ z inuidia: inuidioſ⁹. qz zel⁹ i bonā p̄tē accipi p̄t: dū q̄s nititr ea q̄ bōa ſūt emulari. i. ſeq̄. z i malā p̄tē: dū q̄s dolet alīū ſe cē meliorē. z iſte zel⁹ ē vicin⁹ inuidie. Inuid⁹ ꝓ dr q̄ felicioꝝ iuidet z aliena felicitate torq̄t: vt g̈. Inuidioſ⁹ aīt ē ille q̄ ab alio inuidiā patit. ¶ Quarto ſences inuidēt iumoꝝ. z b̄ ꝓ duo. P̄rio qz dolent de amiſſiōe bonoꝝ ſuoꝝ. Scōo qz dolēt de ꝓſecutiōe alioꝝ. ſ. de b̄ q̄ alij ꝓſecuti ſr̄ bona tl'ia corpalia: tpalia z ſpūalia: ſic̄ p̄udētiā: circūſpectiōnē ꝛc. De his ſingul'ar̄ ſcr̄ūs Tho. hec q̄ dicta ſr̄ ſnīal'r. ij. q. xxxvj. ar. j. i ſol'. argumētoꝝ.

¶ Scōo notādū q̄ cū inuidia ſit dolor: ſiue dolor de alienis bonis p̄t bō dolere de bono alīēo ꝑtuor mōis ſeu rōnibꝫ

Dolere ꝺ bono alīēo ꝓ ingit q̄druplr
- Rōne carētie
- Rōne inſufficiētie
- Rōne iniurie
- Rōne excedētie

¶ P̄rio rōne carētie. Cū ei q̄s triſtat̄ de bono alt̄ius: ñ ex eo q̄ aliq̄s hz bonū iſtō: ſz ex eo q̄ ille bono carer: tē triſticia tal'ſ ñ ē inuidia ſz potiꝰ zel⁹. q̄ q̄dē zel⁹ ē laudabil' ſi ſit circa bōa hōeſta. ſic̄ dr. j. ad Coꝛ. xiij. Emulami ſpūalia. i. ōſiderare ſeu amare ſpūalia dōa. Si aīt zel⁹ ſit ꝺ bonis rpalibꝫ: pōt cē ſine pcō z cū pcō. ¶ Scōo rōne inſufficiētie. Triſtat ei q̄s ꝺ bono alt̄ius iq̄n tū ille q̄ illō bonū hz ē eo indign⁹. Hec aīt triſticia ꝺ bōis ſpūalibꝫ nūq̄z ozik: z de bōis rpalibꝫ ꝓhibeb̄. P̄rio triſticia ꝺ bono ſpūali ñ ozik. pura q̄ q̄s bōis ſpūalibꝫ ſit idign⁹. Tū qz q̄libet exiſtēs i amoze ꝺi bmōi bōis ē dign⁹. rū qz licz ꝺ ſe ſit idign⁹: efficik tñ dign⁹a dō. ¶ Scōo triſticia de bōis rpalibꝫ ꝓhibeb̄ ꝼz illō pō. xxxvj. Nolite emulari i malignātibꝫ ꝛc. Et p̄cipue ꝓ duas cās. ſ. ꝓ ꝺi ordinatiōez z ꝓ eoꝝ conditionē. P̄rio nll's dz triſtari ſi bōa rpalia indignis eueniūt ꝓ ꝺi ordinatiōne. Nā ex iuſta ꝺi ordinatiōe idignis ꝓueniūt vl' ad eoꝝ correctionē vl' ad eoꝝ dānationē. i. vt artēdēres ꝺi bñficia dū i p̄cīs eoꝝ de⁹ eis miſtrat rpalia: a peccat̄ ceſſent z vitā ſuā i meli⁹ cōmutēt. vl' ſi nolūt corrigi randē iuſto ꝺi iudicio ḡui⁹ dānent̄. eo q̄ p⁹ros bñficia noluer̄ meliorari. Scōo nll's dz triſtari ſi bōa rpalia pcōrib⁹ z indignis eueniūt ꝓ eoꝝ ꝺitōez. Nā hec bōa rpalia nihil ſr̄ reſpēu ſpūaliū z eternoꝝ. q̄ bōis z deū dilig̈

gentib⁹ rekuank⁹.z b aliq̄lit̄ possidenk⁹. ¶ Tertio ꝓtingit quē dolere ō bono alieno rōne iurie vl' offense. Dolet em̄ qnq; aliq̄s ō bono alt⁹ i q̄ntū bonū alteri⁹ sibi z alijs nocet.z tal' tristicia nō ē inuidia z pt cē sine pcō. Un̄ Gre.xxij. moza.ōr.Euenire solet plerūq; vt ñ amissa charitate inimici nos ruina letificet:z rursum ei⁹ gl'ia sine inuidie culpa ꝓtristet:cū ruente eo q̄s dā bñ crigi credim⁹:z ꝓficiēte illo plerosq; iniuste opp̄mi formidam⁹. ¶ Quarto rōne excedēte. Cū em̄ tristam aliq̄s ō bono alteri⁹ inq̄ntū excedit eū i bonis:tūc tal' tristicia ē pprie inuidia.z istud sp ē pūn z vicios⁹.qz ō bonis pxi dolet:de q̄ est gaudiū.q.ij.vbi s.ar.ij. in corpe q̄nis p totū. Hec de pma pte sermonis.

D Inuidia describit q̄drupl'r

¶ Nūc ꝓñr videndū ē quō ab antiqs describat inuidia. Pro q̄ ē notandū q⁹ ab antiqs describit q̄drupl'r vicz q̄ ad domū siue habitatiōez: q̄ ad corp⁹ siue psonā: z q̄ ad gressum z q̄ ad flatū. vtz i pcessu

Quia ē i ꝛra vallosa

¶ Prio describit iuxta q̄ ad domū expl'r

In domo nebulosa (sadia

In domo nll'o mō vēro

Un̄ poeta. Prox⁹ inuidia iugo squalēcia tabo. Tecta petit antri dom⁹ est in vallib⁹ imis. Abdita sole carēs nō vlli patia vento. ¶ Prio q̄ dom⁹ inuidie est i terra vallosa/ima z depssa. Cui⁹ rō ē:qz būiles z ꝓstituti sub iugo z i gradib⁹ iferiorib⁹ sp inuidēt supiorib⁹ aut paribus. Nā null⁹ inuid⁹ inuidet iferiori se sz supiori q̄ ē pfectior i aliq̄ qđ cupit vl' apetit hīe vel cē.qđ pōt exēplo nāli ondi. Nā corp⁹ inferi⁹ eclipsat corp⁹ supi⁹:sz nō ecōuerso. Sol ei nō eclipsat lunā:sz luna solē:z ra lunā. sic supior nō inuidet iferiori:sz iferior supiori.qz vt ōr Aristo.ij. Rhet.c.xxv. Noles inuidēt eis qs mlt̄ū opinant differre ab ipis. Regularit̄ ei illi q̄ min⁹ in gratijs z vtutib⁹ valēt:z sūt iferiores q̄ntuz ad h:illi nituntur p inuidiā obumbrare supiores.

Inferiores inuidēt supioribus.

Un̄ z discipli Joānis inuidebāt discipul' chīi.z nō ecōuerso:sic ptz Jo.iij. Et iō notāter ōr Job v.q⁹ paruulū occidit inuidia. Parui em̄ z deiecti sūt inuidiosi. Cui⁹ rōnē assignat Arist. vbi s. q⁹ idcirco sūt parui:qz ipis videnk⁹ oia magna qđ ipi carēt.iō inuidēt bñtib⁹ aliq̄s gras vl' facultates qđ ipi carēt. ¶ Scđo dom⁹ inuidie ē nebulosa z luce destituta z caligine plena. Domus em̄ inuidi dī luce carere:qz inuidi excecank⁹ liuore q⁹ nullū bonū alienū pñt videre. De qđ dī Sap.ij. Excecauit eos malicia cor. Sic ei oculi noctue nō pñt claritatē sol' videre z nitūt lumē i lāpadib⁹ eccl'iaz extīguere:sic illi ñ pñt lucidū statū alicui⁹ nec aliquē i sapiētia lucēte respicere:q ē sic sol:fm illō Eccl.xxvij. Hō sensat⁹ i sapia manet sic sol.qz p b q⁹ aliū videt in sapia excellere:sue fame credūt aliq̄d decerpe siue diminuere. Un̄ Aristo.ij.rhet.vbi s. ōr q⁹ amatores bonor⁹ i sapia z vniuersal'r amatores circa aliq̄d sūt inuidiosi circa illō. z iō claritatē fame in alijs detractionis caligine nituntur extinguere z obscurare: vt ostēdit Alan⁹ in de planctu.psa.vij.dicēs: Isti.s.inuidi aliene fame securitatē detractōis nube nubilare conant aut eiusdē gl'iam sola taciturnitate furari:sed iusto dei iudicio ꝓtingit:q⁹ sic papilio circa lumen volitās illō extinguere volēs seipm cōburit.sic iuidi dū i alijs lumē bone fame extīguere conank⁹:ipimet indelendū z turbank⁹. Tertio dom⁹ inuidie i nullo ē vērosa:qz iuid⁹ ventū bonaz narrationū nō pōt audire:sz ex b turbat z tristat i se vñ deberet gaudere.qz vt dicit Damas.li.ij.c.xiij.q⁹ inuidia ē tristicia ō alienis bonis. Sic em̄ bufo ō bono odore vincaz tristat:ira inuid⁹ de pfectu psonaz psidentiū animat. Un̄ Alan⁹. Inuidis aliena psperitas aduersat:aliena aduersitas ꝓspera iudicat. hi in aliena gratulatiōe tristant:z i aliena tristicia gratulant. Jō ōr Quidi⁹:q⁹ dom⁹ illa est sine igne z stat frigore plena.qz null⁹ inuid⁹ feruet charitat̄ igne:sz pollet liuor̄ z corporis frigore.ignē in alijs quē nō bz nitit extinguere:quē dñs Jesus in terrā misit spūsscti missiōe. Un̄ Bern.z hī floribus li.vj.c.iij. Adhuc ardet ignis quē dñs iesus misit i terrā:z q̄ inuid⁹ ē tang q̄ spiritū extinguit dānat. Et sequit. O q̄sq⁹ es q̄ salutē uides aliene/parcito vl'tue. Sic g̃ ptz quō domus inuidie describit in terra vallosa:luce carens z nebulosa:sine vēro z caliginosa. ¶ Secūdo describit inuidia q̄ ad corp⁹ siue psonaz fm pl'es ꝓditōes inuido approparas: vt ptz ista

Inuidia ō describit quo ad corpus

Vultu dolorosa: qz pallida/tristis/z nō iocosa.
Oculo straboſa z lusca.
Pectore fellea z lingua venenosa.
Dentib⁹ scabrosa (nenosa.
Corpore exosa:quia macra z macilenta
Osse tabiosa.

¶ Prio inuidia q̄ ad psonā describit siue ōpingit vultu dolorosa:qz pallida:trist̄ z nō iocosa. Un̄ Ouid. ij. mete. pallor i ore sedet. Tristes em̄ z inuidi vt cōit sūt pallidi. Un̄ psonā inuidi describēs Greg. v. moral'.c.vl. Inuido ē vultus minax:rorus aspect⁹:i facie pallor:i labijs tremor. ¶ Scđo inuidia ē oculo straboſa et lusca. Un̄ dic̄ Ouid. vbi s. Nusq; recta acies.i. acies oculoz inuidoz nō ē recta sz torua z depuata.et iō nō pōt bñ videre,prioz bona. Cui⁹ cā ē.quia nihil bñ videt nisi p lineā rectā.sz inuid⁹ videt p lineā curuā z passiōe obliquatā. Un̄ ō Saule inuido ōr.j. Re.xviij.q⁹ nō potat respicere David rect̄ oculi. Inuid⁹ em̄ ōr q̄si aliena felicitatē nō videns. Un̄ ōr Isid. x. Etym. Tal' oculus est nequā:qz nulla rē intuet equā. Un̄ Eccl.xiij. Nequā oculus inuidi z auertēs faciē. ¶ Tertio inuidia ē pectore fellea z lingua venenosa. habet em̄ fellicas cogitatōes et venenosas ac serpentinas linguaz detractōes. Ex inuidia em̄ detractio oritur: vt dic̄ Aristo. in secretis secretor. Lingua aūt detractoris inuidi z venenosi

E

F detractoris ligua

scipam inficit: z eū apud quē detrahit: q eū audiendo q̄si venenū detractōis bibit. z illū cui ō trahit: qz in eo charitatē q̄ntū in se ē extinguere satagit. Unde Bern. i floribus li. vj. c. xxij. Caueat igit prudēs auditor: caueat sibi z ille cui ōtrahit: ille ne veneno ificiat: ille ne scandalo pturbet. q̄ntū em̄ i se est illa maledicta lingua: z illius pcutit ꝓsciam: z isti⁹ vulnerat charitatē: z sic sēcū vtrūq; pariter perimit. Et sequit. Nunq̄d nō vipera ē lingua ista/q̄ tāl celaliter tres inficit flatu vno. Nūq̄d nō lancea ꝓfecto acutissima ē lingua ista: q̄ tres penetrat ictu vno. Blandius eq̄dē anceps imo z triceps ē lingua detractor⁹. Hec ille. Serpēs em̄ antiqu⁹ būani generis aduersari⁹ diabol⁹ venenū sue malicie i omī vicio ifundit: sed i linguā inuidi roralit se ipm mittit: z p ꝓnās alios ꝟbis venenosis corrūpit. Un Greg. v. moza. sup illo Job. v. Pariuulū occidit inuidia: ōr. Quāuis p oīe viciuz qō ppetrat/būano cordi antiq̄ hostis virus infundit. in hac tñ nequicia tota sua viscera serpens ꝓcutit: z impīmēde malicie pestē vomit. De q̄ nimiz scriptū ē. Inuidia diaboli mors ītrauit i orbē terraz. Hec Greg. De talib⁹ ōr in psal. q⁹ venenū aspidum est sub labijs eorum

6 ¶ Quarto inuidia ōscribit dentib⁹ scabrosa. i. rubiginosa: sic dic Alan⁹ i anteclaud. li. j. Nō iaceat calam⁹ scabra rubigīe corpēs. Et Ouid⁹ de inuido ōr. Liuēt rubigine dentes. Sic ei dentes serre rubiginose res serrāt z diuidūt: et rubigine pres diuisas maculāt z ificiūt. sic rubiginosa z ifecta inuidoz ꝟba ab inuicē sepārāt amica corda z ificiūt macula sua. Isti maledicti dentes nō cessant pboz rodere mēbra. Et q̄ntūcūq; q̄s sit felicitat⁹ modice: illos dentes maliuolos nō pōt effugere. Un Uale. maxim⁹ li. viij. Nulla ē tā modesta felicitas q̄ malignitatis dentes vitare possit. ¶ Et q̄ inferk q⁹ peiores sūt dentes inuidie q̄z dentes gule. qz dentes gule carnes mortuas solēt diuidere: isz dentes inuidie carnes viuas solēt reddere. De talib⁹ dī Prouer. xxx. Est gens q̄ p gentib⁹ gladios habz. Et i psal. v. dī. Dentes eoz arma z sagitte: z lingua eoz gladi⁹ acut⁹. ¶ Quito inuidia describit corpe exosa: qz macra z maculēta. Un Ouid⁹ vbi s. Macies in corpe toto. Et sic ē despecta z odiosa i corpe suo. Inuid⁹ ei ex abundāribus alioz diuitijs/gaudijs z cibarijs: quib⁹ alij ipinguank: ipe marcescit z attenuak. Unde Hoza. in q̄dā epla. Inuid⁹ alteri⁹ rebus marcescit optimis: z dolet illi⁹ pspera cū lachrymis. Inuidi ceiā sic alios ad extra ōtractionū morsib⁹ lacerāt: ita scipos intestinis morsib⁹ cōsumūt/deuorāt/et macillentāt. Et Alan⁹ vbi s. dic. Hec ē possessio pessima suū possessorē possidēs: q̄ dū alios detractionū laceratib⁹ vexat/ sui possessor⁹ animū irestino morsu pfundius ingerat. ¶ Sexto inuidia q̄ ad corp⁹ describit esse tabiosa. Sic em̄ cū in ossib⁹ medulla ē putrida/signū ē q⁹ ossa z alia ea habētia sūt corrupta. Sic reuera cū mens interna laborat īuidia: ceiā opa sc̄ corrupta. Et ō Sapiēs exprmit dicēs Prouer. xiij. Uita carnū sanitas cordis putredo ossiū inuidia. Sup q̄ ōr Hze. v. moz. circa finē. Quid em̄ p vitā carnis nisi infirma quedā ac tenera. Et q̄d p ossa nisi fortia acta ōsignant. Et plerūq; ꝓtingit vt q̄dā cū vera corrdis inocētia i nōnull⁹ suis actib⁹ ifirmi videāt. q̄dā ꝟo iā q̄dā añ būanos oculos robusta exerceāt: isz cū erga alioz bōa int⁹ īuidie pestilētie tabescāt. Bñ q̄ dī vita carnū sanitas cordis. qz si mēs innocētia custodit: ceiā siqua fortis infirma sūt q̄nq; roborank. Et recte subdit. putredo ossiū īuidia. qz p liuoris viciū añ deū oculos pereūt et fortia acta ꝟtutū. Ossa q̄ppe p īuidiā putrescere est q̄dā ēt robusta depire. Hec Hze.

Sic q̄ ptz quō inuidia describit q̄ ad corp⁹ fm

¶ Tertio pncipal'r de (sex ꝓditōes ꝓmissas. D scribit inuidia q̄ ad gressū. z ō q̄ntupl'r: vtz ifra

Inuidia
- Gressibus nociua.
- Eundo q̄ ad corp⁹ nubib⁹ aeris co
- Arua florētia destruit (opta
- Herbam virentē exurit.
- Sūma papauera carpit z vrbes ac domos inficit.

¶ Prio inuidia ē gressib⁹ nociua. Nā Ouid⁹ vbi s. describit īuidiā ꝟsus urbenas euntē: baculū spinosum gerentē: nubib⁹ nigris se vestiētē: florētia arua destruentē. herbā exurēs virentē: sūma papauera carpentē: domos z vrbes inficiētē. Un ōr sic. Indoluit baculūq; capit quē spinea rotū cingebāt vincula tē. Ubi Ouid⁹ modū quē i nocēdo īuidia fuat exprmit. Porrat em̄ baculū spinis plenū. qz īuid⁹ vñ se fulcire debet pūgit z baculo se nō sustentat. qz nil gerit habil i se hz inuidia q̄ delectare q̄at. Jō ei spineū culū sūportat baculū. qz bō ex bono ꝓximi q̄ se tanq̄z nosum baculo releuare deberet/ipe p īuidiā tanq̄z spinaz aculeis se z alios lacerat. Inuidētia em̄ ē egritudo ex alteri⁹ rebus scōis: vt vult Tull⁹ ō tuscu. qōnib⁹. Iste sūt spine q̄ boni ꝟbi semen suffocāt. Lu. viij. dū clarā ꝓxi famā detractionū vngul' secāt. Iste sūt spine q̄ dolorē īuidie i se z ifamatiōis i ꝓxio ꝓcurāt. De talib⁹ dī Ezechie. xxviij. Nō eris vltra domui isrl' offendiculū: nec spina dolorē iferēs. ¶ Scdo īuidie corpus gradiēdo est nubib⁹ aer⁹ cooptū. qz īuid⁹ nūq̄z clarā z aptā sniam ō illo cui obloq̄k ōr: isz malū sb colore aliq̄ palliat/obūbrat z claudit. Jō vt dic Alexan. ō naturis rez. Est mel venenatū: z sterq̄linū nitet cooptū: lutū dealbatū: vulpis sub pelle agnina. ¶ Tertio īuidia florētia arua ōstruit. qz īuidia nullū rāgit nisi ali q̄ ꝟtute aut aliq̄ bono florid⁹ sit. qz vt ōr Isiō. Peri mise li. iij. ō sū. bo. c. xxv. Nulla ē ꝟt⁹ q̄ ñ habeat ꝛ/rie rū īuidie malū. sola miseria caret īuidia: qz nemo īuidet miser⁹. Propēea Socrates a q̄daz interrogat⁹ quō inuidiā caueret: rñdit. si nihil habuer⁹ ex magnis rebus aut nihil felicit gesser⁹

¶ Quarto īuidia berbā virentē exurit: qz inue

Dētes īuidie peiores sūt dentib⁹ gule

Inuid⁹ scipm cō sumit.

nes ꝓficiẽtes odit q̃s sup̃ se crescẽtes ꝓspicit. q̃ in mane iuuẽtus sic herba trãseũt: vt dic̃ ps̃.

¶Quito inuidia sũma papauera carpit: z vbes ac domos ificit: qz ꝫ supiores z plates qui sũt capita alioꝝ iuid⁹ q̃sq; garrit. Quanto em̃ q̃s i altiori loco ponit tãto maiori ictui fulmis iuidie obũcit. sic̃ edificia alta fm nãles fulmie freq̃nti⁹ feriunt pl⁹ q̃s loca ima. Unde Isid. ü. solilo. Altissimi mõtes crebris fulmib⁹ feriũt. sic patz cito isidijs gl'iosus. gl'ia em̃ inuidiã parit. inuidia ꝺo picula. Et ideo cũ sũmi mõtes vicz papa/imperatoꝛ/z alioꝝ supmi rectoꝛes iuidia fulminent: puipẽdere dz hõ humil' aliq̃ singulari gra ꝓdit⁹: si ab iuidis ei⁹ bñ gesta depuent: vt de scipo ait Hiero. i ꝓlogo hebraicoꝝ q̃nũ di. Nõ miꝝ si ꝫ me paruũ homũculũ suces grinuant: z pedib⁹ margaritas ꝓculcẽt: cũ aduersuz doctissimos viros: z q̃ gl'iam iuidie calcare debuerãt liuoꝛ exarserit. Carpit igit̃ iuidia sũma papauera: qz suo liuoꝛe depuat alioꝝ rectoꝛes z capita. sic narrat Ouid. de Tarq̃no: ad quẽ cũ filiꝰ misisset quõ cũ gabijs ageret q̃ sibi non obtparẽt. Pi nũciũ ad hoꝛtũ duxit z eminẽtia capita papauerꝝ abscidit: nihilq; aliud filio remãdauit. Qõ filiꝰ intelligẽs: occidit ꝓcipes gabinoꝝ: sic sine resistẽtia habuit ciuitatẽ coꝛ. Sic reuera facũt iuidi: q̃ntũ i se est ꝓcurãt oẽs supioꝛes se inficere: vt ipis interfect̃ cẽt p se dñi. Hec de iuidie ꝓditoꝛib⁹ q̃ntũ ad gressuz

Exẽplũ

R Inuidia flatu suo inficit

¶Quarto ꝓcipal'r z vltio in (z ꝓgressum. uidia p Ouidiũ describit flatu ifectiua. Unde Ouid. q̃ flatu suo pl'os vbesq; polluit. qz ex ꝟbo suo malicioso oẽm pl'm z vbẽ infic̃ quã attingit. qz z se z eũ q̃ audit z illũ cui detrahit vno flatu interfic̃. vt ꝺt Berñ. vbi s̃. F. Ista ẽ tristicia iuidiosa rõne sue inf̃fectiõis expellẽda iuẽ ꝟbũ Sapiẽt̃ Eccl. xxx. Tristiciã longe expelle a te: multos em̃ occidit tristicia. Occidit ei iuidia illũ cui obloq̃t̃ q̃ntũ i se est: fm illd. j. Joan. iij. Qis q̃ odit frẽm suũ homicida ẽ. qz inuidus q̃ntũ i se ẽ conat̃ inficere z extinguere bonũ qđ videt i ꝓximo. Ergo bñ dicit q̃ iuidia pl'os z vrbes polluit: z cũ liuoꝛe purẽte opa facta depuare repit̃. Ex q̃ ptz quõ iuidia describit flatu ifectiua.

¶Scõo ptz ex eo qz Ouid⁹ describit iuidiã venenũ comedẽte. Unde ꝺt. Lũ pallas ad iuidiã descẽdit: ea vipinas carnes edẽte reppit. Unde ꝺt. Uipeas carnes vicioꝝ alimẽta suoꝝ. Per qđ innuit q̃ qis iuid⁹ de malignis cogitatiõib⁹ z facẽt alioꝝ turbatiuis pascit̃ z i ill'delectat̃: z se q̃si ex eis nutrit. Unde Lbr. sup mat. omel'. x. Quẽadmodũ scabrões. i. vespe lõgioꝛa crura hũres nutriũt̃ stercoꝛe: sic iuidi ifoꝛtunijs alioꝝ. Et ideo cũ iuidis nõ ẽ q̃uescẽdũ/comedẽdũ/nec manẽdũ. q̃ tm̃ intẽdũt bono ꝓximo: z cuiuslibet alteri⁹ saragũt impedire ꝓfectũ. Sic ei ꝫsuluit Salomõ ꝓu. xxiij. di. Ne comedas cũ hoie iuido: nec ꝺsideres cibos illi⁹. Comede z bibe dicet tibi: z coꝛ ei⁹ nõ ẽ tecũ. A tl'i igit̃ victoꝛia ꝫuescẽtia q̃libet abstinere debet: q̃ hic paꝛcem mẽtis z in futuro tranq̃llitatẽ eternã q̃rit obtinere. quã nobis ꝓcedat dñs nr̃ Jesus cbs̃ in secula benedict⁹ Amen.

¶De origine inuidie. Ser. xxix.

Inuidia diaboli

moꝛs intrauit in oꝛbẽterraꝝ. Sap̃. ij.

¶In p̃cedẽti fmõe auditis quõ ex inuidia moꝛs coꝛpis z aĩe intrauit i humanũ genus: q̃d sit iuidia: z inuidoꝝ q̃ruoꝛ gnã. Quõ eã ab antiq̃s describat siue depingat̃ iuidia: q̃ ad locũ siue ei⁹ habitatõez: q̃ ad coꝛp⁹ siue psonã q̃ ad ei⁹ gressuz siue ꝓgressuz: z q̃ ad flatũ Nũc videndũ erit ꝓseqũt̃: vñ ꝓncipal'r oriat̃ inuidia: vt cognita ei⁹ origine q̃libet facili⁹ valeat eã fugere z se ab ea ꝑseruare. Pro gra dicã⁹ Aue maria.

¶Inuidia diaboli moꝛs intrauit i oꝛ. ter. vbi s̃. ¶Sic̃ audiuim̃ i p̃ce. ser. ab initio. sic̃ superbia est initiũ oĩs pcĩ z mali. ita inuidia ẽ causa oĩm maloꝝ z pcoꝝ: vt ptz ex ꝟbis themat̃. Est g̃ nũc aduertẽdũ: q̃ inuidia oriꝝ ex q̃ruoꝛ causis ꝓncipalib⁹

A

Inuidia oꝛitur

- Ex instinctu demõiace ꝑuitat̃: id ẽ
- Ex suggestiõe demonis
- Ex affectu pompatice dignitat̃: id est Ex superbia
- Ex affectu humane cupiditatis: id est Ex auaricia
- Ex aspectu aliene ꝓsperitatis: id est Ex ꝓsperitate aliena

¶Prio inuidia oriꝝ ex instinctu z suggestiõe demonis. Postq̃z em̃ diabol⁹ de celo se cum suis cõplicib⁹ cecidisse vidit: z hoiem rõnalẽ ad dei imaginẽ formatũ ꝫspexit. q̃ locũ felicitat̃ quẽ ipe irrecupabil'r pdidit ibabitare debuit: z ruinã celest̃ hier'm restaurare si i suo statu pmãsisset: sue felicitati inuidit: z õ tãto bono sibi nõ fauit. z ex ꝺ ad eũ tentandũ accessit: z suũ casũ in pcĩm: z mortẽ ꝓcurauit. Et ꝺ pm⁹ itroiꝝ inuidie in mũdo fuit: vt hĩ ex ꝟbis thẽat̃. nõ em̃ sustiere potuit q̃ homo melioꝛ se fuit: vt vult Greg. v. moza. circa finẽ sup ꝺ ꝟbũ themat̃.

Inuidia diaboli moꝛs intrauit in oꝛ. ter. Et sup illo ꝟbo Job. v. paruulũ occidit inuidia: vbi s̃. ꝺt Bre. Ḥ. cxxvij. Inuidere nõ possum⁹ nisi eis q̃s nob i aliq̃ meliozes eẽ putam⁹. Unde ẽ q̃ callid⁹ host̃ ꝓmo hoĩ inuidẽdo surripuit: qz amissa brĩtudie minoꝛẽ se imoꝛtalitati illi⁹ agnuit. Sz qz demon casũ ꝓmoꝝ parentũ z toti⁹ hũani gnis cogñscit rẽstauratũ ꝑ passiõez cbr̃i. ꝑ quã hõ nũc ad eẽnã brĩtudinẽ põt ꝫcẽdere quã i ꝑmis parẽtib⁹ amisit. quã ẽt nũc sepi⁹ peccãdo pdidit. ió adhuc ñ cessat ex inuidia hoiez mlt'iplr̃ retrare ad pcĩm vt sic ꝑuat⁹ fructu passiõis cbr̃i ñ possit eẽnã brĩtudinẽ ꝫcẽdere sz secũ eẽnal'r dãnari. Ex q̃ ptz: q̃ inuidie malũ ꝓmo a õmõe bũt̃ Inuidia oꝛtũ. Et hodie mlt'iplr̃ originẽ i hoie recipit rẽ/est pcĩm ratiõe demõis. ꝓpter̃ inuidia spẽal'r dr̃ viciũ diaboli/ diabolicũ sic̃ z superbia. Unde Aug. x. ó doc. cbr̃iana. cum

B

Inuidia ē vicīū diabolicū q̄ solo diabol⁹ re⁹ ē ⁊ inexpiabil'r reus. ⁊Nō ei diabolo dr vt dānēt: adulteriū cōmisisti: furtū fecisti ⁊c. sz supbisti ⁊ boi stanti inuidisti. Hec ibi. Et iō inuidit diabolo assil'ant. qō bñ oñdit sapiēs di. Inuidia diaboli mors irrauit i or.ter.⁊ statim sequūt imitāt aūt cū q̄ sūt ex ptē illi⁹. Inuidia cīm est signū q̄ diabol⁹ discipl'os suos cognoscit. Un sic dic dns Joā.xiij. In hoc cognoscēt oēs qz mei discipl'i est⁹ si dilectiōez habuerit⁹ ad inuicē. sic dr diabol⁹. In hoc cognoscēt oēs: qz discipl'i mei estis si inuidiā hēr⁹ ad inuicē. Et hñ inuidi sūt discipl'i diaboli: qz sic

Inuidus diabol⁹ gaudet de casu hois ⁊ ei⁹ dāno maxio discipu⁹ ⁊ dolet de ei⁹ pfectu i vtute. sic inuidi gaudēt

li⁹ diabo⁹ de differtunio ꝓximo ⁊ dolēt ō coīr pspertate. Et sic q̄dāmō inuidi nō solū sūt discipl'i diaboli: sz ⁊ ei⁹ socij ⁊ amici: qz hñt idem velle ⁊ nolle. ⁊Nā fm Tullīū amici sūt q̄ hñt idē velle ⁊ nolle. ita faciūt diabol⁹ ⁊ inuidi fm p̄dicta. De inuidia diaboli scribit b. Hiero. in vita spa. se vidisse eremitā sctm Apollomū. q̄ mlta miracla fecit. imo sel'cū solū tres sportē panū ꝑ victu monachoꝝ: vni⁹ diei necarie adessent. supuēit magna multitudo ppl'i terre illi⁹ ad eū: mariti cū vxoribꝫ ⁊ filijs ⁊c. poscētes cibū famis necessitate cōpulsi. Et tūc i auditu tot⁹ ppl'i: eleuatis ad deū oculis ⁊ manib⁹: ait. ⁊Nunqd ñ valet manus dñi mltiplicare hec. Sic dr spūssctūs. ⁊Nō deficiet panis i sportis bis donec saties mur vōes de frugib⁹ nouis. Et sic q̄tuor ꝓtinuis mēsib⁹ nō ē cessatū erogari panes ex sportis. Sil'e fcē alio rpe de frumēto ⁊ oleo. Hoc vidēs diabol⁹ inuidia mot⁹ dixit ad eū. ⁊Nūqd helias ea tu: aut alīqs ꝓphaꝝ: vl' apl'oꝝ: qz hec facere aussus es. Ar ille ñdit ei. Quid cīm? ⁊Nōne ⁊ ꝓphe ⁊ apl'i hoīes erāt. q̄ nob fidē suā ⁊ gr̄am tradiderūt: aut de⁹ tūc pñs erat. nūc vo absens ē dns q̄ oīa pōt: ⁊ q̄ pōt sp pōt. Si g̃ de⁹ bon⁹ ē: tu q̄re mal⁹ es ⁊ inuid⁹? ¶Sz circa h̄ dubitrā an inuidia diaboli sit peior ⁊ maior i cē malicie inuidia homis. Et vī q̄ sic: qz inuidia diaboli fuit cā oīs mali: vt ptz ex dictis. igit erīā fuit cā inuidie hois: ⁊ nō e⁹. ⁊ p ꝓns peior ē inuidia demōis q̄z hois. Jtē inuidia demōis ē irremediabil'. sz inuidia hois ē remediabil'. p pnīam vtute passiōis chr̄i. g̃ inuidia demōis est maior. Sz i oppositū vī q̄ maior sit inuidia hois q̄z demōis p Lbrȳ. sup mat. ome. xxvij. di. Inuidi ferē sc̄ dcīoꝝ demōib⁹ pares. forte sse ār ill' dcīoꝝ: igit ⁊c. Ad hāc dubitatiōez ñdet: q̄ simpl'r loq̄ndo: peior ⁊ dcīor ē inuidia demōis q̄z hois. Et cā est mltiplex. cū qz inuidia diaboli: vtz S. i p̄ma rōne ē inexpiabil' ⁊ irremediabil'. inuidia ār hois ē remediabil'. Tū scdo qz inuidia demōis ē ptīnua respcū hois. hois ār inuidia nō ptē eē ptīnua sz intēpolata. Jtē tcio: qz inuidia diaboli ē ex certa malicia ⁊ i volūtate obstinata. homis vo cū passiōe alīq̄. Sz ad auctoritatē Lbrȳ. q̄ videt dicere hois inuidiā eē peiorē. dicēdū q̄ h̄ est vez rōne cuiusdā circūstantie. q̄ ē circa inuidiā hois ⁊ nō demōis. Hō cīm inuidet hoī ⁊ sic inuidet rei nāe sue. demon ār nō inuidet demōi nec rei nāe sue. Et sic q̄ ad hāc circūstantiā peior ē inuidia hois q̄z demōis. simpl'r tn dcīor ē inuidia ōmonis. Et h̄ Lbrȳ. i eadē auctoritate videt inuere cū dr. Illi sz demōes ad nos hñt inexpiabilē inuidiā. Et iō dī maior. sz in h̄ ē inuidia demonis minor: qz nō inuidet rei nāe sue. ¶Scdo inuidia ortā ex affectu pōpatice dignitat⁹ sive ex supbia. Inuidia cīm est supbie filia: vt dr Greg. xxxj. moꝝ. §. sive snīa. xcvij. vt dixi s. ser. vij. D Idē vult Aug. in li. de vbis dñi. di. Inuidia ē filia supbie, ⁊ista mr supbia nescit eē sterīl': vbi cūq̄ fuerit ꝓtinue parit. Et sup Gen. dr Aug. li. ix. Inuidia secūt supbiā: nō ꝑcedit. nō cīm cā supbie ē inuidia: sz cā inuidēdi est supbia: qō sic ptz: qz cū supbia sit amor ꝓpe excellētie. inuidia ꝓ odiū felicitat⁹ alīene: q̄ nascāt ex supbia facile ē videre. q̄ q̄s cīm amat excellētiā: vl' eq̄lib⁹ inuidet q̄ sibi coeq̄nt. iferioribꝫ ne crescāt ⁊ sibi pares efficiant. superioribꝫ ne sibi dñent. Un Aug. i q̄dā ser. Inuidia ē odiū alīene felicitat⁹ respectu iferioꝝ ne sibi eq̄nt: respcū superioꝝ ne sibi dñent. ⁊ qz eis nō eq̄nt respcū partīm: qz sibi eq̄nt. ex eo cīm q̄ q̄s vult alicui pferri ei⁹ inuidet dignitati volēs singl'ariter excellēs videri: qō ꝓhibet apl's Gal'. v. ⁊Nō effici. ianis gl'ie cupidi: inuicē ꝓuocātes: inuicē inuidētes. Ex q̄ iferē iuē dicta q̄ inuidia ortā ex affectiōe pōpatice dignitat⁹. Quia dr Arist. ij. Rhet. q̄ amatores bonor⁹ ⁊ gl'ie mag⁹ inuidēt. Un Eze. xxxj. mora. snīa. xcviij. Inanis gl'ia dū oppssam mentē corrūpit. mox inuidiā gignit. qz nimīz dū vani nois potentiā appetit: ne q̄s bāc alius adipisci valeat rabescit. Hec ibi. Hui⁹ cīm refert Petr⁹ comestor i scholastica histo. sup act⁹ apl'oꝝ. q̄ dū herodes agrippa a tyberio cesare eēt icarcerat⁹: sozor sua herodias ⁊ herodes tetrarcha vir ciusdē herodiadis: sūme cōparebāt eidē. ⁊ p sua liberatōe istabāt. rādē mortuo tyberio: gai⁹ eidē successit. q̄ amic⁹ agrippe erat: ⁊ extractū de carcere libauit. sublimauitq̄z i regem: ⁊ duas tetrarchias ei regēdas tradidit. tūc sozor sua q̄ p̄mo cōparebāt felicitati sue i captiuitate: cepit inuidere sue felicitati: eo q̄ rex eēt ⁊ ñ vir su⁹. ⁊ ita suggessit viro suo: cū eēt filius magni herodis: ⁊ sic maior natu agrippa: q̄ iret ad gaiū ipatorē: ⁊ ꝫ herodē agrippā frēm suū ꝑcuraret se fieri regē. q̄ victus pcib⁹ vxoris iuit: sed agrippa h̄ intelligēte ⁊ ꝫ herodē tetrarchā scribēte: fcē q̄ herodes tetrarcha: p̄uat⁹ fuit sua tetrarchia: ⁊ data fuit regi herodi agrippe. Et sic tūc possedit tres tetrarchias. i. p̄ncipat⁹. Ecce iā ptz: quō inuidia i herodiade ꝫ frēm suū herodē agrippā orta fuit ex affectu pōpatice dignitat⁹. vicz regie ⁊c. Sed quāuis fm p̄missa: idē sit motiuū supbie ⁊ inuidie. vicz appetit⁹ ꝓpe excellētie. tn adhuc sūt diuersa petā. ptz qz excellētia alia rōne mouet ad supbiā: ⁊ alia rōne ad inuidiā. ⁊Nā supbia appetit simpl'r appere ⁊ ex

cellere: z alios ī potētia magnitudīs et bonoꝝ excedere: nō tñ itentiōe diminutiōis bonoꝝ cuiuscūqꝫ. Inuidia ꝙ appetit excellere cū itentiōe diminutōis excellētie aliox vl̄ annihilatōis oī mode. Unō superb ꝙ vult excellere sup alios z appetit excellētiā: nō hac rōne ꝙ aliq̄s aliquid omittat. vl̄ ꝙ ab eo bonū auferaꝫ scu ei diminuaꝫ: ſz simpl̄r vt cū excellat. habeat alē q̄ntūꝫ cūqꝫ bonū velit. Sz inuid⁹ vult alios excellere z sup eos exaltari: z eox excellētiā minui z auferri: z sic singularit̄ videri. Et iō singl̄aritas ē adiūcta excellētie īuidie. rōne cui⁹ appetit aliorū excellētiā minorē vl̄ nullā esse. Et iō fm Augu. in li. ꝓfec. īuidia dī de excellentia litigare: cū dic̄. Inuidia ō excellētia litigat. ſz q̄d te dñe excellenti⁹? q̄d te potenti⁹? Et q̄ ptz: ꝙ licz ideꝫ sit morituꝰ supbie z īuidie. vicz amor ꝓprie excellētie: tñ alia z alia rōne: z p ꝓñs sūt pcā diuersa z realit̄ distincta. Ex q̄ ite ptz: ꝙ licz invidia sit filia supbie. tñ longe est peior mr̄e: q̄a mr̄ vicz supbia ē ꝓcreata ī b ꝙ excellat siue pferaꝫ alīs. Inuidia aūt nō solū b appetit: ſz z vt alīs eox bona diminuāt vl̄ auferanꝫ. vicz honor/status/ dignitas/fortitudo/ sanitas/pulcritudo/diuitie/pueri/z sic de alīs. ¶ Tertio oritꝫ inuidia ex affectu hūane cupiditatꝭ siue exuaricia. Nā cū diues q̄s existit z alē diues fit. ex b in se ꝑm⁹ īuidia tabescit: q̄ totū depire sibi credit q̄d alteri accrescit. Iō dic̄ Sene. in lib. de moribꝫ. Facil⁹ est paupī ꝓcptū effugere q̄ diuiti īuidiā. Idē tāgit sapiēs ꝓuer. xxviij. Uir q̄ festinat ditari z alīs inuidet. ignorat ꝙ egestas supueniat ei. Ubi dic̄ glo. Hug. Alīs inuidēt q̄ iam diuites sūt. nā tales freqnt̄ īuidēt. Nec ibi. Sic Isaac: q̄ dñs ei bñdixerat z mltiplicatus fuit nimis: z ibat ꝓficiēs z succrescēs: donec magn⁹ vehemēter effect⁹ est: habuitq̄ possessionē ouiū z armēntox z familie plurimū: ob b inuiderūt ei palestini z ipleuerūt puteos humo ne posset gregē adaquare: z rex Abimelech dixit Isaac. Recede a nob qm̄ potētior nostri facet⁹ es valde Genē. xxvj. Sic em̄ charitas oīa cōicat: siue facultates tpales: siue scientiā: siue vrtutē: z q̄ habet ī cōe donat. fm illō Sap̄. vij. quā sine ficti⁹ē didici: sine īuidia cōico. Sic invidia bonū cōe sibi approꝑat: z de eis ꝓsperitate z diuitijs dolet z se ꝓcristat. Unō ōt Aug. sup Joānē. Tolle īuidiā z meū ē q̄d habeo. tuū ē q̄d habeo. Inuidi em̄ sūt vt canes repleti. Nā cibū de q̄ nō idigēt rapiūt z vorāt ne alius habeat. Itē si extraneꝰ canis domū itroeat ꝺ latrat ne ꝓpē eis ꝓñtiaz aliq̄d sibi depereat. sic invid⁹ si videat ꝓxim q̄rere ꝓfectū suū ipedit si pōt. Iē vt ōt Auicēna. Canis occulte herbas tollit q̄bꝫ se purgat. īuidēs si herbe effectū alīs q̄s cogīscat. vt dī ī ꝓperatibꝫ rex de malicia canis. Sic reuera hō inuid⁹ q̄ntūcūqꝫ res tpales vltra sufficiētiā habeat: ꝺ indigētes hāc occultat z totū q̄d ē oīm alioꝝ se habere exoptat. Et q̄ oē q̄d alī⁹ cui īuideꝫ hz appetit. iō iugi invidia in seipso anxiat̄ z tabescit. ¶ Quarto invidia oritꝫ ex affectu alicne ꝓsperitatis. Unō q̄nto boīes sūt maiorꝝ ꝓsperitatꝭ tanto magꝭ rodūt dentibꝫ invidie. Unō cōe ꝓuerbiū ē. Mel⁹ est hīe ml̄tos invidos q̄ ml̄tos cōpatientes. q̄d tñ falsum ē. q̄ cōpassio ē sine peto z meritoria; ſz īuidia nūq̄ē sine peto tē. Unō ait Socrates in vitꝭ pho. c. xxx. felicitas sp ſbiecta ē īuidie. sola q̄ miseria caret īuidia. Et subiūgit. digni ār sūt īuidi: vt si fieri posset in oīb⁹ ciuitatibꝫ: aures z oc̄los haberēt: vt ō oīs ꝓfectibꝫ torq̄rent. q̄ntꝫ em̄ felicitū hoīm sūt gaudia tāta īuidorū gemit⁹. Hec ille. Unō z fm diuias z humanas chronicas siue historias sp gl̄iosi laude digni sūt ab īuidis infestati. Unō sic bī Genē. iij. Latin ex invidia mor⁹ occidit frēm suū. q̄ dñs respexit ad Abel z mūera eius z nō ad munera sua. Sic Esau ad ꝓsecutiōez frīs sui Jacob exarsit. Exēpla q̄ ꝓmogenitox bñdictiōe pdita. quā cū lentimulta culę esu ipe vēdiderat: minorē se ei quē nascēdo ꝓibat ingemuit Genē. xxvij. Sic ex invidia ipm Joseph frēs sui bismaelitꝭ trāseūntibꝫ vēdiderūt. q̄ cognito revelatōis mysterio. vt se melior fieret/ei⁹ ꝓfectibꝫ obviare conati sūt Genē. xxxvij. Sic Saul Dauid sibi subditū lancea pfozare voluit. eo ꝙ magnis q̄tidie eū augeri videt vtutū successibꝫ. z p b illū vltra se excrescere expauit. vt ptz. j. Reg. xix. Itē q̄. Daniel superabat oēs satrapas z ꝓncipes ī sapiētia. iō q̄ rebāt occasionē ꝺ eū ex latere regis Daniel. vj. Itē Achim⁹ rex z nycanor videres claritatē iude: venerūt ad demetriū z dixerūt eū rebꝫ alienis assentire. ij. Macb. xiij. Sic etiā pharisei videres dñi Jesu gl̄ias z excellētiā ī pl̄o: accusauerūt eū z laborauerūt ad mortē suā. q̄d etiā Pilat⁹ cognit. sciebat em̄ ꝙ p invidiā tradidissent eū Mat. xxvij. Idē ptz ō clarissimis mōi viris q̄ q̄nto fuerūt clariores tāto pcl̄osioribꝫ se agitati invidie stimul̄. Nā invidia pvertit aīositatē z fortitudinē ī furorē: formositatē z pulcritudinē ī pallorē: ꝓsperitatē z vbertatē opulentie ī liuorē: claritatē sapiētie ī errorē. Ut deduc̄ Alan⁹ ī de planctu nāe. Nā invidia nō bz locū ī pauplbꝫ z boibꝫ būlibꝫ. vicz a diuitibꝫ. licz inter se pauperes sint ml̄ti invidi tē. attā ad nullum bī invidia ex b q̄ paup ē. z ad talē sensū dz ꝙ sola miseria caret īuidia. q̄ vt s. patz: sola miseria caret īuidia. Et idē ōt Arist. ij. Rhet. ꝙ homines nō invidēt ad eos q̄s videt ml̄tū ꝺficere. Sz scuit ī eos. q̄s invenit vel aīositate: vel militia vl̄ pulcritudie: castitate z mūdicia: vl̄ vbertate rex tpalitū abūdātia: īdustria vel prudētia pitia claros. Hoz vtutes ī ꝺrios vertit vicioz moꝝes. Nā siq̄s cōmēdat ō fortitudie z aīosita B tē: invidia dic̄ eū insensatū z furibūdū. si ō pul/Invidia critudie ōt eū ee pallidū. si de ꝓsperitate z ab/ꝺ fortitudundātia ōt eū esse parcissimū. z sic ō alīs. Unō dīnē dic̄ Bla. vbi s. Audaciā fervoꝝ aut temeritati assignat. z fortissime z fidelissime ꝓ republica pugnātē fatue egisse affirmat. Et q̄nto glorio/

Mor ḡs apud homīes erat/tanto eū amplī cō
fundere t male tractari laborat. Sicut narrat
Emilī pbus i li. de ducib ō rhemisdōc. q i ītra
corticeos subiugauit arbenieñ. in mari oēs pi
ratas fugauit. Cuī ꝑsilio xerses rex plī ḡz ar
mis grecoꝝ victī fuit. Hic vltimo ex iuidia ci
uiū suoꝝ exilio ꝓpetuo dānatī fuit. vbi spōte
sūpto veneno iterijt. Sic gl'iosus miles scipio
aphrican. q totā africā sua aīositate romanis
sbiecerat. t ō oib nihil ꝑter nomē vsurpabat.
inuidiā suoꝝ effugere nō potuit sīc ipemet ōt.
vt narrat Vale. maxim. li. iij. c. vij. di. romāis
Cū totā africā vīe ptārī subieceri: nihil ex ea
qō mecū dicerē ꝑter coḡmē retuli. Nō igīt me
punice. nec frēm meū asiatice gazeauarū red
diderūt. sz vtrīq nr̄m iuidia magʒ ḡz pecunia
locupletioꝝ ē. Rursuz iuidi ꝙuertūt formosita
tē t pulcritudinē i pallorē. sīc cū aliqs vl' aliq
de corꝑis pulcritudie cōmēdat. mox inuid vl'
inuida ꝺ reprobare conat asserēs nihil eū esse.
anbelitu feridū. vl' corꝑe macrū: vl' cute vlcero
sum. vel cesarie scabiosū. vl' alias laterer defe
ctuosum. Sic de alcipiade pbo: q fm Arist. et
Boe. iij. ō ꝙso. phic. ꝓa. vij. vt ptz ꝺ. ser. v. L.
Et fm Vale. lib. vj. c. vij. habuit nobilitatē exi
miā: formā pstantissimā: fauorē ciuiū maxim:
sūma impia: ꝑcipuas vires: flagrātissimū ige
niū. Hic tñ t iuidia fuit occīs: t ꝓpetuū exiliū
passus. Nā vt ōr Hiero. ꝙ Jouini. ab athenīe.
vbi natus fuit ꝓter inuidiā ad lacedemonias ꝓ
fluit. q athenieñ. hostes erāt. sz itez vt ei pl
inuidie ḡz gr̄e ꝙtraxit. q cognito ad holoferne
pfecū darij regʒ ꝓfugit. Ꝙs aūt ad quē ꝙfuge
rat: accepto alisandro ꝓncipe lacedemoioꝝ: ꝑ
cio eū interfici iussit. Jrē iuidi ꝙuertūt ꝓsperita
tē opulētie in liuorē. vt cū aliqs ex diuitijs t o
pulētia cōmēdat ilico inuid hūc ōtractorie an
nibilare conat. vl' diuitias cū fenore t vsura: t
alijs illlicitis ꝓtractib acq̄siuisse fat. vl' rapinis
t crudelitatib cumulasse. vl' ipm appere locu
plerē t nō existere. vl' cū respcū taliū nil esse af
firmat t ꝙtestat. Demū iuidi sapiētie claritatē
vertūt i errorē. Cū ei qs de sapia t lr̄is extollit:
in ꝓnēri iuidia ꝙtie nitit. talē q exaltat anni
hilādo: prudentiā suā ⁊ furiā esse exponūt. elo
quētiā ⁊ bositatē dicūt. Illa q docet t legit. nō
sua sz aliox esse asserūt. Ipm vez docēdi mo
dū nō hīe ostēdere satagūt. t sic oia sapientū fa
cta obligre nō desistūt. q oia lare declarat Ala
nus vbi s. Sic sapiētissimo licurgo factū fuit.
q tāre sapiētie extitit. q lacedemōijs legē dicta
uit. tāre ⁊ trutis q apollo ītet eox deos eū ꝙnu
merari voluit. hic tñ suoꝝ ciuiū inuidia expul
sus fuit. De q̄ sic ait Vale. li. v. c. iij. Neminē li
curgo aut maiorē aut vtiliorē viꝝ lacedemōia
genuit. ⁊ putat cui apollo oraculū poscēti fert
respōdisse: se nescire. an illū hoīm an deox nu
mero aggregaret. Huic tñ neq̄ vire sue sum
ma sinceritas. neq̄ erga patriā cōstantissim
amor. neq̄ leges salubriter excogitate auxilio
ei esse potuerūt. q minus infestos ciues exp̄ret.
sepe em̄ lapidib petit. aliq̄n furore electī: pu
blice etiā ꝑnat. ad vltimū patria pulī ē. Lō
stat aūt ꝺ totū ex iuidia factū esse. Ex q̄ patz q
q̄nto aliq fuerūt ⁊rutib/sapiētia/roboze/t di
uitijs clariozes. tanto ꝙ se habuerūt emulos i
uidiozes. Sīc de africano refert Tullī. ñ. rhe
to. dicēs. q africano ⁊rutē idustria: ⁊t gl'iaz:
gl'ia emulos ꝙpauit. Hoc aduertēres antiq cla
ri t famosi: de magnis ciuitatib nati: t ceter
plati. se a pātia suoꝝ ciuiū absentauerūt. Per
ꝺ em̄ inuidiā suoꝝ effugere conati sūt. vt ostē
dit Tull'. vbi s. Hoc inqt ē cōe viciū i magnis
liberisq̄ ciuitatib. vt iuidia gl'ie comes sit. sic
t libēter his detrahūt q̄s eminere alī vident
neq̄ eā aīo intuent. Un mlti tales clari viri nō
fuerūt añ oculos suoꝝ ciuiū athenis. tātū em̄
se ab iuidia putabāt tutos q̄ntū a ꝙspectu su
oꝝ recesserūt. Hec ibi sniali. ¶ Quāuis ꝑdi
cta sint magna t horrēda: tñ adhuc iuidi nō sī Inuidis
ꝓrenti/sz t bñ facta t meritoria opa suis ōtra tractio
ctionib mordēt: t ꝙuertūt ⁊rutes/deuotiōez/ nib mo
bona opa in hypocrisim t vanā gl'iam. Sīc cū dent opa
q̄s de oīone deuota: de ieiunio vel el'ynis cōmē bona
dat: mox inuid ꝑ detractōez hec annihilare co
nat. dicēs ex hypocrisi t vana gl'ia hec fieri. vl'
ex auaricia sub specie religiōis t deuotōis aut
pīcat alios velle ōcipe. Ita Job vir sctissim:
q̄uis i adūsitate t tribulatiōe essz patientissim
t rect coā dño. neq̄ peccasset labijs suis loq̄n
do ꝙ vxōre t amicos suos: tñ adhuc ab vxore t
amicis reputabat tanq̄s hypocrita t pctōr. t q ꝑ
pctis hec oīa q̄ passus ē sustineret. Ut bī Job. j
ij. iij. iiij. t. v. capitul'. t ꝙseqnt ꝑ totū libz. Ptz
ḡ ex p̄missis: q q̄nto q̄s est i ꝓsperitate maiori:
t in statu superiori: aut ⁊ruosioꝝ. tāto subiacet
inuidie liuidiori. ¶ Et ꝙ ꝙseqns ptz ex q̄bo iui
dia oriat. q̄ō t vtile ē cogīscere volētib effuge
re ꝺ virus inuidie. Rogem ḡ dñm: vt ab hac
pestifera filia superbia. ipa vicz iuidia: nos custo
diat. ne cū inuidis demonib sine fine torque
amur. sed magʒ in charitate ꝑpetua brōz viua
mus. q̄ nobis pstare dignetur dñs nr̄ Jesus
chs i secla bñdict Amen.

¶ De malis effectib iuidie. Ser. xxx.

QVi in ruina leta
tetur alteri ñ erit ipunit. ,puer. xvij.
In ꝑcedē. ser. audistis vñ oriat inui
dia: vicz ex suggestiōe demōis: ex supbia sive
amore ꝓprie excellētie: ex auaricia t aliena ꝓspi
tate. Quō etiā sit viciū diabolicū t ḡre. q̄b etiā
generib hoīm iuid detrahit: t oīa bona coꝝ
facta t opa i malū ꝙuertit. Nūc videdū est cō
seqnt ō effectib ei mal: q vicz mala faciat ipa
iuidia ꝓprio subiecto. vt t his cognit q̄libet tā
to libēri studeat iuidiā declinare. Nā et ꝑter
hmōi mala q̄ facit iuidia: iuid gr̄iter punīet
a deo iux vbū ebemat. ¶ Qui in ruina letat ali

teri⁹ ſ ſcz inuid⁹ ſ nō erit ſpunit⁹ ſ vbi ſ. q. d. ſapiens. talis ſi nō punit in ꝑ ſeculo: nō tñ manebit ſpunit⁹ in futuro. ℞o gr̃a Aue maria. |

A ¶ Qui in ruina letatur alteri⁹ nō erit impunitus. ¶ Circa ꝙba themat̃ eſt breuiter (tria vbi ſ. notandū: q⁹ Salomō p ea gnāliť tāgit penas inuido debitas: q̃s t null⁹ inuid⁹ euadere valet: niſi p penitēt̃iā ꝙuerſus fuerit. Ne aūt pene cognoſci pñt cogniť malis q̃ facit ipa inuidia: vt ptz infra. ℞o q̃ ē aduertēdū q⁹ inuidia mł̃a mala faē t opať: vt ptz infra

Remediū curatōiſ renuit
℞opriū ſubiectū infiē: t aim̃ doloze coꝛrūpit: et ſic charitatē extinguit

Inuidia mł̃a mala facit ipi inuido

Judiciū rōnis puerit
Flagitiū letale ſiue mortale inducit
Supplициū gehēne ĩcurrit
Et geſtatē t pauꝛtatē iduē

¶ ℞imū g̃ malū inuidie ē q⁹ remediū curatonis renuit. tāto aūt ifirmitas ē peioꝛ t picꝛoſior. ſic ꝑparet ī lepza. vlceratō. ebiſi t hydropiſi ꝛc. ¶ Sz. d. q̃s. Ex q̃bꝰ cauſ ĩ vel tñoꝛ inuidia tra difficulē curať: Rñr q⁹ int̃ oīa vicia pulmōiſ difficulē curať inuidia ꝓpē tria: vicz vt infra

℞opter ſpūſſcti offenſaz t exclnſionē
Inuidia curatur difficulē ꝓpē tria
℞opter criminis latebriā t occultatiōez
℞opter mali pmanētiā t ꝛeinuationē

B ¶ ℞imo inuidia difficulter curať ꝓpē ſpūſſcti offenſam. Uñ q̃nto aliq̃d peccm̃ magis bonitati ſpūſſcti ꝛerariať: tāto difficiliꝰ curať. q⁹ peccans ī p̃em p ifirmitatē carnis: vel ī filiū p ig̃norantiaz: remittet̃ ei. ſed q̃ peccat in ſpm̃ ſcm̃ p certā maliciā nō remittet̃ ei. i. difficulter dimittť ei: nec hic nec ī futuro ſecl̃o. vt ait ſaluator

L Mat. xij. t Lu. xij. ℞o q̃ notandū: q⁹ peccm̃ tripliciter ꝺr curabile ſiue remiſſibile: vt dic̃ Alb. ſup Luc. tra crās tertiū ꝓallegatū. ſ. ex cā/ex genere/t ex euentu. ¶ ℞o peccm̃ ꝺr remiſſibile ex cā. ſicut q̃ cōmittť peccm̃ in ſe mortale: t tñ hz aliq̃ mō excuſantē t reatū ſuū diminuentē. ſic eſt illud q̃d fit ex ig̃rantia aut inaduertētia: vel ex magne tentatōis ifirmitate. ſic ſūt peccā carnalia: ſubita ira: iuramētū illicitū ex inaduertētia. t ſic de alijs. ¶ Scōo ꝺr peccm̃ remiſſibile ex genere: q̃n. ſ. peccatū cōmittť q̃d in ſe t ex ſuo genere ē remiſſibile t veniale: ſic ꝙbuz ociosum vel ficū q̃d caret rōne iuſte neceſſitatis aut pie vtilitatiſ: t tñ ſine nocumēto ac ꝓeꝑtu t leſione t ĩproba libidine. ¶ Tertio ꝺr remiſſibile ex euentu: q̃n. ſ. peccm̃ cōmittť q̃d ē mortale dū ꝓpetrať: ſz p euētū penitēt̃ie t ꝓfeſſionis ſequētē fit venia dignū t relaxať. Et ꝺ mō peccatū ē venia dignū t remiſſibile: pnia t ꝓfeſſione ſ remittēte. Peccatū aūt ī ſpm̃ ſcm̃ q⁹ fit ex certa malicia: ideo eſt indignū venia: quia ibi nō cadit excuſatio vł cā excuſatiōis aliq̃: cuius modi ē inuidia ffne gr̃e: t peccm̃ ad mortē ꝑ q̃ nō ē oꝛādū. ĩ. Joā. v. vbi ꝺr aplus. Eſt peccm̃ ad mortē: ñ ꝑ illo dico vt roget q̃s. ℞o cuius ꝛatiꝰ ĩtellectu ē notādū q⁹ peccm̃ ad mortē ꝺr tribus mōis. ℞io peccm̃ ad mortē ꝺr q̃dlibz peccm̃ mortł̃e ex effectu: q⁹ ad mortē ducit. Scōo peccatū ad mortē ꝺr inuidētia vel impugnatio ffne gr̃e. Tertō peccm̃ ad mortē ꝺr finał̃ impenitētia ſcz q̃n aliq̃s decedit impenitēs. Mō igiť ꝑ peccato ad mortē ꝑmo modo dicto. ſ. mortali debem⁹ oꝛare vt ei venia deť. ℞o peccato aūt ad mortē ſcōo modo vt in ꝓpoſito. ſ. inuidentia fraterne gr̃e debem⁹ oꝛare: nō vt ei venia deť/ ſed vt volūtas mala muteť. Tertio mō dicto ꝑo pcō ad mortē. ſ. ꝑ finali impenitētia q̃n aliquis decedit ĩpenitens/non debem⁹ oꝛare: nec ꝑ venia: nec ꝑ volūtať mutatōe. De ꝺ latiꝰ determinat mgr̃ li. ij. ſnia ꝛ. diſt. xliij. ℞areť igiť q⁹ inuidia ē ſpūſſcti offenſiua. t ĩ ō difficilis ē ei⁹ cura: eo q⁹ fit ex certa malicia: t ꝑ ꝓpriaꝰ ꝺ bōtatē ſūmā q̃ ſpūſcto attribuiť. Ille aūt peccat ex D certa malicia/cui⁹ volūtas ñ ex ig̃ratia vł ifirmitate/ſz ex certa ſcia vł induſtria inclinať ī bonū aliq̃d q̃ hz annexā maliciā. q̃ duob⁹ mōis malicia ꝑtigit. ſ. ꝓpē inclinatiōez nālē t ꝓpē ꝓhibēť remotionē. Uerbi gr̃a. Sic ī reb⁹ nālib⁹ dupliť aliq̃d moueť deoꝛſū. ℞io ꝓpē inclinationē nālē: ſic graue deoꝛſū. Scōo ꝓpē ꝓhibentiſ remotionē: ſic aq̃ effundiť fracto vaſe. Sic volūtas ex certa malicia vł ſcia ferť ī bonū q̃ malicia habet annexā duplici rōne. ℞ria ē ex inclinatōe habitus vicioſi. Et talis largo mō ꝺr peccare ī ſpm̃ ſcm̃: q⁹ ipe ex ꝑñi ꝛerariať bonitati ſpūſcti. Scōo voluntas alicui⁹ ex certa malicia vel induſtria ferť in bonū q̃d hz malū annexū ex ꝙbꝰ bōtis excluſiōe. ſ. q⁹ remouet t abiicit illa quib⁹ bō retrahiť a peccō. Sūt aūt ſex q̃bꝰ bō retrahiť Sex reta peccō ſcz diuina iuſticia eius miſcōia: veritas trahētia agnita: ſupnālis gr̃a: peccī erubeſcētia: delectatio indebita t modica. Et ſic p oppoſitū ſūt ſex ſpēs peccī in ſpm̃ ſcm̃. ſ. pſūptio: deſperatio: impugnatio vitatiſ agnite: inuidētia ffne gr̃e: ipenitētia: obſtinatio. quas ſpēs ponit mgr̃ vbi ſ. Sic ergo ptz q⁹ inuidentia fraterne gr̃e digne cōputať inter ſex peccā in ſpm̃ ſcm̃: q⁹ per talē inuidentiā nō ſolū q̃s inuidet pſone fratris ī bono ꝓficientis. ſz ēt inuidet gr̃e dei t ſpūſcti in mūdo creſcenti: vt di cit ſcūs Tho. ij. ij. q. xiij. ar. ij. Et ſic ſpūſcto p inuidiā aduerſať: qui in ſuis opibus gl̃ificať: vt idem ait. ij. ij. q. xxvj. arť. iij. in ſolutōe ſcōe rōnis. Sic g̃ ptz primū q⁹ in Sex pec vidia difficulter curať ꝓpē ſpūſcti excluſionē t cata ī ſpi offenſā. ¶ Scōo inuidia difficulē curať ꝓter ritūſcm̃ criminis latebriā t occultationē. Quanto ei⁹ E firmitas ē pl⁹ latens t occulta tāto difficilioꝛ ē ei⁹ cura. Et igr̃ q̃ cupit curari oꝛtz q⁹ ſuā ifirmitatē mānifeſtet: vt ait Boeti⁹. ſ. de ꝓſo. pſa. iij. di. Si opa medicāť expectas: oꝛtz vt vulnus deregas. Inuidia ꝙo ē occulteſſima intra cc ꝛ

dis arcana clausa: z ō vir sumit remedia: vt
oñdit Lyp̃an⁹ ī li. de zelo z liuore: dicēs. Facil'
inḡt curą ē vbi plaga ē apta Zeli ät vulnera ob
strusa z occulta sūt: nec remediū cure medētis
admittūt: q̄ se intra ꝓscie latebras cceo doloze
reclauserūt. Hec ibi. ¶ Tertio difficilē curat
siue remediat ꝑ malī ꝑmanētiā. Alia ei pcā
desinūt: inuidia aūt cessare nō nouit: sed cōti/
nue manet z crescit. Un Lbzy. sup Matt. ho
me. q̄dā. Emulatiōe deterior nlla malicia est.
Adulē ei ꝛsi voluptate fruat: bzeui tñ tpe com
plet desideriū suū. Emulator ho nūq̄ desinit: sz
ꝛtinue ē in eo sic⁹ pozcus ī gurgite. Hoc idē ex
pssius tangit Lyp̃an⁹ vbi s. di. Mala inḡt ce/
rera terminū bñt: z q̄cq̄d delinquit delicti cōsū
matiōe finit. in adulterio cessat facin⁹ ꝑpetra/
to stupro: in latrōe cessat scelus admisso homi
cidio. z implera fallacia modū ꝛponit falsario.
Zel⁹ ho nō habet ꝛminū. sz ē ꝑmanēs iugit ma
lū z sine fine petīm. Hec Lyp̃an⁹. Ex ꝓmissis ḡ
ptz ꝓmū mēbz: vicz ꝑm malū inuidie: q̄ ipa re/
mediū curatiōis renuit. ¶ Scōm malū inui/
die est: q̄ ipa ꝑtiū subiectū inficit et ledit. Nā
ꝑtiū animū indesinenť ledit/turbat/z angit.
z sic animū dolore corrūpit. Un Jsid. lib. iij. de
sūmo bono ca. xxv. Liuor alieni bōi suū punit
auctorē. Nā vñ bonus ꝓficit inuid⁹ ꝛtabescit
imo inuid⁹ ira corrupt⁹ ē q̄ vt alij patiañ/ ipe
miseriā sibi exoptat. Sic fingit Auian⁹: q̄ Ju
pit nūciū suū ī mōz misit vt boib⁹ vota sua cō
cederet. rūc duo socij astiterūt: vn⁹ auar⁹ et alť
inuid⁹: q̄b dixit: q̄ ꝓm⁹ peteret q̄cq̄d vellet b
ei ꝛcederet: z scōo petēti duplū daret. Auarus
aūt noluit eē ꝑm⁹: qz cupiebat bīe duplū. ne/
q̄ inuidus ꝑmo petere voluit: qz ñ fauit alī vt
duplū bīet. Et sic p⁹ longā ꝛcertatōez inuido ꝑ
ma petitio cessit. q̄ vno ꝓuari oc'o petuit vt so
ci⁹ su⁹ ꝓuaret duob⁹ oculs. Ecce q̄ntū malū ē in
uidia. Unde q̄ diabol⁹ capit hoīes alijs vicijs:
ipe q̄ndā delectatiōez pōit tāq̄ escā. sz inuidos
miseri⁹ capit qz sine esca ōlectatōis. Jnuidia ei
dolor ē z amaritudo. Sūt ḡ bñ ceci q̄ dolore et
cruciatu q̄tidiano dolorē ernū merēť: z dolori
q̄si esca sic adherēt dōec ꝓueniāt ad dolorē eter
nū. z sic ꝑ dolorē ꝛtiuū cordis amittūt gaudiū
sempiternū. Ecce q̄lis ccitas. Propť ħ malū in
uidia ꝛpať trib⁹ rebus: vicz tinee corrosiue: rubi
gini ꝛsūptiue: z pene afflictiue. ¶ Prio inui/
dia ē vt tinea corrosiua. Sic ei tinea lanā ī q̄ na
scit corrodit z destruit: z ifra pānī subam se oc
ue cōpať cultās videre se ñ ꝓmittit. vt ōt Jsid. Et ī ꝑbe.
rez li. xvij. Sic liuor z inuidia aim ī q̄ ꝓmo ex/
urgit: ꝓmo turbat/ledit z officit: ꝛz illū ꝓuō.
xxv. Sic tinea vestimēto/z sic ꝛmis lig̃: ita tri
sticia viri nocz cordi. Ubi ōt Hugo postill'. Si
cut ō vestimēto tinea nascit: z ꝛmis de lig̃: z in
illō p⁹ ꝓuertit dētes ad lacerādū z ꝛterēdū: sic
tristicia neruos z carnes spūales. i. vires nāles
corrodit: z ḡuitas ꝛtrues q̄ sc'a ei vestimētū cō
sumit. Hec ibi. Spūs em̄ tristis exiccat ossa.
ꝓuō. xvij. Et tristicia seculi mortē opať. ij. ad
Lor. vij. Tristicia ät ista ꝛsumēs vt tinea/ē in
uidia q̄ ē tristicia ex aliēis bōis vt ōt Dam̄. lib.
ij. q̄ vtiq̄ ꝛsumit inuidētiū cordā: vt oñdit Jsi.
ij. solilo. dicēs. Jnuidia sibimet ꝑm⁹ nocet. ꝓmū
auctorē suū mordet. Est ei aīe tinea q̄ cor suū
comedit: pecť⁹ vrit: mētē officit: z cor q̄si pest⁹
depascit. ¶ Scōo inuidia ē sic rubigo ꝛsūptiua. rubigo
Un ōt Jsid. z ī ꝑperatib⁹ rez li. xvj. de fer/
ro. q̄ rubigo ē viciū ferrū corrodēs. qō ꝓuenit
ex malīe impuritate: vl' ex ꝓtactu ēre ꝛvicinita
te: siue ex sāguis ifectōe. Et subdit q̄ hūan⁹ sā
guis se ī ferro vlciscať: qz de nll'a alia re ita cito Ferrum
ꝑ rubiginē ꝛsumit. Sic reu era rubigo inuidie
ī ferro vite hūane. Hūana em̄ vita (vt ōt Lato
marc⁹ pozti⁹ stoic⁹) ē sic ferz: si exerceať ꝛtinuī
exerceať rubigie ꝛsumit. Sil'r boies exercēdo
vidē⁹ ꝛteri. sināt ꝛtia atq̄ tozpēdo pl⁹ deſmīti
fac q̄ exercitatio. Et pōit in vitz pboz ca. xcv.
z B. ꝓuenit ex mera ipuritate. i. ex volūtat⁹ cor
ruptōe in q̄ nascit: qz sp inuidia a bōa volūta/
te discordat. z mox vt inuidia mentē cepit/bona
volūtas recedit: ait Bzeg. i q̄dā hom. vel ꝓue
nit ex ꝓtactu. i. ex aspectu ꝑspitatis frenoz in
ꝓtis. qz vt ōt Bzeg. ī pasto. li. ij. c. xj. Jnuidi ab
alieno ꝓfectu deficiūt: z aliena exultatiōe tabe
scūt. Hi dū aliene ꝑspitat⁹ augmēta ꝑspiciūt/
apō semetipos anxij: afflicti cordis peste mori
unť. ¶ Tertio ꝓuenit ex sanguis ifectiōe. Cū
ei ferz scādēdo carnē sanguinē fundit: sāguis
ferro iheres ipm ꝛsumit vt ꝑallegatū ē. Sic ī/
uid⁹ cū ī ꝑspitatē z felicitatē ꝓxi gladiū decra/
bēť ligue mittit. gladiū suū ī sāguinē suū mit
tit. qz sāguis ē ꝑspitatz z maxīe nēcitatz ꝓximi
iuxta illō Eccl. xxxiij. Panis egentiū vita pau
pis ē. z q̄ defraudat illū hō sāguis ē. z lingua ō
tractozia inuidi gladi⁹ ē. iuz illō ps. Lingua cor
gladi⁹ acut⁹. Et hec rubigo inuidie ꝓtiū sbiectū
ꝛsumit: vt ait Basili⁹. Fz q̄ allegat auctor sūme
vicioz. Sic ḡt rubigo ferz: sic inuidia aīm ī q̄
nascit corrūpit. ¶ Tertō inuidia ē vt pēa affli/ B
ctius. Qui ei inuidiā respēs alī⁹ gerit: iugē pe/ Inuid⁹
nā seipz cruciatē ī mēte nutrit. vñ Alan⁹. Hec gerit in
.s. inuidia ē hospes q̄ apō suū hospitē ihospita/ gē penā i
bil'r hospitat⁹ sue hospitz labefecť hospitium. mēte
Hec ē possessio suū possidēs possessorē. q̄ dum
alios ōtractionū latratib⁹ vexat: sui possessorz
aīm ītestio morsu ꝓfūdi⁹ iḡerat. Et b sapiēs at
tēdit cū ait Eccl. xiij. Qui sibi iuidet nihil ē il/
lo nequi⁹. z hec ē redditio malicie illi⁹. q. d. Jn/
uido ꝓ malicia pēa reddit: cū in semetipo pro
alioz ꝓfectu tristať. Et iō ōt Lyp̃an⁹. q̄ inuid⁹
nulli⁹ magz q̄s suūpi⁹ inimic⁹ existit. qz se pl⁹oī
bus alijs ledit. Unde ait. Quicūq̄ inuid⁹ es: eis
q̄s odisti ifest⁹ es: nulli⁹ magz q̄s tue salutz ini/
mic⁹ es. Quicūq̄ ei ille ē quē zelo ꝓcepis: subť
fugere z vitare te poſit. tu ho re non poteſ fu
gere: quocūq̄ fugeris/aduersari⁹ tuus tecū ē.
hostis semp in pectore tuo est: pernicies intus
inclusa est. Hec ille. Ecce iam patz quomō iui

di de alioꝝ felicitatibꝫ rozq̃nt: z de alicnis aduersitatibꝫ leranť. Jō optat Sene. i li. de moribus. q̃ iuidi in cūctis ciuitatibꝫ oc'os haberēt vt oīm tristarenť pspitatibꝫ. Nā q̃t sūt feliciuꝫ gaudia: roꝛ iuidoꝝ gemitꝰ z supplicia. Sūt g̃ i uidi mistrimi boies. qz cū ōberēt leraꝛi ō bono ꝓximi p quā leticiā releuarenť solent tristari: p quā tristiciā cozpoze z animo rozquenť.

J ¶ Tertio ꝓncipal'r iuidia iudiciū rōnis puerit: qz lumē discretōis amittit. Quāuis ei oīs passio: vicz amoꝛ/gaudium/tristicia/doloꝛ/lumē intellectꝰ obtūdit: eñ magis ꝟ/cū tristicia i uidie mēt̄ oculū cecat z ꝓfūdit: qz sapia q̃ lux est mēt̄/inuidiā fugit. ipa dicēre Sap. vj. Neq; cū iuidia rabescēte iter habebo: qm̄ tal' bō ñ erit ꝓceps sapie: z iō rectū iudiciū pdit. Unō Hze. nazāzen' i apoll'. Inuidie lāguoꝛ recte iudicādi ipedit sensum: z opi optimo nomē infli

Inuidia git vicioſum. ¶ Pro q̃ aduertēdū est: q̃ inuidia q̃drupl'r

q̃drupl'r pturbat iudiciū rōnis. Nam inuidi excecanť q̃dru pliciter

Inuidi
- ſ Luce honestatis excecanť
- Acrisia puitat̄ obscuranť
- Uelo malignitat̄ obumbranť
- ⌞ Uerū nō speculanť

¶ Prio iuidi luce honestat̄ excecanť. Sic eñ noctua lumie sol' cecat z noct̄ caligioso nitoꝛe illustrat̄: sic iuidi luce sapiētie z lucerna bōi exempli i ꝓxis excecanť z ꝓxioꝝ vmbꝛosa aduersitate exhilarāt. sic̄ ꝓbetice ō ipis pdixit Job v. dicēs. Per diē icurrūt tenebras: z q̃i i nocte sic palpabūt i meridie. Oō exponēs Hze. i mo. ait. Mēs iuida dū alieno bono infligit radio lucis obscurat. bona ei ꝓximi opa sūt lucerna z candela/pbenria lumiose ꝙuersatōis exēpla vt ōt Hzeg. sup illō Lu. xij. Lucerne ardēres in manib⁹ vr̄is. Istis candelis iuidi excecanť: dū bona alioꝝ ex inuidia dep̄uare conanť z respicere neq̃unt. imo p siniſtrā iterp̄tatiōez lucē in tenebras ꝙuertūt. Tales sc̄ sic Heli. de q̃ dr̄. j. Reg. iij. q̃ nō poꝛat videre lucē ōi añ̄ extingueret. De hac cecitate ōt Hzeg. i pasto. Perpēdāt inq̃t iuidi q̃nte sint cecitat̄ q̃ alieno ꝓfecru ōficiūt: aliena exaltatōe tabescūt. ¶ Scōo

R Acrisia acrisia ꝓtuitat̄ obscuranť. Acrisia eñ ꝙ Nico. de ly. sup Benſ. c. xix. Est passio facies nō videre: non taliter q̃ hō illā passus nihil videat: ſz q̃ nō videt ea q̃ q̃rit z vult videre. Et ōr ab a q̃ ē sine: z crisis iudiciū: q̃si sine vero iudicio rei vise. qz ea pcussus ñ p̄t bīe discretōis oculū Sic hō aliq̃n aptis ocul'aliq̃d aliūde q̃rit q̃ i manu gerit. Hac cecitate pcussi sūt qui faciebāt vim ipi Loth z ñ poterāt ostiū inuenire Benes. xix. vt ōr Magr̄ i hist̄oria scholastica. sup Benſ. Nā vt habet̄ i Geneſi vbi s. Loth recepit angelos bospitio q̃s putabat eē adolescēres. q̃ facto v enerūt sodomite iuuenes z senes volētes cū eis coire: q̃s angeli pcusserūt p̄dicta cecitate. Hac etiā cecitate pcussi sunt q̃ q̃rebant Heliseū existēre cū eis. iij. Reg. vj. Hac passiōe ēt ocli discipl'oꝝ tenebanť ne chr̄z agnoscerēt Lu. vlc. Talis passio est inuidia q̃ nō pōt videre clara luce bonoꝝ opa: felicitatē coꝝ z ꝓsperitatē. ſz q̃si cecutiēs mala q̃ in eis ñ sūt inq̃rere tētat. q̃ dū nō inuenit: q̃si sodomite parietes palpat. vt bñ deducē Hze. vj. moꝛ. sen. xliij. tractās illō Job allegatū: Per diē icurrūt tenebras di. Meres iniq̃t dū de aliena meliora tiōe affligūt de luce obscurant: q̃ dū bona opa ꝓsiderāt: si q̃ mala lateāt inuestigāt: z sollicite labozāt siq̃d q̃ accusare possint iuētāt. sana mēbza exp̄i? ꝓspiciūt: ſz clausis cordis oculi' vulnꝰ palpātes q̃rūt. Jō vbi s. in Job subdit. Quasi in nocte sic palpabūt in meridie. Dies q̃ppe bōis optis exteriꝰ in ꝓxio lucet: sed q̃si in nocte palpāt: qz liuoꝛis intꝰ tenebras tolerāt. q̃uenire ad aliq̃ q̃ repbēdāt sataguṅt. detractōis aditū q̃rūt ſz qz hūc inuenire ñ valēt cecis exp̄i? circūeunt. Oō dñ exp̄mit cū Loth ꝓtegēti⁹ āgel' i domo eiꝰ sodomite ostiū inuenire ñ poruerūt. Sodomite ei ostiū inuenire neq̃unt. qz iuidi ꝓtra vtā iusti nullū actōis aditū depbendūt. Percussi ei cecitate q̃si domū circūeunt: q̃ iuidētes facta z dicta pscrutanť iustoꝝ. ſz qz eisdem vita fortis vndiq; z laudabil' obuiat errātes/ nihil aliō q̃s parietes palpāt. Hec Hze. ¶ Tertio ī/ z uidi velamīe liuoꝛis obūbranť: sic q̃ lucē ꝓspe Velamē ritatis z pfect⁹ nō inspiciūt. Sic ei velamē inē iuidie nō bosem z lumen obducti lucis ꝓhibet aspectū: sinit vide sic caligo iuidie tanq̃ velamē nō recto oculo si re bonū nit i ꝓximo bonū videre: vt oñdit Bern̄. i q̃dā ꝓximi ſmōe. Et in floꝛ. lib. vj. ca. iij. Liuoꝛe inq̃t ꝓpo .i. iuidia: q̃si q̃dā velamine inuidꝰ ne sublimioꝛa respiciat impedit. ad illoꝝ q̃s supiozes bīe dolet/mō q̃dē felicitatē/mō gl'iam/mō vtiq; sil'r reuerberata acie ꝓtabescēs. Hoc velamē deponere boꝛat̄ Petr⁹ in canonica sua. j. Pet. ij. Deponētes oēm maliciā/dolū sil'atiōes z inuidiā. Et infra eodē ca. Nō q̃si velamen habētes malicie/sed q̃si fui ōi. Tale velamē deturpat viri actionē. Unī. j. ad Coꝛ. xj. dr̄. Uir q̃ velat caput deturpat caput. q̃. s. p inuidiā mētē z intētionē q̃ ē caput aie (ſm Hze.) velat: ab influxu ipm lumis gr̄e elongat: z sic ipm obscurat z deturpat. Talis est de illis q̃ putāt se latere in obscuris pctis tenebroso velamēto tc̄. Ex q̃bus oībus elicit q̃rtū vicz q̃ iuidia vet̄ ñ speculat̄/si ei excecat luce honestatis siue i bonis operibꝰ aliox: si acrisia (vt dictū est) obscurat. z si velo malignitatis obūbrat: ꝓñs est q̃ verū non spe M culatur. ¶ Quarto ꝓncipal'r inuidia flagitiū Inuidia mortale iducit. Nā rā mortē spūalē q̃s corpalē iducit fla inducere ꝓtendit. ℣ mortē corpalē iferat pla gitium nū ē. Nā p inuidiā diabol⁹ būano generi mor/ mortē tē spūalem z corpalē induxit: ſm illō Sap. ij. Inuidia diaboli mors intrauit in orbē terraꝝ. Inuidia ēt inuidentē occidit. Job. v. Paruū/lū occidit inuidia. Oīs ei inuid⁹ illi cui iuidet inferioꝛ z minoꝛ esse cōpzobat: qui ꝓpo liuoꝛe inficit z necatur. Unde Hzego. v. moral'. In

uidere ñ possum⁹ nisi eis q̃s nobis ī aliq̃ melio
res cē putam⁹. ¶ Āt inuidia mortē spūalē idu⁹
cat oñdit s. Tho. ij. q. xxxvj. ar. iij. dicēs Ge⁹
nus pcti ⁊ gratitas ex obiecto ꝓsiderat. Inuī
dia āt fm rōnē sui obiecti ꝓtriatat charitati: p
quā donat aie vita spūalis. Sīc. j. Joā. iij. dic
apl's. Nos scim⁹ qm trāslati sum⁹ de morte ad
vitā: qm diligim⁹ ffres Utriusq; ei tā charita
tis q̃s inuidie obiectū ē bonū ꝓxi: sz fm ꝓriū mo
tū. Nam charitas de bono ꝓxi gaudet ⁊ letat.
Inuidia āt de eodē dolet ⁊ tristat. Et tali tristi
cia aīa spūaliť morit ⁊ necat vt vult Hze. ī pa⁹
sto. Inuidia ēt occidit cozpal'r. Multi ei vidē⁹
res se despici: ⁊ alios sup se exaltari: qz aliť eos
nō pñt būiliare. machinanť eis morē inferre
Exēplū ⁊ sic de medio tollere. sīc narrat Arist. viij. Ethi
co. ca. viij. de q̃dā muliere noīe Lamia. q qz pp̃
os filios pdiderat/ alioz fetus ex inuidia come
debat. Et Arbalia vxor regis vidēs ꝓriū filiū
mortuū/ infecit oē semē regiū. iiij. Regū. xj.
Sic chr̃s dñs p inuidiā fuit occis⁹. Mat. xxvij.
Sz aliq̃ ꝓtigit iusto ōi iudicio/ q illi q ex inui
dia alioz morē ꝓcurāt: p hoc eos exaltāt. ⁊ sic
ipi ꝓpe mortē cā exīt Sīc patz Hester. viij. de
Amon q ī trabe quā Mardocheo pauerat sus
pēsus fuit. Et sīc legit ī hīstoria Alexādri: ⁊ re
citat s. Tho. ī tractatu de veneno pcti. Perme
nio mgr militie Philippo phȳsico inuidit ꝓpe
familiaritatē quā cū rege hūit. q philipp⁹ cum
gra recupandē sanitatē regi poculū mīstraret.
Permenio regi epl'am scpsit: q sibi a Philip⁹
Exēplū po medico caueret: q ob fauorē Darij regis psa
rū eū icorticare vellet. Sz Alexāder ꝓfidētiā de
medico hūit: kram legit: ⁊ p⁹ portionē supsit: et
supta portiōe epl'am ei legēdā dedit. ⁊ medicus
p⁹q̃z rex sanitatē recupauit: iusticiā de Perme
nio peruit: q eū capite plecti iussit. Et sic fz ps
incidit ī laqueū quē fecit: ⁊ ꝓuerbiū dolor in ca
put ei⁹. ⁊ ī vticē ipius iniq̃tas ei⁹ descendet.
Exēplū, ¶ Ad idē pōit Ouī. viij. metamoz. duas histo
rias poeticas. Unā ōt q Pele⁹ inuidēs Jasoni
nepoti suo: ipm ad vell⁹ aureū sub specie gl'ie
adq̃rēde mīsit. sz ad istū finē vt ibi morer̃. sci
ebat ei cē tāta picl'a/ q si b aggredi tētaret ñ re
diret. Sz res ad ꝓriū vsa fuit. Nā cū gl'ia vel⁹
adq̃siuit: ⁊ victor redijt. Et sic auuncul⁹ī q si
Exēplū bi nocere credidit/ vtl' fuit. Rursū ibidē pōit.
Rex inuid⁹ Pollodor⁹ parseū ad gorgonē occi
dēdū mīsit: ñ vt victor reūerer̃: sz vt a gorgone
lapidificaret̃. sz ipez spē illi⁹ regis gorgonē iffecē
⁊ vñ morē spabat icurrere/ inde gl'iā adq̃siuit
Sic inuidi solēt alicui mūdana ꝓspitate ꝓficē⁹
ti mortē picl'a sub alicui⁹ boni ꝓtextu suadere:
⁊ sic sub colore amicicie eos ꝓdere ne iffīcere.
sz diuīa clemētia ad inuidoz cruciatū inuidi in
tētōez ipedit: ⁊ ꝫ spē gl'iā ꝓcedit ⁊ victoriā. Jl⁹
li⁹ dat. exīm habē⁹ ō Joseph: quē ex inuidia fra
tres sui vēdidert ī egyptū: vt ibi ꝓpetuo labore
Ducitas ī futurte cruciaret̃. q fact⁹ ē dñs egypti: ⁊ tādē
fm suoz: vt bī Gen. xxxvij. ⁊. xlj. c. Jō septū ē
Ecci. xxvij. Qui fodit foueā icidit ī illā. ⁊ q̃ sta
tuit lapidē capiti ꝓxi/ cadet sup illū. Unī sīc di
abol⁹ ex inuidia iustū Job sbuertere q̃siuit: ⁊ p
tētamēta p q̃ eū vincere voluit/ p cadē Job ꝓ⁹
fecit ⁊ clarior extitit. Ita ī ꝓposito de inuido ꝓti
git sepe q vñ alt'i nocere q̃rit sibi ꝓpīc. ¶ Qui N
to inuidia suppliciū gehēne incurrit: Inuidie ei Inuidia
suppliciū ḥ incipit ⁊ sine fine pmāebit siqs ī ea incurrit
decesserit. Jn alijs ei pctis hō aliquā delectatō supplici⁹
nē inuenit: sz inuidia sine oi delectatōe suū sub⁹ um gehē
iectū pmittit ⁊ ad suppliciū dispōit. Tū pmo: qz ne
maledictionē ecclīā incurrit: fm illō Eccī. vj. Im
properiū ⁊ ꝓtumeliā oīs malus hereditabit: et
oīs pctōr inuid⁹ et bilinguis. Tū scdo: qz signū
diaboli gerit igit ad ipm ī pena ptinebit. ptz il
lō. qz sīc charitas ē signū q̃ cogñscūt electi ⁊ chr̃i
discipli: ipo dicēte Jo. xiij. In b cognīcēt oēs qz
mei est discipli: si dilectionē habuerit ad inui
cē. ita ecōuerso inuidia ē signū diaboli inētoris
pme inuidie. Sap̃. ij. Inuidia diaboli mors ītra
uit ī orbē terraz. Tū ctio. qz inuid⁹ male morit
Unī ōt glo. sup illo Eccī. xxvij. Qui laqueū alio
pōit pibit ī illo. laq̃o pditiōis pibūt q̃ oblectāt
casu iustoz. Tū q̃rto: qz ꝓriū socū pdit. igit
cū pditore Juda penā hēbit. Jō ōt Salomon
Prouer. xxiij. Ne comedas cū hoīe inuido: ⁊ ne
desideres cibos illi⁹. Comede ⁊ bibe dicet tibi
⁊ mēs ei⁹ ñ ē tecū. Dign⁹ igit ē inuid⁹ ecno sup⁹
plicio q diabolo assimilat̃: vt vult Ezech. sup
Mat. ī q̃dā hom̃. di. Inuidi sē demōib⁹ sīl'es
reti trinitati aduersāt̃. Prīo ōi filio quē ī mor⁹
tē tradidert. Mat. xxvij. Scdo spūisctō: cui⁹
bōitatē ipedīūt. De⁹ ei p spīm sctm ex sua bōita
te oīb⁹ creaturz bōa sua cōicat ⁊ distribuit. ⁊ de
q̃d bōi ī aliq̃ creatā existit ḥ a spūsctō recipit: q̃
sine inuidia cūctis largissime ifluit: vt ostendit
Dam̃. li. j. ī ꝓnci. Inuid⁹ ro de bōitate turbat̃.
qz tm̃ sibi deū ē largū ⁊ oīb⁹ alijs parcū optat
ido iuste spūisctō ꝓtriat̃. ⁊ petm̃ in spm̃ sctm̃
ōr: vt s. B. L. D. Tertio deo patri ꝓtriat̃: cū
vno ipulsu filium suū necauerit. ⁊ effuso vene
no malicie sue totam naturā humanā corru⁹
pit atq̃ opus eius destruxerit. Concludit ergo
q digne inuidus suppliciū penale imo gehenne
incurrit. Unde Ezech. sup Matt. in quadā
homel'. Nil liuore deterius nam vt aliū perdat
perdit simul ⁊ seipm̃ tē. ¶ Sexto inuidia ege D
statem ⁊ paupertatē inducit. Nam inuid⁹ cō⁹ Inuid⁹
munit̃ pauper fit. ⁊ hoc iuste: qz qui in aliena cōiter fit
paupertate delectant̃/ iustū est vt eadem an⁹ paup
gustate puniant̃. Nam de inuidis ait Alanus
in li. de planctu. Isti inquit suas in aliena pau
pertate diuitias/ suā paupertatē in alienis di⁹
uitijs metiunt̃ ⁊ mensurāt. Unī Prouer. xxviij
Qui festinat ditari et alijs inuidet: ignorat q
egestas superuenier ei. Ubi dicit glosa. Bede.
q ex tali inuidentia: ⁊ si hic egestatem tempo⁹
ralem effugiat: eternam tamen sibi coaceruat.
Sed q̃uis inuidia inducat egestatem aliquā
do tpalē ⁊ tandē eternalē. attamē valde dolens

dñi ē q̄ ipa b i b mūdo infert boi pauptatē aie siue spūalē: z sic aie ē valde dānosa. ptz q̄ auferт boi diuitias spūales. i. bona tori⁹ militāt̄ ac triūphātis eccl'ie. De qbꝫ diuitijs ōr ꝓpha in ps̄. Participē me fac de⁹ oīm timētiū te z custodientiū mādata tua. Bona em̄ ꝑti q̄ essent ipi⁹ iuidi si ꝑimū diligeret/ sūt ꝫ inuidū. Un Aug. Perpēdāt iuidi q̄ntū bonū ē charitas/ q̄ charitas sine laboze nr̄o aliena bōa nr̄a facē. Un Hugo de sctō victo. Supbia auferт mihi deū: iuidia ꝑimū: ira meipm. Inuidia ertā auferт boi sapientiā. Un Sap̄. vj. Necꝫ cū iuidia tabescēte iter habebo. q̄ talⁱ bō n̄ erit ꝓceps sapiētie. Prophēa poeta ōscribēt domū iuidi: ōr. q̄ erat carēs sole. Sol em̄ iusticie abscōdit iuidis lumē sapiētie. ¶ Ex p̄missis iferunt aliq̄ cozollaria. Primū q̄ cū charitas sit ⁹t⁹ excellētissima/ vocāt feroma/ inuidia erit pessimū viciū. ꝓpēa vocāt feram pessima/ra pessima. Heñ. xxxvij. Fera pessima deuo. fima peioz liū meū Joseph. peioz ē em̄ iuidia q̄z auaricia. Uar⁹ em̄ z si nō vult cōicare bona sua: tñ vult tra todi. q̄ alij ea cōicēt. Inuid⁹ aūt nō vult cōicare bōa sua: nec vult q̄ ali⁹ ea cōicet. Nā (sic ō dictū ē) inuid⁹ dolet ō dei bonitate: q̄ ē tā larga boiby. vellet em̄ sibi soli eā ee largā: z oiby alijs auarā siue parcā z illiberalem. z sic diuīe bōitat̄ imēsitatē vellet ad se coarrari. Peioz ē ēt iuidia q̄z ira vl' odiū: q̄z uis ei bō irat⁹ vl' odiēs alīū velit malū ꝑti sui: tñ mala voluntas ipi⁹ bz oztū ex malicia ꝑti q̄ eū offēdit. vñ ꝓrim⁹ culpabil' ē. Iz malicia iuidi q̄ vult malū ꝑti/ oztū bz ex ꝓpa malicia. s. ex supbia q̄ vult illū n̄ solū parificari sibi: sed z vult malū ꝑti sui oīno sine ei⁹ culpa. ¶ Scōm q̄ iuidia ē derestabil' iō: q̄z cū aliq̄ vicia vni tm̄ bono opponant: vt īcōtinētie ꝓtinētia. iuidia oī bono opponit. Itē cū alia vicia malo opponant: vt ꝓdigalitas auaricie: iuidia nlli malo opponit. ¶ Tertiū cozollariū: q̄ inuidia ē valde ꝑiculosa. Inuidū ei occidūt z bona z mala. bona cū flagellādo: mala ei occasionē peccādi dādo. Un dixit inuidus Lain Heñ. iij. Quicūqz iuenerit me occidet me. Uidenk em̄ creature eē ꝓiurate ꝫ iuidū. z merito: q̄z iuid⁹ degenerat a creatoze z a creatura. Creator em̄ bona cōicat: sil'r z creature: vt de b certamē videank hīe. Ex b em̄ q̄ ignis vult spēm suā dare materie aq̄: ex b pugna ē ink ignē z aquā. Sil'r sol vult cōicare lumē z calozē suum. Un Aug. Judiciū maximū diuīe bōitat̄ ē/ q̄ libet res cogit̄ dare seipam. ab hac liberalitate degenerat iuid⁹: diuidēs se a bo z a creatur̄ z socians se diabolo q̄ bonis oīb⁹ iuidet: z vult boies socios esse sue miserie. Et iō merito creature pseq̄unk inuidū tanq̄ apostatā a dei bonitate ꝛc. Rogem⁹ g̃ deū vt nos custodiat ab hac pessima fera inuidie: ne inuidis demonib⁹ associemur q̄n port⁹ cū dei sctis in ꝓpetua beatitate letemur Amē.

¶ De Inuidia. s. q̄n sit pcm̄ mortle vel veniale. Sermo. xxxi.

O Diū et inuidie simil' ꝓfert: nec bñt ptē i b sec'lo: z i ope q̄ sub sole geritk. Eccs. ix. ¶ In pceder ser. audist̄ q̄ntā mala faē iuidia. Et signē ex: vicz ꝓim q̄ difficulē ē curabil' sue remediabil' ꝓter ei⁹ malicia latētē z pmanētē. Secz malū: q̄z ꝓpū sbiectū ledit z cruciat: vicz ipm̄ inuidū sic tinea ꝫsumit vestimētū z rubigo ferrū. Tertiū: q̄z iudiciū rōnis puertit et excecat: q̄z inuid⁹ n̄ ꝑt videre bonū i eo cui inuidet. Quartū q̄z mortē iducit tā corꝑalē q̄z spūalem. Inuidia ei q̄ ē cū tristicia de bono ꝓxi abbreuiat̄ iuido vitā corꝑalē: q̄z n̄ ꝑt bn̄ florere inuid⁹ z gaudere ꝓxi malicia suā. Inducit ēt mortē spūalē. i. pcm̄ mortle: de q̄ dicere itēdo i pnti ser. q̄n vicz iuidia sit pcm̄ veniale: z q̄n mortale. Quī tū malū i pcedēti ser. erat supplicij gehēne. et sertū egestas z paupras. Illa mala duo sequit̄ur iuidiā p⁹ bāc vitā/ si n̄ b ꝓpniam diluik malū iuidie. sequik ei ernū supplicij z paupras z miseria eterna: de qbꝫ bñ ōr Salomō in ꝓbis thematiz Lodiū z inuidie simil' pierūt. vicz inuidoz p⁹ mortē. Pereerūt ei: q̄z post mortē n̄ pñt nocere bis q̄s odio habuerūt. z qbꝫ iuidebāt ꝑi erūt ēt: q̄z nlla ap̄li⁹ ē eis spes ꝫsolatiōis: nulla ēt spes euadēdi eternas penas [nec bñt ptē in b sec'lo]. i. b mō o. s. ꝓ suffragia viuoz. q̄z post mortē nlla suffragia eos adiuuare pñt: nulle oziones: nulle el'yne: nulla demiqz missa. nec ali quid qō est sub sole. z sic manebūt miseri in ꝑpetuū: iuxta thema Odiū z inuidia simk pierūt ꝛc. Restat ergo nūc dicere q̄n iuidia sit veniale aut mortale pcm̄. z de filiab⁹ eius. z tandē de remedijs ꝓtra inuidiā si tp⁹ dicēdi adeerit. ¶ Ꝓro gr̄a dicam⁹ Aue maria. ¶ Odium z inuidie simul pierunt ꝛc. vbi ō.

¶ Primo videndū est q̄n inuidia sit pcm̄ veniale aut mortale. Pro q̄ notandū q̄ inuidia bz esse i sensualitate z i rōne. Prio inq̄ntū motus inuidie est q̄dā passio sensualitatis: cūc inuidia est pcm̄ veniale. talis inuidia iuenit in infantib⁹ in q̄bus tñ non pōt esse pcm̄ mortale. Simil'r in viris pfectis iuenīunt aliqui primi motus inuidie q̄ sūt pcā venialia. q̄ vicz fiunt ex surrepticōe z q̄dāmodo ideliberate quia precedunt verū iudiciū rōnis z deliberationē vel rā: z in talib⁹ homo non consentit deliberate.

¶ Scōo ꝙo inuidia ꝓut est in rōne seu i deliberato actu rōnis: tunc est peccatum mortale: ꝫ illō. q̄z iuidia directe oppōit charitati. charitas ei gaudet ō bono ꝓxi: iuidia āt tristat̄ de eodē. g̃ iuidia ē pcm̄ mortle: vt ōclarat s. Tho. ij. q. xxxvj. ar. iij. i cor. q. ¶ Ex q̄ iferk q̄ inuidia ō suo gñe ē pcm̄ mortle: q̄z uis ei vrusq̄ obiectū. s. charitat̄ z iuidie sit bonū. tñ dūsimōe. q̄z charitas gaudet: vt dēm ē de bono ꝓximi: inuidia ꝙo tristat̄ ō eodē: vt ōr s. Tho. vbi. s. Differūt āt odiū z iuidia rōe obiectoz. q̄z iuidia bz (vt dictū ē) ꝓ obiecto bonū; in eo q̄ vult bonū

Inuidia incurrit ꝓ supplicio gehē ne

Inuidia cōicet fit paup

Nulla suffragia a ꝓsūt inuidis

Inuidia opponit charitati

De remediis cõtra inuidiã

ꝓxi: odiũ ãt hz ꝓ obiecto malũ: in eo q̃ vult et optat malũ ꝓximo. Et sic ex inuidia nascit odiũ: vt filia ex mr̃e: vt ỏt Bze. xxxj. moza. ¶ Pro q̃ ẽ notãdũ scdo fz mẽtẽ Breg. z scti Tho. vbi s. ar. uij. q̃ inuidia cãt q̃ncq; genera pcor̃ tãq; filias eius: que sunt.

- Odium
- Susurratio
- Detractio
- Exultatio i aduersis
- Afflictio i ꝓsperis

Filie inuidie

¶ Prio inuidia cãt odiũ. qz sic̃ bonũ delectãs cãt amorẽ: ita tristicia cãt odiũ. Scõz pcm̃ inuidie ẽ susurratio: iq̃ntũ inuid⁹ dolẽs ỏ gl'ia alt̃ius eã diminuit i occl'to. Tertiũ pcm̃ inuidie est detractiõ: iq̃ntũ inuid⁹ it ẽdit gl'iã alt̃⁹ diminuere i mãifesto: hz illo absente cui ỏtrahit. Quartũ pcm̃ inuidie ẽ exultatio i aduersis: iq̃ntũ inuid⁹ ỏ alt̃⁹ ruina letat. ¶ Cõtra qõ ỏr Prouer. xxiiij. Cũ ecciderit inimic⁹ tu⁹ ne gaudeas: z i ruina eius ne exultet cor tuũ. Quintũ pcm̃ inuidie est afflictio i ꝓsperis: iq̃ntũ inuid⁹ de gl'ia z ꝓsperitate ꝓximi cruciat. Propꝛea ỏt Sen. i li. ỏ moribꝫ. vt ẽt i ꝓcedẽti ser. allegatũ ẽ circa l'ram H. Utinã inuidi oc'los hẽrent i oibꝫ ciuitatibꝫ: vt de oim̃ feli⁹ citatibꝫ rozq̃rent. nã q̃nta feliciũ sr̃ gaudia tãti sũt gemit⁹ inuidor. Ecce si tot pcã z mala ꝓcedũt ex inuidia. q̃ntũ q̃ malũ ẽ inuidie pcm̃: z ꝓ ꝓñs ptz i q̃nto pic'o sr̃ hoies inuidi. Est ei inr̃ ceteras malas ꝓditiões inuidor. vna valde mala vt oia i malã ptẽ inr̃ptenr̃. ac cõir̃ de oibꝫ male dicãt. q̃les erãt iudi. de q̃bꝫ ỏt saluator Lu. vij. Uenit Joãnes bap. ñ mãducãs panẽ: neq; bibẽs vinũ: z dicit̃: ỏmoniũ hz. vẽit filius hois mãdu. z bi. z dicit̃: ecce hỏo vorator. bibẽs vi. z amic⁹ publi. tẽ. De bis ãt mal' iudicijs inuidor. latius dixi s. ser. xxix. F. B. H. De filiabꝫ ãt inuidie sigñr̃ de odio/ susurratiõe z detractiõe i seq̃ntibꝫ spẽal'r dicã de bis ꝓmonẽ faciẽdo.

¶ Cõseqũr videndũ ẽ ꝓncipal'r de remedijs ꝫ inuidiã. Pro q̃ ẽ notãdũ q̃ q̃uis doc. ml'ta scribãt remedia ꝫ inuidiã. attñ inr̃ ceca visũ mihi fuit ponere solũ q̃tuor: i q̃bꝫ z alia ꝓbẽdi pñt. Et sũt p ordinẽ ista.

- Ut bõ amet bona eña siue amor eternor.
- Meditatio eor̃ q̃ suadet frãna dilectionẽ
- Meditatõ eor̃ q̃ valẽt ad cõceptũ ꝓpe excellẽtie siue suỏsitoratõ amaritudis (pbie q̃ inuidiã ꝓcomitat

Remedia cõtra inuidiã

¶ Primũ g̃ remediũ ꝫ inuidiã ẽ amor eñor. vt vicz hõ amet bõa eña q̃ a ml'ti haberi pñt. ita q̃ ab vnoq̃q; plene habeañr̃. vñ ỏt Bze. Qui faucibꝫ inuidie carere desiderat. illã hereditatẽ appetat: quã numer⁹ possidẽtiũ ñ angustat. ac si d. appetat illã hereditatẽ: q̃ ñ min⁹ bñ/ ẽt ꝓ infinitatẽ z ml'titudinẽ ibi existẽtiũ. nec ex infinito taliũ nũ ero loc⁹ angustat: si infiniti eẽnt i regno celor̃: qz sctor̃ z elector̃ nũer⁹ in se ẽ finit⁹: nisi dicat infinit⁹. i. valde magn⁹. Uñ q̃ toto mẽt̃ nisu ad supna z eña anhelat z infima ñ curat: i illo inuidia locũ ñ hz. ptz qz inuidia ex eo cõsurgit: q̃ ds numiũ rpalia diligit: q̃ vn⁹ oia hẽre sic̃ veller: ñ pot̃. qz bonũ a diuerꝫ pticipatũ q̃ lic̃ cũq; minuit. Hec cãt inuidie cã nõ ẽ in hereditate eña: vbi ex bono cõicato z pticipato null⁹ iõ min⁹ hz: sz i q̃libet ex tl'i pticipatõe maior delectatio sequit. cũ vn⁹ de bono alteri⁹ sic̃ depꝑlectat. vt ỏt Breg. v. moꝛ. ¶ Scõm remediũ ẽ meditatõ eor̃ q̃ suadet frñã dilectiõez q̃ sr̃ tria

- Fraternitas nãlis
- Fraternitas spũalis
- Mẽbra vni⁹ corpis

videlicet

¶ Primũ g̃ ẽ fraternitas nãlis q̃ est inr̃ hoies. oẽs ei descendert ab vno patre z ab vna mr̃e. vñ oẽs angelos de⁹ sil' creauit z null⁹ ab altero descẽdit. Hoies ꝛ voluit de⁹ descẽdere ab vno pr̃e z vna mr̃e: vt se iuicẽ diligerẽt z null⁹ alt̃i inuideret: neq; alter̃ odiret ỗ lari⁹ ỏclarat Boe. iij. de ꝓso. metro. vj. vt dixi ser. viij. F. ¶ Scõz ẽ frñitas spũal' q̃ ẽ inr̃ chr̃ianos/ qz nati ex vno pr̃e ỏo z ex vna mr̃e ecc'ie: eãdẽ hereditatẽ. s. celestẽ possessuri z diuisuri: q̃ tal' est. q̃ q̃nto pl'es diuidũt eã tãto maior portiõ erit vnius cuiusq; eor̃. qz tãto maiora z pl'a gaudia q̃libet hẽbit: q̃nto pl'es secũ ꝓ seq̃nr̃ eñã felicitatẽ vt ptz s. Ad ỗ hortat nos chr̃s dñs Mat. v. Sitis filij pr̃is vr̃i q̃ in cel' ẽ. s. ñ solũ inuicẽ diligẽdo: sz ẽt odientib⁹ vos bñfaciẽdo z p eis orando: vt ibi dẽ saluator exp̃sse ỏt. Et p̃serti ỗ facere dñr̃ chr̃iani. q̃ p vnã fidẽ z vnũ baptisma regñari vni⁹ mr̃is ecc'ie filij ẽ noscũr̃. sed heu ꝫ uidemꝰ qz ñ ẽ secta i mỏo: i q̃ tanta sit inuidia inr̃ hoies eiusdẽ secte: sic̃ inr̃ chr̃ianos vt ptz deducẽti p singl'as sectas. ¶ Tertiũ ẽ: qz ipi sr̃ mẽbra vnius corpis cui⁹ corpis caput chr̃s ẽ. Uñ Rom. xij. Sic̃ i vno corpe ml'ta mẽbra hẽm⁹ oia autẽ mẽbra ñ eũdẽ actũ hñt. ita ml'ti vnũ corp⁹ sumus i chr̃o. Et. j. Cor. xij. Si q̃d patit̃ vnũ mẽbrũ cõpatiũr̃ cetera mẽbra. Uñ sic ꝫ sideraꝫ q̃ntũ mẽbra vni⁹ corpis nãlis ad inuicẽ se iuuane actiõibꝫ nãlibꝫ sibi mutuo succurrũt: vnũ protuitiõe alt̃⁹ se expõit z p ei ꝫ fuatiõe diligẽt labozat. quõ ẽt aia oia illa sine acceptiõe ꝓsonar̃ vegetat: motũ z vitã admĩstrat. Et quõ igno bilia mẽbra a nobiliozibꝫ diligũr̃ z eis fuiunt. ita q̃ nobiliora min⁹ nobilia diligũt. Inges ex ẽplũ iuenit: q̃ null⁹ sibũpi sufficit: sz vn⁹ de alt̃ero indiget. igit̃ cũ vt seipꝫ diligere dz. ¶ De ỗ ẽ fabula Esopi i exm̃. Mẽbra ci ex inuidia accusauer̃t stomachũ: quõ oia q̃ ipa ꝓpozrabãt cõsumeret i vsũ suũ: z nihil laboraret: sz haberet ꝓtinuũ ociũ: z sic ꝫ murauerũt sibi õnegare cibũ q̃ pmo fame venirẽt vt sibi succurrer̃t ipor̃ ꝫplozauit auxiliũ: cui man⁹ õnegauit porrigere alimẽtũ. Ille p̃ces ml'tiplicat ir̃ z ir̃. rãdẽ ỏspat⁹ clausit orificiũ: sz cũ a stomacho sãguis ñ haberet nutrimẽtũ: mẽbra icepẽr̃t sentire de

Exẽplũ

fectū z mutauerūt ꝓfilīū:ſz dare eū vellent niſi mis tarde fuit:z ſic tota cōpaginatio perijt.

Oēs ſum⁹ vni⁹ corpis ſum⁹ mēbra

Sic oēs vni⁹ corpis ſum⁹ mēbra:z idigemus ad iuicē ſubuentōe z amicicia mutua:z vni⁹ re corporis ſpectu alteri⁹ ē idigēria. Igit reſpcū nō dz cē i nob ſciſſura vel iuidia:ſz charitas vnitiua:vt ōt apl's vbi ſ. ſ. Lor. xij. z ſubūgit. Lteni in vno ſpū oēs nos mēbra vni⁹ corpis ſum⁹:z ñ pōt dicere ocul⁹ manui opa tua nō idigeo:nec caput pedib⁹ nō eſt mihi neccarij:z ſequit. Si gl'iat vnū mēbr ꝓgaudēt oia alia. z ſpatit cō patiunt oia alia mēbra: vos igit eſtis corp⁹ chri z mēbr ō mēbro. igit emulami charismata me liora. q. d. Nō ſint inſ vos ſciſmata:diuiſio vel iuidia:ſz dilectio mutua:vt appet in diſpoſitione corpis nālis:tūc poterit vn⁹ ab alio adiuuari:qz vt ōt Eſop⁹ vbi ſ. Nemo ſibi ſatis eſt: eget ois amic⁹ amico. Si nō vis alijs parcere: parce tibi zc. Si pncipes z alij maiores nō p̄ regūt z ōfendūt ruſticos. qs tādē colet trā:ſi ñ defendūt pīaz z eā i pace ꝓſeruāt. quō poterūt mercatores z alij:res necarias ad loca i qbꝫ ra liū rep ē defect⁹:ſaluas pducere. niſi forte maximis expenſ. z ſic dānificabit reſpublica. Si nobiles z alij clerj p̄ſequūt. quō tādē augmēta bit diuin⁹ cult⁹:z qlis erit vita plebis:z ſic de alijs. Ecce quō oēs ſum⁹ vni⁹ corpis mēbra:z nullū mēbr alterj ſpernere dz:qz vnū alt deſuit. ¶ Tertiū remediū:ē meditatio corj q̄ valet ad ꝓcauendū ꝓprie excellētie ſiue ſuphie. Inuidia em̄ naſcit ex amore ꝓpe excellētie. Et ido ea q̄ dicta ſūt ō remedijs ꝰ ꝓpriā excellētiā z ſuperbiā:ſiue ꝰ amorē ꝓpe excellētie ſer. v. e. f. p totū. ſer. xij. a. b. p totū. z ſer. xxvj. b. c. p totū. hec oia etiā valēt ꝰ iuidiā. Quicūqz g̃ vult iuidiā alioꝝ fugere:ſtudeat facta ſua ⁊ruoſa occultare:z ea q̄ gl'ia digna ſūt nō mānifeſtare:ſz ō ipſe mētem⁹ z irroꝝ ſ⁹ lerari. Sic em̄ Jacob filiuz ſuū Joſeph reprēdit:i eo q⁹ ſomnia ſua de ſuperbia

pcōz est deo ꝓformior. Cui⁹ exēplū habem⁹ i beatꝰ. q tantū odiūt pcm̄ q̄ etiā ꝓpīs parēti/bus nō miserenť q̄s i penis inferni ꝓspiciūt. et ꝑ ex ꝓsideratōe diuine volūtatꝭ cui se ex sūma dilectiōe in q̄ sūt sp ꝓformāt. Jō ōt ꝓpha in ps. Qui diligitis dñm odite malū. ¶ Scōo odiū viciozꝝ ex ꝓsideratōe ꝓprie dānositatꝭ. Pec catū em̄ mlt̄a mala facit. mentē lacerat/a dō se/parat/aīm vulnerat/mentē excecat. Q̄ ār men tē lacerat: ptz: q̄ trāsīte actu pcī remanet re/atus i ꝓscia: tugit̄ mozdēs t puniēs eā ꝑ culpa fm illō ps. Pcm̄ meū ꝰ me ē sp. Et iterꝝ. Nō ē pax ossib⁹ meis a facie pcōz meoꝝ. Et Job. vij Facē sū mihi ineripi grauis: cur ñ tollis pcm̄ meū. q. d. remorsu ꝓscie pcm̄ me ñ sinit q̄escere ꝓscie tri/re: sz idesinēter soler vt ꝑmis rodere t turbare. plicit mē tē ledit Uermis em̄ ꝓscie tripl̄r soler mentē peccātꝭ le/dere: q̄ affligit memoria: turbat pnia: t torq̄t angustia: vt ōt Lothariꝰ ō vili. ꝓdi. bu. Nūq̄ em̄ ē culpa sine pena ex ōi ordinatōe iusta. Un Aug. j. ꝓfes. Jussisti dñe t sic ē: vt pena sibi sit oīs iordinatꝰ animꝰ. Et Boe. iij. ō ꝓso. ꝓsa. iij ait. Perspicuū ē nūq̄ bonis pmia: nunq̄ sua sceleribꝰ deesse supplicia. Et ifra subiūgit. Sic ꝓbis ꝓbitas ipa fit pmiū: ita improbis neq̄cia ipa supplicii est. ¶ Scōo vt dixi s. pcm̄ a deo sepat: q̄ dapt ē de oī pcō mortali. dicēte dño ꝑ ꝓpham Esa. lix. Pcā diuiserūt inť me t vos: vbi nťa trāslatio hz. Iniq̄tates vie diuiserūt i/ter vos t deū vīm. ¶ Tertio pcm̄ aīam sanā vulnerat. Sic̄ ptz Lu. x. de samaritano q̄ inci dit i latrones: t vulneratꝰ fuit semiuiꝰ relic⁹. Pcm̄ ꝙ vulnerat nāle bonū q̄s est habi/litas t dispositio ad ꝙcūq̄: et spoliat ḡtuitatē. Un Job. xvj. Lōcidit me vulnere sup vulnꝰ. Q̄s exponens Alb. ait Lu. x. Pcm̄ sup pcm̄ ꝓximi vulnerat nāle bonū. Jsta vulnera sunt ḡuissima: q̄ nisi sanguie redēprorꝭ fuerīt reme diabilia. q vulneratꝰ ē ꝓpť iniq̄tates nr̄as Esa. liij. Jō ōt Bern̄. i li. medita. Agnosce bō q̄s gra uia sunt vulnera tua ꝑ q̄bꝰ oportuit cbm̄ deū vulnerari. ¶ Quarto pcm̄ obscurat t excecat. Sic̄ em̄ passiōes mentē t intellectū obnubilāt: nec claro lūine videat vitatē. Jta malicia mentꝭ rōnē excecat ne videat culpe feditatē. fm illud ad Ro. j. Excecauit eos malicia: t obscuratū ē ĩsipiēs cor eoꝝ. Sic ḡ pz q̄druplex pcī malicia. pla ō pcī malicia dixi ser. j. E. F. Quia ḡ pcm̄ Pcm̄ ē est rāte malicie t dānositatꝭ. rōnabil̄r debet a q̄ odiendū liber viro iusto sūme odiri. Et ꝙ habem⁹ exem plo nāli. Ouis cī odit lupū: t bō inimicū. Sic ḡ in lupū nociuū gregi/pastores/canes/t totꝰ grex cōmouenť. rāq̄ i rem odiosaz: sic cū pcm̄ alicui occurrerit mox ad ipm̄ ꝛterum endū festi nare dz rangꝭ i rem valde dānosam. ¶ Tertio odium viciozꝝ ex directōe bone volūtatis. q̄ em̄ bonꝰ t sapiēs vir odit vel eligit: illō est eligendū vel odiendū: vt dic̄ Arist. in topicis. Cū igit oēs boni oderīt pcm̄: tam pbi q̄s scri. pturaq̄ est odiēdū t detestādū. Un Arist. ij. rhet. Oportet malos valde odire: sez ꝓpť malicia nō nām. bones em̄ debēt diligi fm nām: sez t rectā rōnē: iuxť ꝓceptū dñi: t vicia i eis odiri. vt etiaz dic̄ Aug. in regl'a. Sic̄ eger odit i se febrē: t nō diligit suā nām. Sic ōt de Arist. vt patz i vitis phoz. c. liij. q vū repbēderet cur bomi iniq̄ ele mosynā daret: rndit. Nature nō malicie miser tus sum. Jta etiā ōt ꝓpha i ps. Propter ea ad oia mādata tua dirigebar: oēm viā iniq̄tatis odio habui. ¶ Quarto odiū viciozꝝ ex ꝓceptōe criminabil' feditatꝭ. Sic̄ em̄ q̄s odit cibū atq̄ aliud turpe t imūdū: sic reuera odiēdū ē pcm̄ rangꝭ maxie feditū. Un ōt Procl⁹ de ꝓuidētia q. viij. Si q̄s videret semetipm̄ habitū pcī i se habēte. vtiq̄ gemeret t doleret t ꝑ pena sana/tiua peteret t rogaret. q. d. si ita turpē se ꝓspi/ceret. etiā seipm̄ videdo horreret. Sic̄ em̄ por ci sceno defedank: ita pcōres vt sues i sordib⁹ cōmorank. Un cuidā stolido iuueni dicēti. libē rius esse cū mlieribꝰ q̄s cū phis. pythagoras rn̄ dit. Sues libenter i luto q̄s in aq̄ mūda ꝛsari: vt patz i vitis phoz. c. xvij. q. q̄ voluit Pytrago Exēplū ras oñdere bones illecebris carnis vel uto fe/dari. Q̄ ēt pcā defedāt aīaz chīs oñdit Mat. xv. di. Nō q̄ ītrat i os coinq̄nat bomez: sz q̄ ꝓ/cedit ex oze: q̄ postea saluatoꝝ exponit ō pcis de corde ad os ꝓcedētibꝰ. de ꝙ ctoze pcī latꝰ dixi s. f. ij. a. b. Sic ḡ bēť vñ oriať odiū viciozꝝ siue pcōꝝ: t quō q̄libet bō ꝓformare se dz diui ne volūtati. t sūme odire pcm̄ q̄ntū i se ē. ꝓpť tantā eiꝰ malicia. t nocumēta q̄ inde sequunť. Et illud ē odiū bonū t ꝛtuosuz t meritoriū tē. ¶ Scōo est notādū: q̄ q̄druoꝝ sūt inť alia q̄ bō q̄tuor⁹ meritoꝝ ꝑt debet odire. vicz corꝰ. ꝓriū. pa meritoꝝ rentū corꝑalē affectū. pcōꝝ ꝓximi. t diuitia rie odien rū appetitū iordinatū. Lōit em̄ bō q̄ sūt dei et da recte rōnis dimittere: vel ꝓpť cōplacētiā t volu/peatē corꝑis: vl' ne turbet parētes t ꝓximā guinita tē: vel ꝓpť malā societatē: vel ꝓpť tpalia cu piditatē. Jsta aūt q̄tuoꝝ ꝑ tāto ꝑ sūt odiēda: in/ q̄ntū nos ipediūt ad beatitudinē ꝓseq̄nda: i tātū ꝙ sūt diligēda inq̄ntū nos iuuāt ad vitā eter nā. ¶ Prio dēm⁹ odire corpus ꝓpriū ꝓpť duas causas. vicz ꝓpť infectiōez ꝓcupiscētie iordia/tez t ꝓpť corruptiōez nāe. q̄ duo aggrauat aīaz ne possit deū videre. Corꝰ em̄ terrena desiderat t ad carnalia inclinat. Et sic spm̄ a celestib⁹ abs trahit. q ne corꝰ ꝓturbet ei ꝓsentiā. Nō igit dz corꝰ odire. i. voluptatib⁹ eiꝰ nō ꝓsentire/spūi illō subiecere/inedia t ieiunijs castigare/si vl' vitā eternā intrare. fm q̄ ait saluatoꝝ Joā. xij. Qui odit aiam suā in ꝙ mūdo: in vitā eternaz custodit eam [aiam]. i. corpus animatū: subtra hendo sibi superflua victꝰ ipm̄ ducētia ad illece bras t petā. Jnq̄ntū vero corpe nr̄o vtimur ad dei seruitiū debem⁹ ipm̄ diligere dilectiōe cha ritatiua: regere t fouere: fm illō ad Ro. vj. Et bibere mēbra vīa arma iusticie deo i sctificatiōnē tē. ¶ Scōo debem⁹ odire parentū corpo/lem siue carnalē affectū. Nā illi q̄ nob fm carn

nē sūt iuncti sīc a nob spēal'r diligēdi z bonorā di. put nos iuuāt ad bīitudinē ꝓsequdā: inqn tū ꝙ nos ipedīūt a bītudīe ꝓsequnda sūt a no

quō parē tes sīc odi endi

bis odiēdi z repellēdi. Mīri em ꝑ parētes z ꝓsanguīcos dimittūt īgressū religiōis/castitatis ꝓpositū/abnegatiōez tpaliū: z alia prinēria ad deū. Licz em parētib tenemur ad reuerentiā z bonorē mutuū Exo.xx. Nō tn dēm⁹ eis cō placere ī bis q sūt ꝰ deū: z spūale bonū nr̄m negligere: dicēte dño Lu.xiiij. Si qs venit ad me: z nō odit pīez suū z mr̄em z vxorē z filios z frēs z sorores: nō pōt me⁹ ee discipul⁹. Odire ḡ debem⁹ pīem z mr̄em vxorē z filios. put sūt nob ipedimēta ad bereditatē celestē: dicēte Moyse dño Deut.xxxiij. Qui dixerit pī suo z mr̄i sue: nescio vos: z fribꝰ suis ignōro illos: et nescierūt filios suos. bi custodierūt eloquium tuū z pactū tuū ꝙuauerūt: iuꝝ intellectū ꝓmissum. Jō dr Hieroñ. Licz sparso crine z scissis vestib ybera qb⁹ re nutrierat mr̄ ostētat: licz ī limie pr̄ iacear: pcalcatū pge pīez: z clausis oculꝫ ad vexillū crucꝭ euola: solū pierat⁹ gen⁹ in bac re ē esse crudelē. ¶ Tertio dēm⁹ odire z vitare pcōꝝ ꝓsortiū. Sīc ei ꝓsortiū lepro soꝝ inficit. ita mala societas ad pcm̄ secū trabit. z sīc ouis

Exēplū

ꝓsortiū pcōꝝ est odiēdū

scabiosa gregē inficit: ita societas ꝑua ruinā facit sm illō ps. Cū sctō sctūs eris: z cū puerso peruerteris. Ubi sm glo. est argumētū a ꝙuictu: qz a ꝙuictu mores ꝓformant. Si aūt alīqs est ita firm⁹: q ex cōmuniōe seu ꝙuersatōe pcōꝝ seu ifideliū nō maculat: tūc pōt z dz ꝙuersari cum eis si sibi ē spes ꝓficiēdi. Si ꝙo nō ē sibi spes ꝓficiēdi: vl' forte ē ifirm⁹: q de ei⁹ subuersiōe ꝓbabil'r pt timeri. ꝓbibēd⁹ ē a tali cōtione: qz modicū fermētū tota massaz corrūpit. j. ad Lor. v. Jō dīe Amb. ī li. ō morib. Socios tibi bonos ꝓfūge. qz si fueris soci⁹ ꝙuersatiōis eoꝝ: z eris z ꝓtuꝭ: piculosū ē em bis q male viuūt sociari. z melꝰ ē malox odiū qz ipoꝝ ꝓsortiū. Hec ibi. Et ō ꝓz ꝓ multiplex exēplū. Prīo ī feminis

Exēpla multiplicia

pregnātib. de qb⁹ dīc Jsīō. xij. Etymo. Q̄ mulier sn̄a talis ē: qlē rem ꝓspexerit. vicz artēte. talē plem̄ pcreat. iō ꝓhibenē simeas z turpiū aialiū vule⁹ ispicere. ne tales vetus ꝓtīgat eas parere. Sic aīa talia opa nata ē facere: qlia bi cū qb⁹ solet ee. z citꝰ ex ifectiōe ꝓmaria trabit ad malū qz ad bonū. Un Arist. dr ī ꝓblema. Eg grs qbus dā apropinqntes ifirmant. nll'i tn ex ꝰ q sano apropinqnt curant. sic ꝓ mala bō citꝰ inficit qz ꝓ bōa ꝓficiat. sm illō. j. ad Lor. xv. Lor rumpūt bonos mores colloqa ꝑua. Rursū ꝛz Alb. in li. de aialib. Equi se inuicē scalpūt. Et iō si vn⁹ est infect⁹: suo anbelitu alīj corruptionē incurrūt. Sic inē boies qdā sūt corrupti in vita: sm illō ps. Corrupti sūt z abominabiles facti sūt ī studīs suis: suo anbelitu puerso. i. ꝛbo turpi z malo exēplo alioꝝ corrūpūt bona vt ostēdit Greg. sup Ezech. sic inquiēs. Cū verba ꝓrioꝝ q̄tidie audiēdo sumim⁹ ī mēte. sicut flando z respirādo aerem trabim⁹: z sīc malus aer assiduo flatu tract⁹ īficit corp⁹. ita puersa locutio assidue audita ifirmantiū īficit animū. Hoc attēdit Diogenes phs: vt bī ī vitis phoꝝ c. l. de q̄ ibidē dr q interrogat⁹ cur boies abhorreret: rn̄disse ferī. Malos horreo ꝓ ipoꝝ mala vitā. bonos ꝙo qz viuūt cū malis. Odiēda ē igit ꝓuoꝝ societas ꝓter ꝓfectū z īclinatiōez ad pcm̄. exēplo ps. di. Odiui ecclīam malignantiū z cū ipis nō sedebo. ¶ Quarto dēm⁹ odire diuitiaꝝ appetitū vel amorē nimiū. vn̄ nimius amor rex tpaliū nō sinit boiez esse dei fuū: dicēte dño. Mat. vj. Nemo pōt duob⁹ dñis ſ⁹uire. aut ei vnū odio bēbit z alterū diliget. aut vnū sustinebit z alterū ꝓtemnet. Et exponit illud ꝓsequnt. di. Nō potest deo fuire z mām̄one. i. diuitiis: sm Hiero. ī omel. Et dr notāter ſ⁹uire. qz licitū ē bīe diuitias z eas distribuere licite ꝑ se z ꝑ alioꝝ sustētatiōe. qz sic habēs z distribuēs dñs ē diuitiaꝝ. sz nō licz eis fuire. qa q fuit diuitiis eas custodit vt fu⁹: vt dr Hiero. imo diuinū honorē eis tribuit nimiū eas diligēdo. z sic deū q̄si odiendo ꝓtēnit: qz diuitias sup deū. i. pl⁹ q̄ deū diligit. Un Hiero. ad Eustoch. Illō vnusquisq colit q diligit. z sic q diligit excessiue nimiū/honorē ei tribuit diuinuz: sm illō apl'i ad Col'. iij. Auaritia ē idolox fuit⁹. Nō tractās Zorba. de vili. ꝓdi. bu. dr. Si cut idolatria fuit simulacro: sic auar⁹ defuit thesauro. Nā ille cultū idolatrie diligēter amplificat: z iste cumulū pecūie diligenē augmēntat. ille spem pōit ī idolatria: z iste spē ꝓstituit ī pecunia. Propēca dr Alan⁹ ī li. ō planctu. de diuite nimiū amāte diuitias. Diuitias n̄ diues dz sed hī ab ipis. nō est possessor numi: sz possidet illū num⁹. z ī numis anim⁹ sepelit auari. Hec ille. ꝓz illō: qz licet diues auar⁹ possit ad nutū diuitias exponere. tn amor diuitiaꝝ tār⁹ ē q q̄si capt⁹ ea diuitiis: z eas expōere sp timet q̄si fu⁹ dñm suū. Et ill' ḡ ꝓz q̄ libet vir pruꝺēs z bone ꝓscie hō dz odire nimiū appetitū siue amorē diuitiaꝝ: ne fu⁹ efficiat eaꝝ. porti⁹ ḡ eis dz dñari z exponere vt decet: iuxta ꝓmissa. ¶ Pñt tn diuitie diligi ꝑ tria. vicz ꝑ vite sustētatōz: ꝑ ep̄e ꝛmissiōez: z ꝑ gl'ie adeptiōnē. sīc⁹ ār eas diligit ꝑ aliū finē: aut peccat vēial'r aut mortal'r. De q̄ latiꝰ dicā circa pcm̄ auaricie. Hec ḡ breuit sint dicta ō odio bono siue ꝛtuoso z meritorio: q̄ qlibz sane mentⁿ dz bīe. Hec ō ꝓma ꝓte ꝛmōis. Et posset ꝓcludi ꝛmo iste si placeret. atn̄ sub vno ꝛmōe decreui scribere ō vtroq odio zc. ¶ Restat ḡ nūc cīca scōam ꝓtē ꝛmōis dicere ō odio malo siue vicioso z vitupabili atq; dānabili. Prō q̄ notan dū q duplex est odiū malū siue vicios⁹: vicz p̄ue uersū z iustū. Odiū puersū ē pessimū z valde so. Et est nociuū. Et tali odio bō tria odit puerse. s. deū: duplex

De odio malo siue vicioso z vitupabili

seipm: z vex. Prīo odit puerse deū ꝛz illō ps. Supbia eoꝝ q te oderūt ascēdit sp. Et Jo. xv. Nūc aūt z oderūt me z pīem meū. ¶ Sunt ḡ tria notāda circa odiū ōi. Prīo vn̄ oriat. Scōo

q̄z graue sit pcm̄:z Tertio q̄ sint signa odij ōi

¶ Circa primū vicz vñ oriak:ē notādū.q cū ds apphēdit ab aliq̄ vt sūme bonū:tūc a nllo dr̄ pt odiri:z diligi.qz ō rōne bōitat̄ ē vt amet.sz cū dr̄ apphēdit vt accor aliq̄z effectuū q̄ vo/luntati repugnāt/tūc dr̄ pōt odiri.Et illo mō odit dr̄ a malis boiv̄ trib̄ modis.s.tāq̄z pec/ca trib̄ generib̄ bonoz:tāq̄z supplicioz inflictor.z tertio tāq̄z tpaliū bonoz subtractor vel iniust̄ distri/butor:vt ōr sccūs Tho.ij.ij.q.xxxiij.ar.j.i cor/pore q̄. ¶ Scdo circa q̄uitatē illi⁹ pcti ē notā/dū:q odire deū est q̄uissimū oim pcto/z.ptz il/lud.Istud pcm̄ ē q̄ui p q̄ bō pl⁹ elōgat a bo sz p odium dei bō pl⁹ elongat a deo q̄z p aliq̄ aliō pcm̄.qz sic ille q̄ amat aliq̄d p se: haberet ei q̄ amat:ita ille q̄ odit aliq̄d fm se fugit id q̄ odit.In alijs aūt pcīs:puta cū aliq̄s fornicat: tūc nō auertit a deo fm se:sed fm aliō:in q̄ntū appetit iordinatā ōlectatiōez:q̄ hz annexā auer/sionē a bo.Etiā odiū dei repugt immediate z op/ponit dilectiōi dei in q̄ ?sistit optimū bonis.q̄ odiū dei est pessimū pcm̄: vt ōr s.Tho. vbi s. ar.ij.i cor.q.z in arg.?ra. ¶ Tertio de signis odij ē notādū: q ex q̄tuor cauſ vl signis cog̃/scit q̄ bō pcōz odit deū.Prio ex volūtatū ?rie/tate.Sic em̄ amicoz ē idē velle z idē nolle:ita ĩmicoz est rotū opositū. Scdo ex apta vl ?cti/nua ipugnatiōe.?tinue em̄ pcōz ipugt deū:sz q̄s resistit deo z pacē habuit? Job.ix.).q.d.null⁹. Nā q̄ se deo būiliat z ī omib̄ subdit:pacē hz.q aūt supbit z deo resistit: nūq̄z pt hāe pacē. Ter/tio ex iprobatiōe locutiōe. Nā sic amic⁹ dei laudat tugit de eū:ita ĩmic⁹ z q̄ odit deū eū blasphēat. Tales sūt vtiq̄z deū blasphemātes:ꝺ deū mur/murātes:ac si iuste agat ea q̄ agit.q̄z heu tan/tus ē numer⁹ q̄ vix dinūerari pōt. Quarto ex pac̄ refutatiōe.pcōz em̄ ĩq̄ntū talis nūq̄z hz pacē cū deo:qđ ē pessimū signū odij. ¶ Scdo odit bō q̄uersē seipm:vbi sciēdū:q̄ nāliť z p se null⁹ odit seipm:ita ōr apl's ad Eph.v. Nemo vnq̄z carnē suā odio habuit. Rō aūt hui⁹ ē talī. Quicūq̄z appetit z vult sibi bonū diligit se.sed oīs bō appetit z vult sibi bonū:ḡ oīs bō nāliter amat seipm.p accidēs aūt ?tigit q̄ aliq̄s seipm odio habeat.Et ꝺ duob⁹ modis.Primo ex pte boni qđ appetit:qz appetit z vult bonū apparēs z nō existēs. Scdo ex pte sui cui appetit:in q̄ntū diligit:nō fm illd qđ maxīe ē diligēdū:puta fz ē spūale z intellectiuū:sz fm illd qđ minimū ē puta fm esse corpale z sensitiuū:put diligit hō illd qđ ē ?trū rōni.Et vtroq̄z illoz modoz q̄ di/ligit inīcatē nō solū odit aiam suā sz ēt seipm. vt ōr s.Tho.j.ij.q.xxix.ar.iiij.p totū.qz q̄ dili/git inīcatē vult sibi ꝑ ?ti malum ꝑpetue dānatiōis.ḡ odit seipm. ¶ Tertio odit bō q̄n/qz vez in q̄ntū illd videt sibi repugnās z ?trū. z ꝺ triplr. Prio q̄n bō vellet aliquā vitatē ñ ee ex q̄ sibi timet imīnere penā. Scdo in q̄ntū bō male dispositꝰ nollet vitatē aliquā cogscere vt liberi⁹ peccaret: vt qz vellet nō scire q̄lit̄ hec et alia pcā sint ꝓhibita:z q̄lit̄ p ea offendit deus Tertio in q̄ntū aliq̄s volēs latere ī aliquo pcō odit vitatē quā ali⁹ cogscit:vicz ipm ee in tali pcō ꝛc. Propt̄ hoc ōr apl's ad Hal.iij. Facti sū vob inimici⁹ vez dicēs vobis.j.ij.vbi s.arti.v. Quis aūt dinūerare pt eos q̄ sic odiūt vitatē:q̄ z nō solū vitatē odiūt:sz z vitati apte ?dicūt.z in ꝺ sūme vitati q̄ dr̄ ē resistūt. ¶ Scdz odiū malū z vicioſū ds iniustū: vicz qđ hō hz ad ꝓxi/mū suū. ¶ Circa qđ ītex tria sūt notāda:vicz in/itiū vñ oriak.viciū/q̄ntū sit malū.z gradū/an sit maxīm. ¶ Circa primū ē notādū q odium ꝓxi oriť de iuidia:vt ptz ī ꝓcedēti ser. tāq̄z filia fm Bze.xxxj.moza. Cui⁹ rō ē.qz sic mouemur ad diligēdū illa q̄ nos delectant:ita mouemur ad odiēdū illa q̄ nos ?tristāt. Sed iuidia ē tri/sticia de bono alteri⁹ in q̄ntū bonū alteri⁹ sub rōne ꝓpij mali accipit.ḡ ꝛc. Vl' breuit̄ sic dicā. Sic delectatio boni causat amorē:ita tristicia alicui⁹ boni causat odiū:sz iuidia ē hmōi:ḡ ꝛc ij.ij.q.xxxiij.ar.vj.i cor.q. ¶ Circa scōm.s.de vicio odij ē notādū:q oē odiū ꝓxi ē pcm̄. Un ds.j.Jo.ij. Qui odit frēm suū i tenebris ē.sz re nebre spūales sūt pcā:ḡ ꝛc. Rō hui⁹ est.qz sic se hz amor mali:ita se hz odiū boni. sed amor mali ē pcm̄:ḡ odiū bōi.vñ odire i ꝓxio nāle et q̄uitū ē pcm̄.qz ꝺ ē odire illd qđ bō hz a deo: vicz nām z grām. Odire aūt i ꝓxio ōfectū z cul/pā:ꝺ ē meritoriū z iustū.qz istd ē odire illud qđ dr̄ odit:vtz s.B. Et tale ñ hz rōnē odij sz amo/ris.qz q̄ odit nocumētū z malū ꝓxi:ille diligit eū. Et ista ōclarat s.Tho.ij.ij.vbi s.ar.iij.i cor. q.p totū. ¶ Circa tertiū vicz circa gdū ē notā/dū:q odiū ꝓxi aliq̄ mō nō ē maxīm oim pcōz q̄ ?ꝓxim cōmittūt.aliq̄ vo mō sic. Pōt em̄ q̄ui/tas alicui⁹ pcī ex duob⁹ attendi:vicz ex nocu/mēti illatiōe z ex inīori dispositiōe. Prio q̄ui/tas pcī pt attēdi ex nocumēti illatiōe:ita q illd pcm̄ ē q̄ui⁹ q̄ mai⁹ nocumētū inferť.z sic alia pcā puta furtū/homicidiū:sūt q̄uiora pcā odio.qz hō pl⁹ nocet ꝓxio p illa pcā q̄z p odium ¶ Scdo q̄uitas pcī pt attēdi ex inīori dispo/sitiōe.z sic odiū ceteri pcīs q̄ ī ꝓxim cōmittūt ē q̄ui⁹. Cui⁹ rō ē.qz p odiū volūtas hois q̄ ī ho/mine ē potissimū eo q̄ ex ea ē radix pcī:magis ꝺordinať q̄z p actꝰ exīores.imo etiāsi actꝰ exīi ores eēnt ꝺordinati absq̄z ꝺordinatiōe volūtat̄/ nō eēnt pcā.Sic cū aliq̄s mere ignorāt vl zelo iu/sticie hoiem occidit/nō peccat:ceter̄ paribꝰ.q cū volūtas ex odio inīori ꝺordinet:ptz q odium ceter̄ pcīs ē q̄ui⁹:vtz ij.ij.vbi s. arť.iiij. Pōt ēt ex illo attēdi q̄uitas odij.qz dū q̄s odit ꝓxim suū hz ꝓplacētiā i malo qđ sibi ifert:siue sit fur tū siue rapina siue captiuitas siue vīculatio:ēt si mutilatio aut mors ꝑsequūť. Ecce q̄nta ma licia ē i odio erga ꝓxim ꝛc. ¶ Sz tūc.d.q. Nō istoz ē q̄ui⁹ alco ira vl'odiū: Rnr q ira ex du plici cā ē q̄ui⁹ pcm̄ odio. Prio:qz ira nunq̄z hz miscōiam:sz odiū aliq̄n hz miscōiaz:fm illd ꝓ uer.xxvij. Ira nō hz miscōiaz neq̄z erūpēs fu

Odium ꝓ uersum.

De⁹ odit

Signa odij dei

R Odiū ad ꝓxim dī uniuſtū

z grauitas pcī attēdit dr̄ ex nocumēto

n

m

ror:z ipetū ꝛcitati spūs ꝯs ferre poſſit. ¶ Sz cūdo ira videt gui⁹ pcm̄ odio ex pte ferocitatis.qz fm Aug.i Enchi. illō ē gui⁹ pcm̄ qō ē magꝭ nociuū.sz ira maxie nocet:qz aufert boi rōnē p quā ē dñs suiꝑi⁹.ḡ ꝛc. ¶ Attn̄ finaliť dicūt doc.q⁹ absolute loquēdo z simpl'r odiū ē gui⁹ pcm̄ ꝯ ira ex pl'ibꝫ causis. ¶ Prio:qz ira est tm̄ de his q̄ ad seipm̄ sūt: odiū aūt ē ō ptinentib⁹ ad ipm̄ z ad aliū. Null⁹ em̄ irascit alicui nisi credat ipm̄ fore fecisse i se vl in amicos vel i filios vel i aliꝯ ad se ptinētes. Sz velle alicui malū ex odio pt ee de ptinētib⁹ ad se vel ad aliū. Stare em̄ cū scim⁹ aliquē ee malū: vt furē vl'raptorē ꝛc. vl' cōitari nociuū/possum⁹ eū odire: siue fecerit furtum i nos siue i alios. Ertiā odiū appetit ꝓprio malū sub rōne mali. ira ↄ ē appetit⁹ alicui⁹ mali sb rōne bōi.s. vidicte q̄ vt q̄dā bonū appetit ab irato.ḡ ꝛc. ¶ Scdo ió ē odiū gui⁹: qz odiū ē insatiabile: ira aūt satiať ptz: qz odiū ē appetit⁹ mali simpl'r: z p ꝓns ille quē odim⁹ ñ pt bre tātū ō malo ḡn vellem⁹ q⁹ bret pl⁹.sz ira vt s. satiať/dū sufficienť putat se vidicatū: tūc ei q̄escit z cessat.sec⁹ ē de odio/ qō total'r exťminat. ¶ Tertio odiū ē ió gui⁹: qz nūq̄ hz miscdiaz. Sic ei sanitas q̄ fm se appetit nunq̄ hz ťminū vl' mēsurā: sz sine ťmino vl' mēsura appetit: ita odiū alci⁹ qō appetit malū ꝓpri/nūq̄ malo alci⁹ satiať. Un̄ Eccī.xij. Inimic⁹ si inuenerit eꝑs ñ satiať sanguie: sic nec auar⁹ diuitijs/z ifirm⁹ sanitate: sz ira: cū ñ appetit malū nisi sub rōne iuste vidicte. Et ió qñ malū illatū alci iusticie mēsurā excedit: tūc miseť. Qō aūt dictū ē s. Prouer.xxvij. q⁹ ira ñ hz misericordiā nec erūpēs furor: intelligit ꝯntū ad velocitatē z vehemētiā mot⁹ ire: qz mot⁹ ire ē impetuosior ꝓpť calorē inflāmatū ꝯ⁹ motus odij. Un̄ z stati ibidē subdit. Et ipetū cōcitati spūs ferre ꝯs porit. ¶ Quarto odiū ē gui⁹ ira rōne durationis: qz odium ē ex pmanētiori cā ꝯ⁹ ira. passio em̄ citi⁹ trāsit ꝯ⁹ bit⁹ vl' dispō. sed ira puenit ex aliꝯ cōmotōe ani ꝓter lesionē illatā: q̄ cōmotio trāsit illata vidicta. odiū aūt ꝓuenit ex dispositōe ani q̄ ñ ita facil'r trāsit. Un̄ pbus.ij. rhetо.ōt q⁹ odiū ē magꝭ insanabile ꝯ⁹ ira. Et ió odiū ꝛpat trabi: ira aūt festuce: vt ōt Augu. sed trabs excedit festucā i ꝯntitate: ḡ odiū excedit irā i ḡuitate.ij.ij.q.clviij.ar.iij.p totū.z.).ij.q. xlvj.ar.vj.i coz.q.z in sol'one argu. per totum.

¶ Sz adhuc d.an i ōo ertiā sit odiū ꝛquō: cū odiū ñ videť sonare i bono. Et tñ ꝓpha ōr: deus odit pctōres.z Jnias odio habui. Rñr breuiť q⁹ i ōo ñ dī ee odiū ex pte affect⁹ sed ex pte effect⁹/in ꝯntū punit z pseqť illū quē odit. Et ió dī puer.vj. Sex sūt q̄ odit de⁹:z septimū detestať aīa ei⁹: vicz oc'os sublimes: liguā mēdacē man⁹ effūdentes sanguinē innoxiū. Coz machinās puas cogitatiōes: pedes veloces ad currēndū i malū: testē mēdacē: z eū q̄ semiat discordiam inť frēs. Primū ḡ pcm̄ ē supbia: qō intelligit p oc'os sublimes. Eccī.x. Odibil' ē coram ō z hoib⁹ supbia. Scōm ē ligue deceptio. vñ ōr: liguā mēdacē. p quā intelligit oīe pcm̄ ligue. Tertiū ē effusio sanguis inocēt;. qz ōr. manus effū. sang. inoxiū. Et ōr inoxiū: qz maleficos licet occidere ex lege. Quartū ē cogitatio nequitie: ibi. Coz machi. cogi. ꝛc. Un̄ Mat. ix. Ut qd cogitat⁹ mala i coz. ve. Quintū ē sollicita ꝓcuratō calūnie alci⁹: ibi. pedes velo. ad cur. i malum. Nā ad ea q̄ ōi sť pctōres sūt tardissimi: ad mala vo sť velocissimi. ¶ Quare ār hoīes faciliꝰ inclinanť ad malū ꝯ⁹ ad bonū pl'es sūt rōnes. Q

Attn̄ ꝯntū nūc suffic ē ió: qz pl'es circūstātie req⁹runť ad bonū ꝯ⁹ ad malū. Ad bonū em̄ req⁹rūť pl⁹ circūstantie esse obite: sz ad malū suffic q⁹ vna sola defic. Ertiā ió: qz facili⁹ ē descēdere ꝯ⁹ ꝯ⁹ ascēdere: sz p malū descēdim⁹. Et tcio ex fomitē ꝓpť q̄ ptē pcti inclinātē. Quarto ēt: qz malū possum⁹ p tuor rōes nos facere: bonū aūt ñ nisi adiuuāte gra dī. Sextū qō odit de⁹ ē falsi testionij ipositio. z Bibi. testē mēdacē. puer.xix. Falsis testi⁹ ñ erit ipūnit⁹. Septimū ē bōi vniūsal' ipugtio vl' destructio. z Bibi. eū q̄ se.inť fra. dis. B est semē maledictū vicz zizaniā quā inimic⁹ hō diabol⁹ semiat i medio tritici. i. amicoꝝ Mat. xiij. Sz em̄ oia pctā odiat dñs: B tñ detestať. i. abomiať tanꝯ⁹ oib⁹ pctis gui⁹. de q̄ laty dicā infra de susurratiōe q̄ est sil'r filia iudicie. Rogem⁹ ḡ deū vt ꝛc.

Susurratio

¶ De causis ꝗbꝫ hō reddit odibil'.
Sermo. XXXIII.

PRoxio suo pau

p odiosus erit: amici ↄ diuitū mlti. puer.xiij. ¶ Jn p̄cedēti ť. audist⁹ de duplici odio i gñe: vicz bono z malo: siue pcōz tādē ō cuiuslibz sbditissiōe: vicz q: odiū bonuz ozit ex ḡtuoz. Ex ispectōe ōi. ex ꝛsideratiōe ꝓprij nocumēti. ex directōe bōe volūtat⁹: z ex fetore pcti. Quō ēt z q̄liť hō possit odire meritorie corp⁹ ꝓximi: parētes: pctōz ꝛsortiū z ditias: vicz inq̄ntū ipedit a ꝛsecutōe britudis. quō ēt q̄s vicios odit deū: seipz: ↄitatē z ꝓxim. z quō odiū absolute sit gui⁹ pcm̄ ꝯ⁹ ira. Iz cert⁹ respectiby aliq̄n ira pt dici gui⁹. Qualť ēt i ōo sit odiū ꝛc. Nūc ꝛnr ocreui dicere ōo aduuāte/ex qbꝫ cauť cōit saltē hō reddit alijs odibil'. recte sic pauper sť alijs odios⁹: z diuites amicos mlt⁹ bñt iuxť thēa. Prio gra Aue ma. ¶ Proxio suo pau⁹ odios⁹ erit ꝛc. vbi s. ¶ Breuiť i B ť. videndū erit/ex qbꝫ cauť hō reddit alijs odibil'. Prio q̄ ē notādū q⁹ ex plibꝫ cauť i B mōo hō ab alijs odit: vicz ꝓpť dece

Hō odit ab alijs

- ꝓpter defectū z egestatē
- ꝓpter correctiōis ↄitatē
- ꝓpter locutiōis ꝓnitatē
- ꝓpter fornicatiōis voluptatē
- ꝓpter exactiōis grauitatē
- ꝓpter detractiōis mordacitatē
- ꝓpter simulatiōis iniↄtatē
- ꝓpter ꝓuersatiōis difformitatē
- ꝓpter opatiōis siue labor⁹ cōtinuatē
- ꝓpter elatiōis ꝓsumptionē

Nō red/ dīc odibi/ ꝓpē defectū ꝛ egestatē. Nā ꝯdim bō ꝛpalibꝫ ab lis ꝓter undat/multa eū amicoꝝ turba circūdat:mul defectū ꝛ rū diligīt:qlibet sibi fuit ꝛ ei obseqī.sz receden egestatē. tibꝫ rebꝫ scōis.i.ꝛpalibꝫ cū fortuna se mutat et diuitijs destituit/despicit/odit:nec aliqs ō p/ oribꝫ amicis ei loq dignat. imo frat ꝛ cognatꝰ ꝛ ois parētela ꝯtūcūqꝫ sit ꝓpīqua:eū esse de ipoꝝ linea ꝛ sanguīe noīare ꝛecūdant:ꝫ q ōr Pro uer.xix. Frēs bois pauperis oderūt eū.insup et amici ꝓcul recesserūt ab eo. De hꝫ tangit Qui. j.tristiū di.Donec eris felix mltos nūerab ami cos.Tpa si fuerint nubila solus eris. ¶Imo pauperas facē boīem ꝯtūcūqꝫ lfatuꝫ ꝛ doctum aliīs odiosū ꝛ totū scire suū sole lucidꝰ facē vm brosum ꝛ despectū:ꝛ doctrinā arqꝫ cōsiliū suū inaurētū:ꝯtūcūqꝫ sit expediēs ꝛ bonū. Nō vidē ad sensum. Cōsiliū em porēt ꝛ diuit magnificat:omes laudāt ꝛ approbāt:ꝛ pauperis ꝛsiliū longe melꝰ nemo vult audire.ꝛsi audīt Exēplū ꝓ nllo reputat. Nō hñ oñdit Sapiēs Eccēs.ix sub exēplo di.Fuit ciuitas parua ꝛ pauci in ea viri.ꝛ venit ꝯ eā rex magnꝰ ꝛ vallauit eā:ꝛ ex/ truxit munitiones ꝓ gīꝝ:ꝛ facta ē obsidio:ꝛ in/ uentꝰ est i ea vir pauꝝ ꝛ sapiens:ꝛ liberauit vrbē ꝓpter sapiētiā suā.ꝛ nemo recordatꝰ ē deiceps illi⁹ pauperis.imo postea sapia pauperis ꝛēpta: ꝛ ꝓba eiꝰ nō sūt audita.¶Cū em diues ꝛ idoctꝰ: loquaꝝ eū ꝛ hñ vestitꝰ aliqd loqt:mox oēs illō circollūt vsqꝫ i celū:subtilissimū eē asserūt:ꝛ ni/ hil eo melꝰ eē ꝓtendūt. Ad ꝓba eiꝰ factā oēs suspensi sūt:vt loq̄nti deo ipi ꝛtendūt.ꝛ cū bu/ milis ꝛ pauꝝ ꝓrudētiā ōr:nemo audit ꝓba eiꝰ: qlibet odit ꝛ ꝓtēnit:vt hī Eccī.xiij.cū dī.Diuesꝫ locutꝰ ē ꝛ oēs tacuerūt:ꝛ ꝓbū eius vsqꝫ ad nu bes pducūt.pauꝝ locutꝰ est:ꝛ dixerūt/qs ē hꝰ ꝛsi offēderit subuerēt illū.Et iō sūmi phi ꝛ scti in pauperie ꝛ hūilitate ambulāres fuerūt odio/ si ꝛ despecti.sic Simō ꝛ Judas aplī pānosi fu erūt dicti:ꝛ ꝓpē vilitatē vestiū odio habiti:iuꝝ doctrinā chīi Mat.x.di.Eritꝫ odio omibꝫ bo. Exēplū ¶Cū trā Judas aliqñ oñdit in cista vili nobiles margaritas ꝛ thesauros absconditꝫ.sic ꝛ q̄dā pbs in habitu despectꝰ ꝛ paupe ad tanuā ꝓncipis cuiusdā igressus despectꝰ fuit.q postea hñ idu tus reuerētēr fuit ꝛroductꝰ. Et cū esset apud ꝓncipē cepit miro mō venerari ꝛ osculari suā vestē.De q̄ cū ꝓnceps miraret:dixit q se bono rantē bonozaret.qz qō ꝛtus nō obtinuit vestis ꝓpertauit:vt narrat Lothariꝰ de vili.ꝛditi.bu. Et iō ne scīa ꝛtēnat ꝛ gradꝰ scholasticꝰ odibil reddat:docet Boe.ij. de disci.scho. q accedēs ad magisteriū ꝺz decēti ornatu ꝛ festiuo appa/ ratu ꝓcurari:ꝛ videre q post magisteriū asse/ cutiōez possit si opus fuerit de ꝓpria facultate sustētari:ne ꝛēpribil reddat.ꝛ ne sibi ꝛingat qō Sucronio:q oīb ad magisteriū ꝓnentib venerabil execuꝫ tertia luce cepit mēdicare:ꝛ sic ꝓpē inopiā deiceps nūq̄ de cetero mgrm se ꝓfūdīt noīare. O vanitas vanitatū:q plꝰ bo noꝝ defect vestibꝫ q̄ ꝛtuti.plꝰ venustari q̄ bo nestati.plus caduce ꝛ tpali facultati q̄ sapīe ꝛ sagacitati ꝓpcue ꝛ imoꝛtali.put declarat Zo/ thariꝰ vbi s.qz oīb pauꝝ ꝯtūcūqꝫ ꝛtuosus ē odibil ꝛ abiectꝰ:iuꝝ illō i rbeate. Prouer.xiij. Proxio suo pauꝝ odiosus erit.Sup q̄ ōr Hu go.i postilla ad lram. Pauperas reddit boīem odiosum:vtz i Job ꝛ Tobia:q a ꝓpīs vtoribꝫ suis fuerūt despecti. Et rō ē:qm sīc canes circū dantiōez carniū amāt i ossibꝫ:sic mūdꝰ circūda/ tionē diuitiaꝝ i amicis.mūdū voco amicos for tune:de qbꝫ dī Eccī.vj. Est amicꝰ socijs mēse ꝛ nō ꝑmanet i die nēcitatis. Hec Hugo. ¶Ex bis B ꝙ ꝓtz q pauperi sive bō pauꝝ odit ꝓpē pauperta tē:ꝛ tm pauperas plīmū apō iustos solū repit: q̄s rōne iustitie ꝛ ꝛtutis qlibet bonozare ōberet ꝛ teneꝝ. ¶Querit ꝙ Arist.i li.ō ꝓblema. Qua re viri boni ꝛ iusti magis sūt pauperes q̄ ꝑui ꝛ iꝰ iusti:Et assignat tres causas. q̄ꝝ vna ē ista.qz in opia ē q̄si femia debil ꝛ pauperula fm q ēnā ꝛ ꝛditio femelle respectū masculi. ꝛ iō eget bonis q̄bꝫ se possit sustētare.ꝛ talia apō diuites nō ꝑ inuenire.qz ois diues aut est iniquꝰ/aut heres iniq:vt ōr Hiero.i omel. Et iō apud viros iu/ stos ñ malos ōrcuit copia habitare ꝛē. ¶Se L cūdo reddit q̄s odiosus ꝓpē correctiōis vitatē. Nō red/ Qui em vitatē loq̄t odium incurrit ꝛ caput sibi dīt odio frāgit.ꝛ maxie cū ꝑ talē vitatē excessus alicuiꝰ sus ꝓter poreꝫ rāgit. Et breuit oēs q vitatē loq̄ndo ali vitatem os corripiūt:ipi odiosi fiūt.sic ꝓba ait Amos correctio v.Odio habuerūt i porta corripientē:et ꝑfecte nis. loquētē abominati sunt.Huiꝰ aūt exprimērū hī mltiplex tam i scptura sacra q̄ extra i mūdana chronogphia. Prio ex scptura sacra hī.iij. Re gū.xxij.q Achab rex isral diligebat ꝓphas men daces.ꝛ Michea ꝓphaꝝ vitatē dicentē odiuit. ꝛ ꝓpē vitatē eū i carcerē misit:ꝛ pane tribulatio nis ꝛ aq̄ angustie pasci fecē.de q̄ et rex ait. Ego odi eū:qz nō ꝓphetat mihi bonū. vt patz ibidē. Cōgreganit ei rex isral q̄si.cccc.ꝓphas mēdaces q oēs ꝛsuluerūt vt iret ꝯ regē Syrie ꝛ ꝛsecrēt vi ctoriā. Sz solꝰ Micheas dixit q si iret ñ reuer teret:ꝛ ita factū ē.qz i bello occisus ē.vt ptz.iij. Reg.xxij. ¶Scōo:qz aplꝰ Paulꝰ ꝓpē vitatē quā dixit/factꝰ fuit galathis odiosus.sic ipse eisdē scribēs innuit:cū dixit. Inimicꝰ factꝰ sum vob vez dicēs.ad Gal.iiij. Ubi glo.ōr.qz vez. dico videoz iimicꝰ:si fallerē/putarer amicꝰ,q̄a nemo vult se errantē corrigi.iō vob inimicꝰ vi deoz/iuste vos reprehēdens. Hec glo. Jō ōr poe ta comicꝰ.Obsequiū amicos:vitas odiū parit. Hoc idē oñdit i mlt secl'aribꝫ historijs ꝛ cōti/ nuis experiētijs:q correctiones ꝛ ꝓpositōes vitat sūt plene odijs:sive fiāt apte: sive aliq palliati one:aut q̄literc̄ꝫ. Unde Alexāder Calistenē phm q eū de hō redarguit/q se vt deū adorari pmisit:ꝛ ipe eū adorare noluit: itātū odiuit q occasiones mortis ꝑ eū q̄siuit.ꝛ iō finxit Calistē nē phm ee ꝛsciū insidiaꝝ.ꝛ trucat crudelit oīb mebris:abscisis auribꝫ:naso ꝛ labijs: deforme ꝛ miserādū cūct spectaculū reddidit. Insup i ca uea cū cane eū claudi iussit:ac demū ad mecū

alioꝝ circũferri iubebat. Nõ vt Lisimachꝰ discipulꝰ Calisthenis vidit: trãri viri miserꝰ: venenũ i remediũ calamitatẽ dedit. q̃ audito ẽt Alexãder lisimachũ leoni obiẽci ad discerpẽdũ ꝓcepit. Sz cũ ad ꝓspectũ eiꝰ ꝓcitatꝰ leo imperũ fecisset: manũ adminiculo iuolutã leoni obiecit seqz ab illo ꝛfendit. Nõ vides Alexã. admiratꝰ ẽ: tadmiratio i satisfactõez cessit. charioꝛẽqz eũ ꝓpꝛ ꝓstãtiã tãte ꝛtutẽ habuit. Lisimachꝰ ꝛo aio magno regẽ veluti parẽtẽ ꝓtumeliã tulit: vt ꝛ in vitis ꝓboꝝ de Calistine. c. lxvj.

Exẽplũ

¶ Ire Nero Senecã morigeratissimũ: tꝛ mox ac disciplinẽ mgrm ꝓcipuũ: vt ꝛ Alanꝰ i anteclaudiano li. j. qz eũ i iuuẽtute coꝛrexerat/ sic odiuit: q ipm bono vultu respicere nequit. Qui nero q̃dã vice dñi Senecã añ se vidisset tꝛ ẽbera q̃ sibi i iuuentute ꝛtulerat cogitasz ꝛfremuit: ac tãq̃ iniuriaꝝ vltõez expetere ab illo cupiẽs. sz tãq̃ ꝓceptoꝛi ꝛferẽs ꝓcepit/ vt qd vellet genꝰ mortẽ sibi eligerẽt. Ipe ãt q̃si suaue genꝰ mortẽ arbitrãs i balneo mori/ icisiõez vene vtriusq; brachij elegit: tꝛ sic q̃si q̃dã ꝓsagio Seneca/ q̃si seipm nec ans vocatꝰ fuit: vt ꝛ in vitis ꝓboꝝ. c. cxix. de Seneca. nõ q seipm volũtarie occideret: sz qz coactꝰ ẽ facere elegit. Hoc etiã tãgit Boc. iij. de ꝓso. ꝓsa. v. di. Nero Senecã familiarẽ/ ꝓceptoꝛẽqz suũ ad eligẽde mortis coegit arbitriũ. Unde tꝛ Hiero. eũ ponit i Catalogo scriꝝ tc.

Exẽplũ

¶ Comestoꝛ etiã narrat: tꝛ ponit Uincẽ. i ꝓspebisto. li. iij. c. cxvij. q cũ Nabuchodonosoꝛ rex babylonis ab hominꝫ eiecerꝰ/ fenũ sic bos cũ bestijs comedit: vt hi Dañ. iij. Euilmoꝛadach filiꝰ eiꝰ tpe eiectiõis regnauit: tꝛ mlta ipie i terra gessit. qui a ꝓpe sensibꝫ restituto vsq; ad mortẽ ꝓis sui icarceratꝰ fuit: tꝛ post mortẽ ꝓis ꝛ carcere eductꝰ itex. regẽ cepit. Et ctimẽs ꝓez itex. resurgẽtẽ ad ꝓsiliũ Joachim cadauer ꝓis effodi iussit: tꝛ i trecẽtas partes diuisit: et illõ vulturibꝫ ad comedẽdũ tradidit. Hic tãte crudelitatis fuit q disciplinã adeo odiuit/ q oẽs se coꝛrigẽtes iterfecit tꝛ occidit. Ad cuiꝰ coꝛrectionẽ Xerses philometꝛ ꝓbꝰ ludũ scaoꝝ cõposuit: vt ꝛ Jacobꝰ ꝛ tessal' in li. Scaoꝝ. c. j. tꝛ ij.

odire coꝛrectoꝛes: ẽ signuꝫ stulticie.

¶ Est g̃ magnũ signũ stulticie coꝛrectiõez odire tꝛ suã melioratiõez negligere: ac si tal' ꝓfectus eẽt i oibꝫ. Sz qs ẽ tãprudẽs: qs tã sapiẽs tꝛ tãcir cũspectꝰ: q ñ aliqñ mercaꝫ coꝛrigi. Jõ scptũ ẽ ꝓuer. xij. Qui odit icreparões insipiẽs ẽ. Et bñ insipiẽs/ intãtũ q plimi dñi cos q se coꝛrigũt tꝛ ẽbitarẽ dicũt/ odiunt: tꝛ se decipiẽtes tꝛ adulãtes diligũt tꝛ fouẽt. vt raro iã sint q nudã ẽbitatem eis dicere ꝓsumãt. Sz oẽs ẽbitarẽ colozare studẽt tꝛ cogitãt. Unde Seneca i q̃dã epla. Monstrabo tibi cuiꝰ rei inopia laborãt magna fastigia: qõ omibꝫ desit vnum. s. q vez dicat. Fastigiũ dꝛ sũmꝰ siue magnꝰ bonoꝝ. Et ita magna fastigia dici possunt magni honoꝛes/ vel i magnis honoꝛibus ꝓstituti. ac si diceret Seneca. Unũ deest in curijs principum/ ꝓpter qõ dicunt' inopes: vicz verum dicens. sed bene iueniuntur eis blandiẽtes siue adulãtes. Et cũ ꝛ eos ez vitẽ eẽnt odiẽdi tꝛ tãq̃ deceptoꝛes repellẽdi. Hm doctrinã Hypocratis: q alt/ vt ꝛ i vitis ꝓboꝝ. c. ꝛ hypocrate medico: vicz. xlv. Odi blãdiẽtes tãq̃ ꝛcipiẽtes. nã vtq; eẽ tuti. Et nedũ magnates tꝛ ꝓncipes se apte coꝛrigẽtes odiũt. imo plebei/ ciues/ tꝛ eccliaꝝ rectoꝛes/ ꝓlati/ epi/ abbates tꝛ ꝓpoꝛes: ẽt ꝛb enigmate et tropo odiũt se coꝛrigẽtes. tꝛ cũ sint spurcissimi tꝛ oi vicio pleni/ i nllo volũt videri repbensibiles. Sic Filius poeta ꝓpꝛ sua coꝛrectoꝛia poemata fuit odiꝰ tꝛ vsq; ad mortẽ ꝓsecutꝰ: vt narrat Alb. sup. iij. Eth. tra. j. c. xij. tractãs illõ Aristoteꝛ Filii mystica tc.

Nero odiuit se/ necam

Hõ redꝺ dikodioꝺ sus ꝓter locutõis pnitatẽ.

¶ Tertõ fit hõ odiosꝰ ꝓpꝛ locutõis pnitatẽ. Qui ei nimis garrit tꝛ sp loq; satagit: oia õ termiare/ o ia diffinire ꝛtendit: neminẽ loq; ꝓmittit: i oi so cietate odiosꝰ existit tꝛ fugiẽdꝰ erit sic ꝓz Eccli. xx. vbi ꝛ. Terribil' i citate sua ẽ hõ linguosꝰ: tꝛ temerariꝰ i ẽbo suo odibil' erit. In mlt'loq̃o ei ñ deerit pcm̃. Prouer. x. Et ibidẽ xxv. ꝛ. Sic vbs patẽs tꝛ absq; muroꝝ ambitu: ita vir q ñ põt i loq̃ndo cohibere spm̃ suũ. Tles sꝛ q in mẽsa/ i quiuijs: vbi lingua dꝛ tenere i disciplia/ raro vl' nũq; tacent: ñ attendentes quõ diues epulo i lingua punitꝰ fuit. Luc. xvj. Isti ei sꝛ valde odiosi: q ꝓtiue loq; tꝛ narrare satagũt: oia dicta tꝛ facta aliꝝ describũt: occulta ẽt tenere nequeũt. tꝛ sine sit i scandalũ siue i nocumẽtũ ꝓxi i palã deducũt. Illi i societatibꝫ tolerãdi ñ sꝛ: fz q docet Pythagoras i suis enigmatibꝫ quẽlibz prudẽte. et babeꝛ i vitis ꝓboꝝ c. xvij. de Pithagoꝛa. vbi ꝛ. Hirundinẽ i domo ne suscipias. i. garrulos tꝛ bosos hoies. ꝛb eodẽ tecto tecũ habitare ñ ꝓmittas.

¶ Item tles garruli odiosi cũ q̃libz sapiẽte ẽt loq; ñ cessãt: garrulitatẽ aucꝛitatẽ putant. Et cũ ẽbis sapiẽtũ ꝓuincũt: adhuc a loq̃citate ñ desistũt: tꝛ se eis publice opponũt. q̃s cũ vltiate sapiẽtes ꝓfundũt: tꝛ fatuos ac odiosos eẽ oñdũt: tles q̃ digne sapiẽtibꝫ odiosi cernunt: Sic ꝛ Eccli. xix. Odibil' ẽ q ꝓcax ẽ ad loq̃ndũ.

¶ Ire q ẽbo suo cũ q̃libz ꝛtendit: nihil eẽ recti vl' iustũ nisi qõ ipe dixerit/ asserit: ꝓuicia tꝛ ipoperia sine rõne effũdit. suo ꝛmõe totã ꝓgregatõez inqetat tꝛ offendit. clamoꝛe tꝛ tumultu oẽs alios silere facẽ. Tales vtiqz loquaces tꝛ garruli sũt fugiendi: si homo velit quieta mẽte ꝓfrui. nec debet timere eoꝝ odiũ: qz tolerabili ẽ eoꝝ odiũ q̃ ipoꝝ ꝓsortiũ: vt ꝛ Plautꝰ poeta. Insipiẽtiũ inqt tꝛ improboꝝ odiũ facilius sustinet q̃ ipoꝝ collegiũ.

¶ Rursũ q̃dã de malicijs se laudant/ suas feditates alte clamãdo exaltãt: describẽdo viros tꝛ mlieres: tꝛ tanq̃ vas bulliens qõ rurpius ẽ in fundo coꝛdis ejiciũt: tꝛ aliꝝ sacra recta tꝛ iusta deꝛimunt: ẽba tꝛ opa cõfundunt. et risũ de honestis factis facere contendunt: dicentes Quid est hoiem nihil probasse, oportet bona et mala probare tc. Sicut autem iusti sunt amore digni: ita tales odio digni sũt. Unde bñ Esopus in metaphoꝛa muscę

cū formica ꝓtendēr̄, z bī in Spe. Uincē. li. iiij
Musca c. iiij. ⁊ tales ait. Musca voles se formice p̄
p̄ferēs se ferre: sic ict. Nīs te ñ pores ⁊parare laudib:
formice vbi ūmolāt ego p̄m gusto: i capite reg̃ sedeo: oī
bꝰ matrōis oscla dulcia figo. de qb reb i te ni
bil repio. Cui formica. Nūqd optata venis ad
fḡes z mr̄onas q̄s tu noias, iportūa adis: z tua
oia eē dicr̄: cū ibi aduenis/fugar̄: z vbiq̄ q̄si i
turiosa abiger̄. Estate vales: pruina nō appa
res. Ego ꝙ delitiosa hyeme sum secura, me se
quūt gaudia: tu venusto bello peller̄ sordida.
Sic reuera vicioſi vt musca i altū suā turpi
tudinē eleuāt loq̄citate garrula. ſz p̄ndēres
tāq̄ p formicā: a q̄ z scḗptura docet sapiam di
scere ⁊Pꝛou. vj. di. Uade ad formicā z disce sa
piam. eoꝝ fca oñdūt odiosa z turpia: z ecōtra
fca iustoꝝ laudi digna. Un Eccl. xxvij. dr. Nar
ratio peccātiū odiosa: z risus eoꝝ de ōlictis pcti
Imo cl'es loq̄ces garruli nō solū sē honestāt z se
riosꝰ boīb odiosi: ſz ēt tediosi: qz q̄ tūb loq̄cib
se iūgit, z cū eis societatē hz: se sil' cū eis ꝓpti
bilē z odibilē reddit. Et ecōtra q̄ eoꝝ societatē
fugit: ꝙ sortiū z familiaritatē renuit: is in socie
tate bonoꝝ erit. qz dr ⁊Pꝛouer. xix. Qui odit lo
q̄citatē extinguit malicīā. ſ. odij/charitatis de
structiuā: z ꝓio marie nociuā. Ecce q̄d facit lo
q̄citas zc. ¶ Quarto fit hō odiosus ꝑ̄ formi
Hō fit carōis voluptatē. ptz: qz b vicīū ē adeo vile q̄
odiosus hō mōs ipm execrat: diabol' detestat: z angel'
ꝑ̄ volu aſpnat. ⁊Pꝛio hō mōs execrat: qz lubric' tanq̄
pratē for sus z bestia reputat. Et sic q̄s odit societatē sce
nicatōis nose z luroſe suis siue porci: ita q̄libz discretus
fugit lutū voluptuose lubricitat̄. Un Boeti'
iij. dr ⁊so. psa. iij. Qui fedis īmūdisq̄ libidib
īmergit: sordide suis voluptate deriet. Et ⁊Py
thagoras lubricos reputat sues odiosas. Deq̄
narrat i vit̄ phoꝝ vbi s. Q cū q̄dā stolid' dice
ret se malle cū m'ieribz q̄s cū phis ⁊ūsari: Rñ
dit pythagoras. Sues libēt' i luto q̄s i aq̄ ꝓsā
tur. p qđ voluit oñdere q̄ voluptuosus eēt q̄si
porc'. Et Arist. i epla ad Alexandrū dr. Noli te
incliare ad actū m'ieꝝ q̄ ē ꝑ̄ietas porcoꝝ. z q̄
tibi gra si exerceas viciū irrōnabiliū bestiaꝝ et
act' brutoꝝ: hoīem ei defedāt vt sterc': qz mu
lier fornicaria q̄si sterc' i via. Eccl. ix. Et sic bo
stie diu iacētes i stercore/deturpant̄/defedant̄:
z cōputrescūt. ita i b vicio totaliter abominabi
les fiūt. qz dr Joel. j. Cōputruerūt iumēta i ster
core suo. Qđ exponēs Greg. xxiiij. mor. ait. Iu
mēta i stercore cōputrescere ē carnales i fetore
Natura luxurie vitā finire. Et videt q̄ nā oñdat b vi
oñdit lu cīū odiosū ee. Nā iuuenes ꝑmo luxuriari inci
xuriaz eē pientes nāliter odiūt m'ieres qb̄ sociari fuerūt
odiosā vt dr Arist. i pblema. In c'signū. ij. Reg. xiij.
dr de Amō: q̄ ꝓcubuit cū sorore sua: z mox p'
eā exosam būit odio magno nimis: q̄re nāe p'
ditā mūdicīā execrat: z incursā feditatē detes
tat. Et iō a parēt̄b puelle z iuuēcule custodi
unt̄: ne pollute odibiles reddant̄. Jō dr Eccl.
xlij. Filia ꝑ̄is absc̄dita ē. Et sequit̄. ne forte in
adolescētia sua adultera efficiat̄: z cū viro cō
morata odibilis fiat. ¶ De pcō luxurie dr Jn
occē. de vili. ꝓdi. būa. Hoc malū nunq̄s fugat̄
nisi fugiat̄. nō maccat̄: nisi cū macerat̄. Et sub
dit. Hec luxuria oēz etatē corrūpit. oēm sensū
ꝓfundit. oēm oīonē soluit: oēm gradū puertit
Jnuadit ei senes z iuuenes. mares z feias. pru
dētes z simplices. superiores z iferiores. spūales
z seclares. Quātū aūt crescat illō malū ꝑz spēs
suas: dicā deo dāte suo loco: cū spēal'r tractatu
rus sū de b pcō in fmōe ad pl'm. ¶ Audiatis Exēplū
vnū exm̄ de adulterio z ornatu superfluo. Erat
quidā sacerdos multū se affligens, p mr̄e sua
mortua: freq̄nt flēs z celebrās, p ea: quā nouit i
pcō vixisse. Accidit vna vice cū p ea missam
celebrādo lachrymas funderet/scire cupiēs ei'
statū: vidit eā iuxt̄ altare deferentā a dmōib duo
bus z ligatā. ō cui' capite videbāt̄ ōpedere fpē
tes igniti tāq̄ capilli: collū ei' circūcingētes. ō
capite z mānib ei' videbat̄ flāma exire. Et dēm
fuit sacerdoti q̄, p ea iuuāl'r orabat: cū ipa fuis
set ip̄enitēs mortua. z b, p adulteriis suis z lu
xurioso ornatu capit̄ z manuū anul'. z p mu
neribz q̄ male ob amorē carnalē acceperat z dede
rat z tō ētnis cruciatib tradita ēēt. Ecce q̄ntū
malū ē luxuria. z qđ peius. imo pessimū ē in il
lo pcō/difficulē sinit hoīem vere de ipo peni
tere zc. ¶ Luxuria ē sic pomū ab extra pulcrū
z int' ⁊mib plenū. Sic ei pomū cl'e puero p̄
ratū ē delectabile. z p medīū scissū siue diuisū
ē horribile: Jta suggestio voluptat̄ apparet ex
trisec' suauis z delectabil' expe cēratōis. z cū sce
l'r fuerit ꝑpetratū/inuenit ⁊mis rodēs ⁊sciam
cur b admiserit zc. z nāl'r ecūdiā. De q̄ loquit
apl's ad Rom. vj. Quē fructū habuist̄ i illis i
qb nūc erubescit̄: nā finis illoꝝ mors ē. Con
sideratio ei peri cōmissi trahit hoīez a pcō ꝑ̄
ria mala q̄ causat. ⁊Pꝛio aufert delectatōnē: z
b ibi Lquē fructū habuist̄:] Scdo affert ⁊fusi
onē: ibi Lin qb nūc erubescitis] Tertio infert
dānationē: ibi Lfinis illoꝝ mors] Sic ei in syl
logismo sūt tria, s. ꝑncipiū/medīū/et ꝯclusio/
sic i supplicio eterno. Nā peccare ē ꝑncipiū. nō
penitere ē medīū. mors est finis vel ꝯclio. Jre
maledicti i ig. eternū. Mat. xxv. Hec s. Tho.
ij. ij. q. xiiij. ar. ij. Et i scpro. ij. sen. dist. xliij. ar. 1.
iij. Si g̃ b ē ⁊fusio z erubescētia de b pcō. gn
ra tūc erit ⁊fusio: q̄ntra erubescētia d illo i fina
li iudicio/ coꝝ do z oīb angel'r scīs. imo coꝝ
toto mōdo/ist̄ q̄ b pcm̄ differūt penitere. z tan
dē ⁊suetudine ligati neq̄ i senio illō dimittūt
saltē volūtate zc. ¶ Scdo b viciū ēt diabol' d Exēplū
testat. Nā recitat Holkot sup li. Sap. Quidā
necromāticꝰ demonē ⁊iurās. q dū diu expecta
ꝰ vix venisset: z alōgevalde steriſſz: n< more so
lito dicto necromātico apꝛopiq̄ſſz. Ille q̄siuit
cur ñ ꝑ̄ius accederet: Rñdit demō. ꝑ̄ fecꝺ
rē luxurie tue accedere ñ possū: ea ei nocte cum
sorore sua macl'auerat. Sil'r de angel'scīs bī in
Uita spa. de q̄dā angelo ducēre q̄ndā scm̄ p̄ꝛ

obstruẽre nares suas corã luxurioso ꝛ ñ leproso. Et videt rõ q̃re ꝺ pctm̃ aliqꝺ spiritibꝫ malꝫ ꝛ oibꝫ bonis ẽ odio. qꝛ i ꝺ pctõ fit ꝓtũelia spũali nãe: cũ aia nobilꝫ eiusdẽ nãe cum spiritibꝫ elegit potꝫ assimilari nãe iumẽtine q̃ꝫ i spũalitate se fuare. Hoc ãt nllo mõ fit absq; dedecore clericoꝝ siue religiosoꝝ. qñ q̃s clericꝰ vl religiosus fit apostata. ꝛ ꝺposito hꝫ tu regl'ari efficit laicꝰ: mallẽs eẽ sil'is rustic; q̃ꝫ clericꝰ. sic ĩ ꝓposito. ¶ Ad hãc rõnẽ pt̃et qꝺ ꝺr glo. sup. j. Lozv. Qui fornicat' i corpꝰ suũ peccat. In fornicatiõe sic totꝰ hõ absorbet' a carne: vt iã nõ possit dici ipe aiꝰ suꝰ cẽ: sed sil'totꝰ hõ ꝓt dici caro. Et fm ꝺ recte dicãt i carne vna. s. corpꝰ ꝛ aia sil'caro vna. Uñ oĩa pcta spualia aiaz maculãt: pctã ño corpalia sic gula ꝛ luxuria q̃ gulã sequt: maculãt ẽt ꝛ iq̃nãt corpꝰ. Et ꝺ vult apl's ibidẽ di. Oẽ pctm̃ qcũq; fecerit hõ ex corpꝰ ẽ. q ãt fornicoꝝ. su. pec. Sũt ãt q̃tuor ad luxuriã ꝓuocantia. s. aspectꝰ ipudicꝰ: fmo lubricꝰ: tactꝰ lubricꝰ: hitꝰ vl vestitꝰ curiosꝰ. ¶ Quito fit hõ odibil' ꝓt exactõis gũitatẽ. Usurarij ei ꝛ feneratores sẽ ꝺo ꝛ hoibꝫ odibiles. qꝛ ĩ oi egestate videt eis subuẽire. Et cũ triplo vl q̃druplo pecunias mutuãt. vltiate pauper exhereditãt ꝛ oibꝫ hereditatibꝫ coꝝ ꝺnudãt. vt ꝓt ꝧecũdiã ꝺ ꝓximꝫ fugiãt ꝛ exules fiãt. hi ꝓculdubio nimis odiosi existũt. Sic ꝺr Eccli. xx. Qui bodie fenerat' et cras exigerit: odibil' ẽ hõ ille. Sz fuera valde dolẽdũ ẽ: q mlti pauper ab vsurarijs: ꝛ signẽ indeis ꝺo gũant' ꝛ ꝺpauperant': vt vix hẽant aliqñ vñ panẽ mãducãt. imo ꝛ ab ipis decipiũt'/ꝑ cõputũ/quẽ sepiꝰ facit'/ꝛ i cl'i cõputo vsurã tã/dẽ sũme capit'i siue mutuo ꝓncipali adiũgit'. Et sic vsurã sup vsura recipiunt. Et tñ adhuc pauper hoies ꝺo simplices sẽ/vt ꝺ ñ irelligãt neq; ab hmõi vsurꝫ sibi cauere volũt. q̃nq; cũ modica nẽcitat' aduenerit: stari ad iudicos curũt cũ vestitꝫ ꝛ pignoribꝫ: ꝛ mutuo recepto pecuniã iuetl'r expẽdũt. Et q̃ tãdẽ fit. vt q ꝑ hmõi mutuũ se sperabãt fleuari oĩno ꝺstruũt'. Sic q̃tidiana docz experiẽtia i rũicꝫ ꝛ palleis: ĩ peplis ꝛ aliꝫ vestitꝫ ꝑ iudos vẽdi solitꝫ ꝛc. Quo sepe pecũia male adq̃sita ꝑ vsuras aut fraudes aut violẽtias ẽ cã pauptat' mlt'; q ẽt cũ tl'ibꝫ pecuniꝫ male adq̃sitꝫ: pecũiã bñ adq̃sitã pdũt. ¶ Exemplũ refert Cesarius. Q̃dã vsurarius pecũiã hmõi ꝺposuit circa cellerariũ q̃ndã ozdis cisterciẽ. quã cellerarius sigtã i loco turo iuꝝ pecuniã mõasterij ꝺposuit. postea cũ vsurarius ꝺpositũ repeteret: cellerarius arcã reserãs: nec illã nc suã iuenit. q cũ vidisset arce seras ireactas ꝛ sigcula saccoꝝ salua. ita q nlla ꝺ furto esset suspicio. cogñuit q pecũia vsurarij ꝺuorasset pecũiã monasterij. Et ꝺ ẽt ꝑ q̃re sepius illi q vsurã a iudis ꝛcipiũt: cũ cadẽ pecũia nulla hñt fortunã. qꝛ pecunia ꝑ vsurã adq̃sita ꝓsumit ꝛ aliã tẽ. ¶ Sexto fit hõ odiosus ꝓt ꝺtractõis mordacitatẽ. Et merito sũt odiẽdi ꝺtractores. q hoiem i pñtia alioꝝ cõmẽdãt, ꝛ tñ in eius absentia ꝑ ꝺtractões mordẽt ꝛ famã denigrant: sz inf̃es ꝛ amicos discordias seminãt. vicissim ꝺ vno ad alterũ mala cuiuslibꝫ deferũt. ꝛ sic amicicias ꝛ charitatẽ ĩter hoies tollũt. Et qꝛ deus spealr diligit mutuũ amorẽ inf̃ hoies. Sz illud Jo. xiij. In hoc cognoscẽt oẽs. qꝛ mei estis discipli si dilectiõez hũeritis ad iuicẽ. ió ꝺtractores valde odit. Sz illꝺ Rom. j. ꝺtractores ꝺo odi. Et ꝓuer. vj. Sex odit deus et septim detestat' aiaꝫ eius. s. eũ q scitat inf̃es discordiã. ¶ Ex q̃ pz: q sciatoꝝ iurgioꝝ ẽ pessimus hõ: quẽ deus sup oẽs odit. vtz ẽ. scr. xxxij. ℔. De ꝺtractõe postea speal'r pla dicã ise. f. ¶ Septio fit hõ odiosus ꝓt sil'atois iniqtatẽ. Qui ei extimec malus exstat ꝛ hypocrisim forꝝ se bonũ ꝺ mõstrat ꝛ scm̃ siue iustũ: cũ sit nequã/ille sil'at: cũ eius fraus hoibꝫ ꝑ oñsionẽ fructuũ male vite innotescit digne cũctis odiosus fit. Sz illꝺ pũ. xiij. vir ꝧsurꝰ odiosus ẽ. Uersus vt exponit Hugo. ẽ sil'atoꝝ ꝛ hypocrita pessimus; qꝛ ꝺi et hoiz ẽ odioplen. Dei q̃dẽ Sz illꝺ Job. xxvj. Sil'atores calidi, puocãt irã dei. hoiz ãt qꝛ sil'atoꝝ ore decipit amicũ suũ. Melius ẽ ei agre peccare i ꝓpatione duoꝝ malorũ q̃ꝫ scitatẽ sil'are. Et glo. Prouꝫ. vbi ꝺ ꝺr. Reph̃ensibil' ẽ ipatiẽs: sz mlto peior ꝛ odiosior ẽ ꝧsurꝰ. Ille ei palã oñdit stultitiã suã iste cũ corde pũs sit simplicitatẽ sil'at ꝛ bũano iudicio scũs. aio inf̃ re ꝓbos estiat'. ¶ Octauo fit hõ odiosus ꝓt ꝓfessatois diffortmitatẽ. Qui ei ẽ diffortmis: siue i bõitate: siue i malicia et a cõi societate se sepat odibil' extat. qꝛ ei ioseph sp fuit cũ pfre: ꝛ ñ fuit de ffm̃ suoꝝ quietu ꝛ societate. oderãt eũ nc poterãt ei q̃q̃ pacifice loqui. Hen. xx xvij. Sic leti odiũt ẽstes: maturi leues iuueues senes: ludere q̃rentes igentiosos studentes. ꝛ alij alios suis moribꝫ ꝓtios. vt oñdit Oza. epl'a. li. j. Et breuit oẽs odiũt ꝓfitates suis moribꝫ. ẽt si recte openf̃. vtz. j. Ethi. c. xx. Tãtũ ãt i ualuit illꝺ odiũ: q castꝰ ꝛ ꝧecũdꝰ odiũf̃ ꝛ ꝺridetur a lasciuis. ita vt vix i pñtia eoꝝ audeãt loq ac si castitas ꝛ ꝧecũdia sit viciũ ꝛ ab hoie fugiẽdũ. ¶ Nono fit hõ odiosus ꝓt opatois siue laboris eqlitatẽ. Hinc ẽ q mechanici vnius artis; ꝛ marie vnius vici vl'citat' cõif̃ inf̃ se hñt odiũ rancor. qꝛ qꝺ vni aduẽit: alt depire sibi credit: et p alt fortunã suã credit, puenire inopiã. qꝛ fm Arist. j. Rhet. c. vj. Figulus odit figl'm: ꝛ ꝓximꝫ ad iuicẽ. Ita odit mercator mercatorẽ: institor institorẽ: carnifex carnificẽ: sutor sutorẽ: piscator piscatorẽ. marie ꝺũ ñ sil'in re aliq vẽdenda cõicãt. ¶ Decimo fit hõ odiosus ꝓt elatois q̃ꝫ tatẽ Superbꝰ ei odit a ꝺo: qꝛ sibi sbẽ ꝺdigt. ꝛ ꝓtiã corona: ꝺ ẽ ꝓtiã volũtatẽ sibi deo cõuenientẽ sibi auferre conat': vt ꝺr Anf̃. i li. de sil'. c. x. Jtẽ superbus ab hoie odit ꝛ fugit. qꝛ cunctis ꝑesse ꝛ ꝺnari molit' Eccli. x. Odibil' corã deo ꝛ hoibꝫ superbia. Superbꝰ ei cũ in iacãtia effrenat': ꝓnes dedigt amicos: noros igrat: comites ꝓtemnit anticqs: vultũ auertit: visũ extollit: cernice erigit: fastũ oñdit: gndia loq̃f̃: sublimia meditat': ifestus ꝑclarus: subditꝫ onerosus: vt ꝺr Zoth. de vi. con.

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽplũ

ꝺ detracto res odiẽ/di sunt

hu.de ß lati⁹ dixi f. vj. p totũ. vicz quõ supbia sit odibil' ds. hoib⁹ z bruť. ibi vide. Sic g̃ ptz ex pmissis: quõ hõ ꝓx'. x. cãs ractas ẽ odibil'. ſz qz odiũ mõi z mũdano⁹ ñ ẽ curãdũ: ſz odiũ õi tor ſ viriby fugiẽdũ: teste saluatore. si odit vos mõs scitote qz me ꝓorẽ vob odio hũit Joã. xv. Rogem⁹ dñm z cordiby nr̃is ifundat õi z ꝓxi mo⁹ dilectiõez ꝛc.

De vicio detractionis Sermo. xxxiiii.

Detractores deo odibiles. ad Rom̃. j. In p̃ce. ser. audiuiſt ſ: quõ ſpeal'r decẽ gña boim ab alijs odiunt: vicz pas pes: ꝟitatẽ loq̃ntes et alios corrigẽtes/loq̃ces/luxuriosi/exactores si ue vsurarij/detractores/alijs i vita et moribꝫ diffozmes/ciusdẽ artificij/ẽ⁹ siue officij hoꝫ mies/z supbi. Et qz ſpeal'r cẽ audiſt ſ: ꝺtractoꝫ res cẽ ds odibiles iuxt thẽa. Jõ i pñi fmõe cogitaut aliq̃ dicere ꝺ pcõ ꝺtractõis: vt cog̃scere possit ſ q̃ necẽ sit cuilibz hoi se diligẽs custodir ab ß pcõ. Pro gña Aue ma. Detra. ds odi.

Prio videdũ ẽ qd sit ꝺtractio/z cui (vbi ꝑ ꝓcẽ ꝺtractoꝫ siue ꝺtractõ. Scdo qñ sit pcm̃ re uelare occultũ malũ ꝓxi z qñ ñ. Et qñ mortale aut veniale. Tertio q⁹ detractio ẽ g̃ue pcm̃ tri

A Circa p^m ẽ no (plici rõe. vt ptz i seq̃ntibꝫ tãdũ: q⁹ detractio ab Alexãdro ꝺ ales i. ij. p. sũme: sic diffinit. Detractõ ẽ aliene fame p occulta ꝟba denigtio. Ex q̃ ptz: q⁹ dñna ẽ inẽ ꝓtũeliã/ ꝓuiciũ/ip̃eriũ/susurratiõez/z detractõem.

Contũelia Tũelia ei ſz s. Tho. ij. ij. q. lxxij. ẽ exp̃ssio ꝺfect⁹ corã eo p ꝟba ad ip̃z dehonorãdũ. Et si fiat aio corrigẽdi nll'm ẽ pcm̃ qz ẽtz scri ß fecerit. Un Lu. xxiij. chr̃s dixit discipl'is i emaus cuꝫ ribꝫ. O stulti z tardi corde ad credendũ ꝛc. Et Mat. xv. dixit chr̃us pharisei⁹ hypocrite/ bñ ꝓphauit ꝺ vob Esaias: ppl's hic labijs me honorat ꝛc. Et Paul⁹ ad Gal'. iij. dixit. O insensati galathe q̃s vos fascinauit. Si ꝟo ꝓtũelia fiat aio solaciãdi/aut nll'm ẽ pcm̃/aut solũ vẽiale. dũmõ fiat discrete. qz lud⁹ nox⁹ ẽ in cl'pa. ij. q. vij. c. q̃lis. Si ãt ꝓtũelia fiat aio iuriãdi/ pcm̃ ẽ mortale: qz ꝫ ꝟitatẽ. Ex illo Mat. v. Qui dixerit fr̃i suo fa. re⁹ erit gehẽ. ignis. Est g̃ ꝓtũelia cũ fferk ꝺfect⁹ cl'pe/ siue defect⁹ ille sit ꝫ ꝟitatẽ siue ñ: i virtutiũ alicui⁹. Sic g̃ ptz quõ ꝺtractõ differt a ꝓtũelia: eo q⁹ ꝓtũelia fit i apto corã eo cui fit: z sic ꝺrogat honori. ꝺtractõ ꝟo solũ ꝺrogat fame: z ß i absentia illi⁹ cui ꝺtrahit.

Conuicium Conuicium ãt ẽ cũ fferk ꝺfect⁹ nãe vl' pene: vt q̃ dicere aio iuriãdi ceco. o cece. surdo. o surde: claudo. o claude. z sic de alijs. Et sic. j. Reg. j. Fenẽna q̃ ml'tos bẽbat filios amisit illos. qz i ꝑa

Impꝛoperium bat anne q̃ steril' erat. Impꝛperiũ ãt ẽ cũ fferk alicui bñficiũ sibi collatũ ad ip̃z ꝓfũdẽdũ. Et ꝺ ß ait Sen. li. ꝺ bñfi. Qui dedit bñficiũ taceat: narret q̃ accepit. attñ qñqz ista vicia sumũt ꝓ/ miscue: vnũ ꝓ alẽo. vicz ꝓuiciũ ꝓ ip̃erio: z ecõ uerso. Susurratõ ãt ẽ: cũ referk malũ ꝺ aliq̃ susurraꝫ i ei⁹ absẽtia: vt pdak i discordia cũ ꝓxis suis. de tio q̃ dixi ꝺ. f. xxxij. O. Detractõ ãt ẽ cũ ꝺ malũ ꝺ ꝓxio i absentia ei⁹: vt sua fama denigrek. Et sic susurratõ z detractõ ꝓuenit̃ i mã: z forã: et dñt i fine. qz mã tã susurratõis q̃ detractõis ẽ malũ ꝓxi. Forã ꝟo ẽ illꝺ dicere i absentia ei⁹. Sz finis susurratõis ẽ discordia. finis ꝟo ꝺtractõis ẽ ifamia. Scdo ẽ notandũ: q⁹ detractoꝫ B ꝓ ei⁹ malicia ꝫ pak varijs reb⁹. vicz

Lani	Iconie
Porco	Furi
Detractoꝫ com Serpẽti	Testiby iniqs
parak Mõstro	Dapifer ſ diaboli
Bestie mirabili	Aduocar ſ di⁹
Sepulcro	Scabrõi (aboli
Mlieri pgnãti	Uẽro venti

Prio detractoꝫ ꝫ pak cãi. Un Mat. vij. Nolite sctm̃ dare cãiby z margaritas nolite sparꝫgere inẽ porcos. Et Ecci. xix. Sic̃ sagitta ifixa femori cãis. sic ꝟbũ i ore stulti. Cãis sagittam hñs ifixã femori ñ q̃scit donec remouerit: nec stult⁹ q̃escere p̃t: ꝺec ꝟbũ malũ qꝺ audiuit de ꝓxio alij retulerit. Detractoꝛes ẽt sẽ cães gregẽ diaboli custodiẽtes: ñ ꝑmittẽtes ẽt vnã ouicuꝫlã ide auferri quin latrent: vl' derridẽdo: vl' alter offendẽdo. Lanes isti ñ solũ carnes comedũt ſz ẽt ossa rodũt: qz ñ solũ carnalibꝫ hoiby detrahũ. ſz ẽt spũalibꝫ. Speal'r aũt ꝺtractoꝛes sil'es sẽ canibꝫ q̃ i macello morank: q̃ sanguĩ insidiãtur z sanguinolẽta bñt labia. Un ꝺ eis ꝺr Prꝛo uer. j. Insidiemur sanguini. i. bõe fame ꝓximi.

Scdo detractoꝫ ꝫ pak porco: qz sic porcus ñ Detra/ pcit ori suo ab imũdicia: sic z detractoꝛ nõ pcit cro⁹ꝫ pak lingue sue. ꝫ era illꝺ Sap. j. a detractõe parce porco ligue. Qui em̃ nõ vult parcere ei cui detrahit saltẽ deberet pcere ꝓpe lingue. quã inánat: dũ p imũdicias alioꝫ pcoꝫ ea trahit. Porc⁹ si intrat ortũ: z ex vna pte videt flores: z ex altera pte stercora: neglectis floribꝫ currit ad stercora z ea in ore suo põit. Sic detractoꝛ vidẽs in aliq̃ aliq̃ bona q̃ sũt sicut flores/z ex altera pte aliq̃ reph̃ẽsibilia: ipe reph̃ẽsibilia ꝟsat in ore suo. de bonis ꝟo nõ curat. Un ꝓter hmõi imũdicia q̃ ẽ in detractoribꝫ Aug. voluit eos excludere a mẽsa sua. i q̃ sc̃pserit bos ꝟs⁹ sic̃ bz i glo. sup illꝺ Prou. xxiij. Cũ detractoribꝫ ne ꝫmiscear ſ ꝛc. Quisq̃s amat dicꝫ absẽtũ carpe vitã. Hãc mẽ sã idignã nouerit cẽ sibi. Ex q̃ ꝑz q⁹ ml'tũ imõa iudicauit Aug. oza ꝺtractoꝫ. q̃ p̃cer ſ pcoribꝫ eos excluſit a mẽsa sua. Sz bẽ tã cõe ẽ ß pcm̃ ꝺtractõis/q⁹ vix duo sil' ꝓuenit̃ i forꝛo/i eccia/ i mẽsa/z sic ꝺ aliꝫ. q̃ nõ absentib⁹ detrahant.

Tertio ꝺtractoꝛ ꝫ pak ꝑpenꝺi. Un Eccs. x. ꝺr L Si mordeat ꝑpens i silẽtio. i. occulte qꝺ ẽ ꝑniũ Detra/ ipi⁹ ꝑpens: qz occulte venenũ ifundit. nihil eo crocoꝺpa min⁹ bz q̃ occ'te detrahit. i. ñ min⁹ nocet: ſz pl⁹ rur ꝑpẽs qz pei⁹ est infundere venenum menti q̃ corpi. ꝓ ꝑ ꝓ tõ serpens z detractoꝛ quantũ ad boc equales

sunt. Sic em̃ serpes occulte mordes venenū
inserit. sic ille clam detrahes vir⁹ pectoris sui:
sez odij z iuidie: venenū. i. ifamiā ifūdit. Fm il
lud Jac. iij. Lingua plēa veneno mortifero. Ser⁹
pes ei ē aial. pdictoſū: i silētio mordēs: torquose
serpes sic cedes. sic detractor pditor ē. Illos em̃ mordet
lenr̃ incē retro. q̃s dū se pnces amare se sil'at. nec ōtrahit
dit: ōtre nisi vbi ō silētio ꝓfidit. z sic ꝓpes vbis z tumul
tur: tor⁹ tib⁹ hoim detrerēt: sic detractor timet qñ vider
tuose. p⁹ venire eū cui detrahit. Torquose ēt icedit ōtra
cedit: se ctor. dū a laude ei⁹ incipit cui vult detrahere. z
rigit: frā deinde subiūgit: tū: q̃ ē ꝓiunctio aduersatiua.
comedit Recreditudinē etiā sue ſrenſiois p̄credit di. Non
dico b aio ōtrahēdi: z vt fides ei adhibeat: die
se amare eū cui detrahit: frā ēt cōedit ad modū
serpēſ: qz qō ſrenū z ifirmū ē i hoie b i ore suo
ꝓfat. De his ꝓpētib⁹ legit Deut. xxxij. Dētes be
stiaꝝ īmittā i eos cū furore trahētiū sup frā at
qz serpētiū. Et Hiere. viij. Ecce ego mittā vob
ꝓpētes pessimos q̃b ñ ē incātatio: z mordebūt
vos ait dñs. Et qz hoies assueri ōtractoib⁹ vix
corrigūt: nō valde cauēdi sūt detractores. Un̄
Eccl. xxiij. Nō assuet⁹ vbis ip̄ropij oib⁹ diebꝫ
vite sue nō erudiet. Et Bern. ōt. Vipa ē lingua
q̃ tres infic flatu vno: sic lingua ōtractoꝛ tres
interficit vbo vno. sez se z cū q̃ audit: q̃ ei ꝓsen
tit: z quādoq̃ illum cui detrahit: qñ ꝓueniet
Detractor cōparatur monstro ad eius noticiā. ¶ Quarto detractor compa⁹
rat monstro habenti gladium in ore. Unde ad
detractionē primet illud Prouer. xxx. Est gn̄a⁹
tio q̃ p dētib⁹ gladios habet. Et sup illō ps. Fi
lij hoim dentes eor⁹ arma z scuta: z lingua eo⁹
rū gladi⁹ acutus. dic̄ Bern. Gladi⁹ tricepslin
gua ōtractoꝛ: qz letal'r vulnerat tres vno ictu
vicz ip̄m detrahentē in aia ꝓpria. cū cui detra⁹
hit: z eos q̃ i audiēdo detractionē delectant. Et
iter dic̄ Bern. Nec hmōi linguā mucrone illo
q̃ dñicum lat⁹ ꝓfossum ē crudeliozē dicere ve⁹
rear. fodit etiā hec corp⁹ chr̄i. i. eccl'ie. nec tā ex⁹
aie fodit sz exanime fac̄. Ip̄is etiā spinis z cla
uis nocentior ē: q̃s ei iude⁹ infixit. nisi em̃ vite
corpis sui vitā isti⁹ corpis ꝑtulisſz. nūq̃ illō p
isto mor. iniurie ꝑtulisset. q. d. mag. chr̄s dile⁹
xit vitā corpis sui mystici q̃ vitaz corpis ꝓpꝛ̄is
Bestia mirabil'. vl' mag. dilexit salutē nr̄az q̃ vitā corpalē suā.
¶ Quito detractor ꝓpat bestie mirabili ō q̃ le⁹
gif Dan. vij. q̃ erat silis vso: z bēbat tres ordi
nes dētiū. vt ḡ. expositū est ō lingua ōtractoꝛ.
In tribꝫ etiā ordib⁹ dētiū figurari pñt tres mo
di q̃b detractor ꝓxim lacerat. lacerat ei eū bo⁹
na opa minuēdo aut occulta bona opa negan⁹
do: occulta mala reuelādo. z falsū crimē impo
Sepulcrū patens nēdo. ¶ Sexto ōtractor ꝓpat sepulcro patēti.
de q̃ feror icessant exhalat. Un̄ i ps. Sepulcrū
patēs ē guttur eor⁹. Nullū em̃ sepulcrū ita fe⁹
ret i ꝓspectu hoim q̃ntū os ōtractoꝛ i ꝓspectu
dei. De b q̃dā sapiēs ōt. Nō refert de his garri
onib⁹/an a supiori/an ab iferiori ironēt: qz nō
min⁹ a supiori q̃s ab iferiori ferēt. Tāt⁹ em̃ est
fetor i ore detractoris: vt ex feroze illo mlti mo
riant. Aliq̃ tm̃ aso ferēdi sē q̃ ferozē istū ñ sent
unt. Bern. Ubi oēs ferēdi sūt vni⁹ feror mi nie
sentiſ. sic feror detractoꝛ nō sentiſ ab his q̃ li⁹
benr̃ audiūt detractōes. sic ḡ detractor diabo⁹
lo thurificat: z vice diaboli q̃si thuribulū ōfert
in q̃ p suaui odore ferozē alienoꝝ pctoꝝ boib⁹
infert. ¶ Septio detractor ꝓpat mlieri p̄gnan Mulier
ti/ q̃ cū dolore conat ad emissionē part⁹. Unde p̄egnās
Eccl. xix. A facie vbi parturit fetu⁹/tāq̃ gemi
tus part⁹ infans. Uideret ei detractor: q̃ do⁹
rūperet nisi vbū malū auditū de ꝓxio emitte⁹
ret. q̃ qō ibi ō. Audisti vbū aduers⁹ ꝓxiz tu⁹
cū moriat in te/fidēs qm̃ ñ te dirūpet. ¶ Octa Ciconia.
uo detractores ꝓpant ciconijs q̃ venenat. aia⁹
libꝫ pascunt: sic ōtractores alienū pctm̃ q̃si ve
nenū in ore deferūt. ¶ Est ēt detractor silis no Noctua
ctue. cui⁹ oculos nox illuminat et dies excecat:
sic detractor videt z ꝓsiderat mala ꝓximi z illa
alijs refert: bōa vo q̃ p die intelligunt tacet q̃si
ea nō viderit vel audierit. Sic ḡ os ōtractoꝛ Os ōtra
est vas ꝓtinēs aquā bñdictā. i. maledictā dia⁹ ctoris
boli/siue a diabolo ꝓsecrata/ quā spargit i au⁹
diētes. Fz illō ps. Quoꝝ os maledictiōe plenū F
ē z amaritudie. ¶ Nono detractor cōpat furi. Fur
peroz ei ē furib⁹ illis q̃ vestes z bōa rpalia furāt
Un̄ Amb. Tolerabiliozes sūt fures q̃ vestes z
alia bona nr̃a diripiūt q̃ fures q̃ famā nr̃am
lacerāt. Os claz ēt vbo Salomōis di. Pro⁹
uer. xxij. Meli⁹ est nomē bonū q̃ diuitie mlte
Qui āt nomē bonū alicui aufert/ mag⁹ nocet
ei q̃ si mlras illi diuitias furaret. Et iō tl'e fur⁹
tū vix aut nūq̃ vere restituit p̄. ¶ Decimo de Testis
tractores sūt testes iniqui q̃ nec rogati nec ex⁹ iniquus
aminati testimoniū ferūt absente eo ꝓ quē te⁹
stificant. Jō ōt Sene. loq̃ns de ꝓxio tuo/scito
te ꝓ eo vel ꝓ cū testimoniū dicere. Et i ps. Jn⁹
surrexerūt i me testes iniq̃ z. Tales sē falsi te⁹
stes q̃ sepe falsa scient mala de ꝓximis referūt/qō
grauissimū ē/ vl' dū ex solo auditu ea ꝓ vero di
cūt q̃ tm̃ nesciūt eē vera. tl'es ēt sūt q̃ malu de ꝓ
ximis audita maiora faciūt z augmētāt. q̃s et
sepi⁹ grauit de⁹ i b mōo punit: vt pariē ipi ꝓfū
dant/z qō oib⁹ dereri⁹ ē nūq̃ vere penitēt: qz ñ
restituūt famā ꝓxio vt deberēt. qñ ei audit ali⁹
q̃s dicēs. Ego feci tibi iniuriā falsum de te lo⁹
quēs. ¶ Exm̃ de detractione: quō detractores
qñq̃ desperāt i agōe. Erāt duo socij clerici/ q̃z
vn⁹ erat pessim⁹ detractor. Et cū ifirmar'et/ mo⁹
nit⁹ ē a socio vt pēiterz: sz ille b pupēdēs i nll'o
se correxit. Lūq̃ ad extremū vite rēderet/ adiu
rat⁹ a socio vt sibi apperz: pmisit q̃ ifra. xl. dies
sibi appere vellz si ds pmitterz. Et sic mortu⁹:
p⁹ paucos dies apparuit tot⁹ niger: iit⁹ z ex igne
ifernali accēſ⁹/ ad c⁹ ꝓspēz soci⁹ valō terrebat.
Cui dixit mortu⁹: ego sū ille infelix q̃ndā socius
tu⁹/ p q̃ ianit⁹ oras: qz sū ꝑpetue dānat⁹. Et cū
ille q̃rerz: quō sibi successisſz i agōe? Rndit cū
eēm i extr̃eis duct⁹ sū coꝝ iudice. cūq̃ obmute
scerē p rīoze/ vidi mlras aias sole luciditores ad
iudicē ꝓ me vēientes z clamātes. vidica dñe san

guine nim de illo mẽdace detractore/ q nos apd boies mẽdacit ifamauit: ad hãc vocẽ cuz me iudex iraco vultu respiceret/ ego frit9 cõ/ fus9 negare ñ potẽs mala ꝓposita/ de di mia de

Dapifer spaui: z sic sũ dãnat9. ¶ Undecio detractores sẽ diaboli dapiferi diaboli/ q carnes hũanas boiũ come dẽdas apponũt. fz illd ꝓuerb. xxiij. Noli eẽ in ꝓtuuio potatoz: neq; i ꝓtuuio coz q carnes cõ ferũt ad vescẽdũ. Ubi dr glo. Carnes ad vescẽ dũ ꝓfert. q i collocutiõe/ vicissim drogatiõis vi

Aduoca cia de ꝓxis dicũt. ¶ Duodecio detractores sũt tus dia/ aduocati diaboli. ipi ei conant ad h q id qd ẽ

boli di cadat i pẽ diaboli. Quid em aliud est dicere. Iste ẽ fornicator vl' vsurari9: q si dicat: iste dr ẽ diaboli. ꝓ ea detractores figurati sr p amon q rasit dimidas barbas nũcijs Dauid/ z detrũ cauit vestes coz vsq; ad nates. vt hr. ij. Reg. x Dimidiã barbã radit detractor nũcijs veri Da uid .i. chr̃i: dũ medietatẽ ei9 vtilitat9 auferr. dr ei q bõa facit: sz itẽtiõe mala. Detractio em (vt supr dcm ẽ) ẽ filia iuidie. q si hñca negare ñ possit q̃cũq; mõ puertere tentat. detrũcat ẽ vs q; ad nates: qr si qd ẽ in eis pudibundũ dregit

f ¶ Tredecio detractor ꝓpat scabroni/ z ẽ mis q nascit i carnib9 puentis eq;/ nc q̃scit misi i

scabrões stercoriby. sic detractor i aliẽs pcis. De scabrõi bus legit Exo. xxiij. Lucroz inimicoz tuoz co/ rã te terga verã: emittes scabrões. Ubi dr Ny. de ly. Scabrones. i. anxietates aiã cos pungẽ/ tes sic aculei. Judei ei scabrões ad lram dicũt eẽ mus cas de cadaueribz exortas: hñtes acule/ os venenatos. peior ãt ẽ lingua detractor9: ve lut rorabulũ ñ cessans voluere z reuoluere sor

Uenens des vicioz. ¶ Quartodecio detractor ꝓpat vẽ

to vrenti/ q vincã dñi ledit pcipue i floze. Illi ei i initio bõe vite ñ pñt moz9 detractionũ iustitie re sz desistũt a bonoicepto. Et sic poma ꝺbiliũ caudaz deũ ciunt ab arboribz p ventũ/ sic ven t9 detractõis illos a do sepat q nondũ firmit ei adhesert. Ecce q̃ntis malis assil'at detractor. imo longe pl'ibz q̃ dcm sit. Detractor ei q̃ntũ i se ẽ vniuersales tenebras vult facere i mõdo isto sic legunt tenebre facte i passiõe chr̃i super vni uersã trã. Ut cernas ẽt conat detractor extingue re: dũ viros scõs nitit infamare. Lũ eccl'ia re nebras suas faciat tm̃ ter i anno i hebdomoda

Explũ passiõis dñice i matutinis detractor ꝓtus e rene bras amat: z iõ in tenebras ẽnas trãsibit. Qd et oipotẽs de9 aliq̃n oñdit visibil'r puniẽdo detractores i h mõdo. Un Uincẽ. i spe. histo. li. xxvij. ca. cxiij. refert de q̃dã Malachia archiepõ sctissimo viro. Q̃ qdã hñs gram pncipũ z po/ tẽtũ ẽt ipi9 reg: co q̃ cẽt adulator z garrul9 et potẽs i lingua h resistebat in facie sctõ Mala/ chie: z in ei9 absẽtia sibi irreuerent detrahebat. quẽ de9 sic puniuit: vt lingua ei9 maledicta intu mescerer z cõpurescerer: ꝛmibz ex ea scarẽtibz z ꝺfluẽtibz toto oze blasphemo. q̃s p septẽ fer/ me dies incessant vomẽs: trãdẽ cũ illis miserã expuit vitã. Reseruat alijs duoby mẽbr a pn

cipio bui9 ꝛmõis notat. vsq; in ꝛmonẽ sc̃m. Rogem9 deũ vt sua pietate z mia nos respic/ at fundit9 eradicãdo h maledictũ viciũ detra/ ctionis: ne involuamur cũ iuidis demõib9 do/ loribz z penis sempiternis Amen.

¶ De vicio detractionis
Sermo. xxxv.

Detractores deo odibiles: ad Rom. j. ¶ Jn pce. ser. audiuist dñam iẽer ꝓtũcliã: puicij/ i ꝓperiũ suffurratiões z detractões. Et ꝓñr quõ detractores ꝓpt suã malicia z viciũ destabile de tractiõis ꝓpant m'tr reby de qbz dixi. xiij. pun cta breuit p ordinẽ. Nũc ꝓñs ẽt itelligam9 an oĩs detractio sit pctm̃ mortale. vl' an aliq̃ sit ve/ niale pctm̃. qñ ẽt sit licitũ reuelare occultũ pctm̃ pxi z qñ ñ. Ex qbz ẽt cauk cogsci possit gutas pcti detractiõis si eps aderit. Pzo gra Aue ma ria. ¶ Detractores deo odibiles. vbi s.

¶ Circa pmũ vicz qñ detractõ sit mortl'e vl' ve A niale pctm̃: ẽ notãdũ fz mẽtẽ s. Tho. ij. ij. q. lxx iij. ar. ij. z Alex. i. ij. pte sũ. q. cxlvj. de detra. ar. 6. i coz. q. z i sol'o. argu. q̃ aliqs pt reuelare pec catũ vl' occl'tũ malũ pxi duoby mõis. Pzio ob fuat debit circũstantijs. puta si mala occulta pxi dicãt ei q̃ vl't z pt pdesse: z eo ozdie q̃ dz: et eo fine q̃ optz cũ alijs circũstãtijs vl' ad alteius cozrectionẽ/ vl' nocumẽti vitationẽ: z sic ẽ boũ z meritoziũ occultũ malũ reuelare: z ñ ẽ detractio: dumõ ñ fit ex odio vl' rãcoze: vl' solũ vt sciat ꝺ pzio: q̃ nport9 reuelat malũ occultũ ad vtilitatẽ pxi. vicz vt pxim9 emẽdet: vel a malo aut ifamia pseruet: vl' ne mai9 malũ sequat.

¶ Scõo mõ pt qs reuelare pctm̃ occultũ pxi sine pdict circũstantijs: vl' cũ tenet celare: sic ẽ pctm̃ tectũ p sacrale ꝓfessionẽ vl' secreti obliga tões: vl' intentione nocẽdi pzio. vl' qñ qs itelligit inde nocumẽtũ pzio euenire: z tũc ẽ pctm̃ de/ tractiõis. ¶ Ad cui9 cuidẽtia ẽ sciẽdũ: q̃ pctã Utrũ boz ex intẽtiõe loq̃nt sr iudicãda/ alleuiãda/ z nõ sint aggrauanda. Uñ q̃ pctm̃ occultũ pxi reuelat et recitãdo mãifestat: triplicẽ intẽtões hãe pt. s. corrigẽdi/ accusãdi/ famã denigrandi z sic ledẽdi. Et sic re/ uelare pctm̃ occultũ alteri9 pt eẽ act9 vl' miscdie vl' iusticie vl' iuidie. Pzio mõ reuelare pctm̃ oc cultũ alteri9 intẽtões corrigẽdi debit circũstãtijs obstãtis: denũciãdo ei q̃ vl't z pt pdesse ꝓ pr̃ emẽdatões alteri9/ ẽ act9 charitat vl' miseri cordie. Et talis reuelatio neq; ẽ detractio neq; pctm̃ imo meritoria. ¶ Scõo reuelare pctm̃ occultũ alteri9 ꝓpr̃ cl'pe punitiões z reipublice cõ seruatiões/ eũ accusãdo: est act9 iusticie. Et his duoby mõis reuelare pctm̃ occultũ alteri9 nõ ẽ pctm̃: dũmõ ñ fiat ex iuidia aut rãcoze. Cuius rõ est: qr dũ aliqs ꝺt ꝛba aliq̃ p q̃ diminuit fa/ ma alicui9: ñ h intẽdẽs/ sz aliqd bonũ vl' neca/ riũ debit circũstãtijs obstuat: ñ ẽ pctm̃: nec detractio dici pt. ¶ Tertõ reuelare pctm̃ occulte

alteri⁹ ꝓter fame denigrationē/intentōe ledē/di est acc⁹ inuidie. Un̄ bn̄s Greg. xxx. moral'. dic: q detractio oriꝛ ex inuidia: q̄ nitiꝛ q̄libꝫ minuere gl'iaz ꝓxi. Et sic pcm̄ detractōis p se loq̄ndo est pcm̄ mortale. ptz: qz oritur ex pcō mortali vicz inuidia. g̃ē pcm̄ mortl'e. Ertiā scōo qz detractio ē ōo odibil' iuxt rbēa. Et tertio ex eo est pcm̄ mortale: qz infert ꝓxio nocumētū i re nobiliori/ vicz i fama: p cui⁹ defectū hō a ml'ti bn̄ agēdis ipedit. Auferēs em̄ bona tpalia vt fur: peccat mortal'r: z ad restitutiōez teneꝛ. qz n̄ dimittit pcm̄ nisi restituat ablatū. xiiij. q. vj. Si res. ſz fama ē p̄cioſior z vtilior omib rebꝫ tpalib: g̃ detractor peccat mortal'r: z ad restitutionē teneꝛ. Sic ꝯo dr aliq̄d malū leue ō alio nō nocēdi intentiōe: ſz ex animi leuitate/vel ex labilitate lingue: ē veniale pcm̄. Un̄ b. Augu. in omel'. ō igne purgatorio: inꝛ pcā minuta b ponit. multa em̄ ponit pcā vēialia ibidē. z bz xxv. di. c. vnū. §. alias. Si ꝯo aliq̄s ex ani leuitate vl' ex lapſu lingue dr aliq̄d ꝯbū g̃ue: q̄ō alicui⁹ famā notabil'r ledat. z ꝑcipue in bis q̄ pti nēt ad honestatē vite: mortal'r peccat. nec mēſ leuitas: nec ſaduertētia: nec labilitas lingue a pcō mortali eū excuſat. z ad restitutiōez fame teneꝛ: ſic ad restitutiōez cuiusliber rei tpal' abla/ te iuito dño. Ecce q̄s piculoſū pcm̄ ē detractō

B Dubiū ¶ Sz di. q̄s. Hoc eēt valde g̃ue q̄ detractor ſp teneret ad restitutōez fame: b em̄ q̄nq̄z ē ipoſſibile. qz pōt ꝓrigere q̄ ille q̄ leſit famā alteri⁹ cā repare nō pōt. tū qz nō ē i ipo vt boies habeāt bonā opinionē ō eo cui⁹ famā leſit. tū qz aliq̄n nō pt ſcire aliq̄s apud q̄s facta fuerit denigra tio fame. null⁹ aūt obligat ad ipoſſibile. Ꝝnr

Soluto q̄ ſine dubio piculoſū ē detrahere z famā n̄ re ſtituere/ſic̄ pt ꝑſuaderi rōnib z exēplis p̄dict̄ q̄bꝫ adhuc vnū addo. Erat q̄daz magn⁹ detra/ ctor religioſor ſacerdotū z alior bonor boiz: q̄ mortu⁹ ē. Poſt ml'tos ꝯo annos apiebāt ſe/ pulcrū ei⁹: z totū cor⁹ ei⁹ putridū erat ꝓter linguā q̄ n̄ inueniebāt putrida: i ſignum illi⁹ q̄ ligua illa n̄ fuit dig̃ i terrā redigi: p eo q̄ detra/ ctiōe ſua ml'tos boies leſerat. Et ſic miſer ille hō cui⁹ ligua erat: iā i aīa: z tādē i corꝑe z aīa p petuo cruciabit. Grauē g̃ē detrahere z famā n̄ reſtituere. Sz ne detractores deſperēt dicēdū ē. q̄ detractor teneꝛ facere q̄ntū ſibi poſſibile ē b mō: vl' bonū dicere de eo ill' q̄b malū dixit: ſi eos noſcit. vl' ſi nō pt mutare opinionē eor. co rā q̄b ō alio malū dixit: dz eis oñdere ſe dliq̄ſſe z malū dixiſſe. ex q̄ forte opio illor mutabit. Un̄ ſic exhibuit mēbra ſua fuiſſe iniq̄tati ad i/ q̄tatē: ita dz exhibere ſua mēbra fuiſſe ꝟitati i ſatiſfactiōez. z b ſi pt ad mutādū opionē alior in bonū. Hec ſcūs Tho. vbi ſ. Si ꝯo velꝫ n̄ pōt ei cui detraxit reſarcire famā ꝛē. tunc facta diligētia ſibi poſſibili vt p̄miſi ozet deū vt au/ ferat malā opinionē ō cordib illor. corā q̄b ei detraxit. Et ſi'r ozet p eo cui detraxit: vt oīporēs de⁹ ꝙuertat ſibi hāc detractionē i meli⁹: vicz in ſatiſfactionē pctōr ſuor z emēdatōez vite ſue ꝛē. Sic g̃ ptz q̄n ſit pcm̄ reuelare occultū pēm ꝓxi z q̄n nō. q̄n vēiale z q̄n mortl'e. Et q̄lit̄ detra ctor obligat ad restitutōez fame ei cui detraxit mō ſibi poſſibili. ¶ Nūc ꝙnr videndū erit: ex q̄ bus cauſ poſſit coḡſci g̃uitas pcti detractōis. L detractō

*Pro q̄ notandū q̄ detractio ē pcm̄ picl'oſum ꝛ ſatis graue triplici rōne: vicz ꝙtiat fa/ me

Contrarietatis
Ratione Generalitatis
Crudelitatis

¶ *Pmo pcm̄ detractōis ē g̃ue z piculoſū rōe ꝓprietat̄. Detrariat em̄ fame: q̄ (vt dr Alexā. de ales: i. ij. pte ſū.) p̄cioſiſſima ē oīm bonor tpa/ liū: fm illd ꝓuer. xxij. Melꝫ est nomē bonū ꝙ diuitie ml'te. z Eccl. xl'j. Cura habe ō bono no/ mie. b em̄ magꝫ pmānebit tibi q̄ mille thesauri magni z p̄cioſi. Et Aug. id ꝑſuadet. xij. q. j. i. c. Nolo. di. Qui fidens ꝙſcie famā ſuā negligit cru del'e. Eſt g̃ fama corona p̄cioſa oīm boiz ſi ue maior ſiue minor/ dñor ſiue ciuiū/ ſiue p/ lator/ ſiue ſubditor/ ſiue ſeculariū/ ſiue reli/ gioſor/ ſiue viror ſiue ml'er. Fama itaq̄ oēs gd⁹ z ſtat⁹ boīm ſuo nitore venuſtat atz deco/ rat. Cū g̃ detractio hāc ipugt/ n̄ dz pēz leue cēſe ri. ¶ Scōo pcm̄ detractōis ē g̃ue z picl'oſum rōne gnālitat̄. Sūt em̄ ml'a pcā: q̄ z ſi cōmit/ tunt: n̄ tm̄ i oib loc⁹ ſiue i oi tpe: nec ab oib pſo nis. vicia ät detractōis nullū excipit locū/ nl'm tp̄s/ nullāq̄ pſonā. Dic ē q̄ glo. ſup his ꝟbis ꝓuer. xxiij. Cū detractorib ne cōmiſceat̄: qm repēte ꝙſurget pditio eor. dr: ꝓp̄ b vicia picl'itat̄ fere totū gen⁹ hūanū. Et Hiero. ad Celātiā dr. Raro iuuenes q̄ ita irrep̄hēſibilē velit exhi/ bere vitā ſuā/ vt n̄ libenē rep̄hēdat alienam.

¶ Tertio detractio ē g̃ue p. rōe crudelitat̄. Eſt em̄ b pcm̄ ſat̄ crudele. ꝓp̄ea. vj. q. j. i. c. Sum ma iniq̄tas. dr. Sūma iniq̄tas ē frēs detrahere z accuſare. qz ois q̄ detrahit ffi ſuo homicida ē. q̄ō intelligēdū ē p q̄ndā ſil'itudinē. qz ſic̄ homi/ cida extinguit ꝓxi vitaz: ita z famā detractor. Etiā detractor q̄nq̄z ē cā homicidij occaſiona/ lit̄ inq̄ntū p ꝟba ſua dat alt̄i occaſionē vt ꝓxiz occidat/ odiat vl' ꝓtēnat. Et ꝛō detractor cōpar detractor leoni comedēti hūanas carnes. Un̄ Ezech. xix. compar leoni Z eo fact⁹ ē: didic̄ rapere p̄dā hoiezq̄z cōedere. Et Ge. i mor. exponēs illō Job. xix. Quare me p/ ſeq̄mi ſic̄ de⁹: z carnib meis ſaturami: ait. Di ſūt q̄ aliene vite detractōe paſcūt: z alior ꝑcul dubio carnib ſaturant. Et glo. ſup illo ꝟbo ꝓ/ uer. xxiij. Noli eē i ꝙuiuijs potator: neq̄z i co/ meſatiōib eor. q̄ carnes ad veſcēdū ꝓferūt: ait Carnes inq̄t ad veſcēdū ꝓferre: ē i locutōe de/ rogatiōis vicissim vicia ꝓxi dicere. de q̄ i ꝑcedē ti ſer. pl'a dixi. Hoc igit̄ pcm̄ fac̄ boiem feralē imo oi fera peiorē. qz vt dic̄ Jac. i ſua canō. c. iij. Oēs nāq̄z aialiū volucꝝ z ſerpētū nāe ab homīe domite ſūt z domanť. linguā aūt boīm null⁹ vnq̄z domare potuit neq̄z pōt: intelligē ſi ne ſpēali dei adiutorio. Ex q̄ ꝙcludit̄ q̄ detra/

l

ctio est pcm̃ dãnabile/crudele/fame ꝑniũ/ge/nerale. O q̃ ml'tos boies ad infernũ detractio festinãtissime ire cõpulit: q̃ al's saluari fuissent q̃ꝛ q̃ntos a bono ope retraxit. ꝛ q̃ ml'ta bona detractio ipediuit. Jo ꝺr apl's Jacob ꝫ i sua ca/no. j. c. Siq̃s putat se religiosũ eẽ/nõ refrenãs lĩguã suã sz seducẽs cor suũ: hui⁹ va. ẽ religio.

D ¶ Diceret q̃s. Ego iã audiui ꝺtractoẽz eẽ gue pcm̃: an etiã ita gue ꝛ piculosũ pcm̃ sit ꝺtra/ctiões audire? Rñr ex itentõe sci Tho. ij. ij. q. lxxiij. ar. iiij. i cor. q. Et fm Alexã. de ales. ij. pte sũ. q. cxlvj. ꝺ ꝺtractõe. ar. v. i cor. q. Q auditor detractõis trib⁹ modis põt se bẽ. s. vl' ve indu cẽs: vel ve placẽs: vl' ve tacẽs nõ resistẽs. Prio eñ auditor ꝺtractõis se bz ve iducẽs. Cũ ei ali q̃s detractõez audiẽs induc̃ aliũ ad detrahẽdũ alteri: rũc ral' ḡui⁹ peccat q̃ꝫ detrahẽs. Cui⁹ rõ est. q̃ maꝫ pcm̃ est i fonte vel cã mali q̃ꝫ in eo qõ oriꝝ ex fonte: sz iducẽs ad detractiõez/ẽ fons ꝛ cã detractõis. ḡ maꝫ pcm̃ ẽ i inducẽte ad de trahẽdũ q̃ꝫ i detrahẽte. Exẽplũ: ve siq̃s ꝺr alci. O q̃d ego audiui: vel q̃d ego vidi ꝛc. Et alter il lũ induc̃ ad loq̃ndũ ꝛ detrahẽdũ: di. Ego rogo ꝛc/dic mihi: ego nulli dicã: liceꝫ mẽtiaꝝ. q̃ vix ta cere põt vsq̃ ad horã ꝛc. ¶ Scõo auditor ꝺtra ctiõis se bz ve ꝓsentiẽs vl' placẽs. Si eñ aliq̃s nõ induc̃ aliũ ad detrahẽdũ: sz eñ ꝓsentit ꝺtra/ctiõi. q̃ ei placẽt detractio ꝓpt̃ odiũ q̃ bz ad il lũ cui detrahit: rũc tantũ peccat q̃ntũ ille q̃ de/trahit. Unꝺ Hiero. in epla ad Nepotia. sic ait. Caue ne linguã aut aures habeas pruriẽtes: vt alĩs detrahas aut alios detrahẽtes audias Et Berñ. in li. ꝺ ꝓsi. sic ait. Detrahere aut ꝺtra hentẽ audire: q̃ꝺ boꝝ sit dãnabili⁹ nõ facile di xerim. Nã ve dic̃ Jsiꝺ. li. de sũ. bo. Nõ solũ ille reus ẽ q̃ falsũ de alio ꝓfert: sed ꝛ is q̃ cito crimi nib⁹ aurẽ ꝑbet. Et habenꝫ ꝓba. xj. q. iij. Nõ so/lũ. Et Berñ. i q̃ꝺã ꝓmõe sic ait. Detractor ꝛ li bens auditor/vtreq̃ diabolũ portat. ꝺtractor in lingua vel i ore: ꝛ auditor i aure. Exemplũ le gĩt de q̃ꝺã epõ q̃ erat i purgatorio: ꝛ vehemẽnt affligebaꝫ ex feroꝛe clerici sui qui erat i iferno/ ascendẽte ad ipm: eo q̃ detractões ei⁹ aliq̃n au dierat: ꝛ eum nõ ve debuit corripuit. q̃ꝫuis al's epus i se sanꝫ bon⁹ fuit. Debet ḡ audiẽs detra/ctiõez fraẽne corrigere detrahẽtẽ. vl' ad min⁹ il li p signa vult⁹ aut auersiõis/vel ꝛbo dare in Nõ ꝓpel telligere q̃ sibi nõ placeat detractio ei⁹. ¶ Ter tẽs ꝺtra/ctio auditor detractõis aliq̃n se bz ve tacẽs ꝛ nõ bẽtẽ pec/resistẽs: Si ei alicui ñ placet audire ꝺtractões: cat sz tñ ex timoꝛe vl' negligẽtia aut verecũdia q̃/dã omittit repellere detrahẽtẽ/peccat q̃dẽ ille: sz min⁹ q̃ꝫ detrahẽs. ꝛ q̃nq̃ venialit: q̃nq̃ vero mortalit. Et ꝺ ꝓpt̃ tres rões. Prĩa est ꝓpt̃ offi/ciũ. s. ꝓpt̃ ꝺ q̃ alicui ex officio incũbit corrigere vel cõpescere detrahẽtẽ. q̃ꝺ si ñ facꝫ: mortalit peccat. Scõa rõ ẽ ꝓter piculũ. Si eñ ꝓpt̃ omissio nẽ cõpescẽdi vel corripiẽdi detrahẽtẽ cũ põt pi/culũ aliq̃s inde seq̃t: mortalit peccat nõ corri/piens cũ põt. Tertia rõ est ꝓpt̃ omissiõis pnci/piũ vel radicẽ q̃ est timoꝛ mũdan⁹. Si ei aliq̃s ꝓpt̃ timoꝛẽ mũdanũ vel bũanũ omittit corri/pere vl' cõpescere detrahẽtẽ cũ põt: mortalit pec cat: vel saltẽ pt mortalit peccare: eo q̃ timoꝛ hu man⁹ q̃nq̃ põt eẽ pcm̃ mortle. Si aũt q̃s ex ti moꝛe nõ arguit detrahẽtẽ: timẽs q̃ peioꝛ inde efficiaꝫ: vl' nõ recipiat ei⁹ ꝛba: rũc stat audiẽtẽ peccare vẽialit. Sic ḡ ꝑz ex ꝑmissis q̃ nõ solũ piculosũ ẽ detrabere sz ꝛ detrahẽtẽ audire. Au Exẽpla diam⁹ exm̃ ꝺ pena ꝺtractoꝝ: q̃ꝺ refert Uincẽ. in spe. histo. li. xxiij. c. lxxvj. de q̃ꝺã noie Nodo: q̃ detraxit scto Arnulfo epo: dicẽs eũ nõ eẽ cultoꝛẽ dei: sz voluptati deditũ. Cũ ḡ ille detra ctoꝛ statũ vna cũ detrahẽte socio periisset: iubẽ te dño accidit vt oĩa vestimẽta illoꝝ flãma cir/cũdãs vallaret: arq̃ ilico exilierẽt flãmã ingen tib⁹ vocib⁹ deposcebãt aquã. sz ꝛ aq̃ iniecta: flã mã diuit⁹ missam nõ extinguebat. ardebãt ne q̃ter circa nates vl' gẽitalia loca camisie eoꝝ. n< a se vestimẽta ardẽtia exuere potuerũt. Quid pl'a? q̃ aliꝺ facere nõ potuerũt: exilierẽt ꝛ ad in/star porcoꝝ luto sese vociferãtes involuũt. sed magꝭ ac magꝭ gẽitalia ipoꝝ ignis ĩmissus cre/mabat. Et sic iplerũ ẽ sup illos illꝺ pñs. Detrahẽ tẽ occulte ꝓrio suo hũc pseq̃bar. Et ñ p⁹ ml'tũ tps ꝑdict⁹ Noddo i scelere depbẽsus ꝺcollat⁹ est. Et filij⁹ su⁹ eadẽ snia pcussus interijt. Ro gem⁹ ḡ deũ vt nos custodiat a ꝺtractiõe ꝛc.

¶ De vicio Detractõis. Ser. xxxvi.

Detractoꝛes deo odibiles: ad Ro. j. ¶ In pcedẽti ser. audiſt⁹ q̃ñ detractio sit pcm̃ mortle ꝛ q̃ñ veniale. q̃ñ ẽt reuelare occultũ pcm̃ ꝓt sit pcm̃ ꝛ q̃ñ nõ. ꝛ q̃lit detractoꝛ teneꝫ ad fame restõnẽ. Ex q̃bꝫ ẽt cauſ aggrauat pcm̃ ꝺtractõis Et q̃ꝫ piculosũ sit audire detrahentẽ volũtarie. Nũc ꝓñr i pticl'ari cogitaui dicere aliq̃ ꝺ bꝫ pi/culoso pcto ꝺtractõis ꝺo odibili: q̃ꝺ fere macu lat totũ gen⁹ hũanũ i oĩ statu i oĩ etate: oĩ tpe ꝛ loco: vt dixi i pcedẽ. ser. Prio gra Aue maria.

¶ Detracto. ꝺo odi. vbi ś. Prio videndũ erit q̃ꝛ modis detractio cõmittaꝫ. Scõo q̃ꝛ gnã boim offendunt̃ p detractõez. Tertio q̃liter se hõ bẽ dz circa detractões ꝓrias ꝛ q̃lit circa alienas.

¶ Circa ꝑmũ ẽ notandũ q̃ ꝫuis pl'es sĩt modi ꝺtractõis: tñ cã breuitaꝫ iuxt̃ mẽtẽ doctoꝝ cer/toꝝ dicã tres ꝓncipales modos hui⁹ pcti ꝺtra.

Tres modi ꝺtractõis { Iniquus (ctiõis. Asturus / Simulatus

¶ Prim⁹ mod⁹ detractiõis est iniqu⁹: cũ vicz q̃s ꝓxim ifamare studet cũ iniq̃tate. Et ꝺ põt fieri tripl'r. ¶ Prio reuelãdo pcã sua secreta: nõ seruãdo pceptũ de fraẽna charitate: ꝺ q̃ chꝫs ꝺr Mat. xviij. Si peccauerit i te ffr tu⁹: corri. eũ inr te ꝛ ipz solũ ꝛc. ¶ Scõo fingẽdo ꝺ prio mala q̃ nõ fecit. ¶ Tertio scribẽdo ꝑ ipz famo/sos libellos. vl' sic q̃ꝫ ficte ꝛ ueritates cõponẽdo

cantilenas: lenocinio vbor⁹ more fucatas. Pri
mū ē pcm̄ gue: q⁹ mortale: nō fuādo correcti
onē frāgā. Scōm ē guilsimū: eo q⁹ p scrūtā aut
B carmē bō magʒ diffamaf q̄ʒ solū vbū. ¶ Scōs
Detrahūt mod⁹ detrahēdi dr astut⁹. Sūt nāq; aliq cum
aliq cuz astutia, p astutia, prio detrahēres. Et B ēt tripl'r. vicz ta
xímo tri cendo/negādo/venenādo. Prio tacēdo: nā cū
pliciter inrogaf de vtutib⁹ alteri⁹: lz nullū malū di
cāt. tacēt m̄ vez z bonū q̄d sciūt z dicere debe
rēt. z B faciūt ex odio vl' iuidia quā hūt ad pri
mū. Exm̄. si q̄s inrogaret de aliq puella nubti
an eēt honesta: z ille sciret sic eē: z m̄ faceret.
vel forte diceret: nō me inpono d alienis facti
Tal' vtiq; z si nō diceret eā idiceret, pri sui fa
mā ledēret. Jō dicebat Bilb. pozretan⁹. Bra
uus rapacitas/cū verā alteri⁹ gl'iaz z si mendacio nō corrūpis: silētio eā pterʒ. iuidia em̄ excellentiā, priā sp cogitās obscurat alienā. Scōo
astuti detrahūt negādo: cū. s. z si malū nō dicāt de, prio: negāt eā bona q̄ d illo ab alijs narrāt z pdicāt. Tertio astuti detrahūt venenādo: cū
sez mlta bona dicūt d aliq venenādo cum aliq
malo inpositio: sic pleriq; faciūt: sp addēres sz
vl' si. Dicūt em̄. O si tal' nō hēret illū defectū vl'
illū z̄c. pē vtures q̄b⁹ floret laudaret a cunct⁹:
z eēt valde vtil' vl' cōmēdabil'. Vel dicūt. tal' ē
L doct⁹ vl' pb⁹ sz defic i humiliare. z sic de alijs.
Triplex Sicq; detractores astuti ne videant detrahe
detractō re laudāt: vt tādē vitupēt. z sic sil' cū melle poz
bypocri rigūt ad bibēdū venenū. vñ Hiero. ad lethā.
tarum. Venena ñ dāt nisi melle circūdata. ¶ Tertio
mod⁹ detrahēdi dr sil'at⁹: q̄ ē, pri⁹ bypocrita, p
tl'es sil'r dr detrahūt tripl'r. s. dolēdo/augēdo/no
minādo. Prio dolēdo. Fingūt nāq; voce/ vul
tu/vbis/gestu/suspiriis: dolent z ex charitate
referre criminatōes z diffamatiōes, prioz. su
orū. cū m̄ id faciane ex ipietate/liuore z iuidia:
vicz dicēres. Ego dolco d isto vl' ista q⁹ i b malū cecidit: dānū ē. q̄z al's fuisset vtil' psona z̄c.
Scōo bypocrite dr detrahūt agēdo: cū narrāt aliq
d factū minimū vbis suis aut facti ap̄tiātes
illd z augētes: vepura dicēres. Pōt ex b tantū
vl' tārū malū seq. vl': nō decet b prudētē vl' tārū
vir. Tertio bypocrite dr detrahūt noiando: cum
vicz noiant mlt⁹ cū laude/z post alicui alteri
detrahūt. vt si dicāt. Ecce iste z iste z̄c. sūt vti
les viri: sz m̄ ille bz i se b vl' b z̄c. Hos modos
sniall'r ponit Alexā. d ales i. ij. pte sū. z s. Tho.
D ¶ Circa scōm (ij. ij. q. lxxiij. lz nō b. oz die z̄c.
Tria ge vicz q̄ offendāt p detractōez ē notādū: q⁹ pcm̄
nera bo dr detractiōis ē valde offensiuū. offendit em̄ tria
minū of gnā hoim: vicz ipm detrahētē/ detractōez au
fendit d/ditēres/z detractōes patiēres/siue illos q̄b⁹ detra
tractio. hit. ¶ Prio g detractor offendit scipm. Nā vl
tra b q⁹ mortal'r peccat f'm Sco. i. iij. di. xv. re
neē ad restitutōez fame. q̄d f'm Rich. z s. Tho.
fieri bz ad arbitriū bōi viri. Sz q⁹ pauciss̄imi
detrahētes reputāt q̄ velint famā restituere bis
q̄b⁹ detrahūt. ió graue pcm̄ z magnū piculuz
est detrahere. De b s. pcedēti ser. B pauca dixi
¶ Scdi q̄s detractor offendit sūt detractiōez
audiētes. Illi em̄ q̄ detrahētib⁹ benivolū pbēt
auditū pcm̄ nō effugiūt. d q̄ latiꝰ dixi i pcedē
ti ser. D. Sz di. q̄s. Sūt aliq remedia i audien E
dis detractōib⁹ q̄b⁹ audiēs se possit iuuare ne
peccet. de b dāt doc. q̄nq; remedia

Remedia in audiēdis detractionib⁹

- Elongatio
- Contristatio
- Reprehensio
- Cordis stabilitā
- Cordis cōpassio

Primū g remediū est elongatio. vt si fieri pōt
elonget se vnuſq̄sq; ab his q̄s detrahere videt
paratos. Et de b Sapiēs ait Prouer. xiij. De
trahētia labia, pcul sint a te. q. d. Labia detrahē
tia q̄ bonū diminuūt longe fac a te. ne sint i te:
nec etiā iux te: q⁹ par ē detrahere z detrahētē au
dire: f'm Hiero. z Bern̄. ¶ Scōm remediū est
contristatio. Nā si q̄s nō pōt se a detractorib⁹ elō
gare: oñdat eis vultū tristē: p q̄d eis significet
se nō libēter audire: aut frīcādo caput: aut in
terrā spuēdo: aut post tergū respiciēdo: z sil'ia
faciēdo: p q̄ refrenet audactā detrahēt⁹. q⁹ vt in
q̄t Sapiēs Prouerb. xxv. Vent⁹ aq̄lo dissipat
plu. z facies trist⁹ linguā detrahētē. Et Hiero.
ad Rusti. monachū dr. Sic sagitta si mittat i
durā materiā nonunq̄ reuertit i mittētē: z vul
nerat vulnerātē: ita z detractor cū tristē viderit
vultū audiēt⁹, imo nō audiēt⁹, sz obturāt⁹ au
res suas ne audiat iudiciū sanguis: ilico conti
cescit: pallet vult⁹: saliua siccat. Et sbdit Hie
ro. Si nō eēt auditor nō eēt detractor. Et. vj. q.
j. c. ex merito. dr. Nemo iuito auditore libēter
refert. ¶ Tertiū remediū ē reprehensio. sic cha
fec cū discipl'i detrahēbāt Marie magdalene.
q̄b⁹ dixit Mat. xxvj. Quid molesti estis huic
m̄l'ieri: op⁹ bonū opata est i me. ¶ Quartū re
mediū ē cordis stabilitio: vt non credat cito oē
malū q̄d dī. q⁹ ml'ri ml'ta loquūt. z sep⁹ falsa
q̄ʒ vera. Jō dī Eccl'i. xix. Qui cito credit/leuis ē
corde. Un de chio z d Joāne bapti. multi male
loq̄bant. De Joāne q̄ nō comedit z bibit cōtra
cū hoib⁹/dixerūt: demoniū hz. De chio vo qui
cū pcōrib⁹ māducabat/dixerūt: vorator z po
tator vini est: vt ptz Lu. vij. Jrē duo senes iudi
ces tāq̄ adulterā mēretrīcē accusabāt Susānā
instārent vt lapidaret. vt ptz Dañ. xiij. Exēplū
etiā habem⁹ d sctā Maria Ægie: q̄ i habitu vi Exēplū
rili/icognita alijs/deo fuit cubat i mōasterio. In
famata fuit q⁹ ipregnass̄ iuuenculā q̄ndā: ob
q̄ fere vsq; ad mortē ex mōasterū abiecta peni
tentiā egit. Hiero. etiā gl'iosus i epl'a ad Asel
lā de ficus amic⁹ p̄q̄rit valde sic dicēs. Si tibi
pñte a me referri gras posse ñ sapiā: porēs est
de⁹ sup psonā meā scētē aīe tue fūtuere q̄d me
ret. Ego em̄ indign⁹ nec estimare vnq̄ po
nc oprare: vt tātū mihi i chio largiret⁹ affectū.
Et licz me sceleratū q̄dā purēt z omib⁹ flagitijs
obtutū: z p pctis meis etiā hec parua sūt. m̄ tu

bene facis q̄ ex tua mēte malos putas bonos. Periculosū q̄pe ē de fuo alteri⁹ iudicare z nō facil' venia p̄ua dixisse de rectis. Veniet veniet dies illa/z mecū dolebūt ardore nō paruo. ego p̄brosus: ego risibil' z lubric⁹: ego mēdax z fa/thane arte decipiēs. Quid em̄ turi⁹ ē ꝟ vel cre/didisse vel fuisse de insontib⁹: an etiā de noxijs credere noluisse. Osculabant̄ q̄dā mihi man⁹: z ore vipereo detrahebāt. dolebant labijs: corde gaudebāt. Videbat dñs z subsannabat illos: z misit ex me fuū fuū fururo cū eis iudicio reb⁹/uabat zc. ¶ Quitū remediū ē cordis cōpassio. vt cū q̄s audit aliq̄s detrahēres: referētes etiā ꝟitatē cōpatiat̄ p̄rijs suis pcōrib⁹. cōsidereq; q̄a ꝟm cōem legē (vt Zacta. ait li. vj.) nemo pōt ee rāc cūspect⁹ z rāprudēs q̄ nō aliq̄n labat̄. Et iō q̄libz magis timere dz de suo lapsu q̄z ō pctis alienis gaudere. nā gaudēres ō alienis mal' se/pe de⁹ iustissima vindicta ruere p̄mittit i pea/mala zc. ¶ Tertiū q̄s detractio offendit se pa/tiētes: illi vicz q̄b⁹ detrahit. nā vltra ꝟ q̄ illoꝝ fama denigrat/cū sepi⁹ innocescat eis q̄ male dī de illis/affligunt̄ z p̄tristant̄. Sz reuera co/uari debēt vt port⁹ leuent̄ z tocūdent̄. q̄m tl'es detractōes: criminatōes z oblocutōes false fa/ctūt ad augmētū gl'ie. Un̄ chr̄s Mat. v. dixit. Bti eritis cū maledixerit vob hoīes z p̄secuti vos fuerint: z dixerit oē malū aduersum vos mēti. p̄p̄ me: gaudete i illa die et exultate q̄m merces vra copi. e i cel'. Seruāda igit̄ ē regula Greg. q. xj. q. iij. inter ꝟba. ait. Inē ꝟba laudan/tiū vl' vituperātiū sp ad mētē ē recurrēdū. zsi ñ i/uenit̄ i nob malū qō de nob hoies dicūt i ma/gnā debem⁹ leticiā p̄silire. Et rursus. si nō iue/nit̄ i nob bonū qō ō nob hoies loquūt: magnā tristiciā gnāre debet. Videāt itaq; detractores z bilingues q̄nta mala faciūt detrahēdo. Peni/tētes g̃, p̄hibeāt linguā suā a malo: z labia sua ne loq̄nt̄ inīq. vt sic diuise gr̄e mūera i fecto ꝟ possint p̄ticipare: z tādē ad ꝟitatē ifallibilē pue/

¶ Cōsequēt̄ videdū ē de tertio mēbro (nire. ꝟmōis q̄libz hō se hr̄e debeat circa detractiōes p̄/p̄rias z alienas. Et vt meli⁹ itelligant̄ ea q̄ iā dixi ō his q̄ patiunt̄ detractōes/est qō. Utr̄ q̄s detractōes debeat sustinere volūtarie? Ad banc q̄stionē dicēdū ē tripl'r. Prio q̄ p̄rie loq̄ndo ō tractiōes de seipo null⁹ audit. Cui⁹ rō est. q̄z si mala loq̄mur de aliq̄ eo audiēte: nō sunt detra/ctiōes sz potius melie. z marie cū detractor vl' ma/le loq̄ns scit illū ee p̄nez de q̄ loq̄t̄. Est tñ verū q̄ detractōes ꝫ aliquē facte p̄nt alioꝝ relatōib⁹ ad eū puēire. ¶ Scō dicēdū ē q̄ aliq̄s aliter se debet hr̄e circa detractōes p̄rias: z aliter circa ō tractōes alienas. Prio em̄ audiēs alteri⁹ rela/tiōe z dicto detractōes p̄rias p̄t eas patienter ferre. Cui⁹ rō ē: q̄z cū sit sui arbitrij/detrimen/tū siue fame pati p̄t. Et i ꝟ p̄t ei⁹ patiētia cō/mēdari si p̄rias detractōes sustiet patiēter: nisi ꝟ gat i p̄iculū alioꝝ. rūc em̄ nec tolerare p̄t nec debet. Un̄ Bern. q̄dā omel. sup Ezech. sic ait. Linguas detrahētiū sīē nō debem⁹ nr̄o stu/dio excitare/ne ipi pereāt: nec p̄ suā malicia ex/citatas dēm⁹ eq̄nimit̄ tolerare vt nob merituz crescat. Aliq̄n aūt etiā ꝓpescere/ne dū ō nob ma/la dissemināt/eoꝝ q̄ nos ad bona audire pote/rāt cozda innocētiū corrūpāt. Et ibidē subiun/git Greg. Ni eteni q̄ꝝ vita i exēplū imitatiōis est posita: debēt si p̄nt detrahētiū sibi ꝟba com/pescere: ne eoꝝ p̄dicatōez nō audiant q̄ audire portuerūt. z i p̄nis moziō remanētes bñ viue/re p̄nāt. Scō dico q̄ audiēs detractiōes alie/nas/si p̄t dz eas cōpescere. Cui⁹ rō ē. q̄z cū nō sit i arbitrio hois q̄ patiat̄ detrimētū fame al/teri⁹ sīē p̄rie: vt p̄z. iō i culpā ei vertit̄ si detra/ctiōes alteri⁹ nō cōpescit/si ei incūbit cōpesce/re: vl' ex officio p̄latiōis: vel ex statu p̄fectiōis. Tertio dico q̄ i cōpescēdo alienas detractiōes deber aliq̄s etia facere. s. ꝓtradicere/redargue/re/ꝓdolere. ¶ Prio em̄ ille cui incūbit z q̄ pōt detractori debet ꝓdicere. q̄n em̄ talis detractōez audiēs scit falsū esse illō ō q̄ detrahit: tūc debet resistere ꝓdicēdo ei q̄ detrahit: z defendēdo eū cui detrahit: ea rone z maiori q̄ tenet aliq̄s sub leuare asinū alteri⁹ iacentē s̄b onere: vt p̄cipit Deut. xxij. Scō ꝟo si aliq̄s audiēs detractōez alteri⁹ scit vez ee illō de q̄ q̄s detrahit. puta cū dicē malū vl' p̄cm occulte aliq̄s q̄ ipe sol⁹ nos/uit. tūc audiēs talē detractiōez nō debet ꝓdice/re arguēdo eū de ꝟitate. q̄z Eccl. iij. dz. Nō ꝓdi/cas ꝟbo ꝟitatis vllo mō. sed dz eū ꝟbis redarg/uere de ꝟ q̄ peccat fratri detrahēdo. Tertio ꝟo si audiēs detractōes alteri⁹ nō pōt ꝓdicere detrahēti. q̄z scit illud de q̄ detrahit esse verū: nec p̄t redarguere detrahētē dz/ꝓdolere z terri/stari. debz em̄ oīdere p tristiciam faciei q̄ sibi displiceat: vt sup̄ dictū est ō remediis i audien/do detractōez. Prouer. xxv. Uent⁹ aq̄lo dissi/plu. zc. nubē vicz ꝓstringēdo/siccādo z ligādo aq̄as z oīa fugādo ne i pluuiā resoluat. Nō aūt ꝟ est: q̄z vent⁹ aq̄lo ē vent⁹ gelid⁹ siue frigid⁹ et siccus: eo q̄ ꝓstringit z nubes dissipat: vtz. iij. metheoꝝ. sic a sil'i facies tristi⁹ linguā dissipat ō trahētē. Un̄ Beda. Si bilari vultu audier⁹ de trahentē/eu illi das fomitē detrahendi. Si ꝟo tristi: discit nō libēter dicere q̄d dicerit nō li/benter audiri. q̄z nemo inuito auditori libēter refert: vt p̄z ē. E. circa sēm remediū. Jō scri/ptū est Eccl. xxviij. Sepi aures tuas spinis: et noli audire linguā neguā. Ubi notādū q̄ tri/plex est spina q̄ pungit lingua detractor⁹ vt ta/ceat. Pria est ostēsio vulⁿ tristi⁹, vtz ē. Scda ē auersio vult⁹: sm illud Prouer. xxiij. Cū detractoribus ne cōmiscear⁹. sed ēre b: certe q̄z ab/omiatio hoīm est detractor: vt dr̄ i eodē ca. Cui⁹ rō est. q̄z detractores sūt fures bone fame. vt dic Amb. z socij fur⁹ reputant̄ fures. Nam vir pōt aliq̄s esse vel mozari cū talib⁹ salua iu⁹ nocentia z charitate. ¶ Tertia spina est obtu/sio z redargutio detractor⁹: z talis est amputa/tio lingue ei⁹ vt oīno mut⁹ fiat: sm illō p̄. De

Lōtradi/cēdū ē de/tractori

Uentus aq̄lo

habentē secreto ꝓrio suo hūc pscḡbar. Hec b. Tho. ij. ij. q. lxxiij. ar. iiij. i sol'one. j. z. ij. arg. Et itez dñs Hugo cardinal' i expositōe postille. Sic ḡ ꝓz ex pmissis q audire detractōes ē pculosū. Nā null⁹ hō dz alteri dare occasionem ad peccādū. sz libēter audiēs detractōez dat detrahēti occasionē talē. ḡ zc. ¶Sz di. aliqs. detractozes sūt ad alioz vtilitatē: vicz illoz qbz detrahit/ vt ōt Pl⁹ papa. vj. q. j. in. c. omes. §. ipa. Nonunq̄ detractio aduersus bonos excitat: vt qs vl' domestica pfūptio vl' alioz i alterū fauoz exterulerat/ detractio būiliter. Jtē Bze. vt hī ibidē i ca. Sūt plimi. ōr. Sūt plimi q vitaz bonoz fozasse ampl⁹ q̄z debēt laudār. z ne q̄ clario ō laude surripiat pmittit oiporēs deus malos i obiurgatōez z ōtractōez ꝓrūpe. vt si q culpa ex oze laudāriū nascat i corde: ab oze vituperantiū suffocet. Si ḡ detractio sic ē ad veritatē eoz qbz detrahit/ tūc videt q detractozes nō sūt cōpescēdi. Rūr q vtilitas q̄ ex ōtractō e puenit: nō ē ex pte detrahēt: sz ex pte ei⁹ cui ō trahit patiēt tolerāt. vel ex dei ordiatōe q̄ ex q̄libet malo elicit bonū. vñ licz detractio sit occasio meriti apud sustinētē patiēt: nō tñ danda ē ōtractōis occasio. eo q meritū sustinēt patiēt detractōez ē ex pte dei: vtz. q ꝯo dat cāz vl' occasionē detractōis ē pncipiū mali. nō sūt ār faciēda mala vt eueniāt bona: vt ōt aplus ad Z ¶Sz di. qs. Adulatio z ōtractio sūt (Ro. 3ia: qre ḡ adulatio nō ē remediū ōtractōis: sic detractio ē remediū adulatōis: Rūr q adulatio nō pmittit hoiez videre defectū suū. ōtractio ꝯo facit ℔. z iō adulatio nō ē remediū detractōis: sic ecōuerso. Pro q notādū q detractio est medicina z venenū. Prio ē medicina e actionis vel adulatōis. qz cū aliqs aduertit sibi detrahi/ conuertit se ad cōsideratōez sue ifirmitatis si forte aliq̄d reprehēsibile est i eo. z sic humiliat. Scdo est venenū ifusum a detrahente. Illi ꝯo cui detrahit nō dz venenū nisi ex ℔ ꝑbat nocumentū. Hec s. Tho. ij. ij. q. lxxiij. ar. iiij. in sol'o. qrti arg. Et Alex. iij. pte sū. q. cxlvj. Rogem⁹ ḡ deū vt nos sua misericōia custodiat a tāto malo detractōis ipm detestādo z fugiēdo ne do odibiles sz amabiles i cxitu aiaz nraz a corpe inueniamur. qđ nob ꝓstare dignet dñs nr̄ Jesus chr̄s in secla bñdict⁹ Amen.

¶De Susurratiōe. Ser. xxxvii.

Susurro et bilin/

guis maledict⁹: multos em̄ turbauit pacē hñtes Eccl'. xxviij. ¶Jn pcedēti ser. audist⁹ pla ō detractōe: q ē filia iurdie: vicz tres pncipales modos ōtractiōis: iniquū/ astutum/ z simulatū/ remedia ctra detractionē. Et tria genera hoīm q̄ offendunt p detractionem vicz ipi detrahētes: ōtractozes audiētes: z illi q̄ bus detrahit. q̄liter etiā hō se hāc debeat i ōtractiōibz ꝓpijs z alienis. z sic de aliis. Et q̄ inter ceteras filias iniquitatis: vt dictū est s. ser. xxxj. B etiā susurratio ponit rāḡ vna pncipal' ei⁹ filia de q̄ pauca dixi s. ser. xxxij. O. z ser. xxxiij. B. Et nūc cū sit pessimū malum ipa susurratio. z maledicti sint a deo susurrōes iuxt thema: intēdo latius pscq̄ mām de susurratōe in pñti ser. vt cognita ei⁹ malicia tāto diligēti⁹ q̄libz eam studeat cuitare. Ꝓro gra Aue maria. ¶Susurro z bilinguis maledict⁹ zc. vbi s.

¶Primo videndū est: an susurratio sit pecm̄ mortale: z quare

¶Scdo in quo conueniat z differat susurratio a detractione

¶Tertio an susurratio sit pecm̄ ḡuius detractione z ꝓtumelia: z ārē

¶Circa pmū est notādū q susurratio ē pec B catū mortale. ꝓpter q̄nq̄ rōnes: ex quibz oñdit ipam esse grande pecm̄: viez

Susurratio ē pecm̄ mortale
- Rōne p̄cepti
- Rōne nocumēti
- Rōne maledicti
- Rōne supplicij
- Rōne excessus

¶Prio susurratio est pecm̄ mortale rōne p̄cepti ꝑ qđ agit. qz susurro facit ꝑ p̄ceptū dilectōis pxi: in eo q ei⁹ intētio est inter amicos amicitiā separare z inimicitiā ponere. Qz aūt dñs p̄cipiat ne aliqs sit susurro: patz Eccl'. v. vbi dz. Non appellet⁹ susurro i vita tua z lingua tua: ne capiat⁹ z ꝓfundat⁹. Jn qbz vbis duo tāgit. Prio ꝓhibet culpā: ibi [Ne appellet⁹ susurro]. i. inter amicos discordie semiator vel hereticꝰ q̄ inter hoies qs decipit z deū errozē semiat. Scdo infert cām: z ꝓmo penā in pñti: cū subdit [ne capiat⁹]. s. a mūdo vel diabolo: q̄ multos capit z seducit p linguā. s. mēdaces/ susurrones/ detractozes/ piuros/ falsos testes/ malos adiuocatos/ fictos auditozes/ z p̄dicatozes: qz vt dī i lib. Prosp. Bñ dicere z male viuere nihil aliud ē q̄z se sua volūtate dānare. Jdē hī. xl. dist. mlti. Scdo infert penā i futuro: cū subiūgit [z ꝓfundat⁹] i pñti quiet⁹ z ꝓhēsus coꝝ hoīb: z in futuro dānet⁹ coꝝ angel' dei. ¶Scdo susurratio ē pecm̄ mortale rōne nocumēti qđ ite B dic. Prio q̄ notādū: q susurro pl'a infert nocumēta z damna ꝓxis. vt ptz. quia

Susurro est
- Falsus accusator
- Malus supplantator
- Doli seminator
- Boni deprauator

¶Prio susurro ē falsus accusator. Nā q̄ male agit odit lucem. susurro aūt nō audet malū d' aliq̄ apte dicere: sz apō supiozes infamat occulte. p ℔ amorē ꝓximoz nitēs a subdit⁹ subtrahere. q̄s tñ plures mox ex occulta suggestiōe deberēt intelligere iustas cā: sic docz Bern. ad Eugenium i li. de ꝓsi. Et ponit i Spēc. li. xxviij. ca. lxxvj. vbi sic loq̄t Bern. Eugenio. De oibz suggestiōes z susurratas dilatōes nō suscipias aduersus quēq̄z. Et hāc velim gnāle ꝓstituas re/

gulā: vt oēz q̄ palā vere dicere qđ ī aure locut⁹ ē/ suspectū habeas/ qđ te iudicāre dicēdū cozā illo nolueris/ delatozē iudices non accusatozē.

¶ Scđo susurro ē mal⁹ supplātator. Nā falsa ī aure locutiōe se nititur ad amicitiā illi cui loq̄t̄ trahere. z alīū de q̄ susurrat ī odiū ducere/ z cū bona loq̄t̄/ i facie oñdit se ī passiōib⁹ ꝓdolere: z in ꝓspitate ꝓgaudere. sed veniēte necitate ralē se demōstrat q̄lis fuit ī corde. Ām illō Eccī. xij. In oculis suis lachrymat inimic⁹: z q̄si adiuuās suffodiet plantas tuas/ caput suū mouebit et plaudet manu: z multa susurrās cōmutabit vultū suū. Sup q̄ ōt Bozra. Susurrās vultū cōmutat/ q: letū ī aduersis/ tristē ī ꝓsperis/ siue letū ī occulto/ z tristē ī apto se ostēdit. Talis ē ī stabil⁹ ī pmanēdo/ fallax ī blandiēdo/ sagax ī insidiādo/ falsus ī opando/ ꝓcax ī nocēdo/ concors alīs ī psequēdo/ sophistic⁹ in admirādo/ insultās cadenti/ applaudēdo/ malignādo/ obloq̄ndo. ¶ Tertio susurro ē doli semiator. seminat em̄ inē frēs discordias/ serit lites/ pdit amicicias/ turgia nutrit z ꝓfectiones pessimas. Et sic̄ q̄ ligna addit ignē nutrit. ita susurro ꝓfectiōes z lites p verba mala auget z intēdit. Et iō

susurro ꝓfectiōes et lites auget

dī ꝓuer. xxvj. Cum defecerit ligna extinguet ignis/ z susurrone subtracto iurgia ꝓquiescunt. Et iō digne a deo odit̄ ranc̄z mortal' peccā. qa susurrōes sō odibiles ad Ro. j. ¶ Quarto susurro ē boni depuatoz. Sub specie em̄ simplicitat̄ colūbine bonū primi q̄si cōparādo eius ifirmitatē: iterfit̄ more serpētino. Et iō dī Prouer. xxvj. Verba susurrōis q̄si simplicia: z ipsa pueniūt ad ītima cordis. Jō in lege cuilibet dī Leuit. xix. Nō eris crimiator aut susurro ī populis. Et apl's. ij. ad Cor. xij ōt. Videre ne forte susurrationes z ꝓfectiōes inē vos sint. ¶ Tertio susurratio est pcm̄ mortl'e rōne maledicti qđ ī curit. Null⁹ em̄ ē maledict⁹ a deo nisi ꝓpē pcm̄ mortl'e: sed susurro maledict̄ a ꝺo Eccī xxviij. vt i rbeate. Susurro z bilin. maledict⁹. mlt̄os cī turbauit pacē hñtes. Jn q̄ vbo cāgūt tria. s. culpa/ pena/ z cā. Culpa cū dī susurro. i.

biliguis

q̄ semiat discordiā tē. Et subdit̄ [biliguis] qđ triplr dī exp̄it tribꝰ modis. ¶ Prio sic. Biliguis est q̄ mō vez/ mō falsū loq̄t̄. ¶ Scđo biliguis est q̄ aliđ ī occulto: aliđ ī mānifesto loq̄t̄. ¶ Tertio biliguis ē q̄ mō pungit/ mō vngit sm̄ psonaz diuersitatē. ¶ Scđo cāgit̄ susurrōis vl' detractoris pena: ibi [maledict⁹] .i. dign⁹ maledictiōe pri ī pñti z maledictiōe dei ī futuro. sm̄ illō ps. Maledicti q̄ declināt a mādatis tuis. Et Mar. xxv. Discedite a me maledicti ī ignem eternū tē. ¶ Tertio subditū git̄ cā: ibi [mlt̄os em̄ turbauit pacē hñtes] Jn q̄ vbo culpa susurrōis aggrauat̄ ex tribꝰ. Prio ex effectu: ibi [turbauit siue perturbauit] Scđo ex affectu vl' statu: q: [pacem hñtes] Tertio ex excessu vl' conatu: q: [mlt̄os]

Lingua tertia

Jta dī Eccī. xxviij. Lingua tertia mlt̄os cōmouit z dispersit illos de gente ī gentē. Et sequit. Qui respicit illā nō habebit requiē. Jn q̄ vbo lingua tertia vicz susurronis ex q̄tuoz redditꝰ detestabilis: vicz

Lingua tertia detestabilis
- Ex nomine
- Ex opere
- Ex mlitudine
- Ex inquietudine

¶ Prio ē detestabil' ex noīe: cū dī: lingua tria. Nā ligua tria ē triplex. vicz susurrōis/ lenōis/ z iudicis. Prīa ligua tria ē susurronis lingua. Cū em̄ tripler sit lingua. s. vera/ mēdax/ tria scz susurrōis ē cōposita ex illis duab⁹. eo q̄ mō vez/ mō falsuz loq̄t̄/ ī pñta laudat/ i absentia vituperat/ mō vngit/ modo pungit. Ūñ Eccī. v. Duplici corde ꝓcedit homo duplici lingua. ¶ Scđo lingua susurrōis ē detestabil' ex opē: qđ tangit: cū dī [cōmouit] scz ad odiū/ vel discordiā/ ad rapinā/ vel homicidia/ ad relinq̄ndū gentē z trāsmigrādū. ¶ Tertio ē detestabilis ex mlitudīe ibi mlt̄os vicz plācos/ ꝓncipes/ religiosos/ seculares/ clericos. imo oēs cuiuscūq̄z ꝓditiōis z statꝰ. ¶ Scđa lingua ē verule vl' lenonis/ q̄ ē a

Lingua

marito/ vxore/ puella/ vel a iuuene. z sic ꝺ aliꝰ verulex q̄ ē sic̄ foznaz corda psonaz ad pcā incendēs: lenonis q̄ mlt̄os cōmouit a statu ꝛginitat̄ vl' castitat̄ in īmūdiciā: z dispsit mlt̄os: q: mlt̄os lenōes z meretrices ꝺ terra in trā/ ꝺ pria ī priaz/ discurrere fec̄ atq̄z vagari. Ab hac lingua scrā ania liberata: gras exoluit deo dī. Eccī. liberasti me a lingua coinq̄nata. ¶ Tertia ligua ē aduocati

Lingua

vel iudic⁹: q̄ tria ē ab actore vel reo. Et hec mlt̄ aduocatos cōmouit. scz monachos/ clericos/ milites/ ri vl' iudi mercatores/ z rusticos/ ad lites z bella: z dispcis sit. scz citādo/ appellādo/ depaupando/ vagos faciēdo. Nā tl'es sapiētes sē vt faciāt mala. Et subdit̄ i auctoritate supdicta. q̄ respic illā. s. lingua tria/ susurrōis vl' detractoris/ lenonis vl' iudicis nō hēbit requiē. s. vl' amicicie/ vl' opulētie vel ꝓuētie: vl' ꝛginal' mūdicie. Et ꝺ erat q̄tū q̄re ligua tria ē detestabil'. vicz ex inq̄etudine.

¶ Ecce q̄nta mala fac̄ mala ligua: q̄ nāz ligue.

D

Lingua

Prio q̄ ē notādū: q̄ ligua a nā data ē boī i duo vl' ad duo opa. s. ad gustū z ad locutiōez. ad gustū ꝓpē aial' cēntiā. ad locutiōez ꝓpē bñ cē. Est ei bō aial politicū z ciuile nāliter. j. Polit. z cōicatiuū ꝓceptionū z affectionū suaz ꝺsideras amare: ꝓpē qđ z de⁹ dedit boī linguā. In cui⁹ signū spūssctūs q̄ ē amoz pcis z filij: ī ligue specie: nō man⁹: aur's: vel ocl'i voluit appere. Eccī. ij. Appuerūt apl'is dispite ligue tē. Et fors ap spūssctūs parēthi ligulis ignēis: int⁹ facta sē corda flam̄ q̄re appamāria aie. Bre. ē omel'. Et iō officiū ligue nāle ruit ī spē amoz ē z beniuolētiā inē boīes mlt̄iplicare. fz lingue. illō Eccī. vj. Verbū dulce mlt̄iplicat amicos z mitigat inimicos. z ligua eucharis. i. grōsa in bono boīe abūdabit. Hoc ēt videt nā ī pcipaco oñdere q̄ cū alia verba discat ab boīe. verū salutationis discit a se nā inclinātē. Juxt illō Mar. epi Exēplū grā. xiij. Pstrac⁹ a vob aliōz noīa disco. Hoc didici p me dicere cesar aue. Ūñ ī histo. Caroli magni dī: q̄ cū erraret p deserta grecie: obuie

fuerūt ei aues psitace lingua greca eū salutātes
z dī. Libere cesar amicos. B ē dēm. Aue cesar i/
uicte: q̄ fuit ꝓma ꝑbia sibi facta ō ipio. Nā cū
tūc foret nisi rex frācie face⁹ ē postea imperator z
dñs i toto orbe. Nāle igit videt officiū ligue a/
micicias mltiplicare: z p ꝓns hoi vēti recta rō
ne: ꝫ bp detractōez z susurratōez agere ē ināle
E z abois nabile. Iuxta ꝑuis sit ōlectabile. ¶ Quar/
to susurratio ē pcm mortle rōne supplicij qō i
curric. De⁹ ei ñ dat pena eterna nisi ꝓ pcm
mortale: sz susurro punit a ꝺo pena eterna: q̄ z.
Unū dī Eccl. v. Denotatio pessima sup biliguē:
susurrōi aūe odiū z iimicicia z ꝓtūelia. Ubi ꝺ
expositor Denotatio J. i. dānatio. vtez carentia
vl' puatio ō sideriū visiōis dī. Et subdit Susur
rōi āt odiū J. s. cordis: iimicicia opis: ꝓtumelia
oris. vl' alit Susurrōi āt odiū ꝺi/iimicicia boiz
ꝓtūelia J. i. obꝓbriū. Nam hec dīna ē int hec
tria/q̄ odiū ē cordis/ iimicicia ē opis/ ꝓtūelia
Odium oris. Odiū āt ē mala volūtas: q̄ alicui alēi vult
iimicicia malū. Inimicicia ē machinatio nocumēti q̄ ex
ꝓtūelia odio ꝓcedit. Contūelia ē turpis vbor ifamatio
¶ Quito z vltio susurratio ē pcm mortle rō
ne excessus. i. ex eo q̄ excedit alia vicia. Susur
ratio em ē gui⁹ pcm pcō ꝺtractiōis/crimiati
onis vl' ꝓtūlie. vt patebit ifra i. iij. pte ser. sz ꝺ/
tractio z crimiatio sūt pcā mortlia. sūt z ꝓtūe/
lia: vtz i ꝓcedē. ser. q̄ ēt susurratio ē pcm mor/
tale. Hec b. Tho. ij. ij. q. lxxiij. ar. j. p totū: saltē
p maiozi pte dictoz. Et tātū ō ꝓma pte f mōis
F ¶ Nūc bzeuit circa scōaz fmo. prē: i q̄ ꝓueniāt
z dīant susurratio z ꝺtractio zc. Est notādū q̄
susurro ꝓuenit cū ꝺtractoze. tā i mā q̄ i forma
siue i mō. q̄ vterq̄ ꝺr occlte malū ō ꝓximo. Et
ꝓ hāc silitudinē q̄nq̄ vnū ponit ꝓ reliq̄: patz
illō: q̄ sup illo Eccl. v. Nō appellet susurro: ꝺt
Glo. i. ꝺtractor. Et ꝺ susurratio a vocis sono
ꝫ Isiō. x. Exym. q̄ susurro ñ i facie alicui⁹ sz i
aure loq̄t ō alio ꝺtrahēdo. Et idē patz Job. iij.
vbi ꝺt. Quasi furtiue suscepit aurs mea venas
susurrū ei⁹. Hoc idē vult s. Tho. ij. ij. q. lxxiij.
ar. j. zc. ¶ Scōo notādū q̄ ꝺtractor z susurro
dīne i duob. s. i aio z i dicto. Prio dīne i aio: q̄
ꝺtractor intēdit diminuere vl' denigrare famā
ei⁹ quē odit. Susurro āt intēdit amicicīā sepa
re. vtz ꝑ Glo. sup illo Ro. j. ꝺtractores ꝺo odi
biles. ¶ Scōo dīnt i dicto: q̄ ꝺtractor intēdit
simpl'r malū ō alio dicere. susurro āt nō itēdit
simpl'r malū dicere: sz solū illō q̄ ꝺsplicet alēi
q̄ ō alio ꝺ/siue sit malū/siue sit bonum appa
rēs tū malū: vt ꝺt s. Tho. vbi ꝫ. i cor. q. i sol. j.
argu. ¶ Tertio susurro z detractor dīnt a cri/
minatore: eo q̄ criminator alijs publice crimi
na iponit. ille aūt. s. detractor z susurro occlte.
B vtz ibidē i solone. ij. argu. zc. ¶ Ex ill' ptz q̄ su
surro z detractor ꝺlibz bz. iij. ꝺditiones malas

Susurro vl' detractor est
- Falsus accusator
- Malus supplantator
- Doli seminator
- Boni deprauator

¶ Prio susurro ē falsꝰ accusator. Nā q̄ male
agit odit lucē. Susurro āt ñ audet malū ō ali⁹
q̄ apte dicere/sz apō supiores ifamat occulte. ꝑ
amorē nitens plator a subditis subtrahere:
q̄s ñ plati mox ex occulta suggestiōe deberēt i
telligere iniustos cē. sic docet Bern. ad Euge.
papā i li. de ꝓsi. ad Eugenū. Et pōit i spe. vinc
bisto. li. xxix. ca. lxxvj. vbi sic loq̄t Bern. Euge
nio. De oīb⁹ suggestiōes z susurratas dilatio/
nes nō suscipias aduersus quenquā. Et hanc
velim tibi generalē ꝓstituas regulā: vt omnē q̄
pālā verec dicere q̄ō in aure locutꝰ est suspectū
habeas: q̄ si te iudicāre dōm cōzā illo noluerit
delatorē iudices ñ accusatorē. ¶ Scōo Su/ Susur/
surro ē malꝰ supplāt ator. nā falsa i aure locutō ro ꝺr ma
ne/se nitit ad amicicīā illi cui loq̄t ꝺrahere. et lus sup/
alīū ō q̄ susurrat i odiū ducere: z cū bōa loq̄t i plātator
fa cie/oīdit se i passiōib⁹ ꝺolere: i ꝓspitate cō
gaudere: sz vēiēte necitate talē se demōstrat q̄l
fuit i cord vt ꝓz Eccl. xij. vbi ꝺr. In oculꝰ suis la
ch⁹ymat iimic⁹ z q̄si aduuās suffodiet plātas
tuas: caput suū mouebit z plaudebit manu: et
mlta susurrās ꝓmutabit z vltū suū: Sup q̄ ꝺt
Hozra Susurrās vltū ꝓmutat: q̄ lectū i aduīs
tristē i ꝓsperꝫ / lectū i occlto z tristē i apto se ostē
dit. talē i stabil' i pmanēdo: fallax i blādiēdo/sa
gax i insidiādo/falsꝰ i opando/ꝓcax i nocēdo/
ꝓcors alijs i ꝓseq̄ndo/sophistic⁹ i admirādo/i/
sultās cadēti applaudēdo/malignādo/obloq̄n
do. ¶ Tertō susurro ē doli seminator. Sciat ei
int frēs discordias serit lites/ pdit amicicias/
iurgia nutrit z ꝓtiōes pessimas. Et sic q̄ lig
addit ignē nutrit. ita susurro ꝓtiōes z lites p
ꝑba mala auger z icēdit. Et iō ꝺr Proū. xxvj.
Cū defecerit lig extinguet ignis; z susurrōe sb
tracto⁹ q̄escūt iurgia. Et iō digne a deo odit: q̄
susurrones ꝺo odibiles Rom. j. z ab hoīb⁹ ma
ledict Eccl. xxviij. Susurro z bilinguis male
dict⁹ vbi ꝫ. i themate. Et iō susurratio cuilibet
dissuadet. Eccl. v. Nō appellet susurro in po
pulis: ne lingua capiaris z ꝺfūdar. ¶ Quarto
susurro ē hōi deputator. sb specie ei simplicita/
tis colūbine bonū ꝓximi q̄si ꝓpatiēdo ei⁹ ifirmitati
inficit ꝓpetine. Et iō ꝺr pū. xxvj. Uerba susur
rōis q̄si simplicia: z ipa pueniūt ad intia cordis
z bonū q̄ō i se ē cū peccat deputat. z se apud ali/
os odibilē demōstrat. Sic apte sapiēs insinuat
Eccl. xxj. di. Susurro coīquinabit aiam suā et i
oīb⁹ odiet. q̄re bñ susurro i lege phibet cū cui/
libz ꝺr Leui. xix. Nō eris crimiator aut susurro i
pplis. Et apls. ij. Cor. xij. di. Uidere ne forte su
surrōes z ꝓtiōes int vos sint zc. Hec ꝺ. ij. p/
¶ Circa ēiā prē: an susurrator sit g (te fmo. D
ui⁹ pcm ꝺtractiōe vl' ꝓtūelia. Dōm ē: q̄ susur/
rator ē gui⁹ pcm ꝺtractiōe ex q̄nq̄ rōnib⁹: vt ij

Susurratio ē grauius peccatū detractione
- Rōne finis (fra ptz
- Ratione opis
- Ratione ordinis
- Ratione diuie legis
- Rōne diuie indigtiōis

14

Peccati gutta sat rone finis. Grauitas ei peti magꝫ attendit ex fine

¶ Prio susurratio ē gui⁹ pcm̄ pcō ꝺtractōis ne ꝗꝫ ex mali obiecto. Un̄ ꝺtractor ꝺt de primo ea ꝙ sē simplr mala. s. ea ex qbꝫ oritꝛ ifamia vel diminuit fama. Susurro nō curat dicere nisi mala appetia ꝙ displicēt audiēti. Tū qz susurro trēdit peiorē finē. s. auferre maiꝰ bonū qō ē amicꝰ vl amicicia ir oia bōa exterioza: z scīar maiꝰ malū. s. zizania odij. i. īimicicie/ discordie et guerre: ꝙ n trēdit ꝺtractor ꝫ solū famā auferre. ió susurratio ē maiꝰ pcm̄ ꝺetractōe. Hec b. Tho. ij. q. lxxiij. ar. ij.

¶ Scōo susurratio ē grauiꝰ pcm̄ ꝺtractōe rone ꝑpis. Grauiꝰ ei pcm̄ ē peiora facere ꝗꝫ peiora dicere. ꝫ susurro intēdit peiora facere z opari. s. zizania seiare z amicicia separe/ detractor aūt peiora dicere. ḡ tc. Un̄ ꝗuis ꝺtractor qnqz peiora dicat ꝗꝫ susurro: n tn peiora facit vt susurro trēdit. vt ꝺt scūs Tho. ibidē i sol. ij. argu. Ex hac rone elicit alia

ꝺtractor peiora ꝺt ipm maiꝰ nocumētū inferꝛ

rō: talr vicz. Pcm̄ i prim ē tāto grauiꝰ qnto p tāto ē maiꝰ/ qnto maiꝰ ē bonū qō tollit. inf oia bōa exterioza pmīer amicꝰ: qz sine amicꝫ nllꝰ viuere pt ꝫ phm. viij. Eth. Un̄ Eccl. vj. Amico fideli nll̄a ē ꝓparatio. Un̄ qz amicꝰ melior ē ꝗꝫ bono: z amari maiꝰ ē ꝗꝫ bonorari. vt ꝺt phs. viij. Eth. Jō susurratio p quā tollit amicicia ē maiꝰ pcm̄ ꝗꝫ ꝺtractō: vl ꝗꝫ ēt ꝓtūelia p qs tollit fama z bonor. vt ꝺt s. Tho. vbi s. i cor. q. portū.

susurro fit peiora de fmīer amicꝰ

¶ Tertō susurratō ē maiꝰ pcm̄ ꝺtractiōe rone ordis. ptz illō: qz ille q directi⁹ z imediatiꝰ opat ad īimicicīā īducēdā magꝫ peccat ꝗꝫ ille q dispōit ad īimicicīā. ꝫ susurro p ꝟba sua directiꝰ opat ad īimicicīā īducēdā, ꝺtractor aūt solū dispōit: ḡ tc. Alit ꝓt formari hec rō. Ille q irendit dispōere vl ordiare aliq̄d qō īimicicie ē occasio. n tātū peccat ꝗꝫ tū ille q suis ꝟbis directe trēdit amicicīā remouere vl separe. ꝫ ꝺtractor trēdit directe tollere illō. s. famā. cuiꝰ oppositū .s. ifamia amicicīā ipedit. eo qꝫ vnuſqſq; prudēs z bñ dispositꝰ subꝛfugit amicicīā ifamū p sonaz. Susurro aūt directe opat ad īimicicīā i ducēdā eo qꝫ directe trēdit dicere illa ꝙ displicēt illi cui loqr i malū alterī. Un̄ cū detractor trēdit solū ifamare. susurro aūt trēdit aīm vnīꝰ ꝫ aliū ꝫmouere. susurro ē recte cā īimicicie. detractor aūt ē occasio īimicicie. Et qz gui⁹ peccat q est cā mali ꝗꝫ ē occasio mali. ḡ susurro q ē cā īimicicie gui⁹ peccat ꝗꝫ ꝺtractor q ē occasio īimicicie vt ꝺt s. Tho. vbi s. i sol. ij. argu.

Peccās ꝫ legem ꝺt grauius peccat

¶ Quarto susurratō ē gui⁹ pcm̄ ꝺtractiōe rōe divīe legꝫ: ptz illō: qz q directi⁹ agit ꝫ ꝓceptū legꝫ ꝺi gui⁹ peccat. ꝫ susurro directi⁹ agit ꝫ lege ꝺi. vicz ꝫ ꝓceptū ꝺ dilectōe ꝓxi. eo qꝫ ipe directi⁹ nititꝛ ir amicos disrūpe amicicīā. z ꝓpr̄ ꝺ ei⁹ pcm̄ magꝫ ē ꝫ deū q ē ipa dilectō. s. Jo. iij. De⁹ charitas ē sc̄z cēntialr/ causalr/ z exēplarr. Ille aūt q ꝺtrahit fr̄i suo detrahit legi iēntū cōtēnit ꝓceptū ꝺ dilectōe ꝓxi. Un̄ qz maiꝰ pcm̄ ē qō fit ꝫ deū ꝗꝫ qō fit ꝫ ꝓxiz. Jō susurro q agit directi⁹ ꝫ deū q est ipa dilectio: gui⁹ peccat ꝗꝫ ꝺtractor q agit ꝫ ꝓceptū de dilectiōe ꝓxi. vt ꝺt s. Tho. vbi s. i sol. ij. argu.

¶ Quinto susurratio ē pcm̄ gui⁹ de tractiōe rōne diuīe indignatiōis: qō ptz sic: qz maiꝰ vl gui⁹ pcm̄ ē illō qō de⁹ n solū odit: ſz ēt detestat. vt ꝺt Prouer. vj. Sex'sūt q odit de⁹ z septim detestant aīa ei⁹. s. cū q semiat inr frēs discordias: ḡ tc. vt patz s. ser. xxxij. M. Hoc ēt oñdit s. Tho. vbi s. i sol. iij. argu. i fine. Ex oīb ꝫ istis ptz. q susurratio ē valde gue pcm̄ qō singularr vltra alia detestat de⁹. Un̄ ꝗuis ꝺtractio sit gue z pricolosū pcm̄: vt ptz s. ser. xxxiij. xxxv. z. xxxvj. tn susurratio ē adhuc gui⁹ pcm̄ vt ptz ex iā dict̄. Et ꝓpñs sufficiat nūc de inuidia z filiab⁹ ei⁹ audisse q dicta sr̄: ſz lōge latius docto:es bāc mām ꝓsequ. Implorem⁹ ḡ diuīnā clemētiā z pietatē: qten⁹ gram nob ꝺōet vere dilectōis ōi z ꝓxi: vt excludam⁹ oēm iuidie: odij: detractōis z susurratōis malicīā. p qō tā dē mereamur cū sctis oīb⁹ in vera charitate cō sequi gl'iam sempiternā Amen

De tertio vicio capitali. s. Ira Sermo. XXXVIII

Irascimini et nolite peccare ps. iiij. Quia ī pcedentib⁹ fmōib⁹ audistꝫ ō duob⁹ vicīs capitalib⁹. Prio ō supbia z filiab⁹ ei⁹: z carūdē malicia: z tādē remedia ꝫ illa supbie mala. Scōo ō Inuidia z ei⁹ malicia ac filiab⁹ ei⁹. Sequr de īmediīs carūdē. Et finalr de mltiplici odio bono z malo. Nunc ꝓñr dicendū erit de tertio vicio capitali. vicz de Ira ꝙ aliqñ est iusta et sancta aliqñ vero iniusta et mala. qō z bene innuit ꝓpha in verbis thematis dicens. Irascimini et nolite peccare: vbi supra. Ptra gratia Aue ma.

¶ Irascimini z nolite peccare: vbi ḡ.

¶ Uidendū erit de quadruplici ira. vicz optīa bōa/ indifferēti/ z mala. Quadruplex ei hmōi ira inuenit in scīptura. In pñti aūt sermone dicere intēdo de ira optima vicz dei. Est autē ira optīa: ira diuinalis punitiōis: ꝙ est prima ī ordine. Ira aūt ī deo nō dicit affectū nāe cōmote: sed effectū vindicte. Ira em̄ ōi nihil aliud ē ꝗꝫ dei iusta vindicta. fm Aug. xiij. de tri. Et li. xv de ciui. dei. capi. xxv. dicit. Ira dei non pturbatio animi eius ē: ſz iudiciū quo irrogat pena peto tc. Nam ꝙ ad nr̄m modum loquendi: sicut nos ꝫ ꝛia mentis nr̄e odim⁹: z cū ꝓra mentē nr̄am aliq̄d fit turbamur z iracscimur. ira deus iracsci ꝺr. cū volūtati sue signi/ ꝓsilij vl ꝓcepti cōtrar̄: cū ꝟtus deserit z vicium ꝓpetrat vr vult Dam̄.

¶ Dubitatur ergo ꝓpter quas causas deus nobis iracscatur? Responderur breuiter q ꝓpt septem cās deus iracscit siue irā suā ostēdit hominib⁹: que haberi possunt ex scripturis sanctis: vicz

Supbiā ꝛ pompositatē.
Inuidiā ꝛ malignitatē.
Tristiciā ꝛ repiditatē.
Deꝰ spēaliē irascit hominibus ꝓter
Iracundiā ꝛ crudelitatē.
Auariciā ꝛ cupiditatē
Luxuriā ꝛ carnalitatem.
Lastrimargiam et gulositatem.

supbia tam dei puocat

¶ Primo deꝰ irascit hoibꝫ ꝓter supbiā ꝛ pōpositatē. Sic em̄ qui in regē crimen lese maiestatis cōmittit irā ꝛ indignatiōez rā regi q̄s legis icurrit. ita q̄ mēte se sup se erigit ꝛ dei būficia nō recogn̄scit ab obediētia eiꝰ recedit: ꝓpriā volūtatē nō dei impiū exequit: ꝛ facē ꝫ absq; falso sine decepcōe/ño iniuriaꝫ ꝛ bonozē sibi debitū ei subtrahit. vt ostēdit venerabil' Anſ. in lib. de fili. Propria inqt volūtas supbia dicit. qz voluntati dei nō subijcit sed sup eā extollit. Et ꝯa illa habet hō a se: nec voluntatē dei quā sequat vult habere supra se. ideo deo aufert q̄d ꝓprie ꝛ singlariter habere debet. ¶ Cū igit homo vult aliquid per voluntatē ꝓpriam: deo aufert q̄si suā coronā. Sic ei corona soli cōperit regi. ita ꝓpria volūtas deo soli cui oia alia subiecta esse debēt. Et sic regē aliquē ihonorarer: q̄ suā coronam ei coronato auferret. sic hō inhonorat deū q̄ aufert ei volūtatē ꝓprie priuilegiū sibi vsurpādo q̄d deo soli p̄uenit: vicz ꝓpriā volūtatē. Tales sūt q̄ legē dei spernūt: ꝛ nō q̄d deꝰ p̄cipit: sz q̄d ipi p̄cipiūt agūt. ꝛ ideo iuste irā dei incurrūt: Hec p̄sideras artaxerses rex gētil' ait. Oia ꝗ legē dei fiāt deo sertissimo: ne forte exurgat ira eiꝰ i regē regi ꝛ filios eiꝰ. Que ꝛba scripsit Artaxerses rex ps̄az. Esdre sacerdoti scribe doctissimo: dās sibi ꝛ iudeis q̄cūq; vellēt regredi i hierusalē ꝛ īmolare deo celi: singulaq; eis necaria ad hordinās: vt hz. j. Esd. vij. Si igit hō p̄sideraūt pagani q̄ legē dei spnere cēt ipm ad irā puocare: ml'to magis hō facere dz christianꝰ saguis christi redēpti. Sic g̃ p: z quō supbia irā dī puocat. ꝛ ecōtra būiliatio deū iratū mitigat. sicut scriptū ē ō filios isrl'. ij. Para. xij. Uexatꝰ qz būiliati sūt auersa ē ira dī ab eis: nec deleri sūt. ¶ Secūdo deꝰ irascit hoibꝫ ꝓter iuidiā ꝛ malignitatē Sic ei falsi testis iudicē in stū offendit. ꝛ quēad modū fumꝰ oculū ledit: ira inuidi deū iustissimū iudicē q̄ē sume bōitatis turbat: ꝛ ad sui punitiōez puocat: vt ōr Damas. In cuius signū ds pabolice loquit ō illi q̄ sibi iuidebāt ꝛ discipuli suis: ꝛ ex iuidia occidere cogitabāt: sub filiꝰ tuꝰ die p̄familias/q̄ ad excolēdā vineā locauit agricolis: ad q̄s ꝓpriū filiū misit. quē agricole occiderūt: credentes se ipi hereditatē possessuros. qō cū audisset rex iratꝰ ē valde. ꝛ missis exercitibꝫ. i. sceleris ag̃el' pdidit homicidas illos. s. chriō iudeos. Ex q̄ sequit q̄ sic iuidia puocat irā dei: ita charitas/amoz ꝛ dilectio ecōtra diuinā mitigat sententiā furoꝛē ꝛ iracūdiā. Et ꝓpt̄ ꝫ ira dī i miscōiaz p̄rrsa ē. Michee. vi. Et iō ait ꝓpha Esa. xij. Cōfitebor tibi dñe q̄m̄ ira. es mi. ꝓper

Invidia irā dei puocat

D

Iracundiā deꝰ ꝓter auariciā

sus ē furoꝛ tuꝰ ꝛ p̄so. es me. ¶ Tertio deꝰ irascit ꝓpt̄ auariciā ꝛ cupiditatē boim. Sic ei filij isrl' q: ꝓtra p̄ceptū dñi sibi vsurpauerūt de spolijs iericho: q̄ fuit anathēa: ꝛ ofa q̄ in ea fuerat Iratꝰ ē dñs ꝓtra filios isrl'. Josue. vij. Sic etiā saul irā dñi meruit: qz̄ dei p̄ceptū ex auaricia Amalech pecit optis ouiū gregibꝫ ꝛ armoꝝ ꝛ vestibꝫ: ꝛ vniuersa q̄ pulcra erāt nec ea disperdidit: ꝛ ideo de eē eiectꝰ fuit. j. Reg. xv. Job ōr dñs Esa. lvij. ꝓpt̄ iniq̄tatē auaricie eius iratꝰ sū ꝛ percussi eū. Quare hō miscētē opibꝫ dz affluere pauperē ꝛopia p eleymā fleuare: si cupit irā dī declinare. dicēte sapiēte Eccl. iiij. Ab iope ne auertas oculos tuos. ꝓpt̄ irā. s. dei. Quēadmodū em̄ auaricia diuiam irā meretur: ita eleyna eā extingere videt: sm illud Prouer. xxj. Munꝰ absconditū extinguit. irā munꝰ absconditū est eleyna abūana laude remota. Hec dei irā extinguit ꝛ eē nū p̄mū adq̄rit. Munꝰ ro būano fauori expositū future retributiōis amittit p̄ciū: dicēte dño Mat. vj. Amē dico vobis recc. mer. suā.

Iracundiā

¶ Quarto deꝰ irascit ꝓpt̄ acidiā ꝛ crudelitatē. Sic ei sterilitas terre irasci facit colonū. et sic piger illū q̄ misit eū. sic q̄ negligenē et acidiose se hz ad dī iperiū. In cuius figurā pfamilias irat̄ē illos q̄ ad cenā iuitati neglexerūt venire. Luc. xiij. Sic Nūe. xj. dz. q: ira ortū ē murmur q̄i dolētiū ꝓ laboreꝫ dñz q̄ cū audisset iratꝰ ē. Qui ei nō ex aio nec cordis leto dō fuit: sz semiplene ac rediose potꝰ timore pene q̄s amore iusticie ea q̄ sibi p̄cepta sūt facē irā dī nō effugit Ez̄ ār feruida opatio ē diuine ire expiatō. sic dr. ij. Paral'. xviij. Irā q̄dē dñi merebamini: sed bona opa inuēta sūt i te. ¶ Quinto irascit deꝰ ꝓpt̄ iracundiā ꝛ crudelitatē. Sic em̄ discordia cārātium scit ꝓper turbat cantū: ꝛ sic tēpestas marī naurā: ita rem tēpestas discordie ꝛ iracūdia boim dī irā puocat Jn cuius signū qz Maria sororꝰ moysi ꝛ Aaron irati locuti fuerūt ꝓtra moysen: ideo ꝓtra eos dñs iratꝰ ē valde. Nūe. xij. Et qz ira facit iratū q̄si insanire. ideo dr. li. tanq̄ stulto irascit iuste. Ira ei ꝓpe ē filiꝰ stulticie Prouer. xvij. Ecōtra ro pietas ꝛ māsuetudo i colloq̄ndo irā tollit respectu nostri deo. qz rūsio mollis frangit irā. Prouer. xv.

Deꝰ iracundiā

Deꝰ ira

F

Iracundiā deꝰ ꝓter luxuriā.

¶ Sexto deus irascit ꝓter luxuriam ꝛ carnalitatē. Sicut ei feroꝛ ꝛ imūdicia nobilē ꝛ delicatū cruciat: ꝛ sicut adultera spōsum ꝓ puocat. ita lubricus ꝛ carnal' dei irā ꝓtra se excitat: sicut scriptura in multis demōstrat. Nā qz fornicatus fuerat pl'us cum filiabꝫ moab: iratus est dñs ꝛ dixit ad moysen. Tolle cunctos ꝓncipes pl'i ꝛ suspende eos ꝓtra solē i patibulis: vt auertat furoꝛ meꝰ ab isrl'. Nūe. xxv. Jtez iratus ē dñs ꝓtra Oza: eo q̄ retigit arcā dñi: et mortuꝰ ē ibi coram dño. ij. Reg. vj. Et dicunt hebrei q̄ ideo mortuꝰ ē: quia denocere cum vro re iacuerat ꝛ se polluerat. Tertio dñs iratꝰ est ꝙ Salomonē: eo q̄ mēs eiꝰ cēt auersa ab eo: cordi eiꝰ deprauatū p mlieres vt se ḡrēt deos alienos cū ēt cēt senex. iij. Reg. xj. Sic aūt imū-

dicia carnis dei irā excitat. sic disciplina mētis
q̄ corp⁹ restrigit ne p illicitas voluptates ōfluat: ōi grām ipetrat. iō ad cā habēdā nos pūs. p̄uocat di. Ap̄p̄hendite disciplinā neq̄n irascat
De⁹ ira/ dñs z peat/ ō via iusta. ¶Septio de⁹ irascit
scit p̄ter p̄ castrimargiā z gulositatē. In cuius signū q: fla
gulam guit pl's desiderio carnū sedēs z flēs: irat⁹ ē furor dñi valde: Numc. xj. Et in pūs. Adhuc esce coꝝ erāt i ozc ipoꝝ. z ira di ascēdit sup eos Et Neemie. ix. ōr. Comedēr z biberūt z satu/rati sūt: z ipinguati sūt: z abūdauēr deliciis i bonitate tua mag̃. puocauēr ād te ad iracūdiā et recessēr a te. z p̄iecēr legē tuā p⁹terga sua. E cōtra ꝙ abstinētia z oīo ōuota irā dei placat. Sic de Aaron ōr Sap̄. xviij. In tpe depcatōis
F restitit ire ōi. Hec de ira optia siue ira dei.
¶Dubitat circa p̄missa: exq̄ de⁹ sic irascit pcō
ribꝫ p̄ septē vicia ca pitalia vt dēm ē. Que tñ
ē cā q̄ a mlt/ ira ōi ñ timet: Rñdet breuit q̄ b
ē p̄ter tres rōnes p̄ncipales q̄ sūt ille

Stulta cogitatio
Tres rōnes q̄re a mlt/ ira dei nō timet — Falsa opinio
Diuturna expe/ratio

¶P̄ria g̃ rō q̄re a mlt/ ira dei ñ timet ē stulta cogitatō. qm̄ plēs stulte cogitāt deū ñ ee. Ps. Dixit insipiēs i coꝛde suo: ñ est de⁹. Ubi posset q̄s dicere. Quō p̄t hō cogitare deū ñ ee: cū vti/q̄z ꝓz Aristo. viij. Phyſ. ñ ē p̄cessus i infinitū i cauſ eēntial'r subordiat'/: p̄t q̄ oporteat tandē deuenire ad primā causam omniū Respōdet
B Bonauen. distin. viij. p̄mi lib. sententiaꝝ. Q̄ cogitare cū assensu siue volūtate aliq̄d ñ ē p̄t puenire dupl'r. Aut ex defectu itelligēt/: aut ex ōfectu itelligibil'. Defect⁹ itelligēt/ ē cecitas vel ignātia: ob quā q̄z ignorat rē cogitat ipam ñ esse. Cōtingit āt dupl'r ee cognitōez de aliq̄ ente. s. si est z q̄d ē. Intellectus āt nr̄ deficit i cognitōe diuīe virtut/ q̄ntū ad cognitōez q̄d ē: ñ aūt q̄n/tū ad cognitōez si ē. Scim⁹ ei bñ p fidē deū ē: ꝙz nescim⁹ clare q̄d sit. Un ōr Dama. Cognitō existēdi deū nobis nāl'r ē inserta. Et Aug. de fi/de ad Petr. ōr. Nihil tamē nouit mens q̄ntū deū ee z se. Quia g̃ intellect⁹ nr̄ nūq̄z deficit i cognitōe ōi si ē: iō nec p̄t ignorare ipm ee simpl'r q̄liē z gēriles. vt Aristo. z ceēi pbi cognouerūt deū ee. Sz qz itellect⁹ nr̄ deficit in cognitōe q̄d ē. iō freq̄nt cogitat deū ē q̄ nō ē. sic idolū vel creaturā. vl'ñ ee q̄ nō ē sic deū iustū. Sic petōres stulte cogitāt deū ñ ee id q̄ ē: vicz iustissimū: q̄ nll'm malū dimittit impunitū/ et q̄ntūcunq̄ partū. q̄ si cogitaret merito timeret: z irā dei fugeret. ¶Scōo p̄t cogitari aliq̄d nō ee p̄ de/fectū a ꝑte intelligibil'. Et hmōi defect⁹ p̄t esse duplex. Aut defect⁹ p̄ntie: aut defect⁹ cuidētie. Defect⁹ p̄ntie. vt pote qz nō sp ē nō vbiq̄: ñ vbi q̄z rotalit'. q̄ aūt nō ē sp: ꝙz aliq̄n est/ aliq̄n nō: p̄t aliq̄n cogitari nō ee. Sil'r de eo q̄ nō ē vbi q̄z. qz cadē rōne q̄ p̄t cogitari nō ee hic/ p̄t cogitari nō ee alibi. Sil'r etiā de eo q̄ fm ꝑtē ad est z fm ꝑtē abest. de⁹ āt tot⁹ ē vbiq̄ z sp: iō nō p̄t cogitari i nō ee. Hanc rōnē assignat Anscl. in lib. ꝑra isipiētē. ¶Scōo nō solū ꝓter de/fectū p̄ntie p̄t aliq̄d cogitari nō esse: sed z ꝓp̄t defectū cuidētie. qz ñ ē cuidēs in se z in ꝑbando in se. Sed deū ee est vtras cuidēs in se: z in ꝑbando in se. qz ē q̄ nihil maꝝ excogitari p̄t. In ꝑbando ꝙ: qz ductu rōnis b̄ ꝑbauerit pbi. vt ꝑz ē. q̄ nō p̄t cogitari nisi insipiēs z stulte q̄ nō sit de⁹: fm illud pūs. Dixit insipiēs in coꝛ/de suo/ nō est de⁹ Stult⁹ g̃ est q̄ cogitat vel dic nō est deus. Clamat em̄ deū ee oīs creata natu/ra/ angeli/ hoīes/ celū z terra z oīa q̄ in eis sūt Unde Aug. in lib. de vtilitate credēdi. Nō tu/stra intueri oportet z inanit⁹ ordinē celi: pulcritudinē sideꝝ: vicissitudines tēpoꝝ. in q̄ꝝ cōsi/deratione non curiositas ē exercēda: sed grad⁹ ad eterna faciend⁹. q. di. Cogitet hō q̄ntus sit iste q̄ hec oīa fecit. Et Job. xij. Interroga iu/menta z docebūt te. z volatilia celi z indicabūt tibi. Loquere terre z rñdebit tibi: z narrabunt pisces maris. Quis ignorat q̄ oia hec manus dñi fecerit. mirabilis deus in tanta rer⁹ varietate ordo repitur. ¶Est q̄dā ordo situalis siue lo/calis: qz q̄libet creatura tenet suū locū fm suā dignitatē. Nā tra z terrena sicut viliora i imis locarū sūt. Aqua vt dignioꝛes p̄emineat. Aer vt p̄fectioꝛ supioꝛ ē. Et ignis ira actiu⁹ z calidius a nob cōgat/ sup̄ alia elemēta situat⁹. Celi icoꝛ ruptibiles sol z luna z stelle lucēres i suis sphe/ris altissime collocati sunt. Et celū empyreum nobilissimū vbi gaudēt scī cum chriſto: sup̄mū omniū est. Subsequit z alius ordo q̄ rēs dici/ pōt. Ordinatissime em̄ sol facit cursū suū p si/gna zodiaci infra annū integ⁹. Et sic transeūt tēpora veris/ estatis/ autūni/ hyemis/ cū effectibus suis. Transeūt z dies naturales cadē rem/poris mēsura ad motū p̄mi mobilis cōplerū. z ea q̄ in hyeme mortua videbant/ in vere reui/uiscūt/ z in estate fructificāt. Predicat insup deū ee sacra scriptura tā veteris q̄s noui testa. z oīs scriptura pḥoꝝ/ poetaꝝ z omniū gentiliū. Qualis ergo est dementia illoꝝ q̄ tante veritati nolunt adhēscere. cales vtiq̄ sunt qui ōi ira cundiā nō formidāt. sicut sunt sepe latrones/ raptoꝛes/ paupeꝝ oppressoꝛes: ira vindictis acsi
J de⁹ nō eēt. ¶Scōa ratio q̄re a multis nō time/tur ira dei/ est falsa opinio. Nam cū multi ne/gare non possunt esse deū: opināt tñ falsē q̄ in illo ira cadere non p̄t. Dicunt nanq̄z deū esse clementissimū: irā ꝙ clemētie force p̄tariā: et iō nō ē ꝙ cadere posse. Quoꝝ errorē late ꝓsequit Lactantius li. de ira ōi. Arguūt z scōo tl'es. qz nll'a passio cadit in deo: sed ira est passio: igit. Tertio ꝓfirmāt errorē suū. Dē p̄mia ꝙ ē re/mouēdū: ꝙz ira ē vnū ex septē vicijs capitalibꝫ q̄ ē a deo remouēda. Tl'es aūt nō attendunt q̄ ira dei est p effectū inēntū mala punit: vt ꝓz ī p̄missis ira A. Q̄ autem in deo sit ira ostendit scriptura sacra mlt'pl'r: vt ꝓz in p̄missis de

septē vicijs capitalibꝫ.p qbꝫ deꝰ irascēdo pēas iflixit. Uñ in ps. Dñe ne in furore tuo arguas me:neqꝫ i ira tua corri.me zc. Et itez. Effunde irā tuā i gentes q̄ te nō nouerūt. Et itez. Quis nouit potestatē ire tue:z p timore tuo irā tuaz dinūerare. Et sic de alijs scripturſ sacris. Ex q̄bus sufficiēter ꝛcludit deū irasci. ¶ Est ḡ.p intellectu dictoꝝ aduertendū ꝓmo ſm Bona. in iij. dist. xxxij. z Rich. in. iij. dist. xxvj. z sanctꝰ Tho. i sēpto ꝓmi: dist. xxij. Q̄ntūcūqꝫ aliq̄d dicit de deo qō i nob denotat passionē/de deo dicit ſm effectū:z nō ſm passiōis ōfectū. Odiū ḡ amoꝛ/ira/z silia q̄ in nob sūt passiones i deo dicunt ſm effectū q̄ ad nos. vt cūc dicat deus odire/cum effectū odij exhibet. cūc irasci/cum effectū ire nobis ostēdit. Ipe aūt deꝰ stabil' manens sine passiōe aliqua dat cuncta moueri

¶ Scōo norandū:q̄ nō oia q̄ ſm nomē sonāt ꝛtutē dicūt ꝛtutē i re:nec oia q̄ ſz nomē sonāt viciū dicūt illud in re. Propꝛea dic̄ Juuenal'. Fallit em̄ viciū specie ꝛtutis z vmbra. Et Seneca ad Lucillū. Uicia i nobis sub ꝛtutū noie repūt. Et Hzeg. Sepe vicia se igerūt z ꝛtutes ee mētiunt: vt tenacitas/parsimonia/effusio/largitas/crudelitas/zelꝰ iusticie/remissio/pietas: velit videri. Jō nō oīe qō dz ira: viciū est aut peccm. ¶ Tertio norandū ſm Bona. ſ. iij. dist. xv. q̄ triplex ē ira. Quedā ē ꝓter rōnis imperiū. Prima vicz iracūdie morꝰ. Scōa est ira ꝛ rōnis iperiū. qñ q̄s ꝛcitat' ad irā: passiōi rationē subijcit:z seq̄t iozdinate impetū ire. Tertia est ira q̄ ē ſm rōnis iperiū: qñ q̄s irascit ſm qō merito irasci debz. Sic merito irascūt pīes filijs impijs:z put exigit illoꝝ malicia iozdinate cozrigūt eos. sic irascūt p̄lati z dñi subditos i obediētib. sic iratꝰ fuit chꝛs qñ eiecit vēdētes

In deo ē ire ſm effectū pe/narum

z ementes de tēplo. ¶ Ex qbꝫ infert q̄ deꝰ q̄ est clementissimꝰ sine sui mutatiōe: sine passione: sine peccō: sua exigēte iusticia irascit. sepe peccōres obstinatos i ira ꝛculcans qñ eis effectꝰ ire demōstrat q̄les sūt guerre/pestilentie/tēpestates/grādines sterilitates ire/fames/terremotus/terrores ō celo z signa magꝝ zc. Ecce irā prz falsa opinio z stulticia illoꝝ q̄ deū irasci nō dicunt:z sic nec eiꝰ iram timēt: cum tot mala nobis inflicta: tot scripture sacre z tā gentilium clamēt deum irasci:z iram eiꝰ ab oīb timēdā.

Diuturna dei expe/ctatio

Tertia ratio q̄re a multſ nō timet ira dei ē diuturna dei expectatio. Cōsueuit em̄ deꝰ ꝓter longanimitatē suā sufferre peccōres iniqꝫ p longa tpa/vt sic p dulcedinē eiꝰ attrahant' ad penitentiā. ſz inde mlti sumūt audaciā z deterioꝛes fācti iram dei nō existimāt. Ueruntn̄ vt ait Hiero. in expositiōe Hieremie. Quāto maioꝛ est numerꝰ pōꝝ quib' obliuiscimur deū: tanto maioꝛ est pena peccī: qō nec longitudie rempoꝛū poterit edomari. Item mlti iram dei non timent ꝓpter diuturnā dei expectationē. et sibijpsis mltum tempꝰ vite sue ꝓmittūt. De qbꝫ scriptū ē Eccl. xxix. Repꝛomissio neqssima mlti pdidit. Nequā repꝛomissio dū sibi peccī repꝛomittit qō do soli ꝓpriū ē. ſ. futuro tpe differe vitā i meliꝰ. Lōtra qs Aug. j. Nō ē vīm nosse tpa zc. Neqoꝛ z petoꝛ q̄ cū tpis mltū iurarūt ꝛsūpsit z do iobediēs fuit. adhuc vult plus tpis a deo hīe ad iobediēdū sibi. Neqssima: qz ñ solū tēpis pdidit: ſz i pnēliā dei expēdit: et adhuc i futuro p certū tpis b itēdit. Item Eccēs. viij. Qz ñ ꝓfert citꝛo ꝛ malos sntia: absqꝫ vllo timoze filij hoim ppetrāt mala. Nūc cēt mouenda qō Ex q̄ ira dei ē timēda: ex qbꝫ tñ cauſ i particulari zc. quā volo refuare ad ꝓmonē seqntē. Rogēꝫ ḡ deū oiporētē vt irā suā auertat a nob ne p effectū ire sue involuamur ernis supplicijs Amen

¶ De terribili ira dei
Sermo. XXXIX

Quis nouit prātē ire tue:z p timoze tuo irā tuā dinūerare:ps. lxxxix. ¶ In pcedēti ser. audiſt q̄re ds irascit pcōib' q̄libꝫ et mlti irā di ñ timēt ꝓpr tres causas. Et q̄libꝫ i deo sit ira ſz effectū penaꝝ q̄s infligit. Nūc ꝛsūr vidēdū ē de terribili ira dei: quā deꝰ oñdit sepe sup iustos z iniustos: bonos z malos. z ō signis ire dī. Pro gr̄a Aue maria. Quis nouit prātē ire tue zc. vt s.

¶ In ō ſmōe mouēde ſt due qōnes. Prīa: ex q̄bus cauſ i pticlari possit cognosci ira dei ee terribilis cūctis hoib'? Rndet bꝛeuit' q̄ ira dei terribilis cūctis apparere debz ꝓpter tria

- Quia paruulos inocentes punit
- Quia iustos affligit
- Quia mltoꝝ oīones detestat z eos ñ exaudit

De⁹ irascit terribilit ꝓter tria

¶ Pmo ira dei oñdit' ee terribil' ex eo q̄ paruulos innocētes vl' nōdū vsū rōnis habētes qñq̄z grauit' punit. Punit ei qñq̄z puulos innocentes ꝓter pcā parentū. prz: q̄ i diluuio pierunt puuli ꝓ z suffocati sūt oēs infantes z puuli q̄t repte pter pcā bank i mōo Genē. vij. Adusti sūt in sodomis et parentū. ꝛcēdio ꝛcremati oēs q̄ erāt i vtersq̄ matꝝ: z q̄ sugebāt vbera. Gene. xix. Sic adhuc hodie sepe verat' mōs aut fame/aut pestilētia q̄libet alia adūsitate: vbi ñ excludūt puuli: q̄ ꝓter pcā parētū z alioꝝ vna cū alijs puniunt'. Si ḡ dices O formidabil' dei iusticia. o tremēda dei iracūdia ē ista dñe deꝰ. Cur eos q̄ te nō leserūt exterminas: puulos cur tā acriť punis: Et rndebit tibi ꝓtinꝰ q̄ ꝓpē pcā parētū. ¶ Jō b oziť dubiū Uꝛ filij ꝓpr pcā pētū pūiri possint: Et videť q̄ ñ. q: Ezech. xviij. deꝰ dixit. Filiꝰ nō portabit iniq̄tatē pris: z pr̄ ñ portabit iniq̄tatē filij. Sz i Jrīū habeť Exo. xx. vbi dñs dixit. Ego sū dominus deꝰ tuꝰ fortꝛ zelotes visitans iniquitatē pr̄m in filijs in tertiā z q̄rtā gnationē eoꝝ q̄ oderūt me. ¶ Ad hāc dubitatiōez respōdet dñs Bonauen. li. ij. dist. xxiij. q̄ duplex est punitō

Una cēna:alia tpalis. Filij nō puniunt p pcō parētū pēa cēna. Unū Anſ. de ꝓce. ꝙgi. ōt q̄ p̄ uuli ñ dānant p cl'pa Ade tm̄:ſed p culpa ꝓpa quā bñt:ſz ñ habeāt cā agendo ſz ꝓbēdo. Pō nūt tñ filij p pcō parentū pēa tpali: eo q̄ filij ſt aliq̄d pñs. Et h̄ ptz p ſacrā ſcr̄turā in pl'ib exēplis. Jō ōt Bzeg. vt h̄. j. q. iij. in ca. Eccl'ia Paruulos ſodomitaꝝ ñ excuſauit ig̃rātia:q̄n p pñno ſcelere ecleſti igne ꝓſumerent. ſz h̄ igne pēa illis dimiſa ē:q̄h̄ ſucceſſio parni ſceler ſ ē adepta. Patet ēt demōſtratū ē pcīs parētū p uulos aliq̄n cozpal'r flagellari. Hec Bzego.

L Juſtoꝝ afflictio.

¶ Scō ira ōi oñdit ee terribil'in iuſtoꝝ affli cōe. affligit ei ſepe bonos cū mal'. Jō dubitaꝝ nō. qz Hieroñ. ōt. Quicq̄d patimur pctā nſa meruerūt. Et Bze. i collecta ōt. Nll'a eis noce bit aduerſitas ſi nll'a dñet iniq̄tas. Sz i ꝑtū ē illd Job. xvij. Nō peccaui. z i amaritudīb mo raꝝ ocul⁹ me⁹. Et Joā. ix. Quis peccauit. h aut parētes ei⁹ vt cec⁹ naſceret? Et rñdit chr̄s Ne qz hic peccauit neqz parētes ei⁹. Et expōit Au gu. q̄ h̄ nō ōt/qz nō peccauerit: ſz qz cecitas ñ erat pēa pcti. Itē chr̄s nll'm būit pcm̄: z tñ in eo fuit pēa z̄. Ad h̄ rñdet Bona. diſt. xxvj. lib. ij. q̄ malū pene dupl'r p̄t ordinari. Uno mō ad malū culpe:qđ punīēdo ordiat. Alio mō i ꝓpa tōe ad bonū qđ de⁹ elicit ex illa pena. Si g̃ aliq̄ pēa inſtigaꝝ cui⁹ ordiatō p̄ncipal'r ꝓſiſtat i cōpa tōe ad malū cl'pe puniēdū nec̄e ē aliquā cl'pā p̄ceſſiſſe. nec tm̄ p̄ceſſiſſe:ſz ēt aliq̄ mō comitari inſepabil'r. Pena ei aut ē directe ordiata ad pu niēdū:aut ē ordiata p̄ncipal'r ad malū excludē dū. Prio mō eſt pēa infernal'. Scō mō ē pēa purgatoria. Prio mō req̄rit pena pñtiā culpe ſm deformitatē z maculā. Scō mō req̄rit cul pe pñtiā ꝙz reatū z ſequelā. Si āt pena inſtigaꝝ p̄ncipal'r ꝙ p̄ ordinē q̄ē hz ad bonū qđ inđ eli cit: aut g̃ ꝙ p̄ bonū ꝑtū: aut ꝙ p̄ alienū. Si p p̄ bonū ꝑtū: ſic req̄rit q̄ i ſubiecto illo aliq̄n fuerit culpa. z q̄ poſſit ee ō futuro. Si āt ꝙ ter bonū alienū: ſic ſuffic̄ pene vt fuerit cl'pa i alio q̄z i eo q̄ punit: i eo vicz p q̄ pena illa ſuſtinet: p quē modū fuit i chr̄o. cui⁹ moꝛs z paſſio ordia ta erat ad redimēdū gen⁹ hūanū et liberādū et reparādū a lapſu: in quē ceciderat ex pcō p̄mi parēt. Et ſic ptz q̄ oīs pēa aliq̄ mō reſpicit cul pā. ſz q̄dā vt pñtē i ſe: ſic pēa ifernal'. q̄dā vt p̄ teritā i ſe: ſz pñtē i reatu z ſequela: ſic pēa pur gatoria z ſatiſfactio hoī p pcō dimiſſo imūecta Quedā ꝙo ſolū vt p̄teritā. z h̄ i eo q̄ punit. Et ſic ē oīs pēa iuſtoꝝ excepto chr̄o. Quedā ꝙo re ſpicit cl'pā ñ i ſe ſz in alio: ſic in chr̄o. Potest ēt pēa ordiari ad bonū q̄ inđ elicit. Et ſic p̄t ee in aliq̄ ſine cl'pa tal' pene meritoria: qz illud malū pene recōpēſat p maiꝰ bonū qđ inđ elicit. ſic ꝑz đ ceco nato: i Job: i Lazaro: i Tobia z i q̄libz vi D Juſtū p̄ ro iuſto. Hec Bona. ¶ Eſt tñ aduēdū q̄ Ale mittit de xā. de ales i ſūma. iij. pte. ſūme allegādo Joan us puni nē Dama. ōt. Lōcedit de⁹ iuſtū icidere i cālami tates ꝙ p̄ mlt̄as cās. Pria ē vt eā q̄ in ipo latet ri ꝙ p̄ mlt vtutē alijs mānifeſtā faciat vt i Job. Scōa ē: vt ta ñ ex recta ꝓſcia cadat p ſupbiā: vt i Paulo. ij. ad Loꝛ. xij. Tertia vt alij erudiant: vt i Lazaro z diuite Lu. xvj. Quarta ꝙ p̄ gl'iā ōi: vt in ceco nato Joā. ix. Quita ꝙ p̄ zelū alteri⁹ siue imitaꝝ tiōez: vt gl'ia ei⁹ q̄ paſſus ē magnificata i pug alijs paſſio fiat ſpes future vite: vt i martyrib ad Heb. xj. Propēea ōt Aug. li. j. ō ciui. dei. c. viij. Hec cū ira ſint Quicūqz boni z mali pari ter affligi ſr: ñ tñ iō diſtiguī ſr. qz diſtictū ñ ē qđ vtriqz ꝓpoſſi ſr. Manet ei diſſīlitudo paſſoꝝ i ſil'itudie paſſionū. z ſb eodē tozmēto ñ ē idē ꝛ t⁹ z viciū. Nā ſic ſb vno igne aurꝝ rutilat: palea fumat. z ſb eadē trītura ſtipule cōminuūt/fru mēta purgant: ira vna eadēqz vis irruens bo nos ꝓbat/purificat/eliqt. z malos dānat/ va ſtat/z exēmiat. Unū i eadē afflictiōe mali deū ō teſtant atqz blaſphemāt. bōi āt p̄cant z laudāt

¶ Tertō ira ōi oñdit ee tribilis i eo q̄ qñ poſt diuturnā expectatōez puocat ad iracūdiā/ñ ex audit obſtīatoꝝ voces petōꝝ: qñ vicz ozās ad⁹ ē iuſt⁹ vt exaudiri ñ mereat. Unū Hiere. xv. Si ſteterit Moyſes z Samuel cozā me ñ eſt ania mea ad pl'm iſtū. ejce illos a facie mea Jrem Eſa. j. Cū mlt̄iplicaueritſ oꝛonē ñ exaudiā ma nꝰ ei⁹ vie plene ſr ſanguīe. i. pctis. Itē Prou. j. Llamabūt z ñ exaudiā: eo q̄ exoſa babuerūt ōi

¶ Dubitaꝝ circa p̄miſſa ex q̄h̄ ſiꝫ (ſciplinā L gnis cogſcere poſſim⁹ ira ōi nob ee ꝙpinquā ad nos flagellādū: Ad h̄ dōm ē: q̄ ꝓpter quis neſciam⁹ certitudial'r qñ ꝙpinq̄ ſit ira ōi ad flagellandū petōꝛes: poſſum⁹ tñ illd cogſcere ex q̄buſdā ꝓie ctur ſiue ſignis. Prio q̄ notādū q̄ eria ſt p̄nci palia ſigna ire ōi nob ꝙpinq̄ ad p̄nīēdū z flagel

Signa ire dei
- Petōꝝ ꝓſūmatio (lādū
- Populoꝝ obſtinatio
- Prophetaꝝ cōminatō

¶ Primū ſignū ad cogſcēdū ſeu timēdū ne p F pinq̄ ſit ira ōi: ē petōꝝ ꝓſūmatō. qñ vicz ꝓſum Cōſuma mata ſt pcā: z ipleta ē meſura. Pñt āt notari matōpe ſeptē ſig̃ ꝓſūmatōis petōꝝ: q̄h̄ ſignis adipleꝰ caroꝝ nihil aliud expectādū z timēdū nob ē q̄z ira: vin dicta flagellū z vltio diuia: vicz horribilitas peccatoꝝ. z̄. vt ifra

Signa ꝓſūma tōis petōꝝ
- Horribilitas petōꝝ mlt̄oꝝ
- Multitudo peccantiū
- Impunitas mānifeſtoꝝ ſcelerum
- Aniaduerſio in pctis
- Affectio ad ſcelera
- Studiū peccandi
- Longa pſeuerantia in pec catis

¶ Additiōes ſeptē explicāt Ben. vj. ca. p ordinē. Prima cōditio ſeu p̄mū ſignū. qz in mōo rpe diluuij erant magna pcā z horrenda ni mis. Propēea ōt ibidē Uidens aūt de⁹ q̄ mul ta malicia Jqđ h̄ū manifeſte oñdit horribili tatē z turpitudinē mlt̄oꝝ peccatoꝝ. Secūde

cōiter hoīes talia ꝓpetrabāt. ꝓpēea subdit [hoīminū] Tertio insup petā illa iuerecūde z ipune fiebāt. tō subiūgit [esset i terra] .i. mānifesta erāt z ipunita. Quarto fiebāt petā tota mēris aduersiōe/sine cū tota mēte attentōe. Et tō subdit [z cūcta cogitatio] .s. nō parti: nō diuisim: sz i malis integra z ꝓiūcta. Quito fiebāt tota cordis affectiōe. tō subdit [cordis] Sexto ꝓpetrabant tāto studio. z tō subdit [intēta eēt] ad malū. Septio fiebāt pseuerāter. ꝓpēea addit [oī tpe] Timēdū ē vehemēter ne hec signa in nob ꝝficent. Tpe nāq; isto scelera nefandissima cōmittunt. nec a pauc': sz a mlt'. neq; puniunt aut corrigūt. qm illi ad q̄s spectat punire z corrigere sūt freq̄nt alijs delictores. Et nō ē mīra: nō iusticia neq; rectitudo i hoīb. fiunt petā cū oī aduersiōe mēris: cū oī affectiōe/studio ac pseuerātia. sine vecūdia: cū maxio scandalo. neq; scandalū eē potīt putat. Sz audiā? q̄d ꝓba minet pcōrib hmōi di. Nisi uersi fueritis gladiū suū vibrauit/ arcū suū tetendit z parauit illū: vicz ad puntēdū: ad flagellādū: z ad pcōres delendū. Audiam? z saluatorē nr̄m Jesum chīm dicentē Matth. xviij. Ue mūdo a scandal'. Et itez. Ue hoī illi p quē scādalū venit. Et ibidē. Qui scādalizauerit vnū ex pusillis ist' q̄ i me credūt: expedit ei vt suspēdat mola asinaria i collo ei? z dimergat i pfundū mar'. Et p ve q̄d aliō nisi eternā dānatiōez intelligi voluit. ¶ Scōm signū ire dei nob? ꝓpīnq̄ ē ꝓpl'or? obstinatio. Qñcūq; ei pl'i pcōres obstināt z obdurāt i corde: ñ mori būficijs dī: nō cōminatiōib: nō pdicatiōib: nō signis: ñ denīq; vllo mō: signū forte ē q̄ ꝓpe est eis flagellū dei. ¶ De B hēm? exēplū obstinatissimi pl'i iudeor. quē de? sepe deleuit. ꝓp obstinatiōez suā Nā post mlta mala a iudeis ꝓpetrata/chīs viuens i carne i medio ip̄or? vocauit eos ad penitētiā/vita/miracl'is/z doctrina. ip̄i vo noluerūt audire ip̄z. In dñica aūt palmar? cū iras'cet hierosolymā (vt dī Lu. xix.) videns ciuitatē fleuit sup illā dicēs. Si cognouisses z tu supple fleres. qz venīēt dies i te: z circūdabūt te inimici tui vallo: z coangustabūt te. z i trā ꝓsternēt te z̄. Propēea dic Hiero. in q̄stiōib ad Hebidiā. Intantū hierl'm amauit dñs: vt eā fleret z plāgeret z i cruce pendēs diceret. Pater ignosce illis qz nesciūt q̄d faciūt. Itaq; ipetrauit q̄d petierat. z datū ē eis ꝑs penitētie vsq; ad q̄dragesimūsecūdū annū. post q̄d ꝑs eis pseuerātibus i blasphēia: egressi sūt duo vsi de siluis romanor? Uespasian? z Titus: z eos interfecerūt atq; lacerauerūt. Hec ille. Die aūt q̄ crucifix? est Jesus: uersus ad mlieres q̄ plāgebāt z lamentabant eū/dixit. Filie hierl'm nolite flere super me: sz sup vosipsas flete z sup filios vros. qz venīēt dies i quib dicet'. Beate steriles q̄ nō genuerūt: z vbera q̄ nō lactauerūt. Luc. xxiij. O durissima iudeor. corda: z sīc hodie obstinatissima: que nec vbis christi crediderūt: nec testimoniū apl'or? susceperūt. q̄ magna z tute et miracl' pdicabāt resurrectiōez mgri sui: sed spindies crudeliores facti eccl'iam pseq̄bāt. Stephanū lapidauerūt. Jacobū iustū interfecerūt: z Paulo miracl'ose ꝙuerso: ac cetez chīm pdicantib ip̄issime restiterūt. Sed q̄nis essent i malicia obstinati: voluit eñ de? anteq̄z ira sua inferret i eos: terroribz z signis celi illos ad penitentiā vocare. Nā vt meminit Joseph? in libris de iudaico bello. Et Eusebi? i historia Ecclesiastica. z Policrat? in li. de nugis curialiū. Stella q̄dā sub forma gladij stare visa est q̄si imīnēs desup ciuitati. Lometes exitialib flāmis p totū annū visus ē ardere. Luna p duodecim noctes ꝓtinuas eclipsim passa ē. Cū āt die festo pl'imi ꝙuenissent ocraua die mēsis ap̄lis: noctis tpe hora nona tant? fulgur luminis ārā templūq; circūdedit: vt dies clarissim? videret. māsitq; spacio hore dimidie. Hoc q̄dem ignar' pspex. visus ē. sz ꝑbos peritos q; docteres portentū extiriale nō latuit. Janua tēpli q̄ erat ad orientē cū eēt ere solido idura/tāti ponderis q̄ vix a viginti viris sūmo conatu ipellētib clauderet: repēte hora noctis sexta p seipaz apta est: q̄nq; ferreis vectib tenerēt. Die. xxj. Maij ꝓpe occasū solis visi sūt curr? z q̄drige in oēm regionē p aerē ferri: z armator? coh̄ortes nubib cōmiscēri. In nocte pēteco. sacerdotes ingressi tēplū ad diuina officia celebrāda: primo senserūt q̄sdā strepit?: z paulopost audierūt voces clamāres. Discedam? ab bis sedib Ante q̄rtū annū belli i die festo tabnaculor?/q̄dā rustic? z plebei? Jesus noīe: fili? Ananie: repēte clamare cepit Uox ab oriēte: vox ab occidēte: vox a q̄tuor ventis: vox sup hierosolymā z templū: vox sup sponsos z sponsas: vox sup vniuersū pl'm. sicq; idesinent die ac nocte clamabat. p vicos z plateas discurrēdo. Et flagellat? ac pcussus etiā añ iudicem flagris vsq; ad ossa lacerat? vt tacerer: ip̄e q̄libet die cū ciulatu sp illō replicabat: addēs. Ue hierosolymis: ve masculi z femellis z̄. Ecce q̄t signis z portēt? soipores de? monuit ad penitētiā: nec vnq̄z i tot pdigijs atq; signis ille dure cervicis pl'us errores suos corrigere voluit. Ob quā obstinatiōez altissim? de? i illos suā ira effudit. Quis āt sine singultib/sine lachrymis/z sine timore/explicare pōt tāte ciuitatis ruinā z desolatiōez? ¶ Refert em Joseph? i li. vj. de iudaico bello. q̄ Tit? z Uespasian? cū exercitu validissimo a romānis missi i die solēni pasce: q̄n ē ex circūiacētib locis inūerabil' pl's iuerat hierl'ymā: ciuitatē obsederāt. fecerūtq; i circūitu vallū munitissimū: ita vt null? ciuitatē exīes illud pterīre posset. Ob quā causam i breui ciuitas fame cepit vrgeri. tantūq; inualuit penuria rer? q̄ ꝓpter famē pl'a fuerūt secuta mala: sicut refert Josephus. ¶ Prio q̄ pdones p ciuitatē discurrēres vi intrabāt domos: z rapiebāt siq̄d ibi inuenissent comestibile. Scdo q̄ filij ex ore parentū: z ecōuer-

Exēplū de ira dei.

Obstinatio pcōr.

desolatō z ruia ciuitatis hierl'm

se: violenter stricto gutture masticatū cibū extrahebāt: z velut rabidi comedebāt. Tertio q̄ eriā fimū boum aliaq; vilissima sūpserūt i cibū. Quarto q̄ mlti p̄hendebāt exire vt herbas colligerēt: z capiebant a romanis. z tanta fuit numer⁹ captiuoz vt ture custodiri ñ possent. q̄propt̄ statutū fuit vt cuulsis coz. oc'is aut amputat⁹ illoz manib⁹ cōpellerent sic ad ciuitatē redire. Quicq̄ q̄ plures diuites ne loca lia sua p̄uenirēt ad man⁹ romanoz: q̄s visil' credebāt ciuitatē debellaturos: illa deglutiuerunt. sic lapides p̄ciosos/aurū/margaritas/z cetera q̄ deglutire poterāt. Cui⁹ rei fama cū ꝺuenisset ad aures romāoz: cōmouit eos vt exist marēt captiuos iudeos q̄s renebāt gēmas adhuc i ventre retinere. q̄re vna nocte duoz militū parefacta sūt viscera. Sexto q̄ mlti fortiores iuuenes i via/ i plateis public⁹/ i domib⁹ p̄uis fame afflicti/ip̄ouisa morte cadebant. Septio: q̄ iuuenes sē mlieres q̄ filios p̄rios comederūt. Uñ refert Joseph⁹ de q̄dā: q̄ cū non haberet ad comedēdū: lacerantē filiū i manib⁹ renēs dixit. Infelic⁹ mīs ifelicior fili: in bello: in fame: i direptiōe: cui te refuabo? Veni g̃ nunc o mi nare: esto cib⁹ mī: p̄domib⁹ furor: seculis fabula. Et his dictis filiū iugulauit z coxit. z dimidiū comedēs/ptē alterā occultauit. Et ecce p̄dones p̄festim odorē carnis cocte sentientes i domū irruūt: z nisi carnē p̄dar mortē minant. Tūc illa deregēs infanc⁹ mēbra. Ecce inq̄t ptē optimā vob⁹ reseruaui. At illos tanq̄ horror inuasit q̄ nec loq̄ potuerūt. Et illa. Meus est inq̄t hic fili⁹: meū est pctm̄. securi edite: q̄ prior ego comedi quē genui. Illi vo tremētes z frixi discesserūt. O de⁹ q̄t erat i ciuitate illa amara spectacula: vbi videbant quotidie tot mortes. Quot erāt infantes z pueri extrēdentes man⁹ ad vbera matrū: z panē petentes/ad pedes illaruz mortui deficiebāt. Quot erāt ibi flebiles voces q̄t lamēta: q̄t singule⁹: quot gemit⁹ z suspiria: Clauserat eis de⁹ z strixerat venā misericordie sue. Tandē post biennū capta fuit ciuitas: z i p̄da data. z muri z edificia q̄liber solo eq̄ta. Et vt Joseph⁹ vbi s̄. li. vij. c. xxv. refert: decies centena milia iudeoz fame z gladio p̄cerūt. z. xcvij milia vēditi fuerūt. Sed q̄re hec oia passi sūt: certe p̄pt̄ eoz. pctā q̄ ti chr̄m z i. p̄rios cōmiserūt

Obstinatio chr̄ianoz

¶ Sed q̄d dicā de pctis nr̄is? sūt ne ꝺ epe peccata chr̄ianoz minora pctis iudeoz? nescio q̄d dicam. Hoc scio q̄ iudei ex ignorantia chr̄m crucifixerūt: reste ap'lo. Si ꝺnm gl'ie cognouissent: nūq̄ eū crucifixissent. ſ. ad Coz. ij. Nos vo in chr̄m credim⁹ vt dicim⁹: illū vez deū z hoīem p̄fitemur. z cū rursus nr̄is pctis illū crucifigimus: sm illo apl'm ad Heb. vj. Rursuz crucifigēres sibimetipis filiū dei. O si possem i talem ascēdere mōtē ō q̄ tota alemania cernere: oēsq̄ vocē meā audire possent: p̄fecto clamarē O alemania plāge. O alemania siue teutonia time. O oēs teutoni vob⁹ timere z cauere: q̄ p̄ ē ira dei. Uñ em̄ nostris tpib⁹ cogniu⁹ maiorē superbiā: q̄ maiorē auaricia: q̄ fallacia: quādo z ira aptam sine verecūdia luxuriā in oi statu: i oīm sexu: i oi crate: Quotiēs etiā cogniu⁹ pestes mlras z magnas/ bella/ dissentiones/ oīm fere (vt ita dicā) pueicioz turbatōes: ex q̄b⁹ nos de⁹ hortat⁹ est ad penitētiā. sed si illā suscepe rim⁹ vix dicere possum⁹: q̄ paucissimi sūt q̄ penitēt: pauci q̄ penitere inrēdūr. nūc saltē: liceat tā dē in fine oēs sibi vellēt adesse penitēdi gram̄ penitētia sera raro vera. Uñ em̄ vidim⁹ p̄tericis tpib⁹ tot oppssiones paupez. q̄ñ sic claudi cantē iusticiā q̄ p̄ muneribus vendi/differi/occultari/denegari/q̄ñ tot iniuria/mēdacia/fraudes/blasphemie z silia. Sic g̃ ptz scōm signū ire dei. vicz p̄l'oz obstinatio. ¶ Tertiū signuz p̄pinquat⁹ ire dei: dī p̄baz cōminatio. Loq̄sc⁹ mus em̄ p̄pinquā dei irā: q̄ñ p p̄phas suos ꝺs illā p̄nūciat. Dicb⁹ aūt nr̄is nouissimis p̄ter ea q̄ p̄dixere p̄phe ve. z no. re. multa sūt p̄nūciata p scām Birgitā: q̄ spū claruit p̄phico. p sanctū Methodiū martyrē/z nōnullos alios. de q̄b⁹ nūc silco. Satis em̄ est p signa exterioza mlt'ipliciā nob⁹ vicinā esse irā dei. Implorem⁹ g̃ dī misericordiā: vt sua pietate z clemētia nos respiciat/ gram̄ penitēdi tribuat/ vt iram suā a nob⁹ auertat/ vt eternā dei iram euadere possim⁹/ p chr̄m dn̄m nostrū Amen.

Prophana

¶ De Ira virtualis correctiōis.
Sermo. xl.

Rascimini et nolite peccare. psal. iiij. In f. xxxvij. p̄ceditur dixi a principio q̄druplicē esse iram vicz optimā/bonā/indifferētē/z malā. Et p duos ser. p̄cedētes dixi ea q̄ respiciūt irā optimā/ q̄ est ira dei siue diuinal' punitōis. De q̄ dixi ex q̄b⁹ causis vicz septē de⁹ irascat⁹ hoib⁹. Et q̄ p̄t tres causas a mlt'is ira dei nō timet. Quō etiā irascat⁹ terribil'r p̄ter ceria. Que etiā sint signa ire dei. Et signa p̄sumatōis pctōz. Nūc p̄nt i p̄ti fmōe videdū est ō scōa ira q̄ est bona z cōmēdabil'. Et dī ira virtual' correctōis quā hō bñ pōt sine pctō in⁊ cbēa. Irascimini z nolite peccare vbi s̄. P̄zo gra Aue maria. ¶ Irascimini ¶ Circa scōam iram (z nolite peccare vbi s̄. q̄ dī bona z cōmēdabil'/ siue ira virtual' correctionis Est notādū sm Egidiū de regi. p̄n. li. j. p̄te. ij. c. xxvij. q̄ sic p̄ingit p iram fieri excessuz. ira z defectū. ¶ Quidā ei i capiēdo vidicta nimis supabundāt vt iracūdi. Quidā vo oīno in iuriā dissimulant vt irascibiles: quoz neutz ē bonū. Irasci em̄ cuilibet z de q̄libet vindictā exposcere: q̄d facit̄ iracūdi/ est vitupabile z vicium excessus. Sic nunq̄ irasci. i. nllo mō velle aliq̄d puniri silr nō est laudabile. q̄ est p̄ter ordinē rationis agere/ z est vicii defect⁹. Dictat ei recta ratio q̄ñq; aliq̄d esse puniēdū. Et q̄ñ/ cui/ quō sit irascendū. sic pater filijs/ dñs seruis/

Ira bōa reddit boies castos et audaces

Ira bōa rectificat p correctionem

Exēplū

Ira bōa iustificat p pūitōz

mgr discipulis/z sic de alijs. Et tō irasci p loco z tpe debitis est vtutis z est opus laudabile.

B Hec Egidi⁹. De tali ḡ ira nūc dicere intendo.

¶ Scdo est notandū circa iram bonā z vtuo/ sam: q ira ratiōe moderata q dicit virtuosa: quattuor: bona facit

Ira vtuosa
- fortificat ad aggressum
- Rectificat p correctiōez
- Justificat p punitiōez
- Clarificat p instructiōez

¶ Pmo ira recta rōne moderata fortificat ad aggressum. Nā q pus fuit imbecillis viribꝫ: re lō z ira iustitie tact⁹ fortificat. Unde Ouid. i epla Quasliber ifirmas iuuat ira man⁹. tl'is ira cē pōt i iusto bello p republica: siue ꝫ infideles z cē

Ira bōa reddit boies ca lidos et sudaces

q: p iram reddunt boies calidi z audaces: vt ostēdit Arist. in pble. Et Egidi⁹ vbi s. li. j. pre iij. c. vij. dc. Ira q̄ est rōnis organū. z agit fm rōnis impiū: virili⁹ exequit opus vtuosū. Sic pat familias pōt assumere iram fm rectā rōnē ꝫ excessus familie puniēdos. Et mat familias ꝫ excessus filioꝝ z filiaꝝ siue ancillaꝝ z cē.

¶ Scdo ira bona siue vtuosa rectificat p cor/ rectiōez. Unde z Sapiēs Eccs. vij. ait. Melior ē

Ira bōa rectificat p correctionem

ira risu: q: p tristiciā vult⁹ anim⁹ corrigit dc/ linquēt. Un exponēs Hiero. in originali ait. Risus inqt dissoluit ridētē/ira corripit z emē/ dat. Irascamur igit nob/irascamur z alijs. p tristiciā q̄pe vult⁹ melior fit anim⁹: vt recta tus est simach⁹. Et idcirco ve nūc ridētibꝫ qm lugebūt. Hec Hiero. Si em rōnabil'ira rollit nec doctrina a doctoribꝫ recipit/nec iustitia re croꝫ timebit/nec crimia q̄sq; cōmittere vere/ bit: vt onīdit Chrys. sup Mat. omel'. xj. Si in qt ira nō fuerit/nec doctrina p̄ficit/nec iudicia statuunt/nec crimia cōpescunt. Justa igit ira mat est disciplina. ira q̄ non peccat q cū causa iusta irascit. sz ecōtra q nō fuerit irat⁹ peccat: q: patiētia irrōnabil'/vicia semiat/negligētiaz nutrit: z nō solū malos imo z bonos ad malū i ducit. sic fec heli sacerdos: q dū noluit irasci ꝫ mala filioꝝ suoꝝ: iuste morte punit⁹ z tandē damnat⁹ est. vt pz. j. Reg. iij. z iiij. caplis. Et maxie cū q̄s videt fieri iniuriā deo: nullo mō ē ab ira abstinēdū. q. d. idē Chrys. in ope ipfecto. omel'. v. q i q̄rijs iniurijs eē patiētē ē laudā/ bile: dei aūt iniurias dissimlare nimis impium.

Exēplū

¶ Exemplū ō Moyse: q licz eēt mitissim⁹ sup oēs boies q morabant in terra: sic dr. Nūc. xij. tamē q̄n vidit q̄l'm sibi subditū a deo recessisse faciēdo sibi vitulū ꝫflatibilē: irat⁹ est valde z iecit tabulas legis Exod. xxxij. Talis ira ē homini a nā ad cohibendū vicia data. vt vult Isi dor⁹ de sum. bono. li. iij. Ira inqt recta data est boi nāliter: ad cohibendū vicia sua vel aliena: sine mēris perturbatiōe: sola charitatis causa: ne bō seruiat peccis: q gubernāda est rōnis tēperā

Ira bōa rectificat

tia vt recta in suo ordine maneat/ne transeat iustificat diffinitos honestatis terminos z nascant ex ea q pūitōz alia vicia. Hec ibi. ¶ Tertio ira bōa iustificat per punitōez. bō em rōnabil'r pōt sibijpi irasci apprehēs p delictis puniri: vel cū videt carnem aduersus spiritū pugnādo erigi. z tūc pōt spi/ rit⁹ digne irasci/affligēdo carnē z subijciendo eam sibi: sic dic Aug. sup illō ps. Irascimini et nolite peccare. Et est in Glo. Irascimini inqt vobis in cordibus vestris z nolite peccare. irascimi pmis moribꝫ eis resistēdo: ne ad effectū eos ducatis. Et causa est: q: dic Chrys. in ope impfecto. Reges si ex alijs causis irascunt: cito placant. ira aūt illa est inextinguibil' quā regis scelus accē/ dit. Talis ē ira illa/cū caro nitit auferre spūi modo regimē z impiū: mō recto iudiciū. Et tō accensa ex bō debet esse iextinguibil': nec hīe ter minū. ita vt semp spūs irascat carni rebellāti: qō z innuere videt apl's ad Eph. iij. di. Sol n occidat sup iracūdiā vestrā. ¶ Quarto ira vir tuosa z bona clarificat p instructōez. Sed bō vi/ det valde rar: q̄lit ira clarificat rōnis iudiciū: cū sit passio portissima obnubilās intellectū. Un cat p in/ Cato. Ira ipedit animū: ne possit cernere ve/ structōez Hoc pulere soluit brūs Greg. v. moꝝ. in fine: distinguēs de duplici ira: dicēs. q ē ira p vi ciū z ira p zelū. Ira p viciū rōnis iudiciū excecat: sed ira p zelum turbat. De q̄ ps. ait. Turbat⁹ ē plex p vi pze ira oculi me⁹. Et ꝫ seqnē ostēdit: q ira p zelū z p zelū licz epe passiōis turbet z ꝫ trēplatiōez dissipet lum q: dic: q zelus recte iudicis: q: inqt die mentē agitat ei⁹/mox aciem obscurat: q: nūq; ꝫtem/ platio cōmotiōi iungit. nec ꝫualet mens ptur/ bata pspicere: ad qō vir tranqlla valet inhiare Et bō ostēdit p duo exēpla. ¶ Primū p exēplū solis dicēs. Solis radi⁹ nō cernit: cū cōmore nubes celi facie obducūt. Et idē exemplū pōit Boe. j. de ꝫso. in fine. Scdo bō ostēdit p sil'itu/ dinē font⁹: dicēs. Nec em turbat⁹ fons respici ent⁹ imaginē reddit: quā tranqlli⁹ ꝫprie ostēdit q: ḡ ei⁹ vnda palpitat: eo i se speciē sil'itudinis obscurat. ¶ Licet igit ira rōnal' z p zelū a rōne directa: sit ꝫ tūc cū est i cōmotiōe/luminis spe culatiui intercepti⁹a: cū talis perturbatio ad spe/ culationē ꝫseqnē subtilissimā magis est adapta tio z dispositio. quēadmodū em oculo ifirmo collyriū totalit ope suppositōis rollit visū. dis/ ponit cū post depositōez ad clari⁹ videndū. sic p oia fac ira p zelum. vt sub codē exēplo Greg. vbi s. ostēdit. di. Ira inqt p zelū mēs aciem ob scurat/vt altiora in cōmotiōe nō videat q̄ bene tranqlla ꝑus videbat: sz ide subtili⁹ ad alta re ducit vnde ad tēp⁹ ne videat reuerberat. Sic ifirmāti oculo dū collyriū mittit lux penit⁹ ne gat. sz ide eam post paulul' vacat recipit vnde hāc ad tēp⁹ salubrit amittit. Hec Greg. ¶ Nota ira p zelū ex duobꝫ ē fm ordinē rōnis. s. ex p/ te actus exterior⁹ z ex pte mot⁹ interior⁹. Pmo ex parte actus exterioris est fm ordinē rōnis si aliquis vindictā apperat fm ordinē rōnis. Ira q̄ in apprehēdo z faciēdo vindictā ꝫcurrāt ratia. Primū est auctoritas psidentis. Scdm est pra uitas delinqntis. Tertiū est vtilitas finis com

Ira bōa clarifi/ cat

uenientis.q̄ est triplex.scz ꝓseruatio iusticie/correctio culpe cōmisse/vitatio cōmittende. tūc apparet⁹ vindicatz q̄ ꝓcedit ex ira p zelū est fm ordinē rōnis. ¶Scōo mō ira p zelū est fm ordinē rōnis ex pte mot⁹ interior: vt.s. mot⁹ ire: nec iteri⁹ nē exri⁹ imoderate feruescat. liez ei aliqs apperat iustā vindictā. tñ si mot⁹ ire imoderate feruescit/tal' mot⁹ nō erit absqz pcō. fm illud ps. Irascimi z nolite peccare. qđ ꝟbū b. Tho. sup psalteriū tripl'r exponit. Prio Iras. z no. pec. q. d. ꝓmittit vob q mot⁹ iracūdie insurgāt in vob: nō tñ iracūdia ꝓducat ad actū peccati Scōo iras. z no. tē. Irascimini scz ꝑ petā vīa. z sic nolite peccare. q. d. Sic irascimini ꝑ petā ꝓterita vt nō cōmittat alia. Tertio intelligit de ira p zelū sic. Irascimini ꝑ vicia alioz. et tñ nolite peccare eos iordinate corrigēdo vl' petā coz tacēdo aut silendo. ¶De ira hois p zelū. Dū loqret moyses Pharaōi z ille nolleret eū audire/exuit a pharaōe irat⁹ nimis Exo. xj. Precepit Moyses filijs isrl' vt null⁹ de manna reliqret vsqz mane/q̄ ñ audierūt eū/sz dimiserūt q̄dā ex eis vsqz mane z scaturire icepit vermib⁹ z irat⁹ ē moyses ꝑ eos. Exo. xvj. Itē Exo. xxxij. Cū moyses reuerteret a dño i mōte ad iudeos/z vidisset vitulū aureū z choros/irat⁹ ꝓiecit tabulas z ꝓfregit eas. Itē. j. Reg. xx. Cōsideās Jonathas fili⁹ saul irā ptis sui aduersus David surrexit a mēsa in ira furoz/ z nō comedit panē illo die. Itē Hester. vij. Cū assuer⁹ audisset q̄rimoniā hester de Amon: q̄ ꝓcurauit oēs iudeos occidi: surrexit irat⁹ de cōuiuio. Sic ḡ ptz: q̄ ira sit bona i hoīe. ¶Et qz s. ser. xxxviij. dictū erat de q̄druplici ira. vicz dei q̄ est optia z hois bona. ¶Restat nūc dicere ō ctia ira vicz indifferēte. Prio q̄ notandū: q̄ ira idifferēs est tolerabilis/būanalis z nālis cōmotōis. Dic ei glo. sup illo ps. Irascimini z nolite peccare. q̄ nāle est hoiem ad irā moueri. sz tñ i ptāte hois est ꝓfecte irasci. Unū ꝑm⁹ mot⁹ ire nō est i nra ptāte: sz ōi gra coopante possem⁹ eā contpare Uenial' igit ē ira q̄ nō ducit ad effectū. Prime ire motū nō ꝓhibet scptura: sed ꝓsensū ad effectū: qđ est culpe mortal'. ¶Reddit igit ira tolerabil' z venialis ex trib⁹. ex rarditate ad cōmotiōez/ex breuitate ad duratōez/z ex puritate ad ītentiōez. ¶Prio ex rarditate ad cōmotiōez: vt ꝓmotōis scz hō nō ad quēlibet motū se ostēdat cōmotū: sed bñ deliberet cui vel vbi sit irascendū: q̄ b ē vtuosuz vt dictū est. Ad qđ nos hortat Jacob in canonica sua dicēs. ca. j. Sit oīs hō velox ad audiēdū/tard⁹ aūt ad loq̄ndū/z tard⁹ ad irā. Nā q̄ in ꝓgregatōe ad oīe ꝟbū z factū mouet ꝑ quēliber loquit: cuilibet ex leui causa irascit vitupabil' reddit. Sic. puer. xvij. ōr. Spiritū ad irascendū facilē q̄s poterit sustinere. Ex con

D

Jra idifferens

E

rarditas

ꝓmotōis

breuitas tra q̄ māsuete hoīb⁹ cōuiuit z raro in irā resolduratōis uit/cōmendabil' babet. ¶Scōo ira reddit tolerabilis ex breuitate ad duratōez. Sic breuis ffirmitas facili⁹ tolerat z breuis stultitia ire p mittit. Un Aug. in regula. Lites aūt nullas habeatis: aut q̄z cclerrie finiat. Et apl's ad Eph. iij. Sol nō occidat sup iracundiā vram. Econtra vo stulti sūt in ira diu pmanētes. fm illud Eccl's. vij. Ira in sinu stulti requescit. ¶Tertio reddit ira tolerabil': ex puritate ad ītentiōez. vt scz nō turbet rōnē: nec rōnē pcedat: sed vt ancilla rōnē sequat. z iuxta ei⁹ impiū agat: z tunc opa vtutū validi⁹ pficit. fm Greg. v. moz. in fine. Et b est qđ dr Job. xxxvj. Nō te super ira vt alios oppmas. Econtra vo ira ptēr rōnez sequēs passionū ipulsum est iportabil': gussima z intolerabil'. Sic Prouer. xxvij. inuit: cū dr. Graue est saxū z onerosa arena: sz ira stulti vtroqz gulioz: z sequit. Impetū incitati spūs ferre q̄s poterit? q. d. null⁹. Et ideo dñs dr. Q̄is q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio. neqz deo placet munus oblatū nisi ꝑius hō fuerit reconciliat⁹ cū ꝓximo suo. Qđ bñ attēdit abbas Agathon: ō q̄ in vita spat⁹ dī. q̄ solebat dicere. In ira nunqz dormiui: nec lītem mecū habētē dormire pmisi q̄ntū ad vtutē mēa ptinuit: nisi ꝑius in pace reuerterer cū eo. ¶Est tñ ꝓsiderandū: q̄ nō ois ira. puenit ab hoīe exterius ꝓsequente: sz magis ex passione ītrioti vel diabolo mouēte: vt ꝓmissis. Cui⁹ exemplū hēm⁹ in vitis patrū. ff. qđa iracund⁹ ītra se ait. Si solus habitares nō ira cito ad iracundiā moueret. Et sic relict ꝓgregatōez fratz z sol⁹ habitauit i eremo. quadā aūt vice vtcū simplēs aqua vsus ē. vtceus. itez ipleuit z vsus ē. tūc furore cōmotus ꝓfregit vasculū. In se aūt reuersus cognouit q̄ ab eodē demone fuisset illusus i ꝓgregatōe fratz z i solitudie dī. Ecce sol⁹ sum: z tñ ira me vincit. Reuertar ḡ ad ꝓgregatōez: qz vbiqz laboze z patiētia z dei adiutorio op⁹ est. Ira hoīe mlti inueniunt q̄ irascunt nemine mouēte. imo i aliqbz ira tñ pdñat: q̄ sibijpis nll'o pīte ex passiōe loquunt. Rogem⁹ ḡ deū: vt gram z miscōiam nob tribuat: ne ira vincamur: sed p māsuetudinē gram z gl'iam mereamur Amē.

Ex

Exēplū

Exēplū

F

¶De Ira mala siue viciosa. Ser. XLI.

Irascimini et nolite peccare. Ps. iiij. In pcedentib⁹ sermonib⁹ audiuist⁹ ō triplici ira. vicz ira optia q̄ est ira dei/ira bōa q̄ ē hois: q̄ q̄rtuor bona facit/z ira indifferēti q̄ est tolerabil' ex trib⁹. Nūc ꝓsequēt videndū est de q̄rta ira: q̄ est mala/z vitupabil' siue viciosa. quā ꝓhibz apba i verbis thēat⁹ dī. Nolite peccare vicz p iram. De q̄ plura p ordinē dicere intēdo. Prio gra Aue maria. ¶Irascimini z nolite peccare vbi s.

¶Circa hāc iram hois viciosam siue malā sē duo videnda pncipal'r. Prio quid sit z quō a doctoribz diffiniat. Scōo q̄lis sit: z q̄lit a poetis describat. siue a ficticijs depingat. ¶Circa ꝑ plicit ꝓfimū ē notandū: q̄ ira dupl'r pōt ꝓsiderari. Prio

A

Jra duꝑ derat fz esse moꝓrale

B

Jra cōsꝓderat fz esse mo-

Diffinitio ire

modo fm esse morale: put est ꝑtra dicram̃ recte rõnis q̃dã ꝑturbatio. raliter distinguit Alexan. sup. iiij. q. xlvj. ar. j. Ira em̃ bois vt est passio est affectio nãlis. Et causaz habet ex pte corporis z etiã ex pte anie: put causatur ex pte corporis z fm esse nature z materiale: tũc sic diffinit a Damasce. Ira est feruor sanguis circa cor ex euaporatõe fellis vel ꝑturbatõez fellis. Et Aristo. j. de ania ait. q̃ phisic⁹ diffinies irã dic̃ eam esse feruorẽ sanguis vel calidi circa cor. Nã cũ ira sit appetit⁹ vindicte: vt idem dic̃. ij. Rhetoꝛ. Dũ ꝑpẽ mala illata vindicta aut punitio vehemẽter appetit: sanguis circa cor accẽdit: q̃ accenso q̃s irascit: vt ỏr Egidius de regi. ꝑn. li. j. ꝑte. ij. ca. xxvij. Et sc̃us Tho. in. j. ij. q. xlviij. ar. ij. ostẽdit: q̃ ex passiõe corꝑis maxime trãsmutat: cũ sanguis ad cor recurrẽs ibidẽ accendit: z accẽsus ad exteriora diffundit: dicẽs. q̃ trãsmutatio corꝑalis q̃ est ĩ aĩe passiõibꝫ ꝓportionat motui appetit⁹. Quilibet aũt appetitus etiã nãlis: fortiꝰ ĩ illud q̃ est sibi ꝑrarius tendit si ꝑsens fuerit. sic̃ videm⁹ q̃ aqua calefacta congelat magꝭ ac citius q̃si frigido in calidũ vehemẽti⁹ agente. Mot⁹ aũt appetit⁹ ire causat ex aliq̃ iniuria illata: tãq̃ ex q̃dã ꝓtio ĩiacente. Et iõ appetit⁹ potissime tẽdit ad repellendũ iniuriã p appetitũ vindicte. Et ex ꝟ seq̃t magna vehemẽtia z ꝑtuositas ĩ motu ire. Et q̃ motus ire nõ est p modũ retractõis cui ꝓportionat frigus: sed magꝭ p modũ ĩsecutõis cui ꝓportionat calor. ꝓ seq̃nt fit mot⁹ ire causatiuꝰ. cuiusdã feruoꝛ sanguis z spiritꝰ circa cor: q̃d est instrumẽtũ passiõis aniale. Et exinde est: q̃ ꝑpẽ magnã ꝑturbatõez cordis q̃ est ĩ ira: maxie apparẽt ĩ iratis indicia quedã ĩ exterioribꝫ mẽbris: vt declarat Greg. v. moꝛ. ĩ fine: dicẽs. Ire sue stimul' accensus cor palpitat: corꝑ⁹ tremit: lingua seꝑdit: facies igne scit: exasperat oculi: z neq̃q̃ recogñscunt nori/ore quidẽ clamorẽ formatꝭ sensus q̃d loquat ignorat. Hec san. Tho. vbi s. ¶ Ex bis ꝫ ꝓz q̃d sit ira fm eã naturale z mãle. vicz q̃ ẽ accẽsio sanguis circa cor ex euaporatiõe fellis. Et illo mõ nõ intendo dicere nũc de ira: q̃ vt est pura passio nõ ẽ pcm̃. sed magꝭ pena. ¶ Sc̃o mõ aũt ira ꝓsiderari ꝓt fm esse morale: fm q̃s ẽ in genere pcti z deformitatꝭ. Et sic ira est actio volũtatꝭ deordinata ab optimo fine. Nã ĩmoderat⁹ appetitus vindicte deordinat boiem z q̃ ad deũ z q̃ ad ꝓximũ. vult em̃ ꝑ se vindictã expetere: quã non debet nisi a deo expectare: vel ab eo ꝓstituto iudice: fm illd apl̃i ad Ro. xij. Nõ vosmetipsos defendẽtes: ꝫ date locũ ire. Scriptũ est ei: mihi vindictã z ego retribuã: dic̃ dñs. q. d. apl̃us. Date locũ ire. i. date deo locũ puniẽdi z vindicandi ad quẽ ꝑtinet: nõ ad vos. Et sic ỏscribit irã Lassiodo. sup illo ps̃. Dñe ne in furore tuo arguas me: neq; ĩ ira tua corripias me: dicẽs. Ira est animi mot⁹ ꝓcitat⁹: puocãs ad penam inferendã. Et Aug. dic̃. Ira est tristicia ex ipoꝛtentia vleiscẽdi se. Et Raban⁹ sup illo Matth. v. Dis q̃ irascit frẽ suo z̃. dic̃. Ira est ois motus mal⁹ ad nocendũ. Et ꝟ pcm̃ ire difficile ẽ cauere z ĩ medio ꝛtuꝫ se ꝓtinere. Irascit em̃ z ỏ q̃libet vindictã appetere ẽ vitupabile: z illd q̃d dei ẽ sibi vsurpare. Et ite. Nunq̃ punitiõez ꝑ pcis expetere ẽ ꝑter rõnẽ agere. Et q̃ ĩ appetẽdo punitões z vindictas ꝓtingit supabũdare z deficere. oꝓtz aliquã ꝛtutẽ moralẽ esse q̃ ꝟ defect⁹ moderare z supabũdãtias reꝑmere: et ꝟ solet mãsuetudo facere. q̃m sic̃ fortitudo est media inẽ timoꝛes z audacias. Sic mãsuetudo ẽ media inẽ irã ꝑ quã capim⁹ vindictã: z ira media scibilitatẽ ꝑ quã ꝓdonam⁹ mala nob illata z da q̃ inẽ irã mus venia. Ille em̃ ẽ mitꝭ siue mãsuet⁹/q̃ nec z irascibi de oibꝫ cupit vindictã: nec in tãtũ deficit a punitiõe q̃ nullo mõ velit aliq̃s punire: ꝫ ẽ ꝓdonatiu⁹ fm ordinẽ rõnis: q̃re sic̃ fortitudo reprimit timoꝛes z moderat audacias. sic mãsuetudo reꝑmit iras z moderat irascibilitates. Mãsuetudo em̃ ꝓncipal'r intẽdit iras reꝑmere z cõsequẽt passiones ire moderare: vt ỏr Egi. vbi s. Et subiũgit. Nã nãle nob ẽ vt ex malis nob illatis vindictã z punitõez appetam⁹: in q̃ appetitu cõit peccam⁹ ꝑ supabũdãtiã. Cui⁹ cã est: q̃a malũ ꝓriũ vir ꝑ se ẽ ira modicũ q̃n videat nobis multũ: z nõ solũ nãlit̃ inclinamur vt velim⁹ punire inferẽtes nob aliq̃d dãnũ seu nocumẽtũ: ꝫ etiã q̃dãmõ est nob nãle appetere vindictã vlera ꝓdignũ. Nã q̃ malũ illatũ videt nobis maiꝰ ẽ q̃z sit. iniuriatoꝛes nr̃os pl⁹ punire volum⁹ q̃z sint puniẽdi. Est igit̃ valde difficile iras reꝑmere: z punitões iniuriaꝝ vlera q̃s rõ dictat ñ appetere. Plures g̃ peccãt ĩ appetẽdo pl⁹ pauci ꝟo ĩ appetẽdo min⁹. Et iõo si ꝛtus ẽ circa bonũ z difficile: mãsuetudo ꝓncipal'r opponit ire z intendit irã reꝑmere: z ꝓñr irascibilitati: q̃ oia mala solet ꝓdonare: intẽdẽs cã moderare. Hec Egidi⁹ vbi s. Per ꝟ ꝓz ꝓma ps buiꝰ fmõis: q̃d sit ira: z quo a doctoribꝫ diffiniat. D

¶ Sc̃o videndũ ẽ q̃lis sit ira z q̃lit̃ a poetꝭ describat. Ꝓo q̃ norandũ/q̃ antiq̃ vicia ire sub specie z figura martꝭ babuerũt ỏpicũ. vt ỏr Ulpit̃ a poeta ꝑ naturꝭ rex: fm q̃ allegat Joãnes ỏ isidoꝛ nio. Mars aũt ỏpingebat sub figura boꝛis furentꝭ: ĩ curru sedẽtꝭ: galeã ĩ capite bñtꝭ: z flagellũ ĩ manu gerẽtꝭ: añ eũ lup⁹ ỏpingebat. q̃ illd aĩal ab antiq̃s sibi spẽal'r ꝓsecrabat. et a grecis mauoꝛs. i. mares voꝛãs noiabat: z de⁹ bellꝰ dicebat a pl̃is neutroꝝ. q̃ cũ in bonoꝛe ipi⁹ sacrificabãt gladijs z ensibꝫ fm solium colebat. Per ista ei voluerũt nãlit̃ poctẽ nãz stelle martis ostẽdere: q̃ influit calide z sicce. z ỏr dñari cõplexiõi cholerice. Et iõ fingebat hõ furibũd⁹ in curru galeat⁹ sedere: q̃ nãlit̃ ad irã z choleraz bz mouere: vt vult Alan⁹ ĩ anticlaudiano. Uñ loq̃ns ỏ sphera martꝭ ait. Impar ꝟ mars igne calẽs fecund⁹ ĩ ira. Bella serens: sitiẽs lites/nostriq; sititoꝛ Sanguis: excutiẽs pacẽ: feduscq; rescindẽs. Qui parat arma viris: cogit sperare

rimẽres. Quid gerat ireri⁹ facies docet ipa ru
bore ⁊c. Et q⁊ mars sua caliditate choleraz dꝫ
mouere:ió sub specie martis mozaliter innue⁹
bant sex ꝑditiões ire q̃ sunt

Jra est
- Insania infecta
- Volubilitati subiecta
- Passione recta
- Vindicta affecta
- Rapina allecta
- Bellis collecta

Jrat⁹ insanit

¶ Prio ira ẽ insania ifecta. Sic ẽm mars ad modũ furibũdi bois describit:sic irat⁹ isanies esse ꝓuincit. Vñ Gene.li.ij.ó ira ait. Mlla via celerioz ẽ ad isaniã q̃m ira. Et Arist.vij. Ethi.ór. q⁹ ire ⁊ ꝓcupiscẽtie venereoꝝ trãsmutãt cozp⁹ ⁊ q̃busdã isanias faciũt. Hoc ãt ĩ moribꝫ ⁊ gestibꝫ apparet irati bois.q⁊ dñ est ĩ passiõe videt isanire:vt ostẽdit Gene.li.j.de ira:dices. vt scias nõ cẽ sanos q̃s ira possidet:ipm babitũ illoꝝ intuere. Et ĩ eodẽ li.ór. Jra ẽ bzeuis insania. O q̃riẽs ad sesũ videm⁹ aliq̃s iratos ita curꝫbari:q⁹ more furiosoꝝ clamãt/ꝓcurũt ꝺstruũt seipos mozdẽt aut ledũt:⁊ ira nescĩũt q̃d faciũt Quotiẽs etiã tales ex mltiplicata ira vsum rõnis ꝓdũt. Bene igĩt ira vt mars describit isania infecta.

Jrat⁹ volubilitati subiecit

¶ Scõo ira vt mars ẽ volubilitati subiecta. Jõ ẽm ĩ curru pingit:q⁊ bõ ĩ ira nulla stabilitate fulcit:ꝑm q⁹ cholera q̃ ẽ mobilis ⁊ ignee nature ĩ eo dñat:ira diũsimode de vno in aliũ volutat. Jõ ó ifatuato ꝑ irã dr Eccĩ.xxxiij. Precordia fatui q̃si rota plaustri. Alia trãslatio bz carri:loco plaustri. Jra ẽm ẽ inimica rõni:ĩmemoz sui:precluſa ꝓsilijs/⁊ varijs agitat causis:ait Gene.li.ij.de ira. Sed curꝰ cui ira insider/ẽ opinio q̃ sibi adheret. Quattuoꝝ rote q̃bꝫ vehit sũt q̃tuoꝝ passiões q̃bꝫ ad vindictã ipellit. vicz ipetuositas/ inq̃etatio/ ꝓsũptio/et audacia. De q̃bꝫ dr Esa.v. Rote eiꝰ q̃si impetꝰ rẽpestaſ. Jrati ei cũ ducunt cholera/q̃si plaustro ipetuoso vehunt.

Exẽplũ

¶ Tertio ira vt mars ẽ passiõe recta:qm sic mars bz caput galea coopertũ:ita ira bz iudiciũ rõnis ⁊ itellectũ rectũ ⁊ obumbratũ. Nam vt dr Ouid.in metamoz. Cum mars ioui supplicare voluit vt Romulũ deifi caret:galeã a capite ꝺposuit.q̃ signat deponẽ dã eẽ passionẽ ire siq̃s velit supioza cognoscere. Jra igĩt bz rõnez tegere ⁊ obnubilare.q⁊ vt ait Cato. Impedit ira aĩm ne possit cernere vez.

Jrat⁹ vindicta affi citur

¶ Quarto ira vt mars ẽ vindicte affectiua.et iõ ꝑm pocras ẽ cũ flagello depicta.q⁊ sic flagellũ ẽ instrumẽtũ pcussiõis ⁊ cozrectiõis ⁊ punitiõis illatiuũ:a flagro dictũ.eo q̃ stuat vrat ⁊ pcutiat:vt dr in Catholicõ. Et Eccĩ.xxviij. Flagelli plaga ictuoꝝ fac:ita ira ꝑ vindictã pcutit ⁊ punit ⁊c. Hic ẽ q⁹ irat⁹ cũ se vidicare despat ꝓristaſ. Propẽa ór Aug. Jra ẽ tristicia ex imporẽtia se vlciscẽdi.cũ ꝺo credit vl sperat se vidicaturꝫ/gaudet ⁊ terat:vt ór phs.ij. Rhetoꝝ. Jmo irati intantũ delectant ĩ punitiõe/q⁹ vindicte ab eis illate ipsis dulciozes melle ⁊ lacte

estimant. De illis flagellis punitiuis dixit Roboam sibi subiecꝰ/onus suũ sibi alleuiari pocentibꝫ ⁊ graue iugũ a patre eis ĩpositũ ꝓrentibꝫ.iij.Reg.xij.Pater meꝰ cecidit vos flagellis:⁊ ego cedã vos scozpiõibꝫ.

Jrat⁹ rapina allicitur

¶ Quinto ira vt mars est rapine allecta:qõ ꝑ lupũ designat:q⁊ marti ꝓsecrabat. vñ i scꝑtura sacra lup⁹ rapax noiat Ben.xlix. Lupi ẽm noie raptoꝝ q̃libꝫ designat. Et iõ ẽm Grego. sup Ezech. furibũdi ⁊ irati ꝓncipes ex cholera terras adiacẽtes deuastãtes/intrẽdẽtes ⁊ depdãtes:lupis sũt siles. sic ꝓz Ezech.xxij. vbi dr. Principes coꝝ q̃si lupi rapiẽtes pdã. Sic ẽm lup⁹ ouem q̃ nunq̃z eã lesit inuadit/iugulat ⁊ occidit ex sola malicia: etiã cum nõ esurit:sic irati ꝓncipes subditos ⁊ paupes. Et iõ ait Gene.li.j.de ira.q⁹ nullũ animal tã borrendũ ⁊ tã pniciosuz est sic ira. Et sic lupi depaupant simplices dũ eoꝝ deuastãt/dilacerãt iumẽta ⁊ oues. Sic mali ⁊ furiosi ꝓncipes dũ spoliãt iniuste exactionãdo ⁊ excoriãdo paupes. Vñ Eccĩ.xxj. Obiurgatio ⁊ ira anni/bilabũt substãtiã. Et sicut lupi feroces immitia aialia sũt/imisericozdes et dente mozdaci/dilaniãt pecudes ĩsontes:ita illi ad vlulatũ viduaꝝ ⁊ paupeꝝ nõ flectunt miscõia:sz eos q̃/uãt vt bestie crudeles.q⁊ dr Prouer.xxvij. Jra nõ habet miscõiaz neq̃z crũpens furoꝝ.

Jrat⁹ est bellicos⁹

¶ Sexto vt mars ira ẽ bellis ꝓiecta. Et idcirco dr q⁹ popul⁹ neutroꝝ ĩ honorẽ martꝭ gladijs ⁊ ensibus sacrificabãt. Per qõ innuit/q⁹ sicut mars deus belli dr:⁊ sanguinẽ sitit ac lites nutrit: vt dr Alan⁹ vbi s. Sic irat i sũt bellicosi:⁊ cholera mori mox ad arma sũt parati ⁊ ad iuasionẽ ⁊ vindicte appetitiui. Jra ẽm facẽ audaces ⁊ importunos ⁊ minaces. Vñ Arist.ij. rhet.ait. Qui ira existẽtes sẽ ausiui. Et iõ ira vocat manoꝝ id ẽ mares vozãs. tũ q⁊ pugna ex ira ꝓtinet ad mares nõ mulieres. rũ q⁊ in oze gladij deuozat mares:iuxta illud Deut.xxxij. Gladi⁹ meꝰ devozabit carnes ⁊c. Rogem⁹ g̃ deũ vt sua misericozdia nos respiciat ne vincamur passiõibꝫ ire.sed vt ira iusta ⁊ bona ór iniurijs vidicem⁹. ꝑ quã ꝺ gr̃am ⁊ rãdẽ gl̃iaz ꝓsecq̃ valeam⁹ Amẽ

¶ De detestabilitate ire. Ser. XLII.

Rascimini et nolite peccare. psal.iiij. In pcedẽti fmone audistz q̃d sit ira fm esse nãle ⁊ morale. ⁊ q̃liter a poetz describat. q̃ etiã sint eiꝰ ꝑditiões male. Nũc ꝓsequẽs videndũ est de aliꝭs malis ire ꝑditiõibꝫ:ꝑ q̃s merito cuilibꝫ hoi ira ẽ detestãda ⁊ fugienda:ne iascẽdo bõ deũ offendat ⁊ peccet:iuxta tbẽa. Irascimini ⁊ nolite peccare vbi s. Pro gr̃a Aue maria. ¶ Irascimini et no. pec. vbi s. ¶ In pñti fmõe ⁊ seq̃ntibꝫ videndũ erit de bis q̃ valet ad detestatiõez ire.ex q̃bꝫ merito q̃libet bõ caute inuigilare dz ne passione ire frãgat aut vincat. In pñti ãt f. intendo dicere de tribꝫ:ex q̃bꝫ ira ẽ detestabil:vicz de

triplici testimonio scripturar: vt ptz infra

A Ira ē detestabil' testimonio { Legis naturalis. Legis diuine. Legis canonice.

¶ Prio testimonio legis nālis. Et ꝺ tripliciť. vicz p rōnes nāles: p phos z poetas: z p exēpla.

Ira nascit ex q̄tuor

¶ Quantū ad rōnes nāles est notandū q̄ ira nascit ex q̄tuor. Prio ex malo nocino falsc apprehēso. i. ex erroze q̄ ds aliq̄d sibi cogitat nocitū: qō tñ nō ē. Sic em̄ ois canis videns extraneū ingrediēte curiā vl' domū dñi sui/estimat eū furē vl' inimicū: z stari ad irā accēdit: illū aggredit: ꝫ eū latrat: z q̄nq; mozdet. sic hō q̄n apphēdit aliquē sibi foze inimicū/stari mouet ad irā: z ꝫ eū clamat z mozdet p detractōes. Nā ex falso apphēso q̄nq; cōmittit maximū malum.

Exēplū

Exemplū dic̄ Gene. li. ō ira. Q̄ q̄dā iudex condēnauit q̄ndā militē accusatū ō morte cōmilitonis: eo q̄ duo illi eēnt in via: z vn⁹ sol⁹ rediss̄et vñ putabat q̄ vn⁹ occidisset alterū. Et cum cēturio post latā sniaz ducer et militē ad suspēdiū: vidit militē venientē. p q̄ iste morti adiudicat⁹ erat. z sic ambos duxit ad iudicē. Iudex ꝺo irat⁹ dixit ꝓmo. Te iubeo interfici: q̄ tam dānat⁹ es. Scōo ait. z te sil'r: q̄ cā mortis cōmilitonis cui fuisti. tertio dixit cēturiōi. Et te sil'r: q̄ missus occidere militē noluisti. Ecce q̄nti sceleris ē iracūdia: z q̄ntū detestāda z fugiēda est cā furor⁹: q̄ tres punit iudex irat⁹ ob vn⁹ inocentiā. Ira bodie iuenit iudices siue officiales: p̄fecti z alij: q̄ nō sūt ꝓpenti punire reū: ꝫ ēt acrozē inocētē: fingētes cās iustas: vicz q̄ foze nō debito ꝛpe accusauerit ipm reū. vl' rē sibi ablatā iuste: z oblatā tādē sine volūtate iudicis recepit. vl' q̄ sine ꝛsensu iudicis aut officiali' cū aduersario ꝛcozdauerit. aut nimis diu tarda/uerit rē hāc ad se deduci. vl' q̄ foze ad alios p duxerit cā ꝛcozdie. z sic ō alijs. Et iō ꝺt Hzeg. Quicq̄d furor suggerit/recte putat. ¶ Scōo ira nascit ex ꝛbo pūgitiuo z accēso. Quāto em̄ ps nobilior cozpis pūgit: tāto hō citi⁹ ꝓturbat z ad iracūdiā ꝓuocat. Sic Dauid q̄ fuit mitissim⁹ fm illō ps. Memēto dñe Dauid z oīnis māsuetudis ei⁹. audito ꝛbo Nabal carmeli dicentis. Quis ē Dauid: z q̄s ē filius Isai? z q̄ sē pueri ei⁹. bodie venerūt fui q̄ fugiūt dños suos. miserat em̄ Dauid ad Nabal cui bñ fēc circa pastozes gregū suoz: vt daret illi cibū q̄ necari⁹ erat: cū nabal valde diues ēet. Et noluit nabal: dicēs ꝛba ꝓmissa pūgitiua. Que cū cognouisset dauid: irat⁹ ē vehemēt. z ait ad suos suos. Accingat vnus q̄sq; gladio suo. ꝺ faciat mihi ds z addat si remanebit hō ꝺ Nabal rē. Sz dauid mutauit ꝓpositū ꝓpē Abigail vxozē Nabal: q̄ sibi occurrit cū cibis z ꝛbis p̄udēcib⁹: z cōpescuit eū. vtz. j. Regū. xxv. ꝓpē q̄ ꝺ sūpsit sibi eā post mortē Nabal i vxozē. vt ptz ibidē. ¶ Tercio nascit ira ex facto lesiuo ipēso. vt ex p̄cussione: vulnerātōe: rez ablatōe: aut turbatōe: fame lesione: z sic de alijs. Un dic̄ Aristo. in li. ō aialiū. q̄ oīa aialia q̄ntūcūq; mima si ledunt: ad ira ꝛcitant. Rō ē a sil'i. Ille q̄ ꝺz custodire ciuitatē: q̄n sentit aliquē ipm infestātē/ subito clamat z oēs ad defēsiōez excitat. Sic potētia irascibilis ꝺz hoiem custodire. Et iō q̄n videt q̄ hō vl' aial infestat: mox alias vires excitat vt a lesiōe se defendāt. ¶ Quarto nascit ira ex signo indignatiuo oīso. Sig̃ire sē locutiōez subtrahere ire facie auertere: ñ loq cū eo ꝫ quē irat⁹ es. declinare scozsū a via q̄n videt cū. salutanti ñ rndere aut signū amicicie sibi ñ exhibere. z sic de alijs Un q̄n vexillū alicui⁹ tyranni occulte ꝺz i castro: ꝫ tā captū sit castrū: nō tñ ptz captio nisi q̄n vexillū erigit. Sic q̄n ira ē in aio capt⁹ ē hō a diabolo. sz tñ captio nō videt nisi q̄n signa odij et ire mānifestant exteri⁹: qō ē valde piculosū. Minus ci nocet ignis inclusus z tādē p fumū exprimet⁹/ q̄ ab ex. pdiēs. sic min⁹ ira nocet si i cozde retinet z tādē suffocat: q̄ si exterioz signo oīdat. De ꝺ pl'a in sequentib⁹ parebūt.

¶ Scōo ira oīdit ē detestabil' ex lege nāli: testimonio phoz z poetaz. Prio q̄ notandū q̄ ira nocet hoi q̄druplr: vicz q̄ B

Ira { Inducit inordinatiōez Tollit cōpassionē Obnubilat sensū z rōnē Suggerit maledictionē

¶ Prio ira iducit sordiatōz. vñ Arist. iiij Ethi. Iracundoz: q̄ iracūdoz sūt tres species. Quidā em̄ sūt doz tres acuti: q̄dā amari: q̄dam difficiles siue graues spēs Acuti z ad irā veloces sē illi q̄ cito z vehement irascunt z ex leui cā: et etiā de facili ab ira cessant. Et hoc ē optim̄ in illis q̄ nō retinēt irā in cozdib⁹: ꝫ statim irā suā mānifestant q̄busdā signis exterioribus ꝓpē velocitatē mot⁹ ire. Et ad illa spēm ire maxie disponūt cholerici ꝓpē subtilitatē ꝺz q̄ exiliratē cholere. Et hāc spēm vocat Dam. fel. Nā amaritudinē ꝓpter facilitatē mot⁹ talis ira fel vocat. q̄ cito die fellis accēdit: vt ꝺr s. Tho. j. ij. q. xlvj. ar. viij. Et talē ꝓcedit irā bñt hi q̄ bñt clauz sanguinē z in caloze distēperatū: q̄ sanguis est ḡalis spume z forme citrine/ milītū accēsus. Et iō coz aprat iracundie feruenti ꝓter spūs similis cōplexiōis qui gñatur ex eo: Licz aūt sic iracūdi peccēt ex passiōe tñ ex durationis paruitate efficit coz pertim̄ rolerabile. Un Arist. iiij. Ethi. Iracūdi velocit̄ irascūt z velocit̄ ꝛcescūt. Et ꝺ bñt optim̄ q̄ irā nō retinēt. Et tales brūs Hzeg. v. moza. in fine: vl' ca. penul. assimilat stipul' facillime ardētib⁹ et leuissime cessantib⁹. Un ait. Nonnullos ira cito accēdit: sed facilius deserit. Hi accensis calamis sil'es dū vocib⁹ pstrepūt q̄si q̄sdā accensionis sue sonitus reddūt: citi⁹ quidē flāmā faciunt/sed ꝓtinus in faullas frigescunt. Alij irati vicz scōi dicunt amari z tenaces: q̄z ira diu pseuerat: z eā nūq; ad extra exprimūt: sed occultāt z ꝛpōs videre expectāt. Et hi amarissimi i se ipis exūt z seipos maxie molestāt. z lōgo ꝛpe iꝫdigēt vt irā suā digerāt: vtz p Arist. vbi s. Et ad hāc irā maxie disponūt melācholici ꝓpē grossi

Mania qd sit

sciē humoꝝ melancholie. Istā spēm ire vocat Dam̄. maniā. Mania ei⁹ dr est fel z ira pmanēs ꝙ memoriā mali. Et hec spēs exurgit ex parte tristicie causantis irā: q̄ diu in memoria mācet Et ſō a manēdo mania dr: sm scm̄ Tho. vbi s. Talē irā bñt habētes sanguinē grossū z turbidū: i caloze distēperatū. talis ei sanguis apetat coꝛ tristicie z iracūdie ptinaci. sed tristicia fit ꝓpter turbidū spm̄ q̄ ex tristi sanguie gnāt. ira vo fit ꝓpt velocitatē accessiōis ei⁹ circa coꝛ qō i tali caloze inflāmat. ptinacia fit ex b̄ q⁹ sanguis ē spissus. Spissū ei calefactū nō cito frigescit. sicut ei tarō calescit: ira tarde frigescit: vt oñdit Alb̄. in li. de moribꝫ aialiū. Et tales assimilat Bzeg. v. moꝛ. in fine. lignis difficulē accēsibilibus: z ꝓ accessionē diu ardētibꝫ/dicēs. Nonulos inqt ira tarde cōmouer: sz duri⁹ remouet: q̄ lignis grauioribꝫ z durioribꝫ se nō dispares. qui accessionē tarde suscipiūt: sz tñ sel accensi difficili⁹ extinguūt. z q̄ se tardi⁹ aspitarē ꝓcitant. eo furoꝛ sui duri⁹ ignē seruāt. Hec Bze. ¶ Tertiū sūt irati q̄ dicunt difficiles siue graues atqꝫ ꝓcaces. Et vocat Aristo. hos difficiles: q̄ nūqꝫ cessant ab ira ꝓcepta dōec de eis fuerit illata vindicta. Et hāc spēm ire vocat Dama. cocū. i. furoꝛ.

Loc⁹ qd sit

Locꝰ. i. furoꝛ ē ira obstinata ēps i vindictā. Et hec spēs ire sumit ex eo qō irat⁹ appetit. s. ex pte vindicte quā spēat ira inchoauit. z donec ad vindictā venerit ñ q̄escit. vt dr sc̄m Tho. vbi s. sz cū facta fuerit vindicta tūc delet iniuria a memoria. Unde Alb̄. vbi s. sūt due cause. Un dr: q⁹ vindicta facta conseq̄t duo q̄ impediūt iniuriaꝝ recordatiōez. Primū ē retractio tori⁹ ani a motu vindicte. Secūdū ē: qꝛ tūc nō imaginat nec reuoluit recolendo iniuriā illatā z cōmēdēdo eā memorie. Cū ei q̄escit in vindicta illata: tūc nō imaginat de cetero nec appetit vindicari. Et vires appetitiue ire z motiue retrahūt vires apphensiuas et ecōtra. z exterioꝛ retrahit interioꝛē: z ecōtra. Et sic totaliter quiescit ania z delet iniuriaꝝ memoria: sm Alb̄. vbi sup̄. Sic ḡ ptz ꝓmū sm philosophos: q⁹ ira inducit boi inordinatōez sz tres spēs iracūdoꝝ iā dictas. ¶ Scōo ira tollit cōpassiōez siue miam. Un Tullius in plogo rhetorice dr. Ab irat⁹ si spicue pax z beniuolētia apetit nō inuenit. sz auget odiū atqꝫ inflāmat. Est ḡ iracundus fugiēdus sic canis rabidus. q̄ vadit ozc apto. a cui⁹ oze saliue defluūt z omne qō mozdet rabidū efficit. Sic iracūd⁹ furiā facilē trāsit: z bz os aptū ad maledicēdū: z maledictōes tāqꝫ saliue ab ei⁹ oze defluūt: z cui male dixerit ad irā ꝓuocat: recte sic canis id qō mozdet rabidū efficit. Job bñ dr ꝓuerb. xxvij. Ira nō bz miam neqꝫ erūpens furoꝛ. Cui⁹ cā est: qꝛ ira q̄rit victoriā. Finis ei ire ē victoria: z ꝓ ꝑns q̄libet irat⁹ ē superb. ¶ Tertiō ira obnubilat sē sū z rōnē. Un Sene. i puerbijs dr. Grauissima ē pbis ira cūdia. Nā bō extra coꝛp⁹ suū ē cū trascit. Iracūdia ait q̄ vincit hostē supat maxiꝫ

Vindicta fca duo sequūt

Irat⁹ ēt facin⁹ ꝙsiliū putat: lesionē remediū et inimici dolorē. Nūqꝫ sceler⁹ scelere vindicandū. ē. Hec ibi. Sicut ei obnubilato oculo coꝛpalibō facile impingit i oē qō obuiat sibi. sic obnubilato oc̄lo puniēt ꝓ irā/ facilē impigit i oē iustū. qꝛ ira ē ebullitio sanguis circa coꝛ. ex illa ait ebullitiōe fumositates ascēdūt q̄ mēt ocūlū obnubilāt. ¶ Quarto ira suggerit maledictiōez: offendit inocentē: ēt amicū sibi bñ volēte. Un Ennod⁹ dr. Ira iuste suū pl⁹qꝫ alios lacessit actoꝛē. Hec ille. Qñ ei equ⁹ currit impetuose/modicū ipedimētū obest sibi: z facē cū ruere ad oēm ptē. sic bō irat⁹ agitat ab ira z curꝛit ꝑ tuose. iō q̄q̄d obuiat sibi scādalizat cū: ēt si sit amic⁹ ei⁹ sic rusticus si rixat cū alio: z vxoꝛ ei⁹ velit se inf̄ pōere ꝓ pace fiēda. dimisso eo cū q̄ rixabat apphendit vxoꝛē z ꝓberat eā acerrime. Sic z dr Virgil. in li. Eneid. Furoꝛ iraqꝫ mētē ꝑcipitat. Et Lucan⁹ li. iij. Inuenit arma furoꝛ. ¶ Tertio oñdit ira detestabil⁹ ex lege nā li ꝓ exēpla gētiliū z alioꝝ. Un Valeri⁹ maxim⁹ li. ix. c. iij. dr sic. Ira q̄qꝫ z odiū i pectoribꝫ hūanis magnos fluct⁹ excitāt. ꝓ cursu celeriꝰ illa. s. ira nocēdi cupidie: b ptinaci⁹. s. odiū: vtercꝫ ꝙsternatiōis plen⁹ affect⁹. ac nūqꝫ sine tormento sui violent⁹. qꝛ dolorē cū inferre vult patit amara sollicitudie: ne ñ ptigat vltio/anxi⁹ rē. Ubi Valeri⁹ ponit dictam inf̄ irā z odiū. Qd et clari⁹ explicat Aristo. in. ij. rhetoꝝ. vbi de ira et odio pōit m̄ltiplicē dictam. sz ad ꝓsens sufficiat duas pōere differētias. Prīa: qꝛ irat⁹ trāsitū vult inferꝛe illū cui irascit pati q̄ntū sufficit ad vindictā. z vi dicta hīra cessat ira. sz odiū vult omnimodā cōsternationē/z oditi destructiōez: nec ꝑ satiari odiū: imo sp auget: Scōa ē q⁹ irat⁹ de nā sua vult videri iratus ei cui irascit. nec satisfaceret ire nisi his qbꝫ irascit nota cēt. sed odiū nō sic. imo citius nocz secrete q̄s publice. nec curat videri: vt ibi dr Aristo. Patz ergo ex Valerio vbi sup̄. q⁹ odiens z irat⁹ quilibet coꝛ ex affectu angustiat cū vult inferre vindictā: timens ne fortē vindicta nō sequat. Sed ofa hec odiū ptinacius faē q̄s ira. Et ponit Valeri⁹ ad detestationem ire q̄tuoꝛ exēpla inf̄ cetera. ¶ Primo de archito tarentino li. iij. ca. j. dicens. Tarētin⁹ architas. i. archytas pbs de tarēto citate Apulie. dū se pcepte⁹ Pythagoze methaponti ciuitate apulie penit⁹ imergit magno laboze: lōgoqꝫ tēpe: solidū. i. firmū z stabile opus doctrine cōplexus. Postqꝫ i pria⁹ a studio reuertit. i. reuersus est. ac rura sua. i. opera ruralia reuisere cepit aniaduertit q⁹ erāt negligētia villici coꝛrupta z pdita. intuensqꝫ villicū male meritū ait. Sūpsissem a te supplicū nisi irat⁹ ecēm. Maluit ei architas ipunitū suū dimittere: q̄s ꝓter irā iusto grau⁹ punire Et habet similē inia de archita pbo in vit̄ pbor. c. xxiij. Ecce q̄ntū ille pbs irā detestat⁹ est. ¶ Scōm exēm est de Platone deq̄ ibidē dr Valerius. q⁹ cū aduersus delictū sui vehemēt⁹ exarsisset: ñ ipe eū puniuit

Jra et odiū differūt

Exēplū

Exēplū

Exēplū

sed amico suo puniendū tradidit: ne si pl⁹ iu⁹sto pūiret/silr ꝛ ipe puniret. existimās vt parē mereret repbensiōez culpa serui: ꝛ eius i ira exarsit i puniēdo. Valeri⁹ tñ ibidē cōmēdat platonē supᵃ architā phm: dicens q moderatio archite nimis liberal' fuit. sed moderatio platonis reperatioꝛ. qꝛ nō negauit i toto coꝛrectionē siue puniciōez serui: vt fecit architas: sed amico cōmisit. Sic facere deberēt parētes: vt i ira graui ñ puniret filios aut filias. Ira dñi ꝛ dñe seruis ꝛ ancillis: sꝫ pot⁹ alteri tūc nō irato illō cōmittere. Ira faciunt aliqñ parētes ad filios scholares: qs p culpis i ira coꝛripe nolunt: sed mgr̄o scholariū coꝛripiendū cōmittūt. ¶ Tertiū exemplū ponit Valeri⁹ vbi ſ. vicz li. iij. c. j. de eodē platone dicēs. q audierat plato Xenocratē suū discipulū de ipo male fuisse locutū: q nō credidit. qꝛ nō putabat credibile ab illo sibi detrahi: vt quē tātū amauerat ab ipo ñ reamaret. Cunqz declaroꝛ iuraret sic esse: rñdit plato: q si suus discipul⁹ illa dixerat/nō fec: qꝛ illa expedire videbat. Ecce quō plato iram fugit. ¶ Quartū exēplū ponit Valeri⁹ vbi ſ. dicēs. q Siracusan⁹ nobilis ꝓnceps qꝫdam nō fuit platonicus i sciētia sil'is: in moderatōe tñ non minoꝛ. Hic cū a Dionysio tyrāno patria pulsus megarā ciuitatē petiit. vbi Theodoꝛ ꝓncipē eiusdē vrbis adire volēs: fuit multū añ foꝛes reprehens⁹. qō ipe patiēter sustinēs suo socio dixit patiēter ꝺ ferendū est. Nā ꝛ nos cum in gradu dignitatꝭ nostre essemus: foꝛsan aliqd tale fecimus. Ecce quō ille ꝓnceps iram fugit. ¶ Adhuc aliud exēplū habem⁹ de Theodosio imperatoꝛe. q dū iraſceret/iussa sua vsqz manedisferri ꝓcipiebat. Nā qdā phs āmonuit eū. q cū se iratū sentiret/anteqꝫ sentētiā ferret: q̄tuoꝛ lr̄as alphabeti intra scipz moroſe. i. tracetim dicere: vt interim eḡlit refrigerat⁹ qd faciendū esset maturi⁹ videret. Qui ꝓcepit mistris suis vt nihil qō sero ꝓcepisset executiōi mandarēt: nisi mane ꝺ firmaret: ꝛ ecōuerso. timebat em̄ ne p iram aliqd iniustū mādaret. Sic g̃ pz in p̄missis p̄ma pars a ꝓncipio f̄mōis: quō ira sit detestabil' testimonio legꝭ nālis. qd ꝛ tripl'r declaratū est: vicz p rōnes nāles/p phos ꝛ poetas.

¶ Quātū nūc ad scām viden (ꝛ p exempla. dū erit quō ira sit detestabil' testimonio legꝭ diuinalis: ex canone biblie. Pro q̄ notandū q ira nascit ex q̄tuoꝛ: vicz

- Ex inuidētia aliene felicitatꝭ. i. ex inuidia aliene ꝓsperitatis
- Ex impatientia iuincibilitatꝭ. i. ex ꝺ q malis se vindicare ñ pñt
- Ex extollentia rapacitatis. i. ex supbia tyrannoꝝ
- Ex negligētia vilitatꝭ. i. ex reprehensione

¶ Primo ira nascitur ex inuidentia aliene felicitatis. sic iratus est Cain contra Abel fratrem suum vehementer ꝛ cōcidit vultus eius Gen. iiij. Nec aut̄ ira ex eo fuit: qꝛ dñs respexit ad Abel et ad munera eius: et non ad Cain. qō ipe Cain cognouit p ignē ꝺ celo missum ꝛ sumētē munera Abel. Sic audiēs Saul cōmēdare Dauid dū mulieres in occursū sibi deferenti caput philistei egredientes de vniuersis vrbib⁹/decātabāt. Percussit Saul mille: ꝛ dauid decēmilia: irat⁹ est nimis ꝛ displicuit ei sermo iste in oculis ei⁹ vt habet p̄mi Reg. xviij. ca. Sic etiā rex Antiochus audiens plia ꝛ victorias Jude machabei/ iratus est anno ꝛ congregauit magnū exercitū ꝓtra Judam ꝛc. vt patz p̄mi Mach. iij. Sed qd illis iratꝭ acciderit ꝓtz qꝛ Cain postea occisus sagitta dānat⁹ ē. Saul in bello interfect⁹ simil'r dānatus. Et Antioch⁹ exercit⁹ pstratus ꝛ fugat⁹ ꝛc. sil'r dānatus.

¶ Scō ira nascit ex ipatia inuincibilitatꝭ. Nā mali ꝓtra bonos ꝛ etiā malos iraſcunt: qñ nō possunt eos ad malū ducere vl' a bono retrahere: sic irat⁹ ē Balac ꝓtra Balaā: qꝛ noluit male dicere pp̄lo dei. Nume. xxiij. ¶ Tertio nascit p extollētiā rapacitatꝭ. Nā tyrānī supbiē ſbdtos ñ iuētēres cāz p cā sibi figūt cāz iuſtā: ꝛ eos spoliāt ꝛ occidūt. Sic irat⁹ ē Achabē Naboth vt vineā ei⁹ auferret: quē iniuste fecit lapidare iij. Reg. xxj. Cuius exīm audistis ſ. A. de malo iudice. Ira Sēnacherib fugiēs a iudea plagā quā intulerat de⁹ circa eū: ꝑcutiēdo p angelū de exercitu suo vna nocte: clxxv. milia virorū. ꝓt blasphemiā suā. cū reuersus esset domi irat⁹ occidit m̄tos iudeos. qs Tobias occulte q̄neū potuit sepeliuit. Tob. j. Sic Amon iratus ē iudeos p̄cepit illos occidi: ꝓt Mardoch eū q ei bonoꝛē ipendere recusabat: vicz flectere coꝛā eo genua Hester. iij. sed de⁹ aliter ordinauit: qꝛ ipe suspēsus erat i patibulo qō pauerat Mardocheo: vtz ibidē. vij. ca. ¶ Quarto oriť ira ex negligētia vilitatꝭ. Mali em̄ iraſcunt ꝺ instruētes ꝛ recte eos repbendentes. Sic p⁹ saluatōe ꝓsiliū Heliseī Naamā iratus recedebat p̄mo nolēs lauare septies in iordane vt mūdaretur a lepra: licz postea obediuerit ꝛ mūdat⁹ sit iiij. Reg. v. Ite Asa rex irat⁹ est ꝓtra Anani p̄phām repbendētē eū. ij. Paral'. xvj. Ite Ozias rex irat⁹ ē ꝓtra sacerdotes: ꝛ minabat eis qꝛ repbendebāt eū q adoleret incensū. ij. Paral'. xxvj. Sic ꝓncipes iuda irati sūt ꝓtra Hieremiam p̄dicātē ꝛ dicētē viratē: ꝛ recluserūt eum in carcerē Hiere. xxvj. Ecce q̄ntū nocet ꝛ qꝫ detestabile est petm̄ ire testimonio legis diuine

¶ Tertio ergo ꝓncipal'r oñditur q ira est detestabilis testimonio legꝭ canonice. Primo beatus Ambrosi⁹ de scrō Joseph: vt habet. xj. q. iij. i c. Ira sepe. dicit. Ira sepe etiā innocētes in crimine adducit. qꝛ dū iusto amplius iraſcimur ꝛ volumus coercere aliena peccata/ grauioꝛa peccata cōmittim⁹ cū erroꝛe. Ideo apostol⁹ ait ad Rom. xij. Nō vosmetipos defendētes charis. sꝫ da. locū ire. Scō ex libro ecclīastice historie ꝺ vt bī. xj. q. iij. Cū apō thessalonicā vbi ꝺ

Cum apō thessalonicā seditiōe exorta quidam ex militib⁹ vir imperu fuisset populi furentis exticē⁹. Theodosi⁹ ꝑncipi nūciū atrocitate succēsus ad ludos circēses inuitari ꝓpīm: eiq; ex ī prouiso circūfūdi milites: arq; obtrūcare passim ꝑcit qsq; occurrisset gladio iuberet. z vindictā dari nō roni: sz furori. Hoc cū a sacerdotibus italie arguerēt: agnouit delictū: culpāq; cū lachrymis ꝓfessus publicā pniaz ī ꝯspectu totius eccīe exegit. Et ꝙ sibi ascriptū tps absq; regali fastigio patienī ipleuit. Hec ibi. Qualiē tūc ī illo casu tā exīsso Ambrosi⁹ excōicauerit Theodosiū: z ingressū eccl'ie sibi ꝓhibuerit: habet. xxiij. q. viij. Lōtentior. z xcvj. dist. Duo sūt

¶ Tertio btūs Greg. Mauricio imperatori: vt habet. xj. q. iij. c. illa ꝓpositor. sic ōr. Illa ꝓposito⁹ sollicitudo vtilis ē: illa cautela laudabilis: in q̄ totū nō agit⁹ furor nihil sibi vendicat: restrigēda subtrōne ptās est. ne qđ agendū ꝓtus q̄s ꝓcitata ad tranq̄llitatē mēs redeat. nā commotionis tpe iustū putat omne qđ fecerit. vbi nota ꝙbū cōmotiōis tpe z̄c.

¶ Quarto Esdre ōr vt scribit Greg. z habet. xj. q. iij. Sūmope. Sūmope ꝑcauendū est: vt rectores ecclie et ꝙ publice iudicia exercēt/ in dictādis sentētijs nl' latenus leuitate aut furore ducti sint ꝑcipites ꝛz causis pri⁹ diligenī ventilatis cū res q̄ ignorabat plene ad noticiā venerit: tūc diuīa z būana lex reuoluat. z ꝓm qđ ibi ꝓstitutū est ꝓsonarū acceptiōe remota diffinitiua sniam ꝓferatur. Hinc est q̄ moyses q̄relas ꝓpl'i sp ad deū in tabernaculū ingressus referebat. z iuxt qđ dñs iꝯpabat iudicia ꝓponebat. nimirū nos instruens: vt nō ex corde nr̄o /sed ex ꝑcepto diuīo cōdēnatiōis vl' iustificatiōis sniam ꝓferam⁹. Hec ibi. O de⁹ q̄s lōge sūt illa nūc a ꝑncipib⁹. O q̄s lōge sūt hec ab eor⁹ officialib⁹. q̄ nisi ꝑcio saginenī/ vix iustā sniam admittūt. tot bñt mali z iusti intercessores: tot aduocatos: tot ꝓmotores et iusticiā ipedientes. recepr̄ muneribꝰ/ q̄ iust⁹ nō dico iusticiā vix cōsequī: sed z vix admittit. z cū ira aliq̄tēs ab his q̄ iusticiā mīstrare z ꝓmouēre deberēt/ repellit. Abijciēda ḡ ē a nob ira tan q̄s detestabil' z nociua z̄c.

¶ Ad ꝙ facit etiā dēm Gre. v. moꝛ. vbi sic ait. Quāta sit iracūdie culpa pensare possum⁹: ꝓ quā patia ꝓdit. vt qđ: q̄ ve ordie sit agēdū oīno nesciat. qz nimirū intelligēte lucē ira subtrahit/ cū mentē ꝓmouēdo ꝓfundit. Per irā iusticiā relinq̄t: qz dū ꝑturbata mens iudiciū sine rōne exaspat oē qđ furor suggerit recētū putat. Per irā gra vite socialis amittit. ꝓ irā ꝓcordia rūpit. ꝓ irā lux veritatis amittit. qz cū victi iracūdia ꝓfusiōis tenebras icurrit: his ōs radiū sue cognitōis absc̄dit. Hec ille.

¶ Ptz ḡ ex p̄missis quō ira ē detestabil' ꝛestionio legī nālis/ legis diuīe/ z legis canonice. ꝓt qđ cuilibz boī diligenī iuigilādū ē vt nō ꝑmittat irā se vincī. Implorem⁹ ḡ diuīā clemētiā vt sua benignitate nos respiciat z gra ne ī nob dñet ira. Etsi aliq̄n nos ꝛstringat irasci: ne tal' ira ducat ī pcm: iuxt thema. Irascimini z nolite pec. Qđ nob concedere dignet dñs nr̄ Jesus chr̄s in secla benedict⁹ Amen

De malis z nocumētis q̄ infert ira
Sermo. XLIII.

Irascimini et nolite peccare. ps. iiij.

¶ In ꝑce. f. audist⁹ quō ira sit detestabil' triplici testimonio: vicz legis nature/ legis diuīe/ z legī canonice. Et q̄liē ē fuit oīsū ex lege nature: ꝓ rōnes naturales: ꝓ ꝓbos z poetas: z ꝓ exēpla gētiliū et alioꝝ. Et quō ꝓ legē diuīnā oīsum est irā nasci ex q̄rtuor. Ex inuidia: ex impatīa: ex supbia tyrānoꝝ. ex negligētia eoꝝ q̄ nō accipiunt correctōes z emēdatōs. Sed ꝓ legē canonicā oīsū est ī exēplis pl'imoꝝ irā eē detestabilē. Et q̄uis hec oīa sint boī mala z nociua ex ira ꝓueniētia. tñ spēal'r nūc cogitaui dicere de pl'ibus alijs mal' z nocumētis q̄ infert ira: q̄ cuilibz boī sit bñ attendēda: z ꝓpt ꝙ ira vitāda iuxt thema Irascimini z nolite pec. vbi s. Pro gra Aue maria.

¶ Irascimini z nolite peccare. vbi s.

¶ Circa hec ꝙba themat⁹ ē diligēt attendēdū q̄ ira ē ml'tū nociua z mala ꝓpt q̄tuor cās ira

Ira
- Displicet deo (sēptas quia
- Placet diabolo
- Nocet ira sceti siue ꝓpo sibecco
- Nocet ꝓximo
  - Hospitiū ei⁹ turbat
  - Tēplū dei incēdit

Pro ira displicet deo ꝓter tria: q̄
- In homie deo dñtū suū aufert

¶ Primo q̄ ira displicet deo: qz hospitiū ei⁹ turbat: iuxta illud ad Eph. iiij. Nolite cōtristare Ira boni spūm sctm. Sup q̄ ōr Greg. Dū ira aīm pulsat spiritū & spūsancto suā habitationē ꝑturbat. Imo q̄n turbat qz totā trinitatē/ pacem z filiū z spūm sctm ō suo hospitio expellit: z diabolū introducit. Sicut em̄ iuxt ꝓbam ī ps. In pace factus ē locus dei sic ī ira factus ē locus diabolī. qđ bñ ꝓz ꝓ exēm qđ refert Greg. ij. dial'. z habet etiā in Vitas patrum: quō q̄dā iudeus in templo idolorum nocte hospitat⁹/ audiuit ꝓncipē demoniorum i cathedra sedentē ad se vocare ceteros demones: z qđ egissent ꝑsecutari. Qui int' ceteros vnus dixit: q̄liē p irā z discordiā ī quadā ꝓuincia bella plurima suscitasset z sanguinē multū effudisset in. xxx. diebus. Alter dixit in quadā ciuitate in nuptijs se fuisse: z ibi iras z rixas boīm cōmouisse: z multum sanguinē effudisse: z tandē sponsū occidisse: in decē diebꝰ z tamen de oīb⁹ illis malis ꝓnceps demonū nō erat ꝓtent⁹. sed illos flagellari fecit: eo q̄ non plura mala ꝓpetrauerūt. Ecce q̄ mō locus diaboli ē ira. Et tō apl's vbi s. ad Eph. iij. p⁹ q̄s ōr. Sol nō occidat sup iracūdiā vī am statim subiungit. Nolite locū dare diabolo. q. dicit. per iram datur locus diabolo. ¶ Ex illo

pater q̄ ira imaginē dei in templo eiꝰ dissipat
z imaginē diabolī ibi collocat: qz imago dei ē i
aīa rōnali: ꝓter qō z rō depcaī ad optima: z ñ
quiescit nisi i deo. cuiꝰ ꝫriū ira facit. Uñ sup il
lo Job. v. Uirū stultū interfiē iracundia: dicit
Greg. Mā sucrudo imaginē dei i nobis ꝥuat
qui semp trangillus est. sed ira dissipat: q̄ ml'tꝭ
x'rutib⁹ ꝓuat. q̄ dum quiceī mēt' tollit: spūssan
ctus ibi nō reqescit. Q aūt multū displiceat
deo cū imago eiꝰ in hoīe dissipaī. ostēdi pōt per
b̄ qō dic̄ Aug. sup illo ps̄. In ciuitate tua ima
ginē i pox ad nihilū rediges. deꝰ vicz in celesti
ciuitate: qz ipi in sua terrestri ciuitate imaginē
tuā ad nihilū r̄degerūt. Et eriā p b̄: q̄ rātū pec
catū reputareī si aliqs imaginē crucifixi i eccle
sia dissiparet: z idolū vniꝰ demōis ꝓ eo pone
ret. ¶ Scōo displicet ira deo: qz rēpluꝫ dei ac
cendit: ſm illud ps̄. Incenderūt igni scrūarū
tuū i terra. Et. j. Lox. iij. Nescitis qz rēplū dei
vos estis: z spiritꝰ dei habitat in vob. si qs aūt
templū dei violauerit disperdet illū deꝰ. Nul
lum em̄ viciū sic premit deū sicut ira. Mā b̄
vicium aperte se erigit ꝓra deum. Uñ ad hoc
minē iratū videī p̄nere illud Job. xv. Teten
dit aduersus deū manū suā: z ꝓra oīpotētē ro
borat⁹ est. Lucurrit aduersus eū erecto collo.
Hō em̄ iratꝰ deū ꝓtumelia afficit: z nitī expu
ere in faciē eiꝰ: ſm illō Job. xxx. faciē meā ꝫspu
ere nō verenī. ¶ Tertio ira displicet do: qz do
minū suū i homīe sibi auferr: z diabolū ibi fa
cit dñari. Homo em̄ iracundꝰ quodāmō deus
se facit. dum vindictā sibi vsurpat quā deꝰ sī
bi reti'nuit. Ait em̄ dñs. Mihi vindictā z ego
rerribuā Rom. xij. z Deu. xxxij. Mea est vltio
z ego rerribuā eis in tpe: vt labaī pes eoꝝ. Uñ
in vita sanctoꝝ habeī: q̄ dum q̄dam frater veni
ret ad abbatē suum Philosiū: z ei diceret q̄ se
vellet vindicare de quodā fratre q̄ dixerat ei cō
tumeliā: icepit orare abbas in hūc modū. de⁹
tam nō es nob⁹ necessariꝰ vt ꝓ nob⁹ sollicitꝰ sis:
qz nos ipsi sīc frater iste dic̄ z possum⁹ z volu
mus nos vindicare. qō cū audisset frater peni
tuit. Sic g̃ ꝓz quō ira displiceat deo. ¶ Quā
uis aūt ex iam dictis satꝭ ꝓz: q̄ ira placeat dia
bolo eo q̄ displiceat deo. ēn adhuc sūt alie cau
se ꝓter quas specialiter ira placet diabolo. Et
sunt tres: vicz

Jra tem plū ōi ac cendit

Exēplū

Exēplū

Jra placet diabolo quia

- Potēs est ad ipugnādū boiez z ad destinādū opus bonū.
- Lecitatem facit in homine
- Per eam diabolus multū dominaī homini

¶ Primo ira placet diabolo: qz per eam diabolus valde potens est ad impugnatiōez boiz et destructionē operis boni: quia ira est ignis spiritualis. Unde sicut ignis naturalis potentior est ad destructionē g̃ alia elemēta. sic ira q̄ est ignis spiritualis ꝛc. Et ideo mali homines qui multeum conantur destruere terram inimicorum suorum igne pugnant: nec per iusticiā cās suas expediri volūt. Sil'r z demōes i iferno ignē dānatas aīas z i purgatorio detentas rorq̄nt. Sic ignis ire potēs ē ad destructōez bonoꝝ opex: qz ab ope bono cessare facē: vt patebit i seq̄ntib⁹. De b̄ igne ire spūal'r intelligi p̄t illō Joel'. j. Ignis comedit speciosa deserti. pulchriorē ei p̄tē mōi exurit iste ignis iferna'. s. nobiles z diuites. Uñ Eccī. xxvij. Scōm lig̃ silvarū exardescet ignis: z fm x'rutem hominis sic iracūdia illiꝰ erit. z fm subam suā exaltabit irā suā. Propēea ira in exercitu diabolī ē incēdiaria. ipa ei cā ē aliox incēdiarioꝝ. Econtra dñs iesus saluatoꝝ nr̄ accendere voluit in mōo isto ignē amoꝝ ad destruēdū regnū diaboli: ꝫ illō Lu. xij. Ignē veni mittere i trā. Et q̄d volo nisi vt ardeat. ignē vicz charitat'. dei z pxi. Sz heu Ignis di ignis diaboli nūc ꝓualeī mōo igni charitat', aboli pze Longe ei pl'es inueniunt ad faciēdū mala q̄z valz igni bōa ad coopandū i malis q̄z i bonis: adꝰsulen charita dū iusticiā q̄z iusticiā. Si cī malū cogitās adꝟtis uersus ꝓxim suū ipm iniuste iuadēdo/occupādo/ledēdo/diffidādo/offendere q̄rit: ꝫ patronos turpitudis z malicie sue q̄z pl'imos. Sitio iusticiā ꝓseq̄ desiderat/vix iueniī ꝰsiliatoꝝ/vix auxiliatoꝝ nisi ꝓcio conducaī. Et bñ b̄ ꝓbauit Salomō Eccs. j. dicēs. Stultoꝝ infinitꝰ ē numerꝰ. Et ibidē dicēs. Peruersi difficile corriguntur. Exponīt aūt b̄ x'bū sapiēt' duobꝫ modis. Prio sic: sic ē infinitū ē notū: sic ignorū ē vl' incertū q̄ sint stulti z q̄ sapiētes: z qui boni z q̄ mali: z q̄r saluari: z q̄r dānari. Scōo sic: Stultoꝝ infinitꝰ est numerꝰ. qz sīc infinitū icōpabiliter excedit finitū. ita pl'es inueniunt mali q̄z bōi/stulti q̄z sapiētes: ponēres lucē tenebras z tenebras lucē: estimāres fm sensū corruptū/dulce amarū et amaꝝ dulce: vt dr Esa. v. Et ꝓpt̄ b̄ longe pl'es de hoīb⁹ dānant' q̄z saluāt: qz lata ē via q̄ ducit ad perditōez z ml'ti sūt q̄ ītrant p eā Mat. vij. Et b. Tho. hec snial'r dic̄ ꝓma ꝓe sūme q. lxij. ar. ix. Uez de angel'or remāserūt q̄r ceciderūt in sol'. j. argu. ¶ Scōo ira placet diabolo q̄z cecitatē facē i hoīe q̄ ml'tū placz diabolo. Si Jra excecat ei celesti regi miſter ītelligens acceptus est cat boiez Prou. xiij. sic diabolo acceptꝰ est miſter cecus Ipe em̄ fil'is est cozuo. qui veniēs ad cadauer primo currit ad oculū. sic diabolꝰ primo vult homīnē excecare. sciens q̄ postea facilī porīt eū i foueā petī p̄cipitare ad volūtatē suā. Exēplū Exēplū hemꝰ in vita sancta. Uñ dixit q̄dā senex. Quando operiunt' ocl'i animalis: tūc currūt ad molendinū alioq̄n ñ ambulat i circūitu mole. sic diabolꝰ q̄n operit ocl'os mēt' i oē pcm̄ p̄cipitat homīnē. ¶ Tertō placz ira diabolo: qz p irā ml'tū Dñaī dominaī diabolus homī. hō em̄ iratus non timet abolꝰ homer facere q̄cūq; diabolꝰ sibi p̄cipit. eriā q̄nq; mini per grauia z enormia peccata Jratus em̄ non paratus cit vxori/non filīs/non filiabꝰ neq; famulis. quietā aliq̄n ad tantū mouet: vt ꝓpria filia sibi nēcaria in graue damnū suū destruat. z q̄nq; filiū in ignē ꝓiciat. Et q̄d ampliꝰ dicam tan

rū diabol⁹ dñak in irac⁹: q neqz chīo: neqz ꝑ gi
bñdicere pcit. sz ꝓrumelijs cos afficit z piurijs.
iurādo p cbīl passionē: p vginē martā: q rame
est pissima aduocata oim petōz: quā sic a sere
pellit. imo maledicēdo ꝓrio oprat deū mala fa
cere. vicz dicēdo q deus re ꝓfundat i aia z cor
poze: q subita morte re de⁹ interficiat aut mo
ri faciat. Propterea ad iratū spēal'r referri pt
illud Prouer. xvij. Expedit magis vrse occur
rere raptz feribꝫ q fatuo cōfidenti in stulticia
sua. vicz iracūdo q bñ tūc fatu⁹ ōz: q mente ce
carus. Ecce q̄ntū placet ira diabolo. Et nō sine
cā. q z b pcō nō lucrat diabol⁹ vnū hoiem tātū
sz q̄qz totā domū: villā aut pīam. bō ei iracū
dus est velut serpēs ignē oze vomēs: exurens
eos igne ire q sr iuꝫ se. ꝓterea ōz Prouer. xv.
Vir iracūdus ꝓuocat rixas. q aūt patiēs ē mi
tigat suscitatas. Iracūd⁹ eī moze canis rixas
ꝓuocat alios mozdendo z latratu suo alios ad
irā ꝓuocādo. De his lati⁹ dicā in seq̄ntib⁹.

¶ Tertio ꝑncipal'r ira nocet ꝑpo subiecto. i. il
li q ꝑ irā monet. Et b mlt'ipl'r. mlta ei mala ira
infert irato: vt ptz infra

Ira mlta mala i/fert ꝑpo subiecto

- Deformat aspectū
- Corrūpit ꝓriū subiectū
- Obscurat intellectū z ma
- culat affectū
- Inficit conceptū
- Dimittit op⁹ bonū imper
- fectum
- Pacis destruit vinculū
- Correctōis excedit modū

¶ Prīo ira deformat aspectū. Naz bō lz facie
sit pulcerrim⁹ z ros⁹ formosus. si ab ira depbē
dit z superat/ ros⁹ decolorat̄/ deformat z de
turbat: vt facies ꝑus delectabilissima i passiōe
ista q̄si alēa cernat z videat. Et b tā ex sacꝫ scri
pturis: q̄ ex doct⁹ sctis: phis z poetꝫ apte de
mōstrat. Prīo ex sacꝫ scꝑturꝫ oñdit: q facies
hois ꝑ irā deijciat a statu pulcritudis In Cain
Bcū. iiij. q ei dñs respexit ad abel z mūera ei⁹
ad munera ꝙ Cain nō respexit. Irat⁹ ē Cain z
vehemēt cōcidit vult⁹ ei⁹. i. vult⁹ ei⁹ ex ira im
mutabat: z a statu ꝓistine alacritatꝫ facies ip
ius cecidit: q: cor hois īmurat facīē ei⁹ siue i bo
nū siue in malū. Eccī. xiij. Jtē saul: q audiit
victoriā goliarb z philistīm: Dauid attribuit
z nō sibi irat⁹ ē nimis z nō rectꝫ ocul'aspiciebat
dauid. j. Reg. xviij. q. Status pulcerrim⁹ oc'o/
rū murat i capitib⁹ iratoz̄. Si q̄s ei ira derine
tur: videm⁹ oc'os ei⁹ rubētes: ait Eustraci⁹. vij
Ethi. ¶ Scō illō idē ptz ꝑ sctos doctoz̄: q
ira causet deformitatē i facie: ꝑ Bze. v. moz. in
fine: vt ptz ē. ser. xlj. B. Et Lhzy. sup Joā. hom.
v. ait. Vis scire q̄ malū sit irasci alios impu/
gnādo: deformitate rei videre potis Et sequit.
Os spumat/ ignē emittūt oc'li/ tumet vndiq
vult⁹/ inozdiate man⁹ excutiunt/ saltī exrūt
pedes: neqz a siluestrib⁹ asinis differūt mozdē
tes arcq collatrātes. Hec ibi. ¶ Tertio b idez
ptz ꝑ philosophos z poetas. Ūñ Aristo. iij. poe
trie sue ōr. q accidit in vultu iracundi torbus
aspect⁹: z āgustia q̄dā q̄ ignis: stridoz aduersꝰ
eū q illū ꝓuocauit. Et Ouidi⁹. iij. de arte. Ora
tument: nigrescūt sanguīe vene. Quoslibet ex
tinctos furia suscitat ignes. Quia q̄ sīḡ experi
ora deformitatꝫ ex ira sr̄ certa idicia latēt̄ tur
pitudis. z malicie i corde. q̄ turpis q̄ ē int⁹ ira/
tus ī ania. q ira deformis ē in exīori apparentia
sīc exēplificat Alan⁹ ī añclau⁹. de forma mar/
tis. De b ēt loquēs Sene. li. ij. de ira ait. Nihil
eque ꝑfuit iratis sīc intueri deformitatē rei. s.
ire. Nā in ea facies turbatior ora pulcerria fe/
dat: z acuros vult⁹ ex trāq̄llissimo reddit. Et se
quit. q̄lem putas eē aiaz cui⁹ imago tā feda est
. i. indispōsita. Jō dixit q̄dā pbs q ira tis ꝑfuit
aspexisse speculum: vt imago repcussa oñderet
hoi suā feditatē. Hec Sene. ¶ Scō ira cor/ Nota E
rūpit ꝓriū subiectū. Nā vītā diminuit: corpa Propriū subi
lē fortitudinē ꝓsumit: z mortē añ tps inducit um ira
Ānialia ei excessiue cholerica sr̄ breuis vite: vt ieccū cor
ptz in cane. Semp ei iracto tristicia adest vt ōz. rūpit ira
v. Polit. tristicia āt abbreuiat vītā: q spūs tri
stis exiccat ossa Prouer. xvij. Et ibidē. xxv. ōz.
Sīc tinea vestimēto z vīmis līḡ ira tristicia vi
ri nocet cordi. Et q̄nto hoies fuerint calidiores
z fortiores: tanto ex ira efficiunt debiliores: vt
ōr Arist. i ꝓble. p. xviij. p. xviij. vbi oñdit: q ex
ira potissime ledūt viri fortes: q̄z calidū in eis
ꝓcentū ē q̄lificatiuū z acrū: et ꝑ calorē ire ca/
lor iste magꝫ acuit: fit ei ignis in igne: cū ira sit
feruor sanguis circa cor. vt ptz ē. ser. xlj. A. Et
pcipue ledunt ꝑ irā cholerici: q efficiūt nimis
calidi. Ūñ z citrinū colorē icurrūt: z alia adu/
stiōis accidēcia eis aduenīūt q̄ lesionē cor. ostē
dunt. Et b ē qđ sapiēs ait Eccī. xxx. Mlt⁹ oc
cidit tristicia. sel⁹ z iracūdia minuēt dies: z añ
tps senectā inducūt. Nihilomin⁹ tñ aliq̄n ira
iuuat z fructificat: z tpe suo flegmaticos pusil
lanimes z frigidos roborat: cū ꝑ eā in eis exci/ Exēplū
tet calor nālis. Sīc legit de q̄dā duce: cui⁹ cor/
p⁹a debilitate caliditatꝫ innate infrigidatū fu
it/ quē vn⁹ medicor curauit: dū eū ꝑ fuos sibi
displicētes z ex opposito locatos ad irā ꝓuoca
uit. z sic eū calefecit z curauit: vt ōr Paduan⁹
in cōmento ꝓble. Sic ēt Joseph⁹: titū ex gau/ Exēplū
dio infrigidatū z neruis ꝓtractū calefecit: z ad
ꝓstinā sanitatē ꝑ oppositionē fui maxie displi/
cēt̄ reduxit: cū ira excādescēs calefact⁹ fuit. vt
ōr Mgr̄ in histo. Sz b ē raro z paccidēs. Lōit
ei z cursu ꝓsuero ira ꝓsumit ꝓriū subiectū z le
dit ipm. vt ptz ex dict̄. ¶ Tertō ira obscurat i 5
tellectū z maclat affectū. Q ira obscuret i elle Ira obs
ctū: oñdit Egi. de regi. ꝓnci. li. j. p. iij. ca. vij. di/ scurat in
cēs. Ira rōnē obnubilat. Et cām assīḡt. Nā cor tellectū
pe nō exīte ī debito tpamēto impedimur a rō
nis vsu. q̄ cū ꝑ irā sāguis circa cor accēdit cor
pus reddit inpatū vt ñ possit debita rōne vti
lz ei rō ꝑ intellectū non sit ꝛtus corpalis: vtit tñ
corpalib⁹ organis. qđ qđ corpe exīte indispo

ſto nō pōt libere vti actu ſuo. Juxta illō Cato. Impedit ira aiam ne poſſit cernere verum. Et Greg. v. moꝛ. in fi. dic. Per irā ſapiēcia pdit. vt q̄ ordine agendū ſit neſciat. Quātūcūq; eñ aliqs ſit ſapiēs ⁊ circūſpect⁹, impedit ex ira: vt ſingula q̄ videda ſūt circa negociū qđ agit vi/dere nō poſſit. Hoc attēdit Ariſt. ij. Elenc. vbi docet, p ſpēali cautela: q̄ ſophiſta dz ſocīū ad iram ꝓuocare: q; rūc facili⁹ poterit eū ſupare. Hoc bñ oſtēdūt cauſidici ſiue ꝓcuratoꝛes i cō ſiſtoꝛijs ⁊ liribꝫ ſeſe ſtudioſe ꝓuocātes. turba/ti eñ min⁹ videt: q; ſic i aqua q̄eta ⁊ clara ap/paret vult⁹ inſpiciētis q̄ nō apparet in aq̄ tur/bida. ita vītas apparet ⁊ cernit a mēte q̄eta q̄vi dere neq̄t ab eadē paſſionata. Sic ḡ ira diſſua dek cuilibet ſapiēti ſaltē ira mala. Uñ ꝓ ſapien tē dz Eccl⁹. vij. Ne ſis velox ad iraſcēdū: q; ira i ſinu ſtulti requieſcit. ꝓz ḡ q; ſm Egidiū de regi. Ira ꝓce/dēs rōnē eſt cauenda. ꝓbatio: q; nō pfecte rōnē audit. Se dupl'r eſt cūdo: q; eā obnubilat. ꝓpter ea ira rōnē ꝓcedēs fz cauenda pbm. vij. Etb. aſſil'at canibꝫ vl' fuis velocib⁹.

Serui eñ veloces ſtatim cū auditūt vbū dñi añq̄ plene pcipiūt ꝓceptū ei⁹ currūt vt exeq̄n tur ei⁹ mādatū. q̄re ꝓtingit eos deficere: q; nō pfecte ꝓceperūt: quō exeq̄ndū ſit mādatū illud Sic etiā canes ſtatim cū auditūt ſonitū latrāt: nō attēdētes an veniēs ſit amic⁹ vel inimicus Sic ⁊ irat⁹ fac ſtati cū rō dictat vindictā eſſe faciendā: vult currere vt vindictā exequat. nō expectās ſup ḡ iudiciū rōnis q̄lit vindicta illa fieri debeat. Quō aūt rōnē obnubilat dictū eſt ſupꝛ. Sic ḡ ꝓz quō ira obſcurat intellectū: Q̄

Ira ma/culat af/fectum aūt ira maculet affectū: ꝓz. Sic ei ab igne fu/mus aſcendēs maculat domū: ⁊ ſi qđ ē ibi pul cre depictū obſcurat. Sic reuera fum⁹ chole/re i aia fedat ⁊ obſcurat pulchritudinē ſil'itudi nis: ⁊ imaginis diuie ibi nālit ꝓpter. Uñ Gre go. v. moꝛ. vbi ḡ. Dū māſuetudo p irā amittit diuie imagis ſil'itudo vicīat. Econtra ꝙ: q̄tēs turbulētos mo⁹ animi p māſuetudinē reſtri/gim⁹: redire ad ſil'itudinē ꝓditoꝛis conamur. Hec ibi. ¶ Quarto ira inſtīt ꝓceptū. Nulla ei

Ira inſtīt ꝓceptū eſt paſſionū coꝛpaliū: q̄ ita facilit trāſeat a pa/rentib⁹ i fetum ab eis genitū. ſic ira q̄ ſic homi innaſcat. Et ḡ ira nāliꝫ q̄ ꝓcupiſcētia p pbm affirmat. vij. Etb. Et b etiā Albert⁹ tractat. vij Etbi. dicēs. Ira ē valde nālis ſi accipiat natu/ra vt eſt ꝓncipiū gnātiōis: q; freq̄nt innaſcit a parētib⁹. Cui⁹ tñ aſſignat cauſaz. Nā dic: q; ca lor coꝛdis ꝑſcindit ſemen a generātib⁹ ⁊ infoꝛ/mat vniuerſali vtute. Et ideo calor coꝛdis pa/rentꝫ ſi eſt fumoſus choleric⁹ ⁊ amar⁹. ipa ge neratio diſpoſitiōez accipit ad iracūdiā in eo q̄ ex tali ſemine nat⁹ eſt. Sic de ꝓcupiſcētia q̄m ꝓcupiſcētia tract⁹: nō i naturalib⁹ ſed in ipa cōi cōplexione fundat cui eſt cōplexionata. Et iō ſm reſpectū ad parētes ex parētib⁹ naturaliꝫ eſt ira q̄ ꝓcupiſcētia. Uñ recitat Albert⁹ vbi ḡ.

Exēplū Q̄ quidā accuſat⁹ q̄ patrē pcuſſit: excuſando ſe dixit q̄ ira eſſet ſibi ex patre ingenita. Cui⁹ ſignū induxit: q̄ etiā pat ſuus patrē ſuū pcuſ/ſit: ⁊ auus, pauū. Et oſtendēs puer filiū ſuum dixit. Et iſte fili⁹ meus pcutiet me cū vir fact⁹ fuerit: q; ira illi ingenita eſt. Quib⁹ eñ nob fz ro/tam genealogiā ira cōnata eſt. ¶ Et ali⁹ p fili/um ſuū tract⁹ ad oſtia: filiū q̄eſcere iuſſit: alle gans q̄ vteri⁹ trahend⁹ nō erat: q; antea ipſe patrē ſuū ñ vltra q̄z ad oſtia traxerat. Quāuis aūt ira innaſcat a caloꝛe coꝛdis generāſ. alte/ratiōe tñ coꝛpis ⁊ ineq̄litate materie: aliq̄n fit ineq̄lit in filio ⁊ i patre. Dec Albert⁹. Stat ei bene filiū mag⁹ a nā inclinari ad incōtinētiā q̄z patrē. ⁊ tñ ex alteratōe coꝛpis p reſiſtētiā renta tionū eſſe caſtiſſimū: ſic ⁊ de ira pōt dici. Ex illo ḡ ꝓz malicia ire: q̄ p̄ ceter⁊ paſſiōib⁹ a ꝓncipio D Ira op⁹ ipfectū dimittit. inſtīt ꝓceptū ꝛc. ¶ Quinto ira dimittit op⁹. bo nū impfectū. Uñ ſiqs aliq̄d bonū incipit: ⁊ ab ira apꝑhendit/impfecte illō fac/⁊ ad cōplēcaz pfectionē ñ deduc. Et cauſa eſt: q; ira comple/te rōnem nō audit. Et iō illud q̄ ſm rōnē pfi/ciendū eſt nō pficit. vt oſtēdit Ariſt. vij. Etbi. vbi ſ. F. vbi iram ꝓcedētē rōnē aſſil'at canibus vel ſeruis velocib⁹. O q̄tēs deuoti viri ⁊ mlie res ad irā cōmoti impediunt a deuotōe/ab oꝛone aut ꝓēplatiōe. Quotēs etiā iudex volēs face re iuſticiā p iram impedit ab execūtiōe. Quo/tiēs ⁊ aliqs incipiēs bñ facere ꝓximo/vel p mu tuū/vl' pietatē: ſi ad iram mouet ceſſat a bono ope: di. Ego volebā huic b ⁊ b dediſſe: vel tal'r ⁊ taliter eū iuuiſſe: nūc ego nolo facere ꝛc.

¶ Sexto ira pacis deſtruit vinculū. Quātū/ J cūq; eñ firmū ſit colligatōis ⁊ pacis nālis vi/ Ira vin/culū: tñ b rumpit ire malū. Sic apparet i Cain culū pa/ ⁊ Abel Genē. iij. vbi p iram Cain perijt pax fra/ cis ꝓ ſtruit terna. Uñ Sap. x. Ab hac ſcz ſapiētia: vt receſ ſit iniuſt⁹ i ira ſua/p irā homicidij/ fraternitas deperijt. i. amicicia fracta. Sic eñ pax ⁊ coꝛ/dia ꝓſeruat i bono ſtatu oīa. ita ecōtra diſſi/pat diſſenſio ⁊ ira vniuerſa: vt oſtēdit Tull⁹ d amicicia. Si inq̄t ex rep. nā benivolētie ꝓiucti/o/nē exemeris: nec dom⁹ vlla: nec vrbs ſtare po/terit: nec agricultura pmanebit: q̄nta etiā vis ei⁹ ſit ex diſſenſiōib⁹ ⁊ iracūdijs ꝓcipere poteris: q̄ eñ dom⁹ tam ſtabilis: q̄ tam firma ciuitas: q̄ nō diſcidijs fundit⁹ euerti poſſit: Idē pulcre exēplificat Gene. li. j. de ira: dicēs. Aſpice no/biliſſimaꝝ ciuitatū fundamēta notabilia/bas ira deiecit: aſpice ſolitudies p mlta miliaria ſi ne habitatoꝛe deſertas. bas ira exhauſit. aſpi/ce tot memoria dignos duces/aliū ira ꝓfodit: aliū intra ſacra menſe ira pcuſſit: aliū filij pa/tricidio dare ſanguinē iuſſit. Hec ibi. Ira igit omnē coꝛdiā rumpit/amiciciā tollit/pacē im/terimit/litem ſerit/⁊ diſcoꝛdiā nuerit. ſic ſcri/ptū eſt ꝓuer. xxix. Uir iracund⁹ ꝓuocat rix/as. Et ibidē. Uir iracund⁹ effodit peccata. ꝙ malos quos ad diſcoꝛdiā ꝓuocat peioꝛes facit. Et ideo fugiēdi ſunt iracūdi: q; ſunt pac⁊ ⁊ ſo/cietatis turbatiui: ſicut ex natura et ſcriptura

n

pōt ostēdi. Animalia enī rapacia z iracūda nō sē in ꝯgregatiōe aliꝫ ſocianda. ſz ſūt ſola. imo fugiunt z iclamant ab aliis ipoꝝ irā detestātibꝰ: vt ostēdit Albertꝰ sup. j. Polit. in pcīm. dicēs. Duces inde rapaces z iracūde: sic falcones/accipitres/z aqle/semp sūt sole. vt dic Aristo. in de aīalibꝰ. z fugiunt ex iclamant ab aliis auibꝰ. ꝓrer b qcozrūpūt nālē ꝯiunctōez autū z societatē. sic etiā fugiēdi sūt iracūdi: qz pacis turbatiui: vt ibidē intēdit. Ideo dr Prouer. xxij. Noli esse amicꝰ homi iracūdo. neqz ambules cum viro furioso: ne forte discas semitas eius: z sumas scandalū aīe tue. ¶ Septio ira excedit cozrectiōis modū. q enī ira detinet delicta corrige/re debite neqt: qz cū ad vindictā sumendā magnime d. ꝓprijs iniurijs plꝰ qꝫ Iesus sit nālit icli/net: vt dr Egidiꝰ de regi. pncī. li. j. pte. ij. c. xxvij. qꝫ iratꝰ excedit modū cozrectiōis: maxīe si ira rōnē supauerit. Unde Eze. i moī. dr. qꝫ i correctiōne vicioꝝ iracūdia subijci debet mēti z nō pōſſe. qz sīc corrigere nititur z ira detinet/oppmit aīm qꝫ corrigat. Hoc multū ꝯsiderauerūt passionū victores antiq: q ignūcūqz lesi/noluerūt se vlcisci iracti: sz vl aliꝰ cōmiserūt/vl expectauerūt cēpꝰ q fuerūt extra passionē ire positi. qa nō bñ pōt aliū cozrigere q seipz nō habet in prāte.

Sīc ō b dicta sūt exēpla supꝰ ser. xlij. E. Et Valeriꝰ li. vij. rubea. j. de plarone dr. Q cū in delicto serui vehemēter exarsisset: iussit seruū stati deponere tunicā z pbere scapulas vberibꝰ. Et plato sua manu cesurꝰ sterit. Et cū se iracti intellexit: ne vīdicte modū excederet/manū quā in altū ad cedēdū erexerat suspēsam cesuro simili tenuit. z pseusippo amico tūc supuenīte qd ageret interrogarꝰ: rndit. Ego exigo penas ab boue iracundꝰ. Et sic puū castigandū amico tradidit: timēs ne ex ira modū cozrectiōis excederet: dicēs. Nullo mō ille puꝰ i eiꝰ prāte sit q i sua nō ē. ¶ Idē recitat Proclꝰ de puidētia. q. viij. de Theana: q ad mīstrā ait. Si nō esset irata/vberaret vtiqz re. Et ibidē dic. Miro mō antiq phi obstabāt sibijpīs ne vicerent ire passionibꝰ. Unde z Sene. li. ij. de ira. dic d Socrate: qꝫ inimīcū suis passiōibꝰ dñabat. Erat enī in eo signū ire/vocē submittere: parcꝰ loq. qz tūc apparebat qꝫ sibijpī obstabat: vt rōne suos impetus cohiberet. Si qꝫ b fecerunt antiq/legis dei ignari/qd facere debēt cristiani: z maxīe rectores aliozꝝ z plati: ralibꝰ exēplis edocti/z pmio erno allecti. vt vicz nō ex ira (licz zelū habeant) iudicēt: sic qꝫ ira rōni dñet: sz irā subiectā rōni habeāt. z tūc fm qꝫ iustū ē seipos regerēs pari/enter cozrigāt: vt docz Eze. v. moī. in fine.

¶ Ex illis qꝫ ptz qꝫ correctores aliozꝝ maxīe debēt ab ira excessiua cauere. qz i sua debēt ee potestate q alios habēt cozrigere. Cui exēplū manifeste ptz i rege Apū: de q dic Sene. li. j. d clemētia. Apes inqt sr iracūdissime: z p captu corporis pūgentissime: z aculeos i vulnere reliquūt. Rex ipe sine aculeo ē. Nouit ei natura nec seuū esse nec vltionē magnā petere. relictqz dentrixit: Rexapū z iram ei⁹ inermē relictē. Exemplū d magnis re aculeum gibꝰ ingerēs. Hec Sene. ¶ Exēplo qꝫ regis apū nō habet line aculeo ire debent esse rectores aliozꝝ: ita qꝫ irā rōni subijciāt z vtute regant. fm illd Eccī. xxviij. sz vtute bois sic iracūdia illiꝰ erit. Sic qꝫ ptz tertiū pncipale ḡnta mala ira iferat. ꝓprio

¶ Quarto pncipaliter ira nocet. ꝓprio (subiecto. qz fere oīa mala q boies inferūt sibi inuicē/pcedūt ex ira. Jō multū sibi debet cauere qlibz bō ab ira. qz nisi b fecerit/intolerabilē est boi⁹: fm illud Prouer. xxvij. Graue est saxū z onerosa est arena: sz ira stulti vtroqz gnioz est. Et Eccī. xxij. Sup plumbū qd grauabit? Et qd illi aliꝰ nomē qꝫ furoꝰ? Arenā z salē z massam ferri facilius est ferre qꝫ boiem imprudētē z furū z impiū. Nō enī iracundꝰ pcipue ē onerosus amicis z familiaribꝰ suis. Unde Prouerb. xxij. Noli esse amicꝰ homi iracūdo: neqz ambules cū viro furioso. ne forte discas semitas eiꝰ: z sumas scandalū aīe tue. ¶ Triplici aūt rōne nō debz bō qrere amicitiā bois iracūdi. Prio iō: qz parū durat talis amicicia. ignis enī ire cōburit i eo vinculū amorī. Scōo: qz bōes iracūdi sūt velut lignū ignitū qđ ꝓsueuit exurere ea q tangit. Tertio: qz sūt velut lignū spinosū qđ punꝫgit amplectētes se. nō familiari amore amplectēdi nō sūt. licz enī bō amat oēs arbores qbz: spinosas tñ libēter declinat. Sic licz oēs bōes amādi sint: tñ familiaritas iracūdoꝝ declināda ē. Sic qꝫ ptz in b fmōe quō ira displicz deo: placet diabolo: nocz ꝓprio subiecto: z nocet ꝓxio. Hoc bñ attendit Joseph q loqns ad frēs suos ituros ad pīez dixit Gen. xlv. Ne irascamini i via. sic z nos frēs sum⁹ i via ad patrem nr̄m celestē rendētes: z iudicē q iusticiā nobis plenarie exhibebit. Singul enī diebꝰ facimus vnā dictā magnā ad iudicē magnū. Et iō ōbemus cē i pace z mūda ꝓscia Mat. v. Esto consentiēs aduersario tuo dū es i via: ne forte tradat te aduersarius iudici: z iudex tradat te ministro z i carcerē mittaris. Amē dico tibi: nō exies inde donec reddas nouissimū qdrātē. Sup b vbo Mat. v. Esto ꝓsentiēs cē. dr Augu. i lib. l. omel. omel. xxij. Nunqd diabolꝰ est aduersarius cui debet ꝓsentire cristianꝰ. Queramꝰ qꝫ illū aduersariū cui ꝓsentire debem⁹ ne tradat nos iudici/z iudex mīstro/z mīster mittat i carcerē. Queramꝰ illū z ꝓsentiamꝰ illi. Et subdit. Si peccas: aduersariꝰ tuꝰ fmo dei ē. Uerbi gra: forsitan dilectat te inebriari z dicit tibi/noli. dilectat te nugari/dr tibi noli. dilectat te furtū facere/z dic tibi noli. delectat te adulterari/z dr tibi noli. In qbuscūqz peris voluerit facere voluntatē tuā/dr tibi noli. Et sequit. O qbonꝰ aduersariꝰ: qꝫutilis: nō qrit nostrā voluntatē sed veritatē. aduersariꝰ est nobis qdiu sum⁹ z ipi nobis. qdiu tu tibi inimicꝰ es: inimicū habes fm monē dei. Esto tibi amicꝰ z ꝓcordas cum ipso. Nō homicidiū facias audi z ꝓcordasti. nō me

Jracūdꝰ pacē z so/cietatē ē rui bari/uus

*R Jra excedit cozrectiōis modum

Exēplū

Exēplū

Exēplū

Z

Exēplū

B

Jra con parat d mū incē denti

chaberʒ:audi ⁊ ꝓcordasti.nō falsum restimo/
niū dices:audi ⁊ ꝓcordasti. nō ꝓcupiscas rem
ꝓxi tui:audi ⁊ ꝓcordasti. In his oib⁹ si cū ipso
tuo adūsario ꝓcordasti:dic mihi q̄d pdidisti:
Nō solū nihil pdidisti:ʒ ⁊ reꝑm q̄ pteras fue
nisti. Uia vita ista ē.si ꝓcordauerim⁹ cū illo:si
ꝓcordauerim⁹ illi:finita ista via nō timebim⁹
iudicē vel ministr̄m vel carcerē.q̄n finiť via:non
oib⁹ vna hora finiť. vnusq̄sq⁹ hz horā suam q̄n
viā finiet. finisti istā vitā:finisti viā. Lōcordē⁹
ḡ cū aduersario:nescim⁹ q̄n via finieť. Cū via
finita fuerit:iudex restat/minister/⁊ carcer. Si
aūt ꝓcordauerʒ cū aduersario i via:ꝑ iudice ꝑ/
uenies patrē:ꝑ ministro angelos:tollēres re i si/
nū Abrae.ꝑ carcere padisū. Hec Aug. Implo
rem⁹ ḡ diuinā clemētiā vt gr̄am nob tribuat
vincēdi passiōes ire:vt iuxta thēa irascamur ꝟ
tuose ⁊ nō peccem⁹. Qđ nobis ꝑstare dignet
Jesus chr̄s dn̄s nr̄ i secla bñdict⁹ Amen.

¶De detestatiōe Jre. Ser. XLIIII.

¶Rascimini et no/
lite peccare.psal.iiij. ¶In p̄cedē. ſmo
ne audiſt⁊ q̄ntū ira sit nociua ⁊ detesta
bil:q: displicet do mlt̄iplr ⁊ placz diabolo.boi
etiā irato ira mlta ifert mala ⁊ nocumēta.⁊ silr
ꝓrio suo:vt lact⁹ itellexiſt⁊ i ser. p̄cedēti. Quā/
uis aūt illa sint mlta ⁊mag̃:ꝓpt̄ q̄ merito q̄libz
hō vigilare deberet ne p irā vincerek ⁊ peccarz.
actū cogitaui adhuc pla subiferre i pñti ser.q̄
venīt ad detestatiōz ire. vicz q⁹ irati mlt⁊ reb⁹
vilib⁹ ꝓpanť/rōne.ꝓprietatū suaꝝ q̄s in se hñt.
ꝓpt̄ q̄s itez hō diligēter iuigilare dz ne trascen
do pecceť:iuxt̄ thema. Prio gr̄a Aue maria.

A ¶Jrascimini ⁊ nolite peccare. vbi s. ¶In p̄/
senti ſmōe videdū est quō irati multʒ reb⁹ vi/
lib⁹ ꝓpanť.ex q̄b⁹ suā sentiūt stulticiā ⁊ nocu/

Domū incendenti (menta
Fluuio torrēti ⁊ pluuie cadē
Aceto corrumpenti (ti.
Draconi nocenti
Ignito serpenti
Jrat⁹ compar Tauro mugienti
diuersis reb⁹ Apī configenti
Lani rabienti
Apro se ledenti
Ericio ferenti
Urse parienti
Bufoni frigescenti

Jra com parat do bīer domū ligneā pulerā oib⁹ abundātijs refer mū incē/ tā/⁊ copijs ad vitā necarijs plenam:⁊ icēderet denti ¶Prio irat⁹ ꝓpanť domū incēdēti. Sic ei q̄s ea.q̄ incēsa pderet domū ⁊ totā suā substā.⁊ p incēsionē post rātas diuitias icurreret egesta/ tē ⁊ miseriā.sic p oia facit iracund⁹ igne chole re succensus:q̄ habet domū mētis plenā vtu/ tib⁹ ⁊ diuitijs spūalib⁹: vt de eo dici possit illō ps. Bt̄a ⁊ diui. i do. ei⁹. Diuitie. s. vtutū. De q̄ bus scribit Eccī. xlviij. Noles diuites i vtute pulcritudis studiū habēres. Et. j. ad Tim. vj. Diuitib⁹ huj⁹ seculi p̄cipe diuites fieri i opib⁹ bonis. Talis aūt irat⁹ cum igne cholere vltra modū icalescit:ad sibilū vni⁹ vbi grāz quā hz pdit:ita vt cor suū qđ erat templū spūsancti:ſm illud. j. ad Cor. iij. Nescit⁊ q⁹ templū dei estis vos ⁊c. efficiť templū diaboli irā ⁊ dissensionē suadēt⁊. Sicut em̄ igne spūsancti cor succendit ad amorē dei ⁊ prīm:sic igne diaboli destruit ignis ⁊ amor dei ⁊ succēdit replū diaboli:ſm il luo ps. Incenderūt igne sanctuariū tuū:⁊ per ꝓfanū oēs diuitias spūales tali igne irat⁹ pdit. q⁹ p irā māsuetudo tollit/būilitas ꝓculcat. et superbia erigit:concordia ⁊ pax amittit:⁊ tota vi/ ta iusticie pdit: vt lact⁹ oñdit Bre. v. mor. i fi. Et tandē vificabit de illis illō Eccī. ij. scptum. Ue bis q̄ pdidērūt sustinētiā:⁊ q̄ dereliq̄rūt vi as rectas:⁊ diuerterūt i vias p̄uas ¶Scdo irat⁹ assimilat fluuio torrēti ⁊ pluuie cadenti. Et p̄mo fluuio torrēti triplici silitudie: vicz q⁹ ira vt torrens est ip̄etuosa/dānosa ⁊ piculosa. Prio ira vt torrēs ē ip̄etuosa. Nā torrēs vt dic̄ Jsid. i li. Etym. est aq̄ cū ip̄etu venies. Et ī sic dict⁹:q⁹ pluuia crescit:⁊ siccitate torrescit.i. are scit. Sic ē ira illoz q̄ subito ⁊ mlt̄ū accēdūť:et tm̄ cito cessant ⁊ ad se reuertūť. tales aūt ip̄etu/ osi dicūť. De q̄z q̄libz dici p̄t illō Esa. xxxiij. Lōuertent torrētes ei⁹ i picē. s. ꝓpt̄ velocē chole re accensionē.⁊ irā p modū pacis inflāmantē. Scdo ira p modū torrēt⁊ est dānosa. sic em̄ tor rēs vias destruit:terras corrodit: ⁊ vicina loca sūmergit. sic ira excessiua destruit vias rōnis: corrodit vires corpis:⁊ interdū nocet ꝓpinqs ⁊ vicinis. vt de sic irato possit dici illud Esa. xxx. Spūs ei⁹ velut torrens inundās vsq⁹ ad me/ diū colli/ad pdēdas gentes i nihilū. Tertio dz torrēs:q⁹ vt torrēs ē piculosa. Sic em̄ aq̄ torrē tis cū impetu venit:sibi obuiātia diluit:lapil/ los ⁊ paleas coacervās secū ducit:sic i mare de scēdit/vbi oīs fluui⁹ nomē ⁊ dulcedinē suā p/ dit. Sic ira cū ip̄etu crescit:sibi obuiātes ⁊ resi stētes si pōt ꝓsternit:⁊ cū ip̄ortunitate alios si/ bi vnitos secū i piculū trahit. lapillos ⁊ paleas secū ducē/q⁹ leues ⁊ paruas iurias i se vlciscē/ do reuoluit.⁊ sic q̄si i mare descēdēs oēm dul/ cedinē amittit. dū māsuetudinē ⁊ pietatē relin q̄t:⁊ cordis amaritudinē adq̄rit:⁊ alios turbat ⁊ secū i amaritudinē ducē. vt a talib⁹ turbatus dicere possit illō ps. Torrētes iniq̄tat⁊ ꝓturba/ uerūt me. Ecce quō ira assilat fluuio torrēti.

¶Q aūt ira assilet pluuie cadēti:ptz. Nā sic pluuia ip̄etuose cadēs ⁊ ruēs nō lētre descēdēs plantas destruit ⁊ ānullat:q⁹ frigiditas q̄ tūc i pluuia dñat q̄litas mortificativa exter. qñ vo pluuia ē suauis cū būido aereo ⁊frestrifico ērā ebriat ⁊ fecūdat. Imber em̄ ebriat terrā ⁊ fecū dat eā:⁊ germinare eā fac. Esa. lv. Sic ira impe tuosa rōnis iudiciū ledit ⁊ oēm māsuetudinez tollit. ira em̄ ñ habet misericordiaz. Prouer. xxvij. Ecōtra vo si ira ē suauis p dilectōz hoiz:dum

B
acero cor rupere

padit p odiū victor/ grāz dī recipit: z ex hac cor dis ira pinguescit. qz sīl' māsu etudinē miscēte cū tpamēto vltorie ire i se claudit. vt ō hac di/ ci possit illō Eccī. xvj. Miscōia z ira cū illo.

¶ Tertio ira ꝓpāt acero corrūpēti. sīc em̄ ace/ cū vas cui ifundit infrē zcorrūpit: ita ira p cho lerā mētē amaricat z destruit. Unī Aug. Sīc acetū corrumpit vas si diuti⁹ ibi fuerit: sic ira corrūpit cor si i aliū diē durauerit. Imo sīc ace tū i nitz missū feruere facit/ sic q; ptin⁹ ebullit: vt ōt Bze. sup Ezech. pre. j. omel'. ix. eractās illud Prouer. xxv. Sīc acetū i nitro sic q cārat carnia cordi pessimo. Nico. ō ly. Nitrū ē spēs q̄dā sal': q̄ ꝑfusa aceto crepitat z fumat: sīc calx viua i aq̄ posita. sic ē q cārat car. cordi pessimo .i. q diē leges z ꝓphas boi obstinato q; ex h ñ corrigit: sz magis obstinat' nascit z puocat. Sic ira ifusa mēti in intellectu ꝓspicuo mor p cholerā feruescit: z p ipetū ipropetuo⁹ ebullit: z rotū q̄ int⁹ ē ad modū olle igne succēse emittit: sm illō Prouer. xv. Os fatui ebullit stulticiā: id ē feruescit z ipetuose pferē eā.

Draconi nocēti

Quarto ira assimilat draconi nocēti. Dīc em̄ Plin⁹: q; draco in emissiōe veneni sui linguā erigit: z ex caloze veneni q̄q; aerē inflāmat z accēdit vt videat ex se ignē spirare. z dū flatū suū igneū emittit/ aerē infrē z corrūpit: z sic morte z pestilētiā ali/ q̄ induc sīc narrat Arist. de ꝓprietatib⁹ clemē toz. Et Albert⁹ refert de duob⁹ draconib⁹ int̄ duos mōtes armeniē tpe Philippi regis ꝓra se spirātib⁹: z oēm trāseuntiū p illā viā vitā de struētib⁹. p Socratē postea interfect⁹. Sic reue ra facit ira q̄ flatu cholere sue ignē accēdit tracū die. z boies ad lites z mozalitates inferendas īpellit. supnā ꝑcordiā rollit: z trues corrūpit: z rotā eā spūalē q̄z corpalē vitā interim t. Et idē vult Bern. in sniā sup pbs. Qui habitat.

Exēplū

L
Serpēti ignito

¶ Quito ira assimilat ignito serpēti. Sīc ei serpētes ignīti infecerūt plures z vexauerūt filios isrl' i deserto. Nūc. xxj. sic reuera ignis ira cundie rā boies religiosos i deserꝝ claustrozū existēres solēt vexare: q̄z etiā boies mūdanos i deserto hui⁹ mūdi cōmozātes. Iracūdie ei spi rit⁹ maxie vexat viros religiosos. qz q̄s nec lu xuria nec auaricia vicere potuit bos irerdū ira vincit. Sīc in vitas patrū de q̄dā narrat: q ꝓpē trā a ꝓgregatōe se seqstrauit religiosoz: z soli/ tudinē petijt. Et cū semel lagunculā aq̄ imple uit ꝓfa fuit. z sic tertio sibi ꝓfigit. q irat⁹ ab eo spū iracūdie se vexari intellexit: q in ꝓgregatiōe fratz ipz ad ipatiētiā istigauit. Et maxie ad b monachos īflāmat: qz p eā oēm ipoz meritū

Exēplū

necat. Unī dixit abbas Agathon. Iracūd⁹ etiā si mortuos suscitauerit nō placet deo ꝓpter ira/ cūdiā suā. Obiurgatio em̄ z ira annullāt sub/ stantiā. Eccī. xxj. subam aie vicz z corpis atq; rez ꝑaliū. qz p irā pdunt ꝓtrues: destruit cor/ pus: z pdunt res ꝑales. Uexat etiā ira secula

Mōs ō deserꝝ

res i deserto hui⁹ mūdi habitātes. Desertū ei dicit vestitus hui⁹ mūdi: in q̄ freqnti⁹ ludunt demōes bestie agri. Dicit aūt desertū ēsti⁹ a vi tutū admīstratiōe derelictū: vt ōt Bern. i q̄dā ser. In h deserto boies ex cholera se mutuo inf ficiūt. litigia z pugnas incipiūt: frā p rapinas z incēdia destruūt: z oīa fed⁹ aie dirūpūt: z di uersis dolis alios subuertere q̄rūt. De q̄b⁹ dic̄ pbs. In iracūdia terre loq̄ntes dolos cogitabāt.

D
Ira assi/ milatur

¶ Sexto ira assīlat tauro mugiēti. Dicit em̄ Arist. in li. de aialib⁹. q; taur⁹ ē magne ire. ali/ os ipugnat/ cornib⁹ ipetit z vētilat/ se i feruo/ rē supbie excitat: cribrū mugit siue boat. Sic tauro reuera irat⁹ z cholera accēsus p oīa facit. Nam alios subuertere pugnādo prendit: se ex modi co vbo Iesum ostēdit. z cūc vindictā q̄rit. Unō a talib⁹ tractis impugnat⁹ dicere potit illō ps. Tauri pingues obsederūt me. Irē vt taur⁹ ira tus se extollit alios ō spicit: pauperes z iferiores sibi vi subīcere q̄rit. Hoc cuilibet Sapiēs inf hibuit: cū dixit Eccī. vj. Nō te extollas i cogita tiōe tua velut taur⁹. Irē vt taur⁹ mugit z boat cōminādo/ clamat/ indignat/ blasphemat/ iniu/ riat z vituperat. qz de ira ꝓcedit rumor mentis in dignatio z blasphemia: ait Bzeg. xxxj. moral'.

E
Apis ꝑfu/ gienti

Septimo ira assimilat api ꝓfigēti. Apis aūt maxie ire existit: vt oñdit Gene. li ō ira. Apes tissime: z aculeos i vulnere relinquūt. Et vt ōt Arist. in li. de aialib⁹. Apis morit dum pūgit: qz aculeū quē infigit i vulnere relinqt: qō sine amissiōe intestini nō fit. Sic cū q̄s se vindicā/ do ex ira alīū pungit intestinū fraxne charita tis: in q̄ est vita nra spūal': vt ait apl's amittit. Unī apl's Joā. ōr. Trāslati sum⁹ de morte ad vitā qm̄ diligim⁹ frēs. j. Jo. iij. Et sic irat⁹ fu/ rore ꝓpio se interimit: fz illō Job. v. Uirū stul tū interfic̄ iracūdia. Unī z Ari. i li. de aialib⁹ ōt q; aialia iracūda sūt vite breuis. Iracūdia ei minuit dies. Eccī. xxx. Hoc bñ in Nabal stul/ to patuit. j. Regū. xxv. q cū audiuit q; Dauid cū infecissēt nisi Abigail vxor sua aim ei⁹ mi tigasset: infra decē dies pre iracūdia mortu⁹ fu/ it. De b s. sermōe. xlij. A.

F
Lani rabi bienti

¶ Octauo ira ꝓpāt cani rabienti. de q̄ Cōstanti⁹ i viatico ōt q;

Soliuagus incedit
Turma alioz canū ipz fugit
Aperto ore currit
Linguā pendentē gerit
Lanis rabidus
Saliua sibi defluit
In omne obiectuz vt cecus impingit
Oculos rubicundos gerit
Contra vmbram ꝓriā clamat z cholerā ostendit

¶ Sic p oīa irat⁹ facit. Nā soliuag⁹ incedit: cū nulla societas cū sustinere possit. Et tō dī⁹ puer. xxij. Noli cē amic⁹ boi iracūdo. Cui⁹ cause de clarate sūt i ser. xlij. N. Apto ore currit. qz ver ba litigij z maledictiōis ꝓferre nō desinit: z sic oēs turbat. vcz s. ser. xlij. L. Unde Eccī. xxviij. Uō iracund⁹ incendit litē. z vir pctōr ꝓturbat

pmicos. Linguā etiā pendētē gerit. qz linguā a pcipijs z cōminatiōibꝫ ꝓtinere neqt. totū em̄ spm̄ suū ꝓfert stultꝰ. Prouer. xvjx. Saliua si/ Saliua sigt sapi entiā bi defluit: qz sapiaz pdit. Saliue ei noie sapia designat sic i euāgelio legit: q dñs expuēs re/ tigit linguā muti: ait Bze. sup Ezech. Et Bze. v. moz. ōt. Per irā sapia pdit: qz ira i sinu stul/ ti reqescit Eccēs. vij. Et sic qsi ceꝰ i oē qō sibi resistit/siue audiēdo siue videdo ipingit. Nā i oi ꝓbo/risu/z gestu offendit. ideo ꝫ oia q videt vl audit repugt z ira scit: z qsi arreptici quid tūc faciat n ꝓtuet. Oclos etiā vt canis rabidꝰ sanguineos gerit. Ad lram. Rubicūdꝰ colo: in ocul' iratoz existit. qz irati rubescūt ocli: vt ōt Arist. i li. de ꝓble. Cui rō ē: qz ira cū sit accēsio sanguis circa coz: ideo irati ifrigidant circa pres sferioz es: eo q calo: trahit ad pres supioz es. q dē calore ad facie veniēte necesse ē cū rubere: z qz ocli sūt albi/ruboz i eis ampliꝰ ꝓcipit q̄ in facie: ꝓpter ico sucrū colore i ocul' adqsitū. cū ipa facies nālit ad rubedinē inclinet: vt exponit pa/ duanꝰ i cōmēto ibidē. sicqz iratꝰ vt canis rubo rē i ocul' gerit. Itē vt canis rabidꝰ ꝫ vmbrā p/ priā clamat z cholerā ostendit: qz apud se ex̄s murmurat: z sic qsi ꝫ ꝓpriā vmbrā latrat. Et ideo bñ ait Boe. iij. de ꝓso. psa. iij. Qui feroz z inq etus liguā litigijs exercet/cani cōpabil' est. Ex bis g̃ ꝓz q bō iracūdꝰ bñ figurari pōt p ōmo niacū illū de q̄ legit Mar. ix. Mgr attuli tibi filiū meū bñtē spm̄ mutū: q vbicūqz eū apprehē derit/allidit illum: z spumat z stridet dētibꝰ z arescit. Mat. etiā. viij. legit/q occurrēt dño duo bñtes demōia/seui nimis: ira q nemo pos set pterāsire p viā illā. qbꝰ sat' assil'at bō iracūdꝰ. B Iracūdꝰ compat apro ¶ Nono iratꝰ ꝓpat apro se ledēti. Nā aper est seuissimꝰ: vt ōt Isid. xij. Etym. c. j. Aper a feri/ tate dict ē. b (vt ait Pli. z allegat in li. de ꝓpr. rer) tāre est furiositat q̄ pupēdit iuuenē: z ꝫ venabulū venatoꝝ itrepide se opponit. Et ideo ad venabulū ferreū se infigit. z etiā trāsfixꝰ vi res recolligit: z mira audacia tā mortē piculo se exponit. Sic cholera accēsus piculū bellicū nō attēdit: inermis aliq̄n nudꝰ armatū inadit z tā q̄si trāsfixꝰ vulnꝰ ex furia nō ꝓpendit vt re cte illi dicat illō Job. v. Uiz stultū interfic ira cūdia. Erinacio ferenti. ¶ Decimo iratꝰ ꝓpat ericio ferēti. Uñ i li. de sil'itu. rer. ōz. q cirogrillꝰ ē anial q alio no mine ōz erinaciꝰ: ad modū ericij spinosū. B ani mal ad arborē vadit pomis referti: i pomis se uoluit: z poma ifixa spinis secū ad antrū ge/ rit: ac vnū i ore sumit. Sz dum sic onerat' ince dit/si vnū pomū de suis spinis eccideric ꝓpter irā z idignatiōez oia de dorso excutit. z vt iterū se oneret ad arborē redit: vt ōt Barc. in li. ō. p/ pe. re. c. de erinacio. Sic choleric incēsus ira fa cere ꝓsuescit. Nā licz bōis opib plen' sit. si ali/ q̄d tñ sibi displicibile obuiat vel occurrit. stati ꝓ ipatiētiā z cholerā: oia excutit/destruit/z p/ dit. s m illud Eccli. j. Iracundia illiꝰ: subuersio ei⁹ est. ¶ Undecimo iratꝰ silis est vrse pari/ enti. Nā vrsa ē bestia seuissima: vt ōz in lib. de ꝓpr. re. Et Isid. li. xij. Ety. c. ij. dic. Ursus ferꝰ dict q ore suo formet fet. nam aiūt eos ifoz mes gnāre partꝰ: z carnē q̄ndā nasci: quā matꝰ cōpat vt lābendo i membra cōponit. vñ ē illō. Sic formar se pariēti ligua ferū cū ꝓtulit vrsa. Sz ꝑ maturitatē ꝓfac. deniq. xxx. die gnāt: z inde euenit q ꝓpi/ rata fecūditas iformis ꝓcreet. Sic iracūdꝰ opa ipfecta tanq̄ fet volūtat pduc: qz fm cōplerā rōnē nihil agit. sz ꝓfuse z mordiate opat: vt ei⁹ opus postea ꝓcrū mānuetudis z sapie refoz/ met. Hoc attēdit bñ Arist. vt dictū ē s. ser. xliij F. q ira rōnē nō audiēdē canib z fuis velocib assil'auit: qz sic fui veloces ꝓfecte impiū dñi n audiūt: sz mox vt medieratē audiuerit ad exe/ q̄ndū currūt: z sic ipfecte vocē dñi pficiūt. Jra irati ipfecta opa rōnis agunt. J Bufo Iracūdꝰ assil'at bufoni frigescēti. ¶ Duodecimo iratꝰ assil'at bufoni frigescēti. Refert Pli. q i latere dextro bufonis ē os puū: qō dū in aquā feruētē ꝓiectū fuerit eā subito frigescere facit: nec vas postea feruere sinit. Et isto osse vtunt magi ad odiū excitādū. Sic moralisat s. Tho. in tract. ō veneno pcti. Rabies z feruoz iracun die excitat odium: z feruorē dilectōis ꝓpr extin guit z ifrigidat. Jo bñ cuilibz nīm ꝓsulit ꝑ sa/ pientē: vt se a tali custodiat. di. puer. xxij. Noli ee amicꝰ hoi iracūdo. Sic fm Pli. venenū bu fonis inf oia venena ē frigidissimū: z isensibile reddit q̄libet qō ꝑcutit mēbz: z qsi ꝫgelat: sic vt ōt s. Tho. vbi s. In iracūdia nihil remanet charitat ad ꝓximū: sz totū qō ibi ē ē rancoz z oꝝ diū inueteratū: z cū ipe vidicte venerit absq oi cōpassiōe ferit z ledit. qz ira nō bz misctiā/neq erūpēs furoz: z ipetū ꝫcitati spūs q̄s ferre pt: Prouer. xxvij. Ecce q̄nta mala sf i ira. Et q̄n/ ra stultitia ē i boie iracundo: q tot turpib rebꝰ ꝓpat. ¶ Ad maiorē cñ oēstatoēz ire volo ran/ gere aliq̄s stultitias iracūdoz: q̄s ponūt doct. in diūsis libris. ¶ Pria q iratꝰ vult se vindica re cū pclo anime sue: z iterū cozpis: cū mag laboze z expēs z q̄nq̄ cruciatu inferioz cozdis. z tñ n ꝑt se vidicare plene. maioꝝ em̄ vidicta quā iratꝰ pōt sumere ē moz bosti sui. q tñ in nllo sibi ꝓdest. Jo dr puer. xx. Ne dicas. Reddam malū ꝓ malo: expecta dñm z liberabit te. Liberabit inq̄z a laboze/ab expēsis/z a piculo aīe z coz poris/z ab incēdio ignis ifernal'/cui te traderes vindicādo tecipm. ¶ Scda stultitia: qz iratꝰ ꝑ uat se via ꝑ quā ad deū dz transire ex nēcitate. Via autē ꝑ quā ex necessitate trāsituri sumus ad deū ē ipa misctia. hac se ꝓuat. q. ꝓxio n vl't miseri. Judiciū em̄ sine mia illi q nō fa. mi. Ja cobi. ij. Et tñ stat: q ꝓximꝰ suus ꝫ quē irascit ad huc saluet: faciēdo qō in se est. ¶ Tertia stulti cia: q cū aliq̄s sibi abstulerit aliq̄d de suo ipe i vindictā ei⁹ ꝓiicit ea q̄ sibi remāserūt. Nā ex ꝫ q ꝓximꝰ sibi abstulit famā aut rē ꝛpalē: ipe a se ꝓiicit charitatē cū q̄ in nouissimo die cōpare debet añ ꝓspectū iudicis z sine ea saluari n ꝑt. facꝰ vtiq̄z diceret: q dum aliq̄s sibi auferret

D Uria Iracūdꝰ mes cōpat vt

J Bufo Iratꝰ as sil'at bu foni fri gescēti.

K stultitie iracūdoꝝ rum

pallīū in vindictā a se ꝓficeret tunicā ī fluuiū: vel eā dilaniaret. Recte sīc factuꝰ dī/cui dū auferunt. x. lib. deū. in vindictā a se ꝓficit vigiti. sīc q̄nq; faciūt lusores. q̄ cū aliquā pecuniā in ludo amittūt. hāc q̄ eis supest ēt a se ꝓficiūt et sic sibi soli tl'es nocēt. hāc stulticiā oñdit Se/ne. di. Riduculū ē odio nocēt innocētiā ꝑdere Jō dī in ꝑs. Custodi innocētiā z vide eq̄tē. Factuꝰ vtiq; ē q̄ illata sibi iniuria ob hoc a celesti hereditate se exhereditat. dū hostī sibi aufert frātrē: z ipe ī vindictā sibiīpi aufert celum: ꝑmo p dit suā: z mō ꝑdit scipm. ¶ Quarta stulticia: qz iuꝰ modū loq̄ndi iratꝰ vindictā iustā q̄rēs: videt ꝓ scipm orare dicēdo. Dimitte n. de. nra sīc z nos di. de. no. q. d. sīc ego nō dimitto ꝓpio meo: neq; tu ds mihi dimittere ꝺbes pcā mea Est ñ vex q̄ tal' ī ꝑsona eccl'ie tāq; eiꝰ mēbꝝ ñ peccat sic orādo. Jō dī Eccī. xxviij. Remitte ꝓ/ximo nocēti te: z tūc deꝑcāti tibi pcā soluent. Et Mat. vj. Si nō dimiseritis hoib nec paꝛ vr dimittet vob pcā vīa. Ūn Aug. ōr. Unusq̄sq; talē indulgētiā acceꝑtuꝰ ē a deo. q̄lē ipe dede/rit ꝓximo suo. Uīa valde ꝓgrua ad obtinendū a deo remissiōez pcōꝝ ē remissio iniuriaꝝ. Implo remꝰ q̄ diuinā clemētiā/vt a tāto malo ire nos ꝑfuer: ne iratī demōib; inēnū cruciādi trada mur: qđ nobis concedere dignet dñs nr Jesus ch̄ristus cē. Amen.

¶ De filiabꝫ ire ī gñe. Ser. XLV.

Ralcimini et no/

lite peccare. psal. iiij. In p̄cedēti ser. au
distī dcrestatōez ire: ex h̄ q̄ irati mlti re
bus vilib; assil'ant. sīc lati audistī ꝑ cōparati/
onē. xij. rex. Et tādē aliq̄s stulticias iratoꝝ. Et
qz supdixi de mlt̄is dānis z nocumētis q̄ infert ira
Nūc ꝓñr videndū erit de pcis siue filiab/q̄ ex
ira nascūt tāq; ex mr ratione q̄z filiaꝝ cuilibet
est necariū: vt diligēter iram fugiat z cauteꝛ ne
peccet z deū offendat: iuꝰ thēa. Ꝓio gra dicā
Aue ma. ¶ Iras. z no. pec. vbi s. ¶ In ꝓñti ser
mone videndū est ō filiab; ire ī gñe. post h̄ ī spe/
cie. Ꝓio q̄ notandū/q̄ fm Grego. xxxj. moꝛ. sex
sūt filie ire q̄s z ponit z declarat scūs Tho. ij
ij. q. clvij. ar. vij. vicz infra scripte

Filie ire
- Indignatio
- Tumor mentis
- Clamor
- Blasphemia
- Contumelia
- Rixa

¶ Ꝓma g̃ filia q̄ ex ira nascit ē indignatio. q̄ hō il
lū ꝓ quē ira sibi reputat indignū vt sibi tale qđ
fecerit. Et h̄ nihil aliud est/q̄ qdā ꝓpensio: imo
qdā ꝓcēptus ꝓri. ¶ Scda filia ē tumor mētis
vt cū iratꝰ replet animꝰ suū diuersis cogitatōib;
amarī: qb; apposē aliq̄s cogitat diuersas vias se
vindicādi. Et hꝫ mltiplex ꝓpositū alīs nocēdi.
z hmōi sē magis pcā. Nō em solū ē pcm̄ ī actu
exteriori: sz magis ī volūtate: est etiā nūq̄s ipleret
actu exteriori. sīc mlti ex ira hīt volūtatē ꝓximo
nocēdi z nō ꝓficiūt ī ope: qz forte ñ ꝑnt. vl' q̄lit
cūq; impediūt: z tñ coꝛ pcm̄ q̄ntū culpe sat est
cōmittit ī volūtate. Ūn Gene. oia scelera q̄n/
tū culpe sat ē añ finē opis ꝑpetrata sē. ¶ Ter
tia filia ē clamor: p quē intelligit iordinata z ꝓfu
sa locutio: q̄ aliq̄s q̄ ad modū exteriꝰ ostendit ira
tā suā/vt dicēdo/ach/pfi/rach z. sīc ō h̄ dicit
Mat. v. Quicūq; dixerit frī suo racha reus erit
gehi. ¶ Quarta filia ē blasphēia: dū q̄s vicz ex
ira ꝓrūpit ī vituꝑia z ī ꝺba iniuriosa q̄ sē ꝓ deū.
de q̄ latꝰ dicā. ¶ Quīta filia est ꝓtūelia: cū q̄s cōtūelia
ex ira ꝓrūpit ī ꝺba iniuriosa z opꝓbriosa q̄ sūt
ꝓximi: qō fit frequēt ex ira: qz ira inclinat ad ap
petitū vindicte/vel ē ipemet appetit vindicte: ō
hac filia ī sequentib; latꝰ dicā. ¶ Sexta filia est Rixa.
rixa p quā intelligūt oia nocumēta q̄ ex ira ꝓxī
inferunt exteriori facto/siue ī corpe/siue ī rebꝫ/qō
mltiplr fit vt ꝓstat. ¶ Q̄ at ꝓdicte sex filie ira hꝫ ē
scanē ex ira: pz: qz ira hꝫ cē ī tribꝫ. s. in corde/in in tribꝫ.
ore/z ī ope. Nā ī corꝺ ꝓcipit/ore exꝑmit/z ope
adiplet. ¶ Ꝓio em ī corde ꝓcipit: q̄n ineꝰ ac/
cendit: z tūc ira ī corde exīs duo vicia causat.
Ꝓio indignatōez mētis: p quā iratꝰ indignū re/
putat vt aliq̄s tl'e q̄d sibi fecerit. Scōo ira ī coꝛ
de exīs causat mētis tumorē: p quē iratꝰ vt supra
cogitat diuīsas vias vindicte. ¶ Scōo ira ser/
mōe exꝑmit vl' oñdit: q̄n clamor a trollit. Et tē
iratꝰ fmōe z inordinato clamore duplr peccat.
Ꝓio ei alterꝰ ꝓfuse loq̄t ꝓ deū/blasphemādo
deū/z sic ē blasphēia. Scōo alterꝰ ꝓfuse aliq̄n
loq̄t ꝓ ꝓxīm. z h̄ duplr. Ꝓio p ꝓfusaz z inordia
tā locutiōez: z sic ē clamor. Scōo p ꝺba ordina
ta: ꝓuiciādo z detrahēdo ei: z sic est ꝓtumelia.
¶ Tertio ira ope cōplet q̄n nocumētū ifert: et
tūc ira ī ope causat dissensionē/p quā intelligit
rixa. Et sic due filie sūt ī corde. s. indignatio z tu/
mor mētis. tres ī ore. vicz clamor/blasphēia/et
ꝓtūelia. z vna ī ope vicz rixa. ¶ Ex ill' g̃ ptz: q̄ꝫ
pricīosa sit ira: z q̄ diligenter cauēda. eo q̄ror ma
la ex ea nata seqūt sepissime sequūt. cū ꝓpter ve
hemētiā ipetus sui difficillime se regi ꝓmittat a
rōne. ¶ Patz ꝓñr: q̄ ñ suffic boi ꝓcēti aut ꝓfi
teri ī gñe: z dicere: ego fui iratꝰ: sz optz cū oia
aggḡuantia dicere z mala q̄ secuta sūt: vt dicat:
ego tā feruenter corde iratꝰ fui: ego ex pua re ad
irā motꝰ fui. Et p tl'ia vl' talia sig̃/aut ꝺba irā
mānifestaui. Et talr boies ex h̄ scādalisati erāt. z
tl'ia nocumēta ꝓximo meo ex ira intuli/ī fama/
ī corpe/vl' rebꝫ. vel tāq; ī me fuit feruor: q̄ turꝫ
baut aīm meū: vt mihi rōnis vsū auferret vel
minuit: vl' ita iratꝰ fui q̄ mēbris meis trepida
ui. Jtē ex ira ꝓtimū meū ꝓcēpsi supbe: z me eo
meliorē reputaui. mltas etiā cogitatōes. z q̄nq;
q̄s volūtates ī corde me iuste vindicādi: habui.
Jtē talr z talr me vindicaui. Jtē irā tam diu
retinui z rancorē: z sic de aliis. q̄ oia haberi ꝑnt
ex ꝓmissis. ¶ Nūc ꝓñr ī ꝑticulari videndū erit
de vltimis tribꝫ filiaꝝ ire. vicz blasphemia/cō tra

tumelia/rixa. in pñti ſmõe z in ſequentib⁹. Et p⁹mo dicendũ erit de blaſphemia. Pro q̃ notandũ/q̃ ꝓprie blaſphemia nihil aliud eſt q̃z iniuria deo irrogata. Unde ſcõs Tho. ij. ij. q. xiij. ar. j. dr Nomẽ blaſphemie iportare videt q̃ndã derogatiõez alicui⁹ excellentẽ bonitat⁹: z ꝑcipue diuine. Hoc aũt fit tribꝰ modis. ¶ Primo cum attribuit deo qđ ei nõ ꝓuenit: vt ſi q̃s diceret: deꝰ peccat vel eſt cã effectiua peri: deũ blaſphemaret. ſic faciũt illi: q̃ deum culpãt q̃re eis dederit talẽ naturã ad peccandũ z cẽ. q. d. deꝰ eſt cã mali. Sil'r dicentes de aliq̃ malo. deus ita voluit: oportuit ſic eſſe. Et b mõ iudei blaſphemabãt i filiũ homis: cũ dicebãt eũ eſſe vorazorẽ z potatorẽ vini. ſil'r publicanoꝝ z pecrõꝝ amatorẽ. vt habet Mat. xj. Sic etiã piuri deum blaſphemãt: attribuẽtes ei qđ sibi nõ ꝓuenit: dũ vicz i teſtem ſue falſitatis cũ iuocãt: iurãdo vicz falſum p deum aut ei⁹ euangeliũ: ac ſi ões ſit teſtis ſue falſitat⁹. qđ nllo mõ sibi ꝓuenit. Scõo mõ blaſphemat deꝰ cũ remouet a deo qđ ei ꝓuẽit puta ſi ds diceret q̃ deꝰ ſol⁹ nõ creat: z q̃ ipſe ꝓncipal'r nõ dimittat pecã. Et b mõ iudei blaſphemauerũt i ſpm ſcm: dum opa q̃ chꝰ opabat vrute ꝓprie diuinitat⁹ z p opatiõez ſpũſſcti attribuebãt ꝓncipi demoniorꝝ. Mat. xij. Hoc mõ etiã pecrõez blaſphemãt deũ: q̃ dicũt eũ nõ eſſe miſericordẽ aut iuſtũ vl' benignũ. Hoc faciũt incãtatores/ſupſtitioſi/futura ꝑdicẽtes: q̃ ſubſunt liboarbitrio. ¶ Tertio blaſphemat deꝰ cũ creature attribuit qđ ꝓuenit ꝺo. vt ſi ds diceret/q̃ angel⁹ vl' hõ creat vl' pcã ꝓncipalit' dimittat. Sic ẽt illi q̃ dicũt deũ nõ dare ꝓſpitatẽ aut ſanitatẽ ſz bona hois diligẽtia z ſollicitudo. ſic z illi q̃ negãt i deo trinitatẽ. Nã attribuere id qđ ẽ ꝓpriũ deo alicui creature: ẽ dicere deũ eẽ idẽ creature. dicere ãt creatorẽ eẽ creaturã z ecõuerſo/ẽ deũ blaſphemare. ¶ Btũs aũt Aug. j. õ trini. ponit tres alias differẽtias blaſphemãdi deũ: Prima ẽ cor⁹ q̃ ſapiũt ꝺ ꝺo fz corpus. vt q̃ opinãt deũ cẽ candidũ vl' rutilũ vel hmõi. Scõa ẽ cor⁹ q̃ ꝺ deo ſapiũt ſm ſpm creatũ: vt q̃ ꝺs ẽ obliuiſcẽs aut penitẽs z ſil'a. Tertia ẽ cor⁹ q̃ attribuũt deo aliq̃d excellẽs corp⁹ z ſpm/qđ nll'i rei ꝓuenit. vt q̃ dicũt deũ eẽ tal'ẽ tãte potentie vt ſemetipm genuerit. Nulla ei res ẽ q̃ ſeipam gignat. z hec ẽ maior blaſphẽia oiꝝ ꝑdict⁹. Unde subdit Aug. Hic morꝝ oim triũ gener⁹ eſt peſſim⁹. Et pñt ille tres differẽtie blaſphemie ſm Aug. ꝓnerit ſub ꝑmo mõ ſupꝝ dicto. qñ. ſ. deo aliq̃d attribuit qđ ei nõ conuenit. ¶ Sz ibi di. q̃s: an magꝭ peccet vl' magꝭ deũ blaſphemet q̃ sibi attribuit qđ ei nõ ꝓuẽit: vel q̃ ab eo remouet qđ sibi inexiſtit: Et videt q̃ magꝭ deũ blaſphemet q̃ sibi attribuit qđ ei ñ ꝓuenit p Aug. z in glo. j. ad Cor. xv. ſupꝝ illo ꝓbo. Inuenitur ãt falſi teſtes dr. Horrẽdũ eſt inquit de deo aliquid falſi dicere: etiamſi ad laudem eius videatur pertinere. Ex qua auctoritate videtur clare q̃ magꝭ eſt deum blaſphẽare p b qđ sibi attribuit qđ sibi nõ ꝓuenit cũ ab eo remouet qđ sibi iexiſtit. Sz ꝓriũ videt eẽ verũ ex eo: qz pl⁹ mali ẽ deũ aſſerere nõ eẽ: q̃z ſupponẽdo eũ eẽ illi aliq̃d attribuere qđ sibi ñ ꝓuenit. Sz q̃ a deo remouet qđ i ipo eſt et sibi cõuenit/ deũ nõ eẽ aſſerit. igit magꝭ blaſphẽat z maledicit. Probat minor. qz q̃q̃d in deo eſt ẽ idẽ qđ deꝰ. igit q̃ remouet aliq̃d a ꝺo qđ i ipo ẽ/remouet deũ. z ſic aſſerit deũ ñ eſſe. Igit maior blaſphẽia ẽ cuz vitupat vitas q̃z cuz laudat falſitas. ¶ Ad illõ rñr q̃ fz Aug. pei⁹ ẽ laudare falſitatẽ. q̃z vituparе vitatẽ. pei⁹ ẽ ꝺo qđ sibi ñ ꝓuenit attribuere q̃z ab eo(vt dcm ẽ)qđ sibi cõuenit remouere. Tũc ad rõnẽ i ꝓriũ cũ ꝺr. plus mali ẽ asserere deũ nõ eẽ/q̃z qđ sibi nõ ꝓuẽit attribuere. vez ẽ. ſz cũ ſb infert. q̃ a deo remouet qđ sibi ꝓuẽit deũ ñ eẽ aſſerit negat. Licz ei q̃q̃d ẽ in deo ſit deꝰ. negare tñ aliq̃d de deo qđ ei cõuenit/ nõ ẽ negare ipz cẽ. Pbi ei remoueri ũr a deo trinitatẽ: z tñ efficaciſſime aſſerũt z ꝓbauerũt deũ eẽ z ipi⁹ vnitatẽ Et ſõ nõ ſequit q̃ magis malũ ſit in deo vitatẽ vituparе q̃z falſitatẽ laudare. Ex dis q̃ prz quõ p ſcõs accipit blaſphemia ꝓ iniuria ꝺo illata p tria tã dicta. ſz ad huc ſtricti⁹ ipũtur ꝓ. put blaſphemia ẽ filia ire: ꝓueniẽs cũ cõtẽtõe/ꝓtumelia/z ꝓuicio/i aliqbꝰ ¶ Sz vt clari⁹ ꝑmiſſa ſtrel (de q̃ nũc ſupſideo ligat⁹: eſt aduertendũ/ q̃ blaſphemia fit q̃nq̃ mõis ꝓtra deũ. ſiue cõmittit q̃ntupl'r

Blaſphẽia ꝓtra deũ fit q̃ntupl'r

- Corde
- Uoce in ſcipo
- Opere
- In ſuis ſcis
- In pñti z i futuro
- Uoce fit quadruppliciter
  - Cũ ei⁹ bonitas denigrat
  - Cũ eius ſcitas z puritas
  - piurat
  - Cũ ei⁹ deitas denegat
  - Cuz ei⁹ vitas ſupplãtat

¶ Primo blaſphemia ꝙ deũ fit corde. Nã mẽtal' deteſtatio z ꝓẽpt⁹ alicui⁹ excellẽtie diuine: puta diuie bonitat⁹/miſcdie z iuſticie/ eſt interior blaſphemia. ſic dũ alicui diſplicet q̃ deꝰ ẽ ita iuſtus q̃ nihil dimittit impunitũ. vel q̃ ꝓmittit tribulationẽ cẽ. Unde Rich. de ſan. vict. Quid aũt ẽ ſpũs blaſphemie niſi affectatio z deſiderium virtutũ diuie. Sic ẽt blaſphẽat ꝺs cũ ei⁹ volũtas irritat. i. cũ bonũ qđ ꝺs i hoie efficit hõ volũtate ſibi ꝓpi attribuit. z q̃nq̃ vbo id ſe a ſeipo hre gliat. z ſic q̃ dãmõ deũ eſſe ſupꝝ ſe aſpnat. Et i b marie deꝰ honorat: z p ꝑns. iuria z blaſphemia ſibi infert. Si enim ſm premiſſa a deo negare qđ sibi ineſt ẽ blaſphemia: nunquid non magis hic deũ blaſphemat/ qui ſũmo regi q̃ntũ i eo ẽ: ꝓpaz coronã auferre z ſibi ꝓpi ponit. z q̃ntũ valet de ſede ſue maieſtat⁹ deponit: z ſe loco ſui introducere ꝓponit. qđ vtiq̃ ẽ crimẽ leſe maieſtat⁹ z maria blaſphẽia. Hoc ãt ille facit q̃ volũtatẽ ꝓprã hz: z illud qđ a ꝺo hz mẽte sibi non attribuit: hz sibi ꝓpi aſcribit corde

aut ꝓbo. Jn ꝟ ei vt ōt Anſ. i li. de ſil. ō q̄ ſuam coronā aufert. Sic ei corona ſoli cōpetit regi: ſic ꝓpa volūtas ō ſoli. Et ſic regē aliquē inbonorare q̄ ſuā coronā illi auferret ſic bō inbonorat deū auferēt ei volūtatē: ꝙ legitū qō ille dz hīe ſolus. Hec ibi. ¶ Scōm blaſphemia ꝛ deū fit voce. ſic em̄ ille deū blaſphemat corde q̄ intellectu ⁊ affectu male ſentit de deo. Jta ille blaſphemat voce/ q̄ ꝓꝓba affirmādo vl' negādo de deo/ aliq̄d i iniuriā dei ꝓferr. Et hec ōr blaſphēia oris. Et ſic laus di mēral' p dilectiōz ⁊ ꝓfeſſionē extorē auget: ita blaſphēia cordis ſi p locutiōz exteri' ꝓdeat ē gutor. De ꝟ infra latius. ¶ Tertō blaſphēia i deū fit ope: qō ſic oī dic. Blaſphemia opponit diuīe ꝓfeſſiōi/ bonori ⁊ laudi. Un̄ ſic bōi ꝓficēt/ bonorāt et laudāt deū ꝓb ⁊ facti: ita q̄dā ſcelerati deū negāt ⁊ blaſphemāt: n̄ ſolū ꝓbis ſz et facti ꝛz illō apli. Tit. j. Confitēt ſe noſſe deū: facti āt negāt. Sup q̄ ꝓbo Aug. ſic ōt. Quiſq̄s facti negat chm̄/ antichriſtus eſt. ¶ Jn frācia q̄dā luſor ꝓcuſſit brachiū imaginis Jeſu paruuli exiſtētis in ſinu mr̄is: ⁊ fracto brachio ⁊ ad terrā ꝓiecto: magna ſanguinis effuſio ꝓtin' emanauit. q̄viſo fuit ordinata ſolēnis ꝓceſſio. ⁊ brachiū fractū repoſitū cū reliquijs ſcōz i ſacrario monaſterij. Cūq̄z totus ꝓpl'us ꝓfluxiſſet ⁊ oēs vnanimit accelerarēt ⁊ orarēt vt deꝰ reuelaret q̄s fuerit ille malefactor. infra modicū ep̄is ſpacium aſſiſtentes ꝓpl'o in tali oīone ſupuenit repēre aquilaz mīrtitudo copioſa: ⁊ circūuolātes ſupra ꝓpl'm vna direxit volatū ſup̄ caput māledicti/ ⁊ roſtro percuſſit oculū ei' dextrū. mirabile dictu. ſtati oēs illa auiū multitudo deſcēdit ſup illū miſerabile corꝑ blaſphemi: q̄ adeo dilaniauerūt i fruſta: ⁊ ſtati deuorauerūt: ita vt nec mīma pticula remaneret ex eo. Vaz miſer ille ēt cū alijs clamauit: vt deꝰ dignaret̄ ꝛ talē malefactorem ſuū iuſtū iudiciū ꝓpalare. q̄ ⁊ factū ē: vt dixi. Ecce quō blaſphēia opis p̄nita fuit. ¶ Quarto blaſphemat deꝰ cū blaſphemāt ſcti. Cuiꝰ blaſphemia q̄ fit rō eſt. q̄z ſic deꝰ in ſcis ſuis laudat/ inq̄ntū laudi ſcōs redant opa q̄ deꝰ in ſcis efficit. ita etiā blaſphēia dūdat in q̄ fit i ſcis exp̄ſſi i deū redūdat. Nā bonor ⁊ virtuū q̄ exhibent miſtri illi cui' ſūt miſtri exhibent: vt ait ſaluator ad diſcipl'os dicēs Lu. x. Qui vos audit me audit. ⁊ q̄ vos ſpnit me ſpernit. Hec Maxim' i ſmōe de apl'is Petro ⁊ Paulo. Et bēus Tho. ñ. tij. q. xiij. ar. j. in ſol'. ñ. argu. Hoc q̄rto mō deū multi ꝛſentant peccāndo inue mink deū blaſphemāres in ſcis ſuis: vt puta talia aut ſil'ia dicētes: q̄ ſctūs Pe. re ꝓfundat. vel: Erſi s. Petr' tibi cēt ad latꝰ/ tibi nō parcā. Jdē de brā ꝛgine dicēres. Q̄ me adiuuet ꝛgo brā vt ꝓfundaris corꝑe ⁊ aia. vel: q̄ hāc diē nō ſupuiuas: aut mala morte moriar ꝛ. ⁊ ſic ō alijs Utinā ꝛl'es attenderēt ad ſenſū ꝓbor. Nā ba ipa prendūt q̄ ſcti mala faciāt/ ꝓfuſionē infernāt i ania ⁊ corꝑe ſubito: ⁊ ꝙ deū puniant ⁊c.

Exēplū ¶ Exm̄ de blaſphemia ꝙ ſcm̄ Pe. ⁊ chm̄ dñz ſcribit q̄dā doctor notabil'. Q̄ in partibꝫ italie circa Bononiā duo amici ⁊ cōpatres ſil' cōmedēres gallū coctū. Unꝰ ex eis accepto cultello gallū ꝓſcidit i fruſta. ⁊ piperatū deſup fudit. Quo facto alt' ꝓtinus ait. Certe ꝓpater ſic expliciſti gallū vt ipe ſctūs Petr' ſi vellet illū reintegrare n̄ poſſet: ſed neq̄z chīs. Ad hāc voce gallus repēte ſurrexit viuꝰ ⁊ integer plumis onuſtꝰ: alas aperuit ⁊ pcuſſit: ⁊ hilarit cātauit coruq̄z liquore ſup blaſphemos illos euertit. Et vt culpa nō trāſiret impunita i aſpiōe piperis lepra pcuſſi ſunt: quā vſq̄z ad mortē ꝓtulerūt/ ⁊ i ſuos poſteros tranſmiſerūt: ⁊ ſic ex ōmerito culpe ſue facta eſt eoꝝ gñatio ſeruiēs iure ꝑpetui famulatꝰ eccl'ie ſcti Petri: q̄ eſt cathedralis eccl'ie Bononienſ epatꝰ. Et pōit ꝟ exm̄ etiā Vincēti' in Spec. hiſtoꝝ. lib. xxvj. c. lxuij. ¶ Aliud exm̄ audiatis de blaſphēia ꝙ brām ꝓ ginē. q̄ ſcribit idē doctor. Quidā ribald' cū ſiniſtrā manū brē ꝓgis blaſphemaret: ſtatim diuino iudicio pcuſſus ſiniſtrā ſui lateꝛ diſtorꝝtā pdidit. Et cū p bas penas itez dextrā brē ꝓgis blaſphemaret: horribil' ſtati ſil' mō dextrā pdidit. Cū āt p doloꝛibꝫ deſperās magis ac magꝛ accenſus/ alia eiuſdē ꝓgis mēbra blaſphemaret: i alijs ēt ipe mēbris diuīo iudicio p̄cutit ſucceſſiue. Cūq̄z randē p ꝓgis ventrē impudice iuraret: et ventrē bñdictū horribiliꝫ voce blaſphemās. ꝓtinuo inflat' creꝑuit medi'. ⁊ tā q̄z Jude diffuſa ſūt viſcera eius putrida ⁊ nefāda: vt cū Juda ⁊ reliq̄s blaſphemis in feroce ꝑpetuo cruciet. Ecce q̄ntū deꝰ punit blaſphemiāꝙ ſctōs ſuos. Nec ſolū hec dicta ſint de beata ꝓgine ⁊ ſctō Petro: ſed ⁊ de oibꝫ ſctis. Un̄ in hiſtoꝛia paſſionis ſctōz martyꝝ. Alexandri Euētij ⁊ Theodoli legit: q̄ cū Aureli' ꝓfectus vrbis rome btm̄ Alexandꝛ occidiſſet: ⁊ poſt eī necē ipm̄ blaſphemaret. ſubito ante pedes eī ignea ꝓga cecidit. ⁊ vox ad eū facta ē: Aureli accipe brauiū meritoꝝ tuoꝝ. Cū aūt crederet ex maleficijs ꝟ fieri adhuc eccliſis martyrib' inſultabat: ⁊ vox itez de celo ad eū facta ē dicēs. Aureli bis q̄b' inſultas regnū celi aptū eſt ⁊ paratū vt illud poſſideāt in eternū. tibi aūt infernū parat' ē: vt ibi penas ſuſtineas ſempiternas. q̄ Aurelius ſtati cremens ⁊ q̄ſi amens effect' ad domū ſuam miſerabil'r depoꝛtat' linguā ſuā p̄ doloꝛibꝫ dētibꝫ ſuis cōmaducās horribiliter expirauit. ¶ Quinto blaſphemia in deū fit in p̄ſti ⁊ in futuro. Jn p̄ſti q̄dē a videntibꝫ ⁊ morientibꝫ. Prīo a peccōribꝫ viuētibꝫ: vt ꝓz ex premiſſis ſ. L. D. E. De ꝟ infra exēpla. Scōo deꝰ blaſphemat a peccōribꝫ morientibꝫ. Cuiꝰ rō eſt. q̄z quilibet in peccō mortali decedēs fert ſecum voluntatē deteſtantē diuinā iuſticiā. et hoc eſt blaſphemare deū. ¶ Scōo blaſphemia fit in deū i futuro ab bis q̄ ſūt in inferno. q̄ dupliciter oſtēdit: vtz auctoꝛitate. ⁊ rōne. Prīo auctoꝛitate Apoca. xvj. Blaſphemauerūt nomē dei habētis potestatem ſup̄ has plagas Super q̄ verbo ſic

Exēplū

Exēplū

ꝟ

ꝟ

Blasphe mãt deũ damnati

dẽ glo. Illi q̃ sũt in iferno positi: q̃uis sciãt se ꝓ demeritꝫ puniri: dolebũt tñ q̃ dei tãtã poterãtã hꝫ q̃ plagas eis inferat: z ℔ est blasphemia. Scõo ꝓbat rõne: sic. Qui desperãt de misericordia dei blasphemãt deũ. sꝫ dãnati i iferno nũq̃ putant se euadere penas eternas. z tõ tanq̃ desperati ferunt ad oẽ ad q̃ eis puersa volũtas suggerit. ¶ Circa ℔ notanda sũt tria. Primũ ẽ. q̃ sic scti post resurrectiõez nõ solũ mẽtal'r sꝫ etiã vocaliꝫ laudabũt deũ i celo: ita dãnati nõ solũ mẽtal'r sꝫ etiã vocaliꝫ blasphemabũt deũ i iferno. ita q̃ sic i scris post resurrectiõez erit mẽtal' z vocal' laus dei: ita etiã i damnatꝫ erit vocal' z mẽtal' blasphemia i deũ. ¶ Scõm ẽ q̃ ꝫ scelerati q̃ sũt in mũdo z sil'r q̃ sũt i iferno dãnati blasphemãt deũ: vt ꝓz. nõ tñ idẽ mortuũ z eaꝺẽ cã blasphemãdi induc eos. q̃ ꝓz. qz cã q̃ ℔ induc ad blasphemãdũ deũ ẽ aliq̃ delectatio libidinosa: q̃ a liberoarbitrio ꝓcedit. Cã vo q̃ in iferno induc dãnatos ad blasphemãdũ deũ ẽ sustinẽtia pene excellẽtꝫ i duratõe z acerbitate. ¶ Tertiũ ẽ q̃ bonũ z malũ q̃ fit i mõdo ẽ meritoriũ z demeritoriũ. Cuius rõ ẽ. qz meritũ z demeritũ pertinẽt ad statũ vie. vñ bona i viatoribus sũt meritoria: mala vo sũt demeritoria. Bona aũt q̃ facit̃ bri: puta eꝛnaliꝫ laudare deũ mentaliꝫ z vocaliꝫ nõ ẽ meritoriũ: sꝫ pertinet ad cozũ brutidis ꝑmiũ. Silr malũ q̃ facit̃ dãnati in iferno. s. deũ eꝛnaliꝫ blasphemare nõ ẽ demeritoriũ sꝫ penale. nã eoꝝ pertinet ad dãnatõis eoꝝ penã. Hec brũs Tho. vbi ꝺ. ar. iiij. z Alex. iiij. ꝑte sũme. q. xxxvj. ar. iiij. ¶ Sz qz supꝛ dictũ ẽ q̃ blasphemia i ℔ mũdo fit ꝑtra deũ vocẽ. di. q. Quõ ꝓtingit deũ blasphemari vocẽ: et q̃bꝫ modis: Rñr breuiter q̃ntuz ad ꝓpositũ vr sufficere: q̃ ℔ est q̃tuoꝝ modis

Blasphemia ꝑ deũ voce fit q̃drupl'r. s.

- Cũ ei⁹ bonitas denigrat siue ꝺhonorat aut i maylum ꝓuertit
- Cũ ei⁹ scientias z puritas piurat. i. cũ p ei⁹ scientiaꝝ piuriũ cõmittit
- Cũ ei⁹ ꝺitas denegat
- Cũ ei⁹ vitas supplãtat.

¶ Prio deꝰ blasphẽat: cũ ei⁹ bõitas ꝺnigrat. sic facit̃ illi q̃ ea q̃ deꝰ fac ex sua ifinita bõitate ꝓ nra salute interpretant fieri nimis seuere z iuste vt cũ deꝰ aliquã tribulatiõez vl' iflictionem mitat: vel aliq̃ inrẽperie. ꝓpẽ boiz ꝓbatiõez: z ꝓpẽ peccatoꝝ cessatiõez: ꝓpẽ ẽt enormitatũ z excessuũ benignã i pũiri punitiõez boiꝺ imittit. de q̃bꝫ bõis vr fuit Job deũ laudãt z extollũt. mali vo cõ ipꝺz vitupẽrãt vt ꝺmões blasphemãt z vilipẽdũt. Tl'es blasphẽi videñt sil'es q̃busdã boiꝺ fm Jsiꝺ. i ꝺ. serꝫ ethiopie cõmorãtibꝫ. q̃ nihil aliꝺ videñt faceꝛe nisi solẽ ꝓtinue respicere: z ipꝺz ꝓpẽ ardoꝛẽ quẽ eis iferet dura ipꝺecatiõe maledicẽt. Sicut eꝛã tl'es cũ sentiũt sol' ardoꝛẽ. i. sol' iusticie immissaz eis aliquã tribulatiõez: stari mouent ad dei blasphẽiã z maledictiõez. Qꝺ bñ figuratũ ẽ Apoc. xvj. vbi ꝺr. q̃ affligebant̃ homines estu magno i igne: z blasphemauerũt nomẽ ꝺi. cui⁹ ad lram dẽm sit ꝺ dãnatꝫ. Tl'es fuerũt iuꝺei q̃ mꝫ ta bõa recepert a dño Jesu: z tñ ei⁹ bonitatẽ ex blasphemiis iuꝺeoꝝ z malicia ꝓfamiã denigrãtes: z i malũ mantes interpretati fuerũt. Vñ cũ eis diceret Jo. x. Mlta bõa opa oñdi vob ex ꝑte meo: ꝓpꝫ q̃ꝺ eoꝝ vlt̃ me lapidare: Jpi rñderũt. De bono opere ñ lapidamꝰ te: sꝫ de blasphẽia. qz cũ sis hõ facꝫ te deũ tẽ. Taliꝫ ẽt deũ blasphemãt q̃ i vanũ chr̃i nomẽ z irreligiose i eos sumũt z ei⁹ opa. ꝓpꝫ nꝫ amplectẽ sacra ridiculose interpꝛãt z exponũt: q̃ in ℔ gnie delinquũt. Vñ Aug. sup illo Mat. xxvj. Blasphemauit ꝺr. Nõ mirꝰ peccãt q̃ blasphemãt renuntiãtẽ i celꝫ: q̃ q̃ crucifixerãt ꝺabulãtẽ i terꝫ. Exẽplũ ¶ De ℔ audiatꝫ exẽm: quõ q̃ꝺã deridentes z sic chr̃m blasphemãtes puniti sũt. Referꝛ q̃ꝺã doctoꝛ: Apꝰ iconiũ Anno dñi. M°. cc. i mẽse Junij i q̃ꝺã eccl̃i loco vbi crux saluatoꝛiꝫ sepulta erat i q̃ꝺã spaciosa palatio: q̃ꝺã iocularoꝛ i ꝓspectu oim ludebat cũ vaso. q̃ vasus leuato cruce supꝛ crucẽ cũctꝫ cernẽtibꝫ q̃ aderãt cã chr̃ianis q̃s ẽt saracenis turpit̃ minxit siue vrinã ꝓecit. z stanti oibꝫ videñtibꝫ expirauit. Cũq̃ chr̃iani astãtes supꝛ eo qꝺ accideꝛat chr̃m bñdicerẽt z laudarẽt q̃ꝺã saracenus ꝺignãs q̃ ꝓpꝫ hoc facerũ chr̃m extolleꝛẽt: accedẽs ad crucẽ i ꝓtemptũ chr̃i manu crucẽ ꝑcussit: z moꝛ brachiũ cũ mãu exaruit. Aliꝰ saracenꝰ chr̃ianoꝝ laudẽ putrefactꝰ ꝺs furiosus surrexit a poru: z i ꝓtemptũ crucꝫ supꝛ eã mingere ꝓcurabat. Cũ q̃ cruci adhesisset/ stari subitanea morte diuina vltiõe ꝑcussus interiit. chr̃icolis iesum chr̃m vtq̃ collaudantibꝫ. q̃ iustũ iudicium ꝑtulit in blasphemos. Utinã ℔ atteñderẽt q̃ sepe risum z iocũ facit̃ de opibꝫ chr̃i. de scripturꝫ scriis: z de sancteꝛ vita z gestis. vt nõnulli ꝓsueuerũt/ ꝓuerteres vitã chr̃i z sanctoꝝ in risum z iocũ: similiter scripturas scras. ¶ Scõo blasphemãt deꝰ cum ei⁹ scientias z puritas piurãt: sic facit̃ illi q̃ per mẽbra corpis chr̃i iurãt. et irreuerenꝫ loquentes brũssimã virginẽ Mariã noiant. sil'r z alios sanctos. Hoc pctm̃ blasphemie ac piurij adeo inualuit/ q̃ vix ẽt q̃ pbi z ꝛuosi reputentur i seculo: ex mala ꝓsuetudie imo portꝰ cozruptela loq̃ scit̃ sine vana diui nois assũptiõe. Et qꝺ flebili⁹ z magꝫ plangendũ ẽ/ pueruli ẽt cũ fari fatagũt discẽres qꝺ audiũt/ ex ꝛatiõe diaboli piurijs maledictiõibꝫ z blasphemijs adeo facilit̃ assuescunt: q̃ citius maledicere z blasphemare ad/discunt suũ creatoꝛẽ q̃s ꝺnicam ozonẽ ꝓferre z sub diaboli noie alteruꝛ sibi optare: dicẽdo Adiuuet re diabol⁹. q̃ diabolꝰ te abducat. z sic de aliis. Dẽ q̃bꝫ b. Greg. i. iiij. dial. narrat vnũ exẽm. Exẽplũ ¶ Qꝺã pr filiũ habũt iuuenẽ q̃nq; annoꝝ quẽ nimis carnal'r dilexit. z de ei⁹ blasphemijs i deũ sic fore a ꝑe audierat: eũ nõ coꝛripuit: sed risit. Mox ei vt illi puer i aliq̃ꝺ obstetit stari ꝺi maiestatẽ blasphemauit. q̃ pestilẽtia ꝑcussꝰ cũ i sinu ꝑris deũ a blasphemare stari malignos

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽplũ

spūs ad se venire vidit: z dixit. Mauri hoies veneſt: z me tollet volūt. et sic blasphemās spm exhalauit. qō vtiqz i signū ōrestatōis blasphēie illi⁹ pueri ꝓtigit Si g̃ de⁹ blasphēiā i puero q̃n qz annoꝝ sic vidicauit: q̃d fiet de adulſ z rōne vrētib⁹? Certe tāto graui⁹ punient hic aut in futuro. ¶ Et siqs diceret: quō potuit puer q̃n qz annoꝝ sic peccare q̃ nō būit vsū rōnis: Etsi puer iste sit dānan⁹ tanq̃z blasphem⁹: Ad b̄ dicēdū fm mentē Greg. vbi s. Ūñ cū Petr⁹ petit a bō Gre. vtr̄ sedes celestes ꝑ maria ꝓle debeāt cōpleri ex puul' vl' infātib⁹: Ad qō b. Gre go. ibidē ōr. Etsi oēs baptizatos ifātes arqz in eadē infātia morientes ingredi regnū celeste credēdū est. oēs tñ puulos q̃ iā loq̃ nō nouerūt confitebit⁹ regni celestis aditū parentib⁹ claudit si male nutrianť. Et b̄ ꝓfirmat īmediate ꝑ exīm̄ ꝑcedēs de illo puulo: de q̃ ꝓclusit sic. Ut em̄ oīporēs de⁹ oñdit ꝑ q̃ reatu talib⁹ fuisset executoribus tradi tus: vñ viu entē pr̄ su⁹ noluit corrigere: b̄ morientē pmisit iterare. vt q̃ diu ꝑ diuitias patiaz blasphem⁹ vixerat: qñqz ꝑ diuitias iudiciū blasphēaret z moreret: qtūs petm̄ suū pr̄ agnosceret q̃ puuli filij iā negligēs n̄ puulū pcōrē gehenne ignib⁹ nutriuisset. Hec ibi. Ubi mā ifeste ponit Gre. q̃ puul⁹ iste erat capax disciplīne z correctiōis. Scdo qz dānat⁹ ē in ifernū. Utinā b̄ sepi⁹ attēderēt pēres q̃ audiētes puulos male dicere vl' blasphēare: ridēt. vl' saltē n̄ corrigūt. qñqz dicētes: q̃s b̄ docuit puer? cū forte a parētib⁹ puer hec didicerit vl' a familia dom⁹. Uideāt r̄ees pēres ne peāt vna cū puerſ: sīc ifte dq̃ Greg. Et sīc Heli sacerdos cum filijs suis. j. Re. iij. z. iiij. c.

¶ Ecce q̃ntū ōo displicet blasphēia. Tles vtiqz n̄ sē boies sz bestie. qz n̄ videt vtr̄ōc/cū ꝓcipit eū vitupar̄ z blasphēare: quē ꝑ ifinit⁹ bñficijs suis debuerēt laudare z bñdicere. De q̃lib⁹ r̄i ōr Apoc. xiij. Datū ē bestie os z ligua ad blasphemādū z aperuit os suū in blasphēias ad deū blasphēare nomē ei⁹. Hoc phdoloz q̃dā n̄ attēdūt q̃ sine rōe z leui cā iurār ꝑ chr̄i mēbra z cū offendūt. imo qō pei⁹ē q̃dā in b̄ ira habituari sē q̃ sine bmōi iuramēt⁹ obscur⁹ nec seriose/nec i solacio loq̃ pñt. z sic iugit chr̄z inhonorār z ei blasphēias inferūt. sīc ipe cōqrit Esa. lij. di. Jugit tota die nomē meū blasphēat Ira neq; parcūt chr̄o neq; ꝓgi bñdicere. De q̃b bñ ōr i epla Jude. Carnē maculāt: dñatorem spernūt: z maiestatē blasphemāt. Ꝓpꝛea q̃ ō brissima ꝓgiē male loquūt: q̃ntū i eis ē carnē ꝓgis imaculatā de q̃ chr̄s carnē assūpsit maculāt z sic dñatorē mōi de ea natū spernūt. Illi em̄ dubiū ee dz q̃n mīs iuria sit filio illata. Et sic diuinā maiestatē q̃ ipaz in regina z mōi dñam elegit blasphemāt. Quos z de⁹ sepe mirabil' punit i pñti secl'o: z randē ꝑpetue i futuro. De q̃ ffere Cesari⁹ exīm̄. z habet i narratorio. Duo viri ad talos luserūt: z cū vni succederet male: inuidēs alteri⁹ fortune/incepit ꝓtumeliosa ꝓba ꝓtra deū euomere: vt sic posset furori suo satisfacere. quē soci⁹ su⁹ maligno spū agitat⁹ cepit cōpescere z dicere: Sile tu nescis maledicere. Statiqz deū viuū blasphemās: cū i mīs ōi iuriā erumpet/vox desup audita ē dicēs Iniuriā meā vcūqz vsqz huc sustinui: mīs ꝓtumeliā ferre nō possum. z mox sup ipam rabulam lusoriā vulnere inuisibili ꝑcussus spumās mi serabil' expirauit. Ex q̃ sat̄ ꝓz quō diligenr̄ q̃ liber bō sibi cauere dz a malis iuramēt⁹ z inbonestis noiatiōib⁹ mēbroꝝ chr̄i z mīs ei⁹: qz vtiqz nō remanet impūnitū. Quāuis aūt hec sint magna z detestāda valde in laicſ z secl'aribus: tñ heu qñqz tāta z maiora faciūt viri ecclīastici z regulares p se z mīstros suos: q̃ in mensa z in cōibus locutōib⁹ mirabiles bñt modos iurādi: z famulos similia faciēres: q̃s patiunť in iacturam suā z dei blasphemiā. Tales aūt dupl'r rei sūt qz seipos pdūt: z alios prauo eoꝝ exēplo corrūpūt. iuxta mēte Augustini de singularitate clericoꝝ. ¶ Tertio deus blasphemat cū ei⁹ bōitas denegat. Sic em̄ blasphemāt q̃ chr̄m puꝝ bominē ee asserūt. z ea q̃ fm deū sibi ꝓuenit: vt petā dimittere: gr̄am infūdere/ deo reconciliare negāt. vt iudei q̃ Marci. ij. dixerūt. Hic blasphēat: nēo ꝑ petā dimittere nisi sol⁹ ds. Talis ēt fuit apl's añ ꝓuersionē suā. sīc de seipo testat j. ad Tim. j. Fui blasphem⁹ z psecutor z ꝓtūeliosus. q. d. Fui blasphem⁹ n̄ credēdo. psecutor fideles pseq̃ndo. ꝓtumeliosus: ꝓtra fidē disputādo. sed miam dei sum ꝓsecutus me ex corde cōuertendo. Tales fuerūt plures hereticī. z hodie sunt oīes infideles negātes incarnationē chr̄i de q̃b ōr: Dereliquerūt dñm z scm̄ israel blasphemauerūt. Esaie. j. ¶ Quarto de⁹ blasphemat cū eius veritas supplantat. Cū em̄ veritas sacre scripture puerit: z ad aliū sensū sibi repugnantē trahit: deus blasphemat. Sic Esaie. v. ōr. Abiecerūt legē dñi: et eloquiū scti israel blasphemauerunt. Cū em̄ ꝓmissiones scripture supplātat: deo q̃ eius auctor ē z ipi⁹ bonitati derogat. qō sane fidei ꝓtariat. Jō scripture sctē ꝓtrarius/hereticus z infidelis noiat. Hinc ēt blasphemia cōfessioni fidei opponit z ꝓtariat: q̃re sīc fides de deo ea que scripture ōr/deo attribuit. ita blasphēia eadē ab eo remouet et deponit. Et sīc fides/ vt ōr scr̄us Tho. ij. ij. q. xij. ar. j. quedā deo attribuit ex sola opinione intellectus qn̄ est informis. alia ex inflāmatiōe affectus q̃n est formata: sic blasphemia diuine bonitati derogat fm affectū z intellectū: cū id qō deo ꝓueit sibi abstrahit: ꝑ intellectū: b̄ n̄ credēdo: z ꝑ affectū: b̄ nō volēdo. Et b̄ fit dupl'r. vel corde z mente tm̄ runc est cordis blasphemia. vel cū b̄ore aut p̄dicatiōe. z hāc blasphemiā cōtrariā confessiōi fidei est necesse. Et b̄ innuit apostolus vbi s. di. ⌊Fui blasphem⁹ z psecutor⌋ et subdit ⌊in incredulitate mea b̄ feci⌋ q. d. q̃ blasphēia sit opposita fidei. Ex his g̃ ꝓz: q̃ illi q̃ scripture sacre veritatē ꝑpetē cōitatē relinquūt: z nouas

Inuēto⁹ res noua tū glosa rum bla phemi di cuntur

Explū

D

P

Per supplātatiōnē veritat⁹ de⁹ blasphemat.

M

Blasphemia

Maiores sūt bestie

Inuẽto/ z ipsi nẽres glosas inuenĩũt: dicta scriptoꝝ aspnant resnoua z abijciũt. z q̃ friuolas z falsas opiones scripturũ glosa re ꝑtas ꝓ ostẽtatiõez fouent vt appareãt/ eoꝝ blas phemi dicũt: ꝛ illõ. j. ad Tim. vj. Qui ñ adq̃escit sanis ſmõibꝫ dñi nr̃i ihesu chr̃i: z ei q̃ ſm pietatẽ ẽ doctrie sup bꝫ nihil scies. ſz lãgues circa qõnes ⁊ bꝫ: ex q̃bꝫ oriunt iuidie/ ꝓtentiones/ blasphẽie ⁊c. De b audiam⁹ exm̃ terribile ꝛ blasphẽos. qõ bi li. ix. Eccliastice histoi. c. v. vsq; ad capl'm. ix. q̃ tpe maximini imperatoꝛ. q̃ cũ q̃dã ⁊ba blasphema siue carmina blasphemijs plena ꝛ chr̃m z scriptos eiꝰ ꝓfingi fecisset: eaq; i rabul' describi mãdasset. Et p singlas vrbes villas z agros i ꝑpetuã memoriã ꝓmulgari fecisset. rãtũ deꝰ illas blasphẽias vltꝰ ẽ vt vbiq; illesis chr̃iãis z oi ꝓspitare fruẽtibꝫ: gẽtiles blasphẽi peste aere corrupto z igne: varijsq; morbis affecti: aliq; icolumes comedẽdo/ bibẽdo cãtãdo/ ludẽdo: tripudiãdo: z filia faciẽdo: solatia ſternuratõe miserabiliꝫ occupati: morte subitanea pibãt. Maximinꝰ/ quẽ aliꝫ vocãt maximianũ ipe z diꝰ/ iracũdꝰ/ victꝰ z ꝓfusꝰ arq; cõpulsꝰ/ iuſtꝫ flagell' chr̃m ꝓfiteri/ rabie z mistia ꝺsiccatꝰ: ac orbatꝫ lumibꝫ/ clariꝰ cecidit. q̃ i chr̃z cõmiserat. z p dolorꝫ sensũ/ ꝑ angustia viscerũ de straru exiliẽs sepiꝰ alliciebat i frãz: chr̃i oiporẽtiã in suũ ꝓiudiciũ recognoscẽs: blasphemũ spm̃ i doloribꝫ exhalauit. Ecce quõ oiporẽs deꝰ puniuit blasphemos: q̃ ⁊iratẽ cuãgelicã: imo chr̃m q̃ ⁊icas ẽ: suis ꝓficꝰ mẽdacijs i scripto redacꝫ supplãtare conati sũt. Videãt q̃ illi q̃ scripturã sacrã querũt: vl' lusorie aut ꝺrisorie exponũt ne cũ blasphẽis rãdẽ puniãt. Rogẽꝰ q̃ eripotẽtẽ deũ vt sua miscõia z gr̃a nos custodiat ab hmõi blasphemijs: ſz porꝰ ⁊iratẽ diuinã recognoscẽres b ⁊itari obediamꝰ: vt rãdẽ eẽnã ⁊iratẽ facie ad faciẽ ꝓtẽplari valeamꝰ chr̃m Jesum q̃ est bñdicꝰ in secla seculoꝝ Amen.

Exẽplũ

¶ De horribilitate blasphẽie. Ser. XLVI.

QVi blasphemauerit nomen dñi morte moriat: lapidibꝫ obruet eũ pl'us multitudo. Leui. xxiiij. ¶ In pcedẽti ser. audistꝫ pmo ꝺ filiabus ire i gr̃e. z de tribꝫ pmis filiabꝫ: vicz Jndi gnarõe/ tumore mẽtꝫ/ z clamore: i pticl'ari pauca. Postea ꝺ illa maledicta filia ire que dr̃ blasphemia. q̃d sit: q̃t modis fieri bz: z q̃ ꝺntupl'r ꝓmittaꝫ ꝛ deũ. Et rãdẽ quõ q̃druplr ꝓfigat deũ blasphẽari voce. Nũc ꝑ dicere itẽdo pl'a q̃ sẽ ad ꝺtestatiõez bꝰ filie. Ex q̃bꝫ cogñsci ꝑ q̃z horribile pcm̃ sit pcm̃ blasphẽie. p q̃ ẽt deꝰ morte i veri lege impeaꝰ ẽ iuꝛ rhẽa. Qui blas. no. dñi morte moriat. Pro gr̃a aue ma. ¶ Qui blas. no. dñi morte ⁊c. vbi s. ¶ Qz horrendũ pcm̃ sit ipsa blaphemia: testant omnes scripture diuine z hũane: catholicoꝝ z infidelium: vt ꝑz in sequẽtibꝫ. Vñ Rieb. de scto vic. ꝺr. Sceleratissimũ genꝰ petiẽ cũ ds i ꝺr virtutes ꝺfecerat. Et glo. sup illo ⁊bo Esaie. xviij. Ite angeli ad pl'm tribulẽ b ẽ blasphemãtẽ: ꝺr. Oẽ pcm̃ blasphẽie ꝓpatũ leuiꝰ ẽ. Et tex. ibi. Nihil ẽ horribilꝰ blasphẽia q̃ ꝓiros suũ i celũ. Qz gue ãt et horrẽdũ sit pcm̃ blasphẽie oñdi ꝑ triplici rõe

Blasphẽia ẽ horrẽdũ pcm̃ rõe { Abominatõis / Excessus / Cõtrarietatꝫ }

¶ Prio blasphemia ẽ graue z horrendũ pcm̃ rõne abominatõis. Vñ i ve. te. antiq̃ pces acõmia gue abominabile iudicauerũt pcm̃ blasphẽie: q̃ z horrendr ex mãdato dei lapidabãt cũ q̃ erat ꝓiectus de dũ dicit blasphẽia. Vñ Leuit. xxiiij. ꝺr dñs Educ blasphemũ extra castra: z ponãt oẽs q̃ audierũt manꝰ suas sup caput eiꝰ: et lapidet eũ oĩs pl'us. tionis

Jdẽ bi ex ⁊bis ihemat. Jnsup antiq̃ pces derestabant audire eos q̃ blasphẽabãt. Jo Act. ix Judei audiẽtes Steꝑ banũ dicere dr̃m Jesum filiũ dei: arbitrãtes ipm̃ p b deũ blasphẽare: cõtinuo suas: ne. s. ſz glo. audiẽt ⁊ba blasphẽie z ñ solũ audire: ſz ẽt noiare ñ audebãt ⁊bũ maledictiõis aut blasphẽie. imo hodie apd̃ infideles ex eadẽ cã iudei valde derestant audire blasphemiã. nec solũ iudei: ſz et turci. Nã q̃cunq; blasphẽarer deũ i ꝺrs turcoꝝ aut sarracenoꝝ gnr̃ punirẽt. Ob q̃d nũq; aut sarracenoꝝ audiũt ibi ⁊ba blasphẽie aut maledictiõis. Nũq̃d magna ⁊ecũdia ẽ chr̃ianis: nũq̃d magna coꝝ maliciaꝫ z plꝰ q̃s dici ꝑt derestãda: q̃ i ꝺr blasphẽia peiores z frequẽtiores sẽ ifideles bꝰ mõis z iurgijs: q̃ aia deũ diligens z hec audiẽs ñ rerecẽt z ꝓtestẽt: Ubi nũc sẽ vigilãtes ꝓncipes chr̃iani spũales z secl'ares: vbi eozundẽ officiales et prãtes: q̃ ad ꝺr honorẽ hmõi blasphemos puniriẽt: dormiũt vtiq; i pcijs z blasphemiã nõ ꝑbibẽt. q̃ sepe ipi blasphemi inuenirunt. Utinã seq̃rent. Philippũ regẽ francie. de q̃ refert Vincen. i Spec. histo. li. xxx. c. xxij. q̃ q̃ndoq; precipit in rabiã vl' alibi hoiem (cui ãsi milites cẽt) blasphemasse: cuꝫ submergi fecẽ. Et de b edictũ aũ morte reliq̃t posterꝫ firmiꝛ retinendũ. Sz inueniunt aliq̃ blasphemi volẽtes se excusare: z dicẽres se ñ posse a blasphemia cohibere. Si ãq̃ rat ab eis: vtꝫ aliq̃n dixerit ꝓncipi spũali aut secl'ari suũ victũ: rñdẽt q̃ ñ. imo pl'es dicerẽt q̃ nũq̃ dixissent vni garcioni i facie aliq̃d victũ nisi ipe ꝑus dixerit eis. z tñ dicũt q̃ nõ possint abstinere q̃n do ꝓuelia siue blasphemiã iferãt. O mira isania ñ pũt ꝓtinere a ꝓtumelia regio gl'ie: q̃ nunq̃ vnũ victũ dixit eis: z a ꝓtumelia vni garcioni abstinẽt. ¶ De q̃ ffert q̃dã doctor de scipo: q̃ cl'ibꝫ blasphemijs ad eũ veniẽtibꝫ in ꝓfessiõe ꝑ pnĩa ipositum: vt sp̃ blasphemiã biberẽt aquã i vno pndio. aut illa die ñ biberẽt vinũ. eis ãt q̃ a nã ñ biberẽt vinũ / ieiunarẽt illa die. et p illũ modũ a blasphẽia eos retraxerit. Hmõi pniam sibi ꝑpi q̃s possꝫ ꝓponere z i confessiõe sacerdoti vt illã sibi iniugeret supplicare. Secõ pcm̃ blasphẽie ẽ gue z horrẽdũ rõe excel-

ſus. Supat eī z excedit ꝺ pcm̄ blaſphēie tria pcā gr̄uiſſima z execrāda. Prim̄ ē pcm̄ paganoꝝ ſcu infidelīū. qz vt ait s. Tho. ij. ij. q xiij. Infidel' ea q̄ de deo ōr aut loq̄r: lz ſint falſa: tñ credit eē vera. L bñian⁹ ꝯo blaſphemās loq̄r ꝯ ꝓtatē quā credit. Ex q̄ inferr̄ q⁹ blaſphemia eſt mai⁹ pcm̄ q̄s hereſis: qz hereticꝰ credit de deo vera eē q̄ loq̄r. chr̄ian⁹ aī blaſphem⁹ ꝯ ſuā ſcientiā de deo ōr q̄ ſcit z credit non eē dicēdū.

¶ Scōz ē pcm̄ homicidij: vt ei ōr s. Tho. vbi s. ar. iij. q̄ntū ad nocumētū: tunc pcm̄ homicidij ē mai⁹ blaſphemia. eo q⁹ magꝭ nocet homicida hoī inferendo q̄s blaſphē⁹ ꝺo blaſphemato ſz q̄ntū ad obiectū mai⁹ pcm̄ ē blaſphemia q̄s homicidiū. qz homicida lz inferendo hoīem offendat deū: tñ ꝓncipal'r intēdit offēdere hoiez ſz blaſphem⁹ directe z ꝓncipal'r intēdit offendere deū. ¶ Tertiū pcm̄ ē iudeoꝝ crucifigentiū chr̄m. Unꝺe Aug. ait. magꝭ peccāt blaſphemantes deū trinū patrē in celis q̄z ꝙ crucifixerūt eum ambulātē in tra. Rō huiꝰ ſm Alex. de ales eſt triplex. Prīa qz iudei nō cogn̄uerūt chr̄z eē deū. Unꝺe apl's ait. Si cognouiſſent dñz gl'ie nūq̄z crucifixiſſent. j. Coꝛ. ij. ſed chr̄iani q̄ chr̄m blaſphemāt cognoſcūt z credūt ipz eē deū. Scōa qz iudei nō ꝓmiſert chr̄o fidē i baptiſmo ſic chr̄iani. Tertia qz fit maioꝛ iniuria rōne maioꝛis ſtatꝰ quē recēnet chr̄iani. Quāuis aūt vt dēm ē blaſphemia infideliū ſit lōge minꝰ pcm̄ q̄s blaſphemia chr̄i anoꝝ. Tñ adhuc deꝰ aliq̄n̄ gr̄uiter punit blaſphemiā infideliū. vt ptz i Sēnacherib. ꝓpter cuiꝰ blaſphemiā angelꝰ dñi vna nocte interfecit de exercitu ſuo. clxxv. milia viroꝝ. iij. Regū. xix. ¶ Alius exm̄ refert Señ. li. de ira d. q⁹ Baiꝰ ceſar ordinauit fieri nobiliſſimū feſtū ſuis nobilibus. cōdē die ꝓgit fieri tonitrua / fulmia / coruſcatiōes / tēpeſtates z pluuias plimas. Rex indignatꝰ maledixit ioui i die belli ꝯ iaſonē: et iuſſit baliſtarios ſagittarios: mgros machinarū ſuaꝝ iacere ſurſū ꝯ ioue: q obediētes ſuo ꝑcipi ſagittauerūt cela: z iecerūt lapides ꝓ ſ⁹ celū ꝯ ioue. q̄ oīa ꝯ eos deſcēderūt z magna ꝑte ꝑcussi primerūt. ſic ē de blaſphematoribꝰ q̄ iactāt ꝓba venenoſa z mortifera ꝯ deū / q̄ ſūt i dānū eoꝝ.

Exēplū

L blaſphemia eſt hoꝛrēda rōne ꝓximi

¶ Tertio pcm̄ blaſphemie ē gr̄ue z hoꝛrendū pcm̄ rōne ꝓximi qꝫ. ꝓxiak nāq̄z blaſphēia ꝓximo nāe. Scōo ſcripture. Tertio oī creature. ¶ Primo ꝓxiak nāe q̄ dicitat bñfactoꝛe ſuū eē colendū z laudādū. Nā ꝑ faciunt aues celi / piſces maꝛ / z beſtie tre. obſeruātes ep̄s ſuū / z nō exederes metas nāe ſue. q̄ntō magꝭ ad id obligat hō rōnal'. Et tñ inf oīa bñficia q̄ magna z multa ſt a bono ꝺo boī collata / bñficiū lingue q̄ id q̄ corde ꝓcipit oꝛe exp̄mit: ē vnum ſingl'are et egregiū z pſtantiſſimū. Ecce q̄ntē igratitudis ē hō: q⁹ p illō mēbꝝ deū inhonoꝛat et blaſphemat: i q̄ deꝰ ceteꝛ creaturꝭ ipz honoꝛauit. vicz in lingua. Ualde g̃ miſer ē blaſphem⁹: q ſpēal'r ꝓpter ꝑ linguā accepit vt deū laudaret: q deū nō laudat: lz ꝯ admonitiōez aliaꝝ creaturaꝝ deū laudāriū: deū blaſphēat. O blaſphemantes ingrate ſic peioꝛ es oī creaturis. O maledicta lingua q̄ cū ꝺo gr̄as agere dēret: ipm turpit maledicit z blaſphēat. ¶ Scōo blaſphēia ꝓxiak ſcripture. Unꝰ ſcripturaſacra hoꝛtak nos ad deū bñdicendū z laudādū: ſm illō Tob. xiij. Oī rpe bñdic deū. Et Eccl. xxxix. Bñdicite deū i oīb⁹ opibus ſuis. Jrē i pſ. Bñdicā dñm q̄ tri. mi. itelle cū. Et iterꝝ Bñdicā dñm i oī tpe: ſp laus ei⁹ in oꝛe meo. Et iterꝝ ꝑ ſingl'os dies bñdicā tibi: et laudabo no. tuū i ſecu. ſe. Ecce quō blaſphēia ꝓxiak ſcripture ſacre. ¶ Terꝛō blaſphēia ꝓxiatur oī creature. Dīs em̄ creatura laudat z bñdicit deū. Unꝰ Aug. in ſer. vni⁹ martyr̄ inq̄t. Oīa q̄ cūq̄z fecē deꝰ laudāt deū. audiſtī i bñdictiōib⁹: z audiſtī in oī ſolēnitate: q̄n legunt q̄m oīa laudāt deū / celeſtia / reſtria / āgeli / hoīes / lūinaria celi / arboꝛes / re / flumia / maria / q̄q̄d deꝰ creauit / ſiue in celo ſiue in tra / ſiue i mari / laudant deū. Hec ille. Et ſcā m̄r eccl'ia i matutis hymnū cāt at trinū pucroꝝ i camino ignis: oēs creaturas iuitantiū ad laudādū z bñdicendū deū. Quid g̃ rñdebūt ſceleratiſſimi blaſphemi ad voces oīm creaturaꝝ. angeli celi laudāt et diūt clamāres: bñdict⁹ deꝰ. Sol / luna / ſtelle / et oīa celeſtia coꝛpa dicūt: bñdict⁹ ōs. Terra aq̄ / aer / ignis: z oīa q̄ i eis ſūt dicūt: bñdict⁹ deus. Boni z recti viri dicūt: bñdict⁹ deꝰ. Et blaſphemi q̄ſi ſegregati ab aliis creaturꝭ ꝯ moꝛē oīm aliaꝝ creaturaꝝ maledicūt z blaſphemāt deū. Niſi forte blaſphēi dicerēt q⁹ exm̄ blaſphemādi deū ſumerēt ab his q̄ ſt i iferno. ō q̄lis ōr Apoc. xvj. Blaſphemauerūt deū celi ꝑ doloꝛibꝰ z vulneribꝰ ſuis. Et ſi ira ē: q̄d aliq̄d dicere poſſū⁹ q̄z q⁹ blaſphēi ſt hoīes i fernales / hoīes diaboli / dānat⁹ ſil'es: q̄ nō niſi cū dānat⁹ blaſphemādo z maledicēdo ſe ꝓformāt: z cū eis ꝓcordant.

Exēplū

¶ Ex ꝓmiſſis g̃ ſat⁹ ptz. q̄z gue z hoꝛrēdū pcm̄ ſit blaſphēia. ꝓpter ea clamat Eſa. j. ca. di. Ue gēti peccatrici / pl'o gui inīquitate / ſemi nequā filijs ſceleratꝭ / blaſphēauerūt deū iſr'l / abalienati ſt retroꝛſū. Et merito ꝓpba ꝓmiat blaſphemātibꝰ z maledicētibꝰ. qz ꝓpter blaſphēias z maledictiōnes oīporēs ōs ēt i pñti ſecl'o blaſphēatoꝛes ſm̄ tripl'r flagellauit: z bodie flagellat ſcipi⁹ z exterminat. ſic ptz s. de Senna. z i pcc. f. in m'ſ exēplis. De q̄b⁹ audiat⁹ adhuc vnū: qđ ſcribit qui dā doctoꝛ notabil'. ¶ Mercatoꝛ q̄dā vendēs z emēs: freq̄nt murabat p chr̄i mēbra ꝙ ginē ēt bñdictā ſua maledicta lingua blaſphēauit: ſtatiq̄z labia cribil'r toꝛq̄ntur: z lingua derima extrahēs ſubitanea moꝛte miſerabil'r expirauit. ¶ Qui dā ēt rabnari⁹ apō climacen. Anno dñi. 1246. vēdēs vinū q̄dā ſabbato añ aduentū dñi turās z blaſphemās circa hoꝛā nonā: p̄ñtibꝰ plimis: dū p linguā bre ꝙ gis blaſphemādo iurare: ſtatim linguā turpit ex oꝛe cūctis pdidit: z ſubito mortuus ē: cūctꝭ q̄ rūc aderāt videntibꝰ. Ecce q̄ntū deꝰ deteſtat blaſphemos. Et quāuis ñ ſp cl'es puniat vt eoꝝ demerita p̄cerēt. tñ penam

Exēplū

alis in futuro maiorem reseruat. Et vix tales qui sic blasphemias frequentant bona mo/re vitam finiri pñt. ¶Quãt tales blaspheami sint in statu periculoso: poterit bñ cognosci ex multis maledictiõibꝫ z malis: q̃ spũsscẽ eis pdixit p oza ꝓphaꝝ. Et si nõ eẽnt alia mala q̃z ea q̃ spũsscẽ pdixit p os Dñi in ps. quẽ sẽpsit i p/sona chãi dñi. illa vnicz sufficerent ad terrendũ eos. Vñ i ps. lxviij. vicz Saluũ me fac de/zẽ. D .xñ. pla/ge blas/phemãti um ponit bñ. xij. maledictiões siue plagas valde ei mẽdas blasphemis ¶ũ õr. Fiat mẽsa eoꝝ coꝝ ipis in laqueũ: z in retributiões z i scandalum Obscurenk̃ oc̃li eoꝝ ne videãt: z dorsũ eoꝝ sp incurua. Effunde sup eos iram tuã: z furoz ire tue cõphendat eos. Fiat habitatio eoꝝ deſta: z i tabernaculis eoꝝ ñ sit q̃ ibabitet. Vñ quẽ tu peussisti pſecuti ſt: z sup dolo. vul. meoꝝ ad diderũt. appone iniqtatẽ sup iniqtatẽ eoꝝ z ñ i trẽt i iusticiã tuã. Deleanꝰ de libro viuentiũ et cũ iustis ñ scribanꝰ. ¶Ecce q̃z terribiles cõmi/natiões pnũciat dñs ihesus chꝰ ipis blasphẽis Nã iste psalmꝰ spẽaꝝ sibi attitulaꝝ. Pria ma/ledicio siue plaga blasphemãtiũ tangit cũ õr ⌊fiat mẽsa coꝝ coꝝ ipis in laqueũ⌋. q. d. illaq̃ enꝝ z capianꝰ ab hostibꝫ eoꝝ dñ in coꝝ mẽsis z zuiuꝫ ꝑulanꝰ. sic mꝭtiões accidit: q̃ vbi re gnat bꝫ vicẽ: cũ se putãt feliciori gdu ꝓsistere: z i maiori pace z q̃te viuere: stati occurrit eis repẽtina calamitas z tribulatio. ¶Scõa pla ga tãgit cũ õr ⌊z i reeti⌋. q. d. maledicẽtes deũ vl̃ scẽos ei⁹ maledicti sũt ab oĩb creaturꝭ: q̃ re/tribuẽt eis vindictã p dño suo. i. creatore oĩm. Sic ẽt dixit Jsaac Jacob filio suo Beñ. xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledict⁹: z q̃ bñ/dixerit tibi bñdictiõibꝫ repleaꝝ. ſ. ab oĩb crea/turis. Et Deut. xxviij. õr. Veniẽt sup te oẽs ma ledictiões iste. Maledict⁹ eris i ciuitate maledi/ctus i agro: maledictũ horreũ tuũ z maledicte reliqe tue. maledict⁹ fructꝰ ventris tui z fructꝰ ẽre tue. Armẽta boũ tuoꝝ z greges ouiũ tuaꝝ. Maledict⁹ eris ingrediẽs: z maledict⁹ egrediẽs Mittet dñs sup te famẽ z increpationẽ in oia opa tua q̃ tu facis. dõec ꝑerat z disꝑdat te ve/locit. ꝓpt̃ inuẽtiões tuas pessimas. i. blasphe/mias. Et seq̃t: percutiat te dñs egestate. febre et frigore. ardore z estu. aere corrupto z rubigie. z pseq̃t donec peas z sic de aliꝭs. ¶Tertia pla ga tangit cũ õr ⌊z in scãdalũ⌋. q. d. sustineant scãdala z offensiões q̃ blasphemãt sũmũ regẽ deũ oĩpotẽtẽ. Nã si scãdalizãs ꝓrim demergẽ/d⁹ est i ꝓfundũ Matt. xviij. cũ õr dñs. Qui aũt scãdalizauerit vnũ de pusillis istꝭ q̃ in me cre/dũt: expedit ei vt suspendaꝝ mola asinaria in collo eius: z demergaꝝ i ꝓfundũ marꝭ. ¶nto ma gis q̃z q̃ scandalizat deũ vel scẽos ei⁹ p blasphe/miã demergend⁹ ẽ in ꝓfundũ inferni: nisi fue/rit iusta pnia emendat⁹. Ex hꝫ ꝓz: q̃ blasphe/mi iuste sustinẽt diffamatiões. ẽt de criminib⁹ eis ꝓpositꝭ q̃ nũq̃ cõmiserũt. acsi diceret̃ cuili/bet coꝝ. Sic tu iniustissime ifamasti deũ z sã/ctos suos: detrahẽdo eoꝝ hõiati: z gl̃ie. ita pa/triarꝭ infamiã: z ex tĩi tuo pctõ ifamatorio cur/pius infamerꝭ. ¶Quarta plaga tangit cũ õr É ⌊Obscurenk̃ oc̃li eoꝝ ne videãt⌋ qđ ad ĩraz q̃n q̃z vex. est: q. d. tĩes blasphemi iusto dei iudicio efficiunt̃ ceci mꝭtiões: Juxta illud Sopho. ſ. Ambulabũt vt ceci q. dño peccauerũt. Exẽm il/lius habem⁹ de q̃dã ludente ad aleã: qui dum p dei oc̃los iurabat. statim eius oc̃li de capite ciecti in tabulariũ ceciderũt: Nec mirũ. Nã vt Beda õr de gestis anglorꝭ: q̃ oc̃li illi⁹ victoris Exẽplũ siue carnifici⁹ q̃ sancti albani martyrꝭ caput absci dit: cũ capite martyrꝭ ceciderũt in ter̃. Justinus igit̃ fuit vt oc̃li blasphemi caderẽt. cũ sit grauis us pctm̃ blasphemia q̃z homicidiũ vt sup dẽm est. B. Quãto ei maior ẽ dignitas ꝑsone offen se: tãto grauꝭ est pctm̃: ſz maior ẽ dignitas dĩ q̃z hois: q̃ ibi maꝭ ẽ pctm̃ vbi magꝭ offendit̃ di gnitas dĩ. Jn blasphẽia aũt z piurio. vicz deli/berato: magꝭ offendit̃ dignitas dĩ q̃z i homici/dio. q̃ maꝭ ẽ pctm̃ blasphemie z piurij q̃z ho/micidij. grauioza cũ sũt pcã q̃ sunt ꝓtra ꝑce/pta ꝑme rabule: q̃lia sũt blasphemia z piuriũ vicz ꝑ scõm ꝑceptũ ꝑme rabule: q̃z pcã q̃ sũt ꝑ ꝑcepta scõe rabule. sic homicidiũ: qđ ẽ ꝑ scõm ꝑceptũ scõe rabule zc. ¶Quinta plaga oñditur cũ õr ⌊z dorsũ eoꝝ. ſp icur.⌋ q̃si ex hꝫ pnũciet blas/phemos iusto dei iudicio flagellãdos in ꝓtra/ctiõe dorsi atq̃z ceruicꝭ. sic mꝭti strumosi a deo peussi facti sũt i opprobriũ hoĩm z abiectio ple bis: vt sic ipi blasphemãdo vilipẽdũt deũ z sã ctos. ita vilipẽsi ꝓtẽnanꝰ ab oĩb se videntib⁹. Hꝫ illõ Thren. ſ. Oẽs inimici mei audierũt malũ meũ: z letati sũt q̃m tu fecisti. Exẽm illi⁹ habe/m⁹: Vñ i diocesi remẽsi. Quidã miles ludens dũ ꝑderet: deũ horribiliꝭ blasphemauit: statiq̃z a ẽo peussus cecidit. pstrat⁹ ad tẽr̃. spumãs et euomẽs/adeo ꝓsupẽ: q̃ cũ pti⁹ eẽt magne sta/ture/corpꝰ ei⁹ redactũ est ad q̃ntitatẽ vni⁹ par/uuli: oc̃li q̃q ei⁹ ita sũt restricti vt viderẽt oc̃li vni⁹ passer⁹: z talit̃ afflict⁹ miserã vitã ꝓsumas uit. ¶Sexta plaga oñdit̃ cũ õr ⌊effunde sup eos irã tuã⌋ solet nãq̃z mirificos deꝰ patient̃ ꝑ ꝑe tolerare magnos pcẽtes blasphemos z ali os: ſz cũ exardescit ira ei⁹ i vltionẽ crimiꝭ gui⁹ punire. Hꝫ illõ apl̃i Rom. ij. Sm duriciã aũt tuã z ipenitẽs coꝝ thesurisas tibi irã i die ire: z re/uelatiõis iusti iudicij: q̃ reddet vnicuiq̃z ſz opa ei⁹. ¶Exẽm legit̃ i dialogo Cesarij Quidã mi/les ꝑ messis sic z ceteri ꝙcini sui ꝑ aeris in/tantiã ipediebanꝰ i colligẽdis fructib⁹. cũc mi les videns a ꝑte occidẽtali aerẽ obscurari: nu/bẽq̃ oriri dixit. Ecce ibi iterꝫ diabolus ascendit vir Exẽplũ mone finiuit: z ecce ozta tonitrus filiũ ei⁹ in sinu nutricis peusserũt. ipa sana z illesa ma/nẽte: ſz i aliꝭ edificijs: segetib⁹ z inumẽtꝭ fla/gellar⁹ ẽ blasphem⁹ ille: vt discerent de ceẽo non blasphemare Ecce ira õi sup cũ. ¶Jõ seq̃t se/pta plaga cum õr ⌊z furoz ire tue cõꝑhendet eos⌋ Ecõra orabat pñs. di. Dñe ne in furoze tuo

argu. me neq; i ira t. coz. me. Nō q; p̄ b̄ intelligam; irā aut furorē fm se posse cadere i deū: sz intelligit furorē p rigore iusticie. de q̄ Salomō dicebat Prouer. vj. Zelus t furor viri nō parcet i die vindicte: neq; adq̄escet cuiuscūq; p̄cibus neq; accipiet p redēptiōe dona plūma: qō intelligit i die iudicij. ¶ Dehac ira dī t furore ꝓra blasphemos hēm⁹ exēm de q̄dā nauta: q̄ cū sepi⁹ blasphemasset deū accidit vna vice i diocesi Sabilonēsi cū nauē duceret t deū blasphemaret: stari in aquā cecidit: t licz sciret bū natare: tñ sic cadēs nō surrexit vltrī⁹/nec se mouit/quē frak su⁹ sub aq̄ q̄rēs mortuū repperit. Et cū totū corp⁹ suū eēt integrū t intactū: lingua solūmō radicit⁹ est ꝓsumpta. ¶ Octauo plaga tangit cū dr ⌊fiat babitatō eox dō serra⌋ .q.d. ralīū dom⁹ subuertenk t in planū redigēt̄ tur. sicuti vidim⁹ q; dom⁹ pditox t ipsox darum tur i ruinā t ad terrā eiciunk a culmie vsq; ad solū Sic ēt angel⁹ clamabat Apoca. xviij. Le cidit cecidit babylon ciuitas mag̃: t facta ē habitatio demoniox t custodia oīs spūs immundi. ¶ Nona plaga tangit cū dr ⌊t in tabnacul' eox nō sit q̄ inhabitet⌋ Sic ꝓz de barhan chore t abyron: q̄ rebellantes moysi t ei⁹ impio cōtemnētes obedire viui deglutiti sūt a tra. Nume. xvj. Vbi ad litterā moyses oñdit eos tangz blasphemos talia passos ēe: cū dr ad turbā. Si ꝓsuera morte interierint: t visitauerit eos de⁹ plaga q̄ t cereri visitari solent nō misit me de⁹ si aūt rē nouā fecerit de⁹ vt apiens ẽra os suū deglutiat eos t oīa q̄ ad illos ꝓtinent: descēdentq; ad infernū viuētes: sciet̄ q; blasphemauerit dñm. Cōfestim ḡ vt cessauit locꝰ diruptus est ẽra sub pedib⁹ eox: t apiens os suū deuorauit illos cū tabnacul' suis t vniuersa substā eox descēderūq; viui in infernū operti humo: t pierūt ō medio mltitudis. p̄dicox aūt ꝓpha i p̄s. vbi ū. reddit cām dī. ⌊Qm̄ quē tu pcussisti psecuti sūt⌋ .i. quē tu pcuti ꝓmisisti. s. chm̄ dñm sūt psecuti: psequūt nāq; chm̄ blasphemās sic ipm psecuti fuerūt crucifixores sui: vt Aug. equipat. t tā stati patebit. ¶ Decia plaga sequūt cuz dr ⌊t sup dolorē vulnex meox addiderūt⌋ .q. d. blasphem⁹ q̄ntū in se ē innouat dolorē chīi vulneribus suis q̄riens blasphemar. Sic zapl's ait Heb. vj. Rursū crucifigētes sibimetipis filiū dī t ostētui habētes. Sic ḡ rl'es q̄ntū i eis ē innouāt dolorē chīi. cuiusq; plagas sanguinolentāt t vulnera: carnēq; ei⁹ purissimā suis pollutis t mordacib⁹ dentib⁹ dilacerāt t offēdūt. tea ipi dētib⁹ bestiax t successiue doloribus affligēt Unde t moyses i psona dī Deut. xxxij. dicebat. Dentes bestiax mittā i eos: cū furore trahentiū sup terrā aspidū serpentiū: foris vastabit eos gladi⁹ t intꝰ pauor: iuuenē sil' ac virginē: lactantē cū hoīe sene. t dixi. vbi nā sūt: cessare faciā ex hoībus memoriā eox. ¶ Undecia plaga tangit cū dr ⌊appone iniquitatē sup iniquitatē eox: t nō intret i iusticiā tuā⌋ qō si recte ispiciat ñ ē aliō dicere/nisi q; tūb⁹ pseuerātib⁹ in eli crimīe blasphēie/cū nūq; se pparēt ad gr̄az dei: merito ds eis gr̄am nō ifundit: vt ifra patebit. Nā actus actuox sc̄i patiēte pdisposito. iij. ō aīa. Et sic diuina gr̄a nō ifundit nisi i vasa ꝓgrua: vt ptz in figura vidue recurrēt̄ ad heliseū p auxilio: q; post mortē mariti p debit⁹ verabat eā creditoz volēs tollere duos filios q̄s hēbat ad futēdū ei. Cui heliseꝰ ꝓsuluit vt adduceret i domū suā vasa vacua nō pauca: idonea ad suscipiēdū olei: vt clauso ostio ipa i eadē ifunderet oleum cū filijs suis: qō licz modicū hēbat. Uñ filij afferebāt t mr ifūdebat/t p tāto creuit oleum t abūdauit p q̄ntū allata sūt vasa. iiij. Regū. iiij. Sic ē ō gr̄a dī/q̄ntū coz ē ppatū ad receptiōz gr̄e tm̄ deꝰ ifundit. Blasphemi aūt i sua malicia pdurātes/cū nūq; sint digni. ex suis demeritis nūq; gr̄az recipiēt saluatorē. ¶ Duodecia plaga siue maledictio blasphemātiū tāgit: cū sub iūgit ⌊deleank ō libro viuentiū t cū iustis nō scribank⌋ Hec ꝓba oīb⁹ ꝓmissis scribitoza/q̄ sane intellecta referūt ad extremuz iudiciū/in q̄ aperient libri/t iudicabūt oēs hoīes ex his q̄ scripta erūt i libris illi' fm opa eox. Apoc. xx. Tūc q̄sq; id qō h̄ i mōo seminauit metet/siue bonū siue malū. qm̄ q̄ seminat i carne de carne metet coz. q̄ aūt seminat i spū ō spū metet vitā eternā. Bal'. vlt. Opa ei illox sequūt illos. Apoc. xiiij. Filiꝰ q̄dē hoīs vēturꝰ ē i gl'ia p̄tis sui cū angel' suis/t tūc reddet vnicuiq; fm opa sua Mat. xvj. Ex q̄bus finalr ꝓcludit iuxt thēa: q̄ q̄ blasphemauerit nomē dñi morte moriat. ¶ Tātū ē ei petm̄ blasphemie: vt testat Judas apl's in sua canonica: q̄ michael archāgel⁹ nō ē ausus diabolo iferre iudiciū blasphemie. Uñ dr: q̄ cū michael archāgel⁹ cū diabolo disputās alr̄carek ō corpe moysi: ñ fuit ausꝰ diabolū blasphemare aut sibi maledicere: sz dixit sibi. Imperet tibi dñs Hi āt q̄cūq; q̄dē ignorāt blasphemār. Pro q̄ notādū ē fm Aug. ō ancona sup can. iude. q̄ deꝰ punidit corpꝰ moysi p mortē eiꝰ adozandū ēe a iudeis tāq; deū si pssentialr ipm hīe potuissent. Mortuo ḡ moyse vt dr Glo. Missus angelo de cel' subtraxit corpꝰ eiꝰ. ita vt nullꝰ ō populo p̄dicto sciret sepulturā eiꝰ. Uñ Deut. xxxiij. scribit: q̄ nō cognouit hō sepulturā eiꝰ vsq; i p̄sentē diē. Diabolꝰ igit ad lr̄am volēs iudeos i loco mālfesto ad idolatriā inducere: ōsiderabat corpꝰ moysi i mālfesto eē. iō dr alr̄carꝰ fuisse cū michaele archāgelo: q̄ ad dictū corpꝰ subtrahē dū missꝰ fuit. Exp̄sse tñ vt dr Beda. ñ h̄ ex q̄bus scripturis apl's h̄ testimoniū sūpserit: cū dr. Imperet tibi dñs: sz q̄s aliō dicere auder: q̄z q̄ spūs scō ispiratꝰ h̄ dixerit. Si ḡ michael archā. nō fuit ausꝰ diabolo oi maledictōe dignissimo iudiciū iferre blasphemie: q̄ntō magis nos ab oi maledictōe t blasphemis puri esse dēm⁹. Hoc idē habet. xxiij. q. iij. Si igit michael rē. Imploremus ḡ dei misericordiaz: vt a tāto malo blasphemie nos custodiat: ne cū damnatis blasphemis

ab eo in ꝑpetuū separemur. Amen.

De blasphemia qñ sit pcm̄ mortale vel veniale. Sermo. XLVII.

QVi blasphemauerit nomē dñi morte moriat Leui. xxiiij. Audistis in pcedēti ſmōe: quō pcm̄ blasphēie sit valde horrēdū pcm̄ ex multis causis. Imo gui⁹ q̄z multa pcā: vicz homicidiū: ifidelitatis: z crucifixiōis xp̄i. Quō ēt sit ꝟtuū nāe septure: z gnāliť oi creature. Tādē. xij plagas siue maledictiones blasphemātiū ex ps̄. Dauid tē. Nūc ꝓnr videndū erit de pcō blasphemie/an sp sit pcm̄ mortale/vl an aliqñ possit eē pcm̄ veniale. Pro gra Aue ma.

A Qui blaspheno. d. mor. moriat vbi s. In pñti ſmōe intēdo monere aliq̄s dubitationes. Pria: Utr̄ pcm̄ blasphemie sp sit pcm̄ mortale/vl an aliqñ possit eē pcm̄ vēiale. Scōa: utr̄ pcm̄ blasphemie sit maximū pcōr̄ z ex q̄bꝰ cauſ tē. Tertia: utr̄ pcm̄ blasphemie sit pcm̄ irremiſ

Primus sibile: z p ꝟsequns pcm̄ i spm̄scm̄. Ad ꝓmā du dubiū de bitatiōez: vicz an blasphēia sp sit mortale/vl ali blaspheqñ veniale pcm̄ Est dicēdū ꝓmo: q̄ blasphemia mia cū fit ex deliberatōe rōnis ē gue valde peccatū mortale: pz illō triplici rōne. Prio: quia blasphemia ad ifidelitatē ptinet: sz ifidelitas ē pcm̄ mortale: g̃ etiā blasphemia. Scōo sic ꝓbar. Qui ꝑceptū dei ōliberate trāsgredit mortaliť peccat: sz blasphēia ē hmōi: qō sic pz: q̄ p̄ ceptū dei ē vt nomē dei n̄ assumat̄ iuanū Exo. xx. sz blasphem⁹ ꝟ fac: g̃ tē. Tertio sic: pena mortis nō inferť: nisi ꝓ pcō mortali: sed ꝓ pcō blasphemie infligit̄ pena mortis ꝛpalis z ēnal tuꝫ thema: g̃ blasphemia est pcm̄ mortale.

Scōo est dicendū/q̄ blasphemia aliqñ fieri pōt absq̄ rōnis ōliberatōe. Et ꝟ dupliť. Uno mō q̄ aliq̄s nō aduertit ꝟ qō ōt eē blasphemiā q̄d pt ꝓingere cū aliq̄s subito ex aliq̄ passiōe i ꝟba imaginata ꝓrūpit: q̄z ſcatōez ñ ꝓsiderat. z tūc ē pcm̄ veniale: z nō hz ꝓprie rōnē blasphemie. Alio mō qñ aduertit ꝟ eē blasphemiā/ꝓsiderās ſcata ꝟboꝝ: z tūc nō excusať a pcō mortali: q̄uis absq̄ deliberatōe rōnis ꝟ dixerit. recte sīc ille q̄ ex subito motu ire aliquē occidit iuē se sedētē. Nec s. Tho. ij. q. xiij. ar. ij. taľ ei recnť ꝓuidere añ irā hmōi mala seq̄ntia tē.

B Ad scōam dubitatōez: utr̄ pcm̄ blasphēie

Scōm dubiū ō pcō blas phemie sit maxim pcōr̄ z Dicēdū ē breuiť: q̄ pcm̄ blasphemie ē pcm̄ horribile z maxim pcōr̄ ex tribꝰ scz auēitate/rōne/cōpartōe. Prio auēte Rich. de scō vicť. q. loq̄ns ō illi⁹ pcti guitate sic ait. Sceleratissimū gen⁹ pcti ē cū q̄s ī dei virtutes/rēs delectať. Et subdit. Quid aliꝰ ē spūs blasphemie nisi affectatio z desideriū vituperatiōis diuine? Scōo rōne sic. Nā pcm̄ q̄nto hz maiꝰ motiuū tāto ē leuiꝰ aut minꝰ. Et ꝓ oppositum q̄nto hz minꝰ motiuū tāto est gui⁹. si aūt nullū motiuū habet/tūc illō pcm̄ est grauissimū omniū. Mō sic ē q̄ oē pcm̄ hz aliq̄d motiuū/excepto pcō blasphemie: qō sic pz. Quid mouet ad supbiā? altitudo aut magnitudo aliꝰ cuiꝰ bonitat̄/vt bonor̄. Quid ad gulā: delectatio cibi z potꝰ. Quid ad luxuriā? ōlectatio carnis. q̄d ad vindictā: honoꝝ. q̄d ad acidiā: reqes corpis. Et sic pz q̄ q̄dlibet pcm̄ aliq̄d bonū motiuū ꝓncipaľr hz. Nā oēs ꝓncipaľr intē dūt bona. Supbi honorē. luxuriosi delectationē. auari diuitias. q̄ oia si possent hē: sine dei iuria vl offensa vellēt hē. sz q̄ nō pñt: vltimo volūt dei offensaz ne amittāt ista. Sz blasphemare ē maiꝰ oiō. tū q̄ nullū hz motiuū. tū q̄a ꝓncipaľr intēdit malū: vicz dei vituperiū. q̄ nullus pcōr̄ ꝓncipaľr intēdit vt pz. Tertio pz ꝟ idē cōpartōe. Nā sup illo ꝟbo Esa. xviij. ad populū tribilē ōt glo. Oñe pcm̄ blasphemie cō paratū leuiꝰ ē. vt dixi s. sermōe. xlvj. A. Sz

L fortē d. q̄s. q̄ tria sunt pcā maiora vl ĝuiora pcō blasphemie. s. homicidiū: piuriū: z pcī ex cusatio. Prio pcm̄ homicidij ē gui⁹ illa rōne. dñ z blasq̄ pcm̄ tāto maiꝰ est q̄nto maiꝰ infert nocu pheniie mētū. sz pcm̄ homicidiū maxīe nocet ꝓprio: q̄a triplex aufert ei bonū optimū. s. vitam. pcm̄ aūt blasphemie nullū nocumētū pōt iferre ꝟo. g̃ tē.

Lōpatio

Ad ꝟ dicēdū ē: q̄ cōparatio gūitat̄ pcī bomicidij z blasphemie pōt ꝓsiderari ex tribꝰ. scz ex pte nocumēti/obiecti/z intenti. Prio ex pte nocumēti: z sic pcm̄ homicidij ē gui⁹ pcō blasphemie. q̄ homicidiū plus nocet ꝓprio q̄z blasphemia deo. Scōo pōt ꝓsiderari ex pte obiecti q̄ offendit. z sic maiꝰ pcm̄ ē blasphemia q̄ est pcm̄ ī deū/q̄z homicidiū q̄d ē pcm̄ in ꝓximū. Tertio pōt ꝓsiderari ex pte ani vl intēti. Et sic q̄nto intētio volūtat̄ ē peior vel puersior/tāto pcm̄ ē gui⁹. Uñ cū blasphemꝰ intendat nocumētū inferre honori diuino simpľr loq̄ndo/q̄ui⁹ peccat q̄z homicida.

Scōo aggḡuať pcm̄ blasphemie ex pte stat⁹. Nā stat⁹ xp̄i regnāt̄ in celo ē maior q̄z stat⁹ xp̄i ambulāt̄ ī terris. Et tō maior iniuria ē q̄ fit ī xp̄m regnāte q̄z in xp̄m ambulante. Uñ Aug. sup illo Mat. xxvij. Blasphemabāt eū: dic. Nō minꝰ peccāt q̄ blasphemāt xp̄m regnāte ī cel: q̄z q̄ crucifixerūt xp̄m ambulāte i terr̄. Sz q̄ crucifixerūt xp̄m pperauerūt homicidiū. g̃ blasphēia ī xp̄m regnāte ī celo est par pcm̄ vl grauiꝰ homicidio

Tertio pcm̄ blasphēie aggrauať ex ꝟ: q̄ sz blasphemꝰ nō iferat nocumētū deo vt homicida ꝓprio. iferť tñ nocumētū sibi ꝓpi. Uñ sic occidere seipz ē guissimū pcm̄. sz blasphemās deū occidit seipm spūaľr. q̄ blasphemādo deū q̄z uis n̄ puet seipm vita nāe. puat tñ seipm vita

D grē: q̄ ē nobilior vita nāe. Jeꝛ di. q̄s de piurio q̄ ē maiꝰ vel gui⁹ pcō blasphēie ralī rōne. Magr̄ peccat q̄ asserit deū eē falsum q̄z q̄ non asserit deū eē falsū. sz q̄ piurat asserit deū esse falsum: vicz testē falsitat̄. nō aūt q̄libet blasphemia gui mus tendit ad ꝟ vt asserat deū esse falsū. g̃ tē.

Blasphe us ē pcz

Rñdeo q̄ blasphemia est grauiꝰ pcm̄ piurio piurio

ex duob. Prio aute. Nã sup illo ꝟbo apli ad Epbs. iiij. Blasphēia rollat a vob: ōt glo. Pe/ius ē blasphēare q̄z peierare. Scō rōne qz pl⁹ ē. i. mai⁹ pcm̄ dicere falsuz ō deo q̄z dicere fal sum de creatura cū asserrōe. sz ille q̄ piurat nec dic aut sentit aliq̄d falsū de deo. sz deū adhibz testē falsitaſ: nō tāq̄z estimās deū eē falsū testē sz tāq̄z sperās q⁹ de⁹ sup ꝟ̄ ñ testificet p̄ cuidēs aliq̄d signū. z vt sic firmet credulitas in eo cui iurat: lz q̄nq̄z accidat ꝓriū. vicz q⁹ deus piuros punit aptissime i detestatōez piurij: vt memini me alibi dixisse i fmōe ō pcepti. ibi videre pote ris. ser. viij. H. Ex alia ꝛo pte blasphēia p̄t esse minor aliq̄ piurio duplici rōne. Pria: qz aliq̄n blasphēia ex minori libidie pcedit q̄z piurium. Scōa: qz minor dāni ē blasphēia q̄z piurium.

¶ Tertio argueret q̄s de pcō excusatōis pcti respectu blasphēie. z diceret. Excusatio pcti p/ prij est mai⁹ pcm̄ q̄z sit pcm̄ blasphēie dupl'r. Prio aute. qz sup illo ps. Nolite extollere i al tū cornu vīm: ōt glo. Maximū ē viciū excusa tōis pcti: vt negeť qō factū ē. vel p diabolū vel alios sua sozes. vl' p nēcitatē factū eē dicať. Se cūdo rōe sic. Illud pcm̄ cui⁹ de⁹ ñ miseť ē mai/ ius pcō cui⁹ de⁹ aliq̄n miseret. sz pcti excusa/ tōis de⁹ nūq̄z miseret. ꝓz: qz sup illo ꝟbo ps. Nō miserear ſoib⁹ q̄ operañ iniq̄tatē: ōt glo. Est defensio pcōz q̄n defendit hō qō de⁹ odit. ō q̄ dī. Est pcm̄ ad mortē: nō. p eo dico vt q̄s oret. sz pcō ad mortē cui⁹ de⁹ nō miseret nullū est mai⁹: g̃ nec blasphēia. Rñr duob⁹ modis. Pri mo q⁹ excusatio pcti ē q̄dā circūstātia aggḡuans oē pcm̄: cetā ipaz blasphemiā. z p tāto dī esse maxim pcōz: qz q̄dlibz pcm̄ facē mai⁹. Scō rñr q⁹ pcm̄ excusatōis ē maxim: qz aufert reme diū pcti ex pte ei⁹ q̄ dz punire. Nā remediū oīs pcti est accusatio ipi⁹ pcōr̄ z oīmoda cōfessio pcti. Ex alia ꝛo pte blasphēia dī maxim pcm̄ qz puocat ocl'os diuīe maiestaſ ad nō miscren dū sive ad nō remittendū. Et p ꝟ̄ ꝓz rñsio ad ob i ecta. Hec s. Tho. ij. ij. q. xiij. ar. iij. z Alex. iij. pte sume. Refuata. iij. qōne vicz vtz. blasphe/ mia sit pcm̄ irremissibile i fmonē seq̄ntez. Ro gem⁹ deū vt ab ꝟ̄ maxio pcō z oīb⁹ mortalib⁹ nos custodiat gr̄az tribuēs i p̄nti z gloriam in futuro Amen.

¶ De blasphemia vtrū sit pcm̄ irremissibile. Ser. XLVIII.

QVi blasphemat nomē dñi morte moriat Leuit. xxiiij. ¶ In pcedēti fmōe audist⁹ so/ lutōez duaz q̄stionū sive dubitationū. Quaz p̄ma erat. Utz blasphemia sit sp̄ pcm̄ mortē vl' aliq̄n veniale. Scōa: vtz pcm̄ blasphemie sit maxim pcōz. q̄ō z ostēsuz fuit ex trib⁹: vicz aute/ rōne/z ꝓpatiōe/ad alia pcā: vicz ad piu riū/homicidiū/z pcti excusatōez. Nūc supest ñdere ad tertiā qōnē tunc sic̄r motā: vicz Utrū blasphemia sit pcm̄ irremissibile. Pro gratia Aue maria. ¶ Qui blasphe.no. dñi ⁊c. vbi s.

¶ De pcō blasphemie an sit remissibile ē notā A dū p̄mo: q⁹ oē pcm̄ ē remissibile z irremissibile Pcm̄ diuers respectib⁹. ¶ Prio oē pcm̄ ē remissibi remissibi le triplici rōne. vicz rōne oipotētie creatoris. rō/ le z irre/ ne imēse misctie redēptoris. rōne nāe libe viato missibile ris. Prio rōne oipotentie creatoris. Uñ sup illo diuerſe ps. Qui sanat oēs infirmitates tuas: ōt glo. Oī specieb⁹ potēti medico null⁹ insanabil' languor occurrit Scō oē pcm̄ ē remissibile rōne imēse misctie redēptoris. Uñ sup illo ps. Dixit dñs ex basan querrā. glo. sic ōt. Misctia dei q̄ ē infinita ēt de speratissimos querit: vtz p mīta exēpla. Ter/ tio oē pcm̄ ē remissibile rōne nāe libe viatoris qz nullū pcm̄ ē de q̄ hō i vita sua penitere non possit. Et illō p̄t oñdi dupl'r. Prio aute Isid. q̄ sic ōt. Null⁹ desp̄are dz de venia: etiā si circa finē vite sue ad pniaz querat. Et subdit causā dī. Unūquēq̄z ei de⁹ ex suo fine ñ ex vita pceri ta iudicat. Scō rōne. qz q̄diu hō ē i statu viatoris ex dei auxilio z ex li. ar. sp̄ p̄t remissionez ꝓsequi de pcō. Et sic oē pcm̄ in q̄ via nō finit est remissibile: sive sit pcm̄ hois sive angeli. Et sz ꝟ̄ accipit dīna hois z angeli. qz stat⁹ vie i ag̃el finit stari post p̄mā electōez: nō aūt sic ē i hoib⁹.

¶ Scō dicēdū ē/ q⁹ oē pcm̄ ē irremissibile erti B bus modis. s. vl' negatiue: vl' p̄uatiue: vel ꝓtie. Negatiue Ita breuit q⁹ oē pcm̄ dī eē irremissibile tribus modis. vl' qz ipossibile ē remitti. vl' qz ihabile ē remitti: vl' qz irrōnabile ē remitti. Prio mō dī pcz eē irremissibile negatiue: vicz qz ipossibile ē remitti rōe finalis penitētie. z sic pēm mortale i q̄ hō pseuerat vsq̄z ad mortē z nō penitet/ē irre/ remissibile: eo q⁹ tūc pēm nec in hac vita remit tit p pniaz: nec etiā i futuro remittit p diuinaz misctiaz. Et p̄ꝛ ꝟ̄ dixi q⁹ oē pēm de q̄ hō nō pe nitet i hac vita ē irremissibile negatiue. s. q⁹ nul/ lo mō vl' loco. s. nec i p̄nti nec i futuro ē remissi bile: sic pēm angelo⁹ post p̄mā peti electiōez: z dānato⁹ post mortē. Uñ Theophil⁹ sup illo ꝟ bo Mar. iij. Qui blasphēauerit i spīm scīm nō Nō dī remittet ei i eternū: sic ait. Uenia ñ ꝓsequi nisi pe niteat. Et Lu. xij. z Mar. iij. dī sīlr: q⁹ spūs blasphēie ñ remittet neq̄z i ꝟ̄ scło neq̄z i futuro Sup q̄ Aug. sic ait. Spūs blasphēie ē ipa ipe/ nitētia: q̄ ñ remittit i ꝟ̄ secło neq̄z in futuro.

¶ Scō pcm̄ dī eē irremissibile p̄uatiue: ñ q⁹ p̄uatiue nullo mō remittit: sz qz ihabile ē remitti. z ꝟ̄ rōe ōtestabil' malicie. p̄ꝛ quā pcm̄ q̄ntū ē de se nō hz meritū: nec ē dignū q⁹ remittat. Qō sic ptz: Trib⁹ em̄ modis cōmittit pcm̄. s. p ign̄ātia: p ipotētia: p malicia. Pcm̄ q̄d cōmittit p ign̄an tia vl' p ipotētia aliquā/excusatiōis colorē hz. Peccare sz pēm q̄d cōmittit p malicia nullā cām excu/ ex mali/ satiōis vl' remissiōis hz. Cui⁹ rō ē. qz cū ign̄an/ cia vl' ipotētia. i. infirmitas q̄nq̄z involūtariū cau sent: habēt pcm̄ excusare vl' alleuiare i toto vl' pte fm involūtariū illō q̄ō causant. Et p̄ter ꝟ̄ dī illud pcm̄ remissibile: qz habz i se vñ facilis

remittat ꝛ q̄ ad culpā ꝛ q̄ ad penā. Sed pt̄m qđ cōmittit ex malicia q̄ntū ex se ē: nullā causā excusatiōis vl' remissiōis hz. Cui⁹ rō ē. qz ille q̄ peccat ex malicia peccat ex electiōe. Ex electione aūt peccat hō: qz deliberās pt̄m ē adherz ei: nō q̄si aliq̄ rōnatiōe vicē⁹; sz qz hñs appetitū corruptū/placz sibi illō pt̄m fm se. ꝛ b ē peccare ex malicia: qđ ertā ē peccare i spm̄scm̄. qz dē rogat bonitati spūssceti: eo q̄ malicia sibi placz sic pijs vl' iust̄ bōitas. ¶ Sz forte dicis. Illi q̄t̄ se placz malicia: q̄ null⁹ peccat i spm̄scm̄. Rñdeo ꝛ dico q̄ malicia sub rōne malicie nullus vnq̄ voluit: nec vnq̄ alicui placuit: sz fm q̄ ipm̄ malū estimat bonū ipi peccāti q̄si q̄rās appetitū corruptū. q̄t̄ b fz se desiderat. Et q̄t̄ b sup illo ꝟbo Mat. xij. Qui blasphēauerit in spm̄scm̄ nō remittet ei neq; in hoc sec'lo neq; in futuro. q̄ aūt blasphēauerit i filiū vl' i pēz/remittet ei. Aug. sic ait. Nō q̄. q̄t̄ea b dī: qz i remittate maior pēz filio sit spūssctūs. sz qz tāta ē labes hui⁹ perfidie/q̄ hūilitatē depcandi ꝛ penitēdi subire ñ pōt. Iē Aug. in ser. dñi i mōte. Un̄ oē illud pt̄m qđ hō cōmittit ex certa deliberatiōe ꝛ sine vincēte rōnatiōe ꝛ de se appetitū corruptū hūte/placz: ē irremissibile. Qđ intelligēdū ē: qñ in fine vite nō penitet: sz placz. ꝛ b ē pēm blasphemie i spm̄scm̄. ¶ Tertio mō dī eē pēm irremissibile: qz irrōnabile ē remitti rōne exrēsionis vl' repugnātie. qz excludit vl' p̄tenit ꝛ abijcit oia remittētia pēm. Verbi gra. Sic em̄ morbus est mortal' qñ tollit vtutē nāe: induc̄ fastidiū cibi: p̄tenit p̄filiū medici. sic illō pēm ē irremissibile q̄d excludit/abijcit/ꝛ p̄tenit ea p q̄ fit remissio petōz: p b ē nō p̄cludit via remittēdi ꝛ saluādi oiporētie ꝛ misericōie dei: p quā aliq̄n tales q̄si miracl'ose ab oi petō curant. Nec sā. Tho. in sēp. ij. sent. dī. xlij. ar. j. Et. ij. q. xlij. ar. iij. ꝛc. Nota blasphēia si fiat ex coactiōe pec̄at p̄pem. si ex deceptiōe: p filiū. si ex certa malicia: p spm̄scm̄. Scōm vtutē ei oē pēm est p trinitatē. appropiate tñ pēm cōmissū ex infirmitate dī eē p pem cui porētia appropiat. cōmissū ex ignorantia p filiū cui sapiētia appropiat. cōmissum ex certa malicia p spm̄scm̄ cui bōitas appropiat. Si q̄ blasphēia fiat ex coactiōe vl' deceptiōe dī remissibil'. qz secū hz causaz annexā diuine misericōie. puocatiuā ad remissionē. Et ō cū dī blasphēia intelligit illō Mat. xij. Oē pēm scz ppetratū i ope: ꝛ b ex infirmitate vel iporētia et blasphēia. i. pēm ppetratū i ꝟbo: ꝛ b ex ignōrātia vl' coactiōe remitteret hoibus. i. ē remissibile: vl' remitteret. s. si penitear. qz ex circūstātia q̄ pēm attenuat dignū ē remitti. Si aūt blasphēia cōmittit ex certa malicia: tūc dī irremissibil'. nō qz ñ possit remitti: vl' qz nō remittat aliq̄n: sz qz ñ hz se

D Impēitē cū cām moriūā ad remissionē. ¶ Sc̄o pncipia ē pēm palr ē notādū. p intellectu p̄cedētiū q̄ tribus modis aliq̄s dī peccare. scz corde/ore/ꝛ ope. Et sic duobus modis aliq̄s dī peccare i. ss. ex qbus illud pēm dī irremissibile. Uno mō q̄ sic remissioni

petōz repugnat vt i pēo p̄seueret vsq; ad mortē. Et sic fm Aug. ipnia p̄seuerās vsq; ad mortē ē pēm i. ss. i. ꝫ bonitatē. ss. cui sic attribuit remissio petōz: ita ertā bōitas. Alio mō ille dicit peccare i. ss. q̄ ex certa malicia peccat. Ille aūt peccat ex certa malicia: cui⁹ volūtas ñ ex ignōrātia vl' infirmitate: sz ex certa scia vl' industria icliuat i bonū aliq̄d qđ hz ānexā maliciā. Qđ duobus modis ꝓtigit. s. q̄t̄ inclinatiōez nāle: ꝛ q̄t̄ phibēt̄ remotōez. Verbi gra. Sic em̄ in rebus nālib⁹ dupl'r aliq̄d mouet deorsū. Prio q̄t̄ inclinatiōez nāle/sic ḡue deorsuz. Scōo q̄t̄ phibent̄ remotōez. sic aq̄ effundit fracto vase: sic volūtas ex certa malicia vl' scia fert i bonū qđ maliciā hz annexā: duplici rōne. Pria ē ex iclinatiōe habit⁹ vicios. Et tal' largo mō dī peccare i spm̄scm̄: qz ipe ex ꝓuri ꝓuat bōitati spūsscti. ¶ Scōo volūtas alicui⁹ ex certa malicia E vl' industria fert i bonū qđ hz malū annexū ex prohibēt̄ exclusiōe. s. qz remouet ꝛ abijcit illa a q̄bus hō retrahit a petō. Sūt aūt sex bōa siue dona q̄bus hō retrahit a petō: vt pz infra

Sex bōa siue dona q̄ bus hō retrahit a pēo	Diuina iusticia Dei misericōia Ueritas agnita Supnatural' gr̄a Peccati erubescētia Delectatio indebita ex
Contra que	(modica.
Pctā i spm̄ sanctum	Presumptio Desperatio Impugnatio vtitat' agnite Inuidentia fraterne gr̄e Impenitentia Obstinatio

¶ Sic̄ ḡ sex sūt q̄bus hō retrahit a petō iā dcā. sic p oppositū sūt sex species pcti blasphēie i spm̄scm̄: q̄ nūq; remittūt̄: neq; i hoc sec'lo neq; in futuro: ad sensū sup dictū. s. p̄sūptio ꝛ dsperatio ꝛc. ¶ Ubi notādū q̄ sic ille q̄ opat q̄t̄ se bonū ē melior illo q̄ opat bonū q̄t̄ aliō. puta q̄t̄ amore p̄mioz ꝛ timore supplicioz. Ita ille q̄ retrahit vl' abstinet a petō q̄t̄ se/ē melior illo q̄ retrahit ꝛ abstinet a petō q̄t̄ virāda supplicia et bñda p̄mia. Nā vtuos⁹ ē bonū agere q̄t̄ se q̄z q̄t̄ aliō. ꝛ a petō abstinere q̄t̄ se q̄z q̄t̄ aliō. vt ōt s. Tho. i sēpro. ij. sen. di. xlij. ar. iij. de spēb⁹ pcti i spm̄scm̄. ¶ Prio ḡ aliq̄s retrahit a pēo Primū ex ꝓsideratiōe: ꝛ ex timore diuine iusticie puniēt̄ retrahēs petā. Ille tioz surgit ex b: q̄ hō cogitat q̄ deꝰ ea pēo est ira iust⁹ q̄ nullū malū dimittit ipunitū. Et q̄ diuia iustus hō b ñ punit aut satisfac̄ p pctis: q̄ p⁹ mortē sticia guissima pena purgatoriū sibi debet. vl' erna: si mortl' i pctis. ex tl'i tioze icipit ꝓterere ꝛ ꝓficeri petā sua ꝛ p eis satisfacere. ꝛ b bonū siue donū tollit p p̄sūptōez. dū. s. aliq̄s p̄sumit ꝓsequi venia sine pnia: ꝛ adipisci gl'iaz sine merit̄. q̄ em̄ p̄sumit ō bōitate dei cū suis mal' merit̄: ponit p ꝓnō deū esse iustū. Un̄ sup illo ꝟbo apli ad Ro. ij. fm duricia tua ꝛ cor ipenitēs thesaurizas

gas tibi ira ꝛc. Amb. i glo. sic ꝺr. Sūt em̄ q̄dam qui mala q̄ agūt displicēt. ꝛ ducti pnis cordis q̄ūs eis dat ex eis exire laborāt. ꝺ q̄ aplūs nō loq̄t b: sz sē q̄ placēt mala q̄ agūt. ꝛ ꝺ miscōia dei nimis pſumētes: ꝛ dei patia abutētes i eis pnacit̄ pdurāt: i q̄ illi⁹. ſ. dei oñdūt patiam ꝛ suā cumulāt sarcinā ōteri⁹ peccādo. ¶ Scōo aliqs retrahit a pctō ex ꝓsideratōe diuie misericordie oia remittēt̄ pcā ꝛ p̄miāt̄ bōa. Et b bonū siue donū nihil aliūd ē nisi spes de diuina miscōia. Et hec spes ꝓsurgit ex b q̄ hō diligent̄ meditat̄ siue cogitat ꝛ credit q̄ de⁹ ē valde misericors. ꝛ q̄ p suā magnā miscōiā dimittit homib⁹ pcā q̄ntūcūq; mag: eoq; ē infinite miscōie si solū hō se vult auertere ab ill' q̄t deū cū ꝓpōsito ampli⁹ sibi cauēdi ab ist̄ cū dei adiutorio ſm illō Ezech. xviij. Quacūq; hora ꝛc. Et ibidē ⌊Nolo mortē pcōr̄⌋. i. dānatōez ⌊sz magis vt ꝓuertat̄⌋ p verā pniaz ⌊ꝛ viuat⌋ vita gr̄e in p̄nti: ꝛ vita gl'ie etne i futuro. Q̄n ḡ hō sic cogitat: tūc icipit i eo spes q̄ de⁹ sibi dimittet pcā sua ꝛ det sibi b gr̄am suā ꝛ tandē vitā etnā. Et tal' spes facit̄ hoiez penitere ꝺ pctis et abstinere a futuris. ꝛ satisfacere ꝺ omissis ꝛ cōmissis ꝛc. Et b bonū rollit̄ p ꝺsperatōez: q̄ aliqs reiecit diuinā miscōiam: ñ q̄dē q̄ nō credat deū ee misericordē sz i b q̄ desperās miscōiaz dei ꝓtenuit. Un̄ sup illo ꝟbo apli ad Ro. ij. fm duriciā tuā ꝛ cor ipenitēs ꝛc. Amb. i glo. sic ait. Sūt aliq; q̄bus displicēt mala q̄ agūt. sz q̄m̄ ḡuia eē intelligūt/putāt sibi tā ñ posse ig̃sci. sic ille q̄ d. Ben. xiij. Maior ē iniq̄tas mea q̄ vt ve. me. ¶ Ubi ē notāndū: q̄ Cain ñ credebat suā iniq̄tatē eē maiorē miseri cordia dei. sz q̄ maior eēt iniq̄tas sua q̄ satisfactio sua: vt crederet se nlr̄aten⁹ satisfacere posse deo quē offendit. Et hec desperatio subrepit cl'ibus: vt q̄q̄d libuerit tā q̄ dānatōi destinati sine pnia faciāt: vt Amb. subdit ibidem. Et ite⁊ Amb. ibidē sic ꝓdudit. Illi ꝟo. ſ. q̄ ex p̄sūptiōe peccāt/nimia spe: putāt deū ñ ee iustū. isti. ſ. q̄ desperāt: deū misericordē ꝓtenūt. Et Aug. ibidē. Et vtroq; ḡ picitabūt: ꝛ sperādo ꝛ desperādo ꝓtis rebus ꝛ ꝓtis affectibus laborātes pibunt.

¶ Tertio aliqs retrahit a pctō ex ꝓsideratōe veritat̄ agnite. Nā cognitio vitat̄ p lumē inatū ꝛ infusuz. ſ. p lumē rōnis ꝛ fidei retrahit a pctō. Hoc donū siue bonū ē boi necariū ad salutē. agnitio vicz vitat̄ fidei ꝛ mox: vicz q̄ hō cog̃noscat q̄d sit pctm̄ mortale ꝛ q̄d vēniale. ꝛ q̄ sine circūstātie pctm̄ mortle aggūātes ꝛ q̄ nō. Et q̄ tra hāt i aliā spēm pcti ꝛ q̄ ñ. Et q̄lit̄ hō ꝺz de pctis suis ꝛe penitere: ꝛ ea rite ꝓfiteri. ꝛ ad susceptionē eucharistie se pparе. q̄ etiā agēscat p̄cepta diuina. q̄d ꝭz illa ōbeat agere: ꝛ q̄d omittere: ꝛ q̄d credere. Agnitio ār taliū vitatū sepe facit boiez surgere a pctis q̄ hō ꝓpus pperrauit ex ig̃rātia. ꝛ ꝺoz eū finalit̄ ꝓpt̄ deū detestari pcā: ꝛ ñ ꝓncipalit̄ rōne mort̄/gehēne/iudicij ꝛc. videat ḡ uli q̄ cecos q̄rūt ꝓfessores studiose: q̄ ad volūtatē eoꝝ eos absoluūt ꝛc. Et ꝛ b bonū vl' donū ē

rollēdo ipm̄ ipugnio vitatis agnite. ſ. dū aliqs ex idustria vitatē fidei agnitā ipugt: ꝛ pnacit̄ falsitatē ōfendit vt licēti⁹ peccet. sic sicḃ agnitis dei p̄cept̄ vellet pnacit̄ ōfendere fornicatiōez simplicē nō ee pctm̄ mortle. vel diebus festiuis ñ ee pctm̄ chorcas ducere: vl' opibus seruilibus ītēdere ꝛc. vl' defēdere q̄ nō eēt pctm̄ diebus festiuis gēracula dare ꝛ a ꝟbo dei ꝛ cultu diuino homines retrahere. ꝛ sic ꝺ alijs. ¶ Quarto aliqs retrahit a pctō cōmisso ꝛ abstinet a futuro ex cōsideratōe ifuse gr̄e vl' inēne gr̄e. Nā diuina gr̄a p spm̄ scm̄ i cordibus fideliū ifusa ē: inclinās ad bonū retrahēs a malo. Per hāc ei delent̄ homi pcā p̄terita. Per hāc ēt ꝓfortak ꝛ iuuat hō vt facili⁹ possit resistere tētatiōibus ꝛ p̄seuari a futuris pctis ꝛ recidiua. ipa em̄ charitas iclūat boiem b̄nē eā ad diligēdū deū sup oia. ꝛ p̄xim̄ sic seipm̄. Etsi hō talē incliatōez seq̄ret: ipe impleret oia p̄cepta diuina ꝛ ñ caderz i pctā futura. Hāc ār gr̄am siue b donū pat⁹ ē de⁹ ifundere cuilibet se pparanti ad eā: q̄ vicz facit q̄d i se ē. Et ꝛ boc bonū vl' donū ē iuidētia fraterne gr̄e: dū. ſ. aliqs iuidet ñ solū p̄sone fris: sz ēt iuidet gr̄e ei crescētia in me. Ubi notāndū ē q̄ aliqs p̄t iuidere gr̄e dei dupl'r. Ul' q̄t b q̄ credit gr̄am suā diminui ꝛ b petinet ad pctm̄ iuidie. vl' q̄ depuatā bz volūtatē/intārū q̄ bonū gr̄e sibi ñ placet: sz ꝛ ipz fert: q̄ bz palatū corruptū. ꝛ sic i ꝓposito: q̄ ḡn tū i se ē veller ipedire aut tollere gr̄am a p̄xis. ¶ Quinto aliqs retrahit a pctō ex ꝓsideratōe ꝺ fornicatiōis ꝛ turpitudis act⁹ q̄ erubescētia cauſat. vicz q̄ hō diligēter ꝓsiderat q̄ pctm̄ mortle est res valde iordinata ꝛ turpis ꝛ nociua: ꝛ boi valde pickosa: puās deo: merit̄ eccl'ie et scōz. ita q̄ ēt facit bona opa: vt cl'ynā/iciunia ꝛc. boi nō ee meritoria. ꝛ q̄ si hō i vno pctō mortle moriat etnal'r dānat. Et tl'i ḡ ꝓsideratōe hō incipit pctm̄ ōdestari: ꝛ ab eis resurgere: ꝛ p futuro se cauere. Et ꝛ b bonū ē final' ipnia: siue b bonū .ſ. erubescētie/tollit final' ipenitētia: q̄ ñ vitat turpitudinē q̄ erat rō abstinēdi a pctō/ꝛ penitēdi de cōmisso. Ubi notāndū ē q̄ final' ipnia b accipit: ñ put ꝺr pmanētia i pctō vsq; ad mortē: sz put iportat ꝓpositū ñ penitēdi. ꝛ tl'e ē pctm̄ blasphēie i spm̄ scm̄: vt ait Aug. ꝛ b ē irremissibile: vt ꝺr Matthe⁹/Lucas/ꝛ Marc⁹: ad sēsum sup dcm̄ scōo mō. quō pctm̄ ꝺz irremissibile circa ſraz. B. ¶ Sexto retrahit aliqs a pctō ex ꝓsideratōe breuitat̄ ꝛ puritat̄ bōi idebiti qb⁹ q̄s i pctō q̄rit: fm q̄ ꝺr apls ad Ro. vj. Quem fructū habuist̄ tūc i his i q̄bus nūc erubescitis? Nā puritas vl' breuitas boni qb⁹ q̄s i pctō q̄rit i ducere solet boiem ad b q̄ ei⁹ volūtas i pctō ñ firmet. q̄n vicz hō cogitat valde breuē ōlectatiōnē i pctis: ꝛ p ill' etnū cruciatū. ꝛ q̄ ōlectatio i pctō gule/luxurie ꝛc. ē q̄si momētanea ad gaudia etna. p b em̄ multi a pctis retrahūt. Et b bonū rollit̄ p obstinatōez: q̄n. ſ. hō firmat suū ꝓpositū i boc q̄ pctō ibereat. Et de his duobus ꝺicere. viij⌊Nullus est q̄ agat pniam sup pctō

Impugnatio vitatis agnite.

Finalis pentia.

Obstinatio

suo: dicēs/ q̄d feci ⁊ q̄ ad p̄mū ⁊ oēs ꝙuersi sūt q̄ si equꝰ ꝑcutꝰ ua. ad plūꝫ ⁊ q̄ ad scōm. Uñ sic finaľ ipenitētia ē q̄ petōr ꝓpōit nō deflere cōmissa: ita obstiatio ē q̄ ꝓponit flēda cōmittere et in eis pdurare. Obstinatꝰ ei ñ ꝓsideratꝰ: qz bonuz sue ōlectatio i petō ē quū ⁊ breue. qz si ꝛtia ꝓsideraret nō firmaret volūtatē suā i petō. ¶ Sz forte di. q̄s: q̄ finaľ ipenitētia ⁊ obstiatio ñ sūt due spēs pcti i spūm scēm tali rōne. Preteritū ⁊ futuꝝ ñ diuersificāt spēm. ſz finaľ ipnīa ⁊ obstiatio ñ differt nisi ex preteritū ⁊ futuꝝ. qđ ptz: qz ipenitētia ē ex b̄ q̄ de pctis preteritis ⁊ cōmissis hō ñ pēiter. Obstiatio ꝛo ei b̄ q̄ futuris cōmittēdis firmit ꝓposito iheret. Rñdeo ⁊ dico q̄ ipenitētia ⁊ obstiatio ñ differūt ex p̄te preteritū ⁊ futuꝝ pcīm: vt Alex. ⁊ q̄dā alij dicūt. eo q̄ aliqs p̄t dici ipenitēs q̄ ꝓponit ēre de pctis q̄ fac ñ pēnitere. ſz differūt ex obiecta q̄ i petō attēdunt Uerbi gra. in actu pcti sūt duo. ſ. defozmitas actꝰ ⁊ paucitas fructꝰ. ex q̄bꝰ ꝑsideratōe aliq̄ retrahūt a petō: vtz ē. p apl'm. ſz p ipenitētiā aliq̄s nō vitat dēformitatē vl' turpitudinē q̄ est in actu: q̄ erat rō penitēdi: p obstinatōez ꝛo aliqs firmit adheret delectatōi: acsi nō ēet incōpetēs ⁊ priū bonū. q̄ sūt due spēs pcti in spūm scēm: sic ptz p pdicta. Nec s. Tho. i scpto. q̄. sen. di. xliij ar. iij. Et i q̄nto disputaſ ō malo. Utz oē peccatū ex malicia sit pcīm i spūm scēm. ⁊ Alexā. de ales. iiij. pte sū. ō diuersꝰ dīs ⁊ spēbꝰ pcti i spūm ¶ Circa p̄missa de petō i spūm scēm: (scēm ⁊ ē. occurrit dubitatio: q̄ tñ finaľ req̄rant ad b̄ q̄ aliq̄d pcīm sit pcīm i spūm scēm. Ad b̄ dicēdū ē breuiter q̄ tria req̄rūt ad b̄ q̄ aliq̄d sit pcīm i. ſſ. Primū q̄ sit pcīm spūale. Scōm q̄ pcedat ex sola malicia siue idustria. Tertium q̄ hō p ꝛte pcīm abūciat a se vl' prēnat aliq̄d donū qđ ap ꝓpriat spūisctō. ¶ Prio g̃ ad b̄ q̄ aliq̄d sit pēz in spūm scēm req̄rit q̄ sit pcīm spūale. Uñ pcā carnalia cuiusmodi sūt luxuria/ gula ⁊ silia: ñ sūt pcā i spūm scēm. ꝓpter loq̄ndo: eriāsi hō q̄ faceret ea: nec faceret ex ingrātia: nec ifirmitate siue passiōe vl' iporētia: ſz faceret ea ex sola malicia. Nā si senex q̄ scit fornicatōez ēe pcīm mortale: ⁊ q̄ nullā hīet tēptatōez ad fornicādū ex sola malicia excitaret carnē suā ⁊ fornicaret: ip se nō peccaret i spūm scēm illo mō: qz talis fornicatō nō ē pēm spūale. Et suo mō posset exēplū poni ō gula. ¶ Scōm qđ req̄rit ē: q̄ pcedat ex sola malicia siue idustria aut electōe mali. ⁊ q̄ ñ pcedat ex ingrātia: nec ex passiōe/ infirmitate vel iporētia. Prio q̄ notādū q̄ in hoie pōt reperiri q̄ntuplex malicia: ex qua hō pōt peccare et ad pcīm pduci: vt ptz infra

- Fomes peccati
- Malicia naturaľ inclinās ad ma
- Habitus malus (lū.
- Malicia actualis siue peccatum actuale.
- Corruptio siue iudispositio volūtatis.

¶ Prīa q̄ malicia ē fomes siue tyrannꝰ: q̄ ē lāguoz nāe: q̄ est in mēbris cuiuslibet hoīs q̄ fm cursū nāe ē ex scīe viri ⁊ mlīer. ſ: ⁊ nascīt ⁊ ꝛcipit ab eisdē. Illecī fomes duo mala opaī i hoīe/ ex q̄bꝰ hō ꝑt peccare. Prio nāq; retrahit hoīez a bono/ ⁊ faē sibi illō difficile. Uñ apl's ō fomite loq̄ns ad Rom. vij. ōr. Uideo aliā legē i mēbris meis repu. le. mē. m. Et añ b̄ tetigit p̄mū malū q̄ fomes opaī i hoīe: cū ōr. Nō ei q̄ volo bonū b̄ ago.] Scōo habilitat ⁊ ꝓmptificat ⁊ inclinat hoīem ad faciēdū malū: et faē sibi illō facile. Et b̄ tāgit apl's ibidē. ſz q̄ odio malū illud facio.] Et postea ad idē ōr. q̄ nolo malū b̄ ago.] Et ita ꝑt hō duplr peccare exilla prima malicia. Prio omittendo. exq̄ ei fomes retrahit hoīem a bono ⁊ difficultat sibi illō: pōt hō ex b̄ omittere bonū q̄ ex ꝓcepto tenet facere/ ⁊ sic ex illa malicia peccabit omittendo. Scōo cōmittendo. exq̄ cm fomes inclinat hoīem ad faciendū malū ⁊ facilitat sibi illud: pōt hō ex b̄ opari malū q̄ est sibi ꝓhibitū. ⁊ tūc ex illa malicia peccat hō cōmittendo. Et hō qui sic peccat ex malicia non peccat in spūm scēm. ¶ Sed an peccet tūc in pr̄em? Rñr fm s. Tho. ⁊ Bona. ⁊ Petrū de tharāta. circa dis. xliij. ū. sen. q̄. ū. Cuius causa est: qz q̄n peccatū diuidit in pcīm: in parte. ſ. ex infirmitate. ⁊ pcīm i filiū. ſ. ex ignorātia ⁊ c. Hoc intelligit de infirmitate que ē ex carne: ⁊ ex q̄ pcīm ꝓcedit im mediate: ita q̄ infirmitas est ei? prima ⁊ immediata cā. affect? eīm capit spēm ⁊ denoīat a cā ꝓxima et im mediata ⁊ nō a cā ꝓma ⁊ remota oīs pcti hoīs post p̄mū pcīm Ade: cū aliq̄n bō incētuo sue ꝓcipie peccatū eligit. alia aūt ē cā ꝓma ⁊ remota: q̄ ex corruptiōe nāe inest hoī: cōis vicz debilitas vt facili? i pcīm ruat. Et hec ꝓma malicia repit in q̄libz hoīe/ q̄ ex cōcm cursū nāe ꝛcipit ⁊ nascīt/ ⁊ opaī in eo pdicta mala nisi ipa sit ligata p copositatē grāe ⁊ ꝛtutū: quēadmodū fuit ligata i bēā ꝛgie. Et pter? dicom? talē fomitē siue malicia nō fuisse ligatā i Maria ꝛgīe: qz ñ būit cā. eo q̄ nō est ꝛcepta i originali: vt nūc teneat ecēia

Tria req̄sita ad b̄ q̄ aliq̄d sit pcīm i spūm scēm.

Fomes duo opaī i hoīe

¶ Scōa malicia ē malicia nālis: ⁊ ē incliatio ad malū quā hō hz ex nā siue ex cōplexiōe sua. Et ab Aristo. ⁊ ab alīs logicis vocaī naturaľ ipotētia. Habent eīm varij homines varias ad malū inclinatiōes naturales. aliq̄ ad furandū aliq̄ ad luxuriandū: alij ad irascendum alij ad ebrietatē ⁊ gulā. ⁊ sic de alīs. sic ēt hoīes varij varias hīt ad bonū inclinatiōes nāles. aliq̄ ad tpantiā aliq̄ ad fortitudinē: alij ad pietatē ⁊c. vt vl' Arist. i vi. Et h. di. oīb. Uidet nā q̄dāmō mores in singul' subsistere. Nā vt iusti sim? et tpati ⁊ fortes/ ⁊ alia hmōi: stati a natiuitate habemus. Et hac aūt scōa malicia pōt hō peccare: qz pōt facere mala ad q̄ naľ nālis malicia inclinat. sic ēt multi facīt q̄ libam voluntatē ñ vt possent resistere nālib? mal' iclinatiōib? suis ſz pot? eas ꝓsequntes. Et q̄ peccat ex tali malicia ite ñ peccat i spūm scēm. ¶ Tertia malicia ē

Malicia nālis

Malus habit⁹ mal⁹ siue mala ⁊ suetudo quē vl' quā hō bit⁹ siue fac in se ipo ex malis opatiōib⁹ q opar⁹ ē ⁊ pci/ mala cō/ puc ex pctis mortalib⁹: vl' q inclinat hoiem ad suetudo pctā mortalia ⁊ mala opa ⁊ filia ist⁹ opib⁹ siue pctis ex qb⁹ tal' habit⁹ vl' ⁊ suetudo ē gnat⁹ vel gnata. tal' ei habit⁹ vl' ⁊ suetudo vocat malicia qē admodū habit⁹ bon⁹ vl' ⁊ suetudo bona ab Arist. vocat ytus. Et iō pt hō ex illa tertia malicia peccare: exq ipa inclinat ad pctā mortalia filia bis ex qb⁹ ē genita. Pōt ei hō illā iclinatiōnē pscq. imo difficulē ei resistit. ⁊ q ex tali malicia peccatū peccat in spūm scm. Sed vt aliq dicūt q⁹ pot⁹ peccat ī pr̄em. q⁹ ex ipotētia q̄dā/ mō ꝓpē habitū ipellentē. Et suo mō posset dici

Pctm actuale de peccāte ex malicia scdo mō. ¶ Quarta malicia ex q pt peccare ē malicia actual' siue pctm actuale: ex q vel q pōt aliō ꝓcedere pctm: sicut ē pctm volūtatis. ex q pōt ꝓcedere pctm oris vl' opis exteriōris. Ūñ sic ex inuidia ꝓcedit detractio: ex odio homicidiū. et sepe ex pctis cordis pctā oris ⁊ opis: ſm illō Mat. xv. De corde exeunt homicidia/adulteria/fornicatiōes/furta/falsa testimonia/blasphemie/⁊ cetera pctā. Et

M de hac malicia ēt nō loquūt doct. cū dicūt pctm

Corru/ptio vo/lūtatis ī spūm scm cē ex malicia. ¶ Est igit q̄nta malicia q ē corruptio volūtatis. q⁹ ei bn̄ sapit malū ēt cognitū vl' scitū cē malū. Et ſm doct. ē pena ex primo pcō vicz originali ꝓtracta vt ōr⁹ Petr⁹ de tarāta. Ūñ pōt dici q talis malicia ē corruptio siue iordinatio siue idispositio volūtatis libere. rōne cui⁹ bn̄ sapit ei malū cognitū ⁊ scitū cē tale a rōne. qđ malū ñ ꝓcedit ex ipotētia vl' ignātia. Et hec corruptio/iordinatio vl' idispositio volūtatis ꝓuenit ꝑ marie ex pcō originali. Vel sic: ē ꝓnitas aut inclinatio volūtatis ad volendū siue acceptandū malū/ qđ rō cognoscit ⁊ scit cē malū. q ꝓnitas vl' iclinatio ꝓuenit ex pcō originali. Et illa malicia ab aliq⁹ etiā vocat malignitas ani. vl' puersitas mētis. Et de illa malicia loquūt doct. cū dicūt: q⁹ pctm ī spūm scm ē ex certa malicia. Ūñ ei hō peccat ⁊ ñ peccat ex ignātia: nec ex passiōe vl' impotētia: ñ videt vñ peccet nisi ex ꝓdicta corruptiōe/ puitate aut iclinatiōe. Per h ēt ptz qđ sit electio mali in ꝓposito. ⁊ qđ sit certa industria. q⁹ idē sūt:

N vicz illa malicia q̄nto mō. ¶ Tertiū qđ requirit ad h q aliq̄d sit pctm ī spūm scm ē q⁹ hō p tale pctm abijciat a se vl' ꝓtēnat aliq̄d donū qđ apropiat vl' appropabile ē spūi scō. ⁊ qđ natū ē retrahere hoiem a pctō: aut facere cuz surgere a pctō pperato: aut pseruare a pctō futuro: ⁊ iuuare ad opandū opa bona vite eterne meritoria. Talia aūt dona a pctō retrahētia sūt ser⁹ supius recitata circa ir̄am E. vicz timor rigorose diuīe iustitie. spes de diuīa mia: agnitio ytatis auxiliū interne gr̄e diuīe siue charitatis infuse ꝓsideratio turpitudis siue malicie pcti. i. erubescētia pcti. ꝓsideratio puitatis siue bzuitatis boni q̄d gr̄it ī pctō. Ex p̄missis g̃ finaliē ptz q⁹ pctm ī spūm scm ē pctm spūale ꝓcedēs ex sola malicia: ita q⁹ ñ ex ignātia aut infirmitate: ꝑ qđ ptz hō a se abijcit ⁊ pdit aliq̄d donū qđ ē appropatū aut appropabile spūi scō. qđ donū natū ē retrahere hoiem a pctō: ⁊ iuuare eū ad bn̄ opandū: vtz ex dict⁹ ē. ¶ Sed ad maiorē declarationem blasphēie. occurrit dubitatio. Utr⁹ ex legib⁹ di uīis ⁊ canonib⁹ sacr⁹ imo imperialib⁹ sint aliq̄ pene desc̄pte/ obtate blasphēis. bis vicz q deū aut ei⁹ scōs blasphemāt. Ad h dicēdū ē: q⁹ multiplex ē pena blasphemātiū deū ⁊ scōs ei⁹. q⁹ ostendit pñt ex triplici lege signāt: vicz ex lege diuīa ex lege canonica/ ⁊ ex lege ciuili siue imperiali. ¶ Prio ex lege diuīa: iuxta thēa Leuit. xxiiij. Qui blasphemauerit nomē dñi morte moriat sic ⁊ fēm ē i lege: vt ibid⁹ dr⁹: q⁹ fili⁹ mlier⁹ israelitidis quē pepit de viro egyptio inf filios israel h iurgat⁹ ē in castris cū viro israelita. cūq⁹ blasphēasset nomē dñi adduct⁹ ē ad Moysen. q⁹ mist eū in carcerē dōec nosceret qđ de eo iuberet dñs. Qui locut⁹ ē ad Moysen dī. Educ blasphemū ext castra: et ponāt oēs q audierūt manus suas sup caput ei⁹; ⁊ lapidet eū vniūsus pl's. Et ad filios isrl' loqr⁹. Qui blasphēauerit nomē dñi morte moriat. lapidibus obruet eū omis pl's mlitudo. sic ille ciuis/ siue pegrin⁹ fuerit q blasphēauerit nomē dñi morte moriat. q. d. nll'o excepto: siue sit fidel' siue infidel'. Nec solū p̄cepto diuīo sic fuit punita blasphemia: sz ēt ex p̄cepto regis gentilis. Unde sic habet Daniel'. iij. Nabuchodonosor statuit vt quicūq⁹ blasphemaret deū sidrach/ misach/ ⁊ abdenago: ipe iteriret: ⁊ dom⁹ ei⁹ vastaret. Si igit rex gentilis. h fec vt dr Aug. sup Jo. ⁊ habet. xxiij q. iij. Qñ. Quāto magis seuire debet ꝑ blasphemos rex chr̄ianus. Ūñ sic dr. Si rex alienigena seuit ne blasphemaret de⁹ isrl: qui potuit tres pueros de igne liberare: q̄nto magis dñt reges chr̄iani deseuire qñ chr̄s exufflat. a q nō tres pueri tm̄. sed orbis terraz cū ipis regibus a gehennaz igne liberant. Hec ibi. ¶ Scdo blasphemia punit lege canonica. Unde dist. xlvj. cleric⁹. dr. Clericus maledic⁹ maxie in sacerdotib⁹ cogat ad postulandū venīa. si nolu/erit degradet. neq⁹ ad officium absq⁹ satisfactione reuocet. Sed Greg. non⁹ statuit tripli/ces penas ī blasphemos. vicz corpalē/pecunialē/⁊ spūalē: vt habet extra de maledicis ī ca. statuim⁹. Ubi dr ꝑmo Statuim⁹ vt si q⁹ extra de um: vel aliquē scōz ⁊ maxie ꝓtra bām v̄ginē liguā ī blasphemiā publice relaxare p̄sūpserit septē sextis feriis in pane ⁊ aqua ieiunet. et q⁹ libet ꝓdictoz dieꝝ tres si potit aliq̄n duos reficiat pauper̄ siue vnū. ¶ Scdo ponit pēnam pecunialē cū subdit. ibidē: blasphem⁹ si diues fuerit p rpalē ptātem adhibita coactione epi nice dioc̄sani si necesse fuerit solidis. xl. aliquin. xxx. siue. xx. vsualis monete mulct̄. nllam in hoc misericordiam habitur⁹: que pecūia inter pauper̄ distribuat. ¶ Tertio ibidē pōit pena spūalē, vicz q septē dieb⁹ dñicis rge misse ante

D Multis plex pena blasphemātiū

Bēfica punitur

lex cano nica pu

fores eccl'ie ī manifesto stare dz. Et vltimo die dñico vsq; septio dz stare discalciat⁹ sine pallio cū corrigia ad collū. Et dī ibidē ī fine capitl'i: si pniam ieiunior⁹ z pecuniar⁹ blasphem⁹ accipe renuerit ac eā pagere: eccl'ie sibi inf̄dicat igres/sus: z in obitu eccl'iastica careat sepultura: qđ bñ fecauit dñs ī leuit. vbi ē. cum iussit blasphe mū duci ex̄ castra. Sup q̄ vbo Aug. dr. Quia nomē dei maledicēs exit a vitare/a fide/a cha ritate. p b̄ em̄ đs exit de castris eccl'ie. Et b̄ fm rigorē eccl'ie, attn̄ ī iudicio aīe discret⁹ sacerdos pōt hūc rigorē mollire z miscōiaz nō dz negare qz miscōie dei nec mensuras possum⁹ ponere: nec tpa diffinire. xxvj. q. vj. bis qui. ¶ Tertio blasphēia punit lege ciuili siue ipiali. Un fm leges ipiales blasphem⁹ ē decapitād⁹: vt ī au/ten. Ut nō luxurient ꝯ nāz circa medīū. Lanones aūt mitiorē statuūt penā vt ē. attn̄ dr Ho stien. ti. de maledicē. Si blasphem⁹ sepi⁹ blas/phemauerit z rebell' fuerit. locū dz pena legis: vt. ſ. laic⁹ decapitet: z fm canonicas sanctiones anathematizet. i. excōicet. i. eccl'ie ingress⁹ inf̄di cat: z ī morte careat eccl'iastica sepultura: clerī/cus vo rebell' degradet. ¶ Ex pmissis g̃ patz: q̄ pp̄ guitatē peri blasphēie oīs bō illō dz horre/re z fugere: z dei blasphemiā nllo mō sustinere ḡntū ī se est. Jō statutū ē etiā iudeos blasphe/mātes. dū b̄ cōprobatū fuerit p p̄ncipes secl'a/res puniri z cōpesci: ne crucifixū p nob aliq̄te/nus blasphēare p̄sumāt. vt bī ex̄ de iudeis. ca. In nō nll's. Un statī bō p blasphēiaz oñdit se ptinere ad diaboli z iferni familiā: qz loq̄t lin/guā dānator⁹ ꝑpaz. Nā ī toto vniuso ꝑstat esse triplicē liguā. In celo ē lingua siue loq̄la celest̄ deū iugit laudāti ū z ei gr̄as agēti ū: fz illō ps. Bti q̄ habitāt ī domo tua dñe: i scl'a secl'or⁹ lau dabūt te. ¶ Scdo ī mūdo lingua frenor⁹ siue lo q̄la eor⁹ ē decipe/frena tractare/ō carnalib⁹ et lubric⁹ narrare: fm illō Joā. iij. Qui de tra ē de tra loq̄t. ¶ Tertio ī iferno ē lingua deū iugit maledicētiū z blaphemātiū. Un de ciue iferni dī Esa. viij. Cū esurierit irascet: z maledicet re gi suo z deo suo. Et Apoc. xvj. Estuauerūt bo/mines estu mag̃. Et blasphemauerūt nomē dī hūc⁹ ptātē sup has plagas. Et iterꝝ ibidē dicit: blasphēauerūt deū celi p vulneribꝫ z doloribꝫ suis. z tōo ex loq̄la blasphemāt⁹ manifeste oñ/dit cui⁹ regiōis ciuis sit z incola q̄lis etiā sit ī cord̄e: qz q̄lis vnusq̄sq; ē talia cogitat: talia lo quit z talia opat: vt dic̄ Arist. iij. Ethi. Sic̄ g̃ iu sti z boni hic assue scūt deū laudare. volētes of ficiū addiscere ī etn̄ qđ dicturi sūt ī cel'. Jta filī diaboli discūt blasphēias ī b̄ scl'o: q̄s ppetue cō tinuabūt ī iferno cū p̄ce eor⁹ diabolo. In b̄ et cogñscunt filī dei a fil'ib⁹ filī⁹ diaboli. q̄m filī⁹ dei nec deū blasphemāt nec dei blasphēias au/dire patiunt: fz pot⁹ deū laudāt z eius laudes audire desiderāt. Filī⁹ vero diaboli in dei blas/phemī⁹ z vituperī⁹ p se z alios delectāt. ver⁹ em̄ z bon⁹ filī⁹ patrē suum offendere nō patit.

Lex mlt̄ punit blas phemū

P

lingua si ue loq̄la triplex.

¶ Cui⁹ exm̄ refert q̄dā doc. solēnis: z bī ī pan/theologia ca. vl. de blasphemia ī fine. Fuit q̄dā vir vxorē bñs: ex q̄ se credebat bīe tres filios: cū vnū solū ex ea bīet: cū vxor dū q̄dā die cūvi/ro suo litigaret. obiecit ei q̄ ipe solū vnū filiū ex ea hēbat. req̄sita vxor a viro q̄s ei⁹ filī⁹ eēt. ne luit ei idicare. mortua vxore cū pī ēt ifirmaret ad mortē oīa sua bōa dimisit illi q̄ erat filī⁹ su⁹ Deiī fca ē. ꝛtio inf̄ illos tres filios cū eēt he/reditas. q̄libz ei dicebat mea ē hereditas qz ego sū filī⁹ ei⁹. Et cū snia daret a iudice: q̄ ille eēt fi li⁹ ver⁹ q̄ pī em direct⁹ z ꝓpinq⁹ sagittaret cir/ca cor. pī e g̃ de mādato iudic⁹ ligato ad arborē z duob⁹ sagittāt ib⁹: ter⁹ vidēs pīez suū sagitta ri: turbat⁹ g̃uit ꝯ duos dixit: q̄ pī ez nll'aren⁹ sa gittare vellet. ex q̄ cognitū fuit: q̄ ipe erat ver⁹ filī⁹ ei⁹: z sic data ē ei hereditas. Sil'e ꝛtigit de duab⁹ meretricib⁹: de filio litigāt⁹ cui⁹ cēt: cū vni⁹ filī⁹ eēt mortuus. Et cū Salomon puer diuidere vellet z cuilibz dare ptē: q̄ vera mat̄ erat noluit: fz pot⁹ viuū cū alī reling̃re voluit ex q̄ Salomō cognouit candē eē verā mīez et sibi puer tradidit: vt bī. iij. Reg. iij. ¶ Ex ōsequē pz fat̄ ex dict⁹ ḡntū sit malū p. blasphēie: z q̄ to/tus mōs deberet ꝯ blasphēos isurgere: ipos cō pescere z refrenare ne ꝯ creatorē suū audeāt vi tupare aut ei⁹ tūelias irrogare. Utrupandi igi tur sūt pīes q̄ de b̄ ñcorrigūt filios suos: cui⁹ exm̄ sup audist⁹ de filio q̄nquēni ser. xlv. z. Ui tupandi ēt sūt pīes familias q̄ t'es sustinēt ī do mib⁹ suis: qz nll's pb⁹ pmitteret aliquē quē cre deret eē scm̄ male tractari ī domo sua si posset impedire ꝛuiciū: et lōge min⁹ b̄ pmitteret de pīe suo: ḡnto ampli⁹ impedire dz z nll'o mō tolerare q̄ fiat dedec⁹ in domo sua creatori oīm. Utru/pandi sī filī⁹ q̄ nō pōt sustinere ꝛuiciū pīis car nalis z sustinēt ip̄opriū pīis e'nalis. Utrupan di sūt plati z p̄ncipes z oēs ptātē bñtes q̄ pōt blasphēias mulctare pēa pecuniaria z alīs pe nis: z tm̄ sustinēt talia. Quid dicēt ī finali iudi/cio dño dicēte. Nomē meū et scōs meos pmisi sti blasphemare: certe si dicēt. Dñe nō b̄ audi/ui: vel b̄ factū eē ignorauī/rndebit illis dñs. b̄ scire potuisti facta diligētia ꝛgrua. Et qz audi/re z scire noluisti. neq; ego nūc audio te: neq; noui te zc. Tles vtiq; peiores sūt iudeis. q̄ ob turauerūt z bodie obturāt aures audita blas/phēia. oñdētes p b̄ signa doloris z detestatōis: vt dr glo. interli. sup illo vbo Act. vij. cōtinue rūt aures suas ne blasphemiā audirēt. Jtē iu/dei vestes sciderūt cū blasphemiā audierūt. vt dr Raban⁹ sup Mat. Mos iḿ erat iudeis cū aliq̄d blasphēie audiebāt: scidere vestes: sic barnabas z paul⁹: cū cultu diuio honorarent. Cui⁹ exm̄ habem⁹ ī chō dño q̄ ad oīa patiens fuit: fz dei blasphemiā ferre non potuit vt pz Mat. iij. vt oñdit Chrys. sup Mat. omel'. vij chīs iḿ ī p̄ma tētatōe dicēte sibi diabolo. Si fi li⁹ dī es dic vt la. ist̄ p. fi. exaspat⁹ si ē fz sustiu it z mitis pmānsit. Nec scōa exaspat⁹ ē dicente

Q

bi diabolo. Si fi. dī es mic. re deor. Sz ī ētia qñ diabol⁹ dei honorē sibi assūpsit: z se vt dcū adorari voluit: qđ soli dō ꝓuēit. exaspat⁹ z irat⁹ ē: vt nos illi⁹ cō discam⁹ nīas q̄dē iuurias illatas ab ip̄is/siue ī dicto siue ī facto cōmittē sustinere. dī ār iurias arq; ꝓtēptū nec vsq; ad auditū sufferre: qm̄ ī ꝓp̄ijs iurijs cē quēpiā patienter laudabile ē. dī ār iurias dissimulare nūm ip̄ī. Sic g̃ patz q̄ntū malū sit blasphēare aut blasphemos audire z nō arguere. Rogem⁹ g̃ deū zc.

¶ De ꝓtūelia q̄ est q̄nta filia ire
Sermo. xlix.

Contumeliosos.

Sup hos: inuēt⁹es malo⁹: pentibꝫ in obedientes: q̄ r̄ta agūt digni sē morte Rom. j. In p̄ce. ser. audist⁹ dō blasphēia q̄ ē. iij filia ire: q̄ntū malū sit deū aut scōs ei⁹ blasphemare. Et q⁹ blasphēia sit pēz ī spm̄ scm̄. Audist ē ī f. p̄ce. īmediate dō singul' p. in. ss. q̄re dicātur irremissibilia. Et quō fiat ex certa malicia. Et dō q̄nq; malicijs pcōz. Et finalr dō plibꝫ pēis blasphemāriū ꝑz triplicē legē. vicz diuinā/canonicā z ciuilē. Nūc ꝓñr videdū ē de. v. filia ire vicz de ꝓtūelia p quā offendit⁹ quō illa sit fugienda z derestāda: eo q⁹ iuxt thēa ꝓtūelioſi dignī sē eēna morte. Pro gr̃a Aue maria. ¶ Lō

¶ Quia sup̄ ser. xxxiij. (tume. su. zc. vbi g̃. circa lr̄am A. pauca dixi dō ꝓtūelia: quō differat a ꝓuicio ip̄ropio/suſurratōe z detractiōe. Et silr pauca dō eo. ser. xxxvij. circa lr̄az E. Jn p̄nti ser. credo extēsi⁹ adhuc dō B vicio ꝓtūelie loq̄. Lū ār cōit doc. large loq̄ndo accipiāt ꝓtūelia/ꝓuiciū: z ip̄ropiū p eodē: volo z b illā doc. seq̄ snīaz: ne vī mihi ee necarīū ī pdicatōe ad pl'm mltā de bis facere distictiōez. Et q̄nis extēso vocabulo ꝓtūelia ñ solū fiat p ꝓba sz ēt p fca. Ut vl't glo. sup ꝓbo thēar⁹. tñ p̄pe loq̄ndo ꝓtūelia solū fit p ꝓba. Et de tali intēdo dicere ī ꝓposito. vicz de ꝓtūelia q̄ fit p ꝓba: pl'a p ordinē

A

De ꝓtūelia

- Quid sit ꝓtūelia: z q̄liter committat
- An sp sit pcm̄ z an mortle vel veniale
- An bō teneat ꝓtūelias illatas patienter sustinere
- Que ꝓtūelia sit sustinēda: z q̄ ñ
- Et q⁹ vicijs oriat vel causet cōtumelia

B

cōtume/lia qđ sit

¶ De ꝑmo q̄d sit ꝓtūelia dicit⁹ doct. Lōtūelia nihil aliud ē q̄z ꝓba q⁹ aliq⁹ ꝓxio suo iuste vl' iuurioſe obijcit defm anie/corpis aut fortune: pñte ꝓxio. Pro q̄ notandū ē. q⁹ defect⁹ q̄s pt bō ꝓxio suo ī facie obijcere: sē triplices. s. aie/corpis/z fortune. ¶ Primi g̃ sē defect⁹ aie: sic cārētia ꝓtutū theologicaꝝ: vt fidei/spei/z charitat⁹/ꝓtutū intellectua liū. s. scie intellect⁹/prudētie/sapie/ꝓtutū moraliū/vt fortitudis tpantie liberalitat⁹/magnificat⁹ zc. siue carētia aeruū talū ꝓtutū. Sil'r dic⁹ vicioſi/z opa viciosa siue act⁹ vicioꝝ: q̄ sē opposita tl'ibꝫ ꝓtutibꝫ: vt ignōrātia/pusillanimitas/peccata zc. ¶ Scōi sunt defectus corporis: sicut sunt defectus mēbrorū aut mala dispositio corum. videlicet oculoꝝ/manuū/pedū: vl' q⁹ bō ē gibbos⁹/claudus/male vidēs/lusc⁹/surdus/aut male audiēs/balburiēs/ifirm⁹/distort⁹ zc. ¶ Tertij sē defect⁹ i bonis fortūe: vt q⁹ bō ē mēdic⁹/paup/aut mltū indigēs/ignobil'/illegitime nat⁹. vl' q⁹ carēret pleamicis: aut porētia zc. Tales ei z ꝑsōes defect⁹ solēt hoies sibi mutuo i facie obijcere.

Defect⁹ corporis

Defect⁹ in bonis fortune

¶ His ꝑmissis dicēdū ē: Prio q⁹ bō p̄ꝓximo suo inferre ꝓtūelia obijciēdo sibi defectū aie sive cl'pe. vt cū iuurioſe i facie sibi dō aliq̄s pcm̄ q̄ fec/puta q⁹ ē fur/homicida/raptor/adulc⁹/sup̄bus/auar⁹/z sic de alijs. vl' dicēdo sibi/tu es hereticus/infidel'/stultus/fatu⁹/ignar⁹ zc. cl'es cm̄ dicunt defect⁹ aie: q̄ p̄hibet Ecēi. viij. cū dō Ne despicias hoiem auertētē se a pcō. nec improperes ei. q. d. Ne despicias hoiem auertētē se a pcō p pniam. sic nec chūs magdalenā Luc. vij Nec p̄ filiū pdigū reuertentē Luc. xv. Sz q⁹ frat⁹ tu⁹ ē debes gaudere sic z angeli gaudēt de pcōre pniam agēte Luc. xv. Et tuipe pcōr fuisti sic z ipe. vl' si nō fuisti cē potuisti: vel adhuc cē potes. Hec Bze. Uñ subdit. Et ne ip̄ropes ei. s. pcm̄ q̄ fec. vel si ex fragilitate ī pcm̄ labat: q⁹ ñ ē bō q̄ faciat bonū z ñ pecet. ¶ Scōo alijs fac iniuriā ꝓxio ei ꝓtūelia dicendo. ī eoq⁹ sibi obijcit defect⁹ corpis sup̄tractos. vicz q⁹ sit cec⁹/claud⁹ zc. Et talis ꝑpe ꝓuiciū dr nō ꝓtūelia: lz gñaliť p ꝓtumelia ēt accipiat⁹. vt dicēdo. tu pessime claude/tu distorte ncquā/tu pessime strabo: z sic de alijs. ¶ Tertio q̄s ꝓtumelioſe male dicēdo ꝓxio p̄ sibi obijcere defect⁹ fortune: vt dicēdo/tu mēdice/tu rustice/tu filii meretricis. vl' reducēdo z obijciēdo sibi ī facie bonū qđ fec illi: vt dicēdo. ego ī tali tua necitate tibi subueni: alias fuisses derelict⁹: vl' ꝓfugus fact⁹: aut capt⁹ zc. Et talis iuuria dr ꝑpe ip̄roperiū qđ p̄hibet Ecēi. cū dr. Lū dederis ne ip̄ropereas. q. d. Lū dederis aliq̄d alicui: ne ip̄ropereas illō sed imitere dm̄ vt dr glo. q̄ dat oīb⁹ affluenť z non improperat Jacobi. j. Et Ecēi. xx. dr. Erigua dabit z mltra ip̄ropabit. Et sic ꝑpe loquēdo cōmuniciū dicit. qñ aliq⁹ alteri obijcit defectū corporis/vl' q⁹ sit illegitime natus: q⁹ ñ ē ei⁹ cl'pa sed pētū. Et sic dr cōmuniciū. i. q̄si viciū. Lōtūelia vero ꝑpe. dū alteri obijcit culpa. Et improperiū: dū obijciunt defect⁹ fortune: vt q⁹ sit paup vel reducit sibi ad memoriā auxiliū qđ illi fec Hec sc̄ūs Thom. ij. ij. q. lxxij. ar. j. Hec de ꝑmo q̄d sit cōtūelia z quō cōmittat zc. ¶ Scōo

C

Defect⁹ aie sūt

D

videndū ē: vtr ꝓtūelia sit sp pcm̄: z q̄le mor/tale aut veniale. Pro ntō ē ad hāc q̄nē. Et ꝓsidāduplicit notandū: q⁹ ꝓba p̄t dupliciť ꝓsiderari. Uno modo ingntū sē q̄dā soni audibiles: z sic nīl' m̄ no cumtū ifert ꝓxio nisi forte q̄ndo aurce: vt ci

aliqs loqr nimis alte. Alio mō pñt ꝟba ꝓsiderari inq̄ntū aliqd fcāt: q̄ qdē fcatio ex intētiōe vl' affectōe loq̄ntis ꝓcedit. Et tō ad sciēdū: vtrū in ꝟbis q̄ qs loqr ꝫ aliquē: sit pctm: maxie ꝓsiderādū est ex q̄ affectu vel ex q̄ intētiōe aliqs ꝫ aliū ꝟba ꝓferat. Nō em̄ pctm sūt ꝓsiderāda ꝟba i se: sed volūtas et intētio: cū nō intētio ꝟbis sed ꝟba intentiōi debeāt deseruire. ex̄ de .v. sig. c. in his. Idē dr. xxij. q. v. hūane: vbi etiā dr. Humane aures tl'ia ꝟba nr̄a iudicāt: q̄lia forte sonāt. diuina aūt iudicia talia forte audiūt q̄lia in intimis ꝓferunt. Triplici q̄ de cā aliqs ꝓtumelias. i. ꝟba iniurioſa p̄t alteri dicere: vicz

Solatij vl' ex leuitate animi
Uerba iniurioſa Correctiōis ꝓximi
p̄t qs dicere cā Debonorādi vl' ex liuor odij

¶ Ꝓio aliqs infert alteri ꝓtumeliā cā solatij: vel ex leuitate animi: puta q̄ qs ſcaute vicz ex labilitate lingue vl' ex ludo infert alteri aliq̄ verba iniurioſa. tūc si tl'ia ꝟba nō sūt i detrimētū alteri⁹: ē pctm veniale. Si vo ex ſcautela vl' ex ludo ꝫ bonorē alr̄i⁹ ꝓfert ꝟbū iniurioſū: tūc mortaliť peccat: etiā si ꝺ nō intendat: vt si qs aliqd pctm occultū gue ex leuitate ꝓferret ꝫ ꝓximū. Etiā dato q̄ null⁹ audiētiū ꝺ crederet esse vez. tū adhuc nō excusať a pctō mortali: eo q̄ ḡntū in se ē ꝓximū gunť offendit in bonore: nisi forte ludēdo diceret aliqd malū ꝫ ꝓxim: et sufficienť daret ꝑ circūstātias intelligere q̄ iocaret. cē. tūc stat esse pctm veniale. ¶ Scdo aliqs infert alteri ꝟba iniurioſa ex correctiōe ꝓximi. Et tūc tl'e ꝟbū ꝫ zelo correctōis. platū saltem quādo ordine fraťne correctōis: nec ꝓtumelia: neq; ꝓuiciū dici pōt. Et tale nō ē pctm ſz meritorū. Cuiꝰ rō est q̄ ſic licz alicui cā discipline seu correctōis aliquē ꝟberare et i reb⁹ etiā ꝺdēnare. sic cā correctionis ꝓ aliqs ꝟbū ꝓuicioſū ꝫ aliquē dicere. ꝓz illd exēplo chr̄i: q̄ discipul' Lu. vlti. i emaus eū⁹ tib⁹ dixit. O stulti et tardi corde ad credēdū. Et Mat. xv. dixit apl's. Adhuc et vos sine intellectu estis: dūmō dixit eis. nō q̄ intrat i os coinq̄nat hoīez. cē. Sil'e habem⁹ exēplo pauli: q̄ galathas insensatos vocauit di. O insensati galathe q̄s vos fascinauit. Gala. iij. Raro tñ et ex magna necitate et vtilitate/et cū moderamine hmōi obiurgatōes sūt faciēde: vt ꝺr Aug. in li. de ser. dñi i mōte. ¶ Tertio dic aliqs ꝟba iniurioſa alr̄i ex liuore odij: ſez cā debonorādi et vl' ciscēdi. Et tūc talis ꝓtumelia sp̄ est pctm mortale. Qñ tripl'r ostēdi pōt: vicz intentiōe/sil'itudie/et rōne. ¶ Ꝓio ex loq̄ntis intentiōe: q̄ pctā ꝟbor. ex intentiōe ꝓferēs alleuianť et aggguanť: vez ꝺ. Et tō si intentio loq̄ntis ad ꝺ ferť: vt ex ira/odio/vl' vindicta ꝫ aliū ꝓferat ꝟbū iniurioſū: tal' ꝓtumelia ē pctm mortale. Scdo patz ꝺ ꝓpatiōe vel sil'itudie sic. Nō min⁹ peccat q̄ alr̄i cōuicīū vel ꝓtumeliā infert q̄s q̄ rapinā vl' furtū facit. Eo q̄ nō min⁹ amat bonorē suū q̄s rē possessam: ſz q̄ aufert alr̄i qō ē suū mortal'r peccat: ḡ magis ille q̄ alteri ꝓtumeliā infert. ¶ Tertio ꝺ idē patz rōne sic. Nihil mereť penā eťnā nisi pctm mortale: ſz ꝓtumeliosus mereť penā eťnā iuxta thema. Et vt ꝺr Matt. v. Qui dixerit frī suo fatue: reus erit gehēne ignis. i. q̄ ex iracūdia vl' furore ad determinata ꝟba et ꝓuicia ꝓcesserit: reus erit pena iferni. ḡ ꝓtumelia ꝺ mō ē pctm mortale. Hec ꝺ. Tho. ij. ij. q. lxxij. ar. ij. vtz ꝓtumelia sit pctm. cē. ¶ Ad etiā q̄stionē supꝑ motā. Utz aliqs cōtumelias sibi illatas debeat patienter sustinere. Ꝓro hac q̄stiōe est notandū: q̄ aliqs ē ꝓtumeliā repellere/aliqs ꝓtumeliā sufferre/et aliqs est ꝓtumeliā repēdere. ¶ Primū em̄ ſz ꝓtumelias repellere pōt q̄s tribꝰ modis. s. punicēdo/repugnādo/impediēdo. ¶ Ꝓio ꝓtumelias sibi dictas vel factas pōt q̄s libere repellere puniēdo: vt ille q̄ autoritatē ꝺz sup ꝺ. Uñ apl's Ro. xiij. Nō em̄ sine causa gladiū portat. Dei em̄ miſter ē vindex in iram ei q̄ male facit. ¶ Scdo ꝓtumelia repellit repugnādo: et tūc pōt repelli licite cogendo nocitate nō vlciscēdi libidine. Uñ si ptātē ꝺñs puniret ꝓtumeliosū ex liuore vidicte: vl' ex nocitate: peccaret mortaliť q̄ nocitētōez corruptā: sec⁹ ē si fit amore iusticie. ¶ Tertio p̄t repelli iniuria ipediēdo. Et sic iniuriā repellere oibus licz. Uñ saluator pcuſſ⁹ alapa: pcussōrē repꝰbēdit nō altera maxillā ꝓbuit Jo. xviij. Quid me cedis si ꝺñs locut⁹ sū. cē. Et sil'r paul⁹ muniťus militib⁹ ipediuit iudeos ne sibi iferrēt iniuriā. Act. xxij. ¶ Scdo dicēdū ē q̄ ꝓtumelias ferre aliq̄n ē pctm/aliq̄n est necariū vl' meritorū.

¶ Ꝓio dico q̄ ꝓtumeliā sibi factā sufferre vl' facere ē pctm. pura si ꝺñs ꝓtumeliā sibi factā sufferret et faceret ꝺ alio vl' hac intentōe: vt facēdo ꝓtumeliāt ad iracūdiā. puocaret: ꝺ ē pctm: eo q̄ ꝑtinet ad vidictā. ¶ Scdo ꝓtumeliā sibi factā sufferre et facere ē necariū triplici rōne. Ꝓio rōne sufferre incorrigibilitatis. Cū ei ꝓtumeliā inferēs ē incorrigibil: tūc ille q̄ ꝓtumeliā patit tl'i nūdere nō ꝺz. Uñ chr̄s ñ trādit herodi Luc. xxiij. nec pilato vt ꝺr Jo. xix. cū em̄ dixit pilat⁹. Uñ es tu: chr̄s ñ trādit ei. Nec p̄ncipib⁹ sacerdotū nec scrib⁹. Mat. xxvj. Et Lu. xxiij. tāḡs obstinatus dū falsus testimoniū ꝫ eū darēt. Ñdit ñ petro tāḡs corrigibili ipz dure corripiēdo Mat. xvj. vbi dr. q̄ dū dñs oñdit dis. su. q̄ oporteret eū ire hierosolymā. et multa pati a senioribus et scribis et p̄ncipibus sacerdotū: et occidi: et tertia die resurgere: increpauit eū petr⁹ dr. absit a te dñe: ñ erit tibi ꝺ. Qui ꝫ ipse dixit petro. Uade p⁹ me sathanas: scandalū mihi es: q̄ nō sapis q̄ dei sūt. Ubi ꝺr Hiero. sathanā vocauit chr̄s petrū. i. aduersariū: q̄a aduersabať volūtati sue: ſz q̄ dixit vade retro me: ē illigit. i. seq̄re me q̄ ꝫ⁹ es volūtati mee. Qñ aūt dixit scandalū mihi es/ꝺr Origē. ñ sic intelligit: q̄ chr̄s fuerit scādalizat⁹. sic neq; poterat hoīes scādalisať. ſz petr⁹ ḡntū erat in se scādalisabat. licz chr̄s nō scandalisareť. Uñ sic ꝺr Mat. ibidē: q̄ petr⁹ assūpsit chr̄m. s. seorsū ne alij discipli audirēt eū ire pātē chr̄z. Uñ ꝺr Hiero. Assumpsit eū vl' separatim duc. ne pñtu-

ꝟba iniurioſa inferūť ꝓximo ex correctione.

ꝟba iniurioſa mſerunť alicui ex liuore odij

D duplicit ꝓsideraťur ꝟba

Defect⁹ corporis

Defect⁹ in bonis fortune

F bus ceteris ꝓdiscipl'is videak mgr̃m arguere: r
ecpit illũ icrepare amaris affectu rc. ¶ Scõ dz
ds ꝓtũeliã sibi inferẽti nõ rñdere rõne vitande
remeritat: fm illõ ꝓuer. xxvj. Ne rñdeas stul/
to iux̃ stulticiã suã: ne ei silis efficiaris. ¶ Ter/
tio nõ dz ds ꝓtumeliã sibi inferẽti rñdere rõne
ꝓfuãde ꝙtur. Cũ ei ds tacet ꝑp̃ irã vitãdã vt
det locũ ire fm aplm: r ꝑp̃ patiaz ꝓfuãdã. tũc
tacere r nõ rñdere ẽ meritoriũ. Rõ hui⁹ est: qr
sic̃ patia ẽ necẽaria i his q̃ ꝓ nos fiũt. ira ẽt ẽ nec/
cessaria i his q̃ ꝓ nos dicunt. Precepta aũt pa
tiẽtie i ꝑfectõe ani sũt habẽda. sic̃ dr Aug. i li.
de ser. dñi i mõte. Exponẽs illõ ꝓceptũ Mat.
v. Si ds ꝑcusserit te i dextrã maxillã ꝑbe ei et
alterã. Ubi vult Aug. q̃ tam i his q̃ ꝓ nos di
cunt. q̃z etiã i factis q̃ ꝓ nos fiũt: patiaz i aio de/
bem⁹ hẽre vt bõ hẽat aĩm ꝑfectũ hec r alia susti
nẽdi si necẽ fuerit. Idẽ hi. xxiij. q. j. §. his rñdet
Unus Eccl'i. viij. Nõ litiges cũ boie linguato r ne
Cũ trib⁹ struas in ignẽ illi⁹ ligna. Jn qbus his docet sa/
nõ est liti pies spealit cũ trib⁹ nõ litigare: scz cũ potẽte q̃
gandũ p potẽtia te oppimet: cũ diuite: q̃ p pecuniã te
vincet: cũ loquace: q̃ p linguã te decipiet r ꝓfũ
det. Et iõ dr in ps̃. Qui inq̃rebãt mala mihi lo
cuti sũt vanitates. Et postea subdit. Ego aũt
tãq̃z surd⁹ nõ audiebã r sic̃ mut⁹ ñ aperiẽs os
suũ. Que ꝓba fz glo. sic exponũt Lq inq̃rebãt J
q. d. q̃ nõ iuueniebãt. iõ inq̃rebãt mala mihi. p/
uer. xj. Qui inuestigator ẽ malor⁹ oꝑimet ab
eis. tales ei locuti sũt vanitates. i. finxerũt fal
sa. Et subdit patiẽtia L Ego aũt tãq̃z surd⁹ J nõ
die/surd⁹: q̃ nõ ẽ vt⁹. Sz tãq̃z surd⁹. Cũ em̃ nõ
cẽt surd⁹ r reneret se tãq̃z surdũ. q̃ nollet audi
re ad cordis murmuratõez: signũ est patie. Et
subdit L r sic̃ mut⁹ J Nõ dr q̃ sit mut⁹. Sz sicut
mut⁹/nõ rñdẽdo. Et b ẽ scõm patie signũ. Sic
q̃ ꝓtz quõ bõ dz se hic̃ patiẽter i cõtumeliis sibi
Exẽplũ illatis. ¶ Audiam⁹ de b exẽplũ de Uespasiano
Lui dũ q̃dã diceret ꝓba ꝓtumelioſa: vicz q̃ lu
pus pellẽ mutare posset: sz nõ aĩm. ipe aũt neu
trũ mutare possz: eo q̃ pecunie cẽt cupid⁹. nec
auaricia mutaret ꝓcessu erat⁹ sue. rñdit. His
oĩb⁹ risum dẽm⁹: nob cor̃rectiõez r penã crimi
nib⁹. Ecce q̃ntũ cõmẽdata est patia a viris gẽti/
lib⁹. Quãtũ ꝙ bo placeat oñdit nob chr̃s dñs
ꝓba r exẽplo i seipo. imo cãtũ bo placet vt⁹ pa
tiẽtie: q̃ ẽt demões ab obsessis corpib⁹ expellit.
Exẽplũ Sic legit i Uita spa. b q̃dã religioso pze. q̃ cũ a
q̃dã mlĩere obsessa a demõio pcutereť ad vnam
maxillã: stati ꝑbuit pcutiẽti alteraz. Et sic demõ
fugit: nõ valẽs sustinere cãtã vim patie. r ob/
B sessa a demõio liberata ẽ. ¶ Tertio ꝓtũeliã ꝙ
bor̃ repẽdere dẽm⁹ i casu necitat⁹. Et b dupli/
ci rõne. Prio ve ꝓtũeliãt⁹ elatio vl audacia cõ
ꝑmak r cõpẽsek. Uñ puer. xxvj. dr. Rñde stul/
to iux̃ stulticiã suã: ne sibi sapiẽs videak. Scõa
Predica rõ ẽ ne alior⁹ ꝓfect⁹ ipediak ꝑ ꝓtũelias nob illa
tori õrta tas. Uñ Hze. sup Ezech. ome. ix. sic air. Di q̃z
bẽtes sũt vita i exẽplo imitatõis ẽ posita: debẽt si ꝑ̃ de/
ꝓpescẽdi trahentiũ sibi ꝙba cõpescere: ne eor̃ ꝑdicatõez
nõ audiãt q̃ audire poterãt. Nec s. Tho. ñ. ñ.
q. lxxij. ar. iij. vr̃z alicis ꝓtũelias sibi illatas de/
beat sustinere rc. ¶ Prio q̃ notãdũ ẽ: q̃ i casu
necitat⁹ dz alicis moderate repmere ñ solũ ꝓtu
meliã ꝓriã sz etiã alienã ꝑp̃ officiũ charitat⁹:
nõ ꝑp̃ cupiditatẽ ꝑuati honor⁹. ¶ Et sicis q̃re D
rec. Qõ ẽ mag⁹ meritoriũ: vl repmere ꝓtume/
liã ꝓriã vl alienã? Rñdeo q̃ mag⁹ ꝙuenit ex
charitat⁹ affectu repellere ꝓtũelias alienas q̃z
ꝓrias. Cui⁹ rõ ẽ. q̃ i b q̃ alicis repellit ꝓtume
lias alienas: nõ timeť cupiditas ꝑuati honor⁹.
sic̃ timeť cũ alicis repellit ꝓtũelias ꝓrias. Et iõ
repellere ꝓtũelias alienas videť ꝙuenire ex ma
iori charitat⁹ affectu. vt dr b. Tho. ibidẽ i solu/
tiõe. j. r. ñ. arg. ¶ Ad q̃rã q̃stionẽ sup̃ morã: J
q̃ ꝓtũelia sit sustinẽda r q̃ nõ. Premissis bis q̃ Tria sũt
dicta sũt i ꝓcedẽti qõne Est notãdũ q̃ circa cõ/ ꝓsiderã
tumeliã sustinẽdã sũt tria cõsiderãda. s. stat⁹/ da circa
tẽp⁹/modus. Prio ꝓsiderãd⁹ ẽ stat⁹ ꝓsone cõ/ ꝓtũelias
tumeliã faciẽt⁹ r patiẽt⁹. Si em̃ ꝓtũelia inferť sustinen
ꝓsone, ꝓrie p̃sumit de medicina morbi: tũc est dam.
ꝓtũelia sustinẽda. si vo iferť ꝙsone supiori i in/
iuriã officij: tũc ẽ ꝓtũelia puniẽda. Uñ Lhr̃y.
sup illo Mat. iij. Uade satbanas. sic air. Di/
scam⁹ exẽplo chr̃i nr̃as iniurias eq̃nimit sustiere
dr aũt iniurias nec vsq̃z ad auditũ sufferre. q̃m
in ꝓrijs iniurijs ẽ q̃nq̃z patiẽtẽ laudabile ẽ. in
iurias aũt dei dissimilare nimis ipiũ ẽ. ¶ Scõo
oportet ꝓsiderare tps̃ q̃ ds ꝓtũeliã iferť. Nam
tpe q̃ iniquitas est i furore: nõ cõpetit redargutõ
vl correctio. sz sedato furore: qr tũc ad correcti
onẽ ẽ apt⁹. ¶ Tertio ꝓsiderãd⁹ ẽ mod⁹: qr in/
terdũ melius fit ꝓtũeliant⁹ correctio silẽdo q̃z re
spondẽdo. r b duplici rõne. Pria ẽ: qr plus est vin
cere suꝑbi⁹ viciũ q̃z ꝑsonã: sz illõ Prouer. xvj R
Melior ẽ patiẽs viro forti. Scõa ẽ: qr nullus
vincit ab alio i ꝙuicijs nisi a seipo vincat. Un
cit aũt alicis a seipo tribus modis. Prio p b q̃ ẽ
cã ꝙuicij. Scõo si doleť ꝙuicio ꝑp̃ se r ñ ꝑp̃
ꝙuicianrẽ. Tertio cũ ipotẽte se extimat ad vin
cendũ. Uñ Lhr̃y. Sit alicis vir mirabil⁹ r ma
gn⁹: r oẽs cũ vocẽt mechũ/furẽ/homicidã: il/
le vo nõ molesteť nec ꝓci⁹ sit sibi alicui⁹ talis
licet mlti de eo talẽ opinionẽ habeãt: nõ ẽ cõui/
ciũ passus. Sz illi seipos ꝓfuderũt: ille aũt nõ ẽ
ꝓfusus. Nec Alex. de ales. ñ. pte sũme. de ꝓtu
melia. vr̃z ꝓtũelia sit sustinẽda rc. Nec ꝙ q̃re
q̃stiõe. ¶ Ad q̃ntã qõ. Ex qbus vicijs oriat⁹ ꝓtu/ Z
melia: Prio rñsiõe ad istã q̃stiõez ẽ notandũ/ q̃ Uñ oriť
ꝓtũelia ex q̃ttuor vicijs oriť: vicz ex ira/stulti/ ꝓtũelia
cia/inimicicia/r supbia. Prio em̃ ꝓtũelia oriť
ex ira vt dr b. Greg. xxxj. moral'. r b ex pte finis
ipi⁹ ire q̃ ẽ vindicta. Et b sic ostẽdit. Finis ire ẽ
vindicta. sz nlla vindicta iusto ẽ magis i ꝓmpto
q̃z iferre ꝓtumeliã alteri: q̃ ꝓncipal'r r directe ex
ira oriť ꝓtũelia. ¶ Scõo ꝓtũelia oriť ex stulti/
cia: fm illõ Prouer. xx. Oẽs stulti miscenť con
tumelijs: vl eas alijs inferẽdo: vl alijs ꝓtume/
liãtib⁹ se imiscẽdo. Rõ aũt q̃re ꝓtũelia oriť ex
stulticia ẽ fm pbm. vij. Et b. q̃ ira ñ ꝑfecte aut

die rōnē. z sic irat⁹ patit rōis defectū. z sic ꝓueniet cū stultitia iferēdo alijs ꝓtūelias: velut iratus facē. ¶ Tertio ꝓtūelia oritē ex superbia: z hoc dispositiue. qz superbia dispōit ad ꝓtūeliā. Ūñ puer. xij. Ubi superbia ibi ꝓtūelia. q. d. Ubi superbia sua facta alijs ꝓponēs z aliox postponēs: ibi z ꝓtūelia actiue z passiue. Tal' ei ifert alij ꝓtumelia z freqnt iferē ei. puer. xiij. Inē superbos sp sē iurgia. Rō ät qre superbia dispōit z iducē ad cōtumeliā ē. qz superbi extimāt alios iferiores se: z ió facili⁹ alios ꝓtēnūt: z eis facili⁹ irascūt: vtpote reputātes idignū qcq̄d ꝫ eox volūtatē agit.

¶ Quarto ꝓtūelia oritē ex inimicicia. Cui⁹ rō ē: qz ille q̄ alitū odit/ei ꝓtūeliā ifert. cū em vox sit signū cordis/inimicicia cordis: ē cā ꝓtūelie oris

M ¶ Sz forte diceres. Quis magis peccat: an q̄ ex odio ꝓtūelias ifert: an q̄ ex ira? Rñr q̄ iferens ꝓtūeliā ex odio magis peccat. eo q̄ oditū ē peius ira: vt ōt pbs. ij. rhet. Ubi notādū ē q̄ irat⁹ intēdit manifestā offensaz: de q̄ ñ curat oditēs. Et ió ꝓtūelia q̄ ispōrat manifestā offensaz magis pinet ad irā qs ad oditū. Hec s. Tho. ij. ij. q. lxxij ar. iij. vtr. ꝓtūelia oritē ex ira. Sic g̃ ꝓz ō q̄nta filia ire: vicz ꝓtūelia: q̄ntū sit fugiēda. Rogem⁹ g̃ deū vt sua miscōia nos adiuuet qtūs vincere possim⁹ has filias maledictas vna cū mīe sua ira: ne tradamur iratis z ꝓtūeliosis ōmonibus ꝑpetuo cruciaturi. Qđ nob ꝓstare dignet dñs nr ies⁹ chr̃s i scla bñdict⁹ Amen.

¶ De maledictōe: q̄ ē. ꝓinq̄ ꝓtūelie.

Sermo. L.

Qui maledixerit

Qsit ille maledict⁹. Hen. xxvij. In pcedēti sm̄one audist⁹ ō ꝓtūelia/q̄ ē filia ire: q̄d sit ꝓtūelia: z q̄liter cōmittat. q̄n sit petī mortle vl' veniale. an hō teneat patiēter sufferre ꝓtūelias illatas. z q̄n ꝓtūelie sint sustinende: z q̄n ñ. Ex q̄bus et vicijs oritē ꝓtūelia. z qz maledictio ꝓxi ē valō. ꝓinq̄ ꝓtūelie: p eo q̄ ꝓtūelio sus ꝓpio in faciē obijcit defect⁹ z mala corpis/aie/z rer̃ fortune. Maledict⁹ vo optat ꝓpio iesse talia mala. Ió nūc i pñti sm̄one videndū erit de maledictōe: q̄ mlt̄ deo displicet. qz q̄ maledixe. ille sit male. iuxt thēa. Pro gra Aue ma.

¶ Qui male. sit ille ma. zē. ¶ Sūt g̃ i pñti sm̄one pl'a videnda ō maledictōe p ordinē.

- Quid sit maledictio
- Q triplex est maledictio
- An licitū sit aliq̄n maledicere
- Q̄n sit petī mortle aut venīale

De male dictione.

- Utr. licitū sit maledicere creature
- Utr. hō sine peccō possit (irrōnali. possit maledicere creature rōnali
- Utr. hō sine peccō possit maledicere
- Utr. hō sine peccō possit (primo maledicere diabolo

A ¶ Ad ꝓmā ē dicendū: q̄ maledictio i ꝓposito nihil aliud est q̄ vba q̄bus q̄s alteri optat aut imprecat malū pene. z sic maledicere est alicui vbis imp̄cari: aut optare malū pene. Et sic nō loquor i ꝓposito de maledictōe cordis: vl' de maledictōe q̄ fit i scpr̃. sic iudices in scpro ferunt sniam maledictōis siue excōicatōis. Pro q̄ notandū ē: q̄ duplex ē malū. s. culpe z pene. Malū culpe nō est aliud nisi culpa siue petī: sic superbia/auaricia/zē. Malū pene vo nō ē aliud nisi pena. q̄ ē duplex. s. tpal' z etna. Tpal': vt purgatorij z cetere pene q̄ hic i mūdo iflignt. Eterna: sic pena inferni. Dixi g̃ supra/q̄ maledictio ē vba q̄bus aliq̄ alteri imp̄cat vel optat zē. Duobus modis pt fieri maledictio. Pmo imp̄cando. Et sic q̄s alteri maledicē dū ei imp̄cat malū pene. i. impat vt ei pena infligat. Tal' autē maledictio fit p vbū impatiui modi. Et sic de⁹ maledicit pctōribus: q̄n impat vt eis infligat pena p pctis ipox: vt ꝓz i multis locis scpture sacre. Ūñ Zeuit. xx. Qui maledixerit patri aut matri/morte moriat. Qui dormierit cū nouerca sua morte moriat. Qui dormierit cū nuru sua vtrq̄s moriat. z sic de alijs p̄ceptis pl'ibus ibi positis. Illo mō maledicē eccl'ia siue spual' iudex ꝓtumaces z inobedientes excōicādo: dū ꝑcipit q̄ alij nō cōicēt talibus i diuinis/i locutiōe/in mēsa/nec i tractatibus. z sic ꝓuat eū sacris: z gnālibus eccl'ie suffragijs: vt sic ꝓfundat z hūliet z obediēs fiat. Sic etiā secl'ares iudices maledicūt: q̄n pcipiūt malefactoribus diuersas infligi penas iux eox demerita: vt q̄ vn⁹ suspēdat: alter decollet alius cōburat: alē incarcerēt zē. ¶ Scōo fit maledictio optādo. Et illo mō maledicē q̄s alteri/q̄n loquit talia vba q̄ optant q̄ p ea desideret alteri malū pene. vt cū q̄s ōt alteri: det de⁹ vt suspendar̃ aut subito moriaris. vl': Adiuuet me de⁹ q̄ hāc diē nō supuiues: vl' vt pedē frangas z sic de alijs. Et dixi notāter malū pene. Nam maledictōes nō impat vl' optat alicui malū culpe saltē inq̄ntū est malū culpe. Si ät aliq̄s optat alicui tale malū q̄ facit inq̄ntū sibi ide veniat malū pene: vt dānatōis etne: vel tpal' q̄ sibi infligende: aut confusionis zē.

¶ Scōo ꝓncipal'r ē notādū q̄ triplex est maledictio. Pria maledictio ē creature irrōnal'. i. irrōnal'. Scōo creature intellectual'. Tertia ē maledictio dei: q̄ ē i re blasphemia. de q̄ dictū est i ꝑcedētib⁹ sm̄onib⁹. ¶ Pria g̃ maledictio creature irrōnal'ē cū q̄s maledicit ēre: lapidib⁹: arboribus: pluuie: ventis: soli: lune: stell': elemētis: brutis aialib⁹: z sic ō alijs. ¶ An aūt tal' maledictio possit fieri licite z sine peccō? De q̄ ē notādū sm̄s. Tho. ij. ij. q. lxxvj. ar. ij. q̄ creature rōne carētes trib⁹ modis pñt ꝫsiderari. Pmo mō in se z absolute. s. inq̄ntū sūt irrōnales. Scōo mō inq̄ntū sūt creature dei z ab eo ꝓducte. Tertio mō inq̄ntū sūt ad boiez ordiate z ꝓt boiez facte. Si pmo mō creature irrōnales ꝫsiderēt in se z absolute: put rōe carēt. z sūt talis essentie vel nature: cui⁹ eas maledicere est vanum/ociosū z illicitū. eo q̄ ꝓter nr̃am maledictōez

B Maluz duplex

Maledictio fit duplr. s. ipcādo

Maledictio fit o/ptando

Maledictio ē triplex

vel bñdictiõez bonũ vl' malũ eis euenire ñ pñ. nec3 tal' creatura rõe sue nãe vl' eẽntie tenek ad ꝺ vt aliq̃d partak: vt lapis/lignũ/equus/canis ⁊c. eo q̃ q̃libz creatura i se ẽ bõa. Gen. j. Vidit de⁹ cũcta q̃ fecerat: ⁊ erãt valde bona. Et iõ bõ sine pcõ nõ põt maledicere tali creature: eo q̃ est tal' nãe vl' eẽntie ⁊c. Scõo ꝓ mõ. s. inq̃ntũ sũt creature dei ⁊ ab eo ꝓducte: tũc nõ ẽ licitus eis maledicere: imo pẽm blaſphemie. qz nõ ẽ licitũ creature maledicere rõne illi⁹ q̃ est creatura: sine inq̃ntũ est creatura dei. qz ꝑ ꝺ blaſphemaret deũ: attribuẽdo ei q̃ fecerit creaturã aliq̃ mõ malã vel nõ reccã. ⁊ in ꝺ facit deo iniuriã ⁊ irreuerẽtiã. Recte sic cũ ꝺs videret calceũ ꝑ oia bñ factũ a sutore: vituparet sutorẽ: faceret sibi iniuriã. Tertio mõ põt ꝓsiderari creature irrõnales inq̃ntũ sũt ad hoiez ordiate ⁊ ꝓ̃ hominẽ facte. Pro q̃ notãdũ ẽ q̃ creature irrõnales trib⁹ modis ad hoiem ordinañ. s. ꝑ modũ subuentõis: ꝑ modũ significatõis: ⁊ ꝑ moduz ꝓtinẽtis. Prio ordinañ ad hoiem creature irrõnales ꝑ modũ subuẽtõis inq̃ntũ ex eis bũa ne indigẽte subuenik. Et ꝺ mõ ꝺs ꝓ̃ pẽm hominis maledixit ẽre Gen. iij. Maledicta terra i ope tuo: spinas ⁊ tribu. ger. ri. Ubi ꝺr Alcb. Terre maledic̃ ꝓ̃ pcã hois. qz hõ de fructu ẽre verito mãducauit. ⁊ Strabo ibidẽ ꝺr. Terre maledic̃/nõ adã: vt cũcti ꝓ̃ ꝺs hec sẽ scpta frerent: ne silia faciẽtes pena sil' plecterẽt: vñ subdit. Spinas ⁊ tribu. ⁊c. Raba. Spine añ pẽm ñ erãt hoi ad laborẽ ⁊ afflictõez: sz p⁹ pẽz Sic ẽt ꝓpetes ⁊ q̃cũq̃ postmodũ noxia: añ pẽz erãt inoxia. Silr intelligẽdũ ẽ illõ qõ dr Deu. xxviij. Si audire nolueris vocẽ dñi di tui vt custodias ⁊ facias omia mãdata ei⁹: veni. sup te oẽs male. iste ⁊ apphẽdẽt te. Maledic⁹ eris i ciuitate: ⁊ maledic. eris i agro. male. hoz. tu. male. fruct⁹ ẽre tue. Jn his em̃ moyses ꝓdixit filijs isrl' maledictiões rez q̃ fuerũt ordiate ad subuentõez siue vtilitatẽ eoz. vt sic ꝑ pctis eoz punirent ꝑ sterilitates agroz: ꝑ vacuitatẽ bozreorũ: ⁊ malicią siue defectũ fructuũ. Sic ẽt ꝓpha maledixit mõtib⁹ gelboe: sup q̃b fuerũt occisi rex saul: ⁊ filij⁹ ei⁹ Jonathas: ⁊ pl's ei⁹. vt bꝫ. ij Reg. j. Mõtes gelboe nec ros nec pluuia veniat sup vos. Jõ ãt maledixit montib⁹ illis: vt habitatores terre illi⁹ ꝑ pctis suis punirent ꝑ sterilitatẽ ipoz mõtũ. Uñ ꝺr ꝺs Bze. Mõtes gelboe iõ maledicũt: vt arescẽte ẽra ñ oriatur fruct⁹. ⁊ possessores ei⁹ sterilitat̃ ẽre dãno ferianť. Nõ est ãt ꝺ tradendũ i ꝓsequtiã: vt sic vnusq̃sq̃ ꝑ libitu suo creatur̃ irrõnalib⁹ maledicat. Credim⁹ em̃ ꝓpham spũsctõ inspirãte ꝺ fecisse. Sic etiã de⁹ maledixit serpẽti Gen. iij. eo q̃ fuit instrm mediãte q̃ Eua deceꝑa fuit. cũ dñs serpẽti dixit. Maledict⁹ eris inr omia aiãntia ẽre ⁊ bestias terre. sup pect⁹ tuũ gradieris. ⁊ terrã comedes cunctis diebꝫ vite tue.

¶ Scõo creature irrõnales ad hoiem ordinãt ꝑ modũ significatõis. Et sic saluator maledixit ficulnee Mat. xxj. dicẽs. Nunq̃ ex te fructus nascak i sempiternũ. Et ꝺ dñs fecẽ ꝓ̃ q̃ruz oz: vt docto. exponũt. ¶ Prio ad cognoscẽdũ saluator̃ miraculũ: vt Ebrꝫ. ꝺr. Ꝯ in bruris vl' plant̃ fit aliq̃d tale: nõ q̃ras q̃liť iuste siccata est ficus si ꝓs nõ erat. Hoc em̃ q̃rere: vltie est demẽtie. qz i talib⁹ nõ inuenit culpa vl' pẽa. sed miraculũ inspte: ⁊ admirare miracli factorẽ. ¶ Scõo chis ficulneã maledixit: ad cauendũ crucifixiõis piculũ. Uñ Ebrꝫ. sic dicẽ. Suspicionis añt discipl'oz erat existimare ꝓpter ꝺ eam esse maledictã: qz nõ habebat fructũ. cur ꝑ maledicta ẽ discipl'oz gra: vt discãt q̃m poterat siccare eos q̃ crucifixerũt eum. ¶ Tertio chis ficulneã maledixit ad vitãdũ fidel' piculũ vel defectũ. Ubi Ebrꝫ. sic ꝺr. Arboz iuxta viã sine fructu est bõ iuꝫ mõm. Nã si iuxta mũdñ vixerit/iusticie fructũ i se tenere nõ põt. Fic⁹ ei ꝓpter mltitudinẽ granoz sub vno cortice/ẽ cõgregatio fidelitũ: in q̃b folia ⁊ false traditiões repiunk absq̃ fructib⁹ vitat̃. ¶ Quarto chis ficulneã maledixit ad emendũ simulatõis mẽdaciũ. Uñ Bze. sic ꝺr. Arboz ꝺs folia sine fructu/est hypocrita. q̃ exteri⁹ folia. i. expla vl' bona ꝓba videt hic: ⁊ ñ est sine fructu. qz coz ei⁹ nõ ẽ rectũ cũ deo. ¶ Tertio creature irrõnales ordinañ ad hoiem ꝑ modũ ꝓtinẽt̃: sic tps ⁊ locus. Et sic Job maledixit diei natiuitat̃ sue: ꝑ pter culpã originalẽ quã nascẽdo ꝓtraxit. Uñ dicitur dixit. Pereat dies i q̃ nat⁹ sũ: ⁊ nox in q̃ dcm ẽ tatis sue ꝓceptꝰ ẽ hõ diel illa ꝓ̃tak i tenebras ⁊c. Qõ ꝓ ꝺ vt ꝺr glo. expõit q̃nq̃ modis. Prio sic. Pereat. i. perijt dies inocẽtie ⁊ puritat̃ in q̃ ꝓdit⁹ est Adã. dies illa ꝓtak in tenebras. s. culpe: in q̃ nat⁹ est Cain. Scõo sic exponit. Pereat dies corruptiõis ⁊ mortalitat̃: ⁊ appareat dies eternitat̃. Tertio sic. pereat dies mũdane ꝓspitat̃ dies illa vertak. i. vertek i tenebras: eo q̃ ꝓspitas mũdi ad tribulatõez ducit. q̃ ꝑ tenebras designak: fm illõ Prouer. xiiij. Extrema gaudij luct⁹ occupat. Quarto exponit sic. peat dies diabolice calliditat̃: q̃ lucẽ ꝓmisit di. Erit̃ sic dij sciẽtes bonũ ⁊ ma. ⁊ ꝓtak i tenebras. i. ꝓsa est in tenebras inq̃ntũ nos ꝓduxit i tenebras i. gratie. Quinto sic expõit. Pereat dies. s. ꝺlectatiõis culpabil'. dies illa vertak i tenebras: qz ad delectatiõez carnalẽ seq̃t cecitas mẽt̃. Nec s. Tho. ij. q. lxxvj. ar. ij. Nec ꝑ sint dicta de ꝓma maledictiõe vicz creature irrõnalis. ¶ Scõa maledictio ẽ creature irellectual'. Et illa ẽ triplex: vicz celestis/terrestris/⁊ infernal'. Prio creatura irellectual' celestis dicũť scti q̃b nllo mõ licz maledicere. ⁊ tal' maledictio ẽ blaſphemia. ꝺ q̃ supꝰ dixi ser. xlv. H. Que beu inr chianos ẽ irrõnalis cõis: q̃ etiãsi possent lapides clamare: illã deꝰ restarenť. imo ꝑ minima re ⁊ q̃si ꝑ nihilo dicẽtes: vtinã te ꝓfundat dei genitrix: scta Pet⁹ ⁊c. O miseri pctõres sic excecati attendite si in aliq̃ vobis nocuerũt scti: an non ꝓtinue ꝑ nra salute intercedũt: Nõne ꝓgo Maria dei genit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rit ꝑ pcō:ib̄ est ꝓtinua apud deū aduocata: Quid g̃ blasphemat̄ illā ⁊ reliq̄s scōs: Sz re uera si fuaret illō qđ dī in .c. Statuim⁹. ex de maledicē. q̄ publice blasphemātes deū aut beatā ꝯginē vl̄ aliquē scōz: publica pnia ꝑ septē hebdomadas punirent: vt supꝫ dixi ser. xlviij. O. ꝓfecto nō ita deleui ꝓūperēt i blasphēias. Et licz pnie sint arbitrarie sīc tūc dixi: saltē per rōnē. tñ laudādi sūt ꝓfessores q̄ blasphēos nō ita ɔ̄ facili absoluūt. qz facilitas venie tribuit incēriuū delinq̄ndi. ¶ Scō creatura intellectual̄ terrestr̄ dicunt̄ hoīes. Et sic pōt formari illa q̄stio. Utz liceat aliq̄ homi maledicere? Pro rnsiōe ꝺo ad illā qnē ē notādū q̄ maledicere ꝑt intelligi trib⁹ modis. Prio mō sīc ī ꝓpo sito maledicere ē malū affectare. Scō maledicere ē malū alienū referre. Tertio maledicere ē malū alteri⁹ facere. ¶ Scō notādū q̄ intentio maledicē. qñq̄ ad malū alteri⁹ fert: et qñq̄ ad bonū. Si g̃ intētio maledicē. fert ꝑncipal̄r ad malū: tūc nll'o mō ē licitū alteri⁹ malū referre: affectare aut facere. ptz. qz si malum alteri⁹ refert: tūc ē detractio: si fit ī absentia illi⁹ de q̄ ɔ̄: vl̄ suſurratio si fit vt amicicia pdat. si aūt ī pnēcia ei⁹ tūc ē ꝓtumelia. Si aūt maluz alteri⁹ affectat tūc ē vere maledictio si fit mala itentōe. Si aūt fit malū ꝓpter tūc ē nocumētū zc. Unde .j. Pet. iij. "Nulli malū ꝓ malo reddētes. Si aūt intētio maledicē. ad malū alterius ē licitū nō fert: sz ad bonū alteri⁹ opando/affectādo zc. tūc licitū ē alteri maledicere: ꝓpter triplicē rōne Prio rōne iusticie exeq̄nde. ⁊ sic licitū ē. qz iudex iuste maledicit illi cui ꝓcipit iustā penā iferri. Et eccl'ia iuste maledicit ⁊ excōicat reos: vt ptz supꝫ a ꝓncipio ſmōis. B. Scō licz alteri maledicere rōne violētie excludēde. sicut qñ aliqs tribulatōez tyranni affectat: vt ipe ab aliozꝫ nocumēto desistat. Tertio licitū ē alteri maledicere rōne culpe corrigēde vl̄ emendāde. sīc qñ aliqs optat pcōz ē impedimentū vl̄ tribulationē aliquā pati/vt ipe melior ide fiat. Hec s. Tho. ij. ij. q. lxxvj. ar. j. Sic g̃ ptz quō maledicere ꝑt qs hoi licite amore iusticie ⁊ ex ꝓformitate volūtat̄ diuīe. De b hz. xxiij. q. iij. Cū sceti viri. vbi dī. Cū sceti viri maledictōis sniam ꝓferūt: nō ī hāc ex voto vltōis/sz ex iusticie amore ꝓcūrūt. Sic Heñ. ix. Noe ꝺr. Maledictus Cham: fu⁹ sit frat̄ suoz. Sic Act. viij. Petr⁹ maledixit Simōi dī. Pecunia tua tecū sit in pditōez. ¶ Alio mō ꝑt qs hoi maledicere illicite licite: ⁊ dupl'r. Prio ex leuitate vl̄ surreptiōe. sīc m'ri solet facere: lz ociose ⁊ bestial'r: q̄ nesciunt loq̄ cū socio sine maledictōe: dicēres. Ey q̄ suffocet̄: vbi fuisti rādiu: vl̄ Ey q̄ suspēdat̄: q̄d fecisti? Ey q̄ moꝛs te trahat: vbi fuisti? ⁊ sic de aliis. ¶ Tertio ꝑt qs hoi maledicere ex liuore/odio/⁊ animo malo. ⁊ cū b sit ɔ̄ charitatē est mortal̄e: vt patuit. ¶ Tertia creatura intellectual̄ est ifernal̄: ⁊ ē diabol⁹. De b est q̄ō: vtrū quis sine pcō possit maledicere diabolo? Ad b dicendū est ꝓmo: q̄ hō nō pōt licite ⁊ absq̄ pcō maledicere diabolo. ꝓpter rōne illi⁹ q̄ ē: siue in q̄ntū est tal'nāe siue cēntie: vicz nāe angelice. ptz: qz natura diaboli ī se est melior et pfectior q̄z sit nā creature irrōnal̄ vl̄ etiā homis. cui tñ nature hō nō pōt maledicere sine pcō ad sensū supꝫ dictū. B. L. D. E. Et ī⁹ m'to min⁹ pōt hō absq̄ pcō maledicere diabolo ſm se. ¶ Scō est dicendū q̄ hō nō pōt licite ⁊ absq̄ pcō maledicere diabolo inq̄ntum est creatura dei. ptz ex dictis supꝫ circa lr̄am B. Et ī⁹ Michael archangel⁹ nō fuit ausus maledicere diabolo. vt ptz ꝺ. ser. xlvj. B. ¶ Tertio ē dicendū q̄ hō licite ⁊ absq̄ pcō pōt maledicere diabolo inq̄ntū ē moral̄r mal⁹ siue pctis deformat⁹: dūmō obſuat oēs circūstantias tali maledictōi ineſſe debitas. ptz: qz sīc hō pōt absq̄ pcō optare q̄ dūs de⁹ iuste puniat diabolū: aut inferat sibi malū pene inq̄ntū est mal⁹ ⁊ pctis plen⁹: siue inq̄ntū demeruit. Unde exorcizādo ɔ̄. Ergo maledicere diabole: da honoꝛē deo ⁊ exi ab b famulo dei ⁊c. Ita etiā ꝑt absq̄ pcō b ꝙbis optare: obſuatis circūstātijs ineſſe debit̄. ⁊ ꝑcipue dū mō obſuat circūstantiā debiti finis. i. ad honorē dei: vt vicz ī ei⁹ pena sine punitiōe clareat diuina iusticia. Si em̄ diabol⁹ hoiem seduxit ⁊ ī pctm̄ ꝑcipitauit. ⁊ hō ex illo anio vindicādi se in diabolo ⁊ sarcādi a ꝑcutū suū ī pena diaboli: optaret sibi malū nō referēdo in deū/ipē pcē caret: qz circūstantiā finis debiti nō obſuaret.

¶ Sed dic. qs. Jn nll'o casu licitū ē maledicere diabolo. qz ɔ̄ Eccl'i. xxj. Cū maledicē ip⁹ diabolū/maledicit ipe aiam suā. sz nō est licitū vt hō maledicat aiam suā: optando sibi dānatiōez. Ꝑ nec diabolū ⁊c. Rñr q̄ illa auctoritas Eccl'i dupliciē exponit. ⁊ q̄litercūq̄z exponit nō ē ꝯ dicta Prio sic. [Cū maledicē impi⁹ diabolū]. i. cum eū maledictū ⁊ dānatū iuste dic̄. ⁊ nihilominꝰ imitat eū peccādo [ipe maledicē aiam suā]. i. maledicā ⁊ iuste dānandā ostēdit. Si em̄ diabol⁹ ē maledict⁹ qz mal⁹: tūc etiā ille q̄ imitat eū i malicia est maledict⁹: qz mal⁹. Et illo mō q̄ maledicit diabolū/seipm̄ maledicit. i. maledictōe dignū ostēdit: coꝛam illis ꝑcipue q̄bꝫ sua malicia nota ē. Unde ad Ro. ij. Jnexcusabil'es o hō oīs q̄ iudices. i q̄ ei iudicas aliū/seipm̄ ꝯdemnas. eadē ei agis q̄ iudicas. Scō expōit sic [Cū maledicē impi⁹ diabolū]. i. maledicto ꝑcutit/optās ei malū [maledicē aiaꝫ suam] vicz culpe eā subijciēdo: qz peccat. Et b ē vez̄ si maledicit diabolū inq̄ntū est tal'nāe siue essentie ī se: siue inq̄ntū est creatura dei: vt ptz ex supꝫ dict̄. qz illo mō nec sceti audēt maledicere diabolū: imo nec angeli: vt ptz supꝛa. ¶ Nūc ꝙsequent̄ videndū est: qñ maledictio siue maledicere sit pctm̄ moꝛtale aut vēiale: ⁊ qñq̄ nullū pctm̄. ¶ Pro q̄ ē notādū q̄ maledicere aliq̄ ē pctm̄ veniale ex trib⁹. Prio si ꝓferat ex ludo vel animi leuitate. Scō ex mali modicitate: qz vicz malum qđ optat paruū est. Tertio ex aīi indelibatōe:

vt qñ subito z indelibate optat. ꝓio aliq̃d malū. q: pcā ꝟbox. maxie ex affectu pensank. vtz supꝫ f. xlix. D. Ex his trib⁹ modis Aug. i om. de igne purgatorij ieer pcā venialia cōnūerat maledictiōz. Vult nī s. Tho. z Alex. q: si talia ducank i ꝓsuetudinē: pñt ee mortlia. ꝓpt ꝓcēptū. Alio mō maledictio siue maledicere est pcm mortale: dūmō ꝺs ꝟbū maledictiōis ꝓfert i malū alteri⁹: nō sub rōne boni/sz sub rōne mali: cupiēdo vl' affectādo vl' optādo. rūc em̄ ē pcm mortale cmplici rōne. Prio. ꝓpt regni celestꝫ exclusionē. nihil em̄ excludit a regno dei nisi pcm mortle. sz maledictō ꝺ fac. Unū. j. ad Cor. vj. Neq; maledici neq; rapaces regnū dei possidebūt. Scōo ió: q: maledictio ē ꝓria charitati. q: velle vl' opari malū ꝓri sub rōne mali/repugnat charitati ꝓri. cui⁹ bonū ex ꝓcepto debemus velle vt nr̄m. ḡ ē pcm mortale. Tertio ꝓpter honorꝫ debiti omissionē vl' ꝓpt dehonorationē. Pcm̄ em̄ est tāto gui⁹ q̃nto ꝑsona quā honorare dēm⁹ ē maior vl' maiori bonore dig.

℟ ¶ Prio q̄ ē notādū q: ē ꝑsona q̄ creauit: vt de⁹. Scōa ē ꝑsona q̄ redemit: vt chr̄s. Tertia ē ꝑsona q̄ genuit: vt pr̄ carnal' aut mr̄. Quarta ē ꝑsona q̄ nos offendit: vt inimic⁹. Prīa ē ꝑsona q̄ nos creauit: vt de⁹: quē supra oia dēm⁹ honorare z venerari. z tm̄ solū adorare. s. culeu tarte. Et ió si maledicim⁹ deū grauissime peccam⁹. Nā ẽm legē Leuit. xxiij. q olim nomē dñi blasphemabat debebat ejici ex castra: et oēs q ei⁹ blasphemias audiebāt debebāt manus sup caput ei⁹ ponere: z eū vniuersus ꝑpl's lapidare. Ubi ꝺr glo. Nō dēminat qd vl' cui⁹ nomē. Adhuc em̄ i ve. te. nomē chr̄i ignotū erat. qd ab angelo i noua lege ē expssū. qñ dixit: vocabū ē nomē ei⁹ Jesus. Qui ḡ nomē dñi Jesu olim redēptoris z salvatorꝫ blasphēat: ejicit ex castra. i. talis exit a virtute: exit a fide: exit a dei timore: exit a charitate. Et ponebank man⁹ sup caput eius: qm̄ dñm Jesū q caput ē blasphēauit: z lapidabat eū vniuersus ꝑpl's. Et sic ꝑz de scōa ꝑsona q̄ redemit. Tertio post deū z chr̄m maxie parētes nr̄os honorare dēm⁹. a qb⁹ hēm⁹ esse/nutrimētū z disciplinā. Et ió gui⁹ peccat q offendit z maledic parētes suos. Leui. xx. Qui maledixerit p̄i vl' mr̄i: mor. mo. Blo. Nomē pr̄is vel mr̄is ḡ de mysteriū ē. Nā pr̄ celestꝫ ē de⁹ q creauit spm̄ ruū. mr̄ vo ē celestꝫ hier'm. Ul' mater spūal' est b. ẋgo. vl' pr̄ z mr̄ carnal' q̄z misterio i carne es nat⁹. Et Eccl. iij. Q̄z male fame ē qui derelinq̄t p̄iem. z maledic⁹ est a deo q exaspat matrē. Jn q̄ oñdit Sapiēs: q: honorādi sūt parētes ꝓpt vitādā duo icongrua. Prio ꝓpt vitā

Honorādi sūt parentes

dā infamiā. ꝓri: ibi⌊ q̄z male fame ē q derelinq̄t p̄iem Jnō honorādo: nō succurrēdo: nō subuenīēdo. Scōo ꝓpt vitādā sniam dei: ibi⌊ Et est maledict⁹ a deo q exaspat mr̄em⌋ Jn q̄ ẋbo loquit̄ p locū a minori. Ul' ad ostēdēdū q: min⁹ vidēt peccare q offendit p̄em q̄ offendit mr̄em Et ꝺ ꝓpt tria. Prio: q: mr̄es vt plurimū magis indigēt auxilio filioꝝ q̄z patres. Scōo: q: mares i filijs pl⁹ laborāt. Tertio: q: mr̄es maiori affectu diligūt filios q̄z pres. Sz hodie rāt̄ creuit iniq̃tas filioꝝ: q: fili⁹ fac ꝓtēliā patri. z filia ꝟsurgit aduersus mr̄em suā. nur⁹ aduersus socrū suā. z inimici hois domestici ei⁹: vt ꝺr Michee. vij. Quarto ē ꝑsona q̄ nos offēdit. s. inimic⁹. z talē dēm⁹ bñdicere z ñ maledicere. j. ad Cor. iiij. Maledicimur z bñdicimus. Et i ps̄. Maledicēt illi z tu bñdices. Hec s. Tho. ij. ij. q. lxxvj. ar. iij. Sic z dñs nobis ꝓcepit Mat. v. Diligite inimicos vros: bñfa. bis q̄ oderūt vos. Sz heu nūc parētes z maxime mr̄es maledicūt filijs z filiab⁹ suis. ꝓter q̄z maledictionē de⁹ sepe punit filios z filias i firmitate. Sic de ꝺ hem⁹ exēplū Aug. xxij. de ciui. dei. c. viij. Dic em̄ Aug. q: q̄dā nobil' vidua habuit septē filios z tres filias. q dū post mortē matris p illos offenderet: ipa eis maledixit. Et cand̄ maledictiōes stati subsecuta ē pena talis: vt horribil'r ꝟterent oēs tremore mēbroꝝ. Et q: i tali fedissima specie ꝓcūdia morti nō valebāt sustinere vt a ꝟsuib⁹ viderent. z ꝓpt ꝺ hinde vagabank p mōm. Et ex ill' venerūt ff. et sorores: vtz Paul⁹ z Palladia in hypomū. vbi scrīs Aug. erat epūs. z ibi ad merita scī Stephani xv. dieb⁹ an pasca q̄die eccl'iaz ire tātes z orantes. Et i die pasce Paul⁹ añ altare relicta. z scī Stephani pstrat⁹ curat⁹ ē. Et postea die tertia soror similr̄ pstrata q̄si dormiret sanata est.

M

¶ Sz d. ds. an maledictio sit gui⁹ pcm̄ ꝺtra/ctiōe. Ad ꝺ dicēdū ē fm̄ mentē scī Tho. ij. ij. q. lxxvj. ar. iij. q: detractio ē gui⁹ pcm̄ q̄ maledictio. Et detrahere gui⁹ q̄ maledicere. ꝓpter tres cās. Prīa: q: ꝺtractio ñ pt bñ fieri. maledictio ât fit bñ z male: vtz supra. Scōa cā: q: dicere malū culpe ē gui⁹ q̄ dicere malū pene: q: culpa ē guior pena. Sz ad q̄rtuor vicia pr̄inet dicere malū culpe. s. ad ꝓtēliosuz/susurronē/detractionē/z ꝺrisionē. p maledictiōes ꝟo ꝺr malū pene: optādo/nūciando/ḡ rē. Tertia rō est tal'. Gra ui⁹ pcm̄ ē cecer̄ paribus nocumētū iferre q̄ nocumētū ꝺsiderare: sz detrahere ē nocumētū inferre fame. maledicere ꝟo simplex ē desideriuz exp̄mēs malū. ḡ rē. Si ꝟo accipiat maledictio p iferre alt̄i nocumētū: rūc maledictio ē guius pcm̄ ꝺtractiōe: inq̄ntū nocumētū qd̄ p maledictiōez inferk ē gui⁹ nocumēto qd̄ deniḡtiōez fame ifert. ¶ Ex p̄missis ḡ ꝑz q̄ntū malū sit ꝓximo maledicere: dūmō saltē malum pene sibi optak i malū ipi⁹. licz aliq̄n maledicere bō posit alt̄i sine pcō: vtz ē. B. Ꝑz ēt q: ñ licz maledicere creature irrōnali inq̄ntū ē tal' nāe: vl' inq̄ntū ē creatura dei. neq; vt sic licz maledicere diabolo. ꝑ tm̄ qs creature irrōnali maledicere sine malū optare inq̄ntū ē boī nociua. sic z diabolo iq̄ntū malū. z ad pcā boīes iducēs. z sic ꝺ alijs. Rogem⁹ ḡ deū vt sua pietate z miscōia nos respiciat. qtūs sic i timore ꝺi viuam⁹ vt ab oi maledictiōe dei volūtati ꝓria nos abstinea⁹

Qđ nobis ꝓcedere dignet dñs nr Jesus chr̃s i
secula benedictus Amen.

¶ De sexta filia Jre. s. Rixa in bello
Sermo. LI.

Vir iracũdus ꝓ-
uocat rixas. Prouer. xv. ¶ In ꝑce-
dẽtib⁹ ꝑmoib⁹ audist⁹ ọ qnq; filiab⁹
ire: q̃ sc̃ Indignatio/tumor mẽs⁹/clamor/blas-
phemia/ꝙtũelia. supest nũc dicere ọ sexta filia
ire: vicz rixa. Et qz i ꝓcedẽti ꝑmõe intellexistis
plura ee ọ maledictõe: qñ sit licita z qñ illicita:
qñ ꝑcm̃ mortale z qñ veniale. sequt nũc de rixa
q̃ sepi⁹ orit ex ꝙtũelia z maledictiõe. ¶ Ũ aũt ꝓ
rixã itelligunt oĩa nocumẽta q̃ ꝓuio ifcrunt in
facto exteriori: siue sit i corpe siue i reb⁹: intendo
ꝓmo dicere ọ bello: ex qb⁹ cauſ sit vitãdũ. tan-
dẽ spẽalr i ꝑmoib⁹ sequtib⁹ ọ homicidio z incẽ-
dio: q̃ntũ sit ꝑiculũ boi q̃ tl'ia fac. z q̃ntũ ꝑcm̃
A Ꝓro gra Aue ma. ¶ Vir iracũd⁹ ꝓuo. rixas:
zc. vbi s. Quia ex rixa siue nocumẽto qđ hõ in-
fert ꝓuio i corpe aut reb⁹ sepe ꝓuenit̃ bella/in-
dãnũ z iacturã ml'tor. z maxie paupex/spũa-
liũ z secl'arĩũ. Jõ ẽ dubiũ q̃ sint bella iusta z q̃ i
iusta. Scõo q̃ sint retrahẽtia boiez a bello in-
iusto zc. ¶ Circa ꝑmũ: qđ bellũ sit iustũ z qđ
iniustũ: est notandũ/q⁹ ad bellũ iustũ tria req̃-
runt infra descripta

Ad bellũ iustũ tria requirunt
- Jurisdictio indicentis
- Offensio patientis
- Intentio finis ꝙuenientes

¶ Prio ad iustũ bellũ req̃rit̃ iurisdictio idicẽt⁹
bellũ. Nõ em̃ ptinet ad ꝓuatã ꝑsonã indicere
bellũ siue mouere bellũ. Et rõ illi⁹ ẽ. q⁹ ꝓuata
ꝑsona nõ ꝓpr ius suũ ꝑsequ sine iudicio sui supe-
oris. Et iõ req̃rit̃ ad iustũ bellũ iurisdictio idicẽ-
tis bellũ: vicz ꝓncipis. ita tñ q⁹ ꝓnceps ex iusta
cã moueat̃. Ũñ Amb. ọ. z habent̃ ẋba. xxj. q. iij
Julian⁹. Julian⁹ iparor q̃uis eẽt apostata: ha-
buit tñ sub se chr̃ianos milites. qđ cũ diceret:
ꝓducite aciẽ ꝑ ọffensiõe reipublice: obedi ebãt ei
Ũ aũt diceret: ꝓducite arma i chr̃iãos: tũc coꝫ
Ad ꝓncipes ꝑtinet indicere bella sceb̃at iparozẽ celi. Qđ aũt b̃ sit vez: vicz q⁹ ad
ꝓncipẽ ptinet mouere bellũ ꝑ ꝓbari siue oñdi
tripl'r. Prio rõne sic. Illi licz mouere bellũ cui
reipublice auctoritas ẽ cõmissa. sz publica auc-
toritas ꝓncipib⁹ est cõmissa: q̃ ad iustũ bellũ req̃-
rit̃ auctoritas ꝓncipis. ¶ Ex q̃ rãdẽ sequt̃ q⁹ oẽs
isti q̃ nõ sũt ꝓncipes/neq; volũtate aut cõmissi-
one ꝓncipis bellũ mouẽt aut idicũt/iniuste b̃
faciũt. z ꝑ ꝑñs obligant̃ vltra ꝑcm̃ cõmissum
ad oĩa dãna q̃ ipi aut sibi auxiliãtes itulerũt re
sartẽda: b̃ ẽ ad satisfactõez oĩm lesoꝝ ꝑ tl'e bel-
lũ. O dñe de⁹ si b̃ sic se hz z vez ẽ. imo qz vez ẽ:
q̃pauci tũc nr̃is rpib⁹ saluant̃. q̃pauci etiã se
recoḡsciũt idicẽtes iustũ bellũ b̃ mõ. imo pau-
cissimi de b̃ satisfaciũt. Scõo ꝑ b̃ oñdi auc-
toritate. ꝓbe i psalmo. Nã in liberãdo a malo eũ
q̃ iniuste patiẽt̃ ꝓncipib⁹ i pñs. sic dr. Eripite ege-
num: z pauperẽ de manu ꝓcor⁹ liberate. ḡ ad
ꝓncipes b̃ ptinet. Tertio b̃ idẽ ꝑz auctẽ Aug.
Nã in ꝓmouẽdo cõe bonũ Aug. ꝯ Faustũ ma-
nicheũ: sic dr. Ordo nãlis mortaliũ paci accõ-
modat⁹ b̃ poscit: vt suscipiẽdi belli auctoritas
atq; ꝙsiliũ penes ꝓncipes sit. ¶ Scõo ad iu-
stũ bellũ req̃rit̃ offensio patiẽt⁹. Oportz em̃ q⁹
sit iusta cã in ꝑsonas ꝯ quas mouet̃ bellũ. s. vt
illi q̃ ipugnant̃: impugtionẽ mereant̃. Justa ei
bella ꝑ pacis studio gerunt̃: vt mali coerceant̃
z boni subleuent̃. xxiij. q. j. Apud. z. q. iij. dis-
plicet. Ũñ Aug. in li. lxxxiij. qstio. dr. Justa bel-
la solẽt diffiniri q̃ vlciscunt̃ iniurias si gens vl'
ciuitas plectẽda ẽ. q̃ vl' vidicare neglexerit qđ
a suis ipzobe factũ est. vl' reddere qđ ꝑ iniuriã
ablatũ est. Et itez Aug. sup psal. Duo ista no-
mina cum dicim⁹: hõ pcõr:: vticz nõ frustra di
cunt̃. qz pcõr est: corripe. qz hõ: miserere. Oĩno
nõ liberabis boiez nisi ꝑsecut⁹ fueris pcõrem.
Et babẽt ẋba. xxiij. q. iij. Duo ista. Et itez Au-
gu. ad Bonifa. comitẽ ita dr. Est ꝑsecutio iu-
sta/quã faciũt impij eccl'ie chr̃i. iste nãq; beat⁹
est q̃ ꝑsecutiõez patit̃ ꝓpt̃ iustitiã. illi vo miseri
q̃ ꝑsecutõez patiunt̃ ꝓpt̃ iniustitiã. ¶ Tertio
ad iustũ bellum req̃rit̃ intẽtio finis ꝙuenientis.
Pot em̃ ꝙtingere etiã si sit auctoritas legitima
ex pte indicẽt⁹ bellũ. z cã iusta ex pte patiẽt⁹: q⁹
ꝓpt̃ ꝑuã intẽtionẽ. s. idicẽt⁹ z mouẽt⁹ bellũ: bel/intẽtio idi
lum erit iniustũ. Ũñ Aug. ꝯ Faustũ manicheũ centium
sic ait. Nocẽdi cupiditas/vlciscẽdi crudelitas: bellũ q̃l'
iplacabil' ani⁹/feritas debellãdi/ibido dñan/ deber eẽ.
di/z si q̃ sc̃ sil'ia. hec sunt q̃ in bell' iure culpant̃.
Et habent̃ ẋba. xxiij. q. j. q̃ culpat̃. Et iõ intẽtio
ꝑcipientiũ bellũ z bellantiũ dz eẽ recta. Intẽtio
aũt talium tũc ẽ recta: qñ intẽdit̃ correctio maloꝝ:
subleuatio z ꝓmotio bonoꝝ z pax oĩm: vez s. i
dicto ca. apõ veros. Hec sniat'r ponit s. Tho.
ij. ij. q. xl. ar. j. ¶ Sed ꝑm Raymũdũ/Hostiẽ. B
z Boffre. q̃nq; exigunt̃ ad iustũ bellũ vt infra

Ad iustum bellum q̃nq; req̃runt
- Auctoritas
- Persona
- Res
- Causa
- Animus

¶ Prio req̃rit̃ auctoritas: vt scz fiat auctoritate
eccl'ie: ꝑsertim cũ pugnat̃ ꝓ fide: z aucte ꝓncipis
cui reipublice auctoritas est cõmissa. ¶ Scõo
req̃rit̃ ꝑsona vt sit secl'ar⁹: cui licitũ ẽ bellare et
sanguinẽ fundere. nõ aũt eccl'iastica cui b̃ ẽ. ꝓbi-
bitũ. Ut hĩ. xxj. q. iij. pozo. xxiij. q. viij. §. j. cuz
trib⁹ capitul' se. z. ca. ꝙuenior. ¶ Tertio req̃rit̃
res scz: vt fiat ꝓ reb⁹ repetẽdis. vl' ꝓ defensione
patrie. ¶ Quarto req̃rit̃ causa: vicz vt ꝓpt̃ ne-
cessitatẽ pugnet̃ z p bellũ pax acq̃rat̃. ¶ Quito
req̃rit̃ animus: vt nõ fiat ꝓpt̃ odiũ: vl' vltionem
aut cupiditatẽ. sed ꝓpt̃ coborzãtẽ iustitiã z obe
dientiã. Et hec q̃nq; ꝓtinent in tribus causis scr̃i
Tho. ꝑmissis. actũ hec q̃nq; puncta habent̃ in
sũma ꝙsec. li. ij. ti. v. rubricella de bellis. q. xlv.
in ꝓncipio qõnis. Sic ḡ ꝑz q̃d req̃rat̃ ad iustũ

bellū: ꝛ p ꝫ̄ñ ſqñ ſit iuſtū bellū: vicz cū aliqđ p
L dictoꝝ defuerit. ¶ Ex p̄miſſis ꝓz p̄mo: q̄ bel/
lū fieri p̄t ſine oī pcō. Sic ꝺ declarat Aug. in
ſer. ꝺ cēturione: dicēs ſnialr. Si chr̄iani nunq̄
ſine pcō bellā poſſēt. tūc port ꝺ ꝫſiliū eis da
rēt i euāgelio: vt abȝcerēt arma: ꝛ oīno ſe a mi
licia cohiberēt. ſz ñ ita eis ꝺr. ſz dictū eſt eis: ne
minē ꝫcutiat: eſtote ꝫtēti ſtipēdijs ṽr̄is. ꝛ ſeq̄r.
q̄ꝺ ꝓpriū ſtipēdiū ſufficere p̄cepit: militare nō
p̄hibuit ꝛē. Et hī i decreto. xxiij. q. j. nā ſi. Non
ſolū ār iuſtū bellū exercēt ſine pcō: ſz cū ōt bñ/
placito ꝛ cū bellāt̄ merito. Unꝺ Aug. ad Boni
fa. comitē. ꝛ habēt ꝝba vbi ſ. xxiij. q. j. in. c. noli
vbi ꝺr Aug. Noli exiſtiare neminē deo placere
poſſe q̄ reb̄ bellicꝫ miſtrat. Jn bis cñ erat ſan/
ct⁹ Dauid: cui dñs tā magnū p̄hibuit teſtimo
niū: vt ꝺi i p̄s. Jurauit dñs Dauid v̄itatē: ꝛ ñ
fruſtrabit eū. ꝺe fructu v̄entris tui ponā ſup ſe/
dē tuā. Jn bis ēt erat ille cēturio. ꝺe q̄ dñs tale
teſtimoniū dedit Mat. viij. Amē dico vob: nō
D inueni tantā fidē in iſrl̄. ¶ Sz di. q̄s: ſi licitū ē
bellare: vez ex dictꝫ: q̄re tūc dñs ꝺr Mat. xxvj.
Oēs q̄ acceperit gladiū gladio p̄ibūt. Rñr/ q̄
bellat ali aliqs bellat duob⁹ modis. Uno mō auoritate
q̄s dupl̄r p̄ncipis vl̄ iudicꝫ: ſi ſit p̄uata p̄ſona: vl̄ ex zelo
iuſticie q̄ſi ex auctē ꝺi ſi ſit p̄ſōa publica. Et tal̄
ñ accipit gladiū: ſz ab alio ſibi cōmiſſo vt̄ gla
dio Unꝺ tal̄ ñ peccat n⁹ pēa ei ꝺbēt. Alio mō q̄s
bellat ſpēaliṫ ſine aliq̄ ſupioris auctē. De quo
Aug. ꝫ Fauſtū exponēs illꝺ ꝝbū chr̄i: oēs q̄ ac/
ceperit gladiū ꝛē. ſic ꝺic. Jlle nō vt̄ gladio ſz
accipit gladiū. q̄ nll̄a ſupioze aut legitima po/
teſtate: vl̄ iubēte vel ꝫcedēte: in ſanguinē alic⁹
armāt̄. Et ſubdit. Nā vtiq̄ dñs iuſſerat vt fer
rū diſcipuli ei⁹ ferrēt: ſz nō iuſſerat vt ferirent
g̃ q̄ ꝫra iuſſū ſupioris gladio occidit/ gladio
peribit. ¶ Qꝺ ꝝbū exponit̄ q̄nq̄ modis. Pmo
ſm Remig. ſic. Qui gladio vtit̄ ad occidendū
hoīem ipſe ſue p̄us malicie mozit̄ gladio: cū in
iuſte occidat. ¶ Scꝺo exponit̄ ſm Hiero. ſic.
Quo g̃ gladio p̄ibit q̄cūq̄ gladiū ſūpſerit: illo
nempe q̄ igne⁹ vertit̄ añ paradiſū: ꝛ gladio ſpi
rit⁹ q̄ in dei ꝺſcribit̄ armatura. ¶ Tertio expo
nit̄ ſic ſm Hila. Recte ad necē coꝝ gladi⁹ ex/
ercebāt̄: q̄ eoꝺē vtebant̄ ad facin⁹. ¶ Quarto ēt
ſm Hila. ſic exponit̄. Recōdi g̃ gladiū p̄cepit
ꝺns. ad oſtēdendū q̄ eos nō hūano ſz ozis ſui
gladio eēt pemptur⁹. ¶ Quito exponit̄ ſm b.
Tho. q̄ ꝺr: q̄ ille q̄ nll̄a ſibi p̄rāte ꝫceſſa gladio
vtit̄. nō tñ ſp gladio occidit: q̄ frequēt̄ alio mo
rtis mō mozit̄: vt febre vl̄ accidēte alio: ſz q̄ gla
dio occiderit ipſe ſuo gladio eṛnaliṫ pibit niſi
penitear. ¶ Ex illo ꝫñr ſcꝺo iferṫ ꝫz doc. ſigñt
ſm s. Tho. ij. ij. q. xl. ar. j. i ſolu. iij. argu. Q̃ ex
E ercitatōes ad bella iuſta ñ ſt̄ p̄hibite. ſ. q̄ñ fiūt
exercita/ p̄ꝫ experientiā p̄ꝫe fortitudis ꝛ vſus armoꝝ et
tiōes ad bellice induſtrie: vt hēaṫ ꝛ acq̄raṫ idoneitas bel/
bella q̄ñ landi p fide ꝛ pace eccl̄ie. Si vo tales exercita/
ſūt p̄hi/ tiōes fiāt ad oſtēdendū roborꝫ ꝛ potētie ſeu va
bite ne gl̄ie: vel q̄ſtū auaricie: ꝛ p̄cipue cū fiunt tpe
quo eccl̄ia nō �, pugnare ꝫ hereticos vl̄ paga
nos: vl̄ rēpublicā turbātes. tūc ſimpl̄r ſūt illi/
cite ꝛ p̄hibite. Nā oēs exercitatōes ꝛ ordinare ꝛ
piculoſe. ex q̄ꝺ occiſiōes ꝛ depdatōes p̄ueniūt
ſūt p̄hibite. Nā illi q̄ hmōi exercitijs. ſ. tyroci/
nijs intēdūt eṗ ſupdictꝫ. Pmo ab eccl̄ia ex/
cōicanṫ: q̄z nocēt ſaluti publice ꝛ ip̄ediūt bonū
eccl̄ie. Scꝺo: q̄z morientes i hmōi tyrocinijs ec/
cleſiaſtica ſepultura p̄uanṫ ad tyrocinan
tiū: ne. ſ. ſic vires exp̄ianṫ: vt aliqs incurrat mor
tē vl̄ mortꝫ piculū. vt ꝺi ex ō corneamēſ i. c. fe/
licis. ¶ Tertiū Lozollariū trahit̄ ex p̄miſſis:
q̄ ſi vir iuſt⁹ obedit regi vl̄ p̄ncipi ſacrilego in F
bellādo nō peccat. ꝺū cñ illud qꝺ iubet ē licitū vir iuſt⁹
ꝛ nō ē ꝫ dei p̄ceptū. Unꝺ Aug. ꝫ Manicheū ſic obediēs
ait. Uir iuſtus ſi ſub rege boīe ſacrilego mili/ prelato
tet: recte pōt illo iubēte bellare: ſi vite pacꝫ oz/ malo in
dinē ſeruās: qꝺ ſibi iubet vl̄ nō eſſe ꝫ dei p̄cce bellādo
ptū. certū eſt. vl̄ vez ſit/ certū nō eſt. Jta vt forſ ñ peccet.
taſſe reum faciat regē iniq̄tas ip̄andi: innocētē
aūt militē oſtēdat ordo fuiēdi. Et habent̄ ꝝba
xxiij. q. j. in. c. q culpaṫ. Unꝺ q̃uis i p̄ncipe malo
ſit affect⁹ cupiditatꝫ vel affect⁹ dñandi: aut va
ne gl̄ie: vel affect⁹ vlciſcēdi: q̄ faciūt iniuſtum
bellū: ſubdit⁹ cñ obediēs in bis q̄ ꝺz nō peccat
Unꝺ i tali caſu iniuſtū bellū eſt ex p̄te impantꝫ.
ſz iuſtū ex p̄te militꝫ obedientꝫ. Ex ꝺ merito re
cipiūt ꝫſolatōes illi q̄ ad belladū p p̄ncipes cō/
ducunṫ aut cōpellunṫ: ꝺūmō credūt p̄ncipē iu
ſte mouere bellū: q̃uis iuſte ꝺ faciat ex cauſis
tactꝫ. Et ꝺixi notāter ꝺūmō p̄ncips iubet id qꝺ
nō ē ꝫ deū: q̄z ſi aliq̄ꝺ iuberet ꝫ deū aut dei p̄ce
ptū nll̄o mō eſſz ſibi obediēdū. Sic fec̄ ſancta
legio martyrū mauricij cū ſocijs ſuis: q̄ q̃uis
ad mādatū ip̄atoris veniſſent ad belladū. no/
luerūt tñ ꝫ chr̄ianos aſſūere bellū. ꝓrea nō ex
cuſanṫ q̄ ad mādatū p̄ncipis aut capitanei: ec/
cleſias i bell̄ ſpoliāt̄: aut p̄urbāt̄ ſiue eccl̄iaſti
cas p̄ſonas. ꝛ ſic ꝺ alīs p̄ſonis exemptis ꝛē.
¶ Dubitaṫ circa p̄miſſa: an licitū ſit p̄laṫ bel/
lare ꝛ arma aſſūere? Pro ñſiōe ad hāc dubita B
tiōez ſt̄ notāda q̃tuoꝝ documēta. Primū ē q̄
p̄lati ꝺnt̄ reſiſtere: ñ ſolū lupis. i. hereticꝫ q̄ ſpū
aliṫ inficiūt gregē. ſz ēt raptoribꝫ ꝛ tyrānis: nō
armis mālibꝫ i ꝓpa p̄ſōa vrēdo eis. ſz ſpūalibꝫ
ſm illꝺ apl̄i. ij. ad Coꝝ. x. Arma militie nr̄e: ñ
ſūt carnalia ſz ſpūalia. q̄ q̄ꝺē ſt̄ ſalubres ām⁹/ Arma
nitiōes: deuote oꝛones. ꝛ ꝫ principes excōicatio ſpūalia
nis ſnīa. Hec s. Tho. ij. ij. q. xl. ar. ij. i ſol̄. j. ar/ q̄ ſint.
gu. ¶ Scꝺm documētū eſt: q̄ p̄lati ꝛ clerici ex
aūctē ſupioꝝ p̄nt inꝺeſſe bell̄. ñ q̄ꝺē vt ip̄i ꝓpa
manu pugnēt: ſz vt iuſte pugnātibꝫ ſpūal̄r ſub
ueniāt: ſuis exhortatiōibꝫ: abſolutiōibꝫ: ꝛ ſpūa/
libꝫ ſubuētiōibꝫ. vt ꝺr s. Tho. vbi ſ. i ſol̄. ij. arg.
Unꝺ ꝺi. xxiij. q. viij. i. c. hortatu. Q̃ hortatu ꝛ p̄
cibꝫ Adriani romane vrbis epi Karol⁹ rex bel
lum ꝫ lōgobardos ſuſcepit. ꝺ b ceṫ bī ex ꝺe
vo. ꝛ vo. re. in. c. ex mlt̄a. Ubi clericꝫ nō p̄mittit
in ꝓria p̄ſona pugre ꝫ ſaracenos. ſz ꝫſiliū da/
re ꝛ p̄ꝺicare. Jō Dauid q̃uis eſſet ſcriſſim⁹: ñ
fuit a deo ꝫceſſū vt edificaret tēplū in hierl̄m:
ꝓt̄ effuſionē būani ſanguis quā pcurari fec̄ i

vria: sz ex meritz suis b fuit ꝓcessū salomōi filio suo. ¶ Tertiū documētū: q si illi q iusto bello ierūt mortui: a ꝺo remuerant. Un. xxiij. q. viij. i. c. oi mors. ꝺr. Q si aliqs p virtute fidei aut salutē pīe: ac ꝺfensiōe christianoꝝ mortuus fuerit a ꝺo celeste pmiū ꝓsequit. Jde hī. q. v. i. c. oiz. Ubi dī: si fidelis mortuus: b ē. cū detestatōe pertz. ¶ Quartū documētū: q ꝺns aliqn dixit gladiū emere. aliqn gladiū abscondere: aliqn gladiū n multiplicare: alia z alia rone. Pzio ei mādauit gladiū emere Lu. xxij. dī. Qui nō hz gladiū vendat tunicā suā z emat gladiū. Et b fecit rone ꝺfensiōis suscepte: n vltōis. Un Amb. sup eodē vbo ꝺr. Qui añ ferire ꝓhibuit cur emere gladiū iubet: nisi forte vt sit para ꝺfensio: n vltio necandi: z vt videret potuisse vindicare sz noluisse. Et Chrys. ꝺr. Nō g putes eū iussisse vt gladios possiderēt: sz p gladios inuitauit iminentes insidias inuenire. qō pz ex eo: q si mille hō possiderēt arma p tot insultibus iudeoꝝ. q̄libet. xj. discipli ad eos ꝓpari posset z eis resistere. q ex solo aspectu agminū rueri potuerūt. Nā in stagnis z fluuijs vt piscatores nutriti fuerūt. ¶ Scōo christus mādauit abscōdere gladiū Mat. xxvj. Lōuerte gladiū tuū i locū suū: qō christus dixit triplici rone. Pzio ad oñdēdū: q null hz ipedire christi passiōez. Et b ē snia leōis ꝑpe. i ser. ō passiōe sic dicēs sup illo vbo Jure rc. Lōtra sacrm ei erat redēptōis nre: vt q mori ꝓ omib venerat capi nollet. ió ait: Juerte. ¶ Scōa rō ē: ꝓpt nraz erudītiōez. s. vt patient tolerē aduersa. Et hāc rōnē tāgit Raba. ibidē dī. Oportuit ēt vt auctor gratie fideles suos doceret z potius ad sustinēdū fortit aduersa instrueret q̄z ad vindicādū ꝓuocaret. z ió ait. Jure gladiū rc. ¶ Tertia rō est: ad ostēdēdū q ecclia n hz mālē gladiū: scz sāguis effusionē. Ubi ē notandū sm b. Bed. ad Euge. papā: q mouere bellum siue accipe gladiū materiale fit tribꝫ modis: scz Manu/Jussu/Nutu. Manu a milite. Jussu a ꝓncipe. Nutu ab epo vel sacerdote. Et subdit. Qui mālē gladiū negat: nō satis mihi attēdere vī vbum christi dicētis Lōuerte gladiū tuū in vaginā. ruꝫ g ē ipe. tuo forsitā nutu z si n manu euaginādū. ¶ Terō christus sufficere dixit: nō multiplicare gladiū Lu. xxij. Ac illi dixerūt. dne. Ecce duo gladij h. Et dixit christus eis sufficit: sat ē. Qō vbū exponit ꝗt tuoz modis. Pzio sm Chrys. ad hebz sic. Et q̄dē si hūano volebat eos vti auxilio. nec cētū sufficissent gladij: q si nolebat eos vti hūano subsidio ē duo supuacui fuīt. ¶ Scōo exponit sm Theophilū sic. voluit g ꝺns eos repbendere q̄ nō intelligerēs: sz dicēs satis ē eos dimisit. sic cū nos aliquē allocqntes: cū videm n intelligere q ꝺr dicti bn sine: ne ipz molestem. ¶ Tertio exponit hz Amb. z bugo. ō s. vic. sic. Duo gladij sc lex vet q ferire n vetat: z lex spūal q n ferit. ꝓcipit Unus gladius scz legis veteris ē corpal: q sm legē peccātib penā irrogat. Alt ē spūal: q hz euāgelīū culpā hoīs feriēs sanat. Et subdit Hugo.

Mandauit christus gladium abscōdere

Christus mandauit gladium non multiplicare

Hi sunt duo numi: qs mitigauit samaritanus p cura languidis adhibēda plat ꝓmisit: Unus monete veteris: vt addāt leges veteris medicamia q̄ mordēt. Alius mōcte noue. vt addāt medicamia legis noue: q fouēt z mulcēt. ꝑma dant ad purgādū mēbra putrida. scōa ad cōfirmandū mēbra debilia. ¶ Quarto exponit hz Bed. ad Euge. ꝑpā gladius sic. Uterq; g gladius ecclie ē. s. mālis z spūalis. z ꝓpt duplex b ōr. Ecce duo gladij h. hz is q̄dē p ecclia: ille vo ab ecclia exercendi: ille sacerdotis: h militie manu: hz sane ad nutū sacerdotis z iussu ipatoris. Hec b. Tho. i euāgelijs contī. sup dicta auctoritate. ¶ Dubitat ꝓnran i bell sit licitū vti insidijs vl n: Ad h ꝺm ē: q insidie ordinant in bell ad fallēdū hostes. ¶ Dupl ār aliqs pōt fallere. Uno mō falsū dicēdo vl ꝓmissū nō fuādo. Et h dupl modo ē illicitū, ꝓpt tres cās. s. ꝓpt fraudē: z ꝓpt volutatē iordinatā: z ꝓpt iusticie ꝓsecutē. Pzia rō est ꝓpt fraudē sic fraus sp ē pcm. hz tlia. s. falsum dicere z ꝓmissū n fuare i bello st fraudes: eo q st mēdacia: g rc. Scōa rō est ꝓpter inordinatā volutatē: sic. Illō qō volutari ordinate repugt ē illicitū vl pcm. hz tles fraudes i bello ordinate volutati repugnt: qō pz: q cū nlis velit sibi insidias vel fraudes parari. nlis dz i bello insidiose agere z aliū fraudare: dicēdo falsū z n fuando ꝓmissū. Tertia rō ē ꝓpt infidelitatē: sic. Illud qō fedus fidelitati repugt sp ē pcm z illicitū. sed facere vanda ē tles fraudes i bello. s. falsum dicere z ꝓmissū n fuare alicui pti: repugt fidelitati. Lū ei ad omnes hoies fidē deam hēre: nlli hoi ē mētiēdū. sūt ei iura bellorū z federa ad ipos hostes ēt fuanda vt ōr Amb. i li. de offi. ¶ Alio mō pt aliqs falli dicto vl facto nō in eo q̄ dicerat falsū aut nō fuarat ꝓmissū. hz n apiendo vl mānifestādo ꝓpositū aut intētū. Et tles occultatio i bell iust li cite pōt fieri. Un vti in bell iustis tlibꝫ insidijs insidias. s. nō mānifestādo alcui pti intētū ē licitū. Et b pt occultare ꝓbari z oñdi duplici rone. Pzio sic ei isana do hostibꝫ lignā certa mlta st fidelibꝫ occultāda ne irrideāt ea: citū est sic patz Mat. vij. Nolite scrm dare canibꝫ: ita mltomagis ea q̄ ad ipugndū inimicos peamus sūt eis occultāda. Nā inf cta documēta rei militaris. b ꝓcipue pōit de ꝓsilijs occultādis ne ad hostes ꝓueniāt: vt late b oñdit Uege. de re militari. ¶ Scōo ꝓbat illō auctoritate. Un Aug. i li. q̄sti. sic ait. Lū iustū bellū suscipit. vtq; apte pugnes aliqs: an ex insidijs: nihil ad instituta inf ē: q vtq; licite fieri pt z iuste. ꝓbat ēt b Aug. ex institutiōe dñi. Nā ds mādauit Iosue: vt insidias pōeret habitatoribꝫ Jericho: hat: vt hī Josue viij. Hec b. Tho. ij. ij. q. xl. ar. iij. p totū. Un Josue. viij. hī: q Josue ordinauit sic fieri insidias. Elegit ei. xxx. milia virorū fortiū. z. v. milibus mandauit vt nocte irent post ciuitatē nō longe z ibi latarent. ipe vo cum cereris qui secum erant vellent ex aduerso accedere ꝓtra vrbem. Et cū illi i ciuitate exirēt ꝓtra Iosue cū exercitu suo ipe in fugā se ꝓuertere vellet: terga vrēdo donec longi ꝓtraherer eos de ciuitate. z tūc illi

ſiſdñs ꝛ ſurgere dēret ꝛ ciuitatē obtinere ꝛ igne ſuccēdere: qđ ꝛ fēm ē. Et tūc ꝓſtrauit ioſue oēs hītatores hai. ꝛ regē cepit ꝛ ciuitatē ꝛc. Nō ſolū aūt ſecreta reipublice ſūt ſecrete i bellis tenēda ſiue in actib̄ belliciſ. ſz etiā i q̄buſcūq; alijs actib̄ ad cōe bonū ptinētib̄. Cōſilia em̄ dant de his q̄ fienda ſt licite: ꝛ q̄ ipediri pñt. tanto ꝯ expediri⁹ finē intentū ſortiunt̄. q̄nto alijs p q̄s ipediri poſſent exteri⁹ nō pandūt. mlto ꝙ ei mltiplex ē ſnīa: ꝛ ꝙ vni rectū appet alteri nō videt. Nō ꝯ rurū ē p̄udētū ꝓſilia mulcſ apire. Multitudo ei pl⁹ paſſiōe ꝛ ipetu volūtatiſ q̄z rōne regit. Cauēdū eſt aūt p̄cipue a domeſticiſ ꝛ vxoribus: q̄ mltū virtꝰ ꝓſueuerūt eē infeſte ad q̄rendū ſecreta. ¶ Exm̄ de puero noīe papiri⁹ poſtmodū ſtrenuiſſimo: q̄ ēt fm̄ qđ dr Oroſi. ipetū alexandri ſe ſuſtinere poſſe meditabat pulcre dr Macro. Hic ingſſ papiri⁹ cū puer eēt cū p̄e ad patrū curiā iuit. quē reuerenter mr̄ pcūcta uit q̄d in ſenatu egiſſent p̄es. rñdit puer tacēdū eē nec licere dici: Mlier auidior ad ſecretū rei ſciendū puerꝙ infeſtat: ſz puer ſecretū nō reuelās: cogitauit mēdacē ꝓſiliū dī. Actū inq̄t i ſenatu eſt Uerū vtili⁹ ſit: an vnus duas hēat vxores: an vna duos viros. Et illa vt audiuit ad matronas ſe ꝓtulit. q̄ ad ſenatū feſtinanter ꝓfluūt: ozārces vevna port⁹ duob⁹ nubat q̄z vni due. Senatores de tāta mulierꝙ inēperie: q̄d ſibi hec poſtulatio vellet mirabant nō pue rei p̄digiū: pauefcēres iſimul ꝙ ecundi ſex⁹ ipudicā inſaniā. Tūc puer merū publicū timēs q̄ mr̄ dixerat enarrat. Senat⁹ aūt fidē atq; ingenīū pueri auſcultat: cōſultūq; facit: ne p̄ter illum pueri cū patrib̄ i curiā poſt B introirēt. ¶ Dubitat tr̄ an licitū ſit bellare in die feſto? Pro rñſiōe ad dubiū ſūt tria ꝓſiderāda p ordinem ex qb̄ pz ſolutio dubij

Nota tria

- Nulla exīte necitate belladi i dieb̄ feſtiuis bellare ñ licet
- Exiſtente necitate bellare ē licitū in die feſto
- Imminēte necitate belladi: ñ ē licitū tūc abſtinere a bello

¶ Primo dico q̄ nlla imminēte vl exīte necceſſitate belladi: nō ē licitū in dieb̄ feſtiuis bellare: qđ ſic oñdit. qz oīe opus ſeruile repugt diuiō p̄cepto in feſto. Etiā qz die ſabbati optet vacare q̄ti ꝓēplatiōis diuine. vñ ꝛ ſabbatū q̄ es interꝓtat: ſed bella ꝓp maximā ingſtudinē quā bñt maxie pturbāt q̄tē mentſ. ḡ ꝛc. Patz etiā illud auctoritate canonis. Nā canon Nicolai pape. xxiij. q. viij. c. ſi nulla. vbi dr ad ꝓſulta bulgaroꝝ. Si nlla vrget neciras: nō ſolū q̄ dragesimali tpe: ſed etiā oi tpe eſt a plūs abſtinēdū. ¶ Scōo dico q̄ imminēte et poſcente neciratē etiā i dieb̄ feſtiuis licitū eſt bellare. p bat illd̄ p̄mo auctoritate chī dñi in euā. Mat. xij. di. Nō legiſtiſ q̄d fecit Dō: qñ eſuriit ꝛ q̄ cuz eo erāt qm̄ ītrauit i domū dei ꝛ p̄es ꝓpoſitōis comedit: q̄s ñ licebat ei comedere. neq; bis q̄ cuz eo erāt niſi ſol' ſacerdotib̄. Et p⁹ pauca ſubdit Quis ex vob bñs ouē ꝛ ſi ceci. i fo. nōne leuabit eā. q̄nto magſ hō ē melior ouc: itaq; lz ſabbatſ bñfacere. Ubi dñs clare oñdit q̄ neciras fac licitū qđ alt's ñ eēt licitū. Et q̄ ſine pcō ſoluit ſabbatū i caſu neciratiſ: imo vex loq̄ndo nō ſoluit neq; p̄ violat ſabbatū. Pz ēt illd̄ p locū a miori licitū ē in die feſto facere min⁹ bonū .ſ. curare boiez Jo. vij. Mihi idigīmi q̄ to. bo. ſanū fe. i ſab. q̄ magſ licitū eſt i die feſto facere mai⁹ bonū. ſ. bellare. Q̄ aūt mai⁹ bonū ſit bellare q̄z curare ꝓbat: q̄ magſ ꝓfuāda ē ſal⁹ reip. q̄z ſal⁹ corꝓal' vni⁹ boīs. ſz p ſalute vni⁹ boīs boīes pñt opari i die feſto. ḡ p ruitiōe vl defenſiōe reipub. licitū ē iuſta bella exercer i dieb̄ feſtiuis. ¶ Scōo ꝓbat illd̄ auctoritate. j. Mach. ij. vbi dr: q̄ p⁹ q̄z infecti erāt illi viri q̄ hēbant ꝓſciaz pugnādi i dieb̄ ſabbatoꝝ. ſalubriori ꝓſilio cogitauerūt q̄ remāſerāt dicētes. Si oēs fecerim⁹ ſic ffes nr̄i ꝛ ñ pugnerim⁹ p aiab̄ nr̄is et iuſtificatiōib̄: diſpdet nos ō fra. Et iō cogitauerūt laudabiliꝰ di. Oīs bō q̄cūq; venerit ad nos i bello i die ſabbatoꝝ pugnē⁹ adūſ⁹ eū. ¶ Tertio ꝙ idē ꝓbat auctoritate canōis. Nico. p̄pe ſup dicti i c. ſi nlla. vbi dr. Si aūt ciuitabil' vrget iportūitas: nec q̄dra⁹ tpe ꝙ defenſiōe tā ſua q̄z patrie ſeu legū paſnaꝝ: belloꝝ ē ꝓbatōi parendū ¶ Tertō dico ꝓncipal'r: q̄ imminēte neciratē bellādi ñ ē licitū abſtinere a bello. Uñ q̄ i caſu neciratiſ abſtineret a bello peccarz: qz ꝙ eēt tētare deū Jō ſbdit Nico. i can. ḡ. dcō. ne viez deū tentare videat hō. ſi bz q̄d faciat: ꝛ ſue ac alioꝝ ſaluti ꝓſulere ñ ꝓcurat: ꝛ ſcē religiōis decmēta ñ ꝓcauet. Hec s. Tho. ij. ij. q. xl. ar. iij. p totū Reſeruata. ij. ptē ſer. viez q̄ ſint retrahēcia a bello i iuſto: ptz ex p̄miſſis q̄d bellū ſit iuſtū ꝛ q̄d iuſtū ꝛ ſic de alijs. Rogem⁹ ḡ deū ꝛc.

¶ De Ortu belli ꝛ guerraꝝ
Sermo. LII.

UNde bella et li⁊ tes i vob: nōne ex ꝓcupiſcētijs vr̄is q̄ militāt i mēbr⁊ vr̄is? Jac. iiij. In p̄ce. ſer. audiſtiſ q̄ reqrāt ad bellū iuſtū. Et p ꝓñs qđ bellū ſit iuſtū. q̄b ēt licitū ſit bellare: ꝛ q̄b ñ. quō ēt licecarveri q̄ñq; iſidijs i bello. ꝛ bellaſ. p tpe i die feſto. Nūc ꝓñr videdū erit vñ oriant bella iuſta: ex q̄b tē patebit: q̄ ſint ab iniuſto bello ꝛtrahēcia. ō q̄b bell' iuſtiſ ōt apl's i tbēare q̄ oriant ex mal' ꝓcupiſcētijs q̄ dñant i mēbris boīs. qz ꝓcupīe male mouēt mēbra ad bella ꝛ lites. Jō ōr. vñ bellaz liteſ i vob ꝛc. Pro gra aue ¶ Pro ꝛtellectu ꝙboꝝ tbeaſ ōr Aug. (ma. ō anco. eē notādū. Q̄ ꝓcupias militare ꝛ dñari i nob p̄t ꝛtelligi dupl'r. ¶ Prio q̄ ad mēbroꝝ motionē. Et tē vex ē q̄ ꝓcupia dñar ꝛ militat i nob. qz q̄ p̄mi mot⁹ iſurgāt i nob nō ē i p̄āre nr̄a. imo nob nolētib̄ caro ꝓcupiſcit adūſ⁹ ſpīm ꝛ ſpūs adūſ⁹ carnē. Hāc aūt ꝓcupiam appellat

apls legē mēbroꝝ dicēs. Uideo aliā legē i mē/
bris meis repugnārē legi mēt̄ mee ⁊ captiuā/
rē me i lege pcti/q̄ ē i mēbris meis. ad Ro. vij.
Quātū g̃ ad mēbroꝝ motiōez: vez ē q̄ ꝓcupia
captiuat nos ⁊ militat ⁊ dñat in nob. qz nō ē in
prāte nr̄a q̄d nob veniat i mēte ad cogitādū. ió
qñq; itellect⁹ ꝓoccupat cogitatiōe bona: qñq;
mala. Scdo b̄ ꝑt itelligi q̄ ad volūtat̄ ōlibera
tionē: ⁊ tē ꝓtate ñ hz. qz cūc tal' ꝓcupia ñ ex ne
cessitate militat ⁊ dñat i nob: nisi fm iclinatōz
q̄ndā: inq̄ntū aia ꝓūcta corpi ad cōplexionē ⁊
voluptatē corpis iclinat. sz i prāte ei⁹ ē motꝰ
i mēbris isurgēt̄ resistere. ꝑt̄ qđ ꝓcupia q̄ ꝑ
uenit ex mēbroꝝ motiōe vl' ex cogitationū su/
puenrōc: ñ hz q̄ sit pcm̄ nisi post delibata fue/
rit ꝓ volūtatē. qz fm dm̄ Aug. oē pcm̄ ē volū
tariū. q̄ si nō ē volūtariū/nō ē pcm̄. Uolēs g̃
apls in tbēate oñdere illā ꝓcupiscētiā militare
⁊ dñari i nob ex ꝓcupiscētijs/subiūgit ⌊ꝓcupi/
scit̄ ⁊ nō bēt̄: occidit̄ ⁊ zelat̄: ⁊ nō potest̄ adi
pisci ⌋ q.d. ꝓcupiscit̄. s. pecuniā ⁊ diuitias q̄s ñ
habet̄ · occidit̄ ꝓximos/vt pecuniā habeat̄. ⁊ ze
latis. i. ardēter ipam amat̄: ⁊ nō potest̄ adipi/
sci ipam. Ió litigatis. s. ꝓximis. ⁊ belligerat̄ vicz
ope: vt. s. pecuniā habeat̄. ⁊ sic ō alijs malꝰ q̄. p/
uenit̄ ex mala ⁊ iordinata ꝓcupia diuitiaꝝ: ō
B q̄m Aug. ō anco. vbi s. ōt lact⁹. ¶ Sz vt meli
us ⁊ clarius itelligat̄ vñ oriant̄ bella ⁊ guerre
Est notādū/q̄ bella ⁊ guerre oriunt̄ ex q̄tuor
malis: vicz

Bellū oritꝰ ex rēporaliū cupiditate
ex carnaliū voluptate
ex inuidie ꝓuitate
ex glorie vanitate

¶ Primū g̃ incitamētū ad bellū illicitū ē cupi
ditas rpaliuꝫ rerum. Nā añq̄ inuenirēt vsus
auri ⁊ argēti: boues būerūt statū q̄etū/tranq̄l/
lū ⁊ pacificū: ō herbis ⁊ arboꝝ fructib⁹ viuen/
tes: i cōi oīa hītes. ⁊ ió inꝰ se nō habuer̄t guer/
ras nec lites: vt deducit Boc. ij. de ꝓso. metro
v. denotās illū statū ꝓmoꝝ felicē ⁊ brm̄: dicēs.
Felix nimium ꝓor eras ⌊ōtēta fidelib⁹ aruis.
Nec inerti pdita luxu tē. Jn b̄ em̄ metro (vt ōt
sctūs Tho.) phia cōmēdat ꝓmā etatē: q̄ erat si/
ne cupiditate diuitiaꝝ: ō plāgēdo pñtē etatē i
Etas ꝓor q̄ dñat ⁊ regit auaricia. Un̄ ōt q̄ ꝓor eras erat
valde fe/ valde felix: q̄ erat ꝓtēta fideli agricultura. nec
lix fuit pdita. i. aggūata inerti luxu. i. gui supflui
tate. Et ꝓnr vult q̄ bn̄ felix erit illa eras: q̄ sa/
tis tarda vl' lōga ieiunia facili glāde remouit.
neq; nouit miscere vinū melle: faciendo melli
cratū vt nūc fit. neq; albā lanā purpureo colo
re tingere. Neq; dormiebāt tūc i lect⁹ mollib⁹:
sz i herbis/q̄ eis dabāt salubres somnos. et aq̄
labil' siue recens dabat eis potū. ⁊ pin⁹ altissi/
ma dabat vmbras siue vmbrosas habitatiōes.
Nō ei i domib⁹ ⁊ in curios edificijs habitabāt
nec tūc erat vsus nauium i mari neq; collectio
mercium ex alienis terris. qz manebāt i patria
sua. neq; tē gudiebāt rube aut coznua vocābula
ad bellū boues neq; tūc buman⁹ sanguis fūdē/
bat armis. qz ñ erāt tūc arma neq; vsus armo
rū: qz nihil erat ꝓ q̄ pugnarēt. ¶ Pro itellectu £
dictoꝝ notat s. Tho. q̄ ꝓor eras i q̄tuor eras/ ꝓor eras
res distinguit̄ fz poetas. i pma fuerūt boues bo i q̄tuor
ni ⁊ simplices: pauc̄ ꝓtēti. q̄ comedebāt glan/ etates di
des: bibebāt aquā: nō colebāt vineas. hāc eras/ stinguit̄
tē vocābāt pocte aureaz. ⁊ erat sub Saturno.
de q̄ etate Boeti⁹ loq̄t̄ vbi s. Scda etas dice/
bat argētea: q̄ erat sb Joue. cū boues magꝰ astu
ti inuenert agricturā: ⁊ cepert ibabitare do/
mos ⁊ plātare vineas. Tertiā etatē vocabant
eneā: i q̄ boues ꝓt̄ ꝓriā curā rez cepert alios
depellere. ⁊ se aliq̄lit̄ malicie dare. Quartā eta/
tē vocābāt ferreā: qñ intātū abūdabat malicia
⁊ auaricia hoim: q̄ nec fides nec iusticia mās̄it
i ēra: in q̄ etate nos sum⁹. Hāc etatē Boeti⁹ de auaricie
plāgit vbi s. in fine metri: dicēs sniali'r. Utinā
nr̄a ꝓa redirēt mō: ita vt mores hoim redirēt
i ꝓstinos mores antiq̄tz. sed heu nō est ita. sed
amor ⁊ desiderū ad habēdū ꝓpria ē tāferuēs:
q̄ pic'osior est amor diuitiaꝝ q̄z ignis montz
etne q̄ sp ardet. Et bñ auaricia ꝓpat̄ huic mō
ti. Nā sic ille mōs sp ardet i Sicilia. sic se habz
auaricia ⁊ cupiditas hoim: qz insatiabil'ē ⁊ nū
q̄ extinguit̄. Et ꝓnr ōt Boeti⁹ plāgendo etatē
nr̄am. Heu q̄s fuit ille q̄ ꝓm⁹ effodit pondera
auri recti siue absc̄oditi: ⁊ gēmas latere volētes
q.d. Utinā nūq̄z ꝺ cogitasset facere: qz ꝓt̄ illo/
rū ꝓcuratē mlti incidūt i maxia pic'a. Un̄ ōt
Tulli⁹ i li. de finib⁹ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. Cupidita
tes hoim sic insatiabiles: q̄ ñ mō singlares sz vni
uersas familias euertūt. Ex cupiditatib⁹ em̄
odia/seditiōes/discordie/bella nascunt̄: ex q̄b⁹
vitā amarissimā nēce ē effici. Hec Tulli⁹. ¶ Ex D
ꝓmissis g̃ ꝑz q̄ p⁹ q̄z effossa sūt auri ⁊ argēti me Ex auari
talla: creuit hoim cupiditas ⁊ auaricia: ⁊ q̄lib⁹ cia ⁊ cu/
seip̄m magnificare studuit ⁊ ampliare ꝓpa ⁊ di piditate
ripe aliena. Ex q̄b⁹ ꝓmit⁹ surrexerūt lites: ⁊ ad/ ꝓmit⁹ or
huc oriunt̄ clades ⁊ bella. Et ió tl'ia vocat Boe tia sūt bel/
ti⁹ vbi s. ꝓciosa pic'a. Un̄ rōe auaricie incepit la
Nin⁹ primo bellare. Et vt ōt Jsi. xvij. Etym. c.
j. Et Oroſi⁹ de illo Nino: sic alios iuste oppssit
iuste i bello occisus fuit. Dicit em̄ Jsid⁹. Ninus
rex assiriox ñ ꝓriꝰ finib⁹ ꝓxent⁹ būane socie/
tatis fed⁹ irrūpēs/exercit⁹ ducere: aliena vasta
re: liberos pl'os aut trucidare aut subīcere ce
pit. vniuersamq; asiam vsq; ad fines libie no
ua fruitute pdomuit. Hinc tā studuit orbis in
mutuo sanguie crassari alterna cede. Hic etiā
Zoroasten barrianoꝝ regē/ magice artis inuen
torē pug̃ oppssū inf̄cit. Jpe ꝺo cū oppugna/
ret vrbē sagitta perīt. Hec ibi. Ecce quō ab ini
tio bella ex cupiditate venerūt. Et nō solū inf̄
extrancos cupiditas auri mouet bellū ⁊ lites:
sed ēt inf̄ ꝓsanguineos. inf̄ pr̄es ⁊ filios: mr̄em
⁊ filias. et inf̄ oīes psonas qualitercūq; ꝓxi/
q̄s. ⁊ in q̄libcūq; colligatiōe siue nāli siue socia/
li colligatas: vt ostendit Alanus in de planctu
nature. Propterea ōt Sene. in li⁹. de moriꝫ

Quietissimā vitā homines agerēt in terris si hec duo ꝓhibita nō rollerent: meū et tuū .i. si quilibet tantū diligeret cōia sicut ꝓpria: cessaret omnis litis ⁊ controuersia. q̄ ecōuerso surgit ex ꝓprietate cōmodi dilectiōe īmoderata. ¶ Secōo insurgūt bella ex carnalitū voluptate. q̄nta em̄ bella voluptas carnal' mouit: dubiū nulli legēti historias cē potest. Nam troia ciuitas grecie nobilissima ⁊ poētissima/ ꝓpter raptū Helene p annos decē fuit ꝓbellata: ⁊ ad solū vsq; redacta: vt habet in Exēplū Spe. histo. li. iij. c. lx. lxij. ⁊. lxiij. Et tāgit et Boet⁹ de ꝯsol'. li. iij. metro vlē. Ubi vult q̄ Paris filius Priami regis troianoꝝ in greciā ꝓpter eā rapuit Helenā vxorē Menelai. ⁊ duxit eā in frigiā regionē. Menelaus āt ꝯquestus ē hoc fratri suo Agamēnoni. Et tūc Menelaon ꝯuocatis ꝓncipibꝫ grecoꝝ trāsfretauit in frigiā et obsedit troiā decē annis. quā tādē destruxit: ⁊ maioribꝫ interfectis/ ꝓlīm captiuauit. Dares āt frigius in historia sua sic refert Uincēt⁹ vbi s. lxij. c. ōt bellū b mō fuisse gestū. Castor ⁊ Pollux audientes sororē suā raptā Helenā. s. vxorē Menelai ffrīs Agamēnonis: nauē ascēdētes secuti sē eam Et cū i lesbiolitoze nauē soluerēt maxīa tēpestate ozta nusq; cōparuerūt: ꝯs lesbij vsq; ad troiā q̄sierūt: ⁊ nō inuenientes credidēt īmortales factos. Conueuerūt igit apud athenas duces grecoꝝ. xlvij. cum nauibꝫ mille ducētis duabus. Missi sē ꝓmo legati ad Priamū Diamedes ⁊ Ulixes: ifectoq; negocio pugnatū ē: ita q̄ pugnauit p decē annos. viij. mēses: ⁊ dies. xij. In q̄ tpe ozta sē. xxiij. bella: ⁊ q̄nq; treuge īstitute. Et in vno bello pugnatū ē. lxxx. diebus: vicis in sexto bello. Et vsq; ad captā troiā finaliter ꝓtractō nē ruerūt ex argiuis occīsi ⁊. lxx. milia hominū. Ex troianis āt vsq; ad oppidū ꝓditū circiter sexingēta. lxxvj. milia hoīm. oppido ꝓdito cc. milia. lxxvj. Ecce q̄nta strages fca ē ꝓpter carnis voluptatē. Tāta em̄ bella ⁊ lites venīūt ex Interstitia bellaexci tat carnis interstina bella cōmittāt. Nā sepe luxuria ipsa mouet mītem ꝯ filiā aut filiū: vxorē ꝯ maritū/ ni svoluptas q̄ se interficere alterutꝝ q̄rūt: vt oīdit Alanus vbi s. Talia āt bella interstina sē pickolissima: q̄ ignozata ⁊ occulta. Unū Boet⁹. iij. de ꝯsol'. ꝓsa. v. Que pestis ē efficacioz ad nocēdū q̄s familiaris inimic⁹. Cupido ei ⁊ carnal' voluptas homies dū iuadit valde māsuetos facē ē austeros ⁊ ad bella paros. Sīc et alia bruta tpeve nereoꝝ efficiunt valde bellicosa: ⁊ se mutuo īuasiua. Unū Alan⁹ vbi s. Dū furit ille furoz. s. cupidis: ille pius eneas incipit ē nero. Et fulminat ensē paris. Et breuit̄ ꝓpter cupidinē ⁊ carnalē mītem amoꝝ. ⁊ voluptatē mīta inuenīūt bella facta. Unū a viris belial occasiōe vxoris leuite i gabaa incredibili libidine furoris vexate occīsa sē mīa milia hoīm. Judic. xx. Historia bi Judi. xix. ⁊. xx. capītis. In. c. xix. dr: q̄ q̄dā leuita venit ad socēꝝ suū q̄ erat bethleē. ibi erat vxor sua apud pīez q̄tuoz mēsibus. Recōciliatusq; vxori eā reducere voluit i domū suā. ⁊ i tertio nere venit sero in ciuitatē gabaa cū vxore: vbi nullus cū recipe voluit hospitio cū vxore. ⁊ sic sederūt i platea ciuitatis. Et tūc venit q̄dā senex q̄ duxit eū i domū suā/ ⁊ oīa sibi necaria tribuit. Postq̄s āt refecti sē venerūt viri ciuitatis illius filij belial: circūdāres domū/ ⁊ pulsantes vt dicēres. Educ virū q̄ ingressus ē domū tuā et abutamur eo. Senex illos arguit dicēs. Nolite facere ffres b malū. habeo filiā vginē. ⁊ b bō habz vxorē: educā eas ad vos vt cōpleatis libidinem vīam. tm̄ b scelus ꝯ nām nolite facere i viro isto Illi āt nolebāt adq̄escere. Itaq; senex ille eduxit vxorē viri illius ⁊ eis eā tradidit. q̄ cū tota nocte abusi cēnt dimiserūt eā mane. mulier aūt venit mane ad ostiū domus vbi erat vir ei⁹ ⁊ ibi moriebat. Quā cū vir ei⁹ mortuā inuenisset iposuit sup asinū suū. reuersusq; ē in domū suā. ⁊ cadauer vxoris sue diuidēs gladio i duodecim partes: misit i oēs terminos isrl'. Et sic bī c. xx. filij isrl' ꝯgregati sūt q̄si vir vn⁹ q̄dringenta milia peditum pugnatoꝝ. Interrogatusq; leuita quō tātū scel⁹ ꝑpetratū eēt: oēm rei ordinē illi exposuit. Et inuadētes ciuitatē gabaa. egressi de citare illa filij beniamin occiderūt vna die. viginti duo milia viroꝝ. Et b dūs ꝓmisit ꝯ filios isrl': q̄tus ei iustū ageret bellū: tm̄ ꝯfidebāt i fortitudie sua/ ⁊ nō i dō. Alia die iterꝝ ꝯfidentes de ꝓpriis viribus (qz valde mīti erāt vsq; ad q̄dringēta milia: vt s.) inuaserūt ciuitatē. ⁊ iterꝝ filij beniamī egressi occiderūt ex eis. xviij. milia virorū. Tē tertia die deū iplorātes iterꝝ pugnauerūt; ⁊ obtinuerūt bellū. ⁊ ex vna die interfecerūt ex filijs beniamin. xxv. milia ⁊. c. viros. Et postea capta atq; subuersa ciuitate: occiderūt i fuga ex beniamin. xviij. milia. postea: v. milia: ⁊ tandē duomilia virorū. ⁊c. vt pz ibidē. Ecce q̄nta cedē fecit voluptas carnis. Item filij Jacob ꝓter violatōez sororis Dine factā p Sichē: oēs homines ciuitatis illius interfecerūt. ⁊ q̄ in domibꝫ ⁊ i agris erāt vastauerūt: vt bī Gen. xxxiij. Et bodiernis ꝓpbis adhuc ꝓpe eandē cām multe strages fiūt: sic pz ad experientiā. sic bñ oīdit apls Jacob i ꝓbis ꝯbatis dī. Unū bella ⁊ ꝓtōes inter vos/ nisi ex ꝓcupiscētijs q̄ militāt i mēbris vīis Alia āt ꝓcupia tātū vigent i mēbris corpis sic luxuria ⁊ ꝓcupia carnal': ⁊ igluuies veneris/ q̄ est fundamētū tal' voluptatis. sine ei cerere ⁊ bacho friget ven⁹: vt ait Valeri⁹ li. ij. c. j. ¶ Tertio in b surgūt bella ex iuidie ꝓuitare. pz illud exēplo Romuli ⁊ Remi: q̄ fuerūt ꝯstructores rome dia ozti vbis: q̄ alē. s. Romul⁹ iuidia tact⁹ ffrem suū bella Remū occidit: vt nomē cīrat sibi soli tribueret. Et sic occiso ffre qđ voluit obtinuit. Sic etiā Cain ex iuidia (qz vidit abel ffrez suū a dō dilectū) occidit. ⁊ ꝓmo ꝯ eū bella mouit Gene. iij. Ffres ēt Joseph iuidētes ei q̄ a pre cūctis fribus plus amarēt/ cū occidere q̄siert. Gen. xxxvij. Et sic ō mīti alijs. nā ⁊ chīs dūs ꝓpe iuidiā iudoꝝ i mortē tradit⁹ ē. Inuidia eiam ōt Arist. i secreti

secretoꝝ gñāt odiū. odiū generat iniuriā. iniuria pinacia. pinacia tracūdia. tracūdia repugnantia. repugnātia inimicicia. inimicicia bellū. bellū vo leges destruit z ciuitates. z ē ꝫ ius nature. Oē em iniustū bellum cōtr ozit ex iracundia. q̄ vt dicit ē ꝑcupiscit ex iuidia: vt ór Isidoꝝ. xviij. Ethīm. c. s. Iniustū inqt bellū ē qđ de furore/nō de legitia rone innitit. De q̄ in ór republica ór Tullius. Illa iniusta bella sūt/q̄ sine cā. s. rōnabili suscepta. ¶ Quarto insurgūt bella ex gl'ie vanitate. Tū ꝓmo: qz bñs gloriā stati aliqñ respectu ipi⁹ bz iuidiā. Inuidia stimulat ad minuēdā gl'iam: z p ꝯns ad bellū z guerrā. Unde Isiō. li. ij. sol'. Cito prz isidijs gloriosus. gl'ia em iuidiā parit. inuidia vo piscula Ex Salustio i iugurtino suo ór. Post gl'iam inuidiā seqū meminerīs. Itaqz q̄ clarioz es vl'eris: ita eo magis anxiū ac sollicitū re cē oportz. Itē ꝓpē habendā vanā mūdi gl'iam/moderni milites z nobiles sine cā duella irrār: bastiludia cū lanceis acutis/ minꝰ ꝓuisi arrēdāt lites z bella mouēt z alios iniuste molestār. z qñqz sūmis periculis se exponūt: vt facta videāt fecisse fortia/q̄si liber oppīmere conant: cū ꝑbustibet duellare et pugnare elaborār. z sic mlta iusta z turpia ex gl'ie vanitate ppetrār: ad q̄ em mōi gl'ia eos incitār: ita vt ór Tullius i li. ō officijs. vir iuenis q̄ laboribus susceptis/periculisqz adiis nō q̄si mereꝺē rep. gestaꝝ ꝺsideret gl'iaz. Nō igit mō q̄rit i bello fidei xp̄ianoꝝ ꝫ theurcos defēsio. nō hereticoꝝ extirpatio: nō defēsio pauperū z orphanorū ꝫ ethnicos/nec defensio p̄prie ꝫ extraneos. sed em dilatatio honoris z gl'ie apud hoīes vanos. Nō q̄rūt ēe nr̄is temp⁹ milites z nobiles agere rēpublicā: sz potiꝰ illā minuere. z seipos spoliis z rapīs/exactiōibus z oppssiōibus ditare. Hoc dico nō de oīb: sz de illis q̄ hmōi iniustis bellis cupiditatibus/vanitatibus/z malis se ingerūt. q̄rū heu valde magna pozcio ē. q̄by z addit aliozꝝ magna pars nobiliū: q̄ tales ad ꝫ fouēt/tenēt/occulte ꝫsilijs z auxilijs adiuuāt. sine q̄ꝝ auxilio z cōsilio vix talia mala pficere possent. Et hic est q̄ ēt iniustis bell' sepe vincunt nr̄is temp⁹ milites z nobiles. Mlti iuerūt ꝫ hereticos z aliqñ iuaserūt theurcos/nō ꝓpt ꝺi gl'iam: z nō raro habuerūt victoriā. Sz qz iuerūt i bella ꝓpt cupiditatē z vani nois excellētiā. nō iusto dei iudicio bellādo repozrauerūt ꝫfusionē magnā. Ista nō ē vera militia: sz potiꝰ malicia dicēda. dū vt gloriosi appareāt i bello nō defendūt pauperes: sed q̄qz ꝓprios depauperant z spoliāt hoīes. Nō z latiꝰ oñdit Bernardus in de laude noue milicie: alloquēs milites rēpli z p eosdem milites huius mōi. ¶ Ex oīb supdictis ꝓpz quō bella nostris temp⁹ z si sint iusta tamē iniuste agunt. Et p ꝫsequēs q̄libet diligēter se debet custodire qui bellis se occupat: ne p bellū iniustū obtineat cū dānoīb⁹ i inferno bellū ꝑpetuū. ¶ Sz d. q̄s. Quare interdum iustiozes in bello succūbunt z iusti vincunt: an sint adhuc alie cause q̄ille q̄s supra dixi de cupiditate ꝛpalium z vana gl'ia z̄. Rñdetur breuit q̄ ad vincēdū in bello nō sufficit assistere parti iuste: sed z rect'r volentes z intētio iusta. vt vicz assistat ꝓpt defensare rē publicā: fidē catholicā: aut iniuste oppressis succurrere. z p̄ncipalit'r ad dei laudē z honorē: nō ad cōmodū ꝓpriū aut vanā gl'iā. ¶ Uñ ex duplici cā aliqñ minꝰ mali a petioribus succūbūt in bello. Prio ideo: qz t'les a diuis preceptis aliqñ recedūt. Et ideo dignū ē et coꝝ emendationi expediens vt a nequioribus se tāq̄ a dei ministris arceriti puniant. Sic voluit deus ꝓpl'm iudee ozū flagellari p assyrios et babylonios: q̄ erant idolatre z diuis cultis ꝛpugnatores. Et sic q̄ erāt magni peccatores/faceret se in filijs errantibus diuine iustitie executores. Recte sic demones sūt executores diuine iustitie in inferno. q̄ius sine pessimi z eo nō minꝰ puniant. Uñ sepe p antiq̄ peccā deus ꝓmittit hostem innocētē in causa in q̄ culpabiliter puniri. Legit em in q̄dā historia. q̄ erat miles q̄dā magn⁹ ꝺdo q̄ habuit famulū fidelē. Quadā añe die dū p q̄ddā nem⁹ equitaret: accidit q̄ viginti marchas ꝑderet. Cū vo pecuniā nō inuenisset: famulū interrogauit si eā inuenisset. q̄ iurauit q̄ nihil sibi ꝛstaret de illa pecunia. sed qz famulū suspectū habebat/ dextrū sibi pedē amputauit. z relicto eo domū ecrauit. Erat ār q̄dā eremita ꝓpe viā. q̄ cū clamorē serui audisset ad illū ꝑrauit: z ad cellā suā introduxit: et ad oratoriū suū intrauit z ꝓtra deū murmurauit: eo q̄ illū innocentē pedē suū amittere ꝑmisisset. Cū q̄ diuti⁹ oraisset/venit angel⁹ ad eū dicēs. Noli loq̄ aduersꝰ deū. scias itaq̄ hoīez istū ꝓpter cl'pā suam pedē suū amisisse. nā ante ml'ta tpa cū eodē pede mīrem suā de q̄dā biga ꝑcipitauit: de q̄ pniam nō egit. Pone igit custodiā ori tuo: z dño nō ꝛpropera q̄m ipe iustus iudex z̄. ¶ Scdo ꝓtigere p̄t: qz t'les q̄ succūbūt in bello ꝺ suis viribus nimis ꝑsumūt: a do victoriā nō q̄rētes. Et ideo aliozꝝ q̄ digne pūiri merebāt nō merēt ēe digni pūitores. sic pz ꝺ filijs isr'l sup̄ circa lxx F. Qui q̄ius iuste mouerent ad bellū ꝛ filios beniamin: q̄ deū tūc grauit offendebāt/ peccatis luxurie abutēdo vxoꝝ leuite. ab eis nō numero pauciozibus bis sūt debellati p̄liesqz de suis viribus ꝑsumentes ad diuinū auxiliū nō ꝛfugerāt. Postmodū vo cozā deo humiliati in ieiunio et fletu: facti sūt digni dei ministri in puniendo peccatores. et ideo plenā victoriam habuerūt tribū beniamin fere exterminātes. Judicū. xx. ¶ Sed adhuc diceret q̄s: an stati ꝓiceps bellū mouere debeat dū videt sibi subditos iniuste vexari: Respōdet breuit ꝺm mentē doctoꝝ: q̄ princeps nō debet esse facilis ad bella assumēda. Nō ei debet assumere bellum nisi ꝓcepta vrgente necessitate et manifesta ac rebellionis notabili lesione. z dum hostes nō sūt parati ad satisfactionē. quia si hostes parati sūt satisfacere nequaqz debet bellum mouere. Et si nolūt satisfacere; z lesio est notabil' z mānifesta tūc

D Bella insurgunt ex gl'ie vanitate

J bella nostris temp⁹ iniuste agunt

Z Princeps facil'r nō

cū matura deliberatiō c/z hūili ac deuota diui auxiliꝫ iuocatiōe debet ꝓnceps ꝫ hostes reipublice bella mouere. Causa ār ꝙre ꝓnceps aut alē ꝓncipis aucrozitate nō dz cē facil' ad mouēdū bella: ē varioꝝ euentꝰ belli. qz nūc hūc nūc illū cōsumit gladi⁹. sicē rñdit Dauid ad Joab. ij. Re. xj. Impossibile ē ēt q̄ i bellis nō mlta mala cōtingat. Freq̄nē cīm accidūt strages hoīm: effusiones sanguis: depopulatiōes ꝛrar: expoliationes rer. captiuitates ēt z pauptates mlt̄as necesse ē sup innocētes euenire. Multe ēt corruptiōes i oīb succrescūt. Nā libidie vincēdi et ꝓsuetudie bellādi boīes reddunt aiosiores/ferociores/z ꝓniores ad vlciscendū z oppmēdū: plꝰq̄ ordo diuī iuris reḡrat. Propē hec z similia q̄ in bell' cōit euenīūt dz ꝓnceps aut alē auctozitate ꝓncipis bellū assumere cū mlto timore dī z reuerentia: ꝓmissis ad deū scēoꝝ viroꝝ supplicatiōib. Un cū Moyses mitteret Josue ad pugnandū ꝫ Amalech Exod. xvij. ꝓmo ad deū refugiū habuit. Un stās in ꝛrice coll' et bñs ⁊gā dei i manu sua: manꝰ suas ad deū extendit ꝓ victozia habēda ꝫ Amalech. Propter qđ dz ibi. Cū leuaret Moyses manꝰ/vincebat isrl. Dō ēt q̄n debebat ad bellū ꝓcedere ꝫ hostes: mādabat sacerdoti vt vestē sacerdotalē induceret epbor noīe: i q̄ dñz ꝫsulebat qđ cēt agēdū: vl' si ꝫ hostes cēt ꝓcedēdū: vt de eo dr Amb. li. j. de offi. Nūqđ Dauid nisi lacessit⁹/nec nisi ꝓꝰ ꝫsulto dño bellū iniit: p̄rudēcia cīm i bello comitē fortitudis habuit. Jō in oīb bell' vsq; ad senectutē victoz extitit: qđ z dñs fieri ꝓcepit in deis Deut. xx. signif' vt appropīāte bello sacerdos añ aciē z exercit⁹ starer: q̄ pugnaturos ꝫfortaret ꝓmittēdo auxiliū dī. O q̄slonge ista nr̄is tpib' sc̄a ꝓncipib' nr̄is bellare volentib. q̄nporti⁹ in deriſū bñt eos q̄ auxilio dī inimicos ꝓsternere q̄rūt: sicē bñ docuit expientia i cruce signatis ꝫ hereticos. vbi verecūdabant pl'es cū cruce signat' pugnare. alij vo q̄ se eis associauerē vl' eos admiserūt: non nisi ad cōmodū ꝓpriū et sui gl̄iā b fecerūt ꝛc. ¶ Ex his ꝓz finalr: q̄ inē oīa q̄ valent ad victoriā i bell' obtinendā: sunt oīonū suffragia z bellantiū merita: z precipue ꝓncipis. Un legit in histo. romanoꝝ: q̄ cū Eugenī. z Arbogastes cū istructa acie ꝫ Theodosianissimū ipatoꝛē venirēt. Et ipator expers cibi et somni oīoni se dedit. totāq; nocte vigil exegit. z tādē cū se scīret a suis destituꝝ cē. ab hostib' vo se circūseptū videret: fiducialiē sig crucis facto se i bellū dedit. victoriā a dō expectās: sm qđ Joan. anachoreta magnꝰ dī cultoꝛ eū victuꝝ spopōderat. Et cū ad ꝓgressionē ventū cēt: vehemēs turbo a pte rubeodosij i oza hostiū ruit: q̄ z ab eis ꝓpte spicula manu missa repelleret. ac ꝓ b rot⁹ hostil' exercit⁹ pstrat⁹ fuit. Et ipe ipator mānu dī pregēre victoz extitit. Similia exēpla mlta bēm⁹ fidelibꝫ i bell' cbīanoꝝ ꝫ infideles exhibita: q̄ breuitat' gr̄a nūc trāseūdo. Reseruādo ea ad negociū fidei: instituendū de ꝓrio ꝫ turcos. Sic q̄ habet' ex q̄bꝫ orianē bella iusta. z ꝓ ꝓñs q̄ quēlibet hoīem retabere dñt ab hmōi iniust' bell'. Quare ēt sepi⁹ iusto bello succūbunt fideles ab infidelib'. Rogem⁹ q̄ dñm deū: vt i b turbato rpe: in q̄ sum⁹ mlt̄is tribulatiōib: z vexatiōib circūdari: ab hostib' visibilib' z inuisibilib': nos sua mīa respiciat: q̄tenꝰ i tranq̄llitate z q̄ete mēt' pura ꝓscia sibi fruire valeam⁹ ꝓ cbīm dñm nr̄m Amē.

Bellū a sumēdū ē cū rioze dei

M

Exēplū ex histo. roanoꝝ

¶ De retrabētib' a bello.
Sermo. LIII.

Unde bella et lites in vob. nōne ex cōcupiscētijs vestr' Jac. iij. In pce. ser. audist' vnō orianē bella iusta. q̄re ēt sepi⁹ fideles ab infidelib' vincunē i bell'. Et ꝓ ꝓñs quō bella iusta sē fugiēda. Et iusta bella ñ festināda: vl' ex facilitate mouēda ex cauſ tacē. Nūc i pñti ꝛmōe iuꝛēdo dicere: quō adhuc mlta sē q̄ quēlibꝫ bonū cbīanoꝝ a bell' retrahere dñt: ēt iust'. si al's poterit ꝓnceps aut sibi subiecti reipublice ꝓuidere: q̄ vt dr ap'l's in rthemate. bella cōit' ꝓcedunt ex ꝓcupiscētijs mal'. sic z tactū ē ꝓcedēti ꝛmōe Pro gr̄a aue ma. ¶ Unde bel. z lites i vob zc.

¶ In pñti ꝛmōe videndū erit de mlt̄is ꝓpt' q̄ bella q̄ntū fieri cōmode potit sūt vitanda z fugiēda: vz infra

(vbi s. A

- Dānoꝝ illatio in aīa z corpe bellāti z ꝫ ḡs bellat'
- Insontiū ꝓdatio z terraꝝ destructio
- Dura ꝫsultatio: q̄ difficile est bellantib' ꝫsulere
- Fraterna federatio z dei filiatio
- Continua inquietatio z perturbatio
- Belli dubius euentus et exitus

Bella sē vitāda ꝓter multa

¶ Prio ab iniusto bello. imo ēt iusto si cōmode omitti pōt: retrahere dz dānoꝝ illatio spūaliū z corpalitū. Mlta ei pietosa tā corpis q̄s aie sequūt ex bello z guerra. Nā bellātes ꝫ se mutuō ꝛcipiūt odiū: qđ ē spūale homicidiū: ꝛz i j. Joā. iij. Qui odit frem suū homicida ēt qđ q̄s malū sit dixi s. de odio ser. xxxij. qz odiēs fratrē suū ē homicida volūtate vellet cīm ꝓpt' odiū frem suū nō cē. Imo ex bello seq̄t corpale ⁊spūale homicidiū. q̄ sil' bō mort' in aīa z corpe: qđ ē irrecupabile dānū. ad qđ bñ valet qđ dr Matt. ij. Rachel plorās filios suos: noluit ꝫsolari q: Homicid nō sē. ¶ Ex q̄ prz: q̄ pietosū valde est bellare: qz diū contra bellā occidit bostē i corpe se ār i aīa: aut occidit ab illo sil' aīa z i corpe. vt oñdit B cē. i de ritualele laudib' nove militie. Quid ict militas militia q̄ ex bō secl'ari. timēdū ē ne occidas bostē i corpe re aūt lo in aīa. vl' occidat' ab illo i aīa sil' z i corpe. Et b intelligēdū ē ꝓpt' odiū qđ bñt bellantes ad inuic

ecm: vbi pl⁹ odiť ꝑsona boīs q̄z ei⁹ malicia. Jn
dē est q̄ sepe ml'ti occidunť in bellis cozpaliť: q̄
ex b̄ eriā mozīuť spūaliť. i. dānanť. Et si bella
nō fuissent fozte de pcīs suis aliq̄n pēt uisset.
¶ De b̄ hēm⁹ exēm de bello punico inť hanniba
Exēplū lē ꝛ romanos. Ubi vt dr Aug. iij. de ciuī. dei. c.
xix. ex romanis tot ecciderūt: q̄ hannibal tres
modios anulozū aureoz de occisis carthagi⁹
nēm misit. ex q̄ intelligerēt tātā ml'titudinē fuis
se occisam: vt anulos coz facili⁹ caperet mensu⁹
ra q̄z nūer⁹. Ex q̄ tm̄ēdū ē oēs illos fuisse dam
natos: q: gētiles erāt. q̄d ꝛ sil'r tm̄ēdū ē ō chīi⁹
anis. Nā ꝛ iustū bellū vir sine pcō agiť. vt oñ
dr Aug. xix. de ci. dei. c. xv. Ecce q̄nta dāna in⁹
ferunť i bell'. imo ex bell' sequūť rapine/furta/
ꝛ incēdia. q̄bꝫ ītuste vl' destruūť vl' auferūť alio
bellozꝫ ef rū bona. Bellozꝫ em̄ effect⁹ ē sic grandis cas⁹.
fect⁹ ē sic Nā sic grādo cū ipetu frā petit: ꝛ ꝓpē frigidita
grandis tē: q̄ ē q̄litas mozificatiua fruct⁹: segetes ꝛ flo
casus res ledit: ꝛ sequēt ēt annū aliq̄n sterilē reddit.
ꝛ iterdū suo ictu/bestias/boīes ꝛ aīalia inťficit.
Sic ꝓz Exo. ix. vbi dr: q̄ pcussit grādo in tra
egypti cuncta q̄ fuerūt ī agris ab boīe vsq̄ ad
iumēta. cucrā herbā pcussit grādo. ꝛ oē lignuz
regiōis ꝛfregit. Sic fac̄ guerra siue bellū vt dr
in li. de sil'tu. rex. q̄ arbozes vastat: segetes de
struit ꝛ vineas: boīes occidit: aīalia ꝛ iumenta
rapit ꝛ abduc̄. Jt̄ē bellū q̄si oīa bōa ī bellāt⁹
ipedit. vicz el'nas/ozones/ꝛciunia/ꝛ cetera pi
cat⁹ opa. Et sic final'r cōit⁹ pl'a mala comitanť
bellū. aut em̄ fit malū bellāt⁹: aut ī fine infert
malū al'i: q̄d ē bellāti decer⁹: q: pe⁹ ē malū fa
cere q̄z malū pati. sm illō puer. Melī⁹ ē būilia
ri cū mitib⁹ q̄z diuidere spolia cū supbis. puer.
xvj. ¶ Hui⁹ figurā hēm⁹ q̄ q̄libet auis rapax
in lege fuit īmūda iudicata: nec offerri deo de⁹
buit. vt ꝓz Leuiť. v. Et Deuť. xiij. Sic belli⁹
cosi ꝛ raptozes tāq̄z īmūdi a reg̃ dei sūt exclus.
sm illud apl'i. j. Loz. vj. Neq̄z fozntearij: neq̄z
idol' seruiētes/neq̄z rapaces regnū dei possidē
būt. Et iō nōāter dr ps. Rapinas nolite ꝛcu⁹
piscere. Et apl's. j. Loz. v. Non cōmiscemini
cū raptozib⁹. ¶ Scdō a bellis reerabere debet
insontiū pdatio ꝛ terraꝝ ōstructio. Nā in bell'
ꝛ guerris public': isti dñi q̄ meruerūt nō mole⁹
stanť. sz em̄ innocētes ꝛ subditi q̄ in nll'o illū q̄
guerrā duc̄ molestauerūt: pturbanť/destruūť/
spoliaňť/incēdunť ꝛ deuastanť. Sic̄ bñ inuit
ꝓpha ī ps. di. Dū supbit impi⁹ icēdiť paup: q̄a
dū ex supbia ꝛ rumoze satellitef diaboli: castro
rū dñi: volūt se mutuo supare: solēt paupes in
cendere ꝛ spoliare: q: vt vult Ozti⁹ i li. epl'aꝝ
cū ī sanīūt in bell' pncipes mūdi. cūc em̄ bñt lu⁹
gere paupes ꝛ ifimi q̄ nihil fecerūt mali. Tl'es
ūt ꝛ legē nāe agūt/q̄ dr. q̄d tibi nō vis fieri al'i
ne feceri': sed tl'es nolūt ab alijs iniustum pati.
Cū ḡ eos q̄ nihil ipis mali vbo aut facto intu
raptozes lerūt molestāt ꝓ rapinā ꝛ sibi attribuūt. tunc ꝛ
nāe ius nām ius nāe destruūt. vt oñdit Tulli⁹. iij. de
destruūt offi. di. Derrabere aliq̄d alteri: ꝛ boīez alterius
inc̄modo suū cōmodū augere: magis ē ꝛ nāz
q̄z mozs: q̄d sic declarat. Si em̄ vnūq̄q; mē⁹
brū būc b̄et sensum: vt posset putare se vale⁹
re si ꝓxi mēbri valitudinē detraxisset: debilita⁹
ri ꝛ iterire totū coz⁹ nec̄e esset. Sic vnusq̄sq;
nr̄m si ad se rapiat cōmoda alioz: derrahatq̄
cui possit emolumenti sui gra: societas boīm ꝛ
cōitas vt euertať nec̄e est. Hec Tull'. Jt̄ē tl'es ex isto ꝓz
raptozes petozes sī q̄z demōes: q: demōes ñ no ī q̄nto pl
cent: nisi bis q̄ meruerūt: nec nisi ex diuina dis culo sūt
pensatōe fiat nocere pñt. Tales ꝥo nocēt inno raptozes
cētib⁹: q̄ deo spēal'r adherēt ꝛ ī ei⁹ ꝓtectōe sī: ꝓz
illud ps. Jnnocētes ꝛ recti adhesērūt mihi. sic
sūt viri religiosi q̄z bōa diripiūt. imo nec char
tusiēsib⁹ parcūt ꝛ aliaꝝ religionū viri deuoti.
ꝛ sil'r viri eccl'iastici deo sacrati: ꝛ gnāliť oēs si⁹
ne pcō mortali exñtes: ꝓ charitatē deo vniti.
Nulli em̄ parcūt: ꝓz idifferēter oēs spoliāt ꝛ of
fendunt. Sz iusto dei iudicio accidit: vt res ꝓ
rapinā acq̄sitę: tāq̄z fum⁹ ad ventū ꝛ nix ad ca
lorē solis dissoluūť ꝛ euanescūt: ꝛ ipi sp egebūt
sm illō ꝓuer. xj. Alij diuidunt ꝓpria ꝛ ditiores
fiūt. alij rapiūt nō sua ꝛ sp ī egestate sī: sm glo.
in pñti vita: q: semp auar⁹ eget. eo q̄ auaro ni
hil sufficit. Unde Hiero. Auaro tā deest q̄d habz
q̄z q̄d nō hz. Et ī futura vita vbi nec vna gutta
aq̄ eis dabiť. exēplo diuiť': Luc̄. xvj. Quia vix
ex mille. imo audeo dicere: decē milib⁹ ꝛ vlera:
vn⁹ vere penitet. Ad verā em̄ pniam req̄riť sa
tisfactio ꝛ ablator⁹ iniuste restitutio: q̄n ār ista
fiant videm⁹. q̄s vn⁹z vidit raptorē restituere
vt debuit ablata. etiā ea q̄ potuit restituere: ve
re ñ suffic̄ illis ire romā ꝛ ꝛfiteri: sz optz ꝓ pol'
se etiā satisfieri lesis: q̄d ꝛ rome eis iniungiť: sz
redeūtes nll'i satisfaciūt: ꝛ sic sine fructu iuerē
Quot etiā sūt q̄ nō pñt restituere: ꝛ nō vere do⁹
lent q: nō pñt restituere: nec attendūt ꝛ penitēt
q̄ res iniustas male ꝛsūpserūt/ludis/gula/lu
xuria/supbia tē. Quid ḡ tales facient: despare
cert⁹ nō debēt. Et ꝓ tāto ē ꝛsiliū meū: vt vitā ꝛ
res suas q̄s adhuc bñt: ꝛ nō sciūt cui restituer
debēt vl' nō cōmode: ꝓ fide catholica exhibeāt.
Q ār tales raptozes sepi⁹ ī egestate deficiunt
ꝛ si nō b tm̄ ī futuro. oñdit nā ꝛ tradūt histozie.
Unde ex nā aīalia rapacia finaliť ꝛsumūť inedia
Nā recitat Arist. in li. de aīalib⁹. c. de vulture:
q̄ ī meridie vsq̄ ad nocē venať: ꝛ q̄n senescit vultur
rostrū ei⁹ elongať ꝛ supi⁹ arcuať. vt tandē in fi
ne comedere nequeat fame moriať. ¶ Sic ha⁹
Exēplū bem⁹ ex histozijs. Unde vt narrat Vale. li. vj. cir
ca finē. Dionysi⁹ siqul⁹ cū hereditat' noīe a pē
siracusanoz ac pene tot⁹ sicilie tyrānidē acce⁹
pisset. maxiarū opū dñs: exercituū dux. rector
classiū: eq̄tatuū potes. in fine ꝓpē inopiā pueru
los Lozinthi lras docuit. Hic cēpla spoliauit
paupes agḡuauit/aliena rapuit: vt idem Va
leri⁹ li. j. ō eo ostēdit. Et licz esset (vt dicitur ē)
ditissim⁹: in fine cū paup fuit fact⁹ q̄ in Lozin⁹ Rapina
thō fac⁹ est pedagog⁹ pueroz. Rapina em̄ hz hz malū
malū finē. Unde Sen. ī q̄dā epl'a. Nulli rapina finem

feliciter cessit: nec gaudiū rapti durauit in posterū. Et Hugo de claustro ait: super illo ps. Insidiat' ut rapiat pauperē &c. ōt. Lachrymae pauperū p vindicta ad deū ꝛ cos clamāt. Et Eccēs. iiij. Vidi calūnias q̄ sub celo gerūt: lachrymas innocentiū ꝛ neminē ꝛsolatorē. nec posse resistere eor violētie: cuncto auxilio destitutos &c. Quor em̄ lachrymae pauperū ꝛ cl'es effundunt q̄si tot aduocati apud deū ꝛ raptores statuūt. Et iō i fine lugebūt/clamabūt/nec ꝛsolabūt. sic de eis dī Job. xxxv. Propter multitudinē calūniatorū clamabūt ꝛ ululabūt p vim brachij tyrānorū. Ecce q̄nta mala veniūt ex bellis. vicz insontiū pdatio ꝛ paupū destructio. Hoc bñ ꝛsiderauit diuꝰ Aug. de q̄ narrat Suetoniꝰ i Exēplū Ir. de duodecī cesaribꝫ. dī. Cesar Augustꝰ i rebꝫ bellicis strenuissimꝰ: bellum suscipiēdū oīno negauit: nisi cū maior spes emolumēti q̄ damni metꝰ ostēderet. Ex b̄ ptz falsitas, p̄ morte alicuiꝰ, p̄inq̄ bellāt, q̄ hoc nec mortuo nec viuo noscit ad, pfectū esse. Uiuꝰ em̄ se depauperat: et mortuū i nullo iuuat. Melius em̄ erat q̄ pcessio fieret a mistris dei sup occisuꝫ cū aq̄ bñdicta ꝛ cruce: q̄ a mistris diaboli cū lancea/vexillis/ꝛ igne. Et b̄ dico ō bello p̄uato. secus si b̄ fieret ad bonum reipu. vt rande ceteri iuri manerēt ab hmōi homicidio. ¶ Tertiū a bello retrabēs ē D Difficile ē bellāti/ b⁹ ꝛsulē p̄ter tria dura ꝛsultatio. q̄ difficile ē bellātibꝫ ꝛsulere, p̄ter tria. Tū p̄mo, p̄ arrogātiā ptis vtriusq̄ Quelibꝫ ei ps nitit victoriā b̄re. Etsi aliq̄ i modico se credit potēciorē alterā ee: vix potit p q̄d cūq̄ ꝛsiliū ad federa pacis iclinari. vt tāgit Julius celsus pbs i li. de bello cesaris. Et dī i vitis phoꝝ. c. ciij. dicēs. Inē duos bellātes b̄ vnum tēpꝰ agēdi de pace ē. dū vterq̄ sibi ꝛfidit ꝛ pares ambo vident. i. si vtraq̄ ps silis ē potēte. ꝛsi vtraq̄ p̄sumit siue ꝛfidit ō ꝛsiliāre. tūc pōt ꝛsiliū locū b̄re: alꝫ nō. Un ꝛnr ōt. Si alci pauulū fortuna tribuerit, vix vteq̄ ꝛditiōib⁹ pacis q̄ supior videt. nec eq̄ pte ꝛcentꝰ erit q̄ se omnia habitur sperat. ¶ Scō difficile ꝛsulē belluꝫ p̄ duriciā ꝛ obstinatiōez partiū suas volūtates frāgere nolentiū: sic fingit Esopꝰ poeta clarissimꝰ ō lupo ꝛ vulpe rixā inē se habētibꝫ. Lupus vulpi furtū ip̄osuit: vulpis ecōtra lupo diuersa crimia obiecit. rādē ꝛcordare volētes ad simiā venerūt. q̄ dixit se cos nō posse ꝛcordare sine leone. Et cū isti q̄rerēt q̄rentē rndit: q̄ ambo estis istabiles ꝛ supbi. sz si vias volūtates frāgere vellet/posset ꝛcordari. Et cū lupꝰ q̄reret quō b̄ fieri posset: rndit simia. vulpis iurabit q̄ amodo nō faciat furtum. Et lupꝰ iurabit q̄ amodo nō q̄rat q̄ nō amisit. Ex b̄ exēplo bēmꝰ q̄ q̄dā post guerras vellent ꝛcordare: sz q̄libet suā puersaz volūtatē vult defendere ꝛ b̄re. nec p̄ter nec volūt supbiam alīs dñandi frangere. Un coit subdit duos versus. Sordib⁹ imburi nequeūt dimittere sordes. Fallere q̄ didicē fallere sp amat. ¶ Tertio difficile ē bellātibꝫ ꝛsiliū dare q̄ ad salutē aie salubris p̄ter implicationē mltiplicitatis malicie. Nā vnusq̄sq̄ bellātiū videt oim malox q̄ i bell'iū occasio eē rapinax/incēdiox/iniuriax/homicidiox/fraudum/ꝛ aliox pctox: vt dī ex tractatu ō alienis pctis: ex bis merst. Jussio/ꝛsiliū/ꝛsensus/palpo/recursus. Participās/ mutꝰ/nō obstās/ ñ manifestās. Oēs em̄ illi renent idifferēter insolidū ad restituēdū iuste ablatox vl' ad restitutionē dānox: q̄libet vicz i solidū. i. totū q̄d ablatū est restituere vel dāna resarcire: dūmō alter b̄ nō fecerit. Sz q̄s ē ille q̄ aīo bellandi bellum ineat: ꝛ dat ꝛsiliū vl' saltē ꝛsensum offendēdi eos ꝛ q̄s bellat: licz q̄nq̄ innocēres. imo vt in plurimū vt ptz supi scdo mēbro. Ex bis q̄ ptz q̄ difficile ē bellātibꝫ ꝛsulere. Un Greg. i mor. sup illo Job. xlj. Lotꝰ ei⁹ q̄si scuta fusilia mē bris coberēta. ōt: q̄ mali sūt vniti ꝛ tō icorrigibiles. q̄ q̄ diuisi corrigi potērāt in iniq̄tate sua vniti pdurāt. Ex em̄ vnꝰ incēdit ꝛcordare: alīj q̄ secū sūt in liga siue colligati nolūt b̄ pmittere/re: ponēres b̄ vel pusillanimati sue. vel dicēres eū cām iustā b̄re ꝛ ꝛsilia: q̄ cōit boies plus ad discordiā q̄ ad pacē sūt apti: vt oñdit Plautꝰ comicꝰ. vt dī i vitis phoꝝ. c. ciij. Res nimiū singularis est bō. parē ferre ñ possumꝰ: minores despicimꝰ: maioribꝫ iuidemꝰ: ab eēlibꝫ dissentimꝰ. Hec ibi. ¶ Patz igit ex dictis q̄ bellāti difficile ē ꝛsulere: q̄ q̄si nālit nō p̄ cū alīs ꝛcordare Quālis em̄ oēs boies ex vno boie sint/ad cōcordiā boim insinuādā: em̄ ita crudeles ꝛ se sūt boies: vt ōt Aug. li. xij. de ciui. dei. c. xxij. q̄ nūq̄ visi sūt leones inē se aut dracones inē se el'ia bella b̄re: q̄lia homines bella gerūt. ¶ Quarto E nos a bello retrabere dz fraēna federatio. Oēs Fr q̄dru em̄ frēs sumꝰ: igit sil'a nā pacē b̄re dēmꝰ. Fraē plex em̄ i scptura dī q̄druplex: vt ōt Hiero. ꝛ Hel/uidiū ō ppetua ✱gitate brē ✱ginis. s. nā/gēte/cognatōe/ꝛ affectu. Natura vt Esau ꝛ Jacob. Gente: vt oēs iudei. Lognatiōe: vt Abraam et Loth. Affectu q̄ in duo scindit. s. i spūale ꝛ cōe. Spūale: sic oēs cbīāi frēs vocant. Lōe: sic oēs boies: q̄ ex vno p̄e sūt: vt ō. hec Hiero. ¶ Ex Nāe vni q̄ p̄mo ptz q̄ oēs frēs sumꝰ nāe vniōe: vt dī. vj one oēs q. j. c. Ex merito. q̄ oēs, pcessimꝰ p adā a ꝺo nro sumꝰ fra p̄e: vt etiā oñdit Boe. iij. de ꝛso. metro. vj. di. tres Oē genꝰ boim sil'i surgit ab ortu. Unꝰ em̄ rex p̄ est: vnꝰ q̄ cūcta mistrat. De illa fraternitate dī Mat. xxiij. Oēs vos frēs estis. Glo. Ab vno facti sumꝰ ꝛ vniꝰ nāe. Illō deberet nob moriuū ee cū nllo q̄ntū in nob est: nec cū gētili nec cuz iudeo bellū gerere: nisi p fidei ꝛ bonoze p̄is celestis ōfensiōc. Et b̄ videt apls inuere ad Ro. xij. Quātū ex vob ē cū oib⁹ boib⁹ pacē bñtes. Scdo frēs sumꝰ cbīana religiōe: vt dī. xxj. q. j. Uos aūt. vbi dī. Uos aūt ex vna mē sctā ecclesia ꝛ ōo p̄e p sacrā gnāti ecclastica ꝛ fide catholica, q̄ dedit eis prātem filios dei fieri bis qui credūt in noīe ei⁹. Joan. j. De hac fraternitate dīc dñs Petro Luc. xxij. Et tu aliq̄n ꝛuers⁹ ꝛfirma frēs tuos. Ex q̄ sequit q̄ longe pei⁹ est

bellare ꝫ eos q̄ sūt de eadē fide: z q̄ vnici eē de-
berēt vna charitat' colligatiōe. Tertio frēs sūt
q̄ sūt eiusdē ꝓfessiōis regular': sīc frēs vni⁹ or-
dinis: vl' canonici vni⁹ eccl'ie. vt hī. xv. q. vij.
Eps. Sīc chīs vocauit apl'os suos frēs Jo. xx
di. Uade ad frēs meos z dic eis. Jō q̄d q̄s fece-
rit fratri/chīs iputat factū sibi Mat. xxv. Qđ
vni ex fribꝫ meis feciſtis/mihi feciſtis. Quarto
sūt frēs q̄ sūt eiusdē cognatiōis: sīc filij Jacob:
q̄ dixerūt Gen. xlij. Frēs sum⁹ ab vno pīe ge-
nerati. ¶ Ex oibꝫ ill' ptz/q̄ valde vitare debēt
hoies bellū inē se cū sint frēs. z magis chīstiani
inter se bellū vitare debēt. z adhuc pl⁹ q̄ sē vni
us ꝓgregatōis. z longe ampli⁹ q̄ sūt vni⁹ cog-
natiōis. Sz heu modernis tpibꝫ ꝫ modicū cu-
rat q̄ mlt'ipl'r frēs sum⁹. qz ꝓ re leui frēs inē se
discordāt z bellare cupiūt. z q̄nq̄z sese inēfice-
re q̄rūt. imitatores maledicti Cain Gen. iiij.
T'les vtiq̄z crudeliores sūt bestijs z serpētibꝫ.
Lupi em̄ z ſpētes nō nocēt aialibꝫ sue speciei.
z m̄ ꝫ se pugnāt frēs ab codē celesti pīe geniti.
et eadē mr̄e eccl'ia ꝓducti. ex vno ꝓfessiōis vin
culo colligati: imo z sanguīe carnali adunati.
qđ ē sup oīa detestabile z bestiale. Hi vtiq̄z
sūt maledicti imitatores Cain: q̄ Abel frēz suū
occidit: z ꝑm⁹ i ordie bellū mouit. Et ꝫ moder-
nis tpibꝫ heu ēnimis cōe ex ꝑua hoīm cupidi-
tate. Qđ chīs bñ ꝓdixit Marci. xiij. Tradet
frat' frēm i mortē: z pr̄ filiū: z ꝓsurgēt filij i pē-
tes z̄c. Exēplū ¶ Uñ recitat Aug. li. ij. ꝫ ciui. dī. c. xxv.
q̄ i bello q̄dā miles mortuū spoliās. cū iam nu
datū agnouisset frēm suū eē: detestans ciuilia
bella/occidit seipm: ibidē se germano suo soci
ans. Ex p̄missis ḡ ptz q̄re bella fugere debem⁹
q̄ntū fieri pt̄. qz oēs geniti sum⁹ a deo. Et ideo
inē nos z cū pīe nr̄o deo ꝓcordare dēm⁹. sīc ad
ꝫ nos hortat' ꝓpha Malach. ij. dicēs. Nunq̄d
nō vn⁹ de⁹ creauit nos: q̄re igit' vnusq̄sq̄ de⁹
spicit frēm suū: Qui igit' pacē diligūt spēalr fi
lij dei vocant': sm illū Mat. v. Bti pacifici q̄m
filij dei vocabūt. Ecce q̄nt⁹ bono: pacē diligen
tiū. q̄ spēal'r filij dei vocant': z cēnt regni here-
des ꝓstitu ūt. z iō inē bīcudies septimū z vlti-
mū locū tenet. qz i sabbato vere requi dabit' pax
vera sex etatibꝫ trāsact': vt ōr glo. Matth. v.
¶ Quinto nos a bello retrahere dz magna p/
turbatio z ꝓtinua inquietatio. Nā i bellis existē-
tes nūq̄z sūt securi. sp optz vt incedāt armati/
nescientes q̄n veniāt inimici. Dure optz eos ia
cere/parce bibere z comedere: mlt'oties esurire
z sitire: frig⁹ z aeris intēperiē sustinere: nocte
dieq̄z guit' in eis trotare: ḡuia sup se ferramēta
portare. Etsi tantū ꝓ diabolo z gl'ia mōi susti-
nēr: q̄ magni meriti apud deū cēnt atq̄z marty
res reputarent' si hec ꝓ deo sustinerēt. Oportet
em̄ bellatores ḡues sustinere labores: vt oñdit
Egidi⁹ li. iij. de regi. ꝓnci. ꝑte. iij. c. vij. Ubi po-
nit octo ꝓditiōes bellatorū q̄s in se debent ha-
bere: vt patet infra
¶ Sustinere debent magnitudinē ponderis
Fr̄ēs eiusdē cogitationis
Exēplū
Bellatores nūq̄z sūt securi

que est in armis ne aggressi pereant.
¶ Sufferre ꝑtinuos mēbroꝝ mot⁹ z labores
vt ex assuefactōe sint parati ad oēz icursū in-
pot⁹: ne grauent cibo z potu z̄c. (imicoꝝ
¶ Posse tolerare parcitatē vict⁹ z
¶ Nō debēt curare si male tacēt aut stant. ꝫ
qđ rusticj vt parebit in. c. se. ad bella sūt apti. qz
ꝑ̄ magꝫ pōdera portare z assueti sūt ꝑtinue la
borare: z parcitatē cibi nō curare. neq̄z solis ar
dorē. q̄ assueti sūt aq̄ sitim extinguere: z pane Bellatij
grosso recreari. nō curāt diu stare. neq̄z balnea um octo
nō q̄rūt vmbras. suaui⁹ dormiūt i terra q̄z no- ꝓditiōes
biles in delicatis lectis. Hec Egidi⁹ vbi ꝫ. c. v.
¶ Propter iusticiā z cōe bonū si dñt appciari
corpalē vitā. z sic bñ moriunt.
¶ Nō debent horrere sanguīs effusionē. nam
molles z timidi sūt inutiles.
¶ Debēt bīe idustriā ad pregēdū se: z ad ferē
dū alios. qđ est valde vtile.
¶ Et dic ibidē Egidi⁹ i fine. c. q̄rti. q̄ hec oīa i-
telligi debēt de bello iusto. qđ vicz ꝓ defensiōe
iusticie z bono reipublice z̄c. ¶ Sexto a bell' cuē⁹ bel
retrahere dz belli dubi⁹ euentꝰ. Valde em̄ du- li dubi⁹ ē
bi⁹ est euentꝰ belli. z freq̄nt' citi⁹ cadit fortis q̄z
debilis: sīc expt⁹ miles David inuit. ij. Re. xj.
Uari⁹ inq̄t ē euentꝰ belli: z nūc illū nūc istū cō-
sumit gladi⁹. Et q̄ pl'es occidit ipe vltiate suc-
cūbit. Mat. xxvj. Oīs q̄ gladiū accipit gladio
pibit. Sic⁹ em̄ fort' est/fortioꝝ cū vincet: vel
eq̄ fortis cū eo cadet: sm illd Hiere. xlvj. Fort'
ipegit i fortē z ambo ceciderūt. Si ē mal⁹: eq̄
malū in bello repiet: q̄ nec sibi parcet. qz vt dr
Prouer. xvij. Semp iurgia q̄rit mal⁹. Angel⁹
aūt crudel' mittet ꝫ bellicosū. z i ꝑn̄i cū mal⁹
ꝫ eū dirigit ad vincēdū: z i morte vt ducat eū
ad infernū. Propter has cās sapiētes fugiunt
bella: z p prudentiā i suis terris ordinant pacē
z ꝓcordiā. Uñ Salomon p suā prudentiā fere
xl. annis regnū suū in pace gubnauit. Demo-
nes aūt cū sint litigiosi instigāt ad bella z lites
Uñ ōr Aug. li. ij. de ciui. dei. c. xxv. q̄ demones
visi sūt bellare in campo/vt hoies ad bella suo
exemplo reuocarēt q̄ tam ex causa a bello se re-
traxerāt. Implorem⁹ ḡ oīpotentē deū vt nob ꝫ
tpe piculoso bello⁹ mlt'oꝝ a carne/a mōo/a ꝫ
mōibꝫ succurrat: qtūs ꝫ hostes nr̄os bellando
sic pugnem⁹ vt pacē ꝑpetuā ꝓsequ valeā⁹ Amē.

¶ De incendiarijs. Ser. LIIII.

Dum superbit im-
pius incendit paup. psal. lxx. ¶ Jn-p/
cedentibꝫ ſmonibꝫ audist' plura ō bel
lis iustis z iniust'. q̄ requrant' ad bellū iustum: z
vñ oriant' bella iniusta. Ex q̄bꝫ certā causis bel/
la sūt fugiēda: z sign̄t iniusta. ꝑter sex causas
tactas i pcedē. ser. Etq̄z in bell' sep⁹ paupes ex
malicia z supbia bellātiū ꝑ incendiū destruūt

er depaupank:fm q' ðr ꝓba ī tbēate. Dū sup/
bit ipi⁹ icēdit paup. Jō ī pñti ser. cogitaui dice
re ð icēdiarijs. t ḡntū malum sit incēdiū. Pro
gra Aue ma. ¶ Dū supbit ipi⁹ incē. paup. vbi
supꝫ. ¶ Jn pñti ser. circa ꝟba tbēat; Prio vidē
dū ē qs sit icēdiari⁹. an ois q incēdit domū vel
aliq̄d cl'e er q̄ seq̄t nocumētū vel nō ois. Scō
ex qbꝫ scire possim⁹ q incēdiū sit tāgraue pēm
t ꝑ ꝓns q incēdiarij sūt ī tamgraui salut; sue
piculo tē. ¶ Ad pmū ē dicēdū: q nō ois q in/
cendit domū aut aliā rem ex q̄ seq̄t nocumētū
aut dānū: dī icēdiari⁹. Sz ille breuit dī incēdi
ari⁹ q malo studio/iniuste/ꝑa auēre/ex odio
vl' vindicta/incēdit ciuitatē: villā māsionē: do/
mū: segetē: aut alias res sil'es alienas. vl' q ꝓsi/
liū aut auxiliū ad hec ipendit. vt dī. xxiij. q. vl.
c. pessimā. t. xxj. q. ij. Cū ꝺuotissimā. Et dixi no
rant malo studio tē. qz si a casu vel negligētia
ꝺ fieret ñ iudicat vt incēdiari⁹. Dī iuste tē. qz
sic̄s faceret ex mādato illi⁹ q hz ic̄dicere iustum
bellū ī q̄ admissa cēnt icēdia: vt ꝺ infideles aut
reipublice offensores tē. ceter; paribꝫ vt ñ offē
dant inocētes. cūc tal' ñ eēt iudicād⁹ icēdiari⁹.
Cetera irelligūt ex p̄missis. Et dī ēt ex odio vel
vindicta: qz si ex amore reipublice ꝺ fieret adhi
bit; ceter; circūstātijs ieſſe debit; cūc nō diceret
incēdiari⁹. ¶ Ad scōz ꝟo dū q̄rit. Ex qbꝫ cau/
sis scire possim⁹/q icendiū sit tāgraue pcm̄: t
ꝑ ꝓns incēdiarij sint ī tāgraui aiar. suar. pic̄lo
Dicēdū ē q octo sūt cause ꝓpt̄ q̄s icēdiū cōgnsc̄t
eē valde gue pcm̄: t ꝑ ꝓns icēdiarij ī magn aiar.
suar. t salut; sue piculo: vt ptz infra

- Pcm̄ diabolicū: t incēdiarij diabolis sil'es.
- Pcm̄ pure malicie: t nullius utilitatis.
- Pcm̄ ꝓrio valde dānosum
- Pcm̄ ꝓrio actoꝝ damnosuz et periculosum.
- Pcm̄ horribile ꝓter gnālez maledictionem.
- Pcm̄ mlt̄ū displicens deo.
- Pcm̄ cui magna debet pena hic t in futuro.
- Pcm̄ grāde ꝓpt̄ cēsuras eccle siasticas qbꝫ incēdiarij ligant.

Incēdiū ē gra ue pcm̄: qz est

¶ Prio igit incēdiū ē gue pcm̄: qz ē pcm̄ dia
bolicū. Sic em̄ ī inferno demões hoies t alias
ꝑ ignē cruciāt: sic faciūt incēdiarij ī ꝺ mōo. De
mones em̄ ī inferno insufflāt t parant ignes ge
hēnales: vt fm diuinā iustic̄iā recipiāt in igne
tātū de penis q̄ntū ꝺ excesserūt ī pcīs: fz q' ðr
dñs ꝑ ꝓpham Esa. lxiij. Ego creaui fabꝝ sufflā
tē ī igne ꝓcunas: t ꝓferentē vas ī opus suum.
Fabꝝ. i. diabolū: vt ðr Hugo postillator q sic
ꝺ insufflat ad accendēdū ignē pctoꝝ ꝑ tentati
onē: ita t ī futuro accēdet ignem tormētoꝝ. Et
Job. xlj. Halit⁹ ei⁹ ꝓcunas ardere fac̄. ¶ Ex q̄
inferē q' sic̄ incēdiarij sūt diabolo sil'es ī facto:
ita tandē assumilabūt eis ī tormēto. Utinā cl'ia

ꝓsiderarēt incēdiarij/raptores/paupeꝝ oppſſo
res/bella iniusta gerentes: t gnāliť oēs pctōres:
fm q' scptū est Ecēs. xj. Etsi multꝫ annis vixe
rit hō/t in his oīb⁹ letat⁹ fuerit memīsse dz
tenebrosi tpis t dieꝝ mlt̄oꝝ. q cū venerint va/
nitat; arguent p̄terita. Si em̄ febris inſpolata
q̄ aliq̄ntulū p̄mittit q̄escere in somno sic affli/
git: q̄nto mag; illa ꝓtinua afflictio inferni sine
q̄ere: fm illū Hiere. xvj. Seruiet; dñs alienis.
q nō dabūt vob requiē die ac nocte. Et post. die
iudiciū dānat; nunq̄ erit reqes in ania neq; in
corpe. puniēnt em̄ ī oīb⁹ sensib⁹ ꝑ q̄s deliq̄runt.

¶ Scōo incendiū ē pcm̄ pure malicie t nulli⁹
utilitat;. Destruit em̄ subam illi⁹ q incēdit: et
nihil iuuat illū q icēdit: sz tm̄ ei⁹ malicia oñdit
Pcm̄ em̄ furti aut rapine aliq̄d cōmodi tpal'
affert raptori aut furi: sec⁹ hic. Nulli⁹ ertā ītre
nuitat; ē ꝺ pcm̄. Mulier em̄ vetula t infirma Incēdiū
ꝺ facere posset. Et q̄ seq̄t q' est pcm̄ pure mali ē pcm̄ i
cie: t ꝑ ꝓns pcm̄ ī spm̄scm̄. qꝺ neq; hic neq; ī spm̄scm̄
futuro remittit. Mat. xij. Et ꝓ reduci ad pre/
sumptōez vl' obstinatōez: inter sex petā ī spm̄scm̄
enūerata. vt ptz ē. ser. xlviij. Jlle em̄ peccat in
spm̄scm̄ cui malicia ꝓpt̄ se placz: siue q ex cer
ta malicia peccat: vt ptz ibidē. Et in. ij. sen. dist.
xlij. Incēdiari⁹ aūt nō peccat ex ignōrātia qꝺ est
pcm̄ ī filiū. neq; ex infirmitate: qꝺ ē pcm̄ in pa
trē. sed ex ipa mali electōe siue ex certa malicia
q̄ in spm̄scm̄. De q̄ latius supꝺ dixi ser. xlviij.

¶ Ex illo ptz q' incēdiarij sunt hoies pessimi t
nequissimi: fz illꝺ Eccī. xxij. Nō nequā ī ore car
nis sue nō desinet donec incēdat ignē. qz hō ne
quā ī ore carnis nō desinit minari t maledice/
re: donec suā malā intētiōez t locutiōez ī nocu/
mētū alioꝝ ꝑ incendiū t mala opa possit osten
dere: t supbiā suā ī ope pficere: iuꝝ tbēa. Dum
supbit impi⁹ incendit paup. ¶ Tertio incēdiū £
est pcm̄ primo valde dānosū. primos em̄ vt Incēdiū
nos ipos diligere tenemur Matt. xxij. Jn nulla valde da
aūt re tpal' suba tantū offendit q̄s cū q̄ dom⁹ mnificat
accendit. qꝺ ps ex trib⁹. Prio: qz oīa q paup hz ꝓmū
in domo freq̄nt sil' pereūt. Scōo: qz cū paupi ī
cendit dom⁹ sua cū tpali suba freq̄nt cogit ege
stare cōpellēre ꝑ mōm vagari: aliena hospicia
petere: mlt̄as miserias t ꝓpt̄ sustinere. Unde
Eccī. xxix. Melior ē vit⁹ paupis sub tegmine
asserum: q̄ epule splendide ī pegre sine domi/
cilio. Jn domo em̄ aliena nec auder loq̄: nec ali
q̄d fiducialit agere: sz totū qꝺ fac̄ ē cū timore:
ne displicere incipiat t sic turpit cū licētiare con
tingat ab hospite. Unde seq̄t vbi s. Uita nequaz
hospitādi de domo in domū: t vbi hospitat nō
fiducialit ager nec apiet os. Tertio: qz paup in
censa t destructa domo difficulter vel nūq̄ ad
statū ꝓtinū redit. t filij ei⁹ sepe efficiūt fures:
t filie meretrices: nō hñtes aliūde vñ viuant.
oīm talīū pctoꝝ fiūt incēdiarij principes: qz oīz
illoꝝ sūt occasio t causa. ¶ Quarto incēdium Septi
est peccatū ꝓpt̄ actoꝝ dānosum t piculosum
Nō em̄ incendiari⁹ tm̄ ledit ꝓmū: sz mlt̄ipli

cius ⁊ freq̃nt̃ inuoluit ⁊ dãnificat seip̃m. Et b̃ ꝓz ex q̃tuor. Prio: qz dũ incẽdit domũ alienã incẽdit suã: etiãsi nõ sit illi⁹ iũcta. ꝓz: qz dom⁹ incẽsa rõne emende ⁊ satisfactõis dz sua ⁊ sibi amittit: qz ad restituẽdz obligat. Nõ em̃ incẽdiari⁹ põt absolui nisi dãno resarcito ⁊ põstito iuramẽto q⁹ vlteri⁹ ignẽ nõ apponat: vt dr̃. xx. iij. q. vj. in. c. pessimã. Scõ: qz incẽdiũ õstruit ꝓpriũ bonũ. qz dũ ponit ignẽ ad icendẽdũ alienã domũ/ꝓparat sibi ignẽ eternũ: vt ĩ eo puniat in q̃ peccauit: ꝟz illõ Sap. xj. Per q̃ quis peccat p hec ⁊ torq̃t. Et qz igne mãli ꝓpriz õstruxit: ipe igne ifernali q̃ parat⁹ ẽ diabolo ⁊ angel'eius. Mat. xxv. ppetuas penas sustinebit. Tertio incẽdiari⁹ sibiꝑpi dãnũ facit. dũ em̃ apponit ignẽ p incẽdiũ/igne peri cõburit seip̃m. Qõ ostẽdit Aug. vt allegat auct⁹ sume vicio⁹ di. Sic parato malicia ee quõ ignẽ. qz vt dr̃ Michee. vj. Ignis ẽ ĩ domo impi. q̃ em̃ accẽdit ignẽ i alio/rũ detrimẽtũ rõne vindicce: igne ꝛsumit. ꝓpter perturbatõis ⁊ ipatiẽtie: ꝟm illõ ꝓuer. xxvj. Sic carbones ad prunas ⁊ ligna ad ignẽ: sic hõ iracundꝰ suscitat rixas. Quarto incẽdiari⁹ seipz dãnificat: qz a salute eẽna se clõgat. ad restitutionẽ em̃ rez p incẽdiũ pditaꝝ se ipõ facto obligat. ⁊ b̃ sibi valde difficile extat. Et qz vt supdixi a pcõ absolui neq̃t. qz nõ remittit pẽm nisi restituat ablatũ. Et sũt vba Aug. q̃ bñ. xiij. q. vj. Si res. Et est etiã regl'a iuris: nisi ipossibilitas restitutõis adesset: tũc sufficit plena ⁊ efficax volũtas. q̃ tal' est: q⁹ q̃stati restõnẽ facere possit ĩ toto aut ĩ pte: q⁹ b̃ i effectu faciat ⁊ ostẽdat. ꝟz q̃s ẽ bz ⁊ laudabi⁹ eũ. ¶ Quito incẽdiũ ẽ pem̃ horribile. ꝓpt̃ gnãlẽ maledictõez. Ita em̃ sũt incẽdiarij maledicti: q⁹ ñ sũt digni vt in suis oratiõibus exaudiãt. ꝓz ꝑ illõ Esa. j. Cũ multiplicaueritis oratiões vras ñ exau. man⁹ ei⁹ vie plene sãg. qz de⁹ sepe orationes paupez ⁊ maledicti ones ꝛ incẽdiarios ratificat. Cũ ei dom⁹ pauperis incẽdit: ⁊ ex b̃ filios ⁊ filias ĩ aliena domo lugere ꝛspiẽ: incẽdiario maledicẽ: ⁊ deũ ꝑ vindicta petit: qõ ⁊ sepi⁹ de⁹ fac: ꝟm illõ Eccli. iiij. Nõ relinq̃s q̃rẽtib⁹ tibi retro maledicere. i. ñ des occasionẽ paupi ꝑ tuã duriciã vt maledicat tibi. Et seq̃t. Maledicẽtꝭ em̃ tibi ĩ amaritudie aie exaudiet ꝓcatio illi⁹. exaudiet ãt eũ q̃ fecit illuꝫ. Ecce quõ õs maledictõez paupez ꝛ icẽdiarios ratificat: ⁊ oratiõnẽ eoꝝ ñ repellit ꝟz approbat.

¶ Sz d. q̃s. Quõ de⁹ audit ⁊ exaudit maledictiõez paupez: cũ maledicere ẽ pem̃: deo ãt nõ placet pem̃? Ad b̃ rñdet Nico. ⁊ ly. sup dcõ ⁊ bo. q⁹ maledicere b̃ nõ accipit ꝑ impcatõe mali culpe: qõ sp ẽ pem̃. nec ꝑ impcatõe mali pene absolute. ꝟz ꝑ impcatõe mali pene illa ꝛditõe: vt veratio der intellectũ ei cui impcat. vt sic ex sua affectõe ad cõpatiẽdũ alijs moueat. talẽ ãt oratiõnẽ exaudit sepi⁹ dñs: ꝟz illõ Eccli. xxxv. Nõ despiciet dñs ꝓces pupilli. nec viduã si effundat gemit⁹ loq̃lã. Nõne lachrime vidue descẽdũt ad maxillã: ⁊ exclamatio ei⁹ sup deducẽtẽ eas? A maxilla em̃ descendũt vsq; ad celum: ⁊ dñs de⁹ vindicabit malũ eis illatũ. Sic saluator oñdit cũ de miq̃ iudice ꝺr Lu. xviij. De⁹ nõ faciet vidictã electoꝝ suoꝝ clamãtiũ ad se die ac nocte q. d. vtiq;. Nõ igit̃ icẽdiarij orãtes exaudiunt: ãn lachrymis illoꝝ q̃s dãnificauerũt ꝓpediũt. sic oñdit Aug. sup illo pl̃. Auribꝰ percipe lachrymas meas. Feruẽti⁹ em̃ orãt pauper lesi q̃z icẽdiarij. ⁊ dñs libent̃ illos audit. q̃a q̃cq̃d pauperib⁹ fit/sibi factũ ee reputat: ꝟm illõ Mat. xxv. Qõ vni ex mimis meis fecistis mihi fecistis. Ex his iferꝝ q⁹ incẽdiarij merito retrahere dz a tali petõ maledictio gnãlis. qz iuste a dõo ⁊ oi creatura maledicit: q̃ sine cã ex malicia paupi domũ icendere ꝛsueuit. ⁊ ex supbia vt sc̃i alio vlciscat paupi dãnũ iferre conat: iuxt̃ thẽa. Dũ supbit ipi⁹ incẽ. paup. Est em̃ b̃ vnũ pem̃ õ q̃ tuor peris clamãtib⁹ ad deum ꝑ vindicta: viz vox oppssoꝝ: vt patebit ĩ seq̃ntib⁹. ¶ Sexto incẽdiũ ẽ pem̃ valde displicẽs deo. Qui ei domũ pauperis iuste icẽdit: deũ sume offendit. qõ ꝓz ex b̃: qz i ei⁹ ꝛrio siue opposito de⁹ sume delectat ⁊ gaudet. Placet em̃ deo valde hospitalitas. imo intãtũ q⁹ de⁹ ⁊ angeli sui dignant̃ intrare domũ hospitalis bonis. vt ꝓz de Abraã ⁊ Loth: q̃ angelos hospitio receperũt. Ben. xviij. ⁊. xix. Et b̃ tãgit apl's ad Heb. vl. dicẽs. Hospitalitatẽ nolite obliuisci. ꝑ hãc q̃dã placuerunt deo: angelis hospitio receptis. imo aliq̃ meruerũt in ꝓpria ꝓsona recipe chr̃z dñm. Sic refert Greg. in q̃dã omel. sup euãgelia de q̃dã pefamilias. Et ĩ legẽda sua dr̃: q⁹ ipemet fuerit ille q̃ valde hospitalis fuit. ⁊ quadã die dñ pegrinos susceptisset: ⁊ aquã manib⁹ eoꝝ daret: vn⁹ ĩter eos fuit/in cui⁹ manib⁹ dñ aquã fundere vellet disparuit. Cũq; b̃ miraret apud se: eadẽ nocte p visionẽ dixit ei dñs. Leteris dieb⁹ ĩ mẽbris meis hesterna die mei⁹m recepisti. Si igit̃ hospitalitas tãtũ deo placet: ĩdubie destructio hospitii oꝝ ꝑ incẽdiũ sume sibi displicet. ⁊ maxie illoꝝ q̃z tanue sũt apte ĩ aduẽtu paupez ⁊ pegrinorũ q̃ sũt q̃si sanctuariũ suũ. De talib⁹ dicit ꝓtilud pl̃. Incẽderũt sanctuariũ tuũ/⁊ polluerũt tabnaculũ nois tui. ¶ Hoc etiã poterit in suis figmẽtis conari sũt ostẽdere. Nã vt dr̃ Ouid. in metamor. Jupit̃ ⁊ mercurius cũ ĩ hũana forma trã lustrarẽt ⁊ hospitiũ peterẽt. nec aliquẽ qui eos i q̃dã villa hospitio reciper iuenerũt. villã exiuerũt: ⁊ domũ stramib⁹ cooptã in q̃ Philemon ⁊ Baucis senes ⁊ veteres mozabãt reppererũt. q̃ eos iuxt̃ suã paupertatẽ dulciter receperũt: ⁊ mẽsa posita eos pauerũt. Et seq̃t ibidẽ: q⁹ dũ boies inhũanos ⁊ crudeles q̃ eos recipe nolurũt cũ tota villa subuerterũt ⁊ sũmerserũt. domũ ꝺo paupez ĩ cẽplũ? secrauerũt: eos ibidẽ sacerdotes fecerũt. Idem ꝓtõ Abraã ⁊ Loth vbi s̃. Nã vt dr̃ Ben. xix. Loth receptꝰ duobus angel'is specie pegrinoꝝ hospitio: ꝓpt̃ hospitalitatẽ hmõi fuit liberat⁹. ⁊ ꝓpt̃ ihũanitatẽ ⁊ crudelitatẽ tot⁹ ppl's sodomoꝝ fuit sũmersus. Si

D Incẽdiarij male dicunt

£ Incẽdiũ valde dam̃nificat

Exaudit dos maledictiones paupez

£ Incẽdiũ displicet deo

Exẽplũ

ngit scri angeli ex pcepto dñi tr̃a hospitalitatẽ
exercrank/q̃ res t hospites ostruũt:q̃ntũ crude
litat̃ exequũt i incẽdiarios:q̃ nõ solũ hospitio
hoies nõ recipiunt:q̃nimo paupeꝝ t aliox hos
pitia ex certa malicia ostruũt.t ne alios hospi
tare possint ipediũt.nec ỗ illo malo qõ p se ñ re
cipiũt ꝓcuri sũt/ꝓculdubio gũtissime puniẽdi t
exterminãdi erũt:sic ifra patebit. ¶ Septio i/
cendiũ ẽ pcm cui debet maĝ pena b̃ t i futuro.
Uñ fm leges bũanas b̃ pena incẽdiarioꝝ q̃ sal
rem malicios res alienas icẽdũt:ẽ vt igne cre/
ment/aut capite puniant.nec hz incẽdiarius ab
solui nisi dãno restituto.ꝑstito etiã iuramento
q̃ ignẽ vltr̃ nõ ponat aut poni faciat. Sepe
etiã icẽdiarij b̃ mala morte mortui sunt. Exẽplum
hẽmus de filijs Effraim:q̃ Jepte incẽdiũ minari
fuerũt licz nõ fecerit.vno bello ab eo cũ suis ỗ
cis.xlij.milia occisi fuerũt Judicũ.xij. Jtẽ Sã
son qz segetes philistinoꝝ succẽdit:postmodũ
ab eis captꝰ/excecatꝰ fuit.t a seipõ inemptus
Judicũ.xv.t.xvj. Licz apls eũ ponat i Latala
go scrõꝝ.ad Heb.xj. Jtẽ Absalõ q̃ fecit segetes
Joab succẽdi: postea eq̃tãs quereni inbesit.et
ibi suspẽsus:trib lanceis trãsfixꝰ vitã finiuit,
sic ꝓz.ij.Reg.xiiij.t.xvij.capl̃is. Sic t futu/
ra pena icẽdiarioꝝ erit gũtissima.qõ ꝓz ex illo
Mat.xxv. Jte maledicti i ignẽ eternũ. Hospes
erã t ñ collegistis me. Si g̃ dñs punitur ẽ igne
eterno cos q̃ i ꝓpo hospitio ñ receperũt pauperes t
pegrinos.q̃re illos puniet/q̃ hospitiũ dñi in q̃
ipi nihil iurẽ habuerũt cõbusserũt.q̃ties ei pau
peres hospitari fuissent i domo quã ipi cõbus
serũt:toties dño suũ hospitiũ abstulerũt.Me
rito g̃ in pñti t i futuro cremãdꝰ ẽ incẽdiarius
cũ ipe alios cremet.qz p q̃ qs peccat p hec t toz
quet Sap.xj. Et nõ ẽ lex eqor vlla q̃ nocis ar/
tifices arte pire sua. Ex his g̃ ptz gũitas huius
pcti ꝓpe penã hic t futuro sibi debitã acerbis
simã. Propter ea gẽtiles ml̃tũ horruerũt icẽdiũ:
horruit t ea q̃ etiã ũmicos nõ incẽderũt:nec amicꝰ ỗ in/
cendio pepercerũt. Jnimicꝰ p incendiũ nocere in
honestũ modũ vindicte estimantes:vt narrat
Exẽplũ Vale.maxim⁹ ỗ athenien̄.t Tulli.li.iij.ỗ offi.
Et hz i vitis phoꝝ.c.ỗ Aristide. q̃ claruit athe
nis tpe regis ꝑsaꝝ. De q̃ ỗ Tulli⁹ vbi sup̃.q̃
Themistocles phs post victoriã belli qõ habu
it cũ ꝑsis/dixit athenien̄sibus se hẽre ꝓsiliũ reipu
blice salutare:petiuitq̃ vt pl̃s aliquẽ eligeret
cui cõicaret secretũ suũ ꝓsiliũ.t datꝰ ẽ ei Aristi
des. Cui dixit Themistocles:classes lacedemo
niox tam icẽdi posse:q̃ facto redigerẽt ad pau
pratẽ. Quod ꝓsiliũ Aristides cum audisset ve
nit ad concionem athenien̄sium dicens peruti
le esse consilium qõ Themistocles offerret: ꝑ
minime honestũ. Jtaq̃ athenien̄ses qõ nõ bone
stũ eẽt/illõ neq̃ vtile q̃dẽ putauerũt. Ecce ptz
Exẽplũ q̃ athenien̄ses nobiles voluerũt poti⁹ ꝓ se hẽre fo
titudinẽ:q̃s q̃ frãgere possent ũmicox potẽtiaz
p incẽdiũ occultũ t pditoriũ. Jmo tãtũ gẽtiles
odio habuerũt incendia/q̃ nec amicꝰ de q̃bꝰ per
somnia intellexerũt q̃ cẽnt futuri icẽdiarij par/
cere voluerũt/etiã incẽdio nondũ pacto. Sicut
narrat in historia troiana.t tãgit Ouid.xij.me/
tamoꝝ. q̃ Hecuba Thesei filia: t vxor Pria/
mi regis grecoꝝ:cũ eẽt pregnãs/visum ẽ ei per
somniũ q̃ facem igneã pariebat:q̃ vbs incẽdi
incipiebat. Et cũ Priamo narrassꝫ marito suo
intellexit puerꝝ q̃ nasceret esse cãm futurã ostru/
ctionis troie p incẽdiũ. Et tõ vt hoc ꝓcaueret p/
priũ puerꝝ genitũ fecit necare. Mater ãt furi/
tim misit eũ cuidã pastori ad alendũ:t dixit se
illũ interfecisse.q̃ adoleuit.post multa cãdestru/
ctionis troie fuit. Ecce q̃ ꝑ̃ ꝓpriũ filiũ maluit
interficere/q̃s ipm viuere t esse cãm incẽdij ciui/
tatis troiane t ibabitãtiũ. Paru⁹ em̃ ignis ma
gnũ dãnũ p incẽdiũ facit:sm illõ Jaco.iij. Quã/
tus ignis q̃s magnã siluã incẽdit. Igit̃ dũ b̃ pci
pit/tẽpestiue extingui debet. ¶ Decauo incẽ
diũ merito ẽ detestabile q̃ꝑ censuras eccl̃iastis
cas. Uñ sic hz.xxiij.q.vlti.i.c. Sicꝫ mẽbroꝝ.
t.c.pessima. Incẽdiarij locoꝝ nõ sacroꝝ cum
mãdantib⁹/ꝓsulẽtib⁹ t fauentib⁹ se excõicandi
Et postq̃ fuerit denũciati absoluũt a solo pa/
pa.de sen.excõ.cua. Incẽdiarij aũt eccl̃iaꝝ vel
locoꝝ religiosoꝝ/cimiterij vl̃ spacij ꝓuilegiati
in circũitu eccl̃ie est excõicat⁹ ipo iure. Et añq̃s
est denunciat⁹ ꝑ̃ ab ẽpo absolui:nisi papa spe
cialit̃ sibi absolutiõez reseruassꝫ: vt nũc i bulla
Jonis scrẽ.sꝫ post denunciatõez regularit̃ a so
lo papa sũt absoluẽdi.vt hz ex de raptoribꝫ.i c.
In lris.t de sen.excõi.c.cua.t.c.ꝙsti.Sil̃e vi
det ỗ fractoribꝫ eccl̃iaꝝ.vt ptz i pdicto.c.ꝙsti.
q̃ ipo facto sũt excõicati.vt ỗ. Illi ãt q̃ nõ fran
gũt eccl̃ias/altaria/aut aliq̃d ex pte eccl̃ie. sed
solũ bona ipsaꝝ diripiũt:saltẽ nõ ꝙsecrata/nõ
sunt ipo facto excõicati de iure cõi.sed excõicã
di aut sacrilegi iudicant.extra de foro cõpe.in
c.ꝙstus.vbi dicit:q̃ si etiã arcam plenã depos
sitoꝝ frangit t asportat:nõ incidit in illã sniaz
in quã effractores eccl̃iaꝝ:qz nõ frangit nec in
cendit eccl̃iam sed i eccl̃ia. ¶ De oblatõibꝫ ꝫo
de altari receptꝫ:dr̃ q̃ cl̃es se excõicãdi:vt hz.x.
q.j.scrõꝝ.t.c.se.t.c.qz sacerdos. Est tñ vez q̃
ibidẽ i.c.bãc ꝙsuetudinẽ.satis expsse vi ꝓtines
ri q̃ cl̃es sint excõicati:vbi ỗ Damas.ꝑpa.Si
qs ꝫo ꝫ bãc regl̃am nr̃am t ꝫ regl̃az scrõꝝ.cc
xxxiij.patꝝ.q̃ i niceno ꝙcilio b̃ statuerũt teme
rari⁹ psũptor fuerit.t oblatões vlteri⁹ ỗ sacrꝫ
ecclesijs auferre molit⁹ fuerit:sub anathemati
vincl̃o sit colligat⁹ t ꝙdẽnat⁹. t rũdeat oẽs
fiat fiat. Et ỗ ecclesijs icastellatꝫ ibidẽ i.c.scõꝝ.
ꝑpa Lalixt⁹ ꝓhibet sub anathẽate ne incastel/
lent. Si ãt eccl̃ie essent incastellate p inimicos
q̃ ide iniusta bella agerẽt.cũc qui p republica
ecclesiam destruerent vincendo inimicos:nõ
essent ligati hoc vincl̃o:sꝫ tñ iniuste icastellan/
tes obligant eccl̃ie de dãno:qz.xvj.q.vj.in.c.si
epm.ỗ q̃ delictũ psone nõ redũdat in dãnum
eccl̃ie. Ex q̃ etiã sequit̃.q̃ q̃ eccl̃ias t mõasteria
demoliunt timore hostiũ ne p illa noceãt:t fa/

eiūs hec sine licētia superioris obligant eccl'ie de dānis. Et forte incidūt in sniam: nisi esset timor q̄ caderet in pstantē vitū. vl' subesset euidens vtilitas z vrgens necitas seu rōnalis cā. Et tūc etiā b̄ fieri dz licētia superioris si cōmode adiri pōt. ¶ Ex p̄missis ptz: q̄ valde viles homines sē q̄ aucte ppa sine auctē p̄ncipis/spōte sibi sumūt occasiōez ꝯ paupes. alicuiꝰ dñi eos p̄cēdū z rapinā deuastādo: cū dūm p se ñ p̄nt offendere. Tales em sē viliores diabolo: q̄ ñ incendūt nisi eos q̄ ōmeruere. Stolidū ei valde z obstinati cordis ē. prim offendere: q̄ eū nunq̄ offēdit. Digne igit ꝯ tales leges z canones. imo oēs homines rōne vtēres dūt insurgere: z tātū malū eliminare. Sic ōbis late tractat Raymū. i sūma sua li. ij. ibi vide p multas leges ō incendio. Et. xxiij. q. vl. in. c. si qs mēbroz. bz ō illā q̄ incendūt alia loca nō sacra: q̄ dūt p tres annos peregrinari vltra mare. z dāna q̄ intulēt restituere z illō vteri nō facere iurare. Et q̄ si hic nō penitu erbit in igne eterno penā cum infernali incēdiario: vicz diabolo habebūt. Rogēt ꝯ deū vt sua misēdia zc.

¶ De peccato homicidij. Ser. LV.

Non occides Exo.

xx. In p̄ncipio fmōe pla audistī de incendiarijs: q̄ dicant incēdiary. Et quō incendiū sit valde graue z detestabile peccm̄ p̄ter octo causas p totū fmonē enarratas. Sz qz ex ira/odio/z inuidia. Et signē ex guerra siue licitibus mlta fiunt homicidia. Jō i p̄ncipio fmōe cogitaui dicere de pcō homicidij qō lege diuina p̄hibitū ē i vbis theatr'. Pro gra Aue ma. Non ¶ De homicidio pla dixi i fmōibꝰ (occides. de p̄ceptis diuinis circa b̄ p̄ceptū: nō occides. vbi dixi q̄. xv. modis qs dici potest homicida. Et quō ira est vna p̄ncipalis causa homicidij. Quō etiā homicidiū spāle cōmittat septē modis. In p̄ncipio ser. tū p̄ncipal' cogitaui dicere: ea q̄ sūt ad detestatiōez homicidij corpal'. p̄ter q̄ libet hō merito dz terreri z fugere b̄ terribile peccatū homicidij. ¶ Est igit aduertēdū q̄ mlta sunt q̄ debent hominē merito retrahere ab homicidio: sed q̄ntum ad p̄sens sufficit decē sunt. p̄ter que quilibet homo nō solum peccm̄ homicidij i ope: sed et i volūtate dz detestari.

Ab homicidio debent hoiem retrahere
- Naturalis p̄cepto
- Dei imago
- Humana ratio
- Dei p̄uocatio
- Penaꝝ multitudo
- Cbara cbīi mercatio
- Angelica p̄turbatio
- Demonū imitatio
- Mira culpe p̄ditio
- A dei fuitio exclusio

¶ Prīo ab hōicidio dz hoiez retrahere nāl' p̄cepto. Est ei ꝯ nāz siue nālē p̄cepiem: vt hō hoiez occidat: q̄ oē animal diligit sibi sil'e. Eccl'i. xiij. Nic ē q̄ animalia ei⁹dē spēi z nāe se inuicē diligūt. sic ō clarat Arist. j. retho. z. viij. Etb. Cū igit nāliter equus equū/lupꝰ lupū/canis canē c. diligat. p̄ra nām vī cē q̄ hō hoiem occidat. Jtē ius nāle dictat hoi mortē ñ inferre. Cū ei ds mortē sit p oīa odiat. eo q̄ sit sup oīa t̄ribilia magis t̄ribilē. Etb. scīt q̄ ex nāli iure hō edocet q̄ alterū ñ occidat. Vñ ius nāle ōt: qd tibi ñ vis fieri alteri ne feceris. Tob. iiij. Et saluator Mat. vij. Omne cūq̄ vultis vt faciāt vob hoies hec eadē facite illi. Et econuerso Et bz ēt in decreto dist. j. ca. j. ¶ Scōz retrahēs ab hōicidio ē ōi imago. hō ei ē imago ōi. ad imaginē ei⁹ dei facti⁹ ē hō Gen. j. Hō āt ñ solū fz mentē ē dei imago: sz ēt fz carnē: qz sīt de⁹ ē p̄ncipiū p. ꝓpagationē. i. p origine siue originatōz eo q̄ oēs alij hoies ab adā sīt: vt bī. xxxiij. q. vl. Hec imago. Si igit imagies scōz lignee vl' lapidee: aut colorib⁹ depicte i pariete: ñ sē p̄tēnēde sed venerāde. ō se. di. iij. venerabiles. Si ēt imagines z arma p̄ncipū: ac statue fm leges. bonoz̄: z ad se p̄fugientib⁹ p̄stāt eminūtas. pui legiū: z sē p̄fugientib⁹ asil⁹. multomagis venerāda ē imago ōi i hoie z diligēda q̄ cuiuscūq̄ p̄ncipis i re lignea aut lapidea. ō q̄nto deꝰ ē dignior z imago ōi imagie p̄ncipū expssior. q̄ igit p homicidiū ōi imaginē diminit z ōstruit vtiq̄ crimē lese maiestat' incurrit: z sūmo artifici atq̄ opifici ō maxiaz ꝓtumelia fac. Si ei pictor vl' aliꝰ opifex ñ parit q̄ suo opi vl' puo ꝓbo detrahāt taceo q̄ corrūpāt. q̄d facturꝰ ē oiporēs eꝰ p fecta sē opa. illi q̄ p hōicidiū ñ tm̄ suā imaginē violat: sz dānat: corrūpit z annullat. ¶ Tertiū retrahēs ab hōicidio ē bīana rō ꝯ bestialitatē. Dictat ei rō. q̄ ffez nll's dz ledere: nec ōi filio iniuriā facere. sz oēs hoies sē ffes z marie cbīāi. igit ꝯ rōnē ē vnū ab alio occidi: q̄ ffes Joseph attēdēt di. q̄d nob p̄derit si occideri⁹ ffez nr̄m z celauerim⁹ sāguinē ipi⁹ Ben. xxxvij. z. j. Jo. iij. ōt. q̄ oēs filij ōi sum⁹. Quō igit añ ꝓpām ōi stabit q̄ ffez suū inēfīē z filiū ōi occidit. Etiā rō moral' ōmōstrat fugiēdū hōicidiū: qz hōicidiū mox noiatū malū iportat fīē z furtū z adulteriū. ¶ Ex q̄ ptz: q̄ ꝯ rōnē z p ꝓfīs q̄dā bestialitas siue irrōnabilitas ē: q̄ hō hoiez occidit. imo ñ simplex sz maxia bestialitas. cū b̄ vna bestia alteri⁹ eiusdē spēi ñ fac. q̄ ei ex furia sāguinē alterū ꝓsueuit fūdere z crudelitatē exercere. nūq̄d ñ bestia z leo imitat' z rugiēt vī cē: vt oñdit Boe. iij. ō ꝓso. psa. iij. di. q̄ ira itpās fremit leōis aimgestare credit. imo peior ē bestia: q̄ ñ inficit bestiā ō sua specie. Q̄ āt malꝰ hō peior sit bestia. oñdit Arist. vij. Etb. c. ix. d. milies p̄a mala facit malꝰ hō q̄m bestia mala: qz bestie crudeles sē ī alīā spēz: hō i p̄riā. Bestie faciūt cruōlitates ex istictu nāe. aut ex fame: hō ex certa malicia z p̄uitate. Et iō ō t̄lib⁹ dz Baruch. vj. Beste meliores sē illi. ¶ Quartū retrahēs ab homicidio ē ōi p̄uocatio. Deꝰ ei p homicidiū maxie ad iracundiā p̄uocat z vindictā

Eius imago deformat
Suū tēplū violat
Dēs in hōicidio Sibi ꝯiunctū ihonorat
ꝓuocat: qz Suū ius ab alio vsurpat
Ab oīb⁹ vt vlciscat iclamat

deformatio imaginis dei

¶ Prīo ī hōicidio ds ꝓuocat: qz ei⁹ imago dēformat quā optīe plasmauit: qz vidit de⁹ cūcta q̄ fecē z erāt valde bōa Gen. j. Ds z maxie apparet ī hūana nā. ī q̄ vt ī miori mōo tota mūdi machina repūtat. Et tō ī euāgelio Mar. vl. vocat oīs creatā. ex q̄ sequit. q̄ q̄ hāc creaturā p̄ homicidiū annullat deū sūmū opificē valde ꝓuocat

¶ Scdo qz ei⁹ tēplū violat. Tēplū ei⁹ est hō: vt inuit apl's. j. Cor. iij. di. Tēplū dī sctm ē qđ estis vos. Et Aug. x. de ci. dī. c. iij. dr. Nōne oēs z singli sum⁹ tēplū dī. Vltare h⁹ tēpli ē cor speciālit a spūsctō ꝯsecratū q̄ dr. ꝓuer. xxiij. Fili p̄be mihi cor tuū. a tota tritate inhitatū: dicente dño ō h tēplo Joā. xiij. Ad eū veniem⁹. z māsionē apd eū faciem⁹. Ille igit q̄ hoīem occidit: tēplū dī destruit. tori tritati ꝓtū eliā facē. Et tō illū ds finaliē dispdet. vt oñdit apl's. j. Cor. iij. di. Si qs tēplū dī violauerit dispdet illū de⁹.

¶ Tertio qz i sibi ꝯiuncto ihonorat. Miro ei mō deberet nā hūana ī hoīe venerari: quā de⁹ ad se assūpsit ī vnitatē suppositi. z p̄ h̄ sup oēm creatū voluit exaltari. Si ei mlier q̄ nubit regi: ꝓpt̄ h̄ ab oīb⁹ q̄ in regē sūt honorat. q̄ntū deferend⁹ ē honor ei cui⁹ nā nuptialiē ꝯiūcta est sūmo regi ēm scrōs. Ūn p̄ honorē iū sup Lañ. li. j. dr in pncipio. Si tāta reuerētia exhibet cruci. q̄ p̄ modicū tp̄s ꝯiūcta fuit corpi chr̄i. q̄nta reuerētia exhibēda ē hūane nāe. q̄ inseparabilr adheret diuine. Qui igr violērā manū in eā iniēcit: multū dei honorē offendit.

Homicida sibi ipi vsurpat ius dei

¶ Quarto qz ius suū ab alio vsurpat. Jpi⁹ ei soli⁹ dī ē viuificare z occidere: ipo dicēte. Ego occidā z ego viuere faciā Deut. xxxij. Et igit q̄ occidit deo qđ sibi ꝓprie cōuenit ius suū sibi surripit. z sic ds maxiaz iniurīā facit: ēm modū loq̄ndi Anſ. in li. de simitu. Et h Arist. attēdit. q̄ in secretis secretor ad Alexandrū eū āmonēdo: ne ad effusionē hūani sāguis ꝓnsit hāc rōnē ponit dī. O alexāder monui te freq̄nē z adhuc moneo: q̄ tu meā custodias doctrinā. quā si fuaueris tuū ꝓpositū ꝓsequēris z regnū tuū durabile ꝑmanebit. vbiq; pce sāguinē hūani gnis fūdere. qm̄ h soli ds ꝓuēit q̄ nouit occulta cordiū z hoīs secreta. Noli igit tibi assumere diuinū offm: qz ñ ē tibi datū scire arcana dī. caue igit q̄ntū pores effusionē sanguis hūani.

Homicidiū pcm̄ ē clamans in celum

¶ Quinto qz ab oīb⁹ iclamat vt vlciscat. Nā cū hō iuste ab alio occidit: sāguis ad deū clamare legit. z tota vr celestis ꝯ homicidā vltionē ꝑcat. Mox ei vt sāguis fuit effusus ad diuinā maiestatē clamat. vtz Gen. iij. dicente dño Cain ꝑmo homicide. Quid fecisti: vox sanguis frīs tui abel clamat ad me de tra: vbi magnitudo sceleris attēdit ex effectu clamoris. Prō q̄ ē notādū: q̄ q̄tuor sūt peta q̄ad deū clamare solēt ꝓ vindicta. vidz

Oppressio pauperū
Vicīū sodomiticū
Fraudatio mercēnarie
Homicidiū (rū

¶ Prīo clamat ad deū ꝓ vindicta oppssio pauperū: ēm illō Exo. ij. filij isrl' ingemuerūt: ascenditq; clamor eor ad dñm ab opib⁹. Et Exo. iij. dñs ait. Clamor filioꝝ isrl' venit ad me vidiq; afflictōes eor q̄ ab egyptijs oppmunt. Et q̄ pter q̄ eū pauperē iuste oppmit: clāor ei⁹ ad deū attollit. Tale ē clāor viduar: orphanor et oīz pauperū iuste oppssor. Et merito clamāt: q̄ oppssio pauperū ꝓputat q̄ bōicidiū: q̄ pauperib⁹ q̄si vita auferē dū sic oppmūt ꝯ illō Eccī. xxxiij. Pānis egētiū vita pauperū: q̄ defraudat illū bō sāguis ē. Et Eccī. xxxv. dr. Nō despiciet deprecationē pupilli. nec viduā si effūdat loq̄lā gemitū. Nōne lachrymē vidue ad maxillā descēdūt: sezō oculi: z exclamatō ei⁹ sup ducētē eas. a tā maxilla ei ascēdunt vsq; ad celū: z dñs exaudit eor ñ ōlectabilr i illā. Ue q̄ illi q̄ viduas: pupillos z gñaliē pauperes oppmūt: z eas ab ītidijs alioꝝ ñ defendūt. De qbꝫ bñ dr Esa. j. Principes tui infideles socij furū/ oēs diligūt mūera/ sequūt retributōes/ pupillo ñ iudicāt/ cā vidue ñ īgredit ad eos. Et seq̄t: ꝓpt̄ h̄ ait dñs. Heu ego ꝓsolabor sup hostib⁹ meis: z vidicabor ō inimicis meis. Utinā bec attēderēt pncipes z dñi trē z eor officiales z iudices: q̄ ꝑtīnt pplis. quō p̄ tpalibus molestijs crūtis icēdijs cruciabūt. vñ Esa. xlvij. cuilibz ralium dr dñs. Irat⁹ sum sup pplm meū: z tō dī eos ī mānu tua: tu aūt nō fecisti ī eis mīam. sz magis aggrauasti iugū tuū super eos. Et p⁹pla seq̄t. Ueniet sup te malū z nescies ortū ei⁹: z irruet sup te calamitas quā ñ poteris expiare.

Oppressio pauperū

Explā

¶ Huius exēm hēm⁹ ō q̄dā comite: qui fuit maxim⁹ oppssor pauperū et amator vane gl'ie: q̄ volens q̄dā die facere magnū ꝓiuiū: a pauperib⁹ sibi subiectis magnā pecūiā exegit. Cū āt ead ē nocte ī stratu suo dormiret: cameraria ei⁹ añ ianuā iacēs rapt⁹ ē in spū añ thronū: vbi ꝓstanē accusabat dñs eius de oīb⁹ q̄ gesserat in vita sua. p q̄bꝫ ēt stare recepit sniaz erne dānationis. Et ductus p demonē q̄ sibi deputat⁹ fuerat ante lucifer: dixit ei. Ecce adduxi tibi comitē illū vt reddas ei pcium p fideli seruitio q̄ tibi fuiuit. tūc lucifer iussit illi ꝑari balneū infernale: p⁹ balneū posit⁹ ī lectū plenū ymbr et serpētib⁹: postea dat⁹ ē sibi por⁹ pice z sulphure plenus. tandē p modulis musicis z melodijs infecto auditis: surrexerūt duo demōes cū tubis igneis z ignē in eū sufflauerūt: vt de ore eius oculis/ auribz/ z naribz flāme ignee exirēt. Tā dē lucifer illi comiti dixit. Nunc cāra mihi cānticum sicē solebas ī mōo leari. Cui ille. Quid cantabo nisi q̄ maledicta sit dies in qua natus sum. Cui lucifer: canta melius: et ille: maledicta sit mr q̄ me genuit. Cui rex lucifer: canta adhuc melius: tunc ille clamauit Maledict⁹ sit de⁹ q̄ me creauit z ī mōo nasci ꝓmisit. tūc dixit

Lucifer. B ẽ qđ mihi sũme placet. Postea iubẽ t: lucifero ducẽ ẽ ad puteũ pfundissimũ z in/ rus pieci9: ex q̃ facẽ est tanꝰ sonꝰ z strepitꝰ ac si totꝰ mũdꝰ caderet. ad hũc strepitũ euigilans camerariꝰ cucurrit stari ad lectũ dñi sui: z mor tuũ eũ ĩuenit. Et hec oĩa q̃ viderat narrauit. et seculũ relinquẽs ĩrauit ordinẽ cistercien. z in bonis opib9 vitã suã finiuit. Mlta sil'ia oñsa sũt circa initiũ ordis cistercien. qñ maioꝛ vigu it ordis deuotio. Et hec deꝰ ad nr̃am istructio/ nẽ oñdit. ¶ Scõz pcm̃ p vidicta clamans ad celũ ẽ fraudatio mercẽnarioꝝ. de q̃ dr Jac. vlẽ. Ecce merces operariꝝ vioꝝ q̃ messuerũt regio nes vias. i. fecerũt labores vios. q̃ fraudata ẽ a vob: clamat. z clamor eoꝝ in aures dñi saba oth introiuit. Propẽa dr Leuit. xix. Precium mercẽnariꝝ tuoꝝ nõ maneat apũd te vsq; ma ne. vicz ꝑ eoꝝ volũtatẽ z ꝓsensũ. O deꝰ q̃t sũt pauꝑes mercẽnarij sic clamãtes serui z ancil/ le: artifices mechanici z ceteri. q̃ postq̃s diu cla mãt. p solutõe: qm̃ vix medietas eis dat̃ pcij dr̃/ seruiti. vl' saltẽ notabil' ps auferr. talẽ clamorẽ audit deꝰ. Et ꝑ sic fraudãtes dr̃ p Malach. iij. ca. Accedã ad vos in iudicio z ero testis velox maleficꝰ z adulterꝰ z piuris. z q̃ calũniant̃ mer cedẽ mercẽnarij. z bũiliat̃ viduas z pupillos: z oppmũt pegrinũ: z nõ timuerũt me dr̃ dñs exercituũ. Utiqz tã nõ timẽt deũ q̃ hec faciũt sz veniet hora cũ timebũt/ plãgẽt z dolebũt/ z ve niã nullã obtinebũt. ¶ Tertiũ pcm̃ p vindi/ cta clamãs ad celũ ẽ pcm̃ sodomiticũ: dicente dño Beñ. xviij. Clamor sodomoꝝ z gomorre ozũ mlt̃iplicat̃ ẽ: z pcm̃ eoꝝ aggũatũ ẽ nimis descẽdã z videbo. vtꝝ clamorẽ q̃ vẽit ad me ope cõpleuerit. an ñ ẽ ita vt sciã. q. d. Incredibile ẽ hoies tm̃ malũ ꝓperasse: z tm̃ pcm̃ ĩ nã bũa/ na eẽ. Propẽa oẽs sodomite extinct̃ sũt ĩ no/ ete ntitat̃ chr̃i. ad designãdũ q̃ ampliꝰ ĩ bũa/ na nã nũq̃ deberet iueniri tl'e pcm̃: quã filius dei assumẽdo z sibi vniẽdo tãtũ dignificauit. Grauitas ẽt huiꝰ pcti pter ex magn̄ vidicta. imo maxia subũsiõis q̃ntz ciuitatũ: vbi dñs ñ solũ nocẽtes: sz ẽt innocẽtes puulos vniꝰ diei puni uit. ne diutiꝰ viuẽtes vitã pcũ imitãtes dãna renr̃. Etiã circa iacẽtes regiões pũiri voluit: nc solũ hoies: sz z bestias z cũcta frenascẽtia. ĩpaz q̃ rã dr̃struxit: z ĩ mare mortuũ ꝓiit i q̃ nihil viuere pt. Ecce q̃ adhuc bodie deꝰ vult: vt ibi/ dẽ B pcm̃ puniat̃: q̃ nihil in illo mari mortuo viuere pt. cũ tm̃ pꝰ pter illũ sic hr̃ ex histo. z chro nic. erãsiuerr̃ a tpe abrae vsq; ad pñtẽ annum 1476. q̃ttuoꝝ milia annoꝝ centũ z. lxxii. anni. Nã abraã legit̃ fuisse añ ntitatẽ chr̃i duob9 mi lib9 sercẽt. lxxvi. annis zc. Propt̃ B etiã pcm̃ deleuit deꝰ totũ mõm tpe noe. ꝑter octo hoies. Beñ. vij. Eo q̃ (vt dr̃ methodius martyr.) Fe mine supgresse sũt legẽ nãe: aburẽdo viris. ita vt ex diabolica suggestiõe viri iflãmari iuberẽt femias supꝑ se ascendere. nõ attẽdẽtes q̃ actus mr̃imõiał ẽ a deo ordiat̃ ꝓpt̃ bonũ ꝓlis Beñ. j.

Frauda tio mer/ cennario rum

Oppñs pauꝑũ bomia/ diũ repu

Exẽplũ

dic caute

Lrescite z mlt̃ipli. Sil'r idem hr̃ Beñ. ix. Hoc pcm̃ ꝑ natu/ ram

beu pcm̃ timẽdũ ẽ adhuc cõmittt̃. Et vtinã ñ ĩ mr̃imonio: vbi insensati viri sibi putãt oẽ qđ volũt cũ vxore licere ĩ pcõe carnalib9. Sz mlt̃ie res i B ꝓsentiẽres vir̃: gr̃uissime peccãt. Fz illud Sap̃. iij. Mlt̃ieres eoꝝ insensate sr̃. s. tl'ia ad/ mittẽres. De B pcm̃ ꝑ nãm pl'a dixi ĩ ser. de p/ cept̃ ser. xx. Jbi vide si placet. Hoc em̃ pcm̃ tãtũ malũ ẽ: q̃ aliq̃n ꝓpt̃ vnũ solũ B pcõ obno xiũ. deꝰ punit magnã mlt̃itudinẽ hoim Uñ le/ gim9: q̃ ĩ egypto vno die. viij. milia hoiz ꝓpt̃ B pcm̃ morte subitanea pierr̃. Dr̃ ẽt Aug. q̃ sel' q̃ngẽti hoies ĩ mari fuerũt submersi ꝓpt̃ vnũ so domiticũ. Quis ẽt dubitat q̃n in sodomis zc. pl'es fuerr̃ ab B pcõ imũes. z tm̃ pierr̃ cũ alijs subita morte vt ꝑz ꝑ. Ualt̃ ẽt Aug. q̃ si illud pcm̃ ĩ longã ꝓsecutudinẽ ducũ fuerit. nũq̃ aut raro tl'es a pcõ cessabũt. maxie si vlera crudem chr̃i ĩ B p. fuerr̃. tũc difficulr̃ penitebũt. Propt̃ B ẽt pcm̃ chr̃i dñs (vt dicũt scti) pl'a milia ãno/ rũ distulit incarnari. De q̃ alibi pl'a dixi vt ꝑ. ¶ Ex p̃missis q̃ ꝑz: q̃ tria p. p̃dicta. vicz oppr̃/ sio pauꝑũ/ fraudatio mercenariorũ/ z p. sodo miticũ clamãt ad deũ ꝑ vidicta. q̃z oĩa ista pcã sr̃ q̃si homicidia. z hec faciẽtes q̃si homicide re putant̃. Jn pcõ ei ꝑ nãm ẽ q̃si homicidiũ: cuz illud qđ ĩ hois corꝑ formari debuit abusiue ꝑ nãm effundit̃: vl' ĩ aliũ locũ ꝓiect̃. Sil'r in pau ꝑũ oppr̃sõe z mercenariorũ fraudatõe repu/ rat̃ homicidiũ: q̃z pauꝑibꝰ q̃si vita auferr̃ ꝓ oppr̃/ sionẽ aut victꝰ ablatõ ez siue mercedis retẽtõez vt ꝑz ꝑ. ¶ Quartũ q̃ pcm̃ clamãs ꝑ vidicta ad deũ ẽ homicidiũ: ꝑz qđ ꝑ. dem̃ ẽ de Cain cir ca lr̃am D. vox sanguis fr̃is tui clamat ad me diũ ẽ ꝑz de ira zc. Et ñ solũ clamat sanguis ad deũ de clamans ira. imo ois celest̃ creatura. Utvl't Arist. vbi ꝑ. in celum ad Alexandrũ regẽ allegãs Hermogenẽ dicẽs Doctꝰ hermogenes tra scꝑsit. q̃ creatura rõna lis inficit creaturã sibi sil'em. virtutes celoꝝ clamãt ad dr̃ maiestatẽ: dicẽtes. Dñe dñe. fu/ tuꝰ vl't tibi eẽ sil'is. q̃ si iuste inficit eum. rñdẽ bit creatoꝛ excelsꝰ: pmitte: q̃z inficit z inficiat mihi vidictã z ego retribuã z toties vrutes ce loꝝ repñtabũt sanguinẽ infecti. dõec vidicta suimat̃ de inficiẽte q̃ erit vnꝰ de pseuerãtib9 in pẽis eẽnis. Hec ille. Sic ꝑ g̃ habet̃ q̃ttuoꝝ: q̃ me rito quelibz hoiem retrabere dñt ab hõicidio. vicz nãlis ꝓpago/ dr̃ imago/ bũana rõ/ z dr̃ ꝓuocatio. Et quõ ds q̃ntupl'r ꝓuocat̃ ꝑ hõicidiũ. q̃z ei9 imago deformat̃. suũ tẽplũ violat̃: sibi cõ iũctũ ihonorat̃. suũ ius ab alio vsurpat̃: z ab oi bus vt vlcisc̃at̃ inclamat̃. Et postea de q̃ttuoꝝ pctis i celũ ꝑ vidicta clamãtibꝰ: q̃ z merito q̃li/ bet hõ dz tiere. ¶ Quintũ q̃ retrahẽs ab hõici/ dio: ẽ pẽaz mlt̃itudo. Et sigñt̃ ꝑ homicidiũ hõ incurrit triplicẽ penam

videlicet
- Penã mortis tpalem
- Penã mortis eternalẽ
- Priuationẽ glorie perpetu/ am

Homicid

De retrahētibus ab homicidio

¶ Prīo ꝙ homicidiū hō incurrit penā mortis
Pena mortis ꝛalē: qz cōit occidēs hoiem iuste occidit via
ꝛē iuris: reste saluatore Mat. xxvj. Omnis q̄ acce
pozalis pit gladiū: gladio pibit. Et Ben. ix. Qui effun
dit hūanū sanguinē fundet sanguis ei⁹ p eo.
Et ħ ꝑ exemplificari in ꝓhib. Prīo in Joab
qui licet fuerit miles ꝓbissim⁹: ac dño suo Da
uid fidelis ꝛ strenuus: qz em̄ ꝓditiose fudit san
guinē abner ꝛ amasę sic habet. ij. Reg. iij. ꝛ. xx
ca. oēs gr̄e eius fuerūt ꝓpter homicidiū ꝓ nihi
lo reputate. Et fec̄ eū Salomō occidi stantē
in tēplo circa altare dicēs. iij. Reg. ij. Reddat
dñs sanguinē innocētē sup caput ei⁹ q̄ interfe
cit duos viros melioꝛes se: qui occidit eos gla
dio pr̄e meo Dauid ignozāte. Et seq̄t. sanguis
eoꝝ i caput Joab. ꝛ in caput semīs eius vsq; i
sempiteruū. ¶ Scō ꝑz ħ de achab q̄ occidit
naboth iuste. iiij. Reg. ix. vbi ōr: q̄ hieu filiꝰ
Josaphat ꝛecēdit arcū manu ꝛ ꝑcussit ioza fi
liū achab inē scapulas ꝛ egressa ē sagitta ꝑ coꝝ
eius ꝛc. ¶ Tertio ħ idē ꝑz in salmana ꝛ zebe.
q̄ qz interfecerūt r̄ges gedeōis postea ab eo interfe
cti sūt Judicū. viij. Quarto ꝑz ħ in amalechi
ta. q̄ qz Saulē iā mozientē ꝛ iubentē se occidere
interfecit: a Dauid occisus fuit. ij. Reg. j. Quin
to ꝑz illō de Lyro rege ꝑsarū. quē cū Thamris
regina scythoꝝ apprehendissz interfecit. ꝛ caput
amputatū i vtre hūano sanguīe pleno coꝛ ius
sit dicēs. Satia te sanguine quē sp sitisti: vt re
Pena citat Trogus pōpei⁹ lib. j. ¶ Scō homicida
gehēnal incurrit penā mortis gehēnalē. Unde Apoca.
xxj. dicit. Timidis ꝛ incredulis ꝛ execratis et
homicidis: pars illoꝝ erit in stagno ardēti. id ē
in igne gehēnalis incendij: qui paratꝰ est diа
bolo ꝛ angelis eius. Mat. xxv. Idē vult Ari
sto. in secretis secretoꝝ: r̄m allegationē Her
mogenis dicētis: q̄ inefficiens erit vnus de ꝑ
uerantib⁹ in penis eternis. vt dictū est. Et Pla
to in phedrone bene añ finē dicit: q̄ hi q̄ maxi
ma mala fecerūt labunt̄ in tartarū nunq̄ exi
turi. viricide ꝙ ꝛ patricide ac matricide ad tar
tarū labunt̄/aliq̄n exituri. Sz hec sunt fabu
losa vel erronea: qz a gētili dicta: attn̄ ostēdūt
grauitarē homicidij. ¶ Tertio homicida icur
rit priuationē gl̄ie. parz ex p̄missis. qz q̄ depu
tat penis gehenne ꝑpetue nunq̄ erit heres re
gni glozie: vt ꝑz ex illo Apoca. xxij. Foris sunt
venefici: canes i pudici ꝛ homicide ꝛc. ¶ Se
J xtū retrahēs ab homicidio ē cara ch̄i mercatio
cara mer Nā ch̄s deꝰ ꝛ hō emit hoiem ꝑ pcm̄ venditū:
catō ch̄i sicut ōr Esa. l. Uēditi estis in iniq̄tatib⁹ vestr̄
Sz q̄ꝑcio emit eū: certe ꝑcios̄imo suo sangui
ne ꝑpōderāte oē aur̄ ꝛ oēm lapidē ꝑciosū. Jgr̄
vita hūana sic empta ē valde cara ꝛ ꝑciosa Un̄
dicit Aristo. j. rethо. Illa sūt laudabiliora ꝛ me
lioza q̄r̄ ꝑcia sunt maioza. Preciū em̄ ē velut
dignitas q̄dā. Et ħ ē q̄ō ōr iurisc̄sulꝰ. q̄ tātū
valet res q̄ntū vendi ꝑt. Jgit̄ si vita hūana est
ita care empta: videt̄ q̄ salutē estimatiōe emēt̄
ꝛ n̄ errāt̄ tantū valueric ꝛ tāte dignitat̄ fue
rit ꝛ bonitat̄. Nō em̄ videt̄ ꝛisil'e q̄ ille celeꝛt̄
negociatoꝝ de q̄ ōr Prouer. xxj. Dustauit ꝛ vi
dit q̄m hōa ē negociatio ei⁹. dedisset maiꝰ ꝛ re
cepisset illō q̄ō sub estimatiōe sua fuisset min⁹
Et iō ait Bet̄. i meō. Torꝰ iđt iste mōs ad vni
us aie ꝑciū estimari nō ꝑt. Nō em̄ ꝑ toto mūdo
deꝰ aiam suā. i. vitā dare voluit: quā ꝑ hūana
aīa ōdit. Sublimiꝰ igit̄ aie ꝑciū ē. q̄ n̄ nisi chr̄i
sāguīe redimi potuit. Hoc ꝙsiderauit Petꝰ
apl's cū dixit. j. Pet̄. j. Nō coꝛruptibilib⁹ auro
ꝛ argēto redēpti est̄. sz ꝑcioso sanguīe agni im
maculati Jesu chr̄i. Hoc vtiq; quēlibz hoiem
mouere deberet ne ad tāꝑciose rei ꝑ homicidiū
effusionē ꝓni eēnt. ꝑ q̄ dñs Iesus ꝓpriū sangui
nē ꝛ vitā dedit. q̄ dilexit nos ꝛ lauit nos a pcīs
nr̄is in sanguine suo. Apoc. j. ¶ Septimū re/ angelica
trahēs ab homicidio ē angelica ꝑturbatō. Qui ꝑturba
libet em̄ hō habet angelū bonū ad sui custodiā tio
deputatū: vt ōr Hiero. ꝛ mḡr dist. xj. ij. sniaꝝ.
q̄ debet eū ꝑseruare a malo ꝛ instigare ad bo
nū. Magnā igit̄ ꝓtumeliā angelo custodi faē
q̄ hoiem sue custodie deputatū iniuste occidit.
Hoc chr̄is videt̄ innuere. Matt. xviij. dicens.
Uidete ne ꝓtēnatis vnum ex his pusillis. dico
em̄ vobis q̄ angeli eoꝝ semp videt̄ faciē ꝑris
q. d. Nolite tales ꝓtēnere ꝓpter angelos eo
rū: q̄ semp in ꝑnūa dei solent esse. et ꝓtemptū
hominē illatū sibi reputāt fuisse factū. Et ꝑ cō
seq̄ns ex offēsiōe āgeloꝝ offendit̄ rex celoꝝ. qz
angeli sūt milites. ꝛ cū miles offendit̄ vl' ꝑcu
tit̄ iuste: rex ei⁹ dñs sibi reputat iniuriā factā
fuisse. ¶ Ocauū retrahēs ab homicidio ē de/ R
monū imitatio. Primꝰ em̄ q̄ hoiem occidit dr̄ Imitatō
abolus fuit. igit̄ q̄ homicidiū faē/diaboli imi/demonū
tatoꝝ exist̄it. De q̄ salvatoꝝ ait. Jo. viij. Ille ho
micida erat ab initio. Diabolꝰ em̄ suū ꝑpriꝰ homi
cida fuit. q̄n ꝑ pcm̄ seipm̄ interfecit. ꝛ deinde ꝑ
mos parētes occidit/ cum eis malū ꝑsuasit: vt
vult Aug. sup Joā. dicēs. Homicida intt̄ ōr
diabolꝰ: q̄ nō gladio armatꝰ nec ferro accinctꝰ
ad hoiem venit. sz ꝛbū semiauit ꝛ occidit. No
li g̃ putare te nō cē homicidā q̄n mala fr̄i tuo
ꝑsuades. Hec Aug. Hec em̄ q̄ coinq̄nant mē
tē a diaboli radice ꝓcedūt: cuiusmōi sē male co Z
gitatiōes q̄ coinq̄nant hoiem Mat. xv. ¶ No Mira
nū retrahēs ab homicidio ē mira culpe ꝑditio culpe ꝑ
Nunq̄d nō inf oīa mōi mira ħ spēal'r ē mirabi ditio
le: q̄ ad pūtiā effusorꝝ hūani sanguīs de iā oc/
iso infrigidatoꝝ coꝛpe solet sanguis effluere
vt cōiter dicūt experientie: ꝛ ꝓcordāt anteq̄ꝝ sniē
vt ꝑz ꝑ Petrū baduanū sup ꝓblematib⁹ pre.
vij. ꝓblemate. vj. Idē ponit Salien⁹. ꝛ allegat
auoꝝ lumīs anie ca. xj. haud dubiū q̄n hō ostē
dat homicidiū multū esse abominabile. qz ad
pūtiā occidēt̄ q̄dcūq; aīal aliō a se n̄ solet ħ ti
gere. nec leonis occidēt̄ leonē. nec eq̄ equū. ꝛ sic
de singulis. nec ꝙsuetū nec visū est hoc euenire
Sed aliq̄d valde detestādū videt̄ natura ꝛ ōs
i ħ facto ꝓdigioso ostēdere. Et rōnē huiꝰ diuer
si diūsimode reddūt. nec meo iudicio sufficiūt

rōnes p̄ quēcūq; assignare. ſz opt; dēo in dere/ stationē hui⁹ nox ſpēaliē hūc effectū aſcribe/ re. ¶ Circa b q̄ ē talis qō. An occiſore p̄ñte cir
Questio ea occiſuz recēter vulnera occiſi cruentē nāliē Qō nō videt ex eo. q; qō ē a p̄ncipio extriſeco nō eſt nāle ſz violentū. ſz p̄ñtia occiſor; ē qd ex/ trinſecū: q̄ nō videt b̄ eſſe nāle. Ad oppoſitū ar guit. Occiſor cū nō rāgit corp⁹ occiſi: nō pōt ī ipm agere: cū actio oīs fiat p̄ tactū corpales. agere em̄ in illō qō ſubijcit dicim⁹. igit a p̄ncipio intrinſeco corpis occiſi: z p̄ñs nāliē b̄ fit. z
Solutio ſenſus ad b̄ videt reſtari. ¶ Ad hāc qōnē dicē/ dū eſt p̄mo. ¶ ruēratio corpis occiſi ad p̄ñtiam occiſor; partim ē ab intrinſeco z p nām: et parti ab ex̄: z p q̄ndā violentiā. Ō ſic oſtēdūt nāles qm̄ tpe occiſiōis cū ira ſcibil' vnuſcuiuſq; cui⁹ obiectū ē arduū fuiſſz i ſūmo ō̄fenſiōis z reſi/ ſtēcia. z cū appetit⁹ ſenſitiu⁹ ſit ī vent⁹: neruis: z muſcul': ſiē ī orgāno corpali: ſpūs vitales vtri uſq; q̄ fuerūt ī p̄dict; p̄currebāt ad defendēdū. Erq; nā ī vulneribꝫ pl⁹ ſentit dolorē ſpūs occi/ ſor; ⁊ p̄currūt ī vulnere cū ſpiritibꝫ occiſi z p alī qō ep̄s ī manēt ī vulneribꝫ icluſi. z ſic ad p̄ñtiā occiſoris fit cō motio ſpūs vtriuſq; icluſi. zc. Spūs occiſor; appetit p̄iūgi ſuo p̄ncipio z reu niri: z ſpūs occiſi appetit ī manere ī ſuo corpe. z ſic fac ſpūuz cōmotiōez. p q̄s cauſat cruor; ef flux⁹ ſeu cruēratio. Alia rō aſſigit p illos q̄ di/ cūt q̄ vi⁹ fiat ex̄ mittēdo: vt cōit tenēt pſpecti ue Halath z alī. ¶ cui⁹ ẓnū tenet Alb. ī. ō aīa. z i ō ſenſu z ſenſato. de irenōe phi. Et allegat q̄ndā Durādū di. Occiſor q̄ſdā radios viſua/ les occiſo impſſit. q̄s q̄dē cū p̄ñs ex illū ītra ſe/ ipm retrahit z reflectit: cū p̄dict; āt radiꝫ ſil' z cruorē extrahit. Radiꝫ ei z vaporibꝫ exeūtibꝫ mouet cruor z effluit tor⁹ zc. Alī dicūt vt vl' autor: lumis aīe. q̄ forſaſſe alīq̄ gutte ſanguis remāſerūt ī occiſore: puta ī gladio vel ī veſte. q̄ p fecto ſanguis ob nāliē ꝓformitatē ꝓſanguinē ſuū elicit z eduē. ſil'e ei ſil'e ſibi trahit. Alī vo/ lūt q̄ demōes b̄ procūrāt ō̄ p̄mittere. Cū em̄ ſp ſāguinē hūanū cū homicide fuerit ſitiāt ab in/ itio: vt occiſor p̄ b̄ capiat: z ī pctis ſine ꝓtritōe z ꝓfeſſiōe ab alīs occiſū vlciſci q̄rētibꝫ inꝺficiat. Jtē forte b̄ ōmōes procūrāt vt ſiniſtrā fidē hoīb⁹ igerāt. Sz he rōnes nō vident ꝓcludere. Ideo
Nota viſimili⁹ videt eē vt ſup̄ dictū ē: q̄ ad deceſtati onē effuſiōis hūani ſanguis de⁹ velit hūc effe/ ctū oīndere ī occiſis: q̄z vt cōit nō apparet niſi ī p̄ditorie z occulte inferēt. Et ſic itelligit ñ ab ſone auctas Gen. di. Vox ſanguis fris tui cla/
¶ mat ad me de tra. q̄ p̄ cūct; ſanguibꝫ ſol⁹ ſan/
Exclusio a fuitio dei guis hūan⁹ ſolet p̄dere ſcel⁹ occiſor;. ¶ Deci/ mū recrahēs ab homicidio ē a dei fuitio exclu ſio. Licz em̄ fungēs reg; auctore. p defenſiōe rei/ publice licite z meritorie poſſit ī bello furū/ra/ ptor;/z malefactor; hoīs ſanguinē fundere: di cente ſcriptura Maleficos ne patiaris viuere Exodi. xxij. Nihilominus tñ ſanguinē raliter fundens adhuc ī ꝓſpectu dei ē ita abominabile q̄ nil'o mō huiuſcemōi vult ī fuitio ſuo ſibi ſa/ mil'ari. In cui⁹ ſignū Dō excellētiſſim⁹ ꝓphet⁹ p/ hibit⁹ eſt a deo ne edificaret ſibi domū. ij. Reg. vij. dicēs ſibi. j. Paral'. xviij. Nō edificabis mi/ hi domū eo q̄ ſis vir belli z fuſor ſanguis. Ec/ cl'ia homicidas etiā licite occidēres ōt irregula res. nec admittit ad ōi miſterū z ſacros ordies q̄ntūcūq; penitēres. q̄z a ſanguis effuſiōe de⁹ ſuos ſuos ſpēal'r vult eē īmunes. ¶ Sed ibi ¶
di. q̄s. an graui⁹ ſit occidere petōres vl' viz tu ſtū: Et videt q̄ grauiꝰ ſit occidere petōrē. q̄z p mortē pl⁹ nocet petōri q̄z iuſto. igit grauiꝰ pec/ cat ī petōrē q̄z ī iuſtū. Ptz ꝓſequētia. q̄z i genere petōr; q̄ ſt̄ ꝑ̄ p̄rim rāto grauiꝰ ē petm̄ q̄nto ma gꝭ ei in quē peccat infert nocumētū. Et aſſūpt; ptz. q̄z occiſio petōr; mittit eū de p̄ñti miſia ad eternā. ſz occiſio iuſti trāſfert eū de miſeria ad p̄ñtam z celeſtē gl'iaz. Jtē iuſt⁹ occiſus nil mali patit: ſed p̄mio paſſiōis poſt mortē p̄miat. Jtē iuſto q̄ ſp optauit occidēs intulit: q̄z diſſolui z ē cū chīo ꝓcupiuit. Igit cū nihil mali iuſto ac cidāt: ñ videt q̄ ei⁹ homicida in alīq̄ peccau/ rit: imo ſibi fuerit. Ad oppoſitū ē lex Exo. xxiij Jnſontē z iuſtū nō occides. z maleficos ne pa/ tiar; viuere. Exo. xxij. ita q̄ et nil'a lege licz iu/ ſtū inficere. licz liceat malos occidere publica auctē. Et p b̄ ptz rñſio ad qōnē z argumēta p̄z ꝓra zc. ¶ Hūc bzcuit mouēde ſūt alīq̄ dubi/ P
tationes p intellectu dicto⁹. Pria. vez ſolū ille Homicī
ſit homicida q̄ manu p̄pa occidit: vl' etiā alter diū cor/ zē. Ad hanc dubitationē dicēdū ē: q̄ homici/ pale cō q̄ diū corpale cōmittit tribꝫ mōis. ſ. omittēdo/cō mittēdo ſulēdo/faciēdo. Prio cōmittit homicidiū cor pliciē pale omittēdo. ſ. cū q̄s nō ſubuenit cū videt p̄ximū ī extrema nēcitate. Vñ Aug. ꝯ Fauſtū li. j. ſic ōt. Illō p̄ceptū q̄ō ōt Nō occides: nō tuas nō ei das ſuriēti panē. vez ſi incurras ī cū fa melicū q̄ mori poſſit niſi porrigēdo cibū ſub/ ueniās: tā tu homicida teneberis. Et Amb. ōt. Paſce fame morientē. ſi nō pauiſti occidiſti. Et habēt ꝟba. lxxxvj. diſ. Paſce. Jdē ē de eo q̄ p̄ñs ē dū alīq̄ hoīez volūt occidere quē a morte poſ ſet libare z ñ facit: tal' vtiq; homicida ē. Sēdo hōicidiū corpale cōmittit ꝓſulēdo. Ubi ſciēdū q̄ duplex ē ꝓſiliū. ſ. ſimplex opiniōis z p ſuaſio nis vel approbatiōis. Prio em̄ q̄ dat ꝓſiliū ſim Conſili/
plicis opiniōis de alīq̄ occidēdo: nō ē homici/ um du/
da: vt q̄ dat ꝓſiliū in genere de occidēdo: nō de ple/ xcidēdo ad individuū. Verbi gra. Si alicui q̄ rent ī gñe: an licez chīām iudeū vl' paganū oc cidere: rñderet q̄s: ñ aio p̄ſuadēdi ſz exponēdi vl' declarādi q̄d i b̄ caſu ſentiret: b̄ eēt licitū rñ dere. Nec tal' ſic ꝓſulēs eēt irregul'ar;. Iz ille cui tal'e ꝓſiliū ōclarādo ōdiſſet iudeū vl' paganū po ſtea interfeciſſz. Sēdo ē ꝓſiliū p̄ſuaſiōis vl' appro barōis. Et ſz b̄ q̄ ꝓſuluit vl' p̄ſuaſit vl' rogauit vl' mādauit q̄ alī⁹ occiōrē: oñdēs vtilitatē q̄ ex hōicidio ſequer: tal' itelligit z ōzcē hōicida ꝓſilio vt ōt Innocē. ī glo. Tertiō hōicidiū corpale cō/
mittit faciēdo. Et b̄ q̄tuor mōis. ſ. iuſticia ne/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Homici ccssitate: casu: volūtate. ℙrio cōmittit homicidiū facie diū iusticia. vicz cū iudex vl' miſter reū ꝺēnat docōmit Scōo necitate euitabili vl' inuitabili. Tertio tiē q̄dru cōmittit casu. ſ. dādo opam rei licite vl' illicite. plicit Et ſi licite: aut adhibita diligētia ōbita aut nō. Quarto cōmittit volūtate: z ꝺ aut iuſte aut iniuſte. Juſte q̄dē: qñ ē iuſta cā/iuſt⁹ ordo/iuſt⁹ animꝰ. Nā ꝙz legē ad inferiēdū vl' occidēdū iuſte ꝙrūt tria. ℙrio iuſta cā: vicz qñ occidit reꝰ nō inocēs: ꝙz illō Exo. xxiij. Inſontē z iuſtū nō occides. Scōo req̄rit iuſt⁹ ordo. ſ. vt occidens hēat ptātē: z reꝰ de crimie ſit cōuictꝰ. Tertio req̄rit iuſtus animꝰ. ſ. vt ſolū fiat amore iuſticie z odio cl'pe. nō libidie vindicte vl' appetitu pene. ℙro q̄ notādū q̄ aliq̄s occidit aliū q̄tuor mōis. ℙrio liuore nocēdi. ſicut inimicꝰ occidit inimicū ſuū. Scōo mō cupiditate auferēdi. ſic latro occidit mercatorē. z his duob⁹ mōis homicidiū ē gue pcm̄. Tertio mō ordie obediēdi: ſicut iudex occidit reū. Quarto mō nēcitate ſubuenīēdi: ſic miles occidit hoſtē: vl' aliq̄s occidit volentē ſe occidere/dūmō ñ pōt al's euadere. Et his duob⁹ mōis homicidiū ñ ē pcm̄: vt infra patebit. Hec Alex. in. iij. pte ſūme. Et Nota bene ſūma ꝙfeſ. li. ij. ti. j. q. ij. z. vj. p totū ¶ Ex dict⁹ ꝙz q̄ ñ ſolū mānu occidēs/homicida iudicat. ſz ēt alij. Unꝺ canon ꝓcilij ſacri. xxiij. q. viij. i cap. Si q̄tuor. Si q̄tuor hoīes aut q̄nq̄z/vel pl'es/ꝓtra vnū rixati fuerint: z ab his vulneratus mortuꝰ fuerit. q̄cūq̄z eor⁹ ei plagā imposuit ꝙz statuta canonū vt homicida iudicet. Relicq̄ aūt q̄ eū impugnabāt volentes eū inffice/re ſimℓ penitcant. q̄ aūt nec eū ipugnabāt: nec vulnerabāt: nec ꝓcilio nec auxilio cooperatores fuerūt/ſz tm̄ affuerūt extra noxā ſc̄. Ubi ꝺt glo. ſup illo ⁊bo Extra noxā. ſi ei ſubuenire ñ poterāt. Et ſup ⁊bo impugnabāt. ꝺt glo. Nec tm̄ p cuſſerūt. q. ꝺ. Etiā ſi nō pcuſſerūt: voluerūt tm̄ i rerficere/homicide iudicādi ſūt. ¶ Scōa diuiſio ſiue qō: q̄b⁹ pſonis ſit ꝓhibitū occidere hoīem malefactorē. Et rñdet̄ breuit̄ q̄ tribꝰ pſonis ñ lz hoīem occidere ēt malefactorē. ℙrio Tribꝰ pmo ñ lz pſone p̄uate nō bñti auctoritatē z ꝓpriū sonis bo faciēs ē homicida. vt ſatis oñdit s. Tho. ij. ij. q. minū oc lxiij. ar. iij. Et. xxiij. q. iij. in c. Jlle ꝺr: Jlle gla/cidere nō diū accipit q̄ nll'a ſuptoꝛi aut legitima ptāte iu licet bēte vl' ꝙſentiente i ſanguinē alicui⁹ armat. Et ral' teſte ſaluatore Mat. xxvj. gladio pibit. Et q̄ inferit q̄ pſona pticl'aris aut p̄uata occidens aliū iuſſu ſuptoꝛis/homicidiū ñ cōmittit. q̄ ñ occidit ipe: ſz potiꝰ ille cuius auctoritate occidit. Sic miles occidit hoſtē auctē p̄ncipis. z miniſter occidit latronē auctoritate iudicis. Hec ſcūs Tho. vbi ſ. Scōo occidere malefactorē ñ lz p ſone ꝙfecrate vl' ordiate: vicz p̄pe/epō/ſacerdoti/diacono zc̄. Unꝺ. j. ad Tim. iij. ꝺr apl's. Opteꝛ epm̄ ſine crimie eē: ñ pcuſſorē zc̄. Jꝺo Petrꝰ a dño fuit repbensus. q̄ cū q̄ſiuiſſet a chriſto Luc. xxij. Dñe ſi pcuti. i gladio: añ rñſionē ſibi factā a chriſto pcuſſit cāq̄ ipatiēs ñ ſeq̄ret⁹ mgr̄m ſuū. Suo mō ñ lz ſacerdoti aut diacono vl' ſubdiacono. vt hī ex canōe Nicolai p̄pe. ꝺi. l. in c. Lericū. vbi ꝺr. Cū diſcreti ſint milites ſecl'i a militib⁹ eccie/ñ ꝙuenit militib⁹ eccl'ie militare ſeculo: p q̄ ad effuſionē ſanguis neēe ē ꝙuenire Deb lat⁹ s. Tho. ij. ij. q. lxiij. ar. iij. ¶ Sz ꝺi. S q̄s: videt̄ q̄ pape/epō/vl' ſacerdoti liceat occidere malefactorē. Jlle em̄ inffic it cui⁹ auctē fit ſz auctoritas ipatoꝛis ē maleficū inffice. Et hāc auctoritatē ipatoꝛ a papa accipit. g̃ zc̄. Ad b ꝺm̄ ē duob⁹ mōis. ℙrio q̄ aliꝺ ē accipe auctoritatē vl' ptātē: z aliꝺ ē recipe execut̄oēz ptātis. Mō ipatoꝛ recipit ptātē a papa ad puniendū maleficos. execut̄oēz aūt ptātis accipit a lege. ita q̄ a ꝺo ꝙ papā recipit auctoritatē vt ſit miſter legis ꝺiuie. ſed ab ipa lege accipit auctoritatem vſus miſterij. Unꝺ apl's ad Rom. xiij. Nō ei ſine cā gladiū portat: ꝺr ei miſter ē in ira ei qui malū facit. Et Aug. i q̄ōnib⁹ Leuit. ꝺr. Cū bō iuſte occidit: lex occidit/nō tu. ꝺicis iudici ſecl'ari ¶ Scōo ꝺm̄ ē: q̄ duplex ē auctoritas iubēdi z i Duplex nuēdi. In auctē iubēdi bñ ſeq̄t. ille facit cui⁹ au/auctoritate fit. i auctē vo innuēdi ñ ſeq̄t. Eſt aūt auctoritas iubēdi occidere maleficos penes ipm̄/di z innuere. Auctoritas vo innuēdi ē penes papā/epm̄/z endi ſacerdotes. Unꝺ Bef. iij. ꝺe ꝓſi. ad Eugenīū papā oñdit: q̄liē vl' q̄z gladi⁹ ē eccie. ſ. māl' z ſpūal' ꝺicēs. q̄ gladi⁹ māl' ē apō papā: ñ q̄ntū ad vſū vl' iuſſū/ſed q̄ntū ad nutū. Et ſubdit Bef. a ꝺ Enge. papā. Qui gladiū tuū mālē negat: ñ ſatis videt̄ mihi attēdere ⁊bū dñi ꝺicētis Mat. xxv. Cōuerte gladiū tuū in vaginā. ru⁹ q̄ eſt. et ipe tuo fortitā nutu z ſi nō tua manu euaginā d⁹. alioq̄n ſi i nll'o ad re ptineret/ꝺicēt⁹ apl's Ecce duo gladij hic: nō rñdiſſet dñs/ſatis ē: ſed nimis ē. Uterq̄z g̃ gladi⁹ eccl'ie ē. ſ. ſpūal' z material'. Spūal' ad iuſſū ſacerdotis. Corpal' vo ad nutū ſacerdotis z iuſſū ipatoꝛis. Hec Alex. iij. pte ſūme. ¶ Tertio ñ lz inffice re p̄ſone q̄ ad ſe. q̄z nll'i licz inffice ſeipm̄: ſic b clare oſtēdit s. Tho. ij. ij. q. lxiij. ar. v. Et ſic breuit̄ i nll'o caſu lz hoī ſeipz occidere: niſi b eēt iſtinctu ſpūſcti: vt fēm credit ō Sāſone: vt ꝺr Aug. li. j. de ciui. ꝺi. c. xxj. vbi ēt p idē excuſat Jepte q̄ occidit filiā ſuā. Sic g̃ ptz q̄ntū malū ſit homicidiū q̄ ex ira pcedit. Rogē⁹ g̃ deū vt ſua mia nos cuſtodiat ab hōicidio ñ ſolū corpis ſz etiā a ieq̄ pcm̄ mortle: vt ſic valeā⁹ b viuere pgr̄am p quā tandem adipiſci poſſim⁹ vitā ſempiternā Amen

¶ De remedijs ℨ Irā Ser. LVI.

Fraſcimini et nolite peccare. ps. iij. ¶ In p̄cedētib⁹ audiſtis q̄ aliq̄s ꝓpoſuit es de reſtabilē mſez irā: q̄ntamala faciat. q̄s filias peruriat: q̄s caluū effecerꝰ: ꝓpt̄ q̄ diuersi ꝺo ſit cōtrar⁹. Et ſi q̄s nō ad plenū hec ꝓſiderauit: actū ex mlt̄is elicere potuit q̄ valde pticl'oſū ē hoī vinci passionib⁹ ire nec tantis, vel ſaltē aliq̄b⁹ ex p̄miſſis inuoluat ma

lis. Jō i pñti ser. vt facili⁹ homo ire passiones refrenare valeat cogitauī dicēd ō q̄busdā remedijs ꝛ irā: vt sic irascamur ne peccem⁹ inꝫ ꝯbū ꝓbe i themate. Pro gr̄a dicam⁹ Aue maria.

¶ Irascimī ꝛ no. pec. vbi ō. Exq̄ m'ra ꝛ magꝝ pcā, pcedūt ex ira: nec aritū ē cuilibet vt ꝛ iram aliq̄ possit hīe remedia: ne i t'lia cadat pcā. Et q̄z ñ solū hō caut⁹ eē dz ꝛ irā, ꝓpriā ne capiat ab ea: sz ēt ꝛ irā aliēnā siue ꝛ irā ꝓpri sui. Jō cogitaui ꝓmo dicere q̄ sint remedia ꝛ irā aliēnā: ꝛ tā/dē q̄ sint remedia ꝛ irā, ꝓpriā: vt patebit i sequēntib⁹. ¶ Circa ꝓmū ē aduertēdū: q⁹ ꝛ iram alienam sunt tria remedia

Remedia ꝛ irā aliēnā
- Mollis responsio
- Silentium
- Beneficiū

A ¶ Primū ḡ remediū ꝛ irā aliēnā ē moll' rñsio Uñ, puer. xv. dr. Rñsio moll' frāgit irā: sermo dur⁹ suscitat furorē. Sup q̄ ōt Hiero. Qui ꝯba increpāt⁹ hūil' recipit/ tā, ꝓpinḡt venie reat⁹ quē gessit. at q̄ supbꝫ arguēti resultat: maiorez ꝛ se irā districtī iudicī, ꝓuocat. Et Nico. ō ly. ōt Rñsio moll' frāgit irā icrepanꝫ vl' ꝓminātꝫ: sic̄ pz Judicū. viij. ō Gedeone: q̄ rñdēdo dulciter ill' ō tribu effrai fregit irā eoꝝ. vñ sic̄ ibidē hz. viri effrai irati erāt ꝛ Gedeō/ eo q⁹ nō vocassēt eos ad pugnā. ipe ꝯo tunc mollīt rñdit eis di. Quid t'le facere potui ḡle vos fecist⁹: nōne melior ē racem⁹ effrai vindemijs abiezer: q. d. Indignū fuisset q⁹ ad tāparuā rem siue pugnā vos vocassez, q⁹ vn⁹ ex vob⁹ ꝓualet m'lt' illoꝝ ꝛ q̄s pugnī. sz ad vos magꝝ ꝛ fortia bella prinēt. sic ꝛ dñs oñdit: q̄ i man⁹ vias tradidit ꝓncipes madian: oreb ꝛ zeb. Ecōtra dura rñsio ꝓuocat furorē. Jō ōt Sapiēs vbi ō. fmo dur⁹ suscitat furorē. Sic̄ pz. ij. Reg. xix. q⁹ viri de tribu iuda dure rñdērēt decē tribub⁹: fecerūt eos recedere a Dauid. Hui⁹ erm̄ hēm⁹ i vita spa. ō abbate Macharioꝫ q⁹ cū iret ad q̄ndā locū: discipulus ei⁹ pcedēs ipm obuiauit cuidā sacerdoti idoloꝝ portāti lignū ḡnde. Cui dixit discipul⁹ macharij. Quo vadis demon? At ille irat⁹ pcussit eū: ita q⁹ fere mortuū eū reliq̄t. Cui postea obuiās abbas Macharī⁹ dixit. Saluer ꝛ laborator: saluer ꝛ. At ille. Quid i me bōi vidisti vt me ira salutares? Cui senex. q̄z vidi te laborārem. Cui sacerdos. Et ego ex tua salutatōe cognoui te ḡuū magni dei. sz q̄dā mōach⁹ me male salutauit: quē ego plag, affeci. Et stati cōpūct⁹ ē sacerdos idoloꝝ/ petēs veniā. ꝛ duxit vulnera/tū vsqz ad cellā. ꝛ sacerdos idoloꝝ mōach⁹ fact⁹ ē. Ecce q̄d facē fmo moll': ꝛ q̄d fmo dur⁹. Jō ō: puer. xxv. Lingua moll' ꝛfringit duriciē. Lingua moll'. i. lingua suauis loq̄ns. sic̄ lingua Abigail ꝛfregit duriciā quā dispposuerat dauid inferre Nabal ei⁹ marito ꝛ domui sue. j. Re. xxv. Ecōtra ō: puer. xv. Os fatuoꝝ ebullit stulticiā. Et ī ag̃ frigida moll' rñsiōis supfūdēda ē: fm illd Eccl. xviij. Nonne ardorē refrigerabit ros? Dulce ei ꝯbū ē velut ros refrigerās ardorē ire. Sic ei ex eodē ore exit flat⁹ ꝓ quē ignis māl' accēdit: ꝛ spūs vñ extinguit. sic ab ore exit ꝯbū durū vñ ignis ire accēdit: ꝛ dulce ꝯbum vñ ignis ire extinguit. fm illd Eccl. xxviij. Si sufflauer⁹ q̄si ignis exardebit, ꝛ si spuer⁹ sup illā/ extinguet vtraq; ex ore ꝓficiscūt. vbi ō. Nico. ō lyra. Si sufflauer⁹. i. ꝯbū ad excitatōez irati, ꝓuler⁹/ q̄si ignis exardebit. i. irā mag⁹ inflāmabit. si expueris sup illā. s. liguā ꝛristātē vl' excitātē ostēdēdo ei⁹ mala: extinguet. s. ignis iracūdie ꝛ furor⁹ vtraq; ex ore ꝓficiscūt. i. ꝯbū irā accēdēs ꝛ verbū cā refrenās: sic̄ venenū ꝛ tyriaca ex eodē ꝓcedūt. Nec mir, si dur⁹, ꝯbis ira accēdit cū collisio duoꝝ corporꝝ ignē mālē ꝓducat: sic̄ duorū lapidū. Sic ḡ ptz q⁹ molle ꝯbū frāgit irā. Et ē bñ vnū ō miracul' spūalib⁹: q⁹ molle frāgit durū.

B ¶ Secūz remediū ꝛ irā aliēnā ē silētiū. Uñ puer. xxvj. Cū dēfecerit ligna extinguet ignis. Per ligna itelligūt ꝯba q̄ rñdēt boi iracūdo: ꝓ q̄ ignis ire nutrit. Uñ Eccl. viij. Ne litiges cū homine liguoso: ꝛ ñ struas i ignē illi⁹. i. ī irā illi⁹ ligna. i. ꝯba dura. Securi⁹ est enī ab irato recedere q̄z sibi rñdere. sic̄ alīqs recedit ab igne qui ñ vult ab eo cōburi aut calefieri. Et ō vlt' apl's ad Ro. xij. di. Nō vos ō fendēres/ sz date locum ire. Et q̄d ifert tal' doctrīa. q⁹ cū hō sentit ꝓximū suū iratū: dz ei⁹ irā molli rñsiōe frangere. q̄d si facere ñ pt: dz silere ꝛ ab irato recedere.

¶ Tertiū remediū ꝛ irā aliēnā vl' oditū ē bñficiū. Uñ si ꝓxime puer. xxv. Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illū. si sitit, da illi aquā bibere. Prunas enī ꝛgeres sup caput ei⁹. Uñ bñficia q̄ inimico exhibēt sic̄ prunas ardentes: accēdētes inimicos ad amorem.

¶ Uñ legit' i vitas pa. ō q̄dā pie noīe Theon: q̄ debebat gr̄as sanādi egros. ad quē cū vēissent latrones puniēdi eū hīe m'lt' aux. ipe fecit stare eos foris ꝯb⁹ affixos. ꝛ mane cum icole vellēt eos cōburere ꝓ furto: ipe ait. Sinite eos abire illeros. alioq̄n fugiet a me gr̄a sanitatū. ꝛ stati ipsi latrōes ꝛuersi sic̄ ad dñm. Legit' et ō q̄dā pie q⁹ vocabat Amon: q⁹ i egypto morabat in eremo: q⁹ latrōes ei auferebāt panes q̄b⁹ ipe vescebat. Uñ Amō pcepit duob⁹ draconib⁹ vt custodirēt ostiū celle. Et cū latrōes vēissent ad ostiū celle: vidētes draconēs obstupuer. q̄s inuenit Amon p̄ timore semimortuos: ꝛ fecit eis parare mēsas: et ꝛpuerti facti sic̄ fortissimi boies. Ecce quō ira aliena ꝛ oditū tollit ꝓ bñficiū inimico exhibitū. Sic ḡ bēt⁹ tria fmedia ꝛ irā aliēnā siue oditū alienū q̄ vtile ē cuilibz mēorie cōmēdare.

Exēplū

Exēplū

Exēplū

¶ Nūc scō ꝓncipal' videndū erit ō remediis ꝛ iram, ꝓpriā. Pro q̄ ē aduertēdū q⁹ pla sūt fmedia ꝛ irā ꝓpriam

Remedia ꝛ iram ꝓpriam
- Cōsideratio dñice passiōis (vicz
- Precogitatio instāt⁹ aduersitatis
- Cōsideratio ꝓprie fragilitat⁹
- Cōsideratio stat⁹ ꝓprij in q̄ est
- Cōsideratio diuīe ordinationis
- Utilis pensio iniuriaꝝ (lationē
- Cōsideratio vtilitat⁹ ex tribu⁹
- Cōsideratō exit⁹ nri ō hac vita.

C

r

¶ Primũ ḡ remediũ ꝯ irã ꝓpriã est ꝯsideratio dñice passiois. Si ei passio ⁊ anxietas chr̃i dñi (vt dr Bre.) ad mẽoriã reuocet: nihil adeo durũ ẽqđ ñ eã anio tolerẽt. q cũ malediceret ñ male dicebat: cũ paterẽt ñ cõminabat. j. Pet. ij. Hac ḡ passiõe ꝯsiderata: ois ignis ire ⁊ cholere i nobis ĩsurgẽs sopit ⁊ extinguit. Cõsideret hõ ad hñdã patiaz: qđ sũ ego ĩ ꝯpatiõe ad chr̃m dñm Etsi mihi iniuria fcãẽ i illa re: rñ i alia hec meruisz chr̃s nihil vnq̃z mali fec̃ ⁊ ꝓter me hec sustinuit. volo ⁊ ḃ ꝓpt eũ sustinere: scio em̃ q: me ꝓ eo rem̃erabit. Spẽal'r tc̃. Hoc remediũ bñ instituatũ est nob. Nũc. xxj. vbi bz q̃ ꝑcussi ab igneis ꝓtẽtib mozi cbã. Et ad iussũ dñi Moyses fec̃ ꝓtẽtẽ eneũ: quẽ i alto posuit tãq̃z signũ. quẽ cũ ꝑcussi aspicerẽt sanabant. A ꝓtẽte ignito p̃curit q vlera modũ cholera incẽdit. q: ira ẽ accensio sanguis circa coz. j. de aia. vez ē. ser. lxj. A. Et tal' eciã spũal'r occidit. Unz ei stultũ inẽficit iracũdia. Job. v. Sz serpẽs eneus. i. chr̃s: dũ i alto suspẽsus ꝯspicit ois morbo a sic ꝑcusso abiẽcit. q: dũ chr̃i patiẽs patiẽtia a ñ oculos mẽs ponit: ois ira ⁊ impatiẽtia repellit. Unde glo. vbi ē. Nume. xxj. Serpẽs i ligno suspẽdit q̃n chr̃s crucifigit. cũc venenũ anticq̃ serpẽs exclusit cũ sanitatẽ restituit. Hic hñ eneus dr: vt dr Chrys. sup Joã. q: sic serpẽs ene⁹ spẽm venenosi serpẽs bz ⁊ venenũ nõ bz: ita chr̃s similitudinẽ peti habuit: vt dr apl's: ⁊ pcm̃ nõ habuit: q: pcm̃ nõ fec̃: nec inuẽr⁹ ẽ dol⁹ i oze ei⁹. j. Pet. ij. Nic serpẽs i cruce fuit exaltat⁹: sic ipe de se ꝑdixit Joã. iij. Sic Moyses exaltauit ꝓtẽ i ẽ serro: ita exaltari oꝑz filiũ hois: vt q̃scũq̃z ire ⁊ impatiẽtie tactos ad se respicientes sanare: cũ q̃sq̃z ipm̃ intuẽs ei⁹ exẽplo aduersa eq̃nimiter tolerarer: sm q dr apl's ad Heb. xij. Curram⁹ ad ꝓpositũ nob certamẽ: respicientes i auctorẽ fidei ⁊ ꝯsummatorẽ ihesũ. Et seq̃t. Recogitate cũ q̃ talẽ a pcõrib⁹ sustinuit ꝯdictionẽ: vt nõ fatigemini animis vr̃is ẽficiẽtes. q. d. Dũ chr̃i patia ꝑfecte ĩspicit: ois aduersitas patiẽter ⁊ sine perturbatiõe ire tolerat: nec ẽs el'ib⁹ frangit aut fatigat sz relenat ⁊ fortificat. Nũc ꝓtẽte bñ aspexit vigo Maria i tribulatiõe ⁊ adũsitate q̃tiescũq̃z a iudeis adũsa sustinuit: ⁊ cũ maxia patia hec sustinuit: cogitãs quõ filiꝰ suꝰ longe maiora ab eis sustinuit. Et ḃ remediũ docuit Bre. v. mozi. i. fi. di. Modꝰ inq̃t q̃ ira cõpesci dz ẽ: vt mẽs aĩ q̃cq̃z agere incipiat: oẽs sibi q̃s pt pati ꝓtũ eligas ꝓponat. qtũs redẽptor⁹ sui ꝓbra cogitãs ad adũsa se ꝓpẽr. q̃ nimiz venẽtia rãto fortior ex cipit/q̃nto se cauti⁹ ex ꝑscientia armauit.

D Instãtis aduersitat⁹ ꝑcogitatio.

¶ Scõm remediũ ẽ ꝑcogitatio instãtz aduersitat⁹ ⁊ oppositio tolerãt⁹ patiẽtie ⁊ eq̃nimitat⁹ Efficacissimũ em̃ ꝯ irã remediũ ẽ sm sniaz doctoꝝ scrõꝝ ⁊ pbꝝ solerẽ mẽre ꝑcogitare q̃cq̃d adũsi pt occurrere. ⁊ cũ ex q̃cũq̃z cã occurrerit scuto patie excipe ⁊ eq̃nimit̃ tolerare: ⁊ ad modũ dimicator⁹ sp circa se eẽ. vt ic⁹ fortune sic athlete ictus mãles sp scuto patie parat⁹ sit recipe: nec perturbatõez ⁊ irã oculos rõnis claudere. q̃b⁹ clauꝰ a statu sue rectitudis ruit facillie Sic bñ docuit Paul⁹ phs: vt bi ĩ vir⁹ pbꝝ c. lxxxvj. dicẽs vitã hoim q erate in medio rerũ agũt. ac sibi suisq̃z vsib⁹ volũt ad cauẽda picula ex ipromiso assidua ⁊ ꝓpe q̃tidiana optet esse aio ꝑmpto sp ⁊ intẽto vt athlet⁹ q̃ pancratiũ vocant. Nã sic̃ illi ad vitãdos ictus cauti ⁊ ad faciẽdos sũt parti: ita anim⁹ ⁊ mẽs viri prudẽt⁹ aduersꝰ vim ⁊ petulãtiã iniuriaꝝ oi loco atq̃z ꝑpe ꝑspiciẽs dz eẽ erecta/ardua/septa: nũq̃z cõsuens: nũq̃z acie flectẽs. ꝯsilia cogitatiõesq̃z ꝯ fortũe ꝓbra atq̃z insidias inimicoꝝ q̃si brachia ⁊ manꝰ prẽdẽs ne q̃ ĩ re aduersa ⁊ repẽtina incursio ꝑaratz ꝯprotecrisq̃z nobis oriat. Hec ibi Pãcratiũ ẽ qđaz ludꝰ dimicatoꝝ fm Catbol'. Et ió sic̃ dimicatores añ ⁊ retro: sursuz ⁊ deorsum: a dextr⁹ ⁊ sinistr⁹ sibi puidẽt: vt ic⁹ feriẽtiũ scuto ⁊ arte ẽclinẽt. ira viri sci ĩ medio plũ ⁊ adũsoꝝ carnis/mũdi/⁊ diaboli ꝓstituit: debẽt cẽ cauti ⁊ scuto patie munit: ne aduersitatib⁹ vt iacul' venẽtib⁹ ad irã ⁊ ꝑatiẽtiã cõmouẽãt ⁊ sic leral'r vulnerent ⁊ morianꝫ: vt inuit brũs Bern. i tract. de cõib⁹ exercitꝰ spũalib⁹. Sp inq̃t pacificũ cor habeam⁹ vt nll'i malũ facere vl' cupe studeam⁹. ⁊ si q̃s nos ĩ aliq̃ offenderit/ patie scuto excipiam⁹. i medio q̃pe plũ versamur: ⁊ difficile ẽ q̃n sp sup nos iacula mittant irã ⁊ boꝝ acutoꝝ q̃ nos pũgũt i corde: q̃s factoꝝ molestoꝝ a supioribus nr̃is: increpationũ ⁊ iproperioꝝ duroꝝ ⁊ alioꝝ q̃rũlibz aduersarioꝝ vndecũq̃z emergẽtiũ. si clypeũ patie ñ opponim⁹ sepe leral'r possum⁹ vulnerari. ⁊ ꝓpt ipatiẽtiaz ⁊ nimiã turbatõez vitã amittere spũalẽ. quem clypeũ vt ipenetrabiliorẽ sit ĩimici iacul': munire dẽm⁹ sctoꝝ martyꝝ ⁊ alioꝝ bonoꝝ exẽplis. Hec Bern.

Silẽtiũ irã mitigat

¶ Ex ill' ptz q̃ silẽtiũ ẽ optimũ ire remediũ. q: sic̃ loq̃citat irã ꝓuocat ⁊ excitat: ira silentiũ irã mitigat. Unde glo. sup illo ꝓuer. xij. Fatuꝰ statiꝫ indicat irã suã: dr. Natura ire ẽ vt plata magz feruear: occultata ꝯ lãguescat. Qñ em̃ silẽt⁹ cito ira extinguit. sz qñ lingua p̃ irã resolut⁹ de virtutio ĩ virtutiũ mens ampli⁹ accendit. Et ió bñ dr ꝓuer. xxvj. Qui ꝯponit stultos silẽtiũ iras mitigat. Sic Diogenes silẽtio irã vicit: q̃ sibi iniuriãtib⁹ nihil dixit: vt bi ĩ vir⁹ pbꝝ c. l. Nã cũ q̃da adolescẽs pter⁹ ĩ eũ cõspueret ⁊ ipe nihil diceret. increpat⁹ an irascerẽt ꝯ illũ: ait. nõ irascor sed dubito an iraſci oporteat: vt narrat Sen. li. iij. de ira. Alia vice vt scribit Sene. ibidẽ. Lentul⁹ q̃da pingui saliua ei⁹ aspsit faciẽ. cui Diogenes q̃eta mẽte dixit. Affirmabo inq̃t oib⁹ o lentule falli eos q̃ te negant os bre. Iter dr vbi s. in vit⁹ pbꝝ. Cũ ali⁹ eũ ꝓbis de honestarer: ⁊ ille nõ rñderet. increpauit q̃dam cur maledicẽti sibi nõ daret rñsum: ait. Nolo ꝓtendere cũ hoie sup re in q̃ ille q obtinet vilior reputat. Ali⁹ etiã dehonestauit eũ ꝓbis cõ E tumelie: nec rñdit. Et dixer⁹ ei: q̃re nõ rñdes: ait. Nõ posset ego illi rñdẽdo tãtã dehonestatẽ

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽplũ

inferre/ q̃ntã ip̃e sic loq̃ndo intulit sibꝫ ꝑ. Alius rursũ deboneſtauit eũ vbis ꝓtẽlie: nec idigna tus ẽ. Et dixerũt ei. Quare nõ idignar ſ: rñdit. Hic deboneſtator meus/ vl ẽ vidicꝰ vl mendax Si veridicus: ꝓpter vitarẽ nõ irascor. ſi mẽdax: de est idignatiõis cã: exq̃ ip̃e nõ nouit q̃d dixerit. Per ſilẽtia igit ip̃e vicit ire morũ. qz cũ p ſilentiũ vox reſtringit/ ab ine ira mitigat. Et econ tra cũ p ſilentiũ ira nõ ꝑmit amplius vigorat: vt vult Pithagoras. z hz in vitis phoꝝ. ca. xvij. Quo inq̃t minꝰ pſſer ſ irã: eo magis ab ira ꝑmeris. z q̃ amplius q̃s i loq̃citate reſoluit: eo plus ira accẽdi cõprobat. Jõ dr apl's Jaco. j. Sit oĩs hõ velox ad audiẽdũ: tardus aũt ad loq̃ndũ. z tard ad irã. Qõ tractãs Hugo de ſtructõe religioſoꝝ: ait. Videre inq̃t q̃s ꝓueniẽter post mltiloquiũ Jacob ꝓhibuit etiã de cauẽda ira. vt patẽter oñderet: qz q̃ linguã ſuã a mltiloq̃o nõ vult cõpescere: nõ poterit animũ ſuũ a feruore iracũdie illeſũ cuſtodire. Et ſubdit post pauca Mox em̃ vt ligua indiſcrete ad mltiloquiũ reſoluit: ad diſtrahẽdã pacẽ cordis nr̃i q̃ſi ianua oſtij apit. Ad b valẽt exẽpla ſcrõꝝ partꝝ in ermo. Uñ i vitaſpa. legit de ſcõ Jſaac abbate. q̃ reqſit a q̃dam fre q̃re demões eũ tantũ timerẽt: Rñdit. Exq̃ factus ſum monachus/ ſtatui apud me vt iracũdia extra guttur meũ nõ ꝓcederet. z iõ timẽt me ita demões. Legit etiam õ beato Achille: q̃ q̃dã ſenex venit ad eũ z vidit illum ſanguinẽ expuere. z q̃ſiuit q̃d b eſſet. Et ꝛi abbas Achilles rñdit. Sermo erat cuiuſdã friꝛs q̃ me ꝓtriſtauerat: ſz repugnaui vt nõ illũ dicerẽ. ſz petij dñm vt tolleret a me. Et factus eſt ille fmo ſanguis i ore meo. z poſtq̃ expui illũ: req̃ cui. ſz z ipam triſtitiã z fmonẽ illũ ſum oblitus Ecce q̃nrũ valet ſilentiũ ꝑ irã. Jõ dr ip̃s. Posui oꝛi meo cuſtodiã cũ ꝓſiſterer pcõr aduerſũ me zc. ¶ Tertiũ remediũ ẽ ꝓſideratio ꝓpe fragilitatis. Nã q̃ ꝓtios defectus ꝓſiderat facillime irã ꝑ aliũ ꝓceptã ſedat. Et b docet Bze. vbi ſ. circa finẽ q̃nti moral. di. Scõs mod fuãde cõ ſuetudis ẽ: vt cũ alienos exceſſus aſpicim: nr̃a q̃bꝫ i alios exceſſimus delicta cogitem. ꝓſidera ta q̃ppe i firmitas p ꝓpria mala i nob excuſat alena. Patiẽter nãq illatã iniuriã tolerat. q̃ pie meminit q̃ forſaſſe adhuc hz in q̃ z ip̃e tolerari debeat. z q̃ſi aq ignis extinguit: cũ ſurgente furore animi ſui cuiq aduenientẽ culpa reducit. Jdẽ p oĩa vult Sene. li. j. õ ira dicẽs. Si tacit ad ſingla diſſeris q̃bꝫ offendẽrſ: z b cõmiſiſſe cogũerſ: nũq̃ irascerſ. Et poſtea vult q̃ iõ irascimur: qz aliena vicia nõ ꝓpria ſtuemur. ſic dicẽs. In oculo hem vicia aliena: a tergo vo nobis ſũt nr̃a. Sic g valde valet ꝑ irã ꝓpa mala ſiue ꝓpriã fragilitatẽ cognoſcere. Debet em̃ hõ attẽdere. q̃ nullus põt ſibꝫ ꝑ ſufficere. Et q̃ ille cui irascimur fuit vel erit nobis vtilis: vel adhuc poterit nobis fuire. ¶ Uñ Sene. vbi ſup Miticres inq̃t nos faciet ſi cogitauerimus q̃ aliq̃s ꝓfuit nobis ille cui irascimur. Uñ Aug. z allegat in ſũma vicioꝝ. Irascerſ fuo ne peccet: irascere tibi ne tu pecces. q. d. Ex ꝓſideratione ꝓprie fragilitatis ceſſat ira ꝑ pctis alienis. Attẽdat g hõ ꝓpriã fragilitatẽ z ipotentiã ſuaꝝ ꝑ irã. Sed mlti ſũt q̃ fuant iram ꝑ ꝓpriũ ſuũ: qz reputãt dedecus eſſe nõ vindicare ſe de eo qui eis iniuriat. eſt. Tales aũt attẽdere debẽt q̃ nec poteſtatẽ habẽt ſe defendẽdi a mliſcis z pulicibus. Uñ Aug. Homo tibi ꝓiciũ dicit: z tumes z tratus es. pulicibus reſiſte vt dormias zc. Ad b valẽt exẽpla ꝑ irã recitata ſ. ſer. xlij. E Maximũ g remediũ ꝑ iram eſt: vt hõ digeratirã. i. expectet ad tps bonũ: z ſe nõ vidicet ſtatim ſz poſtq̃ p rẽp z mozã ira ẽ digeſta tũc fit correcto iuſta. Uñ Sene. li. j. de ira dic. Maxim remediũ ire moza ẽ. Ex his em̃ q̃ nos offendũt alia nob annũciant: alia audim: alia videm. ſed nõ dem cito credere: qz mlti mẽtiunt vt decipiãt: mltiq̃ decepti ſũt alterius criminatõe. ¶ Quartũ remediũ ẽ: q̃ hõ ꝓſideret ſtatũ ꝓpriũ in q̃ ẽ. q̃nto ci q̃s ẽ gñoſior z mẽte dignior: tanto ab ira remotior. Uñ z Ariſt. iij. Eth. oñdit q̃ magnanimus ñ ẽ malox ſibi illatox memor. nec ẽ ꝓtẽtoſus. vilipẽdit ei ſibi mala illata. z reputat turpe ſe de his ſtati vlciſci. Uñ z de Julio ceſare dr Tullius: q̃ nullus obliuiſci ſolet erat niſi iuriax: vt allegat s. Tho. iij. Eth. vbi ſup Jõ aũt magnanimus nõ ꝓtẽdit: qz nullũ malũ ſibi eſtimat ꝓdignũ p q̃ ſubire velit ꝓtẽtõez vl iurgiũ. Ex q̃bꝫ recte ſeq̃t: q̃ ꝓtiet ad magnanimũ nõ eẽ iracũdũ. Et q̃nto q̃s ẽ mente pſtantior: tanto ẽ ab ira remotior. Quod ꝓfirmãs Sene. de clemẽ. li. j. dr. Magnanimi ꝓpriũ ẽ eẽ placitũ: z tranq̃llũ: z iniurias atq̃ offenſas deſpicere. Et itex dic: q̃ neminẽ magꝰ decet clemẽtia ex oĩbus q̃s regẽ z ꝓncipẽ: qz p b oĩs aſſiſtat. Sic em̃ õs vniuerſalr oĩa regit z ſuauiter cũcta diſponit Sap. viij. Eſt em̃ de partes in miſcõia diſpones. oĩa Sap. xv. Qñ em̃ de cogit ſũma iuſtitia vlciſci pcã hoim: tũc b facit cũ ſũma pietate z clemẽtia: ſp puniẽs i infinitũ citra ꝓdignũ Uñ Sap. xij. dr. Tu aũt dñe cũ tranq̃llitate iudicas z cũ miſcõia: ſine q̃cũq̃ paſſiõe ire z mẽtis ꝑturbatõe. Jta ꝓnceps q̃ ꝑticulariter gubernat z regit regnũ ꝑticlare. de rãto pfecit illud regit de q̃nto ſua gubnatio amplius ſũmo regẽti aſſiliat: cuius miſter z fuus cõprobat. vt vult Egidi. de regi. ꝑn. li. j. ꝑte. j. c. xij. Perfecte igit deũ i regẽdo imitat. q̃ clemẽt dñat z ira ac ꝑturbationib nõ paſſionat. Si em̃ de nõ ſtatuit vlciſci in ſe cõmiſſus: mltomin gñoſus animus ſtatim vlciſci debet cũ ira: ſibi diſplicẽs z ꝓtrariũ in hoiem ſibi a natura parem. vt vult Sene. li. j. de clemẽ. Si inq̃t dñs placabiles delicta peccãtiũ nõ ſtatim fulminibus ꝓſequit: q̃nto equus hoiem homib ꝓpoſitũ miti animo exercere impiũ. Reges igit debent eſſe benigni exemplo apum. Hoc em̃ docz natura in apib: q̃ ſunt iracũdiſſime z ꝑ captu corꝑis pungitiui. Apes me: z ꝓe ira aculeos relinquũt i vulnere. Rex

nã cor̃ caret aculeo in signũ q̃ pncipes t rectores esse debẽt sine passiõib̃ ire in mẽte tranq̃llo vt õt Sene. ibidẽ. Tales fuerũt reges israel: de q̃b̃ ỹ. iij. Reg. xx. Reges israel clemẽtes sũt. Et Dauid rex erat mãsuetissim⁹. Sic t ipe in ps̃. remũerari petiuit a dño ex sua mansuetudine di. Memẽto dñe dauid t oĩs mãsuetudinis ei⁹. Sic antiq̃ ipatores q̃nto fuerũt maiores: tãto ex magnanimitate t gñositate ani fuer̃t ad irã tardiores. vt etiã ꝫ se vituperantes nõ solũ nõ irascerent: sz etiã statuerũt ne punirent: Exẽplũ Sic. iij. de nugꝫ curialiũ legit̃ õ Theodosio imperatore t bñ i Lodice. Si q̃s ipatori maledixerit: vbi sic statuit. Si q̃s tradiderit noĩa nr̃a maledictiõi lacessando: cũ pene nolum⁹ subitu gari. q̃m si ex leuitate p̃cessit p̃tenendũ: si ab inuria remittẽdũ. Et in policrato de vespasiano ỹ. q̃ dã i ei⁹ vituperiũ clamãte ipe risit dicẽs bmõi. ỹbem⁹ vob̃ risum: nobis correctiões. gñosti igit̃ animi ẽ iniurias patienter sufferre: t nõ passiõib̃ ire vindictã q̃rere. Ecõtra mlĩebres t degenerꝫ mẽtis ẽ i ira feruere. de oĩb̃ sibi aduersantib̃ moueri choleri ce: t ad modũ parui catulli t inualidi ỹbis p̃cu meliosis se defendere: q̃ nõ ẽ ira sup̃ irã mlĩer. Eccĩ. xxv. Uñ Sene. li. j. de clemẽtia. Magna nimi ẽ tranq̃llũ placidũ t p̃pitiũ eẽ inimicꝫ/ofensam ferre t despicere/mlĩebre ỹo i ira ferue re. Ecõtra ỹo ifirmi t ỹbiles/egẽtes t ꝓcupiscẽtes q̃b̃ apꝑtũ nõ assequẽtes: sũt facile irascibiles t cõmõibiles. vt dic̃ Arist. ij. Rhero. Et hoc iõ: q̃ carẽt animi gñositate. ¶ Quintũ remediũ ẽ ꝓsideratio diuĩe ordinatõis. Nullũ ei⁹ malũ pene põt iferri nob̃ nisi diuina ordinatõe: q̃d magnũ solatiũ ỹz eẽ fidelib̃. Oĩs em̃ tribulatio velut portio ẽ quã dat celestis medic⁹ q̃ discretissim⁹ est t fidelissim⁹. Et hz hãc portionẽ q̃si i vtero suo. sm illud ps̃. Statuit aq̃s q̃si i vtre zẽ. Et ĩde dispẽsat eã filijs suis/put videt expedire vnicuiq̃. Et iõ tolerãda ẽ tribulatio. hanc rõnẽ ĩsinuat dñs nob̃ Joã. xviij. di. Calicẽ quẽ dedit mihi p̃ non vis vt bibã illũ? Tribulatio etiã ẽ q̃si ỹga in manu mris amantissime: q̃ in manu dei q̃ filios suos diligit sup̃ oẽm mrem. sm illũ Esa. xlix. Nunq̃d obliuisci põt mr̃ ifantẽ suũ vt nõ misereat filio vteri sui. t si illa oblita fuerit. ego tñ nõ obliuiscar tui. Nõ est aũt multũ timẽda ỹga q̃ est i manu mris amantissime: sez misebie dei. pcipue q̃n aliq̃s sperat p̃ bõ virgã a gladio pene eterne liberari. Ad hãc ordinatiões respiciebat Dauid: de q̃ legit̃. ij. Re. xvj. q̃ cũ semei maledicerꝫ sibi: t abisai ꝓminaret maledicẽti: ait Dauid. Dimitte eũ vt maledicat iuxt̃ p̃ceptũ dñi. Est g̃ bonũ remediũ ꝫ irã vt bõ ꝓsideret t cogitet: q̃ q̃q̃z de⁹ ita ordinauit t voluit: vt quis vereret aut tribularet.

Ꝫ vilipẽsio iniuriaꝝ ¶ Sextũ remediũ ẽ vilipensio iniuriaꝝ: ita vt bõ displicẽtias sibi factas vilipẽdat t p̃ nihilo reputet. p̃ea vt sup̃ dictũ est. Theodo. se maledicẽtes publico edicto puniri ꝓhibuit: t illam tam displicentiã despexit. Sic socrates fec̃: q̃ dum disputãs colaphis cederet t plerũq̃z irrisus ꝓmneret: oĩa tolerauit: t ex magnitudie ani nõ curauit. Uñ cũ semel̃ retro calcis a q̃dam peteret (vt ait Laer. i li. de vita pbor̃) t sustineret: t dũ q̃dã ei⁹ tolerãtiã miraret: ait. Si asin⁹ me calce petisset: nũq̃d eũ i iudicio ꝓuenirẽ. cur igit̃ nõ sic eq̃lit̃ sustinea ices boim: sic̃ petulsus ferrẽ irrõnabiliũ bestiaꝝ. p̃ea dic̃ Sene. li. ỹ. ira. Cõtẽdere cũ pari anceps gladi⁹ est: cũ supiore furiosũ: cũ iferiore sordidũ ẽ. t ira nll̃i est iracundũ. Et addit. Si amic⁹ offendit fac̃ q̃ noluit: si inimic⁹: fac̃ q̃ debuit: prudẽtiori cedam⁹ t stulticiori remittam⁹. Hec ibi. Et itez ỹ Sene. de remediis fortuitoꝝ. Male inq̃t ỹ te loquũt̃ boies: Cato vel scipio rñdet. Si bõi de me loquerẽt̃ male mouerer: sz q̃ mali mihi obloquant̃ nõ turbor: q̃ malis displicere laudari ẽ. Et iõ male loquũt̃: q̃ bñ loqui nesciũt: t faciũt q̃d nõ mereor: sz q̃d solent. ¶ Ex illo pz q̃ q̃nto min⁹ bõ alioꝝ facta aut vitã attendit tãto min⁹ ad irã mouet̃. t eꝫ q̃nto magꝫ alioꝝ vitã scrutat̃: tanto sepi⁹ ad irã inflãmat̃: q̃ em̃ ex curiositate mlta inuestigat: cũcta increpat: oĩa pspicere t videre laborat: pbare singla nõ cessat: hic irã nõ ỹclinat. q̃ p̃culdubio ex mlta inq̃sitõe plima displicẽtia t ỹzia repiet: q̃ vl̃ ñ si non bo bonorari vt cupit repiet tũc irascit̃: q̃ homies notantur. irascũt̃ eis q̃ cos ꝓsuescerũt bonorare si ampli⁹ nõ faciũt: vt ỹ Arꝫ. ij. Rhero. vl̃ se i sciẽtijs p̃/si alios se cellere videt t sibi obloq̃ inuenier. boies ei⁹ ira/videt p̃ scunt̃ obloq̃ntib̃ t despiciẽtib̃ ea i q̃b̃ ipi studiũ cellere dẽt: vt ỹ Arist. vbi sup̃. vel repiũt q̃ bi q̃b̃ bñ fecerũt ingti sũt: q̃ homies irascũt̃ eis q̃ nõ eꝫ si intelligũt bñ faciũt vel eq̃le retribuũt vbi s̃. Itẽ aliq̃n ex gte q̃ sibi curiositate repiẽt: q̃ de ipoꝝ ifortunijs forsan obloquũ aliq̃ nõ tristant̃: p q̃d inimicicie cõprobant̃: t sic cur itez ꝓturbant̃. Itẽ cũ pcipiũt q̃ aliq̃ eis obloquũnt̃: t aliq̃ pñtes nõ ỹdixerũt q̃s amicos re/si sentie putauerũt. sil̃ cõmouent̃ ad irã. Itẽ cũ multa alios ingq̃rũt mala eis freq̃nt̃ nũciant̃. p̃ q̃ itez tristã eos cur. De q̃b̃ lact⁹ Arꝫ. vbi s̃. Et sic sine falso/q̃ ni mis curiosi sĩt t oĩa q̃rere t inuestigare satagũt: si aliq̃ nõ duos sil̃ colloq̃ntes q̃rere q̃d tractãt ñ ỹsistũt. tristant̃ ỹ seorsũ t in occulto alios audire q̃rũt: sp̃ vt ira/dãnosuo scãt inuenĩũt. Econtra ỹo q̃ noua inuestigare spernit. de nulla re ad eũ nõ ptinẽte se itromittit. cã si aliq̃ nõ tũ p̃pijs factis intẽdit: ab ira sibi facile cauebit ỹdixerit ỹ vt docet Sene. li. j. de ira. Uis inq̃t nõ esse ira ꝓhibẽtib̃ cund⁹: ne fueris curiosus. Nõ em̃ oĩa expedit videre vel audire. pmũ em̃ mali curiositas affert: sed nec deerit suspitiõi argumẽtatio simuit displiplicitate opus est benigna rez interpꝛtatio. q. d. e contra Qui curiositatꝫ gra multa videre t audire cõtendit suspiciosus erit et causam ire inuenit. Dicit notãter qui ex curiositate aliorꝝ vitam q̃rit inuestigare tẽ. secus est si ex necessitate b̃ faceret. vt q̃ habet alios dirigere aut gubernare t vigilare ne aliq̃d mali faciãt aut negligẽtes sint. Econtra qui benigne t in melꝫ res visas et

huditas interp̃etar: q̃ simplr vadit ⁊ aliena non scrutat hic p̃ ira ñ ꝓturbat. ¶ Septimū remedium est ꝓsideratio vtilitatis. q̃ puenit ex tribulatione: tam ī pñti q̃s in futuro. Hāc vtilitatē insinuat Dauid dicēs de psecutoribus. Circūdederūt me sicut apes. Apes aculeo pungūt. sz ex alia parte mel tribuūt. Et licz timeat q; pūgūt: amat tñ q; mel tribuūt. Sic psecutores licz pungāt dū tribulatōez iferūt. tñ amādi sūt: q; mel celestis dulcedis q̃dāmō ꝓferūt. medicinā em̄ eterne corone hoi mīstrāt. dz ḡ hō se hūiliare ⁊ illatas iniurias ꝑpē pcā sua sibi aduenisse: iudicare. Attēdat etiā q; sepe alios ī maloribus offendit ⁊ sic meruerit vt turbet ⁊ offendat. ⁊ p̃ hō declinet ira ⁊ rēdat ad māsuetudinē. Un̄ dicit Arist. v. Ethi. Cū boies putāt se iniustū facere ⁊ iusta pati ⁊ sustiere: tūc cessat ira. Nō em̄ est ira ad iustū. sil'r cū hō suā infirmitatē ꝓsiderat q; nō sp̃ neče ē vt alij ei⁹ volūtati pareāt: sz vicenersa ipe ēt alioꝝ volūtati subijci debeat ira cessat. sic docuit Dioge. vt bī ī vit' pho. q; interrogat⁹ q̃d agendū sit hoi vt nō ira scat? rñdit. Recordet hō q; nō sp̃ neče ē vt fiat illi: sz interdū oꝑz vt obediat alēi. nec neče est vt sp ab alijs colet. sz q̃nq; patiat ⁊ ipe: cū h̄ fecerit debilitat ira ei⁹. ¶ Ex illo ꝑz: q; hūiliatio q̃ nos hūiliam⁹ recogit̃ces defectꝰ nr̄os: rollit incitamēta ire. Sil'r hūiliatio passiua: q̃ alij respectu nr̄i se hūiliāt: ire demit occasiones ⁊ pcula. Cū em̄ q̃s seruū aut filiū corrigit. si hūil' corrector se h̄ memīsse ꝓfitet ⁊ asserit. ex tali hūiliatiōe ira mitigat ⁊ q̃scit. Un̄ Arist. iij. rhe. to. Ad cōfitentes iuste flagellari q̃ramur ab ira. Hoc em̄ nālit̄ ostēdit ī cambo. q̃ q̃ncūq; sint cholerici iuadētes extraneos ingredientes domos dñoꝝ suoꝝ. si cū q̃ ab eis iuadunt sedeant nec se ōfendāt. a morib⁹ ⁊ crudelitate cessant. Un̄ dr Arist. ibidē dī. Q; ad hūiliatos cessz ira manifestāt canes: ñ mordentes eos q; resistē

M Mortis meditatio

¶ Occauū fimedijū ꝑ ira ē ꝓsideratio erit⁹ nr̄i de hac vita: ⁊ eoꝝ q̃ post mortē sequunt. Unde Eccli. xxviij. dr. Memēto nouissimoꝝ ⁊ desine inimicari. Et subdit. Memēto timorem dñi ⁊ ne irascaris ꝓximo. Qui em̄ se morituꝝ ꝓsiderat: ira q̃ erat cū illo: q; ex ꝓsideratiōe mort̄ ꝑ alios tumlt̃uare: ⁊ peccare desistit. Jō ad mort̄ ꝓsideratōez sapiēs quemlibet hortat Eccli. vij. di. Memorare nouissima tua ⁊ ī eternū nō peccab. Mortis em̄ meditatio incutit timorē. vt vult Bze. ī moral'. sup dicto ꝓbo sapiēt̄: di. Qui ins̄ ꝓsiderat q̃lis erit ī morte sp timid⁹ ē ī operatione. Et ex h̄ nil q̃ transit appetit. cuncta pñtis vite desideriꝰ ꝑdit. pfecta em̄ vita ē mort̄ meditatio: quā dū iusti sollicite pagūt: culpaꝝ laqueos euadūt. Hec Bze. Et cū meditatio mortis timorē induc̄ ira ⁊ feruorē excludit. Un̄ dic̄ Arist. ij. Rhet. q; ꝓ possibile est sil'r timere ⁊ irasci. Ira em̄ fac audacē: timor ꝓ vo vecordē ⁊ pusillanimē. Rursum mort̄ meditatio iram sedat: q; post mortē inimici ñ habz q̃d penitear. ⁊ sic ira cessat. Un̄ Arist. j. Rhet. dr. q; boies nō irascunt nesciētib⁹ sic morituris extremū vel passis: nec irascūt nō facientib⁹. q̃d ꝓfirmat p q̃ndā poetā q̃rare volentē achillē de hectore mortuo: di. Surdā terrā cruciat irat⁹. q. d. hector iam ē surda terra cruciat⁹ nō suscepiua: igit̃ cessat ira. Jē mort̄ meditatio irā sedat: q; mors oia purificat: dños ⁊ suos: paruos ⁊ magnos sil'es fac̄. ⁊ oēm cām ire tollit. Un̄ Boe. ij de ꝓso. me. vij. Mors spernit altā gl'iam: iuolunt hūile pariter ⁊ celsum caput: equatq; summis ifima. Et rōne illi⁹ paritatis cessare dz oīs ira. vt ostēdit Sene. li. de ira. di. Quid suo/q̃d dño/q̃d clienti/q̃d regi irascaris: paululum vi

Timor mort̄ excludit iram

uēs. Et ecce mors q̃ nos pares fac̄. q̃d tumlt̃uamur: ⁊ vita seditiosa pturbamur: stat sup caput. farū. i. mors. ⁊ p̃ cūctos dies ipurat: ꝓpiꝰ ac ꝓpiꝰ sp̃ accedit. Qui igit̃ mortē artēde ꝓsiderat deū timebit. ⁊ sic ab ira q̃ in pri cedit nocumentū recedit. Ecce iā ꝑz quō ꝓsideratio mortis ē remediū ꝓ irā. Sic etiā cōsideratio eoꝝ q̃ post mortē sequunt rollit irā. Qui em̄ ꝓsiderat vbū dñi. Matt. v. di. Omnis q; irascit fri suo reus erit iudicio. ⁊ q̃ dixerit racha reus erit cōcilio. q̃ aūt dixerit fatue reꝰ erit gehenne ignis: mērito irā declinat. Nā ꝓmo dñs ponit iram sine voce. postea irā cū voce sz non pleno vbo. tertio irā cū pfecto fmōe. ⁊ cuilibet penā suam annectit. Ꝑz etiā ex h̄: q; ira ē vnū de septē vicijs capitalib⁹: q̃bꝰ debet̃ ecna dānatio. Vis ḡ remedijs studeat q̃libz diligenter irā vitare: ne post penas q̃s hic irat⁹ sustinet ecnā ꝓ eq̃t pena. Hoc vult ꝑpha. Irascimini ⁊ no. pec. vbi hortat oēm irā iniustā nos declinare. q̃ nob ꝑ stare dignet̃ dñs noster Jesus christus in secula benedict⁹. Amen.

¶ De quarto vicio capitali vicz Acidia. Semo. LVII.

QUodcunq; pōt facere man⁹ tua istanter opare Eccls ix. In p̃cedētib⁹ fmōib⁹ audistis pla de trib⁹ vicijs capitalib⁹ vicz supbia/inuidia/ira/⁊ filiab⁹ eoꝝ. Et finalit̃ de ira pla mala q̃ ex ipa sequunt. ⁊ tāde remedia in ꝓximo ser. ꝑcedēti ꝓ irā. Nūc ꝓpr cogitaui dicere de q̃rto capitali vicio. vicz ō acidia ō q̃ ꝓuenient dicēdū ē post irā. Eo q; ex ira hō reddit̃ repid⁹: acidio/sus: ⁊ idisposit⁹ ad oīa opa bona. Hāc aūt acidiā dissuadet̃ Sapiēs ī vbis thēat̃. di. Quōcūq; pōt facere man⁹ tua ⁊c. vbi dr Hiero. Fac q̃d cūq; nūc pores ⁊ labora. q; cū ad iferna descenderis̄ locus nō erit pnie: q̃ ⁊ saluator⁹ hūi innuit Joā. ix. di. Me oꝑz opari opa ei⁹ q̃ misit me donec dies est: venit nox q̃ nemo pōt opari. Ꝓ q̃ ē Aue maria. ¶ Quōcūq; pōt man⁹ tua facere istāter opare ⁊c. ¶ Circa hec vba rhemāt̃ Ꝓrio ī pñti fmōe cogitaui dicere ea q̃ sūt ad declinatōez acidie ī gnāli. Ꝓ q̃ ē aduēdū

A

B acidia describit

Prio q acidia fm Damas. est q̄dā tristicia aggrauās. q̄ vicz ita deprimit aīm hois vt nihil ei libeat agere. Et ꝛ̄ acidia ipoztat redditū opandi bona: vt ptz ex Blo. sup illo ps. Dēm escā ab ominata ē aīa coz. Et aliq̄ dicūt: q acidia ē roz poz mētz bona ichoare negligēs. Et B sp ē pēm imo acidia fm genꝰ suū est pctm̄ mortal'e. eo q fm ꝓpriā rōnē ꝓtiak charitati. Nā ꝓpriꝰ effectꝰ charitatz est gaudiū de deo. Acidia ẏo ē tristicia de bono spūali inq̄ntū ē bonū diuinū. Et ꝛ̄ fm genꝰ suū ē mortal': ꝛ vicīū capitale. vt patebit i seq̄ntib. ¶ Scdo ē aduertēdū: q acidiā esse detestabilē ꝛ fugiēdā ostēdi pōt multiplr: vt infra patet. vicz

Per totam naturam
Per sacrā scripturā
Acidia oñdit detestanda Per figuram
Per exēpla gentiliū ꝛ poetaꝝ
Per bois patriā institutionē.

L

¶ Prio acidia esse fugiendā ꝛ detestabilē ostēdit p totā ꝛ vniuersalē naturā. Nā vniuersalis nā: vt ptz i dispositōe mūdi: nihil facit vanū aut ociosū: q; B esset frustra: qđ ē ꝛ Arist. iij. de aīa. Q aūt tota nā nihil faciat frustra: pōt ostendi p plā exēpla. Prio in rebꝰ vitā ꝛ sensum ñ habentibꝰ: vt i sole ꝛ stellis: q̄ nūq̄ deficūt: sed q̄tidie motū ꝛ cursum suū pficiūt. Sol em̄ fm p̄ceptū dñi qđ recepit i sua creatōe q̄tidie. i. singulis diebꝰ monet ab oriēte i occidētē: ꝛ singulꝰ noctibꝰ reuertit i orientē: ꝛ nūq̄ ꝑterit sol illū p̄ceptū: ñ pigritat neq; die neq; nocte. neq; estate neq; hyeme: iplere illud p̄ceptū. Et q̄ntūcūq; laborat i vno die. nihilominꝰ tñ surgit mane sequēti die. Et tñ nō expectat remūerationē laboris sui. nec penā negligēte sue sīc bō. Unde Boe. iij. de ꝓso. met. ij. Cadit besperias pbeb in vndas. Sed secreto tramite rursus Currū solitos vertit ad ortus [Pbeb]. i. sol [cadit i vndas besperias]. i. occidētales [ꝛ secreto tramite]. i. secreta via scz sub trīs [rursus]. i. iterū [vtit cursū] suū [ad solitos ort⁹]. i. ad partes orientales. Posset q̄ sol iuste bouem increpare: q̄ solet acidiose vsq; i diē clar dormire: ꝛ ad deū laudandū nō surgere si ꝑtē loq̄ndi haberet: ꝛ dicere. Plꝰ heri cucurri ꝛ laborauī q̄s tu: ꝛ cū tu nō surrexerꝫ ego ad opꝰ meū pagendū veni. Et ꝛ̄ dicit Aug. q indeces ē chr̄iano q̄ eū radiꝰ solis i lecto inueniat. qđ intelligēdū ē de illis q nocte nō surgūt ad psallēdū deo. vel q sine causa ad tēp⁹ tēpꝰ in lecto pdurāt. Ecce quō deus fm ps. Lorpa ecclesie statuit ineffabilē ꝛ i seculū seculi: ꝛ eis p̄ceptū posuit qđ nō ꝑteribit.

L̄ōparatio solis

D

Nota

¶ Scōm exēplū hēm⁹ ad detestatiōez acidie ab frenalscē bis q̄ ex ēra nascunt. Uidem⁹ ei herbas ꝛ arboria facires: q̄ tā quā hīc in itiū crescēdo ad magnā q̄n unt ad ō titatē deuenire. Et tñ hīc toc aduersantia pertestatiōez hyemē ꝛ alias aerꝫ intēpies: vt singulis annis ab eis auferāt labor flor: frondiū ꝛ fructuū: ꝛ nihilominꝰ oportūitate opandi iuenta opant. Qui em̄ videret nuditatē earū i hyeme viz credere q̄ tanta pulcritudie indui possent: nisi p̄ us siliā vidisset. q̄ videret q̄s pua sit arbor nucis i initio suū viz crederet q̄ ad tantā magnitudinē peuenire deberet: nisi sil'e alias vidisset. Nō dz igit pigritari hō. nec diffidere si defectū bonoꝝ in se videt: vel si aliq̄ sibi resistāt: plus em̄ pōt hō q̄s credit. Ait rēdat hō q̄ semē cum in terrā ꝓiectū fuerit die ac nocte etiā dū semina roz dormit: ꝛ surgit: germinat dum ille nescit. Hec dñs cōsiderare nos voluit: di. Matt. vj. Cōsiderate lilia agri quō crescūt. Et subdit. dico aūt vob qm̄ nec salomō i oi gl'ia sua coopt⁹ est sīc vnū ex istis. Et Lu. xxj. Uidete ficulneā ꝛ oēs arbores: cū pducūt ex se fructū ꝛc. ¶ Tertiū exēplū bēmꝰ in aīalibꝰ labore ꝛ industria sollicite victū suū ꝛ quirētibꝰ. Uñ Salomō exemplo formice īcitat acidiosū ad laborē. puer. vj. di. Uade ad formicā o piger: ꝛ ꝛsidera vias eiꝰ: ꝛ disce sapientiā: q̄ cū non habeat ducē nec ꝓcipē: nec ꝑceptorē: parat estate cibū sibi ꝛ cōgregat i messe qđ comedat. Circa B exēplū formice sūt q̄nq; attendēda. ¶ Prio paruitas formice: quā salomō ꝓponit homi in magistrā. ex q̄ merito ꝛfundi possz hō acidiosus siue piger q̄ tam parue scīēie reputak: vt a tā paruo animali doceri possit. ꝓ ea multū conari debz ad discendū. Sicut accidit i scholis. q̄n aliq̄s magnus a paruo puero docet. ex q̄ erubescētia hz ꝛ tāto vehemēti⁹ studet ꝛ pficit. Ideo ōt Sen. pudeat ab exiguis aīalibꝰ nos trahere mores. Erubescat q̄ hō q̄ a tam paruo aīmali mores recipe debet. ¶ Scdo attendēdū ē qđ ōt Salomon [ꝛsidera vias eius] nō dicē viam. vias vocat discursus q̄s facit formica ꝓ querēdis cibis. pluries em̄ i die formica vadit ad q̄rendū frumentū. Jō satis erubescere debēt boues qui grauari se pūāt ex B q̄ semel i septimana venire debēt ad fmonē ad recipiēdū cibū anime. ¶ Tertio ꝛsiderandū est/q̄ formica in B|ope nō habet boiem ducē cuiꝰ exēplū sequak: nec ꝑceptorē cuiꝰ ẏbo ad B doceak: nec ꝓncipem a q̄ puniak eiꝰ negligētia. hō tñ oīa ista habet. ¶ Quarto ꝛsiderādū ē/q̄ ipa puꝛ granū eligit vt de ipo pascak. Jō multū ꝛfundunk ex B illi q̄ spurcicias ꝛ imūdicias alienoꝝ petōꝝ eligunt: vt ex his pascāt os suū: fm illō puer. xv. Os stultoꝝ pascit imptia. ¶ Quito ꝛsiderandū est i B exēplo/q̄ formica adeo onerat se frumēto. q̄ iterdū minoꝝ videt ee suo onere: in q̄ satis ꝛfundunk illi q̄ a fmōe redeūt vacui: nec vnū ẏbū secum reportāt ees. ¶ Ecce iā ptz quō hō acidiosus repbendit p aīalia bruta: imo ōs dedit aīalibꝰ singula mēbra ad certa sua opa Et isto hō acidiosus videt ꝫ nām: ꝛ frustra mēbra sua hīe cū nō laborat. sīc Zenon pbs cuidā inerti dixit: sīc recitat Cicilꝰ bollus de nugis phoꝝ. Indignarerꝫ inde sīc tibi optaret q̄ inutiles manꝰ aut pedes haberes. nūc aūt integri sūt: cur eis vti nō vis: ptz igit acidiā ee detestandā ex tota nā. ¶ Pōt etiā ad detestatiōez

Nota

Aīalia bruta detestant acidiam.

E Formica

acidie valere exēplū eoꝝ q amāt mūdū. Si em̄ respicim⁹ q̄t ⁊ q̄ntis laboribꝫ ⁊ q̄tidianis cruciatibꝫ ipi merent cruciatū eternū: satis pore/rim⁹ ꝓfundi q̄ adeo sum⁹ pigri laborare ꝓ regno eterno. Unū Aug. Si possem⁹ excitare homines ⁊ cū ipis pariter excitari: vt tales eē⁹ amatores vite ꝑmanētis q̄les sūt boues amatores vite fugiēt. Quis nō vt viuere⁹ porꝰ eligeret vitā mēdicantē q̄ celerē morte? Qui dicū est. nauiga ne moriaris: ⁊ piger fuit. Leuia iubet de⁹ vt in eternū viuam⁹: ⁊ obedire negligimus. Hec Aug. ¶ Ad b valet exemplū qđ legit in vitasanctoꝝ de q̄dam scō patre. q̄ cū vidisset ornatū cuiusdā mulieris/flere cepit dicens. Ignosce mihi oportet de⁹: qz vnꝰ dieī meretricis huiꝰ ornat⁹/supauit totiꝰ vite mee ī dustrie ornamēta. Et abbas Pābo videns mulierē in alexandria ad quā descēderat de eremo fleuit. Et interrogātibꝫ causam sui fletus ait. Due res me mouerūt. vna de illiꝰ pditiōe: alia qz nō habeo tale studiū placendi deo: q̄le studiū hz ista vt hoibꝫ placeat. Sic g̃ ꝓtz ꝑmū quō acidia sit fugiēda exēplo totiꝰ nature rōnalis ⁊ nō rōnal' tē. ¶ Scdo b idez ꝓtz ex sacra scriptura que ī multis ⁊ q̄si infinitis locis hortat nos ad labores et opa ꝑ q̄ fugat acidia. Primo exēplo chīi ꝑ os ꝓphe dicētis. Paup sum ego ⁊ ī laboribꝫ a iuuētute mea. De cuiꝰ labore bī Jo. iiij. q̄ fatigat⁹ ex itinere sedit sup puteū. Qđ attendēs Bern⁹ ait. in q̄dā ꝑmōe. Q̄rdiu vixero memor ero eoꝝ labor⁹ q̄s sustinuit chīs ī pdicādo: fatigationū in discurrēdo: tentationū ī ieiunādo: vigiliaꝝ in orando: lachrymaꝝ in cōpatiēdo ⁊ borꝝ filium. alioq̄n req̄rēt a me sanguis iustus q̄ effusus ē sup terrā. Et mlter fortis Prouer. vlti. in b cōmendat q̄ panē ociosa non comedit. Et apls de seipo 2o. j. ad Loꝝ. xiij. Plus oibꝫ laborauī. Jtē ī vitasanctoꝝ legit: q̄ dū q̄s a bō Arsenio: q̄ ꝑmo erat palatin⁹ postea eremita maxim⁹/q̄reret ī q̄ ꝓficeret. rndit: in b q̄ boues fugi aliq̄diu tacui/fleui/potissime ī b gaudeo q̄ mānibꝫ laborauī. Et q̄dā vidua moriēs recusabat sepeliri ī camisia sibi data: dicēs. Sepeliar ī camisia elaborata ꝓprijs manibꝫ ⁊ nō alienis. Pter criā exēplū efficacissimū fugiēde acidie in bta virgie Maria. q̄ cū eēt impgnata ⁊ nāe delicate nō fec̄ sacra sua mozose siue tarde. Sz abijt ī mōtana cū festinatiōe. Lu. j. Imo cū eēt triū annorū ad templū in hierlm pīrata. xv. grad⁹ ascēdit q̄si eēt ꝓfecte etatis. Et sic refert Jacobꝰ filiꝰ Joseph: vt allegat Uincē. in Spec. histo. li. vij. c. lxvj. Maria trium annoꝝ ita ꝓfecte ambulabat ⁊ loquebat acsi esset. xxx. annoꝝ. Hāc aūt regulam sibi statuerat vt a mane vsq̄ ad tertiaz horam insisteret. a tertia vsq̄ ad nonam ī texendo opere se occuparet. a nona iterū nō recedebat ab oratōe vsq̄ dū angel⁹ domini ei apparet de cuius manu escam acciperet. et hec esca tūc reficiebatur. Eam vero que a pontificibus tribuebatur pauperibꝫ diuidebat. Freq̄nt⁹ vi/debāt alie ꝓgies cū ea angelos loq̄: ⁊ tanq̄ cōdissime obt pabāt ei. Dis sermo eiꝰ ita erat gr̄a plen⁹: vt in lingua eiꝰ cogīscerēt de⁹. Erat q̄ sollicita circa socias suas ne aliq̄ ex eis peccaret: ⁊ nec aliq̄ ad alteram eēt iuriosa aut supba. Ecce quō fugit acidiā p totā vitā suā a puericia crate vsq̄ ad tp̄s mortis sue. Ad idē sūt plurima ꝟba ⁊ exēpla scripture sacre: q̄ suadēt laborare: ⁊ p b dissuadēt acidie torpore. Unde Ben̄. xviij. legit: q̄ festinauit Abraā in tabernaculū ad Saram̄ vxorē suā. dixitq̄ ei. Accelera: tria sata simile cōmisce: ⁊ fac subcinericios panes. Ipe ꝟo ad armentū cucurrit: ⁊ tulit inde vitulū tenerrimū ⁊ optimū deditq̄ puero q̄ festinauit tē. De q̄ ꝟbo loq̄ns Orig. ait. Senex currit: Sara accelerat: puer festinat: nullus piger inuenit ī domo sapientis. Jtē Ecēs vl. 2o. Uerba sapientū q̄si muli valēt ꝓtra tarditatē iumentoꝝ: sic ꝟba sapientū ꝓtra pigritiā boim. ¶ Pro q̄ notandū q̄ bō laborat q̄si ꝓtrarijs vicijs. Est em̄ lenis ad bonū ⁊ ꝑceps ad malū. Sz verba sapientum sūt velut stimuli q̄ excitant boiem ad bonū. et sūt velut claui in altū defixi dū retinēt boiem ne se ꝑcipitet in malis. Et Eccī. xiij. 2o. Non defrauderis a die bono: ⁊ ptecula dieī bone nō te ꝑtereat. Et ibidem. Ante obitū tuū opare iusticiā: qz nō est apud inferos inuenire cibum. Hoc bene manifestū est in diuite epulone: qui apud inferos guttā aque nō potuit inuenire. quā digito Lazari qui tūc vlceribꝫ plenus ⁊ q̄si lepzosus fuit/petijt. Ecce nota ꝟba hec saluatoris. tunc plusq̄ mille anni transierūt quibꝫ guttā aque diues petijt. ⁊ tamē impetrare non potuit. Ideo 2o Eccēs. ix. Quodcūq̄ facere ꝑt manus tua instanter opare. qz nec opus/nec ratio/nec scia est apud inferos: q̄ tu ꝓperas. Apd inferos em̄ nō est opus. sed merces operis. nec ratio: qz nō ꝓsunt ibi artes argutiue. nec sapientia nec scia sunt ibi ad excusationē vl' defensionē: sed potiꝰ ad accusationē. Seruꝰ ei sciēs voluntatē dñi sui ⁊ non faciēs: vapulabit plagis multis. Luc. xij. Jtē Eccēs. xj. 2o. Mane semina semen tuū: ⁊ vespe non cesset manꝰ tua qz nescis q̄d magis oriat. b aut illud: ⁊ si vtrūq̄ simul melius erit. Hec ibi. Et apls. ij. ad Thimo. iiij. 2o. In oibꝫ labora: opus fac euāgeliste misterium tuū imple. Jtē. ij. ad Thes. iij. Siq̄s nō vult opari non manducet. Jdo dedit deus diuersa mēbra homi vt ex oīmbꝫ ei fuiret: q̄ñ q̄s em̄ debet bō seruire 2o ore: cātando/legēdo vel orando. q̄ñq̄ manu scribendo: quandoq̄ corde bona cogitādo: q̄ñq̄ pedibꝫ ifirmos aut pauperes visitando: ⁊ sic de alijs mēbris. Et ad Gal'. vj. 2o apls. Bonū facientes nō deficiam⁹ Tpe ei suo metem⁹. g̃ dū tp̄s habem⁹ operemur bonū ad oēs. Et in ps. Labores manuū tuaꝝ qz manducabis: beatus es ⁊ bñ tibi erit. Jta ⁊ mlte alie scripture adduci possent ꝓ acidiosos. q̄s cā breuitatis trāseo. ¶ Terō ostendit acidiā eē fu

figure degiēdā p figurā. Prō p illud Nume. xj. vbi ha
bet q filij isrl' ꝓpē laborē quē habuerūt vt in
diā trarēt trā ꝓmissiōis murmurauerūt. Et iō nul
lus talr murmurātiū terrā ꝓmissiōis intrauit
Et ℔ fuit rōnabile. qz ōr Lbry. q in nllo negō
cio pr reqes iuenti nisi ꝑcesserit labor. Scdo
B idē pz de muliere chananea Mat. xv. que
ml'to labore impetrauit sanitatē filie sue: q̄ vel
qs nunq̄z fuisset p filia sua exaudita si fuisset se
gnis z acidiosa i ꝑcēdo: vt volūt Orig. z Be
da in suis bome. Tertio ex illo Exod. xvj. vbi p
ceptū fuit filijs isrl' i egressu suo de egypto: q
agnū pascale deberēt comedere festinanr. s. si
ne acidia cū desiderio terre scē. Quarto ex eo
qō ōr. j. Reg. xvij. q Dauid dimissis ouib et
sarcinis cucurrit ad locū certamis: vbi Boli
ad filijs isrl' exprobrauit. z sic eum vicit. Ira q̄
vult diabolū vincere z celestiū gaudioꝝ pmiū
obtinere nō dz acidiosus ee. sz ꝓtinue pugre et
laborare. Iō ōr Hiero. sup illo Ezec. xvj. Hec
fuit iniqtas sodome sororis tue/ superbia/ satu
ritas panis/ abūdātia z ociū ipius z filiaꝝ ei⁹
Sp inqt ē aliqd agendū ne ager nr̄i pectoris
manu cessante malaꝝ cogitationū sentib⁹ oc
cupet. Et Eccl. vij. ōr. Nō oder⁹ laboriosa opa
z rusticationē creatā ab altissimo. Rusticatio
nē aūt de⁹ creauit qn̄ B de dixit Ben. iij. In su
dore vult⁹ tui ve. pa. r. Uel cū posuit hoiem in
padiſū voluptat⁹ vt operaret. Ben. ij. Nā B dā
creat⁹ fuit ex padiſū in agro damasceno zc.

D Bēriles oñdūt a
diā cē
ꝺestādā

¶ Quarto p exēpla gēriliū z poetaꝝ oñdit aci
dia cē fugiendā z detestādā. Un Aug. iij. de ci
ui. ōr. c. xvj. narrat. q romani ml'tos deos q̄s
credebāt boues ꝑpellere ad laborē z motū i ciui
tate rōana colere ceperūt: z eis publicas edes
ꝓstruxerūt: ac inē deos q̄ curā reipublice habe
bāt posuerūt. sic deā agenoriā q̄ boes ad agē
dū excitaret. deā stimulā q̄ ad opandū stiml'a
ret. deā murciā q̄ ꝑter modū nō moueret. De
am strenuā q̄ faceret homies strenuos. z sic de
alijs. Et illas deas cū sūma diligētia coluerūt.
verūtn deā q̄rē in vrbē recipe noluerūt: sz ex
tra portā colinā edē ei fecerūt: nec eam publice
suscipe voluerūt. Noluerūt ei aliqē deū hīe
secū q̄ posset desidiā aut q̄rē, pcurare et ppl'm
laborī ōdituꝝ enervare. Per ℔ videbāt innuere
q̄ i pñti vita dñt laborī z ñ q̄ri vacare. Nā q̄
rē q̄sq; tāq̄z deā colit q̄ eā nimis diligit. Si igit
romāi de corpali ciuitate ordiauerūt otiosos ex
pellere. quō ñ de⁹ sperneret illos q̄ desidie z aci
die z corpi defuīūt die ac nocte: z a celesti ciui
tate eos excluderet. Et econtra ℔ laboriosos ex
portā huiꝰmōi i celesti pātia i q̄rē cū scīs ange
lis solet locare. Et iō ōr Prou. xxij. Uidisti ho
minē velocē i ope suo coā regib⁹ stabit. Et in
glo. Exo. xij. ōr. Nemo i huiꝰ vite itinere torpe
at: ne in pātia locū pdat. Nō ei ē vera q̄es i hac
vita/ vbi oia sē labor z afflictio spūs. sz ex por
tā huiꝰ vite i celesti pātia cū videt diuina cēntia.

I Iō ōr Aug. i li. ꝓfec. Uersa z reuersa i tergū et
i latꝰ z dura sē oīa: eu sol⁹ reqes. s. de⁹ Hoc idē poete de
cētā oñdit ꝑ poetas q̄ acidia sit fugiēda. Un i testā ad
policra. li. iij. bī. q̄ veteres imaginē sapie fece diam
rūt: quā vt deū coluerūt. z iuxta eā hec verba scr̄
serūt. Usus me gēuit: mēoria me pepit. sophiā
me vocāt greci: latini vo sapiam. ego odi stul
tos hoies z vana opa. Si igit vsus sapiam ge
nuit: ꝓtinu⁹ labor z exercitiū ei⁹ exordiū existit
Et q̄ patz q̄ vbi nō sē vtrutū opa laboriosa ibi
nec pmia. z ecōtra. Iō z Boe. bñ oñdit. iij. de
ꝓsol'. metro. vl. ꝑ triū boiz fortiū exēpla. s. Aga
mēnonis Ulixis z Herculis. q̄z pm⁹. s. Agamē
nō troiā decēnali bello p laboriosa pcl'a deuas
tauit. Scōs. s. vlixes polipheml̄ gigātē labo
riosa audacia dū dormiret excecauit. z ire remit
Terti⁹ hercules duodeci labores durissimos p
culit. ō q̄sic ait. Herculē duri celebrāt labores
q̄s labores enarrare eēt nis lōgū Un ōr. Ille cē
tauros domuit superbos zc. Cētauri sē monstra
ex medietate boies z ex medietate tauri. q̄s po
ete fingūt genitos. Et sic figūt poete quō Her
cules ꝑ maxios labores suos meruit cē colū
na z sustētator celi: sic Boeti⁹ ibidē tangit. Et
postea Boeti⁹ hoꝝ virorꝝ fortiū exēplo hortat
nos dimittere segnicie z acidiā: z laboriosā vir
tutis viā assumere si velim⁹ ptigere ad celestē
pātiam di. Ire nūc fortes vbi celsa magni duc
exēplivia. Cur inertes terga nudatis superata
tellus sidera donat. q. d. Uos fortes ite nūc re
sistentes aduersitatib⁹. ite illic vbi ducit via cel
sa. i. ardua magni Herculis: q̄ est via vtutū z
via magni exēpli ad aggrediēdū fortia. Et hūc
arguit acidiosos di. Cur vos inertes. i. desidio
si boies nudatis terga. i. dorsa vīa fugiēdo la
bores z aduersa. Naz tellus. i. terrena ꝓcupia
supata donat homi sidera. i. celū siue regnū ce
loꝝ. Bonoꝝ ei laboꝝ gl'iosus ē fructus. Sap.
iij. Et his ꝓcludit q̄ vbi ē acidia ibi nec ē vtus
nec sapia: z ꝓiīs neq; vtutū pmia. q̄rē. ¶ Qui
to z vltimo oñdit acidia esse detestabilis z fu
gienda ex pmeua boīs institutiōe. Nā vt habe
tur ex sacra scriptura bō inē cetera anialia pci
pue creat⁹ ē ad laborē z nō ad ociū siue acidiam
Un Ben. ij. ōr. Tulit de⁹ hoiem in padiſū vo
luptatis vt operaret z custodiret illū: vt pater
ē. Et post pcm ōr sibi. In laboꝝib⁹ comedes oi
bus diebꝰ vite tue. ibidē. iij. Et ℔ bñ innuit cuz
ōr Job. v. Homo nascit ad laborē z auis ad vo
latū. Et iō cū hō ocio z acidie intendit contra
suā naturā facit. Etiā naturaliē cōtingit q̄ aci
diosi incurrunt infirmitates plurimas: q̄s ex
moderato labore non incideret: vt oñdit Ari
sto. in ꝓblema. di. Labor z exercitiū cōseruāt
sanitatē: corpora cū mundificāt: z a superfluis
humorib⁹ vi caloris per laborē excitati euacu
ant. Hoc etiam ꝓsiderauerūt antiq̄ reges z ꝓn
cipes: vt narrat Titus liui⁹ lib. j. voluminis
sui: de Tullio romanoꝝ rege tertio. q̄ cuz suo
exē vrbs pestilētia laboraret: z ob ℔ militandi
pigritia ozir eē. ipe ei iterum nllaz ab armis po

R Nō cre
atur ad
boze

pulo q̄ cētē dedit: salubriora credēs iuuenū corpora militie laboribꝫ dedita q̄ si domi quieuissent. Hec ibi. Et q̄uis ex labore p̄tinuo corpus p̄sumat: ex desidia rñ ocio siue acidia amplius annullat. Nā acidiosi pigri cōit̄ spinguant: in flanꝫ puteidis apostematibꝫ: z vlceribꝫ ipleñt. pedū sanie imūdant: z sic p̄ rubiginē eoꝝ vires annullant: q̄ p̄ exercitiū z laborē p̄seuant: licz p̄ aliq̄ mō macerent. Jō ōr. Loco vt habeē i vic̄ phoꝝ. c. xcv. Hūana vita velut ferrū ē. si exerceat̄ / p̄terit. si ñ exerceat̄ / rubigo p̄sumit. Sil̄r boies exercēdo videꝫ p̄teri. sinaurē iertia arz torpedo plꝰ detrimēti facit q̄ exercitatio. Plꝰ ei i dubie affert mali torpor tacidia corpi q̄ labor exercitatio ē aliq̄l̄r imoderata. ¶ Ex oibꝫ supdict̄ p̄z quō acidia valde displicet ōo z placet diabolo. Primo displicet deo m̄l̄tū: sic̄ p̄z ex illo Apoc. iij. Utinā frigidꝰ esses aut calidꝰ. sed q̄ tepidꝰ es: z nec frigidꝰ nec calidꝰ: incipiā te euomere ex ore meo. Calidꝰ est q̄ feruēs ē ad bonū. Frigidꝰ est q̄ simpl̄r desistit a bono. Tepidus vo est q̄ medio mō se hz. Et ōr glosa i ordinea. q̄ maior spes est ō frigidis q̄s de tepidis. Cui⁹ rei hec ē cā. q̄ tepidi q̄ndā fiduciā z securitatē accipiūt de b̄ q̄ aliq̄d boni agūt. z iō se nō corrigūt. tepidꝰ vo ō ore dei euomit: q̄ p̄dicatores in quibꝫ deꝰ loquit de cōsortio sanctoꝝ remouet p̄ excōicatiōē. vel tunc tepidꝰ euomit q̄n i deteriora p̄cipitat: vel q̄n impenitēs morit. De hac tepiditate dicit Piero. Tepiditas sola est q̄ solet deo vomitū p̄uocare. ¶ Scōo pōt ostēdi q̄ acidia multū displicet deo ex illo Luc. xv Dico vob q̄ maius gaudiū erit i celo sup vno pecc̄ore penitētiā agente q̄s sup nonagintanouem iustis q̄ nō indigēt penitētia. Ad̄ exponit Ore. de iustis illis q̄ desidiose se habent z de pecc̄ore feruēti ad penitētiā. Un dñs feruētē pecc̄ōrē penitentē nonagintanouē iustis acidiosis p̄ponit. Sicut dux i p̄elio plus illū militē diligit / qui post fugam reuersus hostē fortiter p̄mit: q̄s cū q̄ nunq̄s fugit nec vnq̄s fortiter egit. Plus amat ager q̄ post spinas z tribulos fructꝰ vberes reddit q̄s ille qui spinas z tribulos nūq̄s tulit: z semp sterilis extitit. ¶ Tertio b̄ idez ostēdi pōt p̄ hoc q̄ dr̄ legit de ficulnea fructū nō faciente Luc. xiij. vbi dicit. Succide illam: vt q̄d etiā terram occupat. Simil̄r Matt. xxv. dī de seruo pigro: tollite ab eo talentū. Et sequit. z inutilem seruū eijcite in tenebras exteriores. Et Matth. vij. Omnis arbor q̄ nō facit fructum bonum excidet̄ z in ignem mitt̄. Sic ḡ patet ex tribꝫ quō acidia displicet deo. ¶ Scōo p̄n/cipaliter acidia multum placz diabolo: potest ostendi ex tribꝫ. Primo ex illo q̄ legit Job. xl. Circūdabunt eum salices torrentis. p torrentē cuius aque cito deficiunt intelligit voluptas p̄sens que cito finietur. in qua diuites huius seculi plantati sunt velut salices que sunt arbores infructuose. Et huiusmodi salices circūdant diabolum quasi faciendo ei vmbram

1 Acidia displicet deo

M Acidia placz diabolo

In b̄ vo q̄ boies q̄ nihil boni faciūt salices vocant̄ isinuat q̄nta sit fatuitas eoꝝ q̄ se meliores z honorabiliores alijs iudicāt: q̄ nihil faciunt. Sil̄r is fatuitas ē acsi alicꝫ diceret salices amygdalis arboribꝫ p̄ualere: eo q̄ steriles sūt. ¶ Scōo q̄ acidia m̄l̄tū placet diabolo. p̄z ex illo qō legit Judicū. j. de Adonibezerh: qui amputauerat. lxx. regibꝫ sūmitates manuū ac pedū. Adonibezerh int̄p̄tat dñs fulgurās: qui amputat illi q̄ b̄nt regere alios / sūmitates manuū z pedū: dū p̄curat q̄ t̄l̄es ad opa vtilia sūt q̄si i porēres. Qui cū hz sūmitates manuū ac pedū ap̄utatas iutil̄ ē q̄ ad vsū mēbroꝝ istoꝝ: z si mēbra ista habeat. Sic m̄l̄ti ad vtilia opa sūt i porētes: sz ad iutiliat noria potētiā b̄nt. Tertio ad b̄ idē ondēdū valet qō legit Mat. xij. de imūdo spū. q̄ inueniēs domū a q̄ exierat vacātē: vadit z assumit septē alios spūs neq̄ores se z itrātes habitāt ibi. Et eiusdē. viij. legit de demonibꝫ: q̄ dixer̄t dño. Si eijcis nos hinc mitte nos i gregē porcoꝝ. Porci sūt q̄ nihil faciūt nisi q̄ voluptati corpis deseruiūt: q̄ sūt q̄si spūs spiritū demonū. In acidiosꝫ em̄ hz diabolꝰ q̄si hospitiū q̄erit. Et iō Job loq̄ns de behemoth. i. diabolo ōr. xl. c. q̄ dormiat i secreto calami i locis humētibꝫ. Calamꝰ q̄ vacuꝰ ē figurat boiem vacātē z ociosū / q̄ diabolꝰ q̄escit z dormit. Sic ē arūdo p̄ q̄ ōr Grego. xxxiij. moꝝ. Quid noīe calami nisi mētes sec̄lariū cpaliḡ die designant. In b̄ ei q̄ ipi vacui interiꝰ remanēt: locū vehemoth vbi apō se reqescere ōbeat p̄bēt. Et subdit i Job i locis humētibꝫ / sup q̄ ōr Gre. Loca humēcia sūt terrenoꝝ boim mētes q̄s humor carnalis ꝓcupie replet z fluidas facit. Loca ēt humēcia sūt opa voluptuosa. pes q̄ppe in arida terra nō labit: fixꝰ vo i lubrica vix reneit. In locis ḡ humētibꝫ ire vie p̄ntis faciūt: q̄ i hac vita ad iusticiā recte stare nō p̄nt. In his traq̄ locis humentibꝫ vehemoth dormit: q̄ i reprobor̄ boim lubrica opatiōe req̄escit. Hec Grego. Rogem⁹ ḡ deū vt nos sua respiciat mia ad fruendū z a nob repellēdū oēm acidiā: qtūs hic p̄ bōa opa mereamur p̄ingere ad eterna gaudia vbi q̄es ē sempiterna Amen

De malis z nocumētis q̄ infert acidia Sermo. LVIII.

QVodcunq̄ p̄t manuꝫ tua instanter opare. Eccl. ix. In vbis illis sapiēs hortat oēm hominē vt acidiā z torporē fugiat: z i opibꝫ bōis i b̄ mōo dū p̄ se exerceat: sic audisti circa thēa p̄cedēs. Et q̄ i hmōi p̄cedēti dixi de acidia i gñe q̄d sit. Et quō z ex q̄bꝫ cauꝫ sit detestanda: vicz ex ordinatiōe cor⁹ vnius siue cor⁹ nāe: ex scriptura sacra: ex figura: ex p̄sideratiōe exōr. gē. tiliū z poetar. z ex p̄mena boris istitutōe. Quō ēt acidia m̄l̄tū displicz ōo z placz diabolo. Nūc p̄nti ser. intēdo dicere de mal̄ z nocumētis q̄ in/

fert acidia. ꝓp̄ꝫ q̄ mala ⁊ nocumēta vitāda q̄libet hō instanꝫ i bōis opib⁹ se dz exercere iuxta rheina. ne p̄occupat⁹ a morte iferna descēdat: vbi bñ opari ñ p̄t. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Qō cūq; pōt man⁹tua instanꝫ opare. vbi ē.

A ¶ Juxta p̄missa ē aduertendū q⁹ acidia homi mlta mala ⁊ nocumēta ifert siue facit

- Inducit cecitatē spūalem siue mentalē
- Adducit surditatē p̄ferendi spūalem
- Odit bōis vilitatē

Acidia facit multa mala

- Ducit ad egestatē
- Aufert homi triplicē bōitatē siue triplicia bōa.
- Perdit eis vilitatē ⁊ nobilitatem
- Infert boi corpalē ⁊ spūalē infirmitatē

Cecitas spūalis ¶ Pro acidia inducit boi cecitatē spūalē siue mētalē. Sic ei lozica ⁊ alia arma ferrea p̄ motū ⁊ p̄fricationē claresc̄ ⁊ splēdēt: p̄ q̄ cē ꝯo rubiginanꝫ ⁊ ferēt. Sic visus itellect⁹ clare cognitiōis obrūdit: qñ torpet ōsidia ⁊ p̄ studiū exercitiū ñ mouet: vel vt Oui. iij. tristiū di. Ingeniū lōga rubigie lesū torpet. ⁊ mlto q̄s fuit añ min⁹ fertil' si ñ assidue remouet aratio: nil nisi cū spinis germē hēbit ager. q. d. Sic ager si nō p̄tiue p̄seruet i bōa cultura ⁊ aratiōe: spinas ⁊ trib'los p̄fert. sic ⁊ itellēs hūan⁹ si ñ exercitet i bōis rebꝫ p̄fert mlta viciōꝫ mala: vt hō se nō cōgnoscat neq; mala sua ⁊ pricla ꝓpēdat. Huius

Ocio vacāres spū alit exercēt

dēm⁹ clara exēpla i spūalib⁹ ⁊ secl'aribꝫ. Nā sacerdotes ocio ōditi ⁊ acidie vacātes mlt̄ rebꝫ inutilib⁹ ⁊ mal' siue scādal' exercēt: ita vt nec credāt vl' ad min⁹ q⁹ ñ debeāt alios p̄ vitā suā scādalizare. Ita ⁊ laici vtriusq; sex⁹: ⁊ maxie i ꝯgib⁹ ⁊ mlieribꝫ acidia excecat itellectū: vt ñ p̄pēdāt suā leuitatē: ⁊ q̄nta mala ex his eis sūt futura. vbi postea cū despōsari dñr̄ spūs: ⁊ vita p̄terita quā sibi bonā putauerūt errāres ab his q̄ ill' copl'ari cogitabāt tē cogitat: ⁊ sic spūs

Ecōtra

tur. Ecōtra. vo si itellect⁹ ⁊ ingenū bōis rebꝫ exercitat: legēdo vl' audiēdo aut meditādo: aut aliq̄ laboze utili exīoze. cē tāto ampli⁹ illūinat ⁊ q̄ nocere p̄ñt cogitat ⁊ cogñscit: ⁊ ab his se custodit. sic ferr̄ diu fricatū p̄ limā efficit claꝝ et

Exēplū luminosū.

Hui⁹ exīi dēm⁹ claꝝ i duob⁹ discipulis chr̄i i emaus cū eo eūtib⁹. Lu. vl. q̄ tā diu fuer̄t tardi ⁊ ad credēdū ea q̄ ad chr̄z p̄tinebāt pigri. tā diu fuer̄t oculi' cordis ne chr̄m ag̃scerēt tenebrosi: sic ipe eis dixit ipcādo. O stulti ⁊ tardi corde ad credēdū. sz mox vt tarditatē credēdi a se excluser̄t chr̄z cognouer̄t. ¶ Ex q̄ ptz q⁹ sic i iferno ñ ē lux clara: sz tenebre ꝑpetue viq; ipeditiue. ita i torpore ⁊ acidia vt vl't Ber. i q̄dā fm̄one ō ascēsiōe. Sic ei studiū ⁊ sciaꝝ exercitū succedit siue claꝝ ⁊ clariozē efficit itellēz ad cognoscēdū. ita torpor ⁊ ierria p̄fūdit ⁊ cecat cū. Un ē cōe ꝓbū. Lectio lecta placet sepi⁹ repetita placebit. Inuenim⁹ ei mlt̄i (q̄uis ego p̄m⁹) q̄ p̄mo aliq̄n legēres certū scripture passū ñ itelligūt neq; scōdū' ter̄tio. ⁊ postea p̄tiuātes q̄rto aut q̄nto legēdi studiū: clare q̄ volebāt ēt mlt⁹ exercitat⁹ docēre cognoscūt. Suo mō ꝺ itelligēdū ē de p̄ceptionibus: i q̄ q̄q; boi pl'a se offert dubia: q̄ p exercitiū meditatōis sibi fūt nota. vt vl't Hugo. de claustro. aīe. Est ei cogitatō i mēte q̄si fumus i igne: meditatō q̄si flāma cū fumo: ⁊ p̄ceptio ignis cū flāma sine fumo. Ecce quō acidia excecat ⁊ obnubilat itellēm. q. ñ illūinat⁹ p bonū exercitiū. Sic ei aq̄ stās siue q̄escēs corrūpit. B

Jux poetā. Et vitiū capit ut moueant aq̄. Et vinū certū ēt nisi a fecibꝫ mūdet corrūpit. ita ē i boue. Et sic odor p̄us vix recedit a vino si sup̄ fecēs remāserit. imo int'dū total'r corrūpit. Ita acidios⁹ q̄si tot⁹ acid⁹ vl' acetos⁹ efficit. adeo ē corrūpit vt bōa ei displicēāt q̄ placere ꝺbuerāt

¶ Scōo acidia adducit surditatē. Sūt ei aci

Acidiosi

dios⁹ sic idola: q̄ aures hñt ⁊ ñ audiunt. man⁹ sūt hñt ⁊ ñ palpāt: pedes hñt ⁊ ñ ābulāt. vtz i ps̄. Et Sap. xv. Nā acidios⁹ raro volūt audire ꝯbū ōi. nec monitōez aut correctōez ce⁹ cūq; viri iusti: dedignāt audire q⁹ ōz: q⁹ timēt se ex pigricia adīplere ñ posse q⁹ iubet. Un Sen. in q̄dā epl'a. Nō putāt desidiosi ab alīs posse fieri q⁹ ipi facere ñ p̄ñt. ex ifirmitate ei sua ꝺ ꝯture alioz̄ sumūt sniam. Nā ad q̄ ibecilles sum⁹ dura ⁊ itolerabilia credim⁹. ñ q⁹ hec difficilia sint sz q⁹ nos fluidi ⁊ enerues sum⁹. Et licz ei'es sint ad audiēdū ea q̄ sūt ei repidi. sūt tñ ad audiendū ea q̄ sūt mōi valde intēti. Un Hugo vbi s̄ Mens dū torpescit sōno ierrie. i. acidia: inclinat aures rūoribꝫ/ loq̄t̄ vana/ mollib⁹ induit/ mane comedit/ gall⁹ terminat cene lectōem: et dū alīq̄ surgūt ad maturinū ipe p̄mo vadit ad dormiendū. ¶ Jtē acidios⁹ ēt torpal'r ē q̄si sur

L

dus: q⁹ cū acidia imittit sopozē: fm illū Pro uer. xix. Pigredo imittit sopozē: tūc cū ad op⁹ excitat frequnt obaudit. ⁊ pluries ifestat⁹ hinc inde se ꝯtit: man⁹ ⁊ brachia scalpit: nec q̄cq̄ ōz De tali ōr Sapiēs Prouer. xxvj. Sic ostiū ꝯtit cardie suo: ita piger i lectulo suo. abscōdit piger manus sub ascella sua. supple p̄ frigus Tales pigri cū excitant: rūdet se velle surgere. dicūt q̄dē sz ñ faciūt. imo excitātē acsi ñ audiēt rūdet. Un Gāfred⁹ i poetria clare ōscribit de acidiosū: di. Scis ne mozā pigri: si mā e vo scribunt

Pigri

cet obaudit: si citat adhuc vigil sternit. randem clamoze coactus: oze tñ lento linguā mouet: et mihi q̄d vis inquit. Surge veni/ nox ē: p̄mitte quiescā tē. q. d. gamfredus: cū excitat pigr̄ p̄mo obaudit: ite. ⁊ vocat⁹ vigilat ⁊ sternit. postea clāoze vicꝫ dic̄ q̄d vis mihi: Et cū sibi excitās ōr. Surge veni. ipe rñder. nōdū ē dies p̄mitte me quiescere. Et cū ōr sibi. imo dies est surge dicit ipe. ach deus ego surgo. vade sequar te. ⁊ tamē nō sequit: sed decipit exitantē. et cum iterū sibi dicit. Non venis tu: rñder. dudū vēnissez sz mihi vestes q̄re ⁊ nō inuenio. q⁹ tamen

falsum est: q2 adhuc i lecto iacet. Et cū sibi ite/rū dī. Surge cito: rūdet. dñe p̄sto sum: nō tū ē ita. imo vel caput huc illuc q3 vrit: vel brachia scalpit: vel mēbra i longū distēdit. Et sic sp ve nit ore sz nō pedē: nisi tandē coact⁹: tunc tarde mouet gressuz ad modū restudiū. ¶ Sic p oīa faciunt acidiosi moralit ad vīa ℟rutū vocati. q̄ variis delitijs capti pectoꝝ aures obstruūt: vt si audiūt/venire differūt/z sp moras q̄rūt/z si veniūt tarde ad modū restudis eūt: vt hec oīa Hamfred⁹ vbi ſ. oñdit. Dōi cū pigro videt q̄ vie sibi spinis sint clause: z q̄ nullo mō surge/re possit ō manib⁹ diaboli: fz illō. puer. xv. Iter pigroꝝ q̄si sepes spinaꝝ. Videt cū acidioso q̄ si quer rat ad dñm stari oportebit mori. cū rū ꝑ rūm māifeste appareat. q2 cōit videm⁹ eos q̄ quer runt ad dñm ee pulciores z vite lōgiores ꝛc̄.

D Acidia ostendit. bois vili tacem

¶ Tertio acidia oñdit homīs viliratē. Nā vi/les sūt boues z degeneres/iertie z desidie vacā tes. ac boīb⁹ ceteris ip̄ortabiles: vt patz ex ℟bis sapiēs. Eccl. xxij. dī. In lapide luteo lapidabit piger: z oēs loquūt sup aspnatōez ei⁹: z de ster/core boū lapidat⁹ ē piger: z ois q̄ retigerit euz excutiet manū. Tūc q̄pe piger lapide luteo la pidat. q̄n ℟bis dur̄ z aspis icrepat. z ois q̄ re/tigerit eū manū excutit: q2 onerosus oīb⁹ z dis plicibil exīstit. Nā piger i q̄cūq3 societate vult sedere: quiescere: z pausare: z alios sibi fuire z mīstrare: ad mēsaz locū māib⁹ sedere z nihil cō/portare. alios oīa facere: z pare. ociosū panē co medere: dormire z pausare: z alios laborare. B ē oīb⁹ redicūl idubie: si alicui mitti dz: mox p/pbare icipit. vl id p q̄ mittit ñ iueniat: vl q̄lle p q̄ mittit domi ñ sit. vl q̄liq3 piculū i via sit z timeat. z ſil ia obūcit q̄b⁹ fuitiū ffugit. Sic sapiēs bñ exp̄mit. puer. xxij. dī. ōt piger. Leo ē foris i medio platearū occidēd⁹ sū. Et puer. xxvj ōt piger. Leo ē i via z leena i itineribus ꝛc̄. fz vti/nā tles sic fugerēt leonē ifernalē diabolū: q̄ tā/q̄ leo rugiēs circūit q̄rēs quē deuoret. j. Pet. v.

Acidia ducit ad egestatē.

¶ Quarto acidia ducit boīes ad egestatē. q̄ ei acidia torpet: z laborē quo victū acq̄rat vitat z horret. si diues fuerit diuitias ñ successiue ex hauriet z paupertatē incurret. si ℟o nihil aut parū habuerit sp i egestate z penuria erit. Sic B cla re docz expiētia ad oculū. Et sepultura i mlt⁹ locis B ides oñdit. Unū puer. x. dī. Egestatē operata est man⁹ remissa: man⁹ aūt fortiū diuitias parat. man⁹ ei remissa. i. ociosa p̄tinue expēdit z paz acq̄rit. ió incurrit egestatē. fz man⁹ fortiū. i. labo riosa parat diuitias: q2 plꝰ acq̄rit q̄ expendit. Itē puer. xx. dī. ꝑ frigꝰ piger arare noluit. scz tpe ad B debito. mēdicabit q̄ estate. s. ꝑ p̄ carē/tiā fructuū: z ñ dabit ei sp̄ ꝑ dem̄itū pigri/cie sue. Itē ibidē. xxij. Uestiet pānis dormita/tio: pānis. s. vilib⁹. vbi i hebreo bī lacerat⁹. q. d. nō hēbit i q̄ dormiat nisi pānos viles z lacera/tos. Itē puer. xxiij. vsq3 q̄ piger dormies: vsq3 quo de somno consurges: paulū dormies: modicū dormitabis. pauxillū manꝰ ꝙ feres ve

descas: z veīet tibi q̄si cursor. i. subito z ex ip̄o uiso egestas tua: z mēdicitas q̄si vir armatus. Piger em̄ videt q̄si sp somnolent⁹. venier aūt mēdicitas q̄si vir armat⁹. ita q̄ piger ꝙ tū eā fa nō potit defendere: et B erit post mortē petōz. nā tūc ꝑmū incipit pauptas z miſia intolerabi lis z ꝑpetua. pauptas em̄ mō q̄si inermis est: z q̄si lēte incedit. ió mlti fugiūt eā vel ref si nt: sed i futuro erit q̄si armata. vt hō ñ possit ei re/sistere neq3 eā effugere: vicz i inferno. Itē Pro uer. xxviij. dī. Qui opat⁹ trā sabit panib⁹. q̄ ℟o sectat ociū replebit egestate. B ꝑz ad sen sū. Ex his ꝑz: q̄ sic ociosus sive piger ꝑ defectū laboris manual incurrit pauptatē corpalē. ita acidios⁹ ꝑ defectū exercitie ꝑ ℟rutū incurrit pauptatē spūalē. sic em̄ abūdātia ℟rutū fa cit cū diuitē spūalr z ccōuerso. sic defect⁹ rpa/liū reddit hoīem pauperē rpaliē. ita defect⁹ ℟ru tū reddit cū pauperē spūaliē i B sec'o. z tandē pauprimū z miserrimū i futuro: vt ſ. ¶ Quin to acidia aufert boī bonitatē triplicē: sine tri/plicia bona vicz nāli⁹/gr̄uita/z celestia. Piſo acidia aufert boī bona nāli⁹: q2 nāle ingenīū la/bescit. robur corpis z agilitatē destruit: z boīez plicia bo q̄si inutilē reddit. q2 cū acidia inualescit z ad cō na

E Acidia aufert

suetudinē venit: vires z ingeniū ranq3 rubigo ꝙsumit. ¶ Scō acidia aufert bona gr̄uita. B saluator⁹ pabolice exp̄mit Matt. xxv. z Luce. xix. vbi bī in Matthēo de suo acidioso: q̄ po/suit talentū dñi in sudariū suū z neglexit vl'ei plicare ipm. dñs ait. Auferte ab eo talentū ꝛc̄. Et in Luca. auferte ab eo mnam ꝛc̄. Mna fz Albertū i postilla/sūt ōi dona. q̄ dñs boī dedit ad ꝓficiēdū. z hec p̄ tertiā minuūt z pcunt. Si cut donū intellect⁹ paulati p inertiā minuit z be betat: z victus z rētatiōib⁹ obstruit. Sic em̄ bo na semīa z bōe stirpes malis plantz suffocant. ita accidit i abusu donoꝝ dei. z sic ꝓtinue au/ferr dei donū q̄ ad vsum z q̄ ad habitū: fm illō Job. xxiij. Lōterat⁹ q̄si lignū infructuosū. pa/uit em̄ sterilē q̄ nō parit. Sterilē q̄ nō parit pa/scit. q̄ soporī z inertie vacat z sibi ꝙpi nō vivit. A tali merito talētū tollit: q2 sine vtilitate inueni tur: dicēte saluatore Luc. xiij. Succide eā vt q̄d ertā terrā occupat. Hec Albert⁹. Sic ḡ patet. quō acidia aufert bona gr̄e p aucitatē euange lij. Et pot est B idē ostēdi p silitudinē: q2 gratia spūsancti est sicut ignis: q̄ nō pōt esse ociosus si ha/ber aliq̄d i q̄ agat: desinit em̄ esse si desinit age re. Sic gr̄a dei q̄nq3 amittit: q2 hō ex ea nō opa tur. Unde sup illud Joā. xiij. Qui non diligit me ſmones meos nō seruat. ōt Gregō. Nunq3 ē dei amoꝝ ociosus. opat⁹ ei magna si est: si aūt operari renuit: amoꝝ nō est. Et apl's ōt. Gratia dei in me vacua non fuit. Nec solum acidia au fert homī gr̄am. sed ertā fructū qui a gratia ꝓ cedere deberet. Et sic aufert homī corā vtilita/tē huius vite: q̄ vtiq3 nō ē puū dānū. Un Bef. Q3 mitius me patiaris o amara mors vite

vsu q3 fructu. Nā vita sine fructu gutte: mors. deniq3 duplex dānū parat ligno ifructuoso. se curis z ignis. ¶ Tertio acidia aufert boī bona celestia: q n̄ dant nisi exercitat3 vigilātib3 z stre nuis: ꝓpr̄ sua opa. sic chr̄us innuit Luc. xij. di. Bei si seruꝰ illi ꝙs cū venerit dn̄s: inuenerit vigi lātes. Amē dico vob q̄ p̄cingit se z faciet illos discūbere: z trāsiēs ministrabit illis. Et Mat. xj. Regnū celoꝝ vim patit̄ et violēti rapiūt illud Ubi ōr glo. Grādis violētia ē in ēra nasci: celū rape: z hīc p vtutē q̄p nām n̄ possum⁹. Econ tra acidiosus a reg̃ ōi excludit. sic de fatuis vir ginib⁹ oleū recipe negligentib⁹ clare innuit: sic̄ ptz Mat. xxv. Et ī ō ait Bre. Nemo i hui⁹ vite ītinere torpeat: ne i p̄tia locū pdat. Et idē ōr Ju stus vt celestia capiat caueat ne inanis ab ope dies eat. Quia ḡ acidiosus bōis nāc/gre/z glo rie ꝓuat. ī ō abomiabil' ōo extat/intantū q̄ ipm euomit: nec suo corpe mystico incorpat: vt ptz .ij. Cor. vij. Ex illo Apoc. iij. Utinā frigid⁹ ees zc. ¶ Sexto acidia pdit rpis bōitatē siue vtili
Acidia p tatē: in q̄ bē⁹ ꝓficiēdi locū z opportunitatem.
dit rēpis Tps ei nob dat ad ꝓfectū z meritū: nec ē recu/
vtilitatē pabile p aliquē modū q̄n transeat i p̄teritū. Et
ī ō sūme cauēdū ē acidie viciū p q̄ō pdim⁹ rpus
n̄rm. sz ml'ti sē q̄ dānū istō n̄ reputāt q̄uis sit
valde magnū. Q̄ āt rps dat̄ū sit nob ad merē/
dū: ptz p apl'm ad Hal'. vj. dicētē. Opemur bo/
nū dū rps bē⁹ ad oēs. Et chr̄s Lu. xxj. ōr. Ui
gilate oī tpe orātes vt digni habeamini Et .ij.
ad Cor. vj. Ecce nūc rps acceptabile: ecce nunc
¶ Ex his ḡ ptz q̄ libet bō dili (dies saluti
gent̄ caucre debet acidiā ne rps suū pdat
Propt̄ nr̄am meliorationē
Propt̄ rpis accelerationē siue
Et b ꝓpt̄ plura breuitatem
vicz Propt̄ districtā deo de b dan/
dam rōnem
¶ Prio cauēam⁹ ne rps nr̄m pdam⁹ ꝓpt̄ nr̄am
meliorationē. Ad b ei nos hortat̄ Chr̄y. i hom.
q̄dā di. Sic̄ inq̄t mercēnari⁹ tot̄ā die circa dn̄i
op⁹ ipēdit. vnā āt horā circa cibū. sic z nos oīne
rps vite nr̄e debem⁹ ipēdere circa gl'iā dei. mo/
dicā aūt ptē circa vsus carnales. Cū ei q̄s a bo
no ope vacat/ rpus pdit: vt cesar ait. Cū vna
die ī cena se nihil magnifice donasse memor fu
it dicēs. O amici hūc die pdidi. Sic̄s em̄ rps
trāsiré cū etatē cogitaret: z semū in q̄ nihil opa
ri p̄t estimaret: vtiq3 rps fuc tuuēturꝰ nō pderz
qz vel studeret: z sic rps n̄ p̄iret: vl' orarēt z deo
fuiret: z sic se a malo custodiret: sz illud Eccl.
xiij. Fili ꝙserua rps z declina a malo. vel alicui
alī opi licito vacaret ne rps suū pderet. Unde
Bef. Nihil p̄ciosi⁹ rp̄e: sz heu nihil hodie vili⁹
reputat̄. ¶ Scō debem⁹ acidiā vitare z bono
Tps la/ o p̄i vacare ꝓpt̄ rpis accelerationē siue breuitatē
bile z flu z irrecupabilē pditionē. Tps em̄ i q̄ possumus
xibile est mereri ē in se labile z fluxibile. ptz p Sene. i li.
nālū q̄nū dicētē. Fluit rpus z amios auidissi/
mos sui relinq̄t. q̄ leo bñ oñdit cuidā dicēti.
Quadragīta annos habeo: cū ait. xl. annos h̄o
n̄ habes. Et i q̄dā epl'a ōr. Infinita est velocitas
rpis. pūctū ē q̄ō viuim⁹ z pūcto min⁹. Tps ei
ex nā breue ē z velociē trāsit: z post3 trāsierit/
recuparī n̄ p̄t. Unī Job. xviij. Breues dies hoīs
sūt: numer⁹ mēsiū ei⁹ apō te ē. Hāc āt breuita
tē intelligere ō bem⁹ respectu eternitat3 vite eter
ne. De hac ēt breuitate ōr i ps. Mille anni añ
oculos tuos tāq3 dies hesterna q̄ p̄terijt. Item
Job. ix. Dies mei velociores fuerunt cursore.
Hoc bñ ēt oñdit Sapiēs Sap. ij. di. Umbra
trāsit⁹ ē tps nr̄m. Ecce q3 breue ē tps z fluxibile
Est ēt irrecupabile. Unī Ouid. in li. de fastis: Tps ē
Tpa labūnt̄ tacit3 se nesci⁹ annis. Et Bef. ōr. recupa
Nō pat̄ estimes tps q̄ō i facet3 vl' dict3 expēdit bile
ociosis. volat ei irrecuocabile ꝙbū. volat tps ir/
recuocabile: nec aduertit insipiens q̄d amittat.
Ex q̄ sequit̄ q̄ tps irrecupabile p acidiā pdere
ē magn̄ q3 quēcūq3 mōi thesaur⁹ amittere. Unī
Chr̄y. quēlibz nr̄m alloq̄ns sic ōr. Si aut⁹ pat⁹
ꝙsup̄sert3 dānū notas. tps pōpa ꝙsumis n̄ pū/
tas: cū aut⁹ recuparē possis/ n̄ āt tps. Et z bre/
uitatē rpis scim⁹: lōgitudinē ꝙo vite nescimus
tpa nob ꝓcessa n̄ pdam⁹: vt vult Greg. i q̄dam
home. Quia inq̄t vētura mort3 tpa īgram⁹: et
p⁹ mortē opari n̄ possum⁹. supest vt tpa īdulta
rapiam⁹. ¶ Tertio dēm⁹ caucre tps p acidiā p 6
dere ꝓpt̄ districtā deo ō b dādā rōnē. Unī Bern̄.
Dē tps tibi ipensū reqrēt a te. sic̄ capill⁹ n̄ pibit
de capite: ita nec momētū de tpe. q̄ō bñ dns oñ
dit p ꝙbam i ps. di. Cū accepo tps ego iustici
as iudicabo. ꝓpt̄ea n̄ dēm⁹ tps acidiose pdere
qz ī fine vite nec vnū momētū p̄ iducīs possu/
mus obtiere. Q̄ō bñ oñdit Greg. homel'. penl'. Exēpla
sup euāge. ī q̄dā exēplo: loq̄ns de q̄dā facinoro
so diuite pleno vicīs z pctis. Cui cū i hora mor
tis tetrimi apparuissent spūs: z ī̄cipent ipm ꝙ
fus infernū trahere: z tpe ire⁹ atq3 ire⁹ īduci/
as peret vsq3 mānē: sz sic mortēs īducias n̄ potu
it obtinere. Et ꝓcludit Greg. Nos ḡ ffes solli/
cite ista cogitem⁹ ne nob ī vacuū tpa trāseant.
z tūc q̄ram⁹ ad bñ agēdū viuere cū cogimur de
corpe exire. Et ill' inferꝰ q̄ alīs loc⁹ ē in q̄ plus
amaret vna hora tpis ad agēdū pniam q3 tāta
massa auri q̄nt⁹ ē tot⁹ mōs: vicz loc⁹ iferni Se
cūdo īferꝰ q̄ tps nob ꝓcessū a ō ē valde p̄cios
qz ī vna hora tpis p̄t hō mereri perp̄ suop̄ re/
missionē: ōr graz: et̄ne pene relaxationē z eter/
nā gl'iā. ꝓpt̄ea q̄libz hō caut⁹ sit ne tāp̄cios tps
inutilit̄ pdat. q̄ō nūq3 recuparī p̄t ex p̄missis.
¶ Septio acidia iferꝰ boī corpalē z spūalē ifir V
mitatē. Corpalē sic̄ sup̄ ptz. qz sic̄ labor z oparō Duplex
sanitatē efficit: ita desidia z torpor corp⁹ efficit infirmi/
egrū. Infirmitatē ēt spūalē efficit: qz p uationē tas ad/
gre z gl'ie affert: vt dicētū ē. Hec āt infirmitas est die
valde p̄cl'osa. ꝓpt̄ eria: z ī ō grauissima
¶ Quia nō sentit
¶ Quia plōgat
¶ Quia morū ꝙuat
¶ Prio hec infirmitas n̄ sentit: z ī ō ē p̄cl'osissi

ma: sic̄ est frenes. vt q̄nto plus egrotat tanto
min⁹ se egrotare estimat. z ideo est valde pic'osa
qz tal'r infirm⁹ nō cogitat de remedio. ita viciū
qđ inesse nescit ampli⁹ nocet z molestat. cū vo
cognoscit mēs ipz citi⁹ ejcit z vitat: vt ondit Se
ne: in qđā epla ad Lucil. Acidiosus aūt se vi
ciosū esse ignorat. z mlt̄ iustū arqz prudēt̄ se re
putat. Un̄ puer. xxvj. Sapiēcior sibi videt pi
ger sept̄ viris loquentib⁹ sniās. ¶ Scdo hec in
firmitas ē valde pic'osa. qz plōgat siue ei longū
distendit z dilatat. lāguor em̄ plixior q̄uat me
dicū. Eccl. x. qz dū se n̄ cē pcrōrez credit: ō pcrō
exire nō curat: qz vana z otiosa q̄ fuit valde pi
culosa z ad iteritū ducentia q̄si pua reputat: q̄
sirecte videret magē estimaret: vt ōr Jsid. ō sū
bo. Tepid⁹ inqt otiosa vba z vanas cogitatio
nes nō ꝓspicit: q̄ si a corpore mēs euigilau erit
ea q̄ leuia existimat q̄si horrēda arqz atrocia ꝓ
timescit. ¶ Tertio hec ifirmitas ērāro pic'osi⁹
acidios⁹ occ: qz p eā hō moru puak z ipotēs reddit ad ope
morti vi randū. vita aūt sine sensu z morte simē. rener imaginē.
cin⁹ red acidiosus aūt sensu z morte puak: qz nec sensib⁹
ditur vtik ad bñ laborādū. nec mouet ad nō otiādū.
z ideo mozti vicin⁹ credit̄/licet viuere ceruak. sm
illō Z poč. iij. Nomē habes q̄ viuas z mortu⁹
es. De talib⁹ loqt̄ Salusti⁹ i cotil'. di. Multi
mortales dōrti vēri arqz somno/ido cti/icuiti
q̄ vitā q̄si pegrinārent pterīere. q̄ ꝓfecto ꝛ nām
corpis voluptate alia onerata ē. Eoz q̄ vitam
mortē iuste estio. Hec ibi. Ecce quō Salusti⁹
acidiosos z ignia torpentes mortuis ōr cē si
miles: q̄si sine motu bonaz actionū vitā trans
currēte. Talis igit̄ ifirmitas est sic̄ paralyt̄: p
quā man⁹ z pedes Zbunt̄: vt ptz Mar. viij. et
Mar. ix. Et ideo ercā scak p hoiem hñtē manum
dextrā aridā. Mat. xij. Qz dextra bz aridā ad
bñ opandū: sz sinistra mobilē ad peccandū. In
cui⁹ signū dr postoz negligēti z acidioso ñ cu
ranti ō grege sibi credito Zach. xj. Brachiū ei⁹
aridit̄ate siccabit̄: z oculus ei⁹ dexter tenebre scēt
obscurabit̄. Tūc dexter oculus pastor⁹ obscura
bit̄: qm̄ sp ad spūalia ceci⁹ efficit̄/z celestia ñ cō
tēplat̄. sz i terrenis lucrū delectat̄. Et tūc brachiū
ei⁹ dexterū exiccat̄: q̄n ad bñ opandū z alijs vtu
tū exēpla pbendū/torpore z desidia retardat̄.
Rogem⁹ g̃ deū vt adiuuet ifirmitatē nr̄az ꝛc.

¶ De repēsibilitate q̄ fit circa
somnū. Sermo. LIX.

Non dormiamus
sed vigilem⁹ z sobrij simꝰ. j. ad Thes
sa. v. ¶ In pcedēti ser. audistis q̄ntā
mala faciat ipa acidia: ꝓt̄ q̄ merito cuilibz est
fugiēda. Infert ei hoi mala corpalia z spūalia
ōnus z reddit eū vilem z despectū coram alijs. Et qz
icit somnolēcia siue somn⁹ induc acidiā. z est q̄ntā
am effect⁹ acidie. Jō in pnti ser. dicere intendo de
somno siue somnolēcia q̄ntū sit homi nociua.
Ꝑter qđ aplꝰ in vbis tbemat̄ ꝓhibet somnū

nimiū: q̄ortat nos ad vigilantiā z sobrietatē.
Pro gra Aue maria. ¶ Nō dormiam⁹ sed vi
gilem⁹ ꝛc. vbi s. ¶ Circa vba tbemat̄ est ad
uertendū: q̄ pla sūt circa somnū repēsibilia. Z
Et de his pncipalit̄ sex dicere curaui. z tādē il
la vltcri⁹ i pticlas dividere: vt infra

Repēsibilia circa somnuz
- Prolixitas z mlt̄iplicitas dor
- Brutalitas pternēdi (mēdi
- Mestitia siue tristitia surgēdi
- Pigritia se movēdi (di.
- Strulticia accūbēdi. s. tpe ide
- Tarditas se ponēdi (biro

¶ Prio circa somnū repēsibile est z mala plixi
tas dormiēdi. Sūt em̄ q̄dā q̄ die ac nocte dor
mire volūt. post prādiū: post cenā: z tota nocte
lectū nō dimittūt: ac si essent a nā creati ad dor
miēdū. recte sic̄ glires aut porci ipinguati: q̄s
bñ Sapiēs repēndit. puer. vj. di. Usq̄q̄ piger
dormis q̄n̄ surges e somno tuo? Hi ñ attēdūt
q̄ntā mala eis sic dormiendo aduenīūt. Nam

Nīs dor mientes
- Tempus inutiliter expendūt
- Vires corpis ledunt z offendūt
- Mentē z intellectū obtundūt
- Seipos damnāt z confundūt

¶ Prio tēp⁹ inutil'r expendūr. Tēpus em̄ hoī B
darū ē ad merendū: sm illō ad Gal. vj. Opere
mur bonū dū tps hēm⁹. vñ Bern. ōr. Nihil p
ciosi⁹ tpe: sz heu nil vili⁹ reputat. vrz i pcedēti
ser. F. O q̄ntū daret anim̄ pcrōr̄ sepata a corpe
q̄ ad vnā tm̄ hozā adhuc viuere deberet dū vi
deret tormēta z mala ifinita p peccatis suis sibi pa
rata. vrqz si cēt possibile totū mōm daret. z oī
voluptate corpis: oī vanitate z gaudio mūdi at
qz reb⁹ cpalib⁹ i eternū careret: si ad vnā horam
viuere posset. qz tūc sparet i vna hora veniam
posse ꝓsequi pcrōr. Imo hō idē faceret hō i extre
mis existēs. ñ vider sibi demōes obūcere oia
peccā sua. ōnis z cōmissionis: z spēal'r p de
mones [illegible]ri: dicentes sibi. Ecce tēp⁹ cuius
trāsiit: ita q̄ntis reddēde/nō pnie cē. Sic
de abbate [illegible] legit: vt alibi dixi i ser. de tpe.
sup eu ag[illegible] sed x. Quid tūc cogitat miser
pcrōr? Osi a[illegible] Et ei[illegible]ā adhuc viuere deberem
vt hec z illa [illegible]gul[illegible]ē. non credit neqz sperat
tunc posse [illegible]ne z[illegible] p despatiōez dānak cē.
Tūs g̃ darū [illegible]o z pādū ñ ad otiādū aut ex
cessiue dormi[illegible] pcrū s ñ Job. v. Hō nascit ad
laborē z auis [illegible]ēces ait. Et ideo exire dz hō. s. ma
ne ad opatiōez [illegible]ez ad vesperā: vt dr i ps. Solū em̄ illi pmanēt q̄ vsq̄ ad sero laborāt in
vinea dñi. Mat. xx. Strul⁹ g̃ ē q̄ tps rāpiecio
sum̄ irrecuperabil'r pdit p somnū. Un̄ Secūd⁹
pl[illegible]ab Adriano iparore inrogat⁹. Quid est
som[illegible]? rñdit: imago mort[illegible]. vt dr i vit̄ pbor.
Jst[illegible]ūr sil'es lethargic[illegible] iu[illegible] dormiētib⁹: z dor
miē[illegible] morientib⁹: qđ ē nō[illegible]dis dispositionē vires eor
¶ Tpo nimis dormi[illegible]n: diu[illegible]s corpis ledūt pozis le
z offen[illegible]ūt. vt ondit B[illegible]o de pprie. rex. de dūt diu
somne[illegible]. Nimi⁹ somn⁹ [illegible]t calor⁹ nālis extin⁹/dormien
tiu⁹. Cā est: qz p somn[illegible]imoderatū humores

corpis amplio resoluit. quē dū calor nālis ītrat ab eo extinguit. Et ideo portionat; t minuit; ne dormiāt pcipit: ne. s. p somnū humores resoluant. t calore q in eis diminuit ē p debilitatē q̄ sequit phleboromiā aut portione siue purgatione destituant. Ad hoc ḡ cauēdū hortat nos apl's i ꝓbis thematis vt nō dormiam⁹ sz vigilemus t sobrij sim⁹. Ecce quō nimius somn⁹ ē causa lōgis nālis exercitiū⁹. nec b solū: sz etiā ē ꝓtectis aialis destructiu⁹. Cui⁹ cāz ōt eē Lōstantius vt dicē auctor pallegat⁹. q: cū somn⁹ fuerit īmoderat⁹ defic aniaľ ꝓtus. eo q nimis humecrat et ifrigidat corp⁹. Q ãt dormiēres nimis nō habeāt sanū somnū: signū est i discolocatōe coꝛ. Nam dormiētes mlti malē colorant t pallidi reddunt: vt ōt Arist. i li. de pblema. ¶ Tertio nimis dormiētes mentē t intellectū ispissant t obtundūt. ptz ex pmissis. q: cū ꝓtus nālis et aialis i boie defic: intellect⁹ q̄ i sua opatōe organo indiget corpali. q: optz intelligētē phantasmata speculari. iij. de aia. i opus suū exire ñ poterit. Jō nimiū dormiētē q rōne regēdi se caret/assimilat Sapiēs naute somnolēto: q̄ picula mar; nō attendit t clauū gubnaculi pdidit: p q̄ se t alios in piculū ducit: dicēs Prouer. xxiij Eris q̄si dormiēs i medio mari: t q̄si sopit⁹ gubernator amisso clauo. Et b ē qđ dixit senex in Vita spa. Somnū t cibū cape nālit ineſt hoi: nō tñ i saturitate t resolutiōe corpis. sed p necessitate vt corp⁹ recreet t nō grauet. Et subiūgit ad ꝓpositū. Saturitas somni mentē sensumq; stupidū t pigrū reddit. Vigilie aūt serē mētē sensumq; purificāt t illumināt. In cui⁹ signū mlier dormiēs ꝓtiū oppssit filiū. iij. Reg. iij. Qđ t beu nr̄is exꝑib⁹ sepi⁹ ꝓtingit. p qđ dat spūal'r intelligi q̄ nimi⁹ somnus suffocat actū intellect⁹ q̄ ē ples mēt;. Et ait. Pedit ne beat dñiuz sup corp⁹: sic t in gula [illegible] ria reperit. Un Exyſ. sup Mat. i q̄da [illegible] ōt. Inter passiões nāles tres sūt ꝓtie[illegible] carnis vicz Esca t pot⁹: lux⁹: iocus t [illegible] die nlīe passiones sic coinq̄nāt corp⁹ sic [illegible] bū. sic [illegible] bō cpulator: fornicari⁹ aut somno [illegible] circa gls. Hec ibi. Si ḡ ex dictis somn⁹ mal[illegible]ales. [illegible] corp⁹: seq̄t ꝓpositū q̄ somnolēti t nim[illegible]t cesar[illegible] hiētes mētez t intellectū ispissant t ob[illegible]ice dona. Quarto nimiū dormiētes scipos d[illegible] pdidi. [illegible]undūt. Nam cū nimiū dormiūt oib⁹ [illegible] t semū[illegible] anuā claudūt t vicijs se apiūt. Hoc [illegible]ere voluit: cum ait. Pl⁹ vigila sp ne somno dedit⁹ esto. Nam diuturna q̄es vicijs alimēta mistrat. ¶ Ex premissis ptz q̄ nimi⁹ somn⁹ ē boi spūal'r t corpaliter nociu⁹: t ō nocte surgere dz t deū laudare: vt ostēdūt exēpla mltiplicia. Prio scdō: de qbꝫ ōt Apoc. vij. [illegible]e ac nocte fuiūt dō i templo ei⁹. imo die t [illegible]e nō solēt cessare: sz nocte ꝓtinue Scdō [illegible]ictio [illegible]is scdūs oipotēs q̄ ē, qui erat/t q̄ vēturꝰ ē, [illegible]. iij. Et Esa. lxij. Super muros tuos hierl[illegible] ꝓstitui custodes: tota die/t tota nocte i ꝑpetuū nō tacebūt. s laudare nomē dñi. Nec est p b intelligēdū q̄ sci ꝓtinue deū laudāres aliqū fatigari pñt. q: illa laus est eis sūma q̄es: sūmū gaudium t delectatio ppetua. Sic t nos b facer dēm⁹. David ei eximi⁹ ꝓbaꝫ nō retrahebat diurnis regijs occupationib⁹: nec nocturnis ōlitijs cū vroze: q̄n deno/ce surgeret t deum laudaret. sic ipe ait in ps. Media nocte surgebā ad cōfitēdū tibi. Sic et chīs dñs erat pnoctās in oꝛone Luc. vj. Sic t Paulus t sylas media nocte laudāres adorabāt deū. Act. xvj. Sic scīus Bartholome⁹ centies i die flexis genib⁹ orabat: t cēties p nocte. Sil'r exēplificari posset ō innūer; alijs sanct;. Exēpla ¶ Scdo ad nocte surgēdū mouere nos debēt boiz mū exēpla hoim mūdanoꝝ. Mlieres em̄ domestice nocte t eaꝝ famule q̄ sūt nāe delicate de nocte surgūt ꝓ sollicitudie dom⁹ ad coq̄ndū t cetera necessaria ordinandū. sic Salomō exēplificat de mlīere fort Prouer. vl. di. De nocte surrexit: ō dicꝫ prēdā domestic; suis: t cibaria ancill' suis. Sic mechanici t artifices magnā noct; pte vigilāt ꝓ necessarijs tpalib⁹ adq̄rēdis. qđ tūc tieri dz de necessarijs ad aīe salutē. Jte nocte surgūt studiosi: imo b oīdērūt gētiles phi. Unde Hiero. ō Demosthene ait. q̄ ō se dixerit se oēs artifices vigilijs puenisse Sene. etiā i q̄da epistola ōt se valde modicū dormiuisse. Et ñ solū b fecerūt phi: sz etiā pncipes ipatores sec'l: q ñ obstātib⁹ anxijs sollicitudib⁹ diurnis denocte inēti fuerūt studijs: vt legit ō Theodosio i ꝓlogo historie tripertite. q̄ de die i armis se exercitabat: subiectoꝝ q̄s negocia tractabat. mō seoꝝ sum: mō publice q̄ agēda erāt ꝓsiderabat. nocti bus vo libris incūbebat. Et ibi dr q̄ qđdā can Exēplū delabꝫ hēbat arte mechanica factū: qđ oleū si/bi in lucernā siue laternā fūdebat: vt null⁹ i laboꝝ suis affligi cogeret: t nāe vim faciēs somno repugnabat. Vigilātib⁹ em̄ t nō dormientib⁹ se solet diuia sapia mānifestare: ipa dicēte. puer. viij. Qui mane vigilauerit ad me inueniet me. Un t Boe. de discipli. scho. docet decliare pigriciā t somnolentiā sicꝫ velit adq̄rere sciam. Ubi Exēplū etiā narrat ō q̄da valde somnolēto. q̄ mediā p/te dieī somnolēt⁹ expleuit: q̄tidiano more vsq; ad ꝑmā stertebat. cū meridiane dispurationi interesset naso vigilāti stridebat. t seq̄t: q̄ sopor corpori suo nociu⁹ fuit. Si ḡ sapiētes ꝓ adq̄rēda sapia mūdana. si mlieres ꝓ domus sue cura si mechanici denocte surgūt ꝓ tpali suba: nūqđ inglorium ē dormire suū deū t nō surgere ꝓ gl'ia etna. Hic ōt apl's. ij. ad Thess. vj. In oib⁹ exhibeam⁹ nos sic dei mistros. Et subiūgit. In vigilijs. q. d. Nō ē mīster dei ver⁹ q̄ vigilijs sacr; nō ē intent⁹. ¶ Tertio ad surgēdū oñ lucem t Nā mane: mouere dz nāe sagacitas. Nā gall⁹ media nocte t mane incipit horas suas decātare. gac me vt tāgit Alan⁹ i de planctu nāe. pla. j. di. Illic adi gall⁹ domestic⁹ tāgꝫ vulgar; astrolog⁹ horaꝫ gr loqbaī discrimia. Et alie aues sil'r valde mane incipiūt cātare/vigilare/t suo mō deū laudā⁹

Nimis dormiēs intellectū obtūdit

L Exēpla scdōꝝ

re.qō vtiqz est ad magnā ꝑcūdiā hoīs ad imaginē dei formari:z capaz cēne bītudis.vt dū aues sic deum laudāt/ipe i lecto dormiat.vt z rangit Amb.in li.de offi.di. Quis chīan⁹ nō erubescat sine psalmoꝝ modulatōe diē trāsigere:cū minutissime aues solēt deuotōe diē ꝑuenīāt. ¶Quarto ad vigilādū z mane surgēdū

D Supna ꝑtiatio

induc nos supna ꝑtiatio. Nā deus in mane oꝛōne facili⁹ exaudit.patz illō duplici testimonio. Prio,ꝑphe in ps̄.dicēs. Oīm ad te oꝛabo dñe mane exaudies vocem meā. Et scdo Baldach suites Job.viij.ōr. Si diluculo ꝓsurrexeris ad dñm z oīpotēt̄ depcat⁹ fuer:si mūd⁹ z rect⁹ incesser:statim euigilabit ad te. ¶Sed dic.qs. Quare de⁹ citius exaudit mane q̄z alia vice: Rñr:q illi⁹ pōt ee duplex rō. Pria:qz illa oīo vbi ꝓcordat coꝛ cū voce z vbi nō ē mētis distractio/ē facili⁹ exaudibil:cū oꝛatio sit ascē sus mēt̄ ī deū. Mane aūt cū hō surgit adhuc ꝑ diuersas occupatiōes ē distract⁹: nec ipedīt a phārasmatib⁹ collect̄.z iō liberioꝛ ē in deum eleuatio mēt̄. Prop̄t qō dr de hoīe iusto Eccī. xxxix.q tradit coꝛ suū ad vigilandū diluculo ad deū q fecit illum.z ī ꝓspectu altissimi depcabit.qz tūc magꝫ coꝛ suū bz in ptāre. Scda rō:qz mane ē maioꝛ necessitas ad deū ꝓfugiēdi/z in maioꝛi nēcitate de⁹ succurrit:z mens feruēt̄ perit. Valde em̄ nēcariū ē se mane būdicere et deū oꝛare:qtūs dñs de⁹ dirigat hoīem ī actionib⁹ suis:z a duris ꝓseruet casib⁹. Sic Dauid fēc̄ q dixit. Et mane oꝛatio mea ꝑueniet te.

Diuīa cō solatio.

¶Quinto ad surgēdū mane inducere nos dz diuina ꝓsolatio. Vñ filijs isr̄l mane solebat dom⁹ māna dare. Exo.xvj.p qō diuina ꝓsolatio intelligit:q̄si oē delectamētū suauitat̄ in se bñs Sap.xvj. Et Exo.xvi.dr. Mane videbit̄ gl̄iam ei⁹. Et vt sup̄ dictū ē Prouer.viij. Qui mane vigilauerit inuenīet me. Quid aūt dulci⁹ z delectabili⁹ q̄ dñm pacis z ꝓsolatiōis inuenire:q̄ gl̄iaz ei⁹ videre zc̄. Que oīa eueniūt vigilāti mane. Sic em̄ citi⁹ q̄s iuenit ī domo sua mane:sic illa boꝛa facili⁹ de⁹ repit ī coꝛde. Jtē sic mane ē aptioꝛ boꝛa ad ꝓplandū:ita ē apti⁹ tp̄s ad dei gl̄iaz videdā:fm illō ps̄. Mane astabo tibi z videbo. Jtē sic mgr̄ q legit mane meli⁹ suā doctrinā p̄t audiēt̄b⁹ ꝑter tp̄is aptitudinē ipz̄imere:ita z de⁹ celestis mgr̄ verba vite:iuxt illō Esa.l. Mane crigit mihi aurē vt audiā eū sic mgr̄m.

Demōis ꝑstratio.

¶Sexto ad vigilādū z mane surgēdū induc demōis ꝑstratio. Licet em̄ bonū sit vt dictū ē:nocte z die ꝫ ei⁹ insidias vigilare:fm illd.j. Pet̄.v. Frēs sobꝛij estote et vigilate:qz aduersari⁹ vr diabol⁹ circūit q̄rēs quē deuoꝛet. Spēaliē tñ vigilādū est mane:qz tūc facili⁹ possum⁹ hostē vincere:z diabolum cū suo exercitu ꝓfundere. In cuius figurā legit Exo.xiij.q tā mane aduenerat z dñs respexit sup castra egyptioꝝ:z iterfec̄ exercitū eoꝝ. Ecō tra ꝓdoloꝛ accidit mlt̄ mās dormiētib⁹: sup q̄s hostis irruit z spūaliē interfic.sic hostis coꝛ poꝛalis hoīb⁹ dormiētib⁹ ī cerdū castra eoꝝ capit:z ipos rapit vl occidit. ¶Septimo ad mane surgendū inducere nos dz crimis ablatio. Nā sic somnolētos freq̄nt̄ tentatiōes carnales comitant̄.qz p somnū caloꝛe ꝓfortato et digestiōe cōplcta hoīes dormiētes polluunt̄.z si b̄ non:saltē mēbꝛa ad b̄apta spiritu ventoso inflant̄:z ad illicita mouent̄ z titillant̄. Jō noīant̄ hec duo p apl'm ad Ro.xiij.ꝓfugiunt̄. Nō in cubilib⁹ z impudicicijs.qz ī cubilib⁹ dormit̄:z p dormitionē impudicicia sequit̄. Vñ z Lato vt dictū ē. Plus vigila sp somno ne dedit⁹ esto. Nā diuturna q̄es vicijs alimēta mīstrat. Tūc aūt honesta vigilie rep̄hūt z sopiūt. Tū ꝓmo qz tales vigilie p oppositū somni refrigerāt intrinsec⁹.qz caloꝛ egredit̄ ad exteꝛioꝛa:z iō calefaciūt ad exteꝛi⁹ z ōsiccāt.p somnū vo caloꝛ tendit ad interioꝛa z exteꝛioꝛa mēbꝛa ifrigidāt̄. Tū scdo: qa ī honest̄ vigilijs anim⁹ ad honesta ꝓtrit z bonis opib⁹ ipsistit z inuigilat: z carnis motus tollit z mitigat. Qō expresse Sapiēs insinuat Eccī.xxxj.cū dic̄. Vigilia honestat̄ rabefacte carnes. Sic g̃ ptz ꝓmū quō plixitas dormien

E Sōnus bꝛutalcō ebꝛietate

¶Scōm ꝓncipale circa somnū rep̄hēsibile z nociua zc̄. Sōnus bꝛutalis ē somnus ebꝛietate z crapula quis insensat⁹ postea i sensibil'r dormit vt poste⁹:vt nō ēt actē tingit exdat:vt p̄ sit coopt⁹ vel discoopt⁹.sic Noe accidit ebꝛietate dr;q dormiēs ī ebꝛietate iacuit verēdis decect̄ vt ptz Ben.ix.z de alijs q bibendo mouēt̄/agitant̄ siue trahūt̄/vocant̄ z iclamāt̄/ de loco ad locū trāsponūt:nec tū plene excitāt̄. Tal' sōn⁹ est bestial'.nec ē reqes hoīs:sz porī⁹ sepultura z imago mortis vt vult Bern̄. De tali somno post digestionē vini ꝓsurgēs dicere pōt. Excitatus sum tāq̄ dormiēs z tāq̄ potens crapulat⁹ a vino. Excū sibi dr ī vigilia:quō rent⁹ fuerit ī sua dormitōne/ꝓberat⁹/tract⁹/ad lectū poꝛatus:dicet ꝓpter illoꝝ sit nesci⁹ z ignar⁹. Tal' vtiqz arguit̄ Prouer.xxiij. Ne intuear̄ vinuz qñ flauesc̄ qñ splēduerit ī vitro coloꝛ ei⁹. ingredit̄ em̄ blādē;sed in nouissimo mordebit vt coluber. Et sequit̄ z eris sic dormiēs ī medio mari.z sic sopiti gubnatoꝝ amisso clauo:dicēs. Verberauerūt me z nō dolui.traxerūt me z nō sensi.qñ euigilabo z rurs⁹ vina reperiā. Excessiuū em̄ cibū z potū secq̄t somn⁹ bestial'.moderatū vo q̄ est reqes aial' antecedit dicta frugal' Sic dormiēs ī ebꝛietate Holofernes capite fuit truncat⁹. Judith.xiij. In signū q ī tali bestiali somno hō mēte z rōne p̄tuat̄ q mēs ī sepctura,p capite pōit̄.iuxt illō ps̄. Jmpiguasti ī oleo caput meū.i.mentē meā vncīōe charitat̄ irrigasti. ¶Tertiū rep̄hēsibile circa somnū ē pigricia se mouēdi z surgēdi. Sōnolēti em̄ cum

F Sōnolēti difficl' re nolūt.

plene aliq̄n dormierūt:adhuc ō lecto se mouere nolūt.bincīde se voluūt:diuersas cogitationes ꝓponunt.z sic exēplib⁹ imaginatiōib⁹ plus ī somnes fiūt:z tñ adhuc surgere tardāt.z dū bincīde in

lecto se voluitat/diabolo assaturā q̄si vertūt et pārāt. imo circa se i somneitare murmurāt. q̄i dicāt. Ueh cur nō dormire valeo: nec adhuc se eleuāt. De eliv bñ dr puer. xxvj. Sic ostiū v/ tik i cardine suo: ita piger i lecto suo. Qō ex/ ponēs Hugo i postil. ait. Sic ostiū i cardie v/ satū huc z illuc/murmurat: z tñ a loco suo nō recedit ne exīe: ita piger/amarox. s. voluptatis somni: ō lecto se ñ mouer: licz i lecto moueat. z m bē eē fatu⁹ demōstrat. Talē bñ ō scribit Bā/
B Tristor fred⁹ i noua poetria vez s. f. lviij. L. ¶ Quar/ tū reprēhēsibile circa somnū ē tristicia surgēdi. Quidā em̄ ado turbant cū rpe debito vl' ad la borē excitant: q' i impropia excitantiū surgūt z dignāt: z acsi valde male eis fiat turbāt z mo leste ferūt. Tal' tristicia ē mala z nociua: z pbi beat. cū cuilibet tali dr Eccī. xxxij. Hora surgē/ di re nō tristes. Uñ exēplū hēm⁹ ō Stephano fratre regis Hūgarie Ludowici: q' clericū z ca pellanū suū sic occidit. ¶ Quītū ē stulticia ac cūbendi rpe illicito z loco. vt qñ q̄s rpe oīonis
H accūbēdi stulticia. vel lectōis dormit vl' in loco sacro se ad dormi endū locat z ponit ex casū nec̄itat. qō dico p̄ custodes eccl'ie. Nō em̄ dz q̄s dormire rpe oīo/ nis: iuxt illō j. Pe. iij. Estote prudētes z vigi/ lare i oīonib. nec dz dormire rpe studij z lectio nis. Uñ Eccī. xxij. dr. Cū dormiente loq̄t q̄ nar rat stulto sapiaz. Hoc aliq̄n p̄ingit audiētib lectorē in schol' aliq̄n i sm̄onib. Cui⁹ cām nālē assīgt Alb. li. ō somno di. Dū aliq̄s p̄funde co/ gitat apō se de aliq̄ re subtili z diuia: tūc aīe vi gor ingredit ira reipam: z sil'r sensus cōis: z sic relictis exīoribz a spū z calore ḡuat ea frigidi tas: z incipit dormitare: z sic pōt esse sine peccō. Qñq̄z ēt cl'ia p̄igūt operatiōe spūs maligni: ne hō audiat vtilia ad salutem z ide p̄niteat tē. Sz cū hō talia sentit dz a se somnolētiā exclu/ dere/vl' stando aut surgēdo/aut aliā q̄cūq̄ si est i loco publico: vt i sm̄one vl' lectiōe. Si vo ē i loco priuato: pōt modicū q̄escere i sede: vl' se ap/ podiare: vt q̄etius randē z melius de rebz vtilib possit cogitare. Itē stulticia ē accūbere i loco sa cro etiāsi tal' sit fatigat⁹ oīonib. z potius dz re/ cedere z domi modicū q̄escere. Ut Aug. i regu la. In oratorio nemo aliud agat nisi ad qō fa/ ctū ē: vñ z nomē accepit. Nō em̄ licz aliō ibi fa cere nisi p̄fallere/orare/z vigilare tē. Unō recitat Cesari⁹ z bē i narratorio cōis q' q̄dā mōach⁹ iuuenis etate: sed vite secē. z erat debil' i corpe vt eū rederet viuere. Hic q̄dā nocte exīs i ma tutinis volebat capiti parcere vsq̄z ad laudes. z pstrauit se sup vnū lignū añ altare: ibiq̄z so/ mnū cepit. Et mox dormiēti brā⁹ go affuit. cū q̄z fuste feriēs dixit. Chr̄iane nō est hic loc⁹ dor miēdi: sz orandi. Statim ille euigilās posterio ra femine recedēt vidit: z vocē femineā iam di ctū sm̄onē p̄cludentē audiuit. Ibi q̄libz aduer tat q̄ntū deo displicet dormire i eccl'ia in hoīe sano: si mīr pietat⁹ z miserie noluit b̄ sustinere in fruulo egro. Et amplius. si tantū deo displicet somn⁹ i eccl'ia i q̄ hō nihil opat malū: q̄ntū tūc debet displicere deo z ꝛgimi bñdicere cū oīb⁹ sā ctis. z signant cū illis q̄z reliq̄e sūt i eccl'ia: sic̄s in rēplo p̄rio decrabit: de reb⁹ mal' tractat: lasci uie: auaricie: z sic de alijs. Sil'r q̄ntū displicet deo illoz horēda p̄suetudo: q' rpe diuioz sua habēt colloq̄a. z sacerdotē celebrātē alios q̄z ora tes ipediūt z distrahūt a deuotiōe. q̄ntū etiam displicet hec irreuerētia deo z sctis ei⁹: dū laici se sup altaria appodiāt sine reuerētia: i q̄b⁹ p̄ti/ nent scōz reliq̄e. Jō dic̄ apl's i ybis rbeat. Nō dormiam⁹ sz vigilem⁹ z sobrij simus. ¶ Ex illo J
pte q' stultū ē dormire rpe nō debito: vicz ma/ ne q̄n sol ē in ortu suo. q̄z tūc hō dz deū lauda/ re: z in agēdis se sibi cōmēdare z bñdicere: z si/ gnis crucis se munire z p̄signare ꝰ prātē z insidi as demōis. Uñ sept̄ū est Sap. xvj. Oportet te p̄uenire solem ad bñdictiōez tuā: z ad ortū luc⁹ te adorare. Propter qd dr Aug. Indecēs ē chr̄ia/ no vt eū i lecto rādi⁹ sol' inueniat. vt dixi ō. ser. lvij. D. ¶ Sextū reprēhēsibile circa somnū est Reprēhēsi
tarditas se ponēdi: vicz vsq̄z ad mediā noctem bil' ē tar/ aut rpe vigilare. i nocte comedere: diu potare: ditas se chorezare: z p̄ma luce p̄mo dormitare: z q̄i ad ponendi meridiē iacere. Tales sūt vt mardoces/de die dormiētes/z tota nocte discurrētes. Et sic ani malia lucifuga: vt noctue z vespertiliōes: glires z bubones. q̄ oia ex lege iudicant imūda. Sic tales bestiales hoies faciūt/tota nocte vigilan tes, sm̄ illō Job. xvij. Nocte ꝛterūt in die. Sic Sene. de q̄dā potēte narrat in q̄dā epl'a dicēs. q' maiorē prem nocti⁹ p̄uisio exigebat: z vsq̄z ad horā sextā sp dormiebat. i. vsq̄z ad meridiē. Et b̄ est ei⁹ matutinū: put allegat Galenꝰ i sū ma. pte. j. di. viij. c. vij. Hoc pbdoloz moderno rpe circa mōi rectores est nimis cōe. Uigilāt ei nocte p̄ncipes z magēs: ludentes z se igurgi/ tārēs: more insanoz i plateis i eqs discurrētes. Et māe cū facta publica deberēt sapiēter dispo nere: causas z negocia pauper⁹ expedire/dormi unt: z vix missa tarda diei hora audita redeūt ad crapulā. Et hinc ē q' qñq̄z i se sē pallidi aut discolorati/ip̄rudētes z stolidi: steriles/z infecū/ di. q: semē guloso⁹ ē infecūdū q: nimis aq̄ sū z fluidū. eo q' nō p̄uenīūt ad debitā digestiōez vt vult Arist. i pblema. Et ista videt esse cā q̄re cōit p̄ncipes sūt steriles vtriusq̄z sexus hoies. Sterili
q: deū nō bñt p̄ oculi: q̄z de⁹ venter ē: z gl'ia in ras p̄nci/
p̄fusiōe ipoz q̄ frena sapiūt. ad Phil'. iij. His pū vñ p̄
cōminat spūssctūs p. pḥaz z oīb⁹ gulosis gnā/ uenie.
lit Esa. v. Ue q̄ ꝰsurgit⁹ mane ad secrādā ebrie tatē. Et seq̄t. Lyra z tympanū z tybia: z vinū in conuiuijs vr̄is: z op⁹ dñi nō respicit⁹. Itē Eccī. x. Ue tibi tra cui⁹ rex puer est: z cui⁹ p̄ncipes ma ne comedūt. B tā tra cui⁹ p̄ncipes vescūt i rpe suo. Hoc pbdoloz nūc cōe est. z nō solū apō se/ culares: sed z iueniunt p̄sone spūales z religio se: plati z iferiores: sec'lares/clerici z monachi b vicio gule vexati. Qui cenā vsq̄z ad nocrem p̄tinuāt: vel saltem potū. z postea in nocte sepe

ad gallicantū. Et vtinā nō vltra. Et sic nocte vi
gilāres: crapulātes vl' ludētes: cū alij surgunt
ipi dormire incipiūt: horas corrupte legūt. z qñ
qz sacra ꝓba ꝓbis ipēnētibꝫ interrūpunt. Ecce
q̄ntū repbēsibile ē tarditas se ponēdi saltē excel
siua. q̄nta em̄ mala z icōmoda sibiꝑpis z alijs i
ferūt gulosi. maxīe alioꝝ rectores z dñi. Utinā
tales attēderēt vitā Karoli magni. De q̄ refert
Uincē. i spe. histo. li. xxv. c. ij. q̄ religionē chīa
nā sūma pietate sp excoluit. eccl'iam mane et
vespe: nec nō z nocturnis horis z sacrificij tpe
ipigre freq̄ntauit. Circa paupes q̄z maxīe li
beral' erat: vt nō solū paupibꝫ i regno suo sub
ueniret. sz etiā i trāsmarinis regionibꝫ in syrie/
egypto/africa // hierosolymis: alexandria tē.
mltas paupibꝫ pecunias mitebat. Et ex ꝓ re
ges trāsmarinos maxīe ad sui amicitiā ꝓuoca
bat: eo q̄ chīanis sub eis dē ꝓstituz subuēiret.
Deniq; ꝓuisabaf rarissime: cenaq; q̄dianā q̄
rnis tm̄ fercul' vtebaf. ꝓter assam carnē: quā
venatores verubꝫ iferre solebāt: q̄ ille libenti9
q̄z vllo alio cibo vescebaf: i cena legebanf ei hi
storie antiq̄z: res geste tē. vini ꝓ o z ois potus
adeo parc9 erat i bibēdo. vt sp ad cenā raro pl9
q̄z ter biberet. Estate post cibū meridianū po/
mox aliq̄d sumēs: ac sel' bibēs: deposit' vesti/
bus ac calciamēt' velut nocte solit9 erat dua/
bus aut tribꝫ horis q̄escere: nocteꝫ sic dormie/
bat: vt somnū q̄ter vl' q̄nq̄es nō solū expgisce/
do/sz etiā surgēdo interrūpet. O dc9 q̄ntū nūc
distat vita ꝑncipū a vita illius: vtinam i aliq/
bus saltē suis moribꝫ seq̄renf eū. ¶ Sz dicet
q̄s. q̄d dz facere hō ad declinādū siue fugiēdus
nimiā somnolētiā: Rñr breuiter: q̄ dz imitari
patres antiq̄s scrōs/etiā mōi sapientes/q̄ tria
fecerūt ne somnolētia dēpmerenf/sz honestis
vigilijs melius insisterent

Declinauerūt molliciē lectoꝝ
Quia Dormitauerūt loco somnioꝝ
Fatigauerūt se exercitio laboꝝ

¶ Prīo declinauerūt molliciē lectoꝝ. Sōnolē
tia em̄ vt ptz ex ꝓmissis repugt regl'ari scīrati:
pbisicali vitati: z militari ꝓbitati. Prīo repu/
gnat regl'ari scīrati: q̄z deo dediti z dei fui de9
bēt vigilijs z oꝛonibꝫ ē intēti: z iugit' fore i ex9
pectatōe dñi sui: fm pabolā saluatoꝛ. Lu. xij.
Sint lūbi vr̄i ꝑcincti tē. z subdit. bti sūt serui
illi q̄s cū venerit dñs iuenier vigilātes. Et iter
si sciret pīfamilias q̄ hora fur veniret vigila/
ret vtiq; tē. Et vos estote parati: q̄z q̄ hora n̄ pu/
tat' filius hois venier. Et iō vt ad ꝺ antiq̄ sancti
magf ēent expediti: noluerūt i mollibꝫ stratis
locari. q̄z ibi n̄ solet dñs inueniri. In cui9 figu
rā dixit spōsa Lañ. iij. In lectulo meo p noctes
q̄siui quē diligit aīa mea/q̄siui z nō inueni: cla
nō iuenit dñs i lecto suauit viuētiū. ꝺ ē i lecto
hūane ꝓsolatōis z dulc' dormitiōis. In illi9 ēt
figurā Jacob: dū fugiēdo frēz suū z declinādo
ei9 irā i mesopotamiā iuit: rulit ꝺ lapidibꝫ qui
ibi iacebāt z capiti suppositit z sic dormiuit. et
ideo scalā celū attingēt z angelos descēdēres
z ascendēres videre meruit Beñ. xxviij. vt pul
chre notat Hugo de claustro anime li. ij. c. xvij.
Item chīo media nocte nato: angeli pastoribꝫ
sup ērā iacētibꝫ z vigilātibꝫ appuerūt: z tantū
gaudiū annūciauerūt Lu. ij. q̄ nullis illa ho/
ra i lectis iacētibꝫ z dormiētibꝫ fecerūt. vt pul/
chre oñdit Beñ. i q̄ dā fm̄one de nctiate dñi di.
q̄ diuites i lectf suis ꝺ habēt ꝓsolatōez: iō ꝺ ce
lo nō expectāt eā: pastoribꝫ inq̄t vigilātibꝫ exhi
bita ē angeloꝝ visio z allocutio. Ue vob diui/
tes q̄ habetf ꝺ ꝓsolatōez vīam: vt nō mercami
nie celestē: q̄z mlti nobiles fm carnem: q̄z mlti
porētes. q̄z mlti sapiētes bui9 secli illa hora in
stratis mollibꝫ q̄escebāt: z nemo coꝝ dign9 ha
bit9 est nouā lucē videre/gaudiū magnū z an/
gelos cantātes audire. Agnoscā t igit' hoīes q̄
in laboze hoīm nō sūt: q̄z visitari ab angel' non
merenf. Nec Beñ. Propēea viri religiosi: nec
lineis i lectf vtunf: nec sup plumas z culcitras
dormiūt: vt magis somnolētiā fugere queant
z vigilātiores sint vt etiā q̄ impēcaf dulciter q̄
escentibꝫ euadāt Amos. vj. Ue vob q̄ opulēti
estf. z seq̄f. Qui dormitf i lectf eburneis: z lasci
uitis i stratf vr̄is. ¶ Scōo somnolentia ꝓriaf
phisicali vitari. i. sapiētie z prudētie. vñ antiq̄
phi cū sūma diligētia fugerūt molliciē: vt me/
lius vigilāres inuenirēt vitatē. Nā i vit' phoꝝ
de Diogene habef: q̄ dolium ꝑ domo habebat
z volubilē se hīe domū gl'iabaf: z se cum rebꝫ
mutātē. frigore ei dolij os ꝓtebat ad meridiē/
estate ad septentrionē. z vbicūq; sol se iclinaue
rat diogenis simul ꝓtozū vertebaf: nec alium
lectū habebat. Seneca etiā licz esset i roma ci/
uitate nobilissima. vbi mollioz fuit abūdātia.
tm̄ ꝓter studiū z vigilantiā vsus fuit lecti du/
ricia. Sic de se recitat in q̄dā epl'a ad Lucillū.
Ecce quō gentiles phi ꝓpt̄ studiū hūane sapie
vitauerūt somnolentiā z mollicie lectoꝝ.

¶ Tertio somnolētia repugt militari ꝓbitati
q̄s opteꝛ i castris freq̄nt' ducere noctes i somnel
vt ꝺt Beñ. i ome. q̄dā. illos in armis iacere z
sup ērā vel scamna dormire. vt vigilantiores
sint hostibꝫ supuēiētibꝫ: z q̄ possint eis resistere
Sic em̄ fecerūt antiq̄ ꝓncipes z imperatores in
bellis fortes. Nā Hannibal imperator afroꝝ vt
narrat sextus iulius frontin9 li. iij. cū militaret
plerūq; sup nudā humū sagulo. i. veste milita
ri rect9 somnū capiebat. vt sz vigilatior esset.
De q̄ ꝺt Uegeti9 de re militari li. iij. q̄ surgere
de nocte solit9 erat: nā nocte n̄ q̄escebat/crepu
sculo demū ad cenam vacabat. Et ibidē ait: q̄
sup nudā ērā plerūq; dormiebat. Hoc em̄ ad
fortes milites ꝑtinet q̄ dure se nutriāt: vt i ca
su periculoso sustinere possint penurias. Uñ ꝺt
Sene. ꝺ remediis fortuit'. Nō inq̄t i mari aut
ꝑlio vir fortf apparet. exhibet etiā i lectulo vt9.
Ecce q̄z vtile ē n̄ mollit' in lectf dormire: n̄ solū
psonis spūalibꝫ sz ēt secl'aribꝫ. Uñ Beñ. i appo.
Et dz i floꝛ. li. iij. c. xix. loq̄ns ꝺ his q̄ carnē suā

R Exēplū militari ꝓbitati repugt somnolē tia

M Exēplū somnolē tia repu/gnat vi/tari phy/sicali

mollib⁹ lectisternijs ad somnolentiã ꝓuocãt.ꝛ marie de spũalib⁹. Hi i lecꝭ talib⁹ nõ somnolẽ tiã declinãt:sꝫ nutriũt:fomẽtãt.ꝛ iõ lasciuiã ñ fugiũt:sꝫ eã studio se ꝓsequũt ꝛ ꝓcurãt. Et iõo in ill' lecꝭ nõ angelos speculant: sꝫ demõiacas carnaliũ formas ꝓtẽplant: vt ait Hugo vbi s. Timeo inq̃t ne i hmõi lectul' videãt sõnia vanitatꝭ ne i eis partã aĩ deluſionẽ. Et ſic i exteriori lecto caro mollit̃ volutat̃.ſic i voluptatis lectulo aĩa vtrũq̃ ſpoliat̃. Hec ibi. Ecõtra antiq̃ ſcri/phi/ꝛ ꝓncipes mõi. ꝓpt̃ ſomnolẽtiã declinauerũt lectoꝝ molliciẽ: vtꝫ ſ. ¶ Scdo antiq̃ ſcri ꝛ phi:vt ſomnolẽtiã depmerẽt ꝛ declinarẽt dormitau erũt loco ſomnioꝝ. Nõ ei ꝓplete ſecerũt ſõnũ:ſꝫ p puulã mozã/vl' ſedẽdo/vl' modicũ ſup manũ accũbẽdo:nãe nec̃itati ſatiſfecerũt. Sic Sene. ó ſcipo ait.ꝛ narrat ad Lucil. i q̃dã epl'a di. Breuiſſimo ſõno vtoꝝ:ꝛ q̃ſi inciũgo:ſatꝭ ẽ mihi vigilare deſiſſe. vbi vult dicere. q̃ ſ ſõno modicã pauſam fec̃:ꝛ inc̃ vigiliã ꝛ ſomnũ diſiũctões. Et trẽ cuigilauit ꝛ opib⁹ phie operã dedit. Sil'e legit̃ ó bõ arſenio i vitaſpatrũ:q̃ p totũ tps vite ſue ad op⁹ manuũ ſuaꝝ ſedit̃ ꝛ pannũ in ſinu habuit. q̃ lachrymas crebro ex oculꝭ currẽtes detersit.rotã noctẽ i ſomnẽ duxit:mane cũ ꝓt̃ laſſitudiem dormire vellet dicebat ſõno:veni male ſerue.ꝛ ſic paꝝ ſomni ſedẽdo cepit ꝛ ſtari ſurrepit: dicebatq̃:ſufficit monacho/ſi dormit vna hora ſi ſalue ẽ pugnet. Itẽ ó bõ Hiero. ſcribit Aug. ad Cyrillũ i q̃dã epl'a:q̃ b. Hiero. l. annis vinũ ꝛ ſiceꝛã ñ guſtauit. ab oi eſu carniũ ꝛpiſciũ abſtinuit. coctũ q̃d nõ niſi i vltima egritudie bis comedit. Cilicio ſacco carnẽ velut ethiopſ eẽt: macerauit. Stratũ aliũ niſi tꝛã nũq̃ ſciuit: nõ niſi ſel' fructib⁹ aut herbaꝝ foliꝭ ſiue radicib⁹ paſt⁹ i die. poſt veſpas ſe oſombꝰ pbens: deiceps vſq̃ ad horã ſcãz noctꝭ ꝓtinue vigilabat. poſtmodũ ſõno feſſus i tꝛa dormiẽs vſq̃ ad mediũ noctꝭ deſcebat. q̃ hora ꝓtiue ſurgẽs lectioib⁹ ꝛ ſcripturꝭ ſacris q̃b⁹ rota rachat eccl'ia:intẽt⁹ vſq̃ ad eſus horã pdurabat. Ita ſenuiſſima flebat peꝛã venia ac ſi hoicꝫ occidiſſet tẽ. Hec ꝛ pl'a alia ſcribit Aug. ſe iecliſſe i epl'a pdicta ex ſcpt̃ Euſe. diſci. d. Hiero. ¶ Tertio ãtiq̃ ſe fatigauerũt exercitio laboꝝ:vt nocturna phãtaſmata i ſomnis euitarẽt:ꝛ diabolicas deceptões q̃ ẽt i ſomnis laborãt:declinarẽt. Cũ ei bõ ẽ nimis fatigat⁹ ꝛ feſſ⁹ ex laſſitudie ſolũ dormit. ꝛ raro vl' nũq̃ q̃ncũq̃ viſionẽ i ſomnis bꝫ:ꝛ ſi bꝫ:ex bis q̃ vigilãs feꝭ bꝫ. Q aũt fatigatio laboꝝ introducat ſomnũ:cõe docet exp̃imẽtũ. Cui⁹ rõnes aſſigt Alb. j. ó ſõno tract. iij. di. In fatigatõe et laboꝛe reſoluũt calor ꝛ ſpũs.ꝛ tũc ꝑuant exteriora ſõno.labor em̃ ẽ collocatiu⁹ hũidi interioris. q̃ mot⁹ int⁹ excitat caloꝛẽ.ꝛ tũc euaporat ꝛ liquat hũidũ cibi ꝓgelati vl' viſcoſi. exti⁹ ãt apit poꝛos ꝛ euaporat calor ꝛ ſpũs. Et iõ exteriora obtinet frigiditas. Et tũc retrudit calor ꝛ ſpũs ad interiora:ꝛ ſic dormit. Hec Alb. Et ſic ſe fatigare ꝛ dormire q̃ere/docuit Hiero. ruſticũ monachũ: vtꝫ i epl'a ſua ad eũdẽ: vbi ait. Laſſ⁹ ad ſtratũ veniaꝭ/ambulãſq̃ dormiteꝭ/nec dũ ex plero ſomno ſurgere cogerꝭ. Itẽ cũ demões ml'tũ illudãt hoib⁹ tã bonis q̃ malꝭ in ſomnis/expedit ſe fatigare i ſctis laboꝛib⁹. q̃b⁹ aĩa detẽta i ſomnis facili⁹ alia decliat. Q aũt demões in feſti ſint hoib⁹ etiã i ſomnis. ꝓz auctoritate eccl'ie q̃ i ꝓpteroꝛio oꝛat cuſtodiri dormiẽtes: di. Ꝓro ſomnis cui recedãt ſomnia ꝛ noctiũ phãtaſmata:boſ. q̃ n. comꝑ. ne pol. corꝑa. Et b. Greg. viij. moꝛ. dr. q̃ demões bonos ꝛ malos ꝑ ſõnia tẽtãt. malꝭ ꝓſpa mõi diligẽtib⁹:dormiẽtib⁹ cl'ia ꝓmittũt:ꝛ adũſa formidãtib⁹ adũſa añponũt. Sctis i ſomnis q̃ſdã viſiões ꝓponũt. de q̃b⁹ cũ cuigilante recoꝛdent̃ ꝛ cogitẽt q̃d ſint:ꝛ medio tpe bõa cogitare dimittãt. cũ b dei ſctis ad meritũ diuina ꝓuidẽtia oꝛdiat:ne ſomn⁹ ipoꝝ a ꝓmio vacet. Idẽ oꝛ Iſid. iij. de ſũ. bo. q̃ꝓt̃ hõ viſiões expedit aĩam fatigari bonis opib⁹:ne i ſomnis illicitis agitet̃ viſiõib⁹. q̃ cõit̃ q̃ vigilãtes ſerioſe tractãt:eadẽ doꝛmiẽtes ſomniãt:vt doct⁹ expliẽtia. Et ſm Alb. j. Eth. tract. ix. Studioſi oꝛdinati ſũt i cibo ꝛ potu.ꝛ tpib⁹ q̃b⁹ ſumũt cibũ ꝛ potũ:ꝛ tpe vigilie ñ bñt i coꝛde niſi bona. Et iõ phãtaſmata ſomnioꝝ q̃ero ſpũ mouenꝭ i eis ꝛ oꝛdiare:ꝛ honeſta ſõnia repñãt. praui ãt i oib⁹ his ioꝛdiari ſẽ.ꝛ iõ turpia ſomnia eis occurrũt Hec Alb. Jõ docẽt ſcti ꝛ nocturna phãtaſmata:lectioib⁹ ſcpturaꝝ occupari/meditatioi celeſtiũ inbiari/ꝛ ꝓioꝝ vtilitatib⁹ ex coꝛde i vigiliꝭ intrẽdi/vt eiſdẽ ẽt occupenꝭ ſõno decẽti. ꝛ ſic nec doꝛmiẽdo nec vigilãdo a bono ope ſint̃ vacui. Añ b. Hiero. ad Euſto. ſcribẽs:eã b docet i epl'a di. Lrebi⁹ lege:q̃ꝫ pl'ima diſce:teneneti te codicẽ ſomn⁹ obꝛepat:ꝛ cadẽtẽ faciẽ pagina ſacra ſuſciter. Et Bern. i floꝛ. iſtruit: nũq̃ doꝛmitũ iri/ſiue feruenti ó aliq̃ opabili cogitatioe:q̃ aĩa detineaꝭ/ne aliꝭ viſiõib⁹ i ſõnis occupet: di. Iteꝝ inq̃t ad ſomnũ/ſp aliq̃d tecũ defer in meoꝛia vl' cogitatioe:i q̃ placite obdoꝛmias. q̃ nõnũq̃ ẽt ſomniare te iuuet. q̃ ẽt vigilanteẽ te excipiẽs i ſtatu heſterne ꝛenteõis reſtituat. hec Bern. Implozem⁹ q̃ diuina clemẽtia:vt gꝛam nob tribuat:ꝑ quã ſic vigilẽ⁹ i opib⁹ bonis:ne poſt ſomnũ i pcis eꝛna dãnatõꝫ icidã⁹ Amẽ.

¶ De ſomnijs ꝛ vñ oꝛianꝭ. Ser. LX.

Indormiamus ſed vigilemꝰ ꝛ ſobꝛij ſimꝰ. j. Theſ. v Thema magꝭ ad ꝓpoſitũ. Mltos errare fecerũt ſõnia Eccl. xxxiij. In ꝑcedẽti ſer. audiſtꝭ pl'a q̃ ſũt repbẽſibilia circa ſomnũ. q̃n⁹ta ẽt mala ĩcurrũt q̃ i ſomno nimiũ exceduũt. q̃ etiã nos iducere dñt ad mane ſurgendũ. Et q̃d facere dꝫ hõ ad fugiẽdũ nimiũ ſõnũ. Nũc ꝓpr in b ſmõe pauca dicere cogitaui ó ſomnijs. an iſta ſint ꝓſideꝛãda:ꝛ an hõ p̃ iſta vitã ſuã debeat dirigere:ꝛ q̃liter. Ꝓro gꝛa Aue ma. ¶ Non

dormiaam⁹ ſz vigilem⁹ zc. ¶ Circa ſomnia tria ſũt videda z ꝑſideranda. vicz Origo/effe/ A cus/pcim ſomnioꝝ. ¶ Circa pmũ vicz circa cã ſomni originẽ ſiue ozrũ ſomnioꝝ. Eſt hec q̃ſtio. q̃ ſit oz eſt du cã ſomnioꝝ: vl' vñ ſomnia eueniũt zc. Ad ꝟ di plex cendũ eſt: q⁹ cã ſomnioꝝ ĩ gnãli ẽ dupler. inte/ riozz exteriozz. Cauſa interior eſt duplex. ꝓrio eĩ ſomnia ꝓcedũt ex cogitatõe vel affectõe ꝑ/ cedẽte. inq̃ntũ vicz illa occurrunt hois phanta ſie ĩ dormiẽdo circa q̃ eiꝰ cogitatio vel affectio fuit ĩmozata vigilãdo. ¶ Scõa cã ſomnioꝝ i/ terior ẽ corpal' diſpoſitio. Nã ex diſpoſitõe ire/ riozi corpis formaf alicꝰ moꝰ ĩ phãtaſia cõue niẽs tali diſpoſitõi. Sic̃ homini ĩ q̃ frigidi hu mozes abundãt occurrit q⁹ ſit in aqua vl' niue homini vo q̃ nimiũ eſt calefactꝰ ad intra occur rit ſepe q⁹ ſit ĩ igne vel in balneo. Ꝟ ĩ illis hoibꝫ in quibꝫ nimiũ abundat cholera. Si aũt nimi um dominaf ſanguis occurrunt ſomnia. quõ hõ ſit ĩ aere: aſcẽdendo vel deſcẽdẽdo: vl' quõ incipiat ſe mouere z volare zc. Si nimiũ dñaf flegma occurrũt ſõnia de aq̃s vl' pluuia: vel q̃ mõ ſubmergi velit ĩ aq̃s zc. Si aũt nimiũ do/ minaf melãcholia/occurrũt ſõnia de ẽra: õ re/ bus opacꝫ ſiue nigris: ſiue gũibꝫ: quõ cadat. Sic ẽt famelicꝫ z ſitibũdis occurrũt ſõnia õ ci bo z potu. ¶ Ex tĩbꝫ aũt ſomnñs medici pñt coḡſcere diſpoſitõez corpis q̃ ad ſanitatẽ vel e/ gritudinẽ. Et iõ ſi freq̃nf hmõi ſõnia vẽirẽt me dicis nõ eẽnt occultãda: qz ſũt ſõnia nãlia. Nã ex illis coḡſcere pñt medici diſpoſitõez corporꝫ q̃ntũ ad exceſſũ humoꝝ peccãtiũ zc. ¶ Scõa cã exteriozz cauſa ſõnioꝝ ẽ exteriozz. Et hec ſil'r ẽ duplex. ꝓri somnio/ ma cã exteriozz ſõnioꝝ ẽ corpal'. ſ. imutatio imagi rum du/ natiõis vl' phãtaſie. inq̃ntũ imaginatõ vl' phã plex taſia dormiẽtꝫ imutaf. vl' ab aere ꝓtinente: vel alio exteriozi corpe. ſ. aq̃ vel igne zc. vl' ex impreſſo ne celeſtꝫ corpis: vt ſic dormiẽti aliq̃ phantaſie appeãt ꝓformes diſpoſitõi celeſtiũ: vl' hmõi i/ mutatõi. Sic q̃ ſomniãti imponit manꝰ ad aquã ſõniat õ aq̃. Sic ex nimia aerꝫ ſiccitate q̃ſ aliq̃ bz ſomnia õ ſiccitate vl' caloze. z ex nimia hũiditate vl' celi influẽtia occurrũt ſomnia de pluuia vl' aq̃ꝝ iundatiõe zc. Et tĩa ſõnia licet nõ ſint cauſe futuroꝝ effectuũ. ſũt tñ ꝓbabilia ſigna. ¶ Scõa cã ſõnioꝝ exteriozz ẽ ſpũal': q̃ q̃ꝝ eſt a deo q̃ miniſterio angeloꝝ aliq̃ hominꝫ re uelat ĩ ſomnñs: ſm illõ ℣ Nũe. xij. Si q̃s fuerit inf vos ꝓpha dñi: i viſiõe appebo ei. vl' ꝑ ſõniũ loq̃r ad illũ. Itẽ Job. xxxiij. q̃n irruit ſopoz ſup hoies z dormiũt. tunc apit deꝰ aures virozz: et erudiẽs eos iſtruit diſciplina. Et ſic ſcti viri le gunf habuiſſe ſomnia. vt Joſeph de ſole z lu/ na z xj. ſtellis adozãtibꝫ eũ. Et õ manipul' fra/ trum adozantibꝫ manipulũ ſuũ Geñ. xxxvij. ¶ Scõa cauſa exterior ſpũalis ſomnioꝝ fit o/ peratione demonum. quãdo vicz aliqua phan taſmata ĩmittunf ſiue appent dormiẽtibꝫ opa tione demonũ. ex quibꝫ q̃ꝝ aliq̃ futura reue E lãt: bis q̃ cũ eis bñt pacta illicita. Hec ſ. Tho/ ñ. q. xcv. ar. vſ. Utꝝ diuinatõ q̃ fit ꝑ ſomnia ſit illicita. ¶ Eſt tñ aduertẽdũ: q⁹ ſm Bze. uñ. Dyalo. Et bñ ĩ glo. collaterali ſup illo ℣ bo tis Eccl. xxxiij. Mlti errare fecerũt ſomnia: z exciderũt ſperãtes in illꝫ. Et itez ſup illo ℣ bo Dañ. ij. Somniũ tuũ z viſiões capitꝫ tui ĩ cu/ biculo tuo huiuſcemõi ſũt zc. Jn ſpẽali ſex ſũt ma Somni neries ſiue gnã ſomnioꝝ. ¶ ꝓrio eĩ ꝓcingũt ozuꝫ ſex ſomnia ex nimia ventris in gurgitatiõe vel re/ gñã pletiõe. ¶ Scõo ex ventrꝫ z capitꝫ extenuatõe q̃ duo nemo ſerũs vitare põt: vt oẽs exprimẽto coḡſcim⁹. ¶ Tertio ex demõis illuſiõe. Nã de mõ ꝓt illudere trib⁹ mõis. ꝓrio põt facere vt aliq̃ ſpẽs q̃ ſũt imaginatiõe ſuare: ad ozgana ſenſus exteriozis fluãt vl' deſcẽdãt: ſic̃ ꝓcingit in ſomnio. Et tunc videnf ac ſi eſſent res pñtes z acru ſentirenf. ¶ Scõo qz ꝓt ozgana ſenſuũ ĩ mutare. q̃bꝫ ĩmutatis fallif iudiciũ ſenſus. ſic̃ guſtꝰ ĩmutaf a ſupabũdãtia bũoꝝ cholerici: ex q̃ guſtui oſa videnf amara. ¶ Tertio qz aliq̃ qõ obiectũ ex aliq̃ mã põt formare. ſic̃ qñ aſſu mit corpꝰ a creũ: z inf ſeſũ z ſenſibile ꝓpere ſic̃ q̃dã facef pñt ĩtrute q̃rũdã rez nãliũ. ſic̃ ad eua porandõez cuiuſdã fumi trabes domꝰ videf ſer pẽtes. Et mlta hmõi exprimẽta iueniũt q̃ ĩ iſtꝫ ꝑ ſagijs videnf z fiũt. Hec btus Tho. i ſeptis. ij. ſen. diſt. viij. ar. ij. Utꝝ demões inf corpa hũa/ na eẽ poſſint in ſol'. iiij. argu. ¶ Quarto ſõnia fiũt vl' ꝓcingũt ex dei reuelatiõe: ſic̃ ptz de Jo ſeph. vbi ſ. ¶ Quĩto ſomnia fiunt cogitatiõe ſil'z illuſiõe: q̃b parti cauſaf ab hoie/ prim a de mõe. ¶ Sexto cogitatõe ſil'z reuelatõe vbi ſ. Dañ. ij. Somniũ tuũ z viſiões capitꝫ tui hui⁹ cemõi ſũt. ¶ Ex q̃bꝫ ptz: q⁹ ñ ẽ facile credendũ ſomnñs: vt vult Bze. vbi ſ. q: q̃ impulſu fiãt: facile ñ reluez. tñ ſcti illuſiões z reuelatões q̃dã itimo ſopoze diſcernũt: vt ſciãt q̃d a bono ſpũ ꝓcipiãt: vl' q̃d ab illuſiõe patiank. ꝓpter õt Bze go. vbi ſ. Si erga hec mẽs cauta ñ fuerit: ꝑ de Exẽplũ ceptozẽ ſpm ml'tꝫ ſe vanitatib⁹ ĩmergit. q̃ non/ nũq̃ ſolet vera ꝑdicere. vt ad extremũ valeat aĩam ex aliq̃ falſitate illaq̃are. Et ſbiũgit exm di. Sic̃ cuidã nro nup certũ ẽ ꝓtigiſſe. q̃ dũ ſo mnia vehemẽf a ttẽderet: z ꝑ ſomniũ lõga ſpa cia hui⁹ vite ſibi ꝓmiſſa ſũt. cũq̃ ml'as pecu/ nias ꝑ lõgiorꝝ vite ſtipendijs collegiſſz: ita re/ pẽte defũcꝰ ẽ. vt tractas res oẽs relinq̃ret z ipe ſecũ nihil ex bono ope portaret. ¶ Circa ꝑmiſſa £ occurrit tĩa qõ. Utꝝ ſit licitũ ꝑ ſomniũ diuina re. i. futura ꝑdicere. Ad ꝟ dõm ẽ ſm s. Thom. ij. ij. q. xcv. arf. viij. q⁹ ꝑdicere futura ꝑ ſõnia põt ꝓtingere ẽ treuoz modis. ꝓmo ex nãli rõ ne: z ſic pñt cognoſci oſa futura q̃ effectꝰ ſuos bñt ĩ cauſ ſuis. Et tĩa ꝑdicere nõ ẽ diuinatio neq̃ pcñ. Sicut ſi alicui ſomniaret tpe eſta/ tis z caliditatꝫ approp̃iãre ẽps meſſis: vel ẽps ꝑdicere vindemiaꝝ in autũno vel ſi alicui ſomniaret futura quõ piſcina poſt elongatiõez ligni in abductio somnia ne aque eſſet quaſi ſicca: z viderenf piſces z ſic ꝓtigit q̃ de alijs. tĩa ex nãlibꝫ cauſis pñt predici ſic fu/ drupl'

tura ecē. ¶ Scdō ꝓtigit futura ꝑdicere ex corꝫ
pali ꝓplexiōe vl' dispositiōe vt medici faciunt.
q̄ q̄qꝫ ex somnijs cogscūt sanitatē aut infirmi
tatē futurā somniātꝫ. Et b̄ ñ ē illicitū: nec ē di
uinare: vtꝫ ō. A. ¶ Tertio ꝓtigit futura ꝑdice
re ex dī reuelatōe. sic fecerūt Joseph ⁊ Daniel
Beñ. xl. Et Dañ. ij. q̄ p reuelatōez diuinā vide
rūt ꝑsagia futurorꝫ. Et iō reuelatōez a dō sibi
factā exponebāt ⁊ alijs enarrabāt. Uñ dixit Jo
seph duob⁹ eunuchis. q̄ habuerāt somnia ⁊ inē
ꝑtatiōez ig̃rabāt. Nūq̄d ñ dī ē interꝑtatio refer
te q̄d videritꝫ. Beñ. xl. cē. ⁊ Dañ. ij. dr. q̄ p visi
onē reuelatū ē danieli mysteriū a dō. Uñ ībdit
ē de⁹ ī celo reuelās mysteria. Jn null' eñ sonijs
q̄ntū ē ex se. fides vl' spes p certo ponēda ē: ni
si alicui ꝓstarz aliq̄d p certo p sonia: vl' ī sonijs
a dño fuelatū fuisse. Uñ nec Joseph nec dani
el obſuabāt somnia spem ponētes ī ill': ſz q̄ p
somnia fuerāt eis a dño fuelata exposuerāt: vtꝫ
vbi ō. ¶ Quarto ꝓtigit futura ꝑdicere in som
nijs ex ōmonū illusiōe ⁊ fuelatōe cū q̄b⁹ pa
cta bñt: vl' expſſa: q̄ ad b̄ eos iuocāt: vl' tacita:
q̄ bō diuinātō se extrēdit ad id ad qđ se ñ p̄t extē
dere. Et tal' ē illicita ⁊ supſtitiosa. Uñ ꝓhibet
Leui. xix. ñ obſuabitꝫ somnia Sil'r et Deut.
xviij. Nō inueniat ī te: q̄ obſuet somnia. ⁊ b: vl'
pactū bñs cū ōmōe. vl' spem ponēs ī somnijs.
¶ Circa scōm ꝑncipale vicz circa effectū sōnio
rū Est adūtēdū ſm ꝑm li. ij. ō sōno ⁊ vigilia
Et ſz b. Tho. ij. ij. q. xcv. vbi ō. Q̄ somnia bñt
se cripl'r ad effect⁹ futuros seq̄ntes

Sōnia inˢdū
- Sūt cā futurorꝫ euēruū
- Sūt sig̃ futurorꝫ effectuū
- Neq̄ sē sig̃ neq̄ cā futurorꝫ ſz casualia

¶ Prīo q̄dē somnia sē cā futurorꝫ euēruū: pu
ta cū mēs alicui⁹ ex his q̄ videt ī somnijs indu
cit ad aliq̄d faciēdū vl' vitādū. tē ei tl'e somniū
fuit cā faciēdi aliq̄d vl' vitādi. Nā cā ē ad quā
seq̄t effect⁹. sic putrefactio hūorꝫ ē cā febrꝫ Exē
plū vt sic⁹ bīet sonia de tribulib⁹ penis iferni
vidēdo ī somnijs diuersas pcōrꝫ pēas: ⁊ ob b̄
cessaret a pcīs cē. tē tl'e sōniū eēt cā vitādi pcā
Ul' sic⁹ bīet somniū quō ī tali vl' tli loco debe
ret mutilari vl' occidi: ⁊ ob b̄ vitaret locū illū.
vl' de re inuenīēda ⁊ ob b̄ illuc iret vt eā inueni
ret. ⁊ sic de alijs. ¶ Scdō somnia q̄nq̄ sūt sig̃
aliq̄ꝫ euentuū futurorꝫ: iq̄ntū reducūt in ali
quā cām cōem somnijs ⁊ futurꝫ euēribus. Et ſm
b̄ pl'ime p̄cognitōes fuerūt ex somnijs fiūt ran
q̄ ex signis. Signū āt vocat qđ desig̃t aliq̄d ſz
ñ sit cā ipi⁹. Uerbi gra. sic aspitas ligue ē signū
febriciādi: vl' amaritudo ligue sic sōniū ō gu
Exēplū stu fel' signū ē febrꝫ istantꝫ. Uñ q̄dā sonia sē q̄
sē sig̃ eoꝝ q̄ accidūt circa corp⁹ Qđ Galien⁹ p
bat p duo exēpla. Prīm exñ ē. q̄ q̄dā somnia
uit sibi ifūdi ī ventrē picē ardētē: ⁊ se estuari in
igne picꝫ: eo q̄ cholerā adustā nigrā icēsā bīet
ī ventre. ⁊ bāc cū surrexit a sōno emisit: ⁊ plena
Exēplū rie liberat⁹ fuit. ¶ Scōm exñ ē: q̄ q̄dā dolēs
splenē sepe ꝓtulit ⁊ ordiauit' q̄d faceret vñ sibꝫ
vicīū splenis medicarēt Et sōniauit q̄ mīueret
sup manū ſē duos digitos. s. auricl'arē ⁊ anularē
⁊ cū euigilauit sic fec̄: ⁊ ꝓualuit. Ex his ꝓtz q̄ q̄
dā passiōes ⁊ dispositiōes sē ī nob cā ex ꝑte aie
q̄z ex ꝑte corꝑis: q̄ sē sig̃ ⁊ cā somniorꝫ ī nobis.
Propter ea medici pl'es exptī dicūt: q̄ optz valō
artēdere somnijs ad cogscēdū cās egritudinū
eo q̄ ꝓplexio ⁊ passio ⁊ accidēs aie ⁊ corꝑis fre
q̄ntissime ī somnijs demōstrāt bonū ⁊ malū.
¶ Tertio somnia q̄nq̄z neq̄z sē sig̃ neq̄z cā futu
rorꝫ euēruū ſz casualia. Uñ hmōi somnia p acci
dēs se bñt ad futuros euēt⁹. ⁊ si q̄nq̄z sil'ꝫcur
rāt erit casuale. Uerbi gra. Si ī aliq̄ ambulan
te ꝓtingit casu ⁊ fortuna eclipsari solē: ambu
lario illi⁹ neq̄z ē signū neq̄z cā eclipsis sol': neq̄z
ecōuerso eclipsis solis est cā ambulandi. Suo
mō sic⁹ ambulat nihil cogitās de pecunia: ⁊ ī
via inuenit burſā plenā pecunie. Sic a sil'i ē in
q̄busdā somnijs. Q̄ eñ aliq̄s de aliq̄ futuro
bello somniat ⁊ postea euenīet: euēt⁹ illi⁹ belli
ex sōno erit a casu ⁊ p accidēs. Et ñ iō venit q̄
sōniū fuit cā vl' signū euēruus illi⁹ belli. et forte
illud somniū būit: q̄z añ b̄ audiuit loq̄ de bell'
⁊ diligenē attēdit ⁊c. Ueluti si aliq̄s cogitat de
aliq̄ re: nō sequit̄ q̄ b̄ faciat qđ cogitat vl' me
morat. Cui⁹rō ē. q̄: sua cogitatio vel memoria
illi euentui nec cām dedit nec signū: sed casu
sic accidit. sic ⁊ de somnijs. ¶ Diceret q̄s. Qui E
bus ēt modis apparēt pbātasmata ī somnis
ex q̄b⁹ futuri euent⁹ ꝑdici pñt. Rñr ſm Alber
tū ī cōmēto sup li. de somno ⁊ vigilia q̄ q̄tuis
mlti sint modi q̄b⁹ talia phantasmata ī sōnis
apparēt. enūerat ei Alb. bñ decē modos. Duo Duo mo
ēt sē modi, put ad pñs spectat. Un⁹ ē q̄n effe⁹di pbā
tasmatis forme siue pbātasmatꝫ puenit ad aiam ſmatim
ſm lucē ꝓfusam ⁊ indistinctā: vicz dū somniū somnia
ñ ē clar⁹ ⁊ ñ bñ intelligit: tūc vir ē q̄ possit repñ
tationē talis somnij iudicare vl' explicare. Sic
Plato ait q̄ndā somniasse q̄ mozerēt: ⁊ tñ diu
vixit. ¶ Scōs modus ē q̄n clara luce ⁊ distin
cte pbātasmata siue res de q̄b⁹ est somniū per
ueniunt ad aiam. ita q̄ tāclare cognoscunt
acsi vigilarēt. Et ex talib⁹ somnijs pōt q̄s aliq̄
futura q̄nq̄z cogscere. qđ ⁊ q̄nq̄z fit p angelos
bonos q̄nq̄z p malos. ¶ Prō q̄ notandū q̄ ad
recipiendū tales reuelatiōes dei vel angelorꝫ
bonorꝫ aut malorꝫ anīe dormientiū cōiter sūt
aptiores q̄z vigilantiū. Et ꝑcipue ī nocte. quia
ſm ꝑm ī de som. ⁊ vigi. noctes silentiozes sūt
⁊ b̄ ꝓpter sedatiōē motuū interiorꝫ ⁊ exteriorꝫ.
⁊ ꝑcipue circa auroꝝ q̄n digestio completa est
⁊ morus fumositatū sūt sedati. Angel⁹ eñ ex
istēs limitate ✻rutis/efficaci⁹ pōt reuelare aliq̄
anīe dispositē q̄z indispositē: vñ ⁊ oīa somnia q̄
sūt futurorꝫ ꝑlagia tali hora sūt ✻iora. ¶ Itez
motus nocturni q̄ in somno impfecto fiūt etiā
valō debiles: mouēt q̄nq̄z plus q̄z in vigilia. vl'
apparētias maiozes motuū faciūt: vñ ex quis
sonis ī auribꝫ factis fiūt nob somnia de rom

truis: de fistulatiõibꝫ ꝛ hmõi. Est aũt valde oc
culeũ vere cogñscere futura ex somnijs: eriaz an
fiãt p reuelatõez. ¶ De hꝫ tñ audiam⁹ duo exẽ
pla. Primũ ẽ de somnio: qõ narrat Tulli⁹ i li.
ij. ō nã deoꝝ. Dicẽ cñ ibidẽ, q⁹ duo familiares
socij ꝛ amici archades. i. greci/ iter sil facientes
ad aliquã ciuitatẽ puenerũt. q̃z vn⁹ ad domũ
sui amici prexit: alter vo ad hospitiũ diuertit.
Jꝛq̃ i domo amici sui erat vidit in somnijs so
ciũ suũ orantẽ vt ei subueniret: eo q⁹ nisi iuua/
ret cũ cẽt ab hospite iugulandꝰ. Ille vo hꝫ visu
excitat⁹ ō lecto surrexit ꝛ hospitiũ in q̃ hẽc age
bant petere conat⁹ ẽ. Jꝛ ad se rediẽs ꝛ tanq̃ va/
nũ somniũ paruipẽdẽs ad lectũ rediẽs obdor/
miuit. tũc ei⁹ socius ſcõo p somniũ apparuit: ꝛ ij
stanti⁹ q̃s p⁹ rogare videbat vt ei auxiliaret.
Jꝛ iste neq̃ de somnio tũc curãs iterꝝ obdormi
uit. cui tertio i somnio socius cum magna ąrela
apparuit: se dicẽs ia iugulatũ cẽ: obsecrans qñ
vite sue auxiliũ ferre neglexisset: vt saltẽ vltio/
nẽ non negaret. dicẽs corp⁹ suũ crucidatũ ferri
extra portã supꝫ currũ coopertũ stercore sepelien/
dũ: vt ei⁹ scel⁹ vel facin⁹ celaret. tũc ꝓstãtibꝫ p
cibꝫ familiarꝫ ꝛ amicꝫ cõpulsus prin⁹ cũ iudi/
ce ad illã portã sũmo mane cucurrit: ꝛ currum
quẽ in somno p somniũ ei ō mõstrauerat cõpre
hẽdit: hospitẽq̃z ad capitale supplicium pduxit.
Hoc exẽplũ narrat Valeri⁹ maxim⁹ li. j. c. v. ō
somnijs: circa finẽ. ¶ Scõm exẽplũ ẽ qõ Alb⁹.
narrat de seipo vbi ſ. dicẽs. Ego etiã somnia/
ui i estate supꝫ ripam cuiusdã flumis: in q̃ supꝫ
aquã fabricatũ fuerat molẽdinũ. videbaq̃z mi
hi p somniũ q⁹ puer i aquã caderet: ꝛ veniens
ad rotam molẽdini dẽpmereꝰ ꝛ necareꝰ ibidẽ.
Euigilãs aũt cũ hꝫ somniũ referrẽ socijs vl' fra
tribꝫ: añq̃z finita eẽt recitatio/ nũciat adesse mꝫ
magno ciulatu: nũciãs hꝫ idẽ qõ mihi videbat
in somnio. cũ cñ mꝫ ꝛ puer ante hꝫ oĩno mihi fu
isse nt icogniti. nec vnq̃z nouerim vl' videri easdẽ
psonas. Ex qbꝫ ꝛcludi pt p spm̃ diuinũ hmõi
futura ꝛ occulta pnunciari eo mõ q̃ dixi supꝫ.
¶ Aliud exẽplũ. Quidã i somno vidit p sõniũ
q⁹ niger q̃dã q̃s ethiops pforasset cor suum sa
gitta. habuerat aũt vigilãs volũtatẽ peccãdi cũ
mlt̃iere. postq̃z aũt euigilauit irer pbabaꝰ somniũ
nõ cẽ aliõ q̃z vuln⁹ aie ex volũtate peccãdi. Et
sic iuit ad ꝛfessorẽ petã sua ꝛfitẽdo: sperãs p hꝫ
a tl'i vulnere curari. Tũc alia nocte q̃dã habu/
it somniũ quõ idẽ ethiops secũ adduxit alios
duos socios suos: ꝛ digito eis oñdit di. Ecce il/
le ẽ cui⁹ cor pforaui sagitta. Ille aũt rogantibꝫ ve
ris vuln⁹ oñderet. leuauit tunicã somniãs vo
lẽs oñdere vuln⁹ ꝛ ñ iuenit. Tũc alii dixerunt
Ubi ẽ vuln⁹ qõ feciſti. ru vero ñ dixiſti. Quib⁹
ille ait alta voce. pcerto vuln⁹ sibi fecerã: sz sa
natũ est. His dictis ille euigilauit: ꝛ cognit p
ꝛfessionẽ vulnus anime sue curatum esse. Ex
illis etiã pz q⁹ non sp somnia veniunt a deo sic
q̃dã errantes dixerũt: stoici ꝛ epicurei: q̃ vole/
bãt q⁹ somnia solũ ex pncipijs diuis causarent
ꝛ ñ ex causꝭ nãlibꝫ. pt̃z illõ. qz ẽt bruta sõniãt sic
hoĩes: qbꝫ vtiq̃z de⁹ ñ i mittit sõnia. ẽt homies
male viuẽtes sõniãt. q̃ nõ mereãt hẽ diuinas re/
uelationes ꝛc. ¶ Sed adhuc di. qõ. Que gña F
hoĩm bñ sõniãt: ꝛ meli⁹ ex somnijs futura pdi
cũt. i. q̃z hoĩm sõnia pl⁹ ꝛificant. ¶ Rñdeꝰ hꝛe/
uiẽ fm bm̃ Tho. in fine. iij. li. de sõno et vigi/
lia. ꝛ Alb⁹. in cõmẽ. ibidẽ. ar. viij. de his q̃ bñ vel
meli⁹ alijs ꝓcedãt ꝛ pnũciãt sõnia. Et ibidẽ. c. Tria ge
ix. ō arre inꝛpãdi somnia. q⁹ tria sũt gña hoĩm nera ho/
q̃ bñ sõniãt ꝛ diuinãt. ſ. vesani/ amici/ ꝛ melã/ minũ bñ
cholici. Prio ei vesani vl' ĩsani bñ puidẽt ꝛ di somniãt
uinãt ō sõnijs. Cui⁹ rõ ẽ: qz tl'es ñ sũt illecti siue ꝛdiuinãt
attẽti circa pp̃os mot⁹. ꝛ iõ appẽdũt ꝛ discer
nũt mot⁹ passiões extrance q̃ tãgit eos. viri aũt
prudẽtissimi ꝛ opti ñ sũt intẽti nisi circa sapias
ꝛ vtutes ꝛ alia hõesta. pt̃ q̃ ñ pcipiũt sõnia nisi
forte aliq̃ mõis supꝫ dicti. ¶ Scõo amici bñ et
recte sõniãt sic̃ res eueniũt de suis notis ꝛ ami
cis. Cui⁹ rõ ẽ: quia amicoꝝ ad inuicẽ est maior
sollicitudo. ꝛ iõ suoꝝ pbãta simarũ siue appari
tionũ i sõnio ẽ maior cognitõ. Uñ noti ꝛ ami/
ci pcipue q̃n sũt separati pcul ab iuicẽ: maxie p ĩ/
uicẽ: sũt solliciti. de se mlt̃a sperãtes: ꝛ de se mlt̃/
ta timẽtes. Marie ei cognoscũt se iuicẽ: ꝛ sen/
tiũt mot⁹ ad iuicẽ sibi factos p passiões spei/
amorꝭ ꝛ timorꝭ. Et hꝫ mõ se bñt sõnia notoꝝ ꝛ
amicoꝝ. Nã mot⁹ somnioꝝ amicoꝝ sũt magꝭ p
fundati ꝛ vehemẽtes q̃s extrancoꝝ ex cã ia di/
cta. ¶ Tertõ melãcholici meli⁹ alijs sõnia cõ/
iectãt ꝛ pnũciãt. Cui⁹ rõ ẽ: qz i illis ẽ vehemẽs
imaginationũ impssio. Tũ qz min⁹ q̃z alijs intẽ
dunt ꝛ minus q̃z alijs curã impendũt. Tũ qz ra
ro vnq̃z pfunde dormiũt: ꝛ iõ meli⁹ ꝛiectãt/ di
uinãt ꝛ puidẽt somnia. Illi aũt q̃ optie ꝛ artifi/
ciose dẽrminãt ꝛ intẽptanꝭ sõnia sũt illi q̃ mouẽt
subtilit̃ in spicere sil'itudies rer. Uerbi gña. sic̃
se hz hõ i aq̃ mota: sic mlt̃otiẽs hõ se hz i sõnijs
Sic q̃ ituẽres i aq̃ mota simlt̃acra distorta ꝛ cõ
fusa/ pmpti sũt reddere figurata vl' signata ipo
rũ sil'itudies. qz sciũt ĩspicer sil'itudies simlt̃acroꝝ
siue imaginũ aut idoloꝝ. ad ea q̃z sũt simlt̃acra
dicẽtes q⁹ hec ẽ figura hoĩs: hec ecq̃: ꝛ sil'ia. Sic
ẽt i somnijs ituẽtes simlt̃acra distorta, pmpti sũt
dẽrminare ipoꝝ figurata vl' signantia: illi qui
mouenꝭ subtilit̃ ĩspicere sil'itudines coꝝ ad ea
q̃z sũt simlt̃acra. Hec Tho. vbi ſ. ¶ Ex oĩbꝫ his B
pt̃z rñsio ad qõnẽ supꝫ mota circa ĩam £. Uꝛ
licitũ sit p sõnia diuinare siue futura predicere.
vicz q⁹ q̃dã sõnia obseruare ꝛ p ea futura ꝓnosti
care ꝛ pnũciare/ ẽ licitũ: vicz illa q̃ ꝓcedũt ex re
uelatõe diuina: vl' ex cã nãli ierisecta: vl' extrinseca
q̃ntũ se pt̃ ꝛtl'i cause nãlis extẽdere. Si aũt
extẽdãt rl'ia sõnia vltra id ad qõ pt̃ se extẽdere
ꝛtl'e cãe nãl'. vl' si fiãt ex immissiõe ō monũ: tẽ erit
diuinatõ superstitiosa ꝛ illicita. ꝛ qz difficile ẽ cog̃
scere cãs somnioꝝ ꝛ futuroꝝ eueniũ an sint
nãles aut volũtarie: corpales vl' spũales. ĩtrin
secꝰ vl' extrinsecꝰ. difficile ẽ obseruare sõnia: ꝛ cu/
riosũ valõ oĩbꝫ sõnijs ĩniti. qz plices ꝓtigit p ea

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

falli q̄s recte dirigi. Unꝰ sacra scḗptura malos obſuatores ſomniorꝝ mḷtipḷr reꝓbēdit: vtꝝ ſ. ante Iram D.i Leuit.ꝛ Deut.ꝛ Eccl. xxxiiij. cap.dr Sic̄ parturiēt̄ſ eor ruū phātasias patꝛ nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. Et sc̄ḗ statī. Ne deder̄ſ i ill'eor ruū. Mḷtos ei errare fecerꝛ ſonia. Et iā difficile ē ꝓnosticare de ill'q̄ a celo veniūt. Jō dr Laro: Sónia ne cures. Et si forte aliq̄ dicūt q̄ q̄si speis euenīūt q̄ somniāt. Dicēdū ē ill': q̄ ꝓp̄ mḷtitudinē apparētiarꝝ i ſono. Exēpla ū ē mirꝝ si aliq̄ vificaꝛ. Et ꝺ ꝺ pōit Aristo. cr̄m i li.ꝺ ſom.ꝛ vigi. Si aliq̄s sil'ꝓiceret mḷtas fabas ad vnū signū: nō ē mirꝝ si vna vl' due rangūt signū. Etiā in ſonijs sepe diabol⁹ immiscet opa sua: vt ptz ſ.ꝛ q̄nq;a i somno reuelat: vt postq̄ bō credit sepe ſonijs rādē eū decipiat. Sic̄ Exēplū ptz ſ. i exēplo Greg. añ Iram L. Et i vita b. Anq̄ diabolus ūmi⁹ sibi reuelata fuisse aliq̄ i ſonis: vt qꝛ nil⁹ inundaret ⁊c. Jp̄e ār eos arguit ne i his se firmarēt scet opa sua ſoniꝝ eo q̄ dēmō cl'ia sepi⁹ vera reuelat q̄ noscit ex q̄busdā expḗriēt̄ijs iā p̄ntib⁹: vt qꝛ forte hodie mḷtū pluit in supioribꝰ p̄tib⁹ fluuiꝰ ex q̄bꝰ fluuijs aquā crescere optz. qō p̄dicere p̄t demō añq̄ b aq̄ crescit. Unꝰ ꝛ brūs Anto. frīb⁹ dixit. Scitote qꝛ ꝛ demō p̄uenies reuelauit mihi aduentū vīm. cognouit ei vos exēūtes de cellis vīis. et audiuit vos ituros ad me.ꝛ sic sua celeritate p̄uenit ꝛ b mihi idicauit. Illo tm̄ nō obstāte bō discret⁹ p̄t ꝓbabil'r iudicare ex somnijs aliq̄ futura fm p̄missa. Et sig̃nr̄ dū bō bz somnia ex q̄bus moueri dz ad detestationē petōꝝ vl' emendationē vite sue. tūc cogitare debet q̄ ꝺi reuelatiōe p angelū suū b̄ fiat. ꝛ sic vitā suā emendet. Ita ꝛ de alijs homī ad salutē necessarijs.

Ꝟ An in somnijs cōmittat̄ pcm̄ ¶ Nūc videdū ē de ēcio: vicz Utꝝ in somnijs possit cē pcm̄: Et breuit̄ dicēdū est fm mentē scti Thom̄. i scḗto .iiij. di. ir. ar. iiij. q. j. vtꝝ nocturna pollutio sit pcm̄: Et fm Petꝝ de tarāta. i. iiij. ſen. vtꝝ aliꝺ q̄s pcm̄ mortale ipediat ab eucharistie sūptiōe q̄ i somno nō possit cē pcm̄: sed effectus pcī vl' signū pcī. Rō illius ē: qꝛ ad pcm̄ req̄rit̄ libertas volūtat̄ſ: q̄ nō est libera nisi p̄cedat libeꝝ iudiciū rōnis. ſz i ſono nō ē liberꝝ iudiciū rōnis: eo q̄ iudiciū rōnis depēder ex opib⁹ aliarꝝ potētiarꝝ sensitiuarꝝ/ q̄ in somno liganť. Cū em̄ oīs cognitio intellectus nr̄i oriaťr a sensu. nō pōt cē rectū iudiciū rōnis: nec p ꝓnās liberū arbitriū voluntat̄ſ q̄n sensus sūt ligati: vt ē in somno. Et ꝓp̄ hoc i somno nō pōt aliq̄s peccare neq; mereri. Sz tm̄ in ſono pōt cē vl' accidere effect⁹ pcī vl' meriti inq̄ntū somnia bñt cās imaginatiōis vigilātiū bonas vel malas Unꝰ in somno pōt accidere signū meriti q̄n imaginatiōes/cogitatiōes ꝛ affectiōes bone i vigilia p̄cesserūt. Unꝰ Aug. sup Gene. dicit: q̄ ꝓpter bonā affectiōnē anie etiā i somnis q̄dā ei⁹ merita clarent. Qō ꝓbat per exēplū Salomonis. cui⁹ petitio in somnis facta claudiebať. pura q̄n dormiēs a dño donū sapie impetrauit. ij. Paral'. j. Et subdit Aug. ibidē q̄ Salomon ꝺr placuisse ꝺo: ꝛ remuneratiōnē a deo meruisse. non q̄ tūc in somno meruit: sed ꝓ bono desiderio ꝓius habito. qō in somno p signū scrē petitiōis claruit. Sic ꝛ multi sepe habēt ſcmnia: ꝛ in somnis oraťr/ petunt a deo vt faciat cū eis mīam: ꝛ dirigat vitā eor ꝟm suā voluntatē: ꝛ sic ia eo q̄ vigilātes aliJ bus occupanť. ¶ Scḗo mō in ſono pōt esse signū demeriti vl' peri rōne turpis cogitatiōis p̄cederis: inq̄ntū. ſ. turpis cogitatio i vigilia p̄cessit. Ubi ē notādū: q̄ turpis cogitatio. i. immūda ꝺr nō solū illa q̄ ē de turpib⁹: qꝛ de alijs honesta ꝛ bona cogitatio pōt cē. pura cū aliq̄s de turpib⁹ cogitat cā disputatiōis: lectiōis vel ꝓfessiōis ⁊c. Sed illa ꝺr cogitatō turpis q̄ turpitudinē habz ꝓp̄ delectatōez vl' ꝓsensū adiū ceū Et ió q̄s pollutio q̄ ex crapula vl' infirmitate nāe accidit nō ipediat a cōione si necessitas incūbat: fz Greg. tm̄ pollutio q̄ ex turpi cogitatiōe accidit impedit. Unde hec q̄dē turpitudo magis ē horrenda q̄s illa q̄ ex crapula accidit. tm̄ qꝛ magis vitari pōt: cū difficillimū sit in cibo modū tenere. tm̄ qꝛ magis est ꝓpinq̄ ad mortale pcm̄. Hec brūs Tho. in scriptꝭ. iiij. ſen. vbi ſ. Utꝝ nocturna pollutio ipediat a sūptiōe corpis chr̄i. in sol'. iiij. arg̃. vbi agit de cogitatōe turpi. ¶ Sed forte di. q̄s: q̄ in somno q̄s potest peccare vel mereri tali rōne. qꝛ in somno potest q̄s ꝓsentire vel dissentire alicui turpitudini p̄ntare. g̃ ⁊c. Rñdeť fm scm̄ Thom̄. vbi ſ. in solut'. iij. ꝛ iiij. argu. q̄ si aliquis i somno aliq̄n ꝓsentit turpitudini: aliquādo non. qꝛ tamē iudiciū rōnis in somno nō ē ex toto liberū. qō patz. qꝛ i dormiēdo iudiciū rōnis semp est ex aliq̄ falsitate. quia iudicat se habere p̄sens aliq̄d de q̄ somniat: qō tm̄ nō ē p̄sens coq̄ in dormiendo sensus nunq̄s ex toto sūt liberi: nec p ꝓnās vsus libe. arbi. ꝛ ideo talis ꝓsensus vel dissensus q̄ntū ē in se: nec meritoriꝰ nec demeritorius pōt cē ⁊c. ¶ Sed adhuc di. quis: Utꝝ fornicatio somniata ipediat a sumptiōe corpis chr̄isti: Et videť q̄ nō. quia grauius est pcm̄ homicidij vel furti q̄s pcm̄ fornicatiōis. sed si aliquis denocte somnier homicidiū ppetrare vel furtum aut q̄dcunq; aliud pcm̄: nō impediť a sumptiōe corpis chr̄i. g̃ videť q̄ multominus ipediat fornicatio somniata. Respō deo ꝛ dico: q̄ q̄ntū ad hoc est differētia inť peccatū homicidij ꝛ fornicatiōis: eo q̄ licet pcm̄ homicidij de se sit grauius pcō fornicatiōis: tm̄ q̄ntū ad cōionē vel sumptiōem corpis chr̄i pcm̄ fornicatiōis est grauiꝰ. Unꝰ si aliq̄s sōniet de nocte homicidiū aut furtum aut q̄dcunq; aliꝰ pcm̄ ppetrare: nō ꝓp̄ hoc impediť a sūptiōe corpis chr̄i sicut ex somnio fornicatiōis ppetrate. Cuiꝰ rō ē. qꝛ somniū homicidij nō inducit corpalem imūditiā: nec etiā tantā distractionē meritis sicut inducit fornicatio somniata ꝓp̄ ꝺlectatiōis itēsionē. Sic̄o sōniū hōicidij

Ꝟ Impedimenta a sumptiōe corpis chr̄i

Ꝟ Duplex ocium

Ꝟ Pollutē

vel cuiuscūq; alteri⁹ pcī mortal' puenit ex cā q̄ ē pcm̄ mortl'e: ipedit a sūptiōe but⁹ sacr̄i. z b̄ nr̄one somnij ō se: sz r̄oc sue cāe q̄ ē pcm̄ mortl'e vt qz i vigilia cogitauit p quē modū possz bo/micidiū pficere: z ad b̄ ꝓsensit vel in aliō pcm̄ mortale ꝛc. Dec sniał'r s. Tho. iij. ꝑte sum. q. lxxx. ar. vij. vbz nocturna pollutio ipediat a sū/ptiōe corpis chr̄i i solu. v. arg. ¶ Ex illis ptz q̄ pollutio i se nō ē pcm̄ i somno. qz tūc deest vs⁹ libe. ar. vt s. pōt tñ ꝓtigere q̄ i ipa cuigilatiōe oriat pcm̄: vicz si pollutio placeat ꝓpt̄ delectatione. Et tūc ē pcm̄ veniale si tal' placētia ē ex surreptiōe. mortl'e ār si fit cū delibatiōe z ꝓsen/su: z pcipue cū appetitu futuri. Ipa ār post pla cēta nō fac̄ p̄teritā pollutiōez pcm̄. Si vo pla cear tanḡ exoneratio vl' alleuiatio nāe/credit nullū ee pcm̄ ꝛc. Rogem⁹ g̃ deum vt sua gr̄a nos respiciat ne p somnia i errorē labamur: sz sed pori⁹ i bono vitam nr̄am dirigam⁹ p chr̄i stum dn̄m nr̄m Amen.

M Pollutō

De Ocio qđ ascribit acidie. Ser. LXI.

Qui operatur ter/ram suā satiabit panib⁹. q a ūr secrat ocīū stultissim⁹ est. puer. xij. ¶ In p̄ cedēt⁹ fmōib⁹ pl'a audist̄ de acidia z mal' ei⁹ z tādē in ꝓio fmōe p̄cedēti ō somnijs. vñ so/mnia originē habēt. qđ sit effectus somniorz. Esi aliq̄ sint p̄dā vel nō. z an licitum sit ex so mnijs futura p̄dicere: z qñ. z qñ nō. Et qz ocīū est vnū malū piculosuz qđ eriā acidie ascribit. Jō nunc cogitaui dicere aliq̄ de ocio. de q̄ Sa piēs ōr i ꝑbis rhēar̄: qui secrat ocīū stultissim⁹ est. vbi s. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Qui operat terrā suā satiabit pa. q aūt secrat ocīū stultis. ē vbi s. Circa ꝑba rhēar̄ pmo videndū ē ō du/plici ocio: vicz ꝛtuoso z vicioso. Scōo spēaliē de ocio vicioso: q̄re z q̄liter sit vitandum.

A Duplex ocium

¶ Circa pmū ē notādū: q̄ duplex ē ocīū. vicz ꝛtuosum z vicios uz. Primū ē ocīū ꝓplatōis scz vacatio ab his q̄ sūt actiue vite. z b̄ ōr ocīū scīm: qñ qs vicz soli deo vacat p ꝓplatiōez. z non se occupat exterioribus occupatiōib⁹ vite acti ue; vicz i regēdis z corrigēdis alijs. i informati one alioz. i exercitio operū miseric. z sic ō alijs. De b̄ ocio ōr Aug. Ocīū scīm q̄rit charitas fra ternitat̄. negocīū iust̄ suscipit necēitas ꝛitat̄. Et tale ocīū vel q̄s ꝓplatiōis peligēdū ē vi/te actiue. fm illō ps. Vacate z videte qm̄ ego sum de⁹. q. d. Vacate corde ab ope exterioꝛi: z vi dete. i. attendite mente diuīe ꝓplatiōi. vñ sub dit. qm̄ ego sum ōs. Albert⁹ ār sic exponit sup ps. Vacate a pcris: a negocīs seculi: a pturba/tionib⁹ animi. Et subdit: videte scz mente. que quāto fuerit purioꝛ: tanto vbz facilius z clari/us intuebit. Et subiungit ad quē finem: vl' ad quid debeat quis vacare et videre: vicz vel ad cognoscendū chr̄m esse deū. Jō ōr: videte qm̄ ego sum deus: z nō ali⁹ de⁹ p̄ter me. Vel iō ōr: vacate z videte. s. ꝓplatiōi. ad oīdendū q̄ p eō ꝓplatōz ñ q̄rit nisi ōs. Ubi notādū fz s. Tho. i scp. iij. sen. di. xv. ō ocione. q. hō a negocīs seq̄ cl'aribꝫ seq̄strat⁹ soli ōo vacat dupl'r. s. p lectiōez z ocionē. Prio p lectiōez iq̄rit hō deū loq̄nt̄ē i scripturis audit. Scōo p ocionē iq̄rit deū loq̄r. z sic meditatio cōphēdit sub ocione. Sic ꝑtz qđ sit ocīū ꝛtuosū z sc̄m. ¶ Ex q̄ patz q̄ icaut⁹ et picl'osū ē arguere siue reprehēdere psonas dedi/tas studio aut lectiōi scripturaz. siue ocionib⁹: sic phdolor ml'ti isipientes faciūt dicentes. Ecce b va dit ille ociosꝰ. Alij dicūt Sūt tot ociosi qđ pt oēs nutrire: O de⁹ vtinā ml'tos hi em⁹ tl'es oci osos: credo q̄ cū suo ocio magis placerēt ōo q̄z tu cū labore tuo. magisq; ꝓdessent reipublice cū suis ocionib⁹ q̄z ml'ti viuentes i ml'tis anxieta/tib⁹ z laboꝛib⁹. Quis em̄ sepius placat deum vt auertat irā suā a peccatoꝛib⁹ certe tales ocios. Quis ꝓperrat fructuū fertilitatē. qđs repellit in sidias inimicoz: qđs sterilitatē et pestē: et sic de aliis. certe tales ociosi. Iz septē tātū ꝓualeat in/qđas hoīm: vt hmōi ocio ōdiri nō erubescant. De b̄ ocio ꝓplatiōis ad pñs nolo amplius moꝛari. ¶ Aliō ē ocīū vicios um. et ē vacatio ab oī B actu iusticie. Vñ Bꝛeg. Ocīū ē vel ōr qđ eat et Ocīū vi/rōne iuste nec̄itat̄: vl' irrōne ꝓte vtilitat̄. Tl'e cios ocīū ē/dū hō vacat ab oī ope bono siue corpali siue spūali. Sic ludere⁹ ocio vacār. sic et male opantes vl' iutilia: vl' ea q̄ ad malū ꝓuertūt. sic ad superbiā ꝛc. Sic raxillos facere⁹ sc̄ ociosi. sic sutores z sarrazos/pellifices/z ceri supbie dex uere⁹. Et tl'e ocīū ē pcm̄ z p pñs vitandū. de q̄ nūc amplius inrēdere volo. ¶ Q aūt b̄ ocīū sit pcm̄ ꝑtz ex ꝑbis vicz ex chr̄i reprehēsiōe: ex puni tōe: z ex sil'itudie. Prio ex reprehēsiōe chr̄i. Nihil ei reprehendit nisi culpa. sz ocīū reprehēdit p chr̄z Mat. xx. dicēte. Quid stat⁹ h̄ tota die ociosi. Ociosus aūt ē q̄ op⁹ bi nō opat. ¶ Scōo ꝑtz b̄ idē ex punitiōe sic. Nihil a ōo punit nisi pcm̄ sic z bonū a ōo remunerat. sz ociosus vl' ocīū punit a ōo: fm illō Mat. iij. Dis ar boꝛ q̄ n̄ fe/ceritꝛ fructū bonū excidet̄ z i ignē mittet̄. Idem bi Mat. vij. Sed ociosus ē arbor q̄ nō fac̄ fru ctū bonū quē teneat facere. ā ocīū ē pēz. ¶ Ter tio ꝑtz illō ex cōparatiōe vl' silitudie sic. Inimicus ē pcm̄: sz ocīū ē inimicus. Ez illō Ezech. xvj. Dec fuit iniq̄tas sodome sororis tue: superbia: saturi tas panis. i. gula: abūdātia z ocīū ipsi⁹ ac filiaz ei⁹. z manū egeno z paupi ñ porrigebāt. z ele/uare se z fecerūt abominatiōes coram me. i. luxu rie malū ꝛc. ¶ Sz di. qđs. Et q̄ ocīū ē pcm̄ an L sit mortl'e vl' ēniale. z qñ: z qñ nō: Rñr q̄ ocīū Ocīū ve ē aliq̄n pcm̄ veniale: aliq̄n mortl'e: Veniale rē/niale pec ē: cū qs q̄escit z delectat̄ i aliq̄ bono delectabili catū creato: tñ citra deū. i. nō ꝓ deū. vt sicꝫ delectat̄ in ꝑbis ociosis: vl' in instrumēt̄s musicis: aut i cāt̄ibus ꝛc. sic tñ q̄ si scīret b̄ ee ꝓ deū. neḡ; hāc delectatiōez q̄esc̄ hāc vellet. Mortale ār pcm̄ ē Ocium ocīū: cū q̄esc̄ i aliq̄ bono cōmutabili ꝑpōit bono mortale icōmutabili. i. ꝺo. vt sicꝫ eo ꝛte q̄ ōberz audit pcm̄

ꝓbū dī/ꝺlectarēť i fabul'/ siue ī aliꝭ solacijſ corꝑe indebitꝭ. Uñ ꝙ otiosꝰ ē corꝑe ꝙ operari tenēť ex ꝓcepto: peccat mortal'r ñ faciēdo illō qō tenēť facere. sīc ī die dñico z aliꝭ ꝓceptꝭ festiuitatibꝫ dēmꝰ vacare ab ope fuit: z his ꝙ ad dei cultū saluatē nr̄az ꝑtinēt occupari. ꝙ ḡ rēvelsu ꝑ dixī ꝺlectarēť i nugis aut aliꝭ turpilibꝫ/qñ di uio cultui aut ꝓbo dī inēsse dēbet: mortal'r peccaret. z ī sabbatū otiosī ñ ē scm̄. vñ Thre. j. dr Uiderūt eā hostes z ꝺrisērūt sabba ei⁹. Qō ꝓbū expōīť tribꝫ mōis. ꝓmo sic. Sabba derisibilia sūt. qz otiū ꝑ qō dēmꝰ deo vacare ꝙuertimꝰ ī luxū turpitudinē. qles sē bi ꝙ diebꝫ festiuis magꝭ irēdūt lasciuie/gule z ebrietati q̄z aliꝭ diebꝫ qsi minꝰ ēēt peccm̄ illē peccis ī die festo isistere q̄z die feriata. Nūqd tlia sē derisiōe digⁿ? ¶ Scdo expōit glo. collat. sic Derisērūt sabba nr̄a. Tē demōes sabba nr̄a ꝺridēt/cū a bonis nos feriari vidēt. qles sē diebꝫ festiuis chorcas ducēres: et aliꝭ turpitudinibꝫ inſruēres. ¶ Terō spūal'r siue moral'r expōīť sic: ſm aliā glo. collat. Uidērūt. s. dēmōes tē. Maligni spūs vacatiōis nr̄e otia ad cogitatiōes illicitas ꝓtrahūt: z sic deludūt. Hec Alex. i. ij. p. sū. q. xxxij. ꝺ otio. Et sbdit ꝙ canōiē z mōachis z oīb⁹ ꝺi ministrꝭ valō cauēdū ē: vt ñ solū ab inſno iudice sabbata eoꝝ exprobrēť: sꝫ ēt ne ab hostibꝫ deridcāť. Si āt ꝓuanis cogitatiōibꝫ sabba nr̄a deridēť: qd ꝺ illē putādū ē ꝙ cū ꝺo vacare dñt ēt flagitiosa cōmittere ñ formidāt. Jō ꝺr Innocē. iij. ꝙ otiositas et voluptas/ arma sē hostꝭ antiq̄ ad mīsas aīas captiuādas. Et babēť ꝓba ex̄ de renū. Cuz pdē .H. vex. Mīri ei sē sacerdotes: mīri laici vtriuſq; sexꝰ hoies: ꝙ si ñ otiose vitā suā ducerēt/nunq̄ ad mala luxurie ī q̄plabūť incideret. ꝓpter ea scptū ē Eccī. xxxiij. Multā malicia docuit otiositas. qō sic oñdīť. qz diabolꝰ aīaz otiosā facil'r icliat ad malas cogitatiōes pcōz. z a cogitatiōe ꝑti ad ꝑti delectatōez. z a delectatiōe ad ꝓsensū. a ꝓsensu ad opatōz. ab opatōe ad cōsuetudinē. z a ꝓsuetudie ad falsā ꝑsūptōez dīuīe mie; vl' ad desperatōis miseriā. Uñ Bre. Antiquꝰ hostꝭ mox vt otiosā mētē iuenit ad eā subꝺbus ꝺā occasiōibꝫ locuturꝰ vēit. Et Aug. Mīnꝰ forte diabolꝰ hoīem decepisſz si cū mīme otiosū reppisset. Hec dñs Hugo ī postil. a vbi ḡ. Eccī. xxxiij. Et ō vt supꝫ dēm ē dñs mīrū rephē die otiosos dī. Quid statis ꝺ tota die otiosi. i. vob nihil ꝓficiētes: ꝓximo ñ subueniētes: ꝺo nō fuiētes: diabolo ñ resistētes: pniam ñ agētes: ī posterꝫ sibi nō ꝓuidētes. Hec Hugo vbi supꝫ Utinā hec attēderēt aliq̄ sacerdotes z clerici: q̄ ꝙstati a diuīs officijs sē absoluti/tota die vacāt otiosi. Et cū aīa ī corꝑe būano ñ possit qēscere sp vaganť ī cogitatiōibꝫ suis de malo in peiꝰ. z vtinā ñ in opibꝫ. ¶ Ex illis ꝑz ꝙ diuites hītes sufficiētia victꝰ: z nō occupātes se ī laboze manuali: longe plus obligantť irrendere cultui diuio: z spūalibꝫ reb⁹: z bōis opibꝫ vacare q̄z mechanici aut ceteri pauꝑes ꝺ laboꝝ manuū suaꝝ viuētes. ¶ Patz illō ꝑ exm̄ de corporio ī vita spatꝝ: ꝙ aliꝭ ī eccl'ia existētibꝫ z ozantibꝫ/domi laborās apud se cogitabat: z aliq̄n loqbať. O oīporēs deꝰ oīs bō suis bonis opibꝫ merēť celū: z ego miser ꝺ māco ī laboze. z mereoz infernū. q̄uis hec dicerem cū speobtinendi vitā eternā. ¶ Sz qz dictū ē in rbēare: ꝙ secrať otiū stultissimꝰ est. Posset q̄s dubitare: q̄ tñ sit stulticie q̄ sequūť ex otio: ꝓpter q̄s otiosus iudicať ē stultissimꝰ? Ad ꝺ rndēť ſm mētē Hugonis postillatoris sup ꝓba rbemar'; ꝙ tres sunt tres q̄ gradꝰ stulticie. ꝓmꝰ gradꝰ ē bonū nō facere dus stul dū licet z pōt. Scds ē malū facere. Tertiꝰ ē maticie lū assuescere z pseuerare. Uerbi gr̄a ꝓmꝰ q̄ dus stulticie ē vice ꝓpe necaria ñ q̄rere. Scds ē seipm̄ ꝺefensū bostibꝫ expōere. Tertiꝰ ē bostes suos ꝙ eū interficiāt nutrire. Hos tres q̄ dus stulticie hz ꝙ otiū secrať. qō sic ꝓz. ꝓmꝰ q̄ dus stulticie otiosi ē: qz necaria vite spūali q̄rere negligit: ſm illō ꝓuer. xxviij. Qui secratur otiū replebiť egestate. s. rez rpaliū z ꝛturū Et ꝺ sic oñdiť. Otiū ei est peiꝰ q̄ pigricia. sꝫ vt ꝺr ꝓuer. xxj. Otis piger sp ē in egestate. s. vl' corꝑali vl' spūali. q̄ otiosus magⁿ tē. Scds q̄ dus stulticie otiosi ē: qz seipm̄ ꝺefensū spiritibꝫ malignis expōit. Uñ Hiero. ī q̄ꝺā epla ad rusti. monach. sic ait. Sp aliq̄ꝺ opis facito: vt re diabolꝰ inuēniat occupatū. Nō ei facile capiť a diabolo q̄ bono vacat exercitio. Et bī ꝺ ꝑse. di. v. Nūq. vbi ēt ꝺr. Ama sciam scpturaꝝ/et carnis vicia ñ amabis. Jō studēres aut sacraz scpturā scribēres: aut aliā scpturā vtile vl' aliū laborē vtile cū attētione faciēres: tūc ñ veraṅ a demōibꝫ p malas cogitatiōes tē. Hinc est ꝙ mīri ꝺ die studio aut alteri laborī inēti bñ resistūt rēparatiōibꝫ luxurie: nec diabolꝰ eis ꝑ ꝓualere ꝓ̄t varias ipoz occupatiōes. q̄ḇ rñ diabolus ꝓualet ī nocte qñ sē ī ocio z q̄ete. Deberent ār rīes tūc se ad oīones ꝙuertere vl' repetitꝭ vicibꝫ dicere Aue maria: aue ma. tē. vl' Jesꝰ ḇīs sine Jesu ḇre adiua me. tūc diabolꝰ terreret z fugeret. Si āt diabolꝰ eis aliq̄n illuḍit i sōno ꝑcer eoꝝ culpā/nō timeāt: qz ꝺ eis cedit ad meritū. dū vigilātes ꝺ ꝺ hñt tristiciā z remorsū. ¶ Tertiꝰ gradus stulticie otiosi est: q̄ in seipo mortes carnales q̄si hostes crudelissimos z spiritꝰ maligⁿ nutrit: ſm illō Mat. xij. Tunc ꝺe spūs imūdꝰ. Reuertar ī domū meā vñ exiui: z veniēs iuenit eā vacātē. i. otiosā z scob mūdatā. Ecce q̄uis diabolꝰ iūēt domū aīe mūdatā scob pnie z purgatā. tñ qz iueniet eā otiosā assumit septē spūs neqores ser bīrat. Et fūt nouissi. hoīs illiꝰ pe. ꝓribꝫ ꝓpter otiū Ul' aliē expōit ꝓbū rbēris. Qui secrať otiū stultus. ē. Sic stultꝰ ē otiosus q̄ mercedē eterna pdit. stultior qui dānatiōez ꝑ missis adārit. stultissimꝰ: q̄ ī mīra mala z pena z ꝑ ꝑpūs ḡuissimas pēas icidit ¶ Preꝫ [illegible] z iuri rit. hec Hugo cardial' vbi ḡ. hos tres ḡdꝰ stulticie autoz ī sūma vici. adhuc pōit. xij. stulticias otiosoꝝ: q̄ꝝ aliq̄s ꝺ ānotabo

Specialr i se locū dat diabolo
Ocio Fac se qsi receptaculū oim sordiū
sue Quiescit qñ laborādū ē. s. i pñti
Diligit illō vñ ōi maledictōez icurrit

¶ Prima stulticia ociosi ē q ipe i se locū dat diabolo. Et qr ō ipe ē idign⁹ oi loco pter qz iferno. qr ei loc⁹ ociosi ē iferno: sic ⁊ diaboli. Et ō pōt oñdi. Ociosꝰ em ñ recipiet i celo. qz celuz solū dabit oparijs i vinea dñi: fm illō Mat. xx Voca oparios ⁊ red. illi mer. Scdo i padiso ēt ꝛestri ñ recipiet. qz Ben. ij. sepē ē. Tulit dñs deꝰ hoiem. s. ō agro damasceno i q creauꝰ fuit. ⁊ posuit eū i padiso voluptatꝭ vt oparet: nō vt ibidē ēet i ocio. qzuis labor añ peccm ñ erat hoi penal' siue fatiga. Et sicꝫ diceret: qre deꝰ creauit adā ex padisū: ⁊ postea locauit eū i padisū nūqd melꝰ fuisset pmo eū in padiso creare: sic ⁊ Eua: Rñr dicit q ō factū ē: vt sciret hō se locū illū padisi hīe ex gra: nō ex nā. Tertio ociosus ēt ñ recipiet in purgatorio. fm illō ps. In labore hoim ñ sr: ⁊ cū hoibꝰ ñ flagellabit. Ociosi ñ laborāt cū hoibꝰ: ⁊ iō nō flagellabūt cum hoibꝰ i purgatorio: sz cū dēonibꝰ i iferno. Quarto ociosꝰ ñ ē dignꝰ eē i mōo isto. Un Lu. xiij. ō ficulnea sterili dr. Succide eā: vt qd ēt ꝛrā occupat. Sic g ficulnea ifructuosa nō fuit digꝝ ꝛrā occupare. sic nec ociosꝰ q nullū fac fructū boni opis. Cōcludit g q solū i iferno digni sē eē ociosi. fm illō Mat. iij. Omis arbor q nō fac fructū bo. excī. ⁊ i ig. mittet. Idē hr Mat. vij. Inconsiderū ē ei ociosū eē: ⁊ ō alieno labore victū qrere xiij. q. j. Eccias. ij. Ite dñs. Sed phdoloz plenus nūc sūt ociosi qz vtili labore occupari. Et tales nō curāt q qd faciāt: vt sic i ocio victū hīe valeant. sequunt sepe furta/latrocinia: ⁊ sic de alijs. Jō tales cēsent introgādi vñ vult: ⁊ ab alioz societate tāqz reipublice offensores excludēdi.

B Ociosus ē oim sordiū

¶ Scda stulticia ociosi: qz fac se qsi receptaculū oim sordiū. Un Ber. Oim tētationū ⁊ cogitationū malaz ⁊ iurilius sentina est ocium. In sentina sordes recipiunt i nauibꝰ marinis. sic coz ociosi qsi oes sordes recipit viciozꝫ. Un i vitas patrū dixerūt seniores: opantē monachū de mone vno pulsari. ociosū vo inuenerūt spiritibꝰ ō uastari. Sz lz ociū possit eē origo oim viciozū siue pecōz. Spāliter tñ est occasio

Ocium est occasio
- Luxurie
- Verbositatis
- Nugarum
- Curiositatis
- Superbie

Exēpla ¶ De pcō luxurie hēm⁹ exēm i Dauid. q dū occupar⁹ fuit bell'/ꝓinēs fuit. postea vo tpe ocij adulteriū cōmisit: vt hr. ij. Reg. xj. Salomon etiā dū occupatꝰ fuit circa tēplū ⁊ alia edificia nō ita ifatuatꝰ fuit in amore mlierū: vt postea qñ factꝰ ē ociosꝰ. qz tūc adamauit mlieres alienigenas: cū tñ habuerit vxores qsi reginas sexcentas ⁊ ꝓcubinas. i. mino⁹ ꝓncipales trecentas. Et si min⁹ cū iā eēt senex depuatū ē coz ei⁹ p mlieres. iij. Reg. xj. Cui⁹ occasio fuit ocium. Poeta etiā dr. Querit egistꝰ qre sit factꝰ adulter. In pmptu cā ē: qz desidiosꝰ erat. De vbositate vo ⁊ curiositate dr apl's. j. ad Tim. v. Addiscētiozes viduas deuita. Et subdit. Ociose. discūt em circūire domos. nō solū ār ociose: sz ⁊ vbose ⁊ curiose loqntes q ñ oportz. Nec apl's. De nugis vo dr b. Bern. Ociositas ē mr nugarū: non ercta vtutū. De supbia vo ptz ex illo ps. In labore hoim ñ sūt ⁊c. Et seq. iō tenuit eos supbia. ¶ Tertia stulticia ociosi ē: q ipe qui escit qñ laborādū eēt. s. in pñti. Et iō laborabit qñ erit q discendū. s. i futuro. In q silis ē diabolo. q Esa. xxij. dr. Sedebo i mōte testamēti in latcribꝰ aq lonis. Ubi dr Ber. O ipudēs ⁊ impudēs: militia militū mistrāt ei: ⁊ decisecēte. milia assiste. ei: ⁊ tu sedere psumis. Mūdꝰ iste locus laborꝭ ē. Job. v. Homo nascit ad laborē ⁊ auis ad volādū. Un dictū ē Ade pꝰ peccm. In sudore vultꝰ tui vesce. pa. tuo. Ben. iij. q. d. ñ i ocio vl' q ēte. ¶ Quarta stulticia ociosi ē: q ipe diligit illō vñ maledictōez icurrit. qō ptz ex illo: q dñs vidēs arborē ficī q ñ bēbat fructū/sz tm folia: maledixit eā di. Nūqz ex te fructꝰ nascat i sempiternū. ⁊ arefacta ē ꝓtinuo. Mat. xxj Ex pmissis g ptz qntū sit ociū cuilibet hoi deprecādū ⁊ fugiendū. qr stulticias tā enūerata sunt. Et bñ stultꝰ ē ociosus: qz refugit illō qō ē locū dicas ⁊ sanitas tā aie qz corpis: vicz moderatū laborē. Cui g ociosꝰ ē vtiq̄ ccerte ñ sibi. sz potius sibipi ē dānosus ex pmissis. neqz vtiq̄ ē primo neqz deo: qz nullū fructū boni opis fac. g soli diabolo vtiq̄ est ⁊ placēs: ad lucrādū sibi animas. Alia ō ocio refuabo vsqz i seqntē fmōem. Rogem⁹ g deū vt ab hac ocij stulticia nos liberet: qrūs hīc opemur in vinea dñi: vt fructū eternē vite ꝓsequamur. Amen.

¶ De nocumēto ocij vicioſi. Ser. LXII.

QVltā maliciam docuit ociositas Eccī. xxxiij. In pcēdēti fmōe audistī aliq ex qbꝰ ociuz cuilibz hoi ē fugiēdū salrē ociū vicioſū: qñ sit pccm venale ⁊ qñ mortale. qs ēt stulticias hō incurrit ex ocio ⁊c. Nūc i pñti fmōe intēdo dicere adhuc ō plibꝰ malꝭ q sequunt ex ocio. qr q merito ociositas ē fugiēda: qz multa mala docuit Jnx thēa. Pro gra Aue ma. ¶ Mltā malt. docuit ociositas vbi s. ¶ Circa vba thēatis ē adūcēdū: q qzuis doc. mlta scribūt ⁊ enūerant ex ocio ꝓcedētia. attñ ne tedio charitatē vias afficiā: pauca ex mltis q magis mihi ꝓsideranda vident ⁊ fugiēda dicere intēdo. Et sūt seqntia

Ocium
- Displicētia ꝓximi: siue ꝓximitatē. qz ociū est ꝓtrariū omni virtuti
- Barrulitatē: ⁊ iurilius vbozꝫ mltiplicij
- Detractōez fratrū ꝑiculosa m (tatē
- Obligatōez rōnis faciēde de minimis
- Regnoꝝ plimoꝝ devastatiōē
- Fortissimoꝝ debellatiōē

ociositas ꝓhibet virtutes

¶ Prio ociū induc̄ displicētiā ꝟtutū: qđ sic ꝓz Nā cū opa ꝟtutis sint difficilia z laboriosa. ij. Ethi. Ociositas ꝟo sit mollis z remissa ac repida z labori impatiens: ió ē ꝟtuti ꝓria: qz diuio amori a q̄ ois ꝟtus formak est inimica: qz amor dei nūq̄ ē ociosus. Opak em̄ magis si ē: si aūt opari negligit amor nō ē. vt ōt Hze. i omel. pēecostes. Et ió si ōi amor cū ocio n ē: neq; aliq̄ alia ꝟtus cū cū ipo ee pōt. Et ꝓpt̄ns ociosus bz displicētiā in ꝟtute. Et q̄ tande seq̄t: q ociosus bz defectū salutis: qz vbi nō est ꝟtus nō ꝓt ee salus. defic̄ em̄ ex ocio salus corpis: vt ōt Oui. de ponto. Ferrugo vt ignauū ꝓsumūt ocia corpa. Et capiūt vicia ni moueank aq: qz aq̄ stās putrefit. Et Seneca i li. declamationū. Nō vides q̄ i mora fax corpeat: igni agitata ꝛstituat. q. d. fax accēsa si nō moueak extinguit: sic z mollit vires ociū. Et B cīā attēdit Cato pbs q̄ ait: q hūana nā ē veluti ferrū: qđ si nō exerceāt rubigie ꝓsumit: deficit ēt salꝰ mētis ex ocio: qz spūs exercēdo itellect̄ vigorak. z ad amplia intelligēdū z cogitandū aptak. vt ꝓz. iij. ō aīa. ociādo ꝟo effeminak z irassak. Et ió licet cū penali labore scia acq̄rak. sic ōt Hugo postillator. Studiū ē labor maximus: q̄ nihil sit simili ocio. magis tñ illa pena ē optāda q̄s q̄ anis ocio corrūpak. Sic̄ se fecisse Senec. farek in q̄dā epla di. Malo mihi male ee q̄s mollic̄. si mollis es paulatim effeminak aiꝰ. atq; i silitudinē ocij sui z pigritiei in q̄ iacet/soluit. Q̄ ām ociū repugt ꝟtuti ꝓz. Prio ex eo: qz ꝟtus gnāt ex freq̄ntia bonoꝝ opeꝝ. ij. Ethi. qđ ē ꝛ ociosū q̄ se ñ exercitat i hmōi opib

Exēplū

¶ Scō ex eo: q ois ꝟtꝰ si bz placere dō: optz q̄ sit formata charitate. charitas ām nō ꝓt esse ociosa: vt ōt Hze. Jō b. Bern̄. semp occupatꝰ inueniebak/aut legēdo/aut scribēdo/aut orādo/aut psallēdo/aut meditādo vt p̄ labore interno sensꝰ ad exēiora clausi redderent. Jdē bī de brō Antonio: de q̄ legit: q cū orare dñm q̄ oñderet ei quō saluarek: vidit angelū sibi silēz oroni incūbentē: z post ad opꝰ manuū surgētē z B successiue facientē z dicētē. B fac z saluaberis.

B

¶ Scō ociū induc̄ garrulitatē/scurrilitatē/z ꝟboꝝ multiplicitatē. Nā cū q̄s ociak: de q̄libet re attrediak: z sui tedij solatiū q̄rit p garrulitatē z verboꝝ inutiliū multiplicitatē. Hinc ait Bern̄. in li. ō ꝓsi. ad Euge. Et i flor. li. vj. c. xj. q

ociositas ē mak nugax

ociositas ē mr nugax. cūc em̄ recitank fabule: cūc describunk regiōes tre: cūc plati norank ecclesiastici z secl'ares dñi/ciues ac incole: tunc z religiosi ꝛditiōis cuiu scūq; z clerici. Et q̄d aliud: q multa loquik sine nec̄itate multa mentik: tales sūt ociosi. q coram ꝓncipib z dñis tre assistunt: z suis garrulatiōib illos delectare cupientes: i multitudie ꝟboꝝ multa mēciunk. Sz audiāt tales ociosi q̄d de eis dicat ꝓpha i ps̄. Perdes oēs q̄ loquūt mēdaciū. Et itez. Nō ē i ore eoꝝ ꝟitas: cor eoꝝ vanū est. Sz z audiāt ꝓncipes z dñi spūales z secl'ares. q̄d sapiens de eis dicat: q sic loq̄ntes libenter audiūt. ꝓuer. xxix.

ꝓnceps q̄ libenter audit ꝟba mendacij: oēs ministros ipios bz.

¶ Tertio ociū induc̄ detractionē fra'nā: q̄ vtiq; ē valde pric'osa. Nā cū q̄s

L

ociosus

viuit ociose soleat alioꝝ vitā notare. defectus z alia mores describere: singula i pei exponere: quia oia solēt sibi displicere/cū nec ipe sibiꝑ possit placere. ociosus ei laborat fastidio sui. Et si ociosus seipm odit z ꝓria vitā detestak. multo magis alioꝝ facta sibi displicēt: z ea p detractionem annullare conak. Hoc tāgit Ansel. in li. ō sil'itudi. Detractiōis vitiū maxie ex ociositate solet nasci. Dū em̄ ociosi ꝛuenitur ꝛflatile faciūt: qđ

Exēplū

ꝟba detractōis euomūt: z i mediū ducūt. Et sic Baron ex auro fec̄ vitulū ꝛflatilē. ita illi ex rumoribus q̄ imꝑmunk auditui sic̄ i auris auri: faciūt vitulū petulātie: q nō gunt currere: sz leuik discurrit. dū scz p detractiōez incipiūt mollic̄ ō vnis desceptiōe ad detractiōez alteri sub modo loci se diuertere. vt notat Hugo de clau. anie.

D

¶ Quarto ociū obligat ad rōnez mimoꝝ: qz z si ociosus nihil aliō faceret: nisi q̄ tps sui iuuk literꝝ ꝟbis ociosis expēdit. tñ adhuc ō bis gunt in iudicio inꝛrogabik. z vix z difficulē se excusare posit dicēte dño Mat. xij. De oī ꝟbo ocioso qđ locuti fuerit hoies sup rā reddēt rōnez in die iudicij. Ociosū aūt ꝟbū ꝑm Hze. i mora. est qđ rōne iuste nec̄itaꝝ aut ꝛtentiōe pie vtilitatꝝ carer: B est: qđ nlli ꝓdest z nlli obest. q̄lia sūt ꝟba solatiosa. tñ risus ꝓuocatiua/nulli lesiua sed leuitatꝝ mētis ostētiua. Et qz ita est: q̄lē tūc rōnē reddet ociosus de nugis. de adulatiōib: ō detractiōib: z multis malis inde seq̄ntib. de ꝟbis etiā ociosis ōt Bern̄. q̄ ꝓmo videnk leuia: sz bñ pensata appebūt horrida: qz finali iudicio digne iudicāda. Un̄ Jsid. de sū. bo. Tepidꝰ ociosa ꝟba z vanas cogitatiōes nō cōspicit: q si a rorpore mētis euigilauerit: ea q̄ leuia existimat ꝛfestim q̄si horrida z atrocia ꝓtimescit. Sz sic q̄dā iocosi z ociosi: ꝟbis ociosis delectati: q̄ solent se excusare dicētes ꝛcrdū gaudia curis inponēda esse: z addūt di. q̄ se alijs nō ꝛformari societate durꝰ reputak. Hec excusatio licet sit aliq̄lit tolerabil'i secl'aribꝰ oīno tñ nll'a est i clericis z regl'aribꝰ: q̄ tali vbanitati nō debēt inuire: cū os suū ꝛsecrauerūt euāgelio nō scurrilitati/ꝟitati nō nugis z fabul': qz inf sc̄l'ares/nuge sūt sacerdotib blasphemie. Hec oia tangit Bern̄. in li. de ꝛsi. Et in flor. li. vj. c. xj. Jō vt dic̄ Egidi. ō regi. ꝓnci. li. ij. ꝓte. ij. c. xx. filie nobiliū nō sūt ociose dimittēde. Sic̄ em̄ viri ne ociose viuāt z vt delectenk i opib licitis: isistere dñr circa aliq̄ opa ciuilia. vl' circa ea q̄ spectāt ad gubernatōez regni: vl' circa regimē dom̄: vl' circa aliq̄ alia licita exercitia: sic z mlieres ne ociose viuant: dñr se exercere in opib licitis z honestis. Nā qz mlieres z maxie puelle vt plimū domi stant: z nō vacāt ciuilib opib: nec regimini rei publice/z mens hūana nō pōt esse ociosa. stati cū q̄s se nō dat licitis exercitijs vagat eiꝰ mēs circa illicitas ꝛcupīas: qđ magis cauēdū est in

mnsteriby q̄z i viris/q̄nto molliores sūt illis/z q̄nto cogitādo illicita facili⁹ trabūt i illa: vt si assit cōmoditas ēt opc ea ipleāt. Et vult Egi. vbi ō. q⁹ opa mlier sūt texere/filare/oparī sc/ricū/z silia sm ⁹suetudinē pte. ¶ Et si di. q̄s: diristi sup q⁹ mens hūana nō pt cē ociosa: i. q̄/escere. quō b ē intelligēdū? Rūr breuit: q⁹ ⁹dictio mēt/z cordis a nā ē/q⁹ nescit esse ociosa vel ociosū. Et ō si debiti labor/ dimittit exercitiū. facilime/pt carnis inclinatiōe nitit cogitare tenebras z lubricū/z op⁹ luxurie idebitū. Ūn Aug. assilat cor mole iugit molēti: q: ñ pt ee si/ne cogitatōe/siue bona siue mala. vt ptz i li. de silitu. Et ō suadēt doct. q⁹ puelle sint applicā/de ad labores i q̄bz reqrit attētio aliq̄ z cura: vt tāo facili⁹ imūdas possint excludere cogitati/ones. Et añ oīa videre dñt parētes: vt filie nu/triant i ⁹tinuo timore: tal' em timor ē custodia castitat/ z c̄. ¶ Quito ociū induc deuastatōez pl'imoz regnoz. Nā sic labores militares z in tiōem re feriorz/firmāt z augent regna. ita ociositas ea gnoz in dē dissipat/⁹fūdit z deuastat. Ūn Aug. li. j. de duc ociū ciui. dei. c. xxx. narrat: q⁹ cū romani habuissent de carthaginēsib⁹ sūmū triūphū: fecerūt ⁹silitū an ipa ciuitas carthago cēt a fundamēt/ diruēda. Et tūc Cato romanoz sapientissim⁹ boiz: dixit q⁹ sic. q: vt sibi videbāt b ad pacē romanā cedebat/z q⁹ romani vbiq̄z fruerent pace: z ab illa sola ciuitate incomoda passi erant. Scipio aūt pōrifex maxim⁹: vir optim⁹: subtili⁹ pspe/xit: z resistebat ⁹silio Catonis dicēs. Ciuitas nra ab initio armis vacauit: z vsq; nūc romāi ⁹tinue bella gesserūt. Et si carthago ōstruct p pace habēda: ciues nostri ad arma crearī z pa/rari: ocio vacabūt. Et inde veniēt luxurie/sedi tiones ciuiū diuisiones/z mla futura mala. Nō cm̄ poterūt romani arma suos furores i exte/ros exercere. q̄ in scipa imperū facient. ⁹Prena luit sentētia Catonis/creuit ex octo luxuria et auaricia/⁹cordia est fracta/amor expulsus et fraude ciuitas repleta est. ita q⁹ roma dña mū di facta est spelūca latronū. Quādiu aūt roma ni i exercitijs z laboribz fuerūt/ram diu gl'ia z opib⁹ ꝓfecerūt: sed ocio z quieti insistētes con/tinue in reby z i potētia defecerūt. ¶ Ex his ḡ patz quomō ociū oēm virtutē expellit/z vicia cuncta inducit. Nam q̄ntūcūq; ds bona agat si postea ocio vacat oīa ꝓmissa pdit z mortifi/cat: vt oñdit Hiero. i epla ad demetriadē vgi/nē dicēs. Nihil i setō ꝓposito ocio deteri⁹: qs ñ solū nō acq̄rit bona: sed z ea ⁹sumit. Et ō Se/ne. in quadā epla dic. Egregie demetri⁹/vitaz ociosam. z sine vllis fortune icursib⁹ existentē: mare mortuū appellauit: q: sic i mari mortuo nihil viuit: z si viues imissus fuerit obit. ita vi/ta ociosa ꝓoīa (vt dictum est) existit: imo ociosi ⁹tēplatiōi z lr̄is nō dediti: nec manuali operi: iam in vitare sūt mortui. vt idē Sene. dicit in epla quadā. Ocium inquit sine litteris mors est. z viui hominis sepultura

Exēplū

Exēplū

Exēplū

Gula ex sequunt. Jō nūc ꝓpr dicere intēdo de vicio Gu
ocio seqt le z malis ei⁹. Et bñ ꝓiūcta ē gula ocio: qz ocio⁹
si cū nō habeāt labozē vtilē q̄ ꝑpe suū agerēt: i⁹
sistūt cibis z potib⁹: z supfluis comestiōib⁹ z
ebrietatib⁹. A q̄b⁹ inf̄ ꝟba saluator⁹ nr̄i ī thēa⁹
te diligēter nos custodire dēm⁹: cū dic. Attēdi⁹
te ne forte zc. Pro gra Aue maria. ¶ Attēdi⁹
te nē corda vra gūenk zc. vbi s.

B ¶ Circa ꝟba themat⁹ Est notandū: q̄ ꝓgrue
gule viciū seqt post acidiā z ociū. Cū ei hō a iu
uentute icipit ociari: tūc oēs aīe vires in q̄dam
fame nutriunt: cupiēres ī aliq̄ sensibili saciari
Nā aures esuriūt rumozes. oculi vanitates zc.
q̄ tm̄ oia si bēant famē ment⁹ nō sedāt/ qz tūb⁹
nō pascit: sz q̄rit cibū nobiliozē: puta sciam vel
vtutē. Ꝟm illō ꝓuer. xxj. Desiōria occidūt pigꝝ
noluerūt em̄ q̄cq̄ man⁹ ei⁹ opari: tota die ꝓcu
piscit z desiderat. Et rō ē: qz nō ē aliq̄ vtili labo
re occupat⁹ p quē hmōi ōsideria carnalia z in⁹
utilia repelleret. Jn cui⁹ signū: dñs nr̄ Ies⁹ chr̄s
cū tētaret ō vicio gule: vt nob⁹ daret exēm vacā
di studio lr̄ar̄ seu scpturar̄ ꝛ ꝑdictū gule vi⁹
ciū ait. Nō ī solo pane viuit hō: sz in oi ꝟbo q̄ ꝓcedit de oze dei Mat. iiij. Hinc ē q̄ ociosi cū
aliō facere nō bñt aut nolūt: nō q̄rūt cibū mēt⁹
sed ventr⁹. iam inf̄ prādia sine necītate petunt
vinū/ tā caseū z panē/ tā fruct⁹ arbor̄: z cetera
silia: vicz. ludū/ rumozes/ fabulas/ detractōes
zc. vt sic ꝑpe pdāt: q̄ z heu nō solū ī laicis: sed
z ī sacerdotib⁹ z clericis sep⁹ apparet. ¶ Scdo
est notādū/ q̄ Gula q̄ntū nūc suffic̄ est ī mode
rat⁹ vsus cibi z pot⁹/ siue excess⁹ in ist⁹. Et nō
solū cōmittit gula ī cibis ꝓciosis: sz etiā ī vilissi
mis cibis. sic ī oleribus/ ī lenticul'. sic ꝓz ō Esau
Jn oīb⁹ em̄ cibis sumēdis: nō vsus cibor̄ sed
libido ē ī culpa. Hoc ōr in sntia Aug. ī li. ō doc.
chr̄iana. Et bñ. xlj. di. i. c. q̄s. Et de cō. di. v. le
gim⁹. hī q̄ egritudines q̄s gula infert fames
B curat. ¶ Dubitaf̄ q̄: q̄ sint q̄ merito debeāt ho
minē q̄libz rerrahere ab ō vicio gule. Et rñr
q̄ mlta sūt q̄ valēt ad detestatiōez gule a doc.
posita. ex q̄b⁹ hō merito fugere dz gulā. z de il⁹
lis aliqua notauī. vicz

Natura
Figura
A gula Scriptura sacra
dñt re⁹ Medicinalis sciētia
trahere Moralis phīa z anticq̄r vita
Proximi iniuria
Dei ꝓtumelia
Multiplex ex ō seqns malicia

¶ Prio a gula dz hoīez rerrahere nā. ō est cor
por⁹ nāl' dispositio: siue phisonomia. Nam ōr
Ars. ī li. ō aialib⁹. Ex inf̄ oia anialia magꝝ cor
por⁹ nlī dedit nā os ita paruū sz q̄nctatē sui
sīc hoī: p qō idubie nā voluit hoīem ī cibo z po
tu alijs cē tpatiozē. Jn cui⁹ signū hoīes tpate
viuēres sūt dñ dispositi z ad oia apti. Ecōtra ī⁹
tpati sūt icpti: qz nimis se replēdo sī sue nāe ꝛ⁹
rij. vt vl't Boe. ij. ō cō. pbi. ꝓsa. v. di. Pauc⁹ mi
nimis⁹ nā ꝓtenta est: cui⁹ satietatē si supfluis
vzgere velis: aut iniocundū qō infuderis fiet
aut noxiū. q. d. si vis satietatē nāe vzgere. i. co
gere supfluis cibis z potib⁹. tūc tl'e supfluū qō
vētri infuder⁹: aut fiet iocūdū. i. tristē: aut no
xiū. i. pictosū. Unī ōr Aug. Sumēda sī alimē⁹
ta tāq̄ medicamēta. Et Bze. Dū venter nimia
satietate extēdit acule⁹ libidis suscitat. Sic q̄
a gula hoīem retrahere dz nāl' dispositio oris:
qz puū ē. Jn cui⁹ signū ēt a nā os hois nō est in
trā iclinatū sīc aialiū irrōnaliū. sz cū capite ere
ctū z q̄si a latere positū: siue ꝟm lat⁹ in facie si⁹ os hois
tuatū: vt nō edat cū aialib⁹ declinis ī trā: nec oī q̄re ē ꝟm
no nihil cū sursum exētib⁹ ī celo: sed mediū te lacus.
nēs moderate vtat his q̄ ad vitā sunt necīaria.

¶ Scdo a gula dz hoīez retrahere īstructio fi⁹
gural' siue ex figura. Unī Mat. viij. ōr. q̄ q̄daz
hūit legionē demonū q̄ habitauit ī sepulchris.
post⁹o dñs legionē ab eo expulit: q̄ ī gregē por
coz mitti postulauit. Et sic i porcis i mari se p⁹
cipitauit. porci sūt hoīes venteri dediti/ sordib⁹
ī gurgitationū affecti. q̄z nāt porcoz ē sp gu
le inniti. Unī Sen. ī q̄dā epl'a. Uētri obedīres L
aialiū nūero cōputam⁹. Et Lhr̄y. sup Mat. ī
q̄dā omel'. Nouim⁹ inq̄t porcos sp īmūdos cē porci sīt
nā. atq̄z ad trā z scenosas q̄sq̄ voragines sp to⁹ figura
to oze dimersos: ñ ad aliō q̄z ad satietatē vētr⁹ gulosoꝝ
pabula sp reqrere: nec ad vsū aliū q̄z ad mortez
nutriri. i. q̄z ꝓsona luteos z īmūdos hoīes adūti
m⁹ sīgtos: q̄ nullū op⁹ miscōie vl' religiosī la⁹
bor⁹: sz ō gula ac vētre tm̄ cogitātes: ī pctoꝝ su
oz sordib⁹ q̄si ī sceno volutāt. Tales gulosi sa⁹
cerdotes z laici festiuos z solēnes dies nō alit
se digne celebrare putāt: nisi comestiōib⁹ def⁹
uāt. vt bī di. xlviij. §. j. ī fine. De q̄b⁹ apl's testa
ri vī di. q̄z de⁹ vēter ē. Phil. iij. Hec Lhr̄y. Jn
tl'es legio demonū mitti petit: qz ī his tāq̄ ī lo
co ōlectabili tabnacl'm z reqez suā ꝓstituit. sīc
dñs inuit Job. xl. cū ō diabolo ait. Ecce vehe⁹
morb⁹ quē feci tecū. Et seqt. sub vmbra dormit
ī secreto calami: ī loc⁹ būentib⁹. Nōne loca bu⁹
mētia sī' inciora guloso⁹: sp vino madida z ci
bis irrigata: ī q̄b⁹ diabol⁹ gaudet bīe habitacl'a
vt expīsse vī chr̄s inuere Mat. xij. di. Cū īmūs
spūs exierit ab hoīe ābulat p loca arida zc. loca
arida sī' hoīes tpate viuēres ī abstinētia. in q̄b⁹
diabol⁹ requiē ñ inuenit: sz ī porcinis hoīb⁹ bita
re eligit. Unī glo. Mat. viij. Si q̄s more porci
vixerit: diabol⁹ mox prātē ī cū accipit. ¶ Ter⁹ D
tio ad gulā fugiēdā z detestādā hortat nos sa⁹ scptura
cra scptura. Nā gula ꝓmo hoīez a paradiso exclu sacra hoa
sit Gen. iij. Gula ꝓuauit Esau ꝓmogenitura. rat detes
Gen. xxv. Sic pl's postq̄ comedit z bibit sur stari gu⁹
rexit ludere z idolatrare Exo. xxxij. qō fcm̄ ē in lam
defro: dū exierūt de egypto zc. Et sic infinita exē
pla appent ō ī scptura: ꝟm qō Jnnocē. oīdit
ō vili. ꝓdi. hūa. di. Gula paradisū clausit: ꝓmoge
nita vēdidit: pistoꝛē suspēdit: baptistā decolla⁹
uit: nabuzardan ꝓceps cocoz tēplū succēdit:
bierl'm tota subūrit: balthasar ī ꝓtuuio manū

ꝑra se scribẽtẽ ꝓspexit. Mane/thecel/phares & rande nocte interfecꝰ ẽ a chaldeis. Sedit poman. & bi. & sur. lu. sz adhuc esce coꝑ erãt i ore ipoꝝ: & ira dei ascẽdit sup eos qñ voluptuose iterierũt in vĩs suis. Diues q epulabaꝝ ḡtidie splẽdide sepulꝰ ẽ i inferno. Hec ibi. Talia et sĩlia narrat scꝑtura p q̃ retrahit a gula. Unde dñs Lu. xxi. Cauete ne coꝑa vĩa ḡuent crapula & ebrietate: vt i thẽate. Et iã fm legẽ dñi comesatiõibꝫ vacãs/luxurie atq; ꝓuuys: preruꝰ parẽtibꝫ/& se nõ corrigẽs/lapidibꝫ obrui iudicaꝝ. Deut. xxi. Et sil'r. ij. Pet. ij. Lex filium q̃ comesatiõibꝫ vacat luxurie & epul': morte plectit

Medicinal' scia retrahit a gula

¶ Quarto a gula retrabere dz medicinal' scia siue traditio physical'. Unde cũ q̃sitũ fuisz a Galieno q̃d eẽt pfecta medicina. rñdit: abstinẽtia. Et Hiero. i q̃dã epla. & bĩ ꝺ ꝓse. di. v. Ne tales. recitat ꝺ Hypocrate. q̃ docz i amphoꝛismis suis: crassa & obesa coꝑa q̃ mẽsurã crescendi ipse uerũt: nisi cito ablatõe sanguis minuãꝝ: i paralysim & pessima morboꝝ gnã erũpe. Et ꝫ Iouinia. li. ij. ꝺt. Legim' q̃sdã morbo articl'ari & podagre bũoꝝ laborãtes: ad simplicẽ mẽsam & pauperes cibos redactos ꝓualuisse. Et habẽt ꝟ ba ꝺ ꝓse. di. v. Ne tales. Gula cũ ẽ ifirmitatũ mꝛaꝝ causatiua. Unde Sene. i q̃dã epla. Multos morbos mꝛta fercula fecerũt. Innũerabiles morbos innũerabiles cocos nũcra. Et ꝓcor dat ad ꝺ sacra scꝑtura di. Eccl. xxxvij. In mꝛtꝫ escis erit infirmitas. & ꝓpꝛ crapulã mꝛti obierũt

Exẽplũ

vt ꝓz ibidẽ. Jõ sic refert Uincẽ. i spe. histo. li. xxv. c. ij. Karolꝰ magnꝰ rarissime ꝓuuabaꝝ: cenaq; ḡtidiana ḡternis cũ fercul' ꝑebaꝝ: ꝑter assam carnẽ quã venatores verubꝫ iferre soleꝫbãt: q̃ ipe libenter ꝙ̃ vllo alio cibo vescebaꝝ. Ecce tãꝰ iparoꝛ: tantꝰ rex & ꝑnceps i ḡtuoꝛ ꝓcentus erat fercul'. Et nũc lõge eo minoꝛ i nobilitate: in statu spũali & secl'ari: in sex aut septem fercul' ḡtidiantis vixꝛentꝰ ẽ. Unde Chrys. et habent ꝟ ba de ꝓse. di. v. Nihil. sic ꝺt. Nihil sic iocundũ ẽ quõ cibꝰ bñ digestꝰ aut bñ decoctꝰ: nihil saluterẽ: nihil sic sensuũ acumẽ opaꝝ: nihil sic egritudinẽ fugat: sic̃ moderata refectio. Sufficiẽtia q̃ppe cũ nutrimẽto & sospitatẽ sil'. pcerat & voluptatẽ: abũdãtia ꝟo morbũ facẽ & molestias ĩgerit & egritudies gnãt. Ubi ꝺt glo. Uoluptatẽ. i. hilaritatẽ. Et dis. xliij. in. c. Nõ liceat dĩ. q̃ gula siue vẽter piguis grossũ sensũ gnãt Ubi ẽt ꝑcipit ꝙciliũ sacꝛ: q̃ clerici añ cibũ sũptũ deũ laudẽt. & sũpto cibo deo gr̃as agãt. Sz timeo q̃ aliq̃n iueniant sacerdotes & clerici/q̃ nec añ nec post cibũ deũ laudãt aut ei gr̃as re/

F

ferũt. ¶ Quito a gula retrabere debz moralis pbia siue institutio moral'. Antiq̃ cĩ intrãtũ gulã abominari sũt: q̃ eã nõ solum exhortatiõibꝫ charitatiuis & cõibꝫ eruditiõibꝫ: sz ẽt publicis legibꝫ & sanctiõibꝫ ac institutis a republica euellere conati sũt. Sic hodie in ciuitatibꝫ impialibꝫ statuit ne nũeꝛ certũ ferculoꝝ excedant. & ꝺbꝫ vti fercul' possint. Et hinc est q̃ crescũt i rgalibus: aliꝫ ꝟo ꝙ crapulã oĩa sua ꝙsumũt. Unde narrat Arist. ij. polit. q̃ legislatoꝛ creꝺẽsis ad ꝺ physice iduxit ciues q̃ modicũ comederẽt: videntes ꝺ cẽ ꝓficuũ. bestiale cũ ẽ plꝰ comedeꝛ q̃s nãe ẽ necesse. Et iõ q̃ ꝓpꝛ indigẽtiã replẽt nãz dicunt castri margici/q̃si vẽertis isant: vt ꝺr. ij. Etb. Et iõ antiq̃ nobiles sobrie comederũt pu/ blice i plateis: vt alij coꝛ exẽplo discerẽt esse sobrij & frugales: vt oñdit Valerꝰ maxim' li. ij. c. j. di. Maximis viris prãdere & cenare i ꝓpatulo ꝟecũdie nõ erat nec sane vllas epulas habebãt q̃s ꝓpꝛi oculꝫ subijcere erubescerẽt. erant adeo ꝓnẽti ꝛe intẽti: vt frequẽt apud eos pulticis vsus q̃s panis esset. Hec ibi. Imo vltra exẽpla & paternas ãmonitões posuerũt ad ꝺ coactas leges. Unã Licurgꝰ lacedemõioꝝ ꝑnceps i suis legibꝫ ꝓpm publice ꝙuiuari iussit. parsimoniã oĩbꝫ ꝓsuasit. laborẽ militie estimãs assidua frugalitatẽ ꝙsuetudie facilꝛẽ cẽ: vt de eo narrat Trogꝰ põpeꝰ li. v. Sil'e legit de romanis institutis legibꝫ. Hoc idẽ ꝓz ab initio mõi. Naz ꝑmi cultoꝛes mũdi & coꝛ successoꝛes mꝛto ꝛpe tm herbis & pomis arboꝝ refecti fuerũt: & sup ꝺ aquã moderate bibeꝛt. vñ ꝑmo post diluuiũ fit mentio de ebrietate. Gen. ix. vbi dĩ. q̃ Noe plãtauit vineã. q̃ sic ibi dĩ. Cepitq; Noe vir agricola exercere terrã: & plãtauit vineã. Sup q̃ dicit Amb. in hexa. li. iij. de ope rectie diei circa finẽ. q̃ Noe nõ erat auctoꝛ vitĩ: sz plãtatõis neq; eã plantare potuisset nisi añ ꝓducta inuenisset. Ualt g̃ q̃ deꝰ a ꝑncipio ꝓduxit & creauit vitẽ cũ aliis ar boriby & herbis rectis die creationis mõi. ¶ Et sicꝫ dicerẽt. Exq̃ deꝰ creauit antea vitẽ: cur nõ abũdanꝫ creauit: & sic nõ fuisset necesse plãtare vineas &c: Rñdet Ambro. ibidẽ: q̃ deꝰ sciuit q̃ vinũ sobrie potatũ sanitatẽ daret: & augeret ꝓdẽtiã. sz imoderate sumptũ/ad vicia cãm daret. iõ creaturã vitĩ dedit: abundãtiã ꝟo bũano arbitrio refuauit: vt parsimonia ex nã essz magisteriũ sobrietatis. abundantiã ꝟo noxiã & emulẽtiã bũana ꝙditio sibi ascriberet. Idẽ etiã bĩ ex dicẽs pboꝝ. Unde Boe. ij. de ꝙso. metro. v. Felix nimiũ ꝓor eras: ꝓtera fidelibꝫ aruis &c. vt ꝓz ꝟ. fmone. lij. B L. Et Oui. ij. de fast'. ꝺt. Lacte veteres mero vti narrant & herbis. Si q̃s fra ferebat opes/candidꝰ elixe miscẽt caseꝰ herbe. Et ifra. Panis erat ꝓmis viridis moꝛalibꝫ Herbe: q̃s rellus nullo sollicitãte dabat. Et mõ carpebãt viuax ꝺ cespite gramen, Nunc epule tenere fronde cacumine erat. Postmodũ glans nata ẽ: vñ erat iam glãde repta. Duraq; magnificas querꝰ habebat opes. Hec ibi. Ad ꝺ ꝓcedat sacra scꝑtura di. q̃ initiũ vite hominis ẽ panis & aq̃. Eccl. xxix.

¶ Sexto a gula retrabere debz iniuria ꝓximi

B

Et talis est triplex. Pria iniuria est ꝓximi coꝛ

Iniuria

ruptio. Unã in ps. Sepulcꝛ patens est gutteur ꝓximi re coꝛ. Ad hanc. hõ q̃ se replet siue inebriat vespe trahere os fetidũ habz seqnti mane ad modũ sepulcri debet Et possumꝰ ꝺ referre ad corruptiões malꝰ exẽ/

t 3

pli. Malo em̄ exēplo corrūpūt. i. scandalizant gulosi, prios suos. Sepi⁹ ei bō alios sibi sil'iū in statu exēplo iducīt supfluis cibis vt: ne di/cāt qz sit parc⁹ z i moribz aliis diffozmis. Sz si ri/merēt de⁹ hmōi exemplū statim repellerēt zc. Propēea anticq (vt supdictū est) publice viue/bāt i abstinētia. Et b vult apl's ad Ro. xiiij. Si ꝓpt cibū tuū frater tu⁹ ꝓtristat: iā nō fm charitatē ambulas. Noli cibo tuo illū pdere, p quo chīs mozt⁹ ē. Et i epl'a Jude de gulosis dicīt. Hi sūt m epul' suis macule ꝓuiātes. nec solū sūt macule: imo sūt macule alios maculantes suo exēplo. ¶ Scōa iniuria ē q⁹ vn⁹ gulos⁹ se pe expedit, p piscib⁹ aut aliis cibis vni⁹ mēse, p se vñ. xx. paupes saris bīent de cibo vni⁹ mēse siue prandiū. z sic defraudat frēs suos portiōe coīa. oēs em̄ frēs sum⁹ Mat. xxiij. ¶ Tertia iniuria ē ꝓuicia z ꝛbera: q̄ gulosi solēt inferre vi/cinis suis. imo z detractiones q̄dāmō infinitas i comestatiōib⁹ zc. Lōtra q̄s ōr Aug. Sicq̄s amat dicī absentū rodere vitā. Hāc mēsam idignā nouerit esse sibi. ¶ Septio gula est vitāda: q⁹ gulosi faciūt deo ml'tiplicē ꝓtrūeliā. Prio: q⁹ co/lūt ventrē suū rāq̄ deū: fm illō apl'i ad Phil'. iij. q̄ꝝ de⁹ ventr est. Ubi ōr Aug. Hoc ab hoīe colit q̄ō p ceteri diligit. Scōo: q⁹ de exēplo spūs scti coquinā facīt. Unū. ij. ad Loꝝ. vj. Vos estis tēplū dei viui. De b tēplo facīt coquinā: q̄ adeo se implet cibis z potib⁹ q⁹ ignicul⁹ nālis ñ suf/ficit illō decoq̄re: sz rāq̄ ex lignis viridib⁹ z hu midis fumū facīt: q̄ hoiem pigrū z somnolentū reddit. Tertio: q⁹ gulosus aiaz q̄ est imago trī/nitatis deturpat z se a deo elōgat. Unū Hiero. Nihil adeo obtuit intelligētiā vt comestatio et ebrietas. Jō ō ralib⁹ ōr Dauid i ps̄. In chamo z freno maxillas coꝝ ꝓstrīge q̄ nō approximāt ad te. Optat em̄ dauid maxillas coꝝ ꝓstringi id ē parci⁹ victualia dari. vt sic saltē coganf ad deū approximare: sīc accipiter famelic⁹ ad dñz suū. ¶ Octauo a gula retrabere dz ml'tiplex malū q̄ inde seq̄t. Prio em̄ gula in matre no/stra fuit occasio oīm maloꝝ. Et iō ꝑma ꝓhibi/tio quā dñs dedit fuit ꝛ viciū istud. Precepit em̄ de⁹ Ade Hen. ij. dicēs. Ex oi ligno paradi/si comede: de ligno aūt scie boni z mali ne come das. quod statim ꝑuaricata fuit Eua. z p eam Adā simil'r ne ꝓtristaret eā. vt dīc Mgr in. ij. snīaꝝ. disti. xxij. Scōo legīt Hen. ix. q⁹ Noe q̄ pfect⁹ fuit i gnārōib⁹ suis/vicio isto ouier⁹ fu it. bibēs ei vinū iebriat⁹ est. z nudat⁹ in taber/naculo suo. Terrō Hen. xix. Loth quē sodoma nō vicit: vino inebriat⁹ duplicē icestū cōmisit. Quarto Hen. xxv. Esau vicio isto dignitatem ꝓmogenture pdidit: dixit ad Jacob frēm suū perentē sibi vendi ꝓmogenita. En moꝛioꝛ: z q̄d mihi ꝓderūt ꝓmogenita. Et sic iurauit Esau z vendidit sibi ꝓmogenita. Et sic accepto pane z lentis edulio comedit z bibit z abijt: parui pen/dens q⁹ ꝓmogenita vēdidisset. Plura de b pa/rebūt in seq̄ntib⁹: de vicio ebrietatis zc. Rogē⁹ q̄ deū vt gr̄am nobis donet ne grauemur cra/pula z ebrietate. sed vt viuentes sobrie merca/mur scrōꝝ cetib⁹ aggregari Amen.

¶ De mal'z nocumētis gule. Ser. LXIIII

Atrendite ne foꝛs re corda vīa grauenf crapula z ebrie trate. Lu. xxi. ¶ In ꝓcedēti fm̄oe au/distis quō gula ex otio sequat. Et q̄d sit gula: z q̄ debēt merito quēliber hoīes retrahere a vicio gule/octo vicis causis de q̄b audistis. Nunc ꝓpōr dicere intēdo de aliis malis gule: ex q̄b ītꝛ q̄/libet hō cognōscere pōt q̄ntū ipa gula sit detestā/da. ꝓpt q̄ō z saluator ī thēate auisat quēlibz ho/minē vt caut⁹ sit ne grauef crapula siue gula z ebrietate. Pro q̄a Aue maria. ¶ Atrēdite ne forte grauenf corda vīa zc. vbi s. Prio viden/dū est q̄re gula sit pcm̄. z an mortale vl' vēiale. Scōo de speciebz gule. Tertio si ēps aderit de ¶ Circa ꝑmū est notādū/ (malicia gule zc. A q⁹ gula est pcm̄ ex duplici testimonio: vicz au/ctoritate et rōne. Primo auctoritate Gregoꝛij xxx. moral'. q̄ sniālit dīc: q⁹ incertioꝛ appetit⁹ in ordinat⁹ cibi z pot⁹ est pcm̄. Scōo ꝓbat hoc rōne sic. Gula recedit a debito ordīe rōnis ꝓpt̄ ꝛordinatū appetitū: vt supꝝ. q̄ ē viciū siue pcm̄: q⁹ ꝛtus ꝛsistit ī appetitu ordinato. Hec s Tho. ij. ij. q. cxlviij. ar. j. ¶ Scōo est notādū/ q⁹ si ali/q̄s sumat cibū supfluū credēs eum sibi esse ne cessariū. talis nō bz ꝛcupiscētiā ꝛordinatā: z sic nō peccat vicio gule: q⁹ talis nō recedit a regl'a Regula rōnis siue a recta rōne. Unā regula rōnis quā rōnis obseruat tēperantia z a qua recedit gula est vt bō sumat cibū fm q⁹ ꝙuenit sustētatiōi nature z bone habitudini hois: z ꝙuersatiōi eoꝝ cum quib⁹ ipe viuit: vt dī. ij. Ethi. Et q̄n fm hāc re/gulā sumit aut appetit cib⁹: tūc sumit siue desi derat ex necessitate z fm ꝛtutē. q̄n vo ab illo oꝛ dine fit recessus z satiffit voluptati: tūc transi/ B gredit regulā rōnis. ¶ Sed ibi dubitaret q̄s Duplex an ꝑmus mot⁹ nutritiue siue ꝛtuꝛ appetitiue appetit⁹ in nutrimēto: sīc est esuries q̄nqz inordiata sit cibi pcm̄? Rndet q⁹ duplex est appetit⁹ cibi. Unus nālis: fm q⁹ vis appetitiua/retentiua/digestiua z expulsiua deseruīt nutritiue: q̄ est potentia anie vegetabil': in quā non cadit pcm̄ neqz virt⁹: eo q⁹ ipa cū suis potētijs nō subijciat ra/tioni. Et hmōi appetit⁹ ē esuries: q̄ nō seq̄t ali/quā apphensionē sz nature indigētiā. Et iō ex/cessus esuriei nō est pcm̄. sed magis pcm̄ di/minuit vel totalit̄ excusat. Ali⁹ est appetit⁹ sen sitiuus sequēs apꝛchēsionē rei delectabil' siue placentis: in quo appetitu sūt anie passiōes. Et talis appetit⁹ cū imoderata cōcupiscētia habet rationē gule. Et sic ꝑmus mot⁹ gule importat inordinationē in appetitu sensitiuo: que nō est sine pcō. Hec scīs Tho. de malo. q. xiij. ar. j ¶ Sed ītꝛ diceret q̄s. Cum in omni pcō sit

aliquod appetibile qđ inordinate ꝯcupiscit. sic in superbia est excellentia q̄ appetit. in ira vindicta: in auaricia sufficientia. q̄d tale est in gula: Rñdet fm Alexā. & ales ptē. ij. q. clix. art. ij. q̄ apparēs sufficiētia alimēti mouet in gula. Nec obstat q̄ mlt̄i igurgitātes se accipiūt vltra sufficiētiā ad superfluitatē. Nā sicut superfluū diminutū ꝛ sufficiēs determinat circa alimentū diuersimode fm diuersas psonas: vt dic̄ Aristo. q̄ qđ paru est vni: alteri est multū. Sic dicim⁹ codē mō q̄ in multꝫ est ira / q̄ illē qđ p̄mo videbat eis esse superfluū: postmodū ex prauaꝫ suetudine vix videt eis esse sufficiēs. In multꝫ em̄ appetitus absorbet iudiciū rationis. Unde si p̄mo moueat eos sufficiētia: postmodū ad ingurgitationē ex mala ꝯsuetudine inclinat eorum ratio. Hec Alexan. vbi sup̄. ¶ Sed dicere q̄s. Ex p̄missis satis habeo q̄ gula est pec̄m. An g̃ sit pec̄m mortale aut vēiale? Ad hoc dicēdū est fm intentionē sc̄i Tho. ij. ij. q. cxlviij. arti. ij. ꝛ fm mētē alioꝝ doctoꝝ: q̄ gula dupliciter accipit. Uno modo p ꝯcupiscētia inordinata eoꝝ q̄ sūt ad finē: nō em̄ ꝓpriante ipi finis: sꝫ impedīēte aliq̄liter eius ꝯsecutionē ordinatā. Sicut cū aliq̄s ꝯcupiscit nimiū cibum: ita cū vt nō ꝓter h̄ vellet trāsgredi diuīa p̄cepta. Et talis inordinatio nō repugnat charitati: ꝛ iō nō est pec̄m mortale. Et sic loquit̄ Aug. in fmone de igne purgatorio. Quotiēs aliquis in cibo ꝛ potu plus accipit q̄ necesse est: ad minuta peccata nouerit p̄tinere. Et habent̄ verba in decreto. dist. xxv. §. alias. ¶ Scō accipit̄ gula p̄ ꝯcupiscētia inordinata ciboꝝ: auertente boīem a fine debito ꝛ vltimo. Et hoc ꝓprie q̄n homo habet talē delectationē ꝛ cōcupiscētiā ad cibū sicut ad vltimū finem. vicz quādo ipe paratus est agere cōtra dei p̄cepta: vt hmōi delectatōes assequat̄. ꝛ h̄ remouet vltimū finem: eo q̄ non est possibile mlt̄os esse fines vltimos vni⁹ hominis. Talis aūt deordinatio ꝯcupiscētie repugnat charitati dei: ꝛ iō est pec̄m mortale. pez: qz auertit boīem a deo. Quicūq̄d aūt auertit boīem a deo est peccatū mortale. talis em̄ gula eligit bonum ꝯmutabile vt finē vltimū. q̄ ꝛc. ¶ Est tñ notandū q̄ q̄n fit q̄stio de aliq̄ peccō in gnāli an sit mortale vel veniale: debet intelligi an sit tale ex suo genere siue ex sua specie: qđ idez est ꝛ nō fm omnē euentū. Jn q̄liber nanq̄ genere mortal̄ pecī / puta homicidij vel adulterij pōt inueniri aliquis mot⁹ q̄ est pec̄m veniale. Et similiter in q̄liber genere pecī venialis potest inueniri aliq̄s actus qui est peccatū mortale: vt puta in genere verbi otiosi: si referat̄ ad finem peccati mortalis est mortale. vt si aliquis diceret verbū otiosum: intendēs p̄ hoc allicere mulierem ad fornicationē vl̄ adulteriū. Vel si diceret verbū otiosum / intendēs p̄ hoc aliquē inducere ad grauem iram vl̄ impatiētiā. ꝛ sic de ꝑcie dicit̄ ex ꝓre obiecti. Uñ si obiectū alicui⁹ pecī ꝓriat̄ charitati: tūc ē mortl̄e ex suo genere vl̄ specie. sic blasphemia ex suo genere ꝓriatur charitati dei: ꝛ homicidiū charitati ꝓximi: ideo vtrūq̄ ē mortl̄e ex suo genere. Gula vō ex suo genere nō ē pec̄m mortale. q̄ obiectū gule ex se nō ꝓriat̄ charitati dei nec ꝓximi: sꝫ ex circūstātia q̄dā: vtz s. q̄n vicz tollit finē vltim. ¶ Sed di. q̄s: an gula sit graue pec̄m? Rñdet fm sc̄m Tho. de malo. q. xiij. ar. ij. q̄ gula nō est maximū pecōꝝ: eo q̄ nō ē pec̄m mortale ex genere. neq̄ ꝓriat̄ alicui p̄ceptoꝝ decalogi nisi adiungat̄ inordinatio ꝯcupie tollens finē vltimū qđ fit ex accidēti. ꝛ tūc ꝓriat̄ charitati dei. Et p q̄ndā reductionē opponit̄ p̄cepto de sc̄ificatione sabbati: in q̄ p̄cipit̄ q̄es in fine vltio. nec oportet q̄ oīa pecā mortalia directe ꝓrarient̄ p̄ceptis decalogi: sed solū illa q̄ iusticiā ꝓrimēt. Sunt em̄ p̄cepta data ad h̄ vt ordinet̄ hō ad alterū. s. ad deū vel ꝓximū. Nā i ipis ꝓhibet̄ manifesta iniuria dei vl̄ ꝓximi: qualis de gula ex se repit̄ Hec sā. Tho. vbi s. ¶ Pro q̄ notandū: q̄ gra uitas alicui⁹ pecī fm sc̄m Tho. ij. ij. q. cxlviij. arti. iij. p̄t ꝯsiderari triplr. Pmo ꝛ ꝓncipalr ex ꝯsideratione materie circa quā pec̄m fit. sic pecā circa triplr res diuinas maxia sūt. sꝫ q̄ gula ē circa delectatiōes ciboꝝ ad sustentatiōez corpis necessariorū. iō nō est de maximis pecīs. Scōo ex ꝓre peccāntis inq̄ntū ipe facilit̄ p̄t vitare pec̄m. ꝛ sic gula alleuiationē hz: tū ꝓpt̄ necessitatē ciboꝝ. tū ꝓpt̄ difficultatē discernendi ꝛ moderandi id qđ in eis ꝓringit. Tertio ex ꝓre effectus ꝓsequti. Et ex h̄ gula hz q̄ndā ꝯuitatē inq̄ntū ex ea pla pecā occasionaliter sequūt̄ Hec de ꝓma ꝓre fmōis

¶ Circa scōam ꝓre videndū ē de speciebus gule. Pro q̄ ē aduertendū: q̄ fm b̄tm Grego. xxx. moza. q̄nq̄ sūt species gule p ordinē.

- Tps debitū comedēdo p̄uenire
- Libos p̄ciosos i suba q̄rere
- Nimis mlt̄ū de alimēto sumere
- vicz Nimis auide ꝛ ardent̄ cibū vorare
- Nimis accurate ꝛ diuers laboribus cibū ꝓparare

¶ Et he species ꝓrimunt̄ in h̄ versu Prepropere laute: nimis ardent̄ studiose. Uñ ōr Greg. vbi s Quinq̄ modis nos gule vicia tentat. Aliq̄n nanq̄ indigentie ꝛpa p̄uenit. aliq̄n cibos lautiores q̄rit. aliquādo q̄ sumenda sunt ꝓpparari accurati⁹ appetit. aliquādo in ipa q̄ritate sumendi mensurā refectionis excedit. Aliquando ipo estu imensi desideriū aliq̄s peccat. Et habent̄ ꝛba de ꝓse. di. v. q̄nq̄ modis. ¶ Est tamen notandū q̄ p̄dicte species siue ꝓditiōes sūt gñales: ꝛ ñ ex statū ꝑsone: ita q̄ ꝓpt̄ hēdūt oēs ꝓditiōes gñales isti⁹ pecī. Uñ si religios⁹ ꝛta ꝓhibitōez comedat carnes. vel si ꝓlat⁹ aliq̄s q̄ teneat̄ ad maiorē perfectionē abstinēcie q̄s subditus: peccet in aliq̄ q̄ntū ad gulā / in quo non peccat subditus. tales non delinquunt fm aliquā predictaꝝ specieꝝ q̄uis peccent fm gulam. eo q̄ huiusmodi pecā sunt quo ad statuz

D gula dupliciter accipit.

D Pecm̄ i gne q̄n sit mortale aut veniale

Regula rōnis

B Duplex appetit cibi

psone z ꝺditionē stat⁹.z nō fm aliquā generalem ꝺditiōez siue spēm gule.ió nō ꝓtinenk sub aliq̄ ꝑdicam. speciez siue ꝺditionū q̄ sc̄ gñales ñ respicientes statū psone. Hec Alex. de ales p. ij.q.clix.arc. vj.in sol. vlti.argu. ¶Sz di.aliq̄s.vbi gula in se z in suis speciebꝫ fuit a ꝺo ꝓbibita i lege: Rñdeк fm Alex.de ales vbi ꝺ.arti.j.q. pcm̄ gule i se z in speciebꝫ suis fuit ꝓhibitū:qñ Ade ꝓhibit⁹ fuit esus pomi:vt ptz ser. p̄cedēti circa lram J. ¶Pro q̄ notādū q̄ p̄ceptū ꝑdictū Ade fuit p̄ceptū disciplinale sibi datū in q̄ntū erat p̄ncipiū oīm hoīm. Et ió qñ i illo fuit exp̄ssū vt nō comederet ō pomo:innuebaк q̄ si facta cēt ꝓhibitio rei licitez q̄si mīme sicuti pomi. q̄ mlto magz ꝓhiberenk maiora illicita. Unꝺ Bze. Tāto longi⁹a scō parēte recedik/ q̄nto p imoderatū esum dū man⁹ad cibū tēdik parētis p̄mi lapsus iterak. Et ꝺ: Adā p̄m⁹ paręs.scds⁹ o chr⁹. ¶Ad maiorē intellectū p̄mis soz dubitak. Utz ꝑdicte spēs gule sint sp mortalis pcā: vl aliqñ venialia:z qñ/z qñ nō: Ad ꝺ dicēdū ē: q̄ nō sp sūt pcā mortalia: sz aliqñ venialia. Nā ꝑma spēs.s. Prepere:nō ē gula nisi voluptas cibi sit cā hui⁹. Naz si fit ex aliq̄ necessitate infirmitatis vl iterius/vl alicui⁹ bō: nll'm ē pcm̄. Et ēt qñ voluptas ē in cā adhuc ñ est mortale pcm̄:nisi ille appetit⁹ cibi sit adeo imoderat⁹ q̄ hō ipm̄ seq̄rek/ceriāsi cēt ꝺ p̄ceptū diuinū. Tales guloſi sc̄ q̄ die dñico aut alio die festo antecꝺ diuia paganк sine nēcitate.sz ex sola voluptate comedūt. Uideāt ibi ml'ieres in eccl'ia comedēres. Ul'si inducerez ad soluendū ieiunū sub p̄cepto ab eccl'ia instituтū. Uel siḋs ꝓk̄ B faceret aliquā fraudē p̄cepto. sic faciūt illi q̄ mane icipiētes ꝑabūt mensā vsq̄ ad vesperā epe ieiunij. ¶Tanta ēt ꝑcuratio si fit ex necitate ifirmitatis: vl ꝑstine ꝓstudiis nō est pcm̄ mortale cū ꝺ ēt in monasterio fieri regl'a Augustini admittat. ꝑōt tñ ee venale pcm̄ ꝓp̄ excessū cupiditatis: nisi nimis effrenata cēt cupiditas q̄ subuerteret rōnis iudiciū: vl nisi ḋs vescak epe ieiunij cibis illicitis sine nēcitate z dispēsatiōe:tūc cēt mortale pcm̄. Nimieras āt cibi z por⁹ sumik fm ꝓportionē sumēdi cibū. qō em̄ vni est pax alēi ē ml'tū: vt ōr phs in Ethi. Unꝺ rpantia nō hz mediū rei:sz mediū ꝓportionis Tūc g̃ ē nimis:qñ ḋs excedit mensurā sue valitudini ꝓportionatā. Et sic ebrietas q̄ precedit qñ ē pcm̄ ex tali electiōe: q̄ ḋs delectationē por⁹ ꝓponit bono rōnis z bono diuino:ē pcm̄ mortale. Ita dicēdū ē de excessu tāto i cibo. q̄ ipe silis ē ebriatus. Et ab apl'o vocak comessatio: cū ōr Rom. xiij. Non in comessatiōibꝫ z ebrietatibꝫ. Ardor delectatiōis ñ fcat quālibꝫ auiditatē z delectatiōez i cibo nec in cibo q̄ vl nll'm pcm̄ ē si est ex sola nā. vel ē venale pcm̄ si rl'i delectatiōi rō pl⁹q̄s oppet inhere: sz fcat igneā auiditatē:qua ḋs oibꝫ ꝓponit hmōi delectatiōez: vt Esau qui ꝓp̄ vnā escā vendidit ꝓmogenita. Unꝺ z a bñdictiōibꝫ reprobat⁹ ē Heb.xij.ptz g̃ hoc ee pcm̄ mortale. Studiosi tas aūt q̄ est pcm̄: est studiositas diuitis epulonis:q̄ epulabak q̄tidie splēdide. qñ.s. anim⁹ ror⁹ implicak cure circa apparatū ciboꝝ et potuū:qz studiū est vehemens applicatio ani ad aliq̄d vt ōr Tull⁹ in Rhetо. Inuenium̄k ei dñe q̄ magz trascūk ꝑtra cocas aut famulas.si vnū cibū n ꝓpauerūt ad volūtatē eoꝝ.q̄s si forte de cē p̄cepta mortalia cōmisisset ꝑtra dcū: in piurijs/detractiōibꝫ/blasphemijs/ꝓtumelijs tē. Circa B ꝺo ē veniale vl nll'm pcm̄:cū B reqrit ifirmitas/vl ꝓsuetudo vl honestas alicuius. Pōt ei rex in apparatu ciboꝝ sic z in alijs excellere rusticū sine pcō. Et a sil'i dicerek de alijs statibꝫ hoīm. Hec in sū. ꝓfck.li.iij.ti.iiij.de sobrietate ordinādoꝝ.q.viij.p totū. ¶Sz di.q̄s: an N
ēt ꝓtingat hoīem peccare in defectu cibi z po/ dubitatur
t⁹. vicz min⁹ sumendo q̄s sit nēce. Rñdeк. q̄ si ca B vicz
aliq̄s min⁹ sumat de cibo aut potu ꝓter laudē um gule
hoīm peccat pcō sanis gl'ie:sic faciūt hypocrite Mat. vj. Pōt ēt aliq̄s deficere:male iudicādo circa cibū necessariū.z sic macerare carnem suā pl⁹ q̄z debet.qz nescit q̄d sit necessariū aut diminutū.talis q̄dē peccat.ramē B nō est pcm̄ capitale:siue mortale. qm̄ tale pcm̄ nō habet malū moriuū. Et peccata distinguūk fm mortua puerse volūtatis:z ñ fm puersū rationis iudiciū. ¶Sed ireꝝ di.q̄s: Quid si q̄s dubitet an D
deficiat vl excedat.timet em̄ q̄ si min⁹ recipiat de cibo vel potu nō poterit vacare opibꝫ debitis. timet etiā accipere eo q̄ nō possit domare siue subijcere carnem. An ergo talis peccet accipiendo minus q̄z oꝑet:z qō istoꝝ expedit illi facere: Respondeк.q̄ talꝺebet securiori parti insistere. securior em̄ pars videt esse in abstinentia:eo q̄ p hoc vitak piculum:vicz vt dñentur vicia. Sed tūc diceret aliquis. q̄d si aliq̄s est q̄ ignorat quid sit necessariū vel superfluum Et ex hoc pl⁹ accipit q̄z sibi sit necessariū: qui si sciret quid sibi esset necariū nō plus acciper: sz quia ignorat plus accipit:an talis peccat si ex ignorantia pl⁹ accipit q̄z sibi sit necessariū. Respondeк.q̄ si talis gauꝺet qz ignorat:peccat. Si aūt tristatur z doleret q̄ ignorat nō pōt scire nisi p gratiam sibi datā. q̄ tñ non est sibi diuinitus data:nō peccat.quāuis securi⁹ sit sp minus sumere q̄z plus:vt ptz ꝺ. Hec Alexander de Ales par.ij.q.clix.arti.v.

¶Circa tertiū p̄ncipale: de malicia gule z filiabus eius. Est ꝓsiderandū:q̄ pcm̄ gule infert hoī ml'ra mala ex pte mēt⁹ z corpis. Pro q̄dē ex pte mentis siue rōnis gula facit q̄tuoꝝ mala vt patz infra P

- Obnubilat intellectū z sic ponit.j.filia: ebetudo sensus circa spūalia
- Deordinat affectū z sic seq̄t. ij. filia. s. vicz inepta leticia
- Deformat ꝛbū et sic ponit. iij. filia .s. multiloquium
- Debōestat actū z sic ponit. iiij. filia. s. scurrilitas

prima filia gule debetur/ do sens' circa spi/ritualia

¶ Prio em gula intellectū obnubilat. Nā ex imordinata z imoderata sūptiōe z delectatiōe in cibis z potib causat iordinatio rōnis:eo q p/ turbat inferioribz corpalibz ꝓpē fumositates cibox ad cerebr ascendēres z ipz cerebr ptur/ bāres:ipa rō ipedit.z sic ponit ꝓma filia gule: ebetudo sensus circa spūalia. Sic ecōuerso ab stinētia ꝓfert sapie pceptiōez:fm illud Eccs.ij. Cogitaui i corde meo abstrahere a vino carnē meā:vt aim meū trāsferrē ad sapiaz. Un Jsiō. i.j.li.ō sū.bo.sic ōr. Gule saturitas nimia/actē mentē obtundit/ingeniūqz euertere facē. ¶ Se cūdo gula affectū deordiat. Sopito em guber nacło rōnis p imoderātiā cibi z pot affect ō

Scōa filia iepta lericia

ordinat:z sic inepta lerticia seqt q est scōa filia gule. Un.iij.Esdre.iij. Uinū oēm mentē ꝓuer/ tit i securitatē z iocūditatē. Et Bre.j.moz.dicē. Pene sp voluptas epulas comitat. Nā dū cor pus i refectōis delectatōe resoluit:cor ad iane gaudiū relaxat. ¶ Tertio gula ō formar ꝓbū. dū em rō ꝓspicta ꝓba nō ponderat: ꝓseqūns est vt bō ad ꝓba superflua dilabat. Et sic ponit ꝛcia

multiloquiū

filia.s.ml'tiloquiū. Un Bzeg. i omel. de diuite epulone ōr. Quid ē q i tormētis posit' linguā suā refrigerari postulat.nisi q is q ꝓuiuādo ō loqcitate peccauerat:p retributiōis iusticiā in lingua atroci' ardebat. abūdare em i ꝓuiuijs loqcitas solet. ¶ Quarto gula exteriorē a cruz deboneſtat. Nā ex defectu rōnis:seqt scurrili/

wcularitas

tas q est q̄rta filia.i.iocularitas q̄dā i exteriori bus gestib:q ad risum mouere solet. ꝓuenies ex defectu rōnis:cui' est mēbra cōponere:q q/ dē iocularitas ex defectu rōnis ꝓuenies.sic nō pōt cohibere ꝓba:ita nō pōt cohibere exteriores gest'. Sic g̃ ptz:q ex gula causat deordinatio rōnis/affectiōis/locutiōis/z opatiōis ex cauſ pmissis. Hec sā. Tho. ij. ij.q.cxl viij. arē. vj. in cor.q.p torū. Ex his seqt:q ex gula z ebrietate sequi pñt oia pcā:nō fm originē cause finalis sz fm remotiōez ꝓhibēt/:qz hec duo pcā.s.gu la z ebrietas remouēt ꝓhibēs.i. iudiciū rōnis p qō bō a pcō reuocat rē. ¶ Scōo gula ex pte corporis q̄tuor mala facit

Immūdiciā:q ē q̄rta filia gule:fm Bre. seq Indigentiā:in pñti z i futuro (xxxj.mo. Immiscōiaz:qz delicati nō attēdūt alioz. Uite carentiā:spūalis z corpal' (mīsias

gula causat imōdiciā ex pte corpis

¶ Prio gula ex pte corpis causat imōdiciā. Et b q̄tuor modis.vl' q̄ntū ad ꝓcupie ardorē:vel q̄ntū ad tentatiōnē siue illusionē. vel q̄ntū ad semis emissionē.vel q̄ntū ad cibi superflui ciecri onē. Licet em vomit' sit vtilis post superfluam comestionē. Et pōt ꝓcurari vomit' absq cul/ pa de cōsilio medici:in remediū alicui' lāguo/ ris.tamē vicios̄ est q̄ aliqs huic necessitati se subdat p immoderantiā cibi et potus. Hec sctūs Thomas vbi supra. ¶ Scōo gula ex p/ te corpis causat indigentiā. Unde Prouer. xxj. Qui diligit epulas i egestate erit. scz in p/ senti z in futuro. Jn pñti:qz fm Aug. vbicūqz caro q̄rit' refectōez iuenit defectōnē. Si ei hēat q̄ z q̄lia z q̄ntū vl' ñ hz tm tm ventrē q possit i missa aut imittenda capere:aut deest ei annona aut saccus ñ pōt cē absq fame. Jlle ei cui ex ō fectu famis fames nasci dz:optz eū ire spacia/ tū: vt sic esuriat:z sic famē venat. Jn futuro ēt erit i egestate:qō exp' ē diues epulo:z sil'r filius ꝓdig':q dixit Luc.xv. Ml'ti mercēnarij abun dāt i domo p̄ris mei panib.ego aūt h fame pe reo.i. penuria ois boni careo. Prio virtus co/ gnitiōe q̄ ad rōnalē. Scōo bōitas dilectione q̄ ad ꝓcupiscibilē. Tertio maiestas veneratiōe q̄ ad iracibilē. ¶ Tertio gula causat immiam: de q̄ hēm' exm de diuite epulone Luc.xvj. vbi sup illo:bo:vt refrigeret linguā meā:qz cruci or i hac flāma:ōr Abr. Nō ār qz diues erat roz q̄bat/sz qz mis'r ñ fuit. Et Bre. Nicen' ōr Qz diues ñ fuit mis'r pauper ad ianuā iacēs: cuz mia egeat ñ exaudit. ¶ Quarto gula vl' abbre viat vl' tollit vitā. Un Eccl.xxxvij. ꝓpē crapu/ lā ml'ti obierūt.q ār abstinēs ē adijcit vitā.vicz nāe/gre/z gl'ie. Et Abr. de nocumēt gule sic ait. Neqz ei aie soli: sz ēt ipi corpi delicie sē no/ ciue:eo q corp' ex forti fit debile/ ex agili gue/ ex formoso deforme/ex sano egrotū/ex ituene anti quū z vetcranū/ex viuo mortuū. ¶ Nota gula va gulositas inducit ꝓios effect'. Nā vñ q̄rit de rios idu lectatiōnē inuenit tristiciā: aut ei carz bis q̄ ap cit esse/ perit:z tūc affligit:qz gule ñ pōt satisfacere vt crus veller: aut abūdat in his q̄ appetit.z tunc ma/ gis affligit: qz ñ hz tm vērē q possit imissa aut imittenda capere z ꝓsumere. Ex vtroqz igit affli git z tristiciā hz:siue deficiat: siue abūder. Jtē cib excessiue imissus dolorē capitis inducit. nā vētre nimis ꝓpleto fumositates pessime gñan tur q caput grauāt:z dolores sequūt q torū bo minē vexāt. Et b ē maxīa factuitas hoīm:q p/ pter delectatōez vni' hore velint pati molestiā vni' diei siue hebdomade. vl' et q̄nq torī' men sis:z aliq̄n tori' tpis vite sue. Jnsup corp' pri/ vat decore sue pulchritudis: dū nimis de ci/ bo sumit q̄z digeri possit. ¶ Ex p̄missis g̃ patz q̄ntū sit vitiū gule detesta ndū. ꝓpē mala z pcā premissa:z pl'a alia i seq̄ntib fm̄ dicenda. Jdeo diabol' ml'tū tentat hoīes ad gulā z vo/ racitatē. Un vitiū gule i tētatiōe obtinet ꝓmū locū. Nā qz comedere z bibere sūt de necitate nāe.diabol' ibi laqueū tentatiōis absc̄dit vbi necitatē ee cōgscit. Sic em ꝓmo de vicio gule ꝓmū hoīez i paradiso tentauit.imo z vicit Ben. iij. Pria ēt tentatio filioz isr'l i deserto fuit de ci bo. Scōa de potu Exo.xvj.z.xvij. Uolēs ēt dia bol' saluatorē exp̄ire: p' ipm de gula q̄ alio vi cio tētauit. Mat.iij. Jta hodie ml'tos p gulā ꝓmo tētat z tandē deijcit in luxuriā z alia vicia vt patebit. Rogem' g̃ deū vt nos custodiat ne gñemur crapula aut ebrietate. sz vt p sobrietā tē capiam' eternā felicitatē Amen.

De comestatiōe viciosa

Sermo.LXV.

Attendite ne forte grauent̃ corda vr̃a crapula t ebrietate. Lu. xxj. ¶ In p̃cedẽti ser. audistis q̃re gula sit peccm: t q̃n mortal'e aut veniale Silr de q̃q; speciebꝫ gule: t ꝺ filiabꝫ eiꝰ. quõ filie eiꝰ naseũt̃ ex pre aiet ex pre corpis. Nũc cõsequent̃ videndũ ẽ de aliꝭ mal' gule: vicz q̃bꝫ modis ꝓrigat gulosũ peccare i pricl'ari. Ꝓro gr̃a Aue maria. Attendite ne forte t̃c. vbi s.

B ¶ In p̃ti ser. breuit̃ videndũ ẽ i pricl'ari: quõ cõtigat homines peccare i comesatiõibꝫ. Ꝓro q̃ aduertendũ q̃ mlt̃ mõis hõ peccare p̃ comedẽdo

- Si cibũ sũit rũorose (vez ifra
- Si i mẽsa respicit curiose
- Si cibũ recipit sine debita morũ obs̃uãtia vl' im̃de
- Si sumit cibũ nimis excessiue
- Si appetit cibũ nimis ardẽt̃
- Si cibũ ꝓparat aut ꝓpari fac̃ nimis studiose
- Si cibũ ꝺdit aut ꝺdire fac̃ nimis sũptuose
- Si cibũ ꝓparat nimis p̃ciose
- Si cibũ q̃rit rariose. i. nimis raꝝ t isolitũ

In comesatione homo peccat

¶ Ꝓmo q̃s peccat comedẽdo: si cibũ sumit rumorose. i. cũ varijs scurrilitatibꝫ aut ieptis loq̃citatibꝫ: q̃ cõit̃ miscent̃ comesatiõibꝫ t ebrietatibꝫ. Et ad h̃ cauẽdũ ordinauerũt sci p̃es tenere silẽciũ i mẽsa. Un̄ ꝺr Hugo i de disciplina religiosoꝝ. Taciturnitas inter epulas necaria est q̃m lingua q̃ oi tpe ẽ pna ad pecm. pricl'osi? labit̃ cũ p crapulã iflãmata ad loq̃ndũ relaxat̃. ꝓpterea diues q̃ in t̃na loq̃citari fuerat: i iferno posit̃ i lingua vehemẽt̃ ardebat. Hec ibi. Et contra nũc moderns tpibꝫ int̃ epulas necaria est h̃ndia q̃ntũ fauces dapibꝫ tãtũ aures pascũt̃ rũoribꝫ: vt ꝺr Bern. i appol'. Et nõ solũ h̃ faciũt boies mũdani t seculares: sz q̃ magꝭ absurdũ ẽ amplꝰ i h̃ excedũt deo dicati sacerdotes: t regl'ares regularẽ vitã nõ obs̃uãtes. vt clare oñdit Hugo. ij. lib. de claustro aie t'l'es arguẽdo q̃ int̃ diuersa fercula de regibꝫ t p̃ncipibꝫ inutil'r fabulant̃: a q̃bus nõ cog̃scunt̃. illoꝝ cãs sepe defendũt t sibi ꝺdicũt. ille hui?: ille alteri? ptẽ defendẽdo. ex q̃ rũc sepe sequũt̃ lites t ꝓtestationes. Jõ apl's .ij. ad Thess. iij. de cl'ibꝫ di. Denunciam? int̃ t obsteram? i dño Jesu vt cũ silẽcio opans panem suũ ꝺsq; mãducet. Est tñ vez q̃ i mẽsa ꝺs q̃ñq; loq̃ p̃t meritorie t sine pcõ. s. ad edificatiõez aut correctiõez circũsedentiũ. Neq; sp ẽ pcm̃ mortale i mensa loq̃ inutilia: sic̃ ỽba otiosa t leuia. sz rũc ẽ mortale q̃n ỽba talia sũt ꝺ ꝺi honorẽ aut p̃ximi gue nocumẽtũ. sic̃ sũt detractiões: cõtumelie: susurratiões t̃c. vl' ꝺ ꝺi honorẽ blasphemie: aut ꝺdicẽdo sc̃pturã sctis vl' deformatiõni aut p̃cepto sc̃e matris eccl'ie. t sic de aliꝭ.

B ¶ Secdo q̃s delinq̃t si i mẽsa respicit curiose. Nõ em̃ comedẽdo debet in mensa oculos hũc i discipline: vt nõ videat quõ q̃libz comedat aut bibat: aut q̃d q̃libet in mẽsa agat: vt vl't Hugo vbi s. Custodia inq̃t oculoꝝ int̃ epulas necessaria ẽ. q; nõ decet ibi p̃cipue vt hõ vagos habeat ocl'os. neq; curiose t impudẽt̃ ea q̃ circa aliꝭ agunt̃ circũlustrãdo ꝓspiciat: sed vt portã dimissis lumiꝫ ea tm̃ q̃ sibi apposita sũt attẽdat. Hec ibi. Hoc ẽt Sapiẽs innuit Prouer. xxiij. di. Un̄ sederis vt comedas: diligent̃ attẽde ea q̃ sũt posita añ faciẽ tuã. tuũ tm̃ alimẽtũ intuearis: nõ alienũ. Econtra q̃dã faciũt q̃ oculos suos in om̃e appositũ statuũt. Intantũ ẽt fastũ q̃dã gurgiliões deuenerũt: vt nec comedere piscẽ nec aliẽ velint: quẽ pus viuũ nõ viderũt. Et sic nõ solũ vẽtre sed etiã ocul' repleri q̃rũt: vt ꝺr Sen̄. de nãli. q. li. vij. Tales vt dic̃ Sen̄. nõ sũt de cibis ore ꝓtẽti: ocul' q̃z sũt gulosi. ¶ Aliꝭ vo ad maiorẽ voluptatẽ faciunt cibos colorari: i vasis aureis t argẽteis vina ministrari: colores vinoꝝ añ ocl'os oñdi. Contra q̃s ꝺr Prouer. xxiij. Ne intueaꝛ vinũ cũ flaue scit: cũ splẽduerit i vitro colorem suũ. Ingredit̃ ei blande: sed i nouissimo mordebit vt coluber. Nõ ẽ h̃ sic intelligẽdũ q̃ sp sit pcm̃ colorẽ vini attẽdere. q; aliq̃n q̃s h̃ fac̃ ne vino corrupto vl' turbido nõ incidat i firmitatẽ. sz tũc ẽ pcm̃ q̃n ad solã voluptatẽ h̃ fit. Ita suo mõ dici põt de inspectiõe ciboꝝ. ¶ Tertio q̃s delinq̃t si cibũ recipit ignominiose/ sine debita moꝝ obseruãtia t mẽbroꝝ cõpositiõe: in mẽsa. Custodia ei ꝓtinẽdi se in comestiõe vt ꝺr Hugo vbi s. non ẽ negligẽda: vt vicz in mẽsa nihil indecẽs aut inhonestũ agatur: nihil cũ strepitu aut tumultu: sed oĩa mẽbra cũ modestia t tranq̃llitate ꝓtineant̃. Econtra q̃dam faciũt q̃ in comestione t in mensa ita incõpõsiti sunt q̃ aliꝭ etiam q̃si abominatione faciũt. Nam vt ꝺr Hugo. Quidã cũ ad edendũ sederint. inq̃etа quadam agitatiõe t ꝓfusiõe mẽbroꝝ intẽperantiã ani sui designãt. caput excutiũt: brachia eximũt: manus i altrũ expãdũt. vestes maculãt: vt ꝺr Egi. de regi. ꝓn. li. ij. p. ij. c. xj. t ñ sine magꝝ turpitudie q̃ tot̃ epulũ absorptiõi sint. Ingerit q̃sdã conat? t gest? . p̃ angustia anhelãt/ suspirant: ocul' ac mãibꝫ circũeũt vl' circũcurrũt. pães cõminuũt: vina i calices t ebrateres ifũdũt: discos i girũ circũducũt: t q̃si q̃d p̃mo gustare vlr dubitãt t nesciũt. Hec oĩa tãgit Hugo vbi s. Siez aliꝭ male morigerati tãq; bestie im̃de comedũt: t cibũ macl'ose trahãt: sic̃ porci pedibus t ore cibo imersi sc̃: vt docz experientia. Tal' ãt turpitudo corpal' licet de se nõ sit pcm̃: peccat̃ tñ q̃n ex inaduertentia t mentis inordiatõe delinquit p eã circa cibũ. q; videt gulositat̃ t intẽperantie signũ/ si in comedendo habz abusiuũ modũ. Nã sicut ꝺr Hugo vbi s. cap. vlc. Aliqui dũ comedunt scutellas exonerare volunt: t frustra carnũ saginata de scutella mensali supponũt: t cẽdẽ ꝓ supris placentibꝫ cibis. q̃ remanserunt i p̃stinũ statum reponũt. Aliꝭ

Silẽciũ in mensa fuadũ ẽ

Occi dis ciplinã di sunt i mensa

L Obseruatio mor fuãda i mensa,

bibentes digitos poculis īmergūt. alij vncras manꝰ ad vestimēta sua detergēdas: rursum ad cibaria redeūt. Alij cū digitis piscant in scutella ⁊ sic manꝰ abluētes ventrē replent. alij digitos lingūt: ⁊ sic de alijs. tales sepe alijs nauseā igerūt: ⁊ occasio mlraꝝ detractionū ⁊ turbationū existūt. ¶ Quarto siqs cibū sumat nimis excessiue: nō tenēs mēsurā fm rōnē: sed more bestie se replet. ⁊ ē nociuū corpi ⁊ aīe: vt ostēdit Egidiꝰ de regi. ꝑnci. li. ij. ꝑte. ij. c. xj. Nocet q̄dē anie: q; reddit ipam inepta. Nocet etiā corpi q; impedit digestionē debitā. Si em̄ cibꝰ debeat bñ digeri/oportz cū esse ꝓportionatū calori nāli. Et iō si in tāta q̄ntitate sumit q̄ calor nālis ei nō dñat: nō bñ digerit: nec debitū nutrimentū largit. Comedēdū igit est sp cū mensura ⁊ moderate: vt bō post cibū marie ecclīastice aptus sit legere vl̄ orare: vt docz Hiero. in epla q̄dam ad Furiā di. Cū comedis cogita q̄ tibi ilico legendū vl̄ orādū sit. Et iterū i epla ad Letā ō instituōe filie sic inqt. Comedat vt sp esuriat: et statim post cibū possit legere ⁊ psallere. Quālis aūt nō eadē sit mēsura vni ⁊ alteri: q; qō vni ē nimiū/alteri vix sufficit. Attn̄ gnāliter cuilibet hoi ꝓsulēdū ē ꝑ bono regimine sanitatis: sue ac vtilitate corporis ⁊ anie: q; semp a comestiōe cesset cū aliq̄li fame siue desiderio cibi. Cōtrariū facit̄ gulosi: q; nō attēdūt sanitatē: sz solā delectationē cibi ⁊ porꝰ: q; cū delectatio modica ē ⁊ parua valde: cū cibꝰ attingit linguā. sed maioz aliq̄ntulū cū attigit guttur: vt vult Arist. ij. etb. Propter ea gulosi q; nimis auide ⁊ cū magna delectatiōe sumūt cibū: nō ml̄tū delectāt/q; cibꝰ diu i ore existat: sz cupiūt q; cito ad gutur puenīat. Jō tales vt plīmū cibū nō mastiicant. sz imasticatū deglutiūt. ex q̄ eūe sequit/q; cibꝰ sic sumptꝰ nō bñ digerit: ⁊ ꝓ seq̄ns nō solum ledit aīa sz etiā corpꝰ. stomachꝰ em̄ nō hz dentes ad masticādū. ⁊ iō q̄nto plꝰ ⁊ melius cibꝰ in ore masticat: tāto melius cerebꝝ patitꝰ digerit De ebꝰ gulosꝰ delectatōez i cibo q̄rētibꝰ recitat phs. iij. etb. ⁊ allegat Egidiꝰ. de regi. ꝑnci. li. j. ꝑte ij. c. xv. de q̄dā notie philosenꝰ. q; cū esset pulcra uozaꝝ/ozauit vt guttur eius longius gutture gruis fieret. Nō em̄ ozauit vt lingua eius esset lata/ozlingua bouis/vt magis delectaret ꝑ gustū: sz vt guttur eius fieret longius gutture gruis: vt comedēdo ⁊ bibēdo diutius delectaret ꝑ tractum cibi ⁊ potus in gutture. Sumēdus g̃ est cibꝰ cū moderamine vt supra. ⁊ nō tantū q̄ntū quis appetit sed quātū honestati congruit. Oñ aūt excessus cibi sit peccm̄ mortale vel nō: pars in pcedenti fmone circa lras. A D M. ¶ Ex his q̄ prz quō gulosi excedunt descruiētes deo suo. i. ventri. ad philippē. iij. Quoꝝ deus venter est Sup quo dicit Alanus in de planctu: psa. vj. Bene dicit̄ venter deus gulosorū nimis ⁊ assidue comedentiū. quia tota eorum onia siue in tēcio ē circa vētris cultū. Sic ei i tēplo dī fit ōnātiq; laudū: sic i comestatiōibꝰ ⁊ vētr̄ tēplo fit

Modo/rate ⁊ cū sit mēsura comedēdum est.

Exēplū

Uētr deus gulosoꝝ est

recreatio nugaꝝ ⁊ dissolutionū. Et sic ibi fit continuatio orationū ita hic detractionū ⁊ fabularū. Jbi ꝑmptitudo obsequioꝝ. hic multitudo ministroꝝ. ibi ꝓcessiōes deuote. hic choree et circuitōes diabolice. Jbi salutatio sacerdotis dicēs. Dñs vobiscū: ⁊ ppli rñdent. cōgratulatio: Et cū spiritu tuo/hic ad ingurgitādū mutua exhortatio. Jbi dr: Ite missa ē. ⁊ dat ppl'o exeūdi licētia. hic dr. Ite mēsa euacuata ē. ⁊ vasa vini sūt exhausta. Sic dr Hugo li. j. de claū. aīe. Sed qō dolēdū ē vt vlt Hugo. Et bñ⁹ Bern. i q̄dā epla ad Guil. abbatē Hmōi gule vitiū nō solū abūdat i laicis sed ēt i clericis. ecclīaribꝰ ⁊ religiosis: cū varijs curialitatibꝰ: mēdacijs: loq̄citatibꝰ: ⁊ cereis leuitatibꝰ. ¶ Quito ꝓfigit̄ peccare si cibꝰ accipiat̄ nimis ardenter. qz dr Egidiꝰ de regi. ꝑnci. vbi s. li. ij. ꝑte. ij. ca. xj. q; delinq̄t sumendi circa cibū si nimis ardenter sumat. Nā b̄ vt dr nō cibū vilis solū nocet aīe. eo q; nimis ardenter sumētes cibū rari dz bū fiūt gulosi ⁊ inꝛeperati: sz ēt nocz corpi. Nā cibꝰ nimis auiditate sūptꝰ nō bñ mastic̄at: ⁊ per ꝓns minꝰ digerit. vt sup. Ordinauit ei nā alias libꝰ dētes: vt p eos cibꝰ debite nit⁹ facilius ꝓsumeret̄ a caloze nāli: ⁊ p ꝓns citius ꝓcederet̄ i nutrimētū ⁊ i natura alitī. sic ligna minuta circa ignē facilius ignium̄t ⁊ i ignē ꝓcurrunt. hūc aūt ordinē nāe nō seruāt sumētes cibū nimis auide. Et iō docz Hugo vbi s. modū comedēdi dicēs li. j. de instructiōe religiosoꝝ c. vl. Temperantia comedendi ē in eo si bō tractim ⁊ nō cū nimia festinatiōe comedat: ⁊ mensurā iuste necessitat̄ q̄ntū fieri potest teneat. ¶ Sexto peccat comedēdo: si cibꝰ ꝑparat̄ nimis studiose. Uñ dr Egidius vbi s. q; delinq̄t circa cibaria nimis studiosꝰ sint parata. Etiā in cibarijs vitiōis cibi ꝑta. Cū dei dīna benignitas ⁊ nāe ei⁹ mīstra largiat̄ ꝰ boibꝰ fercla spargat ⁊ rot fercla copiat̄ q̄bus digne humana ꝓcreari deberet natura. q; dā cū comedendi mensurā excedūt ⁊ studiose palata sua salsoꝝ acumīe seducunt: vt sepe et multū bibāt ⁊ sepius sitire coganꝰ: vt dr Alanus in de planctu: psa. vj. Tales sūt qui post vētris repletiōez ⁊ potus inebriatiōez cū nō sitiāt nec esuriāt: sitim ⁊ esuriē nouis ⁊ acutis speciebus excitāt: rapinis ⁊ fructibꝰ ipulsant: vt si ne mensura lineas portiōis i infinitū extendāt. Tales sunt q̄bꝰ nō sufficiūt fructus arboꝝ: nō genera leguminū: non radices herbaꝝ: nō pisces maris: nō aues celi nō bestie terre. sed q; inter pigmēta parant̄ aromata: nutriunt̄ sterilia capiūt obesa: q; studiose parāt ⁊ laute p cocos eliquāt. vnꝰ ꝓtrudit ⁊ colat: alius ꝓfundit ⁊ ꝓficit subaz ꝑtit i acies: nām mutat in arte: vt saturitas transeat in esuriē: ⁊ renocet appetitū ad iterandū gulā: nō ad sustētādū nām. ad auiditatē explendā: nō ad necessitatē supplēdā: vt dicit Innocē. de vili. ꝑdi. hūa. Et Hugo de disciplina. c. vl. dr. Quidā sūt q; in ꝑparādis cibis nimiū studiū adhibēt infinita decoctionū gene

Obſuatio mor. fuāda ei mensa,

ra excogitãtes. mõ mollia mõ dura. mõ frigida. mõ calida. mõ cocta. mõ assa desiderãt. z tã ta sollicitudie ꝓparãt: vt deuozat̃ iã ꝯtuoz aut q̃nq̃ fercul' ꝑma ñ ipediãt nouissima. Dõ z beu inuenit in oi statu: vicz spũali z secl'ari: ita vt maioz adhibeat apõ ꝓncipes secl'ares et spũales: apõ ꝓlatos z barones: z sic de alijs i supioziratẽ ꝓstituit̃: diligẽtia de ꝓparãdis cibis q̃ de dirigẽdis bñ regẽdis subiect̃. Mazozi et q̃nq̃ cõmoueãt cl'es ira si vn⁹ eis cib ad volũtatẽ ñ ꝓparat̃ q̃. si sibi subiecti grauent et depdant. aut alijs eoz i graue crimẽ labat̃. Et sic q̃d aliõ dicere possum⁹ q̃ q̃ venit z gula: supbia z auaricia: expellẽtes deũ dñent i ꝓscia.

Nimia suꝑtuosi tas i ꝓdi endo ci⁹ aut alijs bos vitã da est

¶ Septio delinq̃t circa comestatoz si cib ꝓdiat nimis suꝑtuose. Sũt ei q̃dã q̃ nihil comedũt nisi ꝓditũ salsamẽto z pipe: croco et zinzibere: aut alijs alia nobili ꝓdimẽtoz specie. et b ñ vt satisfiat nãe. sz vt nouellis ꝓdimẽt̃ magz puo cent ad esuriẽ: z vt delectẽt pl⁹ comedere: vt declarat Bed. i suo apoll'. di. q̃ palatũ nouell' seducit ꝓdimẽt̃ z diuersicit ꝓsuera. ¶ Cl'es vt dscribit Hugo de disciplia mõ pipe: mõ oleo: mõ cimino: mõ sale ꝓdita: fm ꝓsuetudinẽ ꝓgnatiũ m'liez desiderãt. mõ cibos baptizãdo in pipe: mõ ꝓditos cinomomo z pigmẽtoz puluere. mõ colozando croco ꝓ ocl'oz delectatiõe Jpa ei q̃licias rez vrait Bed. vbi s. tãta cura ꝑcurãt vt ñ min⁹ aspect⁹ q̃ gust⁹ delectet. vt cũ iã stomach⁹ crebzis fructib⁹ ipletũ se iudicet nec cñ curiositas satiat̃. sz dũ ocl'i colozib⁹: palatũ sopozibus illiciunt̃: ifelix stomach⁹ cui nec colozes lucẽt: nec sapozes demulcẽt: dũ oĩa suscipe cogit̃ oppss⁹ magz obzuit̃ q̃s ifelicit̃. Nec ille. ¶ Octa

ꝑciosa ꝑ patio ci⁹ uo comestio ē viciosa si cib nimis ꝓparat̃ ꝑcioboz vicise. Quidã ei ñ nisi ꝑciosat magno laboze q̃sita

osa est mãducare volũt: z tota suã subam q̃si i empcione ꝑciosoz comestibiliũ expẽdũt. mõ q̃rẽtes acrea vt aues siluestres: mõ aquea: vt nobiles pisces: mõ terrea: vt ferinas carnes. Et sic per oĩa discurrũt clemẽta: vt ꝑciosꝰ fercul' coz ventres repleant̃: vt vlt Juuenal' li. iiij. saturnal'. Sic g̃ p oĩa clemẽta ꝓrer clemẽtũ ignis q̃rũt ꝑciosa cibaria. z q̃nto sẽ cartoza tãto estimãt melioza. Uidet ãt ꝙ nãm eẽ q̃ ꝓpt vni⁹ vẽtris adipletiõez nemoz z siluaz/terraz/aeris z aq̃ũ opozt̃ fieri plustratiõẽ: cũ cet'a aialia in vno loco sua q̃rũt alimẽta: vt oñdit Sen. i q̃dã epistola. Taur⁹ ei p paucissimoz iugez spacia se impler. vna silua pl'ib⁹ elephantib⁹ sufficit. bõ ẽra pascit z mari. Uerũtñ ñ fames ventris magz ꝓstat: sz ambitio. Et iiij. declamatõnũ õr Quicqd auiũ volitat: q̃cqd piscium natat: q̃cqd ferarz discurrit/tortũ i nris vẽtrib⁹ sepelit. Sz ne t'ib⁹ gulosis q̃rtũ elemẽtũ vicz ignis deficiat: rekuat eis p futuro ignis ifernal'. De b au/

Exẽplũ diam⁹ exm̃ cribile qđ refert Uincẽ. i Spe. hist. li. xxx. c. ix. cõputãdo plogũ ꝓ pmo li. alias tũc pdit li. xxix. ca. ix. de q̃dã nouitio cui sertũs Bñdict⁹ p visũ oñdit cẽtatiões demonũ. z tãdẽ vir

ginẽ Mariã i medio sertoz: tandẽ p angelũ duct⁹ ẽ ad padisũ. postea ad loca ifernalia. vbi vidit hoiem sedentẽ i carbedra: añ quẽ stabãt q̃i pulere femie q̃ tenebãt cereos ardẽtes q̃s impingebãt i facie ei⁹ z i os. z retrahebãt. Et sil'r ardẽtes trahebãt ꝓ ei⁹ iterianea. z sp hãc penã patiebat. Hic hõ ait (angel⁹) amic⁹ fuit carni sue z aie inimic⁹: gulos⁹ z luxurios⁹: quẽ maligni spũs i specie m'liez sic punit̃. Punient̃ et gulosi p famẽ z sitim ieffabilẽ. Uñ Aug. Jbi erit sitz sine extrẽtõe. Exm̃ de diuite epulone. Luc. xvj. iuxta illũ Sap. xj. Per q̃ q̃s peccat p hec et rozq̃t. ¶ Aliũ exm̃ habem⁹ de q̃dã viro secl'ari: q̃ fuit valde honozat⁹ i secl'o. et m'tũ deliciat in gl'ia mũdi: in gula: i luxuria z vanis solacijs h⁹ mõi. Hũc vidit q̃dã deuot⁹ deduci i ifernũ. Et ecce ꝓnceps demonũ surgẽs de carbedra sua z occurrẽs ei: collocauit eũ in ipa di. Sede b ꝓ honoze quẽ habuisti i secl'o. Erat añ carbedra tota ignea. Tũc oblat⁹ ẽ ei in vase pot⁹ amaris sim⁹/ferid⁹ z imũd⁹: z coact⁹ ẽ libere a dicẽtib⁹ Bibe b loco potuũ delectabiliũ q̃s habuisti in secl'o. Et postea duo dmões astitẽt cũ rub ifuf flãtes i auribz ei⁹. z exibat flãma ignea per aures/ocl'os/nares z cetos meat⁹ ꝛc. Sic g̃ dixi quo gulosi q̃rũt ꝓ elemẽta acrz/aq̃ z ire dolecta bilia sibi q̃ ad cibũ. sz ignis eis rekuat i iferno

Exẽplũ

¶ Sz di. q̃s. Ex q̃ co g̃scit q̃ hõ sic peccat cõpãdo cibos ꝑciosos? Rñr breuit̃ ex b q̃ ꝓ nãm videt ꝓ ciboz ꝑciositatẽ ꝑuocare appetitũ iã satiatũ z escaz varietatẽ. Nã bestie comedendo replere nll'o mõ volũt pl⁹ sumere: nec ꝟberibz pñt adduci. Et iõ pl⁹ q̃z bestiales videnť q̃ p⁹ci bi z por⁹ sufficiẽtiã ꝑcurãt sibi icitamẽta gust⁹ ad pl⁹ comedẽdũ ꝛc. vt bñ oñdit Lbr. super Mat. di. i q̃dã home. Deciozes iq̃rid enť irrõalibz/q̃ gulez comestioĩs ỏsiderio capiũt. illa ei nibil vlera necitatẽ exq̃rũt: isti ãt irrõnabiles effecti moderãtie ẽmios excedũt. O q̃nto nobiliozbis asin⁹: q̃nto nobilioz canis. Singli cñ boz si mãducare opreat ẽminũ sufficiẽtie sue nouit: z vltra nõ ꝓgredit: ertiãsi sint decẽmilia cogẽtes. Sed bõ iã plene saturat⁹ ex solo cibi aspectu delectat z vltra sumit. vl' q̃nq̃s vno verbo istigat⁹: sic faciũt sepe/alr alter ꝓ uocãs Ec ce q̃z bon⁹ mozsell⁹: comede. Ets ỏr: saturatus sũ. rñdet quõ pores denegare ꝛc. Tal' gurgulio fuit Aristipp⁹: q̃ vnã pdicẽ iussit emi ꝓ q̃nq̃gita drachmis. Lulpare ỏ q̃dã ait: Si b peccatũ cẽt ñ agerẽt i festi dcoz vicz gulositas. vt bñ i vitis phoz. c. xxxj. Tal' ẽt fuit Uitelli⁹ ipaz/toz. q̃ tot⁹ maiestat̃ oblit⁹ cõfusissimis comesatõib⁹ ibiabat. Qui ẽt cenã hũt i q̃ duomilia electoz pisciũ z septẽ milia auiũ apposita sẽ: tãdẽ bostes cũ repleũt z q̃si ebriũ iuenerũt: z ĩmedio vbis occidẽt. Hic solũ octo mẽsib⁹ z q̃nq̃ diebz ipauit: z tã roma ei⁹ eductare defecerat vt ait Egesippus li. iiij. Cõsilia vozax fuit Sardinapall⁹ rex asirioz: q̃ inẽ m'ieres manes arma nõ accepit. nec ad venatoẽz exiuit: sz

Exẽplũ

Exẽplũ

Nota gulosos bestijs ỏ ceriozes

crapule defuisse. In cuius sepulchro pro eius morte scptū fuit. Tāta habeo ōnia comedebā z bibebā: vt ōt Eustratius. j. Eth. ¶ Sz di. Sūt nec retrahenda a nimia pciositate ciborū? Rndr q plā fūt talia. Pzio delectatōis putas z tpis comedēdi brcuitas: qz dlectatio q̄ ad gustū vr est latitudis duoz digitoz i līgua z i fauc̄ib: vt ōt Alb. Et hāc ptē cibi cū trāsierit ōntūc ūqz sit pciosus nō pl⁹ delectat q̄z faba/furfur/lens vel ꝓsil'e legume. Jō vt ōt Hugo li. ij. de clau. aie. Nō incōgrue causari solēt q̄dā sec'lares q̄ tot z tā diuers vtant pciosis cibarijs. z qō tam magno labore ꝓficiſ/ tācito glutiſ. ¶ Scōo retrahere dz ciboz pciosoz exitus z feditas. vt bñ notat Piero. z Sene. i q̄dā ep'la di. Uis cibos voluptatē ꝓtēnere/exitū expecta: qz i putredine terminat. blādimēta em̄ gule stercorū fece ꝓdēnant. nullus em̄ aial' stercus post cibum ꝓsumptū feridi⁹ ē regulariſ q̄z bois. Et ōnto cibi fuit pciosior: tāto sterc⁹ feridi⁹. ¶ Tertio retrahere dz pena gulosoz futura ifernal'. vtz ō diuite epulone Lu. xvj. q̄ vtiqz tāta ē nisi q̄s penitear: q̄ nemo ei⁹ acerbitatē ꝛ delectatōes gustus sufficē explicare: vtz s. p exēpla. ¶ Quarto retrahere dz vita antiq̄z p̄ncipū. Nā refert Exēplū Uegeti⁹ lib. iiij. de re mili. q̄ Alexā. monarcha roti⁹ mūdi i itinere ambulās pane vesci solit⁹ erat. Et legit̄ q̄ Cato ꝓsul roman⁹ ꝓtor⁹ fuisse codē vino q̄ remiges z fui nauigantes vtebant. Sil'r ibi narrat ō mirabili ꝓtinētia z frugalitate sub Marco stauro. de q̄ dī: q̄ cū esset arbor pomifera circa exercitū: postera die intactis fructib⁹ ē relicta. Si igit̄ tāti p̄ncipes tāti exercit⁹ delicate nutriti/milites fuerūt i comedēdo ꝓtinētissimi: solū p tpali gl'ia militātes: q̄nto magis chr̄iani boies debēt esse ꝓtinētes. q̄ scīūt quō ex comestiōe ceciderūt p̄mi parētes: z quō ex gula puēit malū i oēs boies. Sz heu chr̄iani sūt voraciores q̄z thurci/gētiles z iudei vtz ad sensū. ¶ Nono z vltio comestio ē vicio Raritas osa si cib⁹ q̄rat rariores. i. si q̄rant cibi nimis rarioz vri z isoliti ad sumēdū. tūc em̄ nō est sine culpa tāda est Sūt em̄ q̄dā q̄ delectant i nouitatib⁹ z p̄mittūt fructū: etiā añqz ad mediū maturitatis puerit: z ad esum sibi ꝓcurāt. Alij fruges arboz z subtiles radices herbaz: z ex eis noua z insolita pulmēta ordināt. q̄s arguit Hugo de istitutiōe religioſoz. c. vl. Nec solū hmōi nouitas est i sec'aribus: imo i q̄busdā eccl'iasticis z religiosis: de q̄b⁹ Hugo vbi s. p longū scribit: z excessus aliū reprehēdit. q̄ ad p̄ns adducere nō curo Uñ ōt Hugo inf cetera. Quis dicere suffic̄ q̄t modis sola ouа vtant: ōnto studio euertunt/subuertunt/aliquant/colant/durant. nūc q̄dez frixa/nūc assa/nūc decocta/nūc farsa/nūc mixtum/nūc sigillati. Ad q̄d hec osa nisi vt soli fastidio ꝓsulat. Sūt alij q̄ oleo z buryro nolunt vesci: z q̄rūt nouos z isolitos fructū z succorū cibos. De q̄b⁹ Hiero. ad Nepotianū ait. q̄ ral' ꝓtinētia eis modicum ꝓsit: di. Quid ꝓdest oleo nō vesci: z tū molestias z q̄sdā difficultates cibor⁹ q̄rere: caricas: piper: nuces: palmas fructus. similā: mel: rota hozto⁹ cultura vexat: vt cibario pane ū vescant. Et cū tales delicias sectamur a reg̃ celoz excludimur. z sic de alijs Implorem⁹ g̃ dei bonitatē z miscōiaz vt nos adiuuet ad vincēdū gulā: ne ad tot maloz pricula labamur: z tādē a reg̃ dei excludamur tē.

¶ De nocumēt̄ gule siue vicioſe cōmestiōis Sermo. LXVI.

ATtendite ne forte grauent̄ corda vīa crapula z ebrietate. Lu. xxj. ¶ In pcedēti hmōe audist̄ noue modos comestiōis vicioſe: q̄b⁹ vicz hō cibū aut potū sumēdo peccat. Nūc ꝓñr videndū ē q̄ mala sequūt̄ hoi ex hmōi crapula siue comestiōe vicioſa. Et q̄uis ō mal' gule siue crapule aliq̄ sup̄ dixerim ser. lxiiij. P Q R. vicz quō gula ifert hoi nocumēta ex pte mēt̄ z corp⁹: tñ adhuc de ill'latis⁹ z pticularis⁹ dicere intēdo: vt tāto diligēcius⁹ valeam⁹ viciū gule ōcli/nare. Pzo gr̃a Aue maria. ¶ Attēdite ne forte tē. vbi s. ¶ Quis doct⁹. mlta ponāt z enumerant mala z nocumēta gule: tū ex illis aliq̄ dicere cogitaui: tangendo etiā ea de quib⁹ sup̄ dixi sermōe. lxiiij. Et sunt illa

Gula siue comestio vicioſa
- Ledit corpus
- Auget ꝓcupiscētiā
- Perdit sapientiā
- Odit innocentiā
- Facit displīcentiā
- Inducit pauptatē siue indigentiam
- Facit violentiam
- Rodit ꝓscientiā
- Leli claudit patriam

¶ Pzio gula ledit corp⁹ vt in pte sup̄ tactū est ser. lxiiij. Q. Uñ sic dic̄ Arſ. in ō vegetabilib⁹ z plantſ. arbores q̄ i plenilunio ſerunt siue plātant̄/pducūt fruct⁹ putridos z cito putrescentes ꝙ humorē nimiū: qz plena luna in eis augmētat. Per lunā aūt q̄ ē mutabil' z mr aq̄z i elligit̄ vētris ſgluuies: q̄ gaudet mutatiōe et variatōe escaz. z ē sentina z mr būiditatū crapulosoz. Jn tl'i igit̄ plenilunio si q̄ arbores plātant̄. i. si corpa nr̃a nutriunt̄ vl' fer⁹ gnānt̄/putridi fruct⁹ oriunt̄: qz ad lr̃am ex talib⁹ debiles ifantes nascunt̄ z gues ifirmitates ex superfluitate comestiōis gnānt̄: vicz vlcera: apostema/ta: scabies: z alia puerida diuſoz mēbroz gnā: vt ait Sene. Mlta ingt fercula multos mortuos fecere. Et ꝓfirmat ex sc̄ptura Eccī. xxxvij. In mltis escis erit ifirmitas. Et de guloso dz Job. xx. Lū satiat⁹ fuerit arrabit̄. estuabit z ois dolor irruet sup̄ eū. Et iter. Eccī. xxxj. Uigilia cholera z roztura viro ifrunito. i. boi q̄ est sine frugalitate cibi z pot⁹ parcitate. Nā superflua comestio aufert somni dulcedinē: plongat ifir

A

ꝓ luna i/telligit̄ vētris in gluuies.

mitatē:z induē penalitatē Jō saluator ī rbēa/
re hortaī nos vt fugiam⁹ gulā dī. Attēdite zc.
id ē diligēter cauere ne guenī corda vīa crapla
z ebrietate. ¶ Sz dī.qs. Un ē b q crapula tā/
crapula cū nocet corpi:cū cū corp⁹ recipiat cibū cū dele
nocz cor/ catiōe. Rūr/q er eo ē. Prīo:qz dū superflue co
pori medīt corp⁹ ipinguaī. Pinguia aūt corpa et
nimia adipe plena sūt pessima z mlt⁹ morbis
subiecta: vt ōt Cōstāti⁹.qz calor nālis in talib⁹
sepe suffocaī:z vīa spirituū ī talib⁹ pinguedie
claudīt.z sic spūs ñ pūt influere ī corp⁹.p debito
regimīe corpis ī nālib⁹. Et addit q oīa corpa
pinguia.pr̄ superfluā būor abūdantiā īcurrūt
sepe infirmitatē plurā z tardissime curādā. Nā
pōdere pinguedis pssa tlia corpa/nec se exerci
tāt/nec laborant.z sic nec superflua minuūt:nec
congelata pinguedo dissoluīt. Un calor nālis suf/
focaī:z sepe subita mors īducīt/nisi citissime
succurraī. Et ē etiā illō snia Ypocratis. Un vt
ait Hiero. Et ponīt etiā de ipō se.di.v.c. Ne tales
Ypocras inqt Hiero. docet in amphorismis
crassa zobesa corpa q̄ crescēdi mēsurā ipleuerī
nisi cito ablatōe sanguis minuanī:ī paralysim
z pessima morbor gnā crūpe. Et ideo necariā
tūc cē dēptionē vt rursū habeāt ī q̄ possint cre/
scere. Idē ait Galien⁹ Ypocratis doctissimus
interpres: vt ait Hiero. ad Letbā. Quor vita et
ars sagena ē:nec posse diu viuere:nec sanos cē
Corpus ¶ Scōo b est tō:qz nimia comestiōe corp⁹ dis/
nimia co crasiaī:eo q pl⁹ q̄ digeri possit ingeraī. Et b ē
mestiōe turpissimū z bestiale. Nā vt ōt Sene.ī q̄dam
discrasia epla. Quid turpi⁹ q̄ pl⁹ ingerere q̄ possit di/
tur. gerere.z stomachi sui nescire mēsurā. Tles sī
q̄ se iplere nō desistūt:q̄usq; euomere itez co/
ganī.vt ait Hiero. vbi s. in.c. Ne tles. Hi oī/
no faciūt p rōnē. Null⁹ em̄ ampli⁹ conaī in ali
q̄d vas ifundere q̄ possit cape. Tales aūt co/
medēdo ifundūt q̄d tenere nō pūt: vt ōt Lbry.
sup Mat. in q̄dā omel. Hi aūt miseri cū ven/
trē ipleuerūt vsq; ad aures: nec cessant iplere.
Preterea nimia comestiōe corp⁹ discrasiaī:eo q
repugnātia z p̄ria sese digeri impedētia sīl sumāt
Mō calida/mō frigida/mō sicca/mō hūida/
in eadē mēsa:vt inuit Sene. epla q̄dā cōparās
cōestiōes antiq̄s repleōi modernor dī. Et dia
fuit q̄ndā paucor herbar:qz tūc cib⁹ faciī. nūc
aūt p artē voluptatēq; corrupt⁹ ē. postq̄ ñ ad
tollēdū famē/sed pot⁹ ad incitādū inuētē sūt
mlte ꝓditōes/q̄bus auiditas excitet z voluptas
z q̄ erāt famescētib⁹ alimēta/replera sūt horro
re. Inde pallor vult⁹ z neruor tremor z mise/
rabilior z execrabilior q̄s ex fame macies. inde
decolor faciei.qd capit⁹ vrigīnē dicā:qd ocl'or
surīq; rozmēra dicā. mlt⁹ morbos mlta fer
cula fecerūt. Necesse em̄ ē: vt inē se tā diuersa
discrepēt z hausta male digeraī. ex discordi vo
cibo nascīt morb⁹. Hec Sene. Et post diuer
nas egritudines seq̄t mors. Sūt em̄ pleriq; q̄
rāto studio z cura se solēt comestiōib⁹ reficere
z saginare acsi deberēt īmolari. q̄s cuilibet lo/
quīt Lbryf. sup Mat. in q̄dā omel. Quid in/ Exēplū
qt ipiguas corp⁹ z nūq̄d īmolare te bēm⁹. aues
pinguiores min⁹ sane sūt. Et beu tales inueni
unī tā in spūali q̄s seclari statu. Et forte pl⁹ in
spūali:q̄ postq̄s magna diligētia se ipinguaue
rūt:z ex nimia vorācitate guatos se asserūt:me
dicos q̄rūt:purgatiōes recipiūt. z q̄ cū dulce/
dine ingesserūt z delectatōe:cū amaritudie ex/
inanire p̄tēdūt. Sīc ḡ crapula mlt⁹ induē in
firmitates:ita ecōuerso abstinētia optima est
medicina.corp⁹ lesum restaurat: z nō lesū pre
seruat/ne discrasiā īcurrat:vt pz p Hiero.de
ꝓse.dist.v.c. Legim⁹. dicētē. Legim⁹ q̄ sdā mor Exēplū
bo articlari z podag̃ laborātes.pscriptōe bono
rū/ad simplicē mēsaz z paupes cibos redactos
qualuisse. Ubi ōt glo. pscptōe. i. amissiōe. vl' qz
ipi p̄uabant se cibis ꝓfitio medicor. ¶ Scōo £
gula auget ꝓcupiscētiā:z p b sternit ꝓtinētiā.
qz postq̄s vēter comesatōib⁹ ē saturat⁹ īmūdis
libidinib⁹ exagitaī z ad luxuriā puocaī: vt oñ/
dit Hiero. in epla q̄dā. Ingluuies inq̄s ad lu/
xuriā facile puocat. Un vēter z genitalia sibi/
mutuis vicina sē: vt ex vicinitate mēbror col
ligatio intelligaī vicio. Et b dist. xliij. c. Lū
aūt. Egestas em̄ ad luxuriā p̄rahit. qz dū vē/
ter saturitate extēdit:aculei libidinis excitant:
ait Hze. in pasto. Sīc em̄ oleo ignis fometaī:
ita feruor libidis comestionū mlt⁹ cudit⁹ excī/
taī. Dis q̄ppe cib⁹ licz simplex z rustican⁹ nimi
um comest⁹ luxurie puocat estus. vt vult Las
sian⁹ li. colla. Hoc pl'imū attēdere deberēt ec/
clesiastici viri dei futurio mūcipari:q̄ deberēt cē
puri/mūdi z casti: ne dent occasionē p nimias
comestiōes luxui z carnis rebelliōi: vitent ea q̄
sūt eor pfessiōi ꝓria. Exēplo flaminū. i. sacerdo
tū gentiliū. ō q̄b⁹ ait Hiero. ꝓ Jouinia. q̄ Mer Exēplū
mon vir stoic⁹ narrat ō vita antiq̄r sacerdotū
egypti.q̄ oīb⁹ negocijs mūdi:curisq; postpo/
tis sp in rēplo fuerūt. nūq̄s se mlt⁹ib⁹ miscue/
rūt. nūq̄s cognatos aut liberos viderūt. ex q̄ di
uino cultui ōfuire ceperūt. a carnib⁹ etiā oino
abstinuerī. q̄r appetitū libidinis. pane raro ve/
scebaī ne oncrarēt stomachū. zsi q̄n comede/
bāt/mentbā pariē z isopū sumebāt ī cibo: vt il
li⁹ caloze escam gutiorē decoq̄rēt. z pl'a alia que
ibidē dīc Hiero. Si igīt sacerdotes gētiū: cul
tores idolor: rām mūdū studēt deor suor falso/
rū ritū bīe. q̄d accuri sē viri ecclīastici cultores
veri dei z heredes celest⁹ regni. pculdubio pfe/
ctiores esse deberēt q̄s illi q̄nto pfectior⁹ legis
chīi sūt ministri. Sz pbdoloz nūc ō nr̄is sacer
dotib⁹ pficaī id qō scriptū ē Deu. xxxij. Incras
sat⁹ ē dilect⁹ z recalcitrauit: icrassat⁹/dilatat⁹/
ipinguat⁹/dereliq̄t deū factorē suū. Per reple
tionē em̄ nimiā despumāt ī luxuriā. Un Aug.
in li. de heresib⁹. Noe ad vni⁹ hore ebrietatē nu
dauit genitalia z femora q̄ p sexcentos annos
sobrietas ꝓtexerat. Lorb p temulentiā miscuit
incestū libidinis: quē sodoma non viderat nec
vicerūt: filie moab vocauerūt filios isrl' ad cō/

Exēplū

uinia sua ꝛ fornicati sūt cum eis. Et ō ait dñs Hiere. v. Saturaui eos ꝛ fornicati sr: ꝙ ꝓdijt er adipe ĩchraſ coꝝ: vt ōt pō. fugiam⁹ ḡ crapu lā ꝛ ebrietatē: ꝛ seq̃mur ꝙsilio apl̄i sobrietatem dicēs Ro. xiij. Nō ĩ comeſatōibꝫ ꝛ ebrietatibꝫ: nō ĩ cubilibꝫ ꝛ ipudicitijs: ſꝫ induimi dñm ieſū chm: ꝛ carnis curā ne feceritſ in deſideriis. Et Laro ait. Cū re detineat vener̄ dānoſa volu/ptas. Indulgere gule noli: ꝙ vēris amica eſt Sic em equ⁹ bñ paſt⁹ ſeſſori inobediēs efficit ꝛ nec ĩ chamo ꝛ freno bñ ad ītentōez ipi⁹ dirigi

caro ſagi/nata re/bellat ſpi/ritui.

tur. ſic caro nimia comeſtiōe ſaginata ſpūi re/bellis reddit: ꝛ ad ei⁹ ipiū inepta. ſm illū apl̄i Gal̄ v. Laro ꝓcupiſcit aduerſ⁹ ſpm̄. Carnem igit nimia comeſatōe paſcere ē ſpm̄ debilitare Hinc ē ꝙ rogādo nos alloq̄t Pet⁹ apl̄s di. j.

D

Pet. ij. Obſecro vos abſtinere a carnalibꝫ ōſi/derijs: ꝙ militāt aduerſus aiam. ¶ Quia tm̄ ꝙ ridie carni tributū comeſatōis ē ſoluēdū: ſine ꝙ nō pōt ſubſiſtere coꝛp⁹ nr̄m. ḡntūcūq; ei bō ſit deuot⁹ ꝛ ſcūs: necario hz comedere ne defi ciat coꝛp⁹. niſi miracl̄oſe ſine cibo ꝛſuaret. Un Gene. ii. ō brevitate vite. Cū ingt venris ne/gociū gerit/nec rōnē patit/nec mitigat ḡce/

Exēplū

nec vlla p̄ce flectit ei⁹ eſuries. ¶ Et i li. iiij. San/ctoꝝ patꝝ bī. ꝙ ſenex ḡdā diſputās cum phis ſub coloꝛe ꝓblematꝫ ꝫ dixit. Mlt̄ſ debitoribꝫ p̄ me⁹ me miſit obnoxiū: ceteriſq; ſoluēs ab coꝝ moleſtijs liberat⁹: ſoli vni ḡridie ſoluēdo ſatiſfacere nō poſſuꝫ. Et ḡrētibꝫ ſolutiōez rndit Mlt̄ſ fui ꝓſtrict⁹ vicijs. qbꝫdāq; moleſtiſſimis creditoribꝫ o em abūcies ſubam ſatiſfeci. atq; ab eis ſolut⁹ fui: caſtrimargie ꝛo ſtimul̄ care/re neq̄o: nec licet ea in quā redigeri vir. vim ĩ/

Exēplū

pulſiōis euado. Hec ibi. ¶ Et ad idē ē Aug. in tract. ō decē collatiōibꝫ coll̄. ij. di. Uſum caſtri/margie ñ poſſum⁹ vt ceſa vicia recuſare ḡntū cūq; pfecerī: ꝙ ñ poſſū⁹ ñ ee qō naſcimur. Et ſ̄b dit exēm̄ de ſidonio: q̄ arbenis p⁹ ieiunīū triduj anū famefactus iuꝛ locum ꝙſilij clamauit di. Arbenieñ. mihi ſuccurrite. Et q̄rētibꝫ qd b̄et. rndit. Trīū feneratoꝝ man⁹ ĩcurri: ꝛ duoꝝ ō/bitū ſolui. ctio ſatiſfacere ñ poſſum. Et q̄rētibꝫ tertꝫ qd ꝫ eet. rndit. tres feneratores eſſe: cupi/ditatē pecunie: carnalitatē luxurie: ꝛ auiditatē gule: q̄ꝝ duob⁹ ꝓmis ſatiſfeceram. ſꝫ ctꝰ⁹ cū fa/me cogebat: q̄ dederūt ei vnū ſolidū: ꝛ empto pane vni⁹ deñ. q̄ ſufficerat: reliquū rotū ſolidū dimiſit ꝛ receſſit. Nec ibi. Nō em̄ ſatiſfacere dz nāe ne ōficiat. ñ em̄ ſic carnē nueriat vt ſpūi rebell̄ ꝛ ſobediens exiſtat. ¶ Tertio gula pdit

E

gula ſa/pientiaꝫ pdit

ſapiam. Intellectū em̄ nimia comeſatio obnu bilat: ꝛ p ꝰñs ſapiaꝫ elimināt. Nam beberudo mēſ⁹ eſt filia gule. vt ptz ꝙ. ſer. lxiij. P. Acies em̄ mēſ⁹ ſue rōnis hebetat ex imoderātia cibi ꝛ por⁹. ō oſe. di. v. ne tl̄es. Et ponit i vit⁹ pḃoꝝ q̄ anīe nimio ſanguīe ꝛ dapib⁹ ĩuolute: nihil renue vl̄ celeſte pñt cogitare: ſꝫ ſp de carnib⁹ ꝛ ventris ĩgluuie eructare. Et Hiero. in q̄dam ep̄la ait. Nihil aūm ita obrūit vt vētet plenus ꝛ eſtuans: huc illucq; ſe vertēs. Nā hō vorac⁹ ebri ⁊ comeſatōi dedit⁹. poſtq̄ē replet⁹ fumoſ caput ei⁹ petētib⁹ obtūdit intellect⁹: vene ĩ gur gite: palpitāt ĩ capite: q̄d reſtat niſi ſōno ĩgice/re/torpore ꝛ deſidia vacare/cū oia mēbra ſunt ḡuata/ꝛ repletiōe beſtiali tanq̄ catena ligata. ꝛ quō pñt ſic ingluuie dediti vacare ſapie. Un Nota

Lbryf. i ome. q⁹ nemo ledit niſi a ſemetipo. ra/les redarguit di. ſnialit: q⁹ ĩ gulof/nec ocul⁹/nec lingua/nec os ꝓpijs defuiunt officijs. ſed oia mēbra coꝛpis vincul̄ iacent ḡuit vincta q̄ſi carentis. Et Laſſian⁹. i lib. colla. col. j. ōt. Nihil adeo obſtruit intelligētiā ſic̄ comeſatio ꝛ ebrie tas. Econtrario ōt: q⁹ vere puris abſtinētib⁹ da ta ē ſapia, Dañ. j. Et Eccs. ij. ōt ſalomō. Logira ui ĩ corde meo abſtrahere a vino carnē meā: et trāſferre aiam meā ad ſapiam. ¶ Ex iſtis iferē q⁹ comeſatio ipedit memoriā ꝛ induc̄ obliuio/nē: eo q⁹ obnubilat intelligētiā. in tātū em̄ mē/rē ꝙfundit q⁹ obliuiſcit coꝛ q̄ agit. Tl̄es ḡ ꝓpt fumoſitatē a nimia repletōe cibo ꝛ: nō remini/ſcunt coꝝ q̄ ad deū ptinēt ꝛ q̄ facere obligant. ſic de eis ꝙrit ꝓpha Oſee. xiij. Saturati ſunt obliti ſūt mei coꝝ ſcz q̄ ptinēt ad me. ¶ Quar

F

to gula odit innocētiā. Nā poſtq̄ ītellectū re/ cte agētē in agēdis obrūdit: ꝛ memoriā diuine legīſ ꝙfundit ꝛ innocētiā deſtruit: qz ad vicio/ fomēta ſine oī obſtacl̄o ducit. Hic ē ꝙ Eua añ comeſtionē ꝛ gulā habuit innocētiā: quā poſt īmediate pdidit. Lorde em̄ p pcem̄ ifrigidaro: hō incipit comeſatōi iſudare. Nā ōt Ariſt. i p̄/ble. q⁹ boues ventſ bozealib⁹ flantib⁹ fūt magis comedētes q̄ꝛ ĩ auſtralib⁹: qz venti bozeales ſt frigidiozes. Sic reuera: flante vento bozeali ꝛ frigido ſuggeſtiōis diabolice: ꝛ ceſſante vento auſtrali iſpiratōis diuīe. cūc boues magſ vacāt comeſatōib⁹ ꝛ vēris ĩgluuie: ꝛ tādē ꝓſternūt oēs ꝛ rures aīe ꝛ pdit ſtat⁹ innocētie. Jn cui⁹ fi gurā ōt Job. j. q⁹ filijs ꝛ filiab⁹ Job veſcētib⁹ ꝛ bibētib⁹ vinū ĩ domo ꝓmogeniti: repēte vene⁹ irruit ꝛ ꝓcuſſit q̄tuoꝛ angulos dom⁹: ꝛ oppſ/ſit liberos ꝛ mortui ſunt. Lōuuia em̄ raro vl̄ nūq̄ ſine pcō eſſe pñt. Et igit diabol⁹ oporte/nū tps expectauit: dū comedentes oppſſit. Jn Nota

domo ḡ ꝓmogeniti fūt oppſſi: qz dū plati ꝓ ali oꝝ cuſtodia dediti lercie ꝛ comeſatōi defuire cognoſcūt. antiqu⁹ hoſtſ in minoꝝ mozte ſub/uerſiōis aditū p negligētiā maioꝝ q̄rit. vt vl̄t Bze. ij. moī. ¶ Sed q̄s nūc comeſatōi ꝛ gule magſ vacare repit: q̄ꝝ plati ꝛ ꝓpoſiti alioꝝ regi mini. Di ei dū alioꝝ cuſtodie deberēt diligent intēdere: defuiūt ventri ſuo ꝛ cocine ꝛ ſeipos ꝛ gregē ſuū exponunt piculo ꝛ ruine. Un ꝛ. iiij. Reg. xxv. dī. ꝙ nabuzardan ꝓceps cocoꝝ ſer uus regis babylonis: deſtruxit muros hierl̄m: qz vencer cui deſeruit mlt̄itudo: oīa edificia virtutū ad ſolum redigit ꝛ ꝓſternit. di. xliij. § Cū añ. imo q⁹ pei⁹ eſt dicē⁹ nabuzardan trāſ tulit vaſa tēpli in domo regis babylonis: ꝛ fecē vaſa tēpli/vaſa palacij ꝛ cocine. Sic vt expoit

Hugo li.ij. de clau.anie di. Comesatio t gula
fac de vasis vtutū: vasa vicioz: t ō vasis tem
pli di vasa inimici. Un ait gula vt nabuzardan
fac de fuitoribz dei fuitores vētris. ait ei apl's.
Tēplū dei sctm est qō estis vos. In ō tēplo dei
vasa sūt corda/q tūc sūt vasa tēpli dñi/cū plēa
vtutib placēt diuine maiestati. fiūt aūt vasa
palacij dū placere desiderāt cuilibet hūane po/
testati. fiūt etiā vasa coqne: dum coz qō pus so
brietati fuerat seruit gule. Hec ibi. Tales sūt
q ambulāt i desideriis suis. vicz comesatiōib
t potatiōib. j. Pet. iij. ¶ Quito gula fac dis/
plicētiā. Nā comesatōes seqntes omib sūt re/
dio t displicētes. Nā añq cibi pparank/indi/
gnank t vitupant/clamant et murmurāt/ad
alios currūt t scipos inuitāt: domos circūeūt
t qd alij comedāt: explorāt/t an inuitenk expe
ctāt/mō solē/mō hozā notāt: t vix vere come/
stiōis tps vel nunq obseruāt. Tales sūt sil'es
aqlis: q in alto volātes subito se ejciūt sup ca
daucra: t ipis insepabil'r adherēt: sic dī i coll'.
parz. Et sic milus p modico ventrj pastu tota
die circūferk. vt dī in ppheta. rez. li. xij. Sic illi
inuerecūde pboz hoim mēsas visitāt/t i fe/
ctionē aliq meditank t cū magn ?fusiōe repor
tāt. Tales etiā sūt canes ipudici. q ppē ventris
ingluuiē ad quēlibet comedēdē recurrūt/t eis
obiectū circūeūdo glutiūt. De qbz dī. famē pa
tienk vt canes t circuibunt ciuitatez. Tal' fuit
Nebri9 de q narrat Juuena. satyraz li. j. Sa/
tyra vi. qui cū domi habuisset satis comedere/
solebat curias alioz freqntare t mēsas visita/
re ppē crapulā t gulā. Talis fuit etiā qdā Cice
ro. q nll'i se inuitāti negauit: t cū parce ppura/
rek p malo babuit. Un de eo Macro. dic. Cice
ro a qdā exceptus cena satis parca t q̄tidiana
Nā pene nulli inuitāti se negabat/valedicens
bospitī: tacēter sibi susurrabat: nō putabā me
tibi tā familiarē. Tales gurguliōes bomies p
bos eos nō recipiētes vituparit/malos t tyran
nos cū qbz comedūt t bibunt laudāt. Et ō di/
gne bonoz viroz icurrūt displicētiā. ¶ Sūt
etiā guloſi alijs hoibz displicētes ppter vanilo
quētiā. In prādio ei bō sp pnioz ē ad apiendū
?cepts suos/sue bonos sive malos: vt ōt Be/
da sup illo puer. xxiij. Statue culez i gutture
tuo. Repleti em pni se ad loqndū vt ōt Arj. in
pble. Nā affluētiā cibōz comitari soler inūda/
tio vbōz: vt ōt Hugo de clau.aie. Postq̄ em
bō comedēdo satiat/lingua loqndo resoluit: t
p oia diuagat. Nā secl'ares tractant facta cleri
coz/describētes mozes t actus ipsoz. linguā
soluētes i papā t cardinales/i pūarchas t pri/
mates i archiepos t epos/pposītos/decanos/
t abbates/t gnāliť i oēs sacerdotes t clericos
Et q ppriā vitā negligūt/vitā alioz de qbz eis
nō ?stat nō verenk discutere/nō intelligētes p
ceptū esse/sacerdotib obloq nō ōbere. vñ cui/
libet raliū dicit Exo. xxij. Dijs nō derrabes/sal/
tem sacerdotib q dij i sacra scripcura noiank
Sed heu nec clerici a talib vaniloquijs t det
tractiōib in mensa sūt liberi: qui cū in mensa
deberēt attēdere sacre lectiōi: aut vba edifica/
toria i mediū ꝓponere: amplꝰ qñq̄ q̄z secl'ares
in vbis solent excedere. Hi nō attēdūt q ꝓpha
zat dicēs. Pone dñe custodiā ori meo t ostiū
cir. la. meis zc. Ostiū dicit nō murū. si em mu/
rus ponerek licentia loquēdi oino negari vide
rek: sed ostiū ponik: qō tpe t loco claudik t apik.
Hoc ostiū sermōis claudik: qñ ꝓnitas loqndi
refrenak: aperik qñ ꝓter necitatē corpis vl' do/
cerinā: vel ppē edificatōez mētis os ad loqndū
laxak. Per ō ostiū sepe introcūt q ostiū mētis
frangūt: qz festiatio t nugacitas seducūt. Hec
Hugo de clau.aie. Et ibidē pulcre ostēdit: q
sic filijs t filiabz Job cū comederūt et biberūt
?tigit/q ostiū apertū fuit: vent9 e regione in
trauit. q̄ttuoz angulos dom9 ?cussit: t septē fi
lios Job oppssit. Job. j. Ita i comesatiōe dum
ostiū loquēdi ē apertū. vent9 t suggestio diabo
lica a pte ō serti a bo derelicti/intrat/ad inania
loqndū hoies icitat. t sic q̄ttuoz āgulos. i. q̄ttu
oz vtutes cardiales domū mētj fulciētes/vēto
siue turbie vboz ?curie. qz p ignauiā prudētia
pdelectationē tpantiā/p amorē iusticiā/t p ti/
morē/fortitudinē frangit. Et sic septē filias. i. se
ptē vtutes intellectuales interfic: scz sapientiā/
intellectū/?siliū t fortitudinē/sciaz t pietatē ac
timorē dñi: excessiua locutiōe interfic. ¶ Sexto
gula induc pauptatē siue indigētiā. In cuiꝰ si
gnū etiā dicissimi ipatores fuerūt facti egeni t
paupes. Sic nāq̄ vitelliꝰ ipator ifra octo mē
ses t dnq̄ dies qbz ipauit romāi iperij opes ob
ligauit: t roma eiꝰ edacitate defec: vt ōt Sue/
to. li. iij. de q etiā sup dixi ser. lxv. K. Sic Dio/
nysiꝰ tyrānꝰ vozax t igluuiosꝰ: ad tātā inopiā
t egestatē ducꝰ ē/vt p famis amaritudie do/
ceoz pueroz i corintho factꝰ fuit. vt ōt Valeriꝰ
li. vj. circa finē: vtz ē. ser. liij. L. Libaria em q̄
tidiana t exq̄sita ferel'a ?sumūt pīmonia q̄n/
tūcūq̄ magn: t destruūt hereditaria bona. Et ō
dic Hiero. i q̄dā epla ad salinā: pcul sint a cō/
uiuijs crasse curtures: t aues oēs qbz amplissi
ma pīmonia auolant. Tales igit gurguliōes
oēs thesauros suos t res i saccū ptusū pjciūt
t pdūt/sil'es illi de q ōt Aggei. j. Qui ?grega/
uit merces misit eas i saccū ptusuz. i. in venterē
qz q aliqn p totā vitā suam cū maxia solliciti
dine ?q̄sierūt. p gulā breui tpe ?sumunt. Et q
aliqn p totā hebdomadā magno labore acqui
rūt vna die feriata siue festiua exponunt. Jgit
bñ dicit Prouer. xxj. Qui diligit epulas i ege
state erit: t q amat vinū t pinguia nō ditabit.
de ō s. ser. lxiij. O. ¶ Septimo gula fac frau/
dulentiā t violētiā. Nā postq̄ bō ?supsit suā
substantiā p comesationē t castrima rgiā: non
potest sustinere inediā. Et qz nō habet ?uertit
se ad querēdū p fraudes t astutiā occultā: vel
p apertā t violentā rapinā. Un dic Perroniꝰ
q̄ gentiosiores gula ad predā: strepitūq̄ lucri

B gula fac displicē/tiam

Exēplū

Exēplū

Nota

D Guloſi displicēt ppē vani loquiū

I

Exēplū

Exēplū

K

suffragiū: vertit. Tales cñ comesatores si sūt nobiles t potētes: postq̄ sua ꝓsumpserūt effi/ciunt raptores. Sic Nero oib⁹ reb⁹ q̄si volu/ptuose ꝓsūpt⁹: iussit latēter romā icēdere: t cū ciues de domib⁹ cepissent fugere: ipe ordiauit suos q̄ medio rpe bona eor⁹ raperēt: vt ad ep̄s haberēt expēdere. Tales sūt pleriq; dñi q̄ i car nispriuio comesatiōi t ludis intēdūt: t i q̄dra gesima suos pauper exercitāt: exactionāt t of/fendūt. t si ñ habēt subiectos/raptores publi/

Exēplū cap⁹ viap⁹ fiūt. Alij nūc simplices nō nobiles/ latrones t fures erūt. Unī Alan⁹ i de plāctu p/sa. vj. loq̄ns ō comesatōe ait. p hanc q̄s furādi ingredīt artē. ¶ Exēplū ponit Boe. i de disci. sco. c. vij. de sanguineo filio lucretij: q̄ cum eēt clarissimis ortus natalib⁹. cñ q̄tidianis gaude bat nuptijs t ꝓuiuijs: t ꝓsūptis suis facultā/tib⁹ cū iam a parētib⁹ esset detect⁹ t ab amicis destitut⁹/furti studuit assistere t crucis. i. pati buli angustijs erept⁹ t redempt⁹ a p̄e creber/rime: suꝰ p̄sus fuit nouissime: q̄ difficulē p̄ncipalēs ꝓsueta relinq̄re. De talibus dī Osee. iij. Maledictū t mēdaciū/t homicidiū t furtū t adulteriū/inūdauerūt/t sanguis sanguinē te rigit: q̄ pcūssit addit pcō. Et ibidē seq̄t p⁹ pau ca. Comedēt t nō saturabūt/fornicari sūt t nō cessauerūt. Ecce iam pt⁹ quō gula fac̄ m'tipli/

Exēplū cē fraudē t violentiā. Q̄ aūt violēta apta se/quat ex gula: oñdit Ar⁹. di. q̄ causa discordie t litis int̄ oīa alia ē pastus. Ira cib⁹ t supflua co mestio: freq̄nt ē cā violētie t infectiōis corpal'. Nā in ꝓuiuio herodis iussus fuit occidi inno/

Exēplū cēs Joā. baptista Mat. xiiij. In ꝓuiuio absaló infect⁹ fuit amon. ij. Reg. xiij. In ꝓuiuio Me ster: Amon scōs a rege adiudicat⁹ fuit mozti Hester. vij. In ꝓuiuio Alexādri: electos sibi a/mīcissim⁹ ab eo fuit occis⁹. Unī dī in vit⁹ pbor. c. lxvj. Nā dū q̄dā die i ꝓuiuio int̄ amicos ale/xandri/mentōe facta rer⁹ gestar⁹ a philippo p̄e suo: cepit se alexāder p̄i p̄ferre: t rer⁹ suar⁹ ma gnitudinē vsq̄ ad celū extollere/assentāri ma/ tori ꝓuiuar⁹ pre. Electos aūt fiducia amicicie re gie cui⁹ palmā tenebat: senex t sapiēs: philippi memoriā tuebat. Ob q̄ irat⁹ Alexāder telo a satellite rapto eūdē i ꝓuiuio trucidauit. postea vo itellecto facinore seipm interficere voluit. t flens cadauer amplexat⁹ fuit: t vulnerā ꝓtre cauit ꝓfitēs demētiā suā: seq̄t infecisset nisi amici inf uemissent. Et vt Justin⁹ ōr. p̄e doloze infra q̄rtuor dies ñ comedit: donec vniuersi ex ercit⁹ p̄cib⁹ exorat⁹ est. Q̄ innūere q̄dīe infe rant violētie/cedes t calūnie ex supflua come stiōe/nemo sufficīt enarrare. qm̄ vt ōr. Petr⁹ ra ueñ. i q̄dā fimōe. Sic̄ venter⁹ turbines elemē/ta ꝓfundūt. sic fercula indigesta mēt̄ ꝓturbāt t demergūt boiem in ꝓfundū. lucra vite aufe

M gula ro/ rūt/t mortis subire faciūt naufragiū. ¶ Ocra dit ꝓscīē tia pulcri colozis t suauis odor⁹ apparet: t intecri⁹ vermis villosus t horribil' latet. sic in apparen tia cib⁹ comestibiliū exteriori apparēt delecta bilia sensui: sed cū hō sat̄iat⁹ fuerit: tūc ei mis ꝓscie apparet mēti: q̄ nisi i hac vita p modestiā destruat/i futura mordēs acriter repiet. Fm il/lud Esa. vlt. Vermis eor⁹ nō morietur. Et post⁹ hō credit se p exteriorē cibi apparentiā delecta/bilit refici. post excessū t saturitatē nimiā inue nit se ḡuari t verecūdari. ō q̄b⁹ loq̄t Apl's Ro. vj. Quē fructū habuist⁹ in his in q̄b⁹ nūc eru/besciti⁹. Et Boe. iij. de ꝓso. psa. vij. oñdit q̄ licet voluptas carnis comesatōe videat extrinsec⁹ appetēda t delectabil' esse. tñ intrinsec⁹ ꝓuinit foze ꝓtēnēda. Unī ait. Quid ō corpis voluptatib⁹ loquar/q̄r appetētia. i. cupiditas plena est anxietat⁹. satietas vo penitētie. q. d. cupiditas cib⁹ induc̄ anxietatē. q̄ hō anxiat dū caret eo q̄ cupit. satietas vo. i. plēitudo voluptatū ple na est penitētie. i. pena. Et subdit: q̄ntos ille. s. voluptates morbos: q̄s itolerabiles dolores q̄i quēdā fructū neḡcie fruentiū solēt inferre cor/ poribus: q̄r mot⁹. i. affect⁹ q̄d habeat iocūditat⁹ ignozo. tristes vo esse voluptatū exit⁹. q̄s q̄s re/miniscī libidinū suar⁹ volet/itelliget: q̄ si brōs explicare p̄nt: nihil cause ē. i. nihil ipedit q̄n pe cudes q̄q̄r brē cē dicank/q̄r ois ad explēdā cor poralē lasciuiā festinat intērio. Et mer. vij. im/mediate seq̄nti exponit b idē di. Habet b volu ptas ois. Stimul' agit fruētes. stimulis. i. pu/nitiōib⁹ agit. i. vexat fruentes seq̄ voluptatib⁹. Et seq̄t. Apiūq̄r par volantū. vbi grata mella fudit: fugit t nimis renaci: ferit icta corda mor su. q. d. voluptas ē par. i. sil'is stimul' apiū vo/lantū: vbi. i. post⁹ apis fudit grata mella: fu/git t ferit corda icta. i. pcussa anxietate: nimis renaci morsu. q. d. iocūditas voluptat⁹ nimis est trāsitoria: s̄z anxietas quā affert nimis ē p/mānsura. Ecce iā pt⁹ quō crapula rodit ꝓsciam t induc̄ anxietatē. Ex q̄ seq̄t: q̄ gula sp̄ inducit boiem ad penitētiā. i. ad penā: q̄r post⁹ dele/ N gula idu cit ad pe nitētiam ctatio i cibo trāsiuit. tūc remorsus ꝓscie habe/bit t p ꝓnā penitudinē. Et post⁹ crapula di/gesta fuerit. tūc seq̄t displicētia de expēsis t de excessu in moribus. Et sic penitētiā de oīb⁹ repor rabit: s̄z nō sacramētalē t ad salutē ꝓficētē. q̄n imo t mag⁹ criminalē: t p pctis p̄terit⁹ agentē q̄lē habēt insipientes. de q̄b⁹ dī Sap. v. q̄ post/ q̄z viderint i futuro iudicio iustos stare aduer sus eos q̄ se angustiauerūt/tūc turbabunt ti/more horribili/t p angustia spūs gemētes t i/tra semetipos pniam agentes. dicēt. Hi sūt q̄s aliq̄n habuim⁹ i derisū t̄c. ¶ Nono gula celi claudit patriā: q̄r q̄diu pmi parētes fuerūt in/ O Gula clau dit celi p̄ias iuni fruebāt delicijs paradisi t erāt bti: s̄z post q̄s cibū vetitū comedēdo crapule seruierūt: de patria i exiliū: t de paradiso i hūc mūdū picu/ losum t lachrymosum expulsi fuerūt. vt docet Piero. ꝓtra Jouinianū dicēs. Beatitudo para/ disi absq̄ cibi ꝓtinētia non potuit dedicari. q̄z diu cñ ieiunauit Adam in paradiso fuit/co/ medit ꝛeiect⁹ est. Electus q̄dem nō esset nisi de

comedēdo iniuriosus extitisset. Hec ibi. Ex q̄ inferr: q̄ bō p gulam cū p̄mis parētib⁹ mortis incurrit sententiā. i. spūalē occisionē. Vñ illud apl'i Ro. viij. Si ſm carnē vixeritis morieminī Nam q̄ nimia auiditate cū ōlectatōe comedit diabolū trāsglutit. Unī narrat Phisolog⁹ z ponit in lib. de p̄prietat. rer̄. Q̄ cocodrill⁹ herbas bonas libēter comedit: iter q̄s cindoces serpēs paruul⁹ q̄ ei inimicā caute se inuoluit: q̄s cū cocodrill⁹ capit serpentē trāsglutit: q̄ ei⁹ interans viscera ip̄m occidit. Sic reuera comessatōib⁹ z crapul'a uid⁹. dū morsellos sapidos nimio affectu comedit frequēt venenū serpentis antiq̄ p̄mū hoiem comedēdo decepit trāsglutit. Et b̄ marie: q̄n die z hora p̄hibitis ab ecclia cibū sumit: z sic mentē spūalit occidit. Ex q̄ tunc seq̄t: q̄ vbi serpēs ille diabol⁹ venenū suū ifundit: ibi chr̄s dñs locū non inuenit. Sic g̃ hodierna die nimia abundātia cibor̄ ē causa mlt⁹ pec catoꝝ. Unī Ezech. xvj. Hec est iniq̄tas sodome sororis tue: saturitas panis z ociū. Ecōtra frugalitas z abstinētia est causa occasionalī gr̄e in p̄senti z gl'ie in futuro. In cui⁹ signuz pueris abstinētib⁹. vicz Danieli cū socijs suis data est sapiētia z gr̄a a deo. ¶ Ex oib⁹ p̄missis patz: q̄ gulosi q̄ tm̄ de pascēda carne curā habēt: sil'es sūt bestijs. P̄mo porcis. q̄ sicut porcus nutrit ad occisionē: z mortē z q̄nto est pinguior tanto morti p̄pinq̄or. sic gulosi tanq̄ porci diaboli se replent vt incurrāt mortē eternā. Unī Chr̄y. in q̄dā omel'. sup Mat. Nouim⁹ porcos ūmūdos esse nālit atq̄ ad terrā ad sceno sas vorag̃s demersos ore nō ad aliud q̄z ad satiet̄ ventris pabula semp̄ rep̄rere: nullā vtilitatē ex se dum viuūt p̄stare. Non lanā vt oues. nec lac vt ceta aialia. nō vecturā p̄bere/sz solū pastū ventris rep̄rentes ad mortē nutriri. In q̄z p̄sona sine dubio ūmūdos z luteos homies aduertim⁹ signatos q̄ nullū opus misēōie vl' religiosi laboris: nullā spem future salut̄ habēt: sz de gula ac ventre tm̄mō cogitātes i petor̄ suor̄ sordidibus tanq̄ porci i sceno volutant̄. Hec Chr̄y. Tales q̄ excluserūt a sua mēte deū. p̄ habitatore/adq̄rūt diabolū q̄ pollutū z sordidū q̄rit habitaculū. In cui⁹ signum legio demonū dixit chr̄o dño Mat. viij. Mitte nos in gregē porcoz. Et ait illis: ite. ¶ Scōo gulosi sil'es sunt vrso. q̄ ſm Arist. in li. de anialib⁹ oia comedit. Nā p̄ fructib⁹ arbores ascēdit: aluearia p̄ melle p̄fringit. canes z formicas p̄ medicina comedit. Sic comessatores voraces vrso pares. aliq̄ñ sub colore necessitat̄. aliq̄ñ ex dulcore voluptat̄. interdū amore societat̄. z aliq̄ñ p̄retru infirmitat̄/causas comedēdi fingunt. z nūc fructū q̄rūt. nūc caseum z panē. p̄ haustu sumūt. modo nuces frangūt. z sic indifferēter omnia vorant z sumūt. De vētre taliū dr Eccl. xxxvj. Omnē escā māducabit venter. ¶ Tertio t'l'es gulosi cōparant̄ canib⁹. Sunt em̄ bestiales vt canes oīnia glutientes: z sine masticatōe in ventrem trāsicientes p̄inue comedētes. Unī dr Seneca i q̄dā epl'a. Uidisti aliq̄n canem in mēsa. a dño frusta panis z carnis capientē. q̄ q̄dez q̄n recipit. p̄in⁹ deglutit integrū: z sp̄ ad spem futuri inhiat. Consil'r facitūr gulosi p̄inue crapule deseruientes: z se ad gulā diuersis modis incitātes. De q̄b⁹ dr Esa. lvj. Canes ip̄udentissimi nesciētes saturitatē. ¶ Quārā aūt de⁹ in t'lib⁹ gulosis habeat displicentiā sepi⁹ oñdit miracul' z exēplis. Unī de talib⁹ refert Cesari⁹. z ponit in narratorio cōi. q̄ incipit. Antiq̄z patz. Q̄ quidā feria tertia ante die cinez. vicz in carnisp̄rivio vsq̄ ad mediā noctē vacantes epulis z diuersis cibis saturati: i ipo gallicātu dixerūt famulo dom⁹. Adhūc optz nos comedere/vade affer gallinā quā p̄me iuxta gallū inueneris sedere: ista ei solet ceteris esse pinguior. quā cū attulisset z aperuisset: ac manū ad intestina eiciēda ip̄o suisset. cū intestina se extrahere putaret: maximū bufonē extraxit. cui⁹ morū cū i manu sensisset z p̄ horroꝝ clamassz: omnes suo clamoꝝ aduocauit: z bufo singul' apparuit. ac intestina in talē turpē bestiā versa/viderūt. et b̄ esse op⁹ diaboli intellexerūt. z sic confusi recesserūt. Contra tales gulosos dr Bern̄. O delicate q̄ in delicijs morꝝem expectas nō est regnū dei esca z potus. nō purpura z byssus. Nā diues illis infect⁹ i puncto ad iferna descēdit. Lu. xvj Deberet g̃ merito quēliber hoiem a gula retrahere breuitas vite: icertitudo mort̄ z acerbitas gehenne. q̄z aliq̄n in actu comessatōis venit hora mort̄. Exemplū ponit saluator Lu. xij. ō illo diuite q̄ ait. Anīa mea mlt⁹ habes bona in an. plu. repo. recūbe/comede z bibe. z audiuit vocē dicentē sibi. Stulte hac nocte aiaz tuā reperēt: z q̄ parasti cui⁹ erūt? Implorem⁹ g̃ dī mi sericordiā vt nos i hui⁹ mūdi miseria custodiat: ne ror malis gule inuoluamur: sed porti⁹ p̄ sobrietatem z abstinentiā eterna gaudia consequamur. Amen.

¶ De vicio ebrietatis. Ser. LXVII.

Attendite ne forte grauent̄ corda vestra crapula z ebrietate. Lu. xxj. ¶ In p̄cedentib⁹ sinonimis audist̄ plura de vicio gule mala: p̄p q̄ merito q̄liber hō eam fugere deberet: sic z nā z figure plures b̄ ostēdūt z documēta. scripture gentiliū z canonice. tandē de speciebus z filiabus gule. q̄ñ etiā sit p̄cm̄ mortale aut veniale. Et quō mlt⁹ modis hō peccat comedēdo. q̄ etiaz nocumēta gula inferat corpi z anīe p̄ longum p̄cessum: q̄nis longe plura scripta sūt de malicia gule. que ne tedio chartarum vestras affligerē p̄termitto. Nūc p̄seq̄nt videndū erit de vicio ebrietat̄: a q̄ dñs i rheate nos auisat ne illo gulemur z ei⁹ malis inuoluamur. P̄mo gr̄a Aue ma. ¶ Attēdi. ne cor. xc. vbi s. ¶ P̄mo videndū ē de tribus q̄ reddūt ebrietatē abominabilē z vitandā

videlicet
- Poetaꝝ descriptio
- Gentiliū phibitio
- Realis ad sensum ostēsio

Bacchꝰ

¶ Prīo ebrietas ē abomiabilꝫ ex descriptiōe poetaꝝ. Uñ poete ōpinxerūt ebrietatē sub imagie bacchi: q̄ deꝰ vini ab antiqs fingit: eo q̄ cultu/rā vini bacchꝰ inuenit. ⁊ sic vinū ꝓpē mirabiles eiꝰ ꝓtures ⁊ ꝓpꝫ vim imitatiuā humane mētis deificauerūt. ⁊ sub figura bacchi descripserūt ⁊ depinxerūt: vicz

Ebrīꝰ siue ebrietas ō pingitur
- Ut puer: q̄ demētat ⁊ ifatuat.
- Facie mlieris: q̄ icēdit ⁊ stimlat.
- Nudo pectore: q̄ nihil tenet secretū sed ꝓpalat.
- Vite coronat: q̄ fatue exhilarat.
- Cornibꝰ dotat: q̄ eleuat ⁊ inflat.
- Sup tigride locat: quia iniuriat ⁊ bellat.

Ebrietas i ducat ig/rantiam

¶ Prīo ebrietas demētat ⁊ ifatuat. Et ſō ebrīꝰ depingit vt puer. ⁊ ꝫ triplici ratiōe. Sicut em̄ pueri nō sūt sapiētes: ⁊ ideo nemo eligit eos ducēs: vt dī in copi. sic ebrietas facit ignorātes. Uinolētia em̄ ꝓuat hoīes ꝓdētia ⁊ scia: q̄ ebriꝰ nesciūt q̄d loquant. Et q̄cūq; sciētia q̄s polleat i sobrietate/priuat ea i ebrietate. vt exēplificat Eustratiꝰ in cōmento de grāmatico di. Si q̄s est grāmaticꝰ ⁊ iebriat: ascendūt euaporationes ⁊ intellectū obnubilāt: ⁊ q̄uscq; dominat nō pōt vt grāmaticꝰ opari. post solutionē autē euaporationū pōt opari. Sicē ei fumositas aerē obscurat: ita ebrietas intellectū obnubilat. et rā ꝓbetam q̄ sacerdotes puerilificat. Uñ Esa. xxviij. dicit. Sacerdotes ⁊ ꝓphete neſciuerūt p ebrietate: absorpti sūt a vino: errauerūt i ebrietate. ¶ Exemplū habemꝰ de iusto Loth: qui i ebrietate ꝓprias filias cognouit. Gen. xix. Exēplū etiā de illo qui ebrius patrem ꝓberauit. vt dicē Aristo. j. magnoꝝ moral'. Et ꝫ est q̄d dicit Aug. in li. ad sacras ꝓpḡi. q̄ nulla ratio: nullus gerendū ꝓsilium: aut lectionū/aut gestoꝝ memoria: nec vlla artium/aut industrie/puidentia in ebriis est. Et ideo nullꝰ de sua scia cōfidat si ebrietate succūbat. Uñ ps. Turbati sūt ⁊ moti sūt sicē ebriꝰ: ⁊ oīno sapia coꝝ deuorata est. Ecce quō ebriꝰ depingit vt puer: q̄ ifatuat. Secō ſō ꝓpingit vt puer: q̄ ebriꝰ vt puer oia sē bē credit: ⁊ ō nllo sollicitat. Tertio ſō vt puer ꝓpingit: q̄ nūq; tacz/sz ꝓtiue loqt. Ebriꝰ ei oia expedit: ꝓsilia dnis ⁊ paupibꝰ tribuit: rēpublicā sic vl' sic eē expediēdā dr. oēs artes discutit ⁊ singla diffinit. Et ꝫ Sapiēs oñdit dicēs puer. xx. Tumultuosa res ē ebrietas.

Uinū icēdit luxuriam

¶ Secō ebrius depingit i facie mlieris ex duplici cā. Prīo: q̄ ebrietas accendit ad luxuriā. Nā vinū ē luxurie incentiuū: vt dicit Claudianꝰ. vt vino calefacta venus tunc seruius ardet. Et Hiero. ad Demetriadē virginē. Uenter mero estuans de facili spumat in libidinē. Ideo apls ꝓhibz sumere vinū īmoderate: dicēs ad Eph. v. Nolite i ebriari vi. i q̄ ē luxu.

¶ Secō ſō i facie mlieris ō pingit. q̄ vinū vt mlier enervare ⁊ effemīare dinoscit: ꝛz illō Eccī. xix. Uinū ⁊ mlier faciunt apostatare sapientes. Imo coꝝ totaliter emolliri q̄uicit: vnde Osee. iiij. Uinū ⁊ ebrietas auferūt coꝝ. Et iā ō: q̄ ardoꝝ luxurie q̄ ex vino solet q̄uīre: magis mlieribꝰ q̄z i virꝝ dñat. ¶ Tertō ebriꝰ siue ebrietas ō pingit nudo pectore explicī rōe. Prīo: q̄ ebriꝰ oīa q̄ i corde hz ōr ⁊ mānifestat: ⁊ nihil secretū tenet. Et ꝫ oñdit Sen. i q̄da epla p exēm ō musto nouo. q̄ō ō imo feces ꝓiicit: ⁊ ad os dolij mittit. sic ebriꝰ oē q̄ō i corde hz ōr. Nō ē inḡ animꝰ i sua ptāte ebrietate ōuictꝰ: q̄ē admodū musto dolia ipa rūpūt: ⁊ oē q̄ō i imo iacet i sūmā prē vis calorꝝ eiectat. sic vino exestuāte q̄cq̄d i imo iacet effert: ⁊ ꝓdūt i mediū onerati mero. q̄ēadmodū ⁊ ñ ꝓtinēt cibū: ita nō secretū: ꝛz q̄ō suū ē et alienū pariē effundūt. Et iō nēo ebrio cōmitte dz aliq̄ō secretū. Exhac cā scḡtura ꝓhibz regibꝰ dare vinū: q̄z ē ꝓsilia tacere: ⁊ ꝓ salute reipub. ea secrete tenere. vñ Prou. xxxj. ōr. Noli regibꝰ dare vinū. s. excessiue. q̄ nllm secretū vbi regnat ebrietas.

Ebrioso secretuꝝ cōmitte/dū ñ ē

¶ Secō ebriꝰ nudo pectore ōpingit: q̄ hoīes ōnudare ⁊ depauperare vidit. Multi ei bōi laboratores ita sē vini amatores: q̄ de toto suo labore ñ ꝑāt se vestire. imo ex nimio vini amore vestimēta vendūt: tuōis aut ebriātis locāt: ⁊ sic rādē eis oīno ꝓuant. Sūt ⁊ alij q̄ id q̄ō ꝓ rota bebdomadā cū labore adq̄sierūt sepe vno die festo ꝓ nimiā potatiōez ꝓsumūt. Et ꝫ bñ q̄git Sapiēs di. Eccī. xix. Operiꝰ ebosꝰ ñ locupletabit. ¶ Tertio nudo pectore depingit. q̄ turpitudinē ꝓpriā ōnudare ꝓuicit. In eꝰ figura Noe femora q̄ ꝓ sexcentos ānos texerat ad vnius horę eberia rē denudant. Gen. ix. vt dr Hiero. i epla ad Oceanū. Jō ōr Abac. ij. Ue q̄ potū dat amico suo: mittēs fel suū ⁊ iebriās: vt aspiciat nuditatē eiꝰ. Trahunt ei q̄nq; ebrij bibendo sic bestie: ꝛz illō: Uerberauerūt me ⁊ ñ dolui: traxerūt me ⁊ nō sensi. ¶ Quarto ebriꝰ vite coronat. q̄ eberas fatue exhilarat. Uñ Eccī. xxxj. Uinū in iocūditate ōr eē creatū: eo q̄ ꝛz ps. Uinū letificat cor hoīs Et. ij. Esdre. iij. ōr. Oēm mētē vinū ꝓtegit i securitatē ⁊ iocūditatē. ⁊ ñ memīt oēm tristitiā. ¶ Quinto ebriꝰ cornibꝰ dotat: q̄ eberas eleuat ⁊ inflat: eo q̄ supbiā gnāt. Et iō ōr bēe facie cornutā. Ebosꝰ em̄ credit se valō potētē: imo oīb⁹ potētiorē. nec timet rē regē nec ꝑatorē. ꝓ cornua ei intelligit prās trena. Uñ ps. Et oia cornua peccatoꝝ cōfringā. Uino ei madētes credūt se cornutos ⁊ potētes. ¶ Sexto ebriꝰ sup tigride locat: q̄ eberas iniuriat ⁊ lites excitat. Tigris em̄ vt ōr i ꝓpe. rex ē bestiā mire velocitatis ⁊ ꝓteruis ex eo noie ōr tigris fluuiꝰ: eo q̄ sit oīs fluuioꝝ rapidissimꝰ ⁊ velocissimꝰ. Sic ebosꝰ ad irā ꝓcitatꝰ nllā ōlibatiōe expectat: ꝛz mox si ꝑ inscitiē tetigerit. sicē ō alexādro patēs exm̄ bī: vtz i ꝑce. ser. Et hoc ꝓpē tria. Prīo em̄ ebrietas facit ꝓteruos ⁊ bellicosos: vt ōr Sen. lib. j. de ira. Et iā ē: q̄ eberas rōne caloris vini calefacit sanguinē: et sic cor iflāmat ⁊ ad cholerā aprat. ⁊ ex alio vt dēm

Ebrietas lites excitat

ē ꝛrellectū obnubilat/q̄ ꝛminēs pcl'm ñ ꝓsideꝛat: ꝛ sic ad iuriā iferēdā dispōit ꝛ ordiat. Hic ē q̄ ml'ieres q̄ nāliꝭ sē pie ꝛ mꝰficordes: vt dicē Xrist. i polit. q̄ ex nā sē molles ꝛ nibil duri sustiere valēt: vt ōr Egiō. de regi. ꝓnci. Ne cū vino sē iflāmare efficiunt nimis imites: sicut hī Eccī. xxvj. Mulier ebriosa ira magꝰ. fac ei homines ꝓrūpe in vba mala ꝑ q̄ alīq̄ irritant et ad lites ꝓuocant: fm illō Eccī. xxxj. Vinū multū potatū/ irritatiōez ꝛ irā ꝛ rūinas ml'tas facit.

¶ Scōo etiā vinū lites suscitat: q̄ tumultū i/ ter boies ꝓcurat q̄ tumultꝰ sine lite ñ extat Ūñ Prouer. xx. Tumultuosa res est ebrietas.

¶ Tertio iōo ebriꝰ litigat: q̄ se deridi ꝓsideꝛat. ois em ebriꝰ cōit deridet. Exēm illiꝰ hēmus j. Regū. j. de Anna: quā credit Heli sacerdos ad ostiū tabernaculi orantē eē tumulentā: licet eēt valde deuota. Et iō deridēdo eā dixit. Quousq̄ ebria eris? digere paulisper vinū quo madeꝭ. Nā vt ibi hī. Anna oꝛās tm̄ mō labia mouit: ꝛ vox nulla in oīone audiebaꝫ: ex magna amaritudine quā intꝰ habuit. ꝛ iō iudicauit eā ebriā Sic etiā Noe nudatꝰ ex ebrietate i tabernaculo derisus fuit a Cham filio suo Gen. ix. vbi ōr: q̄ Noe ꝑmo plātauit vineā. et sic q̄ nō nouit fortitudiem vini inebriatꝰ est. ꝛ ꝓpter hoc excusat a peccato. ¶ Sed di. ꝯꝛa Quō ꝛ vñ Noe plantauit vineā? Ad ℔ dicēdū ē fm q̄ ꝛa dūt hīstorie Noe ꝑmo inuenit vitē. i. labruscā q̄ cū eēt amara/ accepit q̄druplex genꝰ sanguis vicꝫ leonis/ agni/ porci et simie. Ad hmōi sanguinē admixta terra fecit fimū: q̄ positꝰ ad radicē vitis/ dulcē fructū ꝓtulit. Cunq̄ de vino bibisset/ inebriatꝰ ē ꝛ. Cū aūt sobrius factꝰ eēt explicauit oīb⁹ nām vini dicēs. Q̄nq̄ homines ꝓpē vinū fiunt leones ꝑ irā: quādoq̄ agni ꝑ ꝛecūdiā: q̄nq̄ porci ꝑ luxuriā ꝛ q̄nq̄ simie ꝑ curiositatē. Nam simia q̄cūd videre aū se fieri hoc idē conat facere: ꝛ faciendo oīa destruit. sic multi cū sint sobrij ꝓrenti sūt ꝓpꝛijs officijs sed ebrij circa aliena officia occupant: ꝛ sic insaniunt ꝛ stultizant. Sic g̃ ꝓꝛ ꝓmū quō ebrietas est detestabilis et vitanda ex descriptione poetaꝝ ꝛ hīstoriaꝝ quas audistꝭ. ¶ Scōo ebrietas oñdit ꝛephensibilis ꝛ vitanda ex obſuatione mādatoꝝ siue ex ꝓhibitiōe gentiliū. Nā saraceni fm legē suā ꝓpetuā tenent a vino abstinentiā. Sic ꝛ matrone siue femie romāe olim vsū vini nescierūt: ne in aliq̄ facinꝰ inglorium inciderēt: vt narrat Ualeriꝰ maxim⁹ li. ij. ca. j. eo q̄ ꝓmꝰ a libero ꝑe intēpantie g̃dus ad incōcessam venerē eē ꝓsueuit Unō ꝛ Metellius vxorē coq̄ vinū bibissēt fuste ꝓcussaꝫ interemit. Uñ antiq̄ fm Papiā venenū vinū vocabant. Sed postq̄ inuentū ē vir⁹ letiferū succus vicꝫ venenosus ꝓpentū bufonū ꝛ cererꝝ aīaliū: tūc ℔ vinū/ illō ꝯ venenū dēm est. Ite in veteri lege Rechabite nunq̄ vinū biberunt. Hiere. xxxv. Ubi scriptū est q̄ Hieremias ꝓuocauit Rechabitas et mandato dñi posuit coꝛā eis scyphos plenos vino ꝛ calices ꝛ dixit eis: Bibite vinū. Qui ñ dixerunt: Nō bibem⁹ vinū: quia Jonadab filiꝰ Rechab pr̄ nr̄ ꝓcepit nob⁹ di. Nō bibetis vinū vos ꝛ filij vestri vsq̄ in sempit̄nū. ꝛ domū nō edificabitis: semētē nō seretis: ꝛ vineas nō plantabitis nec habebitis. sz in tabernaculis habitabitis cunctis diebꝰ vestris: vt viuatis diebꝰ multis sup facie terre: in q̄ vos pegrinamini ꝛc. Ab istis rechabites vt ōr Nico. de lyra ꝛ doct. cōiter incepit vita religiosoꝝ. Per ta lē em̄ modū viuendi ostēdebāt se esse tm̄ pegrinos in p̄ti vita: ꝛ rendere ad vitā manētē. Ite nazarei aū ep̄us ꝓfessionis sue nō bibebāt vinū vel aliq̄d qō inebriare posset. Nume. vj. Ite sacerdotib⁹ legalib⁹ ingressuris tabernaculū ꝑ hibitū fuit bibere vinū. Leuit. x. Sup q̄ ōr Orig. Sobrietas inq̄t olim ꝓtectū mr̄ est: sicut ingluuies olim viciorum. Si igit̄ saraceni ob zelū falsē religionis: ꝛ sacerdotes legales ob figurā nr̄e sc̄ē obſuantie ꝛ religiōis. ꝛ matrone gentiles ob amorē castitatē olim a vino abstinuerūt. rephensibile ē in ch̄ianis q̄b⁹ moderatus vini vsus ꝓcedit et ꝓmittit vini abusus ꝑ execrationē temulētie et ebrietatis. ¶ Tertio ebrietas oñdit detestanda ad sensū reali apparitiōe. Nā ꝓmo ebrij apparēt q̄si insani. q̄ ei fuerūt sobrij/ mites/ affabiles ꝛ cōpositi: postq̄ in ebriāt fuīt crudeles/ irascibiles/ immoderati

Ebrij q̄si insanīt

ñ ꝓtinētes nec linguā nec manū/ vtute vini superari. Etsi illa passio duraret ꝑ mensē/ crederentur amētes ꝛ insani. Et iō ōr Sen. i q̄dā epl'a Nihil ē ebrietas q̄z volūtaria insania. extēde in pl'es dies ebrij habitū: nūq̄d de furore dubitabis? Nūc q̄z nō ē minor sz breuior. Patz sc̄ō ēt detestatio ebrietatis ex ꝓtinua apparētia. q̄ q̄ō ḡs in ebrietate facit/ de eo postea erubescit. Ml'ti ei viri prudētes ebrij facti choreizant/ cantant/ sui obliuiscunt q̄ tractauerūt: ꝛ solis puerilib⁹ iudāt q̄ eos post ad memoriā venētia ml'tū turbāt. Et ℔ idē aliq̄n videt i ml'ieribus ꝛtigerat. Uñ Sen. vbi s. Ml'ta enormia ebrij faciūt q̄b⁹ sobrij erubescūt. Et infra. Ubi posseditꝫ animū nimia vis vini: quicq̄d mali latebat emergit. Tūc ipudicꝰ morbū ꝓfitet ac publicat. tē peculās ñ linguā ñ manū ꝓtinet. tūc iſolēti supbia crescit. ¶ Tertio ēt ebrietas oñdit turpitudinē ebriosoꝝ ꝛ nimiū se vino replētū Nā hz i ore fetorē: i vomitib⁹ horrorē. Uñ Sen. vbi s. Onerati mero ñ ꝓtinēt cibū vino redūdante. Et ꝓcordat Torbariꝰ de vili. ꝓdi. bu. di. Quid turpiꝰ ebriosoꝝ cut fetor i ore: tremor i corpe. cꝰ mēs alienat: facies trāsformat. Propter ea ōr apl's Fugite vinū i q̄ ē luxu. Hec Toꝛba. Rogemꝰ g̃ deū vt g̃am n. doꝛē.

¶ De nocumētis ebrietatis Ser. LXVIII

Attendite ne forte gr̄āt cor. vīa era. ebrietate. Luc. xxj. In ꝓcedē. f. audistis pl'es mala

Ebrietas

Uini nā Exēplū

Bēiles ꝓhibent ebrietatē

Rechabite

cōditiōes ebrietat⁹ siue ebrios: fm descptio nē
poetar: phibitiōes gētiliū z apīā i moribꝫ cor
ostēsionē. Nūc ꝓnr videdū ē de mlt⁹ mal' q̄ se
quunt ex ebrietate: q̄z aliq̄ nūc dicere intēdo i
pñti ser. dicetur⁹ postea in alijs fmōibꝫ cetera q̄
occurrūt ebrietat⁹ mala. Ꝓro gr̄a Aue maria.

A ¶ Attēdi. ne for. cor. via tē. vbi s. ¶ In pīi fm
mone videndū est de q̄tuor malis q̄ facit ipsa
ebrietas: vicz q̄

Vanam dat letitiā
Ebrietas Spem inducit friuolā
Procurat inopiam
Infert mortē subitam

¶ Prīo ebrietas mouet ad vanā z inanē siue
iordinatā letitiā. z ñ sinit respicere alicui⁹ per
turbatiōis cām: fm illū. ij. Esdre. iij. Vinū oēm
mentē ꝓuertit i iocūditatē z securitatē: z non
meminit oēm tristitiā. Cui⁹ cām assignat Al
bert⁹ magn⁹ li. vj. de vegeť. tract. j. Ebrietas ig
q̄t vini co q̄ vinū sit calidū fac ad supiora ascē
dere sanguinē subtilē z spūs: z dilatari fac ea
ibi: z iō letificat cor hois. Et ex alio etiā: q̄z fm
eundē vinū nām calefac z digestionē iuuat. et
iō cor letificat: qō i nāe ꝓfectōe gaudet z ex
ultat. Un Eccī. xxxj. Exultatio aniē z corpis vi
nū moderate potatū. Et in ps. Vinū letificat
cor hois. Et hic est q̄ etiā mlt⁹ melācholijs z cu
ris iplicati obliuiscūt oīm z exhilarant cū sunt
inebriati: vt tāgit Ouid. j. d arte. Cura fugat:
mlt⁹q̄ diluit mero. Tūc venūt risus tē. Un
Eccī vbi supꝫ dr. Vinū i iocūditate creatū est ñ
in ebrietate ab initio. Et iō turbati z tristes ex
vino fiūt gaudētes. Un Prouer. xxxj. dr Date
sicerā merētibus: z vinū his q̄ amaro sūt ani⁹.
bibant z obliuiscant egestat⁹ sue: z dolor⁹ sui
nō recordent amplī⁹. ¶ Ex illo ptz q̄ aliq̄ ho
mines bñ morigerati vino repleti/efficiunt in
ordinato siue vano gaudio deordiati/q̄ oscu
lant z amplexant p̄ fonas i ebrietate: q̄s nō re
spicerēt i sobrietate: gaudētes cū illis ee. Et b
in vtroq̄ sexu ꝓtingit: virorū z mlt⁹. Alīq̄ ēt
osculant turpes ꝓpē formā z etatē decrepitam
vbi pulchritudis flos euanuit vt dr Paduan⁹
in li. pblematū. In signū hui⁹ hoīes volentes
esse iocūdi z leti ponūt se ad potationē vini. q̄
tam hoīes deo deditos q̄s mūdanos soler leti
ficare: fm illud Judic. ix. Vinū letificat deum
z homīes. ¶ Scōo ebrietas inducē spem friuo
lam z inanē. Nā cū ebrietas soluit hoīem ad i
anem letitiā: facē eū īmemorē stat⁹ ꝓpij z de se
pl⁹ p̄sumere q̄s sit i rei vītate. z iō facē eū spare
ea q̄ nūq̄ ꝓsequī. Et b tripl'r pōt ostēdi. vicz

Hostes deuincendi
Ebrietas Opes possidendi
dat spem Honores ꝓsequendi

¶ Primo dat spem hostes deuincendi: quia
calidum subtile q̄ eleuatur ad cerebrum fa
cit audacem et de victoria dat spem: vt vult
Albertus vbi supra. de vegeť. Circa vinū ēm
pauperes nō timent nec reges nec principes.
imo iactant se velle dicere in faciem ꝓncipib⁹
ea q̄ nec auderent ondere mīmo nutu eis. Tal'
spes ebrietat⁹ ē debil': q̄z post vba iactatoria et
audacia visis ptcul' seq̄t fuga. sīc cōit ꝓtigit q̄
illi q̄ i ebrietate dicūt se illos vl' illū psternere: i
aggressu ꝓmi solēt fugere: vt vlt Arist. iij. Ethi.

¶ Scōo bñt spē opes possidēdi. q̄z q̄ntūcūq̄z B
i ebrietate expēdāt sp pl⁹ apportari mādāt: asse/ Ebriosi
rētes vl' bñ hīe: vl' optīe scire adḡere cū suo la rū vana
bore. q̄ sobrij facti expiunt se ñ satisfacere pos/ spes tri/
se p mensē: q̄s effuderūt siue exposuerē se ebri plex
ando p diē. Jn cui⁹ signū fingit Ouid. xj. meta
mor. vnā fabulā. q̄ Midas sacerdos bacchi/ Exēplū
chilleū ēt bacchi sacerdotē ad se ebrijū ōductū/ Midas
amore bacchi honorauit ꝓpē q̄s bacchus q̄cūd
peteret vellz q̄ b fierz ꝓmisit. Midas igr̄ a bac
cho petijt q̄ dcūd tāgeret aurz fieret. q̄s ille cō
cessit. Post b Midas domos/herbas/arbo/
res. z oīa alia q̄ tetigit i aurz ꝓuertit. z tandē fa
mes cēs z sitiēs/cibū z potū tāgēdo aurea fecē. z
sic iedia z fame obijt. Sic vītas fabl'e ad l'am
ē. Q midas rex liddoz ōr sacerdos bacchi fuj
isse: iq̄ntū credit supꝫ modū bibisse z se inebriaſ
se. hic chyllijs ebrijūr titubantē honorat: q̄z ebri
us ebrios honorat z amat. Sil'e cūm sil' ꝓgau
det. sed vture bacchi dcūd tāgit aurz efficit. q̄z
ebri⁹ se diuitē imaginat: z q̄libz ab eo aurz re/
putat: imo tūc egestatē i nil'o recordat: sīc dicit
Prouū. xxxj. Bibāt z obliuiscant egestatis sue.
Et iō ebri⁹ ebrietate se dare ꝓmittit q̄ soluere
neq̄t: vt dīc Ouid. ij. de arte. Dia ꝓmittis cuz
tota nocte bibisti. Nō facīūt quēq̄ pocula nīa
reū. ¶ Tertio dat spē honores ꝓsequēdi. patz
ex p̄missis. q̄z si paup ē ebri⁹ credit se diuitē z po
tentē. spat ꝓsecī honorē. Jōq̄z ebrietat ē comita
tur supbia. q̄z q̄libz ebrius se p̄ ceteris altūz ho
norē dignū imaginat. Et iō bacch⁹ deus vini.
siue ebri⁹ coronat⁹ depingit: vt ptz i p̄cedēti ser/
mone. Un Ouid. ij. de arte. Tūc paup coronas
sumit. Coronas āt in scptura dicunt supbia: fz
illō ps. Coronas petrōz ꝓfringā tē. q̄ supbia ori
tur in ebrietate z potatiōe excessiua. De talib⁹
dr Esa. xxviij. Ue corone supbie: ebrijs effraim
Ebrij ēm se credūt etiā regno dignos: q̄ sobrij
sē oīno iglorij: fz q̄ dr merrice. Nocte plenus
mero regnū diademate spero. Celo dīē dante/
mēdic⁹ sū velut añ. Quoties ēm ebrij credūt se
oīa posse facere: p̄ncipatū bñ gubernare: dicēs
sic vl' sic oporteret hec fieri. talia ego vellē bis
mal' obuiare. talia hec ordiare. ille b ñ itelligit:
iste hec vl' isto ñ p̄cogitat neq̄z adūtit. Et sic oīa
se bñ posse regere credit. q̄ cū i sobrietatē redi/
git: nec ad mīma sufficiēs repit. ¶ Tertio ebri C
etas ꝓcurat inopiā. Nā ebrietas res ꝓpales cō/ Exēplū
sumit: possessiōes/ vineas z agros depascit. et bacchi
ytimate p̄tiam z suos inde fugere cogit: aut
ad mēdicitatē cōpellit. De b Ouid. iij. meta/
mor. fingit fabulā dicēs. q̄ mlieres q̄ festū bac
chi celebrare ꝓpsērūt: z in eo ꝓpātū relas. et
pānos opare fuerē: ībito igr̄ tele z istrumēta re/

ꝓtozia mutata fuerūt i calices z i vites. mulie/
res vo ꝙuerse fuerūt i vespiliões. Sic ad lrāz
q̄dā sr̄ q̄ ꝑmo de bacchoz vino nō curāt: eñ suc
cessiue se potiōib dāt. z sic habitū inebriādi si/
bi ꝓcurāt. z tūc relas z pānos/vestes z possessi
ones suas i vites ꝙuertūt z calices. qz vino q̄c
Ebrioſi q̄d bñt euacuāt. Tles vespiliões fiūt: z ꝑ ve/
ꝙrankve cūdiā q̄nqz q̄n oīa ꝙsūpserūt de nocte occlte fu
spertilio giūt z recedūt: z morcve spilionū ō dicit. pub
nib lice z apte in pñtia vicinoz apparere nō audēt
Et iō ōr Sapiēs Eccī. xix. Oparius ebrioſ nō
D locupletabit. sic ꝓz i ꝓcedēti ſmōe. ¶ Quar/
to morte ifert subitā. ꝓz ex ꝑmissis: qz exq̄ in/
fert corpis diseasiā: vt ꝓz i ꝓcedēti ſmōe. tūc
ꝙñr dispōit ad mortē subitā. z maxīe iuuenes
se forti vino dātes nō sūt lōgeui neci vita ꝓse/
{ Ex naturalib (uerātes
Et ꝑ pōtoñdi q̄/ Ex scriptura
druplicit Ex gētiliū histoziis
Ex figmēt poeticis

¶ Prio qz nō sint lōgeui mlto vino dediti. ꝓz
ex nālib. Uñ Arist. i ꝓblema. q̄rit: q̄re crescē/
Ebrietas tes iuuenes moziunt si mlt̄ vinū biberit non
vitaz ab lymphatū. Et rñdet hāc eē cām. Prio: qz q̄ cre
breuiat scūt z augēt i corpe indigēt mlto calore z hū
re. ſz potatio nimia mlt̄ corp ifrigidat z exic
cat: qz mlt̄ vinū sil supflū ꝙpt supflua q̄ntitatē
hūoz ꝑ corp trāsit cū impetu sic corrēs. z hūi
dū nāle ꝑ violētiā secū rapit: z sic mortē incur
rūt. qz sine nāli humido vita ñ subsistit: hoc ad
sensū ꝓz. qz illi q̄ nimiū potāt/ crudas vrinas
z indigestas emittūt. Scōo qz calor vini calo/
rē nāle suffocat: sic paruus ignis a magno suf
focat z a sole. caloze āt nāli suffocato vita ces/
sat. Tertio qz supfluus humor vini calorē nā/
lē suffocat z extinguit, sic ignis sine spiraculo
cooptus i se deficit. Hec ibi. Ex his ꝙ ꝓz quō
Exēplū ebrietas nimia mortē inducit z vitā abbreuiat
¶ Scōo oñdit̄ b ex sc̄ptura: quō mlt̄as infir/
mitates z mortes ex ebrietate venerūt. Amon
eñ filius Dauid i ꝙiuio Absalon temulētus ē
occisus. ij. Reg. xiij. Holofernes tātū vinū bi/
bit q̄ntū vna die vnq̄z biberat i vita sua: z a Ju
dith fuit ebrius inf̄ect. Judith. xij. et. xiij. cap.
Ptolomeus fecit cōuiuiū Simoni sacerdoti et
duob filijs ei. z cū inebriati eēnt occidit eos.
j. Machabeoz vl. Sic Joānes bapti. z ꝑcur/
sor chr̄i decollat fuit inē dapes z vina. Matt.
Exēplū xiiij. Marci. vj. ¶ Tertio patz b ex histoziis
gentiliū: vbi amicissimi alē alterū inf̄fecit i ebri
etate. sic ꝓz ō Alexādro ḡ. ser. lxvj. L. Et ōr Se
ne. i q̄dā epla. q Alexander q̄ q̄ totū mōm si
bi subiecerat: vltio i ebrietate venenat occubu
it. Uñ ōr Señ. ibi. Logita q̄s clades ediderat
publica ebrietas. hec acerrimas gentes belli/
cosasq̄z bostī tradidit. hec mlt̄oz annoz ꝓtina
ces bello: defensa menia parefecit. Hec contu
macissimos z iugū recusantes in alienū arbi/
triuz egit. Hec inuictas acies mero domuit.
hec Alexandz (cuius feci mentionē) tot itine/
ra/tot ꝓelia/tot hyemes: ꝑ q̄s tēpoz locoz̄q̄z
diuersitates transierat: tot flumia ex ignoto ca
dentia: tot mala turū dimisērūt intēpantia bi/
bendi. z ille berculian ac fatalis scyph ꝙdidit
. i. sepeliuit. Hec ibi. Et de his sūt innumere se/
cularīū histozie. Jō bene ōr Eccī. xxxj. q̄ mul
tos exterminat vinū. ¶ Quarto ꝓz b ideꝫ ex fi E
gmēt poetic. Nā fingit Oui. iij. metamoz. Cū Exēplū
bacch vellz ad siluā q̄ndā ire: se cōmisit naut
q̄ ꝑ mare illuc eū ꝓmiserūt vehere. Naute vo
nescierēs ei diuitatē/ incepērūt eū male tracta
re: z mō ad dexterā/ mō ad leuā eū trahere/ vo
lētes eū ad ꝓtes alienas ducere: ipe mqz ꝑ preda
rī nere. qō ille aduertēs nauē arestauit z stare
fecit. remos nauis i ꝑtes et tigrides muta/
uit: z nautas i pisces trāsformauit. et penulā
ꝑ brachijs: caudā bifurcatā ꝑ pedib eis assig
uit. z sic eoz malicīā vindicauit. Qō ad lrāz ꝓz
Fulgētiū nihil aliō fuit nisi q̄ naute ex vino ñ
attendētes ei ꝙtutē/se iebriauerūt: q̄ facto nau
uē dirigere nescierūt. z sic submersi fuerūt et pi/
sces eos duozauerūt. Et tl̄i mō i pisces trāsfor/
mati fuerūt. Naute ei ebrij sepe se cā pictī: sic
apparuit exprimēto mlt̄iplici. Et b tangit Sa/
pies Prouer. xxiij. Cui ve: cui rixe: cui fouee:
cui sine cā vulnera: cui suffossio oculoz: nōne
bis qui morant in vino. z studentes calicib epo
tandis. Que ꝙba tractans Hiero. dic sup ꝙ/
bo Rixe. quia ꝙcordiā seruare pacis nescit: quē
ebrietas sensus impotē reddit. Et super verbo
Fouee dicit: qz passim inuolutabra vicioz oīm
cadere non trepidat/ qui inē bona malaq̄z di/
scernere ignorat. Illāq̄z sepissime foueam ebri
osus incidit: de q̄ ꝓfatū ē. Fouea eñ ꝓfunda
est meretrix. Et subiūgit. Cui sine causa vulne
ra: cui suffossio oculoz z̄c. vulnera sine causa
quia mlt̄i vino vltra modū impleti vulnera p
tumorē in membris acceperūt/ que nulla fieri cā
ꝓtulerūt. suffossio oculoz: quia imerat z cali/
ginē plimū visus corpalis z cecitatē genuit sē/
sus interioris. Et sequit. Nonne bis qui mo/
rant in vino et studentes calicib epotādis. Ubi
ōr Hieroñ. Non vetat bibere vinū ad necessita
tem sed morari vltra tps z vtilitatē in vino: et
euacuādis alterutz calicib: iuxta illud Esa. v.
Ue qui potentes estis ad bibendū: et viri fo/
tes ad miscendū ebrietatē. Hec Hiero. Sic ḡ
habetis q̄truoz mala que sequūt ex ebrietate ꝑ
pter q̄ merito ēt si non essent alia q̄ vitis multa
adhuc alia sint: vt patebit in sequētib. Quili/
bet oī studio et diligentia dz cauere ne grauet
ebrietate Et hoc vt facere possim. Rogemus
deū q̄tūs gr̄am sobrie et ꝓtinenē viuēdi nobis
tribuat: q̄ est bñdict i secla Amen

¶ De alijs mal z nocumēt ebrietat
Sermo. LXIX.

ATendite ne fo/
ce gñet corda vīa crapula z eb̄rate
Lu. xxj. In ꝑce. f. pla audist ebrietat

mala. Et signāter q̄tuor: vicz qz facit leticiam vanā: induc̄ spem friuolā siue vanā aut falla/ cē: pcurat inopiā: z infert mortē subitā. Nunc ꝓñr videdū erit ō alijs mal' ebrietat̄: q̄z ī pñti ſmōe ſcz intendo dicere. Pro gr̄a Aue maria.

¶ Attēdite ne forte corda vra zc. vbi ſ. Post/ q̄z pus audiſtis q̄tuor mala ebrietat̄: ſūt nunc alia ſex annorāda: ꝑ q̄ ieꝝ q̄libet diligēter vitare debet viciū ebrietatis: vicz

Exēplū

Ebrietas
- Est oīm viciorū ianua
- Inducit vesaniam
- Aufert verecundiā
- Destruit dispositiōez corpis bonā
- Deshonestat dignitatē regiam
- Inducit seruitutē pessimā

A ¶ Primo ebrietas ē oīm viciorū ianua. Ebrietas em̄ dat introitū ad oēm malū ppetrādū. z sic ē ianua oīm viciorū. Nā cū ebrietas vsum rōnis q̄ dirigit hoiem z ostēdit ei q̄d sit faciēdū z q̄d dimittēdū aufert: occasionē pperrandi gōlibet facinꝰ pstat. Et ſm B ebrietatē oīm viciorū ra/ dicē z matrē esse/ oñdit doctrina ſcōrū. Unde Ebrys. ſup Mat. z allegat sā. Tho. ij. ij. q. cl. ar. iij. q̄ nihil ē demoni ita amicū sicē ebrietas q̄ est mr̄ oīm viciorū. Et sil'r hr̄ in decreto. di. xxxv in. c. Ante oīmia. vbi dr canon ꝓcilij Agath. q̄ ebrietas oīm viciorū radix ac nutrix est. ebrietas mr̄ ē oīz viciorū.

¶ Q̄ aūe ebrietas alijs vicijs z pctis sic dat introitū. Illi⁹ exēplū hēm⁹ in vitas patrū. Q̄ cuidā ere/ mite dabat optio ab angelo vt vnū de ill' pctis ſcz homicidio: adulterio z ebrietate p̄eligeret faciēdū: p̄dictis eū ī vnū istorū casuū. q̄ p̄elegit ebrietatē: credēs inē alia mīꝰ ee pctm̄. ſz faceꝰ ebrij icidit ī adulteriū. ſz cū vir mlier ſ veniret inēfecit eū. z sic p ebrietatē ēt alia duo pcta in/ currit. q̄z cā occasional' ebrietas extitit. Et ī Arist. ebrio duplices penas iſligi debere oñdit. qz dupl'r peccat: vicz qz ꝯ rōnē vltra mēsurā se replet. z qz i ebrietate ōlinq̄t siue peccat: vl' ma ledicēdo aut blasphemādo aut luxuriādo. z sic de alijs. Et fz B rōnabil'r Pitbacꝰ phūs ſm q̄ hr̄ ī vicꝰ phorꝰ. c. iiij. videſ mltū vinū īsula mitilē sūi crescere: volēs ebrietati hoiz p̄cauere: publi ca lege statuit: vt peccās ebrij dupl'r puniret. Exēplū

Pēa duplex ebrietatis.

B Dicebat em̄ vinū malū z bonū ee. malū q̄dē ex crapula: ſz bonū ex nā. De q̄ dr Arſ. ij. Rhec. et ij. polit. ¶ Sic ḡ ptz q̄ ebrietas ē ianua oīz vi ciorū. Ex illo pz q̄ ebrietas chr̄o dño cordis clau dit ianuā. Ex q̄ em̄ vt dictū ē: ebrietas ē mr̄ oīz viciorū: seq̄t q̄ chr̄s cū ebrio nō hīrat: in q̄ sē vi cia z pcta saltē mortlia. qz nō ē q̄uentio chr̄i ad belial. ij. ad Cor. vj. Q̄ ār belial. i. diabol⁹ in ebrietate eē delectat: ptz. qz i ebrietate hoiez to talit̄ possidet: z q̄s vlt̄ i eo opat̄. Nā hō i ebrieta/ te rōne p̄uat: z p ons ad oē malū aptat̄. Unde Aug. i q̄dā ser. Ebrietatē q̄ hz/ scipm nō hz. z q̄c q̄d fac̄/ pctm̄ nō fac̄: ſz tot⁹ ē pctm̄. q. d. Tunc cū abutit rōne nō peccat. ſz totus est pctm̄. q̄a voluntarie se dedit ad nimiā potationē ex qua sequit̄r omne peccatū. Et ideo diabolus val/ de se ebrijs associat z eoꝝ amicꝰ ē: vt dr Ebry. sup Mat. Nihil inq̄t demōi ē ita amicū sicut ebrietas: q̄ mr̄ ē oīm viciorū: vt ptz ſ. A. Sic ecō tra chr̄s ebrietatē abominat̄: qz ī maliuolā ani mā ñ ītrat sapia: nec habitat ī corpe sbdito pec cat̄. Sap. j. Ebrys āt ē sapia dei p̄hibet: z q̄ ḡciro diabolꝰ mentē ebrietate ſuolu it: tāctro chr̄s il/ lā deserit z fugit. ¶ Scōo ebrietas inducit in/ sanā. Nā ex eo q̄ vsū rōnis aufert/ q̄d aliō fac̄ q̄z q̄ reddit hoiem insanū. i. sine rōne. Sic̄ em̄ maniacꝰ z īsanꝰ credit se bene facere cū peccat z estimat se cū rōne agere q̄n errat. Jta ē de ebri oso ſm q̄ dr Esa. xxviij. de ebriosis. Nescierūt p̄ ebrietate: absorpti sūt a vino: errauerūt ī ebri etate. Nā ī dubio ebrꝰ facit vt insanꝰ. q̄ fac̄ ea de q̄bꝫ ꝑecundaret̄ sobrꝰ Unde Augu. ad sacras ꝓgies. Quisq̄s īmoderatꝰ ꝓuinio/ amissis mo destie frenis īsania fremit ebrietate ꝑstratus: auerso mō respicit stātes q̄s integros aspicere nequit. Hec Aug. q. d. q̄ sic̄ insanꝰ aliō videt z aliud se videre credit. q: stantē estimat iacen tē. sic z ebrꝰ facit. Et si ī illo mō errandi ebrꝰ p pl'a tpa pseueraret: nullꝰ de insania eiꝰ dubi/ taret. vt oñdit Sen. in q̄dā epl'a di. Nihil aūt ebrietas q̄z volūtaria insania. errende iq̄t ī plu res dies illū ebrīū habitū nūq̄d de furore dubi/ tabis: q. d. nequaq̄. Et ſō ī B attēdit dī magna mīsericordia: q̄ toties ebrio sensū reddit: quē to tiens scienē z volūtarie perdit. Et illis parcit q̄ ebrietas mirabil'r mutat mentē hūanā z facit actionē eius oīmode actiōi quā habz ꝓpriā. Nā hos fac̄ facundos z eloq̄ntes: istos facit mu nos z silentes. hos iocūdos z gaudentes: illos tristes z flentes. nūc aliōs leues z agiles: nunc graues z miserabiles/ iam iratos z ardentes/ iā pacatos z placentes/ nūc claros z tumentes Hec oīa sub figmēto poetico oñdit Ouid. i me ta. lib. iiij. circa finē. q̄d cā brevitat̄ trāseo. Et q̄bꝫ satis ptz: q̄ ebrietas facit hoiem insanū. ī tantū etiā: q̄ aliq̄n ebrꝰ insurgit ī ꝓximā vxorē filios/ z amicos illos vulnerādo z ledendo/ et q̄nq̄ occidēdo. q̄ tñ nll'am occasionē ebrio ad B dederūt. Ebrꝰ em̄ vxorem castā aliq̄n adulte/ ram credit zc. ¶ Sed d. ds. mira res est q̄ idē vinū tot varietates facit. cū eiusdē sit cadē opa ri scōm nām. Ad B rñdet Arist. in li. pblema. Q̄ vinū quantū ē in se semp idē opat̄ z facere ſolet. sed ſm varietatē cōplexionū in bibenti/ bus causat diuersā murationē. Et B oñdit tri/ pliciter. Primo q̄ vinū facit aliōs facundos z eloquētes. quia vinū non nimis vltra modū sumptū calefacit interiora. quib⁹ calefactis ca lor confortatus incipit ad exteriora mouere: et linguā resoluere: et ad loquendū aptare. et si plꝰ fuerit sumptū non solū facit loq̄ces: ſz etiā cōposite z rithmice loquētes. Econtra do aliōs tacit̄nos z silentes. imo loqui non valentes Causa hui⁹ est ſm Arist. z cōmēdatorē vbi ſ. q̄z cū nimis fuerint vino inebriati z ex magna q̄ntitate vini repleti. in tātū q̄ñā ñ ꝑt vino do

Nota

D

E

Insania

vini opa tiōes di/ uerse ex bibēti/ bus diuersas bibēti⁹ ꝑditiōes

minarī nec ipm digerere: calor ab exterioribꝫ ad
interiora retracto / ōstituit mēbra sua opatiōe.
ita q̄ tales fiūt stupidi motu z sensu carētes: sic
epilētici. ¶ Scdo alios facit iocūdos z gau
dētes: cā ē: q̄ vinū nām calefac z digestionē
iuuat: z iō cor letificat. qđ i nāe ꝓfectōe exhi
larat z gaudet: fz illd ps. Vinū letifi. cor hois
Et hīc ē q̄ dā circa vinū aliđ ñ facīūt / nisi can
tare / tripudiare / z de solatijs agere / nec volūt
vinū fac aliq̄ triste scire. Alios ꝙo ecōtra fac tristes atq;
flere pcā flētes: z lachrymosos ac amentes. z q̄nq; petā
sua cotā alijs saltē gñaliť ꝓfitētes z formā pe
nitētie i se sumētes. qz q̄ humidū caput bñt i ill'
calor vini ascēdēs hūidū liq̄fac z stillare facit.
sic Home. ō seipo ait. sepius stillāte lachrymis
cū fletz plimū agḡuat ꝓcu vini. Nā ē fumi
ex ipo vino eta usuiad caput ō stomacho ascē
dūt. z sua hūiditate eliquāt hūiditates q̄s iue
niūt z subtiliāt: ac ꝙsoc los portāt. Tales sť q̄
i ebrietate pcā sua ōplāgūt: malicia mōi aspnā
tur z fugiūt: iusticia nlī fieri ꝓq̄rūť. tales secu
lū dimittere circa vinū ꝓmittūt: se religionē i
trare ꝓponūt: z cuanescēte vino q̄les fuerūt tales
pmanebūt. ¶ Tertio vinū fac aliq̄s iratos et
audaces. Et b cōit fit i ill' q̄ a nā sūt frigidi z ve
cordes. sic sť illi q̄ bñt tenues z paucos spūs ni
miū: z bñt cor magnū z sanguinē frigidū. Et
iō aialia habētia cor magnū: spm paucū z san
guinē frigidū sūt timida ml'tū sic lep. Et cā ē fz
Alb. j. de motu aialiū. qz cū spūs sit pauc z te
nuis recurrēs ad cor: retinet ibi z ñ calescit. Et
ꝓt b q̄ sanguis ē frigid remanēt illa anialia
ꝓstricta: z p ꝓns timida. Tales ebrij caloze vini
calefacti efficiunť audaces: qz calefactz interio
bus diffundit calor ad ex. z sic ꝓcedūt viriliter
ad op. Et b bene tāgit sapiēs Eccī. xxvj. dicēs
Mlier ebriosa ira magn z ꝓtūelia z turpitudo
illi ñ teget. Hoc ēt oñdit nāliť i elephante. qđ
aial māsuetū ē dr: fz cū iebriat facilť iratscit.
Et iō mgr ei soleat ipm inebriare: vt possit ad p
liū incitare: vt dr Plini. Sic boies nāliť timi
di z benigni mgro diabolo incitāte efficiūť fri
uoli / litigiosi / z iracūdi. qz tumultuosa res est
ebrietas Prouer. xx. Et b tūc secť: q̄ ebrietas
fac manicos z furiētes. Nā dr vbi s. q̄ tales ve
cordes calefacti z audaces effecti: si vltra bi
būt fiūt ꝓtentiosi z furiosi. z ꝓñr maniaci z iu
riosi. Etiā illos q̄ sť excessiue calidi z sicci vt cho
lerici: ex caliditate vini caloz cholere ipor iflā
mat z ad furiā z maniā impellit. ¶ E cōuerso
ꝙo ebrietas alios fac pacatos / pios z mitficor
des: qz dr Arist. vbi s. q̄ bñtes hūores duros z
inusitatos i corpe bos vapor humid z calid
vini fac cōpassiuos: qz mollificat dura z pmi
scet humida. Et sic fac cozda cor ad cōpassio
nē apta. Mollicies ēm z humiditas ē cā nālis
cōpassiōis. Et illa ē rō q̄re ml'ieres nāliť sūt cō
passiue. vt dr Egidi de regi. pnci. vt ptz s. ser.
lxvij. D B. Un dr Paduan: q̄ ꝓt dilatatōez
calidi z expressionē humidi ex caloze ei tales ef
ficiunť miseratiui. Ecce ptz iā scm. quō ebrie
tas inducit insaniā: z mirabilr mutat mentē
būanā i aliā z aliā dispositionē. Et ꝓt illas vi
ni opatiōes antiq̄ gentiles vinū deificauerunt
z bachū vocauerūt: credētes i eo aliq̄d esse dī.
¶ Tertio ebrietas aufert verecūdiā. In cuius si H
gnū Noe ebrius verēda discooperuit / z nud i ta Verecū
bernaculo iacuit: q̄ sobrius nunq̄ detexit. vt vult diam au
Aug. li. ij. de heresib. Et breuiť oē illd de q̄ so fert ebri
brius erubescit ebrius fac: z qđ sobrius verecūdā fac di etas
cere ebrium nō curat facere. Et sic ablata verecun
dia i oē malū ꝓcedit impetrite: Cū ēm pudor
peccandi valde sit i boie cōmēdabil'. Pales ēm
ex pudore peccādi magz q̄z ex bōa volūtate ab
illicitz abstinēt. Hec Sen. z subdit. Ebrietas
oē vicium ꝓdit. tūc libidinosq̄ntū ꝑ fine dilati
one sue libidini satisfacit. tunc ipudice morbū
ꝓfitet ac publicat: tūc petulans: nō linguā: nō
manū ꝓtinet. tūc insolenti supbia crescit: cru
delitas siue malignitatz liuido. tūc oēs vicia de
tegiť z pdit. Hec Sen. Ex qbꝫ ptz: q̄ ebrietas
dat cām irridendi. puocat ēm ad risū actiue et
passiue. Actiue cū qs ebrius ꝓnus ē ad deriden
dū defectus alioz: ēt facilime dridet facta ipoz.
Passiue aūt ebrius deridet: qz cū rōne errat z in
cōsuete more ifamis se habet: alijs deridēdi ma
teriā i se ꝓstat: etiā cū se discooperit ꝓter more ac
denudat. In cuius signū dī Noe femoribꝫ de
nudatus iacuit. mox iuniores filius cham q̄i eū irri
dēdo b fribꝫ suis nunciauit. Sen. ix. Tales aūt Derisio
derisio tāto maiē pctm: q̄nto maioz ē reuerē
tia psone q̄ deridet. Et iō grauissimū pctm ē irri
dere deū z ea q̄ ad ipm ptinēt: qđ heu pales nō
aduertūt deridētes deū z dicētes: qđ fec deus q̄n
adā creauit z. Deinde scm locū tenet irrisio
parētū. Un Prouer. xxx. Oculū q̄ subsannat
ꝑem. z q̄ despicit partū mris sue. effodiāt eū
corui de torrentibꝫ z comedāt eū filij aq̄le. P
b ē irrisio iustoz: ꝙ qđ dr Job. xij. Deridet iusti
simplicitas: In has derisiōes pōit ebrietas: qz
ebrij ea q̄ ad sacra ptinēt solēt irridere / nūc cā
recclīasticos / nūc fmōes z pdicatiōes i suas
scurrilitates ꝙuertere: aspsoriū z alia nugato
rie describere: q̄ haud dubiū ad deū ptinēt. Et
sic guissime peccāt. Rursū pntes spuales z cor
pales solēt vilipēdere z coz facta irridere: z q̄s
libet iustos. nlī de q̄ cogitāt pcere: si hō ē devo
tus i oīone deridet: si abstinēs z ieiunās. si i ꝙ
bo dī attent. si in cozrectōe fraīna circūspect
z attent z sic de alijs. q̄ oīa magz fieri solēt in
ebrietate. Et iō dr Amb. in li. de pnia. q̄ ebrios
se do: angel' z boibꝫ abominabilē reddit. qz ēm
ebrij bñt defectū rōnis z erroneū iudiciū. iō fa
cilť alios parui pēdūt credētes se ab alijs pui
pēdi: vt dr Arist. ¶ Quarto ebrietas imutat z J
destruit corpis bonā dispositōez. Nā q̄ntūcūq; dispositi
hō sit pulcher z formos: bñ formatz z speciosꝰ o corpo
dū ē sobrius. tñ ex nimia potatiōe efficit tm pis ris ebrie
abominabil' z ad videndū alijs rediosꝰ z nauseo si
bilis. Nā oculꝰ rozue respicit / os fetorē emit

tie: lingua loq̃ndo deficit: corp⁹ tremit: pes vacillat: z totū corp⁹ perrat: vt multipl'r ꝺ docto res scri z poete notauerūt. Nā q̃ ad doctē. scrōs ꝺt Loth. ꝺ vil'. ꝑdi. būa. Quid turpi⁹ ebrioso: cui feto: i ore/tremo: i corpe: q̃ ꝓmittit stulta/ ꝑdit occulta. cui mēs alienat' z facies trāffor/mat' Et q̃ ad poetas ꝺt Alexā. i nouo ꝓmorbeo Ebrietas inq̃t mēſ sopor ē z dedec⁹ ingēs: os fetet/vēter turget/lingua vacillat z pes titubat: lāguēt lumia corpo⁹: tropor adest/igenī vim ꝓfundit tē. Hec ibi. Idē ptz ꝺ phis ex supra dictſ i p̄cedēti b⁹ ꝼmōib⁹ tē. ¶ Et ill' sequit' q⁹ ebrietas facit q⁹ alīj nō libenť cōicāt i victu cū ebrio: cū sit oīb⁹ nauseabil' z abominabilis. Nā vltra p̄missa mala ebrīj vitant' ꝓpť horroꝛē

Vomit⁹ vomitſ z fetorē oris z tē. Dū em̄ ebri⁹ nimiū se se repleuit vino vl' ceruisia/nā sentiēs se grauatā: aut supi⁹ turpit' p eructatōes effusiōes fetidas emittit: aut iferi⁹ turpi⁹ expellit: z sic oīb⁹ nauseabil' existit. Un̄ Sen̄. i q̃dā epla. Nihil ē eo turpi⁹ q̃ pl⁹ ingerit q̃ capere possit. Et Alanus i ꝺ plāctu de ebrīj ꝺt. q⁹ nō sustinēt deū suū bacchū diu foris manere: sz stati vēteri suo includere. Deitas āt bacchi aliq̃n ē tāta q⁹ locū nō p̄t hīe i vētre. igit' cogit' turpit' supi⁹ p polū arcticū. i. p os: vel inferi⁹ per antarcticū exire. Hoc etiā scḗptura scā notat: cū ꝺt Esa. xix. Errat ebri⁹ z vomēs. Hec ō horroꝛe vomit⁹. Sz

Fetor deoris fetore patz. q̃ q̃ fero se iebriat/manet ō ore fetorē turpissimū eructuat. z ō ore ei⁹ in q̃ sepulcū est vinū p mediū sepulcri fetor i colera but' emanat. De talib⁹ ꝺt i ps. Sepulc⁹ patēs ē gutt⁹ eor⁹ tē. Et iō ꝓpť oris fetorē q̃libet fugit ebrīj ꝓximū z ꝓsortū. Sic suo mō i ebrijs

Oculi et nares oculi z nares fluūt. z ex id ecēcia flux⁹ alīs horroꝛē icutiūt. Hui⁹ cām assīgt Arist. i pble. ꝺ. q⁹ vinū calidos z būidos se bibētes facit. calor āt poros oculo⁹ apit z dissoluit: z p ꝓns būdū cito fluit. Et tal' humor oc'los debetat: nec clare videre sinit. Jō ꝺt Job. xij. Palpabūt q̃i i tenebris z nō i luce: z errare eos facit q̃si ebri

Tremor os. Deniq̃ ebrīj hñt capitſ tremorē. Sicut ei turbo z vēt⁹ valid⁹ domū ligneā q̃tit z treme re facit: sic vapor vini nimij cerebr⁹ inuoluit. et sic motū ꝛgulārē ipedit z tremorē iducit: vt ꝺt Sen̄. Sicut em̄ vapor i ētra iclusus mouet terrā z facit eā tremere: sic vapor vini p oīa facit i ebrietate: ꝼm illō Esa. xxiiij. Agitabit' terra sicut ebri⁹. Et ecōtra ebri⁹ mouet' z tremit: sicut

Z ētra i terremotu facere solet. Ex tali āt tremore ebrīj vitant' ꝓpť horroꝛē. ¶ Sed di. q̃s: Sūt ne alie cāe q̃re ebrīj sē vitādi: Rñr q⁹ sic. vicz ꝓpť ifectionē alior⁹ q̃ ebrīj se associāt. Nā ebrīj alios sil'r inuitāt ad potādū: ꝛz illō Esa. lvj. Uenite sumam⁹ vinū z ipleamur ebrietate: z erit sic hodie sic z cras: z mlto āpli⁹. Ebrīj ei facillime trahūt alios ad nimiū sumēdū vinū. Est

Exēplū ei ꝺ ebrio sic ꝺe magnete: sic ꝺt Aug. xxi. ō ciui. ꝺei. c. iij. q⁹ magnes ꝓmo ad se rapit annulū ferreū: z ille annul⁹ ꝓtinus sibi cōiuncta p lapidē trahit alīū ānulū: z ille ētrīū: z ēteri⁹ q̃rtū. Et fit q̃si catena p attractionē ānulor⁹. Sic reuera ꝺ abol⁹ ꝓmo p dilectiōez ebrietatſ vnū ad se trahit z sibi ꝓtinus sue malicie cōiungit: vt sit demō p officiū licz ꝛz nām sit i nūero boīm. q̃ em̄ alios ad iniq̃tatē psuadēdo ptrahūt i semetipsis ministeriū dāmonū ad iniq̃tatē suscipiūt. Q̃uis demones p nām nō sint. Hec Greg. sup Ezech. Tal' vo attract⁹ ebrietate secū trahit alīū z ille ētrīū z ēteri⁹ q̃rtū. inētū q⁹ tādē fit vna taberna plēa: z q̃si catenatio ebrior. Un̄ Sap. xvij. vna catena tenebraꝝ oēs ligant'. Tales āt sē vitādi ebriosi vt ex doctria apli. j. Cor. v. Si is q̃ frat' noīat' inē tādi sūt vos z est fornicator/aut auar⁹/aut maledic⁹/ aut rapax/aut ebriosꝰ. cū hm̄ nec cibū sumere: sp̄ licz. Ubi ꝺt Gozra. q̃ dl'es secū cr̄ites corrūpūt z ad sua vicia ex societate trahūt: dicēte ps̄ Cū puerso puertaris. zio vitādi sē. Un̄. ij. Thes. iij. ꝺt apls. Denūciam⁹ vob frēs i noīe dñi: vt subtrahat' vos ab oi fratre ambulāte iordinate imo ꝑiculosi⁹ ē ebriosis z gulosis q̃uiuere q̃s gētib⁹ z ifidelib⁹. q̃ facili⁹ corrūpūt z ad sue ebrietatſ vicia sibi ꝓiūctos trahūt q̃s ifideles facere p̄nt. vt vult Ebr. sup cpl'am ad Hebreos. Et hī. xj. q. iij. i c. ad mēsaz. vbi ꝺr. Ad mēsā paganor⁹ si voluerit' ire sine vlla phibitōe pmittim⁹. Et seq̃t. Si q̃s āt noīat⁹ fuerit frat' fornicator aut ebriosꝰ: cū huiusce mōi cibū sumere nō ꝺbet'. Et postea subifert. O q̃nta īegritas q⁹ nos nō solū ebriosos nō fugim⁹: sz ēt im⁹ ad eos p̄icipāt' el cū eis. Et auēdū ē igit' ne q̃s alīū ebriosus ad iebriādū ꝑabat: q̃ p ꝺ ōmōis officiū sibi demō est vsurpat: z demō p officiū extat: vt dictū ē. Etiā p officiū

Officiū ꝓpť eū quē ad ebrietatē ptrahit pena subibit: z pena ꝓpria p ebrietatē n euadet debita: vt vult Aug. in q̃dā epla sic ꝺi. Quicūq̃ ad bibēdū p nus fuerit: vel i quuio suo alios adiuuerit: p se z p ipis i die iudicij re⁹ erit. Hec Aug. Sic g̃ ptz q̃rtū. quō vicz ebrietas imutat z ꝺstruit corpoꝛ bona dispositōez: nō solū i se sz et i alīs q̃s ad ebrietatē secū ꝑducit. ¶ Quito ebrietas ꝺ

M honestat dignitatē regiā. Sic̄ em̄ sobrietas re sobrietas gē in suo honore stabilit z ꝓseruat. ita ebrietas cōcernit regiā ꝺstruit honestatē rei⁹ vitā ꝑdit. Un̄ Arſ. p̄ncipes ij. Polit. oñdit: q⁹ p̄ncipes debēt esse sobrij ꝓpť ꝓpť duo duo. Primo vt rōne vtant' z alios bñ regant. Un̄ ꝺt. Si p̄nceps nō erit sobri⁹ quō princi/pabit bñ. q. ꝺi. nullo mō. Scḍo vt nō ꝓtenat' a subditis z sic deficiāt. Un̄ subiūgit: p̄nceps debet esse sobri⁹: neq̃ facile inuasibilis: neq̃ ꝓtēptibilis q̃ sobri⁹ ē. Nā ebrietas ꝓtēptibilē reddit z p̄ncipatū ꝑdere facit. sic̄ ibidē ꝺt de Dionysio tyrāno: q⁹ ꝓpť ebrietatē dominiū z vitā p

Exēplus didit. Leon inq̃t accipies curā pplī: dionysiū tyrannū semp ebriū vides: despexit eū. z assumens ppl'm aggressus illū citi⁹ pemit. Et iō ꝺt Arist. v. Polit. Q⁹ tyrannor⁹ cautela ē inē alias q̃b⁹ se nitunt ꝓseruare: q⁹ sē circa fruitiones z delectatiōes corpales moderati. q̃ ñ facile ē ꝓtēptibil' q̃ sobri⁹ ꝛz q̃ ebri⁹ ē. Et iō ꝑuer.

F

vl. phibek regib dare vinū. Propheca antiq̄ pn cipes miro mō fugerūt vinū z ebrietatē. Sic Juli⁹ cesar parcissim⁹ erat i vino recipiēdo. ita q̄nec inimici sui sibi negarēt illō. vt dr Sueto. li. de xij. cesaribꝫ Karol⁹ etiā magn⁹ ñ nisi ter i mēsa bibebat. Ludouic⁹ rex frācie signū i va/ se būit i q̄ bibit: z vsq; ad illō vinū iponebat. vt dr Hūbert⁹ sup regulā Augustini. ¶ Sexto ebrietas iduc̄ fuiturē pessimā: vicz legalē z na turalē. Prio legalē fuiturē ebrietas mūdo in/ nexit: pz qz nusq̄ scptura sacra añ de fuiture mētione fec̄: nisi postq̄ cham pīez suū noe ine briatū derisit. cūc em̄ noe cham maledixit: z ser uiturē filio suo chanaan indixit: cū dixit. Ma ledict⁹ chanaan puer: seru⁹ fuoꝝ erit fribꝫ su is Sen̄. ix. Et seq̄t. Bñdict⁹ sit dn̄s de⁹ sem. sit chanaan fu⁹ ei⁹. Et ifra. dilatet de⁹ iaphet: sit q; chanaan fu⁹ ei⁹. Un̄ Glo. Amb sup eūdē locū. z bī i decret̄ di. xxxv. sexto die. vbi dr. In pnci/ pio gn̄is būani igrabat ebrietas. pm⁹ noe vine am plātauit/ co fuit nām: sz igrauit potentiā. Itaq; vinū nec suo pepcit auctori: sz illi⁹ ebrie tat nob pstader sobrietatē. Et seq̄t. Manebat añq̄ vinū iuenirēt oīb icōcussa libitas. nemo sciebat a p̄sorte nature sue obsepta fuiturꝫ exi/ gere: nō esset bodie fuit⁹ si ebrietas nō fuisset. Hec ibi. Et hoc vt dictū ē p̄ter chanaan. q̄ ibi maledict⁹ fuit a p̄ez subiect⁹ fribꝫ suis. vt s. Et p̄seq̄nē m̄ti liberi diuersaꝝ vbiū z terraꝝ dn̄i. postq̄ se dederūt vino z ebrietati: facti sūt alioꝝ fui: vt vult Sen̄. ¶ Scdo b idē patz de fuiture nāli. Ex̄ em̄ nāli rōne p̄dictus st alio rū rector z dn̄s. s. Poli. Un̄ Sene. Mltos re/ ges si te rō rexerit: sz qz ebrietas rōnē deprimit z hoiem vt iumētū efficit (vt ex p̄missis patu/ it) p̄seq̄ns est vt alioꝝ regimi subsit q̄ seip̄m re gere neq̄t. Nō em̄ ē i sua pōte ebrietate būict⁹ vt dr Sene. Preceps aīa q̄ nāliter ē corpis dn̄a suū dn̄ium pdit z subiecta fit: q̄n corp⁹ nimie edacitati z ebrietati se tribuit. Et b ē q̄d dr Ar. s. Poli. q̄ inē aīaz z corp⁹ est p̄ncipatus dispo ticus. i. dn̄s ad fuū. Et causa est. qz aīa nata ē mouere corpus solo imperio volūtat̄: z corpus natū est obedire: sed illō dominiū nō pōt aīa retinere nisi in sobrietate: vt oīdit Alan⁹ in de plāctu nāe. ¶ Et hac āt seruitute ebrietatis se pe bō mutat residentiā. Quātūcūq; em̄ bō sit paternis bonis z p̄timonio pingui stiparus/ possessionib z domib largis dotatus/ pecuni is z thesauris puisus/ si fuerit p̄tinuis ebrieta tib deditus amitteret oīa/ z pueniet ad ama/ ra paupertatis litora. Un̄ puer. xxj. Qui diligit epulas i egestate erit: z q̄ amat vinū z pinguia nō ditabit. Primo em̄ cū bō adhuc est diues z assuescit inebriari: vinū est sibi dulce z iocun dū. deinde cū in cōsuetudinē ebrietas ducit et bō studet thesauros successiue euacuare/ vinū est sibi aliq̄lit graue. nō tamē p̄t dimittere ip̄m sed vltimo cū p ipsuz oīb bonis tēporalib p̄uat/ est sibi anxiū/ tristē z dolorosuz. Utinā

Exēplū

N

O

seruiturē pessimaz iducē ebri etas

Exēplum

Uines tres bos tros fert

b attēderēt multi mechanici: z pauper ceteri de labore viuētes: q̄ sepe q̄ lucrant̄ graui labo re p multos dies vna die cōsumūt i ebrietate. Ill' p̄mo dulce ē vinū postea gue: vt nec bñ va leāt ambulare. Tertio anxiū z triste cū nō ba beāt vñ ip̄i z puuli sui cū vxoribꝫ possint viue re. Si em̄ frumētū ē in bono p̄cio nolūt cōpa rare, p futura necessitate: si carū nō būt vñ pos sent emere tē. Rōne cui⁹ vt dr i vitis phoꝝ di xit Anastar⁹ phus vineaz ferre tres botros. Primū iocūditat̄. Scd m ebrietat̄. z Tertiū anxietat̄. qd bñ inuit sapiēs Prouer. xxiij. di. Ne intuearis vinū q̄n flauescit/ eū splēduerit in vitro: blāde ingredit/ sed i nouissimo mor/ debit vt coluber: z q̄si regul⁹ venēa diffunder. Blāde em̄ p̄mo ingredit. sed cū hoiem totalit depauperauerit: tūc venēa furtoꝝ z rapinaꝝ in ducit. qz ad ebrietatē p̄tinuādā eū ebri⁹ pl⁹ sol uere nō habz/ furto adq̄rere studet: z sic vitam ignominiose finit: vt oīdit Alan⁹ i de plan/ ctu dicēs. Isti. s. ebrij bursaz ad nūmoꝝ vomi tū/ arcā marchaꝝ iustāt ad nauseā. vt exactor̄ stomacho possint audaci⁹ adulari. ieri⁹ vē trē ciboꝝ z porū locupletāt diuitijs. exteri⁹ i nuda pura z sola positi sūt paupertate. Et ifra. Hec ē introductio p quā artē furādi q̄s ingre dit. Nec morbos parit z semiat paupertatē. hec ibi. Sicq; ebrietas de illustri degenerē: de di/ uite paupem: de pbo raptorē facit z furē: z co/ git dimittere p̄timoniū z patriā z finire cū in/ famia z nuditate vitā. Un̄ Aug. ad sacraſ vir gines ait. Per vinolētiā plurimi plerūq; a sā cto p̄posito exciderūt. z sui obliti amissis bo noribꝫ ignobiles remāserūt. z legib⁹ parnis p fugi vitā nō vbi sūpserūt finierē. De tali pau/ pertate dr Threñ. iij. Ad re q̄s pueniet caliz: in/ ebriaber̄ arq; nudaberis. Ecce q̄nta mala fa cit ebrietas audistis: z adhuc alia i seq̄nti sermo ne audietis nō minora. Rogem⁹ g̃ deū vt sua miseōia nos adiuuet: ne vicamur ebrietate et crapula: sed vt p verā tēperātiā cibi z pot⁹ ad eternā pueniam⁹ gl̃iam Amē.

¶ De mal' z nocumētis alijs ebrietatis Sermo. LXX.

Atrēdite ne forte grauent̄ corda vīa crapula z ebrieta te. Luc. xxj. In p̄cedēti sermone audi stis sex mala: q̄ps q̄ merito ebrietas cuilibꝫ sūmo studio est fugiēda z vitranda. vicz qz ebrie/ tas est oīm viciorū introit⁹ z ianua. inducit ve sanitā: aufert verecundiā: destruit bonā corpo ris dispositiōem: dehonestat dignitatē regiā: z inducit fuiturē p essimā. q̄ lact⁹ intellexistis p scpturas sacras z exēpla. Nūc p̄seq̄nē viden dū est de alijs malis ebrietatē comitātib. q̄ps q̄ iterq; dliber bō a crapula z ebrietate sibi ca/ uere debet iuxta thema: ne deū offendat. Prio

gra Aue maria. Attendite ne forte corda vra
¶ Ad detestatiõem ebrietat; i (tē. vbi s.
pñti fmone notãda sñt vltra mala pdicta i pce
dẽti sermõe adhuc octo mala: qbꝫ cognit; faci
lius erit cuilibet boi ꝫ malũ deuitare ebrietat;
vt patet infra.

Sitim causat nimiã.
Dat visam rẽ geminã
Infert clero maculã
Ebrietas Brutã facit aniam
Hosti dat victoriam.
Noctis dat vigiliã
Celi pdit gloriam.
Eternã dat miseriã

A ¶ Primo ebrietas sitim causat nimiã. Nã cũ
por⁹ vini sit ozdiat⁹ a nã ad depditi restaura/
tionẽ/z siti sedãdã si ꝺbite z tpate sumak. Eco
tra a qbusdã sumit ad sitim augmẽtãdã. cum
vicꝫ nimiũ vsqꝫ ad ebrietatez portak: sic i ebrio
liqde clarescit. q dũ vsqꝫ ad nauseã se nocte re
pleuit/de mane ampli⁹ sitit: dicẽs illud Pro
ucr. xxiij. Uerberauerũt me z nõ dolui: traxerũt
me z nõ sensi: qñ euigilabo z rursus vina repe
riã. ¶ Sed di. Que ẽ cã q sero i ebriari de ma
ne ampli⁹ sitiũt: cũ tñ porti⁹ ꝫriũ fieri deberet.
Ebetas vẽtrẽ ex/ Rñdeꝺ q illi⁹ est duplex cã. Primo qꝫ nimie/
siccat. tas vini vẽtrẽ exiccat: z p ꝫñs appetitũ ad am/
pli⁹ bibẽdũ ꝓuocat. Scõo qꝫ caloze iordinato
appetitũ accẽdit z iflãmat: quẽ extinguere p bibe
re sensualitas affectat. Pro dixi q ebrietas
sitim ꝓuocat eo q vẽtrẽ exiccat: qõ tñ nesciẽti
bus mirabile videt: q vicꝫ vẽter ex multo po/
tu q̃ irrigak z humectak debeat exiccari. Cui⁹
tñ rõ ex pble. Arist. bi. vbi q̃rit: q̃re vẽtres ml'
tũ bibẽtũ exiccenk. Et rñdet q hec est rõ. qñ
multũ būidũ adunatũ a vrure digestiua sto/
macbi nõ põt vinci, ꝑk qõ cũ ipetu ad vesicaz
defluit z bũozes necessarios corpi secuꝫ rapit.
sicut subit⁹ rozrẽs imbriꝫ facit. Scõa rõ est:
qꝫ caloze inordiatũ accẽdit: z sic sitim inducit.
Uñ Macrobi⁹ in saturnaliꝫ q̃rit: Quare re/
pletio cibi nõ facit stomachũ post somnũ esu/
rire/sicut abũdãtia por⁹ sitire. Et rñdẽdo ꝺr:
q oĩs appetit⁹ cibi vl' por⁹ ex caloze aliq̃ ꝓue/
nit. caloz aũt plus appetit cibari frigido z bu/
mido q̃ frigido z sicco. z iõ plus appetit aq̃ti/
ca q̃ terrestria. Unde est q de mane esuries p
portũ sedak. sed sitis nequaq̃ p cibũ extinguik
sed ampli⁹ ꝓuocak. Caliduꝫ aũt est vtriusq̃
istoꝝ abũdantia. qz tã defectus q̃ abũdantia
calorẽ inordinatũ accendit. maxime aũt abũ/
dãtia vini ꝫ facit: fm q ꝓbeta ꝫ tangit: dicẽs
vinũ inducere estũ. Esa. v. Ue q ꝓsurgitis ma/
ne ad ebrietatẽ sectandã: z ad potãdũ vsqꝫ ad
vesperuꝫ/vt vino estuetis. i. calefiamini tē.

B ¶ Secũdo ebrietas dat visaz rẽ geminã. Nã
Ebos ap ebrijs sepe vnũ apparet duo: z vnuꝫ p alterꝫ.
parꝫ vnũ qz quãdoq; boiem p asino aut alia re ebrius se
duo videre putat z credit. Et causam hui⁹ reddit
Aristo. in ꝓblemat. vbi q̃rit: Quare est q ebrij
cũ videt vnã rẽ: apparet eis qñq; q mlte sint
Et rñdet q hoc iõ ẽ: qz ꝓncipia visionẽ causan
tia sic̃ est ꝛtus visiua crystallina z spũs: mouẽ
tur z recedũt a fumo sitate z fortitudie vini cõ
tinue cerebꝝ peretĩ/ab eoꝝ situ nakali. Prin/
cipijs aũt visiõis sic ñaturalr motꝫ/ visus duo
rũ oculoꝝ nõ coincidit simlr in eandẽ partẽ loci
determiate. sꝫ port⁹ coincidit silr tpe in vtrãq;
partẽ rei vise. s. surſuz z deorſuz; ꝓpr qõ accidit
vnũ duo apparere. ¶ Scõo parꝫ illõ p exterio
ra silr. Qñ em vn⁹ ocul⁹ obliquak sive elevak/
altero in suo situ remanẽte: tũc vnũ solet duo
apparere ex eadẽ rõne: qz vno oculo depsso z al
tero elevato mouenk ꝓncipia visiõis ad motũ
oculoꝝ: ita q vnũ visiõis ꝓncipiũ nõ cõtinua/
bik ad eãdẽ partẽ loci cũ alio visiõis ꝓncipio. z
iõ vnũ apparet duo. Hec Arist. Ex ill'ꝺ patꝫ cã
natural' q̃re visus ebrioꝝ ẽ fallax z ꝺceptibil'.
Unde ẽ q ebriosi vino nimiũ repleti/ videtes
boiem aliq̃n estimãt se videre bestiã. sicut tan
git Ouiꝺ. i metamor. de Beoneo bacchi filio.
De talib⁹ aũt ebrijs ꝺr Esa. xxviij. Nescierũt p
ebrietate: absorpti sũt a vino: errauerũt i ebrie
tate. Sic z aliq̃n ebri⁹ videt duo/credit se vi/
dere q̃tuor. Exẽplũ illi⁹ ponit Holkot sup li. Exẽplũ
Sap. lectiõe. cxxj. ꝺ q̃dã rustico q domũ iebri
atus rediit: et q̃dlibꝫ qꝺ vidit duo ẽ credidit.
Cõsideras igit duos filios/q̃tuor ẽ putabat
z vxori q̃tuor filios bꝫct ipositt. illa negãte
vir iussit vt vxor p cãdẽs ferꝝ deꝺ se purgaret
z vomerẽ afferri z in ignẽ poni pcepit. Et cuꝫ
ferrũ incãduisset/vxori dixit. q ferꝝ ignitũ ap
portaret. Illa aũt vtẽs astutia femiea rñdit q
libenk faceret si si bi ꝓmo ferꝝ ignitũ ad man⁹
daret. Ille aũt fatu⁹ ferrũ candẽs i manib⁹ ac
cepit man⁹ p illud cõbussit: z miserabilik exco
riauit. et sic se ad sobrietatẽ reduxit: z vxorẽ in
pace dimisit. De talib⁹ ꝺr Job. xij. Palpabũt
q̃si in tenebꝛis z nõ i luce: z errare fecit eos q̃/
si ebrios. ¶ Tertio ebrietas infert clero ma/ L
culaz, ꝓterea eccl'iastica ordinatione ꝓhibenk Clerici; p
clerici a superfluitate vini. de vita z honeſte. ca. bibeꝫ iu/
a crapula. z. xxxv. distĩ. Uñ oĩa. ꝓhibeꝫ clericis superfluitas
ebrietas. qz oĩm vicioꝝ fomes z nutrix est. nõ vini
q vinũ i se sit malũ imo bonũ: z creatura dei.
sꝫ abusus ei⁹ est mal⁹. qz ex eo frequnk seqk ebri
etas dũ nimiũ recipik. Est aũt duplex cã q̃re cle
ricis spẽal'r ꝓhibeꝫ ebrietas. Prima ꝓpr clerico/
rũ sermonitã z castitatẽ. Clerici ei debẽt ẽ mũ
di z casti. sꝫ vinũ libidiis ẽ incentiuũ. Uñ Hiero.
Uẽter mero estuans de facili spumat in libidi
nẽ. Et bi. xxxv. dist. Ş. j. Iõ ꝺr apl's ad Eph. v.
Nolite inebriari vino i q̃ est luxu. ¶ Scõa cã
est ꝓpr ꝺuotionẽ z discretiõis lympiditatẽ quã
solet ebrietas impedire: fm illud Prouer. xx. Lu
xuriosa res est vinũ z tumultuosa ebrietas. q
cũq; his delectak nõ erit sapiẽs. Hec aũt vicꝫ
mũdicia z sapiẽtia maxie se mistro dei necessa/
ria: fm illõ pl's. Ambulãs i via imaculata ꝫ mi
hi mistrabat. Et acceptꝰ ẽ regi mister itelligẽs

ḡllos ꝛ̄ria fugere ꝛ ꝓtēnere ꝺuo ꝺei ē sūme ne
cessariū: vt ondit Jo. i sūma ꝓfessio. li. iij. ti. iij
q. j. Et signanꝫ inbibeꝫ clericꝭ ebrietas: qz ebrie
tas ē eis mlto ḡuior ꝛ ifamabilior q̄z secl'aribꝫ
Unꝺ ꝑ etrꝫ rauē. i q̄dā ser. Ebrietas i alio crimē
est: i sacerdote sacrilegiū. qz ille aniam suā ne
cat: ꝛ alē spm̄ scriptis extiguit. Jdē ꝺr Hugo
de scto vic. i q̄dā ser. Et ió i signū ḡuitatis huiꝰ
pcti eccl'ia statuit ḡues pēas clerico se iebriāti
Nā clericꝰ ebriet ꝺ seruiēs: ꝛ admonitꝰ nó desi
stēs: si ē epꝰ/pbr vl' diaconꝰ: ē ꝺponēꝺꝰ: si ē sub
diaconꝰ vl' laicꝰ: cōione p̄uād⁹: vl' cozpali sup
pliciopuniēꝺ⁹: vt bī. xxxv. di. Epꝰ. si c. Añ oia
ꝛ ex ꝺe vi. ꝛ ho. cle. a crapula. i fine. ¶ Quarto
Ebrietas ebrietas bruta facꝫ aiam. Ebrietas em̄ ꝛ nimia
p̄uat hoꝫ ingurgitatio ꝛ factū bestiale. ꝛ boiem sibi dedi
mine rōe. ꝛ moral'r i bestiāri bruti solet trāsformare: ac
rōne q̄ ꝓpie ꝑuenit boi p̄uare. vt ꝺr Alanꝰ i
de plāctu. Tales nāq̄z scr̄ptura voracissimis ca
nibꝫ assimilat. Esa. lvj. vbi de talibꝫ ꝺr. Canes
ipudentissimi nesciētes saturitatē. imo petozes
sūt canibꝫ et bestijs: q̄ terminū sue sufficiētie
nālit scīūt ꝛ ad plꝰ vl' bibendū vel māducādū
a nemine q̄ncūq̄z eis familiari cogi possūt.

Exēplū Exēplū buiꝰ habemꝰ de q̄dā studēte parisiēsi:
ꝺ studio ad domū redeūte. q̄ post sufficiētē po
tationē cū diceret amplꝰ se nō posse bibere. sz
hortatꝰ p̄mo amoze boſpice: scꝺo amoze ancil
le: incepisset porū ꝓtinuare. ꝛ ex ꝺ demane i ca
pite ꝺolere. cū i via iumentū q̄ msidebat debe
ret adaquare: ꝛ bestia tātū bibisset q̄ntū indi
gebat: nec plꝰ bibere veller. exhortatꝰ est ipe be
stiā: p̄mo q̄ amoze sui. scꝺo q̄ amoze ꝺn̄i: ꝛ sic
de alijs/ nisi vnū haustū faceret. ꝛ cū bestia in
nullo ꝓꝺescēderet: subiūxit sessor. Uere p̄udē
tior me es cū toto studio meo. Si ego heri sic
tu hodie fecissem: iā caput meū nō ꝺolerē. Si
mile exēplū ponit Uincē. i Spēc. moral'. li. iij.
pte. viij. ꝺi. ij. Q̄ q̄dā honestꝰ vir vadēs i nor
maniā/ curialit ē receptꝰ: ꝛ inuitatꝰ ad potus
eq̄les p̄m morē illi⁹ terre. coactꝰ a patrefamiliꝫ
as/ vxore ꝛ filia ꝛ alijs: tantū bibēs licz iuitꝰ ꝛ
inebriatꝰ q̄ vix ascendere potuit equū suū. In
sero āt adaquās equū illū: postq̄z sufficienter bi
berat/ iuitauit ad bibēdū amplꝰ. sed cū equꝰ
nec minis nec p̄cibꝫ: nec etiā calcaribꝫ stimula
tus vellet vltra bibe: dixit ille. Heu miser ego
plus bibi q̄z ꝺebui ꝛ q̄z potui sustinere: ꝛ tu nō
vis amoze mei nec timoze minaꝝ: nec etiā ꝺo
loze penali plus bibere q̄z tibi sufficiat i boc fa
cto cōuincoꝝ esse bestialioꝝ q̄z sit equꝰ. Hoc est
q̄ ꝺicit Ebryso. sup Matth. i q̄dā home. De
teriozes inq̄t videnꝫ irrōnalibꝫ q̄ gule ꝺesidē
rio rapiunꝫ. Illa em̄ nihil vltra necessitatē ex
quirūt. isti aūt irrōnabiles effecti moderamis
terminos excedūt. Quāto nobilioꝝ bis asin⁹ ꝛ
q̄nto nobilioꝝ bis canis. singula em̄ boꝝ q̄ꝺli
bet terminū sue sufficiētie nouit: ꝛ vltra nō p
gꝛedit. ꝛ ꝺecēmilia si sint cogētes. ꝛ ió deteriozes
ꝛ irrōnabiliozes iudicādi sūt tales. Et bñ ebrij
brutales efficiūt. qz q̄nis sint vino repleti tñ
adhuc sepe p ebrietatē accēsi sanguinē sitiūt bu
manū. sicut refert Sene. i q̄dā epla de Mar/ Exēplz
co Antonio: quē ebrietas ita crudelē fecit q̄ ca/
pita p̄cipū ciuitatis inꝫ apparatissimas epu/
las luxus q̄z regales sibi afferri iussit. Et lz vi/
no ḡuis eēt: tñ sanguinē sitiuit. Et sequit. In
tolerabile erat q̄ ebrij⁹ fiebat. q̄nto itolerabili
us q̄ b i ebrietate faciebat. Uerā em̄ vinolēti/ E
am crudelitas sequit. Sic nr̄i magnates ali/ Uinolen
q̄n ꝺenocte potāres p̄ suos satellites ꝑ paupe/ tia cāt in
res exaspanꝫ: q̄ illū p̄cipiūt oīb⁹ rebꝫ spoliari: magnb
istū iturrari: aliū cecari: alios ꝛ alios sine miſi crudeli
cozdia p̄seq̄. qō ōmane añq̄z ꝺn̄s ꝛtractet mox tatem
exequunꝫ crudelissimi cliētes ꝛ mīstri. Sicut
em̄ sūt iudices p̄l'i: sic ꝛ mīstri ei⁹. Eccī. x. Jez
tallias ꝛ crudeles exactiōes circa vinū ꝺicrant
paupes excoziari fabricār. ꝛ qō pōdere ꝺiei et
est⁹ suo sudoze ꝓsiēt/ p̄ sua ꝛ filioꝝ suoꝝ sus
tētatōe: cogunꝫ sine mia ꝺare p̄ ꝺn̄oꝝ suoꝝ re
pletiōe. Talibꝫ āt impcaꝫ ꝓpha ve Amos. vj.
ꝺi. Ue q̄ opulēti estis i sion optimates: capita
p̄l'oꝝ: ingrediēres domū isrl' pōparte: q̄ separati
estis i ꝺiē malū ꝛ approp̄inq̄tis solio iniq̄tatis ꝛē
Jtē iniusta ꝺicta sepe maiores inebriati ꝑ rē
publicā ponūt: q̄ sobrij facti vecūdāt retracta
re ne videanꝫ in ebrietate feciſſe. ꝛ sic terras su
as siue subditos iniuste ḡuāt. Tales etiā inue
niunꝫ iudices q̄ vino madiꝺi p̄ mīstros ea fie
ri mādāt: ꝺe q̄bꝫ sobrij facti erubescūt. Et ió ꝺr
Jsi. ꝺe sum. bo. allegās textū Sapiētis Eccs.
x. Ue tibi terra cui⁹ rex puer ē: ꝛ cui⁹ p̄ncipes
mane comedūt. Et allegat p̄m aliā trāslatōem
ꝺi. Ue tibi ciuitas cui⁹ rex iuuenis: ꝛ cui⁹ p̄n/
cipes mane comedūt: q̄. ſ. mane ab ozꝛu sol' vs
q̄z ad sol' occasum gule ꝛ ebrietati ꝺeseruiunt.
nec itelligūt cur nati sūt. sed ꝓ studio ꝺie belui/
na ꝺeēti tota ꝺie luxurie et epulis ꝺeseruiunt
Cōtra q̄s clamat Joel. ꝓpheta Joel'. j. ꝺi. Exp/
gisciminī ebrij ꝛ flete ꝛ vlulate oēs q̄ bibitis vi
nū i dulcedine. Nō ꝺr: flere oēs q̄ bibitꝫ vinuꝫ:
acsi vinū oīno bibere nō licear. sz adiecit: i dul
cedine. q̄ voluptuosam ꝛ p̄ꝺigā effusionē no
tat. Hec Jsiō. Si igit p̄ncipes terraꝝ ꝛ plati
eccl'iaꝝ essent plꝰ sobrij ꝛ frugales: ab ebrieta/
te ꝛ crapula remoti vt p̄mittiui rectozes eccl'ie
plꝰ etiā regulati cēnt subditi ꝛ iferiozes. Qua
lis em̄ rectoꝝ ciuitatē talis ꝛ inhabitātes eam
Eccī. x. Et ꝺ ꝺocet etiā natura. In oī em̄ aniali F
caput sequunꝫ mēbra. ꝺ ē argūmētū q̄ caput
morale debz ee bonū ꝛ aliozꝝ regitiuū: ꝺicente
poeta. Regꝫ ad exēplar totꝰ ꝺepingit⁹ orꝺ. Eco
tra ꝺo mō nulli sūt ineēperatiozes q̄z maiores
q̄ mane ꝛ nocte gule ꝛ ebrietati ꝺeseruīt. Et cū
vsq̄z ad nauseā repleti sūt: nō aliꝺ ꝓpꝛunt nisi
q̄ꝺ amplꝰ bibere ñ p̄nt. ꝛ nūc rapas comedūt
nūc nuces: nūc pyra: nūc caseū: vt sitim redu/
cāt ꝛ amplꝰ bibāt. vt latꝰ oñdit Lothariꝰ ꝺe
vili. ꝓꝺi. buma. q̄ ꝺeu nō solū inꝫ p̄sonas lai
cas apparet: sed etiā eccl'iasticas. ad q̄z exem

plū etiā cēteri inficiunt. Et iō bñ vificat illud Esa.xxxiij. Sic̄ pp̄s sic̄ t sacerdos. t sic̄ fu⁹ sic̄ t dñs ei⁹: iō dissipatiōe dissipabit terra. Tales aūt vt patebit i futuro ve eternū: t i pñti ve i/famie sibi adq̄runt. t alios q̄s puo suo exēplo corrūpūt t ad idē inducūt: fm illō Prouer. xxiij. Qui ve nisi bis q̄ morant i vino t student

B Diabol⁹ ei⁹ pro sternit eb̄ osos.

¶ Quinto ebrietas hosti (caliciby eporādis dat victoriā spūali t corpali. Nā hostis iferna lis tūc boies ei⁹ pſternit qñ ebrietati se dedi cos iuenerit. Et b̄ ex natura t scptura bñ potest Primo ptz illō ex nā q̄ ebrietas hosti ebrium subijcit. Nā i de natur̄ rex legit q̄ Lalop⁹ est gial magnū t cornib⁹ igēs t fortē: qō null⁹ ve nator pt̄ iuadere donec sit ebriū. Uadit em̄ qñ sitit ad cufratē t ibi i mag̃ q̄ntitate bibit. t sic sup ripā ludēdo ad ⁊gulcū trāsit: t ⁊gulea bic inde voluit. t tādē se cornib⁹ irricat t iuoluit: q̄ facilit debis se expedire neq̄t. qō venator vi

Exēplus dēs ipz aggredit t capit. Et Plin. sil'e refert ō elephāte/cui draco isidiat: nec ipz vnq̄z ita facilit vincit sic̄ qñ ebri⁹ ē t nimis bibit. Sic reue ra diabol⁹ facit: circūēūdo occasiones victorie q̄rit: t i ebrietate qō vult iuenit. Iō Petr⁹ apo stol⁹ ꝫ hō insidias sobrietatē ꝫsulit. j. Pet. v. di. Frēs sobrij estote t vigilate: q̄ aduer. vr̄ di. tā. leo ru. cir. q̄rēs quē deuo. Hoc idē ꝫfirmat p Arist. li. de aīali. q̄ ōt q̄ fpētes valde dilig̃t vinū: t iō boies venāt eos p illō t capiūt. Ita diabol⁹ oñdit boi vinū: t si nimis sumit capit eū t inimic̄ tang̃ p venenū. Iō anticq̄ vinum vocauer̄t venenū: vt ōt Papias. Q ebrietas dat hosti victoriā hz̄ ex hīstoria Karoli magni Uñ cū Frāci cēt isuperabiles a saracenis t sp eos vincer̄t: duo reges saracenor̄ ꝓmiter̄t eis q̄ baptizarent/ miser̄t eis vinū fortissimū: t mulieres saracenas. q̄z ml'ti iebriati t victi a vino: ceciderūt i fornicatiōez: t victi sūt t occisi a saracēis. victi ꝑmo spūal'r: postea corpal'r. Iō dr. ij. Esdre. iij. Uinū ꝑualet oib⁹ q̄ bibūt illō.

¶ Scō ptz illō idē ex scptura. Nā filijs t fi/liab⁹ Job bibēt⁹ vinū i domo frīs sui ꝑmoge niti: vēt⁹ e regiōe defti venit t q̄tuor angl'os dom⁹ ꝓcussit: t oēs int⁹ oppssit. Job. j. Item Benadab rex syrie hīs maximā multitudinē bellator̄: q̄ t rabnacl'o iacuit remulēt⁹/ p pue/ros ꝑncipū. puinciar̄ ꝓfusibil'r fuit victe⁹ t ad fugā ꝓuersus. iij. Reg. xx. Item Holofernes vi no repletꝰ/ fuit a Judith ml'iere iuenalida victe⁹ t interfect⁹. Judith. xiij. Idē ptz in mult̄ histo/rijs mūdanis de militib⁹ t ꝑncipib⁹ inuenit̄: tā dē p ebrietatē t vinolētiā ꝑstrat̄. Idē patz de Hanibale p Ualeriū maximū li. v. Idē patz de Alexādro quē ror⁹ mōs vincere nequit: il/lū intēperātia bibēdi ꝑdidit: vt vult Sen̄. i q̄/dā epl'a. Quare bñ ōr Osee. iij. Uinū t ebrie/tas auferūt cor. Et iō nō solū se inebriās se vi cēdū ꝑbet inimic̄: ꝫ cētā alios ad ebrietatē in ducēs t stimulās: t occasionē se ingurgitandi dās: nō cuadit laqos hostī būani gener̄. quia ipe ē cā pcī cor̄ saltē occasional'r. igr̄ sibi digne pt pcm̄ iputari: q: ñ solū q̄ facit illa/ꝫ etiā q̄ facientib⁹ ꝫsentit̄ digni sē morte. ad Ro. j. Uti nā b̄ attēderēt q̄ i societatib⁹ sp alios ad poran dū solēt exhortari: dicēres Bibite bibite bibite modicū: qō modicū nūq̄z bz finē tē.

H Ebriosi vigilāt.

¶ Sexto ebrietas nect̄ dat vigiliā. i. eos q̄ ebrietati de/seruiūt facē vigilare. Ebrij em̄ q̄ p totā noctē vi gilāt t potib⁹ iudāt: t alijs vigilātib⁹ mane se ꝑmo ponūt t ad lectū locāt: sē illi ō q̄b⁹ ōt Job xvij. q̄ nocte ⁊terūt i die. Sic̄ refert Sen̄. in q̄ dā epl'a: de q̄dā elegāte fabulatore: q̄ ait se ba/bitasse sup̄ domū Pauli q̄ erat ex hac turba lu cifugax. t circa horā sextā audiebat clamorē: t exīte vocabant̄ cellerarij: t coci rumpl'tuabāt t q̄ro (inq̄t ille) q̄d sit q̄si irridēdo: ōr illū a bal/neo exiuisse t multū poposcisse. Uñ subdit irri sorie. Ualde frugaliter viuebat: nihil ꝫseruabat nisi nocte. Et ista est cā. q: cū ad vinū venerit: t ꝑt̄ societatē t ꝑt̄ vini delectatiōe ꝫcedere ne queūt. q̄ em̄ pl⁹ bibūt pl⁹ sitiūt. t etiā cū vehe/ment̄ fuerīt iebriati/ dormire nō pñt vt oñdit Arist. i ꝓblematib⁹. q̄rens ꝑt̄ q̄d ebrijs nō sit so mnus. Et rñdet. q̄ q: hūor calid⁹ t hñ digesti/

I bilis est somni causatiu⁹. Propterea boi labo ranti dulc̄ est somn⁹. Et iō q̄n humor ē frigi/dus cōgelar⁹ vl' frigid⁹ t melancholic⁹: vl' mo dicus t calid⁹ choleric⁹: nō fit somn⁹. ꝑt̄ oppō sitū aūt supfluū ebrios aliq̄ istor̄ modor̄ ꝓtur bat humidū ipor̄: t nō habēt somnū. Hec ibi Et q: nō pñt hīe somnū: ꝓtrahūt vigilias cir/ca portū valde i longū.

K Tripl'r Paduan⁹ dicēs.

¶ Sz diceret aliq̄s: ebri os nō hīe somnū est ꝓtra experientiā: q: repiunt dormire inexcitabiliter t sup̄ modū. Ad h̄ rñdet ꝑ Paduan⁹ dicēs: q̄ boies tripl'r se habēt ad vi nū. aut em̄ sē sobrij ōbite ipm sumēt̄. aut pa/rū ebrij modicū vltra ōbitā mēsurā bibēt̄. aut vehemēt̄ ebrij sup̄ modū se replēt̄. Sobrij et pax. ebrij bñ pñt dormire. q: calidū cor̄ nō ex/tinguit a maiori calore vini: sic̄ maior flāma mi norē nō extinguit: nec sui frigiditate t hūidita/te accidētali obuiat calori innato ipm regēdo t suffocando. q̄nimo ex vino eleuant̄ vapores fumosi humectātes et vias spiritui opilātes: ex q̄b⁹ caus̄ somn⁹. Sz vehemēt ebrij nō pñt dormire. q: calor cor̄ debil' a forti calore vini extinguit̄: t frigiditate t q̄ntitate supflua cor/rumpit̄. sic̄ si lucerna vltra modū repleat oleo cōsumit̄ ignis t extinguit̄. Et tales ml'ti repiū tur q̄ i ebrietate recedētes ab alijs dormire nō pñt: sed tota nocte circūeūt q̄usq̄z vino aliq̄lit digesto sobrietatē t sobrij fiāt. Alij vo insensi/biles fiūt t vident dormire: sed ñ dormiūt nec habēt somnū sed stupore. Ex his ḡ ptz quō ebri etas dat noctis vigiliā siue vigilātiā: et diligit noctē ad expletionē suā: dicēte apl'o. j. ad Thes sal'. v. Qui ebrij sē/nocte ebrij sē. Tales heu in uenium̄ nō solū i statu secularitū sed t spūalitū q̄uis maiori pena a canōe mulctēt̄. vt ptz ꝑ.

L

¶ Septīo ebrietas celi ꝑdit gl'iam. Et cū em̄ re

L

gnū celoꝝ sit speciosissimū ⁊ lucidissimuꝫ/nō
sustinet nec sustinere pōt aliq̄d imūdū. Nā vt
ꝯre me/ ōr Arist.iij. Polic. Oparij ⁊ mechanici q̄ cor/
ebāici nō pus in operādo maculāt: nō fuit ciues ī ciuita
recipiūt re bñ ordinata: saltē pncipales/alios dirigēres
ad ꝓsiliū quāto magis ī ciuitate celesti/vbi magis ꝓspi
cue sūt sordes mentiū q̄s hic sordes corpoꝝ: ꝯz
illud Esa.lij. Hierusalē ciuitas sctā: qz nō adij
cier vltra vt transeat per te circūcisus ⁊ immū
dus. Ebrius aūt ꝼm p̄missa est bestial' ⁊ turpissi
mus/ abominabilis ⁊ fetidus. ⁊ ideo gl'ia celi
no indignꝰ: ⁊ ad regnū celi ad possidēdū in/
eptus. Qō bñ oñdit apl's. j. ad Corinth. vj. di/
cens. Nescitis inq̄t qz iniq̄ regnū dei nō possi/
debūt. Et sequit. Neq̄ maledici neq̄ ebriosi re/
gnū dei possidebūt. Et ad Gal'. v. dicit. Mani
festa sūt opa carnis. que sūt fornicatio ⁊ imū/
dicia. Et sequit aliq̄bꝰ interpositis: comessatio/
nes ⁊ ebrietates ⁊ his similia. q̄m q̄ talia agūt
regnū dei nō ꝓsequunt. ¶ Octauo ⁊ vltimo
ebrietas eternā dat miseriā. Charitas eñ diui
dit inf filios regni ⁊ pditiōis. Et q̄ nō est mecū
cōtra me est. ait saluator Mat. xij. Et ideo si ꝑ
pter ebrietatē quis eternaliter pdit celi gloriā in/
dubie eterne gehenne intrabit miseriā. In cu/
ius signū scriptura ebrijs imprecat ve: in mul
tis locis. Unū Esa. v. Ue q̄ ꝓsurgitis mane ad se
ctandā ebrietatē: ⁊ potādū vsq̄ ad vesperā. Et
ibidē. Ue q̄ potētes estis ad bibendū vinū. Et
Prouer. xxiij. Cui ve. cui rixe? Et sequit: nō
ne bis q̄ morant in vino. Uincentiꝰ in spe. mo
ral'. li. iij. par. viij. di. ij. Refert Petrꝰ cluniacē.
de quodā aurifabro: quē liberauit btūs Nico
laus a demonibꝰ ⁊ dānatione inferni: qz ei de/
uotus fuerat: q̄ bonus in alijs erat. nisi q̄ ali/
qñ cōsueuerat nimis bibere: quē semel nimis
ingurgitatū diabolꝰ suffocauit sub specie bu/
fonis coꝝ eiꝰ oppimēs ⁊ eū subito extinguens
ad ifernū trahebat rozquēdū. Et liberatꝰ vt p̄/
dictū est de pena purgatorij: grauit rozquebaꝫ
Etsi alias scripturas nō haberemꝰ: nōne suffice
ret nobis testimoniū christi Luc. xvj. ō diuite
epulone: qui epulabaꝫ q̄tidie splēdide. ⁊ tādē
illi in iferno posito denegabaꝫ gutta aque a la/
zaro. Ecce pena ebrioꝝ ⁊ se replentiū ꝓpetua.

Exēplū ¶ De b audiamꝰ exēplū i narratorio cōi antiq̄
rū patꝝ: Et allegat Cesariꝰ Q cū q̄dā pegrinꝰ
vestē sue pegriatōis ꝑ forti vino exposuisset. ⁊
tandē inebriatꝰ ⁊ a mente alienatꝰ. mortuusq̄
a circūstātibꝰ estimatꝰ fuisset: eadē hora spiritꝰ
eiꝰ ad loca penaꝝ ductus fuit. Ubi sup puteū
operculo igneo tectum pncipē tenebrarū sede/
re cōspexit. Interim quidā abbas quē ille pere
grinus nouit adductus fuit: quē princeps pre
dictus multuꝫ salutans potum sulphureū in
calice igneo sibi porrexit. qui cū bibisset in pu/
teum igneum missus fuit: peregrinus cū hoc
vidit fortiter tremuit/et diabolus alte clama/
uit: Adducite huc illū q̄ sero vestē sue pegri
nationis ꝑ forti vino exponens se inebriauit.
Quo audito pegrinꝰ bono angelo q̄ eū ibi du
xerat ꝓmisit: q̄ amplius nunq̄ inebaret: dūmō
illa hora careat. Qui mox expgefactꝰ ⁊ ad se
ductꝰ die ⁊ horā nouauit. ⁊ ī trā suā rediēs di
cū abbatē obisse tali die cognouit. Nec ibi. Ioh
ad fletū cōpūctōis Joel ꝓpha vbi s. E. ōr. Exp
gisciminī ebrij ⁊ flete tē. Quapropt q̄libꝫ hō
q̄ntū p̄ hꝫ ebrietat' mala attēdat: ⁊ sūmo stu
dio sibi caueat: ne gutt crapula ⁊ ebrietate: ad
vitādā tātā miseriā ebrijs ⁊ gulosꝫ parā. nec so
lū ill' q̄ ꝑ ebrietatē pdūt vsum rōnis: sz ⁊ bis q̄
ꝑ potū notabil'r excedēres ī plura mala ex p̄di
ctis se p̄cipitāt. Rogemꝰ g̃ deū vt sic nob cu/
stodiēdi gr̃am ī p̃nti tribuat: vt tādē cū ꝓpat'
ī reg̃ brituduis (vbi nulla fames/nulla sitis/nl'
la turbatio: sz q̄es ꝓpetua) mereamur delecta
ri. Amen.

¶ De vicio ebrietatis vicz qñ sit pctū mor
tale ⁊ qñ veniale.

Sermo. LXXI.

Atrēdite ne forte
grauent corda vra crapulat ebrieta
te. Luc. xxj. ¶ In p̄cedētibꝰ ꝑ pl'es
fmōes audist' q̄nta mala faciat ebetas. qō pa
tet ex figmēto poetaꝝ: ebrietatē fm suas ꝓpie
tates depingētiū: ex obſuatōe gētiliū ebetatez
detestātiū: ⁊ p ea q̄ patēt ī ebrijs ad sensuz. tan
dē pl'a mala ebetatis ī pluribꝰ fmōibꝰ. q̄z q̄dli
bet sufficeret ad detestādū ipam ebetatē: q̄ nūc
repetere ꝓpt̄ breuitatē omitto. Nūc ꝙr viden
dū erit/ qñ ebrietas sit mortal' vel venial'. An
vicz sp sumēs potuꝫ excessiue peccet mortal'r:
vl' aliqñ venial'r: vel si fieri b possit sine pctō.
Pro gr̃a Aue mar. ¶ Attēdite ne cor. vra tē.
¶ Dubitat vtz oīs ebetas sit pctū? (vbi s. A
Ad b rñdet fm mētē sci Tho. ij. ij. q. cl. ar. j. ⁊
ij. q. ebrietas aliqñ ē sine pctō aliqñ cū pctō ve Excessꝰ i
nialī: aliqñ cū pctō mortali. Pro q̄ notādū q̄ potu tm
excessus i potu p̄t ee tripl'r. Primo cū bibens plez
ignorat vtutē vini. i. q̄ nescit potū ee imoderatū
⁊ iebriare potētē. Et tal' excessus p̄t ee sine pctō
etiā siqs iebriat: ita tñ q̄ b ꝓpat absq̄ negli
gētia bibētis. sicut credēdū ē Noe fuisse iebria
tū Gen. ix. Qui fortitudinem vini ignorabat
nec de negligētia videt argui: cū vinū pus nō
fuerit exptꝰ. ¶ Scdo mō ꝙrigit excessus i po
tu. cū aliqs cognoscit q̄ntitatez seu mēsurā vini
ee imoderatā. i. nō cōpetere corpis valitudini:
nō tñ existimat potū iebare posse. Et tūc ebetas ē
cū pctō veniali. Et sic forte accidit i Loth Gen.
xix. ¶ Tertio cū qs cognoscit vtutēq̄z. s. mensurā
vini ee imoderatā. i. q̄ corpis valitudinē: ⁊ cū
b vtutē vini iebriantē. ⁊ tñ magis vult ebrieta/
tē incurrere q̄z abstinere a potu. Et tal' ꝓprie dicit
ebriosus. Et iō tal' peccat mortal'r: qz volēs et
scies p̄uat se vsu rōnis. Pez: qz ml'tor ex
tus ē vini vtutē ⁊ fortitudinē ⁊ suā habilitatē
ad ebrietatē: ⁊ adhuc nō vult nō carere vino

excessiuo. Mō q̄cūq; volēs scienꝫ se cōmittit
pīculo pcti mortal': ille peccat mortal'r. Et tal'
ita facit: igit̄. Jtē q̄cūq; scienꝫ & volūtarie se p̄
uat vsu rōis q̄ fm veurē oparī dz; peccat mor
tal'r. sz tal' ebrī ita facit: igit̄. Nā cib; & pot; ē
moderād; fm q̄ cōperit cōplexiōi & valitudi
B ni corpis. Nā aliq̄s pot; p̄t cē alicui supflu; q̄
Ebetas alteri ē moderat; & ecōuerso. ¶ Ex his patz q̄
demoni eberas inē oīa vicia maxie ē timēda: q; maxim
assilaꝫ nocumētū iferr boī/vsuz rōnis tollēdo. Pro
ptrea dr Aug. q̄ eberas ōmōi assimilaꝫ. Sic
Exēpluz em̄ demō qñ hz pēatē sup boiem ipum demē
tat & q̄si bestiā faē: sic & ebrietas. Dic em̄ Aug.
Nō ē aliō eberas q̄z mānifestissim; demō. Naz
cū bō se putat bibere vinū: bibit̄ a vino. Jō sāp
er; Dñic; pr̄ ordis p̄dicatoꝝ: vt aīm suū trāſ
ferret ad sapiam/p decēnū vinū nō gustauit.
Et Amb. dr in q̄dā ser. Ebriosus cū absorbet
vinū: absorbeꝫ a vino: abomiatur a deo: despi
ciꝫ ab angel': ꝓfūdit̄ a demōib; deridet̄ ab boī
bus: destituit̄ vtutib; ꝓculcaꝫ ab oīb;.

L ¶ Dubitaꝫ scdo vtr̄ ille q̄ alīū iducit ad potū
ex q̄ inebaꝫ/peccet: & q̄ntū peccet. ¶ Ad b̄ dicē
dū ē fm mētē scī Tho. vbi s. q̄ licz eberas sit
pctm̄ mortale: & aliq̄n̄ veniale vt s. nō tm̄ ois q̄
alīū iuitat ad potū q̄ inebaꝫ/peccat. Pro q̄ no
tādū: q̄ aliq̄s p̄t alterꝫ iuitare ad potū q̄ iebaꝫ
q̄tuor modis siue cauſ. Primo sic: q̄ vterq;
scz inuitās & iuitat; igrat fortitudinē vini. Et
tō sicut ille q̄ inebaꝫ excusaꝫ a pcto si igrat for
titudinē vini: ita etiā ille q̄ iuitat aliq̄ē ad bi
bēdū excusaꝫ/si igrat talē ꝓditionē esse bibēt̄
q̄ ex b̄ potu inebriet̄. sz si igrātia desit/neut̄ a
pcto excusaꝫ. ¶ Scdo mō siq̄s credit aliū esse
ꝓcūdū: & q̄ p̄ ꝓcūdia ñ accipiat vltra necita
tē suā. tūc si alē inuitat solū ad b̄ vt ille q̄ ē ꝓ
cūd; accipiat necitatē suā: nō peccat inuitās:
etiāsi ille q̄ pl; accipit q̄z sibi cōperat inebriet̄ &
peccet. ¶ Tertio mō siq̄s aliū iuitat ad supflu
um accipiēdū: vt sic bēuolētia & familiaritas
exciteꝫ: tūc iuitās venial'r peccat. ¶ Quarto
mō si inuitās intēdit solūz vt alē se igurgitet:
tūc inuitās mortal'r peccat. Et b̄ ꝓter duas
cās. Prima: q; tal' q̄ntū i se ē intēdit ꝓrio suo
mal; bonū auferre. s. vsum rōnis: q̄d pcl; ē q̄z
si bonū aliq̄d tpale sibi auferret. Nā vsu rati
onis ablato eū isanū & q̄si bestiā facit. ¶ Se
cūda rō: q; tal' sic iuitās itēdit eū ad pctm̄ car
nis inducere. Vñ filie Loth mortal'r peccauē
rūt: eo q̄ pr̄em ad istū finē iebriauerūt/vt eis
D cōmisceret̄: & sic pctm̄ incest; cōmiserūt. ¶ Ex
p̄missis iferunt̄ aliq̄ corollaria. Primū q̄ pl;
sumere de cibo & potu q̄z necesse ē: pīnet ad vi
ciū gule q̄ nō sp ē pctm̄ mortale. sed pl; sume
re i potu sciens vsq; ad ebetatē: b ē pctm̄ mor
tale. Vñ Aug. in li. ꝓfet. Ebrietas lōge ē a me
miserereberis ne appropinqt̄ mihi. crapula aūt
nōnunq̄z surrepsit ſuo tuo. Hec scrīs Tho.
vbi s. ar. ij. i solu. ij. argu. ¶ Scōm corollariū
cū q̄s accipit potū vltra mēsurā q̄z exigit na
ture necitas sciens & ex libidīe: nō curādo etiaz
si sit ꝑ deū vl' ei; ꝓcepta: tūc tal' peccat morta
liť: nec sp oportz q̄ intēdat iebriari: sz itendat id
ad q̄d eberas sequit̄. ¶ Tertiū sic q̄nq; ꝓcīgit
q̄ pot; vl' cib; q̄ ē mo derat; sano/sit supflu; i
firmo. ita p̄t ecōuerso ꝓtingere: vt ille cib; q̄ ē
supflu; sano/sit moderat; infirmo. puta cū in
firm; fm ꝓsiliū medici multū comedit ad vo
mitū ꝓcurādū. tūc ei nō ē ei repurād; supflu;
cib; vl' pot;: vt dr scīs Tho. vbi s. i sol. iij. ar. Uomit;
Est tñ vez q̄ qs ꝓpē vomitū ꝓcurandū nō ex
cusaꝫ a pcto ebrietatis: q; ad vomitū ꝓcurādū
nō oportet q̄ sit pot; iebriās: eo q̄ pot; aq̄ repi
de vomitū ꝓuocat. ¶ Sed di. q̄s: Ex q̄b cauſ
aggūaꝫ pctm̄ ebrietatis? Rñr breuit̄ fm mētez
scī Tho. vbi s. q̄ pctm̄ ebrietatis aggūaꝫ tri
plici rōne. s. rōne ꝓfessiōis: platōis: aut ꝓtinua
tiōis. Primo rōe ꝓfessiōis: & sic ebrietas ē ma
ius pctm̄ i clericis vel religiosis q̄z i laicis: ptz illō
Nā bibere i tabna ꝓhibet̄ clericis/nō laicis: vtz
i ꝓcedēti fmō e L. Clerici em̄ bibēdi vel cēdi
gra nō dñt itrare tabnā: nisi cēnt i pegrinatōe.
Exēplū ponit Uin. i Spe. mor. li. iij. pa r. vij.
di. ij. de q̄dā fabro: de q̄ refert Bed. i gest; An
glor: q̄ i mōasterio nobili igbilit̄ viuēs: dieb;
festis magis volebat i fabrica r̄sidere/& ebrieta
ti ceteris q̄z illecebris vacare q̄z ad eccl'iaz venire
q̄ cū corripet̄ nolebat se corrigere. hic ꝓcussus
lāguore & ad extrema ꝓduct;: vocauit fratres
multū merēs & desperās: dicēs q̄ videret iferi
nū aptū: & satbanā i ꝓfundū mersum cū Lai
pba & ceteris crucifixoribus dñi: eterno incēdio
traditū. i q̄z itimo viderat sibi locū deputatū
Et cū monerēt̄ ad pnīaz: & ꝓmitterēt̄ ei venia
si peniteret q̄z diu vixerat: dicebat q̄ videbat
istare sibi iudiciū: nec ee sibi vltra spem salu
tis. Et b̄ dicēs expirauit sine viatico & alīs si
gnis saluz. & ē ab alioz sepultura lōge posit;
nec ꝓ eo aliq̄s aliq̄d eccl'ie suffragiū facere au
sus ē. Hec ibi. ¶ Scdo aggrauaꝫ pctm̄ ebrie
tatis rōne ꝓsonaē. Grauis ē em̄ pctm̄ ebrietatis
i dñis q̄z i fanis siue subditis: eo q̄ ebrietas idu
cit igrātiaz iudiciū iusticie & regimis &c. ex q̄b
tūc mala plima orīūt: fm illō Esa. xxviij. Sa
cerdotes nesciert ꝓ ebetare. ¶ Tertio aggūaꝫ
pctm̄ ebetatis rōe ꝓsonaē. Gui; ei peccat q̄ as
sidue vl' freq̄nt̄ iebaꝫ q̄z raro. sic malū vl' pēz
ꝓtinuū ē gui; vl' pcl'osi; q̄z ñ ꝓtinuū. Ex q̄ in
ferť q̄ freq̄nt̄ se iebriātes nō ꝑnt se excusare ꝓ
suetudinē. qz tal' mala ꝓsuetudo ñ alleuiat sz
auget pēm. xxiij. q. j. Scisma. & ex ō simo. Nō
saz. Pro q̄ notādū ē q̄ assiduitas ebetatis fac
ebetatē eē pēm mortale: ñ solū ꝓpt̄ ifatōez eb
tatis. nā assiduitas ꝑportat circūstātia q̄ ñ trahit
i aliā spēm pēi. & sic assiduitas ebetatis ñ ꝑt i ist
nitū aggūare pēm: vt ō vēiali faciat mortale.
sz q̄ ñ p̄t cē q̄ hō assidue iebet̄: q̄n sciēs & volēs
ebrietatē incurrat: dū mltoties expit̄ fortitudi
nē vini & suā habilitatē ad ebetatē. Jō ꝓpt̄ hec
duo q̄ assidue inebriaꝫ grauis peccat q̄z q̄ raro

Triplr aggūaꝫ pctm̄ ebrietatis

Hec s. Tho. vbi ꝫ ar. ij. ī solu. ꝑmi arg. ¶ Ex oibꝫ g̃ ꝑmissis ꝓz qñ ebrietas est sine pcõ: qñ pcm̃ venale z qñ mortale: z ꝓ ꝙs quó sit cauendum vigiladũ ne gnẽ crapla vel ebrietate: iuẽ ebẽa. Rogem⁹ g̃ deũ qtũs ī sumẽdis cib z potib⁹ sua gr̃a nos ꝓueniat cũ bñdictiõe: ne tãtũ malũ incurram⁹: sz ꝓ vera cibi z pot⁹ pẽitentia z vitã mereamur eternã Amẽ

De remedijs ꝓtra gulã z ebrietatẽ.
Sermo. LXXII.

ATtẽdite ne forte grauent̃ corda vra crapula z ebrietate. Luc. xxi. ¶ In ꝑcedẽtib⁹ fm̃oib⁹ audistis pla mala z nocumẽta q̃ inferũt vicia gule z ebetat̃. z finalr ī ꝑcedẽti fm̃oe audistꝫ qñ ebrietas sit sine pcõ: qñ pcm̃ venale z qñ mortale: q̃ntũ ẽt peccãt inducẽtes alios ad ebetatẽ. Nũc cõsequent̃ videduz erit de remedijs ꝯ gulã z ebrietatẽ: qb⁹ ꝓsideratꝫ bõ facili⁹ possit bꝫ vicia declĩare. Ꝓzo gr̃a Aue maria ¶ Attẽdite ne forte gra. corda vra tẽ. vbi s. ¶ Postꝫ vt audistꝫ ī ꝑcedẽtib⁹ mlta mala comitant̃ hoiem ex gula z ebetate: neciũ ẽ aliq̃ oñdere media qb⁹ bõ adiuuẽ ne ī hꝫ mala ꝓlabat̃: q̃ rũ aliq̃ dicã deo adiuuãte ī pñti sermõe: dicturus reliq̃ in seq̃ntib⁹

Remedia ꝯ gulã z ebrietatem
- Instigatio nature.
- Attestatio figure z sacre scripture.
- Cõfirmatio medicinal' cure.

Nã nos ¶ Ꝓmo nã nos istigat ad fugiẽdũ gulã z ebetatẽ: z iducit ad tẽperãtiã z sobietatẽ. z bẽ q̃dru pãtiã ex plicit. Ꝓmo ex nãli hois dispõe. Nã nã ẽdit hoi os quissimũ r̃sp ectu corpis sui ī nũero aialiũ: z dedit vnicũ os. fecitq; istm̃ gust⁹ breue z artũ. Hz ei vt ẽt Arist. ī li. de aiali. os puũ: in q̃ sine dubio nã mouet hoiez ꝓpie ꝛcipe cibũ z potũ: z puo cibo aut potu eẽ ꝓtrũ: fm̃ q̃ oñdit Señ. ī q̃dã epla: dicẽs q̃ q̃ vltra moduz se ingurgitat nõ bõ sz bestia: imo nõ viu⁹ sz mortu⁹ reputari dz. Unde ẽt ibidẽ. Taur⁹ ẽ magnũ aial: z tñ pauciss imoz iugez pascuis implet. vna silua plib⁹ elephãtib⁹ sufficit. z bõ r̃a pascit̃ z mari: imo z volatilib⁹ ī aere. Et ex hoc posset videri alicui q̃ nã magꝫ ī satiabilẽ appetitũ dedisset hoi puo q̃ elephanti z tauro. Unde q̃rit Señ. Quid igr̃ tã ī satiabilẽ nã nob aluũ ẽdit vt cũ tãmodica corpa dedit adhuc viceremus auiditatẽ edaciss imoz aniãliũ: Rñdet dicẽs: mĩme. q̃ntulũ ei ẽ qõ nãe dat: puulo illa dimittit̃. Nõ fames vẽtr̃ nob magꝫ ꝓstat: sed ãbitio Et vult dicere. sic nã nob dedit pua corpa: ita dedit nãle desideriũ ad pua alimẽta. z iõ natura hois nõ q̃nto: sz q̃ntulo z puulo dimittere ẽ ꝓtẽta. Fames cessãt vẽtr̃ puo sedat̃: z vltra bẽ appetere nõ ẽ hũanũ nec rõnabile: sz ꝯ nãm z bestiale. Nã ei pauc̃ mĩmisq; ꝓtẽta ẽ: vt ẽt Boetij⁹. ij. de ꝙsol. pbie. psa. v. Et iõ ẽt Señ. q⁹ facile ẽ pascere paucos vẽtres hñ istituros: z nihil aliõ desideratẽs q̃z ipleri. q; puo fames sedat̃: z magꝫ fastidit̃. Jn hui⁹ ẽt signuz nã dedit hoi binas aures z gemios oculos: atq; alia instrumẽta sensuũ duplicata. os vo vnicum prinẽs ad gustũ: istigãs ꝓ bõ nõ grere alimẽtũ nisi necessariũ z modicũ. Jtẽ dedit instrm̃ gust⁹ qõ gula vocat̃ breue z artũ. i. breuẽ trãsitũ ī trãsglutiẽdo cibũ: vix hñs latitudinẽ duoz digitoz. ad denotãdũ q⁹ nã nõ q̃rit ẽlectabilitatẽ sz necessitatẽ ciboz. q̃ posuit ita puũ organũ delectatiõis gust⁹: vt ī spinãtia q̃ ad guttur: in ventre/corde/epate/splene/stomacho z singulis mẽbris varias ifirmitates ex superfluitate cibi z pot⁹. nũc febrib⁹: nũc colica: nũc palysi: nũc podagr̃. z sic de alijs. Unde Bed. ī qbusdã suis sentẽtijs z ī flor. ẽt De⁹ ordinauit modicã cẽ ꝓtẽ delectatiõis ī gustu: sz magnã molestiã ī illi⁹ abusu vt ꝓ bñani sensus ftraberẽt̃ ab excessiuo esu z potu. Uoluptas em̃ corpis q̃ tãti hodie estimat̃/vix duoz digitoz obtinet latitudinẽ. Et hui⁹ tãmodice ptis tã exigua delectatio q̃ntã pat̃ sollicitudie: q̃ntã deinde parit molestiam Hec ibi. Jtẽ ẽt Bed. ī snia. Ex voluptate gutturꝫ monstrosi dilatãt̃ renes z bũeri. hic tumẽtes crescũt/teri: q̃ nõ tã ipinguãt̃ q̃z ipugnantur a ruĩa. z dũ on⁹ carnis ossa nõ sustinẽt/etiã morbi varij generant̃. Ex q̃ ꝛcludit̃ q⁹ modica dz eẽ delectatio vbi breuis ẽ trãsit⁹. ¶ Scdo bẽ idẽ nã oñdit ī mineralib⁹. Nã ẽt Solin⁹ z Alber. li. mineraliũ. q⁹ dionisi⁹ ẽ niger lapis inter micãs rubeis gutt̃: vini odorẽ spirãs: z odore suo (qõ mlteis mirabile videt̃) ebrietatẽ fugãs. Cui⁹ rõnẽ Alb. ẽt. Odor vini nõ odore sz vapore opilãdo ebetatẽ iducit. lapidis ãt odor cũ simplex sit z apitiu⁹ z vaporis vini expulsiu⁹: vaporẽ vini expellẽdo/sobietatẽ iducit z ebetatẽ repellit. Amerist⁹ ãt ꝓpriũ facit: q⁹ ebetatẽ operat̃: z gulositatẽ sibi ꝓpriã z inimicã ostẽtat et inuit. ¶ Tertio bẽ idẽ nã oñdit ī elemẽtis. Nã terra aquã supẽ se fusaz stare sozbet z ibibit. vinũ vo sibi nõ incozpat nec ꝛcipit: vt ẽt Alexã. ī signũ q⁹ fm̃ mr̃is nãe ꝓformitatẽ q̃ ẽ fra (terra em̃ ẽ mr̃ oim. debem⁹ fugere castrimargiã z ebrietatẽ: si volum⁹ nãle tenere generositatẽ Unde ẽt Alexã. Sic vndas vino ꝓponit sobrius mr̃. Degeneres/pbdoloz ebrij ẽ volũt. q. d. terra peligit aquã vino: sed ebrij ꝓpriũ faciũt. z sic degenerãt: qz nõ sequũt nãm mr̃is. ¶ Quarto bẽ nã oñdit ī plãtis. Unde Arist. ī li. de aiali. ẽt q⁹ arbozes aliq̃ ꝓpẽ ml'titudinẽ cibi sẽ ifructuose. sic exẽplificat de salice. Sic reuera ad lr̃az semẽ gulosoz z eboz ẽ ifecũdũ z ad fructũ ieiunũ. qz corpe p ebetatẽ superflue bũecta semẽ fit bũidũ z aq̃sũ: z ꝓ ꝙs ad gnãtiõez ꝛceptũ. Sluttinosa em̃ scia plearie digesta sẽ fecũda: vt oñdit Arist. ī pble. Etiã cozp volũtas z arbitriũ ꝓ bẽ habilitat̃ mozalr ad bõi opis fructũ ꝓducẽdũ. sic ẽ eis ẽt Sap. iij. Uana ẽ spes illoz z la-

bozes sine fructu. ad sobrietatē igit̄ & abstinē/
tiā & ad gule fugā īducit ist̄igatio nāe. ¶ Se
D cūdo ad idē īducit attestatio figure & sacre scri
Equ⁹ido/ pture. Qui em̄ corpa sua nimis gulose nutri/
mitus ē unt/spīm suū i pfundū mīsie & vicioz mergūt
corp⁹ ōli/ Corpa em̄ nimis delicate nutrita sē de eāz in
cate nu/ domitoz nā. q̄ nimis pasti trāsēūtes p viā ru/
tritum piū & fluuioz: ꝓcipitāt sessores coz. Et ī ō ꝓ sa
lute eōrūdē ē eōs ꝑmo domare: postea eōrare
fm illō pī. In chamo & freno maxil. eo. ꝓstri.
zē. Eō sē caro būana: fm illō Esa. xxxj. Eō coz
caro & nō spūs. sessor vo ērō vl' aia. & dū corp⁹
abstinētia & soberate domāt: ad oē bonū ducē/
te rōne dirigit̄. Un̄ poeta. Lasciuit raro nō bn̄
pasta caro. Econtra si corp⁹ nimis delicate nu/
triāt: nec freno abstinētie & frugalitat̄ ꝓstriga
tur more idomiti eq: equ⁹ & sessor ꝓcipitāt. Cu
ius figura clare bī Exod. xiiij. vbi ¶Pharao et
exercit⁹ eius ī mari rubro ꝓcipitati inferūt: & sil'
cū eōs sessores descēderes ī pfundū q̄si lapis
sūmersi fuer̄t. Mare rubz ē gule viciū. qđ bn̄
dr mare. qz siē in mare oia flumīa īrāt & nō re
dūdāt: sic i vētres gulosoz oia q̄ repiunt i ae
re/terra & aq̄ īmergūt nec ipleī. Gulos em̄ nō
sufficiūt fruct⁹ arboz: genera leguminū: ñ ra
dices herbaz: nō pisces mar̄: nec bestie terre:
nō aues celi: vt dr Jnno. ō vil'. ꝓdi. būa. Quic/
qđ em̄ auiū volitat: q̄cqđ pisciū natat: q̄cqđ fe
raz discurrit: ī nīis vētribus sepelit̄: ait Sen̄. in
li. declamat̄. Jn ō mare equ⁹ & caro se sil' īmer
gūt & aiam ac spīm oēsq; sil' vtutes ī ꝓcipitiū
ducūt. Un̄ Gre. ī moral'. Dūantre carnis vicio
oia q̄ boies bn̄ egerūt pdūt. & dū vētri nō resi/
stit sil' cūcte vtutes obruūt. Tal' equ⁹ fm pī.
ē fallax ad salutē nisi rōne regat̄. ¶Pn̄t ār hs eq
vigilijs & oziosibus/iciunijs/documētis & exem
plis: & labore ꝓtinuo domari. ¶Prop̄ea salua
toz ī thēare bozrat̄ nos crapulā & ebrietatē fu/
gere. ¶ Et ad fugiēdā gulā scptura sac̄ ponit
E escā nec̄iā ñ delicatā. s. panē & aquā di. Ecc̄i. xx
Libonēa/ ix. Jnitiū vite bois panis & aq̄. Jō de⁹ a pnci/
ri⁹ ñ deli/ pio ꝓstituit bo ibi idē alimētū cū alijs aialib⁹
catus su/ vt vitaz supfluū di. Sen̄. j. Ece ego dedi vo
mēd⁹ est bis oēm herbā afferētē semē sup ferā: & vniuer
sa ligna ī semetipis semē sui generis būtia. vt
sint vob ī escāt ceter̄ aiantib⁹ ire. Monet igr̄
scptura freq̄nē viuere sobrie: sicut apparet ī ml'
tis passib⁹ biblie: de qb⁹ pauca sufficiat addu
cere. Un̄ apl's dr. j. ad Thes. v. Vigilem⁹ & so
brij sim⁹. Jte. j. Pe. iiij. Estote itaq; ꝓudētes
& sobrij. Et. ij. ad Tim. iiij. Misterū ruū iple
Et: pluz sobrie⁹ esto. Hoc idē etiā ꝓz p pl'a exēpla scptu
re sacre. Un̄ Dañ. j. Daniel cū socijs suis ele/
git vesci legumib⁹ & aq̄ ad bibēdū fuer̄t ꝓtēti
cibo r̄gio sp̄erо & ꝓtēpro. Jte idē daniel p tres
bebdomadas panē desiderabilē comedit: & ca
ro & vinū nō īroier̄t i os ei⁹. Dañ. x. Jte Heli
as a vidua sareptana ñ petiuit ōlicata: s̄z pau
lulū aq̄ & buccellā pānis. iij. Reg. xvij. ꝓtēcta
cūdē i mōte dei oreb post lōgū iciuniū angel⁹
pauit p vas aq̄ & subcinericiū panē. iij. Regū
xix. Rursus Dauid nimis sitiēs aquā ꝓcupi/
uit: oblatā aūt de cisterna bethlee: q; eā nimis
auide ꝓcupierat/bibere renuit. ij. Regū. xxiij.
Jte durā dictā iposuit dn̄s Ezechieli ꝓphe di.
Sume tibi frumētū & bozdeū & fabā & lentē &
millū zē. Ezech. iiij. Nō dr tibi panē aut vinū
Jtē panē & pulmētū misit dn̄s p Abac̄ ꝓpham
Danieli ī lacu leonū. Dañ. xiiij. ¶Prop̄ea ō Joā
ne baptista pl⁹ q̄z ꝓpha legit̄: q; ei cib⁹ erat mel
silue/stre & locuste Mat. iij. & Mar. j. Et ō bis
sē inūera exēpla scptr̄: sc̄pta: q̄ legēti sunt pala
mānifesta. Nec oia pariē & exēpla scptur̄e sacre
bn̄ notauit btūs Bed. ī q̄dā ser. Et bī etiā ī flo
ri. li. v. c. xxix. di. Abstinebo a vino: qz i vino ē lu
xuria. aut si ifirm⁹ sum modico vtar. abstine/
bo a carnib⁹: ne dū nimis carnē nutriā sil' & car
nis vicia nutriant̄. Panē ipm̄ cū mēsura stu/
debo sumere: ne aut onerato vētre stare ad oīa
dū redeat. aut simplici q̄dē a q̄ me īgurgitare
assuescā: ne distēsio vētr̄ ad ricillationē ꝓtigat
libidis. Nec Bed̄. ¶Prop̄ea oīs creatura nob
suader sobrietatē & frugalitatē. qz i oī creatura
ē cert⁹ mod⁹ & mēsura: & q̄libz creatura cert̄ li
mitib⁹ ē clausa: fm q; dr Sapiēs dn̄o deo Sa
piē. xj. Oīa i mēsura/nūero & pōdere dispositi
sti. Oīm em̄ nā ꝓstā tiū posit⁹ ē & min⁹ augmē
ti & dimiurōis. ij. de aia. Et nālia desideria sē fi
nita: dr Sen̄. ī q̄dā epl'a. Turpissime igit̄ ordi
nē oīs creature exit: q̄ gule vicio allect⁹ ebrie/
tati & vozacitati defuit: modū se replēdi & refi
ciēdi ignorat & nescit. Cui⁹ turpitudinē admira
tur Sen̄. ī q̄dā epl'a di. Quid turpi⁹ homi q̄s
pl⁹ īgerere q̄s possit digerer̄: & stomachi sui ne
scire mēsurā ¶ Tertio ad fugiēdū gulā nos F Medici
iducere dz medicinal' cura. Nā dr Lōstātin⁹ in nal' cura
viatico: q; sel' Balen⁹ inrogat⁹ a q̄dā q̄ ē pfe iducit ad
cta medicina: rñdit: abstinētia. Et exhic vt re/ fugiēdū
or venit ista famosa ꝓpositio Abstinētia ē opti gulam
ma medicia. Et ꝓcordat scptura q̄ ait Ecc̄i. xxx
vij. Qui abstinēs est adiūciet vitā. & Ecc̄i. xxxj.
Sōn⁹ sanitat̄ ī boīe parco: dormiet v sq; ma/
ne & aia ei⁹ cū ipo iocūdabit̄. Et ibidē dr. Exul
tatio aie & cordis vinū moderate sumptū. Et
Hiero. ꝓ Jouiñ. sic ī pcedētib⁹ dixi: dr Hypo
crate dixisse: q; crassa & obesa corpa q̄ mēsurā
crescēdi ipleu er̄t: nisi cito ablatōe sāguis mi
anf̄/ī palysim & pessima morboz gna erūpere
Et Balen⁹ vir doctissim⁹/hypocrat̄ iterp̄s ait
Quoz ars & vita sagēa ē: nec viuere posse diu
nec sanos cē/nimio sanguie & adipe iuoluros
zē. Ad idē Arist. ī pn⁹ pble. q̄rit. ¶Prop̄e q̄d ma
gne supabūdātie cibi & pot⁹ egritudines gue
scāt: Rñdit q; but⁹ rō ē. qz tales excess⁹ cibi et
pot⁹ cānt ī corpe ml'titudinē būoz supfluoz:
q̄ calorē īnatū suffocāt & obtūdāt: & sic boiez in
disponūt: fm illō Ecc̄i. xxxvij. Jn ml'tis esc̄ erit
ifirmitas. Et ibidē, qđ crapulā ml'ti pierē. Ro
gem⁹ g̃ deū vt g̃ram vere abstinētie ꝓtra gulā
& ebrietatē nob doner: p quā zē.

De alijs remedijs ꝓtra gulã ⁊ ebrietatẽ.
Sermo. LXXIII

ATrẽdite ne forte grauent̃ corda vĩa crapula ⁊ ebrietate. Luc. xxj. ¶ In ꝓcedẽti ſmõe auꝺiſtis tria remedia ꝯ gulã ⁊ ebrietatẽ: vicz quõ natura nos inducit ad abſtinẽtiã ⁊ moderãti am cibi ⁊ poꝰ i nãli diſpoſitiõe hois i minera lib⁹: i elemẽtis ⁊ i plãtis. Simil᷑r multiplex figura ⁊ ſacra ſcꝑtura ⁊ medicinal᷑ cura. Nũc cõſeq̃nt̃ videda ſũt alia ſmedia ꝯ ebrietatẽ ⁊ gulã. ex qbꝫ ꝛtes cogſcere poſſumꝰ deteſtatiõem cap̃: ⁊ abſtinẽtie ⁊ ſobrietat̃ vtilitatẽ. ꝙ᷑ qõ ⁊ dñs nos auiſat fugere gulã ⁊ ebrietatẽ i cheãte. Pro gra Aue maria. ¶ Attendite ne forte corda vĩa ⁊c. vbi ſ. ¶ Circa ꝛba theatis notãda ſũt adhuc q̃nq; remedia ꝯ gulã ⁊ ebrietatẽ q̃ cuilibꝫ hoi ſũt ꝛſiderãda. vicz

Remedia ꝯ gulã ⁊ ebrietatem
- Juſta occupatio
- Finis ꝛſideratio.
- A gula elõgatio
- Chri adamatio
- Eterne cene datio
- Inferni cruciatio

A Hũana nã icliaꝫ ad tria.

¶ Primũ ad pñs remediũ ꝯ gulã ⁊ ebrietatẽ ẽ iuſta occupatio. i. occupatio in licitꝫ reb⁹: ne bõ ſit ociosus. Vñ inꝺ cetera potiſſime ſẽ tria: ad q̃ iclinaꝫ hũana nã. ꝗꝛ ꝛcupia nãliꝫ hoib⁹ ẽ inata: ⁊ q̃ maxie meſurã ⁊ modũ excedũt̃ i ociositate: vicz appetit⁹ ciboꝝ ⁊ potũ: ꝛcupiſcentia venereoꝝ: ỏlectatio ſomnioꝝ ⁊ iocoꝝ. Vñ Chryſ. i ope impfecto in q̃dã homel̃. Inꝺ paſſiões inq̃t nãles tres ſũt nãles ⁊ intime ⁊ ꝓprie carnis. ſ. eſca ⁊ poꝰ. amoꝝ viri ad mulierẽ. iocus ⁊ ſomnꝰ. Et ifra. Nulle ſic inq̃nãt corpus q̃ntũ iſte, vt ſit bõ aut fornicatoꝝ: aut epulatoꝝ aut dediꝰ ſomno. Hec ille. Ad illa tria inclinãtũ malũ. Ociũ q̃n natum ociũ. qꝝ nãliꝫ inclinat quelibꝫ ad bũ iclinatũ: ⁊ poſtea inclinat ad oẽ vitiũ. Et b̃ ſapiens inuit Prouer. xxj. cũ ỏt. Deſideria occidũt pigrũ. noluerẽ em̃ q̃cq̃ manꝰ ei⁹ opari: tota die deſiderat ⁊ ꝛcupiſcit. Nõ em̃ ociosus famem patit generalẽ q̃ ad oẽs ſenſus. Nã aures gliſcũt rumoꝝ: nares odoꝝ: guſtꝰ ciboꝝ lautioꝝ: tactꝰ cõcupiſcẽtias: vt oſtẽdit Hugo de claustro aĩe di. Dũ mẽs ocio voluptatꝫ roꝛpeſcit: hoiem iteriorẽ. ſ. corꝑ ꝛuocat ⁊ boꝛtat. vt aurẽ inclinet rumoribꝫ/loquat vana: iduatur mollib⁹: mane comedat: gallꝰ cene termiet lectionẽ. Et poſtea ſubiũgit. Laboꝛe caro affligit: ocio nutrit. iuuenis i ocio ẽ vt bos ſine iugo. q̃ dũ ñ tenet obedientie viculo q̃ſi bos laſciuiẽs diſcurrit p deſideria ꝓprie volũtatꝫ. Hec ille. Et iuuenẽ intelligit i matura etate exñtẽ ⁊ laborare poterẽ: ſic ipemet expõit. Inclinat ei ꝑmo ociũ ad eſuꝫ ⁊ potũ ſupfluũ. qꝝ cũ ex ocio bõ neſciat q̃d agere debeat: moꝝ ad cibũ ⁊ potũ ꝓ rẽis deductõe anbelat. Vñ diabol⁹ ſi quẽ i diuĩo ope nõ occupatũ iuenit/occupat eũ in ſuo. Exẽplũ de molẽdino qõ ceſſant̃ volunt̃. i q̃ ſi frumẽtũ imittũt̃ ad molẽdũ/multũ fructũ affert pfamilias. ſz emul⁹ ei⁹ ꝓiicit i illõ vl᷑ lutũ ad inq̃nãdũ: vl᷑ picẽ ad iuiſcãdũ: vl᷑ paleas ad illõ iuti᷑r occupãdũ: vl᷑ lapideſ ad frãgẽdũ Molẽdinũ ẽ coꝝ bũanũ qõ ceſſant̃ volunt̃ de vna cogitatiõe i aliã. nec ꝓ eẽ penit⁹ ociosum q̃n ſp circa aliq̃d bonũ vl᷑ malũ occupet̃. qõ ſi circa bonũ intẽtũ ſit/bonũ fructũ dño ſuo reddit. ſed diabol⁹ inuidẽs bono nr̃o/imittit coꝝ di vl᷑ cogitatões ĩmũdas ad inq̃nãdũ. vl᷑ picẽ id ẽ amoꝛẽ terrẽoꝝ q̃ ſũt viſ⁹ aie ad iuiſcãdũ. vl᷑ paleas. i. cogitatiões vanas ⁊ friuolas: ſaltẽ ad ꝛpus gdẽdũ ⁊ bonũ ipediẽdũ. vl᷑ lapides. i. mot⁹ ire ⁊ ipatiẽtie ad frãgẽdũ. Hec Uin. i Spec. moꝝ. li. ij. ꝑte. vj. diſ. vj. ¶ Pro q̃ ẽ notãdũ q̃ ociosoꝝ ſũt q̃tuoꝝ ſigna. Prio q̃ boras cõedẽdi notãt ⁊ attẽdũt: ⁊ ſi pñt ꝓuenit̃. Scõo q̃ cibos varios ꝑtractãt ⁊ ꝛcupiſcunt. Tertio ỏ facili res oblatas faſtidiũt. Quarto q̃ ex ocio ſic gule iſiſtũt: q̃ nec res nec honoꝛes attẽdũt: famẽ ꝓuocãtia inq̃rũt: q̃ oia laboꝛãti ſũt ꝯtia. imo ꝓ laboꝛẽ ⁊ iuſtã occupatiõez talia nõ ꝓpẽdũt: q̃nimo deteſtãt̃ ⁊ fugiũt. ¶ Sũt ꝫ iſta q̃tuoꝝ ſigꝫ i ociosꝫ ⁊ gulosꝫ bñ notãda

Ociosoꝝ ⁊ gulosorum ſigna
- Nõ niſi pabula vẽtꝫ inq̃rũt ⁊ boras comedẽdi notãt
- Diuerſa fercl᷑a ꝛcipiũt ⁊ ꝓpter Oẽm cibũ vituperant ⁊ (ctãt ỏſpiciũt: ⁊ laboꝛãs ecõuerſo Pro vẽtꝫ ſpletõe iocãt: nec res nec honoꝛes attẽdũt

¶ Prio ociosi nõ niſi pabula vẽteris inq̃rũt: ⁊ boras cõedẽdi notãt ⁊ attẽdũt: ⁊ oppoꝛtũitates ſe replẽdi q̃ntũ pñt inq̃rũt. Hoc pulcre oñdit Hubert⁹ ſup regulã bti Aug. loq̃ns de religioſis ⁊ di. Iſti q̃ vexãt hac peſte ñ pñt reſidere i oꝛone: nec lectioi ſtare: ⁊ bꝰ ſpualib⁹ vacare: ſz aſſuet̃ p domos circũire. Mõ explozãt q̃d comedat̃: mõ expectãt ſi aliq̃d ỏ fact̃ afferat̃. mõ ſolẽ reſpiciũt q̃n aſcenderit: mõ ſacriſtã moleſtãt ñ pulſantẽ: dicẽtes q̃ hora cõcedẽdi trãſierit. mõ moꝛant̃ circa hoſpitũ ſi forte occurrat occaſio q̃ ibi iuuẽt̃. ſi deſint aliq̃ murmurãt ⁊ obloquũt̃: ſic filij iſrl᷑ i deſerto. ſi reſtrictiões circa ꝛpalia fiunt ꝓ viribꝫ ſe opponũt. ſi dat̃ pnia ꝓtinẽs ad abſtinẽtiã: aut ñ faciũt: aut tãtũ differt q̃ obliuiſcũt̃ ⁊ obliuiõe ſepeliũt. In diſpẽſatoib⁹ ſecũ faciẽdis ſup abſtinẽtijs nẽcitatez vl᷑ rõnẽ aliquã ñ attẽdũt. ꝓlatos circa bꝫ faciles optios reputãt ⁊ cõmẽdãt. rigidos viros i bis q̃ntũ pñt eũciũt ⁊ itolerabiles reputãt. Hec ille. Tale ſignũ iuenit̃ i mlꝭis laicis ociosꝭ: q̃ ſic domos circũeũt ſi iuitent̃ ⁊c. vt dictum eſt.

¶ Scõm ſignũ eſt q̃ diuerſa fercula ociosi cõ Diuerſa ꝛcipiũt ⁊ practicãt: qbꝫ faſtidiũ tollant: q̃ laboꝛanti dedit̃ nõ attẽdit nec ꝛſiderat. ſed oĩs cib⁹ ſi lorum bi ſapit ⁊ dulcꝫ ẽ quẽ mãducat. iuxta illõ Eccl᷑s v. Dulcis ẽ ſomn⁹ opanti: ſcaturitas ãt diuitꝫ

nō sinit ipm dormire. q. dī. saturitas fac diuitē de repletiōe cogitare vētris: z ad ꝓuocādū gulā fercula variare: z eūdē cibū diuersimode ꝑparare: vt oñdit Bern̄. i apol'. z bī in floī. li. iij. c. xv. dī. Tāta q̄pe accuratiōe z arte cocoꝝ cūcta p̄panāt: vt q̄ttuoꝝ vl' q̄nq; fercul' deuorat; ꝓma nō ip̄ediāt nouissima: nec satietas minuat appetitū. Et infra. Quis dicere sufficit q̄r modis sola ouа ꝙsanāt z veranāt: q̄nto studio subuertunt/euertunt/liq̄nt/durant/dirimūt. Et nūc q̄dē frixa: nūc assa: nūc farsa: nūc mixta: nūc singillatim apponunt. vt q̄d ār hec oīa: nisi vt fastidiis ꝙsulat. De q̄ etiā lato⁹ ōr Loth. ō vili. cō di. būa. Hec ār idubie veniūt ex desidia z ociositate: q̄ facit bmōi ꝙuiuia desipere: z noua q̄rere z appetere. Un̄ Hiero. i q̄dā ser. Deniq; facit fastidiū: fames ār miro mō reddit dulcia q̄ fastidiū facit īsipida. Et sic dū ociosus sp nouis se ꝑpleri q̄rit: nō sibi viuit: sz q̄ turpissimū ē ventri/sōno/z libidini: vt vult Señ. i q̄dā epla.

Uitupatio et despectio cibi

¶ Tertiū signū ē q̄ laborās oīa sibi oblata breuit̄ z sine dilectatiōe ꝯ delectatiōe sumit. Otiosus ꝙo oēm cibū vituperat z despicit. z iō sūmopere laborī īsistēdū ꝙ gulā erit: licz b̄ i puero ōlicate enutrito difficile sit. paulatiue en̄ ex laboris ꝓtinuatiōe sibi delectabile fiet: vt pulcre notat Bern̄. i epla ad Robertū. z bī i floī. li. vj. c. xj. dicēs. Tolle ociū: exerce vires: move brachia: cōplosas explica man⁹: exercitare i aliquo: z stati senties te sola appetere q̄ famē rollāt: nō quē fauces demulceant. Et post pauca subdit. Siq̄dē ociū parit fastidiū: exercitiū famē: fames ār miro mō reddit dulcia q̄ fastidium facit īsipida. Ol⁹/faba/pulles/panisq; cibari⁹ cū aq̄/fastidia sūt q̄ escēti: sz exercitato vident magne delitie. ¶ Quartū signū ē q̄ q̄ gule īsistūt iocanāt ꝑ vētris repletiōe z nec res nec honores attēdūt. ¶ Exēplū habem⁹ i Esau q̄ ꝑ esu lēticule laborare recusauit. z vt ociose sine labore comederet oēm dignitatē ꝓmogeniture z honorē vēdidit: vt ꝓz Señ. xxv. Ex illis ḡ ꝓz q̄ ꝓmū remediū ꝙ castrimargiā siue gulā ē labor z op⁹ licitū siue iusta occupatio. Mēs en̄ būana fm q̄ ōr Greg. nescit esse ociosa: sz sp occupari ōsiderat. z q̄n ē occupata circa vnū (cū diuers nō possit sil' intēdere) a q̄cūq; alio remittit̄ z recedit. Ex intētiōe ār mētis sequit̄ affectio circa illō cui intēdit: z retractio ab aliis q̄bus nō intēdit. Nā ad illō ē mēs affecta cui maxie est intēta: ita en̄ q̄ ꝑseuerantia assit. Nā ꝓtinuatio opis elongat tristiciā a mēte: z causat delectatiōem. Et ꝺ maxie ꝓtingit q̄n q̄s se circa studiū lr̄a; occupat, ꝓt̄ nāle inclinationē intellect⁹ ad veritatē. Oēs ei boies natura scire desiderāt: vt ōr phs. i. Meta. Un̄ ḡ huic ōsiderio nāe q̄s satisfacit ꝑ exercitiū studiī q̄ etat mēs ab oī alia occupatōe. Un̄ ꝙo bō incipit a iuuētute ociari/oēs aīe vires i q̄dā fame nutriunt: cupiētes i aliq̄ sensibili satiari. Nā z aures esuriūt rumores: oculi vanitates: gula cibos: lingua loq̄citates. z sic de aliis. q̄ etiā oīa sī habeant mētem nō sedant. q; talib⁹ nō pascit. Queritur en̄ cibū nobiliorē q̄ est scia vel virtus.

¶ Et q̄ ꝓz: q̄ iusta z salubris occupatio ē magna cā nō vacādi cibis z potib⁹: nec multū curādi de eis. qđ bn̄ saluator oñdit cū ō vicio gule tētaret: vt nob daret exēplū vacandi studio sc̄pture dī. Nō i solo pane viuit hō: sed in oī vbo qđ ꝓcedit ex ore dei. Mat. iij.

¶ Scōm remediū ꝯ gulā z ebrietatē est ꝙsideratio finis gule z ebrietat;. Et iste finis ꝓt cō siderari triplr: vicz i duratiōe alimētoꝝ: i ꝓparatiōe cibariaꝝ: z i resolutiōe corpoꝝ būanoꝝ. ꝓmo finis gule z ebrietat; ē ꝙsiderād⁹ i alimētoꝝ duratiōe. q̄ntūcūq; em̄ hō posit⁹ sit in abūdātia rerū epaliū: z ꝓmptuaria ei⁹ plena erucātia ex b̄ i illō. cū oīa illa aū mortē derelicta q̄r. Exēplū habem⁹ i diuite Luc. xij. dicēte aīe sue. Bia mea habes multa bona reposita i annos plurimos: comede: epulare: bibe zē. Et dixit illi de⁹. Stulte hac nocte aiam tuā reperēt a te: z q̄ parasti cui⁹ erūt? vt ꝓz ibidē. q; tales abūdātie i man⁹ alioꝝ trāseūt z suos derelinq̄uūt. ¶ Secōo finis ille attēdit i ꝓparatiōe et ꝙsūptiōe cibariaꝝ. Si em̄ ꝙsideret cū q̄nta cura alimēta delicata adq̄rant: q̄nto labore ꝓparāt: q̄nto ꝓcio cōpant. z quō i turpissimas z fetidissimas egestiōes eis mittant; ꝓculdubio a sapiētib⁹ ꝙdēnabūt/vilipēdēt nec curabūt. Hec docuit ꝙsiderare be. Hiero. ad Paulinū dī. Quē chīm desiderat nō q̄rit magnope q̄ꝫ de ꝓciosis rebus sterc⁹ ꝓficiat. Ob hanc cām epicur⁹ voluptat; asserto: pomis/oleribus vilibusq; cibis dixit cē vtēdū: eo q̄ exq̄site epule igēri cura z sollicitudie ꝓpant. maioꝝq; pena habeāt i adq̄rēdo q̄ꝫ voluptatē i aburēdo: vt ōr ibidē Hiero. z bī i vitis ꝓbo. de Epicuro. Et ꝓserti ex turpitudie finis nō ē curāda voluptas i alimētis fm q̄ ōr Señ. i q̄dā epla. Uis ciboꝝ voluptatē ꝓtenere: exitū expecta. q; i turpitudinē finiunāt. blādimēta em̄ gule stercoꝝ fece ꝙdēnantur. Hec ibi. Quāto em̄ cibaria sūt nobiliora: tāto terminant i stercora fetidiora: vt vult Lothar⁹ de vili. ꝙdi. būa.

Mors

¶ Tertio finis ille attendit i corpoꝝ būanoꝝ resolutiōe. Fatu⁹ em̄ est q̄ corp⁹ nimis ipinguat: z se virtib⁹ ad corrumpēdū nutrit cū magꝝ conamīe z sollicitudie: aiam aūt ag̃el' celestib⁹ sil'em reficere negligit z tardat. Un̄ Bern̄. i solit. ait. Cur inq̄t carnez tuā pciosis rebus ipinguas z adornas: quā post paucos dies vermes deuoraturi sūt i sepulcro, aiam vo tuā bonis opib⁹ nō adornas: q̄ deo et angel' ꝙsentāda est in cel'. Quare aiam tuā vilipendis z ei carnē ꝓponis. dñam ancillari z ancillā dñari magna abusio est. Hoc ār ꝙsiderare est optimū remediū castrimargie: fm Greg. vt allegat auct; sūme vicioꝝ. Dicit em̄ q̄ nihil adeo valet ad domāda carnis desideria remedia sicut cogitare qualis sit futura caro mortua. luxurie

Optimū ergo remediū est finis meditatio.

Elógatõ hõ loca z tpa fugiat. ¶ Tertiũ remediũ ẽ a gula elõgatio. bẽ ꝙ ĩ cũ ĩgrat. Nã trãsiẽs ad loca gule apta: nãlĩk oculꝰ tox gule capĩt coloze potuz z cibarioz: afficĩt odozibꝫ ipoz: societate trabĩt ad vsum pdictoz. Nã cĩ qz nãlĩk inest boĩ cibi z potꝰ desiderũ ertã nec esuriẽs nec sitiẽs intuẽs rẽ multũ gustui delectabilẽ/mouebĩt ad istã gustãdũ: qõ rã ex nã qz ex scptura ẽ palã aptũ. Ex nã qdẽ ad bẽ inclinãte. Nã qlibz pꝰ prãdictũ ĩ estate ertã sat̃ietꝰ trãsiens p pomariũ/videẽs pulcz pomũ/nõ obstãte nãli saturitate mouebĩt ad ipum gustãdũ: vt docz expiẽtia rez oĩm mgra. ¶ Ex scptura sĩt pz. Unde Gen. iij. bz ꝙ mlier ꝑma: ꝑmo creata ĩ sũmo tpamẽto bũane cõplexiõis posita/nullã esurĩẽ exptã: ad solũ cñ visuz fructꝰ delectabilĩt cõtra diuinũ ꝓceptũ ad gustãdũ fuit mota. Unde bz de ea. Uidit mlier ꝙ bonũ eet lignũ ad escẽdũ: z pulcz oculĩ: aspectuq; delectabile: tulit de fructu illiꝰ z comedit: deditq; viro suo. Sũmũ igĩt remediũ ẽ ꝓtĩere exciozes sensus. visuz ab aspectu. olfactũ ab odozatu: z sic de aliis. Unde Bze. ĩ mora, tractãs pdictũ textũ Gen. iij. Intueri nõ dz qõ licz ꝓcupiscĩ. vt eĩm mũda mẽs ĩ cogitatõe fuerĩt a lasciuia voluptatĩ sue: deꝑmẽdi sẽ ocĩ qsi qdã raptozes ad culpã. Neq; eĩm Eua lignũ veritũ ꝓtigisset nisi ꝑius icaute respexisset. Et ꝓcludit ꝙ nob ad custodiẽdã cozdis mũdiciã exciox sensuũ disciplina fuãda ẽ. Nã qntalibz ꝟrute mẽs polleat qntalibet gũitate vigeat: carnales tñ sensus puerile qddã exterꝰ pstrepũt. Et nisi ĩceriozis gũitatĩ põdere/z qsi viuẽdi qdã rigoze ffrenẽt ad fluxa qq; z leuia mẽtẽ eneruã trabũt. Hec Bze. Lobibẽdi igĩt sĩ sensus exciozes ne senti ant res gustui õlectabiles. qz facillime post se trabũt (vt dictũ ẽ) hoĩm sobzioz mẽtes. Unde Sen. de Hannibale: ꝙ cãpaniã vicerat/eundẽ vina bz bna vicerãt. ¶ Quartũ remediũ est chĩi adamatio z eẽne cene datio. Si eĩm salua cozis nr̃i amoꝛẽ erga nos: pauperatẽ z sobzietatẽ añ oculos nr̃os ponam⁹ nõ ẽ qn aliq̃lĩk ad frugalitatẽ ex bẽ moueamur: z ad ipius amorem accendamur. atq; oĩe alꝰ insipidum ꝑ bẽ nobis sapidũ efficiat. In deserto eĩm chĩus ĩmediate post baptismũ. xl. diebꝫ nullũ cibuz sũpsit. Mat. iiij. Nunq; eũ carnes nisi agnuz paschalẽ iuxta legĩ ritũ scpture comedisse bz: ĩ cuiꝰ signũ ipe bis panes z pisces/ñ carnes mlĩtiplicauit. Mat. xv. z Jo. vj. Et ad ꝓceptũ dñi copiosam piscĩũ mlĩtudinẽ ꝑndiderũt discipuli Luc. v. Unde Aug. ĩ de catbezizãdis rudibꝫ. Chĩs esuriuit/ꝙ oĩm pascit, sitiuit/ꝑ quẽ oĩs bz potꝰ. ꝙ spualr ẽ panis esurietiũ z fons sitiẽtiũ. Hec vriq; ad mẽtẽ fducta grossa ertã z insipida chĩi amoze ꝓdita/fiũt sup mel z fauuz dulciora. Ad bẽ ertã merito quelibet chĩianuz mouere debz eẽne cene datio. Oẽs eĩm ad cenã eternã vocati sumꝰ: vbi oĩm abũdãtia replebimur. Luc. xiiij. Et bñ ꝙ ad cenã nuptiaz agni vocati sũt. Apocal. xix. Et tõ sicut ꝙ ad cenam optimã hic ĩ pñti existit iuitatꝰ: nec cenã amittat paz ĩ prãdio comedit. sic reuera nisi ꝙ hic esurit z sitiet z a gule se vicio ꝑseruat z custodit celestẽ cenã nõ gustabit: dicente dño Mat. v. Bñ ꝙ esurĩũt z sitiũt iusticiam: qm̃ ipi saturabunt. Hoc nõ attẽdũt ꝙ silẽs iumẽtis facti de siliq̃s porcoz hic repleri desiderãt: z de eẽna z supfelici cena nõ curãt. Cõsiderare eĩm debz ꝙ libet hõ se cũ alio bñe nature paritatẽ: z eũdez creatorẽ deũ. vñ ḡ z quõ iustũ eẽ ꝑt ꝙ tu ĩ delicĩs abũdas: z ille penurĩã bz. Nunq̃d deꝰ tibi diuitias dedit vt eu q̃tidie epulerĩ: z ille fame pear? nequaq̃. Unde Bern. ôt. Clamãt nudi clamãt famelici z ꝙrunt de nob dicẽtes. Nob ꝙ frigoze laboramꝰ qd ꝙferũt tot muratozia vestiũ: qd tãample manice: qd tãlõge caudeꝫ nostrũ ẽ qõ effundit̃ⁿ: nob crudelr subtrahit̃ⁿ qõ iuelĩk expẽdit̃ⁿ. Hec dicũt indigẽtes abũdãtibus. Unde videt iniquũ z iniustũ eẽ ꝙ alĩ superflue habeãt z freq̃nt ĩdigni: alĩ necessitatẽ patiant̃ ꝙ vt plĩmũ sũt digniozes. Sed hec iniq̃tas ẽ ex ꝑte boĩs aburẽtis: nõ ex ꝑte dei largiẽtis. ꝙ fm ozdinẽ sue sapiẽ hec bona mũna sic ineq̃lĩk/nõ tñ iniuste diuisit. Illi eĩm plura cõcessit vt dispẽsatoz: isti ꝟo pauca donauit vt oratoz. Zachꝰ ꝙ ꝑnceps publicanoꝝ erat/cũ nõ bñtib⁹ diuidebat dĩ. Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dñe do paupib⁹. z sicd aliquẽ õfraudaui reddo qdruplũ. Luc. xix. Et Job ôt. Si cõedi buccellã solꝰ z nõ comedit pupillꝰ ex ea: qz ab infancia creuit mecũ miseratio. Job. xxxj.

Exẽplus Ē

Seĺ ôz chĩm carnes cõedisse.

¶ Quintũ remediũ ꝛ gulã ẽ inferni crucia tio. Qui eĩm ĩ pñti se replere satagit: abstinere z ieiunare ꝙpt̃ deũ negligit: eternã sitim z esurionis ferĩẽ ĩ inferno sustinebit. vt ꝟitas in euãgelio ex ni medio ꝑsse de diuite ꝙ epulabaꝫ q̃tidie splẽdide ĩ infer no sepulto: z guttã aque ad refrigerãdũ lin gue petẽte: nec accipiẽte oñdit. Luc. xvj. Unde Isid. li. ij. de sum. bo. Qui inq̃t ẽ abũdãtia epulaꝝ: ardẽtis diuitis intẽdat supplicĩũ. cuiꝰ tanta ĩ inferno inẽ ignes erat inopia q̃nta hic epulaꝝ fuit copia. In bẽ eĩm seculo esurire z sitire noluit. z ꝓterea illic ĩ flãma sitiẽs stillã aque q̃siuit: nec meruit. Hec Isid. Lozpꝰ eĩm qõ delicĩs gule fomẽtaꝫ. z aia ꝙ cozpi cõdelectaꝫ. vt ĩ trũq; in ꝛiũctiõe resurrectõis ꝙpt̃ bẽ cruciabĩt. Unde Bern in solil. Et habeĩ ĩ flor. li. vj. c. xxix. Hic inq̃t caro ꝟmib⁹/illic aia ignib⁹ deputaꝫ donec rursus infelici collegio colligari cozmẽtis penalib⁹ socienꝫ sempiternis: ꝙ socĩj fuerĩt in delictis. Et exclamat ꝙsequenter ꝓta gulosuz dicẽs. O delicate ꝙ delictis z diuitijs circũfusus ꝙfusiõem z mortẽ expectas. nõ est regnuz dei esca z potꝰ: nõ purpura z byssus. diues ille vndiq; circũflu⁹ ĩ pũcto ad inferna descẽdit Hec Bern. Et Zoth. de vili, ꝙdi. huma, Gula paradisum clausit: z irã dei meruit. qz adhuc esce erãt in oze eoꝝ z ira dei descẽdit sup eos Et ꝙ vescebanꝫ voluptuose: interierũt in vi

Diues ille q epulabaf qtidie splēdide sepulf est in iferno. Nec ibi. de b exēpluz. lxv. J. vide ibidē. quō sedēti i carbedra oblaf ē pof amarissimf fetidf z imūdf: z coacf ē bibere. z duo demōes insufflabāt ignē i aures eius: q exibat p oculos/nares os zc. Nec de remediis ? gulaz z ebrietatē. Rogemf ḡ deū oiporētē: vt gram vere sobrietatis nob donet p quā tādē cū sctis oib i celesti glia erna saturetate reficiamur. qō nob ?cedat dns nr iesus chs q ē panis celestis in secula bndictus Amē.

De vrute abstinētie: pserti de ieiunio.
Sermo. LXXIIII.

QVertimini ad me i toto corde vro i ieiunio: fletu et planctu Joel. ij. In pcedētib fmōibus pla audistis de vicijs gule z ebrietatis. tādē ō remediis ? illa vicia: p q bō dz fugere z vitare gulā z ebrietatē. Et qr p bs fmedia hō se ?uertit ad deū. Nūc cōsequēf vt toto corde ?uertat ad deū itēdo dicere de vrute abstinētie. Et pncipal' de ieiunio p qō domat caro: qō z mlt'us deseruit ad vērā ?uersionē petōris: nr thema Cōuertimini ad me zc. Quod cm Joel. ꝓpha in psona dei: ex q satis ?cludit q ieiunū deo placeat. Pro gra Aue maria. Cōuertimini ad me i toto corde vro zc. vbi s.

Circa vba tbeatis pmo videndū erit vñ z a q z quō ieiunū recepit originē. Scdo qre eccl'ia pceperit ieiunare in qdragesima z nō rēpe isto q chs ieiunauit zc. Circa pmū ē notandū: q ieiunū i pncipio generis hūani a deo ē institutū. postea a pīarchis z ꝓphis ?tinuatū zc. vt sequitur.

Deo i pncio gnis hūani istitutū
Jeiunīū a Pīarchis z ꝓphis ?tinuatū
Multis exēplis declaratū
Chō dño ?firmatū.

Istitutio ieiunij

Primo ieiunū i pncipio generis hūani ē a deo istitutū dicēte dño pmo parēti Adā: de lig scie boni z mali ne cōedas Beñ. ij. qō tractās Amb. i ser. ō ieiunio q icipit. Diuinū ad pcem Et bī di. xxxv. sexto die. ait. Ut sciam? nō esse nouellū ieiunū: ꝓmā illic. i. i paradiso ?stituit legē de ieiunio. Et infra. Eouisq nemo ꝓuaricari nouerat: vt adhuc ozta nō cēt q est pma ꝓuaricatio idicrū ieiunū ē abstinētie: lex a dño deo/ ꝓuaricatio legis a diabolo/culpa p cibū/lacrima post cibū: fpēs suader gule: dns ieiunare discernit. Nec ibi.

Cōtinuatio ieiunij

Scdo ieiunū a sctis pīarchis z ꝓphis ē ?tinuatū. Nā mos ses cū dño i mōte cū legē accepit. xl. diebz z xl. noctibz nō māducauit neq bibit. Exo. xxiiij. ppls israel'ticus iubētē dño a mlt'is cib abstinuit Leuit. xj. Jrē vxori manue libatorez ꝓphē ꝓcepture: vicz Sāsonē angel' dñi apparuit/z ei abstinētiā a vino z oī potu inebriatiuo indixit Judicū. xiij. Jrē Helias sil'r. xl. diebz nullū cibū sūpsit. iij. Reg. xix. In rota etiā pma etate ab Adā vsq ad noe q durauit ad mīnf. 1656. ānis sp fuit abstinētia a vino z carnibz vt dr Hiero. Et bī di. xxxv. ab exordio: z sic ō aliis mlt'is. Terrō ieiunū fuit mlt'is exēplis declaratū. Prio qz cuagdiu ieiunauit z abstinuit ?go i paradiso fuit z ? go pmā sit. Adā qz ieiunū violauit a ōlitijs pa disi i sūmā miseriā corruit. Un Amb. vbi s. Lognitio ifirmitat' i cibo: firmitat' vt' i ieiunio Jraq gula a paradiso ignātē expulit: abstinētia ad paradisū errātē ꝛuocauit. Et bī i canō. sexto die. vbi s. Moyses p ieiunū cū dō locut' fuit Helias qz ieiunauit in celū curru igneo vect' exciit vbi s. p ieiunū hierl'z a sēnacherib libat rpe ezechie regis z esaie ꝓphe. iij. Re. xix. Pbi listei a filijs isrl' rpe samuel' cedūt: illa die ieiunāt. j. Re. vij. Filij isrl' a filijs beniamin bis fuēt ōbellati ō. xij. tribub: q cū postea die illa ieiūarēt z coza dño flerēt ꝓualuert Judicū. xx. Jona ꝓdicāte ninituit' pepcit de' eis dē: i sacco z cinere z ieiunijs pniam agētib Jonc. iij. Pe trus apl's cū esurijt i domo simōis coriarij: mēt' excessus sup eū cecidit z celū aptū vidit. Acē. x Apl'i etiā exīm ieiunādi nob reliq rūt: q p? suscepti spīm scm: sic mētes aūterāt a mōi illecebz sic ēt ab epulaz appetitu. Vz ei q diu cū eis fuerat chs ñ ieiūarēt. post ablatōez tñ ei? se spōtaneis subdidēt ieiunijs: qz spōso ablato ieiunādū erat. sic chs ꝓdixerat dicēs. qñ spōs? auferet ab eis tūc ieiunabūt. Un spūsco repleti tūc ieiūare cepēt. vt dz i rōnali. li. vj. c. ō feria qrta pēre. Quarto ieiunū a chō dño ē ?firmatū. Nā saluator: nr mox p? baptismū duce? ē i ō sertū z ieiūauit. xl diebz z. xl. noctibz z postea esurijt. Mat. iij. Quito ieiunū ab eccl'ia ē pceptū. vt pz i ōcret' di. iij. statuim?. Et ō ?se. di. v qdragesima. z pl'ib ca. se. Un Amb. i ser. ō q dragesima. Jlle qdragesimā facit q ieiunādo et vigilādo ad pascha ascēdit. Nā sic reliq āno ieiūare pmū ē: ita i qdragesima ñ ieiūare pcm ē male Jlla ei volūtaria sē ieiūia: ista necaria. Jlla ō arbitrio veniūt: ista de lege. Ad illa iuitamur: ad ista cōpellimur. Ecce quō pcipit z mādat vt q dragesimale ieiunū plebs fidel' firmit' teneat. hec ō pmo.

Jeiunīū

Nūc circa scōz: qre ieiūiuz qdragesimale fuerit illo rpe ?nali z ñ eo rpe obfuerit q chs ieiūauit. chs ei mox p? baptismū. i. p? epiphaniā suū ichoauit ieiūiū. Eccia āt ieiunū nrm cū pascha ?tinuauit. z qre b fecerit cū oīs chī actio nra sit istructio fz Bze. i hom. Rñr q b? ordiatōis z mutatōis qdruplex cā fuit. Pria ē: qz i qdragesima repñtam? pl'm isrl'q ānis. xl. i dekto fuit: z stati postea pascha celebrauit. Scda cā: qz boies nāliter mouēt ad libidinē rpe ?nali: ad quā fstringēdā istituit ē b rpe ieiūarī. Tertia cā qz chī passiōi resurrectio ?tinuat. g rōnabile fuit: vt afflictō nra passiōi saluatoris cēt ?tinua. Cū ei ipe p nob passus sit z nos ei cōpati debem?. vt ita tādē ?regnem? p? passionē stati resurrectio subsequat Jux illō apl'i

Si cõpatimur t ꝓregbim⁹. ¶ Quarta cã: qz stari p⁹ ieiũiũ dẽm⁹ coꝛp⁹ dñi sumere exẽplo filioꝝ isrl: q̃ pusq̃ agnũ pascalẽ ederẽt. agrestes lactucas t amaras comedẽdo se affligebãt. Ita nos ꝙeũt ꝓ pnĩaz t ieiũiũ pz⁹ affligere: vt tãdẽ digne possim⁹ eucharistiã accipe. Hec põit dnãd⁹ i rõnali. Et Jo. Belerh i sũma ō officio. hc ō. ij. ꝓc. ¶ Dubitaꝭ circa ꝓmissa exq̃ dictũ est vñ ieiunũ cepit initiũ t quõ. Quare ẽt tpe vnali nos ieiũam⁹ q̃dragesimã: t ñ eo tpe q̃ chr̃s ieiũauit tc̃. Quare etiã s. pres istituerẽt ieiũiuz: et ad q̃d ꝓncipaliꝛ valet: Ad ꝟ dicẽdũ ẽ: q̃ miltitudo hoim cõiti supẽtõe cibi peccat. ꝓpẽ qõ hõ reddit i porẽs t ōsidios⁹ ad bõa opa. Et iõ sã. pres volẽtes ꝓ ꝟ cõe viciũ siue malũ remediũ adhibere: t hoies ad vtutes t bõa opa iducere. istatuerẽt salubriꝛ ieiũia certis tpibꝰ obseruãda. Valet aũt ieiunĩ ꝓncipaliꝛ ad tria

Jeiunĩ valet
- Ad carnis tẽtatõez refrenãdã
- Ad eleuatiõez mẽtis ad spũalia
- Ad satisfactionẽ ꝓ peccatis

Jeiunĩ refrenat carnis cõcupiaz

¶ Prio ieiunĩ valet ad refrenãdã carnis pcupiscẽtiã: qz p ieiũiũ castitas ꝙuaꝭ. Vñ Hiero. Sine cerere t baccho friget ven⁹. i. p abstinẽtiã cibi t pot⁹ repescit luxuria. Cui⁹ exẽm ffert Hiero. Q. dũ q̃dã iuuẽcula mlt̃ũ a q̃dã iuuene ifestaret ō ipudico amore: t ipa nll'aten⁹ ꝓsentire vellet volẽs a pdicto iuuene hõ amorẽ remouere: ipm ad suã camerã vocatũ iclusit quẽ absq; cibo triby dieby stare pmisit: p⁹ q̃s ad ipm tã famelicũ accedẽs: eiq; cibũ porrigẽs inꝛogauit q̃ magꝭ idigerz cibo an voluptate: rñdit. q̃ magꝭ cibo: at illa. Hoc gñe medicine vuln⁹ luxurie curare studeb. ¶ Scõo ieiũiũ valet ad eleuati onẽ mẽtis ad spũalia. Nã q̃n coꝛp⁹ p crapulã ñ gnaꝭ mẽs liber⁹ ad spũalia cõtẽplãda eleuaꝭ. Vñ sci pres volẽtes a ōillũinari circa aliq̃ spiritualia ieiunijs t abstinẽtijs isistebãt. Vñ ō Daniele scẽptũ ẽ. Dañ. ix. q̃ posuit faciẽ suã ad dñz deũ suũ rogare t depcari ieiunijs: sacco t cinere. Et tũc sic ibidẽ subdit Gabriele ad eũ descẽdere magnas ꝓcepit reuelatiões de chr̃i incarnatiõe t ei⁹ passiõe. Sic etiã habeꝭ de istitutiõe festi sci Michaeꝭ t oĩm angelo⁹ quõ eps loci illius: vbi thaur⁹ sagitta tact⁹ reuertebaꝭ sagitta ad sagittantẽ. induxit ieiunĩ t oꝛonẽ vt cogn̄oscerent hui⁹ rei mysteriũ tc̃. Et hos duos effectus tangit eccl'ia in pfatiõe de ieiunio: cũ ōz. q̃ coꝛpali ieiunio vicia cõprimis: mentẽ eleuas tc̃.

Jeiunĩ eleuat mẽtes ad spũalia

Jeiunĩ satisfacit ꝓ pctis

¶ Tertio ieiunĩ valet ad satisfactiões pro pctis: sm vba thematis. ꝙuertimini ad me i toto coꝛ. vio tc̃. Est em̃ vna pars satisfactiõis vt ōt Mgr̃ i. iiij. sen. di. xv. Vñ Aug. in q̃dã smone de oꝛone t ieiunio. Ieiunĩ purgat mentẽ/ subleuat spm̃/ carnẽ spũi subijcit/ coꝛ facẽ ꝓrũ tbũiliatũ/ ꝙcupiẽ nebulas dispgit/ libidinũ ardores extinguit/ castitatẽ ꝙ lumẽ ascẽdit. In q̃ aucoꝛitate oẽs pdicti effectus ieiunĩ t pces alĩ ꝓtinẽt: de hac abstinẽtia ieiunĩ pla dixi i ser. de sacramẽto: ibi vide lacy⁹ de hac materia.

Rogem⁹ g̃ deũ vt suã gr̃am nobis donet dom̃adi carnẽ p ieiunĩ t abstinẽtiã: vt p ꝟ eãm mereamur ꝓsequi bñdictiõem Amẽ.

¶ De vicio luxurie Sermo. LXXV.

Neqz fornicarijne

q̃ adulteri: neqz molles regnũ dei possidebũt. j. Coꝛ. vj. In pcedẽtibꝰ sermõibꝰ pla audistis de vicio gule: q̃ derestabilis sit ipa gula: t quõ ꝓpter mlta sit vitãda. q̃n sit pcm̃ mortale aut venale. q̃ sint ei⁹ spẽs: t ō q̃ liber illaq̃ speciebꝰ. q̃n sit pcm̃ mortale aut veniale. q̃nta mala ex gula seq̃nt. Et silr de ebrietate. q̃ sint ꝓditiões ebrietatis. q̃nta mala ex ebrietate seq̃nt. q̃n sit sine pcõ: aut mortale aut veniale pcm̃. Ex qbꝰ cauis ebrietas aggnet. t tãdẽ de remediis vtriusq;: vicz gule t ebrietatis. Postea ō abstinẽtia t ieiunio. vñ ieiunĩ hẽat originẽ. Et q̃re nõ illo tpe ꝙuaꝭ q̃n chr̃s ieiunauit. q̃re t ad quẽ finẽ sit istitutũ. ō qbꝰ oibꝰ latius dixi. Nũc ꝓtter qz luxuria est gule vicina. imo seq̃t plĩmũ ex gula: dicẽte Hiero. Uenter mero estuãs ō facili spumat i libidinẽ. Interdo dicere de malicia luxurie: ꝓpẽ quã tot⁹ mũdus tpe Noe exceptis octo hominibꝰ delet⁹ ẽ. q̃ t heu nũc fere totũ mõm cõmaculat. t oẽs luxuriosos a deo segregat: t finaliꝛ ab eãna beatitudine: si nõ penituerint. iuxte ebrẽa. Pro gr̃a Aue maria. ¶ Neqz fornica. neqz adul. tc̃. vbi s.

Luxuria vicina est gule

¶ In pñti ser. videndũ est qlit̃ luxuria ab antiq̃s describaꝭ. Est g̃ notandũ q̃ antiq̃ ꝓpietates luxurie t carnalis voluptatis descripserũt sub figura veneris quã finxerũt eẽ deã amoris: vnũq̃dq; cũ pare suo ꝓiugẽtis: t totũ ozbẽ hoibꝰ/aialibꝰ t dijs replẽtis. vt ptz p Ouid. iiij. fastoꝝ. Et vt ex diuersis poetis colligit̃ luxuria ō scribebaꝭ ab antiquis: vt infra.

Luxuria ab antiqs describit̃a
- Saturno ꝓcreata
- Mulieb̃riter formata.
- Vulcano maritata
- Gratijs comitata
- In mari situata
- Concha manu lata
- Mirrha afflata
- Corpore nudata.
- Rosis t ficuũ foliijs ornata
- Columbis comitata
- Filio ceco dotata.

¶ Prio luxuria describit̃ vt ven⁹ a saturno ꝓcreata: eo q̃ carnis pcupia (vt dixi i tbeate) nascit ex gula. Saturn⁹ em̃ a saturãdo dict⁹ ẽ. vt ōz i ꝓtec. rep. li. viij. Saturnꝰ ãt gulã desigt: q̃ reuera venerẽ gnãt: q̃ veteris saturitas libidinẽ excitat: t etiã venerea ꝓuocat: vt ōt Gze. Edacitas inqt ad luxuriã ptrahit. q̃ dũ saturitate vẽter excẽdit aculei libidinis excitant. t maxie saturitas vini. Vñ ait apl's Eph. v. Nolite inebriari vino in q̃ ẽ luxuria. Et Prouer. xx. Luxuriosa res ẽ vinũ. q̃ vẽter mero estu. ō

faci. spu. ī li. vt s̄. ī thēa. Et Claudia. ōt. Uino calefacta ven⁹ tūc seu⁹ ardet. Qō ēt ꝓfirmat Tereñ. di. Sine cerere ꝛ baccho friget ven⁹. i. sine cibo ꝛ potu supfluis ñ ē vsus veneree vo luptat̄. Uen⁹ igr̄ a saturno gnāt. qz luxuria a saturitate vēris originat. Ūñ Hiero. ꝑ Jouinia. ait. Esus carnū ꝛ pot⁹ vini vertuſq; saturitas: semiarū libidis ē. ¶ Scō luxuria de/ pigit mlierib⁹ fozmata: eo q ardēt⁹ viget luxuria ī mlieribꝫ q̄ ī vir̄. sic oñdūt poete ex fabula tyresie: q iuenit duos ſpētes ꝓcubētes q̄s ⁊ga pcussus ilico ō viro ī femina mutat⁹ ē. ꝛ post tres dies iter̄ sili mō illos vidēs ꝛ ⁊ga p cutiēs/ ī pstinā nām ⁊sus ē: vt tāgit Ouiō. iij. meta. Cū āt ō amoris q̄ntitate Jupit̄ ꝛ Juno certarēt: ꝛ eū q̄rerēt qd iudicarz. dixit viz bīe tres vncias libidis: mlierē ⁊o nouē. Qō ꝛ ꝓfir mat Ouiō. de arte amā. ī snia. Jō Scōs pbs ad Adrianū imperatoz̄: vocat libidinosaz mlie rē insatiabilē bestiā. Et Prouer. xxx. Unū ō tri bus īsatiabilib⁹ ōr os vulue. i. libido mulier. vulcan⁹. ¶ Tertio depigit luxuria vulcano maritata. Ulcan⁹ fm poetas ē de⁹ ignis: ꝛ faber iouis claud⁹: ꝛ ī manu ei⁹ malle⁹. q ō ōr ener̄ ma rit⁹: eo q̄ officiū venereū nō nisi caloze ꝓsistat Calo: ḡ iuuenil būoꝛi ꝓiūct⁹ ē cā luxurie. Et ō sic faber mediāte igne durissimū ferrū resol uit ꝛ ad suū vsum aptū facit. Sic ignea luxu/ ries hoies q̄ntūcūq; fortes ꝛ ⁊tuosos si tetige rit resoluit. Ūñ Hiero. ad Oceanū ō vita cle/ ricoꝝ. ferreas mētes libido domat. Nā ex cali dis potib⁹ ꝛ cibarijs ignis accēdit voluptatis Et ī qdā epla ōr Hiero. Nō ebne ignes: non vulcana tell⁹: nō rurs⁹ vl olymp⁹ cāris ardoꝛi bus ardet: q̄ntū delicat⁹ portat ī vētre suo. Et ōr Hiero. q duplex ē incēdium voluptat̄: vi nū ꝛ adolescētia. Et oleū flāme adīcit: cū ar/ dēti corpusculo fomēta ignū sūmistrant. q̄les sūt q ī iuuēture vino se icēdūt. Tales eriaz sūt parētes siue rōne pueris ī iuuēture aut adole scētul⁹ ⁊gib⁹/ masculꝰ aut femel vinū offerētes Si igit vis vt ignis extiguat vl min⁹ ardeat subtrahe ligna foco. Jste ignis icēdit ꝛ iflāma tur (vt dixi) ex cib⁹ ꝛ potib⁹. subtrahe cibi ꝛ po/ tus supfluitatē ꝛ sufficiat necitas. Jste ēt ignis incēdit ꝛ augeat ex colloquijs/ ex aspectu/ ex ta ctu mlier̄. Ūñ Eccl. ix. Auerte faciē tuā a mu liere cōpta: ꝛ ne circūspicias spēm alienā. ꝓpter spēm em̄ mlier̄ mlti pierūt. ꝛ ex h ꝓcupia q̄si ignis exardescit. Et seq̄t. Colloquiū ei illi⁹ q̄si ignis exardescit. Ignis vicz luxurie ō flāmiue ro fornace mlier̄ ꝓcedit: ꝛ diabolo pīuas sug gestiōis carnal⁹ iflāmāre virilē aīm accēdit et emollit. Et Hiero. ad Oceanū logns ad ml/ rē ōr. Fornax es malicie: a viro qd ōsideras sa lutari. Vulcano igit⁹ ven⁹ maritat̄: qz ab igne ꝓcupīe luxuria causat̄. de q̄ igne Hiero. ī epla q̄dā sic ait. O ignis infernal luxuria. cui⁹ mā gula: cui⁹ flāma supbia: cui⁹ scintille pūa. collo q̄a: cui⁹ fum⁹ ifamia: ꝛ cui⁹ cinis iopia: ꝛ cui⁹ finis gehēna. De illo fabro p̄t exponi illō Esa. liij. Ego creaui fabꝝ isufflātē prunas. i. tētātē mētes a ꝓpria ꝓcupia ignitas. Hui⁹ fabri fol les sūt lenones ꝛ vetule mediatrices: vt ōr Hu go cardi. ī postilla sup Esa. ¶ Quarto luxuria describit gratijs comitata. Nā vt ōr Fulgē. ij. Mith. ca. j. Ueneri adīciūt tres iuuēcule nu de q̄ dicūt grē. q̄z vna hz facie ab ea auersā: du arū ⁊o facies sūt ad ipam ꝓuerse. Qō exponēs mgr Thomas walleis ī descriptiōib⁹ deoꝝ ōr. q̄ he tres puelle ōsignt cupiditatē/ voluptatē ꝛ ifidelitatē. Cupiditas ei ꝛ voluptas se ad ve nerē ꝓuertūt: sz ifidelitas se auertit. qō ō poe/ te finxer̄t: qz mlieres ꝛ luxuriosi hoies diligūt luxuriā: vl rōe voluptat̄ q̄ ꝓsistit ī iuuēture et elegātia ꝛ plcitudie. ꝛ q̄diu iuuenūt iuuētut̄ florēt sanitat̄ ꝺcorē faciē ad cas q̄s vl q̄s amāt ꝓuertūt. Cū ⁊o vl ifirmitate vel senectute de fecerit: se ab eis auertūt: nec curāt q̄s dilexerāt nec attendūt. Sic dixer̄t ī sapiētes Sap. ij. Ute mur creatura tāq; ī iuuēture celerit. Uel ven⁹ pseq̄t aliq̄d rōe cupiditat̄ ꝛ pspirat̄: qz ꝛ mlieres iterdū sequūt viros despectos rōe pecūie ꝛ auaricie. ꝛ q̄diu aliq̄d hūt/ facies eis ⁊tunt. q̄ñ ⁊o totalr depauperit/ ipas auertūt ꝛ spe/ nūt. Ūñ q̄dā metric⁹ ait. Uocatiuos ocl'os ab latiuos locl'os gert mlieres Dariu⁹ si fuer̄ ge nici⁹ poter̄ ee q̄ñ q̄ris. Diuitijs etiā alit amor venere⁹. Ūñ Oui. ij. ō arte. Diuitijs alit luxu rios⁹ amor. nō hz vñ suū pauptas pascat amo rē. Et Hiero. ꝑ Jouini. Tolle inq̄t epulaz ꝛ li bidinū luxuriā: ꝛ nemo q̄ret diuitias: q̄z oīs vl⁹ aut i vētre aut sub vētre ē. Cū ⁊o ven⁹ pecu nias exhausit ꝛ florē iuuēture ꝓsumpsit: tūc eū quē amauit relinq̄t: ꝛ p ifidelitatē dozsuz ⁊tit. Tres ēt ille puelle pñt itelligi tria vicia ꝓiūcta voluptati veneree. scz auaricia/ luxuria ꝛ supbia. Luxuria ꝛ auaricia se ad eā ꝓuertūt. qz luxuria eā ꝓseq̄t q̄diu iuenit delectatiōez. auari cia q̄diu ꝓsiderat patrimū abūdātia ꝛ possessiō nē. Sz supbia facie auertit: inq̄ntū oēs ꝓēnit ꝛ respicere dedigt p despectionē. ¶ Quito luxuria ō scribit i mari situata: vl delectat i ama ra dulcedie delitiaz: vl qz opat naufragiū ex bonaz. Pario dī i mari locata. qz ōlectat i ama ra dulcedie delitiaz. Aq̄z em̄ noīe lubrica p⁹a uoz ōsideria desiḡt. vt ōr Bze. ī moī. sup illo ps. Lōgregās sic ī vtrez aq̄s mar. Et notant naratꝛ ī aq̄ marina: qz voluptas venerea licz ī p mis appeat dulc. ī fine em̄ ml'tū hz amaritudi/ rōe ꝓscie pūgent. fm illō puer. v. Fauꝰ distil/ lās labia meretric. nouissima āt ei⁹ amara q̄si absinthiū: ꝛ lingua ei⁹ acuta q̄si gladi⁹ biceps Qō ꝓsiderās Boe. ij. ō ꝓso. pbi. psa. iij. ait. q̄z mlt amaritudib⁹ hūane felicitat̄ dulcedo re/ spsa ē. Et li. iij. psa. vij. ait. Appetētia voluptā tū corpis: plēa ē anxietat̄: sarietas ⁊o pnie. Et seq̄t. Tristes ee voluptatū exit⁹: q̄s̄ libidinū suaz remisci voleꝛ: irelliget. q̄ si bōs explicare pñt. nihil cause ē q̄n pecudes q̄z bē ee dicant.

Aq̄ destruat luxuriā

Natat igit vens ī aq̄. īquārū pfruit ōlitēs carnis: sz cū ī aq̄s marī inquātū ī fine tristē sentit exitū voluptat. Et ió Alan⁹ ī ō plāctu. metro v. vocat cupidinez seu venerē: tristiciam lerā z amaritudinē dulcē. Ptz ḡ pmo: q ió ē ī mari situata: qz delectat ī amara dulcedie delitiarū.

Luxuria natat in aqua

¶ Scōo ió describit ī mari natās z in aq̄: ꝑ naufragiū rez tpaliū. Et ió sic nauigās i mari mlt sz picul' expōit. ita dedit⁹ mlieri et veneri etiā legitime. vt pōit Glo. decreti. xvij. q. ij. nos nouim⁹. di. sic inq̄t nauigans subijcit se variis piculis: nec ꝓpio motu regit sz vētis: sic habēs vxorē. nō em̄ veneri dedit⁹: se regit. sz voluptate periculose circūferē. z fm eā currit: dicēte poeta. Trahit sua quemq; voluptas. Et ió Secū dus phs: bñ dixit: cū libidinosaz mulierē ōscipsit: q̄ essz mare fluctuās: z naufragiū īcōtinētis hois. ¶ Septo describit vens siue luxuria cōcham marinā portās ī manu sua: quā fz Fulgētiū ió portare fingit: qz bo gñis aial toto corpe sil'aptco ī coitu miscet. vl' ió cōcham portare dī. qz ī musica. s. ī cātu/q̄nēnis z fistul' delectat. Cōcha ei pmū īstrumētū musicū fuisse narrat z mlti iuuences z puelle cātib⁹ ad venerea puo

Exēpluz

cant: Sic tāgit Ouidi⁹ ō arte p exēpla duo poeta. de Orpheo z Amphiōe. quō Orphe⁹ lyra sua saxa z siluas currere fec̄. z Amphion cātu suo muros notos erexit: inq̄ntū lapides ad mux currere fec̄. Et ō oratione dr quō fidib⁹ delphinū ō mari vocauit. Jō dī Esa. xxiij. Sume cithară circūi ciuitatē: meretrix obliuioi tradita bñ cane. freq̄nta cātica vt mēoria tui sit. q̄si di. Illo mō meretrix cātādo ꝓuocat pl'es ad lasciuiā. Un dr Nico. ō ly. ibidē. Meretrix ōrelicta a suo amasio solet conari ad cātādū dulcit ad reuocādū amasiū ad se. ¶ Septio ven⁹ sine luxuria depingit myrrha afflata. Et b ió. qz sic̄ myrrha ē odore suauis: gustu tamē amara z ḡuis. sic delectatio venerea ī pmo (vt dictū ē) suauis apparet sz i fine penitudis amaritudie ledit. sic poeta oñdit: q ẏgo myrrha noīe incestū pōis desideauit: z meditāte verula b. procurauit. qđ dū pī cōperit eā odiuit z psecutus fuit. ipa ẏo fugiēs i rētā tristiciā icidit q fletu: suspiriis: gemitib⁹ alterata ī arborē fuit noīs ꝓuersa fuit: q̄ adhuc gutras amarissimas ō se fūdit ī signū q dulcedinē voluptatis corpis seq̄t sp amaritudo penitudis. Hoc bñ oñdit Boe. iij de ꝓso. metro. vij. dicēs. Hoc hz voluptas oīs stimul'agit fruētes: apiūq; par volātū: vbi prius gta mella fudit/ fugit. z nimis tenaci ferit

Exēpluz

icta corda morsu. Hoc idē oñdit Demosthenes pbs q̄ stomachū Laidis nobilissime meretricis locādo subpalpās z queritās dixit: Hec quāruz? cū illa rñderet: mille denarijs. Ille rñdit. Ego penitere rāti nō emo: vt bñ ī vitis pbor. c. xxxvij. Jtē ió ō myrrha delibura: qz ven⁹ gaudet odore flor z rosar. Et ió q̄dā vt bñ oleant odorifera secū i sinu portāt; vt tāgit Boē. j. ō disci. schol'. di. Tertia luxurie species ē flor diuersitate stati lasciuire: gl'iaz suā pfūdere sue corinnāli caloze sin⁹ ex aromatib⁹ iplere cē. Et ió mererices z solute mulieres vtunt vngēto qđ vocat stibiū: vt dr Huguiē. ꝓpe odorē. De Jezabel ēt dr. iij. Reg. ix. q depingit oculos suos stibio: z ornauit caput suū. Un z de duodecim puell' igressus ad Asuer. regem dr: q sex mēsib⁹ vngebant oleo myrrino: z sex mensib⁹ alijs pigmēt z aromatib⁹ vtebant: z sic ad regis triclinū postulate veniebāt. Hester. ij.

Nota

¶ Octauo pingit corpe nudato: rone depauperis: rone ostēsionis: rone paccōis. Pmo rone depauperis: qz hoiem sibi dedictū tpalib⁹ denudat z spoliat. vñ nuda pingit: qz obsequentes sibi nudos dimittit: sic pz ī filio Lucretij: q̄ q̄ tidiānis nuptijs lautū pīmoniū ꝓsūpsit. tādē furt assidere studuit: z cruce suspēsus inf̄ij. vt narrat Boē. j. de disci. schol'. Sic filius prodigus ꝓsūpsit portione sube sue: viuēdo luxuriose Luc. xv. Jdeo dr Prouer. xxix. Qui nutrit meretrīcē: perdet substantiā. Un Fulgēti⁹. Ven⁹ nuda natat: illa vicz cā: q suos amatores amor z nudare nouerit: z picul' sic ī mari tractare. Luxuria ār vt expleat/ res tpales si nō hz ab alijs rapit: z sic eos nudos efficit z p sua libidie expēdit: z sic seipm deregit. ¶ Secōo dr nuda rone oñsionis: qm̄ libidinos⁹ suū amorē ñ absōdit: sz ōnudat z aperit. Et ió Fulgēti⁹ dr. Ven⁹ ió nuda depingit: eo q libidis crimē nūq̄z celatū sit: sic nec ignis absōdi pt ī sinu vt ñ ardeat. Et sic null⁹ pt ignē absōdere vt nō lucear. sp em̄ lux ignis prodit ignē: vt vult Qui. ita ī ꝓposito. ¶ Tertio dr nuda rone paccōis: eo q a nudis pagat: vt dr Fulgē. Jō dr Ezech. xvj. Eras nuda ꝓfusione plena. ¶ Nono ros z ficuū folijs coronata depingit. z b ió fm Fulg. qz sic rose ī se rubēt z spine pūgūt: ita libido rubet ꝓcū die opprobrio: z pūgit pcti aculeo. Et sic rosa q dē delectat: sz celeri tēpoz morti tollit: ita libido delectat momēranee: sz pēnit pūgit. Momēraneū em̄ ē qđ delectat: sz eēnū qđ cruciat: fm Greg. Jō criā ros coronat: eo q ven⁹ ī horis/ pris z viridib⁹ eē delectat. z q serta fiūt ō floribo/ qb⁹ lasciui vtunt ī chorcis z locis voluptat: dicētes illō Sap. ij. Coronem⁹ nos rosis antequā marcescāt. ñ ptereat nos flos tpis: vbi qz relinq̄m⁹ signa letitie nr̄e. nō sit ptū qđ nō trāseat luxuria nr̄a. Rursuz foliis ficuū coronat: qz folia illa pturitū libidis excitare referūtur. Nā vt dr ī li. de ꝓpe. rer. Si succo foliorū fici mēbra genitalia fuerit linita: dicūt mouere ad pturitū z libidis icētiuū. Sil'e dr Beñ. iij de pmis parētib⁹ q fecer eis pizomata de foliis fic⁹. ¶ Decio colūbis sociata fingit: qz colūba p ceter auib⁹ vexat libidie luxurie: z i coitu colūbe sē ferūētes. Dicūt ei colūbe q̄si colētes lūbos: vt dr ī ꝓpe. re. eo q mltū libidinosa cēt: q̄si ātiq venerea sñ cupabāt: eo q nidos fie q̄ntāt z oscl'o amorē ꝓcipiūt. Colūbe ei oī tpe ouāt z pullos faciūt: tā ī autumno q̄ ī vere

Nota

Exēplu

R

B

z estate. ¶ Undecimo ē filio ceco dotata. Fingitur em̄ cupido eē venerʒ filiꝰ cecꝰ ſʒ alatꝰ. q̄ sagitta z arcu apollinē sagittauit. Indubie ei ex luxuria z venere cupido z amor carnal' gignit̄ q̄ ſō alatꝰ ōr:eo q̄ amor subito volat:z ad aspectū vniꝰ psone amore eiꝰ iflāmat̄. sic ptz ō David z Bersabee. ij. Reg. xj. Et ſō volatil' pdicat̄. Cecꝰ ēt pigit̄:q̄ amor quō se igerat aduertere nō videt̄. q̄ cupido ita se pōit i paupez sic i diuite:i turpē sic i formosuz:i mōachū sic in laicū:i dñm sic i fuū. Un̄ metrista. Dis amor cecꝰ:nō ē amor arbit̄ equꝰ. Poete ei duos deos finxer̄ eē cecos. s. cupidinē z fortunā. q̄ amor lumē rōnis extinguit. Nihil em̄ cecꝰ boie
Exēpluz inflāmato amore alicuiꝰ psone. Un̄ ōr Señ. Amor iudiciū nescit. Ita em̄ cecat/q̄ amans q̄nq̄ impossibile arbitrat. Sic ptz de Narciſco q̄ vmbrā p̄priā i fonte vidit:z eā vsq̄ ad mortez amauit. vt tāgit Ouid. iij. meta. Fortuna ēt tā q̄ cecā, p̄mouet indignos:aliq̄n dignos. Et sic ꝓficat̄ illō apl's ad Rom̄. xj. Cecitas ex parte cōtigit i isrl'. hic igit̄ apollinē sagittat. q̄ etiā sapiētē a rōnis iudicio diuellit z vulnerat. sic paruit i salomōe. Et vt ferē in Virgilio z Aristo. Sic ei hūor superfluꝰ i capite aliq̄n iduc̄ cecitatē i corpe: ita hūor voluptatʒ veneree iduc̄ cecitatē i mēte: vt ostendit Aug. li. ꝓfes. z ō ꝺo iuste ordināte. Leci em̄ sūt carnales:q̄ nō p̄nt videre pricula z dāna ex amore illicito p̄uenientia. q̄lia sūt aie inq̄natio:corpis destructio:fame p̄ditio:z subē euacuatio. In nocte em̄ delectāt z i vmbra:q̄ oculꝰ adulter obfuat caliginē Job xxiij. Hoc hū figuratū ē i Sāsone:quē Dalila tradidit excecādū. Judic. xvj. Et i sodomitʒ q̄ domū Loth cā luxurie volētes ingredi:ab angel'o percussi sūt cecitate Gen̄. xix. De oīb⁹ ill' ꝓficat̄ illō Thren̄. iij. Errauerunt ceci i plateis Ex p̄missis g̃ ptz q̄liť antiq̄ deseptū luxuriā. z ex hīs ꝓpetatib⁹ z picturʒ hī q̄ntū ipa luxuria sit detestāda. Rogem⁹ g̃ deū vt sua pietate z mia nos ab hoc malo luxurie defendat. ⁊c.

¶ De q̄ditate luxurie z de eiꝰ specieb⁹

Sermo. LXXVI.

Neq̄ fornicarii: neq̄ adulteri: neq̄ molles regnū dei possidebūt. j. Lor. vj.

In p̄cedētib⁹ sermōib⁹ audistʒ q̄liť ab antiq̄ luxuria ōpugnat̄: sic ve venꝰ dea luxurie. p diuersitates imaginuz. ex q̄b⁹ intelligunt̄. xj. q̄dirōes luxurie: q̄ cuilibz sūt fugiēde ne excludat̄ a p̄ceptōe celestʒ regni Nūc q̄ñr i p̄nti ser. dicere intēdo de q̄ditate luxurie i genere:z de specieb⁹ eiꝰ. q̄b⁹ cognitʒ hō intelligat hui⁹ peti gūitatē:z tāto cautiꝰ se custodire valeat:ne iuꝝ hūm apl'i i ebemate amittat regnū celoꝝ. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Neq̄ fornicarii neq̄ adulteri. ⁊c. vbi s. Prio videndū erit
B q̄d sit luxuria. Scōo de eiꝰ specieb⁹ ⁊c. ¶ Circa p̄mū ē notandū q̄ luxuria ꝑm Aug. xij de ciui. dei. c. viij. nō ē viciū pulcroꝝ. suauiūq̄ corpoꝝ: amās corpeas voluptates ſʒ anīe puersas amatʒ corpeas voluptates: negligēcia tpālia q̄ reb⁹ spūalib⁹ pulcrioribz z icorruptibilib⁹ z ico pabilib⁹ suauioribz coapt̄amur. ptz:q̄ nō ē pcm̄ nisi i puersa volūtate. ex actib⁹ tm̄ exteriorib⁹ nosc̄it volūtatʒ puersitas. q̄d ē ꝺ illos q̄ dicūt luxuriā eē solū viciū corpis siue corpale z nō aīe. z p ꝺns ñ eē magnū pcm̄. Scōz Clemētē ꝺo sup epl'am Jacobi i p̄nci. Luxuria ē explēde z exercēde voluptatʒ ꝺcupia. Tal'ēt ꝺcupia etiāsi ñ queniat̄ ad actū/p solā volūtatē pcm̄ ē: vt patebit i seq̄ntib⁹. ¶ Circa scōm vicz ō spēs luxurie i q̄s ipa diuidit̄ ē notandū: q̄ luxuria p̄rio
B Duplex luxuria z p̄cipal'r diuidit̄ i luxuriā nāle: z i luxuriā ꝺ nām seu ināle. Luxuria nālis ē libidinosa p̄iūctio marʒ z femie ꝺ rectā rōnē p̄ncipioꝝ nāliū. vl' ē appetit⁹ taliū. Et hec luxuria nālis vt colligit̄ ex dictʒ scti Tho. ij. ij. q. clviij. art̄. j. diuidit̄ i sex spēs siue pres: q̄ sūt ille, vicz

Fornicatio Raptus
Spēs luxu Stupꝝ Incestus
rie nālis Adulteriū Sacrilegiū

¶ Prīa spēs luxurie nālis ē fornicatio. q̄ vt ōr Jo. i sūma ꝓfes. li. ij. ti. v. q. j. licz videat̄ eē genꝰ cuiuslibz carnal' illicite cōmixtiōis q̄ fit ex mīmōiū. spēal'r tm̄ intelligit̄ i vsu viduaꝝ vl' mereticū aut ꝺcubinaꝝ. Et hūt̄ ꝙba. xxxvj. q. j. lex illa. Ꞓ. cū igit̄. Et ō tā ō viro q̄ muliere intelligēdo. Nō ei eēt fornicatio simplex si i mīmonio ꝓstitut⁹ vl' voto p̄tinētie astrict⁹ ⁊c. cōgsceret solutā mulierē. Et ōr fornicatio ꝑm Carboꝝ. z Hugut. a fornix q̄ ē arc⁹ lapideꝰ ad modū fornacʒ:i q̄b⁹ meretrices solēt fornicari. Et hīc ē q̄ fornix ꝺi lupanar seu domꝰ meretricū. Et ꝑm Hugut. ꝺi fornix q̄si fos necās. i. ignē anīe vel rōnis. vl' formā necās. i. aiam q̄ est forma nr̄a. Et sic fornicatio ōr q̄si fos vel forme necatio. Fos ei vt ōr Huguicio ē grecū. z ē lux vl' ignis latie ⁊c. Et ſ̄ g̃ fornicatio simplex: ꝺcubit⁹ solu
L Fornicatio simplex ti cū soluta p̄iꝰ corrupta: q̄ ō ꝓpē stuprū q̄ nō ē simplex fornicatio. Et ō sic intelligit̄ ꝙ Alexā. ō ales i suo ꝛrio. q̄ sit solut⁹ z soluta a viculo mīmonij/ ꝙsanguitatʒ/ordis/religiōis z voti p̄tinētie. Un̄ fornicatio ꝓprie ꝺi luxuria viduarū/meretricū vl' ꝺcubiaꝝ z ō cōmunit̄ corruptaꝝ. Et hec simplex fornicatio sp̄ ē pcm̄ mortal'e. ptz p illō Tob. iij. vbi Tobias ait filio suo. Attende tibi ab oī fornicatiōe. z p̄ter vxorē tuā nō patiaris crimē scire. Crimē ēt iportat pcm̄ mortale. z fornicatio ē hūt̄: q̄z excludit a regno ꝺi. vt ꝙ p apl'm ad Gal'. v. q̄ p̄missa fornicatiōe z alīs q̄ hūsdā vicīs ōr. q̄ talia agūt̄ reg. ꝺi nō posſ. Et. j. ad Lor. vj. in thēate. Neq̄ fornicarij neq̄ adulteri. reg. ꝺi posſ. q. d. nulli⁹ istoꝝ regnū ꝺi possidebit. Et ītex ad Eph. v. ōr. Scitote q̄m̄ oīs fornicarius aut im̄u. aut auar⁹ q̄ ē ido. Fuit⁹: nō hz hereditatē reg. ꝺi. Un̄ Nūc. xxv. legit̄. q̄ cū fornicat⁹ eēt pl'us Israel cū filiab⁹ moab: iussit dñs cūctos p̄ncipes pl'i suspēdi ad patibulū ꝺra solez: et occisi sūt. xxiij. milia hoīm. Ex illis patz q̄ sim-

plex fornicatio ē pcm̄ mortale: z sepat a regno di
ꝓhea, phibēt i canōe. xxxij. q. iij. dicat, z c. mere
tricē. Si g̃, p simplici fornicatōe dānat hō: qn
to magis ꝓ ceteris spēs luxurie: q̄ mlto sē peā gui
Luxuria ora: vt patebit. ¶ Scōo pz ex dicis q̄ luxuria
ñ pt fieri ē valde malū pcm̄: qz nūq̄ pt fieri sciēr z volū
sine pcto tarie sine p. mortali. Vñ occidere boiez pt fieri
sine p. mortli: dūmō fit p viā iuris z iusticie. ita
furari possz ds aliqd modicū sibi necārū sine
p. mor. dūmō eēt i extrēa necare. Ita i fest pos
set ds scienr laborare/ postulāte necare sine p.
mortli. Suo mō pt ds sciēr iurare sine pcō: dū
vicz vez iurat ad b cōpulsū. Pōt ēt ds irasci si
ne pcto: sm illō ps. Irascimi z no. pec. Pōt ēt
ds p supbiā aut vanā gliaz peccare vēialr: aut
p auariciā vl gulā: siue iuidiā vl acidiā zc. sed
null pt sciēr z volūtarie fornicari siue luxuria
ri sine p. mortli vt dictū ē. Hic ē q̄ si hō mlta
bōa fecerit z nullū pcm̄ admiserit nisi vnā for
nicatōez siplicē: si tūc ōcedit absqz pnia eternalr
dānabit. Et dixi notāt s. sciēr z volūtarie. qz si
ign̄āt fierz: vt mlier, pbabilr crederz ē viz suū
q̄ tm̄ ñ eēt su. vl mlier q̄cūq̄ ñ bēt vsū rōnis
p tpe nō eēt mortle. Ita si mlier oppmerer p vi
nō eēt mortle si ñ ꝓsentiret: qz nō eēt volūtariū

D ¶ Scōa spēs luxurie ē stupz. z ē illicit ꝓcubi
Stupū tus q̄ vgitalr integritas corrūpit: nlla pactōe pcu
gali precedēte: vtriusqz tm̄ volūtate sine violētia
qō dico ꝓpt raptū: vbi vis ifert sine violētia. ō
b hī. xxxvj. q. j. ō rapto. §. ex hac z c. lex illa. Et
q. ij. ō puell. Idē ōr Jo. i su. vbi s. Et hec spēs ē
guior q̄z simplex fornicatio. pz: qz valde mlta
mala ex stupzo sequunt: vicz vt infra.

Ex stupzo { Iniuria, Infamia, Mercrīciū } Impedit ō plis, Perdit ō thesau ri irrecupabilis

¶ Primo per stupz fit iniuria virgini si eam
quis decipit aut verbis seducit et tanto peius
si per vim eam oppimit, preter qō talis in foro
consciētie z ex diuina lege tenet eam ducere:
aut ei satisfacere: non obstante q̄ penitear de
peccato: vt habet Exodi. xxij. Siquis seduxe
rit virginē nōdum desponsatā/ dormierit q̄z
cum ea: dotabit z habebit eā vxorem. Si autē
pater virginis dare noluerit: reddat pecuniaz
iuxta modum dotis quā virgines recipere cō
sueuerunt. Secūdum malū quod sequitur ex
stupzo quia cōiter corrupta incurrit infamiaz
vel ad mīs malā suspitionē. preter quod sepe
impeditur a legitimo mrimonio cōtrahendo
quia propter infamiam aut suspicionem ma
lam nullus libenter talem ducit in vxorem:
saltem regulariter. ¶ Tertium malum: quia
per hoc ponitur in via mereticandi. quia
fama z virginitate perdita, pnior est ad maluz
z sic destruitur in corpore z anima. Ex hoc pa
tet q̄ bene stat q̄ ille qui corrumpit virginem
est occasio mille fornicationū q̄s ipa postmo
dū cōmittit, taceo de ꝓiugat aut i sacr ꝓstitu
tis zc. Et tm̄ si ñ fuisset corrupta nequaq̄ hec
fecisset: qn pot ꝓ gitare sua ꝓseruassz, aut ad
mrimoniū ꝓolasset. Hui hēm sil'itudinē.
Sicut em̄ ille q̄ rūpit pmo clausurā vel sepez
alicui hortī/ vinee/ pti vel agri: occasio ē mul
toz dānoz q̄ sequūt p alios. sic i ꝓposito. Vñ
ōr regula iurs. Qui occasionē dāni dat: dānuz
dedisse videtur. ita facit ille stupzās ꝓginem.
¶ Quartū malū: qz ex b nonūq̄z secr volūtaz
ria ipeditio pl p venēa sterilitatis: z p ꝓcubit
idebitos pcti ꝓ nām. imo qñq̄z qō gui ē secr
ex b pctō, pcuratio abortus: z occisio, plis: etiā
inēdū nōdū baptizati zc. Ex dbꝫ pz q̄ stupzās
guiē peccat, ꝓpter hec mala z alia inumera q̄ secq
pñt. ¶ Quintū malū: qz p stupz pdit thesau
rus irrecupabil'ꝓginis. Vñ Hiero. ad Eusto
chiū ꝓginē. Ardent loḡr cū oīa possit de: sus
citare ꝓginē nō pt post ruinā. valet q̄dē libare
de pena: sz nō valet cozonare corruptā: supple
de lege dei ordiata. Hui pcti magnitudinez
oñdit scīptura Beñ. xxxiij. vbi ōr. q̄ Sichez fi
li Emor: q̄ Dinā filiā Jacob ōflorauit/ inffe
ctus ē p filios Jacob cū pīe suo z toto ppl'o vz
bis sue. Et tm̄ petiuit post ōflorationē eā i vxo
rē. vtz ibidē. ¶ Tertia spēs luxurie ē rapt.
Rapt ār ē cū puella domo pīis educit: vt coz E
rupta i vxorē habeat vl i ꝓcubinā: siue puelle Raptus
solūmō: siue parētibz tm̄. siue vis aut violētia
veriscz iferat. Et ōr notanr/ vl in ꝓcubinā. qa
rapt aliqñ cōmittit vbi nihil de nuptijs agit
vt pz ex ō rapto. c. cū cām. Et fit vis aliqñ tm̄
puelle. vt qñ pīe ꝓsentētē sine volūtate rapiat:
z p violētiā de domo pīis abstrahit. Aliqñ fit
violētia solū parētibz: vt qñ pīe nō ꝓsentiente
aut mre: puella sua voluntate rapit. Aliqñ fit
violētia veriscz: vt cū sine volūtate pīis z puel
le/ puella rapiat: vt hī vbi s. xxxvj. q. j. ō rapto
ribz. z. q. ij. p totū. Et. xxvij. q. ij. Rapt. z ca. se
qn. Hec etiā habent ex ꝓbis scīs Tho. ij. ij. q.
clxij. ar. vij. z. x. Hec aūt spēs vicz rapt q̄cūq̄z
mō fiat violētia/ siue puelle tm̄: siue parentibz
tm̄ siue veriscz: guior ē q̄z due spēs pmisse: vi
delicz fornicatio z stupz. Est tm̄ raptus puelle
guior ea nolēte z pīe ꝓsentēte: q̄z si pīs solū vi
olētia fieret z ipa ꝓsentiret. Et adhuc gui est
pcm̄ si veriscz fit violētia. Et tal raptor puni
end ē pnia publica: vt hī. xxvij. q. ij. Raptor.
¶ Quarta species luxurie ē adulteriū. Est aūt
adulteriū illicit ꝓcubit q̄ ꝓiugal thor viola F
tur. Et ōr adulteriū q̄si accessus ad alteri thō Adulte
rū. i. lectū. Vñ Gelasi papa. Adulteriū ē alie rium
ni thori violatio. z hī. xxxvj. q. j. lex illa. §. Luz
igr. Et sp ē gue mortale pcm̄. Pro q̄ ē notādū
q̄ adulriū pt cōmitti dnctuplr. ¶ Prio si vna
psona ē soluta z alia ē i mrimonio. z tūc ē mor
tale: vtz ex dicis. qz sm apl'm. j. Coz. vj. adul
teri regnū dei nō possidebūt. ¶ Scōo si am
be psone sūt i mrimōio ꝓstitute: z tūc ē gui q̄z
si solū vna. imo gui q̄z sit aliq̄ spēs ꝓmissaz

Ūñ notati de crimīe adulterīj vel blaſphemie iubenť ſm legē lapidari. Leui. xx. ⁊ Deu. xxij. Jra ⁊ Jo. viij. ſaluator repetēdo legē ōr. Qui ſine pcō ē mittat ꝑus lapidez ī illā. ¶ Tertio ſi alicui⁹ mariti vxor vi de domo rapiať: tūc ē ītex gui⁹. imo ral' rapt⁹ grauj⁹ ē pcīō q̄z rapt⁹ vgīs. qz ibi maior fit iniuria ſacro mrīmonīj: ⁊ marito cui rapiť vxor. ptz ex ꝑdictis de raptoribꝫ. ¶ Quarto ſi vxor rapta p violētiā opmať: tūc itex grauj⁹ ē pcīm. ¶ Quīto ſi fuerint ꝑſone ad iuicē ꝓſanguinee (qō abſit) vl' vna fuerit ī ſacrſ aut religioſa (qō auertat de⁹) tūc adhuc ē grauj⁹. ptz ex ꝓmiſſis. Nā pcīa luxurie ſp aggŭanť ſm q̄ plures ⁊ gŭiores pec/catoꝝ circūſtātie ipm ꝓtigūt. Et ex ħ vir adulē ceterſ ꝓibꝫ grauj⁹ peccat q̄z adulſa. ⁊ ſic de alīs circūſtātijs.

B Incest⁹

¶ Quīta ſpēs luxurie ē inceſt⁹ q̄ ē illicit⁹ ꝓcubit⁹ ꝓſanguineoꝝ vel affinīū ad inuicē ḡdu ꝓhibito: ſiue ħ ſit inē ꝓſanguineos ſiue inē affines. Et vocať inceſt⁹ ab īcēdio īordīati ardoris carnis. Et ħ pcīm ē tāto grauius q̄nto grad⁹ ꝓſanguitať vl' affinitať ē ꝓpīquor. De ħ hī canōe. xxxvj. q. j. lex illa. ℌ. cū igitur. Et ex de eo q̄ coḡ. ꝓſang. p totū. Et de ꝓſanguī. ⁊ affi. p totū. ¶ Ubi ſciēdū: q̄ nō ſolū inē ꝑdictos ħ pcīm cōmittit: ſz ēt ille q̄ ſpōſā friſ ſui licz ab eo icognitā ducit ī vxorē: vel al's eā carnal'r coḡſcit: iceſtū cōmittit: vt hī. xxvij. q. ij. Siq̄s. ⁊ c. ſeq̄n. Jtē. xxxij. q. vij. c. adulterij. dr. q̄ inceſt⁹ ī ſe gŭior ē adulterio. Quātū aūt ħ pcīm ſit deteſtabile bñ oñdit apl's. j. Lor. v. q̄ tradidit ſathanc illū fornicatorē: q̄ cū nouerca ſua fornicať fuit. Et. ij. Reg. xiij. Amon q̄ ſoror ē ſuā thamar corrupat/inēfecť ē a ffre ſuo Abſalon. Horrēdū vriq̄ ē illō pcīm. Arcamē ſpero q̄ ꝑ ē⁹ horrorē null⁹ ſane mēſ/timo ratiōe vrēs ſe illo polluat. de ħ pl⁹ī ſeq̄ntibꝫ ſer.

D Sacrile gium.

¶ Sexta ſpēs luxurie ē ſacrilegīū. ⁊ ē illicit⁹ ꝓcubit⁹ q̄ ꝓtinētia deo ſacrata ledit ſiue violať. Et ōr Alex. de ales q̄ ꝓtinētia deo ſacrata ōr ꝓtinētia de religioſ ꝑſſis ſiue virſ ſiue mulieribꝫ: ſiue ī bis q̄ ſuſceperūt ſacros ordies: ⁊ ī bis q̄ vorū ꝓtinēte emiſerť. oīm em̄ talīū ꝓcubit⁹ ſacrilegīū ē. Dī ſacrilegīū violatio ſiue leſio vel irreuerētia vel illicita vſurpatio ſacre rei inuito dño. Dī em̄ ſacrilegīū q̄ſi ſacriledīū. i. ſacꝝ ledēs. Quelibꝫ āt dicraꝝ ꝓtinērtaꝝ eſt ſacra: qz deo oblata. ⁊ ē act⁹ religiōis tal' obſeruatio caſtitatiſ. qz ad diuinū cultū ē ordinata: ⁊ p ꝓcubitū violať inuito dño. ſ. dō. cui ſe hō deuouit p caſtitatē. ¶ Ex q̄ patz q̄ oēs ſacrilegi q̄ ad deū ſūt fidei fractores. qz tales peccāt q̄ fidē deo datā q̄ ſe deo obligauerūt ad ſuādū caſtitatē. Hoc āt pcīm ſacrilegīj ē oibꝫ ꝑcedētibus ſpecieb⁹ luxurie gui⁹ ſm gen⁹ ſuuz. vicz fornicatōe: ſtupro: raptu: adulterio: ⁊ inceſtu. eo q̄ tales maiorē iniuriā faciūt deo q̄z fornicatores/ſtupratores/raptores/adulteri ⁊ iceſtuoſi. in eo q̄ ſuā ꝓtinētiā deo ſpēal'r denouerť. ꝑz illō ex canōn. vt lex. xxxvij. q. j. vbi Jnnocē. papa ſpecial'r ſubdiaconis/diaconis/ſacerdotibꝫ ⁊ religioſis pcīpit ꝓtinentiā. Jdē ōr Jnn. extra de vita ⁊ honeſtate clericoꝝ. in ca. vt cleſ/ricoꝝ. Unde ꝓtinētia eſt annexa ordini ſacro. vt ōr canon. lxxxiij. di. Cū in ꝑterito. ⁊. xxxj. diſti. ante triennīū. ⁊ ca. alīc: vbi etiā tāgiť ordo ſubdiaconat⁹. Trāſgreſſor aūt voti caſtitatis pcior adulſo iudicať. xxvij. q. j. c. Sicut. ⁊ i ca. Jmpudicas. ⁊ c. ꝓpoſito. Et dixi notanť ſm genus ſuū: qz ſtaret q̄ aliq̄s inceſt⁹ gŭior eſſet ſacrilegio ex abominatiōe pcī ꝑter ꝑpetratez grad⁹: vt cū mrē vel ſorore zē. Suo mō ſtaret q̄ aliq̄d ſacrilegīū eſſet min⁹ inceſtu cū affini vtz de ꝑſona q̄ ſimplici voto aſtricta eſt ad ꝓtinentiā: ⁊ ħ ceterſ paribꝫ. Et bis inferť q̄ q̄nto votū ē ſolēni⁹: ⁊ de q̄nto ordo ſacer altior: tāto ſacrilegīū ſm ſe ē pcīm grauj⁹. Grauj⁹ ei pec/cat religioſus q̄z laical' ſacerdos: grauj⁹ ſacerdos q̄z diacon⁹: ⁊ magſ diacon⁹ q̄z ſubdiacon⁹ grauj⁹ etiā ſubdiacon⁹ q̄z is q̄ fecit votū caſtitatis ſimplex zē. Sed oibꝫ bis grauj⁹ peccatz epūs ſi carnaliť peccaret ſiue ſi luxuriareť. pater: qz epūs eſt ⁊ eſſe debz in ſtatu ꝑfectiōis: ⁊ oībus alīs ꝑeminere debz ī vita ⁊ ſcītate: vt oñdit apl'us. j. ad Timo. iij. Oportet em̄ epm irrepħēſibilē eſſe. Et ſequiť: ſobriū/ornatū/pudētē/pudicū zē. Et ad Titū. j. ōr. Oportet ei epiſcopū ſine crimine eſſe: ſicut dei diſpenſatorē. nō ſupbū: nō iracūdū:: nō vinolentū: nō pcuſſorē: nō turpis lucri cupidū. ſed hoſpitalē/benignū/ſobriū/iuſtū/ſcīm/ꝓtinentē zē. Unde Hiero. ī epl'a ad Titū. Et hī in decre. xxv. di. in c. ꝑmū ōr ſnial'r. q̄ epūs debz eē ſine crimīe: vt alios liberi⁹ poſſit arguere.

I

¶ Sed di. q̄s: Sūt ne alie cāe ꝑ q̄s ſacrilegīū ē tāgraue pcīm? Rñr q̄ ſic. vicz

Sacrilegiū ē grauе pcīm ꝑter q̄nq̄z
- ſ Rōne voti fractōis
- Rōne furti rei ſacre.
- Rōne abuſus vaſ ſacri
- Rōne degeneratōis peſſime
- ⌞ Rōne beſtialitatis.

¶ Prīo pcīm ſacrilegīj eſt gŭe: qz ſp fit cū circūſtātia voti fractōis. De talibꝫ ei votifractoribꝫ ait apl's. j. ad Tim. v. Cū em̄ luxuriate fuerint/nubere ī chō volūt: hūtes dānationez. qz ꝑmā fidē irritā fecerūt. i. votū q̄ deo obtulerūt. tales ſūt vgies ⁊ vidue: q̄ poſt votū ſimplex caſtitatiſ ſepe fornicanť: aut ꝫ fidē deo datā mrīmonio ſe iūgūt: vt timēdū ē in piculum dānatōis ſue. de q̄ alibi ō voto caſtitatiſ plura dixi ī ſer. de ꝑcepiſ. ſer. ix. ⁊ ſer. xxij. B. Ubi dixi an vouēs caſtitatē ſine pcō poſſit ꝫbere mrīmonīū. ¶ Scōo ſacrilegīū ē gŭe pcīm: qz ibi ſp cōmittiť furtū vl' rapina rei ſacre: qz deo ſacratū eo iuſto auferť. q̄ tāto maj⁹ ē q̄nto ſubtractū bonū ē maj⁹ ⁊ digni⁹. ſz ꝓtinēte nihil ī ħ mōo cōpari ꝑt: vtz ex illo Ecci. xxvj. Dis pōderatio ñ ē dig ꝓti. aie. igr zē. ¶ Tertio qz vaſe deo ſacraro imūde q̄s abutiť. ſic em̄ ī ſacro loco luxurias vl' pecās gŭi⁹ peccat q̄z ſi ex ca

lē bꝫ pctm̄ faceret. sic nōbil'r plꝰ peccat q̄ cū pꝛ
sona sic p vorū ꝺo sacta peccat. qz talē psonā q̄
se deo deuouit/macl'at. z b pctm̄ ē itex tāto gꝛ
uiꝰ q̄nto se tal' psona magꝫ ac magꝫ deo obliga
uit: vtz ē. Jō ꝺr Esa. lij. ꝺ clericꝫ sigñe i sacrꝫ cō
stitutꝫ. Mūdami q̄ fertꝫ vasa dñi. qō z de oīb
psonis deo dicatꝫ itelligi pt. Uñ sic̄ q̄ calicē i lu
tū pjiceret gui' peccaret. sic gui' imo guiꝰ pec
cat i sacrꝫ ꝓstitutꝰ. vl' mli'er secū sacrilegiū cō
mittens: qz nō calicē sꝫ psonā deo sacratā i lu
tū pctī pjiciūt. ¶ Quarto qz tales ꝺ āgelo dñi
q̄ deo fuire deberet faciūt ꝺmonē spurissimū
Uñ Malach. ij. ꝺr. Labia sacer. custo. sciam: z
legē exq̄rūt ex ore eiꝰ: qz āge. dñi exerci. ē. Jmo
sacerdotes dicunt ꝺij: qz loco dei bñt iudicare
ꝓscias hoīm. Jō ꝺr i lege Exo. xxij. Ꝺijs nō de
trahes tc̄. ¶ Quīto qz de hoīe diuīo fac̄ boiꝫ
bestialē. deo ei sacta psona vocaf deꝰ: vt dēm
ē: ꝺijs ñ ꝺtrahes. Et i ps̄. lxxxj. Ego dixi ꝺij estꝫ
Ꝓ̄t em̄ sacerdos ꝓficiēdo z pcā dimittēdo:
qꝺ nullꝰ angelꝰ pt. Ex his pꝛz q̄ntū malū ē lu
xuriari cū psona religiosa aut i sacrꝫ ꝓstituta:
aut p vorū castitatꝫ deo obligata. Uñ ꝺr canō
xxvij. q. j. Sicḋ ep̄s. q̄ sacerdos vl' i sacrꝫ ꝓsti
tutꝰ mōialē coḡscēs ꝺz depōi: eo q̄ spōsaz cbīi
maculauit. laicꝰ ꝺo ꝺz excōicari. fm leges ꝺo
laicꝰ ꝺz capite trūcari: vt ꝺr glo. ibidē. Sꝫ itel
lexi nūc p q̄ndaz exuagātē oēs tales ipo facto
ee excōicatos: z a solo papa aut eiꝰ aucte absol
uēdos. Sic g̃ bēꝫ scx spēs luxurie nālis: ꝺ qbꝫ
ī seq̄ntibꝫ fm̄oibꝫ adhuc latiꝰ dicā. ¶ Alia ē
luxuria inālis siue ꝺ nām. z pt ē septia spēs lu
xurie. p quā itelligīt oīs iꝛꝺiata effusio seis
ex vas sibi debitū i ꝺrdine ad gnātiōem. Ꝓdi
cādo āt de b vicio publice/qlibꝫ ꝺz esse cautꝰ:
z tm̄ i gñe de ipo loq̄: tal'r tn̄ q̄ q rei sē ex b va
leāt coḡscē culpā suā. sꝫ spēs z modos bꝰ tur
pitudis ñ expedit pticl'arīe cozā ꝑp̄o explicare
ne pure aures maculenf. z neḋs facere discat
qꝺ ig̃rat. attn̄ spēs z modos huiꝰ pctī cogita
ui ēt ī pticulari ꝺscribere ꝑp̄ ꝓfessores: vt hec
legēres p gnāles qōnes vulnera pctōꝝ aḡsce
re valeāt z mederi. Quilibꝫ em̄ i ꝓfessiōe si re
ē distincte se ꝺz accusare. z ꝓfessor prudens de b
caute vbi opteꝫ ꝺz rimari. Hoc āt pctm̄ guiꝰ ē
oīb ꝑmissis speciebꝫ luxurie. eo q̄ i eo fit iiu
ria nāe q̄n illō trāsgredīf qꝺ fm nām ē determi
natū tanḡ ꝓncipiū circa vsuz venereoꝝ. Et b
ē qꝺ ꝺr Aug. in li. de adulteriis ꝓiugijs. q̄ oīm
hoꝝ pessimū est qꝺ ꝺ nām fit Et bī. xxxij. q. vij
adulterij malū. vbi ꝺr Aug. Adulterij malū vi
cit fornicatiōem: vicif ab idolatꝛ tc̄. Et ibidē i c.
flagitia. ꝺr. Flagitia q̄ sūt ꝺ nām vbiq̄z z sp re
pudiāda sūt atq̄z puniēda. Et i fra. Uiolaf q̄p
pe ipa societas q̄ cū deo nob ee ꝺz/cū eadē nā
cuiꝰ ipe aucto ē/libidis puersitate polluit.
¶ Ex q̄ pꝛz q̄ pctm̄ ꝺ nām siue sodomiticū pe
ius ē q̄z cū, pꝛia mre peccare: vt cū fuerēt ia di
cā: si fas saltez ē talia dicere. Hoc bꝫ ex p̄dicto
c. adulterij. z ibidē i ca. Offerebat. ꝺr Amb. q̄
Loth obtulit stupꝛari filias suas: vt detestan
ꝺū pctm̄ sodomie i alijs ꝓpediret. Hoc āt pec
cato ꝺ naturā gui' vir peccat cū vxore, pꝛia q̄z
cū mereꝛce. qz magꝫ tenef cauere maluz vxoꝛ
q̄z malū alteriꝰ mulierꝫ. Et b vult Augꝰ. i dēo
c. adulterij malū. tc̄. vbi ꝺr. q̄ vsus q̄ ē ꝺ nām ex
ecrabil'r fit i mereꝛce: sꝫ execrabiliꝰ i vxore.
Utinā b attēderēt ml'ti q̄ bestial'r viuūt cū vx
oꝛibꝫ suis: puātes sibi licere q̄cḋ faciūt cuz
vxoꝛibꝫ suis. Nō sic ipij nō sic. sꝫ vtī licz vxore
nāli vsu z fm rōnē: nō bestiali mō. z b ertā tpi
bus ad b ꝓcessis tc̄. ¶ Sūt āt huiꝰ nefan
dissimi pctī ml'ti modi fm s. Tho. ij. ij. q. cliij
ar. xj. Primꝰ vocaf imūdicies siue mollicies.
puta q̄n sine ꝓcubitu, pcuraf volūtarie pollu
tio cā delectatōis veneree. qꝺ fit p ꝓtactū, pꝛij
genital' siue aliēi: aut p q̄sc̄ūq̄z alios modos il
licitos q̄ḋ bꝫ polluō, pcuraf volūtarie: ꝓter
expiri delectationē venereā: vt sepiꝰ viri z mu
lieres p diuersas res sibi, pcurāt ꝺlectatōes si
ue pollutiōes tales. De ill' ꝺr apl's. j. ad Loꝝ.
vj. vt in theāte. neq̄z molles regnū ꝺei possi
dēt. ¶ Scōs modꝰ z peiꝝ fit q̄n nō fuaf na
tural' modꝰ ꝓcubēdi. z b vl' q̄ntū ad instm̄ in
debitū. vl' qz ñ ad ꝺbitū vas qꝺ a nā ad generā
ꝺ deputatū ē. aut q̄ntū ad alios ꝓcubēdi mo
dos bestiales aut mōstrosos: puta a retro tc̄.
¶ Tertiꝰ modꝰ ē adhuc peiꝝ ꝑdictis: z ꝓpie
vocaf pctm̄ sodomiticū: vt q̄ fit p ꝓcubitū ad
nō debitū sexū: puta cū masculꝰ ꝓcūbit cum
masculo: aut femia cū femia. De q̄ pcō loq̄tur
apl's ad Rom̄. j. ꝺi. Femie eoꝝ imutauerūt nā
lē vsum ī eū q̄ ē ꝺ nām. sil'r z masculi relicto
nāli vsu: femie exarserūt ī ꝺsideriis suis ī inui
cē: masculi ī masculos turpitudinē opantes.
¶ Quartꝰ modꝰ ē pessimꝰ: q ꝺr bestialitas. et
fit p ꝓcubitū nō ciusꝺē speciei: vt cū ḋs ꝓcūbit
cū bestia. Illō pctm̄ ꝺ nām i gñe ē gruissimū in
ter oīa pcā carnis: fm Aug. i de adulteriis ꝺiu ē bestiali
gijs. z s. Thom̄. vbi ē. Et b ꝑ oñdi q̄ntupl'r. tas.
Ꝓpio qz grissime illō deꝰ puniuit. Nā oli mū
dus deleꝰ ē gnāli diluuio, ꝓp̄ b pctm̄ turpissi
mū: vtz Ben̄. vij. Ois q̄ḋ caro corrupat viaz
suā sup̄ trā. Et tō dixit dñs ad Noe. Finis vni
uerse carnis vēit cozā me Ben̄. vj. Ois caro. i.
ois hō tc̄. Ecce q, ꝓp̄ illō pctm̄ ꝺ nām in dilu
uio ñ solū boīes q̄ b cōmiserūt puniti sūt: sꝫ eti
am bestie q̄ oēs i diluuio sil'r pierūt. ꝓter eas q̄
i arca fuerūt. ¶ Uñ scūs Methodiꝰ martyr
ꝺ illiꝰ gnālis diluuij cām magnā fuisse b vi
ciū ꝺ nām. Ꝓpter b ertā pctm̄ pluit ꝺñs sup
q̄nq̄z ciuitates Sodomā/gomoꝛrā/adoniam
sobaym/loſam/ignē z sulphur de celo: z babi
tatoꝛes eoꝝ: z oīm illa regiōe existētiū celesti
igne ꝓsumpti sūt Ben̄. xix. Jō ꝺr Augꝰ. in li.
de mirabilibꝫ diuīe scpture. li. j. c. xiij. q̄ sodo
mite nouo genere penaꝝ fuerūt deuastati ꝑp̄
istiꝰ pctī abomiatōem. Et q̄ illa pena fuerit fi
gura futuri iudicij: ꝺr. x vj. de ciui. dei. ca. xxx.
Pluit em̄ ꝺñs sup̄ sodomā sulphur z ignem

R Luxuria inālis

M ltī sē mōi pctī ꝺ nām.

ad offendendū ardorē z ferorē illi⁹ flagitij z pcī carnis: vt ait Grego. i mor. sup illo Job. xviij. Aspgak i tabnaculo ei⁹ sulphur. Dicit ei ibidē Sulphur qd aliud q̄z fomētuz ignis ē: qō nō sic ignē nutrit vt ferorē guttissimū exhalet. Quid itaq̄z i sulphure nisi pcm̄ carnis accipim⁹: qō dū puerf cogitatōibz q̄si qbusdā ferozibz mētē repleret: ecca īcēdia ppar. z dū feroz sui nebulā i mēte dilatat: ꝯ eam flāmis subseq̄ntibz q̄si nutrimēta subministrat. Et subiūgit ad ꝓpositū Nā q: p sulphur feroz carnis accipit/ipa sacri eloquij historia testat: q̄ ꝯ sodomā ignē z sulphur dñm pluisse narrat. q̄ cū carnis ei⁹ scelera punire decreuisset: i ipa q̄litate vitōis notauit maculā crimis. sulphur q̄ppe ferorē: ignis ardorē habz. Qui itaq̄z ad puersa desideria ex carnis feroze arserāt: dignū fuit vt sil' igne et sulphure pirent: qrūs ex iusta pena discrēt ex iusto desiderio q̄d fecissent. ió i tabnacl'o ipij sulphur aspgit: q̄tēs puersa carnis delectatio i mēte ei⁹ dñat. Hec Bze. ¶ Scdo ē bñ notā dū ad derestatiōez illi⁹ pcī ꝯ nām: dr Aug. xxj ō ci. dī. c. v. q̄ fructibz fre circa sodomā adhuc manēt vestigia pene sodomoz. Un dr q̄ i terra sodomoz poma gignunt: z ad maturitatē q̄ntū ad aspectū puenīūt. sz morsus pssiōe tenta/i fumū ac fauillā redigunt/pelle siue cortio pomi soluto. Idē dr c. viij. z Egisipp⁹ plixius li. iij. añ fine dr. Reglo sodomoz vbruma nūc ea exusta īcēdio. Et sequit. Quiq̄z vbes q̄ rū vmbre i fauill' videt: poma cedi cupiditatē generāt. sz si carpta soluunt/cinerē fumūq̄z exhalāt: q̄si adhuc ardeāt. Hec ille. Et b ió vt ait ibidē. Nā cū de⁹ oia ill' p̄tulisset/ingti: nec poma dei p̄ oculo' bñtes: q̄si ñ oia cerneret atq̄z ꝓspiceret flagitia. itaq̄z ō meritz itēperātie sue amisert vniuersa. ptz g̃ q̄ derestādū sit pcm̄ ꝯ nām. ¶ Tertio de b pcō dr Aug. q̄ ē gui⁹ oib⁹ alijs. qꝑ qō z mutū z idicibile dr: eo q̄ ipm noiare turpissimū ē. imo nec de eo ē cogitādū. Od bñ oñdit i vxore Lorh: q̄ educta de sodomis cū marito z filiabz suis: respiciēs retro ꝓsa ē in statuā sal'. ad oñdēdū q̄ valde displiceat deo mētia isti⁹ pcī. Hec sniał'r Aug. li. xvj. ō ciui. dei. c. xxx. ¶ Quarto b pcm̄ ꝓpr̄ sui enormitatē ē vnū de clamātibz ad deū ꝓ vindicta. vñ Hen. xviij. dr. Clamor sodomoz z gomorreoz mul. ē. z pcm̄ eoz aggr̄. ē nimis. Et postea dñs p modū admirātis z dubitātis se bñs supāro pcō: dixit. Descēdā z videbo si clamorem ope cōpleuerit. q. d. Incredibile ē mihi boies tantū flagitiū ppetrasse: z tātū pcm̄ i nā būana cē. ꝓpr̄ b vt dr Ytero. oēs sodomite exticti sūt i nocte natiuitatis chīi. ad designādū q̄ āpli⁹ i būana nā nunq̄z deberz inueniri tale pcm̄: quā filius dei dignificauit sibi eā vnēdo z eam assumēdo. Et ió dñs aliq̄t milibz annoz distulit incarnari ꝓpr̄ b pcm̄: vt dicūt sci doc. ¶ Quinto guttas huius pcī ptz ex maxia vidicta subuersionis q̄ntz ciuitatū: in q̄ vidicta dñs nō solum nocētes: sz ēt inocētes puulos vni⁹ diei pūiuit ne diuti⁹ viuentes exempla/paruz sequerenf z dānarenf. Et etiā circaiacētes regiōes puniri voluit. nec solū boies: sed z bestias z cūcta terrenascētia. ipamq̄z terrā ōstruxit z i mare mortuū puertit: i q̄ nihil viuere pt. Ecce q̄ adhuc hodie dñs vult vt ibidē b pcm̄ puniat: q: nihil i illo mari mortuo viuere pt. cū cētera post illō pcm̄ trāsiuerit a tpe abrae vsq̄z ad pñtē annū Mcccclxxvj. q̄ttuormilia annoz. c. z. liij. anni. Nā Abraā legit fuisse añ natiuitatē chīi. 2676. ānis. De b mari mortuo sic scribit Holkot super li. Sap. lec. cxxvij. q̄ narrat Josephus quō Uespasian⁹ tussit q̄sdā victz post tergū mānibz ꝓiici i lacū z sūmergi. q̄ oēs q̄si viuētes repulsi sūt ad superficiē z supnatabāt. Dē ār q̄ō vita caret si int⁹ ꝓiciat/mergit: nisi liniat bitumie vñ nec nauē patit nisi bitumie liniat. lucerna ardēs supnatat: exticta sūmergit. glebas feridas i diuersos locz: poma nascētia i arboribz circa lit⁹ vsq̄z ad maturitatē sūt viridis coloris: z cū matura putant sūt plena cineribz z fauill'

¶ Sic g̃ ptz q̄ enorme sit b pcm̄: q̄ō z bestie ñ faciūt i sil'i actu. Et lex diuia tales punit pena mortis. Leuit. xx. Hec de speciebz luxurie: de q̄bz i seq̄ntibz pl'a dicā. Rogem⁹ g̃ deū zc.

¶ De derestabilitate luxurie

Sermo. LXXVII.

Neqz fornicarii: neqz adulteri: neqz molles regnum dei possidebūt. j. Cor. vj. ¶ Inter pcedētia mōe audist⁹ q̄d sit luxuria: z q̄ sint luxurie naturalis spēs. vicz fornicatio: stupz: raptus: adulteriū: incest⁹ z sacrilegiū. z tādē de luxuria īnāli: vicz de pcō ꝯ nām. q̄ derestabile sit illud Nūc i pñti ser. itēdo dicere ea q̄ valēt ad derestationē luxurie i gnāli. q̄bz ꝓsideratz tāto facilius q̄s valeat illō luxurie vitiū declinare. Pro gīa Aue maria. ¶ Neqz for. neqz adul. zc. vbi s.

¶ Circa ꝙba thēatz ē aduertēdū: q̄ luxuria ē derestabilē z fugiēdā oñdūt ꝓncipalr q̄tuor. vicz natura: figura: fictio poetica: lex diuina. Prio luxuria ē derestabilē z fugiēdā ostēdit natura. Et b multiplr. vicz

Jn { Angelis bonis / Demonibz / Hominibz / Arboribz / Brutis / Mineralibz }

¶ Primo nā bonoz āgeloz abominat luxuriā angeloz: q: sic nō nubēres casti assil'ant angel': dicē nā deretē dño Mat. xxij. In resurrectiōe. i. in regno dei stat luxu neqz nubēt neqz nūbent: sz sūt sic an. dei. Et ió riam sic i castitate z puritate angeli delectāt: q: gnitas ē sozoz āgeloz: vt dr Lipa. i li. de ꝙgita. ita angeli feroē luxurie abominant. Un i Ui Exēplus taspatz legit de q̄dā angelo q̄ndā scīm patrē ducētē. z cū in via iuenissent cadauer putridū boīs mortui: cepit senex nares obstruere ñ valēs ferorē sustinere. Et cū ꝓcessissent: babuerat iuuenē q̄ndā speciosū z ipis obuiū. Et āgel⁹ ce

pit nares claudere ad eius aspectū. de q̄ cū mira
retur senex: ait angelus. Iste iuuenis luxuriosus
plus ferret ī ꝓspectu dei z ãgelor̄ q̄z cadauer qđ
vidisti ī ꝓspectu hoīm: qz luxuria ē feridissima
vt sterc⁹ feridissimū: ſm illđ Eccī. ix. Dis mu
lier fornicaria q̄si sterc⁹ ī via ꝑculcabit. ¶ Se
cūdo nã q̄rūdã ōmonū detestat luxuriã. z p̄ b
oñdit nob ea ē fugiēdã. Uñ volūt doctores scti z
pl'es scolastici doctissimi viri: q⁹ alię spūs sint
Demões ita nobil' nãe q⁹ de b vicio p̄pe ei⁹ vilitatē nolūt
qđã ñ tē tãre: imo fornicarios fugiūt z declinãt. Sic
tãt de lu narrat Holkot sup li. Sap. lec. cij. de qđã ne
xuria cromãtico. q̄ cum vocasset ōmonē more solito
p⁹ lógã expectatiõez z carminū suor̄ iteratio
nē / tãdē demõ apparuit alóge stãs z nares ob
struēs: q̄siuit ícãtator̄ q̄re sic tardasset z ita a re
mot⁹ se teneret. Rñdit: Fetor luxurie tue ñ me
p̄mittit ad te accedere. Loḡuerat ēm meretri
cē suã ille cleric⁹ pax añ. De talib⁹ vificat illđ
B Joel'. ij. De cadauerib⁹ eor̄ ascēdet fetor. ¶ Ter
Exēpluz tio nã oñdit luxuriã ē fugiēdã z detestabilez
ī hoīb⁹ rõnalib⁹. Fetor ei illi⁹ petī q̄nq̄z a viris
spūalib⁹ sentit. Sic ōt auctor ī sum. vicior̄. q⁹
qđã scholar' ex fetore sensit p̄nciã scorti ī do
mo sua. Et qđã archidiacon⁹ stans ex odore sen
sit q̄n fu⁹ ei⁹ fornicat⁹ fuit. z tūc eũ a se ꝓpe fe
tore repulit. luxuriã ei sp̄ ꝓcedit ardor: z petu
lãtiã sp̄ comitat fetor z imũdicia: vt ōt Zoth.
de vili. ꝓditio. bũa. Et iõ p̄ Greg. ī moz. cõpat
feretri sulphuri. Uñ sup illo ꝓbo: pluit dñs sup
sodomã sulphur z ignē: ōt. Quid in sulphure
nisi fetor carnis: z qđ ī igne nisi ardor desiderij
carnal' exprimit. z iõ sic sulphur ī igne turpit fe
tet: ita ardor luxurie rõnali mēte displicere dz.
Dicit etiã Aris. ī pble. q⁹ coeũtes hñt corpa fe
torosa siue fetida. Jõ ōt apl'us. i. Lor. vj. Oē
pcm̄ qđcũq̄ fecerit hõ ex corp⁹ ē. q̄ ãt fornicat
ī corp⁹ suũ peccat. Ubi ōt glos. Leta pcã tm̄
aiam maculãt: fornicatio vo ñ tm̄ aiaz: sz etiã
corp⁹ ꝓfanat. ibi em̄ ñ solũ ē imũdicia spũ
alis: sz etiã corpal'. ¶ Est ēt ī pcõ fetor ifamie:
ſm illđ Eccī. xlvij. Inclinasti femora tua ml'ie
ribus: ꝓtãtē habuisti ī corpe tuo: dedisti maculã
ī gl'ia tua. Jn qb⁹ ꝓbis sapiẽs tãgit tria. Prio
tãgit libidinē ifecte mẽtis: dī. Inclinasti femo
ra tua. i. affect⁹ carnales q̄ sūt in femoribus vel
lũbis. Scõo tãgit libtatē opis: ibi [ꝓtãtem ha
buisti]. s. ad iplēdã voluptatē mẽt⁹ vl' carnis
Ul'alit [ꝓtãtē habuisti] ad coercẽdũ affectũ a
carnalib⁹ z nõ coercuisti. Tertio tãgit õformi
tatē honor⁹ vl' opis: ibi [dedisti maculã]. s. ifa
mie [in gl'ia tua]. i. ī ꝓscia / fama / ꝓtinẽtia / vi
ta. Hiero. em̄ ōt: b pcõ pollui q̄ ī hoīe bone
sta sē. Ad idē ꝓtinet qđ scptũ ē de adulto. Pro
uer. vj. Turpitudinē z ignominiã ꝓgregat sibi: z
opprobriũ illi⁹ ñ ōlebit. Qđ ꝓbũ exponit trib⁹
modis. Prio sic [turpitudinē] q̄ ad se: qz pec
cauit ī corp⁹ suũ [ignominiã] q̄ ad ꝓximũ suuz.
[opprobriũ] qđ nõ delebit q̄ ad scõs z deũ. nõ
em̄ solũ hẽbit luxurios⁹ opprobriũ ī ꝓnti: sz eti
am ī futuro. ¶ Scõo exponit sic [turpitudinē]
corpis: qz ñ fuauit ōcorē [ignominiã]. s. mẽt⁹ cõ
fusionē [opprobriũ] qđ ñ delebit. i. iudiciũ er̄
ne dãnatõis. ¶ Tertio sic exponit [turpitudi
nē] in vita [ignominiã] i morte [opprobriũ] i sua
posteritate vl' successiõe qđ ñ ōlebit i sua dãna
tiõe vl' cruciatõe. ¶ Ex q̄ ifert q⁹ luxurios⁹ ali
quo mõ icipit b hīe ifernũ. Dz em̄ ad modũ
gehẽne ignē / fetorẽ / z ẽmẽ. Ignē ꝓcupie: feto
rē corpis z ifamie: vt s. z ẽmẽ ẽmordẽt⁹ ꝓscie
¶ Quarto nã oñdit luxuriã ē detestabilē z fu L
giēdã ī arboribus vegetãtib⁹. Nã th⁹ arbor odo Nã ary
rifera ñ parit se icidi: nec a se suũ gũmi a luxu bor. ve
rios⁹ tolli: vt dicũt arabes: ſm q⁹ allegat Bar getãtiuz
tho. de ꝓpe. rer. c. de thure. li. xvij. Thus inqt
vt dicũt arabes nõ dz recolligi: nec ēt ei⁹ arbor
icidi: nisi cũ religios⁹ z sacr⁹: tpe collectiõis cuz
ꝓtectu ml'ier ñ pollut⁹. qz sic putãt p̄ religio
nis obſuãtiã mores augeri: ſm Plin. li. xij. c.
xv. De b Uin. ī spẽ. nãli. li. xiiij. ca. lxxix. z. cx.
¶ Quinto b nã oñdit luxuriã ē detestabilẽ. Nam ōt Bruto
Aris. ī li. de aialib⁹. vt allegat s. Tho. ī trac. de aialiũ nã
venẽo pcõ circa finẽ. q⁹ elephãtes veneri ñ va
cãt nisi cã plis. Et b tm̄ sel'ī duob⁹ annis. nec
mas feminã tãgit post q̄z ꝓcepit. Jn q̄z nimi
rũ nã sagax ostẽdit q̄z detestabile sit viciũ lu
xurie i hoīb⁹ voluptuos⁹: q̄ nec modũ nec finẽ
nec tp̄s attẽdũt. z b ifra bruta descẽdũt q̄ ve
neri nõ nisi cã plis se dãt. sic ꝑt exẽplificari de
diuers⁹ generib⁹ aialiũ: ī eq̄b⁹: ī vaccis: z sic de
alijs. ¶ Sexto b nã oñdit i mineralib⁹. Nã sc̄ D
qđã lapides nãliter luxuriã horrẽtes. sic ōt ō sma
ragdo ī ꝓrietatib⁹ rex. q⁹ lasciuos mor⁹ luxu
rie cõpescit: z hoiem se gestantẽ castũ reddit z
luxũ sustinere neqt. sic narrat Alb. li. xij. de mi Exēpluz
neral'. q⁹ smaragd⁹ si vere bon⁹ ē nõ sustinet coi
tũ. Exptũ ē em̄ q⁹ Bela rex bũgarie ī coitu cuz
vxore sua lapidẽ hũc habuit ī digito: z ꝓpe coi
tũ i tres ꝑtes fract⁹ fuit. Jõ ꝓbabile ē qđ ōt q⁹
b lapis se gestãtẽ ad castitatẽ iclinat. Hec Al
ber. ¶ Sexto ꝓncipal'r luxuriã ē fugiēdã z de E
testãdã oñdit figura. Nã dũ ocul⁹ cordis ē cla Figura
rus bñ videt carnaliũ voluptatũ dulcor ama / oñdit lu
rus. sz dũ p̄ icuriã mẽt⁹ cor ad extrẽa videnda se xuriã de
ōflectit mox carnis illecebr⁹ capta videre neqt testãdã
qm̄ sic sole exñte ī meridie ī suo vigore nõ fiũt
cozuscatões z vapozatiões ī aere: sic sole ad oc
casum tẽdẽte. sic sole nr̄e cognitõis nob lucẽte
nõ ꝑt cozuscare ignis ꝓcupie ī nr̄a mẽte. sz sole
intelligẽtie ad occasum tẽdẽte / z q̄ dei z leg⁹ sūt
obliuiscẽte / ī surgũt vapores carnaliũ tẽtatio
nũ igne ꝓcupie iflãmatar̄ / z cecãt mẽt⁹ oculũ
ſm illđ pl̄s. Supercecidit ignis z nõ videt solẽ.
id ē dũ ignis ꝓcupie supercadit: nõ videt sol iu
stitie: ſm glo. ibidẽ. Jn cui⁹ signũ Beñ. xv. hz. Exēpluz
q⁹ cũ sol occubuisset facta ē caligo renebrosa: z
apparuit abrae q̄si cliban⁹ fumãs: qz cũ rõis iu
diciũ ōfuerit caligo z obscuritas mẽt⁹ fit. z cli
ban⁹ fumãs tũc apparz: cũ ignis libidis q̄ ī coz
de latuit p̄ ꝓsensuz z ipudẽtiã ī op⁹ exit. Qđ z ī Exēpluz

F Sãsone bñ figuratũ ẽ.q̃ amissis oculꝫ p philiſtẽos ad molã deputat⁹ ẽ. Judic.xvj.qõ ꝛ Bzego. expõit ad ꝓpositũ di.i moꝛ. Sãson postq̃ oculos pdidit ad molã deputat⁹ fuit: qꝛ mali gni ſpũs postq̃ rẽtationũ ſtimulꝫ inꝛ⁹ actẽ ꝓtẽ platiõis effodiũt: foꝛſ i circũitu laboꝛẽ mittũt. Carnis em̃ libido mẽtẽ de vno pctõ ad aliũ pducit: ꝛ q̃ eſcere i bono cogitatu ñ ſinit. Sic ꝛ Bzeg. i hom. oñdit di. Erq̃ inq̃t luxuria mẽtẽ ſel occupauerit alicui⁹: vix bõa eũ cogitare pmittit. Sũt ei ſp viſcoſa carnis deſideria. Nã ex ſuggeſtiõe oꝛit cogitatio: ex cogitatiõe affectio: ex affectiõe õlectatio: ex delectatõe ꝓſens⁹ ex ꝓſenſu opatio: ex opatõe ꝓſuetudo: ex ꝓſuetudine obſtinatio: ex obſtinatõe deſperatio: ex deſperatõe pcti õfenſio: ex õfenſiõe gl'iatio: ex gl'iatiõe eẽna dãnatio. Ecce quõ caligo dñi oculum mẽtꝫ cecat õ pctõ i pctm̃ ꝓcipitat. Et iõ inſ oia ſmedia fugiẽda exrat dicẽte apl'o: fugite fornicatõez. j. Loꝛ. vj. ¶ Tertio luxuriã eẽ fugiendã õclarat fictõ poetica. Nã fingit Ouid. x. metam̃. fabulã: q̃ Pigmaleon q̃dã piceꝛ fuit: q̃ ꝓpetides meretrices ſe turpit⁹ defedãtes vidit oẽm ꝓtractũ ml'ieꝛ abhoꝛruit ꝛ celibẽ vitã duxit: ꝛ imaginẽ õ eboꝛe ſculpſit: quã valde dilexit ꝛ a Uenere eꝝ aiationẽ ip̃etrauit: eãq̃ ſibi copl'auit. Sic fuera q̃ turpitudinẽ malaꝛ mulierũ attẽderet: eis ꝓiũgi boꝛreꝛ. Hinc ẽ q̃ nã boibꝫ dedit q̃ iuuenes ꝓmo coire icipiẽtes odiunt illas q̃bꝫ ꝓiũcti fuerũt ml'icres: vt õt Brif. i ꝓble. Et cãm aſſigt cõmẽtatoꝛ: qꝛ coit⁹ videt abomiabil' ꝛ rõne ei⁹ qõ emittit cum ſit ſupfluũ/ambos õturpãs ꝛ fetidos reddẽs. ꝛ rõne opanctũ q̃ vident iſami facti. Jõ recoꝛdari tãti faſtidij ꝛ pctꝫ ac iũ erecũdie ꝛ amiſſiõis puritatꝫ cũ coꝛpis õſtructõe/illas q̃bꝫ ꝓiũcti fuerũt fugiũt ꝛ odiũt. Sic fuera q̃ turpitudinẽ luxurie mẽte tractaret ꝛ videret/ſe ab ea retraheret et fugeret. Uñ dñs meretrici ſpecioſe. ſ. minerue q̃ gẽtes vẽdit i fornicatiõibꝫ ſuis: ꝛ familias i maleficijs ſuis: ait: Reuelabo pudẽda in facie tua: ꝛ oñdã gẽtibꝫ nuditatẽ tuã. Et ſequit. Et erit/oĩs q̃ viderit te ꝛſili. a te. Nañ. iij ¶ Quarto luxuriã eẽ deteſtãdã ꝛ fugiẽdã oñdit lex diuina. luxurie em̃ ꝛ comeſatiõibꝫ vacãs: ꝛ parẽtibus ſobediẽs: lapidari iubet. Deut. xxj. Jõ cũ fornicat⁹ eẽt ꝓph's cuꝝ filiabꝫ moab/iuſſit dñs cũctos ꝓncipes ſuſpẽdi i patibul' ꝛ ſolẽ. ꝛ occiſi ſũt de ꝓph'o. xxiiij. milia hoim. Nũeri. xxv. Et tũc Phinees q̃ interfecit Jãbri coẽtẽ cũ madianite: ſacerdotiũ eẽnũ meruit/zirã dei auertit Nã pugiõe ambos ꝓfodit i locꝫ genitaliũ. Et iõ ait dñs Deut. xxiij. Nõ erit meretrix de filiabꝫ iſrl. Sic g̃ ptz quõ luxuriã eẽ fugiẽdã oſtẽdũt nã/figura/fictio poetica/ꝛ lex diuina. Rogem⁹ g̃ dñm vt i hac tẽtatõe carnis nos adiuuet ꝛ cuſtodiat ſz volũtatẽ ſuã ad laudẽ ꝛ gloriã ſuã Amen.

¶ De malꝫ aliꝭ ꝓter q̃ deteſtat luxuria.

Sermo. LXXVIII.

Neq; fornicarii: neq; adulteri: neq; molles regnum dei poſſidebũt. j. Loꝛ. vj. ¶ In ꝓcedẽti ſmõe audiſtꝭ quõ luxuriã eẽ õteſtãdã ꝛ fugiẽdã oñdũt nã/figura/fictio poetica ꝛ lex diuina. Quõ ẽt nã abhoꝛret luxuriã oñſus ẽ i ãgel' bonis: i demõibꝫ: i boibꝫ: i bꝛutis: i arboꝛibꝫ ꝛ i lapidibꝫ. Nũc ꝓñr videndũ ẽ de aliꝭ malꝭ luxurie. ꝓter q̃ merito vẽit fugiẽda ꝛ deteſtãda: ne reg̃ dei iuſ tbẽa ſpoliemur. Pro gꝛa Aue maria. ¶ Neq; fornicarij ꝛc. vbi ſ.

¶ Circa ꝟba tbẽat⁹ notãdũ ẽ in gnãli: q̃ q̃z uis luxuria ꝓhĩbita ꝓmiſſa i ꝓcedẽti ſer. cuilibꝫ boi ſit fugiẽda. tñ adhuc ſẽ alia ex q̃bꝫ ſatꝭ clare bõ cogſcere ꝑt q̃ntũ ipa ſit deteſtãda ꝛ fugiẽda. Et ſẽ ꝓncipal'r q̃ ad pñs q̃ſtruoꝛ. vicz qꝛ

Luxuria
- Diabolo multũ placet
- Deo multũ diſplicet.
- Proximo iniuriã infert.
- Propo ſubiecto nocet

¶ Pño luxuria ml'rũ placz demõibꝫ: ptz ex illo Job. xl. Foꝛtitudo eiꝰ i lũbis eiꝰ. Et ſequit. Sub vmbra dozmit i ſecreto calami i locꝭ humẽtibꝫ. loca humẽtia ſẽ luxurioſi. Et loq̃t Job õ vehẽorth. i. diabolo. Jõ õt q̃dã glo. ſup. Luc. q̃ cũ õmões õ oĩ pctõ gaudeãt: ꝓcipue tñ gaudẽt de fornicatiõe ꝛ idolatria. Et tãgit cãm q̃re tãtũ gaudẽt õ fornicatõe: qꝛ ꝑ eã ñ ſolũ aĩa ſz ꝛ coꝛpꝰ macl'at. Etiã iõ: qꝛ i ꝟ pctõ ſp binos ꝛ binos lucrat diabol⁹ boies: ꝛ vili foꝛo bz eos. Fz illõ ꝓuer. vj. Preciũ em̃ meretꝛicis vix ẽ vni⁹ pãis. ml'ier ãt viri pciosaz aĩaz capit. Preciũ ãt meretꝛi õz vix vni⁹ pãis: qꝛ vn⁹ pãis diuti⁹ ſedat ardoꝛẽ appetit⁹ q̃z delectatio illi⁹ pctꝭ. Fatua aũt ml'ier illo ꝓcio dat aniam ſuã diabolo ꝛ coꝛpꝰ leccatoꝛi: ꝓ q̃ nõ daret alicui ſorulares ſuos.

A Demões gaudẽt õ fornicatione

¶ Exiſtꝭ ptz q̃ diabol⁹ poſſit ſe iuſtificare cõparõe fornicatoꝛ. aliq̃ mõ coẽa õo: cũ i eo ñ inueniat pctm̃ qõ ipi bñt. q. d. diabol⁹ deo. Ecce luxurioſi magꝭ deliq̃ũt q̃z ego: ꝛ iõ a foꝛtioꝛi dñt dãnari. Ex q̃ ſatis ptz q̃ntũ diabolo placet boies ꝟ luxurie pctõ defedari. ꝓea diabol⁹ ꝓcurat q̃ bõ doꝛmiẽdo bẽat delectatõez i ꝟ pctõ imo ill' q̃ ñ bñt mãm ꝟ pctm̃ ꝓpetrãdi/ipe q̃m̃ q̃ miniſtrat ad ꝟ mãm aſſumẽs coꝛpꝰ viri vl' ml'ieꝛ: vtz õ incub/ſuccub. õ q̃bꝫ deꝛmiat Augu. xv. õ ciui. õi. c. xxiij. ¶ Ex dictꝭ g̃ ptz: quõ diabolo ml'tũ placz luxuria. Et ꝟ ẽt oñdi poſſz ꝑ exẽpla. Nã q̃ndã eremitã diabol⁹. xl. ãnis tẽtauit: añq̃z pduxit eũ i fornicationẽ. Jte ſiẽ refert Greg. õ epõ Fũdane ciuitatꝭ. quõ ꝓnceps demonũ i q̃dã tẽplo idoloꝝ i catbedra ſedens audiuit malicia õmonũ: vn⁹ i mari ml'tos ſũmerſit: alẽ i nuptijs ſpõſuz ꝛ ſpõſaz ꝛ alios pl'imos interfecit: ali⁹ i bell' tẽ. pl'imos occidit: ꝛ ſic de aliꝭ. Et vn⁹ multis annis tentãdo q̃ndam eccm̃ ad ꝟ pduxit: q̃ ex delectatõe carnis q̃ndã ſcũmoniale manu ꝑ poſteꝛioꝛa tetigit: quẽ oĩbus aliꝭ pl⁹ dixit feciſſe. Et vt ꝓficeret qõ ecz

Incubi ꝛ ſuccubi.

Exẽplũz

Luxuria displi cet

Bpisset: vt ffert Hzeg. ī dia. ¶Scōo pcm̄ luxuriē multū displicz deo. Et b ꝓt oñdi multiplr. Primo q b q honorabiles ꝓsone bui⁹ secli tū dedec⁹ sibi reputāt cū filie coꝝ fornicanť. Magnū etiā dedec⁹ ē spōsis nobilib⁹ cū spōse coꝝ adulteranť. Quātā ḡ ꝓtū eliā facīt filie celestī regī pīi suo aut spōse chīo spōso q si bi alias sanguīe suo despōsauit: cū fornicanť. Ad b ꝓtiet illō Prouer. vj. Zel⁹ z furor viri nō pcet ī die vindicte: nec suscipiet ꝓ redēptiōe dona plūma. Et b expōit glo. de celesti sponso. ¶Scōo q b q vilissima ps q ē ī fornicatore aut luxurioso impat ei: qđ dñs phibet. z sic pori⁹ illi vili parti adherz q̄ d:o obedit: pori⁹ eligēs sibi eādē dñari q̄ deū cū tñ sciat deū sibi b phibuisse saltez hō chīa nus. Seru⁹ āt sciēs volūtatē dñi sui z nō fac. vapulabit plagīs multīs. Lu. xij. Est ei deo valde ꝓtūeliosum: q luxurioſus illō dulci⁹ reputat qđ ē deo magī ꝓtū z ꝓtūeliosuz. Un Hiero. Luxuriosa mēs ihonesta ardēti⁹ ꝓsequit: z qđ nō licz dulci⁹ suspicat. ¶Tertio q b q tēplū dei violat z pollut: fm illō. j. Coꝝ. iij. Nescīs qz tēplū dei estī vos: z spūs dei habitat ī vo. sīqs āt tēplū dei vio. dispsl. de⁹. Et ibidē. vj. c. Nescīs qm̄ mēbra vīa tē. sūt spūssā. q ī vob ē: quē habētis a deo: z nō estī vīi. Un z sequit. Empti em̄ estī pcio magno glo. z por. deū ī coꝝ vio. Glificād⁹ em̄ ē de⁹ ī corpe tanq̄ ī tēplo. Pōt ḡ bñ ꝯ luxuriosos dici illō ps. De⁹ venerūt gētes ī hereditatē tuā: pollue. tē. scīm tuū zc. Et sup illud: portare deū ī corpe vio. 9 glo. Si ñ parcī tibi ꝓpt te: vl parce tibi ꝓpt deuz/q sibi fecit te domū zc. Est em̄ q̄dām⁹ abominabile q luxuriosus ꝓponit delectatiōn evilissimū z turpissimū mēbroꝝ delitijs q̄ sūt ī deo: q ꝓtūelia ē deo valde magna. Utinā hec ꝓsiderarēt penitētes: q statim post ꝓfessionē tētanť de luxuria. z cogitarēt: Debeo ego ꝓpt talē turpitudinē pdere deū mihi nūc ꝓpitiū: z amittere ei⁹ grām z amicitiā: q z in pūcto me ꝓt occidere q̄n vult zc. Et bñ displicet deo luxuria: qz spōso pñte chīo iesu fm diuitatē/polluit spōsa: cū de⁹ sit vbiq pñs. De b exēplū ī vitaspa. legit de abbate Efrem: q cū q̄dā pstite uxa iciaret eū ad luxuriā ait ei: Seqre me. z duxit eā ad locū pl'osuz: dicēs. b para te: siue pone te. q̄ ait: quō possuz corā tot boīb⁹ b facere? At ille: Et quō ñ erubescīs oculos dei z scōz angelo⁹ zc. q ꝓfusa fecessit.

Luxuria ꝯiugiū facit ꝓprio

¶Tertio p pcm̄ luxurie bō facit iniuriā ꝓprio suo. Et b ꝓt oñdi tripl'r. Primo ex b q aufert ꝓprio nō sua sz seipm. Un Prouerb. vj. Nō grādis ē culpa cū q̄s furat⁹ fuerit. Furat em̄ vt esurītē ipleat aiam. deph̄ēsus q̄tuor reddet septuplū: z oēm substantiam domꝰ sue tradet: z habebit se. q āt adulť ē ꝓpt coꝝdis inopiā pdet aiam suā. Un mlier fatua ñ tm̄ aufert sua stulto: sz seipm. i. aniam suā. ¶Ubi nota q b q aliq̄s ē adulť accidit ꝓpt coꝝdis iopiā. Adulteriū em̄ nō cōmittit ad supplēdū idigētiā virī⁹ vl' vestiū⁹/sīc furtū: sz ex ōfectu rōnis q̄ vocat b coꝝ: q negligēs ē rep̄mere ꝯcupiaz carnis zc. Hec Nico. de lyr. sup dēo ꝙbo: coꝝdis inopiā. ¶Scōo oñdit ex b q ille q b vicio laborat nulli fidē seruat. Un. ij. Reg. xj. Dauid suū fidelez militē Uriā fecit occidi ꝓ vxore ei⁹. Idez bī. ij. Reg. xiij. ō Amō q sororē suā corrupit ¶Tertio oñdit ꝓ b q illō vicīū m'tis aufert heredi tatē suā. Un Eccī. xxiij. Mulier ois relinq̄ns viz suū peccabit: statuēs hereditatē ex alieno matrimonio. de b patebit ī seq̄ntib⁹. ¶Quarto luxuria nocz ꝓprio subiecto. aufert em̄ luxurio so seipm: vtz ē. aufert etiā sibi bōa tpalia z spiritualia: famā z bonorē. de bōis tpalib⁹ ptz ex illo Prouer. xxix. Qui nutrit scortū pdit substātiā. Et Luc. xv. de filio ꝓdigo: q dissipauit substāciā suā viuēdo luxuriosē. Q āt luxuria auferat boi seipm. patz ex illo Osee. iiij. Fornicatio vinū z ebrietas auferet coꝝ. Un amās amore factuo nō hz coꝝ suū: sz coꝝ suū ē cum meretrice aut mala m'liere. imo ñ solū coꝝ aufert sz z totū corp⁹: qz corp⁹ senescere facit: vitā adimit: vires eneruat. Un. ij. Reg. xiij. inēfecē⁹ ē amō a frarre suo absalō eo q corrupit thamar sororē suā. Sepe etiā ꝓpt vni⁹ boīs luxuriā inēfici unť m'ti. sīc ptz ō sichē filio emor. Gen. xxxiij Q āt luxuria nocz ī fama z bonore satis mā festū ē. Et de b ē scīptura Gen. penl'. de ruben: vbi dr. Ruben ꝓmogēit⁹ meus. Et subūgit. Prior ī donis: maior ī impio sp ee debueras. sz seqť. Nō crescas: qz maclasti cubile pātis tui Nā p ceterī iure ōbebať ei bonor ꝓmogēiture z duplicitas ī possessiōib⁹: qđ amisit: qz cubile pātis maculauit: qz dormiuit cū bala vxore patrī sui. vt bī Gen. xxxv. ꝓpt hec mala ipa luxuria compať igni: fm illō Job. xxxj. Ignis ē vsq̄ ad ꝓsūmatiōem deuorās: z oīa eradicās genimīa. Un Hiero. dr. Flāmigero igne pcurit ¶Dicerēt q̄s. sūt ne alia mala q̄ (feia ꝓsciaz luxuria ifert homi luxurioso? Rñr q q̄uis p missa mala sint sufficiētia cuilibz ad vitādū luxuriā. attn̄ adhuc luxuria post se relinq̄t tres malos imo pessimos effect⁹: ꝓpt q̄s ē valde detestabil' z fugiēda: siue tria mala. vicz qz

Luxuria
- Efficax ē ad boīem capiēdū.
- Multū potēs ad boīez detinēdū.
- Boīem subīcit vilissime z durissime seruituti

¶Prio luxuria ē m'liū efficax ad boīez capiēdū. Un Aug. Efficacissimū glutinū ad capiendū aias ē m'lier. Jō dr Prouer. vij. ō mala mulier. M'tos vulneratos dedit: z fortissimi q̄q̄z inēfecit sī ab ea. Ad b facit qđ legit Nūe. xxv q b pcm̄ p ceterī elegit Balaā q̄ deiceret filios isrl: z facerz eos peccare: z sic vicerēt: q alīs vici ñ potuerūt. b viciū capit nobiles z ignobiles vicit sapiētes z insipiētes. Un Hiero. In serico z ī pānis eadē libido dñat. nec regū purpura nec mēdicantiū squalorē spernit. Quis Salomone sapiētior: z tn̄ infatuat⁹ est amore mu/

Exēplū.

lier: etiã cũ iã eẽt senex. vtz. iij. Reg. xj. imo sic infatuat⁹ erat vt adorare⁹ idola. vt ibidẽ dicit. Cũ iã esset senex: depuatũ est cor ei⁹ p mlieres vt seqret deos alienos. Quis Samsone fortior: qs etiã regũ Dõ: rege sctior: z cũ oẽs isti victi z detecti sũt p mlieres. Jõ õr: Adã Samsonẽ/Dõ regẽ Salomonẽ Mulier decepit: qs mõ rut⁹ erit. Et vt breuit dicã istõ pcm̃ fere totũ mõm cõmaculat: z ad infernũ trahẽde trahit. vñ Abac. j. Totũ i hãc suo subleuauit: traxit illõ in sagena sua: z cõgregauit i rete suũ. Hamus/sagena/z rete diaboli sũt pulcre mlieres q̃ fere totũ mõm in pditõez trahũt. Nec ẽ pec catũ pcit sctis/sed etiã sctissimos viros: q̃ diu in eremo artissimã vitã duxerũt z miraclis claruerũt deiecit: vt ad solũ aspectũ mulierũ
Exẽplũ. pdiabolũ seducerẽt. Sic hr̃ de q̃dã q. xl. ãnis in deserto fuit p angelos pane celesti past⁹: z cũ tandẽ cozruit p mlierẽ: z vitã suã in pcis finiuit. Q; luxuria sit efficax ad capiẽdũ hoiem/ps bene p exẽm in vita spa. de q̃dã sene. q̃ cum incurrisset egritudinẽ magnã/fuiebãt ei frẽs Et videẽs senex qz laborabãt dixit. Uado i egyptũ vt nõ grauẽ frẽs istos. Dixit ei abbas moyses. Nõ vadas/qm̃ in fornicatõem incursur⁹ es. Ille aũt cõtristat⁹ dicebat. Morituũ est cor pus meũ z tu mihi ista dicis. Surgẽs g abijt in egyptũ. qõ cũ audissent hoies circũq̃z habitãtes: offerebãt ei mlea. Uenit aũt ad eũ vgo fidelis volẽs in ifirmitate sibi fuire. Et p⁹ tps aliq̃rulũ cũ paululũ meli⁹ habuisset/illã cognouit: z ipa cõcepit. Jnterrogata aũt a vicinis loci vñ ꝛcepisset: errãdit de sene ẽ. Illi aũt nõ credebãt ei. Senex vo dixit. Ego ẽ feci: sed custodite infantẽ. Cũ aũt genuisset infantẽ z ablactatus fuisset: senex tulit eũ in hũeris suis: z q̃dã die redijt ad frẽs. z in eccl'ia cozã mlitudie fratrũ dixit. Uidetis hũc infantẽ/filiũ est inobediẽtie mee. Cauete g vos frẽs: qz i senectute ẽ fecit: z orate p me. Et sic pgẽs ad cellã suã reuer/
f fus est p viaz. ¶ Scõo luxuria postq̃ captiuã tenet aiam est multũ potẽs ad decinẽdũ eã in pcis: z vix pmittit eã penitere. vñ Prouer. xxij. Fouea pfunda os aliene: cui iratus⁹ est dñs incidet in eã. q̃ aũt in pfundã foueã cadit non exit de facili. sic nõ facile euadit de manib⁹ diaboli q̃ capit⁹ pulchritudie alicui⁹ mlieris. Q; aũt luxuria sic decinet hoiem captiuũ: ptz. qa q̃ ẽ vicio laborat/ vix põt cogitare de his q̃ ad salutẽ suã ptinẽt. imo deũ q̃ñ cogscit. pz ex illo Osee. v. Nõ dabũt cogitatões suas vt reuertant ad dñz: qz spũs fornicatõis i medio eoz: z dñm nõ cogũerũt. Silr Dan. xiij. de senib⁹ q̃ capti fuerũt decore Susanne. z declauerũt oculos suos ne viderẽt celũ. nec recordarent iudiciũ iustoz. Jmo luxuriosi adeo brutales fiũt q̃ vba correctõis vel ammonitiõis sue nõ pñt audire. Pm illõ Eccl. xxj. Uerbũ sapiẽs qcũq̃z audierit sci⁹: laudabit z adijcet. audiet luxuriosus z displicebit ei: z pijciet post tergũ suũ illud. Uix g emendat⁹ aliq̃s de pctõ istõ/nisi fugiet ea q̃ sũt occasio illi⁹ pcti. Jõ ille q̃ vxorẽ duxit vocat⁹ ad cõuiuiũ dixit. Nõ possum venire Lu. xiiij. Est eñ luxuriosus ligat⁹ catena. de q̃ sup. ser. lxxvij. F. Ad ẽ facit exẽm in vita sp. de q̃dã solitario et. de fornicatiõe. q̃ pter filiã sacerdotẽ idolor̃ habendã in vxorẽ negauit deũ z fidẽ z baptismũ: z positũ monachi. pter qõ visa est colũba exire de ore ei⁹ et recedere: q̃ tãdem redijt in os ei⁹ p pniam. ¶ Tertio luxuria ẽ ria aiam durissime fuituti subijcit. Nam aiaz nobilissimã facit fuire cozpi/et ei⁹ turpissimo mẽbro: imo totũ hoiem: vicz aiaz z cozp⁹ facit fuire mulieri. Uñ Tul. Nullũ libez dico cui mulier ipar: leges iponit: vocat: z abijcit. Jdez õr Sen. li. x. rhet. sue. Quis neget oẽs leues z iprobos eẽ fuos: an ille liber cui mlr ipat: cui leges iponit/pscribit/iubz/verat: q̃ nil' ipanci negare põt. nil' recusare audet: poscit. s. mlier. dandũ ẽ. vocat: veniẽdũ est. ejcit: abeũdũ. minat: extimescẽdũ. Ego vo nõ mõ istũ fuũ/sed neccssumũ seruũ: etiãsi in ãplissima familia natus sit appellãdũ puto. Hec Sen. Ecce in q̃ tam vilitatẽ luxuria ponit hoiem. Ex his ptz q⁹ luxuria est diabolo singulariter dilecta z pcipua filia diaboli: quã dimisit liberã z solutam vt p eã mlr̃os possit lucrari. z sic oib⁹ eam fecit cõem. De ẽ õr q̃dã doctor: q⁹ diabol⁹ despõsauit sibi inicitatẽ p vxore. de hac genuit simoniam: quã despõsauit clericis. postea hypocrisim quã copulauit religiosis/monachis/z beginis. rapinã nobilib⁹. vsuram burgẽsib⁹. dolositatẽ aduocatis. superbiã potẽtib⁹. iz luxuriã nulli appropriauit: iz cã oib⁹ exposuit: vt cãto plẽs secũ ad infernũ traheret. Ad hãc aũt vilitatẽ z turpitudinẽ exprimendã loqr̃ pba turpit⁹ de luxuriosis Joel'. j. di. Cõputruerũt iumẽta in sterco/re suo. Sup q̃ õr Bre. Jumẽta in stercore suo cõputrescere: ẽ hoies in feroze luxurie vitã finire. Et in ps. õz. Dispterũt in endor: facti sũt vt sterc⁹ terre. Endor interpretat fons gñationis. vñ endor ps illa intelligit q̃ opi carnali z gñationi deseruit. qr̃ hãc vilitatẽ ꝓphat sui. Prouerb. xj. Circul⁹ aure⁹ in naribus suis mlier pulcra z fatua. Sus si ex vna pte videret volutabr̃z: z ex alia parte videret lectũ roseũ/pius curreret ad volutabr̃. Sic ẽ ies imũditiã luxurie delitijs padisi pponũt: iz diabol⁹ possz intelligi sus ista z mlier ipe circul⁹ que diabol⁹ imergit in lutũ oĩs imũditie. De hac ẽt vilitate legit Eccli. ix. Dis mlier q̃ ẽ fornicaria/q̃si sterc⁹ in via ab oĩbus pter eũtib⁹ ꝛculcabit. De hac vilitate loqr̃ Hiero. di. Mil' vili⁹ q̃z a carne vinci. mil' gliosus q̃z carnẽ vincere. Uñ luxuria vr̃ eẽ ñuero illoz pctõz de quib⁹ etiã demones erubescũt. sup illõ Ezech. x vj. Dabo te in aias odiẽtiũ te filiaz palestinaz: q̃ erubescũt i via tua scelerata. Dic glo. loqns de spũ. ali bter l'm. Tãta misere bter l'm erit correctõ. vt erubescãt et demones nr̃oz magnitudiez pctõz. Cui⁹rõ põt esse

dec. q; pcm diaboli e supbia: boim vo luxuria z alia carnalis pca. Luxuria vo videt ee turpi or supbia. q; q; min⁹ turpis credit/min⁹ vitat. luxuriam eo magis erubescut boes q; oes turpe nouerit. Preseca dicut doc. q; se aliq demões q meozes sue antiq nobilitatis n digne o luxuria terare. Signu illi⁹ est q; lucifer terans dnm in desto/no tetauit cu de luxuria. Sic g habetis tres pessimos luxurie effectus. Rogem⁹ g deu vt sua gra nos ab b malo pregat et defendat: ne supnis celoz sedib⁹ pducmur Amen.

De spib⁹ luxurie z p de fornicatione.

Sermo. LXXXIX

Fornicarii regnu dei non possidebut. j. ad Eoz. vj. Jn pcedti ser. audist o malicia luxurie i gne quo diabolo mlti placeat: o displiceat: pio iniuria iferat: z boi luxuriati plimu noceat. Audist et ser. lxxvij. quo luxuria ee fugiet da ondut na/figura/ficto poetica/lex diuia. Et q; s. ser. lxxvj. dixi de spib⁹ luxurie/fornicatione/stupro/adulterio/raptu/incestu/sacrilegio/z pco j nam. Jo nuc intedo de illis spib⁹ in pticlari pla dicere. Et p de fornicatone. pter quam q; puaf reg dei iuf thema. Pro gra Aue. ¶ Fornicarij reg. dei n pos. zc. vbi s. ¶ Sup ser. lxxvj. circa lras B L. dixi quid sit fornicatio: z quo ipa sp sit pcm mortale. Nuc q;rer dicere intedo ea q faciut ad maioze detestatoz fornicationis: ppe q cunctis boi ipa ctq; mors e
B fugienda z detestanda. ¶ Est g aduertendu: q fornicatoz simplice esse vitanda z fugiendam/imo tanq; peste detestanda ondut in genere tria.

Fornicatoz esse vitanda ondut { Natura / Scptura / Pericla fuka

Pio fornicatoes ee detestabile z fugiendam on/dit na. Un na qbusda aunb ididit/q; qliber n nisi cu pare peuenit: q; mortuo cu alijs se non piugit. Sic de Palube Jsid. xij. etym. dt. Palubes aunis casta est: vocata siue appellata ex moztb: eo q; sit comes castitatis. Na dt q; amisso cozpali cosortio/solitaria iccedat: nec carnalem copula vltra reqrat. Hec Jsid. Jde narrat Bartho. de turture in pp. re. p qd vtiq; auctoz nae boib⁹ onalib⁹ insinuat q; detestabil' sit fornicatio: qua et in aunb⁹ verat. vt digne boi dicak illd Job. xij. Jnfroga iumenta z docebut te: Exm̃ cas sticatis. z volucres celi z idicabut tibi. De b et dt B ek. sup Laī. i qda ser. tractas illd Lanc. Uox turtuis audi. est i ter. nra. Turtur vno pare prenta: q; amisso/alteq; ta no admittit: nue rositate in homib⁹ nuptiaq; redarguēs. Et seqk. pudz ad negociu bonestatis onē no posse qd na possit i volucre. cernendu est turturē viduitatis tpe vbiq; gemere: nec vnq; in viridi ramo sidere. eu ab ea discas voluptatu virēria velut virulēta vitare. Hec ille. Si igit auis instictu nae vni indiuisibil' se piugit: et vagu z oem fornicatiu pcubitu fugit. pz q; bo onal' q; ad b nae instinctu i se no attendit: irronabiliozoi bestia sit. q; p b ondit q; vel nam sua non cognoscit: z sic bestia fit. vt ondit Boek. ij. de psol. phic. psa. v. Hūane qpe nae ista est ditio: vt tuc tatu ceris rebus cu se cognoscit excellat: eade n infra bestias redigat si se nosse desierit. Na ceris aiantib⁹ se ignare na est. boib⁹ vo vicio venit. Hec ibi. qa si b ex certa malicia fac/z j nae instinctu agit: tunc tez peioz bestia fit. vt ondit Boet. iij. de psol. psa. iij. vbi fornicatiu libidinosus sue esse dt. Na tales fornicatij vacares sue libidini: faciut sic equ⁹ z mul⁹ in qb⁹ n est intellect⁹. ¶ Q; B aut fornicas j nae instinctu faciat. ondit scus Tho. ij. q. cliij. ar. ij. d. Jn oib⁹ aialib⁹ gnal' cernit: in qb⁹ ad educatoem pfis cura maris z fce requit q; i eis no est vag⁹ pcubit⁹: sz maris ad certa feiam: vna vl' pl'es. sic pz i oib⁹ aub⁹. sz manifestu est q; ad educatoes boes vel nutritione mime sufficit ml'ier: ppe inl'ta q; hūane vite se necaria: q; p ml'ier solā pcurari no pōt. io opz q; et assit cura pris ad plē dedēdu/istruēdu: z in oib⁹ ta inferioribus qs exterioribus pmouendu. ppe qo opz q; post coitu cu ml'iere maneat z no stari ad quācuq; indine accedat. sic faciut fornicarij. Et in est q; nal' r in specie hūana i est maribus sollicitudo de pfis certitudie: qz eis imminet educatio pfis. ¶ Scdo pz ex b q; fo/ L
nicatio sit j nae instinctu. qz fornicatoz no intedit pcreatoes sue gnatois pfis: sz solu libidine. ois aut act⁹ vel coit⁹ libidinosus qlis est fornicari⁹/fm se est viciosus z culpabil'. ¶ Scdo Scptura
fornicatoz esse vitanda z detestanda ondit scri detestat
ptura. Pio Deut. xxiij. No erit mererix de filiabus isl'. Et gutare huj⁹ pcti ondit dns cu ipz fornicati
ita gut punuit. Num. xxv. Du pl's isl' fornicat⁹ fuit cu filiab⁹ moab. vtz s. ser. lxxvj. B L. onem.
vbi pla de b dixi. z quo fornicatio eet pcm mortle. Scdo Act. xv. dixert apli ad semozes. Fratres visu est spuisco z nob: ml' vltra vob ipone re oneris q; hec necaria: vt abstineatis vos ab imolatis simulacroz: z sanguie suffocato/z fornicatoe. Ubi dt glo. interl'. Necaria sc sine qb⁹ no est sal⁹. Cu aut fornicatio ibi numeret: nisi qs ab ea abstineat/no saluat. Pl'es auctes de b vide sup ser. lxxvj. B L. ¶ Tertio fornicari D
one esse detestabile z fugiendam ondut picula futura: q; sunt multa.

Pericla occurrentia in fornicatoe { Sterilitas / Mala pfis educatio / Prolis interfectio / Discordia / Petoz ignoratia

Primu picul est sterilitas q; frequent est in illis q; indiscrter ml'tis se exponut. pcurare aut sterilitate est j lege nae. sequit q; simplex fornicatio sit j lege nae. Hec aut sterilitas pingit ex nimia frequtatoe luxurie z diuersitate viroz. Fornicatio est j lege nae.
Un z sepe accidit q; iuuges pmo pueniotes p/

pter nimiā freq̄ntatōez coit⁹nō generāt: z post
aliq̄t annos dū atalt freq̄ntatōne cessant: z ra/
ro se cōmiscēt tūc vxor primo ꝓcipit. Tales vti/
q3 de b̄ sūt reprehendēdi in ꝓfessione. q3 nō q̄t⁹
gnatōem plus: q̄n pot⁹ impedūt eā. sed solā q̄
E runt delectatione venereoꝝ. ¶ Sed dicis. audio q3 meretrices freq̄ntātes luxuriā z pl'ibꝫ vi
ris se cōmiscētes cōiter sūt steriles. q̄d tm̄ mo/
dis ꝓtingit hec sterilitas: Ad hoc dōm est fm
Alber. sup. viij. Eth. q3 illi⁹ sūt tres rōnes. Pri
Sterili/ ma: q3 matrix vni⁹ mlieris exiccat ex pl'ibꝫ virꝫ
tas vn ꝓ z sic exiccata sterilis efficit. Secūda causa. q3 ex
uenit. vsu venereoꝝ matrix efficit nimis lubrica. z sic
B nō remanet semē iniectū in eā. Et b̄ ꝓcīgere pt
tā in mr̄imonio q̄s extra. vt ptz ē. Tertia causa
q3 natura matricꝫ est sic natura stomachi: vicz
diuersa reiectiōe: z vniformia retinēdo. Ex q̄d
ptz q3 in vna mlliere ipedit ꝓ diuersitatē viroꝝ
aut cōit⁹ freq̄ntatōem: ꝓcuratio liberoꝝ siue ꝓ
lis. Ex q̄ tādē ꝓcludit q3 min⁹ expediret. imo nō
expediret/ sed piculū esset vnā mlierē hīe pl'es
viros: q̄ꝫ in veri lege admissuꝫ fuerit ad plu
rificationē hūani gn̄is vnū virū hīe pl'es muli
eres. Est tm̄ vex q3 aliq̄n in casu ꝑticulari ꝓtin/
git meretricē etiā publicā impgnari. Et hoc ex
eo: q3 forte tūc matrix cū tāta delectatiōe semē
recipit. q3 alioꝝ semia reiicit z nō admittit. Et
bn̄ ds z natura hec ordinauer̄t: vt sic nulla sit se
cura de nō ꝓcipiēdo. Nā inuenient extra cōes
meretrices heu mlieres q̄ z ꝙgines dici volūt/
z se pl'ibꝫ ꝓstituūt: aut alia faciāt in ꝓceptiōe se
mis: vt nō ꝓcipiāt. sed deo disponēte aliq̄n ad
illoꝝ maiorē diffamiā/ etiā cū nō cogitāt cōci/
piūt ex eā ꝑdicta. ¶ Sic ḡ q̄ꝫtū ad hoc finaliꝫ
ptz quō rōne ꝓcreatiōis filioꝝ indecēs est vnā
F mulierē pl'es viros hīe in ꝓiugio: vel extra ꝓiu
giū. Nā etsi vn⁹ masculꝰ ꝑt pl'es fecūdare femi/
nas. nō tm̄ vna fcia a pl'ibꝫ pōt fecūdari virꝫ. q̄n
pot⁹ fecūditas ipediret. Et vt ꝓcludā meli⁹ cēt
.i. min⁹ malū si vn⁹ vir hīet ducētas aut tricen/
tas mlieres: q̄ꝫ q3 vna mlier duos hīet siml' vi/
ros. pꝫ ex dictꝫ causis. Et b̄ etiā oīdit cuidēti re
stimonio sc̄pture sacre. Nā Dō būit. x. mlieres
ꝓcubinas ꝑter filiā Saul. ij. Regū. xv. Et iste
erāt vxores siue: licz min⁹ ꝓncipales. q̄s etiā licī
te z sine pcō būit. Salomon etiaz filiꝰ eius. vt
bn̄. iij. Reg. xj. būit vxores septingēras q̄si regi
nas. z trecēt as ꝓcubinas: z tandē cor eiꝰ depra
tū est ꝑ mlieres vt adorāret idola. vt ptz ibidē.
Nunq̄ꝫ vo legit in toto canone biblie aut aliq̄
sc̄pture autētica. q3 vna mlier licite sit pl'es ha/
buerit viros. b̄ idē oīdit s. Tho. lib. iij. ꝺ gen/
tiles. ca. cxx. Sz q̄uis hoc vex sit. nō tm̄ viri se
putēt ex b̄ min⁹ peccare si pl'ibꝫ ꝓiūgunt mulie
ribꝫ nūc in no. te. imo plus peccāt q̄ꝫ mulieres.
Nam fm Augu. de adulterinis ꝓiugijs vir est
fortioꝝ ad resistendū ꝓcipiē. z habet rōnē ma/
iorē. z mlier est sibi cōmissa ad regendū. q̄ gra/
uius peccat. pōt tm̄ ex accīte mlier ḡuius pecca
re ꝓcipiendo extra mr̄imoniū ꝛc. de b̄ infra de
adulterio amplius dicā. ¶ Scōm piculū in foz
nicatione timendū est mala ꝓlis educatio. Un̄
de nāli lege ad pīez ptinet educare pl'em. Edu
care aūt eā nō bn̄ pōt/ nisi aḡscat q3 sit sua. sed
illā aḡscere q3 sit sua/ nō pōt nisi mīez vt ꝓriā
habuerit siue sol⁹ eā tūc habuerit. Parētes ei
sollicitanr̄ tāto amplius circa nutritōem z edu/
catione puerorꝝ: qz firmiter credūt eos esse fili/
os coꝝ/ aut filias. Ex q̄ inferr̄. q3 q̄cq̄d impedit
certitudinē puerorꝝ. hoc pīa ipedit/ ne parentes
eis diligenter̄ puideāt in hereditate z i debita nu
trimēti administratiōe. Si ḡ vna femia pl'es hz
viros: pīes nō possunt esse certi de filiꝭ suis.
Et ió nō adhibebūt illā diligētiā quā deberēt:
vt suis filiꝭ in nutrimēto z hereditate puide
ant. Incertitudo ei filioꝝ minuit ad eas amo/
rem parentū. hinc est q3 dr̄ Arist. ix. Eth. ca. viij.
q3 mīres magis amāt pueros suos q̄ꝫ pīes. naz
laboriosioz est ptus: z magis sciūt eos ee suos.
si aūt vna pl'es viros hīet: nulli⁹ coꝝ possz esse
certꝰ de sua ple. z sic amoꝝ ad filios z educatio
deficerēt. ¶ Ex q̄ pz q3 foznicatō simplex est fu
gienda. imo sic dictū est. q3 pīes ex eo q3 nō tūc
amāt filios aut filias ex foznicatiōe genitos ꝑ
ter incertitudinē p̄missam: sic si cēnt vxores
legitīe. tūc pr̄ generās ex foznicatiōe filiū/ mi
nus curat eū. nec iuuat mīrem in puerpio z in
pueri educatiōe. neq3 ꝑe impgnatiōis illi⁹ pui
deꝛ. ex q̄ tūc sepe fer⁹ in vtero extinguit aut debi
litat. q3 mr̄ nō sufficit de necessarijs sibi z puero
puidere. z sic sp̄ maiora sequūt pricla: q̄ oīa re/
pugnāt legi nāli. Ideo opz quēlibꝫ sanc mētis
ꝓcedere q3 simplex foznicatio est ꝺ legē nature
Cōcludit ḡ ex p̄missis q3 ꝺestabile est vnū vi
rū pl'es hīe vxores. sed detestabili⁹ est vnā mu
lierē pl'es hīe viros. q3 ꝑ hoc magis incertitu/
do filioꝝ solet ꝓuenire z ceca mala q̄ dicta sūt.
ḡ. tē. ¶ Tertiū piculū timēdū ex foznicatione
vltra p̄missa est exticio siue infectio plis / ex
aliꝭ cāis puenies. pz: q3 mīres non potēres pli
puidere: nec būres auxiliū a pīe/ suffocāt eaz.
sic heu nr̄is tpib⁹ sepi⁹ cōtingit. Talis ēt extin
cio siue infectio plis sepe fit ex rixe aut ve/
recūdia: dū ꝙgies coꝝ rūpunt z impgnant: aut
dū vidue q̄ bōeste videri volūt ꝓcipiūt: z cōce/
ptū aut partū occultare nō p̄nt: tūc aliq̄n ipm
suffocāt in vtō vl' extinguūt. z q̄nq̄z natū etiā
aliq̄n nō baptizatū inficiūt. q̄d mōis hec fa/
ciūt mīres sciūt. O crudelitas maxia: nulla vti
q3 bestiaꝝ facit sil'ia. Videāt ibi pīes piculuz
aīaꝝ suaꝝ. q̄ lz nō ꝓsentāt: z eis iḡzanitꝭ hec
fiāt. tm̄ excusare se nō p̄nt q̄n ad tantū facinus
dederit occasionē. ¶ Quartū piculū est ꝓten
tio siue discordia. si em̄ liceret cuilibꝫ q̄libꝫ vti
libera: seq̄renr̄ rixe/odia/ z multa homicidia.
Displicet em̄ viro q̄ vxor vel ꝓcubina se ꝓce/
dit alēi viro. nā fm legē nāe nō deberet se ꝓiun
gere vir alēi mlieri. vtꝫ s. z ꝑ ꝓns nec mlier al
teri viro. pz ex lege nāe. Nō tibi nō vis fieri al/
teri ne feceris. Nā ds a ꝓncipio ꝓcreauit ipi

B Mala ꝓ lis educa tio.

D Interfe/ cio ꝓlis

J Cōtentio: siue dis/ cordia.

Adam solũ vnã mlierẽ z nõ plres. z Eue solũ vnũ mariteũ z ñ plres. Uñ ôr ſ. Tho. li. iij. ꝯ gẽ. c. cxx. q̃ inatũ ſit oĩb aĩalib q̃ carnali cõmixtiõe vrũt: q̃ ꝓfornicatiõ in b ope nõ cõparatũt. vñ ꝑt b pugnet aĩalib cernũt. Et illa rõ ẽ cõis q̃ ad oĩa aialia: q̃ ꝑt venerea est i eis discordia. qz qlibet aĩal vult frui libere voluptate venereoꝝ ſic z voluptate ciboꝝ. q̃ qdẽ libras p boc ꝓpedit/ſi vna plib ꝓcedit: z a plib accedit. ſic in libtate cibi fruẽdo ꝓpedit aliqñ aĩal/ſi cibus quẽ ipm sumere cupit/aliñ aĩal sibi vsurpat z recipit. Et iõ ꝑt cibũ z venerea ſurgit in aialib pugn. Sic etiã in hoĩb dissiparet pax z cõcordia ſi vna eẽt plib sociata. Idẽ vult Alber. sup viij. Ethi. di. Una dz esse vir̃ p nãm. qz nõ facẽ ad vnitatẽ hĩe plres: sed portꝰ ad diuisionẽ.

R Pcõrus ignãtia. ¶ Quintũ piculũ est ignãtia pcõꝝ. pz: qz ſcpe qs credit cũ aliq̃ peccare simplici fornicatione: q̃ tñ cõmittit adulteriũ/vel incestũ. qz sepe tales mlieres sẽ ꝓiugare: z recesſerũt a viris suis neqtiose. sic ecõuerso stat/q̃ soluta credat se peccare cũ aliq̃ simplici fornicatiõe q̃ est ꝓstitutus in mrimonio. Cõtingit etiã q̃ tales mlieres pus fũt cognite a ꝓsanguineis illiꝰ q̃ credit se fornicari simplr. z sic cõmittit incestũ. Imo stat q̃ talis mlier occulte sit ex fornicatiõe/vel adulterio genita: z sit illi q̃ eã cogĩscit ꝓsanguinea/ſoror/vel amica. Ex quo tandez seqt q̃ ille q̃ sic peccat cõmittit se magñ discrimini. neqz ex tali sak p ignoratiã. qz tenet alis ex ꝓcepto abstinere ab illicito carnali opere. z a quolibet pcõ.

A ¶ Sed di. qs. Quare tñ dñs ꝓhibuit aliqs voluptates ẽm gustũ z tactũ: q̃ tñ fũt nãles? Respondet q̃ b fec ꝑt tres causas. Primo in signũ dominij. vñ Augu. dic sup Ben. Nõ erat vñ hõ se dñm bne cogitaret/nisi ab aliq̃ ꝓhiberet. Scõo vt hĩet hõ vñ mereret. vñ Aug. sup Ben. ôr. Oportebat vt hõ sub dño positus/ab aliq̃ ꝓhiberet: vt virtus meredi cẽt obia: q̃ sola vissime est virtus. Si em̃ nihil cẽt ꝓhibitũ vl ꝓceptũ/nõ posset aliqs male agere. Et ideo nõ esset difficile/nec fortitan laudabile bñ agere. Quia em̃ virtus est siqs agit qđ sibi placet a nãsed in b est virtus magñ: q̃ hõ ꝯ ꝓpriã voluntatẽ facit: z ꝓformat se voluntati dei. vñ Sapiẽs ôr. Hoc solũ virtuti adiicies: qđ ꝓprie voluntati detrahet ꝯ. Et poeta ôr. Est virtus placidis abstinuisse bonis. Et Aristot. ij. Ethi. dic. q̃ virtus sit circa difficilia. Tertio vt hõ assueſcat ꝓponere amori carnali amorẽ dei. Ad amãdũ em̃ deũ super oĩa tenet hõ ex illo mãdato ꝓmo et maxio. Diliges dñm deum tuũ ex toto corde tuo ꝛc. Mat. xxij. Et ex sola trãsgressione huiꝰ mãdati hõ dãnaret: etiãsi nullũ aliud spẽale mandatũ trãsgrederet. ¶ Dubitat vtrũ fornicãdo ceteris paribꝫ plus peccet vir q̃m mlier. Ad b respõdet s. Tho. in scpto. ij. sniaꝝ. q̃ vir plꝰ peccat: qz plus hz de bono rõnis. licz mlier plꝰ habeat de maria tẽtatõis. quia est magis fragilis. Sed ꝯrium videt dicere Augu. de adulterinis ꝓiugijs. Et ponit. xxxij. q. vj. Indignant. Indignant inquit mariti/si audiũt adulteros viros pendere sile adulteris femis penas: cũ tamẽ eos ꝯuius puniri optent/ꝯtro magñ ad eos ptinet: z vtute vincere: z exẽplo regere feminas. Ad b argumentũ rñdet Holkot. q̃ licz vir q̃tuz ad vnã circũstãtiã ꝯuius peccat. puta ad b q̃ magis tenet vigere rõne z vtute. cñ ꝓpẽsando oẽs circũstantias mulier magis peccat. Augu. aũt nõ loquit in dicta auctoritate nisi de sola circũstãtia z vtute rõnis q̃ debet in viris ꝓminere. Qz aũt pcẽs circũstantie ꝓcurrãt in mliere q̃ aggrauãt pctm̃/in soluta z etiã adultera. boc signãter pz in generatiõe ꝓlis: qñ illi adiudicatur curꝰ nõ est. Et i adulterio veri z legitimi puer per b exhereditant: vel ad minꝰ pte hereditatis sue ꝓuant. Itẽ rõne scãdali. qõ maiꝰ est in mlere q̃s viro/ꝑter maiorẽ erubescentiã q̃ debet esse in mliere: et ꝑt ventrẽ tumentẽ z ẽ. Itẽ ꝑt incertitudinẽ ꝓlis: qz dũ vna plib miscet/ſeipꝰ ipa ignorat ex q̃ ꝓcipiat. Et sic absolute loquẽdo mlier plꝰ peccat. Ex ꝓmissis ꝯ pz quõ cuilibet homi fugiẽda z vitãda est fornicatio ꝑter plia pricula etiã ꝯuissima q̃ eã comitãtur z aggrauãt. Rogem⁹ ꝯ deũ: vt sua infinita pietate z misrõia nos respiciat: ne a carne deuiemus tãtis pculis z malis de qbꝫ dictũ est vt auditis/inuoluamur. sed portꝰ cum castissima z purissima ẏgine Maria: sua intercessiõe eterna celi gaudia cõsequamur. Amen.

Qõnes siue dubitatões de fornicatõe simplici
Sermo LXXX.

B Lignum paradisi triplex

Fornicarii regnũ dei nõ possidebũt. ſ. ad Ephe. vſ. In pcedẽti ſmone audiſtis quõ fornicatoꝝ simplicẽ esse vitandã z fugiendã ostendũt natura/scpturaz pericla futura siue mala ipam fornicationẽ comitãtia. quoꝝ quinqs in genere enũerauimus. vicz sterilitatẽ: malã prolis educationẽ: plis interfectionẽ siue extinctionẽ: discordiã siue inimiciciã: z pcõꝝ ignorãtiã. Nũc cõsequẽter circa ꝓmissa intẽdo mouere aliqs dubitatiões siue qstiones de fornicatiõe simplici. Pro gra Aue Maria. ¶ Fornicarij reg. dei nõ possiũ. vbi supꝛ. Questio siue dubitatio prima est. quare dñs simplicẽ fornicatiõem ꝓhibuit. Scõa an in hoc mificordiã nobiscũ egerit. sicut Lalixtꝰ cũ clero. Tertia. an vex sit q̃ aliq̃ qui dicũt se nõ posse ꝓtinere ꝛc. Et an fornicatio sit veniale pctm̃. ¶ Prima qstio diaboli/ca z irrisione digna est: Quare dñs ꝓhibuerit simplicẽ fornicatiõez Ad b dom est q̃ illa quẽstio bñ ôr diabolica. qz talis qstio ꝓposita ẽ primo a diabolo Bcñ. iij. Cur ꝑcepit vob dñs: vt nõ comederetis ex oĩ ligno paradisi? Et si etiã factua z irrisione digna: qz nulli hõ ꝓponeret aliqui hoi silem qstionẽ/q̃ pro stulto cũ non hĩet. Si em̃ veniret qs ad aliquẽ burgẽsem: et dice

A Qõ diabolica.

re ei. Quare nō pmittis filias tuas pstitui; q̄re vis eas maritari? nūquid ille nō derer: Estis vos fatuę: q̄d q̄ritis: Quāto magis ḡ ille fatuus reputari pōt: q̄ de celesti rege b̄ audet q̄rere q̄re ipe filias suas nō pmittat fornicari: aut q̄re vult eas castas pmanere/aut nuptijs tradi. Un q̄rere q̄re dñs aliq̄d de re sua phibuerit/est q̄rere quare dñs in re sua ius aliq̄d siue dominiū sibi retinuerit. Hanc aūt q̄stionē q̄libz sane mentis diceret stultā esse. recte siq̄s q̄reret a rege Francie: Quare nō dat̄ mihi totū regnū vestrū? Uel siq̄s q̄reret a duce bauarie: Quare nō datis mihi totū ducatū vestrū? Omipotēs em̄ de primis parentibus nr̄is in paradiso pmisit omē lignū: t omes fructus lignoꝝ paradisi p̄ter vnū/q̄ vtiq; debuisset eis sufficere. vñ dixit Beñ. ij. ipi Adam. Ex omi ligno paradisi comede. de ligno aūt sciētie boni t mali ne comedas In quocūq; em̄ die comederis ex eo/morte morieris. Hec aūt vba dei omipotētis Adam exposuit postea Eue vxori sue/postḡ fornicata fuit de costa ei⁹. ꝓterea postea Beñ. iij. diabolus dixit in plurali Eue. Cur p̄cepit vob dñs vt nō comederetis ex omi ligno paradisi? Numquid satis fuit q̄ dñs pmisit eis vesci de ligno vite: per cui⁹ esum nunq̄ fuissent mortui. imo t vltra illō eis indulsit oia cetera ligna paradisi pulcerrima cuz fructib⁹ suis. Et solū excepit vnicū lignū sciētie boni t mali: vt videret etiā habere dñium speciale in paradiso: q̄ creauit oia ex nihilo. Ex his ptz q̄ q̄stio pmissa est stulta/t diabolica. t ideo nō indiget vlteriori solone. sm illud Prouerb. xxvj. Ne respōdeas stulto iuxta stulticiā suam. ¶ Est aduertendū. p mai

B Lignum paradisi triplex

ori intellectu dictoꝝ. q̄ in paradiso erat triplex gen⁹ lignoꝝ. quoddā fuit ad sustētationez vite per nutrimētū. quoddā ad. pbationē obedientie sic̄ lignū sciētie boni t mali. q̄ddā lignū ibi fuit ad imortalitatē: sc̄z lignū vite qō erat i medio paradisi. Debis tribz lignoꝝ generib⁹ dedit duplex p̄ceptū. s. affirmatiuū t negatiū. Primū affirmatiuū Beñ. ij. Ex omi lig̃ paradisi comede. Scōm negatiuū ibidē. De ligno aūt scie boni t mali ne comedas. Lignū aūt vite qō erat in medio paradisi/bēbat tres nobiles effect⁹ siue vtilitates ante pcm̄ t post pcm̄. Prohibebat em̄ infirmitatē/imbecillitatē/et mortalitatē. vñ Beñ. in glo. sic ait. Lignū vite ōr: q̄ diuinit⁹ accepit vtutē. vt q̄ ex eo māducaret/corp⁹ eius stabili sanitate firmaret: nec vlla infirmitate vel erate in deteri⁹/vel in occasum. s. in morte laberet. Et Strabo in glo. sup illo vbo sic ait. Lignū vite hāc nāt̄r vtutē habebat: vt q̄ ex ei⁹ fructu comederet/ꝑpetua soliditate firmaret: t hāc imortalitate vestiret. nulla infirmitate vel anxietate/vel senij lassitudine vel imbecillitate fatigād⁹. Scōo lignū vite hāc vtutē ēt habuisset post pcm̄. vñ Aug. in q̄stio. ve. t no. rest. sic ait. Bust⁹ vel esus arbor⁹ vite corruptō. z corpis ibibebat. Deniq; ēt p⁹ pcm̄ potuit insolubil' manere: si pmissuz fuisset illi edere de arbore vite. Sz merito culpe. s. inobedientie t ingratitudis sue ōs phibuit ne de lig̃ vite post pcm̄ comederet: dicēs ad angelos. Uidete ne forte sumat de lig̃ vite t viuat in eternū. Beñ. iij. qō vbū vel p̄ceptū fuit iusticie t misie. Prio fuit p̄ceptū diuie iusticie puniētis pcm̄ inobie. Scōo fuit p̄ceptū diuie misedie ꝓpatientis. q̄ em̄ post pcm̄ in miseria erāt victuri; q̄to vita fuisset diuturnior/tāto miserabilior. Et ideo ait. Uidete. i. cauete: ne forte mittat manū ze. q̄ si gustassent de lig̃ vite diu viuentes: diu essent miseri. Et vult s. Tho. q̄ cū fructus lignī eēt finita/nō potuit corpi dare fructū duratiui ꝑfecte infinito: sed scl' sumptū p̄fuasset corp⁹ a corruptiōe vsq; ad certū tps. q̄ finito bō indiguisset iterū de lig̃ vite sumere: vl' fuisset trāslatus ad spūalē vitā. vt ōr b. Tho. j. ꝑte sum. q. xcvij. ar. iij. vtq; lignū vite eēt causa imortalitatis. Hec de pma qōne. q̄re ōs phibuerit simplicē fornicatōez. ¶ Scōa q̄stio erat: An ōs fornicatōz phibēdo in hoc misericordiē nobiscū egerit? Ad hanc q̄stionē dom est breuit̄ q̄ sic. q̄ ōs in b̄ egit misericordiē cū viris t cū mlib⁹: cū ple t cū toto genere hūano. Prio de misericordiē egit phibendo viris fornicatōem simplicē. q̄ post⁹ voluit eos hīe fidele aduitoriū/q̄s tales q̄ furanť eis q̄q̄d possunt lucrari. Un ꝓcubine q̄ nesciūt q̄diu maneāt cū fornicarijs/furanť q̄tū possūt. vt tandē in senio vl' cū abiecte fuerit habeāt vñ viuāt. Prouidit ēt ōs in b̄ misericordiē viris ne inciderēt ꝓcula in ꝑcedēti. mone recitata. Scōo in b̄ ōs misericordiē egit cū mulieribus. Uidēs em̄ ōs q̄ mlieres habiture essent laborē in portādo. plem in vro: dolorē in ꝑturiēdo: sollicitudinē t occupationē t laborē in nutriēdo. voluit viros añ op⁹ carnale eis obligari/vt auxiliarenť eis: t illas dirigerēt vna cū ple t adiuuarēt: t ne in plura pcula in ꝑcedēti mone inciderēt. Tertio in b̄ ōs misericordiē egit cū ple. freq̄nter em̄ pirent ples si simplex fornicatio esset ꝓcessa. vt ptz in ꝑcedēti ser. B H. Quarto in b̄ ōs misericorditer egit cū toto gñe hūano: cui⁹ paci ꝓuidit et saluti: ne tāta mala bīet exp̄ectare. q̄ dicta sūt inser. ꝑcedēti. Et p b̄ etiā patz rñsio ad ꝑcedentē q̄nē: q̄re ōs phibuerit simplicē fornicatōem. Et sic̄s obijceret. ꝓp̄ hāc phibitōez fere totus mūdus perit. Dom est q̄ visibr ples pirent/si nō eēt phibita fornicatio simplex. q̄ vel pirēt ꝓpter nimiū amorē quē ad mlieres bīent. Un ōr Iero. t habēt vba. xxxij. q. iij. Ouigo. Adulē ēingit in suā vxorē ois amator ardentior. Et ibidem ōr. In aliena vxore omis amator turpis. Hoies ei eēnt nimis carnales si fornicatō simplex esset admissa. ꝓp̄ b̄ ōr de rege Deuť. xvij. Nō hēbit vxores plimas/ne illiciāt aiaz ei⁹. s. ad nimiā carnalitatē. vbi ōr Nico. de. lr. q̄ ibi absolute nō phibuit regi pluralitatē vxoꝝ: cū ōs scīus ples habuerit vxores: isz q̄ ñ bēat i nūero

Z Ōs dialbolica.

£ Nia ōs appet in phibēdo fornicari onē quadruplicē

D

excessiuo et eã dcã: ne inducak ad nimiã carnalitatẽ. Jtẽ si fornicatio simpler eẽt admissa/periret viri t puuli ꝓpt rapacitatẽ mlieris. Fornicarie ei mlieres depauperant viros: t et eis sepe faciũt fures t latrones: etiã seqret odiũ t inimicitia: si ab aliq̃ reciper illa quã plus amaret. t sic de alijs mak. vt in ꝑcedenti ser. ¶ Et sicꝫ di. Hec ꝓhibitio fornicatiõis est ꝫ mltiplicati onẽ gñis bũani. pcz ad b̃ rñsio ex his q̃ dcã fiũt in ꝑcedeñ. ser. q̃ ille q̃ indiscrete oĩo supponũt cõit efficiũt steriles. Et iã opꝰ ds nõ facit magnã vim ĩ paucitate vel mltitudie hoim. Pro prerea dr Eccl. xvj. Ne iocũderis ĩ filijs ipꝰ si mltiplicẽt. Et subiũgit. Melior est vnꝰ timẽs deũ ꝙ mille filij ipꝰ. Et vere ẽ mori sine filijs/ ꝙ relinqre filios ipios. Hec ibi. Et ibidẽ. xv. c. in fine dr. Nõ ꝑcupiscit dñs mltitudinẽ filiorũ infideliũ t inutiliũ. Scit em̃ dñs / q̃ melꝰ fuisset mori sine filijs/ ꝙ relinqre filios ipios. Dñs g̃ nõ attendit ad hoim mltitudinẽ: sed ad hoc q̃ plures saluent: vel ad b̃ q̃ meliores sint q̃ saluent. q̃t hoc dñs ꝓsuluit ĩ euãgelio castitatem/ virginitatẽ/ paupertatez/ t silia. Prohibitio aũt fornicatiõis ad b̃ fuit vt plures saluent: t pfectiores sint q̃ saluant. Et q̃ seqr q̃ singularis malicia illoꝝ ẽ q̃ vellẽt fornicatõz simplicẽ nõ esse, ꝓhibitã: qz illõ eis displicet qõ deo placet: t ecõuerso. ¶ Dubitak ꝓ̃r. qd sentiẽdum sit de illis q̃ dicũt se nõ posse ꝑtinere. t an hoc vez sit qõ dicũt. Ad b̃ breuit dõm est: q̃ nullꝰ vere dicere põt q̃ nõ possit ꝑtinere. Nllꝰ ei bõ obligak ad ĩpossibile. sz q̃ dr deũ ꝑcepisse ĩpossibile/ anathema sit. i. maledictꝰ sit. t ẽ snia Hieroñ. Q̃ aũt tales nõ dicãt vez: põt oñdi auctre scpture sacre t rõne. Prio auctre scpture Ecñ. iij. vbi dñs dr ad Cain: loq̃ns de pcõ. Sub te erit appetitꝰ tuꝰ: t tu dñaberis illi. Un̄ q̃si mẽdaciũ deo ĩponũt: q̃ dicũt se nõ posse abstinere a pcõ. Scõ occurrit illõ Job. vj. Nunq̃d poterit aliqs gustare/ qõ gustatũ affert mortem. Et q̃ vbo vi q̃ portꝰbõ deberet dicere: nõ possum fornicari. q̃z q̃ diceret. nõ possum ꝑtinere. Et in virtute q̃ pfectã fidẽ hẽt q̃ delectatio fornicatiõis esset venenata: vtiq̃ diceret: Nõ possum fornicari. Nõne si apponeret alicui cibus amarissimꝰ vel venenatꝰ: ipe stati diceret. Nõ possuz aliq̃ mõ comedere: etiãsi esset famelicꝰ. sz voluptas ꝓhibita est venenata t morte amariorẽ. Fm illõ Eccl. vij. Jnueni amariorẽ morte mulierẽ. qõ intelligit de voluptate q̃ est morte amariorẽ: qz b̃ morte culpe incurrit: in futuro vero ĩcurrit morte eterna: tã corpis q̃z aie. ¶ Ad idẽ trio põt adduci qõ legit Eccl. xv. Apposuit tibi aquã t ignẽ: ad qõ volueris porrige manũ. Et subiũgit añ hoiem vita t mors: bonũ t malũ: qõ placuerit dabit ei. ¶ Quarto ad idẽ facẽ illõ apli. j. ad Cor. x. Fidelꝭ est ds q̃ nõ patiet vos tẽtari supꝫ id qõ poterisꝫ. Jtẽ Mat. xj. Jugũ m. su. ẽ t o. me. le. zc. quõ aũt leue eẽt / si eẽt ĩportabile. Jtẽ illõ. j. Jo. v. Hec ẽ charitas dei: vt mãdata eiꝰ custodiamꝰ: et mãdata eius grauia nõ sũt. Jõ dr Hiero. vt supꝫ dictũ est. Maledictꝰ q̃ dr deũ ꝑcepisse ĩpossibile. Jdẽ dr. Violentiã facit deo q̃ petit a deo qõ soluere non pr. Jus em̃ iusticie humane est non esse licitũ petere ab homine qõ soluere non potest. quod si verũ est: multo fortius non est licitũ iusticie diuine hoc petere. q̃lis esset ille q̃ peteret a deo ꝙ fornicationẽ simplicẽ non bĩet ꝓ peccõ. qõ ds facere nõ põt. qz nihil iniustũ põt facere aut indulgere: sed fornicatõ repugt legi nãe: t efficit multa mala vt dictũ est. g̃ ds eã indulgere nõ põt. Et ita ꝓxime dicẽ Hiero. O ꝙbana temeritas: o vesanoꝝ insania: deũ scie duplici ignorantia vel dẽnaris: scz ꝙ nesciat qd fecerit: t nesciat qd iusserit: q̃si ipse iuserit mãdatũ qõ ipleri nõ possit. ꝓ nefas ĩponitꝫ intqrarẽ iusto: ci ut delitrarẽ ꝓ: acsi vos qõ suspicari sacrilegũ est: ad saltem nõ fecerit/ sed ad penã. Jn q̃ auctre insinuat Hiero. illos esse blasphemos q̃ dicũt se non posse ꝑtinere: deo em̃ imponũt ignorantiã/ iniusticiã/ et ipietatẽ. Cõtra tales etiã põt adduci illud Augu. Nemo peccat in eo qõ vitare nõ põt. Et illud pcm̃ adeo est voluntariũ: ꝙ si nõ esset volũtariũ nõ eẽt pcm̃. xv. q. j. § j. t. xxxij. q. v. Sicut em̃. Volũtas aũt est libera / q̃ cogi nõ põt. Silr dr Sen̄. Omitte excusatiões: nemo peccat inuitꝰ. Sic g̃ pz auctre scpture sacre canonis/ biblie/ t doctoꝝ sctoꝝ. ꝙ oĩes illi erant t falsũ dicũt: q̃ dicũt se ꝑtinere nõ posse. t p ꝓsequẽs ꝓcedi opz ꝙ fornicatio iuste fiat ꝓhibita ex dictis. ¶ Scõo oñdit p rões errores illoꝝ q̃ dicũt se nõ posse ꝑtinere. Primo b̃ oñditur experientia bũa noꝝ actuũ. Nam ab actu luxurie cessare facit verecũdia de visione paucoꝝ hoim. Cur g̃ nõ attẽte imagiata a tẽrato: visio dei: t angeloꝝ: t scrõꝝ: q̃ in deo tanq̃ in speculo clare cognoscũt/ ipm ab hmõi turpitudie reuerteret. Cũ ds sit iustissimꝰ: nulluz malũ q̃z rũcũq̃z modicũ ꝑmittẽs ĩpunitũ: sit t ipe ꝑatẽ habẽs vitẽ t mortẽ: q̃ t oẽs actꝰ nr̃os nõ solũ exteriores sz t interiores clare t apertissime cognoscit: magis q̃z nos q̃ hec facimꝰ. Jõ dr Boe. de ꝓs. phi. li. v. ꝓsa. vj. Magis nob si dissilare ñ volumꝰ indicta est necessitas ꝓhibitaꝫ: cũ añ oculos iudicis cũcta cernentis agamꝰ. Et Bern̄. dr de angelis bonorandis maxime custodibꝰ nostris. Jn quouis diuerso/ in quouis angulo: reuerentiã exhibe angelo tuo: nec audeas illo ꝑsente qõ me videre nõ auderes. quod simili dici potest de sctis nobis assistentibꝰ: t pro nobis apud deũ oratoribꝰ. Jdeo dr verificator. Cũ quid turpe facis qõ me cernẽte tuberes: Cur spectrãte dõ nõ magis ipe rubes. Jtẽ scõo ab actu fornicatiõis cessare facit timor mutilatiõis/ vel mortis corpalis intẽse imaginatꝰ. vt pz in ist̃ q̃ fugiũt mortem ad loca vbi nlla est mlier. Cur g̃ nõ idẽ faceret timor mortis eterne: vertiusq̃ bois: vicz aie t corpis. Jdeo dicit Prouerb. xx. Dolor vulneris abstergit mala. Jtez tertio ab actu luxurie compescit amor pecunie. vt sicꝫ ex ptinẽtia deberet lucrari castrum / vel mille marcas aũri:

f Dicere se nõ posse cõtinere: falsũ est.

ꝓbant̃ .i. iqnatã violatiõ/ cõfusiõe dignũ/ stulte scãdalosum

b Uerecũdia retrahit a fornicatiõe.

Timor

Amor.

vl̃ argẽti: vl̃ forte lõge mĩ⁹ puta. l. marcas argẽti. Cur g̃ nõ ꝓtiere possem⁹ ꝑt regnũ celoꝝ ꝑt qõ q̃dã se castrauerẽt Mat. xix. alij spõte se i mortẽ tradiderũt. Jõ ór brũs Ber. Jgĩsce dñe: excusam⁹/ tergiuersamur. vix ẽ alicꝫ q̃ in eis q̃ ad te sũt velit expiri qõ possit: etiã qõ ꝓmptissime põt ẽm carnẽ: vl̃ ẽm seculũ: siue impulerit timor: siue traxerit cupiditas. q. di. pauci sũt imo ex mille vix vn⁹: z si fas est dicere ex cẽ cũmilibꝫ vn⁹/ qui ꝓbauerit ꝑ experientiã in resistendis carnalibꝫ tẽtatiõibꝫ q̃d possit ex se/ z si gnãr q̃d possit deo adiutorio. dũmõ fecerit qõ in se est. z idõ pauci vincũt carnẽ/ sed vincunt z ex ꝓsequẽti ꝑt pcĩ luxurie mlti damnãtur

¶ Quarto pt̃z ẽ idẽ in irrõnalibꝫ. Naz pisces se cõperare põt ab esca si hamũ suspicat/ auis a cibo retis si dolũ suspicat/ aialia a laqueo cauent absc̃dito/ vt mardozes/ glires z similia. Cur g̃ hõ se nõ rparet a veneno luxurie/a cibo delectatiõis z a laqueo demõis/ cuꝫ talia vera esse cogĩscat. vicꝫ q̃ luxuria simplicis fornicationis hic corp⁹ offendat z aiam/ famã z rpalia z inducat mortẽ eternã: vt pt̃z ex ꝓmissis. Nullus g̃ se excusare põt z dicere. Nõ possum cõtinere zc̃. Quinto põt oñdi tali rõne. si talis qui dicit se nõ posse cõtinere haberet tãã volũtatẽ ꝓtinẽdi/ quãtã vinũ suũ in cellari/ aut i cista rbes aur suũ custodiẽdi/ de facili cõtineret. dũmõ vicꝫ tãta diligẽtia obstruerꝫ sensus corpis cuꝫ sentit ꝓsciam ꝑ eos aliquãtulũ dãnificari. q̃nta diligẽtia obstruit forame dolũ sui cũ ꝓpẽdit ꝑ illõ aliq̃ntulũ vini exisse: aut q̃nta diligẽtia rfozmat fẽrã ciste sue dũmõ itelligit aliquã fracturã i ea factã eẽ zc̃. ¶ Sexto hac rõe q̃rat ab eo q̃ se õr ñ posse ꝓtiere q̃ cogat ad fornicãdũ. vtz a diabolo vl̃ a carne vl̃ ab ipa muliere. Nõ põt dicere q̃ cogit a diabolo: cũ dicat õ eo Bze. Debil̃ ẽ hostẽ q̃ nõ põt vincere nisi volẽrẽ. Et sup illo Mat. iiij. Si filius õi es mitte te deorsũ õe Glo. Jn q̃ ifirmo stẽdit cũ nlli nocere possit: nisi ille ꝓi⁹ deorsũ se miserit. i. a õo recesserit Nec dicere põt q̃ cogat a carne. q. de⁹ dedit boi dñãtũ sup carnẽ: er sup appetitũ carnalẽ: vñ Genes. iij. dixit ad mulierẽ. q̃ tenet figurã carnis. Sub viri prãte erũ z ipe dñabit tui. Et Ben. iiij deũ ẽ ipi Layn. Sub te erit appetit⁹ tus zc̃. Ne q̃ dicere põt q̃ cogat a mlt̃e. q. ẽ cẽt ridiculũ cũ port⁹ ipe eã cogere possit. ¶ Septia rõ. q̃rat ab illo q̃ õr se ñ posse ꝓtiere. vtz. sic itelligat q̃ ñ possit suis viribꝫ sine õi auxilio: aut itelligat q̃ ẽt adiut⁹ a õo ñ possit. Si scõo mõ ẽ mãifeste falsũ z sapit hesim. vñ apl's ad Phil. iij. oĩa possũ i eo q̃ me ꝓfortat. Si ꝓmo mõ tũc verũ ẽ. Nã sine adiutorio nihil bõi possum⁹ opari pt̃z ex illo Jo. xv. Sine me nihil potestis facere Et. ij. Cor. iij. Nõq̃ sufficiẽres sim⁹ cogitare aliq̃d a nob q̃si ex nob: sz sufficiẽtia nra ex õo ẽ. Et Aug. õr. Dñe sine te nihil sũt oĩa cõat⁹ mei. Jrẽ Sap. viij. vt sciui q̃m aliter ñ possũ eẽ ꝓtinẽs nisi de⁹ det. Et ẽ ipz erat sapia. scire cui⁹ cẽt ẽ donũ adq̃ dñz z depcat⁹ sũ illũ. Jrẽ Mat. xix. Cũ q̃rerẽt discipl'i: q̃s põt salu⁹ eẽ? Rñdit ies⁹. apõ homines ẽ ipossibile: sz apõ deũ oĩa possibilia sũt. Ubi õr glo. inf̃. Impossibile ẽ apõ boĩes: vt p se a suis cupiditatibꝫ ꝓtrahant. Jrẽ Jo. vj. Neo põt venire ad me nisi pr̃ me⁹ traxerit eũ. i. gra dei illũ ꝓuenerit. ¶ Pro q̃ sciẽdũ: q̃ ꝓcipue de⁹ q̃tuoꝫ modis nos trahit. Pmo ꝓueniẽti dilectõe vt caloꝫ sol' hũoꝝ z succũ suptr⁹ trahit. Unde Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te. idõ attraxi te miserãs. ¶ Scõo trahit sui bñficij exhibitione: vt pastoꝝ ouẽ cibũ sibi ꝓbẽdo. Unde Aug. sup Jo. vj. Oñdis oui ramũ viridẽ z trahis eam ¶ Tertio trahit sui delectabili ꝓgustatiõe: vt odoꝝ roseꝫ olfactũ ỏlectat z allicit. Unde Can. j. Trahe me p⁹re. Et Joã. xij. Ego si exaltat⁹ fuero a tra oĩa trahã ad meipz. Quarto trahit flagelli illatiõe vl̃ imissiõe. vt pr̃ trahat filiũ suũ õ rabna ꝑ capillos z ẽberat. sic de⁹ trahit boiz õ peccato tribulatiões varias inferẽdo. ẽm illud Osee. xj. Jn funiculis adã trahã eos zc̃. ¶ Sz dice. q̃s: Exq̃ sic de⁹ trahit boiem z nemo sine õi adiutorio põt bñ agere: ad q̃d tñ vtile est b̃ scire? Rñr q̃ valde vtile ẽ oñdere boibꝫ q̃ viribꝫ suis saluari nõ pñt: nec a pctõ abstinere. Nã ꝑ hoc pñt boĩes moueri ad tria: eis valde vtilia ad eoꝝ iustificationẽ.

Ad excludendũ stultã ꝓsumptionem
vicꝫ Ad diligentiã faciẽdaz ꝑ gra obtinẽda
Ad faciendum ea q̃ ex se possunt.

¶ Primo vtile est boi hoc scire: ad excludẽdũ stultã quãdã ꝓsumptionẽ et fiduciã q̃ credũt se ꝓuerti q̃n voluerint. De q̃ ꝓsũptiõe dr Eccl. xix. Repromissio neq̃ssima mlt̃os pdidit. Neq̃ z mala repromissio est dũ pcẽz repromittit sibi q̃d ꝓmittũ est deo. scz futuro tpe disponere zc̃. Unde Ecc. j. Nõ est vĩm nosse tpa vel momenta q̃ pat posuit in sua potestate: Nequior z peior est repromissio: q. cũ tẽpus infiniti vanitatis sibi a deo datũ fatue expenderit. adhuc tñ ꝓsumit q̃ de⁹ multũ tpis sibi daturus sit. Nequissima z pessima est repromissio: q. talis nõ solũ tẽpus sibi datũ perdidit. imo etiã in cõtumeliã largitoris expendit z expẽdere vult i futuro. z tñ adhuc i tali ꝓposito sperat sibi a deo dari tempus longi⁹. q. di. Dñe deus: da mihi tẽpus viuendi vt peccem z te offendã zc̃. Et mira vicꝫ z magna insania est: q. ille q̃ diabolo resistere nõ potest cum liber est sperat viribus suis de manibus eius liberari dum ab eo captus z ligatus est. Cum scriptũ sit Job. xli. q. factus est vt nullum timeret: z nõ est potestas in terra que ei valeat comparari. Qui autẽ in mortali est captus z ligatus est a diabolo. ẽm illud Prouer. v. Jniq̃tates sue capiũt impiũ: z funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq̃ cõstringit. ¶ Jterꝫ q̃ nõ potest se tenere ne ad impulsus tentatiõis cadat i fouea pcti. quõ sperat se cõfractũ casus/ ꝓsueudie ꝑsuꝫ aggere peccatorũ obrutũ: a tã ꝓfunda fouea per se exire: eo q̃ ipulit et resistẽ/

re.tmo qđ ampli⁹ ẽ.rales boīes cū mortui fue/rīt morte spūali:sperāt seipos posse flusciare

Nota Et vt breuiť dicā ī pnti se nihil posse asserūt:sz ī futuro.i.ī extrēis oīa posse.cū trī tūc ex se erūt ipotētiores z ōi adiutorio min⁹ digni: qz eū di uti⁹ offēdet ūt.qñ etiā diabol⁹ magȝ laborabit

diabol⁹ insidiať ad ipediēdū saluť coz. Ipe em̄ calcaneo insi/diať.i. fini boīs: qđ bñ pōt ex b̄ q dictū ẽ serpē

fini boīs ti Ben.iij.Tu īsidiaberȝ calcaneo illi⁹.tūc inq̄ oīa se posse psumūt: cū lōge min⁹ pñt: vicz ī fi ne vite. Un̄ licz ī sanitate caro magis aduersēť spūi: z inclinet siue inducat ad lasciuiā q̄ in ex tremis siue infirmitate.trī lōge maior erit tenta tio ī extremis a demonib⁹ q̄ vnq̄ fuerit ī vita tpe sanitatiȝ. Nā demō co ḡlcit ex nā z cōplexio ne.imo infirmitate z dispoportōe corpis ap̄o pinq̄re mortē:z separationē aie a corpe. Scit em̄ bñ q̄ si tūc nō vicerit sua tēptatiōe.q̄ in ppetuū tandē vincere nō poterit.ꝓterea vltia demōis tēptatio oīb⁹ pcedentib⁹ est grauior. Et nisi bō dū sanus est mereať a deo adiuuari in fine.vir imo q̄dāmō impossibile est eū bñ vitā finire. Si ẏo bō dū sanus est facit diligentiā quā hu mano mō facere pōt:sine dubio in fine de⁹ eu nō derelinq̄t. ¶ Scdo vtile est boī scire q̄ sine dei adiutorio nō pñt bñ agere:ad hoc vt tanto maiorē faciāt diligentiā pro gratia dei obtinē da:sine cui⁹ auxilio ꝓuerti nō possunt/elemo/synas largiēdo/deū orando/z scrō⁹ suffragia z viro⁹ iusto⁹ siue deuota⁹ psona⁹ implorā do.dū em̄ bō talia facit:ea intētiōe vt om̄ipotēs deus sibi auxilieť. q̄tenus exire possit laqos di aboli:aut ī tentatiōe se p̄seruare ne cadat.tunc de⁹ q̄ est misericordissim⁹z valde pi⁹:sua boni

n tate nō derelinq̄t eū.imo q̄nto magȝ eū iplorat p auxilio aut in pdictis opib⁹ bonis se exercet/ tanto ampli⁹ sibi auxiliū pstat. ¶ Tertio vtile est bōi pdicta scire ad b vt faciat qđ in se est ita q̄ bō nō dimittat: q̄n aliq̄ etiā q̄ videnť sibi dif

D ficilia faciat.dñs ei ñ vult iuuare eos q̄ se ñ iu uāt. imo q̄si fingit se ñ scire coz necessitatē/qz ipi fingūt se.eo q̄ ipi se nō pbāt quār ū possint in tē tatiōe resistēdo:qz quāto pi⁹ resistūt. tāto mai⁹ adiutoriū habēt expectare a deo:z quāto min⁹ resistūt:tāto min⁹ de⁹ eos adiuuat. Un̄ Sap̄.j. dicit; Spūssctūs discipline effugiet fi ctū. ¶ Itē possz sic q̄ri ab eo q̄ ōt se ꝓtinere nō posse:aut vis ꝓtinere z ñ potes:aut potes z nō vis. Si vis z nō potes: tūc ifideľ est de⁹ q̄ parti tur te tentari sup̄ posse tuū: qđ dicere blasphe/mū est: vt ptz ē. F. Imo fatuū est talia cogita/re:magis impiū dicere: vt patz ex pcedentib⁹. Nōne credis q̄ oīa possis cū eo q̄ oīa pōt. Si/cut vulgariť: qui nō habet nisi q̄ttuor vl' q̄nq̄ solidos:dicit. ego et rex habemus centū milia marcaȝ. Nō potest ḡ paruū eē illō posse:cui⁹ defectū posse diuinū paratū ẽ supplere. Si āt potes z nō vis: tūc impura tibīpsi q̄re nō cōti nes:nec poterȝ hīe aliquā excusationē. ¶ Ulti mo pōt q̄ri a talib⁹:siue a q̄libz taliū;an possit

aliq̄ tpe ꝓtinere.si ōt sic: vt p mēsem:tūc pt suf ficienť oñdi:q̄ seq̄nti mēse poti⁹ et magȝ possit ꝓtinere q̄s isto mēse.pz: qz ꝓsuetudo ꝓtinēdi il li⁹ mēsis iuuabit eū.de q̄ ōt Tul. O pria forma viuēdi est eligēda:quā tocūdā redder assuetu/do. Et poeta dr. Qō male fers: assuesce/feres. Et ī spare dz deū esse paratiorē ad iuuādū eū postq̄s p mēsem,p amore ei⁹ ꝓtinuerit q̄s añ.si trī ex corde instāter b̄ petierit: vt vicz auxilieť si bi. Itē cū ipe nō sit secur⁹ de vita: nō dico p mē sem:sz neqz p vnā horā:q̄ rōne spat se acceptu/rū a deo vitā: eadē z spare dz ȳtutē fugiēdi deo se acceptuz in vita illa. Nec dz disponere se ser uiturū diabolo ī vita quā nondū hz. Nō em̄ dz sil'is esse opario ebriosо z lusori:q̄ pus obolū p dit q̄s illū lucrat⁹ sit. ¶ Sz adhuc di.qs.an fo D nicatio sit aliq̄ mō pcm̄ veniale. Et q̄ sic.vī ex Questio illo Augu.in li.de bono ꝓnugali:vbi ōt.q̄ est ci bus ad saluť corpis:b̄ est ꝓcubit⁹ ad saluť bu mani gn̄is:sed nō oīs inordiat⁹ vsus cibo⁹ est pcm̄ mortale.ḡ nec oīs inordinat⁹ ꝓcubit⁹ est pcm̄ mortle:q̄lis est ꝓcubit⁹ fornicatiōis sim plicis. Rn̄r fm̄ mērem s. Tho. ij.ij.q.clxij.ar. Soluō ij.in sol'one sexte rōnis per totū. q̄ nō ita est de comestiōe sic de fornicatiōe.eo q̄ ex vna come/stione non ipedit bonū tot⁹ vite vni⁹ boīs. Et ī act⁹ gule ex suo gn̄e nō est pcm̄ mortle: nisi scienť q̄s cibū comederet q̄ tota cōditōem vite ei⁹ imutaret.sic ptz de Adā. Sz ex vno ꝓcubi/tu pōt vn⁹ bō gnāri. Et ī inordinatio ꝓcubit⁹ q̄ ipedit bonū ꝓlis nasciture:ex ipo gn̄e act⁹ est pcm̄ mortle:z nō solū ex inordinatiōe ꝓcupie. Sic ḡ ex pmissis ptz:q̄ oīs fornicatio simplex est pcm̄ mortle ex auctib⁹ z rōnib⁹ pmissis. Et q̄ nll's vere dicere pt:q̄ nō possit ꝓtinere: vt la tius audistȝ. Rogem⁹ ḡ deū oīpotētē: vt in hac q̄tidiana pug̃ carnis ꝑ spm̄ nob auxiliū pstet: vt p castitatē z cōtinentiā mereamur obtinere vitam ppetuā Amen.

¶ De q̄rta specie luxurie.s.de adulterio.
Sermo LXXXI.

Neqz fornicarii ne Nō bñ
qz adulteri/neqz molles regnū dei pos sidebūt.j.Loz.vj. In pcedētib⁹ duo bus mon̄ib⁹ audistȝ de fornicatiōe simplici:q̄ est pma spēs luxurie.de qua dixi q̄ nā:septurā z picula futura oñdūt eā eē fugiendā. Quare ēt ds ꝓhibuerit: z quō ꝓhibēdo eā nob miam fecerit:et q̄ error z falsitas sit dicētiū se nō pos se ꝓtinere tē. vt ptz ex dictis. Nūc ꝓsequi tur dōm de alīs duab⁹ luxurie spēb⁹: vicz de Stupro/z Raptu.de q̄b⁹ dixi ser.lxxvj. D E. Et ideo nūc de istis spēb⁹ cā breuitatiȝ ibidē dicta sufficiāt. Et tendam⁹ ad q̄rtā luxurie spe/ciem: vicz adulteriū.ꝓter qđ iuxta thema q̄li/bet hoc malo adulterij occupatus/ si non pe/nitet:et sic morit/eternaliter damnať. Etiamsi in alīs operib⁹ bonis se multuz exercitasset. Pro

gka Aue ma. ¶ Necꝫ foznicarij: necꝫ adulteri
rē. vbi s. ¶ Sup ser. lxxvj. F. dixi ō illa specie
luxurie: vicz adulcio qđ sit. z qbꝫ modis cōmit
tat. Nūc ꝓsequt dicere intēdo: q valēt ad ōtesta
cōez illi⁹ pcī i ꝓiudicari. Pro q notādū q adulcīū
pōt oñdi gue z abominabile pcm̄ ex plibꝫ. vicz

Per naturā — Per genituram
Per figurā — Per fidei violationē
Per scpturā — Per corpalē occisionem
Per penam — Per diuinā vltionem

B Grauio ꝓ. ad ulteriꝫ oñdit in lapidibꝫ.

¶ Prio adulcīū oñdit eē abomiabile z gnde pcm̄ p nām. Natura ei duplici via oñdit adulteriū eē gue pcm̄ valde. vicz i lapidibꝫ z i brutꝭ aialibꝫ. Prio i lapidibꝫ. Nā ōt Albert⁹ li. ō mineralibꝫ. q magnes certo mō applicat⁹ ō q nūc taceo. oñdit si vxoz sit casta vl adulca: p qō sat

In brutꝭ aialibꝫ.

nā oñdit qꝫ detestabile sit pcm̄ adulteriꝫ. Rursus scdo Ari. in li. de aialibꝫ oñdit b idē in brutis aialibꝫ. Et allegat Bartholo. in li. de ꝓuenta. rep. dicēs. q Liconia mas viuēte femia coitus cā cū alīs nō se associat: sed q ad nidū z generatiōis officiū femie fidē seruat. Et qñ mas alīq casu adulteriū vl cōcubitū alienū i femia ꝑsenserit. vlcer⁹ secū nō cohabitat: sz rostro eū trāsuerberat z necat. Et de hoc dicē pulcrū exēpluz

Exēpluz

plū Alexāder Nekam in li. de nat̄ rep. de q daz milite q liconiā sepe adulterātē vidit: que mox post coitū cū adultero se i fontē lauit. Et miles hoc aduertēs fontē obturauit. Luz igit liconia iterꝫ adulterata fuisset: z ad fontē lauāda venisset z fonte obturato se balneare nequret ad nidū tristis redijt. Mas vero rediens z feto adulteriꝫ sentiēs: cōtinuo exiuit z maximā multitudinē liconiarꝫ secū adduxit. Et post lōgaz cōcertationē liconiā adulterā deplumauit z dilaniauit: qua dilaniata altera comes quasi

Exēpluz.

marito se associat. Idē recitat Plin⁹ de leone Et habet i ꝓcedentibꝫ rep. li. xviij. ¶ Leena cū p feruoze libidis pardoni se ꝓiungit: leo turpē cōmixturā p odoze sentit. Et nisi post adulteriū in flumīe abluta fuerit: si ipam deꝑhendit statī punit. Et ideo adulteras fugit z nisi abluta ad maritū nō redit. Ecce quō p naturā exꝑs se apparet turpitudo adulteriꝫ.

B Figure ostēdunt adulteriū gue peccatū.

¶ Scdo adulteriū oñdit esse gue z abominabile pcm̄ p figurā. Unde Gen. ij. dicit. q de⁹ Adam z Euā simlr iūxit. z cm̄ vnā vni associauit: dicēs. Erūt duo i carne vna. Et ꝓter hoc relinqt hō patrē z matrē z adherebit vxori sue. vicz: quātū ad cohabitationē: i figurā q p pmariā cōiugij istitutionē alteri nō licz p adulteriū se cōiungere. Et ꝓfirmat Gen. vij. Ubi legit: q cū dñs gen⁹ humanū p diluuiū pdere voluit: tot viros qt femias in arca seruari iussit. In signuz q cm̄ vna vni oberet copulari p cōiugiū: nec ad quācūqꝫ alīā psonā altera ꝓter copule viuēte licerz accessus p adulteriū alicui eoꝝ. Econtra faciēres libidini vacant: vt equ⁹ et mulus qbꝫ nō est. intellect⁹ Tobie vlti. imo sūt bestialiores equis: vt ostēdit Amb. in hexame. Et habet. xxxij. q. v. Hoz rēdus. vbi dī. quoniā equ⁹ cōparē suū diligit z cū alīs iugū trahere nescit. q igit cōiugalē suum repudiat z sepe mutādū putat: peioz eā extat. Hoc idē etiā oñdi pōt p fictionē poeticā Derisibilis est em̄ a sapientibꝫ q sue voluptati p vnā satisfacere potuit: z sine eā alīā quesiuit. Unū fingit Ouidi. iiij. metam. Lū Uen⁹ vxor Uulcani marito spreto cū Marte adulcauit: sol q oia respicit b Uulcano reuelauit. q explorās qđā vice Martē cū vxore sua venerꝭ vtēte iuenit z rūc ipos catena adamātina inuisibili sil colligauit: ita q se de loco mouere nō poterāt z patefactꝭ celi ianuis oēs deos ad ridiculū ꝓuocauit: z ipos tori celesti curie spectaculū fecit. Cōiūctionē etiā martꝭ cū venere tāgit Arꝭ. iij. Polit. Sic reuera q̄ntūcūqꝫ alīq sit bonoꝝ mox z pulcra: si ꝓuinciat ab boibꝫ adultera: repucabit abomiabil z derisiōe digna. ¶ Tertio

Fabula

adulteriū oñdit abomiabile p scpturā. Nā adulteriū est ꝫ ꝓceptū decalogi Exod. xx. vbi dē dñs. Nō mechaberꝭ: z nō ꝓcupisces vxorē ꝓximi tui. Et ibidē i ordie ꝓceptoꝝ apparet expsse q turpe sit adulteriū. Nā post ꝓhibitionē homicidij et aī ꝓhibitionē furti: ponit ꝓhibitē adulteriū. in signū q maiꝰ ē qꝫ furtū: z modicū min⁹ qꝫ homicidiū. vt bñ notauit Clemēs papa. z bī. xxxij. q. vij. i ca. qđ i oibꝫ. vbi dī. Quid in oibꝫ pcīs adulterio gui⁹? Scdm em̄ i pēis tenet locū: z i ꝓhibitiōibꝫ qđē homicidio assimilat adulteriū. Lū em̄ vir z mulier sint vna caro. q aufert vxori sue se: idē ē acsi seipm sibi auferret. vñ gui⁹ videt qꝫ si boiem mutilaret. qz ibi tm̄ ꝓtē corpis alīs auferret: b aūt se totū vxorē aufert. Exurgat āt oē furtū. qz fides mulieꝝ q ibi tollit marito z econtra. melioz ē oī frena subā Et etiā cū illō qō ibi auferē sit rōnal creatura q est melioz oīm possessiōe frena. Et b bñ innuit Prouer. vj cū dr. Nō gndis ē culpa cū qs furatus fuerit. furat em̄ vt esuriēte ipleat aiam. deꝓhēsus āt redder septuplū: z oēm substam domꝰ sue tradet z libabit se. Qui aūt adulcē ē. qr corꝝdis inopiā / pder aiaz suā: turpitudinē z igminiā cōgregat sibi: z oprobriū illi⁹ nō delebit.

C Punitō siue pena adulcoꝝ

¶ Quarto adulteriū oñdit eē gue pcm̄ ex punitione siue pena adulterꝭ fz legē diuinā z humanā istigēda. Unde Leuit. xx. ait lex. Si mechatus qs fuerit cū vxore ꝓximi sui: morte moriatur mechꝰ z adultera. Et Deut. xxij. dr. Si dormierit vir cū vxore alteri⁹ vterqꝫ moriat / adulter z adulca. Grauis vticz pena ē qñ vtraqꝫ ꝑsona morti adiudicat. Idē habet Jo. viij. de adultera. Nā scribe z phariseі ducēres ad Jesum mulierē in adulterio deprehēsam dicēres dño. Hec mulier mō deꝓhēsa est in adulterio. In lege aūt Moyses mādauit nob hmōi ꝓpidare. Idem patz ij. Regū. xij. vbi dominꝰ ait ad David. Non recedat gladius de domo tua in sempiternū: eo q despexerꝭ me: z tulerꝭ vxorē Urie ethei. Et hoc factū est qz frat occidit fratrez vt Absalō Amō. vt ꝓz ibidē. xij. z Salomō Adō-

niã.xlij. Reg.ij.z filiꝰ surrexit ꝛ̄ pr̄em:qz Absa/lon ꝛ̄ Dō.ij. Reg.xv. vbi ēt dr̄ q̄ Absalon ma nifeste coꝝã oib̄ dormiuit cuz vxoribꝫ pr̄is sui Dauid. Hoc eñ p̄dixit ei ꝓpha Nathan dicēs ibidē.xij. Et dormiet cū vxoribꝫ tuis i oc̄lis sol' hui⁹.i.manifeste coꝝã oib̄. vt ōt Nico.ō ly. Etiã ipe Dō p vnū simplicē hoiem fuū suū fuit cō fusus in facie. Uñ Semei dixit ipi Dō. vt ha/bet.ij. Reg.xvj. Egredere vir sanguinū z vir belial. Ecce quō maledixit regi Dauid in facie Hec aũt oia sustinuit Dauid ꝓter adulteriuz cōmissuz: vt ei p̄dixerat ꝓpha vbi s.ij. Re.xij. Nec solū diuīa lege sic punit adulteriū:sz etiã Exiii. lege hūana z mūdana. Hāc legē mozt̄ duris/sime olim saxones adhuc gēriles obſuauerūt sic̄ sc̄pserit Bonifaci⁹ mogūtinus epūs Ethibal do regi anglie. vt ōt Helinādus. Et habet in spec̄. Uincē. hist.li.xxiij.c.clvij. vbi sic ait. Au diuim⁹ q̄ el'ynis interētus furta z rapinas pbi/bes:z pacē diligẽs:z defensoz paupeꝝ z viduaꝝ sis.z in deo gr̄as agim⁹. Q vo legitimū mr̄i/monij spnis si p castitate faceres laudabile es set.sz qz in luxuria z adulterio z cū scrimonia/libꝫ voluptat̄ est vituperabile z dānabile. Qua ꝓter fili charissime penitere z mēdare q̄rur/pe sic dono ōi te alijs dñari/z ad ei⁹ iniuriā ser uire libidini. Et seq̄t. q̄ adulteriū sit ab hōesta re pegrinū docet nos aliene gēris ſſtitutio Nā i antiq̄ saxonia vbi nulla ē chr̄i cognitio: si vir go in pr̄na domo vel maritata sub ꝓiuge fue rit adultrata: manu ꝓpria strangulatā cremāt. z sup fossam sepulte coꝛruptoꝛē suspēdūt :aut angulocen⁹ vestib̄ abscisis caste mr̄one eā fla gellāt z culcell' pungūt.z de villa in villā misse occurrūt:grauiꝰ flagellāres donec eā ītermāt Hec ibi. Ecce q̄tū ꝺetestabant gēriles adultes/riū. q̄d q̄ facere debēt chr̄iani? Et tō Susanna poti⁹ elegit innocēs mozt̄ q̄ vitā saluādo adul terari. Dañ.xiij. ¶ Quinto adulteriū ostēdit esse grāde pcm̄ ex pu ersione geniture. Naz ex Peruer/sio geni/ture. adulterio nati coīter fiūt vicioſi z male mozi/geraci. Et ꝟ duplici rōne. Pr̄io ꝓpt̄ pcntū imi/tacōem.qz vt ōt poeta: sequit̄ p̄rem sua ꝓles. Scō ꝓter castigatiōis z disciplie defectū.qz tales pueri vel dimittūt cū mr̄e: q̄ nō castigat filios cl'es:eo q̄ cōit illos min⁹ diligit. vel cū p sonis ex̄neis:q̄ ꝺ mozib̄ pueri nō sollicitāt. Et ꝟ est q̄ ꝺminat̄ anglic̄ Bonifaci⁹ martyr scri bens regi anglicoꝝ. Et hr̄ in canoñ.di.lvj. Si gens.dicēs, Si gens angloꝝ sic̄ p istā ꝓuinciā s.frāciā diuulgatū ē:z ab ipis paganis iprope riū nob̄ obijcit̄:spreꝛ legalib̄ ꝓnubijs adulte/rādo z luxuriādo ad istar sodomitice gēr̄ fedā vitā duxerit.de cl'i ꝓmixtiōe merekcū existimā dū ē degnes pp̄los z ingbiles ex fureres libidie foze pcreādos.z ad extremū vniuersam plebē ad deterioza z ingbilioza ygēre.z nouissie nec i bel lo secl'ari fozte:nec i fide stabilē nec honorabilē boib̄ nec ꝺo amabi lē ex̄ vēturā.sic alijs gērib̄ hispanie z ꝓuincie burgūdie ꝓrigit:q̄ sic a deo recedēres fornicati sr̄: donec iudex taliū crimi nū vtrices péas ꝓ ingimiā ōi z p saracenos ve nire z seuire pmisit. Nec Bonifaci⁹. Ecce q̄n/ F ta mala sequūt̄ ex adulterio siue p generatione pueroꝝ ex adulterio cōceptoꝝ imo z multa alia sequūt̄ mala. vicz exheredatōes filioꝝ z filiaꝝ qz si mulier adultera generat filiū aũt filiā ex adulterio.iste nutrit i domo pacna tanq̄ heres. Et sic vers̄ heredib⁹ fit p̄iudiciū:qz spoliant̄ he Vers̄ bere/dib⁹ fit p̄iudiciū p adulte/rium reditare eis debita q̄ntū ad ea q̄ pueniūt hmōi filio aut filie ex adulterio ꝛc. Et qō nō min⁹ dole dū est: dū mr̄ ad coz reuersa pniaz agit:quātū i se ē obligat̄ dare ordinē ne veri heredes spoli/en̄t hereditate sibi ōbita:z nō pōt hoc facere si/ne scādalo. Et sic sepe ex negligētia vel hūana ꝓcūdia incidit i dispatiōem z sil'ia picula. Jō ōr Eccl̄i.xxiij. Mulier relinq̄ns viz suū pecca cabit:statuēs hereditatē ex alieo mr̄imonio. Quis ēt p dinū erare ceca mala q̄ ex adulterio sequūt̄: icest⁹ ml'tiplex ex ingrātia:q̄ si aliq̄ mō alleuiat nō tñ excusat.q̄tiēs illo mō q̄s coḡscit ꝓsangui neā suā:q̄tiēs ēt (si fas ē dicere) q̄s ducit vxoꝛez ꝓsanguineā vl' fozte sozoꝛē suā: aut iordiare talē coḡscit:ptz ꝟ cuilibz diligēt adulteriū attrēdēt Jdē ō fornicatōe simplici. Stat ei p̄ez alicui⁹ adultrari cū certa ml'iere i vl'extra mr̄imoniū existēte:z ex ea filiā gñare.z postea illo ōfūcto filiū ei⁹ huic filie copulari mr̄imonial'r saltē q̄ ad estimatōez boiz: vbi coꝝã ꝺo nll'uz ē mr̄imo niū. vl' fozte talē ex̄ mr̄imōiū coḡscere ꝛc. Ecce bozrēda mala ō q̄bꝺ raro cogitat. ¶ Sexto G fides vio/lat̄ in ad/ulterio adulterio oñdit̄ ee ḡue pcm̄ ex fidei fractōe siue violatōe. Nā vicio adulterij violat̄ fides data ꝓiugi i sacro mr̄imonij. vñ ml'ier adultera pec cat i deū violādo sacr̄m q̄ signat indissolubilē vnionē chr̄i cū eccl'ia: dicente apl'o ad Eph̄.v. Hoc sacr̄m magnū ē i chr̄o z eccl'ia. Jn ꝟ ml'i/er peccat cū se adultero cōicat. Scō peccat i viz dupl'r:vicz fidē illi frāgēdo: z falsuz hedz (vt dictū ē) sibi substituēdo. Tertio peccat i ꝓlē quā reddit ingbilē et ad eccl'iasticas dignitates ibabilē:si saltē ꝟ ostaret eccl'ie. Sed q̄tuis sepe cl'es ex ingrātia admittūt̄ tāq̄ legitie genitri:tñ ex ꝟ mr̄ nō excusat̄ q̄ quātū i se fuit filiū ibabi lē fec̄.idē ō p̄e siue ō viro. Jō ōr Eccl̄i.xxiij. (vt sup̄ dictū ē) Mulier relinquēs viz suū pecca bit:statuēs hereditatē ex alieno mr̄imonio. Et statī subꝺ. Pr̄io ei i lege altissimi icredibil' fuit. Scō viz suū relict. Tertio i adulterio fornica ta ē:z ex alio viro filios sibi statuit.hec i eccl'ia adducēt:z in filios ei⁹ respicient. Nō tradēt filij ei⁹ radices:z rami ei⁹ nō dabūt fructū. Derelin q̄nt i maledictū mēoriā illi⁹:z dedec⁹ illi⁹ ñ de lebit. Hec i eccl'i stico vbi s. Et breuit̄ expōit mala ꝓ uenięcia ex adulte/rio Nico.ō ly. sic[Mulier relinq̄ns viz suū pec.]q̄ tenet̄ ei obedire z ōbitū redd̄re[statuēs hedi/tatē].i.hedē viri sui[ex alieo mr̄imo.]q̄ vicz adult̄ ēt ē vxori alligat⁹.z sic filiū q̄ ex eo ꝓci pit ꝓuat hereditate pacna:z ipm̄ istituit i aliena [Pr̄io. i le.alt̄is. icredibil' fuit]q̄ dicit Exo.xx.

Nō mechabers [Scōvir suū relicte] habitēs corpe suo ꝓprio: cū nō habeat eiꝰ ptārē sz vir. s. ad Lor. vij. Et ecōuerso [Terrō i adul. forni. est z ex alio viro fili. sibi statuit] .i. marito suo [hec i eccl'iā adducet] .i. in ꝓsilio çorā iudicib' [z i filios eiꝰ respicietˀ] vez vicz legitimi vˀ illegitimi. Etsi ꝓbent illegitimi ejcientˀ ō domo mariti. Jō seqˀ [Nō tradēt filij eiꝰ radices] qa nō stabilientˀ i hēditate mariti [z rami eiꝰ] .i. filij filioꝝ [nō dabūt frucū] .i. nō ꝓspabūt. Jō subdit [Lorelinqnt i maledictū mēoriā eiꝰ] scz mris adultere. cui maledicēt boies miseriā fili oꝝ adulterinoꝝ videtes [z dedecꝰ illiꝰ nō delebit] scz corā deo si ꝓseueret i malo: nec ertā coꝛā boib' vsqz ad magnū tps. Ecce q̄ntā ꝓfusionē z q̄ntā mala ōt Sapiēs p spm̄ sce m̄ ō adultero z adultā. Et ꝓcludit di. [Et agēscēt qz dereliqui sˀ] scz ceri viri z mlieres [qm̄ nihil meliꝰ ē q̄z timoꝛ dei] scz filiaˀ: q̄ cauet offensaz dei [z nihil dulciꝰ] scz anie hñti palatū bñ dispositū [q̄z respicere i mādatz dei] vicz ea attēdēdo et opꝰ iplēdo. Hec ibi. ¶ Septio adulteriū oñdit cē g̃ue pcem̄ ꝓpter coꝛpalē occisionē. Un Dauid ꝓpter adulteriū cū Bersabee vxore Urie fecꝰ occidi viꝝ fuū fidelē militē. ij. Re. xj. Jta ꝓh dolor fit q̄tidie. Quor ei clades: q̄t homicidia ꝓtigerūt ꝓpter adultā: nemo enarrare sufficit. q̄t ertā ciuitates z pˀli ōsolati z interfecti. sic bñ ptz i ō structiōe troie ꝓpter Helenā: vt ptz S. ser. lij. Ef Nec ē necessariū adducere hystorias: qz q̄tidianis expietijs clarꝝ existit. Cū em̄ mulier adultera mor. ꝓriū viꝝ odit: vˀ ei mortē optat: imo aliqn̄ i mortē machinat. z ecōtra idē de viro: q̄ cū amore alteriꝰ mulierꝭ ꝓcipit: ulico suā odit: qō bñ oñdit Alanꝰ i li. de plāctu nāe: dicēs ō insano mulieꝝ amore. Oblibz i facinꝰ mlier discurrit. Eiꝰ si mentē mozbi dcet ille furoꝝ Nata ꝑiem: fratrēq̄z sozoꝛ/vel spōsa mariti/ fraude necat zc. ¶ Octauo adulteriū oñdit graue pctm̄ ex diuia vltione. Hoc em̄ pctm̄ licz ertā fuerit occultū: mirabiliter tn̄ legit a dño vltū sue punitū. Nā Petrus damiani refert. z bī in speculo Uincētij li. xxvj. ca. lxj. q̄ cū parisiꝰ vir q̄dā in vigilia Bernalisˀ z Protbasij mane surgeret: z boues suos ad pascua remortoza duceret: q̄dā vicinꝰ se illū febriciterē simulās lectū vxoris igredit. quē illa maritū estimās ample cruit: z ille eā statim violans recessit. nec multo post mariꝰ redijt: lectū repcrit. Cui vxoꝛ exprobrās ait. O pie poterꝭ hodie ecclias brōz marꝝ igredi: q̄ tibi est cōrigua cū ceteris chr̄ianis Cuqz ille attonitus inqreret q̄d loqrēt: z p ordinē rē didicisset: ꝓsternari mēre coḡuerūt se esse delusos/ tandē resūpto spū a dño vindictā postulabāt. z vt latentē adulteꝝ notū faceret flagitabāt. q̄d plura? Mox facto mane adult de mōe plenꝰ/ seipm̄ lacerās eccl'iam intrauit. mō g̃uissimo ipetu i terrā se p̄cipitās: mō ad parietem caput allidens: modo ad pauimentū se p sternēs. tandē infelicē spiritū coꝛā ꝓpˀo exhalauit. Jn gestis etiā Hāgolfi vt habet in narratorio cōmuni: legit q̄pe erat castissimꝰ: z cū q̄dā die emisset boꝛtū in gallia: statim cepit ibi fons scaturiri in boꝛto Hāgolfi in burgūdia. circa quē dū q̄dā die cū vxore sua adultera sederet: z illā de adulterio arguerer: illa qz fortr negaret: dixit ei brūs Hangolfus. Denuda brachium tuū z lapillū in fundo fontis recipe. z si manū illesam extraxeris credā q̄ innocēs sis. tūc illa secura brachiū immersit: z illud velut ab igne cōbustū extraxit. sicqz sctūs ptē medijs substantie sue adultere dimisit: z per se māsit. qui tandē dormiēs in domo ab adultero clerico occisus fuit: z mlris miracul' claruit. ¶ Q̄ eriā deus malicijs adulteriū signo vlciscat/ per iudiciū zelotypie declarat. Un Numeri. v. narratur: imo mādatur. q̄ si vir spiritu zelotypie aduersus vxorē vel ire vel ex suspitione fuerit concitatus/ aquā amarissimā cum execratione sacerdotis maledictā ad veritatē inueniendaz eam bibere oportuit in cōspectu domini: dicēte sacerdote. Si nō dormiuit vir alienꝰ recuz: etsi nō es pollutꝛa/ deserto mariti thoꝛo: non tibi nocebunt aque amarissime. Si aūt declinasti a viro tuo atqz pollutꝛa es: z cōcubuisti cum altero viro: bis maledictiōib' subiacebis: dcet te dñs i maledictionē z exēplū cūctoꝝ in pˀlo suo: cōputrescere faciat femur tuū: z tumēs ventrus tuꝰ disrūpat. ingredient aq̄ maledicte vētrē tuū: z vtero tumescēte putrescat femur tuū. Et rndere oportuit mulierē ad istā maledictio Amē amē. ¶ Dubitat circa p̄missa Utꝝ iacens adulteriū g̃uiꝰ peccēt viri q̄z mlieres vˀ ecōuerso: Ad illd dubiū dicēdū est ꝓpˀo: q̄ vir z mlier adulterātes eq̄liter peccāt q̄ntū ad fidei fractionē. ptz: qz vt q̄z alit eq̄liter obligat. tātū ei vir obligat mulieri q̄ntū ecōtra mlier viro. z iō q̄ ad B pares i pcō iudicant. vt bī. xxxij. q. v. ꝑcepit vbi ōt Hiero. Aō nō licz femis/eq̄ nō licz virz z cadē fuitꝰ pari cōditiōe censet. Sic etiā vult apˀs dicēs q̄ vir nō bz p̄tārē sui coꝛpis/sz mulier. z ecōuerso. j. ad Loꝛ. vij. Sic z chr̄iana religio in vtroq̄z sexu adulteriū pari rōne ꝓdēnat g̃ sequit q̄ q̄ntū ad fidei fractionē pari pcō peccāt. ¶ Scō dicēdū est q̄ inq̄ntū vir ē caput mlieris: tūc a dulteriū viri ē g̃uiꝰ adulterio mulieris. Un vir fm Aug. in de adulterinis cōiugijs est fortioꝛ ad resistēdū ꝓpter sce: z habet rōnē maioꝛē. z habet multerē ad regendū sibi cōmissam. Et ideo dicit ecce vir adulterando aut fornicando grauius peccat q̄z mulier licet vterq̄z peccet mortaliter. Et xxxij. q̄sti. vj. Indignāter. dicit Augustiˀ. q̄ tanto grauius viros puniri oporꝛet. quanto magis ad eos pertinet in virtute vincere: z exemplo feminas regere. Et cap. seq̄nti. dic Augu. Tu exigis ab vxore. s. fidē: z nō vis b reddere vxori. Et subdit. Uis tuā domū capite pedere deoꝛsū. caput ei mlierꝭ vir vbi ār meliꝰ viuit mlier q̄z vir/ domꝰ capite pedet deoꝛsuz. O deus q̄ iens boc ꝓtingit: z bcū

Exēplū

Exēplū

Exēplū

b corpal' occasio sepe adulterij.

J Diuia vltio. Exēplū.

R Utr z vxoꝛ ieq̄liter peccāt in adulterio.

Utr g̃uiꝰ peccat mulier inquātū caput.

sine ꝓcudia: vbi apte scik. cesi fas est dicere et i hac cirate: q̄ viri sr adulci et bōestas būt vxores: q̄ nec audēt maritos (sicuti licite possent) arguere: minak vir morē: minak mala mlta. z ita infatuak vt ēt dicere audeat se posse facere qō velit: qz ipe sit vir z rector. nō attēdāt tales ea q̄ dixi: q̄ vicz vir z mlier ad paria iudicanr: q̄z ad fidei fractōez. Sz dolēdū ē q̄ sepe mazores citar hec sciūt z sustinēt. iō nō mirēk/ qñ qz si aduersa: si picla: si dāna: zc. eos ꝓtingūt.

Z Ex accñ/ te mlier gui⁹ pec cat qz vir.

¶ Tertio dōm est q̄ ex accēte bn ꝓtingit q̄ g̃ uius peccat mlier qz vir. vicz ꝓpē mala q̄ inde sequūk. vtz s. F B. Sequūk em̄ qñqz occisio plis: ipeditio ꝓcept⁹. ꝑcuratio abortus: aggñuatio filioz legitioz i hereditate eis debita: q̄ solis filijs legitis debek. vt hī ex q̄ filij sint legiti. i c. trāsmisse. de b s. lxxix. M. Ecce qz ta mala venūt ex adulcio. iō ꝓz ipm esse gue pcm̄. Un z gētiles adulceriū gunk puniebt. Lex em̄ romanoz fuit vsqz ad tpa Theodosij imperatoris chiani: adulterā ꝓpetuo antro clausaz manere: z ea vt scorto lenones vti poterant. Sed Theodosi⁹ imperator hāc penā in aliā cōmutauit. Uidit em̄ Theodosi⁹ malū esse z ꝑ deū vt q̄ adulca fuit cogerek ad peccādū vlteri⁹. Nā q̄libz pcō morcli gunk offendik ōs. q̄ attēdere ōberēt isti q̄ ad lupanaria q̄qz mlres delinq̄ntes trahi ꝑmittūt. Sar g̃ q̄libz icelligere ꝑt q̄ grāde malū sit adulteriū. Rogem⁹ g̃ deū vt a tāto malo nos custodiat: z vt pure sibi fuientes vitā eternā ꝓsequi valeam⁹. Amē.

¶ De q̄nta specie luxurie: vicz de Incestu.

Sermo. LXXXII.

OMnis homo ad ꝓximā sanguis sui nō accedat: vt reueleet turpitudinē eius. Leui. xviij. In ꝓcedēti mone audist q̄ uō adulteriū sit g̃ ue pcm̄ ex plibz cāis. q̄z ta eriā mala sequenk ex adulcio: ꝓpē q̄ merito horrēdū est. An ēt vir ad ulteriās gunus peccet qz mlier: aut ecouerso. Nūc ꝓpr in pnti ser. dicere intēdo de icestu: q̄z tū malū z qz horrēdū sit. Ꝓro gia Aue. Omis hō ad ꝓxi. sang. sui nō acce. zc. vbi s. ¶ Ꝑremissis illis q̄ dixi de incestu ser. lxxvj. B. vicz q̄d sit: z q̄bz mōis ꝓmittak. Nūc videndū erit ō bis ex q̄bz b pcm̄ reddik aboīabile z detestabile. Ꝓro q̄ notāndū q̄ incestus abominabilis siue

B detestabil' oñdik ex plibz siue ꝓpter plura.

Incestus ostendik detestabilis
- Ex natura
- Ex fictione poetica
- Ex scriptura diuina.
- Ex phibitione ecclīastica.

Ꝓro incest⁹ oñdik abominabil' z horrēd⁹ ex nā. Exēplū. Nam incestū q̄dā bruta aialia horrēt: z ꝓpijs mlibz iūgi cauēt. sic b oñdit Arist. in li. de aialibz p duo exēpla. Ꝓro de camel' di. q̄ cameli sup mres nō ascēdūt. q̄d ꝓbat tali exēplo. Dū camel⁹ sel' venereis vti vellet: custos camelox caput mris ei⁹ oppuit. z sic camel⁹ nō estimans eē mrem suā: sup eā ascēdit z eā coguit. Cui ās postea illā discoopta vidit: z cū q̄ ꝓiuer⁹ fuerat coguit. mox furibūde mordēs custodē tāq̄ h⁹ facinoz suggestorē cū interfecit. ¶ Scōm exēplū ibidē narrat di. q̄ apud scythas eq̄ gñosa fuit: q̄ valō gñosos eq̄s genuit. Rex ās scythaz cupiēs hāc optimū equū: iussit ad equā ducere equū filiū suū. q̄ mirez coḡscere renuit tādē cooptā igranr ascēdit. quā cū postea ōnudatā coguit: fugit z seipz p precipitia precit. In q̄ vtiq̄ oñdik q̄ detestabil' sit ꝓiuctio hoim cōsanguitate aut affinitate iunctox: exq̄ nā i brutis talē ꝓiunctionē abhorret. B

Fabula

¶ Scōo oñdit in cest⁹ eē horrēd⁹ ex fictiōe poetica. Un Ouidi⁹ x. Metam̄. fingit q̄ Cynara filiā pulcerrimā medi⁹ est habuit noie mirrā. q̄ ipm icestuoso amore dilexit. Et ipi⁹ ꝓcybitū ardēti desiderio ꝓcupiuit: obtēdēs pī tñ b fuelare timuit. z quō licitū eēt filiā pī ꝓiūgi secū disputauit. oñdēs quō vacca pī iūgik: et caper capre: auis aui. Et q̄ ēt i q̄dā gēte b solet fuari. Et postea ōt: q̄ maliḡ ē lex q̄ ꝓiuum ꝓcipit. Un ait. Felices q̄bz ista licēt būana malignas cura dedit leges. Et qō nā reliq̄t iuida iura negāt. Bēres tñ eē ferūt: i q̄bz et nato genitrix: z nata parēti iūgik. Et pietas gemina crescit amore. Me miserā q̄nō nasci ꝓtigit illic. Quia igik amore patno isanuit: z b a pīe attēdare ñ ꝓsūpsit: p ōsparsiōe se suspēdere voluit. qō dū nutrix ipi⁹ cōperit: pī ō q̄dā pulcra puella sibi tradēda suggessit: q̄ tñ ab eo videri nollet. Et sic ꝓpriaz filiā co iḡrāte sibi adiūxit. quā ēt ipregnit. Qō dū pī coguit/ p facti turpitudie isanuit. z euagīato gladio filiā fugiērez interficere conat⁹ fuit. Mirra ās ꝓpriz crimē horrēs: ō Uenere petijt vt ipam i arborē mutaret. ne si i mōo remānerer hoies eā interficerēt. vl' ne moriēs ad iferos descēdēs sua turpitudie mortuos cōtamiaret. sicq̄ i arborē sui noīs fuit mutata. q̄ adhuc p dolorz amaritudie gutas amarissimas fūdit. Hoc iō fingit Ouid. qz voluptas icest⁹ passiōe ꝓcupie durāte nimiū suauis apparz z ōlectabil' videk. sic appuit i amō sororez suā thamar corrūpere: q̄ eā tāto amore dilexit: vt ei⁹ amore egrotaret. postq̄z tñ eā vi oppssit z sue voluptati satisfecit: eā a se eiecit z magō odio nimis eā exosaz būit: vt mai⁹ eēt odiū q̄ eā oderat: amore q̄ añ eā dilexerat. Ut hī. ij. Reg. xiij q̄ ꝓpē b ab absalō frē suo icestuos fuit. ¶ Ter/ tio icest⁹ oñdik horrēd⁹ z abominabil' ex scriptura diuina. Un ōt lex Leui. xviij. Ois hō ad ꝓximā sanguis zc. vt i cbēate. Et postea specificat de mre/ sorore/ nepti. vbi ōt. mr tua ē nō reuelab turpitudinē ei⁹. Et seqk: turpitudinē sororz matris tue: ñ reuelab: qz caro mris tue ē. Et seqk: tal' coit⁹ icest⁹ ē. Est igik tal' abominabil' ex scriptura. Una pls. j. Lor. v. illū fornicatorē sathane tradidit: q̄ eū nouerca sua peccauerat q̄a p b pcm̄ efficik q̄dā sic canis: q̄ nō reuerek mrez nec sororē i venereis. ¶ Quarto incest⁹ oñdik horribil' z abominabil' ex phibitiōe eccle. Nā p

Dura ecclīastica ꝓdemnat talis malicia: z ea ifa
Incestuꝰ cti sunt infames ad testificandū/degeneres ad
oſ cōdē/ hereditādū/abomīabiles ad ꝓiuandū. Prīo
nat ꝑ iuꝰ fm iura icestuoſi sūt infames ad testificandū.
ra eccl'ia Ūñ Calixtꝰ papa. Et habet.iij.q.iiij.ꝓsangui/
stica neoꝝ. Cōsanguineoꝝ inḋt ꝓiunctiōes illegiti
me sūt/nec manere pñt. Et iōo repellēde sunt.
Et sequit.oīs incesti macla pollutꝰ: infamis est
z legitime ꝓiunctos accusare nō ꝑmittit. Nec
ipi solū infames sūt: sed z oēs q̄ eis cōsentiūt:
vicz approbādo/ōfendēdo/ꝓtectiuū pstando:
vt dic̄ Blo. sup ẋbo. ꝓsentētes. Jtē ptz. vj.q.j.
Degenes/ infames. ¶Scōo sūt degeneres ad hereditā/
res ad he dū: q̄z licz incestuoſi sint mr̄imonialit̄ ꝓiuncti:
reditādū q̄z tñ illō mr̄imoniū est illegitimū/filij cēsent
illegitimi: nec habēt succedere i bonis patris.
sic̄ ptz Leuit.xx. vbi dī. Qui dormierit cū cogna
ta sua sine filijs morietur. B est.filij nati ex eo
nō reputant ꝑ filijs. nec debēt hereꝺes esse i pa
ternis bonis. vt expōit Aug. i q̄stiōib sup Le/
uit. Cū inḋt filij ex hmōi ꝓiunctōe z añ natē sint
z adhuc nascant/intelligēdū est lege dei ꝓstitu
tū. vt q̄cūq̄z ex eis nati fuerit nō deputent filij
z nllo parētib iure succedāt. Hec ibi. imo oēs
q̄ sciēter ꝓtrahūt mr̄imoniū in gradu ꝓhibito
sūt ipo facto excōicati. silr illi q̄ scienter inter ta/
les mr̄imonia celebrāt. vt habet i cle. eos q̄. de
Detestabi/ sponsalib. ¶Tertio abomīabiles siue detesta
lis ad cō biles ad ꝓiuandū. ptz B ex ꝓcilio aurelianen.
uiuādū xxxv.q.vij. Incestuoſi. vbi dī. Incestuoſi dū
in ipso detestādo ac nephādo scelere manent:
nec iter fideles chr̄ianos: sed inf gētiles/aut ca
thecumios habeant. i. iter chr̄ianos nō sumāt
cibum nec potū: nec oſculent nec salutent ab
eis. z si monitu sacerdotꝭ nō se cor̄exerint: inter
eos habeant q̄ spiritu imūdo ꝓclitant: z inter
eos ō q̄b veritas ait Matth.xviij. Si eccl'iaz
nō audierit/sit tibi sicut ethnic⁹ z publican⁹.
Apls etiā. j. Cor. v. cū incestuoſis cibū sume/
E re ꝓhibuit. ¶Dubitaf circa p̄missa. Exq̄ inces
tus est ꝑcm horribile z detestabile. lege diui/
na z hūana ꝓhibitū. ex q̄b tñ causis eccl'ia tā
grauit̄ ꝓhibuit incestū ꝛc. Rñr. q̄ eccl'ia B fec̄
ꝓter plures causas. vicz

Incestꝰ est ꝓhibitus
- Propt̄ reuerētiā cognatoꝝ
- Propt̄ nālē amicitiā ꝓsāguineoꝝ
- Propt̄ imoderātiā venereoꝝ
- Propt̄ prudētiā agendoꝝ
- Propt̄ ꝓseruātiā bonoꝝ moꝝ
- Ad vitādū dissensiōes ꝓpinq̄oꝝ

¶Prīo ꝓhibet ꝓiūctio ꝓsanguineoꝝ z affinitū
ꝓter reuerētiā cognatoꝝ. Nālit̄ ei hō obligat
reuerētiā exhibere parētib. z p ꝓseq̄ns alijs cō
sanguineis qui de ꝓpinq̄o trahūt originē ex eis/
dem: in tantū q̄ apud antiq̄os (vt recitat Uale.
Exēplū maxim⁹) nō erat fas filiū simul cū patre balne
ari: ne se nudos inuicē ꝓspicerēt. In scꝑtura ei
ve. re. Cham reprehēdit: eo q̄ verenda patris
denudata ꝓspexit/nec ꝓtexit: sz alijs ostendere
voluit. Et ideo filiꝰ eius Chanaan fuit maledi
ctus z seruituti addict⁹. Sem vero z Japhet
q̄ operuerūt verēda patrꝭ sui fuerunt a Noe
bñdicti: vt ptz Gen. ix. Propt̄ hanc reuerentiā
exhibēdā parētib⁹ indecēs est z abomīabile cō/
iungi ꝓsonis nimis sibi sanguie iunctꝭ: cum i
actib venereis maxie ꝓsistat q̄dam turpitudo
honorificētie ꝓria. Ūñ nāliter de venereis loq̄
est verecūdia: z verecundant homines ꝓfiteri
se venereis vsos aut vti velle. vt dic̄ Aristo. in
lib. de ꝓblema. Et maxie B esset verecūdū: cū ꝓ/
sona sibi nimis ꝓpinq̄: sic̄ cū matre aut sorore.
Jllꝰ habem⁹ exēplū de ꝓbo q̄dam noie Secū Exēplū
dus. q̄ post longā pegrinatiōez i studio ad ma/
trē patre mortuo: fuisset reuersus z ab ea non
recognit⁹: volēs ꝓbare si ver esset mlīeres ad
incōtinentiā iclinatas: iam de illicita copula
ꝓmissa pecunia attētauit. Cūq̄z illa ꝓsensisset:
z secum tota nocte cubasset. illeq̄z nihil ibone/
sti faceret de mane surgēs: multer sibi dixit: q̄
vt eam tētaret B fecisset. Qui rñdit. neq̄quā do
mina mr̄: neq̄z em̄ dignū est illō vas me macu
lare vnde exiui. Illa vo postq̄z filiuz suū eum
esse cognouit: mox pre verecūdia exaniata ceci
dit. Et q̄z pbus ꝑ suam locutionē causa mortꝭ
matrꝭ extitit. Jdo sibi ꝓpterū silentiū indixit/
z vsq̄z in finē vite nunq̄z locut⁹ fuit: vt habet i
vitis pbor. Et iō ꝓter verecūdiā nālem nullꝰ
debet ꝓiūgi ꝓsone: sibi nimis ꝓpinq̄. etiā si nul
la esset ꝓhibitio eccl'ie. vt hī sup Leuit. xviij.
Nunq̄z etiā fuit licitū apud vllas gētes: vt q̄s
cū matre ꝓtraheret. vxor em̄ debz esse subiecta
viro: est autē indecēs mr̄em esse subiectā filio.
¶Scōo icest⁹ ꝓhibet sive copula cū ꝓsangui F
neis aut affinib⁹ nimis ꝓpinq̄s ꝓter nālem cō/ Natural
sanguineoꝝ amicitiā. Nā ex ꝓtractu ꝓiugali: amicicia
nāliter inter ꝓtrahētes oꝛit pax/ꝓcordia/z mlt/ ꝓsangui
tiplex amicicia: q̄z ad lr̄am videm⁹ mlt̄as ptes neoꝝ ꝑ
discordes ꝑ ꝓiugia pacificari. sz cū inter ꝓsan/ bitur in
guineos ex ipa vicinitate carnis sufficiens sit cestum
ratio amicabil' dilectōis. dicitat rō nālis ꝓiugia
ꝓtrahēda esse inf illos q̄ nō nimia ꝓsanguitate
vel affinitate ꝓiūcti sūt: vt q̄s nō ꝓiūctio ꝑ dile
ctionē z amicitiā/saltē ꝓtio ꝓiūgat copule cō/
iugalis. Dū em̄ hō ꝓiugalis extraneā accipit/q̄
dam sibi spēali amicicia oēs ꝓsanguineos vxorꝭ
ac si essent ꝓsanguinei sui sibi iūgit. vt dr Aug.
xv. de ciui. dei. c. xvj. in hec ẋba. Habita est rō
rectissima charitatꝭ: vt hoīes q̄b esset vtilis ac
q̄z necaria ꝓcordia diuisaꝝ necessitudinū vincul'
necterent: nec vn⁹ i vno mlt̄as hīet: sz singule
spargerent i singlos: ac si ad socialē vitā diligē
ti⁹ colligēdā plūme plūmos obtinerēt: vbi vult
dicere: q̄ q̄nto ad min⁹ ꝓiūctas sit ꝓiūctio ma
trimoniū: tāto magꝭ amicicia ad plēs augeat et
charitas extēdit: vt i plib ꝑ plēs necessitudies af
finitas haberet. Ne idē sit pr̄ z vir/filia z vxor
Et nō solū hoc dezz in ꝓlo minores sz etiā ma
iores. scz reges z ꝓncipes: q̄z q̄nto sūt i statu al
tiori tāto magis indigēt affinitate z amicicia
alioꝝ. Nā fm Arist. iij. Eth. q̄nto arbor est al/

rior: tāto magʒ indiget sustentamēt ne q̄tiaʒ vento. Et in eodē. c. a pncipio dr Aug. q a pn/cipio gn̄is būani dū non essent alij viri z mlie res: q̄ filij z filie adam: ad mltiplicādū genus būanū nēcarū fuit: q̄ fraʒ sororē in ꝓiugē acci

B perer. ¶ Tertio ꝓhibeʒ incestʒ rē. ꝑ̄ imode/rantiā venereoꝝ. Et hāc rōnē ponit Arist. vij. Polit. qz cū nālit hō ꝓsanguineā suā dilīgit/ si adderet amor q̄ est ex cōmixtiōe venerea/ fie

Iceſtʒ dr ab icēdio iordinati amoris rer nimʒ ardor amorʒ z incitamētū maxīm li/bidinis. Un̄ z pcm̄ inʒ sic ꝓpinq̄s vocaʒ icestʒ ab incēdio iordinati amorʒ carnis. Un̄ z. viij. Etb. ait Arist. Ne effrenate motʒ ꝓcupie inua lescat: nō ad ꝓiunctas licʒ accedere cū q̄bꝫ vir ē ꝓiunctʒ. Et. ij. Polit. oñdit. q̄ nō solū illicitʒ ē ꝓcubitʒ ꝑ̄ nimiū amorē ex q̄ ardor libidis cre scit: sʒ etiā illicita fūr oīa ralem amorē inducē/tia. Et iō oſtēdit ibidē. q̄ lex platōis: q̄ ꝓhibuit cōcubitū mris z filij: vel ꝑis z filie/ñ erat suf/ficiēs: qz nō dʒ solū ꝓcubitʒ ꝓhiberi inʒ el'es: sʒ etiā amor libidinosʒ z oīa alia q̄ ad h̄ incitant: vt fūr tactʒ/amplexʒ/z oscula. q̄ ad ꝑsonas cō iunctas fūr idecētissima. imo freq̄nʒ illicite co pule iductiua. Sic̄ de h̄ babeʒ i narratorio cōi

Exēplū exēplū de q̄daʒ nobili romana: q̄ ex ꝑrio filio ꝓcepit: causa fuit freq̄ns illiʒ amplexʒ z oscu/la. q̄tiens em̄ ꝑ̄ erardescit iordinato amore/ex amplexu: tacco de oſculis z tactib illicitis ꝑrie

D filie: sciūt q̄ bis ceneati sūt. ¶ Quarto ꝓhibeʒ copula ꝓsanguineoꝝ ꝓter prudētiā agendoꝝ. Ut oñdit supʒ s. Tho. ꝯ gentiles li. iij. c. cxxj. qz ꝓiunctōes affinitū voluptas carnis (vt dictū est) incitareʒ nimiū. z sic impedirer rōnis vsum

In vene reis visʒ z cerebꝝ debilitaʒ z prudentiā agendoꝝ. qz vt dr. vij. Etb. In ve nereis nō ꝓtingit intellectʒ. ex el'ib em̄ cerebꝝ z visus debilitaʒ: z alia mēbra nobilia: z ꝑ oñs ania impedit i actiōe sua. qz sic martellū est in/strumētū fabri: ita corꝑ est instrumētū mentʒ Et ideo sic̄ debilitato martello debilitaʒ actio nes fabriles. sic debilitato cerebro z alijs mem bris nobilib impedit aīa ab vsu rōnis: ita q̄ ñ possit sufficiēter ꝓsiderare q̄d agendū sit. Unde z passio venerea si nimis est vehemēs ē ifanie iductiua. vt vult Arist. vij. Etb. Et h̄ maxime fieret i ꝓsanguineis: ꝓter vehemētē ardorē car/nis.

I in icestu boni mo res cor/rumpūt ¶ Quinto ꝓhibeʒ ꝑ̄ ꝓseruatōez bonorū morū. Nā vt dicit sc̄us Tho. vbi s. ad corru/ptionē bonoꝝ moꝝ pertinet: q̄ boies sint nimiū dediti voluptatib carnis: sed ex ꝓiunctiōe cō/sanguineoꝝ (si liceret) sequereʒ nimiʒ voluptatis vsus: qz si licitū essʒ ꝓiungi sororib z alijs ꝓpinq̄s cū quib hō cōmorandi habʒ nec̄itatē. occasio copule carnalis nō possʒ subtrahi. z sic necesse esset bonos mores destrui. igit nec̄arū fuit hoc legib ꝓhiberi. Rursus ex delectatiōe voluptat, venerea corrumpit estimatio prudē tie: qua corrupta necesse est bonos mores defi/cere. talis aūt delectatio augeʒ ex ꝑsonaꝝ vici/narū sanguine ꝓiunctiōe/q̄b nosc̄it bonis mo rib; ꝓtraire: qz si liceret sic, ꝓpinquas carnaliter cōuenire. tūc adaugereʒ amor qui est ex ꝓiunc tiōe originis: z ex cōiunctiōe amoꝝ ꝓcupiscen tie. amore aūt carnali sic mltiplicato necesse est aīam delectatiōib subditā esse: z ꝑ ꝓseqūns i bo nis moribꝫ ōfficere. Un̄ si homines nimis ꝓpinq̄ legib nō arctarenʒ/sed carnalʒ iungi ꝑmitteretʒ mrimonialʒ: magna occasio veneree cōmixtōis boib dareʒ. z sic animi hoīm nimiū ꝑ luxuriā emollescerēt: z i bonis moribꝫ deficerēt. Et ideo in veteri lege ille ꝑsone spēaliʒ videnʒ ꝓhibite q̄s cōiʒ ꝓtingit silʒ cōmorari. vt ꝑz Leui. xviij. Qō lactʒ declarat sc̄us Tho. ij. ij. q. clxij. ar. ix

K ¶ Sexto ꝓhibeʒ ad vitādū dissensiōes siue dif ferētias ꝓsanguineoꝝ siue ꝓpinq̄ꝝ. Si em̄ licita esset ꝑmixtio ꝓsanguineoꝝ magna esset occa sio dissensiōis z differētie ipoꝝ. Nā si opus ve nereū cū attinētib exerceretʒ haberēt hoies sus pectā cohabitatōez soroꝝ suaꝝ cū ꝓpinq̄ssimis ipāꝝ. z sic i magʒ ꝓte periret societas generʒ hu/manaʒ ꝓuata. Licʒ igit in ꝓncipio creatōis mū/di frēs fuerint sororib ꝓiūcti ꝑter necessitatē (vt dictū est supʒ. qz alʒ ex duob ꝓiugib rāta boīm mltitudo ꝓuenire nō potuisset. mltipli/cato aūt genere hūano se ꝓiūgi ratio ñ sustiet. vt bñ oñdit Aug. li. xv. de ciui. dī. c. xvj. dicēs i ꝓncipio. Cōmixtio sororū z fratrū q̄nto fuerit antiq̄oꝝ cōpellēte necitate: tāto postea facta est dānabilioꝝ religiōe ꝓhibēte. Hec Aug. ¶ Exp̄ missis q̄ ꝓz icestū eē horribilē z valde ōdestabi lē: z ñ solū lege diuia z hūana: sʒ z nāli/ex rōni bus p̄missis fore ꝓhibitū. Rogemus q̄ deū vt sua pietate z gra ñ solū a tāboꝝrēdo malo nos custodiat: de quo nec licitū est dicere: sʒ z ab oī luxurie malo: vt ꝑ veram castitatē cuilibet bo mini in suo statu debitam ꝓuenire possim⁹ ad eternā beatitudinē Amen.

¶ De sacrilegio specie luxurie signāter sacerdotū. Ser. LXXXIII.

QVndamini qui ferʒ vasa dñi. Esa. lij. ¶ In p̄cedē ti ser. audistʒ de incestu q̄ntū malū sit: z q̄z detestabile z horribile pcm̄ sit. Quare etiā eccl'ia ꝓhibuerit mrimonialʒ ꝓiungi ꝑso/nas de ꝓpinq̄ vicʒ i q̄rto q̄du rifra sanguie aut affinitate ꝓiūctas. Nūc ꝓfr pauca dicere intē/do de ꝑsonis eccl'iasticʒ q̄ntum ille delinq̄nt in pceis carnalib. Et q̄z supʒ ser. lxxvj. dū dicerē ō spēb luxurie i gñe: etiā dixi de sacrilegio. N. J. q̄d sit sacrilegiū: z q̄z graue pcm̄ vltra ꝑmis sas spēs luxurie: z ex q̄b causis coḡscaʒ ei⁹ ma licia z ḡuitas. Nūc aliq̄ addere intēdo q̄ plʒ re spiciūt ꝑsonas eccl'iasticas/sacerdotes vicʒ et leuitas: q̄ mūdi eē debēt: eo q̄ h̄nt tractare va/sa dñi/fm ꝙba thēatʒ. Pro gra Aue ma. Mū damini q̄ ferʒ vasa dñi vbi s. ¶ Totʒ fmo stabit i vna dubitatōe siue qōne: q̄re p̄ cereʒ sa cerdotes z leuite debēt eē mūdi z castiʒ: z fornī/catiōez siue luxuriā aut incōtinentiā vitareʒ Et

dicendū ē ꝙ tales mūdi eē debēt ⁊ casti ꝓpē pl'a
Quia habēt alios mūdare
Quia hñt deū placare ⁊ p pcīs alio
rum intercedere ⁊ mediare
Quia hñt sancta tractare
Uidelicet Quia debēt caste filios gnāre
Quia debēt diuinā sapiaz siue scri
ptrā sacrā ruminare
Quia debēt ōo ministrare: ⁊ coā
pl'o loco dei stare

¶ Prio sacerdotes ⁊ leuite debēt eē mūdi ⁊ casti: qz hñt alios mūdare. Et iō pus debēt eē mū di corde ⁊ corpe. Propē ea ōr Ecci.xxxiiij. Ab imūdo qd mūdabit? q.d. nihil. sz magz inqna/bit q̄ntū ē rōne ipi⁹ imūdi. Nō dico ꝓpē sacer/dotes imūdos sacra eccl'iastica portrigētes. qui ex se nō hñt mūdare siue absoluere: sed rōne ⁊ merito passiōis chr̄i qō ē opus opatū. si tñ ⁊ ipi eēnt mūdi tūc ꝑ ure opis opanē. i. deuotiōis eoz possent mūdare digni⁹ ⁊ magz gram ipe/trare. Et iō sic ōr Bze. nazanzen⁹. Mūdari p⁹ opt: ⁊ sic alios mūdare: sapiētē pus fieri: ⁊ sic alios illūinare. scīficari ⁊ ita scīficare/manus rectas hīe: ⁊ sic idigētib⁹ manū porrigere. Ha bētes em̄ dñica vasa portare debēt mūdi esse: iux tbēa. Mūdamini ⁊c. Nō tractās Bzeg. in pasto. ait. Uasa dñi sūt aīe fideliū q̄b⁹ dñs ifū/dit sua dona graz. Nulla em̄ imūdicia hunc polluat: q̄ b̄ suscepit officio: vt i aliēnis cordi/bus maculas pollutiōis tergat. qz necesse ē vt man⁹ sit mūda q̄ sordes diluere debet. Iō dic̄ dñs p ꝓpham. Mūdamini q̄ fertis vasa dñi. Hec Bze. Nihil aūt ad mūdiciā ⁊ scītatē (que idē sūt: qz scīa ōr mūdū) ꝓseruādā tantū valet sic castitas: q̄ cīā a scīis ōr mōicia carnis. Unde Aug. i de doct. chr̄iana. Scīa sūt q̄ scītar̄ cā fuāda sūt: pudicicia carnis: castitas aīe ⁊ veri/
pſonis ec tas docerine. Et iō oīb⁹ eccl'iastic⁹ pſonis inēdi
cl'iastcis cit̄ vsus venereoz: cīā i ꝓuincio licitoz: vt ptz
iterdicit p Bze. ⁊ bī. xxxj. dist. añ triennīū. vbi vult q̄ cā
vſ⁹ vene istitutōis ꝓtinēte sacerdotal' fuit mūdicia sa/
roz cerdotal': vt libere cūct̄ diēb⁹ possint oīoni va
care. Et b̄ idē p̄cipit ibidē subdiaconis. Et.ij. c. se. Unde ōr Beda i se. c. Sacerdotib⁹ vt sp va/leāt altarib⁹ assistere sp castitas obfuāda. Et i se. c. hī ex ꝓcilio cartagineñ. Epos/pbros/dia/conos/vl' q̄ sacris diuis infuiūt: ꝓtinēres eē de
B cet i oīb⁹. Et q̄ scīt̄ ꝙ imūdi fornicarij doctoresq̄
Exēplo i plati ⁊ pastores: ⁊ si aliq̄n vbo vitaz alios mū
mūdoz̄ dēt. exēplo tñ pue voluptat̄ alios corrūpūt et
platoruz ingnāt. et'es qd alīs faciūt q̄s ꝙ alios mūdatos
corrūpūt ad celū dirigūt ⁊ ipi imūdi ad cloacā ifernalez
subditi descēdūt: vt oñdit Bze. i q̄dā omel'. sup euāge. cōparās et'es aq̄ baptismat̄ q̄ alios mūdat ⁊ se mersīm nō mūdat: dī. Ingrediunt electi sacer dorū mānib⁹ expiati celestē pīam: ⁊ sacerdotes chr̄i p vitā ipiobā ad iferni supplicia festinant: cui rei dixerim sacerdotes malos fil'es nisi aq̄ baptismat̄: q̄ ceteroz pcā diluens illos ad re/gnū celoz mittit: ⁊ ipa i cloacā descendit. Hec Bzeg. Et Hiero. in q̄dā epl'a ꝓpat illos lixiuio alia lauāri ⁊ se nō mūdāri: dicēs. Ut lixiuū p⁹ lixiuie af cinerē fluēs/lauat ⁊ ñ lauat: ita bona doctrīa similant p malū doctorē aīas credentiū lauat a sordib⁹ doctores pctōz. Tales g̃ sīē vbo alios mūdāt: ita malo īmūdi exēplo alios ificiūt ⁊ maculāt. qz vt ōr Bze. in moz. Cū malores voluptati deseruerīt: mīnori bus lasciuie frena laxank. Est tñ vez ꝙ aliq̄n ex culpa pl'i ōs pmittit vt ⁊ sacerdotes habeāt male vite: dicēte ꝓpha Esa. xxiiij. Et erit sīē pl'e sic sacerdos. qō itelligit p imitatōez inq̄ntū sa/cerdos imitat pcā pl'i. sup q̄ vbo Esa. ōr glo. iterl'. Bon⁹ pl's cū bono sacerdote recipiet co ronā vite. mali aūt sil' sustinebūt tormēta gehē/ne. Bon⁹ pl's cū bono sacerdote ad dexteram sublimād⁹ i gl'ia. mal⁹ pl's cū malo sacerdote destinād⁹ erit i gehēnā. ¶ Scōo pſone eccl'ia stice debēt eē mūde ⁊ caste: qz hñt dñm placare ⁊ ad dñm p pcīs alioz incedere ⁊ mediare. Un Ecci. xliij. dī ō Moy: q̄ i epe iracūdie face⁹ ē reconciliatio. deo aūt ñ pt eccl'iastic⁹ placere qui vult in imūdicia luxurie. Unde ad Ro. viij. ōr. Qui i carne sūt deo placere ñ pñt. Et q̄ ñ placet placare nō pt: vt oñdit Bze. i moz. Et hī. iij. q. vij. i q̄ib⁹. Qui inq̄t i q̄ib⁹ pcīs posit⁹ est dū suis pmīt aliena ñ diluit. cūct̄ em̄ liq̄t. qz cum is q̄ displicz ad intercedēdū mittit: iratū animꝰ peculdubio ad deteriora ꝓuocat. vbi ōr Glo. sup vbo: ꝓuocat. Ex vite merito ñ pt mal⁹ sacerdos dimittere pcā: sz ex officio. xv. q. vl. c. vl. Unde sepīū ē puer. xv. Uictime ipioz abominabiles deo. vota aūt iustoz placabilia. neqz ſ oīporētis dei iudicio qd/sz a q̄ dat ispicit. Et b̄ ē qō Ben. iij. ōr. Respexit dñs ad Abel ⁊ ad mūera eius ad Cain aūt ⁊ ad munera ei⁹ nō respexit. Hec Bze. Et ibi notat Bze. ꝙ ibi nō ponit. Respe/xit ad mūera abel ⁊ ad mūera Cain ñ respexit: sz pl⁹ dixit. Respexit ad Abel: ac deide subiun xit. ⁊ ad munera ei⁹. ⁊ idē ō Cain. qz ex dantis corde illō qō dat accipit. iō nō Abel ex mūeri⁹ sed ex Abel mūera oblata placuerūt. vt dīscā⁹ qz ex ipia mūera ex ipīna cordis mūdicia ꝓdi/unt. Mūdari g̃ dz pus anim⁹ q̄ mun⁹ offerre vult deo. qz oē qō dat ex dantis mēte pēsat. Hec Bze. Cast⁹ g̃ dz eē ⁊ mūd⁹ q̄ vult esse incessor ad deū idone⁹: sic em̄ hēbit deū amicū ⁊ facile placabit. Qui ei diligit cordis mūdiciā hēbit amicū regē. puer. xxij. Ecōtra vbo fornicarū ⁊ i/mūdi a deo reprobari ⁊ abiecti sua incessiōe ⁊ ve sibi adqrūt ⁊ alīs nihil pficiūt: imo forte of ficiūt. Sibi q̄pe ve adqrūt: vt bñ notat Bed. in floz. li. iij. c. xxviij. di. Ue filijs ire q̄ sese medi atores pacī vt pcā pl'i comedāt mēciunt. Ue q̄ ābulātes i carne deo placere ñ pñt: ⁊ placare velle pſumūt. Tales ñ solū sibi ñ pficiūt: sz et timēdū ē ꝙ deū magz offendūt his p q̄b⁹ incre dūt: vt idē Bern. oñdit in floz. li. iij. c. x.

¶ Tertio dñt fornicatiōez siue icōtinentiā vi/rare: qz hñt scīa tractare. Si ei scīa ve. re. vt sa/crificia ⁊ filia tāgere debēres oportuit eē mūdos

imūd⁹ sacerdos de um ñ pla cat

D

ꝛ ꝓtinēres: q̄nto magis tractātes corpꝰ chr̄i de ⁊gie purissima sūptū decet eē mūdos ꝛ castos. Unū ꝛ sacerdotib⁹ dr̄ Leuit. xxj. Sci erūt deo suo ꝛ ñ pol. no. eiꝰ. Incēsū ei ꝛ panes dei sui offerūt: ꝛ ideo sci erūt. Et infra i eodē. Hō d semine Aarō q̄ hūerit maculā ñ offert panes deo suo: nec accedat ad ministeriū: nec offerat hostias dño: nec panes do suo. Et ibidē. c. se. Hō q̄ accesserit d stirpe ⁊ia ad ea q̄ sanctificata sūt/in q̄ ē īmūdicia: pibit coꝝ dño. Hoc i Oza apparuit: q̄ cū arcā dñi tetigit stati mortuꝰ corruit. ij. Reg. vj. ex eo vt dicūt iudei: q̄ illa nocte cum vxore fuerat. Ueterꝫ ei legꝫ sacerdotes āno vicissue d templo ñ discedebāt: nec domū suā oino tangebāt: nec ad vxores accedebāt: q̄b⁹ tñ ꝓter sobolis successiōes vxorꝫ vsus fuerat relaxat⁹. q̄nto magꝫ sacerdotes ⁊ leuite noue legis pudicitiā debēt obſuare ex dictis ordinatōis sue: q̄b⁹ sacerdotꝫ misterū cōpetit sine successiōe. ꝛ q̄ diuinis officijs vacāt q̄tidie: vt scribit Innocē. Uictoriano rothomagēsi epō. Et dr̄. xxxj. dist. debz eccl'ia. ꝛē. Etiā sacerdos Abimelech Dauid ad eū venīēte i maxia necessitate: nec alios panes q̄z sanctificū habēte: ait. Nō habeo pānes laicos ad manū. si mūdi sūt pueri māducēt. j. Reg. xxj. Si igit panis mālis oblat⁹ nō debebat tangi ab eo q̄ licite fuerat ꝓiunct⁹ vxori i lege: quō mlto magꝫ corpꝰ ⁊gineū sacrosanctū tangēdū ñ est ꝓ fornicariū. ad qō null⁹ nisi pura ꝓscia dz accedere. Et tō sacerdotib⁹ vt sp possint altaribus assistere sp ab vxorib⁹ ꝓtinēdū/sp castitas obſuari pcipit: vt dr̄ Beda sup Lucā. Et dr̄. xxxj dist. sacerdotib⁹. Hoc nō attēdūt pleriq̄ sacerdotū: q̄ āpli⁹ vacāt libidini q̄z sec'lares vxorib⁹ colligati. nec timēt manib⁹ pollutꝫ corpꝰ chr̄i ꝛ sctā vasa tāgere: q̄b⁹ pauloante tractauerūt carnē veneris voluptuose: vt dr̄ Bernā. Et i q̄dam epla dr̄ Ber. Quid tibi cū feminis q̄ ad altare cū dño fabularꝫ. q̄lit eisdē labijs oscularꝫ i altari filiū ⁊gis/q̄b⁹ osculabarꝫ filiā meretricis.

E ¶ Quarto dñe sacerdotes ꝛ cetere pſone eccle sacerdo/siastice fornicatōes vitare. q̄ dñt caste filios geres debēt nerare. q̄ ipi bñt spūal'r filios ꝓcreare. ꝛ ⁊bo ꝛ filios ca/exēplo i esse mox educare. Qui em̄ gnāt alios ste gnāre ⁊bo vitat, ſ. docēdo: ꝛ exēplo sctitatꝫ educādo mres sūt inḡntū eos fouēt q̄s ifozmāt ꝓ pietatis dulcoꝛē. ꝛ pīes inḡntū corripiūt ꝓ disciplie rigoꝛē: vt vult Hze. xxx. moꝛ. tractās illō apl'i. Filioli mei q̄s iterꝫ parturio ꝛē. Jōo ecc'liastici viri dñe esse de filijs spūalib⁹ sollicitei: ꝛ corpali gnātiōi nō ineēti. Talē sollicitudinē habuit ⁊go ꝛ euāgelista Joānes: q̄ i. iij. canōica sua ait. Maioꝛē hoꝛ nō habeo gr̄am q̄z vt audiā filios meos i ⁊itate ābulare. Qui ḡ carnali gnātioni ifistūt/amoꝛē ad spūalē gnātiōez hr̄e neseiunt.

F ¶ Quīto sacerdotes ꝛ ceteri ecc'liastici dñe esse Ecc'liasti casti: q̄ bñt sacra rumiare. Cū em̄ diuie sint sancti bñt sapiēte despōsati: nō dñt eē fornicatiōib⁹ occupata rumi ti: q̄ hec fil'se nō ꝓnt cōpati. Diuie q̄ppe sapie ꝛ nare sc̄pture despōsati eē dñt: vt ꝓgrue q̄libz eoꝝ dicere possit illud Sap. viij. Hāc amaui ꝛ exq̄sui. a iuuēture mea q̄siui mihi cā spōsaz assumere: ꝛ amator sū facꝰ forme illi⁹. Nā diuia scriptura ē eccl'iastic, sūme necaria. q̄ nihil q̄s ad coꝝ officiū ꝓtinet facere ꝓnt sine ea. Debēt em̄ alios istruere ꝛ exēplo ꝓire: vt dr̄. j. Pe. iij. Parati sp ad satisfactōz oi poscēti rōnē d ea q̄ i nobis ē fide. Et idē dr̄ Malach. ij. Labia sacerdotis custodiūt sciam: ꝛ legē req̄rūt de ore eiꝰ. Et est q̄s dr̄ i ꝓcilio toleť. Et hr̄ dist. xxxviij. Ignorātia. vbi dr̄. q⁹ ig̃rātia q̄ cūctoꝝ erroꝝ maꝛ est maxie ē cauēnda i sacerdotib⁹: q̄ docēdi officiū i pl'o dei suscepерūt. Sacerdotes ei sacras scripturas legere admonenť Paulo apl'o attestāte. j. ad Tim. iij. q̄ ait. Attende lectiōi/exhortationi ꝛ doctrine. noli negligere gr̄am q̄ data ē tibi: ꝛ sp permane in his. Sciant g̃ sacerdotes sacras scripturas ꝛ canones: ꝛ maxime curati aut alioꝝ loco curā bñtes. q̄ oē op⁹ eoꝝ i pdicatiōe ꝛ doctrina ꝓsistit vt edificēt cūctos cā fidei sciēcia q̄z opeꝝ doctrīa. Hec ibi. Sacerdos aūt q̄ diuinā sapiam sibi nō despōsauit: a dō reꝓbat⁹ exist it. dicēte dño Osee. iij. Quia tu sciētiā repulisti ego repellā te ne sacerdotio fungaris mihi. Tal'aūt diuia sapia ꝛ sacra sc̄ptura ñ habitat cū hoīe occupato cū mlt̄iere fornicaria. Sac̄ scr̄ q̄ eloq̄a dñi: eloq̄a casta: i ps̄. s. ab effectu: q̄a castitatē fac̄. Jō dr̄ cuilibz ecc'liastico Prouer. v. Prudentiā voca amicā tuā vt custodiat te a mlt̄iere mala ꝛ extranea: q̄ ⁊ba sua fac̄ dulcia Sapiēcia em̄ q̄ desursū ē pudica ē. i. pudicum facies. Jac. iij. Et ꝺ est q̄s dr̄ Hiero. ad Rusticū monachū. Et hr̄ de ꝓse. dist. v. Nūq̄z. Anima sciam sc̄pturaꝝ ꝛ carnis vicia nō amab. Scia em̄ sc̄pturaꝝ istruit ꝛ illūinat: sz amoꝛ mulieꝝ obtenebrat ꝛ ifatuat. Hoc apparuit i sapientissimo Salomōe amoꝛe mlt̄ieꝝ ifatuato. q̄ amo/ mulierū ifatuatre mulierc'aꝝ deos gētiū coluit. iij. q. vij. c. vl. Et q̄ pus tēplū ꝓstruxerat deo: assiduitate mulieꝝ ꝛ iocdiato vsu eaꝝ subtracť idol' tēpla cōstruere nō meruit. vt ait Hze. Et hr̄. xxxij. q. iij. Salomō. Sic filiꝰ Lucretij pspicuitatē ingenij sui p meretrices pdidit: vt diffuse oñdit Boetius li. j. de disci. scho. Et tō vt ꝓz ibidē a luxurie feruoꝛe studeat discipul⁹ aliēari. Sz ꝓhdoloꝛ ꝺ moderni clerici rarissime attēdūt: sz plus luxurie q̄z sc̄pture intēdūt: vt videat ⁊ificatū illud. ij. Macha. vj. Tēplū luxuria ꝛ comesationib⁹ erat plenū scoꝛātiū cum meretricib⁹. Et ad lr̄am ꝺ ⁊ificat bodie: q̄ meretrices pl⁹ in tēplo q̄z alijs in loc, cū his q̄s iocdinate q̄rūt cōuenīūt. nec solū diuioꝝ tpe: sz ꝛ fere p totā diē: sic mlt̄i ꝺ attendēres cōsiderare pñt. ¶ Sexto B viri eccl'iastici ꝛ ceteri pſone spūales debēt esse casti: q̄ bñt deo mīstrare ꝛ coꝛā pl'o loco dī stare. Et ꝺ est officiū angelicū. g̃ decet eos bñe pu/ritatē coꝛdis ꝛ mūdiciā coꝛpis ad modū angelioꝝ qui nec nubēt nec nubent: vt ait saluatoꝛ Matth. xxij. Et ꝓter ꝺ ō sacerdote dr̄ Mala. ij. Angel⁹ dñi exercituū est. Sicut em̄ angeli i

Exēplū nō licz di cere pl'o

sacerdos vt deꝰ re purat.

viri eccia stici gere re dñt vi tatē coꝛdis ꝛ mūdiciā coꝛpis ad modū angeloꝝ qui nec nubēt nec nubent: vt ait saluatoꝛ Matth. xxij. Et ꝓter ꝺ ō sacerdote dr̄ Malaꝛ ij. Angel⁹ dñi exercituū est. Sicut em̄ angeli i tatem ꝓ casti

celis sp̃ō fut̃ēdo solent intẽdere: ita sacerdotes ī terr̃ō q̃ridie diuinis debẽt ĩsistere. Jō decz sacerdotes vitā ducere ãgelicā p̃ ꝓtinẽtiā: qm̃ sic̃ fornicatio de hoie fac̃ bestiā vt deducẽ est añ ī alijs fm̃ōib⁹ ser. lxxvj. lxxvij. q̃ fac̃ libidini vacare: vt equ⁹ t mul⁹ q̃dw nō ẽ intellectus. Tob. vj. Jta ꝓtinẽtia t castitas de hoie fac̃ angelū. q̃ ꝓtinẽtia ab oĩ ꝓcubitu ĩmunis ẽ angelica portio: vt ōt Aug. ō bono ꝓgiali. Et iō dic̃ apl's. j. ad Cor. vij. De ꝓginib⁹ ĩcht p̃ceptū ñ habeo: ꝓsiliū ãt do: q̃ sup hoies ẽ. ꝓtinẽtiā ppetuā tenere angelo⁹ est. Et iō supgredit ꝓgitas ꝓditiõez hũane nãe: p quā hoies ãgel' assimilãt Angeli em̃ sine carne viuũt: ꝓginitas in carne triũphat: ait Amb. de ꝓgitate. Et iō dñs sacerdotes in noua lege sibi fut̃ētes/castos cẽ vult vt q̃ ab angelis sp̃ adorabant ī celis hĩet etiã angelos ī terr̃. marie q̃ sũt ꝓgines: vt ꝓz p Hiero. in epl'a ad Eustoch. Sz ꝓhdolor moderno tpe inuenit ꝓficatũ illud Job. iij. Ecce q̃ seruiũt ei nõ sũt stabiles: t in angel' suis reppit p̃uitatẽ. Nã sacerdotes q̃ deberẽt imitari puritatẽ bono⁹ angelo⁹ ī celo deo assistentiũ: heu sequũt malicią angelo⁹ carnẽ inflãmantiũ: sicut incubos t asmodeũ. Naz incubi fm̃ Jsid. viij. Etym̃. c. vl. a romanis dicunt fauni: t sunt vt credit demões: q̃ dicunt icubi: sibi corpa iungẽtes t mlieribꝫ se imiscẽtes. Et tales demões incubi dicunt gnãre gigantes: ita nr̃i sacerdotes ꝓpt̃ vehemẽtiã voluptat̃ gignũt cõit̃ grossos/pingues t corpulẽtos. hi nõ sunt sacerdotes chr̃i sz beelphegor vl' priapi. Beelphegor ī telligit idolũ ĩgminie. t repũtat papũ deũ horor⁹. Fuit em̃ iuuenis q̃daz in lapsaro ciuitate eles ponti: quẽ ꝓpt̃ magnitudinẽ mẽbri virilis expulsum ō ciuitate lapsaro: ī numer⁹ deorũ greci lubrici trãstulerũt: fm̃ Jsid. viij. Etym̃. c. p̃dicto. De b̃ papa etiã hĩ. j. Paral'. xv. ī fine capl'i. Hũc vilissimũ deũ modernis tpibꝫ secť magna mlitudo eccl'iasticor⁹ tã seculariũ q̃z religiosor⁹. discipl'i illi⁹/angeli maligni. de q̃ ait apl's. ij. ad Cor. xij. Dat⁹ ẽ mihi stimul⁹ carnis mee angel⁹ satane: q̃ me colaphizet. Vi vriq̃ habẽt plagã dei timere: dicẽte scẽptura Exo. xix Sacerdotes q̃ accedũt ad dñm scrificent̃ ne p̃cutiat eos. ¶ Ecce ex p̃missis patz q̃re sacerdotes t ceteri viri eccl'iastici debẽt cẽ mũdi t casti Et signãter sacerdotes q̃ hñt loco dei stare. Deus em̃ spũs est. Joã. iiij. g̃ loco dei stantes non debẽt carnal'r sz spũaliť viuere. In cui⁹ figurã dr̃ Apoc. j. q̃ Joãnes vidit sil'em filio hois p̃cinctũ ad mãmillas zona aurea. Quis est sil's filio hois nisi sacerdos chr̃i vicari⁹: q̃ dz esse zona aurea. s. ꝓtinentie p̃cinct⁹. t in b̃ reputat̃ vt de⁹. Est ei sacerdos q̃si de⁹. Unde sup illo Mat. xxj. Uos aũt quẽ me esse dicit̃: ait glo. interl'. Uos ab alijs discreti non homines sed dij. Et in lege p̃cipitur. Dijs non detrahes. Jsti dicunt filij altissimi per fornicationem efficiũtur filij diaboli: t merentur a deo exheredari. Nam tollunt membra chr̃isti t faciunt meretricis. j. ad Cor. vj. Si em̃ de⁹ diluuio mũdũ destruxit: ꝓter h̃ q̃ videres filij dei filias hoim̃ q̃ essent pulcre: acceperũt sibi vxores ex oĩbꝫ q̃s elegerãt. q̃d factu⁹ est bis q̃ cũ filiab⁹ hoim̃ fornicati sũt. Hec igit̃ attẽdentes viri eccl'iastici debẽt vitare fornicatiõez t deo ī castitate seruire. Sz q̃ dic̃ Sapiẽs. Nõ possum esse ꝓtinẽs nisi de⁹ det. Ideo rogem⁹ deũ vt sua misẽdia respiciat sacerdotes t eis donet gr̃am viuẽdi in castitate: vt sic alios suo exẽplo ad mundiciã t castitatẽ corpis t anie valeant ꝓuocare. Qõ no bis ꝓcedat dñs nr̃ ies⁹ chr̃s ī scla bñdi. Amen.

Exẽplũ nõ licz dicere ppl'o

D

sacerdos vt de⁹ reputat.

¶ De ꝓginũ corruptoribꝫ t pserti monialiũ. Ser. LXXXIIII.

Si quis tẽplũ dei violauerit: dispdet illũ de⁹. j. ad Cor. iij. ¶ In ꝓcedẽti. fmõi. audist̃ ō luxuria ī genere t singul'spẽbꝫ ei⁹. de q̃bus sil' dixi f. lxxvj. t postea de q̃busdã alia addẽdo vicz fornicatiõe/adulterio/incestu t sacrilegio: vt patz fmõe. lxxix. lxxx. lxxxj. lxxxij. lxxxiij. Sed q̃ sacrilegiũ nõ solũ cõmittit̃ p̃ psonas ī sacris ordinibꝫ ꝓstituras. sed maxie p̃ psonas religiosas deo sacratas. Et singulariť violatiõe aut corruptiõe monialiũ t ꝓginũ p̃ votũ castitat̃ ō obligata⁹. Ideo spẽaliť de illis nũc pauca dicam videlicz q̃ntũ malũ cõmittat q̃ psonã ō sacratã siue obligatã p̃ vorum ꝓtinentie violat aut corrũpit. de q̃ t pauca dixi supr̃ ser. lxxvj. H J. Talibꝫ em̃ cõminat Apl's in vbis themat̃ dicit. Siq̃s tc̃. Pro gr̃a Aue maria. ¶ Siquis tẽplũ dei violauerit tc̃. vbis̃. In h̃ fmone dicã ꝓmo de ꝓginibꝫ deo sacrat̃/q̃ spẽaliter sunt tẽplũ dei. Scõdo gnãliter de omibꝫ oppssoribꝫ ꝓginũ q̃ ad penam. ¶ Quantũ ad ꝓmũ est notãdũ q̃ corruptores ꝓginũ signãter monialiũ causa sunt multor⁹ malor⁹: q̃z sunt

- Fructꝰ boni destructores
- Tẽpli dei corruptores
- Sponse chr̃i stupratores

Uirginũ corruptores sũt

- Uxoris pr̃is fedatores
- Adulteris nequores
- Bone nature abusores
- Seuis rebꝫ duriores
- Infamie ꝑcuratores

¶ Prio igit̃ corruptores virginũ siue stuprantes ꝓgines sũt boni fructꝰ destructores. ptz q̃z cum ꝓginibꝫ debeat fructꝰ centesimꝰ: vidualis sexagesimꝰ: t nuptat̃ tricesimꝰ. Matth. xiij. t Luce. viij. Nã centesimꝰ fructus seu numerꝰ qui ꝓstat ex denario in se ducto vicz decies decem: vitam angelicã ī terris signat p̃ quã redit̃ ad societatẽ angelor⁹ scrõr⁹ in celis: vt dicit Alb. sup Missus est. Talis aũt est vita virginũ mũda ab illicit̃ carnaliũ voluptatũ. q̃z in carne p̃ter carnẽ viuere nõ humana sed angelica vita est: ait Hiero. ad Demetriadẽ ꝓginem.

A

Et iō dic̄ dñs Mat.xxij.q̄ post resurrectionē homines nec nubēt nec nubent:sed sūt sic̄ angeli dei.qz p abstinētiā a coitu hoīes carnales assimilant angelis dei:vt dic̄ Chrys̄t.in q̄dā omel. fructꝰ aūt q̄ ralibꝫ debet̄ est q̄ddā pmiū qđ debet homi ex b̄ q̄ a carnali vita in spūalē trāsit: vt dic̄ doctō.signāter scūs Tho.i sēpto q̄rti dist.xlix.Et talis fructꝰ ē triplex:vicz cētesimꝰ: sexagesimꝰ:z tricesimꝰ.de his fructibꝫ pla scripsi i hmōibꝫ de p̄ceptis.ser.xlix.ibi videre poteris.Sexagesimꝰ vo fructꝰ est viduax.qz p denariū designat pfectio eccle.in senario sexopa miscēte:p quē i vitā eternā tendūt vidue: vt dic̄ Alb:vbi s. Tricesimꝰ aūt fructꝰ debet̄ ?iugar̄.qz ecclē pfectio accipit̄ p denariū. p ternariū vo tria bona ?iugū.s.fides/ples/sacramēt̄ū:p q̄ ?iugari tendūt i regnū eccl̄ē:si cū gra z charitate tenēt suū ?iugū.Sz corrupto res ꝫginū terrā optimā ꝫgitar̄ destruūt:z eā ad hmōi fructū sepā reddūt. Nā et p licitū actū mrimony centesimꝰ fructꝰ tollit z tricesimus ponit.Sz i actu defloratōis ex̄ mrimoniū omis fructꝰ tollit:qz tal̄ defloratio ē gue mort̄le pēm. Est tn̄ vex q̄ n̄ oib ꝫginibꝫ etiā i ꝫgitate vitā suā finientibꝫ z saluar̄ debet̄ fructꝰ cētesimꝰ.Sz solū illis q̄ ꝓ deū ꝓpetuis tpib intrēdūt z ꝓponūt suā ꝫgitatē seruare. Idē dicēdū ē de viduis q̄ ꝓ deū futur̄ ꝓpetuis tpib intrēdāt suā castitatē seruare.sec̄ de illis q̄ intrēdūt mrimonio copulari:q̄uis talē intentōez z ꝓpositū possent mutare ad sensum dictū:z sic aureolā z fructū cētesimū,pmereri tē. Hec lat̄ habent̄ vbi s.

Templū dicūt virgines

B ¶Scdo ꝫginū corruptores siue stupratores sūt templi dei corruptores.z b̄ maxie sacraz ꝫginū/monialiū vicz z aliaz deo deditaz infestatores.Sūt em̄ castaz ꝫginū deo ?secrataz corpa dei tēpla.sic Lucretia ait de seipa.Ego cū caste viuā templū sum spūssceri. Un̄ z ꝫginibꝫ videt̄ spēaliter dictum illud.j.ad Cor.iij. Templū dei sc̄m est.i.mūdū:qđ estis vos.Et ibidē.vj.capl̄o.Nescit̄ q̄ corpa vra templū sunt spūssceri qui habitat i vobis.Hoc templū defedāt/q̄ illud luxurijs maculāt.vt ptz ex cōcilio arelatē.Et h̄.xxvij.q.j.Sciendū.vbi d̄.Sciendū est oib/q̄ do sacrataz ꝫginū corpa pervotū ꝓprie sponsiōis z ꝫba sacerdot̄ deo consecrata tēpla cē/testimonijs scripturaz cōprobat. Et iō violatores eaz sacrilegi ac iux Apl̄m filij pditiōis esse noscunt̄. Jō scrē femie videant ne deo suū templū ꝓuis cogitatiōibꝫ defedēt.z ne occasionē corpalis inq̄natōis lenonibꝫ dent q̄ p b̄ nimis deū offenderēt: Sz modū loquēdi Aug.ō ꝫbis dñi i q̄dā hmōe:sic dicēt̄ cuilibet. Si eligeres i eccl̄ia adulteriū facere:quō eēt re sceleratior:mō autē tuipe es templū dei:videas q̄d agas ne offendas habitatorē.ne deserat te z ne i ruinā vertar̄.Nescit̄ (inq̄t apl̄s) q̄ corpora vra templū sūt spūssceri.Hec ibi.Et singulariter in deū peccāt q̄ castitat̄ templū p luxuriā defedāt:Un̄ Aug.i qōnibꝫ sup Gen.c.xx.Qui templū dei violat i deū peccat. Un̄ dñs dixit ad Abimelech regē volentē h̄e vxorē Abrae.Ego custodiui te ne peccares in me. Vere igit̄ siqs violauerit templū dei:dispdet illū deꝰ.j.ad Cor. iij. ¶Tertio sunt spōse chr̄i stupratores.Sūt em̄ ꝫgines deo dicate dei sponse:dicēte eis apl̄o ꝫgines vo Despōdi em̄ vos vni viro ꝫginē castā exhibere/ dicate sc̄re chr̄o.ij.ad Cor.xj.Est em̄ sacra ꝫgo vxor re dei spōsegis nō milit̄:sponsa chr̄i z arca testamēti/interi⁹ z exteri⁹ deaurata:put ait Hiero.alloquēs Eustochiū in q̄dā epl̄a.Et iō ml̄t̄ chr̄m offendit q̄ sacrā ꝫginē illicite tāgit:vel ei illecebram ?sulit:put Hiero.ibidē bn notauit. Nā cū femina nobilissima iubēre viro q̄ erat p̄ Eustochiū:dicere Eustochio nubere ?sulerer.eadē nocte i somnis venisse angelū cernit terribili facie penas minātē:z hec ꝫba loquēte. Tu ausa es mrimoniū pferre chr̄o:cur caput ꝫgis sacri legis tuis manib ausa es tractare:q̄ tā aresc̄ue vt sentias excruciata q̄d feceris. Utinā hoc ad uertere q̄ sepe ꝫgib voto castitat̄ ligaris/cōsulūt ?habere mrimonia.etiā parentes raliū/qđ peius ē:vt ptz p exemplū tā dictū. Mlto amplius chr̄m offendit q̄ turpit̄ ei⁹ sponsam corrūpit:vt ostēdit Cyprian⁹ in lib.de ꝫgitate. Et h̄ xxvij.q.j.nec aliq̄.dicēs. Si supueniēs marit⁹ spōsam suā iacentē cū altero videat:nōne indignab̄ z fremit.z p zeli dolorē portat gladiū in manu sua?Et chr̄s dñs iudex nr̄ cū ꝫginē suā sibi dicatā z sc̄itati sue destinatā iacere cū altero vl cū adultero cernit q̄indignab̄ ei z irascit̄. z quas penas i sceleste hmōi ?iunctōibꝫ cōminab̄.cui⁹ vt gladiū spūalē z ventuz iudicij diē vnusq̄sq̄ fraz possit euadere/oī ?silio elaborare z p̄uidere debem⁹. Hec Cyprian⁹. Et ideo chr̄s vt zelotyp⁹ vult sacras ꝫgies esse clausas z obstructas esse ad eas viroz vias.solus habere vult eas:vt dic̄ Hiero.vbi s. sic alloq̄ns Eustochiū.Zelotyp⁹ est Jesus/nō vult videri facie tuam ab alijs:ipe dicit. Una est columba mea:vna est pfecta mea:semp te cubilis tui secreta custodiāt.semp spōsus laudet te cū ierim secus orans ad sponsuz loq̄ris.legens ille tibi loquit̄.Ubi vult dicere q̄ cū ꝫgo clausa deum orat/loquit̄ sponso suo.z cū legit/loq̄t̄ spōsus sibi:iuxta modū loq̄ndi Jsid.li.iij. de sū.bo.c. viij.dicēt̄.Cū oram⁹ cū deo loq̄mur. cū vo legim⁹/deus nobiscū loquit̄. ¶Quarto corrūpentes ꝫginū sūt vxoris patris fedatores.Cū em̄ sacre ꝫgines sint dei spōse (vt dictum est) z vxores.deꝰ aūt est p̄ nr̄ cura z creatiōe. Unde ꝫgines vo Deus.xxxij.Nunq̄d nō ipe ē pater tuꝰ q̄ posse dicate sedit z fecit z creauit te:Et iō dr Mat.xxiij.Patrē nolite vocare sup terrā.vn⁹ est ei p̄ vester vxores patris qui i celis est.q̄ igit̄ sacrā ꝫginē violat:vxorez patr̄ sui celest̄ ?tamiat. Isti sūt silēs Ruben ꝓgeniti Jacob. Gen.xlix.qui vxorē p̄ris sui cognouit:dicēte sibi Jacob i extremis dū dñi ceret z ꝓpheraret filijs suis. Nō crescas:q̄ ascēdisti cubile p̄ris tui:z maculasti stratū ei⁹. Jte

sunt sicut Absalon q̄ concubinas patris sui coram omnib⁹ violauit. ij. Regū. xvj. Ad b̄ p̄t referri illud. j. ad Cor. v. Audit inter vos fornicatio talis q̄lis nec inter gētes: vt vxorē p̄tis sui quis habeat. ¶ Quinto sūt adulteris peiores. Qui em̄ sacrā v̄ginē violat/vxorem dei pramiat: vt ptz ē. z sic spūale adulteriū cōmittit: qz ad vxorem alteri⁹ accedit: vt ostēdit serūs Tho. ij. ij. q. clxij. ar. x. in solone scōi argu. Et q̄ sacrā violat: vltra adulteriū simplex sacrilegiū fac. Sic em̄ in deū peccat/cui⁹ vxorē maculat. qō sine dubio ampli⁹ est q̄ si i primū peccaret. Et b̄ est qō dic̄ Aug. i li. de bono viuḡ. Et habet. xxvij q. j. ꝓposito. Proposito inq̄t meliore lapsas si nupserint feminas a castitate quā deo vouerit adulter̄ esse peiores manifestū est. Ex q̄ infert q̄ v̄gines aut vidue castitatē deo vouentes si nupserit aut carnal'r viris cōmixte fuerit: grauius peccāt q̄ adulteri: ceter̄ paribus. z signanter religiose. ¶ Sexto tales sūt bone nāe abusores. Sūt ei m̄lieres deo sacrate q̄si mōo mortue: dicēte eis ap̄lo. mortui est̄ z vita vīa abscondita est cū chō. ad Coll'. iij. In cui⁹ signum ꝓtinue gerūt secū suū sudariū in q̄ sepelianť. qz nō i alio q̄ in habitu religiōis quē ferūt transmutanť. Sic igit̄ ꝺ naturā faceret q̄ mortue se tūgeret. ita videnť nature aburi q̄ deo dicat̄ feminis sūt infesti. ¶ Septio sūt seuis rebꝰ seuiores. Quid seui⁹ aḋis z miluis z leonib⁹ natura istinctu tpe famis secūm̄tib⁹: sic sub metaphora tyranni ait scīptura. Leo rugiēs z vrsus ē furiēs: p̄nceps impi⁹ sup̄ ꝑplm suū. talia tñ nō obstāte crudelitate ipor̄ deo dicat̄ nouerit pcere. vt ptz i lacu leonū de Daniele z ō m̄l'r̄ scrīs: q̄z corpa noluerūt truces bestie q̄ntūcūq; fame lice rāgere. in b̄ ꝑculdubio deferēdes honorē sūmo chō. Et ꝓcordat cū b̄ moral'r qō ad literā recitat Solin⁹ de mirabilib⁹ mūdi. lib. j. q̄ in mōte olympi q̄dā Jouī ꝓsecratū est etiāsi p annū ibi maneat vl' ampli⁹ ex h̄ipo q̄ deo offert/nec auis nec bestia ob reuerētiā illi ō rāgit. sed sp illō relinquit̄ sic z sanū inuenit̄ z integrū. In q̄ sine fallo edocemur q̄ nedū sacris v̄gib⁹/q̄nimo q̄buslibet rebꝰ deo dicat̄ pcere debem⁹. imo sub pena lese maiestat̄ deo in b̄ parcere nemur. Rursus q̄d crudeli⁹ bo ibꝰ actualiē in armis hostes debellātib⁹: hi tñ repiunť pepcisse sponsis hoīm Sicut narrat Valeri⁹ maxi⁹ lib. iiij. c. iij. de Scipione. q̄ cū oppressa z capta carthagine intellexisset q̄ virgo eximie forme cuidā desponsata esset z capta. vocatis parentib⁹ z sponso/ipaz eis inuiolatā tradidit. z aurum quod ꝑ redemptiōe puelle allatum fuit: virgini in dotem siue marito in munꝰ nuptiale tribuit. Si igit̄ ille thorum alieni hois z inimici maculare renuit cū tamen esset gentilis: quantū culpandus est christian⁹: qui deo consecrate nō parcit. Et ideo tali dicit̄ Esa. lxv. Ne dissipes illō qm̄ benedictiū est. ¶ Octauo v̄ginū corruptores sunt infamie ꝓcuratores. Nā cū sūmo honoꝝ v̄gis sit integritas z pudicicia: ꝓcurator infamie ꝓinḋ aie. Un̄ Hiero. ꝓ Jouinia. lib. j. narrat q̄ntū bonorare fuerit v̄gies p̄stinis rebꝰ abrasis. Certe q̄li honore ppl's roman⁹ v̄gines habuerit/apparuit: qz ꝓsules z ip̄atores i curribꝰ triūphāres: q̄ de supat̄ hostib⁹ trophea reportabāt: z ois dignitat̄ gd⁹ eis de via cedere solit⁹ erat. dēpt̄ v̄gib⁹. Et Seū. vj. declamatōnū ō t Virgi vestali cui ꝓsules p̄ro ordine vici cedūt. cui magistrat⁹ facies suas submittūt. nūq̄d exigua mercede v̄go ē sacerdos. q. d. nequaq̄ Magn⁹ igit̄ honoꝝ ē v̄gitas: sz hūc honorē lenones auferr. q̄ ex meras ꝓuḡ v̄gies corrūpūt. z sic eas infamie aptāt z i via meretricādi locāt. Maz q̄ v̄ginē illicite ō florat: ei occasionē mille fornicationū q̄s poste a fac̄ admistrat ex oim taliū pcō⁹ cā exrat. Sic̄ ille q̄ rūpit alicui⁹ vincē clausurā ē occasio tori⁹ dāni: qō q̄ postea itrāt infert: q̄ clausura indurupta ñ intrassent. tal'ne bmōi corrupta legitimū bēat maritū ipedit. q̄s ei nisi mentis inops sic corruptā ducere velit. Si ei illa q̄ ifra tp̄s nubit ē infamis ex leges. vtz. ij. q. iij. ꝑuaricatoz. m̄to pl⁹ī famā icurrit v̄go q̄ ex meras mōmonij se corrūpi ꝑmittit. Ex his ptz: q̄ntā mala cōmittunt corruptores v̄ginū: q̄ vtiq; sē hozrēda. Hozrēdissima ār corrūpe v̄gies ꝺo dicatas pvorū aut ꝓfessionē religiōis: siue ꝑ vorū simplex castitatis emissū (ris emissū ꝛ ¶ Dubitať circa p̄missa: ex q̄ tan rū malū ē v̄gies corrūpe. q̄b⁹ tñ penis corrupto res v̄ginū sē mulctādi. Ad b̄ dom ē: q̄ v̄ginū opp̄ssores m̄l'r̄ p̄is ab antiq̄s mulctabāt. ptz illō qz taliū pēa hī ex iure diuino: hūano canoni co z obſuatiōe gentili. vl' sub alia verboꝝ forma tales puniri p̄cipiunť

Uirginū oppressores puniunť
- Quinis sanctōib⁹
- Hūanis institutiōib⁹
- Canonicis traditiōib⁹
- Bēnilicis obſuatiōib⁹

¶ Prio v̄gies stupre cuz eaz volūtate punite sit uptare v̄gies puniunť sē morte diuis sanctōib⁹: vt Deut. xxij. ptz: vbi hī. Si vir accepit vxorē z ñ repererit eā v̄ginē: eiciet ex fores p̄tis sui: z lapidib⁹ eā obruēt cēteri viri ciuitat̄ ei⁹ z morient: qm̄ fec̄ nefas i isrl' vt fornicaret i domo p̄tis sui. Et infra ꝺ lex ad ꝓsitū. Si puellā v̄ginē desponderit vir: z inuenerit eā aliqs i ciuitate z ꝺcubuerit cū ea educes vtrūq; ad portā ciuitat̄ illi⁹: et lapidib⁹ obruet puella: qz ñ clamauit cū eēt in ciuitate: vir qz violauit vxorē ꝓximi sui. Et ibiō ō: q̄ nōdū ō sponsata z ab alio corrupta; ꝺz pūiri pēa pecūsaria: vl' ducat eā vxorē nisi ei violētia fecisse/tē pēa mort̄ fuisse punit⁹: vt ē. Hec ār adduxi ñ vt lex illa nē obliget: sz vt ex b̄ cogāscat̄ q̄ntū malū sit v̄ginē violare z q̄ntū ꝺo b̄ displiceat q̄ hō leges ive. te. ōdit: z t'li pēa pūiri p̄cepit tē. ¶ Scō b idē ꝓz ex bñan⁹ institutōib⁹. Mā rapies v̄gies z ōflorās ex leges capite pūit̄: z ei⁹ suba rapte applicat̄ si fuerit ingēuat nobil'. si vo ācilla suba ñ

amittit ſz tm̃ decapitat: vt dr Archid. xxxvj. q. j. ō raptoribꝫ. Et Joā. i ſūma li. iij. ti. v. de raptoribꝫ. q. v. Et ſpāl'r ō de ſcimonialibꝫ inſtituit Vñ Juſtinia. iparor ait. vt allegat s. Tho. ij. ij. q. cliij. ar. x. i ſol'. ij. argu. Si qs ñ dico rape: ſz tm̃ mō tētare mlierē q ſacrā ꝟgiez nuptiali thoro violare pſūpſerit: vl' ipudico aſpēu reſpicerit: ne dicā arripuerit: ne forte tētaret. quā legē ō poſuit: eo q' Juliani tpibꝫ qdā bꝟgies vxores ducere pſūpſerāt. hec ibi. Jtē ex nouell' Juſtiniani iparorꝫ hr̃. vt patz. xxvij. q. j. Si qs rapuerit. Si qs rapuerit vl' ſollicitauerit vl' corrupit mōachā vl' aliā mlierē/religioſā vitā vl' habitū hñtē/bōa ipi⁹ z eoꝝ qbꝫ ſcelerꝫ cōione cōtamiati ſt religioſo vēdicent mōaſterio i q̄ tal' mlier habitabat: ipi āt capitali iudicio vl' pticlo ſubiāt. vbi dr Glo. ſup ꝟbo ſollicitauerit: ar. q' volūtas peccādi p opis ꝓperatōe pūit. vt. j. q. j. q̄ ſtuder. z. vj. q. j. §. vez. ēt. ¶ Tertō ō idē pz ex ſacrꝫ canonibꝫ. Nā ex antiqs iuribꝫ corrupto

Sacri canones res mōialiū clerici a bñficijs z officijs ſuſpen/ puniunt debant: laici ꝟo excōicabāt. vt patz. xxvij. q. j. ſi violato/ qs epūs. vbi hr̃. Si qs epūs aut diacon⁹/ſubdiacon⁹ res ſcī/ lector/hoſtiari⁹ aut pſalmiſta/cū mlere ſci monia/ ficata do mechat⁹ fuerit: depōat: qz ſponſā chr̄i liū corrupit/ſi ꝟo laic⁹ excōicet. Et i ca. ſi q̄ mōachaꝫ. hr̃. q' ille q cū hmōi feis. i. mōachab' i aliq̄ fuerit iniqtate repꝛ⁹ oī cōione ꝓuet ſi ē laic⁹: ſi ꝟo clericꝰ a ſuo qz remor⁹ officio. p ſuis ꝓtinue lugēdis exceſſibꝫ i mōaſterijs detrudat.

Exēplū ¶ Quarto idē ptz ex gētilicꝫ obſuatōibꝫ. Nā ꝟ ſacrile gies dee veſte mozti adiudicare fuert/qñ ꝟgita giū tē pdidiſſe iuēre fuert vl' p ipzēgtōes vl' alia cui dētia ſig̃ ō oñdēres. Nā recitat Aug. iij. de ci. ōi c. v. q' apō romanos antiqs nll's illicit⁹ ꝓcubit⁹ aut adulterū mozti ōputabat/ niſi ꝟginū z ſacerdotū. Nā dereccas ꝟgies veſtales i ſtupro viuas ſepeliebāt/ gui⁹ iudicātes aditra dina cubilia q̄s būana vidicare. Et Oroſi⁹ i ozneſta mōi li. iij. narrat ō amicea ꝟgie veſtali/ q̄ ob admiſſū iceſtū viua obruta ē. Et ō alia ꝟgie veſtali ibidē. q̄ pt luxū ſuſpēſa fuit/z ñ ſolū pt extrinſecā z corpeā ꝟgitatꝫ leſionē ſic ꝰ ſacras ꝟgies ſeuiert. vez ēt ꝰ mētalē corruptionē. Naz narrat Señ. vj. declamationū de q̄dā ꝟgie veſtali q̄ arguebat iceſti. pt ō ſolū: q' vnū ꝟſum ſcipſit i q̄ ſuā laſciuiā oñdit: z erat ꝟſus ille Felices/nupte moziar niſi nubam dulce. Ex his g̃ ptz: q̄ntū malū ſit ꝓſtupzare ſiue corrūpere ꝟgies Rogē⁹ g̃ deū vt a tāto malo nos cuſtodiat p filiū ꝟgis marie ieſū chr̃m dñm nr̃m Amē

De luxuria q̄ cōmittit viſu Ser. LXXXV.

OMnis qui vide rit mlierē ad ꝓcupiſcendū eā iā mechat⁹ ē cū ea i corde ſuo. Matt. v. Jn p̃ce. ſer. audiſtꝫ de ſpē luxurie. vicz fornicatiōe/ſtupro/ adulterio/raptu/ inceſtu z ſacrilegio. p plēs ſer. z finaliter in ſer. p̃ce. ō corruptoribꝫ ſ̃gim: q̄ntū ſit p. z maxie ſacraꝫ aut voto caſtitatꝫ alligataꝫ: ſiliter viduaꝫ. ſic voto aſtricta rū. Nē ꝓñr intēdo. pſeq̄ materiā de vicio luxurie i gñe ſigñē de his q̄ dāt occaſionē ad pcm̃ luxurie. Et ꝑmo de luxuria q̄ cōmitti pōt p viſū. tādē de alijs. put de⁹ dederit. Nō ei ſolū ē pcm̃ luxuriā i ope exercere: ſz z viſu pcm̃ adeſt i foribꝫ cū mala ꝓcupia: iuꝫ thēa: oīs q̄ viderit mlierē tc̄. Pro gra Aue ma. ¶ Oīs q̄ vide. mlie

¶ Eſt notādū circa ꝟba thēat⁹: (rē tc̄. vbi ō. q' mlera ſt q̄ dāt occaſionē ad luxuriā: vicz ociū z gula. ō qbꝫ dēm ē i ꝑcedētibꝫ ſer. vicz ō Ocio ſer. lxj. ℌ. De gula ſer. lxvj. ℒ. De ceterꝫ videdū erit Et ꝑmo de viſu

Occaſiōes luxurie
- Viſus ſiue aſpect⁹ mlieꝝ
- Colloquiū mlieꝝ
- Conuict⁹ mulieꝝ
- Conſortiū mlieꝝ
- Cant⁹ ſiue vox mlieꝝ
- Tact⁹ mulierū
- Proſpitas z fortuna
- Pulcritudo corpalis
- Malicia vetulaꝝ

¶ In p̃ti ſermōe z i plibꝫ ſeqntibꝫ intēdo dicere ſolū ō icauto viſu ſiue aſpēu mlieꝝ ſiue vocꝫ: q̄ q̄d dixero de mlieribꝫ: ō idē intellige re volo de virꝫ. Nā ſic viri illaq̄nt ꝓ incautū aſpēm mlieꝝ: ita z mlieres ꝓ incautū aſpēm virorꝫ ꝓuocari p̃nt ad luxuriā. ¶ Eſt g̃ p̃ti ſermōe notādū: q' mlier vl' fcia triplicit videri pe

Facies
- Faciali figura
- Effigiali pictura
- Mentali formatura

¶ Primo videt mlier in faciali figura. i. facie ad faciē: iuuendo oculis corpalibꝫ eius formā z ſpeciei elegantiā: z diſpoſitionē lineamētorū corpaliū. Et hoc pōt eſſe triplicit. Primo videt mulier cū mozoſe reſpicit. Et de figura et pulcritudine eius iudicat: nō tm̃ carnaliter cōcupiſcit. Sic faciebant illi de quibꝫ dicit Judith. x. Et erat in oculis eoꝝ ſtupor: qm̃ pulcritudinem eius ammirabant nimis. Et poſtea cap. xj. habet. q' dicebant alter ad alterum Non eſt talis mulier ſuper terrā in aſpectu: in pulcritudine/z in ſenſu verboꝝ. pculdubio nimis mozoſe illā reſpexerūt: cuius pulcritudinē omnibꝫ alijs feminis ꝓferebant. ¶ Scō mulier videt cum ad ō inſpicit: vt videns ad cōcupiſcentiā ꝓcitet. Juxta illud Matth. v. Omnis q̄ viderit mlierē tc̄. vt in themate.

¶ Tertio modo videt: cū quis ex viſu actuali ꝓcupiſcētia tangit. Sic viderūt ſuſannā mali ſenes Danie. xiij. Qui ꝓēplātes eā dixerunt. Ecce oſtia pomerij clauſa ſunt: z nemo nos videt: z in ꝓcupia tui ſum⁹. q̄obrē aſſentire nobis z cōmiſcere nobiſcū. Ultimi duo modi videndi mlierē ſūt culpa mortalis. Primꝰ āt licꝫ

in senō videak mortal. ꝑber tñ ꝓpinq̄ssimā occasionē z cām ꝑcī mortal. Et iō modo ille q̄ ad mortā ē rep̄hēsibil. q̄ trāscunt z rapti ē tolerabil. Sic Aug. cāgit i regla di. Ocli vīi si faciant i aliquā femiaz: i illa figant. Et secḳ. Necz cū ꝓcedit femias videre ꝓhibemini. s. rapti z brevit. sz appetere vl ab ipis appeti velle crimino sum ē. Nota q̄ s. Tho. in q̄stiōib⁹ disputat de exēplū ꝥitate. q. xxv. ō sensualitate. ar. v. ōr. q̄ ocupia aliq̄n nullū ē pcm̄. vicz dū ocupiscit illō q̄ō rōnē licitū est ocupisci. ¶ Scdo ocupia ē peccatū veniale: cū aliqs ad vxorē suaz accedit ex ocupia: nō tñ excedit limites mrimonij. vicz q̄ si eēt alia idē faceret. vl cū aliqs id q̄ō ō se vl ex suo gñe ē mortale: subito: ō est: i deliberate ocupiscit. ¶ Tertio ocupia ē pcm̄ mortale: q̄n q̄s ex ocupia ad vxorē suā accedit excedēs limites mrimonij. i. si esset alia adhuc facere vellet. vel q̄n q̄s ex ocupia actū fornicatiōis cōmittit. vel q̄n q̄s id q̄ō ex suo gñe est mortale deliberate cōcupiscit vel facere intēdit. Hec ibidē. Sz bñs Hiero. i glo. sup illo ꝙbo thēat. q̄ viderit mulierē zc. distinguit inr passionē z ꝓpassionē: intendens dicere: q̄ ocupia aliq̄n est ꝓpassio siue mor⁹ subit⁹: z tūc nō ꝙsūmat pcm̄ sz ichoat: z ē veniale. aliq̄n ꝙo ocupia: ē passio siue mor⁹ vel appetit⁹ deliberat⁹ z intēt⁹. s. q̄n ocupie cōsentit cū ītentōe pducēdi ad actū. Un̄ licz tunc desit peccādi facultas: tñ nō deest peccādi voluntas. Et sic ocupia est pcm̄ mortale. Jō dicit Eccī. xvīj. post ocupias tuas nō eas. glo. ocupiscētias malas z carnales: nō eas. s. adiplēdo eas p̄ p̄ sensū. Et Eccī. v. dī. Nō seḡris i fortitudine tua ocupias cordis tui. Ubi ē notādū: q̄ dā ꝓcedūt ocupias: sīc illi q̄ sibi ꝓuocāt z procurāt eas. Et bñ ve illis. Quidā ꝙo comitant ocupiscētias: sīc illi q̄ in cogitatiōib⁹ illicitis cōmorant. Quidā aūt sequūt ocupias: sīc illi q̄ consentiūt vl cooptant eis. Ex illo pt̄z: q̄ ñ ire post ocupias: est nō obedire moribus ocupie. Et ꝟ est meritoriū. Est tñ vez: q̄ aliq̄n ocupia est meritū: sīc ocupia bonoz spūaliū. Unde Sap̄. vi. ōr. ocupia sapie pducit ad regnū ꝑpetuū.

¶ Scdo vident mlieres in effigiali pictura/ vt cū in tabula vel pariete sunt mlieres nimis obscene depicte. habētia mēbra ad libidinē aud z nimis exp̄sse. puocātia. Et aliqs talē picturā intuet z respicere delectat. Tal mlier⁹ aspectus est turpis z illicit⁹: oz ē ad turpia inclinatiu⁹ z puocatiu⁹ siue iflāmatiu⁹. sīc ostēdi pōt

Ex scripturis sanctis
Ex gentilium gestis
Ex doctorum dictis

¶ Primo ex scripturis scīs. Nam Ezech. xvīj. dicit de ooliba mererice. Q̄ cum vidisset viros depictos i pariete: imagines vicz chaldeoz ꝑssis coloribus z accinctos baltheis: z tyaras tinctas i capitibus eoz: formā ducū/ i samnit sup eos ocupia ocloz suoz: z misit nūcios ad eos in chaldeā: z cum venissent ad eā pollura ē abeis. z sic satiata ē aia ei⁹ libidīe. Ecce quō intuit⁹ picture fuit ei cā luxurie. idē ē ō virs. ¶ Scdo Exēplū ō idē appet ex gētiliū gestis. Nā vt oñdit Uale. li. viij. c. xj. q̄ ad aspectum imaginū mouet nā boīm z bestiaz ad luxuriā. Nā vt narrat ibidē cū q̄dā videret vxorē vulcani i marmore nimio decore sculptā: excitat⁹ ē ad libidinosū ꝑplexū. Sic ēt vt ibidē ōr. equ⁹ tecuā cum picta vidit hinnitū dedit: z canis vidēs pictā figurā cānis ōdit latrauit. Et taur⁹ siracusan⁹ ad aspectū cuiusdā vacce: ad ocubitū excitat⁹ ē. Hec ibi. ¶ Terō Exēplū ō idē apparet ex dict⁹ doctoz. Recitat ei de q̄dā iuuene q̄ p̄ eunucho se gessit: cui tñ nō ñ cēt i virtute: h ꝙginē q̄ndā ōbuit custodire. Et cū vidiss̄ depictū i piete quō iuppit⁹ danā filiā acrisij corrupiss̄ mittēdo i gremiū ꝙgis aureū imbrē ꝙginē stup̄uit z occasionē p̄uitat⁹ a pictura sū p̄sit. Et hāc hist̄oriā allegat Aug. ij. de ci. dei. c. vij. di. Apud rerētū flagicios⁹ adolescēs spectat tabulā q̄ndā pictā i piete: quō iuppit⁹ mutat⁹ fisset i gremiū aureū imbrē: ita tāta auēitate recepit p̄ocinij turpitudis sue dicēs se in ō imitari deū q̄ tēpla celi sonitu ocutit: cur ego hoc mūrio illō non facerē: ego ꝙo illō feci ac libēs. Hec Aug. Pro q̄ notādū q̄ ō b. Aug. de rerētio adducit ē in eunucho. Acē. viij. Ad c⁹ intellectū ē sciēdū: q̄ de ioue fingit⁹ a rerētio z alijs poetis q̄ ipe danā filiā acrisij cōgnit descendēs i gremiū ei⁹ sub specie imbris aurei: genuitq̄ p̄ seū. Et i ꝥitate iuppit⁹ fuit rex Crete ō immūdissimus: q̄ puer⁹ ēt obnus ē. z ꝙgies ereroz rapuit. Et sic etiā allegit danā ꝑdictā ad sui cōcubitū donis aureis: vt etiā p̄z p Aug. li. xviij. ca. xiij. Juppit⁹ ā ꝺ de⁹ facet⁹ est ꝟ gētiles malos z luxuriosos. vl ꝑ magnitudinē porētie: vel ꝑ ter abundantiā malicie sue. vt sic mali z luxuriosi haberēt turpitudis sue deū in exēm. Et sic poete loco donoz aureoz fingunt imbrē aureum. Nā vt ōr Jsiō. viij. Et v. c. de p⁹ eccl⁹. viij. q̄ officiū poetaz ē ip̄az ꝥitare sub q̄busdā obliqs figuratiōib⁹ cū decore aliq̄ narrare. Ex ill⁹ ḡ p̄z q̄ pict⁹ osū ē z pniciosū valō rēs picturas ꝑcurare/ z eas cū libidīe respicere z speculari: q̄ō ꝑb doloz nedū apō laicos sz ēt clericos: sīgnāt plāctos z ceōs maiozes eccīaz pastores nimis cōe nr̄is tpib⁹. Nā q̄dā clerici z plati i suis cubiculis nudas solēt hīe mulierculas depictas: et q̄ loḳ decet. illud ertā publice alīs in mensa secū sedentib⁹/ in stubis z palatijs solent ad vsū offerre/ in hmōi picturis scandalosis/ quos vtiaz z si non dei timoz/ tñ verecundia z scandalū ab his deberet retrahere. De illis ōz i Canonica iude. q̄ sm̄ desideria eoz ambulāt/ et os eoz locḳ supba/ rēs vt bruta animalia libidini vacant/ sīc equ⁹ z mulus in q̄b non ē intellectus: z sic deū a se excludūt: vt dicit in ps̄.

¶ Tertio videt mlier allectiue in imagīali formatura: ꝺ ē visiōe imaginaria z cogitatiua. cū q̄s vicz imaginat z cogitat ō mlier. dispositōe z forma: z trahit mortā i visiōe ista. habetq̄ cō

placetiã i ea. tal' visio ml'ẽ incitat ad veneream. Imagiatio ei siue cogitatio mozosa mirabilẽ bz potẽtiã mouẽdi i bũano coꝛpe. vt oñdit Alꝛzagel i metaphꝫ. sua tract'. v. c. ix. Cũ ingꝛt: vẽit i aiam forma boꝛribil' z pueretꝫ cõplexio coꝛporis. puenit exinde bũctatio sudoꝛis/ pcussio coꝛpis. Cũ vo venit i aiam forma ꝓcundie/ cõplexio coꝛpis calescit/ z exinde facies rubescit Cũ aũ venit in aiam forma desiderata siẽ venerea. fit i cõmeatu spermatꝭ calor vaporabil' mouẽs vẽtũ: ita vt impleañ vene istrumẽti coitꝰ z aprek ad illꝫ. Hec oĩa fiũt i coꝛpe tm̃ incẽtiua ab imaginatiõe. Hec igit visio ml'ier imagia veneris ria ẽ veneris icitatiua. ¶ Pꝛio q̃ sciẽdũ: q tal' visio imaginaria a triplici radice pꝛocedit et causa. Nam

Ex ꝑte coꝛpali visiõe
Visio imagiaria Ex ꝑte ọmõis imissiõe
pcedit Ex lubꝛica locutõe

E ¶ Pꝛio visio ml'ier imaginaria pcedit ex pte coꝛpali visiõe. Spẽs ei ml'ier in pñtia per visũ recepte remanẽt in absentia i mẽte z imaginatiõe: z mouẽt fortissime sepiꝰ cogitãdo in/ Exẽplũ specta. Sicẽ exẽplificat Ouiꝺ. ij. Fastoꝝ. de arnuto: q ex eo q lucretiã pulcerrimã respexit nimis attẽte z i caute postea allectꝰ illiꝰ pulcritudie nõ potuit illã spẽz repellere a mẽte. sed fortiã ab extra pvisũ receptã inspexit intꝰ q̃tidie/ z incredibili vexabat amoꝛe. Unꝺ ọ̃t sic. Forma. s. lucretie placet: niueus colꝛ: flauiq capilli zc. Et ꝓñr declarat: quõ ipe in absentia lucretie cogitabat/ de facie/ de collo/ de coma/ de verbis/ de decoꝛe oꝛis z ocl'oꝝ zc. Ex q̃ patz: q dũ ds incaute ml'eres respicit forma eaꝝ intus se figillat z figit: z in absentia oculis menꝭ se anreponit z ad illecebꝛa trahit. Hec vult Bꝛego. xxj. moꝛa. sup illo Job. xxxj. Pepigi fedus cũ oculis meis zc. di. Preceps aia dũ ante nõ pꝛidet ne incaute videat qõ ꝓcupiscat: ceca postmodũ incipit desiderare qõ vidit. Et ibidẽ ante hoc ọ̃t. q̃squis p coꝛpis fenestras incaute exterius respicit. plerũq in delectatiõem pcti etiaz nolẽs cadit: atq obligatꝰ desideriꝭs incipit velle qõ pꝛius noluit. Ecce tã patz: quõ visio imaginaria pcedit ex visiõe coꝛpali eaꝝ. vtinã hoc plures attenderẽt vtiusq sexꝰ hoĩes. imo vtiusq status spũalis z secularis. qui sepiꝰ bonũ Nota habẽt. ꝓpositũ se ꝓseruandi z custodiẽdi in castitate/ z ex eo solo q visũ non hñt in custodia: labunt in ml'ea pcã malaꝝ cogitationũ z delectationũ. z q̃q ꝓsensus mali in opus: vbi nõ adest oppoꝛtunitas pficiẽdi: q si adesset opus pficerek malũ. Et vtinã ad opus nõ puenirẽt.

H ¶ Scõ visio ml'ier imagiaria causak ex pua ꝑuadmo demõis suggestiõe. Nã demon ml'ier abstrahit nũ suggefformas duplicit imagiatiõi z mẽti repꝛsentat. et videre inexpeurat. vt hz ex intẽtiõe Alberti li. ij. de mirabili scia ọ̃t. Pꝛio p ipedimẽti remotõez Scõ p nouaꝝ spẽꝝ oñsionẽ. ¶ Pꝛio oñ dit mẽti formas ml'ier pꝛius visaꝝ p remotiõez spedimẽti. Dicẽ eĩ q̃dã doctoꝛ: q i cella rãnali i q̃ opak vis intellectiua i spũ aiali sẽ duo meaꝰ. vnꝰ ab anteꝛiori a sensu cõi z brute imagiatiua: deferẽs formas ad cellã pdictã: alẽ meaꝰ ẽ a pte posteriori formas a memoriali brute recordatiua seu remisscẽtia: ad eandẽ cellã ọ̃ferẽs Et ille duevie aliq̃n duplicit obstruũt. aliq̃tiẽs nigredie z spissitudie spũs aiaꝝ z obnubilatiõe Aliq̃n vo q̃dã carnũcula q̃ ẽ ibi obstruẽte meatũ. Et huiꝰ signũ ọ̃t ee: q cũ q̃s est i magna et subtili cogitatiõe agonisak añ z retro a dexteris z sinistris: p qõ nã intẽdit remouere obstacl'm vt forme intelligibiles lucide et libere possint trãsire ad icellẽm. Cũ igit vt ọ̃z i li. de spũ z aia angeli tã boni q̃ mali opank cũ fantasmatibꝰ dormiẽdo z vigilãdo: demões apiendo meaꝰ formaꝝ z clarificãdo spm̃ aialẽ pñr hoĩ pñtare formas ml'ier: siẽ z de facto ml'ꝭ scris fecerũt. Sicẽ ọ̃ vno ffe legit i vita spa. vt hz i spe. li. xvj c. xcviij. vl' fm aliã distinctionẽ. li. xv. codẽ ca. B ff rẽtabak a spũ fornicatõis: q cũ senẽ rogaret vt p eo oꝛaꝛz q̃renꝰ dẽa rẽtatio cessaꝛz. Cũ senioꝛ freq̃ntꝰ oꝛaꝛz: z ille se ñ libatũ asserereꝛz senex turbatꝰ: q eũ dñs ñ exaudiuit: nocte eadẽ vidit illũ mõachũ sedẽtẽ ọ̃mões i diuk formis añ eũludẽtes z ipꝫ cũ eis ọ̃lectari/ z ãgelũ dñi q̃ntẽ ꝫ eũ idigrt: qz ñ surgebat nec aꝺ oꝛonẽ sepsterne bat. De mane senex mõacho dixit. tua cl'pa est ff/ qz ꝓdelectar' cogitatiõibꝫ. ipossibile ẽ ei spm̃ fornicatiõis a se recedere aliẽs oꝛonibꝫ: nisi tu ipe laborẽ assũas i ieiunijs z oꝛonibꝫ sicẽ infirmo ñ ꝓficit cura z sollicitudo medicoꝝ: si ipe mec ñ abstineat a nocturnare cibꝝ. qõ audiẽs ff ꝓpꝛiꝰ se afflixit. z sic ab eo spũs fornicatiõis recessit. Hec ibi. Tal' visio mirabil'r rentat sctõs Exẽplũ Unꝺ Bꝛeg. narrat. ij. dial'. de sctõ Bñdi. q̃dã die femina q̃ndã quã aliq̃n viderat cogitare ce pit: z diabolꝰ i specie ml'ier' rãro caloꝛe eiꝰ aĩm accẽdit: q ẽt deserere eremũ voluptate victus cogitauit. sꝫ subito dei gꝛa ad se reuersus i spinis z vrticibꝫ se voluꝛauit. z sic coꝛporis doloꝛe caloꝛe libidis extinxit. ¶ Scõo visionẽ imaginariã mulier in mentibꝫ sctoꝝ aliq̃n pcurat p nouã speciem oñsionẽ. siẽ pateꝛ in vita spatꝝ de iuuene in deꝺco nutrito. q cũ a scõ pꝛe in mũdũ ductus fuisset ac ml'ieres vidisset. dixit se i eremo tales in somno vidisse. Et miratꝰ senex q demon spẽs nunq̃ ante visas hoĩbꝫ tentando ingereret. qõ ille q̃ ẽ mille artifex ideo facit. qz ml'ier ad decipiendũ virũ optim est instrumentũ: q vsus fuit ad decipiendũ hoĩem pmũ Beñ. iij. Suo mõ econuerso vir ad decipiendũ mulierẽ est optim instrumẽtũ zc. ¶ Tertõ I visio ml'ier imaginaria causak p lubꝛicã locutiõnẽ passiuã. vicz qz illi qui loquunt̃ de mulie locutoribꝫ pmo habuerẽt illas de qbꝫ loquũk i mẽtibꝫ passiua qz ea q̃ fũt in voce/ sunt eaꝝ q̃ sunt in aia passionũ nore: vt ọ̃t Arist. i. piherme. Et abundantia coꝛdis os loquit. Matth. xij. Et tunc illi q̃ actualiter nihil de eis cogitauerunt: nec meñ

Lubꝛicatio

ee eas viderũt: alijs loq̃ntibꝫ mẽte recipiũt: et nõ visas ad ꝓcupiscẽtiã videre i mẽte recipiũt z corpal'r videre ꝺsiderãt. Et sic ſm ap'm. j. ad Lozꝫ. xv. mala colloq̃a bonos mozes corrũpũt Hoc aũt signãter pſonis eccl'iastic⁹ ẽ cauẽdũ: vt vult Hiero. i q̃dã epl'a. z hꝫ. xxxij. dist. hospitiolũ. vbi ꝺ cuilibet clerico. Nunq̃ de formis ml'erꝰ disputes. feminã quã bñ ꝓuersantẽ videris/mẽte diligeris cozpali freq̃ntia. Vñ disputatio de tl'ibꝫ ẽ signũ luxurioſi cozdis. q̃lis em̃ vnuſq̃ſq; ẽ tl'ia loq̃t: vt ꝺ Arꝫ. iij. etb. Et Bernar. i li. de. xij. gradibꝫ ſupbie. c. ꝺ iactãtia: ꝺ. Si ad lubrica ſmo ꝓuertit: q̃nto in bis aſuetior z tãto loq̃cior ĩuenit. Rogem⁹ g̃ deũ vt ſua misericozdia nos reſpiciat: p quã viſum z omes ſensus nros custodire valeam⁹: ne eũ offendamus: p chm̃ Jeſum dñm nr̃m Amen.

¶ De incauto viſu inciterãte ad luxuriam. Sermo. LXXXVI.

OMnis qui videt ml'ierẽ ad ꝓcupiſcendũ cã: tã mechat⁹ ẽ cũ ea i cozde ſuo. Matth. v. ¶ In p̃cedẽti ſmõe audiſtis quõ ꝺs videre ml'ierẽ tripl'r p̃t. vicz viſu cozpali vel p picturã aut imaginarõez ſiue cogitatõez ꝺ ml'iere. q̃n ẽt tal' viſio ſit pcm̃ mortale/vl' veniale/vl' nullũ. cũc etiã audiſtis quõ repbẽſibile ſit valde picturas ad laſciuiã ꝓuocãtes depingere. de q̃ etiã merito pictorez p hmõi picturas ml'es pcis dantes occaſionẽ: deberẽt dolere. qz ſingl'arit' ꝺ his deo rõnẽ ſũt reddituri. Nũc ꝓnr videndũ eſt an ſensus viſus pl⁹ q̃z ceteri ſensus moueat ad libidinẽ. z ex ꝺbꝫ cauſ' h ꝓtingat. Pro gra Aue maria. ¶ Dis q̃ videt ml'ierẽ ꝛc. vbi ſup̃.

B ¶ Tot⁹ ſmo ſtabit in hac q̃ſtiõe An ſensus viſus ink̃oes ſensus exk̃iores ſit piculoſior ad inflãmãdũ hoiez ad libidinẽ? Ad hãc q̃nẽ ꝺꝺz ẽ: q̃ iter oes ſensus exk̃iores viſus icaut⁹ ẽ piculoſior z pl⁹ ad libidinẽ ꝓuocatiu⁹. Et hoc ꝓter

Viſus incaut⁹
- Inflãmat ardẽti⁹ (pla: qz
- Errat frequẽtius
- Peccat ardentius
- Mouet securius
- Figit facilius
- Percipit extenſius
- Inficit velocius
- Leſſat difficilius

volupt⁹ venerea i flãmat ardenti⁹. Licz em̃ voluptas veneri⁹ vigeat p vigeat in oꝺbꝫ ſensibꝫ: intrat tñ p viſum vehemẽtius cũ hõ i odoribꝫ meretricis delectat⁹. de qbꝫ meretrix ſic fatur. Prouer. vij. Aſperſi cubile meum aloe z cinnamomo z myrrha. viget in auditu: cũ ex auditu ꝙbꝫ ml'ier⁹ cozinflãmat⁹. ſic Eccl'i. ix. dicitur. Colloquiũ illius. ſ. mulieris quaſi ignis exardeſcit. Idem apparet in guſtu quia comedendo cum muliere libido ꝓuocat. ꝓter qꝺ ſtatim ſubiũgit⁹ i eccl'iaſtico vbi ſ. Cũ ml'iere alienã ne ſedeas oino. nẽ accũbas cũ ea ſup cubitũ: z ñ altricer⁹ cũ illa i vino: ne forte declinet cor tuũ i illã. Sic i tactu regit libido cuz ex tactu ml'erꝰ lux⁹ ꝓcitat⁹. ſic Sapiẽs ait ꝓuerb. vj. Qui ingredit⁹ ad vxorẽ ꝓximi ſui: nõ erit mõs cũ tetigerit eã. Sic ei flores ꝓfricati fiunt fetidi q̃ntũcũq; bñ oleãt: vt ꝺ Ariſt. i ꝓblema. Et ptz ad exꝑientiã ſigne i lilio. ſic tact⁹ ml'er⁹ macl'at. q̃m ꝙ tangit picẽ inq̃nabit' ab ea. Eccl'i. xiij. Sic z lux⁹ viget i ocul'. Fz illud. ij. Pet. ij. Oc'los plenos bñtes adulterij z inceſſabil' delicti. Et q̃uis vt ꝺm ẽ libido i oꝺbꝫ ſenſibꝫ vigeat: magis tñ i viſu incitat. qz tact⁹ ſimplex ſolũ ſuauitatẽ carnis: audit⁹ ſolã dulcedinẽ voc⁹: ol fact⁹ ſolã flagrantiã meretricei odoris ꝓcipiũt de ml'iere. guſt⁹ vo ꝓfundo nihil de ea ꝓcipit ꝓpe. fz de his ſolũ i qbꝫ cũ ea ꝓfundit/ſaporis affectũ ꝓtrahit: fz ex viſu z colloq̃o. ita q̃ ex affectu libẽti⁹ ea q̃ tetigit comedit vl' bibit q̃z fierz ſi ea ml'ier ñ tetigiſſet. z ſil'r ml'er de ꝺ cõplacẽtiã hz i viro. vt tãgit Ouiꝺ. j. de arte. dicẽs. Fac p̃mũ capias illi⁹ tacta labellis Pocula q̃ bibit pre puella bibes. Et quẽcũq; cibũ digit⁹ libaueris liba. Tu pete: dũq; pet⁹ fit tibi tacta man⁹ Viſus vo de ml'iere ꝓcipit flagrantiã/figurã/colorẽ/geſt⁹/ornatũ/mẽbra ſingl'a: z tot⁹ corpis diſpoſitionẽ. q̃ q̃nto ſũt plura tãto maioris ignis ſũt cauſatiua. Et ꝺ bñ ꝺ Eccl'i. ix. Propt⁹ ſpẽm ml'eris ml'ti pierũt. Et ex ꝺ. ſ. mulier⁹ viſu ꝓcupia q̃ſi ignis exardeſcit: vt ptz i exemplis poſitis in p̃ce. ſermõe. ¶ Scõo viſus errat frequẽti⁹: qz pl'ies põt copiã ſui obicere ꝺc in ml'iere viſus q̃z alij ſensus. qz ſepi⁹ p̃t videri ratfreq̃n q̃z tãgi vl' audiri. nec ita facili r ſolaciũ de eius ꝓximo z ipi⁹ aromatibꝫ hꝫ põt ſic de viſu. Et tal' freq̃ntia ẽ ml'tũ ꝓuocatiua: ſic apparuit in mal' ſenib⁹. De qbꝫ ꝺ Dan. xiij. q̃ videbãt q̃ti die eã. ſ. Suſanna ingredientẽ z deambulantẽ i pomerio viri ſui: z exarſerẽt i ꝓcupiſcẽti⁹. Ex q̃ ſe q̃q; ipudicicia ſepi⁹ cõmittit⁹ pviſũ q̃z p aliquẽ alioz⁹ ſenſuũ. ¶ Tertio viſus peccat audẽti⁹ pl⁹ ei audacẽ peccat viſ⁹ q̃z alij ſensus. Naz q̃s audet ml'tas ml'ieres videre q̃s ñ audet tangere: nec cũ eis loq̃ aut comedere: ſeu al's aliq̃ren⁹ appropinq̃re. Vñ Amon longo tpe deperijt in amore Thamar: quã videbat ſpecioſiſſimã: nec tñ audebat eã tãgere vel de turpitudie petere qz cũ eẽt ꝺgo difficile videbat⁹ ei vt q̃ppiã inhoneſti ageret. ſic elicit⁹ ex. ij. Reg. xiij. ¶ Quarto mouet⁹ securi⁹. Nã ipudicicia nõ ita facilit⁹ cipit⁹ i oculis ſicut i alijs ſenſibꝫ: vt i tactu ſine locutiõe. Et ideo ſic ille q̃ putat ſe non videri/ſecurius fornicat⁹: vt dixerunt ſenes Suſanne Danielis vbi ſ. Ecce oſtia pomerij clauſa ſunt. z nemo nos videt. q̃ſi dicerẽt. ſecurius ex hoc peccamus. Ita oculus agit impudice ſecurius q̃z alij ſenſus. Et ideo ꝺ Aug. in regula. Nec putare debet q̃ in feminam figit oculuz ab alijs ſe nõ videri cum hoc facit. innuẽs per

B Viſ⁹ ex

C Peccat audẽti⁹

D Mouet ſecuri⁹

bꝙ mꝛi ſẽtẽces q ſe ñ videri credũt. ꝛnõ ſecuri⁹ i videdo excedũt: q tñ cõit fallunt. Uñ ỏr Augustinus

Exẽplũ

gu. Uident oino z a qbꝫ ſe videri nõ arbitrãt: qz ꝓcupia excecari ſẽ. ſic aſin⁹ ſtolid⁹ q cũ inſẽ/ res caput bꝫ z lupũ ñ vider: nõ putat ſe etiã videri a lupo quẽ timet. Sũt ẽt ſic pueri infatu/ ari: q i ludo q̃dã ꝓcurrũt ad genua mr̃is z ibi caput abſcõdunt. ex bꝰ ñ putantes ſe videri ab aliꝭ q̃s ipi ñ ꝓſpiciũt. Jta mꝛi cũ idiſciplina

Exẽplũ

re mꝛieres ſtruenť nõ credũt ſe videri cecati cõ cupia ẽt cũ videnť. Nõ putabat Jſaac ſe videri cũ iocabať cũ vxore ſua Rebecca. ſed vidit bꝰ Abimelech rex paleſtinoꝝ ꝑ feneſtrã. Geneſ. xxvj. Nã ſic ibidẽ ỏr: ꝓmo Jſaac ex timore dixit eã ee ſororẽ ſuã: ne interficerẽt cũ: ꝓpt eius pulcritudinẽ. ꝓpea rex eũ vocauit cũ vidiſſet iocantẽ cũ ea: di. Perſpicuũ ẽ q ſit vxor tua: cur mẽtit⁹ es eã ſororẽ tuã cẽ? Et ñ vt ỏr Nico. de lyra. Uere ſoror ſua erat: qz filia pris ſui ſed nõ mr̃is. i. ex pre erat ſoror. recte ſicut ỏr de Sara Geñ. xx. Suo mõ nõ eſtimabat ille iuuenis q ambulabat aduelperaſcere die iuꝑ domũ merretricẽ: quẽ depẽhẽſũ oſculata ẽ/ ſe videri a Sa

Exẽplũ

lomone: quẽ tñ vidit Salomõ de feneſtra domus ſue/ p cãcellos reſpicies. Prouer. vij. Jta z mulier i adulterio depẽhẽſa ad chĩm pducta Joã. viij. nõ putabat ſe videri. neqz adulteras cũ ea: qñ ſũt viſi z cõprehẽſi. Sic z q̃dã cleric⁹ i

Exẽplũ

curia regꝭ hungarie canens illõ ſeq̃ntic/ ſp clara: vertẽs faciẽ ad puellã regine eiuſdẽ noĩs videri ſe ñ eſtimauit: z tñ a rege notatus fuit. Et ſic hodie de infinitꝭ ꝓtingit. ¶ Quito viſus figit ipudice facili⁹ q̃s alij ſeſ⁹. qz ceci ſenſ⁹ facili⁹

E

Figit impudice

pñt hẽ ipedimẽtũ ab exteriori circa mꝛieres viſu ita non ꝓt impediri circa tres. qz cõplerio actus alioꝝ ſenſuũ ex facto aliẽo depẽderet. Uñ nõ tãfacilĩ pót qs tangere mꝛierẽ vl loq cũ ea vel comedere ſeu cõmorari ꝓpe eã ſine eius aſſenſu: viſus vo ñ ſic depẽdet ex facto alieno: ſz ex videntis tm̃ velle. ppo. Si tm̃ oculos leuat nolẽte vl volẽte mꝛiere ipe eã videri pót. Et iõ viſus i mulierẽ peccat licẽtius: qz ñ pót ita impediri ſic alij ſenſus. ¶ Sexto viſus peipit ex

F

Extenſi⁹ peipit

tenſi⁹. qz hõ lubꝛic⁹ vnius citatꝭ pót ſil videre oẽs mꝛieres nobiles z ignobiles: ꝛiugatas z vgines: religioſas z ſecꝛares: atrinẽtes z nõ atrinẽtes. Nõ aũt ſic pót oẽs rãgere vl audire/ vel ꝛiugio hẽre: aut de ꝓpe redolere. Et iõ ocul⁹ cum pꝛibꝰ pót q̃s alij ſenſus peccare. qz cũ oĩbꝰ q̃s rãgit ei⁹ viſus. Uñ lubꝛici p ciuitatẽ diſcurrẽtes ad videdũ mꝛieres: ocul ſuis cũ innumerabilibꝰ fiunt peccãtes. randẽ rõne cuiuſlibꝫ eaꝝ in q̃ cõplacuerũt deo rõnẽ reddituri. Et ſic impletur i eis illõ Thren. iij. Ocul⁹ me⁹ depdatus ẽ aniam meã i cũctꝭ filiabꝰ vrbis mee.

B

¶ Septimo viſus inficit velocit⁹. Acer⁹ ei ocꝛi ẽ velocior

Inficit velocius

cerꝭ ſenſuũ actibꝰ: qz ꝑz Ariſt. iij. de aĩa. z Lõ mentatorẽ ibidẽ. Uiſio fit ſubito. Et. x. Etb. viſio ꝑz q̃dcũqz rpus pfecta ẽ. Et iõ apl⁹ adiũgit viſũ cũ momẽto. j. Loꝛ. xv. di. In momẽto in

ictu ocꝛi: loq̃ns de reſurrectõe finali. q. d. viſus fit momẽtanee. Et iõ actu ſuo velociſſime peꝛcat z excedit. Sic ꝓz Judith. x. i Holoferne: ad quẽ cũ Judith pulcerrima adducta fuiſſet z intraſſet añ faciẽ ei⁹. ſtati capt⁹ ẽ in ocul ſuis Holoferne⁹: Uñ Bre. i li. de ſingl'aritate cleri coꝛ ỏr. Aſpectus femine⁹ ſubito z i tranſitu ocurrẽs vulnerat: z velut ſagittas alienis ocul iacrat. ¶ De bꝰ audiam⁹ exm̃ i vitaſpa. Quidã

Y

Exẽplũ

mõach⁹ erat ſolitarius i deſerto: cui⁹ ꝓbis z actibus mꝛi ꝓficiebãt. bꝰ attẽdẽs diabolus z inuidia mot⁹ miſit i aniam eius talẽ cogitationẽ: q nõ expediret ei q aliꝭ ſibi fuiret ad necẽſitatẽ ſuã: ſz magꝭ ipe aliꝭ miſtrare deberz. q ſi aliꝭ miſteriũ ñ exhiberet ſaltẽ ſibꝫ ꝑpi fuirz di. Uenite ergo i ciuitate ſportellas q̃s facite: z eme tibi q op⁹ ẽ z reuertere i locũ tuũ: z nll'i ſis oneroſ⁹. Hoc aũt fecẽ diabol⁹ vt ꝑ viſũ mꝛierꝫ illaq̃aret eũ. Jlle igit eãꝫ bõe cogitatiõi adq̃eſcẽs deſcẽdit ỏ monaſterio ſuo oĩbꝰ not⁹ z famoſ⁹. poſt lõgũ aũt tpꝰ cũ mꝛierẽ vidiſſet ꝓ incaurela ſua ſupplantat⁹ ẽ z mechat⁹ ẽ cũ ea. Et veniẽs i deſertũ locũ ſeq̃nte diabolo veſtigia eius cecidit iuꝑ flumẽ. Et cogitãs qz gauiſ⁹ ẽ inimic⁹ de ruina ei⁹ voluit ſeipm deſpare: qz ſpm̃ dñi maxie ꝛriſtaurat z ſcõs angelos z venerabiles pres. q̃z mꝛi ẽt i ciuitatibꝰ inhabitãtes ſupauerũt diabolũ. Et cũ nll'i boꝝ ſe facere ſil'em poſſet ꝛriſtabať valde: z nõ recordabať qz de⁹ ẽ q ꝓtutẽ tribuit

Deimiſe

his q ad eũ deuotiſſime ꝛuerrũť. Uñ cecat⁹ z ñ vidẽs pcti ſui curã voluit ſe i flumẽ illõ iacere vt pfectũ gaudiũ faceret inimico. Sed ex magno dolore animi ifirmat⁹ ẽ corpe. z niſi poſtea mirricors de⁹ auxiliũ ſibi ꝑſtitiſſz ſine pnia mortuus fuiſſet: z ſic gaudiũ inimici ſui diaboli pfeciſſet. Nouiſſime g i ſe reuerſus cogitauit vt bꝰ dolorẽ i afflictiõe pnie ỏmõſtraret: z ỏ i fletu z luctu ſupplicaret. z ita redĩt iter ad locũ ſuũ: claudẽs oſtiũ cellule ſue. ſupplicãs ỏ cuz fletu ſiẽ ſolet ſup mortuũ flere. z coꝛp⁹ ſuũ macerauit vigiliꝭ et ieiunijs. Et frib⁹ ſepe ad ſe veniẽtibꝰ z pulſantibꝰ vtilitatꝭ ſue cã dicebat. Juramẽto me ꝛſtrinxi vno anno deuotiſſime pniam agere: ſz ozare ꝓ me: z fres hec audiẽtes ſcãdalizabãť. cũ eũ valỏ magnũ reputarẽt. Jta qz ieiunauit z pniam egit. Die aũt paſce nocte reſurrectiõis poſuit lucernã in cacabo nouo cooperiens eã ozauit di. Miſericors de⁹ q oẽs ſaluare vis: z ad agnitionẽ vitatꝭ venire: miſerere mihi/ quia te pꝛimũ offendi z inimicũ gauderefeci. ſz apỏ te nihil ẽ impoſſibile. Fac g cũ figmẽto tuo miam z reſuſcita me q reſuſcitatur⁹ es oĩm hoĩm corpa i nouiſſimo re guit offendi. et inſup peꝛ q deſpaui. ꝓpe g igne tuo bãc lucernã accẽdi: vt ex bꝰ fiduciã habeã. qz dimiſiſti mihi pcrm̃ meũ. z reſiduũ tpꝰ qỏ mihi donaueris mãdata tua cuſtodiã: z a timore tuo ñ recedã: ſz ỏuote tibi fuiã pl⁹ q̃s ỏus feci. Hec itaqz dicẽs i nocte reſurrectiõis cũ mꝛis lachrymis ſurrexit: z vidit ſi lucerna eẽt accẽſa. z diſtecto

cecabo vidit q̄ nō erat accensa. tūc iterū c. cidit ih facie suā orans. Parce mihi dñe. Ecce iterū pfiteor bonitati tue turpitudinē meā: corā angelis tuis t corā iustis boib⁹. t nisi scandalū timerē oīb⁹ pfiterer. deus miserere mei vt alios erudiā. Et ita trib⁹ vicib⁹ orans exaudit⁹ ē. Et surgēs inuenit lucernā ardentē. t gras agens deo mirabat de eius gra. Et illucescēte die pseuerabat i pfessiōe cū tāta leticia vt cibū corpalē oblīuisceret. Ignē aūt lucerne illi⁹ toto tpe vite sue fuauit. oleū desup fundēs ne extingueret. Et sic rursus spūssetūs bitabat i eo. Et factus ē apud oēs humil' t insignis. cui t obitus sue mortis reuelat⁹ est.

¶ Octauo visus cessat difficili⁹. tū qr in suo actu nō habet ita fastidiū. tū qr sp in pmpto hz suū obiectū. Pro ei difficili⁹ ab actu suo cessat visus. qr audit⁹ cito fastidit ea q̄ sunt circa mlieres: t sil'r alij sensus i q̄bz hō delectat exteri⁹ pter visum: sm illud Eccē. j. Nō saturat oculus visu. ¶ Scōo: qr alij sensus nō hñt sp obiectū i pmpto: vtz in olfactu/ auditu/gustu t tactu. sz visus sp habz aliq̄d qō videat si velit. t iō q̄si icessanter potest peccare. Jō dr de luxuriosis. ij. Pet. ij. Oculos hñtes plenos adulterij t incessabil' delicti. Patz igit q̄ pter mlieres p oculos cōmittit multiplicat t incessanter etc. t iō dr Eccī. xxxj. Nequi⁹ oculo q̄d creatū ē: q̄ d nihil. Nam p oculū tot peccata vt dictū est. t i alijs infinita petā pcūt tā assidue t tam facile. Ecce sic pz quō visus inflāmat ad libidinē etiā scōs. Rogemus g̃ deū vt sua gra nos adiuuet qtūs ita dirigā⁹ sensus nr̄os ne in aliq̄ eū offendam⁹. Amen.

¶ De nocumēto incauti visus.

Sermo. LXXXVII.

Mors ascēdit per fenestras nr̄as Hiere. ix. In pcedēti ser. audist⁹ quō visus incaut⁹ sit piculosus ex mltiplici cā p rōnes t exēpla. Nunc pñr videndū est i spāli ō aspectu mlier⁹ q̄ntus sit nociu⁹. Quātus em̄ p oēs sensus exteriores mors aīe ascēdit i aiam t intrat tāq̄ p fenestras qr vt dr Hze. i moral'. Quisq̄s p has fenestras icaute exēt⁹ respic̄ plerūq̄ i delectatiōes petī et nolēs ardet. attn̄ pl⁹ intrat mors illa p visū q̄ alios exteriores sens⁹. iō ō nocumēto hō incautū visū seq̄ntib⁹ i pñti ser. intēdo dicere saltē aliq̄ ō his nūc recitādo. Pro gra Aue ma. Mors ascēdit p fe. no. tē. vbi s. ¶ Circa vba thēat q̄tus itelligat ō oīb⁹ sensib⁹ exterioribus. attn̄ speciali⁹ circa sensū vis⁹ ē notandū/ q⁹ aspect⁹ mulier⁹ saltē cū attētiō e mltipl'r nocet homi. suo mō de viris econuerso

Aspect⁹ mulier⁹ incaut⁹
- Impedit pfectionē
- Attrahit affectionē
- Impedit cognitionē
- Fouet demonis actionē
- Angelis claudit rōnē
- Luxus dat occasionē

¶ Prio mlier⁹ aspect⁹ impedit pfectionē. Naz ostēdit mēti carnalia q̄ apperat/ rōne q̄z ab his q̄ cā pficiūt retrahit. Et iō pfecti viri etiā mundani i aspectu fuerūt prinentes t puri. sic narrat Valeri⁹ maxi⁹ lib. iij. c. ij. Et Tullius. ij. de offi. q⁹ Pericles pnceps athenieūsiū Sophodē tragediaz scptorē t i ptorio collegā suum: forma pueri añ eos trāseuntē t laudātē arguit dicētē. O pulcra puera pericle/ arguit dicēs. Nō solū man⁹ a pecunie lucro: sz etiā oculos a libidinoso aspectu pinēres eē debere. Si igit ille pbs aliū redarguit q⁹ puer nimis attente respexit. q̄d fecisset si mlierē vidisset: t sic laudasset pcul dubio eū amplius corripuisset. Mlto magis h̄ decet eccl'iasticos t religiosos rōne pfectionis stat⁹ hīe pinēres oculos. Uñ legit⁹ in vitaspa. q⁹ cū q̄dā monach⁹ occurrisset i via q̄busdam sctis mlieribus: t ppe eas se auerteret: vna illaz ei dixit. Si pfect⁹ monach⁹ fuisses a nob⁹ ñ diuertisses: qr nos nō tātū respexisses vt discernere posses vtr⁹ eēm⁹ vl' nō eēm⁹ mlieres. Religiosoz em̄ ē formas mulierū nō ispicere: t ab eis oculos suos claudere. Uñ etiā i vitaspatrū hī de abbate Arsenio. q⁹ cū q̄dā mlier nobil' ad eū venisset vt illū videret: t ipm aūt cellā inuenisset: illa ad pedes ei⁹ se pstrauit. quā cū indignatiōe eleuauit: eiq̄z dixit. Si facie meā videre vis/ vide. Illa p pcūdia facie ei⁹ non vidit. Et subiūxit Arsen⁹. Nescis qr p mlieres sedūcant viri pfecti. nunq̄d sufficit tibi audisse opa mea: At illa. Nolo videre: sz rogo oza deum p me. Et ille. Deū inq̄t oro vt deleat mēoria tui ō corde meo. Sil'r i vitaspatrū hī: q⁹ abbati Sisoio dixit Abraā discipul⁹ su⁹. Pater iā senuimus eamus paz circa mōm. Cui senex. Si scis vbi nō ē mlier: eam⁹. At ille. Ubi loc⁹ talis nisi solitudo? Et senex. Ergo fili mi i solitudinem me tolle. Legit⁹ etiā ibidē q⁹ q̄dā frat' mlierū religiosus priā mlierē q̄ venerat ad eū visitādū: noluit videre. Si g̃ viri sancti nolūt hīe memorias mlieru i corde suo: nec volūt eē i loco vbi sunt mlieres: t etiā ffugiūt videre pprias mlieres: pz sufficienter q̄z pter religiōi sit videre mlieres.

¶ Scōo mlier⁹ aspectus attrahit affectionē. Sic em̄ exterior⁹ oculus figit⁹ in mlierē: ita oculus cordis sequit⁹ ad videndū p affectiōez: sm q⁹ Augustin⁹ de se fatet i li. pfess. di. Per q̄les imagines ibant oculi mei p tales ibat t cor meū. Foz affectiōez me em̄ mlier⁹ q̄lescūq̄z solet viros affectū attrahere. Si em̄ q̄s pudicā itueat hz cōplacentiā i ei⁹ pudicicia. si lasciuā: placz ei⁹ facetia. si seriosam: placz ei⁹ rigiditas. si doctā: placz ei⁹ subtilitas. si rudem: placz simplicitas. Et breuit̄ q̄liscūq̄z mlier iuuenis i forma fuerit ispectu diligēt/ mētē viri attrahere potīt: vt oñdit Ouid. ij. sine titulo di. Nō ē circa meos q̄ forma irritet amores. Lentū sē cause cur ego sp amē tē. Mēs em̄ mouet̄ p aspectū mlier⁹: qr p visum iducit spēs ad aiam: q̄ velis nolis ipugnāz. nec pōt q̄s facile a tali specie se expedire. Quis

aūt sapiēs vult talē tribulatōez i domū suā du
cere: ꝺ dic̄ glo. sup illō Job. xxxj. Pepigi fed⁹
cū oculi⁹ meis. Fedus cū oculi⁹ pepigi: ne pus in
caute respiceret qō postea inuit⁹ amaret. Lor
pus ei nr̄m ē q̄ddā castr̄ a dño nob cōmissū. et
oculi ꝛ alij sensus sūt portę siue fenestre ad ip̄z.
Et ꝺ: castr̄ q̄si castū: eo q⁹ ibi castrek libido: fz
Isiō. ix. Ecce m̄. Casta em̄ corpa sūt dei castra: q̄
sūt ab illecebris custodiēda: ꝺm illō apl'i. j. ad
Tim̄. v. Nō cōicaueꝛ⁹ peris alienis, teip̄m ca
stū custodi. Oculi ꝙo sūt fenestre ꝛ portę: q̄ cu
stodiēde sunt ne hostes dñi dei nr̄i p illecebras
carnis ingrediant: ꝛ thesaur⁹ quē portam⁹ i va
sis ficilibꝫ. s. castitat̄/auferāt. Per portā em̄
sensuū demōes itrāt: ꝛ si eis dek itroit⁹ omia q̄
dei sūt occupāt: vt vult Isiō. li. ij. ō sū. bo. c. xx
viij. iuxt illud Hiere. ix. Mors ascēdit p fene
stras nr̄as. Nō ei aliūde peccam⁹ nisi videdo/
audiēdo/olfaciēdo/gustando aut tangendo.
Nō igit̄ q̄ oc'os tāq̄ portas a dño custodien
das sibi cōmissas/ad m'ieres illicite videdo n̄
claudit: q̄d aliō fac̄ nisi q⁹ inimicꝰ dei castr̄ sue
custodie apit. ꝛ sic fidē dño suo frāgit. Et ideo
Job. xxxj. post q̄z dixit: pepigi fed⁹ cū oculi⁹ meis
ne cogitarē q̄dē ꝺ vgie: subiūgit. Quā ei ptē in
me ꝺ⁹ desup. q. ꝺ. i me sic de⁹ amitteret q̄d q̄d i
me ꝑpus babuisset. ¶ Tertio m'iex aspect⁹ im
pedit cognitōz. Licz ei vt ꝺt Arꝰ. i ꝑn. metaph.
visus m'tū faciat ad scire: eo q⁹ m'tas ostēdit
rex differētias. q̄ ꝑ visū distrabik hō vt iā illa
iā alia ꝙcupiscat. nūc ea q̄ sūt ornat⁹ siue sup
bie: nūc ea q̄ sūt luxurie: nūc ea q̄ sūt auaricie.
ita vt min⁹ itēdere possit bis q̄ scire ꝓponit. Et
ꝺ i hoīe a passiōibꝫ ꝛ illecebꝫ carnis abstracto:
vis⁹ tñ m'iex ꝛ aliaꝝ rex tpaliū retrabit ab in
tellectu ꝛ cognitiōe i hoīe passiōes carnis seqn
te: ꝛ amatoꝛe ꝛene subē. Unꝺ Sen̄. ō reme. fo
tuit. Hic ocli aduleriū mōstrāt: hinc incestū:
hic domum quā ꝙcupiscāt: hinc vrbem: irrita
mēta sūt vicioꝝ: duces sceleꝝ. Nā vt ꝺt Arꝰ.
in li. ō aīali. Illa aīalia q̄ hūt oc'os i frōte ince
dūt motu recto: q⁹ ꝺm oc'os i motu dirigūt. fz
q̄ hūt oc'os a latere icedūt toztuose. Ita moza
lit̄ illi q̄ hūt oculos rōnis i frōte. i. añ se/dirigē
tes se rōne: icedūt recte. Prouer. iij. Oc'i tui
recta videāt: ꝛ palpebre tue p̄cedāt gressus tu
os. Tales em̄ ex aspectu rer̄ exīoꝝ ducunt in
admiratōez ꝛ stupoꝛē: ꝛ sic ad cog̃scendū ꝛ lau
dandū oīm creatorē. Ex magnitudie ei speciei
ꝛ pulcritudis creature cog̃scit creator earū. ꝺa
vt ꝺt apl'us ad Ro. j. Inuisibilia dei a creatura
mūi p ea q̄ facta sūt itellecta ꝙspiciunt. sempit
na q̄q̄z ei⁹ vt⁹ ꝛ diuitas. Sic Arꝰ. p viā motus
vis⁹ ē ꝑbare vnū mouēs eē imꝑtibile ꝛ ifinitu
nullā hūs magnitudiez, viij. phyk. Qui aūt sic
creaturas recte videt: videdo mouet ad dei de
lectatōz ꝛ gr̄aractionē. ¶ Unꝺ narrat Helinā
dus vt ꝺt i narratorio antiq̄ⁿ patꝝ de q̄dā fr̄e
q̄ dixit nihil se aspicere in q̄ nō edificaret. Et a
li⁹ ei dixit. Quid tibi ꝙfert edificatōis visio bu
ius? At ille. certe m'tū. q⁹ ñ meruī q̄re me ꝺs
fec̄ hoiem/nō bufonē. Et cū ꝺ hūficiū reduco
ad mentē/quoꝝ ad gr̄aractionē deo redden
dā: q⁹ nō dedit mihi formā tāerecrabilē: sz tri⁹
buit imaginē regiā ꝛ spēm pulcerrimā ad suaz
sil'itudinē. ad imaginē dei fact⁹ est hō. Ben̄. j.
Ad sic recte videdū hortak scꝑtura quēlibꝫ dis
cēs Hiere. iij. Leua oc'os tuos i directū ꝛ vide
Idē dixit dñs Abrae Ben̄. xiij. Illo mō directe
vidit sapiēs ꝓuer. xxiiij. ꝺi. Cū vidissem posui
in corde meo: rexēplo didici disciplinā. Sic vi
dere m'ierē ē ꝑfectoꝝ. sic ō visione spōse a filia
bus sion ꝺr̄ Cañ. vj. Uiderūt eā filie sion ꝛ bea
tissimā ꝑdicauerūt eā. ꝛ tal' visio induc̄ cogni
tionē. Sic videres hūt oculos i fronte: ꝛ isoui
dēt recte. Sz bi q̄ hūt oc'os a latere vt ꝑcēes:
sp videt toztuose. i. q̄ hūt cozruptā delectatiōez
in carne: bi nō curāt ea q̄ sūt rōnis videre. sed
semꝑ conank ad ea q̄ sūt voluptat̄ ꝛ libidinis
Et q⁹ oculi māles carnei sūt: ad ea q̄ sūt carnis
nālit videnk inclinati esse: sic de Jacob ꝺr̄ Deu
xxxij. Oculi⁹ Jacob i terra frumēti ꝛ vini. Et ꝺ
lubricis senib⁹ ꝺr̄ Dañ. xiij. q⁹ declinaueꝛ⁹ ocu
los suos vt nō videret celū. Et sic oculi carnis
oñdūt carnalia mēti: ꝛ retrabūt a cognitiōe ꝛi:
ac ducūt in appetitū ꝛ affectū eoꝝ q̄ sūt suauia
carni. Unꝺ Hugo sup Eccl'iasticō in q̄dā om̄el'.
q̄rit/q̄d faciat ꝙcupia oc'oꝝ: Et rñdet: fallaces
rer̄ fines ꝛ lubricos captās aspect⁹: sui oblita
fortis fūdit: ac se rotā dat curiositati. cernit oia
siq̄ noua: siq̄ insolita: siq̄ mira occurrāt: ad oēs
rer̄ mot⁹ alterak: temeraria/pcax/instabil'/pe
tulans ꝛ lubrica. Ecce q̄t mala veniūt ex visu.
¶ Propkea antiq̄ phi ne formis m'iex ꝛ alia
rū rer̄ carnaliū a ꝙceptiōe sapie abstraherēk:
boīm ꝙsortia fugerūt ꝛ deserta loca incoluerūt.
Sic ō Aristene pho legit̄. q⁹ vt sapiētie liberi⁹
vacaret/sol⁹ apud lacedemōias i deserto habi
tauit. Nihil em̄ ita retrabit a speculatiōe ꝛ ad
carnalia afficit sic aspect⁹. Et tō Sene. in q̄dā
epl'a doct⁹ spectacl'a ꝛ boīm ꝙsortia vitanda: dr
cēs. Inimica ē m'tor ꝙuersatio. vtiq̄z q̄ maior
est pl's tanto piculi pl⁹ est. Et subdit. Nihil tā
dānosuz bonis moꝛib⁹ q̄z in aliq̄ spectacl'o resi
dere. tūc em̄ ꝑ voluptatē facili⁹ vicia subrepūt
q⁹ a spectacul'auarior redeo/luxurioſior/ambi
tioſior/ꝛ inhūanior: q⁹ inē hoīes fui. Et ifra cir
ca mediū epl'e ꝺt. Unuz luxurie aut auaricie
exemplū m'tū mali facit. ꝙuic⁹ delicat⁹ pau
latim eneruat ꝛ emollit. vicin⁹ diues cupidita
tes irritat: necesse ē vt imiter⁹ aut odier⁹ ne vel
sil'is malis fias aut inimic⁹ m'ter⁹. Sz ad vtrūq̄z
deuitādū recede in retro q̄ntū pores. Hec ibi.
Hoc etiā fecerūt seri. Unꝺ ps̄. Ecce elongaui fu
giēs/ꝛ māsi i solitudie. ps̄. liij. Et Joānes ba
ptista antra deserti tenerꝰ sub annis subūjt: ne
leui salē maculare vitā famine. i. locuroē pos
ser. vt canit eccl'ia. ¶ Sc̄o q̄dā phi ne aspū
m'iex a bono sapiētie abstraherenk/oc'os car
nales sibūp̄is eruerūt. sic ō Democrito in vitis phi

D
Aspect⁹ m'iex re trahit ab itellectu

Nota

Exēplū

Scꝑtura mōet ad recte vi uendū

Oc'i car nei retra hūt a cog nitione veri

E

Exēplū

Oculos cruūt sil būp̄is

phor dicit. q ido oculos sibi eruit vt vegetio/
res cogitatiões hic. Et vt Terculian⁹ ait ido
ipz exeecauit: qz mlieres sine ꝯcupia aspice/
re nō potuit. Et sil'r q̄dā alij fecerūt: vt ōt Hie
ro. ꝑ Jouinia. Quosdā phos legim⁹ oculos si
bi eruisse: ne p illoz visū a ꝯplatōe phie auo/
carent. Et ido q̄dā cōmoditas est oculis carere: q̄
ad b: qz cecitas est ps innocētie: vt dic Sene. d
remedijs fortuitoz. Oculos pdidi aut sensus
Et rndet rō. q̄ mulez cupiditatib⁹ via incisa ē/
oculi duces sūt scelez: irritamēta viciop. nō in
telligis partē innocētie esse cecitatē. Et Quin/
tilian⁹ libro causaz: cā ꝑma. Totius homis li
bertas est oculos pdidisse. Oculi sūt p q̄s pau/
peres ferre nō possum⁹. ocli rota nra luxuria.
hi nos in oia q̄tidie vicia ꝓcipitāt/miranf/ada
mant/ꝯcupiscūt/facili⁹ vt impleāt satietatem
animi. Hec ibi. Cū g̃ phantasmata mulieꝝ i/
grediētia p oculū sūme impediāt a sapiētia: ñ
em rpali sz etiā erna. q̄les phi sūt censendi: qui
sp ad videdū mlieres sūt ꝓmpti. Jdeo ōt dns
Mat. xviij. Si ocul⁹ tu⁹ scādalizat te erue eū
z ꝓjce abs te. qō q̄uis nō debeam⁹ ad lras in
telligere: oino tñ z multū ꝯcordat ꝑmisse dice.

F Aspect⁹ mlieꝝ fouet demōis actionē.

Hec de tertio mēbro. ¶ Quarto mlieꝝ aspe/
ctus fouet demōis actionē. Nā ad hoim dece/
ptionē pariter z subuersionē potissimū ꝯfugit
uer dmo demon ad mlieꝝ formas/sil'r z viroꝝ. qz scie
nis actio viri ad mulierē nāle iclinatōez z ecōuerso. Et p
nam b sue malicie nitit hāc intentū. Un Petr⁹ ble
sen. in expositiōe lectiōe. cxxvij. q̄daz sup Job.
Et allegat eū Holkot sup lib. Sap. assignans
cām q̄re diabol⁹ q̄ Job oīa bonis suis spolia/
uit filios z filias: oēm substantiā sibi abstulerat:
vxorē tñ sibi reliq. b inq̄t nō fecit ad solacium
viri: sz ad sue malicie ꝯsummationē: vt p feminā
vinceret quē psecutiōe nō vicerat. z qō p vbe/
ra nō poterat/vbis mlier⁹ efficeret. Per femi/
nā inq̄t Joseph icarcerat⁹ est. Naboth occisus
Sāson vinculat⁹/Miphiboseth infect⁹/Zi
zara clauo ꝯfossus/Ꝑcursor z baptista dñi de/
collat⁹. z cū p filiū dei ordinata eēt nra redem/
ptio: ꝑsentiēs hostis q̄ i morte chīi nre redem
ptiōis dispēsatio iplerēt: salutē tot⁹ gener⁹hu
mani machinat⁹ ē p feminā ipedire. In vxore
nāq̄ Pilati visiones deceptorias z phātasticas
immisit: intātū q̄ Pilat⁹ mortē chīi dissuadēdo
mādauit. Nihil tibi z iusto illi mlta em p visū
Nota passa sum ꝓpter illū. Hec Petr⁹. Quicūq̄ ci de
lectat hāc pn̄tiaz mlieꝝ: z delectat i aspectu ea
rū: dat locū rētatiōi diabolice: p quā vincit q̄si
Exēplū oē cor hūanū. Un legit i vitaspa. z allegat Hu
bert⁹ sup regulā Aug. Q cū q̄dā nutrit⁹ fuis
set i monasterio a iuuētute: demōes cū creuissz
ostēderūt ei formas z habit⁹ mulieꝝ p visum
de nocte. q̄s cū p̄i reculisset/z sel'cū eo ad secu
lū descendisset. ibiq̄ mulieres vidissz: dixit ire
rū patri. Ecce iste sūt quas videbaz de nocte in
cella. z mirat⁹ est senex de demonū fraude. Cū
em copia mulieꝝ aliter nō babeāt, ꝑcurāt demo
nes in somnis mulieꝝ visiones: z interdū trās
formār se i hmōi mulieꝝ formas z species: ꝓ
q̄s succubi vocant ad hoim illusiōes. Et etiaz
trāsformāt se i viroꝝ formas. z sic fallunt mu
lieres z cognoscūt eas. vt tangit Mgr i histo.
Scholʼ. sup Gen. dicēs. q̄ pōt esse q̄ demōes
incubi genuerūt gigātes. Et Beda sup Luc̄ā
ait. q̄ q̄dā demōes dicūt incubi q̄ coḡscūt mu/
lieres i specie viroꝝ. Et q̄dā succubi q̄ se suppo
nūt viris i specie mulieꝝ: fortē nō luxuria tra/
cti: sed vt hoīb⁹ illudāt. nec forte semē emittūt
Sed alij dicūt q̄ demōes incubi semen calidū
z recēs ab alio receptū infundūt matrici: z sic
generāt. Sic em genitū asserūt merlinū vatē
anglop. Etiā narrat Cesari⁹ q̄ in Būna Colo
nien. diocēs filiā specioſaz cuiusdā sacerdotis
dmon incubꝰ corrupit. Et q̄dā mulier icredibi
li libidine p septē annos a q̄dā fuit vexata de/
mone semp i specie milit⁹ sibi apparēte. q̄ sacra
gnāli ꝓfessiōe p brīm Bern. est liberata: vt ōt in
narratorio cōi. Etiā ōt ibidē ō q̄dā scholastico p
demonē succubū illuso. Et de alio q̄dā iuuene
in Leodio. ¶ Ex q̄bꝰ oīb⁹ apparet q̄ demon for/
mis mulieꝝ māxie vtit ad decipiōez secōz. Jō
sancti etiā debēt fugere aspect⁹ feminaꝝ: vt la
queos demonū iuꝝ ꝓsiliū sapiēt⁹. Prouerb. vj.
Ne ꝯcupiscas pulcritudinē ei⁹. s. mlier⁹: ne ca
piaris nutib⁹ illi⁹. qz mlier ornata habitu me/
retricio est ꝑata ad capiēdas animas. ¶ Quin
to aspect⁹ mlieꝝ angelis claudit rōnē. Angeli
em i castitate dilectant: z p ꝓseqns formas mu
lieꝝ ab ecclastic⁹ virt⁹ videri: q̄ sūt z dicunt an
geli/abominant z horrēt: in q̄ntū tales formē
puritati castitat⁹ aduersant. qz boies angel⁹ as
similant. Jn carne em ꝑter carnē viuere est an/
gelice nature nō hūane. qz ꝓinēria ab oī ꝯcubi
tu imunis angelica portio est. Et ido de eo nō est
ꝑceptū: vt ōt apl's. qz vltra boies est. vt ait Au
gu. de bono ꝯiugali. Et Amb. li. de vgitate ōr.
Quis neget hāc vitā fluxisse ō celo: quā nūc fa
cile iuenim⁹ i terris. nisi postq̄ dns i hui⁹ cre/
ni corpis mēbra descēdit. Et ꝯcordat Hieroñ.
ad Eustoch. in q̄dā epla dicēs. Filij dei ingressus
mōm nouā familiā istituit: vt q̄ ab angel⁹ ado/
rabat in celis hīet angelos i terris. s. vgines. Jtē
Amb. vbi s. Supgredit vginitas ꝓditiōez hu
mane nature: p quā boies angel⁹ assimilāt. An
geli em sine carne viuūt, vginitas i carne triū/
phat. Puritati igit z castitati angelice repugē
formas mlieꝝ inspicere. qz talis inspectio est in
citatiua voluptat⁹ veneree. Jdeo ꝑcipit apl's
mulierē caput suū ꝓpter angelos ne videat illi
cite absondere z velare. i. ad Cor. xj. vbi ait.
Debet mulier habere velamē sup caput suuꝫ
ꝓpter angelos. Et b sic exponit in glo. q̄ mlier
debet velare caput suū ꝓpter angelos. i. ꝓpē sa/
cerdotū reuerentiā: qui sūt dei nuncij z eius vi
carij: vt ex hoc subesse viro ostēdat. Et ne sacer
dotes q̄ angeli dicunt/facie eius inspicierēs ad
malam ꝯcupiscētiā ꝓuocent. ¶ Sz di. q̄s: q̄re

Demō assūit formaz viri vl' mlier⁹

Incubi succubi

Exēplū

Virginitas

J

Sacer/dotes di/cūt ăgeli

Sacerdotes dicunt angelis. Rūr q̄ ꝓter plura
Propter cognitionē diuinoꝝ secre
toꝝ. Malach. ij. Labia sacerdot. cu
stodiūt sciaꝫ: z legē requirēt ō ore
ei⁹: qz angel⁹ dñi exercituū est.
Propt annūciationēz diuinoꝝ man
daroꝝ. sic angeli annūciāt nob ōi
volūtatē: ita z sacerdotes
Propt ꝓtinētie votū q̄ sūt astricti
qz nō nubēt neqz nubent: iō sūt sic
angeli dei. Marci. xij.

Videlicet

Propt custodiā gregū sibi credi
toꝝ: fm illō ps̄. Angel⁹ suis māda
uit ō te: vt custo. te i oib⁹ vijs tuis
Propt ꝓtuationē diuinoꝝ officio
rū. sic angeli deū laudāt i cel' dicē
tes. Scūs scūs scūs tē.
Propt ꝓtemplatiōez supnoꝝ. sic an
geli sp̄ vidēt faciē patris Matth.
xviij. ita sacerdotes debēt esse i cō
templatione vitaris
Propt pietatē et cōpassionē aioꝝ
ad subiectos. qz sacerdotes debēt esse pij z com
passiui. sic mlier recutes dixit ad Dauid cū ei⁹
tra versus Absalon q̄euit z eū p̄sequi cessauit.
Sic angel⁹ dñi sic dñs meus rex: ita vt nec bñ
dictiōe nec maledictiōe moueat. ij. Reg. xiij.
¶ Debent g̃ sacerdotes esse vt angeli suis sub
iect̄: z maxime penitētib⁹ p cōpassionē. Debēt
etiā esse casti z mūdi: fm illud Esa. lij. Mūda
mini q̄ fertis vasa dñi. de q̄ supi dixi super. lxxxiij
p totū. z. lxxxiij. H. Ex quib⁹ sequit/q mlier
ꝓter tales angelos sacerdotes: iuxta doctrinā
apli debet facie suam velare: ne det eis occasio
nē ruine z sit in dei ministris causa macule. Et
ideo Abimelech specie pulcritudis ipi⁹ Zare:
cozrep⁹ a dño: ōdit abrae oues z boues z mil/
le argenteos. Et dixit zare. Ecce mille argēteos
dedi fratri tuo. i. Abrae: q̄ dixit eam esse sozorē
suam: cū rame esset vxor eius. Et sequit. Erit
tibi in velamē oculoꝝ ad oēs qui tecū sunt z tē.
Gen. xx. vt scz faciē suam tegeret ab alijs q̄ se/
cum habitarēt: ne eam ꝓcupiscerēt: vt dicūt ex
positores. Un ait zare. Ecce dedi fratri tuo. i. ti
bi p cum mille argent̄. dedi scz ad emenda pe/
pla quib⁹ faciē tegas: ne ab eis q̄ tecū sunt ꝓcu
piscar̄. Patz g̃: q̄ aspect⁹ mlier est p̄serti ec/
clesiastic̄ piculosus: qz angelis claudit rōnem

Dat occasionē luxurie. Patz illō mulier exēplis i scr̄a sacr̄

¶ Sexto aspect⁹ mlier dat occasionē luxu⁹. i.
luxurie. Patz illō mulier exēplis i scr̄a sacr̄
visio mulier causet luxum z inducat picu/
lū. Prio Gen. vj. vbi h̄: q̄ vidētes filij dei fili
as hoim q̄ essent pulcre: acceperūt vxores sibi
ex oib⁹ q̄s elegerāt. Et hec fuit p̄maria causa
diluuij i quo fuerūt hoies tales submersi. Itē
ibidē. c. xij. legit: q̄ viderūt egyptij vxorē abrae
q̄ esset pulcra nimis: nūciauerūt Pharaoni z
laudauerūt eam apud illū/z sublata est mlier
in domū Pharaōis: ꝓter q̄ pharao z tota do
mus ei⁹ flagellari plagis maxis. ¶ Tertio h̄
Gen. xxxviij. q̄ cum vidisset Sichen filius emoꝝ
ꝓnceps terre illi⁹ Dynam filiā Jacob adamaꝫ
uit eam z rapuit z dormiuit cū ea: ꝓpt q̄ ō inter
fect⁹ est ipe z emoꝝ z oēs masculi ciuitat̄ illi⁹.
Sic dña Joseph i egypto: vxor putiphar̄: vi/
dēs Joseph q: pulcher esset: capta est i ei⁹ aspe
ctu: dicens. dormi mecū. cui Joseph dixit. Ecce
dñs me⁹ oia sua mihi tradidit: z ignorat q̄d sit in
domo sua. nec aliq̄d bz q̄ nō tradiderit mihi
sue q̄ nō sit i mea pōtate. ꝑter te q̄ es vxor ei⁹.
quō g̃ possū ē malū facere z peccare i dñm me
um hmōi ꝓbis p singl'os dies loq̄bant: z muli
er molesta erat ei: z ipe recusauit stupꝝ. Acci
dit aūt q̄dā die: vt ioseph dr̄et aliq̄d opis face
re: z solus ītraret domū. Et cūc mlier apphēsa
lacinia. i. fimbria vestimēti ei⁹: dicebat. Dormi
mecū. q̄ relicto i manu ei⁹ pallio fugit: z egres
sus ē foras. Que vidēs se ꝓpēā vocauit fami
liā: dicēs. quō ioseph sibi voluerit facere violē
tiā. Et post q̄ clamasse: tunc Joseph fugisset z
pallū relicq̄sset. z sic ad pbationē ꝓbroꝝ suoꝝ
ostēdit pallū marito suo post q̄ venit. Et ma/
rit⁹ credēs ꝓbis ei⁹ misit ioseph in carcerē. vtz
Gen. xxxix. ¶ Quarto Judicū. xiij. dr̄. q̄ ōscē
dit Sāson i tamnata. vidēsq̄ ibi mulierē ō fi/
liab⁹ philistiim/accepit eā/q̄ cū postea ꝓdidit
causa mort̄ ei⁹ fuit. ¶ Quito. ij. Reg. xj. Ui
dit Dauid mlierē lauantē se ex aduerso sup so
larū suū/erat aūt pulchra valde. Et postea br̄
q̄ missis nūciis tulit eā. Et hec fuit sibi postea
cā homicidij z maxīe ire dñi. ¶ Sexto Judith
xvj. br̄. q̄ bolofernes fuit visu iudith capt⁹. et
postea ab ea capite trūcat⁹. Un ōr ibidē. San
dalia rapuer̄ oc'os ei⁹: pulcritudo ei⁹ captiuā
fecit aīam ei⁹. ¶ Septio br̄ Dan. xiij. q̄ senes
vidētes q̄tidie suſannā egredientē z ingredien
tē z ambulātē i ꝓcupia ei⁹ exarserūt. q̄ postea
ꝓpt̄ b lapidari fuerūt. Hec z mlta alia ex īcau
to aspectu mlier̄ legunt euenisse: z i multū pi
culū duxisse. Laueant igit̄ mulieres se oznare
meretricie caueāt se colozare adulterine/caue/
ant se viroꝝ ꝓspectib⁹ ostētare: qz sic sunt rete
diaboli q̄ solet etiā electos z scōs viros cape.
Laueāt etiā viri vt mlieribꝫ ex mīmoniū pla
ceāt se oznare aut scādalose īcedere: qz el'es sūt
rete diaboli p q̄s capiunt mlieres. Laueāt etiā
viri tales ispicere z videre: qz nō licz ispicere et
videre q̄s ñ licz ꝓcupisci fm Gre. Auertāt g̃ tā
viri q̄s mlieres iux̄ ꝓpham oculos suos ne vide
ant vanitatē. poti⁹ ꝓuertāt oc'os suos ad dñz:
fm q̄s ōr ꝓpha in ps̄. Oc'i mei semp ad dñm:
q̄m ipe euellet de laqo pedes meos. Ecce q̄ntū
inficit z nocet aspectus mlier. Ideo dic̄ merri
sta. Femina fax sathane rosa fetēs dulce vene
nū Semp ꝓna rei/q̄ phibet ei. Rogem⁹ g̃ de
um: vt sua gr̄a nos visitet: q̄ten⁹ sic oculos no
stros z oīes sensus exteriores custodiam⁹: ne
ipsuz offendam⁹: vt sic mala ꝓpria respiciam⁹
z ꝓsideram⁹: z ill' visis z ꝓsideratis ea detestemur
vt i pria cbīm eternal'r videre mereamur Amē.

¶ Qz nociu⁹ sit viris aspectus mulier. Sermo. LXXXVIII.

OMnis qui viderit mulierē ad ꝯcupiscēdū eā iā mechat⁹ est cū ea in corde suo. Mat. v

In ꝑcedēti ſmōe audistī q̄ntū nocet viro aspectus mlier. ⁊ q̄ntum ex aduerso nocet mlieri aspect⁹ viroz: ꝓpter mala plura q̄ tūc sūt enumerata: ꝓpter qđ q̄libet bō siue vir siue mulier in diligēti custodia debet ſuare visum: ne ex b̄ deū offendat. Nūc ꝯnr in ꝑti ſmōe tex⁹ ostēdet quō aspect⁹ mulier incaut⁹: sit nociu⁹: tā testimonio ifideliū q̄z etiā fideliū. Pzo gratia Aue maria. ¶ Dis q̄ viderit mlierē ⁊c. vt s.

B

¶ Circa ꝟba themat⁹ est notandū: q̄ aspect⁹ mulier viris sit nociu⁹ ⁊ ꝓhibit⁹ oñdit q̄druplicit̄ siue q̄druplici testimonio

Videlicet
- Gentilium
- Philosophoz
- Poetarum
- Theologoz

gentiles ꝓhibent aspectuz veneree voluptatis

¶ Pzīo aspect⁹ mulier ostendit esse nociu⁹ ⁊ ꝓhibit⁹ testimonio gentiliū. Nā antiq̄ gētiles legislatores ⁊ mōi sapiētes: phibuerūt oēz aspectū veneree voluptat⁹, qđ signāter patz ex duobus. Pzīo ex ꝓstructōe tēploz dee veneri. Nā vt dīc Uitruui⁹ ō architectura li. j. c. xj. Ueneri extra ciuitatē sūt tēpla edificāda: in campis floriger⁹ ⁊ locis vmbrosis. vbi sine verecūdia sacra ener⁹ possūt celebrari: ⁊ sine dissolutōe matronaz ciuitat⁹: Et b̄ ſ: vt ñ assuescāt adolescētes viri ⁊ femie i venerea libidine. Et ne ex tali aspectu matrone ⁊ adolescētes mouer en ad illicitas voluptates. ido tēpla hmōi deberēt esse extra vrbes. Ciuitas em̄ nō tm̄ ꝓstituta est ꝓpē viuere: ſz magis ꝓpē bñ ⁊ vtuose viuere: ſz Arist. iij. Polit. Et ex eadē cā lupanaria i ciuitatib⁹ fiūt i locis separatis ab hoib⁹ honeste viuētib⁹. Ex q̄ sequit: q̄ illa q̄ sūt vtuti castitat⁹ matronaz siue dñaz ꝓria: a rectoribꝫ ciuitat⁹ sūt exterminānda. sic vestes nimis breues viroz qbꝫ q̄ apparēt verenda: ⁊ cetera q̄ inducūt vl̄ inducere possunt mlieres ad lasciuiā. ¶ Scōo pz illud idē ex penis quib⁹ antiq̄ gētiles mulctauerūt mlieres aspectui viroz indecēter se ꝓtantes.

mlier vt viro placeat se ornare pōt

Un̄ mlieres se ornare ad maritoz cōplacentiā ꝓmiserūt: ſz se alijs ostēdere ornatas diligēti⁹ sime ꝑcauerūt ⁊ phibuerūt. Un̄ dr Uale. maximus li. ij. c. j. q̄ indulgebāt mariti vxoribꝫ auro abundāti ⁊ purpura vti: ⁊ capilli cinere rutilabāt: ⁊ formā suam candidiorē efficerēt. nulli aūt tūc alienoz mr̄imonioz oculi ſtuebant: sed pariter se videre scrē ⁊ mutuo pudore aspicere custodiebant. Exēplū Dīc notāter: pariter se videre ⁊c. q̄ nō solum mlier sed ⁊ vir hmōi ꝓtinentiā tenebant ſuare. Et lib. vj. c. iij. narrat ō Sulpitio ⁊ gallo. qui vxorē repudiauit ⁊ dimisit: eo q̄ eam capite aperto foris cōuersarā cognouerat. Lex inqt meos tibi tm̄ ꝓfinit oculos quibꝫ tuā formā approbes bis ꝓpara ſtrumēta decoris/bis esto ſpecioſa/boz re certiori crede noticie. vlteriuz tibi cōſpect⁹ ſupuacua irritatiōe accersit⁹: in ſuſpitiōe ⁊ crimine q̄ ſubberear necesse est. q. d. nō licet te ornare vt alioz oculi videar⁹: ſz t m̄ debes esse ꝓtēta ex lege oculis mariti tui: q̄ vltra b̄ aliq̄d facere ſuſpitio criminiſ est. Silr ibi recitat de Sopho q̄ ꝓiugē repudiauit: eo q̄ est ausa ludos iſpicere ſe ignante.

¶ Ex his ꝟbis valeriꝰ habet. q̄ mariti⁹ absenti bus vxores ornari nō debēt. q̄ nō ſolū lege diuina: ſz ⁊ nāli ornat⁹ tm̄ ꝓpter maritū concedit. ⁊ oīs alia ostēſio vl̄ plateaz incurſio/ornamēto/rūq̄z variatio/vertit i crimē ꝓriū vel alienum Patz q̄ ex iam dict⁹ ꝓma ꝓticula. vicz q̄ mlierū illicit⁹ aspect⁹ est phibit⁹ testionio gentiliū ſiue phibitōe gentilica. Exēplū

¶ Scōo b̄ idē ꝛ̄clarat testimonio ꝓphoz siue ex ecclia traditiōe. Nam dīc Arist. ij. Ethi. c. vlt. q̄ illō qđ senes patiebāt ad helenā: b̄ oportz nos pati ad delectatōez. Et in oīb⁹ illoz dicere vocē. sic em̄ abijcientes ipaz min⁹ peccabim⁹. Qđ exponēs Albert⁹. ij. Ethi. dīc. q̄ Helena grecoz pulcerrima sua pulcritudie Theseū/menelaū ⁊ paridem/ſtultos ille fit. quā sapientes plebis ñ nisi auerſo vultu terga vertentes euaserūt. Et vox coz fuit Helenaz esse fugiendā: ne ꝓſiderata pulcritudie ei⁹ ⁊ iudicata: alliceret ⁊ ligaret: sic ⁊ oportet auerti a delectatiōe innata: q̄lis est potissime ōlectatio venerea: ⁊ nec cogitare aliq̄d de ea: sed in oīb⁹ fugere: q̄z delectatio allicit ⁊ ligat mox ꝓcepta. Talis em̄ delectatio difficili⁹ vincit q̄z ira: q̄a delectatio legib⁹ assimilat: ſm Arist. ij. Ethi. Et ideo ſm Albertū vbi ſ. demēs vocat. q̄z boies q̄ſi demētes ⁊ ſine rōne reddit. ꝓterea apl's dū oīb⁹ vicijs docet esse resistendū: de fornicatiōe ſingularit̄ dīc. Fugite fornicatiōez. j. Cor. vj. q. d. ſm Haymonē. Et habet in Glo. ordi. cum alijs nempe vicijs pōt expectari ꝓfectus. ſz hanc fugite: ne approximet⁹: q̄z ñ aliter melius potest vinci. Ecce quō aspect⁹ mulier pducit ⁊ trahit ad carnalē delectatiōez. Exēplū

D

¶ Sed diceret q̄s: q̄re tm̄ est timenda ⁊ fugiēda delectatio carnis q̄ ē homini cōnaturalis. Rñdet: q̄ ideo q̄z ipa delectatio carnis maxime venerea: est ligans: cecat ⁊ demēs. ligans q̄dē ex radicatiōe: q̄z radicata est in natura aialitat⁹. Cecat vo ex incōſideratione/in q̄/vel q̄ntū/vl̄ q̄n ōlectet. Demēs aūt ex hoc: q̄ nulli⁹ recipit legem vl̄ regulā: vl̄ moderatiōez. Et ido nō habz aliā medicinā: nisi q̄ bō ꝓta cogitat⁹: opera et ꝟba ei⁹: retrahat ab ea p fugam. In cui⁹ signū Ouid. iij. meta. ponit vnam fabulā/ex qua vult ſtruere quō fugiende sint delectatiōes veneree. Un̄ dīc. q̄ p⁹seus caput gorgonis auersa facie abscidit. eo q̄ gorgon sua pulcritudie ligauit: ⁊ transeūtes ⁊ respicientes ſmobiles fecit. Et ſ̄ perseus si faciem ad gorgonē cōuertisset caput p̄cidere non potuisset. Sic faciē debem⁹ a delectatiōe auer

Exēplū

tere ſi occupiſcētiā volum⁹ vincere ſm Alb. vbi
gorgōes. ſup. Gorgones ſm Iſid. xj. Etym. finguñt me
retrices/crinite ſerpētib⁹: q̄ ſe aſpicientes quer/
rebāt in lapides: vnū oculū q̄ inuicē vrebant
habētes. Hę meretrices fuerūt ſorores vnius
pulcritudis q̄ſi vni⁹ oculi: q̄ ita inſpectores ſu
os ſtupeſcere faciebāt: vt vertere eos putarēt i
lapides. Et ſm Iſid. vbi ſ. fuerūt crinite ſerpē
tib⁹: ꝓter malicias irretōis & deceptiōis. Unde
Eccl. xxv. dr. Nō eſt caput nequi⁹ ſup caput co
lubri: & nō eſt ira ſup iram mlieris. Et ſeq̄t. Lō
morari leoni & draconi placebit ſcz mag⁹ q̄ habi
tare cū mlichere nequā. Et pau. añ dr. Dis ma
licia neq̄cia mlieris. Hoc ē ſm Nico. de ly. tan
tū dicere. Malicia mlieris excedit oēm mali/
ciā hois. Et iō dicit ſapiēs vbi ſ. Lōmorari leo/
ni & draconi tē. q: leo & draco añq̄ noceant p̄/
oſtēdūt irā ſuā: ipa vo poſtēdit amicitiā. Mi
nus etiā nocēt leo & draco: q: ſolū corp⁹ offen/
dere poſſunt. Mulier vo aiam. Spes em̄ mu
lieris pulchre iſpecta/nimis attēte fac homies
ſtupeſcere. ſic exp̄ſſe habet ō Judith eiuſdē. x.
c. vbi dicit. q̄ Ozias & p̄ſbyteri ciuitatis cum vi
diſſent Judith ornatā/ſtupētes mirati ſunt ni
mis ei⁹ pulcritudinē. Et ꝓſequit ibidē ſubdit.
q̄ exploratores aſſyrioꝝ cū audiſſent vba Ju/
dith/ꝓſiderātes facie ei⁹/erat i oculis eoꝝ ſtu/
por. q̄m̄ pulcritudinē ei⁹ mirabant nimis. Et
talis ſtupor boiem inſpicientē imobilitat. inten
tū q̄ vt lapis ad videndū & ad mirādū ſtat/nec
aliud videre ꝑmittit. Scōz vo Hiero. ꝯ Jouī/
nia. amor nō dico meretricis (ſz gnāliter omnis
mlieris) virilē animū effeminat/& excepta paſ
ſione quā ſuſtinet alīs cogitare nō ſinit: & ſic in
ceptu ſuo indurat. Juxta illud Job. xlj. Cor
ei⁹ indurabit q̄ſi lapis. Et b vult Ouid. i fabu
la ꝑmiſſa. Et Iſid. dr. q̄ gorgones ſe aſpicientes
querebāt in lapides. Et quō Perſeus auerſa
facie abſcidit caput gorgonis. ¶ Ex q̄ patz: q̄
ſup oia valet ad vincendū delectatiōz venereā:
q̄ hō mulierē nō reſpiciat ꝑ corpalē viſionē: ſz
aſpectū mulieꝝ fugiat vitando pcī occaſionē
Ad qō valēt exēpla ſcriptoꝝ. Un Bze. ſup Ezech.
Meritis mūdicia cum ꝯiugali copula ſi eligit
Enoch videat q̄ i ꝯiugio poſit⁹ ambulauit cū
deo: carnis illecebrā ſi conamur vicere Joſeph
ad mēoriā redeat: q̄ teneāre ſe dña ſtudūt car/
nis ꝓtinentiā cū vite piculo cuſtodire. ¶ Ter/
tio mulieꝝ aſpect⁹ oſtendit nociu⁹ ex poetica
fictiōe. Nam liez ex fictiōe gorgoniaꝝ iam di/
ceaꝝ Baparear: tñ ꝑ ampliori ſenſu Ouī/
di⁹ ex alia fictiōe idem declarat. Nā dic Oui.
iij. meta. in q̄dā fabula. q̄ Achion venator ſeī
cum canib⁹ ad venandū filiā adijt: vbi dianaz
deam ſiluarū virginē ſe balneārē inuenit: & nu
dam vidit: ex q̄ viſione in ceruā mutat⁹ fuit:
quē canes ceruā eſſe videntes inſecuti fuerūt &
ipm dilacerauerūt. Sic q̄ nimis curioſe mlie/
res nudas reſpiciūt: cerui fiunt: q: vt cerui ob
ſtupeſcūt & periculū nō attendūt i quo ſūt. Un
Exēplū

Plini⁹ li. viij. Et habet in ꝓſeta. reꝝ. li. v. ait
q̄ cerui rāre ſimplicitat⁹ ſūt: vt omnē mirent &
ſtupeāt nouitatē. Un equo aut alio aniali ad
eos accedēte. ita in ipm reſpiciūt: q̄ hoiem iuꝝ
ſe venientē & ſagittis ꝓpetere volentē nō attend/
dūt. Sicut b expreſſe in Dauid paruit. q̄ Bet
ſabee ſe lauantē inſpexit. & intātū vulnerat⁹ fu
it: q̄ homicidiū & adulteriū ſimul ꝑpetrauit. ij.
Regū. xj. Oculi em̄ mulieꝝ ſūt tela maxime
vulnerātia. ſic dr Can. iiij. Vulnerasti cor meū
in vno oculoꝝ tuorum. Sicut vulnerat⁹ fuit
Pamphil⁹. q̄ ait in ꝓncipio libelli ſui. vulne
ror & clauſus porro ſub pectore telum. De illis
telis ait Hugo lib. j. de clauſtro anie. Dic em̄
ſcriptura. Oculi ꝑma tela ſunt adultere. His
vulneranť mlri a longe poſiti. His telis tact⁹
fuit Joſeph. de quo ſcriptura ait. Gen. xxxix. q̄
iniecit vxor dñi ſui oculos in Joſeph: ſed nō fu
it leſus. q: pudicicia oculoꝝ oppoſuit. Scptuz
eſt em̄. Noli intēdere fallaci mulieri/ne capia/
ris oc̄lis/neq; rapiar⁹ palpebris ei⁹. Hec Hu
go. Talis q̄ poſtq̄ ſic in ceruū mutat: & ſe cor/
nutū & glorioſuz ex familiaritate mulier⁹ eſſe
imaginat. a ꝓpꝛijs canib⁹ deuorat. vel q: infa/
tuat⁹ amore bona ſua cum mlieribus expendit.
& ſic famuli ſui ſecū comedēres cum deuorāt.
vel q: infatuatū eum videt: dentib⁹ detractio/
nis eum mordēt & lacerāt. Tales em̄ detracto/
res ſūt canes vt oſtēdit Alan⁹ in de planctu. p
ſa. viij. De talib⁹ pōt intelligi illd. iij. Reg. xiij.
In ciuitate comedent eos canes. ¶ Quarto
mulieꝝ aſpect⁹ oſtēdit nociu⁹ teſtimonio ſcri/
pture ſacre. Nā aſpectū mulieꝝ ſapiēs diſua
det Eccl. ix. q̄ſi ꝑ totum capitulū. Dicit em̄ ꝑ
mo. Ne reſpicias mlierē maliuolā/ne incidas
in laqos illi⁹. Itē ſcdo. Uirginē ne ꝓſpicias ne
forte ſcandaliſer⁹ i decore illi⁹. Itē tertio. Auer
te faciē tuam a muliere compta: & nō circūſpi/
cias ſpeciē alienā. ꝓter ſpeciē em̄ mulier⁹ mul
ti perierūt. Rurſuz: ſpeciē mlieris aliene mlri
āmirati reprobi facti ſūt. Multi em̄ poſtēres le
gunt in ſcriptur⁹ ex ꝓſpiſcētia & aſpectu mu/
lierū reprobi facti vl damnati. aliqui em̄ ex eli
aſpectu amiſerūt viſum ꝓpriū. ſicut Samſon
Judicū. xvj. Alij amiſerūt finē intentū. imo vi
tam ſic duo ſenes p̄ſbyteri. Dan. xiij. Alij ami/
ſerūt ſenſuz. ſic Salomō. iij. Reg. xj. Alij ami
ſerūt diſpoſitionē ad bonū. ſic Dauid. qui ex b
in varia pcā corruit donec penituit. ij. Reg. xj
Alij amiſerūt victoriā rebellantiū. ſic Holo/
fernes Judith. xij. Alij amiſerūt honorē ſuum
vt Amon ꝓpter thamar. ij. Reg. xiij. Et ꝓter iſta
& ꝓſil'ia multū ſeriose diſuadet aſpectū mlieꝝ
ſcriptura. Un Eccl. xxv. Ne reſpicias ſpeciem
mlieris. irreuerētia eſt ꝓfuſio magna. i. irreue/
rentia q̄ ꝓuenit ex mlieꝝ familiaritate & aſpcū
eſt cū ꝓfuſione & deſpectu. Sic q̄ patz ex ꝓmiſ/
ſis: quō aſpect⁹ mulieꝝ eſt piculoſus & nociu⁹
teſtimonio gentiliū: pboꝝ moraliū poetaꝝ/et
ſcriptoꝝ doctoꝝ. ¶ Optimū aūt remediū vt patz

Sacraꝝ ſcpturaꝝ teſtimonio aſpectū mlieꝝ nociuus

remediū ⁊ dicetis est fuga. Unde Aug. de cohabitatōe mu
ℨ icautū lieꝛ. Brauē inimicū fortita est castitas: cui nō
uisū mu solū resistendū est: sed dimisso freno longiꝰ fu
lierum giendū. nec eo minꝰ cauendē sūt mlieres: qꝛ re
ligiose sūt aut apparēt. qꝛ q̄nto religiosiores tā
to citiꝰ allicūt. Et subdit Aug. Experto crede
ēps loquoꝛ: coram deo nō mētioꝛ/cedros liba
ni/duces gregū sub hac peste cecidisse reperi.
de q̄ꝛ casu ñ magꝭ suspicabar q̄ Ambroſiū vl'
6 Hieronymi. Hec Aug. Est ḡ fugiēdū. ¶ Pro
q̄ notādū/q̄ licz bēmꝰ bellū ℨ hostes tres. tñ
illi hostes ñ bñt vnū modū pugnādi: nec vno
mō vinci pñt. Nā diabolꝰ vincēdꝰ ē p resisten/
tiā. j. Pet. v. cui resistite fortes ⁊c. Sed caro ⁊
mōs vincūt p bōe fuge prudētiā. ita q̄ vnī em̄
habeā⁹ resistere: ⁊ duos fugere. ¶ De resistētia
q̄ diabolo dēmꝰ resistere dī mertrice. Hostꝭ ñ le
dit: nisi cū tēratꝰ obedit. Est leo si cedit/si stat
q̄si musca recedit. Hoc ē qđ dī Jac. iiij. Resi/
stite diabolo ⁊ fugiet a vob. ¶ De fuga ꝯo q̄ a
carne fugiē dī mertrice. Lede venis/cedit ista/
magꝭ iproba ledit Si fugias veneꝝ plia/tuꝰ
eris. ¶ De mōo ꝯo ꝓstat exēplo chīt: q̄ p fugā
vinci dz. qꝛ dū pl's chīz voluit facē regē fugie
in mōtē. Joā. vj. De hac fuga bēmꝰ figurā. ij.
Reg. ij. vbi dī: q̄ bonꝰ iste miles abner tres fi/
lios saruie Joab: abisai: ⁊ asael cuasit: qꝛ duos
p̄mos ōciauit p fugā. tertiū fugere ñ potuit: qꝛ
erat cursoꝛ velocissimꝰ. ⁊ tō ei rsistēs cū occidit
Rogemꝰ q̄ deū vt nob det gr̄am declinādi et
fugiēdi incautū aspectū mlieꝝ ne incidam⁹ i
piculū: p chīm dn̄m nr̄m Amē.

¶ De icauto colloq̄o mlieꝝ. Ser. LXXXIX.

Olloquiū mulie/

ris q̄si ignis exardescit Eccl. ix. In p̄/
cedētib⁹ p pl's ſmōes audiſt⁹ q̄ picu
losꝰ sit aspectꝰ mlieꝝ icautꝰ: mlt̄iplici testimo
nio scripturaꝝ/gētiliū/philoꝝ/poetaꝝ/⁊ doctoꝝ
sctōꝝ. vt ꝓrio ser. p̄cedēti. Et añ B audiſt⁹ a ser.
lxxxv. cōtinue mlt̄iplr oñdi q̄ntā mala sequūt
ex icauto aspectū mlieꝝ: p q̄ dat occasio luxurie.
Et qꝛ sic dixi ser. lxxxv. a p̄ncipio. q̄ mlta sūt q̄
dāt occasiōes luxurie. Jnt̄ q̄ pꝰ aspectū mlieꝝ
pōebat colloquiū mlieꝝ: p qđ ēt dat occasio lu
xurie. mlti ei ex colloq̄o ificiūt ⁊ veīūt ad B ma
lū luxurie: q̄ si abstinuissent a tl'i colloq̄o picu/
lū luxurie euasissent. Jō nūc i pñti ſmōe ītēdo
dicē ō hac occasiōe luxurie: vicz ō colloq̄o mu
lieꝝ. De q̄ ōt sapiēs ī thēate: q̄ exardescit. i. iflā
mat hoīem sīc ignis. Pro gr̄a Ave ma. ¶ Col
8 loquiū mlieꝝ ⁊c. vbi s. ¶ Circa ꝟba p̄missa ē
aduertēdū: q̄ colloquiū incautū mlieꝝ ē fugiē
dū. qđ pl's picula q̄ inde sequūt. Et B pōt oñdi
p sex res. qđb tale colloquiū assimilat. vicz

Fauo seducenti
Igni incendenti
Colloquiū Haste trāsfigēti
mlieꝝ ꝓpat Reti involuenti
Urse parieti Telo feriēti

¶ Prio assimilat fauo seducēti. Fz qđ ōt Sapiēs
Prou. v. Fauus distillās labia meretricis: no
uissima aūt eiꝰ amara q̄si absinthiū. Labia ei me
retricis dicūt fauus mell' qđ suauitatē ſmōis: Fauus
qꝛ p suauitatē ꝟboꝝ trahit ad illecebꝛosū amo mellis ꝟ
rē: ſm illū Ouidiū. j. de arte: Dulcib⁹ est verbis ba mulie
moll'alend⁹ amoꝛ. Et dicūt ꝟba mlieꝝ fauꝰ ris
mell' qđ dulcedinē vocꝭ attrahēt⁹ ⁊ ꝓpositōem
ſmōis. Plꝰ em̄ compre ⁊ disciplinate loquunt
virꝭ. Unde Prouer. xvj. Fauꝰ mell' cōpositꝰ ꝟba.
Et Cañ. iiij. de spōsꝰ spōse. Fauꝰ distillās labia
tua. Et B spēal'r vere ē de mlier e voluptuosa.
vt oñdit Hugo sup. Prouer. di. Sīc in fauo
duo ꝓsidero: mel ⁊ cerā. sic i facie meretricis vi
deo decorē ⁊ gr̄az. B ē pulcritudinē oris: ⁊ dul/
cedinē ſmōis. Succēdit cera ignē: sz mel p̄bet
dulcedinē. Et sīc cū dulcore mell' latet cera fo
mētū ignis. sic pulcritudo meretricis igne libi/
dinis inflāmat carnē: blanditiēto ꝟo locutōis
subuertit mentē. Stillat mel/dū ꝟba sua me/
retrix mollit. sed ignē accēdit/dū sue voluptati
ꝓsentit. Ad B em̄ diligit mulier vt decipiat:
decipit vt capiat. amat qđ nō es/sed qđ habes Exēplū
Hec ibi. ¶ Ad talē aūt voluptatis dulcedinē
necesse est sequi penitudis amaritudinē. qđ tā/
git Sapiēs vbi s. di. Nouissima eiꝰ amara q̄si
absinthiū. Ad l'ram ōt Jsido. xx. Etym. ca. ij. q̄
in sardinia est mel amaꝝ. ꝓter abūdātiā absin
thij. ita est delectatio voluptatis in meretrice
amara ꝓter abundātiā vilitatis ⁊ penitudis
annexe Unde Boeciꝰ voluptatē carnis compa
rat apī: que i loco vbi dulce mel fundit postea
mordaci aculeo pungit: vt pet. iij. de ꝓsol. phie
metro. vij. Et prosa imediate seqnti ostendit:
q̄ dulcedines voluptatis veneree: sequitur et
p̄cedit magna amaritudo sollicitudis et pñe.
Primo em̄ ante q̄ꝫ luxuriosus adipiscat illud Dulcedi
qđ intendit: anxias curas/sollicitudines/ vigi nē vene/
lias ⁊ labores habet. ⁊ postq̄ꝫ illa falsa dulcedi ream se/
ne ad tp̄us vsus fuit: internū ꝓscie remorsū quit ⁊ p/
doloroſum: absinthio amarioꝛē/sustinet. Unde cedit a/
de sic ait. Quid de coꝛporis voluptatib⁹ loquar maritu/
quaꝝ apperentia q̄dē plena est anxietatis: sa/ do
cietas ꝟo penitētie ⁊c. Infinitū em̄ plus est in
tali delectatione amaritudis q̄ꝫ falsē dulcedi/
nis: vt tangit Ouidius. ij. de arte. Et Bern. di
cit. Lito trāsit qđ delectat diu remanet qđ cru
ciat. Unde metrista. Primitias mellis sequit
ꝓclusio fellis. Luxuriosa em̄ locutio dulcia ꝓ/
ponit: sed fellica cōcludit: vt ostendit Alanus
in de planctu dicens. q̄ Lupido dulcia ꝓponit
assumit amara: venenū infert. Est em̄ (vt patz
ibidem in p̄ncipio metri) Lupido dulce malū
mala dulcedo/dulcoꝛ amarus. cui⁹ odoꝛ sapi/
dus insipidusq̄ sapoꝛ. Quautē dulcedinē voꝝ B
luptatis sequat amaritudo penitudinis ⁊ do/
loris ostendi pōt tripliciter

Per figurā
videlicet Per naturā
Per scripturā

¶ Prio p figurā. Nā in figurā illi⁹ legit. j. Reg. xiij. q Jonathas ꝓter b q ꝺ ꝑceptū ꝑris sui comedit modicū mellis in picꝺo morꝺ. Unꝺ dixit. Gustās gustaui paululū mellis: z ecce morior. Sic q illicite fruit alloquijs z cibis ōle crabilib⁹ veneree voluptat⁹ / est in picꝺo mor⁹ aie z corpis. Unꝺ Beda i origiali sup illo verbo Prouer. v. Fauus distillās labia mereetric⁹: no uissima aūt ei⁹ amara q̄si absinthiū: z acuta q̄ si gladi⁹ biceps. ōr. Et bñ ibidez in glo. Potio absinthij int⁹ amarescit in viscerib⁹. gladio fo rtis mēbra ferunt. Ut igit oñdat iniq̄s i nouissima vltiōe: z ineri⁹ amaritudie impleri: et ex circūdari penis ꝑennib⁹: z amaritudie absin thij torq̄ndos: z gladio assenerat illos cē trun cādos. Quare āt ille gladi⁹ biceps sit dict⁹: a perit dñs di. Eū timere q ꝑt aniam z corp⁹ ꝑde re in gehēnā. Hec glo. vbi s. Nimis g̃ nociuū corpi z anie ē mel dulcedis veneree z voluptatis carnalis illicite ꝙ illō sapiēt⁹ Prouer. xxv. Qui comedit mel mlt̄m nō ē ei bonū. ¶ Scōo b idē oñdit p nām. Unꝺ ōr Theophrast⁹: z pōit i ꝓpria. rez q̄ vsus mel mlt̄m diligit: z p odorē fauos mell⁹ i arboribus sentit: ꝙs ascēdit: mel exterabit z comedit. z de ꝙsuetudie cū esurit frequēt ad locū redit. Oꝺ arrēdēs venator circa pedes arbor⁹ sudes z clauos acutissimos vndiq̄ circūfigit. añ vo introitū ad mel malleū ponderosū suspēdit. quē vsus veniēs vt mel comedat: pede malleū a se ꝓiicit: ꝙ rediēs malle⁹ ip̄z ad aures tāgit. q̄ indignat⁹ fortit⁹ a se reiicit: q̄ i pcussi⁹ rediēs acri⁹ ipm ferit. z tādiu ꝓcendit q̄usq̄ ex freq̄nti ictu caput qꝺ debile bz defi cit. z cadēs sup palos / ꝑpa stultricia se occidit. Sic cū voluptuos⁹ q rōe voluptuositat⁹ z luxurie ꝺr vsus. Qm̄ siē vso ē mag̃ vtus i lūbis vt ꝺr Isiꝺ. xij. Ety. c. de bestijs. ita vtus luxurie solet i lūbis viroꝝ regnare. i vmbilico vo i mlt̄e re: siē ꝺr Eze. xxxij. moral. sup illo Job. xl. Uirtus ei⁹ i lūbis ei⁹. Talꝫ odorē mell⁹ sequit: duz blādicijs vboꝝ mulieb⁹ delectat: z voluptatē ꝑ multos labores ꝑficere conat. q̄ vt mel abeo reputat. Sed huic malle⁹ diui vbi ꝓriat: et ip̄z ne i voluptates defluat, ꝓhibere minat. De q̄ ait dñs Hiere. xxiij. Nōne vba mea q̄si ignis z q̄si malle⁹ ꝙterēs petras. quē malleū dñs mittit ad talē a voluptate abstrahēdū: ꝙ illō ꝑ. xix. Paratī sū mallei ꝑcutiētes stultoꝝ corpib⁹ edomādis: q mallei suo sono castitatē insibilāt. q malle⁹ fortit⁹ ipingit dū seueri⁹ corrigit: z ille obstinat⁹ i malicia postea ipalos ꝑcutit z sic morte etna se stultē occidit. Unꝺ ps. xlix. Z tu es ꝺr Proiecisti retrorsū sermōes meos: z cū adulter⁹ portionē tuā ponebas. Uel malle⁹ p cutiēs ē ꝙscia remordēs. quā cū refellit eū eternaliē vt pal⁹ cruciat z punit. Unꝺ Hugo super Prouer. c. xix. ōr. Mallei ꝑcutiētes sū ꝙscie remorsus pauī stultoꝝ corpib⁹: q stulte voluptates corpis salute aīe ꝑpposuerūt. Pali vo i q̄s cadūt sū pene gehēnales etnaliter cruciantes.

¶ Tertio b idē oñdit p scḗturā. Unꝺ Prouer. ij. ōr. Eruaris a mlt̄ere aliena q̄ mollit sermōes suos. Et subdit cām. qz ad mortē inclinata ē domus ei⁹. z semite ei⁹ ad iferos. qm̄ moll⁹ mlt̄er allocutio ē infernal⁹ amaritudis inductio: z mortis amarissime causa z origo cuius mortis etiam mēoria ē amara: dicente sapiente Eccl. xlj. O mors q̄ amara ē mēoria tua: q ḡ seqt̄ i p̃ns dulcedinē voluptat⁹ veneree incurrit et ꝑ nūc amaritudinē displicētie: z i futuro sumet ꝑ eo amaritudinē gehēne. ¶ Et ill⁹ ḡ ꝑz quō colloquiū mlt̄er ē mel seducēs z deceptiū vir⁹ scis z deo displicēs z horridū. In cui⁹ signū sal i sacrificiū olim offerebat qō ē pungitiuū z mortificatiuū. z nō mel / qō est dulce z inflatiuū.

¶ Scōo colloquiū mlt̄er⁹ assimilat⁹ igni incēdēti: iux illō Eccl. ix. Auerte faciē tuā a mulere compta. Et seqt̄ infra. Colloquiū illi⁹ quasi ignis exardescit. ignis. s. illiciti amor⁹: ꝙ glo. Et tali colloqꝺo vt ꝺr Horra super dicto verbo Faber ifernalis ꝙsoluit fortitudinē mēt⁹ humane: sufflās cū folle incēntis⁹ verule: rudēs malleo locutiōis femiee: z sic vas aptū fabricat i interitū eēne mīsie. Et b fit mlt̄iplicit⁹: vicz

- Ignē ꝙcitādo ꝑ flatū blāde locutiōis
- Faber infernalis — Ignē excitādo ꝑ folles
- Ferrū inflāmando
- Malleo fabricādo

¶ Prio faber ifernal⁹ ignē illiciti amor⁹ flatu blāde locutiōis p mlt̄erē solet excitare siue cōcitare. iux illō qō ꝺr ꝺ diabolo Job. xlj. Halit⁹ ei⁹ prunas ardere faē: qñ icētiua libidis z flāmā luxurie accēdit. Prunas ēt ardere faē qñ occlta suggestione būanas mētes ad illicita ptrahit: vt ꝺr Eze. i moꝛ. sup eodē vbo. Et būe ignē luxurie ꝑ cūct⁹ vicijs iflāmare satagit. qz p ip̄z oia bōa gr̃e z alimēta nāe ōstruit. p būe ei ignē maxie būanū gen⁹ sibi subiicit qz vtrūq̄z sexū in b vicio egrotare cōspicit: vt ꝺr Isiꝺ. de sūmo bono li. ij. c. xxxix. vbi et ꝺr q diabolus p hec duo vicia superbiā z luxuriā fere totū humanū genus possidet. Per hunc ignē diabolus deiecit fortissimos / sapientissimos / z sctissimos in veteri z nouo testa. In veteri Adā Sāsonē Dauid regē Salomonē. In nouo etiā maxios viros. Unꝺ ꝺr Augu. plures se cognouisse q̄ vicio luxurie ceciderūt: de q̄ casu nō magis q̄s Hieronymi z Ambrosij timuerit siue cogitauerit. Ita z i vitas patr⁹ sctissimi viri ceciderūt. ¶ Scōo faber ille solet ignem illum per folles excitare. Folles diaboli ꝙ Hugo. sup Esaiā sū lenones z verule mediatrices: q̄ turpib⁹ psuasionib⁹ corrūpūt castor⁹ mētes: ꝙ illō. j. ad Lor. xv. Lor rūpūt bonos mores colloq̄a praua. Tles sunt lingua tertia q̄ multos cōmouit. Eccl. xxviij. qz ad lr̃am male verule sū incētrices voluptat⁹ veneree in puellis. qō vtiq̄z ꝓhibet apl⁹ ad Ti

D scḗtura

E

Exēplū nāle

Luxuriosꝰ ꝺr vsus

Malleꝰ diui verbi

Flatus blādelocutiōis

Follesdiaboli sūt verbe mediatrices

eū.q̄.dicēs. Anus sint i habitu sctō: nō incēriū ces. vt habet trāslatio Hiero. sed nr̄a trāslatio habet crimiatrices. Folles etiā dici pñt oēs ad illam īmūdiciā coopantes: vt viri aut mlieres aliq̄ facta talia ad alioz̄ puocatōez recitātes: ex quib⁹ colligūt materiā luxuriose dissolutionis: iuxt illud Hiere. xvij. Filij colligūt ligna t patres succēdūt ignē: t mlieres ꝓspgūt adipē.

Ferrum ifiāmat

¶ Tertio hic faber solet ferrū in b igne iflammare. Ferrū possum⁹ accipe virilē aim: q̄ molescit ad hui⁹ ignis feruoꝛē t caloꝛē nimiū: sm q̄ ait Hiero. ad Nepotianū. Ferreas mētes libido domat. Et Claudian⁹ ait. Ferrea lasciuis molescūt corda sagittis.

mlier dr malleus

¶ Quarto hic faber malleo solet mallear: t in actū suc pūtatis p mulierē fabricare. Mulier em̄ dr malle⁹: vt deducit etymologiā ei⁹ Helinand⁹. Et habet in Spec. hist. li. dicēs. Varro ait. Mulier dicit a mollicie actiue t passiue: q̄ cito alios mollit. t cito ab alijs mollit. Et simil'r dr malle⁹ a moliendo: eo q̄ ferrū mollit. Et sequit. Quid non mollit malle⁹: t q̄d nō mollit mlier? ¶ Igit̄ vere mlier est malle⁹ vniuerse ēre: p quā diabol⁹ mollit t malleat vniuersū mūm. Ille malleus massam corpis vsq̄ ad plūbeas laminas extenuat: t ꝓra alioz̄ malleoz̄ ꝓteratur nihil glutinare pōt: nihil solidare nouit: sz cūcta ꝓfringit: oia cōminuit: dissoluit vniuersa. Hec Helinād⁹. Iste malle⁹ nō solū ꝓtactu t tūsiōe mollit: sz ēt voce t sono mētē resoluit: iuxt illd Eccli. xxxvij. Uox mallei īnouat aurē ei⁹. i. aurē auditor. Uox illi⁹ mallei īmutat dulcedinē voc⁹ q̄ pcingit vsq̄ ad īrima cordis. Aliq̄d ei laterīs energie dr viue voc⁹ act⁹: sm Hiero. i epl'a. Ad b pt̄ intelligi q̄ dr. puer. vj. Nunq̄d hō pt absq̄ cōdere ignē. i. mereric⁹ ꝓfabulatōez i sinu suo. i. i corde suo: vt vestimēta ei⁹ nō ardeāt. i. vrtes ñ ꝓsumāt. t nūq̄d pōt hō ābulare sup pr̄unas vt ñ cōburāt plāte ei⁹? q. d. nō.

Armoꝝ tria gnā. Mulier vtit tribꝫ armis

¶ Tertio sm̄o femine⁹ ꝓpt̄ haste trāsfigēti: b pulcre oñ dic Hugo de clau. anīe di. q̄ hoīes vtunt tribꝫ armoꝝ generib⁹. Telis/ꝓpt̄ distātes. hast⁹/ꝓpt̄ aliq̄ntulū approp̄inq̄ntes. t gladijs/ꝓpter ꝓpe stātes. Sic mlieres suo mō his tribꝫ armis solēt cē ifeste virīs: sic̄ exēplificat ō vxore Putiphari respectu Joseph casti. Gen. xxxix. Prio vertitur telis: id est oculoꝝ nutib⁹: quib⁹ vulnerat distātes. Un̄ dicit Hugo. Oculi sunt ꝓma adultere tela. b telo fuit tactus Joseph p̄iarche filij: sic̄ narrat scptura q̄ ōr. ēmisit vxor dñi sui oc'os suos i Joseph. Hec sūt ipudicicie tela quib⁹ vulnerant multi: licz alonge positi. q̄bus telis Joseph pudicicia oculoꝝ oppositu: iuxta scripturā que ait. Noli īrēdere fallacie mulieris: ne capiaris oculis. neq̄z capiar⁹ palpebris eius. Prouerb. v.

¶ Scō mulier vtitur hasta cum virum aggredit̄ per verba luxbrica t blanda: sicut vxor domini Joseph dixit ad eum: dormi mecum. Hec ē vibratio haste blandient⁹ velut sm̄o adultere. banc hastā Joseph abegit cū mūdiciā cordis oppositu. et scripturam attēdit q̄ ait. Nō te seducat mererix mlr̄o blādimēto sm̄onis: nec laqueis labioꝝ suoꝝ te alliget.

¶ Tertio gladio ipetit dñ molli tactu tāgit. Un̄ Hug. ōr Bladi⁹? q̄ ?figit aim⁹ ē moll'adultē tact⁹. huic Joseph p mūdiciam corpis restitit dñ adultē tactū fspuit. t fimbriā ne ꝓtagiū fget rupit. Et ꝓpt̄ b cauēdū scptura ōr Ne mlr̄ū fuer⁹ ad alienā: neq̄z ꝓrigas amplexib⁹ ñ tuā.

D

¶ Quarto colloquiū mlier⁹ assimilat reti iuoluēti. Uerba ei polita t deceptoria t blā da sē sic̄ retia abscōsa: q̄ si viderent vitarēt: iuxt uoluens illō Oui. q̄ nimis apparēt retia/vitat auis. Et colloquijs blādimēto locutōis trahūt ad laboriū deceptō mlier⁹: nis: fz q̄ ait sapiēs Prouū. xxix. Qui blandis fricis q̄z sm̄onib⁹ loq̄t amico: rete expādit pedib⁹ ei⁹. Sic mlr̄ deceptoria dū se diligēt ōr/castā se fingit: mlr̄a ꝓmittit: t i reti voluptat⁹ luxurio/sū ad ire ritū trahit fz q̄ sapiēs exēplificat ō meretrice Prouer. vij. vbi ōr se vidisse i noct⁹ tenebr⁹ mlierē ornatā ornatu meretricio. q̄ appbēsū ōsculabat iuuenē t ꝓcaci vultu blādiebat di. victias ꝓ salute tua ōuoui hodie: reddidi vota mea. egressa sū ió i occursū tuū: cupiēs te videre t reppi. Et seq̄t. Irretiuit eū mlr̄⁹ sermōib⁹. i. p suos sm̄ones fallaces pōit eū i rete deceptiōis t blādicijs labioꝝ ꝓtraxit illū. t statī se quit̄ eā q̄si bos duce⁹ ad victimā: t q̄si agn⁹ lasciuiēs: t ignorās q̄ ad vincla stult⁹ trahat̄: donec trāfigat sagitta coꝛ ei⁹: velut̄ si auis festinat ad laqueū: t nescit q̄ ō pricl'o anīe illi⁹ agit̄. hec ibi Mlier ei sua blāditoria attractiōe ē vicl'm rete t sagena. Et b ē q̄ ōr Eccēs. vij. Inueni mulier amaꝛ. sagena coꝛ ei⁹: t vincla manꝰ illi⁹ Sagena aūt est rete aptū p piscū capitura.

¶ Quito locutio blanda mlieris cōparat vsse parienti. Usus ei sm̄ Jsid. xij. Etym. ca. ij. ferr̄ dicē⁹/eo q̄ oze suo foueat fer⁹ q̄si vsus. Nam aiūt eū ifozmes gnare part⁹: t carnē q̄ndā nasci quā mat̄ lābēdo i mēbra cōponit. Un̄ illud Sic fozmat lingua ferū cum ꝓrulit vsa. Hec Jsid. Hec vsa moral'r ē mlier lubrica t facunda: q̄ nil'os ꝓducit opes fer⁹: nisi culpabiles et p pctm̄ defozmes. hec dū lābit hoīm corda blādis sermōib⁹ de facili fozmat sarbane, plē vilissime voluptatis: q̄ omnis plaga tristicia cordis est. t omnis malicia neḡcia mlieris. Eccl. xxv. Et ibidē ōr. Breuis oīs malicia super maliciā mlieris. be nequicie sē malaꝝ mlier⁹ filij t filie. Filioꝝ em̄ nomie actiones intelligunt voluptat⁹ hūane: fz Greg. Et a mlier⁹ (vt dic̄ Sapiēs vbi s. Eccl.) est initiū pcti. t per illam oēs morimur. De vsu q̄nto sub coloꝛe maioris honestatis suam voluptatē claudunt: tāto citius ad pctm̄ ꝓrabunt. vt ostendit Aug. i li. de coha. cle. t mlie. di. Nō ió min⁹ timēde sē quia religiose videntur: quia quanto religiosiores tanto citius alliciūt. t sub ꝓtextu pietat⁹ latet fisc⁹ libidinis Experto crede: optimis loq̄r: coꝛā deo ñ mētioꝛ. cedros libani: duces gre-

Uſe pa/ rieti assi milat̄ colocutio mlier⁹

gū sub hac peste eccidisse reppi. de q̄ casu nō magis suspicabar q̄ Ambrosij vl' Hieronymi ipudica turpitudie. Hec Aug. Mala ēt mlier cōpar viso vl' vise, ppē capis debilitatē. i. rōnis puritatē. q: Fz Ebzy. sexus mulebris ē incaut⁹ et mollis. q: ea q̄ videt z audit nō cū rōne aut sapiētia ꝓsiderat z attēdit: z ē moll'. q: de facili se de bono ad malū z ecouerso flectit. Jtē ꝓpar vr se, ppē renū firmitatē. q: mag⁹ vrus vise est i renib⁹. sic magna ē potētia mlier in opib⁹ volupt⁹. Un Eccī. xxvj. Sic viator sitiens ad fontē aplt os suū: z ab oī aq̄ ꝓxia bibet: vt vicz siti extinguat. sic ml'er fatua oīb⁹ se exponit vt sue voluptati satisfaciat. imo q̄si vesana nō fugit affines z cognatos zc. ¶ Sexto locutio blanda ml'is assil'at telo ferīēti. Sic ei telū sagitta aut iaculū ē pennatū/acutū/z subito vulnerātiū: ita blādicie ml'ier sūt pēnate, ppē celerita tē locutōis. acute/ppē facilitatē mortiōis. z vulneratiue/ppē ꝓnitatē ꝓsens⁹ delectatiōis. De q̄ telo ōr Jsid. li. ij. de sūmo bo. c. xxxix. Libido tē mag⁹ q̄rit dū videt. Pria em̄ tela fornicatiōis sūt ocli. Scda tela sūt ꝛba. Iz q̄ nō capit ocul' pōt resistere ꝛbis: vt ōr Jsid. ibidē. Et ōr q̄dā doctor sup Prouer. Jacula tela z gladi⁹ pus ppē rubiginē inūgunt vt ampli⁹ z acuti⁹ penetrēt q̄n iaciunt. Sic reuera ml'eres ꝛba sua oleo adulatiōis inūgūt: z sic corda hoīm alliciētes citi⁹ penetrāt z attrahūt. Fm illud ps. Molliti sūt ꝓmōes ei⁹ sup oleū: z ipi sūt iacula. Nā ml'eres q̄ sanctiⁿ⁹ z mag⁹ pdicāt castitatē: eo ampli⁹ sub specie pietat⁹ subuertere aliq̄n q̄rūt hoīm sctōr⁹ puritatē. sic Hiero. i epl'a ad mr̄em z filiam oīdit di. De iduistria dissuta sit tunica q̄si ex negligētia: vt ad inctiora aspect⁹ pareat: apt⁹ q̄ formosū ē. papille fasci ocli ꝓmūt: z cristāti cingulo angusti⁹ pect⁹ arcat. capilli vl' in frōtē vl' ad aures defluūt: palliolū iterdū q̄si ex distractiōe cadit: vt cādidos hūeros denudet: z q̄si videri noluerit: celat festinant: q̄ō decexerat volēs. aliō pollicet: aliō oīdit: lingua ꝓsonat castitatē: z tori⁹ corpis mēbr⁹ offert ipudicicia Hec Hiero. Tlia ꝛba mellicata z castitate colorata/sūt sagitta acuta. De q̄ ōr Prouer. xxv Jaculū z sagitta acuta q̄ loq̄t falsū. Et Hiere. ix. Sagitta vulnerās lingua eor. ¶ Ex pmiscuis fugiē sūs ptz q̄ ppē pdicta valde sūt fugiēda ml'er colloq̄a. pcertim eccl'iastic⁹: vt voluptat⁹ illicite pessim⁹ fomēta z fame, ppe detrimēta. Et b inrēdit eccl'ia q̄ ordinauit vt ptz ex ꝓcil'. carthaginē. lxxxj. dist. cū oīb⁹. q̄ clerici nō dūt cohabitare aliene ml'eres. Et ibidē c. i oīb⁹. ōr. q̄ nll⁹ clericⁿ⁹ nisi certis locis z tpib⁹ loq̄ debet mulieribus: vt excludat⁹ ois nefanda suspitio. z b publice corā alijs. q: solū ad solā accedere nll'a religiōis rō pmittit. Jtē nll⁹ religios⁹ debz loq̄ cū femina etiā ꝓpinq̄ nisi breuit⁹ z in alior⁹ pria. Un ōr canon. xviij. q. ij. diffinim⁹. Si ꝓtigerit vt aliquā suā ꝓpinquā videre voluerit monach⁹: in pria abbatisse huic ꝓfabuleť p modica ꝛba. z in breui discedat: imo abbas t' alīs monalīū plati nō dūt loqui puell' nisi in pria abbatisse: z testimonio duar⁹ vl' triū soror⁹. etiaz de his q̄ ptinent ad institutōem ear⁹. z in tli casu adhuc debet esse rara accessio z breuis oīno locutio: vt hī in ꝓcilio hispalen. xviij. q. ij. In decima. q: q̄nūcunq; sit hō religiosus z sctūs ex freq̄nti tū collocutiōe cū mulieribus infamat⁹ z suspicio mali de eo oritur. Sic de seipo narrat Hieron⁹. i q̄dā epl'a: q̄ anteq̄ visitasset domū Paule ab oīb⁹ dignus sūmo pontificatu iudicabat: z mire fame fuit. sed postea nocā incurrit: licet ille cast⁹/castissime familiaris fuerit. Sic z Augu. de singul'. clericor⁹ ōr. q̄ apl's videres dūm solū loq̄ cū samaritana: nisi eū dūz manifestaris ee sciuisset/ ꝓna cū occasionē suspitiōis sūpsissent: z tū ad modicā horā cū ea sedit z eā docuit. Et sic fm Aug. mulieres cū docende sūt/ modica hora cū eis sedendū ē: sicut chīs fecit cū samaritana. Et ideo q̄ caste viuere ꝓmisit: z tū ꝓfabulatiōe z alloq̄o mulier⁹ delectat: visu ear⁹ pfruit z ꝓsortiū q̄rit: est sic ille qui a carnib⁹ abstinere vouit: z brodiū non vitat: vt ōr Aug. vbi s. c. v. Ex omnib⁹ illis patz q̄ incautū est ꝓfabulari mulieribus. Rogem⁹ g̃ deū vt in his oīb⁹ gr̄am nob ꝓcedat: ne castitatē pdam⁹ z ab eo etnal'r sep̄emur. q̄n potius p castitatē illi etnal'r cōregnem⁹ Amen

J Telo ferīēti

Ecclīastici fugiē sūs ptz q̄ ppē pdicta valde sūt fugiēda ml'er colloquia

¶ De quicu z ꝓsortio ml'er Sermo. xc.

IN medio mulier cōmorari noli. a vestimēt⁹ pcedit tinea z a ml'iere iniq̄tas viri. Eccī. xlij. Supra sermōe. lxxxv. audistis plures occasiōes luxurie. Et inf cereras occasiōes audist⁹ de incauto aspectu mulier⁹ p plures ser. tandē de incauto colloquio mulier⁹ in pcedēti ser. z quō colloquiū mulier⁹ assimilat⁹ pluribus rebus: ex quib⁹ cogīscit q̄ sit piculosū loqui cū ml'iere aliena. Nūc ꝓpr intendo dicere de alijs luxurie occasionib⁹: vicz de mulierū quicu z ꝓsortio: ex quibus multi q̄ aliq̄n longis tpibus vitā castā duxerūt trahunt⁹ ad incōtinētiā. qō Sapiēs i verbis thematis bñ notauit dicēs. In medio mulier⁹ cōmorari noli zc. vbi s. Prio gr̄a Aue maria. ¶ In medio mulier⁹ comora. noli vbi s. ¶ In pnti sermōe dicere intendo de quicu siue comestatiōib⁹ cibi z pot⁹ cū ml'eribus z breuit⁹ ear⁹ ꝓsortio: quō sit fugiendū iuxta verba sapientis⁹ in themate q̄ iniq̄tas viri, pcedit z pcedit a ml'iere: vt ptz i Adā Dō Salomōe ¶ Est g̃ ꝓsiderādū: q̄ ꝓsortiū z quicu⁹ ml'er⁹ ee virāda

- Bētiliū (oīdit ml'tiplici rectionio
- vicz Sanctor⁹
- Sex⁹ mulier⁹ gentiles
- Rationis nālis casu fue

Prio ꝓsortiū ml'er⁹ siue quicu ee fugiēdū oīdit rectionio bētiliū. Et b tripl'r. Prio ex gestis

B Exēplū

Nota

Exēplū

A

sacerdotū gētiliū.q a rpe q̄ se dederūt ad culeū falsoꝝ deoꝝ/castitatē fuauerūt. Nā a rpe q̄ ce perūt diuino culeui deoꝝ suoꝝ defuire/a carnibꝫ z vino sp abstinuerūt ad fugādū libidiez: z postpositꝫ oibꝫ alijs negocijs sp erāt i rēplo/z rex nās causas q̄z varias ac siderū ꝓrēplabant rōnes:nūq̄ se mlieribꝫ miscuerūt:nūq̄ cogtos vl̄ ꝓpinq̄s viderūt. vt refert Stoyc⁹ ō vita antiq̄ssimoꝝ sacerdotū. Idē fecerunt Essei inē iudeos. vt ōt mgr i histo. sup euāgelia ō baptistā macē Joānis. ¶ Scōo ꝓz hoc exemplis phoꝝ rū gentiliū. videres em̄ sapiente studio dedit p mlieꝝ ꝓsortiū rōnez z intelligētiā mlīū deprimi. q̄ appetit⁹ sensitiu⁹ trahit secū intellectuz vt rotam. vt ōt Arist. ij. de ania. Et quidā etiā vehemēter diligētes mlieres i insaniā cōuersi sūt. vt dic̄ Eustrati⁹ sup. vij. Eth. Et ideo ꝓpter talē vehemētē corpis imutatiōez intellect⁹ nō pōt in suam opatiōez. z ꝟ phi ꝓsiderātes mlieres a se excluserūt mrimonia amoze sapie ꝫ here recusauerūt. q̄z mulierē magnū esse obstaculū sapiētie psenserūt. Un Theophrast⁹ i lib. de nuptijs. 8m qō recitat Hiero. ꝫ Jouinia. q̄rit an sapiēti sit ducēda vroz: et cū diffiniuisset/si pulchra esset/si morigerata/si honest⁹ parētibꝫ nata/si ipe san⁹ z diues sit/sapiēti aliq̄n intre mrimoniū ꝓueniret. Et stati infert. Hec raro in nuptijs vnūsa ꝓcordāt. nō ē q̄ vroz ducēda sapiēti. i. huic q̄ studio sapie intēdit Boe. i ō discischo. Scholarē volētē sapie opam dare. docet mlieꝝ ꝓsortia fugere z luxū ōcliare. Et Sene. in plogꝫ ōclamationū ait. Nihil tā mortiferū i genio vt luxuria. Legit etiā i vitis phoꝝ. c. xvij de Pythagoza. q̄ cū q̄dā stolid⁹ i ci⁹ pñtia diceret: se malle cū mlieribꝫ q̄z cū phis ꝓsari. cidē rñdisse. Et sues inq̄t liberi⁹ i luto q̄z i aq̄ pura ꝟsant. q. d. mlieribꝫ dedit⁹ ē sic̄ pozc⁹ i lutoꝝ/luxuriatꝫ ꝟsat⁹. nā act⁹ venereoꝝ sūt act⁹ bruto rū: vt ōt Arist. i epla ad Alexā. q̄ inq̄t tibi gl'ia si exerceas actū irrōnabiliū bestiaꝝ. ¶ Hic Pythagoras ferē tradidisse banc doctrinā vbiš. fugiēda sūt oibꝫ modis z abscindēda/languoꝝ a corpe/impitia ab ania/luxuria a ventre/a ciuitate seditio/a domo discordia/z in cōi a cunctis rebꝫ inpantia. Jō sapiētes horruerē ꝓsortia mulieꝝ. z in tantū repsserūt motus i se carnaliū voluptatū: q̄ etiā mlieribꝫ circa se iacentibꝫ nō senserūt rebellionē carnis ꝫ spm̄. Sic narrat Valeri⁹ maxi⁹ li. iiij. c. ij. de Xenocrate Et habē in vitis phoꝝ. c. lxj. q̄ apud athenas nobile scoztum spopondit iuuenibꝫ ciuitatꝫ se posse irrumpe rpantiā Xenocratꝫ: z nocte veniens iuxt eū accubuit: nec in aliq̄ ei⁹ pinētia lapbefecit. z deridētibꝫ adolescētibꝫ hāc mererricē eo q̄ animū eius illecebris flectere non potuisset/petentibꝫ pactum precij. respondit. non ō statua: sed de homine posuisse pignus. Hec tbi. q̄z ītmobilē ad libidinē fuit: iō eū statuā vocauit. Et vtiq̄z statua z colūna fuit. q̄ cōcussꝰ i tāta tentatiōe pmānsit. Colūne ei i sacra scptura

fortes ꝫ diaboli tēramēta designāt: sic̄ Apoc. iij de dño ōr. Qui vicerit faciā eū colūnā in rēplo dei mei. Nā q̄ i ōi ope recta itēctiōe firmat colūna i structura fabrice spūal' erigit. vt i ꝟ rēplo .i. eccl'ia posit⁹ z utilitati sit z decori. ¶ Tertio ꝟ idē ptz exēplo militū virilitū sec'arū pncipū Uri milites anticq̄ q̄ militabāt strenue rpe milicie a mlieribꝫ se seqstrabāt: neq̄z i castrꝭ vbi hostes expectabāt illas admisert. dēa āt sē castra q̄si casta: vl' q̄ ibi castrē libido. Et castra sēvbi milites stetertūt: ꝟz Jsiō. ix. Exy. c. iij. Nemo em̄ miles cū vroze vadit ad bellū: vt ōt Hiero. ad nepotianū. q̄z mlieres nālit sē timide z mēces viriles emollitūt. Hoc vtiq̄z i fortissimo sāsone appuit: q̄ miles iuuicibil' fuit: ꝟz a mliere emollie⁹ virilitatē pdidit: z excecar⁹ i captiuitatē inimicoꝝ vēit Judicū. xvi. Hoc ēt strenuissimo mōi milite hercule appuit: q̄ maxia pic'a vicerat: vt refert Boe. iij. ō ꝓso. phi. metro. vij. vbi enūerat. xij. labores herculis maxios. ꝟ randē capt⁹ amoze mlieꝝ victꝰ fuit. Idē patz i bambile milice strenuissimo. De q̄ ōt Vale. max. lib. ix. c. j. Campana luxuria inuictū bambalē armis suis illecebꝫ cōplexa vincendū romano militi tradidit. ¶ Scōo ꝓsortia mlieꝝ ē fugienda oñdit testimonio z exēplis scōꝝ. Nā Joā. bap. in vro mris sctificat⁹ in tenera etate defta loca petijt z mlieꝝ ꝓsortia fugit. z sic castitatꝫ picto puidit: vt tāgit Hiero. ad rusticū. Paul⁹ ērvas electiōis. licz aūctē circū ducēdi mlieres habuit: sic̄ ipe ait. j. Loī. ix. Nūq̄d ñ hēm⁹ ptātē: mlieꝛē sororē circūducēdi: sic̄ z ceī apli fratres dñi. q. d. imo. sup q̄ ait Glo. z ē Ambrosij. Mulieres ōsiderio dñice doctrie z vtutū cupide seq̄ bant apl'os: mistrātes eis sūpt⁹ z fulcia. sic et saluatorē secure sē mistrātes ei de facultatibꝫ suis. cum em̄ stimulū carnis apl'us sensit di. ij. Loī. xij. Dat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee: angel⁹ satbane q̄ me colaphiset: familiaritatē mulieꝝ a se exclusit. Nam 8m Hozrā stimulū carnis ꝓpē teclā ꝟginē eū seqntē sensit. Ille em̄ stimulus sine cl'pa sua fuit: q̄z ñ a se: ꝟz a diabolo tentante exēri⁹ pcessit. Et ꝟ innuit cū ōt: angel⁹ satbane. Tēratio āt exēriox ñ est pcm̄ si ei ñ assentiāt. licz tentatio interioz a carne 8m Bre. sit pcm̄ veniale. ēt si nō ꝓsentiāt. cū igit sic carnē rebellārē apl's sensit: teclā a se exclusit. vt dicit Hiero. ad oceanū ōvita cl'icoꝝ. Tecla iḡt p⁹ rē rationē antiochie pbitēt cuz apl'o pariē pgere Idē ꝓfirmat Augu. de singl'ari. cleri. c. vij. di. apl's mlierē circūducere noluit: ne locū darz tē tatiōi: z ne daret alijs exm̄ silr faciēdi. Jta z b. Aug. vt ōr i spe. vin. lib. xvij. c. lij. Nl'am femina intra domū suā pmisit: nec germanā: nec sororē: nec fīis sui filias. q̄ ō pt̄ fuiebāt. Dicebat ei: si ō sorore aut neporibꝫ nl'a posset ē suspitio: ex ill'ō q̄ cū eis manerē feis possēt ifirmiozes tēratiōibꝫ būanis pire: aut certe malis hoīm suspitiōibꝫ ifamari. ¶ Ad ꝟ valz qō narrat Bre. iij. Dia. ō q̄dā pbr̄o: q̄ cū mag̃ ōi tioze

Exēplū

Exēplū

Exēplū

sibi ꝓmissã regebat eccl'iã. b ꝑsbit'az suã .i. ꝑcu
ratricẽ vt sororẽ diligebat: sed q̃si hostẽ cauens
ad ipam ꝓius accedere nunq̃z sinebat Anno
ãt. xl. ordiatiõis sue iardescẽte q̃uit febre ad ex
trema ꝓduct⁹: sz cũ mł'er illa accessiss: ꝓbare vo
lẽs si adhuc vitale spiramẽ eẽt i naribꝫ ei⁹ appo
sita aure curauit b discere: qõ ille sentiẽs q̃tũ
valuit dixit. Recede a me mł'er: adhuc ignicu
Exẽplũ lus viuit: paleã rolle. ¶ Hoc ẽt appuit i An
drea fundane citraz Epo vt recitat Bze. iij. Dia
lo. q̃ vitã plenã fructibꝫ duxit: b q̃ndã scimonia
lẽquã p⁹ secũ habu erat: ab episcopꝫ sui cura re
pellere noluit: sz cere⁹ õ sua: ciusq̃z ꝓinẽtia se
cũ habitare ꝓmisit: quẽ p⁹ mł'tos ãnos diabol⁹
rẽtauit/z mł'ez spẽz ocul' ei⁹ impssit intãtũ: vt
de illa nephãda cogitarz z posteriora ei⁹ alapa
feriret/qõ cozã iudo i rẽplo apollinis ꝓnocrãte
circa romã i ꝓcilio õmonũ reuelatũ fuit: q̃ iude
us veniẽs ad eꝑm ipz ꝓmonuit: q̃ mox ad frã p
strat⁹ penituit/z ozoni se õdit/z õ suo habita/
culo/ñ solũ eãdẽ õi famulã. sz ẽt oẽm femiaz q̃
i ei⁹ obsequio erat expulit: rẽplũq̃z apollis b. An
E dree apł'i oratoriũ fecẽ. ¶ Tãtoz igr̃ viroz cau
tela dz nob eẽ instructio mag. ꝓrea sacri cano/
nes ꝓhibẽt cohabitatõez cł'icoz z mł'iez. vez i
ꝑce. ser. circa lr̃az. J. Cã ãt hmõi ꝓhibitõis ẽ. q̃z
ꝓ mł'iez ꝓsortiũ cleric⁹ facilit' trahit' i eaz affez
z amorẽ illicitũ. Uñ i q̃dã epł'a ait Hiero. O cẽs
puellas x̃gies chł'it: aut eq̃lit' ig̃ra/aut eq̃lit' di/
lige/vide ne sb eodẽ tecto mãeas. nec i ꝑterita
castitate ꝓfidas: q̃z nc Dõ sanctior: nec samso
ne fortior/nec salomõe pores eẽ sapiẽtior: me/
mẽto sp q̃ padisi colonũ mł'ier õ sua possessio/
F ne eiecit Nec Hiero. Mł'ra ei mala virꝫ sctis i
ducit ꝓsortiũ mł'iez. Naz ex tł'i ꝓsortio mł'iez
vir ifłamat'/feia tentat'/fama macł'at'/ coz cõci
tat'/exm̃ puũ dat'/frat' ꝑturbat'/rebellio notat'/
stulticia mõstrat'/demõi loc⁹ dat'/de⁹nõ curat'/
z mens picitat'

Uir ifłamat'. q̃z cohabitatio igerit
cogitatõz malã q̃ ẽ ozigo õlectatõ
Feia tẽtat': ꝑ̃ ei⁹ fragilitatẽ (nis
Fama macł'at': ꝑ̃ occasiõez scãda/
li: q̃z illicitũ suspicat' vbi nil malꝫ
petrat'
Coz ꝓcitat': nil ei sic mouet coz bois
sicut familiaritas mł'iez
Exm̃ prauũ dat' subditꝫ. z sic fr̃ ma
lo exẽplo ꝑturbat'
Ex ꝓsortio mł'iez Rebellio notat' sacerdotũ z clerico
rũ iobediẽtiũ canõibꝫ scõz patz
Stulticia mõstrat': q̃z stult⁹ ẽ ibi vel
le transire vbi ali⁹ ceciditz ñ time
re vbi alẽ periit
Demõi loc⁹ dat' tentãdi ad luxuriã
De⁹nõ curat': q̃z vbi demon dñat' de
us nõ curat'
Mens picitat': q̃z mł'ier est naufra
gũ bois ꝓinẽtis

S ¶ Tertio ꝓsortia mł'iez eẽ fugiẽda oñdit' testi
monio nãe. Mł'ier ei⁹ a nã ẽ serpens fragił'. z ideo testimo
de facili ẽt a sctis virꝫ tentat'. Uñ Aug. i regł'a nio nãe
õr. q̃ appetit' z appetit ꝓcupia feiaz. femie ei
magne voluptarꝫ sẽ z debił' rõis: z facilime in/
currũt tẽtatiõez carnꝫ. iõ declinãde sẽ a virꝫ ec
cł'iastiꝫ q̃z nihil frigidi⁹ aq̃ z calce/ferro vł' fili
ce z cũ ignis facile ozit' ex hoz ꝓiũctiõe. Lõptũ
ẽ ei mẽs fspũ ꝓhoz filioz tẽtari. sic bz i lege
da s. Andree de vna. z i narratorio cõi de alia
z filias respũ patz. vt ꝓtz de Loth Geñ. xix. Et
sorores z fres. sic oñdit Alan⁹ in de plãctu nãe
metro. v. Et Cyrill⁹ i epł'a ad Aug. de morte et
miracł'is s. Hiero. refert exm̃ de q̃dã religioso
quo iflãmat⁹ fuit carnalit' ad sororẽ suã: ex co
solo: q̃z dũ visitaret ꝑm suũ ifirmũ z ꝑ obse
quiũ ei in infirmitate ꝑstare voluisset: sororꝫ sibi
auxilio fuit. z sic casu manũ sorozis tetigit. ex
q̃ tactu tantũ inflãmat⁹ fuit vt die z nocte co/
gitaret quo sorore carnalit' cogscere posset. Et
ꝓ̃ b sero clã monasteriũ exiuit: z ad sororis le
ctũ puenit. q̃ dormiẽs: z excitata vixꝫ sentiẽs cla
mauit. z sic fr̃ ne malũ b ꝓperrare ꝑpedit⁹ fuit.
Imo brũs Hiero. i epł'a ad Rusticũ õr de alio
bus mł'ieribꝫ antiqꝫ z nobilibꝫ q̃ sibi clericos i
filios adoptauerũt z nutriuerũt. z rãdẽ ex amo
re spũali amor carnal' fact⁹ ẽ vt ꝓ tł'es filios ꝑ/
sticuerent zc. Ecce quo a nã mł'ieres sẽ libidino
se z ad libidinẽ trahũt. Nã inter oia sensibilia nõ
ẽ aliqd ita efficax ad cor bũanũ imutãdũ sic fa
miliaritas mł'iez. vez. ij. Esdre. iiij. vbi õr. Si
viderit boies aur z argẽtũ oẽm rẽ ꝑciosã: z vi
derit mł'ierẽ i bono habitu z pulcrã specie: oia
relinq̃ntes i eã intendũt. z eã alliciũt magꝫ q̃z
aur z argentũ. Uñ z rõne mł'iez bõ pris z ma
teris ac pẽ obliuiscẽt. illoz affect⁹ ꝓncipibꝫ et
pauplbꝫ dñat'. ¶ Quarto ꝓsortia mł'iez eẽ su D
giẽda docet rõ nãlis. Stult⁹ est enim q̃ ibi vult Rõ na q
trãsire vbi ali⁹ ceciditz sic se piculo exponere. z turał' oñ
nõ vult timere vbi alẽ periit: vincere vbi potẽ dit ꝓsor
tior succubuit. flãmis se tradere vt nõ ardeat. tia mulie
venenũ bibere vt viuat. Hec ãt oia mł'iez co/ rũ vitant
habitatio z ꝓuict⁹ viro ꝓstat: vt bz ex rõe ꝓmis da
sor sił'itudinũ. Q ãt stult⁹ ẽ q̃ vult vincere vbi
potẽtior succubuit. ꝓz ex ꝑbis Hiero. ad Ru
sticũ dicẽtis. Nõ in ꝑterita castitate ꝓfidas: q̃z
nec Dauid sanctior. nec Samsone fortior. nec
Salomone pores eẽ sapiẽtior: q. d. Ibi vincere
ñ ꝓfidas vbi ceciditsse tãtos viros cognoscis. Sic
Aug. de singł'aritate cleri. õr. Stult⁹ ẽ q̃ potest
vincere sine labore. z addit sibi labore. sic stult⁹
est q̃ mł'ierẽ addit sibi i ꝓsortiũ vt vincat: cuz ea
absente facili⁹ vincere possit. Sic g̃ patz q̃dru
plici testimonio pcł'osũ eẽ ꝓuictũ z ꝓsortiũ mu
liez: vicz testimonio gẽtiliũ: sacerdotũ. ꝓhoz z
militũ. testimonio sctoz mł'roz. testimõio cõ/
ditiõis sex⁹ nãlis mł'iez. z testimonio rõnis b per
nãm cognoscẽtis. ¶ Sed dubitat' circa ꝓmis/ J
sa. nunq̃d ecclˈiastici ꝑsn̄ secũ bẽ mł'ieres ꝓper
necessitatẽ suã: vt eis ministrẽt tpe infirmita
tis siue in domo de necessarijs coq̃ne quideãt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rñdeꝛ breuiter q̄ pñt: si sine scādalo bas apō se retinere valēt: alʒ nō. Uñ apl's ōr. j. ad Coꝛ. viij. Si esca scandalizet frēz meū: nō māducabo carnē i eternū: ne scādalizē frēm meū. Rogem⁹ g̃ dūm vt sua gr̃a nos adiuuet: qtūs pervitā bonā t exēplū ꝓmoꝛ mereamur gaudia bcatoꝛum Amen.

De cantu mlⁱex ꝓuocatiuo ad luxuriā. Sermo. XCI.

Adit iniq̄tas viri. Eccl. xlij. In pcēdentib⁹ fm̄oi. audist̄ q̄nta mala viri i currūt ex icauto mlⁱex aspectu: ex illaꝛ colloq̄o: t ex eaꝛ ꝓsortio mlⁱeꝛ implici testionio: vicz gētiliū/sectoꝛ./sexus mlⁱebris/t ex nāli iudicio rōnis. Nūc ꝓñr videndū erit de alīs occasionib⁹ luxurie: vicz ō mlⁱex cantu: q̄ silⁱr īflāmat siue ꝓuocat viros ad libidinē. t de tactu mlⁱex pinculosissimo. qz ex his silⁱr mlⁱa pcā incurrūt viri: ꝓpē q̄ dicē Sapiēs i theate. A mlⁱere ꝓcdit iniq̄tas viri. vbi s̄. Pro gr̃a Aue ma. ¶ A mulⁱere pcc. ini. viri. vbi s̄. Q̄ vez ḃ sit q̄ iniq̄tas viri ꝓcedat ex mlⁱere satis ostēsū ē i pcedentib⁹ fm̄oib⁹ de Adā/Sāsone/Dauid/Salomōe. t de plⁱib⁹ alīs viris secularib⁹ t spūalib⁹: imo religiosis. astrū i ꝑticulari nūc dicā ꝓmo ō mlⁱerū cantu. ¶ Est g̃ q̄stio: ex q̄b⁹ causis cantus mulⁱex sit ꝓuocatiu⁹ luxurie in viris? Et Respondeꝛ breuiter q̄ ex q̄tuoꝛ: quia

Cantus mlⁱex
- Mentē virilē vulnerat
- Mētē effeminat t eneruat
- Inane gaudiū excitat
- Malos moꝛes generat

¶ Pro mlⁱex cantu⁹ mētē virilē vulnerat. Jlⁱ⁹ silⁱrus dinē ponit Jsid. xij. Etym. c. j. q̄ cerui i armenia ōlecteanⁱ i dulcedie voc⁹: t sibilū fistulaꝛ admiranⁱ: t erect⁹ aurib⁹ attēdūt. Et iō ōr Arist. i li. d aiali. t ponⁱ ēr i ꝓpte. rex. q̄ cerui isto mō venenⁱ. Nā vn⁹ venatoꝛ sibilat: t cerⁿus i cātu delectaⁱ t ipz seq̄t. t interi alⁱ⁹ eum cū venabulo trahit: vel sagitet ipetit t occidit. Sic t fac diabol⁹ q̄ cātū mlⁱex excitat ad capiendū viz. q̄ illecē⁹ vulneribⁿ illiciti amoꝛ⁹ sauciat⁹ cedat. qz talⁱ amoꝛ vt ōr Jsid. xj. Etym. volat t vulnerat. Volat vt sagitta pēnata. vulnerat fm q̄ ō se ait Paphil⁹. Vulneroꝛ t clausū pozo sub pectoꝛe telū. Et igiⁱ sic auceps pōit auē canoꝛā domesticā i cauea iuxt̄ retia: q̄ dulci sibilo alias aduocat: t sic illaq̄at t mozti aptat. Sic diabol⁹ auceps astutissim⁹ mlⁱerē aliq̄n dulciⁱ cantātē iuxt̄ bonū viꝝ ordiat: vt i suū rete p hāc cā trahat. t sagitet illicite cogitatōis siue delectatōis occidat: ꝛz q̄ ait sapiēs puer. vij ō merecrice: q̄ blādicijs labioꝝ suoꝝ iuuenē p traxit: q̄ eā vt agn⁹ lasciuiēs secut⁹ fuit: nesciēs q̄ ad vincla traherēt: donec sagitta trāffixit iecur eiⁱ⁹: t velut auis festinauit ad laqueū.

¶ Scō cāt⁹ mlⁱex mētē effemiat t eneruat. Nā cant⁹ mlⁱebris sua suauitate mētē virilem emollit. t in illecebrā carnis trahit. t effemiat. Uñ Ouid⁹ arte. Eneruāt aīos citharę cātus q̄z lyre. Nec ḃ ꝺz iudicari mirabile. qz siē ōr Jsid⁹. xij. Etym. Cāt⁹ t musica: bestias t ꝑces t volucres atq̄z delphinos ad auditū sue modulationis ꝓuocat. Mlⁱto magis hoc facē vox idiuidui ciusdē speciei: qz silⁱe cōgaudet suo silⁱi. t ꝑsertī vox mlⁱeris respectu viri: ad quā idē a nā iclinatus exīstit. Et iō Ouid⁹ arte amādi docz puellas discere cātū si cupiāt trahere p se mlⁱitudinē amātū di. Res ē blāda canoꝛ: discāt cātare puelle. Pro facie mlⁱis vox sua lena fuit. Et ḃ ꝓbat p tres hist̄orias. Prio p Orpheū: q̄ suo cātu saxa mollīuit. p arrionē: q̄ delphinū ō mariad se saluādū cātu mouit. et p amphionē: q̄ muros ruptos suo carmīe ꝓtexit. ō q̄b⁹ sic ait. Nec plectꝛ dextra citharā renuisse sinistra. De arriōe ē hec hist̄oria. Delphini ei vt ōr Solin⁹ a musica mulceⁿ: t gaudēt cātib⁹ tibiaꝝ. t vbi cū q̄z ē simphōia ibi gregib⁹ aduēnāt. Arriō ātē vt ōr Agell⁹ li. noctiū atticaꝝ. t hī i Spēc. hist⁹. li. iij. c. cix. fuit fidicen pitissim⁹: t periādri reg⁹ cozithi familiarissim⁹. diues valde. Hic a sicilia redit⁹ q̄si amicicioꝛes t mag⁹ ꝓtos sibi nauras elegit. hi nauī i altū ꝓiecta: pecunie cupidi: ꝓ silīū habuerūt ō necādo arriōe. Ille ip⁹ tellecto facinoze oīa sua ōdit: vitā tm̄ vt sibi donarēt oꝛauit. Et cū eū exaudire ꝓtenerēt: ab eis obtinuit vt añ mozē se melioꝛib⁹ vestib⁹ idueret: t carmē i sui ꝓsolatōez caneret. Cū igiⁱ carmē voce sublatissima q̄ ōr architū ꝓcineret eū fidib⁹ t ornatu: rādē se i mari iecit. Et ecce plūs facin⁹: ꝓtinuo delphin⁹ inē vndas adnatauit: t i doꝛso sup fluct⁹ educt⁹: icolumē illū t ornatu t coꝛpe tenax cuexit. Arriō coꝛithū vēit: rem sic acciderat narrauit. rex mirⁿ credidit. nauꝛtas q̄d ō arriōe i illⁱ loc⁹ vñ venerāt audisset dissimulanⁱ inꝛogauit. Illi eū i gr̃a t pecūia florentē rñderē. inē coꝛ vba arrion cū fidib⁹ t ornatu suo coꝛā se oñdit. Hec ibi. Ecce quō cāt⁹ emollit bestias t pisces zc. q̄nto magis mēres hūanas. Jmo t sepe cātū cāt⁹ mlⁱex viros effemiat t emollit: vt ad magnā pauptatē t regalīū ꝓuatōez eos pducat: Jn cui⁹ signū finguntⁿ a poetⁿ tres syrene fuisse: ex pte ꝗgis t ex pte volucres: alas t vngulas galliaceos hñtes q̄z vna voce: alīa tibia: ꝛtia lyra canebāt. q̄ illecēos nauigātes sui cāt⁹ dulcedie i naufragiū deducebāt: vt ōr Jsid⁹. xj. Etym. c. iij. Jta ei dulciⁿ i mari canebāt q̄ boies i nauib⁹ dozmire faciebāt. q̄s dormiētes postea necabāt. oēsq̄ qui eas audiebāt picⁿa naufragiū incurrebāt. Sol⁹ vlixes i naui religat⁹ eas vidēs sine picⁿo cum socijs ptāsijt: auribⁿ ne eas audirēt obturat⁹. Syrene vo vise fuerⁿt mozte: vt ōr Fulgēti⁹. q̄s ió fingiⁿt: eo q̄ vox t cant⁹ mlⁱex sine blādimēto boies attrahit: attractos eis adherere et laute expēdere facⁿt: t sic egestatē iducⁿt: vt expōit Jsid⁹. vbi s̄. di. Syrene fm ꝓtatē fuerūt mere-

Exēplū de arriōe

Exēplū

Syrene tres

Exēplū

Cāt⁹ mulⁱex egestatē iducis

trices: q̄ trāſeūtes ducebant ad egeſtatē. His fabule ſūt ficte ō naufragio i mari t i fluctib: q: fluct⁹ venerē creauerūt. i. ex būore ortꝰ ven⁹. ſō volatiles fingūt. q: mēres amātū celeriē p̄ meāt: vt ōr Fulgē. Et ſō vngl'as t pedes gallin⁹ naccos ſeu vngulas gallinē hīe dicunt. q: libi dinis affect⁹ oia q̄ hz ſpargit. i. ſīē gallina vn gulis grana extūdit t diſpgit: ita amore ml'ier rū infatuat⁹ ſubam ſuā diſſipat t cōſumit. ſīē ſaluator exēplū de filio p̄digo poſuit: q̄ ſubaz ſuā luxurioſe viuēdo ꝓſūpſit. Luc. xv.

¶ Ter tio cant⁹ ml'ier inane gaudiū excitat. Nāliter em̄ muſica t maxīe ml'ier cant⁹ ſubtilit̄ t arti ficialit̄ fract⁹ t format⁹/eſt gaudiū excitatiu⁹. Muſica em̄ nāliter delectat: vt oſtēdit Ariſt. in p̄blematib⁹. Cui⁹ ſignū dic̄ eſſe: q̄ pueri cū mox fuerint nati gaudēt cantu p̄ter muſicaz ſibi nāliter indita. Inia em̄ mag⁹ vel maxīe ad ſil'itudinē numeri ꝓſoni ꝓſtructa ē. vt ptz p Da maſce. in amphoī. Et ſō p̄mo ō regimīe ſanita tis dī: q̄ pueri familiarit̄ ſūt ad muſicā diſpo ſiti. Nā q̄ſdam mot⁹ t geſt⁹ ſaltuoſos i armo nia oſtēdūt t delectant. q̄re nutrices īduſtrioſe modis cantuū et motuū q̄buſdā. cū bi triſtant t plorāt/ipos⁹ animos demulcēt: q̄eſcere facien tes t gaudere. Nā trib⁹ modis pueri ꝓſolant. ſcz poſitiōe māmillaꝝ ad os: melodia vocis: et motu. Hec Paduan⁹ i cōmēto Ariſto. t. viij. Polit. vbi oſtēdit muſicā eſſe delectabilē t io cundā oīb⁹ etatib⁹ t moribꝫ. Et ō p̄bat teſtio nio anticꝫ p Ulixen t Homez. Tale aūt ina ne gaudiū q̄ō hō recipit ex cantu: eſt p̄uocati uū ad motū carnis. q: cū cant⁹ mulier ad gau diū incitat: mox ad illicitā venerē corp⁹ ꝓcitat vt oīdit Ouī. j. de arte amā. vbi ait. Mēs eſt apta capi tūc cū lenissima rez. Ut ſeges ſpīgui luxuriabit humo tē. Uener⁹ em̄ exercitiū vi deſ ianis letic̄ie ſignū. ſīē dixēt iſipientes Sap. ij. Corone⁹ nos roſis aūq̄ marceſcāt. nullus p̄tū ſit q̄ nō p̄trāſeat luxuria nr̄a. vbiq̄ relin q̄⁹ ſig̃ letic̄ie nr̄e. ¶ cū em̄ ml'ier diſſolutā can tionē t carnalia reſonātē p̄ſonat: voluptati ope rā dat: t laqueū iuuenib⁹ par: q̄ i p̄cipitiū lux⁹ ducat t ad modū ſyrenaꝝ p̄dicaꝝ: de q̄b⁹ phi ſolog⁹ narrat. q̄ ſūt piſces marini i ſpecie ml'ie bris: q̄ dulci cātilena boies decipiūt. ō q̄b⁹ dicit Eſa. xiij. Rūdebūt ibi vlule i edib⁹ ſuis: t ſyre ne i delubris voluptat⁹. Ulule vt ōr Hugo ibi dē i poſtilla: ſ'c aues magnitudis cozuine: ma cul' reſpſe. q̄ roſtro fixe i palude ſtridēt bozrēde Sic ſ'es cātatrices affigūt roſtꝝ i palude q̄n cātāt cātic̄ū luxurie. Paludis ei noīe fetoz lu xurie ītelligit. Unī i li. de natur⁹ rez ōr de lacu bocie. de q̄ q̄ biberit ardēti ſardeſcit libidie. Et ſyrene i delubris voluptat⁹. Delubra ſūt idoloꝝ tēpla. Et ſō ſic̄ i tēplis cant⁹ eccl'iaſtic⁹ p̄uocat ad deuotiōez. ita i chozeis cant⁹ ml'ier p̄uocat ad diſſolutiōez. Et ſic̄ cātu ml'ier ad luxū puo cant mares: ita cātu viroꝝ ad veneres icitant ml'ieres. Recitat Amb⁹ i hexa. ō oꝛe q̄nte diei. t hī i p̄rie. rez/q̄ vipa ſerpētū gen⁹ neq̄ſſimū q̄ dū cupiditate coeūdi ſtimulat: murene q̄rit copulari. p̄gredit̄q̄z ad litus aq̄: t vbi murenā credit latitare: ſibilo illā euocat t ad amplexuz p̄uocat. q̄ mox vocata adeſt t ſe p̄trat. Sil'r cū leccatoz ſpū neq̄ſſimo verat. ſ. carnis ſtimulo: quē vocat ap'ſ angelū ſathane. q. ad Coꝛ. xij. tūc cātib⁹ t ſtrumēt⁹ muſic⁹ feminas euocat: t diuerſ geſtib⁹ eas attrahere laborat: t ſic tan dē i fine ſuo abuſui aptat. ſīē ō exp̄ſſe ptz in q̄ buſdā iuuenib⁹ laic⁹ t cleric⁹: q̄ addiſcūt canti ones i lucinis t alijs ſtrumēt⁹ muſic⁹: t i ill' de lectāt: nō ad aliū finē niſi p cōplemēto veneree voluptat⁹: t p deceptōe femiaꝝ tā maritaꝝ q̄z ſolutaꝝ. t vtinā nō i eccleſijs aliq̄n clerici ſuis vocib⁹ ō idē attēraret. Et lz ſit vitupabile i vi ris vt ſuo cantu ml'ieres attrahāt. vitupabili⁹ tñ ē i ml'iere q̄ viz ſuo cātu attrahat. Unī brūſ Tho. i tract. ō veneno pcti. c. vl. ōr. q̄ bñ ē no tādū/q̄ murena ñ exit ſibilādo ſup viperā: ſed ecōtra. q: mōſtroſa res ē t q̄ſi ꝫ iſtinctū nāe/q̄ femia currat attrahēdo viz ad luxuriā. Talis igit̄ ml'ier cātādo ifīciēs ē ſīē baſiliſc⁹ ſibilādo baſiliſc⁹ occidēs. q: ſīē flatu ſuo t ſibilo circūadiacētia oia deſtruit t corrūpit: ita tal' ſuo cātu exīlioza ꝓſumit: vtz ō. t vtutes iteri⁹ annullat t ifīcit: et ſō piculoſior baſiliſco exiſtit. qui tm̄ corpalia t aialiū vtutes euertit: ſm Aug. i ō ſingl'aritate clericoꝝ: q̄ ōr. Ml'ier nūc i riſum diſſoluit: nūc blādicias exhibet: t q̄ō ē venenoſi⁹ ſup cuncta p̄ſallere delectat. cui⁹ cātu tolerabili⁹ ē audire baſiliſcū ſibilātē. Hec Aug. Jō tal' cāt⁹ ml'ier eſt vitād⁹. t ne attrahat ml'ier ipa vitāda: ꝫz il lud Eccl. ix. Cū ſaltatrice ne aſſidu⁹ ſis: nec au dias illā: ne forte peas i efficacia illi⁹.

¶ Quar to cāt⁹ ml'ier malos mozes gnāt. Nā cātatri ces cōit̄ ſūt meretrices: t cātozes lenōes. Nā ex cāt⁹ dulcedie dāt ſe ocio t voluptati: dedignā tes ſe aliq̄ ſerioſo occupare. Unde Holkot ſup li. Sap. lect. xcij. Tria ſeminū gnā: q̄ iculeo iu uentur⁹ agro abſq̄ cōcubitib⁹ zizanijs rarif ſime caleſcunt

Elegantia pulcritudinis
Uidelicet Uigoꝛ fortitudinis
Suauitas vocis

¶ Pulcritudo ei iuuenē aliene p̄dā libidinis aut p̄donē effīē caſtitat⁹. Fortitudo audaciam ingerit. Audacia vo ad iniurias cōmittēdas ipel lit. hī vo q̄ voc⁹ amenitate p̄minēt laſciuā mo deſt⁹: ludicra p̄ficuis: t iocoſa ſeriis añponūt. Hec ibi. Uoc⁹ em̄ ſuauitas cōit̄ ſe ad illicita delectet. Unī Sen. i li. ō clama. ait. q̄ hec inē ſe raro coeūt. i. ꝯcordāt: vt eadē vox ſit dulc⁹ t ſo lida. Idē oñdit Helinād⁹. vbi i Spec. di. Aiūt phyſici. Nihil potēt⁹ ad eneruandū aīm q̄ſ le nocinū melodie. Unī t q̄dā ō mōes illa capiūt ſīē dī ō ſaule arreptitio: t Dauid citharista. q̄ viez ſaul meli⁹ bēbat q̄n dauid p̄ſallebat. j. Re gū. xviij. In hui⁹ argumētū ſitue, pharōez acci pe q̄ difficile iuenīt aliq̄s leuis voc⁹ t vtc gra

Inane gaudiū excitat

pueri tri pl'r cōſo lant

Ulula

Exēplū

Delubra

Lantus gnāt ma los mozi

vox ſua uis adil licita de fleccit

Exēplū

uis. Quippe cū vocē leuitas ō sideret cātū: vite
ḡuitas plāctū. vidi ifinitos: ō ē nō eor dn̄ pl'es:
tā viros q̄z femias tāte vite peioz̄ q̄nto vocis
melioz̄. Et exēplificat ō Neroē di. Refert sue
toni⁹ ō vita cesar̄. q⁹ nero adeo ōlectabat i cā
tādo: vt nec repēt̄no t̄remotu añ cantare desi
steret q̄sichoata finiret. i. q⁹ ꝑ t̄remotū subi
tū nō cessauit a cātu dn̄ finiret id qō inceperat
Refert ēe eū ml'tiēs supinū solere iacere et
pectori suo laminā plūbeā supponere: cā vicz
vocē ꝓseruāde. z abstinētē a pomis z cibis ol
facientib. Ecce inḋ iuenim⁹ hoiem vocē blan
dissime z vite pessime. Hec ille Hic etiā valde
virit luxurioſe: sic̄ cātores cōiter solēt facere.

ō Lāt⁹ mu lierū cor viri imu rat

Uñ z Boeti⁹ vocat eū neronē seuientē luxurie.
li. iij. metro. iiij. ¶ Ex p̄missis seq̄t q⁹ cant⁹ mu
lierē cor viri ml'tū imutat. Nā vt oñdit Arist.
viij. Polit. trāsmutant̄ fm aīam audientes me
lodias. Videm⁹ cm̄ pl'es viriles hoies i cantu
lachrymāres z flētes. Sic̄ de brō Aug. legit in
li. ꝓfes. q⁹ flebat vberrime i hymnis z cāticis sua
ue sonātē eccl'ie vocib⁹ vehemēt̄ affect⁹. Alios
os reddit cant⁹ cōpassiuos. Uñ ō q̄dā rege cru
deli legit: q⁹ cū p tribunali sedit: cātores añ se
ordinauit: q̄ fm tonū psallerēt. z sic eū ad miseri
cordiā flecterent: vt iusticiā cū misericōia t̄pare.
Nā fm Ar̄. viij. Polit. ex cātu z melodia scōi
toni efficiūt hoies plāctiui. Ex melodia q̄nti to
ni efficiūt miseratiui z cōpassiui. ex melodia p
mi. ꝓstāres z firmi. ex melodia tertij. raptiui.
Sic ḡ cār⁹ alios faē iratos: sic̄ de t̄rio tono bī.
z de clāgore forti tube. Dequib⁹ ait Isiō. iij.
Etym. q⁹ i plūs tube ꝓcēr⁹ pugnes accēdit. Et
q̄nto vehemēt̄ior fuerit clāgor tāto fit ad certa
mē anim⁹ fortior. Alij vo p melodiā ex furēti
bus fiūt mites. sic̄ p̄z ō Saule vbi ē. j. Reg.
xvij. q⁹ melⁱ⁹ habuit Dauid citharā tangente.
Sic z Ar̄. viij. Polit. ōr. q⁹ videm⁹ alīq̄s q̄n
vti sē melodijs sacr̄. i. q⁹b⁹ vti sūt antiq i vene
ratiōe deor. ō irascētib⁹ q̄ntū ad aīam restitu
tos z factos māsuetos. Ex q⁹b⁹ ꝓcludit q⁹ cuili
bet fugiēdū ē audire cantū ml'ier. ad se nō pti
nētiū tāq̄ occasionē luxurie: iux illō Amos. v.
Auferam a me tumultū carminū tuor̄: cātica ly
re tue nō audiā. Hec ō ml'ier cātu quō dat oc
casionē luxurie. In fmōe seq̄nti dicā ō ml'ierū
tactu. Inuocem⁹ ḡ oīporēt̄ dei gr̄am z miseri
cordiā: vt nos custodiat z dirigat ad fugiendū
has z q̄scūq̄ alias luxurie occasiōes: ne p lu
xuriā pdam⁹ vitā ꝑpetuam.

¶ De tactu ml'ier. q̄ piculosus est viro. Sermo. XCII.

Muliere ꝓce

dit inīc. viri. Eccl'i. xlij. ¶ In p̄cedē
ti fmōe audist⁹ pl'a ō cātu ml'ier. q̄z
piculosū sit viro audire ml'ierē alienā cantare
ꝑ q̄ttuor causas p̄ncipales ibi tactas z sillicu
dies z exēpla ad ō plīmas. Nūc ꝓñr videndū
erit q̄z pricl'osus sit viro tact⁹ ml'ier. z q̄ iux tdc
ma ꝓcedit iniq̄tas viri. Ꝓro gr̄a Aue ma. ¶ A
ml'iere ꝓcc. inic̄. viri. vbi ō. ¶ Circa ꝥba tbe
mat. ē hec q̄stio siue dubitatio: i q̄ stabit totus
fmo. Ex q⁹b⁹ cauſ tact⁹ ml'ier. sit viro piculos⁹
Et breuiter dicēdū est/ q⁹ viro piculosus est ta
ctus ml'ieris ꝓter plura

A

Tact⁹ ml'ie ris ē piculo sus: quia

Ut gladi⁹ mētē viri penetrat
Ut vrtica corp⁹ ignit et iflāmat
Ut pix corp⁹ coinq̄nat
Ut man⁹ pulcros bñ rēdolētes flores defedat
Ut terra vires ener. roborat
Ut malle⁹ dura q̄q̄ mollificat

¶ Ꝓrio tact⁹ ml'ier. ē ml'ū nociu⁹ z piculos⁹
q: vt gladi⁹ mētē hoīs penetrat. Nā vt deduē
Hugo ō clau. aie. Impudicicia trib⁹ generib⁹
armor̄ hoiem aggredit: telis/hasta/ z gladio.
Telis. s. oc'lor̄ z ipudici aspect⁹. hasta blādelo
cutiōis z affat⁹: quib⁹ vulnerat lōge positos z
distātes. sz ctio ipetit gladio carnal⁹ tact⁹. De
his trib⁹ generib⁹ armor̄ dixi ō. ser. lxxxix. F.
Iste tact⁹ ē gladi⁹ flāme⁹ Ben. iij. igne luxurie
ultima penetratiu⁹. Uñ Hiero. Gladi⁹ flāme⁹
est spēs ml'ier. vulnerās z destruēs oīa. sic̄ i p
sona luxurioſi dī Job. xvj. Circundedit me. s.
diabol⁹ lanceis p corruptōis ml'itudinē. ꝓuul
nerat lūbos meos p ꝓsensū z delectatōez. effu
dit i ērā viscera mea ꝓpetratōe pcti. ꝓscidit me
vulnere sup vuln⁹ p peccādi ꝓsuetudinē z p̄ti
nuationē. Iste gladi⁹ figurat bñ i hasta q̄ Ab
ner pcussit Asahel i inguie. ij. Reg. ij. Gladio
em̄ i inguie pcutit/ q̄ illecebroso tactu i inguie
luxurie agitat. Hic gladi⁹ vulnerat q̄si omes
hūc mōm icolētes: iuuenes z senes: scholares
z doctores: sacerdotes z eccl'ares: monachos z
regulares: vt oñdit Lotha. de vilitā. ꝺi. bña.
dicēs. Hec. s. luxuria oēm eratē corrūpit. oēm
sexum ꝓfundit. oēm ordinē soluit z ḡdū puer
tit. Inuadit ei senes z iuuenes: mares z femi
nas: ꝓudētes z simplices: sup̄iores z iferiores
z ad exeremū etiā sacerdotes. Hec Lothari⁹.

B

Hic gladi⁹ pcutit iuuenes: q̄ totū suū studiū
dāt luxurie. cantāt/ saltāt/ capillos crispāt/ vo
cē extenuāt: societatib⁹ se puellar̄ associāt: z oī
q̄ p̄t mō aut sciūt ad execut̄oēz sue carnal' vo
luptat⁹ laborāt. Hi figurant̄ in pueris Job de
q⁹b⁹ dī eiusdē. ꝓmo ca. Pueros pcussēt gladio
Nec solū pueros z iuuenes iste gladi⁹ ferit. sz
z q̄q̄z senes i mr̄imonio positos: q̄ ñ ꝓfecti vxo
ribus suis aliēas accedūt. Et q̄d āpli⁹. Nec par
cit sacerdotib⁹. q⁹ vt dī Lothari⁹ vbi ē. venerē
nocte āplectunt̄: z mane ꝺginē amplexant̄. Et
subiūgit. Nocte filiā venerē agitāt in cubili: z
mane filiū ꝺgis offerūt i altari. Hic gladi⁹ in
ꝑncipio ē splēdid⁹ z ad babēdū amen⁹. sz i no
uissimo cruent⁹: corpis z aie ꝓstrau⁹. fm illō
ꝑuer. v. Fau⁹ distillās labia meretricis/ z nitidi⁹
oleo guttur ei⁹. nouissima āt illi⁹ sic̄ absinthiū
z acuta sic̄ gladi⁹ biceps. ¶ Scōo tact⁹ ml'ier.

Nota

C

Ut vtri⁹ est piculosus: q⁹ vt vrtica corp⁹ ignit z flāmat ca corp⁹. Nā ve dī i ꝓrie. rex. vrtica ex eo vocat q⁹ eius ignit z ī tactu adurat. Est eīm ignee nāe: vt dī ibidē. ma

flāmat cra/feruida. nō modica vis illi⁹ ōr cē. Jō ñ im merito vrtica ōr: ex eo q⁹ exurat digitos eā tenētes. ita tact⁹ ipudici nō pñt cē sine pic'o iflāmatiōis ꝛcupiscētie. q⁹ si colloquiū mˡier ꝙ accēdit vīz: iuxt illō. Colloquiū mˡier ꝙ ignis ex ardescit. Eccī. ix. mˡro mag⁹ tact⁹ q cē carni ime

Exēplū diat⁹: maxīe ignit. Nō ꝓsiōraueˢt ātiq scīt: et iō mˡrū circa ō fuerē cauti. Nā q̄dā mˡer ꝓriā

Exēplū p flumē trāsportās/man⁹ pallio iuoluit: ne eā tāgeret ꝑ iflāmatiōis piculū: vt ōr ī vita spa/trū. Hoc Leo papa bñ sensit: q dū ī die resurrectōis missam celebraret z per ordinem fideles cōicaret. z q̄dā matrona manū ei⁹ osculata fuisset: z ex ō vehemēs ardor tentatiōis carnis sibi surrepuisset. vir dei ī seipm seuer⁹ vlt⁹: cōdē die manū se scandalizātē abscidit z reiecit. Et cū ꝑ ō pluribꝫ diebꝫ nō celebraret: z ex hoc murmur ī ꝓp'o surrexisset: brā ꝓgo sibi manū restituit: z ad sacrificādū suo filio aptauit: vt ōr ī Martiali. Clericꝰ et q̄dā extremū trahens spm/mˡierē a se repulit dī. Tolle palea: adhuc ignicul⁹ viuit: vt dixi ē. f. re. D. ¶ Ex ill' ḡ ptz quō p modū vrtice solet tact⁹ incēdere. vrtica em ignee nāe: z pruriginē vicios⁹ ac ardorem carnis designt. Unde Hze. ī q̄dā ome'. sup euāgel. Urtice noīe pruriētia carnis ōsideria designt. Fugiēd⁹ ē ḡ ille tact⁹: q⁹ iflāmatiu⁹. Unde Hiero. ī epˡa. Nociuū gen⁹ femia: cū ꝓriae stipula ignē accēdit: flāmigero igne pcurit ꝙsciam

D vt pix co inqnat corpus parit habitāt. ¶ Tertio mˡier tact⁹ ē piculosus: q⁹ vt pix corp⁹ iqnat: ꝙ illō Eccī. xiij. Qui tāgit picē inqnabit ab ea. Pro q̄ est notādū q⁹ luxuria cui⁹ mā aut subiectū est mˡier/assimilat pici ꝑ ꝓprietates picis: q̄ vt ōr Nico. gozra sup pdicto ꝟbo Eccī. sūt plures. Unde

Pix est { Calida, Amara, Nigra, Fetida } Inficiens, Incendens, Cōpingens, Obturans

¶ Pro ē calida: ī q̄ designt fomētū luxurie. cuius tact⁹ (vt dicēū est) solet iflāmare z icēdere. q⁹ oēs adulterātes q̄si cliban⁹ succēs⁹ a coqnte. Osee. vij. Cor eīm mˡier ꝙ vt cliban⁹ suggestiōe iniecta q̄si ignis coquēs: ait Alb. ibidē in postilla. Nec ē ardor tant⁹ ī mōtibꝫ sulphureis q̄nt⁹ ī voluptuosis corpibꝫ: vt ōr Hiero. ī q̄dā epˡa. Nō vulcana mōt⁹ tell⁹: nō etne mōtes: nō rurs⁹ olymp⁹: tāt⁹ ardēt ardoribꝫ: q̄ntū delicatus portat ī vētre suo. ¶ Scdo mˡier ē vt pix amara. cui⁹ tact⁹ amaricat cor dura penitētia z mordēti ꝙscia. q⁹ delectatōe pacta nō seq̄t ni⁹ si amaritudo amarissima. Et cū mors ꝛribilissima res z valde amara ꝟs illō Eccī. xlj. O mors q̄ amara ē mēoria tua. adhuc em amarior ē mulier lubrica: ꝟm illō Eccē. vij. Jnueni mˡierem morte amariorē. Et iō sic tact⁹ mell' dulcorat: ita tact⁹ mˡier saltē pena ꝙsequente amaricat. q⁹ fau⁹ distilās labia meretricis: nouissima ā ex⁹ amara q̄si absinthiū. puer. v. ¶ Tertio mˡier ē vt pix nigra: q⁹ ei⁹ ꝙtact⁹ ē nigredinis ifamie inductiu⁹. Sic eīm glia ōr a claritate. z ē frequs noticia de aliq̄ cū laude: vt ōr Tullⁱ⁹. ij. rhet⁹. Et sic pulcra est casta gnātio cū claritate. ſ. fame. Sap. iiij. ita nigra ē deformis vita/cū tacta ipudico maculata: ex ꝙ hoꝫ vicz mīmonia lē: z cū caloze luxurie exusta: vt tal' dicat. Cutis mea denigrata ē sup me: z ossa mea aruerūt p caumate. i. p caumate ardoze luxurie aruerūt ossa luxuriosoꝝ platoꝝ: q̄ deberēt tē plena spi/ Cutis ē rituali pinguedie ſm Rolandū. Et cutis denigrat ta est qñ exīoꝝ ꝙuersatio nota ifamie ex actibꝫ ipudicis ē obscurata. sic ō tali bñ dī ꝙ facies ei⁹ est denigta sup carbones. Threno. iij. Si eīm mˡier ꝙuictus ē ifamatiu⁹: vt añ ō in ꝓceden tibꝫ ſmōibꝫ ostēsuꝫ ē. mˡro magis ipaꝝ illiciē⁹ ꝙtractus: ſm illō puer. vj. Qui ingredit ad vxorē ꝓximi sui: nō erit mōs cū tetigerit eā. ¶ Quar E to mˡier mala ē vt pix fetida. Et iō suo tactu ē ferozis inductiua. Sic eīm q̄ tāgit pomū odorifer⁹ manu tenebit pomi odorē ꝑ tēs. vt dicit Bern. ⁊n ser. de Epha. Ita q̄ tāgit imūdū reddit ipm feridū. semp ei luxuriā sequit feroz z imūdicia: vt ōr Torba. de vit. ꝙdi. būa. ¶ Quarto est vt pix ifectiua: q⁹ si ſm aplm. ſ. ad Loꝝ. xv. bonos mores corrūpunt colloqa pua. multo amplⁱ⁹ tact⁹ ipudici z pua opa sūt ifectiua. ¶ Sexto ē incēdēs. sic ptz ex dictis: q⁹ calefaciens z iflāmās. ¶ Septio ē cōpingēs. i. gluten sic iungēs: vl' vt bitumē ꝙnectēs z attrahēs. sic ptz ī vasis diuersis q̄ꝝ cōpages iūgunt ꝟtute picis. sic reuera facit tact⁹ mˡier ꝙ iūgit viros mˡieribꝫ. q⁹ q̄ adheret meretrici vnū corp⁹ effic cū ea. ſ. ad Loꝝ. vj. ¶ Octauo z vltio tact⁹ mulieris est vt pix obturans. Sicut enim pix rimas obturat vt nihil inrare queat: sic tactus mulieris obstruit z obturat: vt per aures ē nihil q̄ hoiez a luxu ꝛtrahere possit illabi valeat. Sūt eīm vt ōr ī ps. lvij. aures taliuꝫ vt aspides surde obturātes aures suas: q̄ ñ exaudiet vocē icantātiū venefici incātantis sapi/ Aspis ent: supple ꝟs artē suā ꝟs glo. vbi ōr glo. Aspis ōr alterā aurē ꝛre infigere: alterā cauda obstruere ne vocē icantātis audiat. sic petrōres ne audiant ꝟbū dī obturāt aures audiēdi ꝛra z cauda. i. ꝓteritis z pñtibꝫ pctis. Terra eīm sunt pñtia pcā quibꝫ hō delectat. cauda sūt ꝓterita pcā. Hec glo. Et ō pcm luxurie maxime facit: q⁹ sic mentē obstruit z nihil aliud ītrare potit: vt ostēdit Hiero. ꝯ Jouinia. dī. Amor meretricis insatiabil' ē: q⁹ extrinc⁹ reaccēdit. z post copiā rurs⁹ iopiā parit. aīmq̄ virilē effeminat. z excepta passiōe quā sustinet ñ sinit aliud cogitare. Sic ḡ ptz F quō tact⁹ mˡieris vt pix mˡierē inqnat. ¶ Sz ꝟbēs inꝺi. ds: ex q̄ allegat scīptura ꝙphe ī ps. vbi ō. ō in cantatōe serpētis: seq̄t ḡ ꝙ licitū sit incātare serpētes. ¶ Ad ō ñdet glo. vbi ō. dī. Nōrādū q⁹ ō nō laudat a scīptura. ſ. serpētes incantare. sed

vñcūqz dar sil'itudo: vt de iniq̄ iudice: q̄ rogārē vidua vix exaudiuit: quē dñs nō cōmēdat Luce. xviij. ita z b. Serpēs ār b faē. nō qz itelligit ꝥba icantār: sz opatōe diaboli hec intelligēs z icātatōes hmōi pcurār. ¶ Quarto tacꝰ mu

B tacꝰ mulieris vt manꝰ flores bñ redolētes defedat. Dic em Ars. i pble. q flores ꝓfracti fiūt fetidi q̄n tūcūqz bñ oleāt. Sic reuera flores mūdicie z castitat: de qbꝫ dr Ecci. xxiij. Flores mei fructus bono. z bone. ō fedank ex tractib ipudic. Mulieres em nālit fetēt: vt ōt Ars. vbi s. Et iō carū ꝓtactꝰ saltē causat ferozē spūalē. iuxt illō Leui. xxij. Qui retigerit im ūdū cuiꝰ tactꝰ ē sozdidꝰ imūdꝰ erit. Uiri ār nō fetēt nisi q̄n ad venerea

Laute mouēt z venerea exercēt: vt ōt Ars. ibidē. Et q̄ sic manꝰ intacta stercori ferozē ꝑbit: ita tactꝰ libidinosꝰ ōfedat: quē stercori ꝓpat Greg. sup illo. Lōputruerūt iumēta i stercore suo i omel'. Cū natꝰ eēt Jesus z̄. di. Stercoꝝ noie designt feroz luxurie. Jumēta igit i stercore suo cōpu

B trescere: ē carnales q̄sqz i ferozē luxurie vitā finire. ¶ Quito tacꝰ mlieꝝ vt ēra vires veneꝝ roborat: qō antiq̄ poēt pulcre declarat. Nā fingūt poete vtz p Ouid. ix. metam. q Anthe⁹ filꝰ ēre fuit: q̄ cū Hercule fortissimo freq̄nt lucta mē habuit: z ār̄ies eū berel'es ad ēra pstrauit: toties fortior surrexit: eo q mīez tāgens vires resūpsit. Qō cū berel'es vidit: ipm i aera leuauit. z tā diu eū cōpressū tenuit q̄usqz mortuus fuit. Hoc ad lram sm Fulgēciū ō tactu mlierū accipit. q tā ēt supatū p vtutē castimōie resurgere volētē ad luxū cogere vincit. Quantū cūqz ei qs habitu ꝓtinētie pdit⁹ sit: si mlierem

Exēplū pulcrā retigerit: rebellionē carnis ꝫ spm sentiet sic de b. Pafuncio Joānes cassi. dr. q cū mirarēt q̄re i clibano manꝰ cōbusserat suas: cui⁹ impio demōes subijciebāt. rñdit ei angel⁹ q tunc pacē cū igne hēret si appbēdēs nudā z pulcrā ꝥginē estus carnis ñ sentiret. qō qz i eo adhuc ñ eēt: iō cōbustionē sensisset. Et anthe⁹ dū ēra retigit/vires resūpsit. Uñ Fulgeñ. Anthe⁹ i modū libidis ponit. vñ antheon. grece ꝫtiū dicit. Hic de ēra nascit: qz libido de carne ꝓcipit: tanta ēra fortior ꝛsurgit. qz libido q̄nto carni amplꝰ ꝓsenserit: tāto iniq̄or surgit. sz dū ab Hercule eleuat z ēre ꝓtactꝰ sibi negat/mozit. sic q̄n ꝥrꝰ mētē i alcū sustulerit/ z carnalib ea aspectib denegauerit: victrix stari exurgit. Jō etiā berel'es diu i certamīe lucrasse dr. qz rara z difficil' pugē cū ꝓcupia gerit. Hec Fulgē. ¶ Ex q̄bus ptz q valde difficile ē mlierē tāgere: z illesum a venere pmanere. Jmo q ēt familiaritas cū mlliere sine tactu illicito vix pt ee sine pcō: nisi ō spēalit pcuāte. ptz Gen. xx. vbi ait dñs Abimelech q tulerat vxorē Abrae: di. Custodiui te ne peccares i me. z nō dimisi te vt tangeres eā. ¶ Sexto mlieꝝ tactus vt malleꝰ dura q̄qz mollificat: Dixi em s. ser. lxxxix. E. q mulier dr malleus a molliēdo: eo q cito ferrū mollit. i. virilē aīm. Ferreas em mēres libido dormat: sm Hiero. ad Nepotianū. Et Claudi. ōt Ferrea lasciuis molescūt corda sagitt. Unde Helinād⁹, Quid nō mollit mlier: z q̄d ñ mollit malleꝰ? Est igit mlier malleꝰ vniuerse ēre: p quē diabolꝰ mollit z mollificat totū mūdū. Hec Helinā. quē allegat Hiero. vbi s. A mulieris em ꝓtactu vt a malleo mollit vniuersa ēra: z firmissima viroꝝ caro. Jn cuiꝰ figurā legit Gen. ij. q costa fuit ꝥrī mulieri formandā sūpta de viro: sz pꝰ carnis formatōez fuit restituta: qz ōe ibi scīptura: q dñs repleuit carnē p ea. in signū q q̄ntūcūqz bō fuerit sctūs z firmꝰ tñ familiaritati z ꝓtactui mlieꝝ dedit⁹ mollescit: z ab eis nō nisi carnē mollē. i. carnalē delectationē reportat: qz nō ē munimētū ꝫ luxū in hūano corpe. Uñ q̄dā. xl. annis i ꝥgitare pmā sit. z eodē anno corrupta z defūcta fuit. Jō ōt apls. j. Coz. vij. bonū ē mlierē ñ tāgere. Rogem⁹ g̃ deū vt nr̄az ifirmitatē sua gra adiuuet vt carnē vincā⁹: z ppetuā coronā ipotē⁹ Amē

¶ De pſperitate z fortuna. Ser. XCIII.

Prosperitas stul

Dtoz pdet illos. puer. j. Jn pcēdētib⁹ ser. pl'a q̄ dāt occasiōez luxurie. vicz ocīū/gula/vis⁹ ipudic⁹ sine aspect⁹ mlieꝝ/colloquiꝫ mlieꝝ/ꝓuici⁹ z ꝓsortiū mlieꝝ/cār⁹ sine vox mlieꝝ. z i pcēdēti ser. ō tactu mlieꝝ. Et q̄ sepe ꝓſpitas z fortūa rpaliū dāt occasiōez luxurie. sil'r pulcritudo corpal' et malicia verulax: vt dixi s. ser. lxxxv. A. Jō i ꝑtī fimōe dicere intēdo ō ꝓſpitate z fortuna. De q̄ itelligi pt ꝥbū thēat⁹, ꝓſpitas stul. p. illos. Pro gra Auema.

A ¶ Prosperitas stul. p. illos. vbi s. ¶ Jn ꝥbis thematis sapiēs vult tārū dicere ⌊ ꝓſpitas stulto. ⌋. i. ꝓuersio ad bonū cōmutabile z amorē mōi sine carnis ⌊ pdet illos ⌋. i. damnabit eos. Unde q̄ stulti sūt q̄ carni deseruiūt z pcō luxurie se cōmaculāt: qbꝫ mlīū est occasio ꝓſpitas rerꝫ rpaliū: vt patebit ifra. ¶ Est q̄ dubitatio. Ex qbꝫ pōt cognosci q ꝓſpitas z fortuna sūt cā sine occasio luxurie: Rñr. q hoc ostēdi pt q̄drupliciter: vt patet infra. vicz

Per { Naturam / Figuram / Sacram scripturam / Fictionem poeticam

¶ Prio b ostēdi pōt p nām. Et b tripl'r. vicz p bubonē/p germē fructuosū/z p aerē nō vento sū. Prio: q ꝓſpitas sit cā luxurie ondit nā bubonis. Uñ ōt Jsiō. xij. Etym. c. vij. q bubo est auis feralis onusta plumis/deterta pigricie/sanguis/die noctuq̄z cōmoras i cauernis: q̄ apud augures malū ferē prēdere. Nā visam i ciuitate dicūt solitudinē designare. de q̄ Ouid. ōt. Feda volucris vēturi nūcia luctꝰ Jgnauꝰ bubo dirū mortalib⁹ omen. Et bubo a sono vocis nomē hz. z ē maior noctua. Sūt aūt idē noctua z noctico/ noctico corax. Noctua dr: eo q nocte circūuolat: rax

Nā bubonis

Noctua

ꝛ p die nō pōt videre ꝓp splēdorē sol'. Noctico rax vo dr: qr nocē amat. Hc Jūō. vbi ō. Moralit ār bubo onu ta pennis: vt dr in sil'tudib⁹ rex. ē pcēr abundās diuitijs. Hic ē ad volandū ḡtis: qr piger ad exercitiū boni opis: nō se eleuās facilīr volatu ꝓplatōis. Hic bitat in cauernis: qr dlectat i petis carnis: q̄ solēt fieri i cauernis ꝛ i tenebris. Jux illō Job. xxiiij. Ocu cul⁹ aduīsi obfuat caligīnē. Et tal' pspitas et q̄es i petis ē eis signū dānatōis: dicēte dño Luce. vj. Ue vob diuitib⁹ q̄ bēt̄ ꝟ ꝓsolatōez vīam q. d. pīs ꝓsolatio quā recipit̄ ē vob signū future dānatōis. Et ō ait Aug. i q̄dā epl'a. Nihil est infelici⁹ felicitate peccātiū: qr penal' nutrit i iq̄tas: ꝛ mala voluptas velut hostē inclinat robor. ¶ Scōo ō idē pt̄z p modū germis fructuosi. Sic em̄ germia nimis fecūda cito ōstruūt ꝛ corrūpūt: nec sūt durabilia. ita p pspa nutrimūt carnis vicia mētē ꝛ corp⁹ corrūpētia: vt oñdit Sene. in q̄dā epl'a: dr. Segetē nimiā vbertas sternit/rami onere frangūt: ad maturitatē nō puenit nimia fecūditas. Jta euenit ill' q̄s nimia felicitas corrūpit. Hec ū modicā ꝓsolatio

aer nō vē nē ōdere dare paupib⁹. ¶ Tertio ō idē pt̄z: p

tosus modū aer̄ ñ vētosi. Nā vt hī ex Ar̄. j. Mete. q̄ē mag̃ trāq̄llitas aer̄ tpe ꝛ loco q̄ deberē eē vēti: ē signū t̄remor⁹ futuri. Cui⁹ rō ē: qr tunc vapor ē iclus⁹ i ētra ꝛ ñ spirat ex. Sic fuera: qñ q̄s i pñti ñ a vēto adūsitat̄: sz i trāq̄llo manet mōane pspitat̄: ē signū future ꝛ subseq̄nt̄ infelicitat̄. Unū Señ. ō puidētia. Illos merito q̄s dixerit miseros q̄ nimia felicitate corrūpescūt: q̄s velut i mari lēo trāq̄llitas mors detinet. Nam q̄es pspitat̄ ē idubie signū penal' pñt̄ acerbitat̄. Unū Boe. ij. ō ꝓso. p. j. dr. q̄ fortūa ē q̄dā future calamitat̄ indiciū. licz in pñti ꝓuido videat trāq̄lla. tn̄ i vitare ē marie mortiua: ꝛ cōtinue ducit ō vicijs ad vicia. vt pulchre oñdit Sene. i q̄dā epl'a. Res inq̄t inq̄eta ē felicitas: ipa exagitat ꝛ mouet cerebr̄ñ vno gñe/alios ialiō irritat/hos i potētiā/hos i luxuriā/hos i flat/illos mollit/ꝛ totos resoluit. Ecce quō nā tripl'r apte oñdit: q̄ pspitas est causa luxurie.

L pspitas oñdit luxurie p figurā

¶ Scōo ꝓncipal'r ō idē oñdit pt̄ p figurā. Nā cā dñi/bitabāt boes sodomite pessimi: i figura q̄ loc⁹ tpal' pspitat̄ ꝛ fortune ē icitamētū luxurie. Gen. xiij. Dauid ēt cū eēt i adūsitate ꝛ plijs ābulauit i vijs dñi: sz cū esset i pspitate ꝛ q̄ete: cōmisit adulteriū: ꝛ cū ō homicidiū. ij. Reg. xj. Silr i pabola saluator̄ Lu. xiij. dr. q̄ ille qui vxorē duxerat iuitat⁹ vēire noluit ad ꝓuiuiū: vbi pauper ꝛ debiles fuerē introducti. Jn figurā q̄ i tpalib⁹ pspi sē carnalib⁹ dediti. adūsitatib⁹ vo pssi sē spūalib⁹ intēti. Hoc attēdēs Sene. i li. ō puidētia ait. Gaudēt magni viri rebus adūsis: n̄ aliē q̄s fortes milites belli triūphis: gubnatorē i tēpestate i acie militē itelligas. Calamitas virtut̄ occasio ē. illos merito q̄s dixerit miseros q̄ nimia felicitate corrūpescūt. Ignis ei

aurū ꝓbat/miseria aūt fortes viros. arbor em̄ nec solida ē nec fort̄: nisi inq̄s freq̄ns ventū incursat. ipa em̄ vexatōe stringit̄ ꝛ radices fortius figit. Et exēplificat ibi de magnis vir̄: q̄ mlta adūsa sustinuerūt: sic ō Demetrio: q̄ ait. Nihil infelici⁹ eo cui nihil adūsi venerit: ꝛ sic ō alijs.

D ¶ Tertio oñdit p sacrā scīpturā: q̄ pspitas et fortuna ē cā luxurie. Unū. iij. Reg. x. bī: q̄ i die sacrifi cij salomōis tāta erat in templ'm argēti copia pura oīa q̄nta ꝛ lapidū. imo nec argētū alicui⁹ pcij pura dr. pspitabāt i diebus salomōis. Et i tāta pspitate sic sapi tacē cām ētissim⁹ salomō fuit i fatuar⁹: q̄ ad ꝓplacētiā esse luxurie idola coluit ꝛ eis tēpla fecē: deum q̄ celi rie spreuit: vt ptz ibidē. c. xj. Jn tanctū q̄ dem̄tat⁹ extitit: q̄ pl⁹ sibi pspitas ꝛ rex copia nocuit q̄s sapia pfuit: vt deduc̄ Aug. xvij. ō ciui. bi. c. xx. Salomō inq̄t pie viuēre egre cepit: ꝟ ex bonis initijs malos exit⁹ habuit. q̄pe secūde res q̄s pietū aios fatigāt magis huic obfuerūt q̄s pfuit ipa sapia. ēt nūc ꝛ deiceps memorabil'. et tūc

E lōge lateq̄ laudata. Nec Augu. ¶ Quarto ō idē oñdit p figmēta poetica. Nā fingit Ouid. figmēta in meta. ꝛ tāgit Boe. iij. ō ꝓso. metro. iij. Et ē fabula tal': vt dr. s. Tho. i cōmēto. Ulixes p⁹ bellū troianū cū redeūdo ad ꝓpa diu erraſſz i mari: puenit i q̄ndā īsulā quā ihabitabat q̄dā dea noīe Circe filia solis: q̄ p gramia ꝛ potiōes cōsueuit hospites suos mutare i diūsas bestias: q̄ etiā socios Ulixes ad se venētes i porcos ꝛ vrsas pmutauit: sz mercurio⁹ dedit vlixi albū florē: p quē bmōi trāsformatōez euasit/ꝛ socios suos reformauit: atq̄ i pīaz secū duxit. Et vl't Boe. q̄ q̄uis socij sui cēt mutati i bestias q̄ntū ad figurā corpis tn̄ remāsit i eis mēs integ exclusa cū bestiali feuicia. Hāc ār fabulā ad ꝓpositū exponit Mgr̄ Tho. walleis di. q̄ circe solis filia ē pspitas mōana: q̄ ideo dr sol' filia: qr oīs pspitas mōi dispēsatiue nascit̄ a diuia ꝓuidētia. pspitas ei mōi a deo dat̄: vt boies p eā ad meliorē vitā ꝓuocent̄. Jn cui⁹ figurā ꝓpheta isra elitico ētra chananeā dñs ꝓmisit: ex illo pōs. Dedit eis regiones gētiū ꝛ labores ꝓp'or. possederēt vt custodiāt iustificatōes ei⁹ ꝛ legē ei⁹ exq̄rant

F Plebi igit̄ israelitice ētra ꝓmittit̄: vt q̄nq; ad cēna spanda ꝓuocet̄: vtz i Glo. sup Exo. ¶ Illa pspitas dr bitare i marī isula: qr fortūa ñ bz locū nisi i pñti mōo ꝛ vita: q̄ mare dr fm phos ꝛ theologos. Nā vt ait Señ. ad Lucil. i q̄dā epl'a. q̄ sic i mari aliq̄n venti segnes detinēt et trāq̄llitas vehemētissima tedio cassat. aliq̄n ei fluct⁹ vberrime pflat: ita vita būana q̄si i mari trāsfigit. ali⁹ ei pspitate. ali⁹ adūsitate tenet. Idē vult Bze. sup cuāgel'. Jn ō mari ꝛ mōi pspitate ipfecti ꝛ carnales piclitāt̄: sz pfecti ꝛ sapientes liberant̄. Jn cui⁹ signū filij isrl'p mare rubrū salui p deū gratiā transierūt: vbi egyptij submersi fuerūt Exo. xiij. Jn hoc ei mari a fluctib⁹ luxurie a deo q̄s ꝛseruat: dicente sapiēte. No possum esse ꝛtinēs nisi de⁹ dederit. Econtra ō viribus suis p̄sumēs piclitat̄. ꝛ a Circe idē

mūdi ꝓspitate in porcū z bestiā transmutāt.i. in luxuriā z libidinē carnis ouoluit: ꝑ quā porcis filios efficit. In cui⁹ figurā filius ꝓdigus vi uendo luxurioſe fuit ad pascendū porcos dedi tus. Luce.xv. vbi dic̄ Glo. porci sūt q̄ ea quib⁹ Porci
imundi spūs gaudēt opanť. Porci em̄ sūt qui
vitam suā scenoſe libidini z voluptuoſe man⁹
cipāt: ait Lbzyſ. sup Joan. Et Boe. lib. iij. de
ꝓso. ꝓsa. iij. dic̄. Qui fedis imūdisq; libidinib⁹
mergit: sordide suis. i. porci voluptate deinet
Exēplū
Jra z in vicis phoꝛ. c. xvij. dicit. q̄ cum q̄dam
stolidus audiente Pythagoza diceret se malle
cum mulierib⁹ q̄s cū phis cōuersari. Rūdit py
thagoras Sues inq̄t libentiꝰ in luto q̄s i aqua
versant. q. d. q̄ carnis illecebris dediꝰ nō esset
nisi porcus. Ex p̄missis ḡ ꝓz: quō q̄s ex ꝓsperi
tate in vicū luxurie ꝑducit: ex ostēsiōe rer̄ na
turaliū/figuraꝝ/scripturaꝝ sctāꝝ/z fictionū Nota
poeticaꝝ. Unde z dic̄ Hiero. ꝓra Jouinianū
Diuitie inq̄t ꝓpter epulas z libidines cōparant:
tolle epulas et libidinū luxuriā: z nemo q̄rit
diuitias: quaꝝ vsus oīs aut in ventre aut sub
ventre est. Et tamē sepe ex nimia auaricia ꝓra⁹
riū accidit. ita q̄ nec viuāt guloſe/nec luxurio
ſe timētes se ad hec pecuniā exponere oportere
Sz finaliť si se resoluerēt ꝓpter gulā diuitias
cōgregarēt/q̄z timēt se deficere: z nō vt vellent
ꝑ libito suo victū semp habere. ¶ Sed dicerz
q̄s: sup dictū est circa fictiōes poeticas. allegā/
do ad hoc Boetiū. iij. de ꝟsola. merro. ij. quō
homines trāsformenť i bestias. Est ne b̄ possibi
le: q̄ hō in bestiam mutet. Ad h̄ rūdet sanct⁹
Tho. in cōmēto sup dicto loco Boetij: q̄ trans
formatio homis in bestiā remanēte aīa rōnali:
nō est possibil' fm rem: q̄z si esset possibil' vl' cēt
possibil' fm trāsmutatiōez subalem vel accidē
tale: nō fm trāsmutatiōez subalē: q̄z ꝑ talē ītro⁹
ducť noua forma subal'. Et sic due forme sub
stātiales specie differēres: vt forma lupi z hois
simul ifformarēt idē corp⁹: q̄d falsū est: q̄z tl'e ñ
cēt vnū cōpositū sz duo: et nec cēt lup⁹ nec hō.
Nec ē possibil' talis trāsmutatio fm accidēria
ꝓpria: q̄ disponūt mām ad determinatā formā:
q̄z ipossibile ē mām fm vnā z eandē dispositio
nē ꝓportionari diuersis formis. vñ oīno ipossi⁹
bile ē aīam sēsitiuā viri māe dispositā ꝑ for
ma lupi. ¶ Ex q̄ sequit: q̄ trāsmutatio ō q̄ di⁹
cū est: si est possibil' erit solū fm accidēria indi
uidui ꝓuenientia ab exteriorib⁹ cauſ: quēadmo⁹
dū vī ꝓtigisse de rege Nabuchodonoſor. De q̄
legit i Daniele. q̄ ab hoīb⁹ eiectꝰ fenū comedit
vt bos: z roze celi corp⁹ eiꝰ ifectū est: donec ca⁹
pilli eiꝰ creuerēt in sil'itudinē aq̄laꝝ z vngues
eius q̄si vngues auiū. Et q̄z trāsmutatis fm
talia accidēria: duē ab exptā repugnātiōe specie.
ꝓpter deformitate figure. Jō vt sic pōt dici trās
mutatiōez cē facētā i bestiā ania remanēte. Alij
dicūt q̄ hmōi trāsmutatio ñ sit possibil' fm rē:
sz fm q̄ndā apparitiōez phātasticā. Unō nō vi
rōnabile: q̄ Nabuchodonoſor trāstulerit se ad
Nabu⁹
chodono
ſor
sūmēta comedēs fenū nisi q̄ q̄dā mania z ap⁹
paritiōe phātastica agitaťꝰ: scilz reputabat iu
mētū aut bestiā: ꝓpť q̄d a ꝓsortio hoīm eiecť ē
z cū ferꝝ bitauit. Rogem⁹ ḡ deū vt si q̄ nob ex
deo oīm bonoꝝ largitoze aliq̄ occurrit ꝑspitas
q̄ nos sua mia adiuuet ne ꝑ cā a dei mādatis
declinem⁹: sz porꝰ magꝝ ḡti deū amem⁹ Amē

¶ De pulcritudie corpis cā viri q̄s
mlieris q̄ dat occasionē luxurie
Sermo. XCIIII.

Pulcritudo eius

captiuā fec̄ aīam eiꝰ Judith. xvi. ꝓpť
spēz mlieꝝ mlieris pieť Ecci. ix. In p⁹
ce. ser. audisti ex nā/ex figura/ex sacra scptu⁹
ra/z ex fictiōe poetica. quō ꝓspitas mōana sit
occasio siue cā luxurie. Et nihil infeliciꝰ homi
pcōri felicitate mōana. Nūc⁹ñr videdū erit ō
corpali pulcritudie: q̄ mlipliciť dat occasionē
luxurie: nō solū i mliere: sz ēt i viro: iuxta ꝟba
rbēatꝝ. Pulcri. eiꝰ ca. fec̄ aīaz eiꝰ. vicz dū ꝑ pul
critudiez corpalē hō icidit i luxuriā: z aniaz suā
capit/z demōib⁹ substernit. q̄z mlieť pieť ꝓpť
spēz mlieꝝ Ecci. ix. pierūt ār non solū fm corꝰ
pꝰ: sz z fz aīam. Pro gra Aue ma. ¶ Pulcri.
eius cap. fecit aniam eius vbi ḡ.

¶ Circa ꝟba rbemarꝝ ꝑmo videndū est ex q̄bꝰ
possit oñdi testimoniis: q̄ pulcritudo sit cā vl'
occasio luxurie. Scdo vtꝝ pulcritudo corpis
sit homi appetēda vel nō.

¶ Circa ꝑmū est aduertēdū q̄ triplici testimo
nio oñdi pōt pulcritudinē corpis eē cām/ siue
occasionē luxus siue luxurie. vicz testimonio

Scripture sacre
Moralis phie
Poetice

¶ Pro h oñdit testimonio sacre scpture. Uñ
pulcritudo dyne decepit sichen: z fuit cā sue lu
xurie: z ꝑ pñs mortꝝ sue inf̄ectiōis sue z suoꝝ
Beñ. xxxiiij. Jrē pulcritudo mlieꝝ fuit cā de⁹
structiōis totiꝰ mōi: ꝑter octo hoīes ꝑ diluuiū. Pulcri⁹
tudo di⁹
luuij cā
Uñ Beñ. vij. 8z. Uidēres filij dei filias hoiz q̄
cēnt pulcre: accepeť sibi vxores ex oīb⁹ q̄s ele
gerāt. ꝓpť q̄d ait dñs. Penitet me fecisse hoīes
Nō ꝑmanebit spūs meꝰ i hoīe ifernū: q̄z caro est.
Nā viri ꝓpť corpalē mlieꝝ pulcritudinē defue
rūt pieratē z iusticiā: z ꝓsecuti sē suā libidinē:
vt ōt Aug. xv. d. ci. di. c. xxij. sic icit. filij di filiaꝝ
hoiz sē amore capti. atq̄z vt eis ꝓiugib⁹ fruerēť
i mozes societaťꝝ frigene d̄fluxeť: d̄ fra pieratē
quā i scā societate fuabāt. Jrē ꝓpť corpis pl'eri
tudiez sarai rapta fuit i domū pharaōis. i. regꝝ
abimelech. ꝓpť q̄d ipe fuit i pict⁹: z flagellaťꝰ ē
plagꝝ maris Beñ. xx. Jrē pl'critudo bersabee fu
it cā adulterij ipi Dauid. ij. Reg. xi. Item pul
critudo susanne mouit inocupiam duos senes
ꝑsbyteros Dañ. xiij. Jrē pulcritudo iudith dece⁹
pit holofernē. de q̄ 8z in rbēate. Pulcri. eiꝰ ca.
fe. a. eiꝰ. Ecce agte oñsū ē pulcritudinē mlieꝝ

cē cām libidis ⁊ illiciti amor⁹. Et iō sapiēs dic̄ Eccī. ix. Auerte faciē tuā a mlīere compta: ne circūspicias spēz alienā. ꝓp̄ spēz ei mlīer⁹ mlti pierūt. Et ex hoc ꝛcupia q̄si ignis exardescit.

B ¶ Scdo b idē oñdit rēstionio moral' phie siue erbice. Nā docz Arist. ij. Etb. c. vlc̄. q̄ dēm⁹nos ad ōlectatiōes bīe. sic̄ se babuer̄ ad belenā sc̄nes pleb troiane. Ob̄ expones Alb. in cōmēto eiusdē ōt. q̄ helena grecoz pulcerria sua pulchitudīe rbeseū: menelaū: ⁊ paridē/stultos allexit. Et iō sn̄ia senioz fuit: q̄ nll's eā nisi aūsa facie respicerz/ne visa ei⁹ pulcritudie i ōdec⁹ca derz: qz ex tl'i visiōe mox carn⁹ ōlectatō surgit: q̄ ex forma ꝛcepta i mēte ozigiez erabit ⁊ fortiē ipellit/nc legib⁹ vtīc̄/nec vtēri legib⁹ assil'ac̄. Et iō vt ōt Alb. vbi s. a Dionysio demēs vocac̄/ligās ⁊ ceca/ligās ex radicatiōe: qz radicac̄ in nā alitat⁹. Ceca vo exi cōsideratōe i q̄ vl' q̄ntū delecteč. Demēs āt ex b: q̄ nll⁹ recipit legē vl' moderatiōez. ⁊ iō ñ bz aliā medicinā/nisi q̄ ōlieč p fugā: qō intelligič p faciē aūsā. In c⁹signū di/cūt poete. vtz p Oui. iij. meta. q̄ ps⁹ faciē gorgōis aūsa facie abscidit: eo q̄ gorgon sua pl'critudie trāsciūces ligauit: ⁊ se respicientes imobiles fec̄. Et iō si ps⁹ faciē ad eā ꝛuertiss̄ caput p cidere ñ potuiss̄. vt ōt Alb. Gorgones ꝑz Jsido. xj. Ety. c. iij. Fingūt mererices crinite ſpēnib⁹ q̄ se aspicientes ꝛurebāt i lapides: vnū oc'm tm̄ bñtes q̄ iuicē vtebāt. Fuer̄ āt tres gorgones vni⁹ pl'critudis q̄i vni⁹ oc'i: q̄ ita spectantes suos stupescere faciebāt. vt vertere eos putarēt i lapides. Hec Jsi. He dicūt habuisse vnū oculū: qz fuer̄ vni⁹ pulcritudis/sua pl'critudie stupefaciētes vt s. Sic̄ de Judith ōt: q̄ ad assyrios: q̄ ꝛsiderātes faciē ei⁹ erat i ocul' eoz stupor: qm̄ pulcritudiez ei⁹ admirabāt nis. vt hī Judith. x.

L ¶ Tertio b idē oñdit rēstionio poetaz. Et iz ex poesi gorgonū iā dēa exp̄sse appeat b. cū pro āpliori testionio adhuc aliā poeticā ficiōez adducere volo. Nā pulcritudiez eē occasionē luxurie ⁊ ōlectatiōis illicite. patz ex fabl'a narcissi et daphnes. Nā daphne dū mira fulgerz pl'critudīe: ⁊ ob b ifestarec̄ nis a ioue q̄ eā voluit corrūpe. ipa rogauit tellurē deā r̄e: q̄ten⁹ pdēaz pulcritudinē dīgrec̄ sibi auferre: q̄ sibi occasio tāti dolor⁹ ⁊ ifestatiōis erat c⁹ ōa mīstra ē: eā i lauz mutauit. ⁊ sic phebi cupidinē euasit ⁊ ī ꝛgitate pmānsit. Sil'r vt fingit Oui. i. j. meta. Sil'r narciss⁹ fuit puer pulcerrim⁹. ō q̄ tyresias q̄ dabat rñsa vīssima. cū eēt q̄sit⁹ q̄z diu eēt victur⁹. rñdit. q̄ diu si ñ eēt formā ⁊ pulcritudinē ꝓpaz visur⁹. Hic q̄dā die fatigat⁹ ad fontē q̄ndā clarissimū venit: i q̄ fonte suā vmbrā pulcerrimā respexit: ⁊ in ei⁹ vmbre amorē exarsit q̄ recedere nō valuit. ⁊ sic ibi inedia ⁊ fame perīit. q̄ fictio i vitate manifestat: q̄ forma ⁊ pulcritudo boīes ad illicitū amorē vsq̄z ad mortē inclinat. Et iō bñ sapiēs ait. Fallax ē grā ⁊ vana pulcritudo.

D Prouer. vl. Hec ō ꝓmo. ¶ Nūc ad scōz vtz: pulcritudo corpal' sit appetēda, vl' ñ. Dicē dū est: q̄ pulcritudo corpor⁹ nō est appetibilis ꝓpter plura. vicz

Propē
- Fragilē existentiā
- Labilē appentiā
- Facilē attrabētiā
- Noxiā cōplacentiā

¶ Prio pulcritudo corpis ñ ē appetēda: qz ñ ē durabilis: ꝛ multū fragilis existēte. Sic em̄ flozes ad facilē aurā eis aduersā sua pulcritudine ꝓuank. ita ꝓpter discrasiā modicā homies valō discolozank. Un̄ Boe. iij. de ꝛso. psa. vij. Forme nitoz rapidꝰ ē ⁊ velox: ⁊ ꝓnaliū floz mirabilitate fugacioz. Et postea ōt. q̄ntūcūq̄z q̄s fuerit pulcer ⁊ fortis: triduane febr⁹ ignicl'o dissoluit/vl' dissolui pōt. Etiā sup erate ꝓtinue minuit. Un̄ Oui. iij. tristiū. Jsta decēs facies lon gis viciabat annis Rugaq̄z i antiq̄ frōte senilis erit. Cūq̄z aliq̄s dicer/ fuit hec formosa dolebis. Et speculū mēdax q̄ris eē tuū. Er. ij. ō arte ōt. Forma bonū fragile q̄ntūcūq̄z accedit ad annos Fit minor ⁊ spacio carpit ipa suo. Nec viole sp nec candida lilia florēt. Et riget amissa spina relicta rosa. Et iō de cā fragili bono nō est gl'iandū. Sic Virgi. oñdit i buco. alloquēs ozigonē puerū: di. O formose puer nimiū ne crede colori. Alba ligustra cadūt/ vaccinia nigra. i. viole purpurei colozis: legūt. i. colligūt ⁊ decerpunt. ¶ Scdo corpis⁹ pulcritudo nō ē appetēda: qz habz labilē apparētiā: qz tm̄ ē in supficie ⁊ pelle sic̄ color in piere: oñdens pulcritudinē in supficie ⁊ regēs turpitudinē in pelle. Pulcer em̄ ꝑm papiā ōt a specie cutis dictus/ qz pellis. Et iō de corpali boīm pulcritudine ē sic̄ de pulcritudie pomoz i sodomis. De q̄bus ōt Aug. xxj. de ci. dei ca. v. q̄ sūt exteri⁹ pulcerrima int⁹ār cinisz fauilla. Jtē si ꝑ vt mortuoz si pulcra: q̄ si exterisec⁹ pulcra: int⁹ aūt feroze ⁊ ossibus mortuoz plena Mat. xxiij. Unde Bern̄. Quid ē pulcritudo corpis nisi velamē turpitudis. Et cōit: q̄ntō boies si ex̄ pulcriozes tāto si int⁹ turpiozes. Ob̄ appet i mlieribꝰ q̄ maiozem bñt viris ab ex̄ pulcritudiez: ⁊ ēt int⁹ ampliozē bñt diuersoz. hūoz turpitudinē. Sil'es i b q̄/busdā ꝓmibꝰ: q̄ i tenebr⁹ videnk lucere vt stella ⁊ esse valde pulcre: ꝛ ad lucē applicati sūt turpissimi. Sic reuera boies pulcri ab ex̄. turpes sūt si videank eoz interioza. vt oñdit Boe. vbi s. de alcipiade pulcerrimo: allegās Arist. Si i q̄t vt ait Arist. linceis ocul' homies vterenk: vt eoz vis⁹ obstantia q̄q̄z penetrarec̄: nōne ꝛtrospectis viscerib⁹ illud alcipiadis supficie pulcerrimū corp⁹ turpissimū videreč. Et bñ turpissimū: qz bō putredo ⁊ fili⁹ boīs ꝓmis Job. xxv. Et ōt s. Tho. i cōmento sup Boe. vbi s. q̄ alcipiades mlier fuit pulcerrima: quā videntes q̄dam discipuli Aristo. durerunt eam ad Aristotelem vt ipam videret. qua visa dixit ꝓmissa verba. si homines linceos oculos habe/rent ꝛc̄. Alij volunt q̄ fuerit vir pulcerrimus vt videreč velle Boe. vbi sup̄. ¶ Tertio pul/

pulcritudo belene

carnis ōlectatio

Gorgonis pulcritudo

pulcritudo corporis nō dat

Pulcer

poma sodomoz

F

eritudo corpis nō ē apparēda: qz hz facilē attrahēriā: eo ꝙ facilime trahit ad ruinā. Nā pulcritudo mlieris ē sic pulcritudo pantbere: vt dicit mgr Simō burston. de q̄ dī ꝙ hz caput turpissimū z corpꝰ pulcrū. Et caput horribile abscōdit: z corpꝰ oñdit: p qō bestias ad sui spectaculuz trahit. q̄s sic incētās circa eiꝰ pulcritudinē devorat z comedit. Sile ōr Isid. xij. Etym. ō q̄dā serpēte Ite pulcritudo sol nimis ispecta ispicientē q̄si cecat. z peluis bñ tersa z ignita/ visuz ad se respicientē lumie oculoz puat. Sic revera pulcritudo nimiū ispecta piclitat. In cui figurā Loth cū racꝰ pulcritudie loci ad amena iordanis descēdit ab hostib captꝰ fuit. Gen. xiij. qz p mlieris pulcritudinē q̄s ducit ad inimicoz subiectiōez: sic oñdit Hugo de clau. aie. Cum mliere ei pulcra delectatio carnal q̄ cū turpi ñ fieret pficit: vt ōr idē Hugo. ¶ Quarto pulcritudo corpis ñ ē appetibil: qz hz noxiā cōplacentiā. qz pulcritudo corpal activue z passive est criminū cā. Activue q̄dē: nā pulcri cōiē sē supbi dicere Oui. j. ō fast. Fastꝰ iest pulcris: z secḳ superbia formā. qō i regina vasthi vroze Asueri bñ apparuit. q̄ ꝑ suā pulcritudinē ad ipiū Asueri venire ꝓtēpsit. z ob ħ abiecta fuit. Hester. j. Rursū pulcri cōiē sūt lasciui. Et iō ait Juuen. Rara ē ꝓcordia forme z pudicicie. Pulcritudo ei iuuenē p̄dā alicne libidis: aut p̄donē effi cit castitatis: vt ōr Holkot sup li. Sap. lec. xciij Cawsar ēt incōtinētiā passiue pulcritudo femine: qz ispecta solet ad illecebrā trahēre. Un Bersabee, ꝑ pulcritudinē placuit Dauid: z cū ad crimē traxit: ait Hug. vbi ō. Et bis iferē q̄ mulieres dñr bñ regere suā pulcritudinē: ne dent alijs occasiōez ruine. exēplo illiꝰ adolescēs ō q̄ narrat Vale. li. viij. q̄ excellēs pulcritudis adolescens cū plimū feminaz illustriū sollicitaret oculos. iōgz virtis z parētib eaz suspectū se sentiret: eiꝰ decorē vulneribz diffudit. deformitatē sanitatis sue fidē q̄z formā irritamētū alicne libidis eē maluit. Idē recitat Amb. iij. ō vgitate di. Juuenē veteres fabule ferūt: cū ob admirādā oris pulcritudinē i amorē accēderet feminas: stigmatibz iarasse vultū: ne q̄ cū posset amare. Exēplo illiꝰ studeam formā z corpalez pulcritudinē ñ curare. Hoc ēm maxie ad virū videt ptinere. qz forma viros neglecta decet: ait Oui. Rogem q̄ deū vt i cōratiōe carnis ꝓtē aut ab ex aliene pulcritudinis nos adiuuet ne cadam: sz p victoriā secū cozonemur Amē.

Exēplū Nota de viso

ō Pulcritudo est criminū causa

Exēplū

Exēplū

Exēplū

¶ De malicia vetulaz inducētiū ad luxuriā. Sermo. xcv.

Lingua tertia multos cōmouit Eccl. xxviij. In p̄cedentib sermōib audist ō mlieris occasionib luxurie q̄s enumerauī sup ser. lxxxv. Et signanter i p̄cedēti sm̄one de pulcritudie mlieris: q̄ ē vna ex illis occasiōib. Ex qbz ēt cauſ corpal pulcritudo nō ē appetēda. Nunc ꝓñr videndū erit ō malicia vetulaz q̄ alias psonas inducūt ad luxuriā suis psuasiōib. quaz malicia Sapiēs describit p linguā tertiā. De q̄ tertia lingua dixi sup sermōe. xxxvij. L. Et nūc plura ō illis dicturus sū: quō ēnt cā z occasio luxurie. quia inē cereras occasiōes luxurie enumeratas sup sermōe. lxxxv. illa erat vltia. Pro gra Aue maria ¶ Lingua tertia cōmouit mltos ꝛc. vbi ō.

A

¶ Circa ꝟba thematis not ādū est ꝙ p linguā tertiā intelligit psona tertia siue media inē duas psonas p luxuriā se maculātes. qz p hāc linguā tertiā sepiꝰ accidit vt luxurie malū ppetrēt: qō alis nllo mō i op vl valde difficulē pduci posset. Nā inē oia mlieꝝ deceptiua pstantissimū ē ꝓpria ancilla/ anꝰ aut vetula. hec ēm sine timore sp hz ad dñaz accessū. hec pōt videre eiꝰ animex signis exteriozib ad venerea iclinatū. hec audacē pt de q̄lib loq. et sine ꝟecūdia puella aut dña apit mentē suā ei. Et iō poere de arte amādi loq̄ntes i p̄mis ꝓsulūt amātib recurrere ad vetulā: z muneribz vl p̄cibz cozrūpe ancillā: vt Oui. j. de arte. Et ad illiꝰ ꝓfirmatiōez Ouidiꝰ iij. metamor. fingit ꝙ ꝟrunꝰ deꝰ bozeaz q̄daz die pomerii sic noiatā ꝟginē pulcerrimā/ bozeaz culture vacantē: b erbas z arbores mirabilē cōponētē respexit: z i eiꝰ amorē exarsit: sic ꝙ sup modū eā dilexit. q̄ ꝓter vt ea fruerēt in diuersas formas se mutauit: z adḥrere amorē ꝟginis laborauit. Nā mō apparuit bozulanꝰ cuz sarculo. mō miles cū gladio: mō bubulcꝰ cū fa mulo: mō secatoz herbaz cū falce: nūc piscatoz cū hamata arūdine: q̄ oia ꝟgo despexit. vltio i anū z vetulā baculo innixā canicie respersaz se mutauit. z sic ad ꝟginē i bozeū iterauit: z ei multis exhortatiōib/ exēplis z inductiōib/ amorē ꝟtuni psuasit. siceaz puella ꝟbis vetule ꝓsensit Et sic ꝟrunꝰ abiecta forma ani/ in forma virili z ꝓpria apparuit/ z eā corrupit. Ob revera ideo fingit: ꝙ nihil pstantius mala vetula repit ad decipiēdū iuuēculas. Nā sepe visū est ꝙ virgines aurz t argētū z q̄cūq̄z p̄ciosa sibi oblata respuerūt: z vltio ꝟbis vetulaz decepte pudiciciam amiserūt: z sil caste vxores in adulteriū pduxere fuerūt. Sicut de q̄dā pudica bona et casta vroze cuiusdā nobilis narrat Petrꝰ alphonsi. z hī in narratorio cōi. cuiꝰ vir cū pegre ꝓfectꝰ esset/ a q̄dā iuuene ardente adamat: et p eū ad suū amorē laboribz/ seruitijs/ z pmissiōibz sollicitat. q̄ cū oia spreuisset iuuenis egrotare cepit. Cui q̄dā vetula occurrēs cām languoris q̄siuit. At ille ꝓmo coz suū celās: tandē ei aperuit. Cui illa mox se succursurā pmisit. Ipa q̄ caniculā quā habuit duob diebz ieiunare pmisit. Et tertia die panē cū sinapi ꝓfecit ei dedit: q̄ pre angustia sinapis fortis lachrymare cepit. Pergēs igit ad domū p̄dicte dñe cum canicula: honorifice ab ea ꝓpe habit bonestatē z tpis antichristē ē susceptā. Que vt caniculā lachrymātē vidit: ammirādo q̄d ħ cēt iq̄siuit. Anꝰ de

Nota

Laure Exēplū

B Exēplū Alphōsi

losa rñdit. Dña chara nō sit vob cure: tāta ē cor dis mei tristicia q̄ neq̄o dicere. Tūc dña ardē/ tiꝰ inq̄rere cepit: q̄ vt ōt poeta: nitimur ī vetitū cupimꝰq̄ negatū. Anꝰ ad hec. Hec canicla fuit filia mea: casta nis ꝛ decora q̄ q̄ cuidā iuueni ipam ardēt amāti ꝛsentire renuit: i hāc muta/ ta bestiā exīstit. Et hoc dicto amare flere cepit. Tūc dña ait. Quid faciā: ꝛsilis peti ꝛscia. Ju/ uenē em̄ talē me amantē ꝓtēpsi. ꝛ eiꝰ seruicia. Anꝰ: ꝛsulo vt ei miserear ꝛ/ ne in talē bestiā cō/ uerraris. sicq̄ dñam seduxit: ꝛ ei iuuenē illum adiūxit. Et ido bñ verificat de tali illud Eccī. xxv. Malicia mlieris imutabit faciē eiꝰ. ꝛ ob/ cecabit vultū suū tāq̄ vrsus. Et sequit. breuis ois malicia sup̄ maliciā mlier ꝛ. ¶ Sed d. q̄s: Tu hec scribēdo iformas iuuenes quō debeāt ꝓcari vt vincāt dñas aut puellas. Rñdeo q̄ nō ido hec dico. ſz vt mariti et cerī suaꝝ vxoꝝ et puellaꝝ custodes cogīscāt maliciā certaꝝ mlie/ rū seducētiū. Et vt sint magī vigiles: ne sic in/ differenť ꝓmittāt accessū vetulaꝝ siue ancillaꝝ aut iōsueras amicicias noticias vl'exitꝰ famlo rūaut famulaꝝ: p q̄s vl' q̄s bmōi mala ꝓcurāt.

D ¶ Sed adhuc d. q̄s: q̄d tñ assil'anť bmōi vetu le siue ꝓsone luxuriā ꝓcurātes ꝛ c. Rñdeť q̄

Vetule seducētes sūt sicut
- Serpētes venenātes
- Folles insufflantes
- Lingue mediātes
- Porte importātes
- Larue simulātes
- Aues aduocātes
- Munera copulātes

¶ Prīo t'les anꝰ puellaꝝ seducetrices sūt vt ser pētes venenātes. Sic ei ꝓpēs q̄ ꝓmā feiaz vel mulierē decepit/ caput ꝯgineū ꝛ caudā ꝓpenti nā habuit: vt ōt Beda. ꝛ venenū mortale et p mlierē viro: ac p ambos sil' tori generi būano sub sibilo iudit: vt ōt Maximꝰ in ser. Sic per oia mala anꝰ corpal'r vt ꝓpēs ificit: ꝛ mortalit suadēdo impudicicīā occidit. Corpal'r q̄dē anꝰ

Nota male vt serpētes sī venenose. Nā suo visu pue ros solēt fascinare: vt oñdit s. Tho. ī. pre sū/ me. q. cxvij. ar. iij. ad. ij. argumē. Nā ōt glo. su/ p illo ad Gal'. iij. q̄s vos fascinauit vitati ñ obe dire? Et ē Hiero. sic magicī ludificatiōib aliť q̄dā oculi boīm oñdunť q̄s sūt ꝛ dicūť ille fasci natiōes. Et subdit. Dicit ē fascinꝰ sūt fascina/ rio vulgo q̄ nocet infantib. Dicūť ei q̄rūdam

Fascina/ rio ocli visū vrētes. ꝛ hic cor aer fascinatio ōr. ꝛ ꝓt fieri vt huic peccō inseruiāt demōes. In q̄ vulť glo. dicere q̄ q̄dā boīes bñt oculos venenosos: vt q̄nq̄z vertle q̄ solo aspectu ificīūť alios. Cui rōnē nālē dat sctus Tho. vbi s. talē q̄ ex forti imaginatiōe aie spūs imutanť corpī ꝛ iūcti: q̄ q̄ dē mutatio spiritū maxīe fit in oculos ad q̄s

Oculus quō infi cit subtiliores spūs puenitūr. Oculi āt ificīūť aerē ꝓximū vsq̄ ad determinatū spaciū. p quē mo/ dū specla si fuerit noua ꝛ pura ꝛbunt q̄ndam ifirmitatē ex aspectu mēstruate: vt ōt Aristi. in de somno ꝛ vigi. Et p illū modū oculꝰ etiā eger sanū respiciente se sauciat ꝛ inficit: vt doctꝛ ex/ pītia. Cū igiť aliq̄ ania vehemenť ad maliciā fuerit cōmota: sīc in vetula ꝛ rigit: maxīe ef/ ficiť fm modū p̄dictū aspectꝰ eiꝰ venenosus et noxiꝰ. ꝛ maxīe pueris q̄ bñt corpꝰ tenerū ꝛ de fa cili impressiōis receptiuū/ possibile ē tē. q̄ ꝑ fiat ex aliq̄ occulto facto ōmonū cū q̄b bmōi veru/ le sortilege bñt fedꝰ ꝛ pactū. Hec sctus Tho. Ptz igiť q̄ vt ꝓpentes interimūť corpal'r. Rur sus vt ꝓpentes ificiūť mortal'r. Vaz sīť ꝓpens decipiēs ꝓmos parētes faciē boīs habuit vt fa cili decipet. sic anꝰ maligna sub maturitatꝛ et honestatꝛ specie soler castas matronas decipe.

B vetule inficiunt mortal'r

Jeē sīť ꝓpens fuit medi ine diabolū et mlierē, ita ī facto anꝰ est mediatrix ine iuuēcule ꝛ leno nē. Et iō p oia videť filis ꝓpenti interficiēti. Et ꝛcordat scptura Eccī. xxv. q̄ ait. Nō ē caput ne quius sup̄ caput colubri. ꝛ nō ē ira sup̄ irā mu lierꝛ. Et iō sīť deꝰ serpēti Euā seducēti maledi xit terrā comedere oib diebꝰ tñ ꝛcessit: sup pe cꝰ repe ī flixit. ꝛ inimiciciā ine eū ꝛ mlierē/ ꝛ se/ mē vtriusq̄ posuit: mlieriq̄ caput ꝓpentꝛ ꝛte rere ꝛcessit: vtz Beñ. iij. Si reuera nō minꝰ anꝰ mala ē maledicta: ꝛ vt serpēs venenosus a ca/ stis matronis fugiēda. Vñ Eccī. vbi s. Cōmo/ rari leoni ꝛ draconi placebit q̄z habitare cū mu liere nequā. ¶ Scdo vetule male sūt vt folles insufflantes. Nā diabolꝰ ē faber: mulieres sūt

C Vetule sūt fol/ les insuf flantes mallei: ignis in q̄ laborat ē luxuria: sed eiꝰ fol/ lis ignē incēdens ē mala anꝰ seu vetula. Faber q̄ppe ꝓmo fabricās oia lubrica est diaboli ma/ licia: dicēte dño p ꝓphām Esa. liij. Ego creaui fabꝝ sufflantē ī igne prunas. Ubi glo. Hugo. ī postilla. Faber ē tenaroꝝ diabolꝰ a deo creatꝰ q̄ de ꝰ fabricatꝰ ē aurozā ꝛ solē ī pō. Qui īsufflat prunas. i. tēcat mēres iā a ꝓpria ꝛcupīa ignitas iuꝝ illud Job. xlj. Halitꝰ eiꝰ prunas ardere facit. i. suggestiōe sua mēres carnal'r magī ac magī igne pci accēdit. de q̄ ait pō. Supe ecidit ignis ꝛ nō viderūt solē. Scds ꝙ ignis in q̄ laborat faber ē luxurie: de q̄ igne ōr Job. xxxj. Ignis ē vsq̄ ad pditionē deuorās: ꝛ oia eradicās geni/ mina. Sup q̄ ōr Breg. ī moꝛ. Ignis noie ḃ deꝰ signat ardoꝛ luxurie q̄ deuorat: oia g enimina eradicat. q̄ reatus luxurie ñ tm̄ vsq̄ ad inq̄na tionē: ſz vsq̄ ad pditionē deuorat. Benimia ꝙ sūt operatōes bone. In illo igne singularit labo rat: q̄ p luxuriā genꝰ humanū maxīe supat: vt oñdit Isīd. de sūmo bo. liḃ. ij. c. xxxix. ¶ Tertō virīl' ani ferꝝ q̄s ī illo mollescit ē animꝰ virīl' ꝛ fortis. q̄ mꝰ ferrū nō obstante sua fortitudie in ḃ igne liq̄scit: vt ōr oñdit Hiero. ī epla ad oceanū de vita clericoꝝ di. Ferreas mēres libido domat. Et exēplificat ḃ in epla ad Eustochiū di. Uis scire ira cē: acci/ cipe exēpla. Sāson leone fortioꝛ: saxo durioꝛ: in Dalide mollescit amplexib. Dauid fm cor domini electus: amoze Bersabee est captꝰ. Sa lomon per quē ipa diuia sapientia cecinit: ama toꝛ mulierū factus fuit. Et ne aliq̄s sibi de san guis ꝓpinq̄tate ꝓfidat: i illicitū thamar sororꝛ

ūmoz frīs exarsit īcendiū. ¶Quarto malleus cū q̄ laborat mlier extat: vt oñdit Helinā. da mlier dr̄ q̄si mollier a molliendo. vtz s. xcij. Hoc malleo. s. mlicre diabol⁹ mollit z malleat vniuersū mūm. h malle⁹ ꝫ nām alioz malleo/rū nihil glutiare p̄t: solidare nihil nouit. sz cū/cta ꝓfringit: ꝺissipat cōminuit: z dissoluit vniuersa Hec ibi. Mlieres igit̄ sūt mallei: de q̄b dr̄ p̄/uer. xix. Parati sē mallei ꝓcurīēres stultoz coz poziby. ¶Quīto folles ignē īsufflātes sē vetule mediatrices z lenōes: vt ꝺr̄ Hugo sup Esa. vbi s. vt sil'r dicat ō tali q̄ ꝓallegatū ē de diabolo Job. xli. halitꝰ eiꝰ ꝓcu. arde. facit colloquiū eī illiꝰ q̄si ignis exardescit. Eccl. ix. Uñ ō tali dr̄ Eccl. xxviij. Si sufflauerit q̄si ignis ardebit.

D Lingua tertia

¶Tertio vetule sūt ligue mediātes. Est ei lingua tertia de q̄ dicūt mlta mala Eccl. xxviij. ꝺr̄ eī ibi q̄ ligua tertia mlēos cōmouit: z dispsit illos de gēte ī gētē. ciuitates muratas diuitū ꝺestruxit: z domos magnoz effodit: z turres ꝓcoꝝ cidit z gētes dissoluit. lingua ꝛtia mlieres fortes deiecit: z ꝓuauit illas bonozibꝫ suis. Qꝺ expōit Hozra ō mala vetula ibidē ī postilla di. Lingua ꝛtia ē ligua agape: q̄ ꝓcurat stupz inē viz z mlierē. hec eī ligua ꝺr̄ tertia: q̄z inē lenonē z mlierē ē tertia. hec mlēos cōmouit a statu castitatiſ ī im ūdicīā. vñ z sctā aīa grās agit ꝓ liberatiōe a tli lingua Eccl. vl. di. Cōfitebor tibi dñe q̄z liberasti corꝓ meū a ꝓditiōe: a laqō lingue iniq̄: z a labijs opantiū iniq̄tatē. Et infra. de aleitudine vēris inferi z a lingua coinq̄nata. Hec ē lingua īcendēs z sufflās ignē fornaces babylonice. fornax aūt babylōis stupa: pice z napte accēsa ē: luxuria ciboz cōcupiscētijs ill̄ imata: ait Bze. ī moz. Hec ēt lingua mlēos ō gēte ī gētē dispsit: q̄z mlēas meretrices publicas z lenones fec̄: z ō patria in patriā fugere ꝓ vecūdia coegit: sm illū. ij. Esdre. iiij. Nō suam patriā relinq̄t q̄ nutrit eū: z suaz regionē: z ad mlierē se ꝓiūgit: z cū mliere remittit aīaz. z ne q̄z p̄cz memit/neq̄z mlem ī regiōe. Hec etiaz ciuitates muratas destruxit: sīc in destructiōe Troie apparuit: q̄ ꝓter belenā ꝺestructa fuit.

E Porte ī/portātes sē vetule

¶Quarto vetule sūt vt porte ꝺr̄portātes. Nā sīc nihil ī ciuitatē nisi ꝑ portā ꝺr̄portat: ita diabol⁹ aliq̄n nec suggerēdo nec incēdēdo circa vecundā puellā opat: z tūc ꝑ vetulā q̄si ꝑ portaz ad eā ingredit: vt sue luxurie malicia fedet et corrumpat. Et g̃ bñ ꝑ portā sterq̄linū figurat. Neemie. iij. q̄z ꝑ talē anū diabol⁹ sterc⁹ luxurie ꝺr̄portat ꝑ q̄ puella maculat. Naz stercoris noie intelligit feroz luxurie: sm illū Joel. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Sup q̄ ait Breg. ī moral. z ī omel. Cū nat⁹ cēt Jesus. Iumēta in stercore suo cōputrescere/est carnales boies ī feroze luxurie vitā finire. Ubi ei diabol⁹ ad puellam incitandā ad luxuriā non pōt bīe viā: q̄rit vetulā. z q̄ ꝑ se non pōt: opat ꝑ eam.

Exēplū

Sicut narrat de ꝺam iuuene q̄ mlēū amoze cuiusꝺā puelle inflāmat⁹ z passione victus: ex malicia ſpopōdit se dare diabolo si illā puellā aptaret volūtati sue. q̄ diabol⁹ se facere ꝓmisit. z dicta puella mōis q̄ḃ valuit ad carnalia incēdit: nec eī ꝓficere potuit. q̄ tandē vetula in aduxoziū petijt: rē sīc ꝓtigit quō ꝓficere nequiuisset enarrauit. Cui vetula dixit. Modice es vt video poterie: ego ꝓcurabo q̄ inrēdis. sz q̄d babebo ꝓ mercede? Demon q̄d bīe vellet petijt Et illa duos calceos postulauit. z re ad effectū p anū deducta/diabol⁹ vetule ex altera pte cuiusꝺā flumis: vetula ex opposita pte stāte apparuit. z calceos ꝓmissos cū lōga partica prexit. Et cū illa diceret q̄re ñ appropinq̄ret. rñdit. q̄z peioz z malicioſioz demōe fuisset: ō sibi appropinq̄re nō p̄sumeret. Imo tales turpissime vetule interdū ꝑ calceis z vestimēt̄ solēt castas puellas ꝓstituere: imo ꝑ haustu vini inuenūt talia p̄cicare. Unde de eis vificat illū Joel. ij. Puellā vendiderūt ꝑ vinoꝝ vt biberēt. ¶Qui F
to tales vetule sūt vt larue simulātes. Nā sīc vetule sē
natoz es aīaliū z auiū aliq̄n se larvāt vt possint larue de
venari z bīe intērū. si em̄ viderenť a bestijs/ fu monū
gerēt ipe. sic vetule sūt tāq̄ larue: ī q̄ḃ diabol⁹ auceps astutissim⁹ solet latere: z sibilo sue pra/ue suggestiōis attrahere sub aliena specie. q̄z si se oñderet mulieribꝫ z virīs ꝺr̄oz incureret. Uñ sub specie honestatis senū: diabol⁹ venādo ponit vetulā laqueū sue malicie. De q̄ ꝺr̄ Eccl. vij. Inueni mlierē amariozē morte: laqus venatoz est. sagena coꝝ eius. z vincula manꝰ eiꝰ: q̄ placet deo effugiet illā. q̄ aūt pecōr est capiet ab ea. q. ꝺ. q̄ a tali malicia nemo est securꝰ nisi diuina se pregēte gratia. Est etiā pedica diaboli: Pedica
de q̄ ꝺr̄ Job. xviij. Ab scōdita ē in terra pedica eiꝰ: z decipula eī sup semitā. In terra pedica abscondit: cū culpa sub apparēti voluptate occultat Inimicꝰ g̃ in terrā pedicā abscondit. q̄si voluptuose mēti alicuiꝰ vetule honestatē ostēdit: sub q̄ laqueū peti abscondit/vt eius aīm stringat: q̄tinus videat q̄d ꝓcipisce valeat: z tm̄ nō stati videat in q̄ culpe laqō pedē ponat Et tūc etiā decipula ponit q̄si talis sub honesta apparētia bone puelle demonstrat. sic em̄ decipula ponit/vt dū esca oñdit nequaq̄ ipa a trāseunte videat. nō em̄ facile deciper si videri nō posset. Dum igit̄ diabol⁹ mentē letā ꝓspexerit: ibi sub specie aliena luxuriā ꝓponit. quia ibi decipulam ponit vbi semitā mentis ꝓspexerit eē fm imaginationē: vt ꝺr̄ Brego. xiij. moral. §. xvj. ¶Sexto vetule sē aues aduocātes. Sīc ei B
Aues domestice posite circa rete alias aues de Aues ad
ceptorie/dulci susurro solent in rete ducere. sic uocātes
anus ille pessime diuersis psuasionibꝫ puellas corrūpunt sub specie false amicicie. Sicut de colūbis recitat de ꝓpheta. reg. lib. xij. de columba: circa finem. q̄ inuenit colūba domestica q̄ ad deceptionē siluestriū est instructa. Nā siluestribꝫ se associās ad rete eas ducē. z vt cautiꝰ eas decipiat cū ill' intrās ad rete aucupis se inuolui ꝓmittit sub specie amicicie. z sic q̄ ad pascua

eas alliĉ. ꝛ sic paſcẽdo ĩ laqueũ ꝛ ĩteritũ eas ducit. Sic reuera ĩ ꝺ casu ñ est maꝰ piculũ q̃z ve-

Domesti ca colum ba

tule mediatricꝫ ꝛ deceptricꝫ ꝙsiliũ. Et bñ domestica colũba vocaꝫ vetula: qꝛ ipa p turpia ꝙsilia ẽ mediatrix ad lũbalia. vñ colũba q̃si colẽs lũbos ẽ dĉa. vt ꝺr Isi. eo q̃ sit auis voluptuosa: Fꝛ Arist. ĩ li. ꝺ aiali. Oĩtꝛe tã hyemẽ q̃z esta re ꝓmpta ad venerea: vt ꝺr ĩ ꝓpe. rex. Sic anꝰ pessima ltz ĩ se ñ sit apta ad ĉlia. tñ oĩtꝛe conaꝫ iuuenĉlas aptare ad ista. ꝛ ipa nequã colũba a diabolo domesticata: seducere ñ cessat simpliciũ iuuenĉlaꝝ corda. de q̃ꝝ q̃libꝫ dici ꝑ illud Osee. vij. q̃ ẽ colũba seducta ñ bñs cor. qꝛ ĩ vitare ĉles iuuĉlẽ ñ bñt cor incensũ oleo charitatis. ꝛ ĩõ seducũt ꝑsecutiõe voluptatꝫ. Jõ ei fa-

Argẽtũ uiuũ

rue ẽgies fuerũt exclusę spõso veniẽte: eo q̃ earũ lãpades oleo charitatꝫ fuerẽt vacue Matt. xxv. ¶ Septio vetule sũt vt argẽtũ uiuũ copulãtes. Nã ꝺr ĩ ꝓrie. rex: q̃ argẽtũ uiuũ auꝝ et argẽtũ copulat: ꝛ ipmmer recedit. sic ꝑ oĩa anꝰ illa mulieres ꝛ viros cõbinat: ꝛ ꝓpt turpẽ q̃stũ recedit ꝛ viã suã ambulat. A ĉlib ẽ cauẽdũ est bõis mõitis: qꝛ dãt occasionẽ luxuriãdi ẽt pro bis. Qui ei cãgit picẽ inq̃nabiꝫ ab ea Ecĉi. xiij. Imo volẽtib ẽuare castitatẽ ñ est turũ cohabitare mr̃imonio tũcꝫ :eo q̃ suis collocutiõib ꝑ uocẽt alios ad cogitãdũ de venereis. Et mꝰ co-

J

minꝰ vetuł malꝫ ad ĉlia ꝓuocatuis: fꝛ illõ Ecĉi. xix. Qui se iũgit fornicatrĩs erit nequã. Pcẽm igiꝫ caliũ vetulaꝝ cẽ ẽnde ꝓtz facilr exp̃missis ꝛ signẽ qꝛ sũt folles diaboli ꝛ instra. qꝛ qõ ꝑ se ꝛ ĩ se facere neq̃unt: dant aliꝫ floze iuuẽtutis florẽtib inciramẽtũ. Tũ qꝛ sr̃ cã pditiõis mĉtarũ aniaꝝ. qõ q̃z pĉ'o sũ sit ꝓtz ĩ cbõ dño: q̃ꝑ salũdis aiab mozẽ crucꝫ sustinuit. cũ ẽt qꝛ nullũ sacrificiũ ẽ deo acceptabili ꝛ zelo aiaꝝ. Jgiꝫ nihil sibi displicibilius q̃z pditio eaꝝ. Quid ei ꝑdest boĩ si vniuersũ mõm lucreꝫ: ꝛ aĩe sue dc. pa. ait saluator Mat. xvj. Hoc deberet attendere anꝰ illa ꝛ se a ĉlib ꝓtinere. Und apl'us ad Tit̃ũ. ij. docẓ q̃ anꝰ dñe ẽ ĩ hitu sctõ: ñ crimiatrices: ñ vinolẽte. sz adolescẽtulas istruere dñe vt viros suos amẽt. ecce ꝺr suos ñ aliẽos. Uti nã ĉles vetule ꝑpẽderẽt q̃ cozã ꝺo q̃ntũ ĩ eis ẽ obligank aĩas diabolo datas de manib suis liberare. Si em̃ q̃s obligaĩ rẽ alienã restituere: q̃nto magꝫ si aiam ꝺo abstulit ꝛ diabolo dedit: obligaĩ illã deo restituere: vicz inducẽdo ꝑsonas seductas ad pniam ꝛ declarãdo pcĩ q̃uita rẽz̃. ¶ Et oĩb sup dicꝫ ꝓtz q̃nta mala faciũt

R

ꝛ facere pñt vetule male: q̃ bñ dici pñt diabole qꝛ officiũ diaboli exercẽt. imo peiozes sũt diabolis: vt ꝓtz ex dictis. Jtẽ ĉles videnk doctozes tuda q̃ tradidit ꝛ vẽdidit cbm̃ dñm: qꝛ iudas xxx. argẽteis cbm̃ vẽdidit. ĉles ãt vetule q̃ꝝ decẽ denarĩs aut minꝰ: nõ argẽteis sz vilib vẽdũt aiam cbĩ sanguie redẽptã. imo ꝑ vinũ: vt ꝓtz ẽ. ex Joele. Puellã vẽdiderat ꝑ vino. Sed q̃le erit vinũ coꝝ certe ĉle: de q̃ ꝺr Deut. xxxij. Fel draconũ vinũ eoꝝ: ꝛ venenũ aspidũ insanabile. Jtẽ ĉles sr̃ doctozes inferno: q̃ ñ nocet nisi nocẽtib: ipe ãt ꝑ dulces ẽmões corda subtuertũt innocẽtũ: Fꝛ illõ ps̃. Acuerũt vt gladiũ linguas suas. Et seq̃t. vt sagittẽt ĩ occultꝫ imaculatũ. Hec ẽ q̃ lingua tertia de q̃ sup dixi. Põt em̃ dici ꝑma lingua diaboli suggerentꝫ. Secda leccatoris peretis. Tertia vetule seducẽtꝫ. Jtẽ sr̃ doctozes latrõib ꝛ spoliatoribꝫ strataꝝ publicaꝝ. qꝛ illi ñ occidũt aut spoliãt illos cũ q̃bus comedũt: nec eos ꝑdũt aut vendũt aut ꝑdũt. Hmõi ãũt vetule comedẽdo ꝛ bibendo cũ eis/eas ꝑdũt ꝛ vendũt ꝑ potu vini. Rogem⁹ q̃ dẽũ vt nos custodiat ĩ tanta tẽpestate vetulaꝝ: ne mergamur ꝛ involuamur laq̃is diaboli. qõ nob ꝓcedat dñs nr̃ ies⁹ chr̃s ĩ secla bñdict⁹ Amẽ.

¶ De deceptoribꝫ aliꝫ mlicibꝫ ꝛ inocẽtũ puellarũ Ser. xcvi.

Expli.

Si sufflaueris qua:

Si ignis ardebit. Eccĉi. xxviij. ¶ In p̃cedẽti ser. audistꝫ malicias vetulaꝝ mlt̃iplicẽ seducẽtiũ sepe castas puellas ꝛ mlieres maritatas: ꝛ alias. Quib ẽt reb hmõi vetule cõpenk: ex q̃bus eaꝝ malicia cognoscak. Et qꝛ nõ solũ ꝑ vetulas decipiunk mlieres ꝛ puelle. sed ẽt ꝑadolescẽtes: viros ꝛ alios q̃ sepe suis ꝑsuasionib sufflãt ꝛ ignẽ luxurie ĩ ralib incẽdũt. Jõ nũc cogitaui dicere ĉtã de aliꝫ deceptoribꝫ per q̃s mlieres decipiunk: q̃ norari pñt in ✠ bis rbe maris. Si sufflaueris ẽ. Pro gĩa Aue maria

Expli.

¶ Si suffla. q̃si ignis ar. vbi s. ¶ Circa p̃missa ✠ ba tbemaꝫ est notandũ q̃ sufflatores dici pñt deceptores ꝑsuasores siue ĩductores ad luxuriã. tales em̃ sufflãt ꝛ ignẽ carnal' ꝛcupie in

B

¶ Circa q̃ est dubitatio: q̃bus mo (cendũt dis mlieres magꝫ decipiank. Respõdeĉ q̃ pluribus modis: fm q̃ boꝝ malorꝝ suggestores ꝑ sua malicia ꝓficienda cognouerit deseruire. de quib aliꝫ recitabo: in fine vt mlieres ꝛ pulle sint magꝫ caute: ꝛ nõ credãt neq̃ locũ dent hmõi deceptoribꝫ. Et sũt illi infra signati

B

ꝓmissio munerũ decipit.

Expm̃ de auaricia mulierꝝ.

Mulieres ꝛ pulle decipiunk

- Hypocritalib ficticiis
- Munerꝝ ꝓmissionib
- Amoꝝ simulationib
- Fal sis cognationib
- Ludis ꝛ cãtionib
- Obsequꝝ ꝓfinuationib
- Uiolenĉ oppressionib

¶ Prio sepe honeste mulieres ꝛ inocentes pulle decipiunk ab hypocritis. Nã interdũ alicꝫ castos se simulãt: verba ꝛ facta lubrica publice se detestari demonstrant. qui tamen capta opportunitate virgines stuprant. et honestas mulieres ꝑ hoc ad sui amorẽ alliciunt ꝛ seducũt. De hoc habem⁹ em̃ poeticũ de femia mãsuera. Nam vt fingit Ouidius in meramor. q̃ Jupiter Lalisceną filiã Licaonis pulcerrimã ardenter adamauit. Et cũ eã ꝺã die in nemore ambulantẽ fessam ꝛ custodie carentem vidit: ve-

hypocrite decipiunt.

Nota.

ste z facie ī Dianā se trāsformauit: z sic ad eaz venit: oscl'a dedit: z cādē ḡs fuerit oñdit: ac eiꝰ ꝓsortio vsus fuit. Sic reuera hypocrite mālue tos se sil'ant: ī blāda z publica apparēria se de/mōstrāt. z sic q̄ mlieres iuuēculis se associāt. Mlieres em̄ sē nāl'r verecūde ꝓpē cumiditatez cordiſ: z ꝓpē appetitū laudiſ. vt oñdit Egid. de re gi. ꝑn. li. ij. ꝑ. i. c. xviij. Est āt ꝓcūdia magꝝ vꝰ in feia. fm illō Eccī. xxvj. Bña sup gñaz mlier sctā z pudorata. Hypocrite ei tūc se feias fin/gūt: qñ pudicicīā in ꝓbis z factiſ exhioribꝫ oñ/dunt. oc'os suos ne videāt mulieres claudūt. Tal' ei pudicicia vī signū castitatiſ eē. vt oñdit Aug. li. i. ō ci. c. xviij. Pudicicia āt ē ꝓtꝰ ñ solū ipetū libidis cohercēs: ſz ertā sīḡ cohibēs. vt ōt Lassia. ī col'. pa. qz aīus pudicꝰ nō hz oc'm ipu/dicū. ait Aug. in rl'a. Aliō exm̄ refert Ouid. in meram̄. de cygno cādido. Juppit̄ ei dū ledā op/mere voluit ī cygnū se mutauit. z sic ad libitū eā būit. Lygnꝰ exteriꝰ hz pēnas albissimas: sed intꝰ carnes nigras. sic fuera hypocrita hz ab ex albedinē p ficte castitatiſ cādorē. in albo em̄ ca stitatiſ cādor desigt̄. vt ōt Greg. in moꝛ. ſz intꝰ hz carnes nigras p ferorē luxurie. Tal' hypo/crita fuit q̄dā ricobaldꝰ q̄ būilem z pauperē se finxit: z añ domū cuiuſdā diuitiſ alēdꝰ ꝓpē deū iacuit. Cui dicꝰ diues freqnt̄ p ꝓriā filiā cibū misit. Nic tādez opportunitate capta filiā op pſſit z recessit. de q̄ q̄dā sic ait. O latro chīe ri/cobalde diu latuisti. nūc oñdisti q̄lis sub pelle fuisti. Ex his ḡ ꝑz quō puelle p hypocritas tā viros q̄s mlieres decipiūt̄. ¶ Scdo decipiūt̄ mlieres z puelle mūer. ꝓmissiōibꝫ. qz em̄ mlie res nāl'r sē auare/facili' ꝺ̄cināt̄ ad lasciuiā au/ditꝰ mūere. Auare q̄dē sē. q. sē impotēres pe/cunias acq̄rēdi. Oīs aūt ī potēria fac illibales. vt ōt Arist. iiij. etb. Un̄ legit̄ in q̄dā histo. q. cū regia saba: sic hī. iij. Reg. x. ad tērandū Salo monē in enigmatibꝫ venit: duos pueros simil limos ī lineamēris corpis: in iceſſu: gestu: z ha bitu secū duxit. q̄r. vnꝰ masculꝰ/alt̄ femella fu it. q̄ tentādo Salomonē q̄s illoꝝ pueroꝝ esset masculꝰ vel femella inq̄siuit. Salomō ꝯo cala tū plenū pomis offerri iussit: z ea ī aula sparsit z puerſ dixit. Qui int̄ vos me plꝰ diligit/de po mis illis plꝰ mihi ferat. Masculꝰ ꝯo vnū solū pomū recepit z apportauit. femella vero sinū ipleuit. z ex illa auaricia salomon eā ē femellā deph̄dit. Feiaz em̄ genꝰ auarissimū. vt ōt lex imperialis. Et ī facile decipiūt̄ p mūera: vt fun/gūt poere. sic Terēn. fm q̄ ōt Augu. de ci. dei. z alij de Dana Acryſij regſ filia. quā pr̄ timēs adulterijs violari eā inclusit in turri enea. sed Juppit̄ in pluuiā aureā se mutauit. z p tectuz in turri distillauit. sicq̄ ꝯginē impḡnauit: z ex ea Perseū genauit. Per qō in ꝺ̄itate inuit: q. nemo pōt mlierē custodire qñ ad eā pñt mu nera puenire. Si ei mūera aurea sup eā z sup eiꝰ custodes pluāt: oēs clausure q̄s tūcunq̄ fer/ree ī iuuāt. Dana ei vt ōt Fulgen. imbre a ura ta ē corrupta: nō pluuia/ſz pecunia. Nec autē ī poere finxerit. q: freqnt̄ puella pudica z pul cra a plibꝫ q̄rit̄. sed qz illa bonorē suum diligit añ eos fortit̄ currit: occasiones fugit: z eaz libi/dini total'r ꝺ̄dicit: sic q. nullꝰ eā deph̄dit. Sz final'r fecit hipomenes: q̄ ad poma aurea. i. ad ad mūera se ꝓuertit. q dū ꝯgo recepit paulati/ue a cursu ꝺ̄dicōis z fuge se deflectit: diu fuge re neqt̄ z final'r ꝓsentit. Un̄ z Fulgen. ōt. Ma lū aureū ē cupiditatē: eo q. sic ī malo aureo ē qō videas: ñ qō comedas. sic cupiditas hīe no uit: z nō novit frui. Jō Ouid. de arte ōt. Mūe ra crede mihi capiunt hoīes deoſq̄. Et placat̄ donis iupit̄ ipe datiſ. Et q̄dā ꝯsificator ait. Do cariuos oc'os ablatiuos loc'os gerūt mlieres Datiuꝰ si fueris genitiuꝰ esse poteris cū q̄ris. Ecce q̄ra mala facit tempalitū rez cupiditas.

¶ Tertio decipiūr amoꝛ sil'atiōibꝫ. Nam dic Ouid. in meram̄. q. Juppit̄ Almenā sub spe/cie marit̄ sui amphionis coḡuit. Qō ī (vt re or) fingit: qz mlieres sub specie falsaꝝ amicicia/ꝝ solent corrūpere mēres puellaꝝ: fingeres se tu turos maritos z ꝑpetuos amicos: z postea eaſ corruptas dimittūt: z ī via mercericādi ponūt nec q̄ ꝓmiserūt exoluūt. O ōs q̄ra mala sequū tur ex hmōi ꝓmissiōibꝫ. ꝓmittūt plēs se ductu ros puellas ī vxores: q̄s cū postea coḡscūt ec/clesia p mrimonio iudicat. Sz diabolo opan/re q̄ ꝓmiserūt z feceī ūt/randē oīa negant. z sic ad alias psonas mrimonial'r vtriq̄ se ꝓfert: z ꝺ̄ deū z salutē aiaꝝ suaꝝ: z mala q̄dāmō irre/cupabilia sequunt. ¶ Quarto decipiūt̄ falsis coḡtiōibꝫ. vñ Ouid. in meram̄. cū iuppit̄ in spe cie p̄tis ad filiā meneſi venit/eaz corrupit. Ira q̄dā se coḡtos fingūt: z inuēculas q̄ ad eos cā z affectu ꝓsanguitatiſ veniūt/ decipiūt. Exm̄ ō Amon q̄ thamar sororē suā violauit. ij. Regū xiij. Jō bñ dicētū intelligit puellis illō Hiere. ix q. in oī fratre suo fiduciā nō habeāt: qz inimici hoīs domestici ei. Mat. x. Quare antiq̄ scri et cū sororibꝫ habitare noluerit. vt legit de Augustio nec cū mre: sic in vita sp. de pleriſq̄ hī. ¶ Qui to decipiūt violēris oppſſiōibꝫ. ꝑ inuit. ꝓ Ouid. vbi ꝛ. de Egnia q̄ a Joue in specie fulmis fuit oppſſa. Sic ei fulmē suo igne accēdit: z q̄ icē dit ferit. vt ōt Greg. in moꝛ. Jta poterēs puel/laꝝ raptores ad eos ꝓmo veniūt cū lūme/ falſ/nitēres ꝓuasionibꝫ ad suā volūtatē deducere. q. si in ꝑ nō ꝓficiūt/violent rapiūt z vi oppri/mūt: z sic q̄si fulmē fiūt. vt ōt Sen̄. Fulme est ira potēris. Et talis violētia ē magꝝ culpa. et est maiꝰ pctm̄ q̄s fornicatio/adulteriū/aut stupꝝ vt ōt s. Tho. ñ. ij. q. clxiij. ar. xij. vbi ait. Forni/catio est mima int̄ spēs nālis luxurie. q. etsi est ꝺ̄ bonū ꝓlis generāde: ī nulla tm̄ iniuria ꝓximi vī redūdare cū fiat vtriusq̄ ꝛcordi volūtate. Adulteriū est gus̄ q̄s stupꝝ: qz plꝰ ledit ꝓxim Maioz em̄ fit iniuria in abusu mlieris alteriꝰ prēti subiecte q̄tū ad vsum gñatōis: q̄ fiat in abusu mlieris alteriꝰ prēti nō subdite q̄tū ad

B pmissio munerū decipit.

Exm̄ de auaricia mulierꝝ.

Nota.

Exm̄.

Exm̄.

Nota

£

D Falſ cognatiōibus decipiunt.

£ Violēs oppſſio.

Fornicatio simplex.

D

Rapt⁹. custodiã ⁊ modũ ꝑuationis. vtrũq; aũt aggrauaꝛ ꝑ violentiã. Et ĩ rapt⁹ ꝛ̄gis maꝛ est pcm̃ q̃ stupꝝ. ⁊ rapt⁹ vxoꝛis q̃ adulteriũ. ⁊ vltra ꝺ violẽtia qua sil' ledit vxoꝛ ⁊ vir. ¶ Sexto de

F Ludis ⁊ cãtionib⁹ decipiũt puelle cipiunt ludis ⁊ cãtionib⁹. ꝓter ꝺ a poetis venus ꝺr locosa: eo q⁹ in ludis ⁊ locis subeat voluptas venerea. Nam cũ ludi ⁊ cãtiones puellas exhilarãt: mox eas ad illicitã venerẽ aprãt Uñ Oui. j. de arte. ☞ Mens erit apta capi tunc cũ lecissima rep. Ut seges in pingui luxuriauit humo. Hoc faciũt nocte ⁊ die cũ musicis ⁊ instrĩs girãtes: cantiones nouas depromẽtes: modũ ꝑ ꝺ ⁊ viã puellas decipiendi molientes. Ideo ꝺr Oui. vbi s. Pectora dũ gaudent nec sunt attrita dolore. Ipa parẽt blãda / tũc subito arte venẽ⁹. Et qꝛ in ludis theatr alib⁹ / chorꝛeis ⁊ sil'ib⁹ / iuuenes ⁊ puelle ad gaudia ꝓuocant: ĩ sũmo studio pentes tũc deberẽt supintẽdere / illas vicꝫ ad hmõi spectacl'a nõ admittere. vel si honesta viderẽt. vtputa ĩ nuptijs: tñ cũ magꝝ custodia filiab⁹ ⁊ puellis deberẽt inuigilare. qꝛ puelle ad lenicia ꝓducere longe plus q̃ alio tpe ad venerea ducũt ⁊ decipiũt: tũc sepe fiũt ꝓmissiones munerꝝ. tũc loca ꝓueniẽdi excogitãt ⁊ tp̃us debitũ ꝓnũciare. Quisnã tam stolid⁹ q̃ hmõi nõ cogñoscerẽt singl'ari instructiõe demõis pagi ⁊ cõsummari. Cogitẽt g̃ talia pricipes q̃d faciãt: ⁊ pcã sua deplangãt. ¶ Septio ⁊ vltimo q̃dã decipiũt obsequꝝ ꝓinuationib⁹: q̃ etsi a puell' et castis ml'ieribꝫ cẽries repulsi fuerit: ꝯcũdia tñ deposita / adhuc nõ cessant illas sollicitare: ⁊ in fine in laqueũ luxurie ꝓducere. vt oñdit Ouiꝺ. j. de arte dicẽs in sñia. q⁹ qꝛ maioꝛ ẽ libido mulierꝝ ad venerea q̃ virꝝ. ideo nll's dubitet q̃n illas vincat ꝑ ꝓinuationẽs obsequꝝ. Ideo caute deberẽt in his attendere mariti circa vxores: et pentes circa filias ⁊ famil'as suas. ⁊ vxores ab hmõi familiaritatib⁹ retrahere. sil'r filias ⁊ ancillas. qꝛ talia obsequa ꝓinuata sepe castissimas decipiũt ml'ieres ⁊ puellas. vñ Ouiꝺ. vbi supꝛ. Ferreus cõtinuo ꝓsumit anul⁹ vsu. Interit assiduo fomer adiũctus humo. Quid magꝫ est saxo durũ: q̃d molli⁹ vnda. Dura tñ molli saxa cauant aq̃. Hec Ouiꝺ. Rogemus g̃ deũ vt in his oĩb⁹ nob⁹ suũ ꝑstet auxiliũ: qrũs vincam⁹ per ẽdem dñm nostrũ Amen.

De detestabilitate luxurie.
Sermo. XCVII.

Penitet me fecisse hoiem. Beñ. vj. In ꝓcedeñ. ser. audistis quõ ml'ieres et puelle decipiunt ml'tipl'r: imo nõ solũ leuitatib⁹ dedite: sꝫ ⁊ sepe q̃ lõgis tpib⁹ caste viuẽdo ꝯ malũ luxurie pugnauerꝝ. Audistꝫ ⁊ in ꝓcedẽtib⁹ pl'es ser. de occasionib⁹ luxurie. Nũc ꝙñr dicere intẽdo in gñali ea q̃ oñdũt detestatoꝛ luxurie. imo ml'ta mala ꝓpt̃ q̃ merito q̃libet rõnis capax vt ignẽ fugere deberet luxuriã. Tãta em̃ sũt luxurie mala ⁊ tã horrẽda: q⁹ ꝓpt̃ ea ꝺs dixit ⁊ba thẽatꝫ. Penitet me fe. bo. ⁊c. nec legit in toto canone biblie: q⁹ ꝓpt̃ aliꝺ pcm̃ sil'em sñiam dixerit ꝺs. Pro gña Aue. Peni. me fe. bo. vbi s. ¶ Circa ⁊ba thematꝫ est notãdũ: q⁹ sic hꝫ Beñ. vj. videꝫ ꝺus q⁹ ml'ta malicia hoĩs eẽt in ẽra: ⁊ cũcta cogitatio cordꝫ eẽt intẽta ad malũ oĩ tpe: penituit eũz q⁹ hoiem fecisset in ẽra. Et tacẽ⁹ dolore cordꝫ intrisec⁹ ꝑcauẽs ĩ futuꝝ. delebo inq̃t hoĩem quez creaui a facie ẽre. ab hoĩe vsq; ad aiantia. a reptili vsq; ad volucres celi. penitet eĩ me fecisse eos. Ecce ibi hꝫ in tex. quõ ꝓpt̃ pcã luxurie ꝺs ꝺr doluisse ⁊ penituisse q⁹ creauit hoiem: ꝺr etiacẽ⁹ dolore cordꝫ. ⁊c. i. ad modũ dolẽtis se habuit: ⁊ ꝑcauẽs in futuꝝ. s. ne ml'ia mala sic ml'ti plicarent. Est tñ notãdũ q⁹ illꝺ ꝺbũ penitet me fecisse hoiem dupl'r exponit. Pꝛio sic. penitet. i. ad modũ penitẽtis facio. qꝛ sic penitẽs ꝺ aliq̃ facto illꝺ destruit ⁊ annihilat: sic faciã ego. Secũdo spũal'r sic. Peni. me. fe. boiez. i. pena me tenet: mihi incũbit sustinere penã ⁊ pniaz agere ꝓ hoĩe q̃ creaui. Nõ ei põt ꝺ calix trãsire nisi ꝺbã illũ ⁊c. Ex ꝺ cuilibet hoĩ vsuz rõis hñtis satisfacꝫ oñdit: q̃s tũ sit detestãda luxuria ⁊ fugiẽda ꝓpt̃ quã ꝺs totũ mõm diluuio deleuit. ¶ Sz di. qs. Ex q̃ s. hꝫ in tex. q⁹ ꝺs deleuit oẽs hoĩes ⁊ bestias ⁊ volucres ꝓter ea q̃ in arcã. Noe recepit. an ẽt tũc deleri siue extirpari fuerit pisces in aq̃s? Et si nõ. ꝯre tũc ꝺs deleuit aues ⁊ pecora: ⁊ nõ pisces: cũ vtiq; ñ peccauerit sic nec pisces. Ad ꝺ ꝺr Nicol'. de Lyr. sup Beñ. sup dicto ꝺbo Beñ. Q⁹ ista hec ꝺs fecit ꝓpt̃ pcã hoĩm. qꝛ em̃ pcã hoĩm facta fuerit in ẽra: nõ ad detestatiõem crimis deleta sꝫ aialia q̃ habitãt in ẽra: ⁊ volucres celi: qꝛ accipiũt pastũ de ẽra. pisces aũt habitãtes in aq̃s nõ sꝫ mortui ꝑ diluuiũ: qꝛ pcã hoĩm nõ fuerꝝ fcã in aq̃s. sic q̃ ꝓz rñsio ad dubitatiõez ⁊c. ¶ Sz ad cogñscẽdũ in pricl'ari malicia luxurie maioꝛẽ: ꝓpt̃ quã detestãda fozet: est talis dubitatio: Que sint illa in pricl'ari ꝓpt̃ q̃ luxurie pcm̃ est detestãdũ et fugiẽdũ? Ad ꝺ rñdet. q⁹ ml'ta sꝫ ꝓpt̃ q̃ pcm̃ luxurie merito q̃libet hõ fugere ꝺz ⁊ detestari. q̃z aliq̃ dicã q̃ ponit Uincen. in spec. moꝛ. li. iij. ꝑte. ix. dist. iij. ve parebit per ordinẽ: vicz

Luxuriã esse detestabilẽ oñdũt
- Laboris penalitas
- Ardoris imẽsitas
- Feroꝛ abominabilis
- Pudoꝛ intolerabilis

A

Penitet me ⁊c. ex ponit ꝺ plicater.

B

Pisces deleti nõ sũt in diluuio.

C

Laborez et inedie luxurią ꝙ tuũ.

Prio ꝙdē dereſtabilē cē luxuriā oñdit laboris penalitas: q̄ p̄cedit z ꝓcomitaꝛ b̄ vicių. Quis eſſ̄ enarrare ſufficiat ꝺ̄t labores et inedias / ꝺ̄t dietas malas / ꝺ̄t vigilias / qz freq̄nt̄ noctes oſ̄ no ducūt inſomnes / ꝺ̄t timores z picꝛa / ꝺ̄t ſollicitudines z anguſtias / ꝺ̄t aeris intēperies. i. eſt ꝰ et frigora / imbres / niues / z glacies: z mꝛa hmōi ſuſtinēr miſeri / ꝓ breuiſſima z viliſſima delectatiōe ꝓlēda: q̄ ſi ꝓ deo z aiaꝫ ſalute ſuſtineret / cēnt vere martyres apō deū. Uñ maꝛ feſtū eſt q̄ excecauit eos malicia eoꝝ. vt id qō ꝯe eſt rurꝑ videaꝭ eis pulcꝝ: z qō moleſtū eſt / delectabile videaꝭ. iuꝝ illō. Oīs amoꝛ cēc ꝰ nou eſt amoꝛ arbitꝛ equ ꝰ. Nā deforme pec ꝰ iudicat eſſe dec ꝰ. vñ Job. xxx. Eſſe ſub ſentib ꝫ delitias reputabāt: ſentes iſte ſ̄ cure / ſollicitudies / vigilie / labores / z afflictiōes q̄ antecedūt vel ꝓcomitāt̄ b̄ pcm̄. Illudit aūt eis diabol ꝰ ſic. vt in ſpinis q̄rant fic ꝰ ꝓ melle eas lābant: z ſic meꝛito leccatores dicāt̄: ſpine em̄ voluptaꝫ ſolliciudies vocāt̄. Mat. xiij. z Lu. viij. Exemplū de b̄ ponit Uincen. di. q̄ tꝛes ſil'es fūt cuidā. q̄ cū iret ꝓ ſiluā q̄ndā hoza veſpꝛina / inuenit q̄ndā domū pulcꝛā in q̄ recept ꝰ eſt. Dña aūt dom ꝰ q̄ videbaꝭ pulcꝛa z ornata iuꝛauit eū ad amoꝛē ſuū z ꝓcubitū. cui cū ꝓſenſiſſet / videbaꝭ ei q̄ in cubili p̄cioſiſſimo cū ea iaceret. in mane aūt excitat ꝰ / inuenit ſe amplectēt̄ facē de ſpinis. z ſic coḡuit ſe a diabolo ludificatū / ꝓ delitijs inuenies ſpinas. Hec aūt anxieras i illicito amoꝛe facit oīa dura ferre tā q̄ leuia. Juꝝ qō de boꝛno amoꝛe ꝺ̄t Aug. Oīa ſeua z ī̄mania / facilia / z ꝓpe nulla facit amoꝛ. vt ptꝫ Beñ. xxix. vbi ꝺ̄: q̄ Jacob ſuuit ꝓ rachel vij. annis: z videbaṅ ei dies pauci p̄ amoꝛis magnitudie. Sic eodē mō amoꝛ illicit ꝰ vilis z fed ꝰ taliter allicit: vt eo capti oīa moleſtia z ḡuia pati ſint ſufferre: z videaꝭ eis delectabilia ꝓ amoꝛe ꝺ̄reſtabili z dānabili. q̄ꝛo magꝭ amoꝛ dei q̄ valde dulcꝭ eſt / delectabilis / z ſuauis: z magꝭ nāe ꝓſon ꝰ z efficaci / oꝛ ad viuēdū / deberet nos allicere ad oīa dura z aſpa ſuſtinendū. Si tñ alicui miſero petōꝛi talis imo longe minoꝛ pena vel laboꝛ iniūgeꝛeꝛ in pniam: diceret ſe ſuſtinere nō poſſe: nec vellet tāta ſuſtinere ꝓ deo / q̄ꝛa ſuſtinet ꝓ diabolo: nec ꝓ ſalute anie ſue q̄ꝛa ꝓ dānatiōe ſua ſuſtinēt delectabilr̄ ex ipꝛoba volūtate. ¶ Ex his ptꝫ: q̄ gui ꝰ peccāt luxurioſi q̄ ꝓ̄ volupratem luxurie tāta mala z tā ardua ſuſtinēt: q̄ꝫ ſi ſe nō ira ḡuib ꝫ oneribꝫ z penis onerarēt. ptꝫ: qz ex b̄ ꝓſideraꝭ intēſio amoꝛis illi ꝰ carnal': q̄ q̄ꝛo maioꝛ eſt tāro maiꝛ eſt pcm̄. tū etiā qz ꝓ b̄ mltꝫ bonis q̄ medio rpe facere potuiſſent ſe ꝑuāt. debent ḡ tales in ꝓfeſſiōe deregere eoꝝ fatuitatē q̄ꝛis malis ſe imiſerint ꝓ̄ miſerā voluptatē carnis tē. vt ꝓfeſſoꝛ tāro faciliꝰ remediū poſſit adhibere. ¶ Scō ꝺ̄reſtabilē cē luxuriā oñdit ardoris imēſitas. i. feruoꝛ libidinoſe ꝓcupie q̄ eſt in b̄ petō. Hūc ignē inflāmat ꝓtract ꝰ mlīez aſpect ꝰ eaꝝ ndē coꝛpalis ſiue imaginari / cō

D Immēſitas ardoris oñdit luxuriaz dereſtabilem.

ſoꝛtiū z colloq̄ū tē. de q̄b lat ꝰ dixi ſ̄. ſer. lxxxv. p totū vſq̄ ad ſer. xcv. Imo tātus ē ardoꝛ peꝛi luxurie: q̄ q̄ſto magꝭ ꝓficiaꝭ tāto magꝭ creſcit z inſatiabil' exiſtit. ſm illō Prouer. xxx. Sanguiſuge ſ̄ due filie: dicentes, affer affer. vicz auaricia z luxuria. Et Oſee. iij. Comedēt z non ſaturabūt: fornicati ſt z nō ceſſaueꝛt. vñ Hieroñ. Ubi voluptas inſatiabil' eſt ibi tꝛa: famē nō ſaturitatē paꝛit: vires deficiūt fornicātiū: ſz deſideriū inardeſcit. Et iteꝝ ꝺ̄t Hiero. Amoꝛ mulieꝝ inſatiabil' eſt: extinct ꝰ reaccēdit: z poſt copiā rurſus ꝛops eſt: aimq; virilē efficiat: z ꝑter paſſionē quā ſuſtinet nō ſinit aliꝺ cogitare. Iteꝝ Hiero. Nō tā delectatiōe q̄ſ nūero mereꝛicuꝫ gauder luxurioſus. Jn b̄ eſt lupo ſil'is: q̄ veniens in ouile oēs oues iugulauit: nō putās aliꝺ famē ſuā extiguere: ei tñ vna ouicl'a ſufficeret ei. ſic eſt de luxurioſo. Tl'es luxurioſi ſil'es ſūt Mabumero falſo ꝓ̄be ſaracenoꝝ: q̄ gl'iabaꝭ de b̄ q̄ eēt potēs ī ope illo luxurie: dices in alꝛchozano ſuo ſe accepiſſe munꝰa dño: q̄ ꝑ alijs eēt potēcioꝛ i vi gñatiua. imo q̄ b̄et pātē ſiue poſſe coeūdi. xl. viroꝝ iudicās illos religioſioꝛes q̄ p̄ñt b̄e vxoꝛes pl'es. Jſte erroꝛ ml'tos reꝛner chꝛianos cū tburꝭ: vt ſic ad voluntatē vꝛi poſſint libidie voluptaꝫ. Ecce quō luxuria boꝛminē inflāmat z totū deoꝛdinat. Naꝫ libido ex carne ꝓgrediēs ꝓmo coꝛ inuadit ꝓ fedas cogitatiōes. deiñ ſerpit i illicitas z ipudicas affectiones. i. delectatiōes z ꝓſenſuꝫ ipius delectationis. poſtmodū ꝓrūpit in deſideriū delectatōis in ope. deiñ totū boīem z oēs ſenſus occupat z inflāmat. vicz os ad furpia / feda / z ipudica verba: aures ad audiēdū: oc'os ad feias intuēdū: manꝰ ad ipudice rāgendū. z ſic de alijs. Nō ſolū aūt ſenſus exꝛioꝛes occupat z coꝛrūpit: veꝝ etiā inꝛioꝛes vicz intellectū abſtrahēs: vt nihil aliud ei libeat cogitare. ſm illō Bre. Quē luxuria ſel'cepit nil' aliꝺ cogitaṫ ꝓmittit. Occupat ēt mēoꝛiā: ita vt ñ recoꝛdaṫ ꝺ̄ bñficia: imo deū ipugt bñficijs ſuis. ſm illō Deut. xxxij. Incraſſatus eſt dilect ꝰ et recalcitrauit. z ſeq̄t. Dereliq̄t deū factoꝛē ſuū. Sic z Dañ. xiij. ꝺ̄. de ſenibus mal'. Auerterūt ocl'os ſuos ne videꝛēt celū: nec recoꝛdaꝛēt iudicioꝝ iuſtoꝝ. Nō ꝓſideraṫ ēt ſua dāna / nec ig̃minia / nec infamia / nec flagitij vilitatē. Jteꝝ nō ꝓſideraṫ q̄ mometaneū eſt qō delectat: eēnū aūt qō cruciat. Nō attēdūt q̄ hmōi laboꝛinthi facil' eſt ingreſſus: ſz valde difficilis egreſſus. Nā viri ſeri q̄ndie pugnāt ꝫ luxuriā z vix p̄ñt obtinere victoꝛiā. q̄n aliq̄n capiaṫ per ꝓſenſum aut delectatōez. Jō ꝺ̄ Augu. Inē oīa chꝛianoꝝ certamia duꝛioꝛa ſ̄ caſtitaꝫ. plia. vbi q̄tidiana eſt pug̃ z rara victoꝛia. Propꝛea ml'ti demēres z fui facti ſ̄ ꝓ̄ ſuas vxoꝛes: z a foꝛtioꝛi p ml'ieres alienas. Cui ꝰ exm̄ habem ꝰ. ij. Eſdre. iij. de rege. quē in tanꝛā fuitutē poſuerat amoꝛ Apemen filie bezaris: vt de capite regis diadema auferret z ſuo capiti ꝓponeret: et palmis regē cederet: z cū ea ridēte ipe rideret:

Nota

Exm̄

Nota

Nota

Exm̄

Nota

Exm̄.

Penitere me tē. ex ponit tu pliciter.

Piſces deleri nō ſūt in diluuio.

F Feroz in/tolerabil' odit luxuriā de/testandā

z ea indignata blandiebat ei: vt eam placaret

¶ Tertio detestabile ē luxuriā odit feroz ab ominabilis: q̄ q̄ꝫ sentit ab bis etiā q̄ facit̄. aliq̄n em̄ feret eis suū pet̄m: z tn̄ nō dimittit̄ il lud. vñ Amos. iiij. B scēdere feci ferozē tērozio/rū vioꝝ ad nares vīas: z nō est̄ quies ad me ōt dñs. Tērozia corpa sē ferēcia .ꝓ ea luxurio/si vocant birci ferēces. Zach. x. Visitabo super bircos ferētes/mlieres meretrices. Aliq̄ etiam sentiūt ferozē hui⁹ peti q̄n fit in domo sua. Un̄ q̄dā archidiacon⁹ ferozē cogscebat q̄n fuus ei⁹ peccau erat. Ad b̄ fac exm̄ de b̄: q̄ spūs fornicatiōis appuit pachumio eremite in specie Erbi opisse tererrime: z de feroze ei⁹ ferebat man⁹ q̄ eā terigerat. Jtē in vitis pa. Cum q̄dā venisset ad eremū: z secū adduxisset filiū suū nup ablactatū: cū creuisset tērabāt eū demones de petō carnis: q̄ ait p̄i q̄ volebat ire ad seculū/nō valens ipetus tērationū sufferre. Et cū nō posset eū pac̄ retinere: obtinuit q̄ pus iret z faceret q̄ drag: nā vnā in remotiori eremo: poztās secuz panes z facies plectas de palmaꝝ foliis. q̄ cū faceret/post viginti dies appuit ei op⁹ diaboli q̄si mlier erbiopissa ferida z turpis aspectu. ita vt ei⁹ feroz nō posset sustiere: sed abijciebat eā a se: cui ait. Ego sū q̄ in cozdibꝫ boim dulcꝫ appareo. sed ꝓ obediētiā tuā z laborē nō pmisit me ōs decipere: sz inotuit tibi feroz meū: q̄ surgens z gias agēs ad pīem redijt: z factū rectulit di. Jam nolo redire ad seculū. Cui p̄. si pseuerasses i mādato meo vsq̄ ad. xl. dies/ maiora vidisses. ¶ Aliō exm̄ de feroze luxurie. Dicūt p̄bi: q̄ ciconie sibi inuicem fidez custodiūt: vt neutra viuēte cōpare alteri miscear. Un̄ p̄t gisse ōr: q̄ ciconia q̄dā absente masculo/alter masculū recipiebat in nido: z post coitū statim lauabat se in flumīe/ne masculꝰ suꝰ veniēs facti suū cogsceret ꝓ feroze: sel' aūt pugnat est: ut anteq̄ lauari posset veniēs masculꝰ ei⁹/z adulterū deprēdēs, prinꝰ eā dimisit: nec postea dedinauit ad eā: donec magꝫ ciconiaꝝ ml'titudie cōgregata in planicie: eisq̄ in duas ptes diuiſ alterin sec⁹: illa rangꝫ iudicāda steterit in medio: factoq̄ q̄si ꝑcilio q̄d de illa agendū foret. primo masculꝰ ei⁹ aggressus est eā cū rostro. postmodū oīs alie discerpētes eā in frusta mīma diuiserūt/in vltōez sceler̄ ꝓperati. ¶ Feroz ēt hui⁹ peti aboīabilis ē angel'. sic̄ b̄ in vita sp. de ang'lo obstruēte nares cozā iuuene bñ ornato ꝓ ei⁹ luxuriā: z tn̄ nō obstruxit nares cozā cadauere bois pegrini mortui quē venerat cū q̄/dā eremita sepelire. Jō ōr Anſ. Nō rantū feret canis putrid⁹ cozā boibꝫ q̄z tū peti spurcicia corā deo. De b̄ feroze dixi s̄. ser. lxxvij. B. Jmo luxurioſ adeo ferēt scīs: q̄ nō pmittūt eos secū bie ecc'iasticā sepulturaz. Sic̄ bī. iiij. Dial'. de Ualeriano patricio: quē posuit epūs brixie ꝑcio sibi dato in ecc̄ia brī Faustini martyr̄: q̄ apput custodi ecc'ie sue/monēs eum ter: vt diceret epo q̄ carnes ferēces dicti Ualeriani remouerer ab ecc̄ia sua: qō si nō faceret die. xxx. moreret qō q̄ nō fecit/die. xxx. morte subita z iprouisa mortuꝰ est. Dieꝰ aūt vale. vsq̄ ad eratē decrepitā fuerat lenis z lubricꝰ. Jtē seq̄nti c. legit de Ualerino Mediolan. ecc'ie defensore: q̄ lubricus z cūctis leuitatib⁹ occupatꝰ/defunctꝰ/posit⁹ est i ecc̄ia Syri martyr̄: quē custodes ecc̄ie viderūt nocte media trahi a duob⁹ demonib⁹ spiritib⁹: ligat̄ pedib⁹ vociferātē nimis ex ecc̄ia: vbi i mane inuētꝰ est. Ubi ēt ōr Bre. bi q̄s pcā guia pmūt: si in sacro loco sepeliri se facīt. restat ēt vt de sua psūptione iudicēt. Jtē ibidē statim seq̄nti ca. ōr de tincteze sepulcro i ecc'ia brī Januarij/q̄ seq̄nti nocte visus ē z audit⁹ a custode clamare: ardeo/ardeo. mane aūt apro sepulcro suo/cozpꝰ ei⁹ nō inuenerūt: sed sola vestimēta ei⁹ integ̃ z icacta. Ex q̄ re vt ōr Greg. colligit q̄ vltiōe aīa sit dānata cuiꝰ caro est ab ecclesia ꝓiecta. Hec oīa Uincē. vbi s̄. ¶ Quarto luxuriā ē detestabile oīdit pudor intolerabilis. Pudor ei vel erubescētia ē fuga rei indecēcis. Magꝫ ei erubescētia signū est magne indecēcie: ꝓ q̄ ō pcīm latebras q̄rit z tenebras diligit. Sm illō Job. xxiiij. Oc'i adulteri obseruat caliginē. Exm̄ hēm⁹ in vi. pa. transeūte abbate Effrem: q̄dā ꝓstituta missa est ad eū: vt incitaret ipm ad turpē coitū/vl' ad iracundiā: qz cū null⁹ videret ad se irascentē. Cui incitāti eū ad b̄ ait. seq̄re me. Et duxit eū ad locū populosū: z ait. Nic para te: q̄ ait. Quō possū cozā tot boīb⁹ b̄ facere? Et ille. Et quō nō erubesc̄ oc'os dei z secōz: q̄ ꝓfusa recessit. ¶ Ad idē est exm̄ de Thaise meretrice. de q̄ scribit Uincen. in spec. hist. li. xv. ca. lxxvij. fuit puella noīe Thais de coza nimis: qua mr̄ eius a puulo statuit in ꝓstibulo/ fcāq̄ est famosissima meretrix. Mlti ei ex lōgiqs regiōib⁹ ad eā ꝓfluebāt. Sz z amatores eius ꝓ zelo litis freqnt̄ habuer̄: z eius limina sanguine replebāt. Qō cū audisset Pafnutius abbas: sūpto habitu secl'ari z vno solido siue flo. ꝓfect⁹ est ad eā: quā vt vidit, prinꝰ solidū ei dedit. Que accepto pcio ait: igrediamur domū. Cūq̄ ingressus eet/inuitat⁹ ab ea vt lectū pciosis vestib⁹ stratū ascēderet: dixit ad eā. Est ne b̄ aliqs locꝰ secretior? At illa: est. Et senex: in illū egrediamur. At illa. Si boīem verer̄: nullꝰ te in b̄ loco ꝓspicē. Si vo deū meruis: vbicūq̄ fuerimꝰ/inspicit ōs. Cui senex. Scis esse deū: Illa rndit. scio: z ei⁹ regnū futurū: rogmēra q̄q̄ pcōz. Senex ait. Si g̃ nosti/cur tāras aias ꝓ didisti: z nūc nō solū ꝓ tua aīa: sz z ꝓ illoꝝ rōez redditura dānaber̄. Illa b̄ audiēs/pedib⁹ ei⁹ ꝓuoluta cū lachrymis/triū diez iducias petijt post q̄s factura eēt q̄cq̄d ei ꝑciper. Qui cū ei locū ꝓstituisset vbi venire deberet: illa collect⁹ oīb⁹ q̄ ex pcō lucrata fuerat: platisq̄ i mediū cuitatis/ꝓ lo spectāte cōbussit. Et post b̄ ad loc̄ū quē abbas ei ꝓstituerat prexit. Quā ille rep to ꝙginū monasterio in cellulā puā reclusēs/ostiū plūbo sigillauit: z puā fenestrā relict per

O Feroz luxurie abominabil' est angel'

Exm

Exm.

Exm

Ciconia

Exm

Exm.

Exm.

Exm.

Pudor intolerabil'

Exm.

Exm.

quã ei cibꝫ modicꝰ inferret. Jussitq; illi ḡtidie pan̄ panis aridi ꝛ paululũ aq̄ mistrari. Dũ ãt illa ḡreret quó deberet deũ orare. Rñdit. nõ es dig̃ deũ notare: sed tm̄ incũbẽs ꝓ oriẽtẽ respice: ꝛ freqnr̃ hũc ſmonẽ ita. Qui plasmasti me: miſere mei. Cũ aũt cẽt p tres annos ꝓclusa abbas Pafuntꝰ cõdoluit: ꝓfectusq; est ad Antoniũ vt ab eo q̄reret: an ds pcã sua illi dimisisset Cũq; iubẽte antonio discipli eiꝰ nocte singli sinḡillati orassent incessanr̃: vt ds alicui ex eis cãz illã declararet. cito vidit abbas paulꝰ lectũ ĩ celo pciosis vestib̃ adornatũ: quẽ tres ẋgies clara facie tenẽtes: tres lãpades ante eũ custodiebant: eratq; sup eũ lectũ corona ĩmarcessibilis posita. Cũq; paulꝰ eis diceret. Nõ est hec gl'ia nisi pris mei Antonij: ad hec vox divina rndit. Nõ est pris tui Antonij: sz Thaisis meretricꝫ Qds cũ mane facto paulꝰ reculisset: cognita dei virtute pafuntꝰ cũ gaudio discessit. Ex mox ꝓfectus ad locũ: ostiũ qd plumbo sigillatum erat dissipauit: dixitq; bre peccatrici. Egredere: qz remisit tibi ds pcã tua. Ar illa: rector ingr̃e deũ. qz exq̃ b ingressa sũ: ex oib̃ pcis meis q̃si sarcinã mibi feci ꝛ añ oculos meos statui. Et sic ñ discessit anbelitꝰ de naribꝫ meis: ira nec q̃dẽ vno momẽto vsq; ad hãc horã pcã mea a me recessit r.g.d. sp detestatꝰ sum pcã mea: q̃ horrẽda fuerũt et amarissima in corde meo. ¶ Sz adhuc dicẽdus Sũt ne alia ꝓpr̃ q̃ ipa luxuria est detestabil' et fugiẽda: Rñr breuiꝛ q̃ adhuc miꝛta sẽ q̃ ponit Uinceñ. in sp̃c. moza. li. iij. ꝑte. ix. dist. iij. De quib̃ pauca dicam. Unde luxurie detestatio singulariter ostendit in duob̃. quia

Priuat donis dei singularib̃

Perducẽ hoies in miꝛa/pcã/picꝛa/ supplicia

Demergit in voraginẽ: id est ꝓfunditatem/ viciorũ/ periculorũ/ supplicioꝝ.

¶ Prio luxuria ꝓuat gr̃a diuini bñficij siue dono dei singꝛari. vt oñdit Greg. iij. Dial'. di. Cũ q̃dã epi Africani ꝓ arrianos p defensione fidei et ꝓhibiti ne loq̃renr̃/ tacere nollẽt: exhibiti regi wãdalorũ. cũ eos ad suũ errorẽ flecterẽ ñ posset: fecẽ radicitꝰ eis linguas abscidi: q̃b diuino miracꝛo datũ est vt ita ꝓfecte sine ligulis loq̃rẽr̃ vt ꝓpe. Hi aũt ꝓfugi a wãdalis ꝛ ꝓstãtinopolim venientes: oza vacua mõstrantes: fidẽ ꝛ dei gr̃am sibi factã p̃dicãdo oñdebãt. Quidã aũt ipoꝝ in luxuriã ibi lapsus statim ꝓuatus est gr̃a ꝛ dono miraculi. Et recto dei iudicio vt ds Breb̃ factũ est: vt q̃ ꝓuare noluit ꝓtinẽtia carnis/ sine ligula carnea nõ bñt vba ẋpi tradꝫ. Psz b: qz luxuriosus spm̃ scm̃ a templo suo expellit: ꝛ spm̃ imundũ introducẽ. sm illũ. j. Coꝝ. iij. Nescitis qz templũ dei estꝫ vos: ꝛ spũs dei habitat in vob. si q̃s violauerit templũ dei disperdet illũ ds. Et ĩ ps. Incẽderũt igne. s. luxurie scrutariũ tuũ: pol. tanno. tui. Tales cm̃ luxuriosi loco filij ẋgis q̃ dr Apoc. iij. Ego sto ad ostium ꝛ pulso ꝛc. ponũt idolũ venerꝫ. Et sic talẽ ꝓtumeliã faciũt luxuriosi filio ẋgis marie q̃lẽ fecerũt gẽtiles in templo salomonis. Uñ legit in histo. tripartita. lib. ij. q̃ cũ Helius Adrianus recdificasset Hierlim: et locꝰ sepulcri dñi in magꝝ veneratiõe haberet et visitaret a fidelib̃: gẽtiles illũ b vicio ꝓpleuerẽt ꝛ desup templũ venerꝫ edificauerẽt: vt q̃ ibi adoraret/ videret idolũ venerꝫ adorare q̃ ibi positũ erat: ꝛ sic locꝰ sepulcri aboiaret ꝛ oblutioni a catholicꝫ traderet: vbi cũ venisset helena Cõstãtini mr̃ templũ destruxit idolũ subuertit ꝛ ꝓtinus sepulcꝝ purgauit: marim/ pulcꝝ/ ꝛ spẽosuz sacrariũ ibi ẋpi struxit. Jrẽ legit in kalẽdario Bede inuẽtione s. cruꝭ: q̃ Adrianꝰ. xj. cesar: locoꝝ sctoꝝ iniuriꝰ: credẽs se fidẽ catholicã extinguere ĩ loco passiõis dñice edificauit templũ Jouis: ꝛ idolũ ciusdẽ adorandũ ꝓstituit ibidẽ. Et in berhlẽ in loco ntiratꝫ dñice phanũ ꝛ idolum adonidis: vbi meretrices q̃uenieb̃at adonidẽ plangẽres ꝛ turpia agentes. Sil'ia faciũt luxuriosi in cordib̃ ꝛ corpib̃ suis: q̃ sẽ loca dei vt s. ꝓaminãtes illa. ¶ Scõo luxuria demergit in voraginẽ miseꝝ perõẽ. Et b tripl'r. vicz in voraginẽ viciorũ/ picꝛorũ/ ꝛ supplicioꝝ. Primo luxuria demergit in voraginẽ viciorũ: qz luxuria est lubrica: ꝓ quã de facili hõ labit̃ de vno vicio ĩ aliũ. sm illũ ps. Uia il. rene. ꝛ lu. ꝛ angelus dñi. s. malꝰ coarrãs illos: stimulãs ꝓ vicz luxuriosos ad malũ. sic asinariꝰ stimulãs asinũ. Q. aũt luxuriosi de vno vicio in aliũ corruãt: ꝓz. qz sepe luxuriosi ꝓpr̃ miꝛeres/ furta/ rapinas ꝛ homicidia cõmittũt: ꝛ miꝛa sil'ia mala: vt habeant q̃d eis tribuãt. imo q̃nq; ꝓpr̃ eas apostatãt a fide: deũ negãtes ꝛ demonib̃ imolãtes. sm illũ Ecci. xix. Uinũ ꝛ miꝛeres apostatare faciunt et sapiẽtes. Cuiꝰ exm̃ hẽmꝰ. iij. Reg. xj. de Salomone: q̃ in senio ita depuatꝰ fuit ꝓ miꝛeres: vt seq̃rẽr̃ deos alienos. Ad b ẽt facit exm̃ ĩ vi. pa. de solitario: q̃ ꝓpr̃ filiã sacerdotꝫ idolorũ habendã negauit deũ ꝛ fidẽ ꝛ baptismũ: ꝛ ꝓ sirũ monachi: ꝓpr̃ q̃ visa est colũba ab eo recedere: q̃ postea reuertebat ꝓ pniam. Ecce in ẋpa mala pduc̃ luxuria. Jmo nõ solũ luxuriosuz in miꝛa pcã pcipitat: sz ꝛ alios secũ miꝛos trahit ꝛ allicit ad pcm̃. recte sic vna ouis morbida inficit aliã: ꝛ vnũ pomũ putridũ alia: ꝛ vnꝰ leprosus sanũ. Uñ Hiero. Nemo iuẋ viperã secure dormit. q̃ si nõ pcutit: tm̃ sollicitat ne pungat ꝛ pimat. Sic luxuriosi miꝛos secũ ad malũ trahũt. aliq̃s ꝓ ꝓsensum: alios ꝓ ꝓfiliũ/ auxiliũ/ ꝛ fauorẽ: alios p negligentiã: illos. s. q̃ tenenr̃ ratles corrigere ꝛ negligũt. Uñ dr Jnnoc. papa. ꝛ hꝫ. lxxxiij. di. Error. Dicẽ cm̃ Jnno. Error cui nõ resistit̃ approbat̃: nec caret sci ꝛ ulo sacrilegii occulte: q̃ manifesto facinori desinit obuiare. Et dicitis q̃ ꝓz q̃ demones sẽ valde sollicitari ad rendũ hoies de luxuria. sciũt cm̃ q̃ ꝓ b multa bona ꝓficiũt: ꝛ ad multa mala hoies pducũt. Uñ magr̃ Jacob de vitriaco dr se audiuisse: et allegat Uinceñ. vbi s. q̃ cũ diabolꝰ diu rẽnasset q̃ndã eremitã inuisibil'r: nec ꝓualere posset: mutauit se in sil'itudinẽ cuiusdã fugitiui: asse-

Luxuria expellit spm̃ scm̃ a templo suo

Exm̃.

Exẽplus

Exm̃.

Exm̃.

Exm̃.

Luxuria demergit in tripliꝫ cem voraginem.

Exm̃.

Exm̃ de luxuria ꝛ de b. ẋgine.

rens sc obsedo ei⁹. Et cū ꝓposuisset eremita pri
mo nullū anial possidere: nec posset bñ distin/
guere boras: suasit ei diabol⁹ ꝙ⁹ suꝰ vt bñt
gallū/ad cui⁹ canetū posset boras discernere. q̄
dabito demon ꝓcauit ne posset cātare. Et di
xit eremite. Dñe: gall⁹ vester nō pōt cātare: qa
infirmat: nō em̄ ꝑt viuere sine gallina. q̄ habita
fecit eū cantare. Et cū gall⁹ ascēderet sup galli
nā: venit i mentē eremite coit⁹ mlieb⁹: z dia/
bolo instigāte interi⁹ z ꝓcāre exteri⁹: cepit gr̄/
uissime tētari z post infirmari. z cū ꝓualuisset ō
infirmitate/aliq̄ tulū cepit acri⁹ in ista re eū ten
tare. z ꝓcauit q̄ filia cuiusdā nobil⁹ cepit visi
tare eū z bne familiaritatē eo. Et ait eremite
diabolus. Dñe magnū dānū erit si vos moria/
mi⁹ q̄ multa bona ꝓdesse facere. Sic em̄ gallus
nō ꝓdesse san⁹ et viuere sine gallina: sic nec vos
curari sine mliere. Ecce q̄dā gallinā ascendit
gall⁹/curat⁹ fuit z cātauit. Eo aūt eū tētante in
teri⁹ z exteri⁹ de dicta puella: eremita tētauit eā
z eā coḡuit. Jp̄e aūt diabol⁹ statī denūciauit b
ñi puelle: q̄ affuit req̄rens filiā quā occultaue/
rat. p̄curres aūt diabol⁹: ait eremite. Ecce ꝑat
puelle venit z extorq̄bit ab illa factū vim z oc/
cidet vos: z ifamabit nomē eremitar̄ vbiq̄: sz
melius est vt eā occidat⁹ z nō ꝓdit ꝓbari factū:
z pniaz agat⁹. q̄ instigante eā occidit: z diabol⁹
relinq̄ns cū desolatū euasit: z sic ꝺceptionē suā
manifestauit. Eremita aūt accessit ad bām vir
ginē: ꝓcucr⁹ cū mlta effusiōe lachr̄maꝝ z oro
nib⁹/obtinuit q̄ eā dñs suscitauit carne reinte
grata: z reddita est ꝑi. Ecce q̄dra sollicitudie dia
bol⁹ conat⁹ etiā sc̄os ꝓducere ad malū luxurie ex
cāis dicat⁹. ¶ Aliō exm̄ hēm⁹ in vi. pa. Scrūs
Abrachim⁹ cui⁹ vita mirabil⁹ erat in scitate: nu/
eriebat vnigenitā sororis sue septēnē: ꝓnrib⁹
ei⁹ mortuis: faciēs eā bitare i cella iux̄ cellā suā
in q̄ erat ꝓua fenestra: ꝑ quā eā lras docebat: z
in mor⁹ib⁹ istruebat. q̄ cū ꝑ. xxx. annos ibi man
sisset cū auūculo angelica z deuotissimā vitā du
cēs. Quidā monach⁹ freq̄ntās auūculū cā vi
litat⁹ aie sue: cepit hīe colloquiū cū ea: ꝓmo de
spūalib⁹: postea icepit notare ei⁹ pulcritudinē:
z exardescēs cepit eā alloq̄ ō aliꝰ. z ita ꝑ annū
cor ei⁹ emolliuit q̄ exiēs ad eā apta fenestra cor
rupta est ab eo. q̄ sup̄ modū dolēs z despans: z
nō ferēs dolorē auūculi si b ei inoresceret: fugit
i vnā citatē: z ibi mutato habitu māsit in stabulo
z facta est publica meretrix. Auūculo aūt suo
casus ei⁹ sic reuelat⁹ est. Videbat i somnis dra
conē maxim̄ z ēribilez cū fetidissimo anhelitu
sibilātē venisse vsq̄ ad cellā suā: z ibi inuenisse
colūbā niueā: quā absorbuit z in suā foueā re/
dūxit. e⁹ casū z fugā ꝓperiēs auūcl⁹ mactās se
cū lachr̄mis z oōe. ꝑ ea: p⁹ duos ānos ꝑ certo
scīes vbi erat: assūpto militari habitu z solido cū
eō illuc venit: dās pecuniā stabl'ario vt eā sibi
adducat z cenā paret. Q̄ cenasset z introdu
ceret cū ea i cubiculū secretū: serat⁹ ostijs acci
pit eā ꝑ manū sedēs iux̄ eā remouit ogimētū
faciei sue z cū fletu m'ro brinciū ventā ꝓmittēs
sūmo mane reduxit eaz in locū vbi ꝑius erat in
teriorē cellā. ipa aūt ꝑ decētiū faciēre pniaz in
cilicio/cinerib⁹ z fletu ꝓtinus: gauisus erat ꝑ
de ei⁹ ēa pnia ꝑ tantū tp̄s: z sic defunct⁹ est. ad
e⁹ trāsitū ꝓuenit tota citas: z oēs i firmi q̄ trāge
bāt aliq̄d de vestib⁹ ei⁹ curari. Trā ḡo martha
nept⁹ ei⁹ in amarissima pnia post cū. v. ānis vi
xit z tandē felicit obijt. Oēs aūt q̄q̄ ad ei⁹ trāsi
tū venert/viderē claritatē vult⁹ ei⁹ z deū glifi
cātes.

M Exm̄ ex vi. pa.

¶ Scdo luxuria mergit hoiem i voza
ginē pcl'oz: vicz i lites/p̄cōes/pugnas/minas
z mortē. de his pclis sil' ōz. q̄. Esdre. iiij. Mu/
lieres dñant vir: nōne dolet⁹? Accipit hō gla/
diū z vadit i via facere furta z hoicidia: z mare
nauigare z flumia: z leonē videre z i tenebr⁹ in/
gredi. z cū furtū fecerit z fraudes z rapias: a/
mabili sue affert: z m'ri demēres facti sunt ꝓpt
illas: z m'ri pierūt z iugulati sī z pcecauēre ꝓpt
m'rieres. Aug. Quid Sāsone fort⁹: q̄d Salo
mone sapiēt⁹: q̄d Dō sancti⁹? z tñ hi oēs ꝑ lu/
xuriā supati sī.

II Uozago pcliozū.

¶ Tertio luxuria demergit in
vozaginē supplicioz: q̄nq̄ tpal'r/tandē eternal'r
In pñti ei vita luxurioſi q̄nq̄ ad̄o ḡuiē punīū
rur q̄ eoz ifern⁹ b videt incipe. q̄ sic ōz Exod.
vij. Pisces q̄ sī in flumie morient. i. luxurioſi li/
bidinose viuētes i aq̄s voluptat⁹/morient. Sm il
lud ps̄. Cōuertit aq̄s eo. in sang. z oc. pis. eoz.

D Uozago supplicio rum.

De b ponit Uinc. vbi ō. exm̄. Quidā q̄ multū
luxurioſe vixerat i fine niger fact⁹ vt carbo toz
q̄bat a diabolo maxie i mēbris genitalib⁹: ita
fortit q̄ nulla pena tormēto suo (vt asserebat)
posset ꝓpari: z petebat rationū vt illa membra
amputarent: ne diabol⁹ in eis bñt mām vexādi
eū. z cū nō dareē/volebat surgere sz ñ valebat:
z i illo dolore mortu⁹ est. Et subiūgit aliō exm̄
de q̄dā mag̃ comite luxurioſo. q̄ dū ḡuiē infir/
mareē/intumuēre ei⁹ genitalia ad modū olle
grādis: in q̄b ḡuissime afflict⁹/deū pre dolore
blasphēabat. Et aliq̄n dicebat se tō talia in illo
loc⁹ pati: q̄ de mēbris ill' enormia egerat: nec
tñ pniam petebat: sz blasphemās fort⁹/spm
emisit sine aliq̄ eccie remedio. Et de pl'ib⁹ alijs
silia refert quō i hac vita puniti sī.

Exēpla

¶ Sz q̄l'r
luxurioſi in iferno puniāt: audit sapiēs Pro/
uerb. ij. Inclinata ē ad mortē dom⁹ ei⁹: z ad infe
tos semite illi⁹ oēs q̄ ingredi⁹ ad eā nō reuer/
tent: nec apphendent semitas vite. Et ibid. v.
Pedes ei⁹ descēdūt ad mortē: z ad iferos gres/
sus illi⁹ penetrāt. De b sī m'ra exēpla q̄ ponit
Uinc. vbi ō. Sz aliq̄ de ill' referā. Jtē ōr sic dī
in vi. pa. q̄ erat q̄dā adulēa bñs virū deotū z
filiā vnicā. Et factū est q̄ mozerēt adulēa tpe
valde sereno: z ei⁹ exeq̄e pacte fuerūt in tranq̄l
litate. Mortuo aūt marito tanta erat tēpestas
q̄ vix potuit sepeliri coz⁹ eius. Hec vidēs fi/
lia/apud se cogitabat: z dubitabat si deberet
vitam sequi p̄ris/aut mris. Cogitauit enim/
ex quo tanta tēpestas fuit tempe mortis p̄ris
mei/timeo q̄ sit damnat⁹: z ecōuerso de mr̄e.

Dre ita cogitare i somnis ducta fuit p angelū ad domū q erat plena tenebr; perturbatiōe t stridore: t ostendit ei fornacē igne t pice feruētē. t ḡsdaz terribiles sup fornacē. t deorsum respiciens vidit matrē suā demersam vsq ad collū stridentē: t multitudinē ymiū in pectore ferentē: t cū vlulatu clamātē Heu me filia. Ecce p̄pter paruā libidinē t exiguas delicias quāta exoluo tormēta. Piem vo vidit i magna gl'ia t sic secuta fuit vitā p̄fis i pnia. ¶ Jeē ferr pe erus cluniacēn. li. de visiōe cuiusdā monachi q corpe educti t reuocati ad vitā. q inē alia que vidit t audiuit cū duceret ab ang lo/ audiuit sonitū demonū cachinnātiū t trahentiū secuz q̄ndā aiaz de mūdo sublatā: q̄si p̄cipientes ad alterutr: t cū furcis igneis distrahētes t discerpentes eā ad infernū trahebāt/ cū improperio facez suoz. hec fuerat meretrix q̄ tandē p̄fessa serā pniam acceperat: de qua paz p̄fecerat. Luz hec ita ḡz agerent subito lux de celo venit ministros tenebraz terrens. cū qua descendit chorus vginū mirabili decore ornat? t corpis inē q̄s beā Margaretā apparuit: quā ipa speciali deuotione dilexerat/ corā altari suo lumina exhibēs ō suo: singulis diebz sabbati. Ad quā cū clamaret eius petens adiutoriū: ad pces brē Margarete oīb? vginib? ozātib? p ea: p̄cessuz est ei vt in fouea q̄ ilico apparuit in loco tormēz torū pniam p̄sumaret. Et beā Margareta cū manu demones abigēs aie illi. Dic pniam tuā cōplebis q me receptura plura bñficia. t tandē hic purgata venies ad p̄sortium bro. q̄ dicto ipa letissime aquā bullientē subiit. vginces aūt brē sūt i celū recepte. De ō sī valde mīta exēpla fecez patz. Hec sufficiāt. Rogem? ḡ deū vt nos i rēctōe luxurie adiuuet: ne eor piculi t penis inuoluamur: sz ab oīb? mal'is liberemur Amē.

A Exēplus ō sancta margarete t ō pnitēria i/ iuncta

De remedijs ꝫ luxuriā: t p̄cipue de fuga.
Sermo. XCVIII.

Fugite fornicatiōnē. s. ad Cor. vj. In p̄cedentib? p̄moi ous plura audistis de pcō luxurie et de eī speciebz: de eius causis t occasiōibz: q̄nta etiā ex ipa oriunt mala: q̄ē q̄ merito cuilibet sit fugienda t detestāda. Et q̄z rāta malicia est i peccato luxurie: opus est cuilibz homini vt aliquib remedijs t auxilijs se possit iuuare: per que tantā luxurie maliciā possit effugere. Jō nūc cogitaui dicere de remedijs p̄tra luxuriaz q̄rū vnū imo potissimū est fuga. de q̄ apl's ōr i rhemate Fugite fornicationē vbi s. Pro gra dicam? Aue ma. Fugite for. vbi s. ¶ Circa v ba rhematis est notandū: vt hz in glo. ordinaria. q̄ cū alijs vicijs p̄t expetrari p̄fectō. sed hāc .s. fornicationē fugite ne approximetis q̄ nō alit' melī p̄t vinci. Et hoc vult apl's dicēs Fugite fornica. Et subdit apl's Oē pcm q̄d cūq? fecerit hō: supple excepta fornicatione: ex corp? est. i. sine corpis p̄taminatiōe. cetera em̄ pcā aiam em̄ maculāt. q̄ aūt fornicat in corp? suū peccat. q̄z fornicatio nō solū aiaz sz etiā corpus p̄taminat. Et postea ōr glo. t ē Aug. i ser mōe. Alia em̄ pcā p̄t p corp? cōmittant: nō em̄ aiz humanū p̄cupiscētie carnali ita efficiūt obstrictū t obnoxiū: sicē i solo opē fornicatiōis corpalis fit. Hic em̄ ḡtie seruit ania corpi: intrātū vt nihil aliō ipo momēto t exprimēto huiꝰ cā/ magni flagicij cogitare boī liceat aut intēdere. q̄z mētē captiuā sibi subdit ipa submersio t absorbitio libidis. q̄z libidis ardoze q̄ maioz nullus est/ voluptas ipis corpis aīm sentū tenet: efficitq̄z captiuū. Hec Aug. i glo. ¶ Ex q̄ patz q̄ potissimū remediū ꝫ luxuriā ē fuga. De hac fuga pauca dixi sup f. lxxxviij. FB. Illis fugē habem? exēplū i Joseph: q̄ relicta palliū mā/ bꝰ dñe fuit t fugit. Inde ē q̄ antiq̄z troianoz vox fuit: Fugiam? beleną. vt vult Brf. ij. Ecb. circa finē. ¶ Sz dice. q̄s: Que sē boī fugiēda ad p̄fecte declinādū voluptatē carnis? Rñdeō q̄ inē cetera sūt hec fugiēda. s. locoz amenitas opū multiplicitas: mulierū familiaritas: vestium varietas: carminū lubricitas: vt ōr Hugo de clau. aī e li. j. Ideo inēte ista q̄tuoz sūt fugiēda oī boī et maxīe religioso t seculo renūciāti. q̄z ex pulcritudie mulieris voluptas carnalis nascit. ex varietate vestimentoz affectus placendi subministrat. locus aūt vrbes et oppida dant opportunitatē impetrādi q̄d placet. simil'e p diuitiaz affluentiā q̄d placet impetrari solet. Cōfert em̄ pulcritudo delectationē: ornat? affectū: locus opportunitatē. diuitie effectū Dec Hugo. ¶ Sūt ḡ breuit' q̄tuoz fugienda pro vitāda luxuria.

Familiaritas mulierū
Videlicet Opportunitas locoz
Abūdātia diuitiaz
Lubricitas carminū

¶ P̄mo fugiēda ē mlierū familiaritas vt ignis icēdiū: vt moys ꝫ p̄tū: vt ieurs? fluminū. P̄rimo fugiēda ē familiaritas mlierū siue luxurie vicijs vt ignis incendijs. Ignis em̄ icendijs crescit in infinitū si habeat fomentū. ij. de ania. et ideo est fugiendū ꝫpter piculuz. q̄z nō tuta res agit' paries cū primus ardet: ait Alan? in anticlaudo. Sic ergo fugienda est luxuria t mulierū ꝫsortijs siue familiaritas mlierū rāq̄z ignis nā tal' familiaritas est iflāmatiua libidis. Et iō nemo ꝫfidat de sctitate sua. nēo ō religiōe sua nemo etiā de senectute sua ꝫfidat. Un fertur et silex sūt duo corpa frigida: et eē de eis excutit' ignis p̄cussiōe nimia/ si fuerint ꝫiūcta. Sic ex mulierū t virorū ꝫgregatiōe suggestiōe carnis t fabri infernal'is frequēt' ignis luxurie: etiāsi sint psone sctē vite. sicē p̄z s. in p̄cedenti ser. p exempla. JHZM. ¶ Ex quo satis p̄z q̄ fugiēda est nimia societas mulierū. Unde Aug. Brauē inimicū fortita ē castitas. cui n̄ solū rēsistēdū ē. sz dimisso frēo lōgꝰ fugiēdū n̄ eo min?

L Familiaritas mulierū ē sicē incendijs ignis

P Potissimū remediū luxurie ē fuga.

B

D 4

fugiẽde sĩt qz religiose videnť. qz q̃to religiosiores tãto citi⁹ alliciũt: z sub p̃textu sĩcitatis latz vis libidis. Nã mlier ꝯ societas tenet se ad modum palee et sulphuris. nã sic palea si applicať igni mox ipaz incẽdit. sic fcia si viro societ euz exurit. Uz se etiã mlier familiaritas p modũ sulphuris. cinis eñ pene extinct⁹ mox incendit sulphure tact⁹. sic corpa q̃i emorrua incẽdit luxuria. a tali g̃ igne ꝑcul est fugiendũ. Sm illud ꝓuerb. xxj. Ne tibi placeat maloꝝ via: fuge ab ea: ne trãseas p eã. ¶ Scõo fugiẽdũ est luxurie viciũ vt morsus serpentũ. Nullꝰ eñ libẽť dormit vbi serpẽtes z colubri cõmorank: sed locũ illũ fugit. Mlieres aũt facilꝰ introicãt mẽtem q̃s ꝑteres carnẽ. Nullũ eñ venenũ ỹ mficere nisi pus fuerit mixtũ cũ sanguine. Spes ãt mlieris ẽt a lõge sine tactu p solã spũalẽ immutã ỹez ocl'oꝝ solet mentẽ inficere. qz q̃ viderit mlierẽ ad ꝯupiscẽdũ eã iã mechatꝰ est i corde suo. Mat. v. Et iõ illõ Ecci. xxj. Quasi a facie colubri fuge pcm: exponi põt de femia q̃ est tradix ꝑmaria pcti. vt sit sensus: q̃si a facie colubri fuge pcm. i. feminã ducentẽ in pcm z culpã. ¶ Coluber ei q̃si colẽs vmbrã ỹ. sic mlieres libidiose angulos q̃rũt: z vmbras z loca latentia diligũt. Et iõ sapiẽs cõparat mulierẽ libidinosam colubro Ecci. xxv. di. Nõ est caput neq̃ us super caput colubri. z ibidẽ. Nõ est malicia sup maliciã mlieris. Et iõ sic coluber fugiť ne inficiat: ita fugiẽda est mlier ne ad pcm alliciat. Hoc est qõ ỹ Isiõ. in li. solit'. Si inçr vis a fornicatiõe cẽtur⁹: esto corpe z visione a mliere discret⁹. Et Hiero. ỹ Uigilañ. docz mõachũ fugere ꝯsortia mulierũ vt serpẽtũ toxicũ: nec ỹ luxuriã aliq̃ fuga esse pugnãdũ. Uigilañ. ãt vult ỹriũ. Et ỹ Hiero. Cur ad eremũ pgis? rñdet Hieroñ. ne me capiat ocl's meretric⁹: ne forma pulcritia ad illicitos me trahat ample⁹xus. Ad hec istat Uigilañ. di. Ad eremũ ire ne capiar⁹ ꝑ mlieres/ nõ est pugñe sz fugere. sta in acie: aduersarijs armat⁹ resiste: vt post q̃s vincer⁹ coroner⁹. Rñdet Hiero. Fateor imbecillitatẽ meã: nolo spe victorie pugñe: ne pdã aliqñ vicroziã. si fugero/ gladiũ deuitaz. si steter o/ aut vincẽdũ mihi ẽ aut cadẽdũ. Quid neẽe est cera dimittere/ z ĩcerta sectari: tu q̃ pugñs z superi pores z vincere. ego cũ fugero/ nõ vincor in eo q̃ fugio: sz iõ fugio ne vicar. Et seq̃ť ad ꝓpositũ nr̃i exẽpli. Alia securitas est vicino ꝑtere dormire. põt fieri vt me nõ mordeat: z pt fieri vt aliqñ me mordeat. fugiã g̃ z secur⁹ ero. vt dicere possim illõ ps. Ecce elõga. fugi. z mansi in solitudie. ¶ Tertio fugiẽdũ est luxurie viciũ: vt ĩcursus fluminũ. Sic eñ q̃ occursum expectat fluminũ vite ĩcurrit piculũ. sic ꝓtingit illi q̃ nõ fugit/ sz expectat carnis ꝓflictũ. sic ỹ ostẽdit Ouid. j. de arte. circa pn. di. Flumina magñ vides de pũis fontibꝫ ozta. pl'ima collect⁹ multiplicank acts. Et ifra. Dũ furoz in cursu est current cede furori. Difficiles adit⁹ imper⁹ois hz.

D Luxuria fugiẽda est sicut morsus serpentũ

coluber.

E Uiciũ luxurie est fugiẽdũ vt ĩcurs⁹ fluminũ

Ubi vult dicere: q̃ cũ i pncipio parui mor⁹ ĩnsint luxurie/ ꝙuenit bos declinare: ne cõtingas i magñ flumia crescere voluptat⁹ veneree. z dñs in suo fozri cursu ẽ rẽtatio carnis: cedẽdũ ẽ a loco/ rpe/ z oportunitate pagẽde voluptat⁹: ne submergat imper⁹ carnalitat⁹. Unde dr mercie. Le de/ven⁹ cedit: si stas/ magis ipa ledit. Si fugis venerẽ ꝓlia/ tue⁹ eris. Et iõ sic fluminũ inundationes sapiẽtes solẽt p fugã i montẽ declinare. ita fugã luxurie solẽt scri p fugã i mõtez religiõis postergare: exẽplo Lotb cui dicebat: Ne stes i oi circa regiõe: sed i mõte saluũ te fac Beñ. xix Ois aũt stat⁹ in mũdo est q̃si circa regionẽ voluptatis. sed sol⁹ mõs est religiõis loc⁹ securus Patz g̃ ex pmissis quõ nõ nisi p fugã declinat luxurie viciũ. Et iõ pmo fugiẽda est familiaritas mulier⁹ vt ignis incẽdiũ: vt morsus ꝑtẽ z vt incursus fluminũ. ¶ Scõo pncipaliť ꝓ virãda luxuria fugiẽda est oportunitas locoꝝ. Oportunitas eñ rpis z loci dãt pabula veneri. Nã visitatio horroꝝ cũ mulieribꝫ est incitatio libidis. Unde Sap. ij. in psona carnaliũ dicẽ sapiẽs. Nõ sit ptatũ qõ nõ ꝑtranseat luxuria nr̃a Jẽ locoꝝ frequentatio i qbꝫ ꝓperata est luxuria in actu maxime incitat ad venerea: qz ibi fit vehemẽs pcti ꝑteriti recordatio: Et ad pcm̃ fuit⁹ stimulatio. q̃re in remediũ illiciti amoris Ouidi. ij. de remedio docet talia loca fugere/ dicẽs. Loca sepe nocẽt: fugite loca ꝙscia vii Lõ cubie⁹: causas illa dolozis habẽt. Hic fuit: hic cubuit: thalamo dormium⁹ illo. Hic mihi lasciua gaudia nocte dedit. Z moniru recreatur amor: vulnusq̃ nouarũ tẽ. Jtez fugienda est opportunitas locoꝝ vbi est cõiunctio soli cũ sola vel vbi est caligo z vmbra. Z ut ꝓpter rpis qualitatẽ: vt est rpe noctis. aut ꝓpter loci obscuritatẽ. Et iõ clericis z religiosis districte imbibeť in canone. ne soli sint cũ sola. vt habeť distinct. lxxxi. in c. Lleric⁹. vbi di. Lleric⁹ ad femiñ tabnaculũ sol⁹ nõ accedat. nec sol⁹ ꝑsbyt̃ cũ sola femina fabulas misceat. Et cã ponit i cadẽ dist. in ca. Jn oib⁹. q: vt excludat ois nefanda suspicio/ cleric⁹ debet loq mulieribꝫ certo rpe/ corã certis ꝑsonis/ z certo loco. Et sequit. Certe solũ ad solas accedere nulla religiõis rõ ꝑmittit. Fugere aũt talẽ oportunitatẽ rpis z locoꝝ est ꝑstantissimũ remediũ ỹ luxũ: vt vult Alan⁹ in de plãcu. merro. v. dicẽs. Jpe bñ potes⁹ luxꝰ frenare furozẽ. Si fugies: portoz portio nulla dat. Si vitare velis venerẽ: loca/ rpa vita. Nã locus z rps pabula donãt ei. Si tu ꝑsequeris/ sequet. fugiẽda fugat. Si cedis: cedit. si fugis: fugit z illa

F Oportunitas locoꝝ fugiẽda ẽ luxurioso

¶ Tertio luxuria ỹclinat ꝑ fugã diuitiaꝝ: qz ille ĩ magnũ luxurie ĩcrameñtũ. q: diuitijs olim luxurios⁹ amor. Et iõ filius ꝓdig⁹ ꝓpẽ subaz pãis fuit luxuriosus. q̃ cõsũpta nil curauit de luxuria sz magis q̃siuit vt vicetũ hñet ertã cũ porcis. Lu. xv. Et ỹ est qõ ait apl's. j. ad Tim. vj. Qui volũt diuites fieri icidũt ĩ laqos z rẽtatiões diaboli: z in desideria mlta z inutilia z nociua: q̃

B Fuga diuitiarũ

mergũt hoīes ī interitũ. ru ꝺo hõ ꝺei hec fuge. qꝺ intelligit ꝺe nimia affectiõe rpaliũ vltra ꝺebitũ ꝛ neceſſitatẽ pſone. ¶ Quarto vitat luxuria p fugã lubꝛicoꝝ carminũ. carnalia em̃ carmina muleũ inflãmant mentẽ humanã ad luxũ. ſicut ſũt cãtiones lubꝛice. ꝛ poetaꝝ ꝺe vene re loquẽtiũ ꝺiꝛamina. ꝛ recitatiões venereoꝝ hiſtoꝛiales: ac carnalia colloq̃a. Loꝛrũpũt em̃ bonos moꝛes colloq̃a pꝛaua. j. ad Loꝛ. xv. Nã ſicut aer infect⁹/loq̃ndo attract⁹/coꝛp⁹ inficit ſic legẽdo vel audiẽdo lubꝛica mens nr̃a ſaucꝫ iatur ꝛ rabeſcit: vt ꝺr Gꝛego. ſup Ezech. in q̃da homel. Cũ inq̃t ſic ꝺba ꝓmoꝝ q̃ꝺie audiẽ/ꝺo ſumim⁹ ī mentẽ: ſicut flãdo ꝛ reſpirãdo tra bim⁹ aerẽ. Et ſicut mal⁹ aer aſſiꝺue tract⁹ ifi/cit coꝛp⁹: ita q̃uerſa locutio aſſiꝺue auꝺita in/ficit aiam. Propterea ꝺr apl's. ij. ad Tim. ij. Ju/uenilia ꝺeſideꝛia fuge: in ſignũ q̃ pcm̃ volu/ptaris venꝛee matꝛie regnãs ī iuuene: nõ põt mel⁹ q̃ꝫ p fugã ꝺeclinaꝛi. Jõ iꝺẽ apl's aiꝛ. j. ad Loꝛ. vj. ve in themate. Fugite foꝛnicatiõez.

¶ Sz ꝺi. q̃s: ſũt ne alie cauſe ꝓpt̃ q̃s ſic fugiẽ/ꝺa eſt luxuria: ꝛ nõ ẽ pugnãꝺũ ꝫ eã? Rñ ꝺꝛe/uiꝰ: q̃ licz ex ꝓmiſſis ſufficiẽt coḡſcaꝰ: q̃ nõ me lius q̃ꝫ p fugã ꝺeclinaꝰ luxuria. cũ aꝺhuc põt aſſiḡri ꝺue cauſe illi⁹ fuge. Prima: qꝛ luxurie pcm̃ eſt valꝺe imũꝺũ. Sic̃ q̃ nemo libenẽ lu/craꝰ cũ hoīe luxoſo: qꝛ licz ꝺeſꝑeret eũ: tñ ſe inq̃/naret: ſic nõ eſt ſecuꝝ luctaꝛi cũ pctõ iſto vix ei põt eſſe q̃n hõ inq̃neꝰ: vl' p cogitationẽ/ꝺelecta tionẽ/aut ꝫſenſum tc̃. qꝛ q̃ teꝛigerit picẽ inq̃na biꝰ ab ea Eccl'i. xlij. ¶ Scꝺa rõ: qꝛ nõ eſt bonũ ꝺe ꝓpe pugꝛe cũ hoſte illo q̃ ex ꝓpinq̃tate ſumit vires: ral' hoſt⁹ eſt luxuria. Loꝛpus em̃ nr̃m qꝺ pꝛius erat pacificũ ꝓuertit in hoſtẽ/ quãto ma gis appꝛopinquat mulieꝛi. Sicut q̃ princeps aliq̃s timet pugnaꝛe cũ hoſtiby ſuis/ q̃ credit q̃ in exercitu ſuo ſint multi ꝓditoꝛes/ q̃ ꝺebe/ant iuuaꝛe hoſtes ſuos q̃n ꝓfict⁹ venerit. ſic ꝺ ber timere hõ pugꝛe ꝫ luxuriã: cũ coꝛp⁹ noſtrũ ad modũ ꝓditoꝛ ī pugnã illa fiat. Hec q̃ ſint ꝺ'cta ꝺe ꝓmo remeꝺio ꝫ luxuriã vicz fuga. ī ſeq̃n/tiby ꝺicã alia remeꝺia. Rogem⁹ q̃ ꝺeũ: vt gꝛaz nob ꝺonet fugiẽꝺi peſſimũ inimicũ nr̃m luxu riã: vt p verã caſtitatẽ mereamur vitã eternã.

¶ ꝺe alijs remeꝺijs ꝫ luxuriã Ser. XCIX.

Fugite foꝛnicatiõ/

nẽ. j. Loꝛ. vj. In ꝓcẽꝺẽti ſmõe audi/ſt⁹ õ potiſſimo ſmeꝺio ꝫ luxuriã. vicz fuga familiaꝛitatis mulieꝝ/ opoꝛtunitatꝫ lo/coꝝ. fuga ꝺiuiciaꝝ/ꝛ carminũ lubꝛicoꝝ: ꝛ q̃ꝺã alia ꝓpteꝛ q̃ ipa luxuria eſt fugiẽꝺa. Poſſet aũt q̃s ꝺicere. Sunt ne alia remeꝺia ꝫ luxuriã: q̃ꝫ fuga. p q̃ q̃s ſe poſſet cuſtoꝺire a luxu. m'ꝛi em̃ ſũt q̃ nõ põt bñ viteare m'ꝛieꝝ familiaꝛitatẽ: lo/ca ꝛ cetera ꝓmiſſa. quõ q̃ illi ſe ꝺebẽt cuſtoꝺire? Ad q̃ ꝺicẽꝺũ eſt: q̃ pl'a ſt adhuc remeꝺia ꝫ vi cũ luxurie: q̃bꝫ ſe hõbñ põt tueꝛi. õ q̃bꝫ ī põni ſer mõe ꝺicere intenꝺo. Pro gꝛa Aue ma. Fugite foꝛni. vbi ſ. ¶ Circa ꝺba thẽaꝛ eſt notãꝺũ: q̃ vltra fugã aꝺhuc ſũt m'ꝛa remeꝺia: q̃bꝫ ſe hõ a luxuria põt ꝓtuare: ex q̃bꝫ aliq̃ cogitaui ꝓſiḡre

- Labor ꝛ occupatio
- Carnis maceratio
- Legis ꝺiuine pſeꝛuatio
- Tediũ ꝛ vexatio

Vicz
- Pura oꝛatio
- Operũ miſeꝛicoꝛꝺie exhibitio
- Moꝛtis meꝺitatio
- Hebenne foꝛmiꝺatio
- Sui vera humiliatio

¶ Primo q̃ remeꝺiat luxuriã/ labor ꝛ occupatio pꝛz qꝛ ꝫ ꝛia ꝫ ꝛijs curãt. Et luxũ mhil aꝺeo nu/trit ꝛ foueꝛat ſic̃ q̃es ꝛ vacatio. vt ſ. oñſũ ẽ ſer. lxj. B. Jgr p ꝫ ſũ nihil ſic ipaz luxuriã exꝛmiat ſic̃ labor ꝛ occupatio. Et ſ̃ ꝺocz Hiero. Ruſti cũ mõachũ ī epl'a ad eũꝺẽ: vt ercmũ icolẽs nũ/q̃ ocio vaceꝛ: ſz ſe ꝫtinuo opꝛb⁹ exerceat/ al'nã ꝺo laboꝛes: ne vno laboꝛe mm̃ is attꝛeꝺiaꝰ ſe fa riger/ ſz: mõ legat/ mõ oꝛet/ mõ agꝛos colat/ nũc fiſcellas faciat/ nũc riget/ nũc ſeꝛi/bat/ nũc piſces capiat. ſicq̃ occupaꝰ eps ꝺedu cat: ne eũ ſpũs foꝛnicatiõis oppꝛimat. Et bñ ī ca/nõe ꝺ ꝫſe. ꝺ. v. Nũq̃ꝫ, vbiꝺ. Anima ſcḥturaꝝ ſtu/ꝺia ꝛ carnis vicia ñ amab. Et ifra. facito aliq̃ꝺ opꝛs: vt ſp te ꝺiabol⁹ iuẽniat occupatũ. Hoc mꝛ/ti attẽꝺere ꝺberẽt vꝛriuſq̃ ſex⁹ hoīes q̃ ocio va cãt. tã ī ſpũali q̃ꝫ ī ſeclari ſtatu: ꝛ ex ꝺ q̃ſi vincul' ad vicia carnis trabũꝛ. ꝺberẽt hꝫ attẽꝺere pen/res circa filios ꝛ filias/ ꝛ pꝛi familias circa fami liã: vt nũq̃ꝫ ocio vacarẽt: ſz ſp aliq̃ bonꝫ ope va carẽt. Et maꝛie ꝺieb⁹ feſtiuis/ ñ i ludis nociuiſ chozeis/ comeſaꝛõib⁹/ nugꝫ ꝛ fabulaꝛõib⁹: ſz vl' i ſmõib⁹: cũ ꝺiuis officijſ: aut ꝺomi ī bõis ꝫſola tiõib⁹: vl' ſalt̃ ſolatijs caſtꝫ ꝛ ñ nociuis. ¶ Se cũꝺ ſmeꝺiũ ẽ carnis maceꝛatõ. Uñ metriſta Taſciuit raro: ñ bñ paſta caro. ſuꝑbia ei carniſ q̃ ẽ ſpũi rebell' ꝺepmit abſtinẽꝛia cibi ꝛpot⁹. vñ cãit eccl'ia. Carnis erat ſuꝑbiã: pot⁹ cibiq̃s pci as: Et Hiero. ī epl'a. Sine cerere ꝛ baccho fri get ven⁹. Et õ ſcipo ī epl'a ad Euſtoc. ꝺr. Palle/bãt ī eremo oza ieiũijs: ꝛ mẽs õſiꝺerijſ eſtuabat ꝛ ī frigiꝺo coꝛpe tiã pmoꝛtua carne: ſolũ libiꝺi nũ icẽꝺia bulliebãt: ſz repugnãtẽ carnẽ ꝺebꝺo/maꝺaꝝ ieꝺia ſubiugabã. Et iꝺẽ ad Ruſticũ. Dũ eſſez iuuẽis ꝛ ſolitudis me õſtra vallaꝛẽt/ ī cẽtiua viciaꝝ: aꝺꝛoꝛẽq̃ nãe ferre ñ poteꝛã: qõ cũ creb⁹ ieiũijs frãgeꝛẽ: mẽs tñ õſiꝺerio eſtua baꝛ/ ñ ei vicia cẽtatõe carnis: ī ſiſtẽs carnis ma ceratiõib⁹ cũ oꝛonib⁹: qꝛ illõ qõ ī carne ſiſtẽꝺo ꝺefiẽ: ſpũſſci' gꝛa ꝓpt̃ abſtinẽtiã ſuꝑleꝛ ꝛ reſaꝛ cit. In c⁹ figurã tres pueros abſtinẽtes foꝛnaꝝ babylõis picez aliꝰ fomẽt⁹ ſicẽſa: ſua flãma teꝛi git: ſz ī nll'o leſit. Ut pꝛz Dañ. iij. Pꝛecipue aũ laſciui iuuenes ꝛ puelle. ꝛ ceke m'ꝛieres ſe cuſto ꝺire ꝺberẽt a foꝛti poꝛtu: ꝛ ne ī eo excederẽt. De b lati⁹ ꝺixi ī ſmõib⁹ õ gula ſer. lxiij. ꝛ. lxvj. ꝛ ce teꝛ⁹ ſer. ibiꝺẽ. ¶ Tertiũ ſmeꝺiũ ẽ ꝺiuine legis rũinatõ ſiue pſeꝛuatio. Et b ꝓpt̃ q̃nqꝫ vicz ꝓpt̃

A

ociũ ꝛ q̃/es fomẽ/tãt luxu/riam

B

maceraꝰ/ rio caꝛ/nis

De remediis cõtra luxuriã.

Legis rũinatio valet ꝓ luxuriã ꝓpẽ

Eius laboriosaz acqsitionez
Eius effectũ t operationẽ
Mẽtis a carne abstractiõz
Aduincta delectationẽ
Pene inflicere cognitionez

L leg⁹ diuine rumination

Prio diuine legis ꝓscrutatio valet ꝓ luxuriã. ꝓpẽ ei⁹ laboriosaz acqsitionẽ. Labor ei vt dictũ ẽ ꝑ. luxũ remediat. Et diuine legis noticia ñ sine magno labore acqritur. Unde dr Hugo postillator cardinal'. Studiũ ẽ labor maxim⁹: ꝙuis nihil sit sibi⁹ ocio. Et Aug. i epla ad Volu. dr. Tanta ẽ chianoz lraz pfunditas: vt i eis ꝙtidie ꝓficerẽ. si eas ab incũte pueritia vsqz ad decrepitã senectutẽ maxio ocio/summo studio/meliori ingenio/conarer discere. t b. Hiero. i epla ad Rusti. de seipo dr. cũ iuuenis essz t carnis turbarer tẽtatiõibz t mẽtis cogitatiõibz didicẽ hebraicũ. t ꝓpẽ difficultatẽ laboris i addiscẽdo ñ sensit carnis aculeũ. Unde ait sic. Cũ essem iuuenis t secreta deferi me vallarẽt: ardorẽ nãe ferre nõ poterã: quẽ cũ crebris ieiũijs frãgerẽ: mẽs tñ desiderio estuabat. ad quã edomãdã cuidã fri q̃ ex hebreis crediderat me i discipulũ dedi vt post ꝙntiliani acumia: ciceronisqz fluuios: ꝙintilianẽ frontõis: lenitatẽ plinij: alphabetũ discerẽ hebraicũ: stridẽtia anhelantiaqz ẽba meditarer. qd ibi laboris sũpseri: qd sustinuerim difficultatis: ꝙtiens despauerim: ꝙtiẽs cessauerim: t ꝓtiõe discẽdi rursus ieeprim: testis ẽ mihi ꝓscia. tã mea q̃ passus sũ: ꝙqz eoz q̃ mecũ duxerẽt vitã. Et gras ago deo q̃ de amara scia lraz dulces fructꝰ capio. Si ei sine labore nulla sciẽtia acqritur. vt oñdit Sene. i q̃dã epla di. generosos animos labor nutrit. Phia em̃ nemini innascit. q̃ eã vult habere oportz q̃ laboret. Arist. nõ accepit philosophiam ocio: sed labore ingeniosũ se fecẽ. Et nõ vt dr Hugo de claustris. Ociũ stultitiã. labor vero scientiã gnãt. Mlto amplꝰ sacre legis noticia sine labore nõ hr in q̃ois ars ꝓtinet. Ibi em̃ phia: ibi logica: vt oñdit Aug. ad Volusianũ vbi sup. Ois em̃ splẽdor i rhetorice eloquẽtie: oẽs modi poetice locutiõis/q̃libet varietas decoris ꝓnũciationis/a diuinis scripturis sumpsit exordiũ ait Cassi. in expositiõe ps. Igit ꝓpter eius laboriosam acqsitionẽ remediat reuera delectationẽ exꝑmissis. ¶ Secũdo diuine legis scrutatio valet ꝓpter eius effectũ t operationẽ. Nã cũ ipsa diuina lex docear castitatez/in suo alumno extinguit carnis lasciuiã. Unde in ps. dicit. Eloquia dñi eloqa casta. i. castitatis effectiua. Et Jaco. iij. Que sursum est sapientia pudica est. i. pudicuz faciens. Nõ em̃ inhabitat aliquẽ vera sapientia vbi nõ est castitas t cõtinentia siue sit castitas cõiugalis/viduales/siue virginalis. Illius exemplũ habemus in prologo de Gregorio Nazanzeno sui apologetici: vbi dicitur: q̃ cum Gregorius philosophie studijs florerez vt signaculum castitatis integrum custodirez: vidit per sopor̃ sedenti sibi t le genti duas satis decoras/dextra leuaqz consedisse feminas: quas cum castitatis instinctu oculo toruiore respiceret. t quid sibi vellent percontaretur ac inquireret: t ille familiaritꝰ eũ amplectẽres aiunt: ne molestẽ capias iuuenis: sat⁹ tibi nore sum⁹. et familiares: alẽa ei ex nob sapia: alẽa castitas dr: t missi sum⁹ recũ habitare: q̃ iocũdũ sat⁹ t mõm i corde tuo nob ꝓpasti habitaculũ. lraz igit amor castitatẽ induxit: t a luxuria ꝑfuat t custodit. Et b sapiẽs Prouer. vij. oñdit: vbi ait. Prudẽtiaz voca amicã tuã: vt custodiat te a mliere extranea t ab aliena: q̃ facit ẽba sua dulcia. Sup q̃ Hugo in postill. dr. Spũal' amor sapiẽ carnalẽ amorẽ repellit. Et b idẽ Hiero. ad rusticũ dicit Phi inqt scel'i aiũt amorẽ vincerẽ amore nouo: q̃si clauũ clauo expelli. qd t Assuero. vij. ꝓncipes fecere Persaz: vt Vasti regine desideriũ aliaz puellaz amore ꝓpescerez. Illi viciũ vicio remediant: nos amore virtutũ vicia supemus. Hec ibi. Ex amore em̃ lraz acqritur castitas t remediat amor voluptatũ carnaliũ. vrz ex dictis.

Farsa/ mor ꝑturbat a/ ꝙruz.

¶ Tertio diuine legis scrutatio valet ꝓ luxũ. ꝓpẽ mẽtis a carne abstractiõz. Cũ em̃ q̃s diuine legi meditãdo insistit/i celestiũ ꝓtemplatiõz ꝓsurgit: t in amorẽ supnoz ẽardescit. t sic carnis amorẽ vincit. vt deducẽ Jsid. iij. de sũ. bo. ca. viij. di. Heminũ ꝓfert donũ lectio scrãz scripturaz/sive q̃ intellectũ mẽtis erudit: seu q̃ a mũdi vanitatib⁹ abstractũ hoiem ad amorez dei adducit. Jdẽ vult Hugo li. j. de anĩa; vbi dr. Nihil tam mẽtẽ ab amore secli separat: nil' sic aiam ꝓ rerum/ones roborat: nihil ita hoiem excitat t adiuuat ad oẽm opus t ad oẽm laborẽ: sic scripture sacre studiũ. Hoc remediũ docuit Hiero. ꝓ mẽ Eustochiũ in epla ad eandẽ. vt ꝙtiens carnis incendiũ sentirez statim scuto fidei munita recurrere deberet ad amorez t recordationẽ diuinoz ꝙmonũ. Unde dr. Si q̃ sensueris interiorẽ hoiez floze adolescẽtie suspirare; t accepto cibo recumbere in lectulo cõpositã dulcis libidinũ pompa ꝓcesserit. arripe scutũ fidei: in q̃ ignite diaboli sagitte extinguũtur. Oẽs em̃ adulteratores q̃si clibanꝰ corda eoz. at tu chr̃i comitata vestigijs t ꝙmonibus eius intẽta dicito. Nõne cor nr̃m ardẽs erat in nobis dũ loqret chr̃s. Loquit aũt nob chr̃s/cũ ẽba eius in scripturis legim⁹: vl' mẽte reuoluẽdo cogitam⁹. vt dr Jsid. vbi s. Ecce quõ lectio vel auditio scripturaz scrãz valet ad extinguendũ amorẽ carnaliũ delectationũ. ¶ Quarto ꝑ scrutatio siue studiũ diuine legis valet ꝓ tra luxuriã q̃ adiũcta delectationẽ. vñ intellectuales/rõnabilia/t diuina ꝑz se sẽ delectãtia. q̃ ꝓtopl⁹ studiũ scripturaz inuestiganꝫ: tãto amplius delectari cõprobanꝫ. Unde t Arist. ꝑ. Ethi. ca. viij. dr. q̃ phia siue sapiẽtia mirabiles dr hr delectationes puritate t firmitate. Ne em̃ sunt delectationes ꝙm hoiem ꝑfectꝰ rõnalis. delectationes aũt carnis insũe ei. pue cõicat cũ bestijs. Et ideo delectatio habita in studioso ex scientijs ꝙpat delectationes carnis: nec reputat eas ni

D Lex diuina docet castitatẽ

Exẽpluz

E Mẽtis a carne abstractio.

F Studiũ diuine legis inducẽ delectatiõz

Exẽpluz

ß bestiales. Vñ z Ar∫. ij. Eth. Gaudere delectabilib⁹ q̄ inſũt nob ſm q̄ ſum⁹. ſ. aīales z carnales: z eas maxīe diligere/ē bestiale. Jnſoīa aũt studia studiũ diuīe leg∫ habz delectationē summā: cũ cuiuslibz mũdane ſcie habeat delectationē. z vltra ß delectationē ꝓprias ex ꝓpr̄is suis p̄ncipijs. Vñ Hiero. ſup p̄s. Pinguiſſim⁹ eſt ſmo diuin⁹ oēs bñs i ſe delitias: q̄cq̄d voluer∫ ex ſmōe diuio naſcit: ſic̄ tradūt iudei q̄ mãna comedebãt: ſm volũtatē vniuſcuiſq; ſapiebat i ore: vt ptz Sap̄. xvj. ¶ Quinto legis diuine studiũ valet ꝫ luxuriã: ꝓpt̄ pene inflictē. p luxuria cognitōez. Dicũt em̄ phi: Facili⁹ ē a delectatiõibz abstiere q̄ tristia ſustinere. Vñ z aſimi p cuſſi deſiſtũt a paſcuis: q̄uis cib⁹ eis ſit ōlectabilis. Jn lege aũt pena maxīa legit̄ ꝓpt̄ delectatiões carnis inflicta. diluuiũ viez z incẽdiũ ſodomitaꝝ. z ſic ō aliꝫ. Et ḡ q̄s p ſcr̄ure studiũ nō abſtraxit a venere ōlectatio ſcr̄ture annexa ſaltē abſtrahere p̄t pena dicto vicio inflicta z inſtigẽda. Debz ḡ q̄ legit diuīas ſcr̄uras attẽdere q̄ ꝓpt̄ ſpeciẽ mulier∫ m⁹ti p̄cierũt z vicẽ ſũt: vt oñdit Lotha. ō vili. ꝑdi. hu. quõ luxuria p̄rapolim cũ adiacẽre regiõe ſubuertit. Sichem cũ pl̄o inſemit. Her z Onã filios iude peuſſit Judeũ z madianitidẽ pugiõe trãſfodit. tribuz beniamin ꝑ vroze leuite deleuit. filios Heli ſacerdotis i bello pſtrauit. Uriã occidit. Amõ interfecit. pſbyteros lapidauit. Dañ. xiij. Ruben maledixit. Sãſonez ſeduxit. Salomonẽ puerit. Hec ibi. Hec igit̄ attẽdẽs z ſacre ſcr̄ure inſiſtẽs: vriq; ꝑ minimo habet carnales voluptates. Et iõ bñ ait Hiero. vt ſup̄ allegatũ ē. Ama ſciẽtiã ſcripturarũ z carnis vicia nõ amabis. Hec de tertio remedio ꝫ luxuriã: viez diuīe legis pſcrutatiõe. ¶ Quartũ remediũ ꝫ luxuriã eſt tediũ z vexatio. Nã ſicut voluptaſ venerea delectat̄ eſſe i gaudio hilaritate/z mũdana letitia. qz ōt Aui. Mẽs mulier nõ citi⁹ rapit̄ ad venereoꝝ ꝓſenſum q̄s q̄ ē in letitia z gaudio. ita vexatio/dolor/ z triſtitia remediat cã. Vñ z antiq̄ ſcti q̄ rebellionẽ ꝫ ſpm̄ ſenſerũt: ſeipſos mirabilit̄ turbauerũt. Nã q̄dã eoꝝ in vtricas z ſentes ſe vulneratos ꝓiecerunt: vt ꝑ vulnus corꝑis vuln⁹ ſanarẽt mẽtis: vt ōt Grego. ij. dial̄. de ſctõ Bñdicto. Quidã in aquã frigidã/nudes/z glacies ſe ꝓiecerũt. q̄dã ꝓprias manus i igne cõbuſſerũt. Vñ legit̄ i vitaſpatr̄. de q̄dã ſene. q̄ cũ rẽtaret̄ ḡuit̄ ō q̄dã muliere: quã recepat bona inerriõe i ſpiritu ſuo: ipe accendit lucernã z combuſſit oēs digitos ſuos ne ß petm̄ cõmitteret. hõ ḡ penas ſibi ꝑpr̄is ſcti p̄ies iflixer̄: ve ex doloze corꝑis obliuiſcerent̄ voluptaret̄ carnis. Quidã ẽraliot̄ mirabil̄r ꝓpt̄ eãdẽ cãm vexauerũt: ſic̄ narrat̄ i vitaſpatr̄. Et idez ōt Hiero. i epl̄a ad Ruſti. mona. ō q̄dã adoleſcẽte greco i hec vba. Vidi in egypto adoleſcẽtẽ grecũ: q̄ nulla abſtinẽria: nulla opis magnitudie flãmã carnis potuit extinguere. hũc periclitãtẽ p̄ mõasterij hac arte ſuauit. Jmpauit

ß Pene inflictē ꝑ luxuria cognitio

ß Mẽs a carne abſtrahēdo.

ß Studiũ diuine legis indiuẽ delectatõis

cuidã viro ḡui vt iurgijs z ꝙuicijs vexaret eã z poſt iniurias irrogatas ꝓmus veniret ad ḡrimonias. z vocati teſtes ꝑ eo loq̄renť: q̄ iniurias huic adoleſcẽti feč. qđ cũ factũ eẽt/fleuit adoleſcẽs ꝫ mẽdaciũ. null⁹ ali⁹ credidit virati: ſol⁹ pẽ defenſionẽ ſuã callide oppõere ſtuduit: ne abũ dãtiõi triſticia abſorberet̄ ff. Quid pl̄a: iã anno explero inſrogat⁹ adoleſcẽs ſup̄ cogitatiõibus p̄ſtinis an adhuc aliq̄d moleſtie ſuſtineret. Pẽ inde viuere nõ libet: z quõ fornicari placebit? Et ſubiũgit ibi Hiero. Oſi ſol⁹ fuiſſz q̄ ad iuroze ſupaſſz: q. d. neq̄q̄ viciſſz ſz vic⁹ fuiſſz Ex p̄miſſis ḡ ptz q⁹ dolor z vexatio tribulatõis ē remediũ carnal̄ voluptat̄. Et ß ēq̄ō ait ſapiens Eccl̄i. xj. Malicia vni⁹ hore obliuionē facit luxurie magne. qz ad lram/ afflictio corꝑis tollit delectationē carnis: vt ōt Bozra. Aliꝫ remediꝫ ꝫ luxuriã refuat̄ ꝑ ſeq̄nti ſer. Orem⁹ ad dñm vt zč. ¶ De q̄nq̄ aliꝫ remediꝫ ꝫ luxuriam. Sermo. C

Fugite fornicatiõ

nẽ. j. ad Coꝛ. vj. Jn p̄cedẽti ſmõe audit̄ ſ̄ q̄tuor remedia ꝫ luxuriã: viez labore ſiue occupationẽ: carnis macerationem: leg∫ diuine ꝓſcrutationẽ: z tediũ z vexationez. Nũc dicẽd⁹ ſũ ō aliꝫ q̄nq̄ i p̄ñti ſer. Prio gr̄a Aue ma. ¶ Fugite forni. vbi ō. Expeditis q̄tuor remediꝫ i p̄cedẽti ſer. ſupſũt adhuc q̄nq̄

Videlicet
- Pura oratio
- Operũ miſericordie exhibitio
- Mortis meditatio
- Bebenne formidatio
- Sui vera humiliatio

¶ Prio ḡ ꝫ luxuriã valet pura oꝛo ſiue deꝓcatio. Cũ em̄ luxuria ſit ignis nõ q̄liſcũq; ſz iſernal̄: ſũmũ remediũ contra ipm̄ eſt oꝛo Unde ſic̄ ille q̄ patit̄ morbũ illũ q̄ ignis iſernal̄ dr̄: ſiue ignis antonij: ſiue ignis effrenis vulgarit̄ wildfeur: fac̄ ſe deferri ad eccl̄iam alicui⁹ ſcti: Antonij aut alteri⁹: z ibi deuotiſſime orat. nec intendit recedere niſi curet̄. Sic qui ignẽ luxurie ſentit: toto corde debz ſe ꝙuerte ad deũ z ad ſuffragia ſctõꝝ: z nõ debz ceſſare donec accipiat ſanitatẽ. Et poſtea acceꝑta ſanitate deo gratias agere z ſanctis. Specialit̄ aũt valet ꝫ pcm̄ illud auxiliũ brẽ ꝓignis iplorare. q̄ ſicut ē amatrix mũdicie in ſe: ſic z in aliꝫ ei ſeruientib⁹. de quo ſũt multa exẽpla q̄ cauſa breuitatis trãſeo Ad ß ēt valet exm̄ ß. ſer. xcvij. Z. Eſt tñ aduertẽdũ q⁹ oꝛo q̄druplici rõne valet ꝫ luxuriã.

A

B

Videlicet
- Eleuat a terrenis
- Refrigerat ab obſcenis
- Uim fugat demonis
- Curam affert mentis

¶ Prio oꝛo valet ꝫ luxuriã: qz eleuat a frenis z ꝙiũgit celeſtib⁹. Vñ dic̄ Damaſ. q⁹ oꝛo ē aſcẽſus mẽtis in deũ. Et Boec. v. de ꝙſol̄. ꝑſa: iij. dicit oratiõnẽ eſſe vnicum inter deuz z hoiem cõmercũ ſperãdi ac depcãdi: q̄ ſol⁹ mod⁹ ē cuꝫ

deo loqui et inaccessibili luci cõiungi. sed qui cum deo mente conũgitur indubie a carnis passiõe exuitur: quia deũ tm̃ mundo corde vi debunt. Matthei. v. Nec sine mundicia ascendere quiq̃ in deũ valebunt: dicente ps̃. Quis ascẽ. i. mõ. dñi zc̃. Et rñr: innocẽs ma. z mũ. cor. Oño igit mẽtẽ eleuat. z p ꝓñs a carnis tribulatiõe libat. ¶ Scõo oño refrigerat ab obscenis nã ordorẽ obscene ꝯcupie ne noceat: solet refrigerare. In cui⁹ figurã pueros ozãtes ignis forn̄ace babylõice ñ tetigit: neq; q̃q; molestie intulit Dañ. iij. In signũ q̃ ignẽ luxurie feruor oño nis scẽ fugat z repellit. Jõ ór. ℔ hzy. ó reparõe lapsi. Oño ꝓiua vicꝛa petri soluit z fiduciã p̃ dicatiõis pauli dilatauit. Oño caminũ ignis extinxit: z ora leonũ ꝯclusit. Hec ibi. Et iõ vult Bze. i q̃dã hom̃. q̃ q̃nto gũlozi tumꝛtu carnalitũ p̃mimur: tãto oño ni ĩsistere ardẽti⁹ ỏbem⁹

¶ Tertio oño vi fugat demõis. In cui⁹ figurã ozãte moyse zaaró ablare sr̃ane Exod. viij. et ẽpẽtes fugati sr̃. Nũe. xxj. q̃ ĩmũdi spũs q̃ sr̃ ad modũ ranaꝝ z ẽpẽtũ fugãt vrute oño nũ. p oñonẽ ei demõ fugat⁹ ẽ ab vroze Tobie iũioꝛ Tob. vj. Demõ ci ĩstigãs ad appetitũ carnaliũ optie fugãt ĩstãtia oño nũ: dicẽte dño Mat. xv ij. Hoc gen⁹ demõioꝝ ñ fugãt ni. o. z te. Patz illõ q̃ p oñonẽ s. s. aduocãt. q̃ se deuoꝛ mẽtib; igerit: z sua p̃ntia ỏmonẽ fugere cõpellit: vt oñ dit Jsi. li. iij. ó sũ. bo. c. vij. di. Hoc ẽ inq̃t ẽmedium ei⁹ q̃ vicioꝝ tẽtamẽtꝛ exestuat: vt q̃tiẽs q̃libz tãgit vicio: totiẽs se ad oñonẽ subdat. q̃ freq̃nſ oño vicioꝝ ipugnatiões extinguit. tãq; p̃seuerant oportet ĩtẽdere aim nr̃m i ozãdo atq; pulsando/ q̃sq; ipoztũas desidericꝝ carnaliũ suggestiones q̃ nr̃is obstrepũt mẽtib; foztissima ĩtẽtiõe supem⁹. ac tãdiu ĩsistere q̃sq; p̃sistẽdo vincat m⁹. nã negligẽtes oño es/nec ab ipo hoie impetrar valẽt q̃ volũt. Et seq̃t. Qñ q̃sq; orat scim̃ ad se spm̃ aduocat. at vbi venerit cõfesti tẽtamẽta demõioꝝ q̃ se mẽtib; humanis imergũt: p̃niaz ei⁹ ferre nõ sustinẽtes effugiũt. hec ibi. Hoc attẽdẽtes scri/q̃ mox vt senserũt tẽtationes carnis eas fugauerũt vi instãtꝛ oñonis. sic fecit san. Tho. ó aq̃no. q̃ post tẽtationẽ carnis impetrauit ab angelo cingi castitatꝛ cingulo. z pl̃es alij scti. Et b̃ Hiero. viduã docuit i epistola de institutione fidei cũ ait. Semp i mãibus tuis sit lectio: z tã crebze lectões: vt oẽs cogitatiõnũ sagitte q̃b adolescẽtes pcuti solẽt buiuscemõi clypeo repellãt. ¶ Quarto oño curã affert mẽtꝛ. i. curat mẽtẽ. qz mentẽ carnalib; ỏ lectatiõib; sauciatã reddit sanã: vt ór. q̃dã glo. Mat. xxvj. q̃ cbius trib; vicib; orauit. vt nob a psentib; malis tutelã: a pteritis peccatis veniam z medelam et a futuris cautelam impetraret: quia vt ibidẽ dicitur ter eũdez sermonem orauit. Et hoc remediũ docet sapiens. Ecclesi. xxxviij. dicẽs. Fili in infirmitate tua ne despicias teipz: sz ora dñm z cura bit te. auerte a delicto z mũda cor tuũ. Hoc z ipe sapiẽs se fecisse testat. cũ Sap. viij. ór. Nõ possuz esse ꝯtinens nisi ỏs dederit. Et b̃ ipm erat sapiã/ scire cui⁹ b̃ esset donũ. qz ait Hiero. sup Mar. Jeiunio passiões corpis; sz oño ne pestes sanãde sũt mẽtis. ¶ Scõm remediũ sup̃ notatũ ꝯ luxuriã ẽ opez mie exhibitõ situe executio. nã el'yna rũ. ꝓpẽ deũ mirificos distributio est pcti luxurie expulsio. iuxt illõ Tob. xij. El'yna a morte liberat: z ipa est q̃ purgat pctã. Et b̃ ꝓsoluit Daniel Nabucho. regi Dañ. iij. di. Consiliũ meũ rex tibi placeat: pctã tua el'ynis redime. Mayume ñ el'yna extinguit pcm̃ luxurie ad moduz aq̃ solẽtis ignẽ extinguere. In cui⁹ figurã legit Beñ. xix. q̃ Loth ꝓpẽ hospitalitatẽ z largitoꝛ el'yne liberat⁹ fuit p angelũ ab icẽdio sodome. Vñ Eccli. iij. Ignẽ ardẽ. extin. aq̃. z el'yna resistit pctis. Et Auguste. tractãs hist oriã pdictã in li. de q̃nq; beresib; ait. Obsecut⁹ Loth angelo/ rang̃ pegrini ꝓsuetudine hospitalitatꝛ a ciuitatꝛ piclo z tpale euasit incendiũ: z ernũ ꝓsecutus est p̃miũ. Et Leo papa in ser. de el'yna dic̃. El'yna est q̃ ardẽtiũ criminũ globos beniuolẽtie sue fróte refrigerat: z q̃dã irriguo vbertatꝛ abluit z incẽdia delictoꝝ. vt q̃uis offensus: q̃uis crimib; puocat⁹ dñs/cogat libare el'ynis: quẽ disposuerat punire pctis. Et hoc est qđ ait Amb. sup illo. j. ad Tim. iij. Pietas ad oña valet. Sicꝛ inq̃t miam seq̃t: si lubricũ carnis patiat: vapulabit q̃dẽ/sed nõ pibit. ¶ Tertiũ remediũ ẽ mortꝛ meditatio: q̃ licz remedier oẽ pctm̃: in tra illud Eccli. vij. Memorare nouissima tua: z in eternũ nõ pec. maxi ẽ ñ extinguit carnis incendiũ. vñ Greg. Nihil adeo valz ad domãda carnis desideria: sic cogitare q̃lis sit futura caro mortua. Un et in vita spa. legit de q̃dam fratre eremita: q̃ mirabil'r tentabat ex meoria mulieris quã aliq̃n viderat in sec'o. Qui cũ audisset ab alio q̃ cẽt mortua: nocte venit ad locum vbi erat sepultura: z fodiẽs expssit putredinẽ cadauerꝛ ad vestimẽta sua: z reuersus est in cellã suã. qõ cũ mirabil'r ferret/posuit añ oc'os suos z ait. Ecce habes desideriũ tuũ: satiare ó ea. z sic tali horꝛ ore euanuit ꝓcupia sua. Sil'r recitat b. Tho. in tractatu suo de veneno. de scõ Colũbano. coza q̃ cũ filia regꝛ valde pulcra z decora (vt magꝛ exciterat libido) fuisset denudata. ipe in libidis remediũ ad triplicẽ cucurrit meditationẽ dicẽs. Pulcra es z mortal': sed de mortali genita: z ad hãc mortẽ pata. Et ideo ꝓpter te nõ dimittã deuz meũ/ne amittã eẽna gaudia. De hoc pcõ Vincen. mlta scribit in spec. hist. li. xxij. c. cij. ¶ Quartũ remediũ ꝯ luxuriã est gebẽne formidatio. si em̃ bñ cõsiderat q̃ delectatio carnis est momẽtanea: z pena sequens eẽna: refrigescũt vtiq; carnis ỏsideria ex timore supplicij. Vñ Jsido. ij. de sum. bo. ca. xxxix. Quãdo ipulsu demonũ mens ad delectatiões fornicatiõis impellit: diuini iudicij mem⁹ et eẽna tormẽta incẽdij añ oc'os ꝓponant. qz nimirũ ois pena gũlozie supplicij formidine sugat.

D Nota de el'yna.

E Nota de morte

Nota

F Hebẽne formidatio.

D Hũlitas sui

Nota

Oño refrigerat.

L Demõis vi fugat.

Ipugnatiões vicioꝛuz oño refrignis extinguit

Oño curat mẽtẽ

E meditatio mortis.

Extrũ.

Extrũ.

Sic ei clauꝰ clauū expellit: ita sepe recordatio ardorꝭ gehēne ardorē excludit luxurie. hec Jsi. Modica ei et breuissima ē voluptas venerea: sed eam sequunt rorm̄ta semp duratura: z caro in cineres resoluit: q̄ hmōi voluptatis est seminariū: z causa generis est spnenda z fugienda. ¶ Sz dī. vt mouet Bern̄. in suo soliloquio. Duꝰ est hic fmo: nō possum⁹ mundū spnere: z carnē nr̄am odio hr̄e. Et rn̄det Bern̄. mouēdo ad meditatōem gehēne p remedio luxurie dī. Attende diligent̄ qd sūt: z qd fuerūt q̄ añ pauca tpa nobiscū fuerūt: nihil ex eis remāsit / nisi cinis z vmis. hoies fuer̄t sicut tu. comederūt: biberūt: riserūt: z in bonis dies suos duxerūt: z in pūcto ad inferna descēderūt. hic caro vmibus z illic aīa ignib⁹ deputat̄. Quid pfuit illis breuis lēticia: voluptas carnis: risꝰ z silia, Nā de exultatōe illa ceciderūt i magnā ruinā z tormenta. qcqd illis accidit tibi accidere poterit. qz humꝰ de humo: limꝰ de limo: de terra es z de tra viuis: z in terrā reuertersꝭ. q̄n veniet dies vltima vite tue: q̄ veniet subito z forsitan erit hodie. Certum em̄ est q̄ morieris: sed incertū est quō / vbi / aut q̄n: vbiq̄ mors expectat te. si sapiens fueris vbiq̄ tu eā expectabis. Et secūd. Si carnē seq̄ris / in carne punierꝭ. si i carne delectaberis / in carne cruciaberꝭ. iusticia dei aliter iudicare nō pōt q̄ mer̄t opa nr̄a. Qui plꝰ diligit mundū q̄ deū: sec̄m q̄ claustr: luxuriā q̄ castitatē: sequit̄ diabolū z ibit cū eo in suppliciū eternū. Et secūd. Nūc aūt e duob⁹ eligamus: aut sp cruciari cū impijs: aut ppetue letari cuz scīs. Hec Bern̄. ¶ Quintū remediū sup notatū ꝓtra luxuriā est sui būiliatio. frequenter em̄ ex supbia nascit̄ luxuria. q̄ cū hō vel de scientie lympitudie / vel alia gr̄a se inanit̄ extollit: z ceteris se meliorē in suo aīo ꝓponit: deꝰ in carne euz cadere pmittit: vt q̄ velut auis sup alios se volare supbiendo credit. nūc more bestie luxuriando se in ima ꝓsternit. fm q̄ pulcre deducit Greg. xxvj. moza. sup illo Job. xxxv. Qui docz nos sup iumēta r̄re z volucres celi erudit nos dī. Jumēta r̄re sūt q̄ vsu vite carnal' appetūt. qbꝫ dr in ps̄. Noli. fie. sic e. z mu. q. nō est ire. Volucres vo sr̄ q̄ supbe curiositat̄ studio sublimia ꝓscrutant̄: q̄z supbo labor increpat cū dicit. Altiora re ne q̄sieris: z fortiora re ne scrutatus fueris; sed q̄ pcepit tibi deꝰ cogita sp. Eccī. iij. Docz igit̄ nos dñs sup iumēta terre z volucres celi. qz dū b̄ qō sumus agnoscim⁹: nec carnis nos infirmitas deijcit: nec supbia spūs eleuat. Qui ei carne labit̄ / iumētoz more ꝓsternit. Qui vo mēte ꝓsternit / more volucr̄ leuitatis pēna subleuat̄. sed būilitate mēr̄ custodit̄ castitas corpis. Et subdit Greg. Sic elati z supbi iusta fuerāt retributōe feriendi. vt q̄ supbiēdo se hoibꝫ ꝓferāt luxuriādo vsq̄ ad iumētoz sili tudinē devoluāt. fm illud ps̄. Nō cū in ho. cl. nō intel. cō. est iu. insi. z si. fac. ē il. Et ꝯr̄ Greg. oūdit ex scꝑturꝭ: q̄ ꝓpt supbiā mētis ruit q̄s in vicia carnis / sil'is effectꝰ iumēt. de ill' pbis de qbꝫ apl's ait ad Rom. j. Qui cū cognouissent deū n̄ sic deū gl'ifi. nec gr̄as egerꝭ euanue. in cogitatu. Et postea oūdit quō ꝓpt supbiā ceciderūt in pecorinā z plꝰ q̄z iumētinā luxuriā dī. Tradidit illos deꝰ i desideria cordis sui. i. i imūdicitiā Ecce dr Greg. Caro mersit q̄s supba scia subleuauit. z a volatu voluit̄z vltra appetitū lapsi sūt iumētoz. Nec ibi. Et ibidē oūdit q̄ ꝓpt supbiam p̄mi hois stari subsecuta fuit rebellio carnis. i cuiꝰ signū cū peccauit mox pudēda cōperit. Gen. iij. Et ill' g̃ pz q̄ sic ꝓpt supbiā ml'ti runt i luxuriā. sic p būiliratē z verā sui cognitionē hō ꝓfuat castitatē. Sepe ei deꝰ cadere p̄mittit supbas vt ex b̄ būiliarēt: marie eos q̄ alios ꝓpt casuz carnal' ꝓcupiet dispiciūt. cū portus ill' cōpati (p ill' deū orare vt resurgerēt) studiose deberēt. Sz b̄ n̄ facīt. q̄z seipos q̄z fragiles sint nō cognoscūt. De hac cognitiōe supplꝰ vide sup̄ ser. xiij. N. Supbia ei marie orit ex ingratia suipꝰ: vt s. ser. v. A. Hec itaq̄ sint dicta d isto turpissimo vicio luxurie: a q̄ vtinā nr̄ docerinā apli ē fugiēdū. Rogem⁹ g̃ o ipotētē deū sine q̄ ꝓtinētes ee n̄ possum⁹: nr̄ vbū sapiētis vt sua pietate z misēdia nos r̄spiciat auxiliū dādo: p qō b̄ viciū deuitare z tādez cū castissimis spiritib⁹ eternal'r gaudere valeam⁹ Amen

¶ De septio vicio capitali: vicz de Auaricia. Sermo. Cl.

Radix oim malorū cupiditas. j. ad Tim. vj. ¶ In pcedētib⁹ fmōib⁹ iā p lōgū pcessū z rpis dilationē audist̄ de sex vicijs capitalib⁹ vicz superbia / iuidia / ira / acidia gula / luxuria: z de malicia illoz pcōz: de filiab⁹ z spēb⁹ corūdē. Quō etiā b ordie dicēdi quē pdicādo fuaui: sp postea pcīm seq̄t z seq̄ pr ex pcedēti: vtpura iuidia ex superbia: ira ex iuidia: ex q̄ tādē acidia. z ex acidia gula. ex gula vo luxuria: eo q̄ ipa gula fomentū z nutrimētū dat lasciuiēti carni. nā venter z genitalia sic sibi iuicē valde vicina. z vētermero estuās de facili spumat in libidinē: teste Hiero. Nūc vo ītendo pseq̄ de auaricia: q̄ ē septimū viciū capitale z vltim. qō tō vsq̄ ad finē refuauit z p vltio ordiaut. qz auaricia magꝭ abūdat i fine vite hois siue i senib⁹: q: sē tenaces z cōiē timēt sibi deficere. qō vtiq̄ vt dr Sen̄. est maxia stultricia: plꝰ vicz q̄rere ō viatico vbi minus restat de via. siue plꝰ desiderare z ꝯgregare vbi minor spes ē vite. ¶ Sūt aūt senes cupidi z tenaces ꝓpt duo. Prio qz ex senectute multiplicat frigiditas i corpe: q̄ apta nata ē ꝯstringere. Et tō in senib⁹ minuit̄ z gaudere z dare q̄ pcedūt ex dilatatiōe cordis. ¶ Scdo tō: qa q̄nto alīq̄s plꝰ ē deficiēs tāto magꝭ amat ea q̄bꝫ sustentat̄ eius vita. Quia vo senes videt in se deficere virtutē naturalē: ideo magꝭ pecunias amant: nec ita cito dant eas. Est tn̄ vez q̄ ꝓpt hoc senes nō excusant̄ a pcō: imo grauius vi

A auaricia vltio loco ponit̄ superbia vo ꝓmo.

denk peccare ꝯ iuniores: eo ꝙ in eis magis debet dñari rō: p quā hmōi malā affectōē rpaliū debēt cōpescere siue declinare/ et ei resistere. Jō ēt ꝓmo de supbia/ et in fine de auaricia statui ordinem ꝑdicando. qz supbia est initiū oīs peti. Eccli. x. Et ꝛ debuit poni a principio. Auaricia vo est radix oīm̄is mali et peti. radices aūt sē in imo siue in ēra: ō poni debuit iuxt illū ordinem in fine, vel qz supbia icepit in celo: auaricia vo in ēra. ḡ tē. sic de illis postea statī dicaz. Sic ḡ habetz ḡre in fine inē capitalia vicia dicere co
B gitaueri de auaricia: de q̄ dē apl'us in themate ꝙ sit radix oīm malox. Pro gra Aue. ¶ Radix malox est cupidi. vbi s. ¶ Primo circa vba themat̄z posset q̄s dicere: quō sil'stare pñt id qō dr Eccli. x. Initiū oīs peti supbia. et vbz apl'i in themate. Radix oīm malo. est cupi. vide cm̄ idē esse initiū et radix. si ḡ supbia est initiū oīs peti: tūc cupiditas siue auaricia nō pōt esse radix oīm malox siue petox. Ad b dōz est: ꝙ verūqz vez est. vicz ꝙ supbia est initiuz oīs mali siue peti: et ꝙ auaricia siue cupiditas ē radix oīm malox siue petox. qz nll'm genº petox est qō nō aliqñ ꝓueniat ex supbia: aliqñ vo ex cupiditate vel auaricia. Verbi gra. Est aliqs hō q̄ ex cupiditate fit supbus: et est aliqs q̄ ex supbia fit cupidº. Nam aliqs hō est q̄ nō esset amator pecunie: nisi p̄ b putaret se excellētiorē esse. Et est aliqs q̄ nō amaret excellere/ nisi putaret p̄ b maiores diuitias se hīe. sic sē q̄ dignitates et statº sibi ꝓcurāt/ qbz nō sē digni vel idonei. et faciūt cū finē vt possint thesaurizaꝛ siue abū dare. Hec snialiter in glo. sup vbo thēaz. Quare aūt supbia dicat̄ initiū: et cupiditas radix oīm malox: est adhuc alia cā. qz oīe petm̄ fit p auersionē a creatore: et p ꝓuersionē ad creaturam. sed petm̄ supbie fit p auersionē a creatore/ petm̄ vo cupiditatz fit p cōuersionē ad creaturā. Cū aūt ꝑus in petō sit auersio: recte supbia dr initiū oīs peti ratiōz ꝑus et supius. Eciaz qz in oīm̄i petō ꝓmo est q̄dam cōceptus et inobedientia: q̄ ꝓceptus et inobedientia in re est supbia Auaricia vo dr radix rationz inferiº et posteriº. Nam radix inferiº manet. Ideo specialiter auaricia dicit radix oīm malox. qz ex cupiditate vel auaricia vt frequēnius mala et pcā oriūt ad sil'itudinē radicis. qz sic radix toti arbori alimentū pstat: sic hō p diuitias facultatē acq̄rit qōcūqz petm̄ desiderādi vel ꝑperrādi. Supbia aūt dr initiū ex eā sup dicta. ēt iō: qz supbia ē finis ꝓpe quē oīa alia pcā cōmittunt. vicz ꝙ hō vtat petō ꝓter se. finis aūt ꝓmū in intētiōe. Nā si medicus vult ꝓcurare sanitatē: ꝓmo intēdit b face/re: postea incipit a morbo ipm̄ repellēdo. et sic sanitas est ꝓmū in intētiōe: et vltimū i executōe. ita eodē mō est in peris. Un supbia ē inordiatº amor ꝓprie excellētie: ad quā excellētiā attingēdā oē malū pt cōmitti. et p b supbia ē initiū oīs peti. Hec ē snia cōis doctox theologox. Nūc ꝓñr ꝓsequēdo mām de auaricia. ꝓmo videndū est qd sit auaricia. et ꝓñr alia q̄ valēt ad detestationē auaricie. ¶ Circa ꝓmū: vicz qd sit auaricia est notāndū: ꝙ dupl'r loq possumº de auaricia. vno mō vt est petm̄ gnale. alio mō vt ē petm̄ spēale. Primo mō auaricia fm intētōz Greg. in q̄dā hom. ē inordiatº appetitº hñdi quācūqz rē siue sint res exteriores siue interiores. Exteriores siue sint mobiles/ siue imobiles. vt domº: agri: vinee: possessiones: vestes: pecunie. et sic de aliis. Interiores siue sint nāles. vt sanitas: pulcritudo: fortitudo tē. siue acq̄site. vt scia: ꝛtutes tē. Et b vult Greg. vbi s. di. ꝙ auaricia est appetitus inordinatº: nō solū pecunie/ sz ēt scie et alicuius tē cuiuscūqz boni rpalis: cº pcīū pt pecunia mēsurari: cū sup modū sublimitas ambit. Et Aug. in de li. ar. dr. Auaricia nō in solo argēto vl'i nūmis: sz i oib rebz q̄ imoderate cupiūt intelligēda ē. et illo mō auaricia nō ē spēale petm̄: sz gnale. ¶ Secō possumº loq de auaricia vt est petm̄ spēale. Et tūc auaricia ē inordinatº amor/ appetitº/ siue cupiditas ad hñdū vl' possidēdū exteriora bōa vtilia: q̄ sē ordiata ad possidendū nec̄itati siue sustētatiōi vite hūane. vt sē domus: agri: vinee: ville: castra: auxa: et argentū: et cetera metalla aut possessiones. Et iō Jsi. i li. Ety. dr ꝙ auarº dr q̄i auidº eris. Sz qz hmōi bona pnt dupl'r cōsiderari. vno mō vt ꝓpria. alio mō vt aliena. iō auaricia vt ē spāle petm̄ adhuc dupl'r accipit. Unoº vt ē inordiatº amor siue appetitº ad hñdū aut possidēdū aliēa: ex q̄ amore vl' appetitu mouet hō ad volendū/ acq̄rendū/ aut possidēdū aliēa idebite: vicz p fraudē in ꝓcibo emēdo vl' vendendo aut ꝓmutādo: siue p furtū/ rapinā/ vsurā/ aut paupm̄ violētā et iniustā oppressionē. Et tal' auaricia directe opponit iusticie. Et illoº accipit Ezech. xxij. vbi dr: Principes eiº in medio illiº q̄si lupi rapientes ꝓdā ad effundendū sāguinē: et auare lucra sectādo. et Eccē. v. Auarō ipse. pe. Alioº accipit vt est inordiatº amor et appetitº ad diuitias ꝓprias: vt cū q̄s nīs amat res vtiles et exteriores. et ꝓpt̄ b nīs tenacit illas retinet: et i possessiis nīs delectat: q̄uis ēt ñ velit rapere aut retinere aliēa. et illoº auaricia ē spāle vitiū et opponit libalitati q̄ moderat hmōi affectōes circa diuitias ꝓpias. et ē sp petm̄. Un̄ glos. sup illo ad Heb. vl. Sint mores sine auaricia ꝓtēi p̄sentibz dr. Auarº est qz tenax est in largiendo: cupidº in accipiendo. Et dicz pz ꝙ auaricia ñ solū est i diuitiis q̄ imoderate et plº debito acq̄rūt aut ꝓgregāt: aut retinēt diuitias siue res exteriores. s. plº q̄z sint nec̄arie sibi et suis fm statū et ꝓditōez suā: sz ēt in pauptibz q̄ licz nō bēant superflua: tñ sic inordiate afficiūt ad diuitias: et sic imoderate eas amāt ꝙ ex b mouēt ad desiderādū eas supra modū. et q̄lēcūqz possent illas acq̄rere: et si eēt ꝛ dei legē et ꝓcepta. vel sic imoderate delectāt in quo q̄ hñt. vt nō dēt vbi ēt fm rectā rōnē eēt dandū. Un̄ sup illo ps. lj. Videbūt iusti. et. et sup ipm̄ ride. et dicēt. Ecce hō q̄ nō po. deū adiu. su. sz spe. in mul. diui. suax. dr Aug. Aug

E auaricia q̄d sit.

D auaricia nō solū in diuitiis: sz i pauptibz inuenit.

Exm̄.

E Dubiū

Solut

diuite aliqs paup ꝓbam dicerē: spauit i ml'tudie diciaꝝ suaꝝ:z ꝓtinue attēdit pānos suos. respexit forte circa se diuitē ornatꝰ indutū: et ait i corde suo. De illo ōr: nō de me. Cōtra quod subdit Aug. Noli te iñ excipe: noli te separe: ni si videꝛ z timueꝛ z postea rideas. s. in nouissimo die vl' pricul'arti iudicio ꝛc. nā qd tibi pdest si egeas facultate z ardeas cupiditate: b̄ ḡ pauperes attēdāt/ne diuites passim repbēdāt: z ō pauptate iustiores se cē ꝓsumāt. Et ī sepe iusto dei iudicio accidit vt pauper sic cupiditate z auaricia ardēt: q̄to plus cōgregāt tāto eis ōs aliqñ p occasionē aliquā plꝰ subtrahit: vicz p infirmitatē/hostilitatē/intēperiē ꝛc. Exñ ba/

Exñ. bemꝰ in vi. pa. Horrulanꝰ qdā rorū laborē suū effūdebat i elynas: z vix sibi victū necessariū reti nebat. postea sarbana istigāte collegit lagenu lā plenā cū nūmis qbꝫ in senectute vteret. Cōsigit aūt vt putresceret pes eiꝰ: ꝓ sūpsitq; nummos i medicos: ad vltimū boni medici ꝓsilio/ fec̄ pedē absc̄di. Eadē āt nocte cū ad se reuersꝰ ingemiscereꝛ: astitit ei angelꝰ di. Vbi sūt nūmi q̄s collegisti: vbi ē eoꝝ spes? At ille. peccaui: z amō nō facia. tunc angelꝰ rerigit pedē eiꝰ: z restitutꝰ ē. z medicꝰ veniēs iuenit i agro opantē: z mirabat de tāta mutatiōe ex dei mīa. Quāquis ārmō pdcō auaricia iueniat i paupib: frequēteꝰ tñ abūdat i diuitib. Et b̄ ei q̄ qs res mūdanas possidet/allicit animus eiꝰ ad eaꝝ amorē. vñ ōr Aug. ad Pauli. q̄ crena artꝰ diligūt ad epta q̄s ocupita. Nā vñ iuuēis tristꝫ discessit. de q̄ saluatoꝛ Mar. xix. nisi q̄ magꝫ bēbat diuitias. Un cū dixit chīo dño se a iuuentute sua mādata dei custodiuisse. z subiūgeret. qd adhuc mihi deest? Ait illi Iesus. Si vis pfe. esse: va. z ven. oia q̄ ba. z da pau. z bēb thē. in cel'. et ve. seq̄. me. Cū audisset adolescēs vba hec abiit tristꝫ: erat ei ml'tas hās possessiōes. Jesus āt dixit discipul' suis. Amē dico vob. q̄ diues difficile itra. in reg. ce. ꝛc. vtz ibidē. Et ī ōr Chry. sup Mar. Appō dicia. maioꝛē accēdit flāmā z vehemētioꝛ fit cupido. qō ml'ti diuites p expientiā in se cōgscere pñt. vicz q̄ magꝫ fuerit li bales cū paucas diuitias habuerit/q̄s nūc cū ml'tas hāt. q̄ sp maioꝛ crescit cupiditas ex tpaliū augmētatiōe. z ī ōr Sap. vbi s. Eccs. v. Auaro ñ ꝑple. pec. ¶ Di. q̄s circa ꝓmissa. Cū bōa illa

E Dubiū exterioꝛa tpalia sint inꝛ bona hūana mīma: et de semīe diligibilia. q̄ ēt cū trāꝫ laboꝛib acq̄rūt tātꝫ curꝫ z anxietatib defendūt siue ꝓuant: z tām magnis doloꝛib depdūt: cur ē q̄ boies cōit ea tā feruenē diligūt: tamaūde ꝓgregāt: z tāte nacit retinēt: z p eis lucrādis tām sollicit sē: z semꝑ tām ml'os sustinēt laboꝛes z pic'a p eis acq̄rēdis: in ira: in mari: ab icu su z tioꝛe hostiū ꝛc. z tñ p vtutib acq̄rendis z bonis spūalib. imo ēt p eīnis ꝓdis: tām modicā vl' q̄si nullā facit diligētiā. Rñr fm doc. theologie. illiꝰ q̄ tū sufficit ad ꝓpositū pñt. ee tres cāe. Pria q̄ b̄ ī est qꝛ boies vehemēē diligūt bonoꝛes/ pfidētias/ libeates/voluptates z hōi. Et videē q̄ diuitias oia illa pñt bīi: z ñ sic sine eis. paup ei q̄uis sē sat? ꝓtenit: alēi subiicit: ad fruēdū cogit. diues āt ab oib honoꝛat/ laudat/alijs pficit z dñat. Nūc ḡ sola pecunia honoꝛat. q̄ñ aūt foꝛtes et viril'r p republica militātes honoꝛabāt tūc foꝛtissimi iuēi ebāt. j. Esd. Sic ēt q̄ñ sciēteꝛ z docti i maioꝛi fuerētia hēbāt tūc viri lr̄atissimi iuēiebāt. Nā olī reges z ipatoꝛes ꝓio filios suos libalib studijs tradidēt. z tūc sapiētes ꝓbm reꝛt: z iusticiā i republica ꝓuar t: z ñ sic dñabāt vicia vt nē q̄si sine vecūdia. Amoꝛ ḡ ralū. s. boꝛ pfidētie z ceꝛ moueꝛ boies ad adq̄rēdū copiā diciaꝝ: vt p hāc habitā citꝰ illa arrigāt. vñ Jac. ij. dī. Si introierit i ꝙuētu vīo vir aureum anulū hās in veste cādida. introierit aūt z paup ī soꝛdido habitu: z irēdat ī cū q̄ iduc? ē ve/ste ꝑclara: z dixeritis ei: tu sede hic: bene. pauꝑi āt dicat: tu sta illic. aut sede sub scabello pedū meoꝝ: nōne iudicat apō vosmetipos: z facti estꝫ iudices cogitationū viaꝝ iniq̄rū. s. ꝓ acceptiōes ꝑsonaꝝ ꝛq. d. vtiq;. Ecce quō diuites bonoꝛāt. Sil'r amoꝛ carnalīū voluptatū finalr i ocio hñdaꝝ fac̄ boies diuitias ꝓgregare: vt tā dē de ill' voluptuose viuāt: z sine laboꝛe: z sine timoꝛe defeat? z i securitate sufficiētie tpaliū reꝝ p vitā suā. ō q̄ꝝ nūero fuit ille ō q̄ chīs in euāge. Lu. xij. q̄ ml'tꝫ diuitijs ꝓgregat dixit aīe sue. Jam gaude/epulare z letare: qꝛ repo. hēs mul. i an. plu. sꝫ dictū ē ei Stulte hac noc. re. a. tu. a te: z q̄ ꝓgre. cꝰ eīt: q. d. saluatoꝛ nr: ñ vtiq; tua ꝛc. Ecce iā pꝫ q̄re bōa tpalia tātū amāt. Jō romāi ꝑmo noluer chīs colere. p deoꝛ eo q̄ ꝑdicauerat pauptatē. Scribit ei i histo. romāoꝝ q̄ romāi dispucauer i ꝓsilio: vtꝝ chīs i nūero deoꝝ eēt recipiēd?/ cū tot miracl'a fuissꝫ opaꝰ Et tādē diffinitū ē q̄ nō ōberꝫ recipi: qꝛ ñ b̄ēt cl'tores: cū paupatē pdicauerit: quā nālit vnusq̄sq; ꝓtenit. Nec ēt bñ ꝑ eē rō q̄re iudei nolue rūt neq; hodie volūt recipe eoꝝ verū messiam chīm dñm: qꝛ paup vēit ꝛc. ¶ Scōo diuitie iō ꝓgregāt: qꝛ boies ꝓsiderāt mala q̄ eis eueniūt ex diuitiaꝝ ꝓgregatiōe ꝛ possessiōe. Raro ei aut nūq̄s magne diuitie ꝓgregāt aut possidēt sine ml'tꝫ z magnis pcis. ꝓē q̄ ōr apl's. j. ad Tim. vi. vt i thēate dicū ē. Radix oim ma. est cupi. Q̄ āt hō ex affectu ꝓgregādi diuitias icidat in ml'ta pcā: pt̄ꝫ p apl'm ibidē dicētē. Qui volūt diui. fie. ici. i tē. z i laq. dia. et i desi. iuti. q̄ mergho. i itereꝛ. z i pdi. Et b̄ sic oñdi pt. Nā calcs cupidi diciaꝝ cū videt pauperes ex necēsitate cōpulsū gaudēr: vt ipi emār. z sic gaudet ō malo ꝓxi: q̄ē ꝛ charitatē. Scōo ꝓē necēsitatē ꝓxi dār minꝰ q̄ꝫ res valeat. z sic afflictū quē ex mādato dilectionis ꝓxi ōberēt releuare plꝰ affligūt i minꝰ dādo ꝛ dilectiōes ꝓxi. Tertio defraudāt emēres: dū sciēt carꝰ rē vēdūt q̄ꝫ valeat: z defraudāt ēt vēdētē: vt s. minꝰ ꝑtiū tribuēdo. Quarto malū p bono vēdendo cū ml'tꝫ mēdaciꝫs z iuramētis. Quinto cū ml'tis fraudib i mēsura z pōdere.

Solutō

Exēplus

imo tales i oīb⁹ ꝛ̄ctis suis nihil faciūt amore ꝓpt̄ꝰ: ſz ſolū ꝓpriū q̄rūt lucꝝ ꝛ cōmodū ꝛpale. Ecce quō auari ꝛ diuites icidūt i tēptatiōes mꝫ tas ꝛ laqueū diaboli ꝛc̄. Uñ legit⁹ ō Ezrate: q̄ cū arbenas cā studij ꝓgeret: ñ paruū pōd⁹ auri ſe cū būit. qđ i mare ꝓiecit: di. O peſſime diuitie ſollicitudīb⁹ plene: ſubmergā vos: ne ſubmer/
5 gar a vob. ¶ Pōt ēt b̄ oñdi de alijs pcīs: vicz ſuꝑbia/gula/luxuria ꝛc̄. Primo de ſuꝑbia. Nā plīmi ex cōſideratiōe diuitiaꝝ ſuaꝝ q̄s būt ſe ſup̄ceſos extollūt: aeſi diuitie meliores eos faciāt alijs q̄ eas nō būt: ꝛ tāq̄ ipſis ꝓpt̄ſolas diuitias bonor⁹ ōbeāt: alios ex b̄ ſpnētes. Ecce ille mēdic⁹ ꝛc̄. Cui⁹ tū ꝛ̄ctū vex ē. qz fz pbm. ij. Eth. ſola ꝛt⁹ ſiue ꝛtuoſi bonorādi ſūt. ꝓpt̄ qđ ōt ap̄l⁹ vbi ſ. Diuitb⁹ b⁹ſcl̄i p̄cipe ñ ſublime ſape .i. ſm Hlo. nō ſuꝑbire i diuitijs. Et ſubdit glo. Suꝑbia ē ꝛmis diuitiaꝝ. Et ḡndis anim⁹ ē q̄ inē diuitias illo morbo nō tāgāt. Q̄ ār ex diuitijs oriāt gula/crapl'e/luxuria ſiue carnales voluptates ꝛ ōlicie: b̄ facile pꝛz ad ſenſū: qz diues hz vñ de his ſibi ꝓuidere pōt. Jō ꝓpt̄ difficl'tatē bñ ſe habēdi i diuitijs ōt Sapiēs Eccl̄i. xxxj. Bt̄ūs diues q̄ inuent⁹ ē ſine macl'a: ꝛ q̄ poſt aurū nō abijt. ſ. cor apponēdo: nec ſpauit i pecūnia ꝛ theſauꝝ. Et qz tal'r ē difficilē fec̄. Jō ſubdit. q̄ſ eſt h̄ ꝛ laudabim⁹ eū. fec̄ ei mirabilia i vita ſua
D vicz i eo q̄ inē diuitias ꝑfectionē ſiſtēdū nō amauit eas q.d. valde raro tal'i inuenit nūc i mūdo. ¶ Tertio iō diuitie ꝑgregāt ꝛ amant: qz boies nō ꝑſideꝛāt maxīa dāna: q̄ ex amore ꝑgregādaꝝ diuitiarū ꝛ ex diuitijs poſſeſſis bñt i ſpūalib⁹. imo i eternis bonis: qz diuitie p ſe nare ſūt ꝑfectionē charitat⁹ impedire: alliciēdo aīm ad ſe: et diſtrahēdo ab optib⁹ bonis. ita vt hō ꝓncipalit cogitet de diuitijs quō illas acq̄rat aut acq̄ſitas cōſeruet. ꝓpt̄ qđ dic̄ dñs Mat. xvj. q̄ ſollicitudo
Nota diuitias comparī fiſco. ſec̄li ꝛ fallacia diuitiaꝝ ſuffocāt ꝛbū dei. Sup q̄ ōt Greg. Dū bonū deſideriū ad cor ītrare nō ſinūt: q̄ſi aditū flat⁹ vital'r veterāt. Jō b. Aug. ſuper pſ. cōpat diuitias fiſco q̄ capiūt aues eo q̄ miſera corda boīm eas poſſidentiū aut ōſidērantiū capiūt: ꝛ apō ſe retinēt cogitatōe ꝛ amore. Et b̄ i toto vl' in pte: inſtar auicl̄aꝝ q̄ ſe vi/
nauis in mari ridis fiſcat⁹ affricāt. ibiq̄ vl' ex toto capte retinent: vl' nō ſine amiſſiōe ꝛ detrimēto plumaꝝ euolāt inde. Sic ēt auari ꝛ cupidi ꝛ diuitiarū poſſeſſores ꝛ ſec̄laribus occupatiōib⁹ dediti. plumas bonaꝝ cogitationū ꝛ affectionū q̄b⁹ eleuari deberēt ad celeſtia: ex toto vl' i magna pte amiſerūt ꝛ amittūt: ꝛ in fiſco diuitiaꝝ relīq̄ūt Jtē Ceſari⁹ boies diuitijs ꝛ hmōi negocijs ſeculaꝝ dediti: cōpat nauī i fluctib⁹ marī ꝛſtitute: vl' q̄ perit ꝛ mergit: aut cū maxīo dāno aut iactura oner⁹ ſui inanis ꝛ vana ad litt⁹ pducit. ¶ Ubi notādū: q̄ q̄n nauis ē in mari ꝛ ſubito fit tēpeſtas: tūc mltis pcul' ſubiacet. Primo em̄ quaſſat⁹ pcell'/agitat⁹ fluctib⁹: ꝛ hīc inde i mari iactat⁹: vt ſciunt q̄ mare nauigauerūt. ſic diues aut cupidus diuitiaꝝ: aut q̄libet huic ſec̄lo deditus ſiue ſec̄laribus occupatiōib⁹: mltī q̄ſſat⁹ ſollicitudīb⁹/ multī agitat⁹ curī/ mltī ēt doloribus ꝛ fꝛoribus circūdat⁹. qđ animꝰ ſuꝰ bicide flectit. Et p̄ b̄ mltas hz tēptatiōes ꝛ pcōꝝ occaſiones. ¶ Scō nauis tal'r vēris ꝛ pcell'agitat⁹ i rātuꝝ q̄ſepe vndis coopta i pfūdū mergit. ſic animꝰ hoīs curī ꝛalijs tēptatiōib⁹: q̄s diuitie ꝛ alia mūdana affert: occupat⁹ ſepiſſime deijcit i plīma pcā. vt pꝛz ſ. Et p ꝓñs tl'es cure ꝛ tēptatōes homīnē in ꝑpetuā mortē ꝛ tēptationē dimergūt. ¶ Tertio ſi nauis ſic i ꝑiculo maris exñs eundit ſubmerſionē ꝛ ad litt⁹ pducit: b̄ fit difficulter: ꝛ cū maxīs curī ꝛ laboribus: ꝛ rariſſime: ꝛ cū magn̄ dāno ēt coꝝ q̄ i nauī ſūt b̄ ꝓtigit: qz oꝛtz q̄q̄ merces ꝛ cera eijcer ad alleuiatōz nauis. Sic hō diues aut alias ſec̄laribus negocijs dediꝛ⁹: ſi ad portū peruenit vite eꝛne. b̄ fit difficillime ꝛ cū magno dāno ſuo in ſpūalib⁹ bonis: qz cū diminutiōe ꝛtutū ad q̄s ꝓficere poterāt. Et ſic ꝓſeq̄nt̄ cū magna diminutiōe eterni p̄/
mij qđ mereri poterāt: qđ vtiq̄ magnū dānū eſt. vicz eternū ꝛ inestimabilit̄ magnū dare ꝓ ras paruo tpali. De q̄ dāno dñs videt dicere Mat th. xvj. Quid ꝓdeſt hoī ſi vniuerſum mūm lucret: ai ea ūt ſue detrimēto patiat: nō ſolū per dānationē: ſz etiā p diminutionē ꝛtutū: p̄mio/
rū ꝛ oīm ſpūaliū et celeſtiū bonoꝝ. ꝓterea ſic nauis onerata i mari q̄q̄ ad litt⁹ pduci ſalua nō p̄t: niſi eijciant⁹ aliq̄ merces ad alleuiationē nauis. ſic diues ſuꝑflua bñs eꝛnā benīuolentiā cōſeq̄ nō pōt: niſi ſuꝑflua diſtribuat pauperib⁹. q̄b⁹ diſtribuī ſepe alleuiat⁹ ꝛ diſponit⁹ ad portū vite eꝛne. Sic g̈ pꝛz rñſio ad dubitatiōez ſup̄ mota: q̄re diuitie tantū amāt⁹: q̄ cū magnis curī ꝛ anxietatib⁹ acq̄runt⁹ ꝛ ꝓſuant⁹. ꝛ cū magnis do
Amor ꝛpalīū ex cecat hoīes loribus depdūt. Sūt em̄ hoīes ſic excecati amore ꝛpaliū q̄ q̄ſi nō repurāt eos hoīes. vl' valde modicā de eis faciūt eſtimationē q̄ nō ſūt diuites: ſz fallūt tl'es i iudicio viſ⁹. Recte ſic q̄s exiſtēs i aere ꝛ videns rē i aq̄ iudicat eā eſſe maiorē q̄z eſt. Et ecōuerſo: ſi oculus eſt in aqua et videt rem in aere iudicat eam eſſe minorē quam eſt. Sic pauꝝ exiſtēs i arido paupertat⁹ cū videt aliquē mūdanis dictijs affluētē iudicat eū eſſe magnū ſm illō pſ. Beatū dixerūt populū cui hec ſūt. Sz dixi qz tl'es fallūt. Uñ dic̄ q̄dā phs. Nemo coꝝ q̄s nomē ſublimes facit ꝓpt̄ b magni ſūt: ſed q̄ ꝛtute fulgēt. Nec em̄ granum milij magnū eſt q̄ſuis ſupra montē ſit poſitū. Et Bern̄. ad Eugenīū ſcribit. Nunq̄d qz ſūm⁹ pontifex ideo ſummus: q̄ſi diceret: nō. Sic g̈ in oculis diuitū pauperes ſunt modici: quāuis reuera ſint magni ſi virtuoſi. Unde de Joāne baptiſta dictū eſt: erit magnus coꝝ dño. Luc. j. Sequitur ergo: q̄ reuera diuites ꝛ potentes ſunt modici. Unde Seneca loquēs de Diogene maximo cōemptore diuitiaꝝ dic̄. q̄ Alexādro regi offerēti ſibi munera ſic reſpōdit. Tolle inq̄t: nō ſūt hec boīm munera ſed tumētoꝝ onera. De hoc Diogene dic̄ Seneca. Potenti

or erat Diogenes Alexādro macedone oīa posse dēri. Plus eīm erat qō ille nollet accipe q̄z qō ille posset dare. Sz heu sic sē potētes t diuites vt plīmū excecati: vt apō eos hō nil' estimēt nisi sit diues: vel saltē diues ꝑz appentiā estimēt plo bonozāt vestes q̄z vrtutes. sīc refert Constabul' de q̄dā pho: q cū i vili veste nō fuit admissus ad regē: postea veste p̄ciosa sibi accōmodata indut' fuit admissus: t vestez in p̄tia regis osculabat' plies. q̄situs cur h faceret: dixit. honozāte me honozo: qz qō vrtus nō potuit / vestis obtinuit. Rogem' g̃ deū vt i tātis piculis rep. tpaliū nob succurrat: ne tot pcis t mal' inuoluamur: sed potius per ꝓcēptū tpaliū cēna bona ꝓsequamur Amen.

¶ De detestabilitate auaricie. Ser. CII.

Auaro nihil est sce

A lestius: t nil' est iniquius q̄z amare pecuniā. Eccī. x. In p̄cedē. ser. audist̄ quō t q̄re auaricia ē radix oīm malox. Quid ēt sit auaricia g̃nal'r t spēal'r. Et q nō solū in diuitibus: sz ēt in paupib' est auaricia. Tandē vnā dubitatōz q̄re diuitie siue tpalia bōa tātū amātur: exq̄ tot curis t anxietatib' acq̄runt' t custodiunt': t magnis doloribus depdūt'. Nūc ho videndū erit de alīs q oñdūt ipam auariciā cui libet ē detestabilē. ꝓt qō t sapiēs ōt in themate. q auaro nihil ē scelestius t c. vbi s. Pro gra A Aue. Ava. ni. ē scel'. tc. ¶ Prio videndū erit de expōne themat. Scōo q sint illa q oñdūt auariciā ēe detestabilē: t sūmope fugiendā. ¶ Circa pmū est notādū: q sapiēs in vbis thematis nō vult dicere q auaricia sit ceteris gui' fm sum gen': sed qz diuitie p auariciā congregate p̄stāt fomētū oib' vicijs. sīc radix arboris oīm ramis. ꝓt qō ōt apls. i. Tim. vi. Radix oīz malox est cupiditas. Pōt g̃ vbū themat' duplicit exponi. Prio sic Auaro nil' est scele. i. ad pcm̄ pnius: qz ad oīa pcā auaricia inclinat. vtz ex vbis apli iā dict'. Scōo sic Auaro ni. est scel'. i. turpis vel vilis: eo q in auaricia p̄fert bonū cōmutabile vilissimū bono icōmutabili nobilissimo. s. bono diuio. Et tō subdit sapiēs vbi s. Nil' est iniquus q̄z amare pecuniā Qō vbū sil'r pōt exponi trib' modis. Prio sic. Nil' est int. i. eqtari nāli magis q̄ri Q̄z amare pecuniā. s. pl's debito acq̄rendo t retinēdo. qz ex cōem legē nāe oīa erāt coīa. Scōo sic nihil ē iniquus. i. insatiabilis Q̄z ama. pe. nō ōt q̄z q hz pecuniā: sz q amat inordinate pecuniā nūq̄z satiat'. fm illō Eccēs. v. Auar' non iplebit pecu. Ubi ōt glo. q sp auar' eget. Rō aūt q̄re tpalia bona nō satiāt aiam ē: qz diuitie tpales sūt finite / cozpozee / t trāsitorie. aīa ho est ifinita sua capacitate: quia trāscēdit oēs creaturas illo modo q nō sunt tot creature q̄s intellectu capiat / q̄n plures cape possit. t ꝓpea in solo deo increato: id est deo q̄escit. Est etiā incozpea sua entitate: et est sempiterna sua duratione.

Bona tē pozalia nō satiāt aiam.

Tertio exponit' sic Auaro nihil est iniquus. i. ineq̄li': qz auar' dat t ꝓtēnit bonū cēnū p tpalibus ꝓpea subdit' vbi s. Hic eīm aīaz suā venalē hz qz vicz aīaz suā. i. vitā suā nālē ꝓtēnit p tpalibus vl' qz vitā suā exponit piculi: qō ē iniq̄ssimū. Et h sic oñdit'. Iniquus reputaret' q vēderet frēz vl' cognatū suū. Iniquoz q vēderet p̄iem quē pl' diligere teneī. Iniq̄ssim' q cozp' suū vl' scipm vēderet: qz pl' scipm q̄z oēs alios tenet' diligere. Sz ip̄ssim' q spm̄ t aīam suā vēderet. Hoc fac auar' q nō solū frēm / cognatū / p̄iez / t cozpus suū. sz etiā spm̄ suū vl' aīaz vēdit / p̄dit t ꝓtēnit. Un subiūgit sapiē. vbi s. Lqm̄ piecit ī ima sua. i. vitā suā cozpalē ñ curādo: vt pecuniā lucret'. Uel Lītima sua. i. vtres oēs vt iuste lucret'. Hec ō p̄mo. ¶ Circa scōm videdū ē: q sint illa q reddūt auariciā detestabilē in particulari. Pro q notādū: q mlta sī: q nob oñdūt vicīū auaricie sūmope detestādū t fugiēdū

vicz { Natura, Figura, Scriptura } Fictura, Mozs memoria, Dāna gulissima

¶ Prio auariciā esse fugiēdā oñdit nā p q̄druplicē viā. sz. p capit̄ eleuatōez / p mieraliū siue metalloz occl'tatōez / p bois pegriatiōez / t p celestiū ꝓtēplatōez. Prio nā oñdit auariciā ēe fugiēdā p capit̄ eleuationē. idcirco ei p cūct' aīalib' nā boiez surs̄ū erexit t a t̄ra eleuauit: celū q̄z videre fecit: vt frena spnar: celū q̄rat / t celestib' mēte ī hereat. vt oñdit Boe. v. de ꝓso. metro vl. di. Unica gēs hoīm celsuz leuat alti' cacumen. Atq̄z leuis recto stat corpe: despicitq̄z t̄ras. Hec nisi fren' male desipis: ammonet figura. Qui recto celū vultu pet': exerisq̄z frōtē. In sublime feras: aīm q̄z ne g̃uara pessū Inferior sidat mēs corpe celsi' leuato. Ubi vult dicere tātū: q solū gen' boīm: alti' leuat caput t leuit' corpe surgit erecto: infra se respiciēs t̄ra. Et h ō: vt hō aīm suū erigat ī sublie t frena despiciat ne mēs g̃uata pessū. i. sub pedib': sidat. i. resideat iferior corpe. Et pessum ē aduerbiū loci. Idē vult Qui. s. mera. di. Leta cū spectat aialia: pnaq̄z t̄rā Os hoī sublime dedit: celūq̄z videre Jussit: t erectos ad sidera tollere vult' Et Basili' in exameron ōt. Pecudes oēs terrene sūt / t ob h inclinant' ad t̄rā: sz hō ē plātatio celest̄: q̄ntū habitu corpis tātū dignitate distat a pecoribus: illox facies deorsū fixa ī terrā p̄spectat / tu cū caput' ad celū sp erigit: oculi tui supna respiciūt. Idē vult Aug. i li. lxxxiij. q̄stionū. q. xxvij. Et q̄z dictox sīnia clare patz: q id circo de' t nā voluit boiem erigere: t ad celestium ꝓtēplationē disponere. q̄ten' t̄renis despectis t auaricie estibus postergat': cor suū ī celestē thesaux studeret eleuare. qz q auariciā p̄dit excelsuz cor erigit: t deū hic p ꝓtēplationē respicit: t terrā p despectū a longe vider: fm illud Esa. xxxiij. Qui p̄dit auariciā ī excelso habitabit. Et sequit. Regē in decore suo videbit t oculi ei' cernēt terrā de lōge. Ecōtra: auaricia

Amor tpaliū ex cecat hoīes

B

Nā ostēdit auariciā fugiē dā q̄druplicit

ꝫ nām oculos nālic̄ eleuatos ī terrā ꝑ frenozū
appetitū deflectit: fm illō ps̄. Oculos suos sta-
tuerūt declinare ī terrā: qz eoz coz et oculi nō
sūt nisi terrenoz collectiōi ōdicit: qz vbi thesau-
rus eoz: ibi z coz eoz. Matth. vj. ¶ Scōo nā
oñdit auaricīā esse fugiēdā ꝑ mineraliū occul-
tationē. Natura em̄ illa q̄ boī sūt necaria: z si-
ne q̄bus nō pōt esse boīm vita: ponit in apto z
oībus fac̄ cōia: z q̄nto sūt necessariora tāto ma-
gis sūt ad manū z cuilibet parata. Aurū vero
z argētū tanq̄ supuacuū siue superfluū occulta
tauit sub terra. ꝑ hō oñdēs q̄ ꝫ nām sit taliū ni
miū appetere z auaricia. Cū modico em̄ labo
re pōt hō acq̄rere q̄ sē ei necaria. quecunq̄ vo
difficilia sūt ad acq̄rendū superflua sūt: vt aur̄
argētū: z lapides p̄ciosi: qz quāto cupiditates
depēdūt a superfluis tāto difficilī acq̄runt. ḡn
ro aūt res aīalibus magꝭ necessaria est. tāto fa
cilī inuenīt. Exēpli gr̄a: magis necessaria sūt
boī aer/aqua/z ventī: ꝫ aer magꝭ necessariꝰ ē
q̄ aqua. qz si deficeret aer vna hora perirer hō.
sine aqua vo posset durare ꝑ plures dies. Aer
aūt inuenīt presto z facilī acq̄rit sine dubio q̄
aqua. Aqua vo magꝭ necessaria est q̄ cibus: qz
si biberit hō: licz nō comedat poterit viuere q̄r
tuor vl̄ quinq̄ diebꝰ amplī q̄ viuerer sine ci-
bo. Et ꝛō inuenīt aqua cōmunīt sine p̄cio ma-
gis q̄ cibus. Imo inf oēm liq̄rez potabilē. Et
generalit̄ inf oīme qō potak aq̄ est magꝭ neces-
saria. Et ꝛō magis cōis z magꝭ haberi pōt. Si-
cut exēplificari pōt de vino/ceruisia/medo-
ne: z sic de aliīs. Silr ꝓtingit ī his q̄ spectāt ad
cibū. Illa em̄ q̄ sūt necessaria vbiq̄ cōit inueni
unt. sicut panis magis q̄ illa q̄ nō sūt necessa
ria. melī em̄ inueniunt carnes q̄ pisces: melī
carnes pecudū q̄ volatiliū aut aīaliū siluestri
um ꝛc. Idē vult Scne. in quadā epla dicens.
Ad manū est qō satis est. ¶ Ex quo cōcludit:
q̄ exq̄ natura aur̄ z argentū occultauit: ꝑ hoc
auaricīā esse fugiēdā mostrauit: cū necessaria
in paruło posuit z parauit. Hoc iterū ostendit
Scne. in quadā epla: di. Nulli nos vicio natu
ra subdidit: illa nos libere genuit: nihilq̄ qō
auaricīā acueret in apto ponit: sed pedibꝰ no-
stris aurū z argentū subiecit: calcandū ac pre-
mendū dedit: vultus nostros erexit ad celos: et
q̄cquid magnificū fecerat siue mir̄a nobis re
spici voluit: illa em̄ videre nos disposuit: argē
tū vero z aurū abscondit: vt illa appeterem̄ scz
celestia: z illa calcarem̄ scz terrena. ¶ Tertio
nā oñdit auaricīā esse fugiēdā ꝑ boīs pegrina
tionē. Tā em̄ fm phos q̄ scōm scrōs: hō ē mū
di pegrinꝰ: z ad aliā patriā incolēdā finalit̄ fa-
ctus z creatꝰ: q̄re sic pegrinꝰ modico tpe in tra
aliena/nec domus nec agros sibi cōpar/nec se
firmare ꝑ auaricīā ibi curat. sic nā voluit boīez
in h̄ mūdo facere vt breui tpe nō sollicitet̄ per
auaricīā. Un̄ Secūdus phus ab Adriano in-
terrogatꝰ. Quid est hō: inq̄t cetera dixit. q̄ esset
viator trāsiens z hospes loci. Et ꝛō vt ōt Tul.
de senectute. Sapiēs ex hac vita discēdit tāq̄
ex hospitio: nō ex domo. cōmorādi em̄ nob nā
diuersoriū dedit: nō habitādi locū. Hec ibi Et
hoc vult apl's Heb. xiij. di. Nō habem⁹ h̄ ma
nentē ciuitatē: ſz futurā inq̄rim⁹. Quia q̄diu
ī coꝛpe sum⁹ pegrinamur a dño. ij. Coꝛ. v. Et
ꝛō sicut pegrini ꝓtinue trāseūt z ī nllo loco pe-
grinatiōis se figūt ibi manēdo z negocia hūa
na tractādo. ita hō ī mūdo nō debet thesauriza
re. opter em̄ eū hec oīa h̄ relinq̄re. ¶ Quarto h̄
idē nā oñdit p celestiū ꝓtemplationē. Naturaliť
em̄ superiores creature suā bonitatē cōicant ife-
rioribꝰ. Sicut sol lucē suā cōicat lune z stellis.
Sol/luna/z stelle/lucē suā z virtutē cōicant ist̄
iferioribꝰ. Ignis claritatē suā z calorē: z aer lu
mē a sole receptū. z lucerna splēdorez circūq̄q̄
diffundūt. Un̄ dñs ōt Mat. v. Nemo accēdit
lucernā z ponit sub modio: ſz sup cādelabꝝ vt
luceat oībꝰ q̄ ī domo sūt. Fons etiā nobil'q̄ pl⁹
haurit: tāto melior z sapidior efficit eiꝰ aq̄. Et
Pythagoras phs ōt. Ex vna face si pl'a lumia
succēdeꝛ: nullū dānū ꝓncipali materie gnābis
q̄ facultatē accipit pl⁹ lucēdi quoties causas
inuenit pl⁹ p̄standi. Silr sciēria quāto pl⁹ sue
rit distributra/tanto maius recipit incremētū.
Hec q̄ tā dicta sua cōicabilitate z largitate siue
liberalitate/derestank auaricīā: qz bona q̄ possi
det nō cōmunicat: sed retinēdo ꝓgregat z coar
tat. Ideo ōr Aug. Oīs res q̄ cū dak nō minuit
sed augek: si nō dak cū hī: nō dū habek quō ha-
bēda est. sic̄ ptz de scia. ¶ Scōo auaricīā esse
fugiendā declarat figura: ex eo q̄ ipa auaricia
ꝑuat lumie cognitiōis: z cecitatē inducit. In cu
ius figurā Tobias stercore hirūdinū fuit exce
catꝰ. Tob. ij. Quid aūt sūt stercora nisi bōa tē
palia q̄ ab apl'o Phil'. iij. dicūt stercora. cū dic̄
Oīa arbitratꝰ sū vt stercora vt chīm lucrifaciā
Hec vtiq̄ inducūt mēris cecitatē. Un̄ plat⁹ vl̄
iudex eccl'iastic⁹ siue secular': si hz oculū ad de
narū nō sinit eū videre iustū. qz dicit Eccl'i. xx.
Exenia z dona excecāt ocl'os iudicū. Et nō so-
lū iudicū: ſz z alioꝝ rempublicā gubernantiū
sicut heu apparet sepe ad sensū. Ire sicut vrsus
q̄ mel in arboribꝰ deuorat z apes molestat: per
venatorē subtiliter excecak et capit: cū peluis
splendēs sibi opponit ꝑ quā humor oculoꝝ re
soluit. z sic excecak. Ut dicūt Isidorꝰ z Plinius.
Sic diabolus venatoꝛ astutissimꝰ/metal-
lū auri z argenti p est̄ auaricie accēdit z aua-
ro ostēdit. vt inde mēs eiꝰ cecek. Un̄ Bern̄. in
meditationibꝰ. Diabolꝰ inf ponit laqueos in
auro z argento vt capiat: ac sic excecat z appre
hendit. De talibus vrsis dicitur Eccl'i. xxv. Ob
cecauit faciem suam quasi vrsus. de quo dicit
ibidem Nicola. de Lyra. q̄ vrsus excecatur per
patellam accensam coram oculis eius positaz
Sic omnis auarus est cecus: quia se z sua nō
videt nec vnq̄ respicit habita: nec adhuc videt
habenda: quia tenacitas auarum de suo gu-
stare non permittit. vt dicit Fulgentius. Bñ

L occultatio mineraliū oñdit auaricīaz detestandam

D pegrinatio boīs.

Exēplus

E Cōtēplatio celestium

F Figura ostendit auaricīā fugiēdaz

B Sacra scḗtura oñdit fugiēdā tri plicit̄er.

Exm̄.

Exm̄.

H Impea tio male dictiōis.

igitur auari sunt cecꝰ: qui nō vidēt mūdi vanitatē: nature vilitatē: iudiciū equitatez: mortis ꝓpinquitatē: z iferni penalitatē. De q̄bꝰ ōr illud pſ. Oculos habent z non videbunt. ¶ Tertia auaritia eſſe fugiendā oñdit ſacra ſcꝛiptura. Et h̄ tripliciter: vidz ꝑ exēplozū narratōez: ꝑ maledictionū impcationē: ꝑ auaricie aggūatōem. Primo per exēplozū narratōem. Nā Cain q̄ interfecit ꝓſeſſio ſignās auaꝝ occidit Abel frēz ſuū Gen. iiij. In ſignū q̄ auaricia cauſat homicidiū. Idez ꝓz de Achab: q̄ Naboth iniuſte occidi ꝓcurauit ꝓpē vineā ſuā. iij. Reg. xxj. Iē Judas tradidit chīm ꝓpē auaritiā in mortē. Vñ ait iudeis. Quid vultꝭ mihi dare et ego vob cū tradā: Mat. xxvj. Iē Giesi ꝓpē malū auaricie pcuſſꝰ fuit lēp. iij. Reg. v. z ſic ō aliꝭ plibꝰ: q̄ ſūmari rāgit Jnno. ō vili. ꝑdi. bu. Ecce quō oñdit ꝑ exēpla ſacre ſcꝛiptureauaritiā eſſe fugiēdā. Jō dñs ꝑcepit moyſi: vt ꝑ iudicibꝰ ꝓpli z ꝓncipibꝰ ppli eligeret viros potētes z timētes deū: in q̄bꝰ ſit vitas z q̄ odirent auaritiā Exod. xviij. cē. Hoc idē oñdit Plato phs maximꝰ di. Nō eſt dignꝰ deo q̄ opes nō cōtēpſerit. Propēea phi vt ſapientiā acq̄rerēt: cuiꝰ acq̄ſitio melioꝛ eſt negociatione auri z argēti/diuitias z occupatiōes rēnas cōtēpſerūt: vt ſapie liberiꝰ vacarēt. Exm̄ illius habemꝰ in dragmānis: q̄ fuerūt ſapientes nudi/gmine vētes ꝑ tecto/ſiluis ꝑ tecto/herbis z radicibꝰ ꝑ alimēto/ aq̄ flumis ꝑ ſitis medicamēto. vt ōr. Unē. in ſpe. mo. li. iij. ꝓte. vij. diſt. ij. Iē Hiero. de q̄dā phō refert: q̄ cum ad phandū ꝓficiſcereꝭ Athenas: magnū pondus auri ſecū ferēs: ꝓſideras q̄ nō ſit poſſidere poſſet aurū z vtures: illud a ſe ꝓiecit di. O diuitie abite, pcul a nob. ¶ Aliud exm̄ de Diogene: q̄ in dolio degens locupletē ducebat paupertatez: ad quē q̄dā aulicꝰ cū mūdaret olera ſua: accedēs ait. Tu cū ſapiēs phs es: ſi mihi credidiſſes z regibꝰ fuire voluiſſes: nō olera tua lauares: ſed in aula ſūmus ꝓnceps mecū maneres. Cui rñdens ait. Erſi mihi credidiſſes z paupertē mediocrē vti voluiſſes: nō opteret te regibꝰ adulādo mētiri. Hic ēt cū vidiſſꝭ q̄ndā cū manibꝰ hauriētē aquā z bibere ad fontē ait. Ne ſciebā nāz dediſſe mihi cyphū: z puulū vas cū q̄ aquā bibere ſolebat ad lapidē fregit. Ecce q̄z tū deteſtari ſē phi gēriles auaritiā: z in q̄ta vicrus peccare vitērūt. q̄d q̄ facere debēt chīani: q̄bꝰ ēt ꝓcedit tpalū vſus moderatꝰ: z certe ſi excedūt tāto q̄uis iudicabūt. ¶ Scōo ſcꝛiptura oñdit auaritiā eſſe fugiēdā ꝑ maledictōis impcatōez. Nō em̄ repit aliq̄ vitiū in ſcꝛipturis cui ita maledicat z ve impēcet ſic auaricie. vñ Eſa. v. ill' q̄ domū domui adiūgūt: poſſeſſionē poſſeſſioni adiūgūt: z oia ſibi ſubiugare ꝓcūdūt: ōr. Ue q̄ ꝓiūgitis domū ad domū: z agꝝ agro copulatꝭ: nunq̄d vos ſoli hītatꝭ in tra: Et eiuſdē xxiij. Ue q̄ pdaris: nōne pdaberis: Et Abac. ij. Ue q̄ mltiplicat nō ſua: vt q̄d ꝓgregat ꝯ ſe denſum lutū. Et ibidē. Ue q̄ ꝓgregat auaritiā i malū domui ſue: vt ſit i excelſo nidꝰ eius. Et Luc. vj. ait chīs. Ue vo. diuitibꝰ q̄ habetis cōſolatiōem. Et Jac. vlc. Agite nūc diuites: plozate vlulantes in miſeriis vīis q̄ aduenient vob: diuitie vīe putrefacte ſūt: veſtimēta vīa a tineis comeſta ſūt: aurū z argentū vīm eruginauit: et erugo eoꝝ erit/vobis in teſtimoniū: z mādducabit carnes vīas ſicut ignis. Et in canonica Jude ōr. Ue q̄ in via Cain abierūt. Via Cain fuit auaritia: vt ꝓz ē. Et ve triplicat oīb q̄ nimis frena q̄rūt. Apoc. viij. vbi ōr. Ue ve ve hītantibꝰ in terra. Et Aug. ōr. Ue illis q̄ viuūt vt augeāt res ꝓpturas vñ amittūt eternas. Et Hiero. ōr. Maledictū oīe regnū q̄ō auaricia ꝓditū eſt. Ex q̄ ꝓz q̄ valde deteſtabile eſt viciū auaricie: q̄ō tātū reꝓbendit a ſcꝛiptura ſacra q̄ ex ore altiſſimi ꝓdit. Eccl. xxiij. Ira maledicti auaricia z reddit execrabil'. ¶ Tertio ſcꝛiptura oñdit auaritiā fugiendā ꝑ auaricie aggūatōz. Vñ in ſcꝛipturꝭ frequēt ōr ꝑeꝰ aliꝭ ꝑcis. Vñ in themate Eccl. x. Auaro ni. eſt ſceꝰ. q. d. Nullū ſceꝰ eſt maꝰ auaricia. vtz ē. A. Jude em̄ ſceꝰ nō videt h̄ ſcelere maꝰ. Nā Judas tradidit chīm ꝑ xxx. argēteis. auarus aūt aliq̄n dat deū ꝑ vno denario: et q̄nq̄ ꝑ nihilo. Nō em̄ timet incurrere ꝓiuriū vt lucret vnū denariū vel obolū. z ꝑtim mercatozes ſepe ꝑ nihilo ꝓiurāt: z ſic vendūt deū z alienāt ſe ab eo. ſic ꝓz ē. Eccl. x. vbi ſubdit. Hic em̄ aiam ſuā venalez habet vt expoſitū eſt ſup A. Iē ad Eph. v. apl'us dicit auaritiā eſſe idolatriā: q̄ idoloꝝ furtus nō eſt niſi idolatria ſiue idolatrie cultꝰ. ¶ Dicit aūt auaricia idolorū furtus ꝑ quādaz ſil'itudinē quā hz auaricia ad idolatriā. Vñ auaricia aſſil'at idolatrie q̄rtuoꝛ mōis. Primo in genere. vt ſicut idolatria ſm ſe eſt magnū pctm̄: ita auaricia ſm ſe ē magnū pctm̄. Scōa ſil'itudo ſm Ambꝝ. eſt. q̄ ſic idolatria nititꝰ dei auferre gl'iam: ne ſolꝰ ōs nomen deiratꝭ habeat. ita auarꝰ in dei res ſe extendit: vt ſolus vſurpet q̄ deꝰ oīb fecit. vtraq̄ g̃ ſc̄ inimica deo: q̄ negāt deo q̄ ſūt eius. Tertia ſil'itudo auaricie ad idolatriā eſt ſm Chryſ. q̄ ſic idolatre venerāt idola. nec ea ꝑ reuerētia tāgere audēt. ita ml'ti venerāt pecunias z eis vti neſciūt: ſed vt ſacra deponūt: z vt ſacra filijs/neꝓtibꝰ/z ꝓneꝓtibꝰ intacras ꝓſeruant. Jlli i ml'tis nō obediūt idolo: iſti in oīb ſubijciunt pecūie. Jlli ſ. idolatre idolo boues z oues imolant. auaricia ōr. imola mihi tuā ipius aniam. Quarta ſil'itudo ē: q̄ ſic idolatria ſe ſubijcit exteriozi creature: ita etiā auaricia. nō tamē eodē modo. q̄ idolatria ſubijcit ſe creature exteriozi ad cultū. ſ. vt ei exhibeat cultū diuinū. auarꝰ aūt ſubijcit ſe pecunie inoꝛdinate: cōcupiſcēdo eam ad vſum nō ad cultū. Et ideo q̄uis auaricia idolatrie his mōdis aſſil'et: nō tñ habz tantam ꝓuitatē q̄tam idolatria hz. Maz pctm̄ q̄ō directe eſt cōtra deū eſt grauiſſimū: eo q̄ pertale pctm̄ cōtemnit ſummuz bonum q̄ō deus eſt. ¶ Quarto auaritiā eſſe fugiendā et de-

B Sacra ſcꝛiptura oñdit fugiēdā tripliciter.

E Cōtēptꝰ creatoꝛ celeſtium

Exm̄.

Exm̄.

F Figura oſtendit auaritiā fugiēdaz

H Impcatio maledictiōis.

I

Nota auaricia aſſimilat idolatrie

K Poeſis.

De detestabilitate auaricie.

testãdã oñdit fictura siue poet. Nã poete auaricią dixẽt sil'em ifernali pene sũme fugiende: plene anxiet̃ z miſie. Dicũt ei poete q̃ ad pͤ positũ: q̃ inẽ cetas penas in iferno sẽ due pene
Pena inferni
Una ẽ pena belidũ: q̃ aquã in dolio sine fundo fundũt ꝑpetuo: ipmq; ipleri credunt/nec pñt. Et sic sine cessatiõe cũ magͤ cõatu z labore agũt Sic auari faciũt q̃ aḡs ditiaͤ ꝑ apperitũ inordinatũ i doliũ sui cordis fũdere indesinẽt sata gũt: z se iplere ꝛtẽdũt. sz dũ vnũ infudert/ aliũ mox apperũt. Et qz sine fũdo sufficietie sẽ/sp se rozmẽtis afficiũt. De q̃b ỏr Prouer. xiij. Uẽt ipioꝝ isatiabil'. De tali corde videt dictũ illud Aggei. j. Qui mercedes cõgregauit / misit eas in saccũ ꝑtusus. Alia est pena Tãtali: q̃ cũ sit i abũdãtia cibi z potꝰ: iugi tñ rozq̃t esurie z siti.
Pena Tantali
Nã cũ esurit ad labiũ supius hz pomũ pẽdẽs: qͦ cũ comedẽ cupit ab eo ascẽdit z fugit. z ad inferiꝰ labiũ hz aquã: quã cũ bibere intẽdit/ iferiꝰ descẽdit q̃ ipz tãgere neq̃t. Sic auarꝰ fac̃ q̃ copiã rex̃ hñs plꝰ esurit z sitit mozal'r. qz q̃to plã acq̃rit tãto plã cupit: z sic sp esurit. qͦ z declarat ad idẽ Alañ. i de plãctu. Jmo tal' ad modũ hydropici q̃to plã acq̃rit tãto ampliora ad q̃rere sitit. iuxt illͦ Ouid. j. fastoꝝ. Creuerũt et opes z opũ furiosa cupido. Et cũ possideãt plurima: plã petũt. z Sic q̃b irumuit suffusa vẽt ab vnda. Quo plꝰ sũt pore plꝰ sitiũt aq̃. Uñ ad illũ sensũ Macro. ꝓmo sup som. Scipiõis: pnã Tãtali exponit di. Illos inq̃t dicũt. s. pocte epul' posit̃ excruciari fame z in media rabescere: q̃s magͤ magisq; desiderũ acq̃rẽdi cogit p̃sentiũ copiã ñ videre: z in affluẽtia iopes/egestat̃ mala i vbrate patiũt: nesciẽtes respicere parta dũ egẽt bñdis. Hec ibi. Jmo ad lt̃am auari ditissimi aliq̃n ꝑ modũ Tãtali in oi copia rozq̃nt fame z siti dũ expẽdere nõ audẽt: z sp sibi deficere timẽt: ad modũ
Bufo
bufonis. De q̃ ỏr Alb. in li. de aialib. q̃ de t̃restri bũido ꝑ diẽ ad sufficiẽtiam nõ mãducat: timẽs q̃ tota t̃ra ei nõ sufficiat: z intrãs foueã põderat t̃rã quã comedit. Sic auarꝰ de suo nõ comedit: z sic sp in miſia existit. vt tangit Eccẽs. vj. vbi ỏr. Ur cui ỏs dedit substãtiam: ditias/z honorẽ: z nil' deest aie sue ex bis q̃ desiderat: nec tribuit ei potẽ ỏs vt comedat ex eo: sz hõ extraneꝰ vorabit illͦ. O ỏus ỏt sẽ tales auari i tãta ꝓcitate viuẽtes: et in rex̃ magͤ copia. Nec vtiq; ẽ vanitas z magͤ miſia. Uñ ỏt ỻificator. Tãtalꝰ in stygijs nec aq̃ fruit neq; pomo. Sic ditijs aret auarꝰ hõ. ¶ Nota q̃ dũ auaricia crescit i senib; ẽ signũ ecẽ dãnatiõis. Hui⁹ bẽmꝰ sil'itudinẽ. Uñ ỏt Hypocra. i epidemis: q̃ si i sene lãguido ꝓgit sitͤ z esuries magͤ: indiciũ mortͤ erit. Rõ. qz sitͤ assidua z esuries magͤ in senib; ifirmis: fcat ipos i nutrimẽto penitꝰ defeciſſe. Et tñ cibo sũpto nullatenꝰ possũt cibari nec nutriri: eo q̃ nã imbecillis sit fcã z morti ꝓxia. Sic eadẽ sitͤ siue esuries auaricie in senib; / est indiciũ mortͤ ecẽe. Nã sic̃ esuries corꝑis debilitat/ visum aliqualit̃ obũbrat: z irã ꝓcitat. vt ỏt Cõstantiñ. c. de dictis. Sic auaricia hoiem debilitat in vtutũ sedula actiõe: oculos mẽtis excecat in dei cognitione: z irã ꝓuocat dñe vindicẽ z tremẽde sñie i finali iudicio: dũ iratꝰ iudex dicet. Esurijstiz zc.

¶ Quinto ad detestatõez auaricie valet mozis meditatio: q̃ subito oĩa aufert. sicut Lu. xij. ponit exẽm de diuite q̃ dicebat. Aia mea multa bona hẽs. zc. Cui rñdit dñs. Stulte hac nocte aiam tuã reperẽt a te: q̃ ãt cõgregasti cuiꝰ erũt? Jõ ỏr Prouer. xj. Nõ ꝓderũt diuitie in die vltiõis. Et Eccli. xli. O mors q̃ amara est memoria tua hoi iniusto/pacẽ hũti in substãtijs suis Uñ Bern. Mũdus ineꝛozabilẽ cõstituit ianiꝛozẽ. s. mozrẽ: q̃ de oĩb; reb; nihil asportari permittit ꝑter ꝑcm̃. Et Aug. Auaricie mozbꝰ nũ q̃ melioꝰ cõpescit q̃ cũ dies mortͤ meditat. Et Hiero. Facile cõtẽnit oĩa q̃ se sp cogitat moritur. Et iterꝰ ỏr Hiero. Si hẽas sapiam Salomonis: z pulcritudinẽ Absalonis: si fortitudinem Sãsonis: lõgeuitatẽ Enoch: diuitias Cresi: pãtem Octauiani: fecũditatẽ in sobole Heleonis: agilitatẽ Azaelis: strenuitatem Julij: successus Alexãdri: delitias Assueri: gr̃am Titi: q̃d ribi ꝑdest si caro deꝰ ꝓmiꝰ/z aĩa demonibus cũ diuite epulone in eternũ cruciãda z cõcremãda? Diuitie ẽt relinquunt crudelibꝰ successoribꝰ. de q̃ habent mlta exẽpla q̃ ponit Uincẽ. in spec. moꝝ. li. ij. ꝑte. j. dist. iij. Uñ ỏt ibidẽ. rex Francie laborãs ad mortẽ z desperatus a medicis: z positꝰ in cinerẽ: vocauit oẽs astãtes dicẽs Ecce ego q̃ ditissimꝰ erã z nobilissimꝰ de mõdo z potentissimꝰ: ꝓ oĩb; diuitijs meis z potẽtia et amicͤ nõ possũ extorqꝛe a morte inducias ab hac ifirmitate ꝑ vnicã horã. q̃d g̃ valẽt ista oĩa? Et q̃ dicẽs oẽs audiẽtes cõcitauit ad fletũ. Et ipe ꝑ spem a dño curatꝰ cũ crederet mortuꝰ. resurgẽs z deo gr̃as existẽs/crucẽ accepit. Et sub tũgit ibidẽ Uincẽ. Nõ sic fecit q̃dã vsurariꝰ: q̃ dũ in extremis laborarer/ fecit apportari vasa aurea z argẽtea: ꝓmittẽs aĩe suc illa z mlto ampliora. vt agros/domꝰ/z alia: si adhuc cuz eo remaneret. Et cũ magͤ vrgeret cũ dolor infirmitatͤ: ait. Exq̃ nõ vis mecũ morari/ reddore diabolo. Et q̃ dicẽs expiauit. Jõ ỏr metrista Est cõe mori/mors nulli parcit honori. Nobilꝫ z fortͤ veniũt ad funera mortͤ. ¶ Sexto auaricią eẽ detestãdã oñdũt dãna gũissima. Inmumerbilia nãq; dãna oriũt ex auaricia: q̃ compẽdi pñt vt ỏr Uincẽ. in specu. moza. lib. iij. parte. vij. dist. ij. in quattuoꝛ Uidelicet

Infirmitas pessima Facuitas irrisenda.
Inimicitas detestãda Calamitas formidãda

¶ Prio g̃ ex auaricia nascit vel portꝰ ipa est infirmitas valde gũis z pcl'osa siue pessima: mlte malas cõditiones z circũstantias habens. sm illud Eccl's. v. Est infirmitas pessima quã vidi sub sole: diuitie cõgregate in malũ dñi sui. Periculosa q̃dẽ est: qz fortiter adherer et ducit in mlta pcl'a. Sic em̃ pclitãtes in mari vehe

mēnt adherēt bis q̄ pñt appḥendere. sic auari amore fortissimo ꝛpalib⁹ adherētes peunt cuz eis. Eccl. iij. Qui amat pculū pibit in illo. Auari ei sē in mltis pcl'is: fluminū: latronū: ex gñe: ex gēte: i solitudine: in ciuitate tē. vt dr. ij. ad Lor. xj. qz p ignē z aquā fures/ latrones z alia mlta pcliutant sepe cū ipis reb⁹. vñ Sen. Uider paupem z suspicat furē. videt diuitē aut porrentē z suspicat pdonē: vel eū q̄ q̄rit sua. Jō dr in vi. pa. Sīc nemo pōt nocere ei q̄ iuste imparatorem est. sic nec diabol⁹ aiam q̄ appropinq̄t deo. Exm̄ Cui⁹ aūt sensus ducatq; illuc diuersus ē z vertit facillime: aiam illi⁹ inimic⁹ in diuersas passiones induc. ¶ Scdo pculosa est hec infirmitas: qz mlti hac laborāt q̄ nesciūt. ꝛō remediū n̄ q̄rūt. Sen. Initiū salut⁹ est noticia pcti. qz q̄ se peccare ignorat/ corrigi nō vult. Jō dr Sen. Nemo se auar⁹ intelligit/ nemo cupidū. ideo ad sanitatē difficile puenim⁹: qz nos egrotare nescimus. ¶ Tertio est pculosa: qz mltos inuoluit oēs vicz heredes z successores ad q̄s hō diuitie deuoluūt: q̄ sibi sepe satis fecisse purāt/ hōres ꝓscias: qz ipi n̄ male acq̄siert: n̄ curātes q̄l'r aūcessores illas p fas z nefas cumulauerūt. z sic pter cū aūcessoribꝫ eēnā dānatōem incurrūt. Exm̄ Petri damiani de. x. comitib⁹ dānatis ꝓ Exm̄. pter vnā possessionē eccie Metēsis. ¶ Petr⁹ Damiani dr. Fuit q̄dā comes in teutonia bone vite fm opinionē hoīm: post cui⁹ morte q̄dā religiosus in spū vidit eius aiam in iferno / in supmo g̃du cuiusdā scale erecte inē stridētes z strepitātes flāmas. surgebat scala ista de imenso barathro. Cū q; religiosus iste q̄reret: q̄re comes ille q̄ tam iuste vixerat sic torqueret/ audiuit: ꝓter q̄ndaz possessionē Metensis eccl'ie: quā Steph an⁹ patruus ei⁹ abstulit: cui iste iam decim⁹ in hereditate successerat. z fm q⁹ morem in illa gñatiōe/ vnus post alīū in illa scala collocarēt. O dr q̄ terribile est h̄ audire mltis nobilib⁹ z ciuib⁹: z etiā alīs q̄ sic iniuste rem licta possident/ se excusantes: qz nō iniuste adq̄sierint: sed per hereditatē tē. z sic vn⁹ cū reliq̄ dānat. Alīj vo scientes cui talia bona ptinēt: ꝛz volūtatē suā ad cultū dīnū/ aut alios vsus ordinār. tē. ¶ Quarto hec infirmitas dr g̃uis et pculosa valde: qz difficilis est ad curandū. qa q̄to medicamētū maius apponit/ tāto magz infirmitas augmentat. qz q̄ plus addunt ꝺiuitie tales cordi cupido. eo magis cupiditas augef. Sic q̄to pl'a ligna igni apponunt/ tanto in maiorē flāmam erigit. Un poeta. Crescit amor nūmi q̄tū ipa pecunia crescit. ¶ Grauis ē etiā ei⁹ curatio: qz mā nis adheret ꝺubieo. sic q̄to mā morbi forti⁹ adheret mēbris vitalib⁹: tāto difficilior est curatio morbi. tales aūt diuitie nimis veh emēt adherēt cordi auaro. z ꝛō vix ab eo pñt auelli. Sic q̄ picliutant in aq̄s currētib⁹ vel i mari: q̄cq̄d appḥēderint ita fortit tenēt q⁹ n̄ p̄t eis auferri. z ꝛō auari vix redeūt ad pniaz. Hiere. vij. Appḥēderūt mēdaAccipit cū. z nolueūt reuerti. Sūt ei sil'es accipitri inpinguato vel repleto: q̄ nō vult redire ad manū reuocātis. Jtē sē sil'es gallinis q̄ dñr surde in Augusto: qz pastū inuenīt abūdantē. Un Hiere. xxij. Locut⁹ sum tibi i abūdantia: z dixisti: nō audiā. Jtē g̃uis est hui⁹ morbi curatio. qz mā ei⁹ est nis venenosa. Cū em̄ talia male adq̄runt: oīb⁹ sciēter vtentib⁹ sē venenū. vl' q̄n nis amant: vl' q̄n eis boies abutunt. ¶ Un cū Lō Exēplūz. stantin⁹ dicisset eccl'ias q̄ pus in tribulatōe fuerūt z maxīa pauptate: audita ē vox di. Hodie effusū ē venenū in eccl'ia dei. pē tñ eccīa hō rpalib⁹ bñ vti: z sic ml'tū mereri. sic fecerūt pl'es sūmi pōtifices z epi. Sicut q̄ ciconia nuerit pul Ciconia los suos venenos reb⁹: sic auar⁹ filios z vxorē. fm illud Deut. xxij. Fel draconū vi. eo. tē.

¶ Jtē g̃uis est hui⁹ morbi curatio: qz cōtinua infirmitas. fm illū Eccl. iij. Un⁹ est z scōm nō hz/ nō filiū/ nō frēz: z tñ laborare nō cessat. nec sat̃iant oc'l ei⁹ diuitijs. neq; cogitat dicēs: cui laboro: z fraudo aiam meā bonis: Auar⁹ em̄ in die laborat corpal'r opando: i nocte vo mētaliē meditādo z freq̄nt etiā somniādo. Jmo hec infirmitas nō solū ē ꝓtinua: sz etiā pacuta. coz ei auari ardet vt ignis: qz auaricia ignis ē. De q̄ dr Prouer. xxx. Ignis nūq̄ dr suffic. z Prouer. xvij. dr Uerersipiox isakabil'. Et ibid. xxvij. Infern⁹ z pditio nūq̄ satiāt. sil'r z oc'l hoīm insatiabiles. Et Eccl. xiiij. Insatiabil' est oc'l cupidi. ꝓcea auar⁹ ꝓpat bufoni. vrz ē. R. vñ Bef. Nō pl⁹ satiabit oc'l auari auro q̄ cor⁹ aura. ¶ Quito hec infirmitas ē g̃uis z pcl'osa: ꝓter N diuersas sollicitudinū curas q̄b⁹ auar⁹ pūgit z affligit z q̄i corrodit cor auari. z ꝛō dñs Mat. xiij. z Lu. viij. ꝓpat diritas spinis. vbi dr Greg. Profecto spine sē: qz aculeis sollicitudinū mētez lacerāt: z pungūt corda auaroz. Sūt et vt nuces ꝥmicl'ose a ꝥmib⁹ corrose, vt sē q̄dā nuces Jndie. Jn die ad modū capiē hūani grosse. z dū apiunt inueniunt plene ꝥpētib⁹ mordacib⁹. i. curs malis. Sūt et vt poma sodomor plena fauilla. Ne cure nō sinūt eos dormire. vñ Eccs. ij. Lunceri dies ei⁹ labo. z erū. pl'e. sē: nec per noctē q̄escit.

¶ Ad h̄ fac exēplū Diogenis pbi: q̄ cū in via porExm̄. taret pecuniā z eam supposuisset capiti suo vt dormiret: aduertit furē sollicitū quō eā furare tur dormiēti. Cū aūt ipe p̄ sollicitudie somnū amisisset/ sciēs appropinq̄ntē furem: ꝓiecit ei pecuniā di. Tolle miser pecuniā: z pmitte me dormire. ¶ Aliud refert Uinc. vbi s̄. Cū q̄dā diues maneret iuxta cuiusdā paupis domū: et Exm̄. p⁹ cene sue delicias ꝛeraret lectū suū delicatū et mollē vt q̄sceret. occupat⁹ diuerſ curs irruēti/ bus diuersoz bonoz suoz q̄ hēbat in diuersis locs: Cū nō posset dormire audiebat paupem/ post cenā parcā/ z laborē diurnū in lecto duro suauissīe q̄escentē: z solaciū qō hēbat cū puero suo z vxore. Qui inuidēs ei⁹ q̄eti/ surrexit añ diem: z apto ostio paupis suspēdit in eo bursam plenā pecūia. q̄ excitat⁹ i mane cū vellet egredi domū: cadentē pecuniā recepit, z cū diu delibe

De detestabilitate auaricie.

rasset qđ iñ faceret: timēs ne vel vxor / vel aliq furaret ei ipaz: finxit se parti in remb occultās eā sub lecto suo: z iacēs supī nō valebat dormire p̄ sollicitudīe qđ de ea faceret. Cū aūt diues q̄reret ab vxore pauperis qđ vir suus bīet q̄ nō audiebat vltra cārans: z illa assereret q̄ pareret in remb: ait. Ego veniā z curabo eum. Et accedens z pecuniā suā repetēs ipam secū deportauit: z restituta est pauperi q̄es p̄stina / sanitas z locūditas cū somno. Ecce quō diuitie pungūt vt spine. ¶ Sexto hec ifirmitas est ḡuis: q̄ inordinatū efficit appetitū. q̄ auarus appetit nociua: sic febricitās appetit vinū / carnes / z hmōi: q̄ sibi sūt p̄ria. De qbz dr Prouer. j. Usq̄q̄ parvuli diligitis infantiā: z stulti ea q̄ sibi noxia sūt cupiēt. Auari eīm appetūt laqos qbz capiūt. j. ad Tim. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in tēptatōes z in laqos diaboli: z in desideria mlta inutilia z nociua. De b dr Bern. vnā similitudinē.

O Auarus appetit nociua.

Exēplus Bern.

Vidi ego q̄nq̄z viros: q̄z p̄mus buccis tumētibus arenā martiā masticabat. Scōs sulphureo astās lacui / exhalanti tetrimū fetidissimū q̄s gestiebat haurire vaporē. Tertius fornaci incubās vehemēt accense / micāres scintillas hiantib ex ore faucib lcabat. Quartus supī pinaculū tēpli residēs leuiorī aure spīm apro attrahebat ore: z in q̄ minus influere videret / ipe sibi flagello ventū faciebat: acsi totū sparet aerem deglutire. Quintus seorsum positus irridebat ceteros: ipe q̄q̄z irridēdus maxie. p̄rias eīm carnes incredibili q̄dā studio sugere laborabat: nunc manū / nūc brachiū / nūc alias corpis pres applicās ori suo. Miratus cām miserie scisciās a singlis: vnā inqt reptio vtriq̄z validissimā famē. Tūc macilētissimas eoz facies p̄replatus recordabar p̄phe gemētis et dicētis. Bibit cor meū: q̄ oblitus sum comedere panem meum. Quid p̄sunt vob hec inqt: q̄ nō sūt nāles cibi / famē magis p̄uocant q̄z extinguāt? Per istos q̄nq̄z viros auari q̄ graue designāt. p arenā vo fumū / ventū / z scintillas rpalia figurant. Auarus ḡ inordinatū appetitū hz: q̄ desiderat nociua: z refugit z fastidit p̄ficua. i. cibū aie q̄ est iusticia. Sm illō Joānis. Meus cibus est vt faciam volūtatem mei z̄c. Sic cibus aie est verbū dei. Mat. iiij. Nō in solo pane viuet homo. Item cibus aie est eucharistie sacrm. Jo. vj. Caro mea vere est cibus. Item cibus aie est p̄replatio diuine dulcedinis. Sm illud Esa. lviij. Cibabo te hereditate p̄tis tui Jacob. Et Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi p̄ mei regnū: vt edatis et bibatis sup̄ mēsam meā in regno meo. O felix qui gustat būc cibū b in spe p deuotā p̄replatōem: z tandē in re. Istas delicias nō gustat auarus: nec appetit: q̄ palatū habz infectū. Un Greg. Spūales delicie cū nō habent in fastidio sūt. cū vo habent in desiderio. cāroq̄z a comedēte amplius appetunt q̄z ab esuriēte amplius comedunt. ¶ Septimo ḡuissima est hec ifirmitas q̄ cor auari dilacerat: z diuidit diuersis curis et angustijs. Et facit triformē diuisionē. q̄ primo diuidit cor a deo q̄ est vita aie. Esa. lix. Iniquitates vre diuiserūt inter vos z deū. Scōo diuidit cor a seipo. q̄ cū sēptū sit Mat. vj. Ubi est thesaurus tuus / ibi est z cor tuū. Qui thesaurus suus hz bō in diuersis locis: necesse est q̄ vna pars cordis sui sit in vno loco: z alia in alio q̄tū ad sollicitudinē. q̄ nō pōt torū esse simul in diuersis locis. Un Osee. x. Diuisus est cor eoz: nūc interibūt. Et. j. ad Cor. vij. Qui cū vxore est sollicitus est q̄ sē mūdi / quō placeat vxori: z diuisus est. Tertio auarus diuidit cor a p̄rio subiecto. Sm illō pī. Cor meū dereliquit me: q̄ diu egrotō hī sentit cor suū z habz secū cor suū: spes est de qualescētia. qui vo cor deficit / despat: q̄ cor est p̄ncipiū vite cū deo. q̄ cor pdidit / z vitā pdidit Un de corde auari facit diabolus sic fec̄ Guilmerodab de corpe Nabuchodonosor p̄ris sui. Dr eīm in schol. histo. sup̄ Danielē. q̄ q̄ pat suus de bestiali statu redierat ad regnū. post mortē p̄ris timēs filius ne rursus resurgeret: de p̄filio maleficoz effodit corpus p̄ris sui z diuisit in tres cēras priculas: z dedit totidē vulturibus. q̄ dixerunt ei malefici: q̄ p̄ nunq̄z rediret q̄usq̄z oēs illi vultures insimul p̄uenirēt. ¶ Ecce sic p̄z exēm z ex sēpturis quō auaricia diuidit aiam siue cor bonis in diuersa. De hoc itez refert Vincēn. exemplū vbi supī dicēs: q̄ auaricia diuidit mundū filijs suis i ḡtuor: sic q̄dā rusticus diuisit pirū vnā quā solā hēbat in hortulo suo ḡtuor filijs suis: q̄z q̄libet post mortē p̄ris coram volebat hīe: cuilibet eīm torā legauit. Prioge / nito dixit: Lego tibi de piro mea q̄ō est in ea vīū z mortuū. Et alteri dixit. Et tibi do viride z siccū. Tertio rectū z tortū. Quarto ḡcile z grossum. Sic auaricia partit mōm. Simonia eīm habz de mūdo viuos z mortuos: a qbz z p qbz recipuntur simoniace exorsiones. Predones z tyrānt recipiunt exactiōes ab arentib pauperibus: z virentib locupletib. Tertio aduocati vel iudices iniq̄ ab habentib causas iustas et iniustas: q̄s seducunt / z a qbz dona accipiūt. Quarto vsurarij accipiūt a magnis z paruis: grossis z gracilib: clericis z laicis: rusticis z militib. Sic ḡ pz p̄mū damnū qō oritur ex auaricia: vicz infirmitas pessima z valde piculosa. vt declaratū est p septē rōnes. ¶ Scōo ex auaricia oritur magna stulticia: imo ipa in se est fatuitas magna. Auarus eīm manifeste stultus apparet ex mlt̄is. Prio noxia cupiēdo more febricitantis. vt pz sup̄ O. Scōo est fatuus in acq̄rendo. acq̄rit ei sibi miseriā / inopiā / cecitatē / z nuditatē. i. dirias qbz efficit miser / paup / cec̄ / z nud̄ sm illō Apoc. iij. Angelo laodicie scribe: q̄ dicis q̄ diues sum z locupletat̄ z nulli egeo: et tu nescis q̄ tu es miser z miserabil' z pauper z cecus z nud̄. ¶ Vere talis miser est. q̄ dr pbs. Nihil infelicius inspicere fortunato. In p̄senti q̄dem miser est: quia oēs miserie turbinū / tēpestatū / z oīm maloz q̄ rebus suis accidūt / trāseūt p cor ei̇. Un auarus dicit se cōbustū / ḡtinuatū

O Auarus p cor suum diuidit i diuersa.

O magna stultitia ex auaricia.

rẽpestare cõuulsuz/submersuz/mortuũ rhmõi
In oiby istis miserijs ipse sol⁹ est miser. qz oi⁹
bus ist' miserijs simℓ affligit: z tibi soli nõ mi
serek: nec suã miseriã recognoscit. Unde Aug.
Quid miserius misero nõ miserãte se. In ps⁹
na taliũ dicit ps̃. Miser facꝰ suz z curuatus
sum vsqz in finẽ: tota die cõtristaꝰ igrediebar
In futuro vo fiet incõparabiliẽ miserior. Fm illõ
Jaco. v. Agite nũc diuites: plorate vlulantes
in miserijs q̃ aduenieẽ vobis. Prouerb. xiij.
R Miseros populos facit pcm̃. ¶ Pro quo est
Beatus norandũ: q sicut beũs est q habet qcqd vult: z
nihil vult male fm Augu. ita miser est q nõ ha
bet qcquid vult: z multa vult male. talis ẽ aua
rus. Nõ em̃ habet nec habere põt quicqd vult:
qz cupiditas eiꝰ est infinita: z multa extra volũ
tatẽ eius euenitũ z quãto plura possidet tanto
plura cõtra coz suũ euenitũ. Et ideo tanto mi
serior z tristior. Et ideo bñ dicit: tota die cõtri
Exẽm. stabatur ingrediebar. Jõo de eo bñ scriptũ est Ec
cles. v. Cunctis diebꝰ vite sue comedit in tene
bris: z in curis multis: z in erũna atqz tristicia
Et Eccli. xxxij. Insatiabil' oculus cupidi. Et se
quik. Nõ satiabiℓ pane indigẽs: z i tristicia erit
Exẽm. sup mẽsam suã: vbi. s. sua cõsumunt. videt em̃
ei q ipe cõsumat: z q oẽs comedentes sua. co
medẽt eũ totũ. ¶ Jtẽ miser est auarꝰ z bñ facꝰ
us: qz sp est i timore ꝓter varia pricula: vt ptz
suꝑ. M Jdeo dr Greg. Magna securitas ni
auarꝰ sp hil hic occupiscẽtie secularꝫ. Nã dũ ad terrã cõ
timet. cupiscẽdã coz inhiat: securũ trãquillũqz eẽ nõ
põt. qz aut nõ habita cõcupiscit vt habeat: aut
habita metuit ne amittat. Et dũ i aduersis spe
rat, sperat i sperꝫ formidat aduersa. Et Am
bro. dr. Paup in pecũia/diues i scia/securꝰ
Exẽpluz dormit i palea q̃ diues i auro et purpura. Uñ
Alexãder magnꝰ de seipo loqns ait. Ego inꝫ
tumultꝰ z formidies viuo. plimos ex ipis qui
me custodiũt timeo: maioz aũt ab amicꝫ sp mi
hi metꝰ est q̃ ab hostibꝰ plures em̃ ab hostibꝰ
se cuꝫtodiẽtes illos cuaserũt: z tamẽ a ꝓpijs fa
multis q̃bꝰ ofisi sũt singulariẽ occisi sũt. ad ex
pientiã hoc patuit i mkris: in statu tã spũali q̃
seculari. Et aptissime hoc oñsuz est i Alexãdro
magno. q postq̃ fere totũ mũdũ sibi subiuga
uit: rediẽs in babyloniẽ/ a ꝓpria sorore sumpto
veneno vsuz lingue amisit. Et voluntariẽ suã
extremã sentẽtiã exꝑssit. Et noluit monarchiaz
suã in aliquẽ trãsferre: ne aliquis ei par in po
tẽtia apud posteros legerek. sed duodecim q̃s
ab adolescentia socios habuerat regni succesꝰ
res instituit. Nec aũt istitutio nõ stetit. Nã q̃
ruoz ex eis em̃/aljs abiectꝫ regnauerũt. sicut i
hystoria Danieℓ est cõprehẽsuz. Hec Uincẽ. in
spe. hist. li. vj. c. j. cõpurãdo plogũ. p mo libro
al's li. v. c. j. Et q̃uis timor iste sit magnꝰ i aua
ro: z miseria mkra dũ h viuit: tamẽ maior erit i
extremis z i futura vita. Uñ cũ dicet i morte:
de⁹ adiua me. rñdebũt ei demões irridẽtes eũ:
Ecce hõꝫ nõ posuit deũ adiutorẽ suũ: ꝫ sperauit
i multitudine diuitiaz suaz. Et ꝓinget illi sic Exẽpluz
cutidã diuiti de q̃ hi in vita sparꝫ: q cũ q̃dã ere
mita iteraret ciuitatẽ vt vẽderet vasa: vidit diui
tẽ laborãtẽ i extremis i domo sua iacẽtẽ z dicẽ
tẽ. Deꝰ adiuua me: z maximã mkitudinẽ õmo
nũ añ ianuã eiꝰ accurrẽtiũ z irridẽtiũ eũ z dicẽ
tiũ. Nũc vis memor cẽ dei ꝓmo cũ deficit tibi
dies z nõ est tibi portio spei i bẽ zc. de q̃ alibi di
xi. Ecce q̃nta faruitas et miseria ẽ in auaro: q
nec õ rebꝰ q̃s bz, p sua necãre vt valeꝰ: qz sp ti
met õficere. ¶ Uñ Fulgẽtiꝰ. Midas rex apol
lonie petijt ex magna rex tpaliũ cupiditate ee
auaricia: vt q̃cq̃d tãgeret aurz fierꝫ. qõ cũ obti
nuissz: munꝰ i vltionẽ ꝓuersũ ẽ: cũ cibꝰ z porꝰ i
auri nãm obrigescerent. Et ꝑbs õr. Auarꝰ pecu
nie, cũcta deputat: z sesamꝫ destinat: z tã stulꝰ
est vt sibi ꝓdesse nouit. Et Hiero. õr. Auaro tã
deest qõ bz q̃s qõ nõ bz. Et bñ iops ẽ: qz pecũia
finita: cupiditas nõ finit: sz sp augmẽtat. De b Exẽpluz
refert Uincẽ. i spe. mor. li. iij. ptc. vij. di. ij. dicẽs
In hystoria bramanoz legit: q cũ alexãder ve
nissz latenꝫ cũ pauc⁹ ad siluã dãdami bragmã
norũ didascoli vt videret et audiret nudi boies
mozes z sapiaz: z inuenissz eũ sup herbã iacẽtez
sub arbore. inꝫ alia mkra q̃ dixit Alexãdro dig
memorie/ait. Ferocissima pestꝫ ẽ cupiditas: q̃
soler q̃s capit egenos efficere. dũ finẽ adq̃rẽdi
nõ inuenit. sz magꝫ q̃ fuerit locupletata mẽdicat
Uñ Bocꝫ. ait. Permulesꝫ idigẽt q̃ pmulta possi
dent. Et Sen̄. Altera cupiditatũ ex fine alteri⁹
trahit. cũ bz messem quã cupiuit: cupit hic vbi
borreũ reponat z mlta alia. habita videmia cu
pit habere vasa et cellaria. habito auro cupit
habere arcã z serã: sic ex vna cupiditate nascũk
mlre. ¶ Jtẽ talis auarꝰ inops est opibꝰ spũali S
bus: q̃ sẽ vtutes z scie. sicut de dñs epo Laodi auarꝰ dr
cie Apo. iij. Dicis q diues es z nullꝰ eges zc. inops
z nescis qz es pauꝑ z nudus. Et est cã. qz cupi
ditas pecũiaz est in aĩa: quã nõ põt replere res
poralis cũ ipa sit res spũal'. siẽ nec rẽ corpaleꝫ
res spũal': vt nõ põt replere arcã cupiditas aut
scia. Ad h facẽ qõ rñdit pdictꝰ Dandamis Ale
xandro dicẽti Doce nos aliq̃d sapiẽ plenũ. ait
Dandamis. Si ego volo acceptũ a dño tibi of
ferre cẽsũ: ipe nõ habes vbi tale munꝰ capias:
ipl cuerr ei aĩaz ruã auide ac ĩmodice cupidita
tes: quõ õsiderio tuo satisfacere possũ: qõ tot⁹
mõs tibi seruitẽs explere nõ potuit aut frenare.
Et si oĩa vel' possidere tãtũ dẽ necesse ẽ/ vt soli
.i. terre ad vltim̃ bẽas q̃ntũ vides me iacẽtẽ oc
cupare. ¶ Jtẽ auarꝰ bñ faruꝰ ẽ et h: qz ñ solũ Lecus.
pauꝑ z miser ẽ: sz z ceꝰ. qz seipm̃ cecat. vñ inꝫ
põit trã inꝫ coz suũ z vez solẽ chim: ꝑz illõ ps̃.
Repleti sẽ q obscurati sũt rẽ domibꝰ iniq̃tatũ
Siẽ ei Tobias ex stercore birũdinũ excecatꝰ ẽ
sic auarꝰ ex adq̃sitõe tpaliũ q̃ stercora sẽ. ꝑz apl'z
ad Phil'. iij. Oĩa arbitratꝰ sum vt sterco. Et. j.
Mich. iij. gl'ia boies stere⁹ z ymis. i h auarꝰ ẽ si
mil' Sedechie: quẽ Nabuchodo. excecauit i re
blata: qõ it̃pat mlta h: z pcat mkitudinẽ rez

Exm̃.

tpaliū:in q̃ execrant diuites vt non videāt q̃d agendū. Exm̃ illius ponit Uinc. vbi s. Quidā magn⁹ magr̃ in lr̃atura habuit discipulū nobilem gn̄e:q̃ sepe dicebat corā magro suo: q⁹ epi francie ceci erāt:q̃ mgr̃m suū tantū clericū nō vocabāt ad būficia pbendar̃. Qui cū fact⁹ eet eps/vocauit nepotes suos ad būficia eccl'iastica/magro ꝓtepto. Un cū in q̃dā pcessione clara luce esset:occurrit ei dict⁹ magr̃ suus cū duob⁹ rorticiis succēsis. Et cū cām hmōi facti req̃reret. Dñe hec ideo feci: vt repellā a vob cecitatē quā videbat⁊ in alijs q̃ me nō vocabant: quā et vos ꝓcuratis ex acq̃sitione honoris et diuitiarū. vt nō videat⁊ in vobis diues/ qō in alijs videbaris paup aū epatū.

T Nudus

¶ Jrē auar⁹ efficit nud⁹: q̃ spoliat oīb⁹ spū alīb⁹ bonis. s. veste gr̃e: gēmis ꝓtutū: t thesauro gl'ie. Jm illō Job. xxvj. Nud⁹ est infern⁹ corā eo. i. cor auari: qō cōpat̃ inferno: q̃ satiari nō pt̃. Et signant̃ auar⁹ est vanus t nud⁹ ab opib⁹ miscdie.

Stult⁹.

¶ Jrē auarus tertio est stult⁹ in estimādo: q̃ tpales diuitias veras esse estimat/q̃ vere diuitie nō sūt: sed magis sophistice. Propt̃ qō in scptura sacra dñr esse vētus/fum⁹/vmbra/somniū. ꝛ illō Ecci. xxxiij. Somnia extollūt ipsi videres. sic q̃ appendit vmbrā:t pseq̃t̃ ventū. sic q̃ attēdit ad visa mēdacia. vñ Augu. Nōne oīa fum⁹ et vētus: nōne oīa trāseūt et currūt? Ue illis q̃ adherent transeūtib⁹:q̃ cū illis sūt transibūt. nōne oīa q̃si fum⁹ ꝓceps currens in mare. Ue illis q̃ in his cecidert:qm̃ cū his in mare trahūt. q̃ Jm Bre. q̃ labēti innitit̃:necesse est vt cum labēte labat̃.

Sōniū.

Somniū dū somniat̃ t vex̄ esse putat̃/t tenēti manib⁹:fugit deficit t nō inuenit̃. vñ Dañ. ij. Nabuchodonosor vidit somniū: t somniū fugit ab eo. sic t diuitie euanescūt vt somnia:t velut vmbra fugiūt. Hoc bñ recogñscūt ipi in inferno:dicētes illō Sap. v. Quid nob ꝓfuit superbia t diuitiar̃ iactātia/q̃d cōtulit nob⁹? transierūt hec oīa tanq̃ vmbra:t tanq̃ nūcius pcurrens:t tanq̃ nauis q̃ pertransit fluctuātē aquā. cui⁹ cū ꝓterierit/nō est vestigiū inuenire. aut tanq̃ auis q̃ trāsuolat in aere: cui⁹ nullū inuenit argumētū itineris illi⁹. Et sequit̃ post pauca. Sic t nos nati ꝓtinuo desinim⁹ esse: et ꝓtutis nullū q̃dē signū valuim⁹ oñdere. In malignitate aūt nra ꝓsumpti sum⁹. Et seq̃t̃. Talia dixerūt in iferno q̃ peccauerūt: qm̃ spes ipi tanq̃ lanugo est q̃ a vēto rollit̃:t tanq̃ spuma gelida q̃ a procella dispgit̃:t tanq̃ fum⁹ q̃ a vento diffusus est:t tanq̃ mēoria hospit⁊ vni⁹ diei pterenis. Et seq̃t̃. Justi aūt in ppetuū viuēt: t apud do. ē mer. eo. t co. e. a. altissimū. Hec ibi. Jrē in ps̄. Dormierūt so. suū:t nil inuene. o. vi. diui. in ma. suis.

Exm̃.

¶ De b̄ de Pet⁹ alfon. q⁹ diuitib⁹ accidit in morte sua:sic cuidā opulēti q̃ bēbat mille oues vt videbat̃ ei in somnio. q̃s cū vellz vēdere:t q̃dam emptor veller eas emere/volebat ei p eis dare duo milia solidor̃. Cū aūt vendi tor nollet eas dare nisi ali⁹ p q̃libet oue sup dederet denariū:t emptor assereret se b̄ ñ facturū. Dū b̄ mō litigarēt:excitat⁹ vēditor vidit somnium euanescere:t se oues dictas amittere. Et tē clamauit:accipe quālibz p duob⁹ solidis:t nil ei valuit. oīb⁹ euanescētib⁹ t emptore. Sic diuites i morte:q̃ i vita nolūt dimittere paupib⁹ vel deo tpalia p eēnis dare nisi assit luct⁹ tpale i morte amittūt tpalia t eēna.

Exm̃.

¶ Ad b̄ ē exm̃ de q̃dā cui p incātatōes alteri⁹ videbat̃ q⁹ eet factus imperor. Cū aūt incātator rogaret eū: q⁹ de dignitatib⁹ suis aliquā ei daret:noluit ille aliq̃d sibi dare. ꝓpt̃ qō incātator offensus exulflauit:t sic eorū euanuit:ac p b̄ ille delusus:ipiuz et oīa de q̃b⁹ extollebat amisit. Et p̄missis g̃ ꝓz q̃sta sit factitas auaror̃: q̃ ista tpalia t trāsitoria eēnis ꝓferūt bonis: nō attēderes saluti aiarū suar̃. qō beu in oī statu tā spūalū q̃s secularū ꝓsonar̃ appet. Uñ allegat Uinc. in spe. vbi s. quō refert mgr̃ Bernal⁹ in li. de mirabi. ter. di. q⁹ tpib⁹ suis accidit:q⁹ i eccia bei Ruffi Ualētin. diocesi:fuit q̃dā cellerari⁹:q̃ adeo sollicit⁹ erat i cur⁊ frenis q⁹ freq̃nt̃ omittebat officiū diuinū. Et maxie cū alij dicerēt p⁹cibū: Mifere mei dus:ipe loco ei⁹ solit⁹ erat dicere. Laudate dñm oes gētes: vt cito se expediret t cur⁊ intēderet. q̃ mortu⁹ post multū tpus/apparuit cuidā fratri mirabil'r afflict⁹:t dixit cām ee sue gūsime t diutissime afflictōis ea q̃ ꝓdicta sūt. s. q⁹ ꝓpt̃ curas tpales dei officiū ꝓtēnebat. ꝛ dixit: q⁹ si p āni spaciū frēs sui cū iuuarēt oronib⁹:et maxie missis t alijs būficijs/ ꝓfidebat q⁹ liberarent̃:t b̄ et i mare veller si posset. Cū aūt frat̃ ille intiassz alijs:t illi ei i sup dict⁊ p āni spaciū subuenissent:apparuit i fine anni dicto fratri cū leto vultu/asserēs se esse liberatū a pena p suffragia dictor̃ fratrū. Ecce q̃sta factitas t q̃sta cecitas est in auaris /q̃ sic tpalia ꝓponūt deo et saluti sue. imo vt ōr Aug. adeo inualuit cupiditas in auaris: vt oīa velit b̄e bona pter se ipum: ait em̃. Quid est q⁹ oīno rex tuar̃ malū vis b̄e: nō vroē/nō fliū/ nō seruū/nō tunicā nō caligā: t tū vis b̄e vitā malaz. rogo ꝓpone vitā tuā calige tue. Auar⁹ em̃ nō ml'tū curat in q̃b⁹ sit peris de pñti: ꝛ magis quō p futuro possit diuitias suas ampliare. sicut diues Luc. xij. q̃ dixit. Anīa mea ml'ta bona habes ꝛc. Cum magis ille eēnt̃ diuitie sue q̃s reponeret in loco turo. i. in celo dando paupib⁹. Juxta sniam sal uatoris Matrh. vj. Thesaurizate vob thesauros in celo ꝛc. Sed auarus ꝓgregat diuitias in hoc mūdo. sic gallina q̃ ouа sua ponit i loco vnde q̃die rollūt. Juxta illō Osee. vij. Ut columba seducta nō habēs cor sapiēs: que ibi nidificat t pullos suos collocat: vbi amittit eos. Non sic faciebat q̃dam sapiēs: qui q̃cunq̃ in in hoc mūdo ꝓgregauerat/ amissa reputabat: t nō sua. Et cū dñs suus q̃ri fecisset ab eo q̃rū b̄et in redditibz: Ñndit: q⁹ tantā sūmam quā tam singulis annis dare cōsueuerat p deo. Cū aūt ille argueret cū de maiori Ñndit q⁹ illa nō

Exm̃ de cellario: De puergarcone: De defū ctis.

Exm̃ Elyna

erāt sua q̄ fortuna hēbat i sua prāte: q̄. s. ꝯgregauerat in ō mōo: q̄ porcꝰ erāt i prāte dñi sui aut p̄donū q̄z sua. Sed illa vere sua erāt: q̄ p manꝰ paupeꝝ posuerat in loco tuto celi: p q̄ bus nec timebat fures nec raptores: nisi ꝓpriā culpā. ¶ Tertio ex auaricia p̄cipaliꝫ oritꝫ iniq̄as grauis. imo ipa ē iniq̄tas detestāda: ſm illō Eccli. x. Auaro nihil ē sceleſtꝰ. Et postea ꝺr Nihil ē iniq̄us q̄z amare pecuniā: q̄ ex ipa oritur ꝓpter deꝰ dei t oīm diuinoꝝ. Nec em̄ facit q̄ auaro plꝰ est numꝰ q̄z deꝰ: q̄z aia, ꝓpria: q̄z gra vel gl'ia: q̄z vitas vel castitas. q̄z iusticia vl' mi sericordia: q̄ p numo sepe vēdunt aut deferūt Et q̄ iudas semel vēdidit. xxx. argēteis: auaricia p denario vl' obolo sepe vēdit. Un̄ t si auarus aliq̄n detestat petā sua: aliquā facit oīonē vel el'ymā: em̄ p̄ncipal'r animꝰ suꝰ vsꝫ circa pecuniā. magis em̄ curat obuiare dānis rez tē porali'ū q̄z dānis anie. Et q̄ sequit q̄ auaricia est petm̄ grauissimū: q̄ ē radix oīm maloꝝ: ve ptz ē. ser. cj. Quor em̄ auari est sicut pātheon. i. tēplū t habitaculū oīm dēmoniorꝝ. Et ꝛō sicut in exercitu ꝓtra illū q̄ est capitaneꝰ p̄ncipal'r ē pugnādū: q̄ illo victo vel occiſo/oēs alij faciliter deuincunt. sic ꝫ auariciā q̄ caput est oīm viciorꝝ. ¶ Ex dictis ḡ ptz q̄ ex auaricia oritur vnū pessimū viciū vicz ingratitudo. Auarꝰ ei est ingratꝰ deo multipl'r. ¶ Prio q̄ deo de bñficijs ab eo receptꝫ gras nō exoluit: nec ad bñfactorē attēdit. Unde silis est porco cui ꝓficiunt glādes: q̄ nec ꝓficientē respicit: nec vñ sibi vel māt cogitat nec attēdit: sed ꝓcras comedit sine bñdictōe t gratiarū. ¶ Ingratꝰ est scōq̄ dei bñficia nō recognoscit. Osee. xiij. Adipleti sūt/saturati sūt t eleuauerūt cerviceꝫ suā: t obliti sūt mei. Et q̄nto plura bona deꝰ facit auaro tāto magꝫ obliuiscit dei. Et p ꝫns q̄nto amplioꝝ deꝰ sup eū bñficia multiplicat/tāto plus ingratꝰ efficit. ¶ Et bñ tertio ingratꝰ est auarꝰ q̄ de bonis abūdanꝫ sibi a deo datꝫ/nō vult ꝓpter deū dare paupi petēti modicā rē. vl' si dat tūc inuite t cū tedio: t frequēt cū vituperijs t cōtumelijs paupi irrogatꝫ. Et si paupi mutuat: tūc ad minꝰ vltra sortē aliq̄d ab eo se receptu rū sperat: vl' pecuniā vl' aliā rē pecunia mesurabilē: ve fructū/laborē/ꝓpinā ꝛc. Contra tales ꝺr Aug. i ꝓsona dei. Da mihi de eo q̄ dedi tibi. ō meo q̄ro: da t reddā. habuisti me largitorē: habeā te feneratorē. pauca mihi das: plꝰima tibi reddā. tpalia das: eterna retribuā. ¶ Ingratus est etiā auarꝰ q̄rto: q̄ q̄nto plura bona fecerit ei deꝰ tāto minꝰ timet eū offendere: t minus reputat se ei obligatū. t ō bñficijs dei magis deū impugnat: ſm illō Deut. xxxij. Incrassatus ē dilectꝰ t recalcitrauit. Ecce q̄nta iniq̄tas

Auaricia ē iniq̄tas detestanda

Ingratitudo ex auaricia oritur

Auarus assimilatur porco.

plā petī est ingratitudo ipi⁹ auari. ¶ Ultra tā dicta adhuc ex auaricia generant multa petā t multiplices iniq̄tas: vicz Ira/cōtentio/seditio/guerra. Un̄ Gen. xiij. ꝺr ō Abrā t Lorth. Erat substātia eoꝝ multa t nō q̄bāt/cōiter habitare: ita erat a ſ̄ cōtētio inē pastores eoꝝ. Et Gen. xx vj. Postq̄z Isaac locupletatꝰ est: pastores eiꝰ t vicinoꝝ suoꝝ iurgari cepert. Propēea ꝺr Sene. Quietissime viuerēt boues sup terrā: si illa duo ꝓnoia de medio tollerent: scz meū t tuū. Ite i Chronicis habet. q̄ Alexāder cū pauc⁹ in uasit q̄si totū mūdū: q̄ bi habebāt p oculū aurū: partitiq̄z sūt diuitias totiꝰ oriētis que ꝓuocabāt eos ad prelia. ¶ Legit etiā in Chronicis: q̄ tēporibꝫ q̄rti Henrici imperatorꝭ: Guilhelmus dux normanie cuꝫ Richardo t Guichardo occupauit siciliam/t calabriam/t apuliam: qui cū esset dux probus t paup. per hanc viaꝫ ꝓuocauit sibi auxiliarios. fecit em̄ equos suos et suoꝝ ferrari clauis argēteis innuētes terrā illā opulentissimā t abūdantē in argēto. q̄ videntes normani/ francigene t burgūdi ꝓuocati sunt ad sequēdū eū ꝓpter lucrū. Cum aūt duxisset eos in apuliam fecit fieri denarios de cozio. quibꝫ vtebat exercitus eius ꝓ argenteis cum eis expugnans danos/grecos/ et parthos. de quoꝝ spoliꝭ larga dedit stipēdia de argento: t ꝓ coziatis denarijs fecit argenteos. Est t alia pessima auaroꝝ ꝺrio: q̄ nō ipsi vtunt de rebꝫ suis nec alijs ad vsum cōcedunt Recte sicut canis sedēs sup fastem feni: q̄ nec ex eo comedit nec animalia ex eo comedere sinit. Ideo quidā ex auaris res ad esuꝫ ne cessarios nolunt recētes dare: sed expectāt q̄ vsq̄z putrescūt. Suo mō faciūt de vestimētis suis. Est t pessimū viciū generatū ex auaricia: ipa vicz ī iusticia. ꝓpt̄ q̄ iudices t officiales seculares t spūales sūme deberēt cauere auariciā: ſm illō Exod. xviij. Prouide tibi de oī plebe viros tē. Et seqt̄. in q̄bꝫ sit vitas. t q̄ oderint auariciā. Et j. Reg. viij. ꝺr. Declinauert post auariciā acceperūtq̄z mūera t puerterūt iudiciū. Ira Menelaꝰ ꝓ pecūias q̄s ꝓmisit Antiocho obtinuit sūmū sacerdotiū. deide p vasa de tēplo furtiue sublata: q̄ dedit andronico fec Onyam occidi tandē apō regē Antiochū accusatꝰ corrupit eū pecunia: t ꝫ accusatores fec ꝓferri mozꝫ sentētiā. ij. Macha. iij. Ite nequā ille Menelaꝰ ꝓ pt̄ auariciā eoꝝ q̄ i potētia erāt: pmanebat in prāte crescēs i malicia: t ad ſ̄idias ciuiū: ibidē Ite cū q̄dā iudei de mādato machabei obſidērēt duas turres i quibꝫ erāt inimici gētiles: accepta pecunia q̄sdā effugere pmiserūt. q̄s machabeꝰ tanq̄z ꝓditores t fratꝝ vēditores interfecit. ij. Macha. x. Ecce quāta mala sequūt ex auaricia. Propterea de criminibꝫ q̄ solet auaricia gñare dic Aug. Que ē ista auiditas ꝓcupiscētie: cū ipe bestie modū teneāt. tūc em̄ raptūt cū esurīūt: parcūt prede cū saturitatē sentiunt sola auaricia diuitiaꝝ insatiabilis: nec deū timet: nec boues reuerēt: nec ꝓi obedit: nec matrē agnoscit: nec fratri obtempat: nec amico fidē seruat: viduā oppmit: pupillū iuadit: libos i fuiturē reuocat: falsuꝫ testimoniū ꝓfert: res miseroꝝ occupat: ac si nūq̄z morerent auari. ex

Seditio Guerra

Exēpluꝫ

Exēpluꝫ

Exēpluꝫ

I iusticia

Exēpluꝫ

In morte: qz durissima morte moriuntur.
In iudicio: qz ō oīb⁹ cogentur reddere rōnem.
Per finalē sniaz: qz finaliē excludūt a regno dei
In inferno: qz detrudēt finaliter ad infernum.

Auaricia sequitur horrēda calamitas

¶ Quarto ex auaricia seqt horrēda calamitas. Prio qdē i morte: qz morte durissima moriūt auari. In dolore ei marīo ꝓsueuerūt mori diuites: qz violēter z oīno ꝰ volūtatē eoz auelleūt a reb⁹ nimis ardēt amatis. Eccli. xli. O mors qz amara ē mēoria tua/ boi iniusto/ z pacē habēti i substātijs suis. Si memoria mortis est amara: ml'to magis ei⁹ pūnia. Achaz qa ꝓpter auaritiā tulit de anathemate z a pl'o lapidat⁹ interijt. Achab vineā Naboth ꝓcupiuit z ipm occidit. z ipe turpi morte ꝓcuss⁹ ē. Judas dns vēdidit z ipe laqō se suspēdit. Ananiā z saphiram mors subita z iprouisa extinxit.

Calamitas horrenda in morte

In iudicio

¶ Scōdo auaris maior erit calamitas in iudicio: quādo de oīb⁹ oportebit eos reddere rationē: z dns iram suā ostendet eis. Fm illō ps. Tūc loquet ad eos in ira sua zc. Et Matth. xxv. Esurijui z nō dedistis mihi manducare zc. Et Zacharie. j. Ira magna irascar super gentes opulentas. Jaco. v. Agite nūc diuites plorate ululātes in miserijs q̄ adueniēt vobis. vbi dicit Glo. Nescis miser cū thesauro: thesaurū iracundie dei paraſ tibi accumlari. ¶ Tertio sequit calamitas lōge maior: qz finaliter excludūt a regno dei qz gloria futura nō admittit auaros. j. Corin. vj. Auari regnū dei nō possidebūt. Et Eph. v. Auar⁹ nō habz hereditatē in regno chri z dei. Jtē Mat. xix. z Mar. x. Difficile est ꝓdītes i diuitijs regnū dei itrare. Facili⁹ em̄ ē camelū itrare p foramē ac⁹ q̄m diuitē i regnū celoz. Si milr idē dī Lu. xviij.

Excludūt a regno dei

Foramē acus

Foramē acus erat porta i hierlm: q̄ dicebat porta acus: p quā nō itrabāt camelī nisi icliati z exonerati a sarcinis onerosis. Sic nec diuites p angustā portā celestis pīie: nisi exonerati ab illicite possessis z būlitati p pnāz. Jtē gl'ia celest⁹ pīie dr estat auarici am: q̄ (vt dr Greg.) oīb⁹ vna et singul'r ora: ibi null⁹ auar⁹: cū cēis oīb⁹ sit de⁹: z singul'r tot⁹, ꝓtea celestes diuitie sūt ibi a ꝓtēde: vbi neq⁹ erugo demolit: neq⁹ fures effodiūt z furant zc. Mat. vj. Bze. Si diuitie appetāt ibi fuēt vbi pire nō pnt. Honores ibi appetant vbi nulli īdigni honorant: sal⁹ si diligīt. ibi desiderēt vbi de ei⁹ amissiōe nō timēt. Ultra si diligīt: ibi acq̄rat vbi morte ñ finit.

Auaricia ꝓducit ad infernū

¶ Quarta calamitas ītermis horrēda est: qz detrudunt i īfernū. tpales em̄ diuitie sua grauitate dēmūt eos z demergūt in ꝓfundū. j. Timo. vj. Qui volūt diuites fieri zc. Et seqt. Que mergūt hoīem i interitū z pditionē. Job dr Deūt. xvij. Nō habebit rex auri z argēti īmensa pondera. Glo. ad infernū mergētia. De hoc dr Uincen. Ex̄plū. Quidaz pbr piclitari timēs in aq̄ aur⁹ vl' pecuniā quā bēbat ob viaticū ꝓiecit i aquā dicēs. Jte pessime diuitie: malo vos submergere q̄s submergi a vob. Nec em̄ submergūt diuitie: sz etiā ꝓpter eas gr̄uissime puniunt auari i igne infernī cū diuite epulone. Ubi dicere potest eis de mōes: qō Parthi dixerūt Crasso ꝓncipi romanoz q̄ ipugnabat eos. Cui cū ꝓmisissent q⁹ si dimitteret ipugnare eos/ darēt ei tantū de auro: q⁹ deberet sibi sufficere. qō cū eis iurasset z ipi tenerēt eū i munitiōe sua: ceperūt eū/ aur⁹ bullies p os ei⁹ ꝓiciēt. vbi sibi modicū aur⁹ suffecit. z dicebāt ei: Aur⁹ sitisti/ aur⁹ bibe. Un Jac. v. Diuitie vīe putrefacte sūt: argētum z aur⁹ vīm eruginauit: z erugo eoz i testimoniū vob erit: que comedet carnes vias tanq̄ ignis: thesaurisast⁹ vob irā i nouissimis diebus. Ex̄plū de b. Quedā vetula sub specie scritat⁹ adq̄siuit ml'tas pecunias: qz q volebāt el'ynas facere dabāt ei ad erogādū paupib⁹. ipa aūt i plebat ollas subterraneas: q̄s morte subita p uēta īfactas reliq̄t. Cū aūt inuēte eēnt z īnotuisset: eps noluit dictā pecuniā retinere: di. Pecunia tua tecū sit i pditiōem.

Excplus

Excplus

Excplus de elymosina

De nocte aūt vox de ei⁹ tumulo audita est: ardeo: ardeo. q̄ apto de licētia sacerdotis: ꝰ ener̄ūt ō ore vetule q̄si metallū ebullire: z flāmā feridissimā inde exire. Illa aūt recoopta: z oīone facta tā a sacerdote q̄s a pl'o: nō est vlter⁹ vox audita. Nec oīa Uincē. i spēc. moral'. vbi ē circa lram M. Ecce sat⁹ dispēdiose pt⁹ i fm̄e isto. q̄ z i tres sermōes distigui pt: q̄nta mala veniāt ex ipa auaricia. Rogem⁹ g̃ deū vt sua bōitate z misēdia infinita nos eruat z custodiat a tāt⁹ auaricie mal': ne mal' ꝓmissis ꝰuoluamur: q̄n port⁹ per pietatē z misēdiā eēna gaudia ꝓsequmur Amē.

¶ De filiab⁹ auaricie Sermo. CIII.

RĀdix oīm malorū est cupiditas. j. Tim. vj. ¶ In pcēdētib⁹ fm̄ oīb⁹ audist⁹ q̄ntū malū z pecatū sit auaricia: ex q̄ oīa mala z pcā oriri pnt. Quid etiā sit auaricia i gñe: z qd i specie. Cur etiā res tpales tātū amant. Ex qbus reb⁹ ēt cognosci possit q⁹ auaricia sit fugiēda. Et q̄nta dāna siue mala sequūt auariciā. Nūc ꝓr videndū erit i particulari de filiab⁹ ei⁹: q̄s ꝓncipal'r causat ipa auaricia: z q̄ oriūt ex ipa. qz ultra thēa Oīm malorū est radix. Pro gr̄a Aue maria. ¶ Radix oīm malorū ē cupi. vbi s.

Primo videndū erit i genere de filiab⁹ auaricie. Postea in speciali de q̄libet filiaz z nocumētis z circūstātijs eius zc.

B

¶ Circa ꝓmū est aduertēdū: q⁹ septez sūt vicia vel pcā q̄ ex auaricia oriunt: sicut filie a mre. Et q̄ b septē sunt species siue differentie ipius auaricie. Unde fm Greg. xxxj. moral'. sūt de septē filie auaricie:

videlicz { Obduratio, Incertudo, Violētia, Fallacia } Periurū, Fraus, Proditio

Filiarus auaricie distictio.

¶ Nax ār filiax distictio seu sufficiētia sic p̄t accipi. Nā auar⁹ excedit modū i duob⁹. s. i reti nēdo z accipiēdo. i. i eo qō hz z i eo qō adq̄rit.

obduratio

¶ Primo auar⁹ excedit modū i retinēdo. Et sic ex auaricia oritꝝ obduratio mētis p̄ miscōiaz q̄. s. auar⁹ cor suū obdurat ne idigēti subueniat mīicordit de rebꝰ suis. De hac dr Prouerb. xxj. Qui obturat aurē suā ad clamorē pauris z ipe clamabit z ñ exaudiet. Qō vbū sic exponit. Qui obturat aurē suā. i. q̄ clauserit viscera miscōie sue pauri peteti el'ynā vl' filiū vl' an filiuz. z ipe clamabit ad deum: vel in vita vel in morte: z nō exaudietur. vt diues Luce. xvj.

Incertudo

Scōo auar⁹ excedit modū i accipiēdo. Et hec tribus modis. s. corde/ope z fmōe. Primo excedit modum adq̄rēdi i corde: q: auaricia ingerit homi sollicitudies z curas supfluas. Et sic ex auaricia oritꝝ incertudo q̄ nō sinit eum q̄escere. Vñ Aug. i de vbis apl'i i q̄daz ser. Ista duo. s. negligētia z auaricia necessima onera sūt: secū qz pugnāria: pmūt z dilaniāt re. Pigricia dr: dormi. auaricia dr: surge. Pigricia dr: noli pati frigidos dies. auaricia dr: patere i mari eriā tēpestates. Pigricia dr: q̄esce. auaricia vo nō sinit te q̄escere: tre a somno excitat: z te dormire nō sinit.

violētia.

¶ Scōo auaricia excedit modum adq̄rēdi i ope. Et sic ex auaricia oritꝝ violētia: inq̄ntū auar⁹ p vim accipit aliēa: vtz i rapina

Fallacia

¶ Tertio auar⁹ excedit modū accipiēdi i sermōe. Et q̄ntū ad h̄ facit q̄ truor. Prio em̄ aurus i adq̄rēdo vtꝝ fallacia: inq̄ntū auar⁹ simplici vbo decipit aliū vt lucret. Scōo auarus vtꝝ piurio: inq̄ntū vba sua turamēto ꝓfirmat vt ⁊iuste lucrari possit. Tertio auar⁹ vtꝝ fraude. i. astutia decipiēdi aliū i vbis: vt patebit in fra.

piurium

Fraus

proditio

Quarto auar⁹ vtꝝ pditiōe: inq̄ntū ꝓx lucrū adq̄rēdū psonas ꝓdit z decipit. sic ptz d̄ Juda q̄ ꝓter auariciā factꝰ ē pditor chr̄i. Isid. ait ponit nouē filias auaricie: q: vltra p̄missas se p̄ponit mēdaciū z falsum testimoniū. sz illa duo ꝓtinent sub fallacia. alias filias ponit: licet aliqs sub alijs vocabul': sicut furtū qō fraudi ad fraudē: rapina ad violētiā: apperit⁹ turpis lucri ad incertudinē z̄c.

B

¶ Nūc scōo videndū erit de aliqbꝰ filiabꝰ in speciali. Et primo de incertudine q̄ oritꝝ ex auaricia: z ingerit homi sollicitudinē rer⁹ tēporaliū z curas supfluas. Pro q̄ sciēdū q̄ multiplex ē sollicitudo. Est em̄ sollicitudo cōmēdanda/z sollicitudo moderāda siue culpāda. Sollicitudo cōmendāda q̄dā est respectu sui: q̄dā respectu dei: q̄dā respectu primi. Sollicitudo respectu sui: est vehemēs studiū circa salutē ꝓpriā: q̄. s. hō studiū applicat ad agēdū pniam. sicut dr apl's j. Cor. vij. Que fm deū est tristicia penitētiā in salutē stabilez operat. Et sequit. Ecce em̄ h̄ ipm̄ secm̄ deū cōtristari vos: quātā sollicitudinē operat in vobis: sz de agēda pnia. p pctis p̄teritis. Ista sollicitudo facit hoiem vigilare: vt diligenē sibi caueat ne incidat i aliq̄d pcm̄. qđ q̄ dicit Deut. iij. Custodi temetipm̄ z aniam tuā sollicite. Multū em̄ sollicit⁹ debet hō esse ad custodiā aīe sue: q̄ est ad imaginē dei creata chr̄i sanguine pcioso redempta. Ertā qz aīa est eterni p̄tis filia/ chr̄i spōsa/z spūssci templuz facta. Ez ech. xviij. Oēs anīe mee sūt: sicut aīa patris: ita z anīa filij mea est. Sicut em̄ pater habēs filiā charissimā diligenē custodit eaz: et multū zelat p ea: sic anima dei filiā nr̄e custodie cōmissam sollicite custodire debemus. Ad hoc habem⁹ exemplū artificū mūdialiū: fm illud Eccli. xxxviij. Dis faber et architect⁹ qui nocte⁊ tanq̄z die transigit z̄c. Et sequit. Sic faber ferrari⁹ sedēs iuxta incudē z ꝓsiderās op⁹ ferri z̄c. Sic figul⁹ sedēs ad op⁹ suū: z vertēs pedibꝰ suis rotā in sollicitudine positus est sp ꝓter opus suū z̄c. Reuera oēs isti negligenti am nr̄am ꝓfundūt: q: mag⁹ sūt solliciti de suis opibꝰ ꝓter victū corpis acquirēduz: q̄s nos de meritis acq̄rēdis ꝓter salutē aīe z eternū p̄miū assequēdū.

¶ Scōo debem⁹ esse solliciti de his que ptinent ad deū. Ad hāc aūt sollicitudinez inducit nos timor diuine eqtatis: fm illud Job. xxiij. cōsiderans timore sollicitor. et Malach. j. Si pat⁊ ego sum: vbi est honor meus: z si dns ego sum: vbi est timor me⁹? Item amor diuine bonitatis: fm illud Michee. vj. Indicabo tibi o hō q̄d sit bonū: z q̄d dns requirat a te. vtiq̄ facere iudiciū z diligere miscōiā z sollicitū ambulare cū do tuo. Cū deo aūt ambulat hō p amorē. Itez honor diuine maiestatis. debet em̄ hō sollicit⁹ esse de his q̄ ad honorē dei pertinent: fm illud. j. Lor. vij. Qui sine vxore est cogitat q̄ dei sunt quō placeat deo.

¶ Tertio debem⁹ esse solliciti: de his q̄ ptinēt ad ꝓximū. vt vicz ꝓseruem⁹ vera vnionē z cōcordiā cū ꝓuisionibꝰ: subuentionē indigētibꝰ cōpassionē patiētibꝰ: z directionē oberrantibꝰ: qz oēs sum⁹ tāq̄z mēbra vni⁹ corpis: sz corpis chr̄i mystici. Vñ apl's j. Lor. xij. Nō pōt oculꝰ dicere manui: opa tua nō indigeo. aut iterꝝ caput pedibꝰ. nō est⁊ mihi necessarij z̄c. Et sequit. Nō sit scisma i corpe: sz ꝓuide sollicita sint mēbra. Et sic̄d patit vnū mēbꝝ cōpatiūt oia mēbra. siue si gl'iat vnū mēbꝝ ꝓgaudēt oia mēbra. Alia ē sollicitudo moderāda: q̄ est aliqū culpabil': q̄ est sollicitudo rer⁹ tpaliū. Et dico moderāda: qz licz dns videat eā oino z fundit⁹ inhibere dicēs Mat. vj. Nolite solliciti esse aīe vre dicētes: q̄d māducabim⁹: aut q̄d bibem⁹: aut q̄ opiemur: q̄tū videtur esse maxie necessaria. Et apl's j. ad Cor. vij. Volo vos sine sollicitudine esse. cū nec dns nec apl's interdicāt oēm ꝓuisionē rer⁹ tpaliū necessariā sustentatiōi hūane: q̄ vicz est p laboriciū vl' artificiū vl' iustū lucrū. Sz sicut dr dns Mat. v. Ego dico vobis

L Sollicitudo moderanda

nō iurare oīno. nō qz iuramēti oīno z i oī casu sīt illicitū: sz ꝓpē abusuz z piuria q̄ passim icurrūt hoīes: z ꝓter irreuerētiā q̄ sine necessitate vl causa diuinū nomē assumūt/ phibet dñs iurandi ꝯsuetudinē vel pocī corruptelā. Et illo mō sollicitudinē tpaliū rez videt dñs phibere Uñ Diero. Labor exercendi est: sollicitudo tollenda. s. supflua animi inquietās. ¶ Pro q̄ nota D sollicitudō q̄ sollicitudo rez tpaliū triplicit pōt esse illicita rez tēlicita. Primo si tpalia tanq̄ finē q̄rami. Secundo illi cūdo ꝓter supfluū studiū qđ apponit ad tpalia ē triplicit. lia pcurāda. ꝓpē qđ hō a spūalibz qbz principalius inseruire debet retrahit: fm illđ Mat. xiij. Sollicitudo secli suffocat vbū. Tertio ex pte timoris supflui: qñ aliqs timet ne faciēdo qđ debet necessaria sibi deficiāt. qđ dñs Mat. vj. triplicit excludit: vicz qz maiora būficia hoī ꝯtulit: aiam z corpi. qz deꝰ animalibz z plantis subuenit fz ꝯditionē sue nāe absqz ope hūano. Et tertio qz deꝰ nō ignorat necessitatē nr̄am ex diuina puidentia. Et ido dñs vult q̄ nō habeam supfluā sollicitudinē tpaliū. sed magis ꝓ spūalibz. quibz habitꝫ dñs prouidet ōnecessarijs. p mittam q̄ gētilibz z ceteris infidelibz hmōi sollicitudinē: quibz nō ē spes vite eē ne. ¶ Uñ supE flua sollicitudo tpaliū facit: primo in hoīe cordis afflictionē: fm illud Eccēs. ij. Perōri dedit deꝰ afflictionē z curā supfluā vt addat z cōgreget. Et sequit Oēs dies ei sz cupidi laboribz z erūnis pleni sunt. nec p nocē mente recolescit Scō facit cordis diuisionē z circa spūalia distractionē: fm illđ. j. ad Cor. vij. Qui cū vxore est: sollicitꝰ est q̄ sunt mūdi: z quō placeat vxori: et diuisus est. Uñ animꝰ hoīs q̄nto magis est in terrenis rebz sollicitꝰ: tanto fit circa spūalia minꝰ apt⁹. Tertio causat diuini ꝓbi in corde suffocationē: vt supꝝ. Quarto causat in corde turbationē. qz nō semp obtinent sollicitī qđ intēdunt: et sepe decidunt a spe sua: fm illud Prouer. xj. Expectatio sollicitoz pibit. Quito inducit eternā damnationē. Unde Baruch. iij. Ubi sunt principes gentiū qui argentū thesaurizant z auz/in q̄ ꝯfidunt hoīes: z nō est finis acquisitiōis coz. Et sequit. Exterminati sunt z ad inferos descēderūt. ¶ Sed diceres. Exq̄ in adquirendis rebz tēporalibz multiplex inuenit astutia: dolus et fraus. In quo tñ differūt astutia: dolus z fraus? Ad hoc rñdet Uincen. in speculo. moza. li. iij. parte. vj. dist. iij. Et ꝯcordat sctūs Tho. ij. ij. q. lv. ar. v. q̄ astutia est qñ quis assumit vias nō veras: sed falsas simulatas/ z apparentes ad aliquem finē consequendum: siue bonū siue malū. Assumptio aūt huiusmodi viaz potest cōsiderari dupliciter. Uno mō cogitādo de hmōi vijs: z hoc ꝓpie ptiet ad astutiā. sicut excogitatio rectaz viaz ad debitū finē ptiet ad prudētiā. Alio mō pt ꝯsiderari hmōi viaz assumptio fm executionē. z ꝑ ꝓpie ptinet ad dolū. z iō dolus importat executionē astucie. Est tñ verū q̄ dolus precipue cōsistit in verbis: fm illud pī. Linguis suis dolose agebant: quia executio iusticie ad decipiendū alīquē primo et principaliter fit per verba: q̄ precipuū locū obtinēt inter signa qbz hō aliqđ ꝓcurat alteri: sicut dr Aug. i li. de doc. chriā na. Et iō dolus maxime attēdit huiꝰ locutiōi. Lōtingit tñ dolū esse i factī fm illđ pī. vt dolū faceret i fuos eius. Est etiā dolꝰ i corde: fm illđ Eccli. xix. Interiora eius plena sūt dolo. Et Prouer. xij. Dolus i corde cogitātiū mala. sed ꝑ ē fm q̄ aliqs dolos excogitat: fz illo pī. Dolos tota die meditabant. Sed fraus ꝓpie est deceptio alterius p factū. Uñ fraus ē executio astutie siē z dolꝰ. sz i ꝑ differre videt: q̄ dolꝰ ipoztat executionē iusticie vniuersaliter: siue fiat p ꝓba siue p facta: licz ꝓmo z principaliter ipoztet deceptōem q̄ fit p ꝓba. fraus aūt magis ꝓpie ptinet ad executionē astucie fm q̄ fit p facta. aūtī de fraude plura dicā i seqntibz. ¶ Tertio mouēde sūt aliq̄ D dubitatiōes de fraudulētia q̄ occurrit i ēptionibz z vēditiōibz. Et sūt ille q̄s tāgit scūs Thomas. ij. ij. q. lxxvij.

¶ Utr̄ liceat alicui rē suā vēdere pl⁹ q̄z valeat: vl emēdo minꝰ dare q̄z valet

¶ Utr̄ venditio reddat iniusta z illicita ꝓter defectū rei venditē.

¶ Utr̄ vēditor teneat dicere viciū rei vēdite

¶ Utr̄ negociādo liceat alicui rem suā carꝰ vēdere q̄z emit.

¶ Ad ꝓmā qōnē utr̄ liceat alicui rē suā vēdere pl⁹ q̄z valeat: seu etiā emēdo minꝰ dare q̄z valeat: Pro rñsiōe ad hāc qōnē sūt aliq̄ ꝓnotāda. Prio notādū est fm Scotū i. iij. di. xv. q̄ valor rei dupl'r sumi pōt. Primꝰ valor est naturalis. Scōs est vsualis. Primꝰ eōrū valor est naturalis. i. fm bonitatē nāe a deo i re creata. Et ꝑ mō mus seu pulex plꝰ valet q̄z panis. qz illa habent vitā/ aiam z sensum: sz nō panis. Scōs valor dr vsualis: q̄ pensat i respectu ad vsuz nostrū. Et ꝑ mō q̄nto aliq̄ sūt vtiliora tāto amplius valēt. Et fm ꝑ plꝰ valet panis q̄z bufo vl' inus. Sedqz accꝰ vēdendi aut emēdi ordinat merito ad vsum būane vite: iō i eis valor rei venalium sumit scōdo modo z nō ꝓmo. Questio re plꝰ q̄z valeat: seu etiā emēdo minꝰ dare q̄z valeat: Pro rñsiōe ad hāc qōnē sūt aliq̄ ꝓnotāda. Prio notādū est fm Scotū i. iij. di. xv. q̄ valor rei dupl'r sumi pōt. Primꝰ valor est naturalis. Scōs est vsualis. Primꝰ eōrū valor est naturalis. i. fm bonitatē nāe a deo i re creata. Et ꝑ mō mus seu pulex plꝰ valet q̄z panis. qz illa habent vitā/ aiam z sensum: sz nō panis. Scōs valor dr vsualis: q̄ pensat i respectu ad vsuz nostrū. Et ꝑ mō q̄nto aliq̄ sūt vtiliora tāto amplius valēt. Et fm ꝑ plꝰ valet panis q̄z bufo vl' inus. Sedqz accꝰ vēdendi aut emēdi ordinat merito ad vsum būane vite: iō i eis valor rei venalium sumit scōdo modo z nō ꝓmo. Uālor rei dupl'r da.

¶ Scōdo est notādū q̄ hmōi valor seu vsus rerū venaliū tripl'r ꝯsiderari pōt. Pensat enī in re venali ꝓmo eius vtilitas. scōdo eius raritas. tertio eius cōplacibilitas siue amor. Primo inq̄z pensat eius vtuositas: vicz fm q̄ res ex suis rebz alijs vtilibz z ꝓfectibz ēnob vtiliorz efficior. Et sic optimꝰ panis tritice plꝰ valet ad vsum nr̄m q̄z hordeace. fortis equꝰ ad vectura vel bellū plꝰ valet q̄z debil' vl' asinꝰ aut mulus. Scōo aūt pensat rei venal' raritas. i. fm q̄ res ex sua inuētione/ raritate z difficultate rei venal' magis nob sunt necessarie: p q̄nto vicz ex ea ꝓpenuria maiorē ipaz indigentiā z minorē facultatē habēdi z vendi habem⁹. Et fm ꝑ idez bladū plus valet tpe caristie z penurie seu famis: q̄z tpe q̄ multū apud oēs abūdat. Sic q̄q q̄tuoz elemēta. s. Ignis: Aer: aqua: Terra. apud nos pciꝰ viliozis extimant ꝓter coz ea W Raritas

Differūt astutia fraus et dolus

placibilitas rei venalis.

ptiã:q3 aut3/argẽtũ aut balsamũ:q3uis illa de se magis sint necessaria magisq3 vtilia nr̃e vite. ¶ Tertio pẽsar̃ rei venar̃ cõplacibilitas.i. fm q̃ magis t min⁹ bñplacita ẽ volũtari nr̃i habẽdo illã t vtẽdo illa. Et iõ nõ modica pars valoris rer3 vtibiliũ ex bñplacito volũtatis pẽsar̃.t sic vn⁹ equ⁹ ẽ vni grẽtior vl' magis placẽs q3 alter/etiã melior. Unũ ornamẽtũ q̃q3 pl⁹ placet vni t cari⁹ estimat3 q3 alio qõ ẽ i duplo meli⁹. Et b mõ vn⁹ rẽ q̃q3 multũ appciar̃ t p cios̃am reputat:t carã quã alter reputat vilio rẽ t ecõuerso. Tertio ẽ notãdũ q̃ hmõi pensatio valoris rer3 vsualiũ vix aut nunq3 põt a nobis fieri nisi p ꝓiecturalẽ aut ꝓbabilẽ opinionẽ.t b ñ pũctualr̃ siue ad pũctũ:seu sub indiuisibili rõne t mẽsura.qz i magnis ꝓcib⁹ non põt fieri estimatio pũctual' siue ad obolũ ꝛc̃.i pl⁹ t min⁹:sz sub aliq3 latitudie cõperẽti respectu tẽpor3/locor3 t psonar3:circa quã etiaz diuersi hoies i extimãdo q̃q3 multũ vident differre. Et iõ attẽdẽda est cõis opinio vl' estimatio bominũ. His itaq3 p̃missis rñdẽdũ est ad q̃stiõnẽ p̃missam: Utr3 liceat vẽdere rẽ cari⁹ vel pl⁹ q3 valeat:vl' min⁹ dare emẽdo.q̃ res nõ p̃nt licite vẽdi pl⁹ q3 valeãt:nec etiã min⁹ emi:pẽsato ear3 valore i respectu ad vsum nr̃m:t ad ꝓbabile iudiciũ bũane extimatõis mẽsurãt3 valorẽ rei.i.limites latitudinis cõperientis. Que aũt sit ista latitudo t ad qđ se extẽdat tripliciter põt cognosci.s.iure:cõsuetudine t discretiõe. Primo iure. Jura em̃ ꝓtractũ rescidũt qñ em ptor vl' vẽditor vltra dimidiũ iusti p̃cij õfraudat:qz tũc ꝓtract⁹ est null⁹:t est p iudices irritandus.hoc est qñ emptor emit rẽ/t medietatẽ valoris dat vltra id qõ valet.vel emptor nõ dat medietatẽ iusti p̃cij rei empte:t sic in eo defraudat vẽditor. Sec⁹ esset si emptor bñ sciret valorẽ rei:t volũtarie tãtũ supadderet.vel vẽditor alicui rẽ vẽderet ex bona volũtate ꝓ medio valore p̃cij:vel minori p̃cio q3 sit valor medietatis ꝛc̃. Dicit tñ Scot⁹ circa dist.xv.q̃rtã sniaz.q̃ nihilomin⁹ in foro ꝓsciẽ si infra illud appareat notabil' fraus :est corrẽspõdens restituio faciẽda.B aũt intelligo si defraudat⁹ buiusmodi excessum ignorer:qz si scienter libere ꝓsentit i tale p̃ciũ:tũc nõ est defraudat⁹:vt patet s.qz posset qs rẽ suã ꝓ tertia parte valoris ei⁹ vẽdere vl' etiã grẽtis dare. Et posset emptor triplũ ꝓ re empta dare scienter libere:t tũc nõ diceret defraudari. De hac materia notat in glo.x.q.j.§.B ins.vbi dicit:q̃ si i vẽditiõe pl⁹ offerat q3 res valeat:eccl'ia recipe nõ p̃t nec debet:sed tñ iustũ p̃ciuz. Et licz lex dicat q̃ ꝓtra se inuicẽ decipe possunt citra medietatẽ iusti p̃cij: tñ eccl'ia in suis ꝓtractib⁹ dolũ facere nõ debet.vt plane p3z ex de donat.c.p tuas. Quare aũt lex nõ punit eũ q̃ defraudat ꝓximũ suũ emẽdo vl' vẽdẽdo citra mediũ iusti p̃cij/dr̃ sanctus Tho.q̃ B ẽ iõ.qz lex dat ꝓlo i q̃ sũt multa a ꝓtate deficientes:t sic solũmõ ꝓbibet ea q̃ destruũt humanũ cõuictũ. alia aũt q̃dãmodo p̃mittere videt/qz nõ punit ea. Punit em̃ tñ modo magnos excessus: vt cũ qs decept⁹ ẽ vltra dimidiũ iusti p̃cij:tũc q̃dẽ ad restituẽdũ cogit. Sed lex diuina q̃ nõ solũ dat ꝓlo sed etiã oĩb⁹ vtuosis/nihil ipunitũ relinq3 qõ ꝓrarius sit vtuti.ꝓterea fm legẽ diuinã illicitũ reputatur si emẽdo vl' vẽdẽdo eq̃litas nõ seruat. Un tenet̃ q̃ recipit plus ei rẽ cõpensare q̃ dãnificat⁹ est si sit notabile dãnuz/parua q̃dẽ additio vl' diminutio equalitatẽ iusticie tollere nõ videt. Hec s. Tho. Jnsup est notãdũ q̃ si res min⁹ dimidio iusti p̃cij cõpar̃ i ptãte emptor3 ẽ.sup plere p̃ciũ iustũ vl' recedere a ꝓtractu:vt ptz ex de empt.t vẽdi.in c. Lũ dilecti. ¶ Scõdo mõ fz Scotũ vbi s.hmõi latitudo p̃t cognosci ex cõsuetudie. Nã sic̃ p experientiã sar̃ patere põt ex ꝓsuetudie.qõ sit p̃ciũ rei emẽde aut vẽdẽde rel inq3 ipis pmutãtib⁹/q̃ pẽsata mutua nec̃are reputent̃ se mutuo dare equalẽtes/t hinc t inde accipe. Duz q̃dẽ videt int̃ hoies ꝓtractũ esse i quib⁹ ꝓtrahẽtes nõ intẽdãt aliq̃d de rigore iudiciali sibi mutuo relaxare:vt p tãto oẽm ꝓtractũ comitet̃ aliq̃ donatio vera. Et si iste est modus cõmutãtiũ/fundar̃ q̃si sup legẽ nature dicẽtis. Hoc fac alteri qõ tibi vis fieri. ¶ Ex q̃ infert̃ q̃ satis ꝓbabile est: q̃ qñ ꝓtrahẽtes mutuo sũt ꝓcti/mutuo sibi remittere volũt si aliquo mõ/nõ tñ enormi/deficiũt a iusticia ista. ¶ Tertio b oñdit ex discretiõe. Uerbi gr̃a ꝑm sctm Tho.ij.ij.q.lxxvij.ar.j. Car⁹ vẽdere t vilius emere rẽ q3 valeat ẽ illicitũ t iniustũ:nisi res q̃ vẽdit̃ in detrimentũ cederet vẽditoris: q̃ de illa re indigẽtia magna habet. ¶ Ex q̃ ꝓcũdit̃ in tali casu q̃ iustũ p̃ciũ est si nõ solũ respiciat ad rẽ venditã:sed etiã ad damnũ qõ vẽditor ex vẽditiõe incurrit. t sic licite põt rẽ vẽdere pl⁹ q3 valeat ipi venditori. ¶ Est tamẽ aduertẽdũ q̃ licz emptor multũ iuuet̃ ex re quã emit si vẽditor nõ dãnificat ex carẽtia ei⁹/nõ debz ꝓpter b p̃ciũ augeri: qz vtilitas q̃ supuenit emptori nõ est ex ꝓditiõe vendẽtis sed ipi⁹ emẽt3. Et qđẽ iniustũ est vendere alteri qõ nõ est suũ: seu vendere emẽri qõ est ipius ementis. Lũ b cõcordat Scot⁹ vbi supr̃.addẽs qõ idẽ est dicendũ de pmutationib⁹ sicut de emptiõib⁹ t vẽditionib⁹. Sic g̃ ptz responsio ad q̃stionẽ: vicz q̃ nõ licet rẽ pl⁹ vẽdere q3 valet:aut min⁹ emere ꝛc̃. ¶ Sed dice.qs: Licitũ ẽ mihi rei mee statuere p̃ciũ qõ ego volo: nec aliq̃d ius cõpellit me dare aut cõmutare rem meã abs q̃ p̃cio mihi placito.i.a me ꝓtaxato.sicut ecõtra null⁹ cogit̃ rem alteri⁹ emere vltra p̃ciũ beneplacitũ ei. Si igit̃ ꝓtract⁹ emẽdi t vẽdẽdi mere volũtarius est:ergo taxatio p̃cij venaliũ rer3 mere volũtaria erit:t p cõsequẽs sortiet̃ ius t for3 mere volũtarii. iuxta illud vulgare t legale verbũ Tantũ res valet q̃ntũ vendi põt. ¶ Ad b dicẽdũ est:q̃ licz de iure nõ cogar rem meã vẽdere cogor tamẽ in actu t cõtractu vẽdẽdi formã t

Dubius

Soluti

regulā iuris ⁊ iusticie ⁊ eqtatis debite obseruare. Et ideo in effectu vēdendi nō licet mihi r ei mee iniustū pciū ponere ⁊ accipe. qz tūc nō imponō vt simplicit mēc: sed vt in alterū cō mutā de. Huiusmodi aūt impositio efficacit seu cō mutatiue ⁊cludit acceptionē precij ꝓualētz. Accipe aūt ꝓuales est iniustū: qz ineqlitatē includit: Jō dicit Hostien. q licz aliqs ab initio cogi nō possit rem suā vēdere vl aliēnā emere: vt ptz C. de ꝓtra. emp. l. dudū. si tñ exposuerit rē venalē ⁊ pciū offerat. si ꝑ iusto pcio vēdere nō vult: cogi pōt ꝑ iudicē vt iusto pcio vēdat. ff. ō offi. pfec. vr. l. j. §. cura carnis. ¶ Scōo obijcet ꝯs. Si res nō plꝰ pōt vēdi q̄z valeat/ vl etiā minꝰ emi: fere tota cōmunitas vēdētiū ⁊ emētiū ꝫ iusticiā peccaret. qz fere oēs volunt care vēdere ⁊ vile emere. Unū Prouer. xx. Malū est malū est: dicit omnis emptor: ⁊ cum recesserit tūc gl'iabit. s. de bono foro. ¶ Ad ꝫ dicēdū est q ꝫ nō ē vez de cōmutatiue iustoꝝ: sz ō dolosa cōmutatione iniustoꝝ ⁊ cupidoꝝ. Justꝰ nēpe nō vult ꝫ iustū pciū/ aliqd vēdere vl emere. ⁊ pfecte iustꝰ nihil penitꝰ iniusticie ibi vult. Impfecte aūt iustꝰ nō vult ibi iniusticiā iusticie pdominātē ⁊ ꝑ q̄nto aliqd iiusti pciꝫ ibi idebite vlt: ꝑ tāto aliqd de vicio iniusticie i se hz. ¶ Tertio d. ꝯs: q ꝫ m ordinē iuris ⁊ iusticie ⁊charitatiz cō bonū pferri debz ⁊ pferē ipi bono ꝓuato. i. auē. res q. E. cōia de lega. i. ⁊ c. bone. j. de postu. pla. Sz cōi saluti bōm post lapsum expedit q taxatio pciꝫ venaliū rez nō sit pūcrual': nec m absolutū valorē rez. sed poti ex cōi cōsensu vtriusq partz: vēdētiū. s. ⁊ emētiū libe ptareē. Hoc em minora picula pcī fraudū includit: illud vero vix posset fieri sine pcō. s. ad pūcrū taxatiorē. qz pūcrual' ⁊ absolutꝰ valor rez. vix certitudialit patz ⁊ ad plenū. Ergo sicut ꝓdictū ē expedit q taxatio ⁊ē. De ꝫ ptz s. H J. ¶ Ad ꝫ dicēdū est q si ꝓsensus vtriusq ptis i tale pciū vel taxationē nō posset cēseri inolūtarij/ rōne ignorātie ⁊ imperitie: aut ratione leuitatis mentis aperte vel ꝑsumpte: aut ratiōe cuiuscunq magne egestatis: seu ratione cuiuscunq magne necessitatiz ad hoc q̄dāmō cōpellētis: tunc ratio ꝓdicta bene ꝓcedit: verūq tūc ꝓcludit: alꝫ nō. licz em extimatio nr̄a in tarando rei ꝑcium seu valorē nō sit pūcrualis. nihilominꝰ pōt est ⁊ debet illud sub cōgruis limitibꝫ mensurari: alꝫ excederet cōgruā ⁊ probabilez mensurā rationis. Et sic patz ad questionē finalis responsio. Ceteras questiōes supra moras reseruabo ad sequētes sermones. Rogemus ergo deum vt nos adiuuet: ne vincamur auaricia q̄ est radix oīm malorū Amen

O Aliō dubium.

P Tertiuz dubium

De fraude q̄ est filia auaricie.

Sermo. CIIII.

Radix oīm malorū

Cupiditas. s. ad Timo. vj. ¶ In pcedēti ser. pl'a audistz de vicio auaricie. ꝓtio ō filiabꝫ ei⁹ i genere: postea i spāli de inquietudīe siue multiplici sollicitudine: differētia etiā inē astutiā/ fraudē ⁊ dolū. Tandē vnā q̄stionē Utrū liceat alicui rē suaz carꝰ vēdere q̄z valeat. vl an liceat alicui rē viliorꝫ pcio/ eme re q̄z valeat ⁊ē. Nūc ꝓsequēter inēdo dicere de fraude latiꝰ. q̄ sil'r est vna filiaꝝ pcedēs ex radice auaricie. Pro gra Aue maria. ¶ Radix oīm malorꝫ est cupiditas vbi s. ¶ Primo videndū erit de multiplici fraude: bona ⁊ mala. Secūdo vtrū vēditio reddat iniusta ꝓpter defectū rei vendite.

¶ Circa primū ēnotādū ꝫm Uin. i spēc. mora. li. iij. ꝓte. vij. dist. vj. q multiplex ē fraus.

Cōmendanda.
videlicet Excusabilis
Toleranda
Damnabilis.

Pria fraus ē cōmēdāda: qñ ds primi vtilitatē inēdēs facit aliqd ipo nesciēte: qō forsitan credit illi ꝑma facie nō placere: cū tñ placere ōbe rer. Sicut vxor qñ clāculo facit el'ynas moderatas: q̄ viro suo forsitan nō placerēt aī factū nec ipe daret licētiā faciēdi. tñ post factū placz illi q ipa fecerit: qz illa ꝫ faciēdo ꝓcurat spū/ ale ꝓmodū viri sui: imo ēt ꝓpale cōmodū: vicz augmētationē ꝓpriū a deo. Sic etiaz faciēdo ⁊si fraus ē: tamē pia fraus ē. Illi⁹ exēplū habem⁹. j. Reg. xxv. de Abigail vxore ipi⁹ Nabal: quē Dauid voluit inēficere: ⁊ tota subam suā delere. qz erat diues bñs criamilia ouiū et muleas capraz: eo q denegauit ipi Dauid cibū ⁊ potū: cū tñ multa bona illi Dauid fecissz in deserto i tutādis ⁊ defendēdis gregibꝫ suis Audiēs aūt ꝫ Abigail vxor Nabal q̄ erat ꝓuidētissima: viro nesciēte occurrit ipi Dauid cū asinis oneratz pane/ vino/ carnibꝫ/ vuispassis ⁊ ceteriz ad victū necessarijs: offerēs ipi Dauid ⁊ excusans vir suū ꝓ stulticiā. Et sic Dauid placatꝰ fuit: vt ptz ibidē ꝑ plura ꝝba. Sil'r si ds frenetico furet gladiū/ ne seipm ledat aut aliū: pia fraus est. Jtē si fuꝰ deuotꝰ: deo ⁊ dño suo fidel'/ vtilitatez dñi sui ꝓcuret illo nesciēte vl etiā ꝓtradicēte i dānū suū/ vituperiū vl grauamē/ facit dño suo fraudē: tñ pia ⁊ vtil' est talis fraus dño suo. Unū apl's ad Titū. ij. Seruos hortare dñis suis subditos eē in oīb placētes. s. licitis ⁊ honestz: nō ꝓtradicētes i bis. s. q̄ sūt ꝫm deū: nō fraudātes. i. nō fraudē malā ⁊ nociā faciētes: sed i oīb fidē bonā oñdētes. Mora Qō ē ꝓtra illos fuos q se excusantes dicūt q ad ꝓceptū dñoꝝ suoꝝ cōmiserit spolia/ rapias violētias aut alia mala: cū tñ ad ꝫ nō obligent ex fuitio: sz solū ad licita. Oportet em deo obedire magis q̄z hoīb. Act. v. ¶ Scōa fraus est excusabil': qñ. s. hō bonū suū ꝓcurat sine ꝓximi detrimēto. sicut fecerūt gabaonite Josue ix. q callide cogitātes venerē ad Josue ⁊ filios isrl' dicētes: De terra lōginq venim⁹/ pacē vobiscū facere cupiētes: cū tñ i vicino habitarēt i

tra quā Josue volebat expugnare. Et sic Josue fraudat⁹ fecit cū eis pacē. ⁊ pollicit⁹ est eis ne occiderent. Postea vo fraude pcepta dixit eis Josue. Cur nos decipe fraude voluist⁊ cē. Et rñdērūt: q ex timore mort⁊ hec fecissent. Cuz aūt ꝓpl's murmurasset ꝫ pncipes isrl' eo q nollēt eos occidere, ꝓpt iuramētū qđ eis pstiterūt dixerūt pncipes. Juraum⁹ eis ⁊ idcirco ñ pos sum⁹ eos ꝓtigere. ſz ꝫ faciem⁹ eis: reseruent q dē ⁊ viuāt: ne ꝫ nos ira dñi ꝓcrek si peieraue/rim⁹. ſz sic viuāt vt i vsus vniuerse mlitudinis ligna cedāt: aq̄q; cōporrēt. Et ita factū ē. Ecce ex ꝫ ꝑz q etiā infideli iuramētū fuādū ē. q; oē iuramētū ē fuādū nisi in peiorē ꝙgat exitū suū ⁊ i salut⁊ sue ōrimētū. xxij. q. iij. q Da uid. ⁊. iij. c. seqn. Sic etiā Jacob ex ꝓsilio mris sue Rebecce fraudauit frēm suū Esau: bñdictionē parnā suscipiēdo Gen. xxvij. vbi dr. Venit germ⁹ tu⁹ fraudulenť ⁊ accepit bñdictionē tuam. Excusak rñ Jacob: q; ꝫ fecit ex pce pto scē mris: ⁊ ex ꝓsilio sp⁹ssci. ¶ Tertia ē fraus tolerāda. puta si alicui fiat iniuria vl' damnū de bōis tpalib⁹: ⁊ nō possit illa sine scādalo repetere: magꝫ ē tal' fraus vl' iniuria tolerāda si occulte rē suā vl' damnū sibi illatū resarcit aq̄ si scādalum oriať. aut ne excedat aut ne male iudicet sibi dānū vl' fraudē fuisse faceam vbi nō fuit: vl' nō tāta vt cogitat. Uñ. j. Lox. vj. Jā qđē oino delictū ē in vob q iudicia habeꝫ inť vos: q̄re nō magꝫ iniuriā accipit⁊: q̄re nō magis fraudē patimini. Ubi dr Nico. ō lyra. iudicia. i. litigia i repetendo res suas cē. Et subdit. Licz cuilibz sit licitū repetere rē suā in iudicio. tñ i alīq̄ casu pctm ē: vt cū inde surgit scādalū aut aliꝺ magnū malū: ꝓpt qđ dr differre hꝺ repetitionē q̄libz sibi liceat cē. ¶ Quarta fraus ē cl'pabil'. Et ō hac dr. j. Lox. vij. Nolite fraudare inuicē. Et Marē. x. Nē fraudē feceris. ¶ Est āt fraus culpabil' multiplex

- Fraus culpabil' q̄druplex
  - Quā inducit ābitio insatiabil'
  - Quā inducit carnalitas
  - Quā inducit malignitas
  - Quā inducit cupiditas

¶ Prima fraus culpabil' est quā inducit ambitio insatiabil'. In adq̄rēdis em̄ honorib⁹ magnus ē labor: magna cordis anxietas. Nā ambitiosi possint ad honores puenire/seruiūt: tribuūt: amicicias simulāt: mēti ūt: adulant: ꝑces multiplicāt: iteret cessores, ꝓcurāt: maturitatē ꝓrendūt: iactāt sciam: simulāt scientiā: cē. Uñ Daniel'. xj. de ambitioso dr. Regnū obtinebit i fraudulētia. ¶ Scđo ē fraus culpabilis: quā inducit carnalitas: siue q̄ntū ad gustuz siue q̄ntū ad tactū. Quātū ad gustū qđez: qđ gulosi ⁊ ebriosi postq̄ sua turpit⁊ expēderunt multas fraudes cōmittūt in tabernis ⁊ ludis illicitis ⁊ puniꝺs ⁊ symbol'. ꝓcurādis: vomentes esuriūt: iebriari sitiūt: laudāt eos q̄ cos inuitāt: alios parcos dicūt ⁊ vituperant. Laudāt ⁊ ꝓgenitores quō liberales fuerint: i mēsa diuēs placētia. Et postq̄z venīūt ad eos q̄s vitupe/rarūt illos simil'r cōmedāt. Similes sunt filiꝺs isrl' q̄ peierunt escas aniaꝝ suis. sicut dr in ps̄. Pluit sup eos sicut puluerē carnes cē. Et sequit. Māducauerūt ⁊ saturati sūt nimis: ⁊ desiderio eoz attulit eis: nō sunt fraudati a ōsiderio suo. Sed nota qđ sequit. Adhuc esce eoz erāt i ore ipoz: ⁊ ira dei ascēdit sup eos cē. Jtē de carnalitate q̄ntū ad tactū: nō est dubiū q̄n luxuriosi faciūt multas fraudes: vt iuuenculas ⁊ simplices mulieres alliciāt ⁊ seducāt. ⁊ cū eas seduxerint multa mala cōmittunt: vt eas pascāt/induāt/iocalia ꝓbeāt: ⁊ in sua deꝺ/tineāt fetitate. Unde. ij. Esdre. iiij. Accipit bō gladiū ⁊ vadit in via facere furta ⁊ homicidia cē. Et sequit. Et cū furtū fecerit, ⁊ fraudes ⁊ rapinas/amabili sue affert. ¶ Tertia fraus est quā inducit malignitas. Et hoc cōtingit quadrupliciter

- scilicz
  - In consortijs.
  - In consilijs
  - In iudicijs
  - In seruitijs

D

Malignitas fraudē inducit.

¶ In ꝓsortijs q̄dem inť amicos/amorē ⁊ amicicia simulāres: ⁊ sub amicicie specie seducendo. sm illud Hiere. ix. Unusq̄sq; se a ꝓximo suo custodiat: ⁊ in oī fratre suo nō habeat fiducia: q; oīs frater supplātās supplātabit: ⁊ oīs amic⁹ fraudulēter incedet: Fraudulenť incedit/q fallacit⁊ adulādo seducit. vl' qđ deterius ⁊ piculos⁹ est: q rancorē ⁊ odiū tenēs i corde dissimulat: ⁊ adulādo amorē simulat. Prouer. xxvij. Meliora sunt vulnera diligētis q̄z fraudulēta odiētis oscula. Et eiusdē. xxvj. Sicut noxi⁹ est q̄ imittit lāceas ⁊ sagittas i morte: ita vir q fraudulēter nocet amico. ¶ In cōsilijs fraus cōmittit. sicut dr Prouer. xij. Cōsilia impioz fraudulēta. Cōsulūt em̄ q̄q; ꝫ deum ⁊ iusticiā: ob amorē/odiū vl' rācorē vel lucrum suū ⁊ cōmodū tēporale: sm illō Hester xvj. Multi bonitate pncipū ⁊ bonore q i eos collat⁹ est abusi sūt i superbiā cē. Et sequit. Aures pncipū simplices/callida fraude decipiūt ¶ In iudicijs fraus ista cōmittitur ab accore fraudulēter agēdo: a reo fraudē fraude repellēdo. Sicut ptz ē. j. Lox. vj. Jā oīno delictū ē i vob: q iudicia ñ habet⁊ cē. vt ptz ē. B. Quia sicut dr Sene. Nō est vicīū vicio vindicādū. Uñ ⁊ accor iniqu⁹ est iniuriā faciēdo: ⁊ re⁹ iniqu⁹ p fraudulētiā se defendēdo: ⁊ iniuriā ꝓra iniuriā iferendo. Jō sequit ibidē. An nescitis q; iniqui regnū dei nō possidebūt. ¶ Ultimo fraus ista cōmittit in fuitijs: vl' q; serui dñis suis seruiūt fraudulenť: vel econuerso. Serui qđē dñis suis solēt fraudes cōmittere multis modis. q̄s breuitatis gr̄a omitto: vt ptz ē. A ad Titū. ij. Dñi vo seruis suis. i. illis qui faciunt eoz opera fraudes faciūt nō soluēdo: sm illud Jaco. v. Agite nūc diuites: plorate vlulātes in miserijs q̄ aduenient vobis cē. Et sequit.

In seruitijs ꝓmittit fraus

Ecce merces opariox vrox q̃ messuerũt regiones vias q̃ fraudata ē a vobis: clamat. z clamor eox in aures dñi sabbaoth introiuit. vel male z tarde z nõ integre psoluẽdo. Eccli. xxxiiij. Panis egẽtiũ vita pauper est q̃ defraudat illũ hõ sanguis est. Et sequit. Qui aufert in sudore panẽ: qsi q̃ occidit primũ suũ: q̃ effundit sanguinẽ z q̃ fraudes facit mercẽnario: frẽs sũt. Magna igit ẽ iniqtas diuitũ defraudare pauperes: z eox stipẽdia detinere. Sup̃ b Jacob q̃rit d Laban Gen. xxxj. Murauit mercedẽ meã decẽ vicib. Sz lõge maior ẽ iniqtas quã alicq̃ serui nequã ꝑ sũmuz dñm opank: defraudãdo qd ei pmiserãt vel vouerãt. Sicut patz Act. v. de Anania z Saphira. Uñ Ananie dixit bt̃us Petr⁹: Cur tẽtauit sathanas cor tuũ mentiri te spũlsctõ z fraudare de pcio agri? Et sequit. Nõ es mẽtitus hoib sed deo. Ananias aũt audiẽs hec vba ccidit z expirauit. Similiter z Saphira vxor ei⁹. Et Hiere. xlviij. 8z. Maledict⁹ q̃ facit op⁹ dei fraudulenter: q̃ in eo nõ dei/sz suã gloriã q̃rit. vel q̃ tarde/lente z tepido corde facit. De tali 8z Esa. xxxij. loquet ad dñm fraudulẽter. ¶ Quarta fraus culpabil' est quã inducit cupiditas: q̃ ꝑsistit i cõmerciis siue i ꝓtractib exercẽdis. Uñ August. Studiũ auaricie siue fraudis ꝓriũ solet esse negociatiũ. Nec ãt est detestãda multiplici rõne.

videlicz
- Propter pctox multitudinẽ.
- Propter dãnox magnitudinẽ
- Propt̃ necessitatẽ redditiõis.
- Propt̃ ẽrnitatẽ dãnatõis

¶ Primo q̃dẽ ꝓpt̃ multitudinẽ pctox ꝓcomitãtiũ. Uñ Leo papa. Difficile ẽ inter vẽdẽtis et emẽtis cõmerciũ: nõ inuenire permñ. Et habẽtur vba de pe. dis. v. q̃litas. Hoc intelligẽdum: vbi fit ꝓtio de pcio siue valore rei. Nec ẽ vbi pcium ẽ certũ. vt i vẽditiõe panis z vini: q̃ius et ibi ex parte vẽdẽtis pt interuenire dol⁹. imo in nũera sũt pcã q̃ solet cõmitt̃ere: puta menda cia: iuramẽta: iurgia: vba sophistica: q̃bz decipiũt hoies ꝓferẽdo. Jtẽ de facto mala ꝑ bõis: corrupta ꝑ sanis: vẽdẽdo/nũerãdo/mẽsurãdo põderãdo/z bmõi. Jõ 8z Leuit. xix. Nõ decipiat vnusq̃sq̃ ꝓximũ suũ. Et sequit circa finẽ capituli. Justa z eq̃ sint põdera: iust⁹ modius z equ⁹ sextari⁹. Et aũ b 8z. Nolite facere iniquũ q̃d: in iudicio/i regula/in põdere z mẽsura. Et Deutero. xxv. Nõ bẽbis i sacculo diuersa pondera: mai⁹ z min⁹: nec erit i domo tua modi⁹ maior z minor. zẽ. Abominat̃ enĩ de⁹ eũ q̃ facit hec z aduersat̃ oẽm iustitiã. Jtẽ Michee. vj. Nunq̃d iustificabo staterã impiã z saccelli diuersa põdera. Jtẽ Esa. xxxij. Fraudulẽti vasa pessima sũt: q̃z habẽt vasa ire dei plena: z ipi fient vasa ire dei. ¶ Scõo 8z detestãda ē fraus i cõmerciis ꝓpt̃ dãnox magnitudinẽ. Nã ꝓter lucra ẽpalia pdũt spũalia: sm illõ Prouer. j. Jpi ꝑ sanguinẽ suũ insidiant̃: z moliunt̃ fraudes ꝑ aias suas. z Eccẽs. xiij. 8z. Un⁹ ẽ z secũs nõ hz nõ filiũ: nõ frẽm: z tñ laborare nõ cessat. nec sat̃iant̃ oculi ei⁹ diuitijs: nec recogitat dicẽs/cui laboz fraudo aiam meã bõis: spũalib. s. z ẽnis. Negligũt ei missas/pdicatiões: locꝰ sacꝰ ñ exhibẽt reuerẽtiã: nec ẽpib sacꝰ/dñicꝰ vicꝰ diebz z festiuis iterfũt ꝟbo dei z cultui diuino

¶ Tertio detestãda ē fraus i cõmerciis ꝓpt̃ restituẽdi necitatẽ. Jnsanũ ẽ velle mulcta ꝓdere: lucrari pauca: q̃ tñ reddere sit d necitate salutis. Et null⁹ excusat̃ a restõne nisi ꝓpt̃ impossibilitatẽ. Sz videat q̃ ipe nõ fuerit cã illi⁹ impossibilitat̃. qz si sic: certe gutturiosissime puniet̃ i purgatorio: etiã si hic de peccatis veniã ꝓsequatur. Sic faciũt raptores/fures/latrões/lusores/pauperum oppssores/aduocati/causidici/pfecti. z ceteri officiales/sudorẽ pauperũ pdigal'r expẽdẽtes tẽ. Uñ Leui. vj. Reddet oia q̃ ꝑ fraudẽ voluit obtinere: qd tñ eis ẽ valde difficile vl' forsitã impossibile. Pauci sũt hodie q̃ possent ad b iduci: vt i q̃druplũ redderẽt oia: sic dixit Zache⁹ d seipo Lu. xix. Si quẽ 8z frau. reddo q̃druplũ. Absq̃z dubio i multis casib nõ sufficit reddere solũ simplũ: puta q̃n ille cui 8z fieri restitutio dãnificat⁹ ẽ in vsur̃, vẽditiõe hereditat̃ vl' alioꝝ bonox. z q̃uat⁹ laborib z expẽsis. ꝓpter b solũ bñtes bõa ẽpalia iusta nõ deberẽt differre restõnẽ. Exñ de b infra. F. ¶ Quarto detestãda ē fraus i cõmerciis ꝓpt̃ acerbitatẽ damnatõis: sm illõ pñs. Tota die iniusticiã cogitauit lingua tua sic nouacula acuta fecisti dolũ. Et seqt̃. Propt̃ ea destruet te zẽ. Et Prouer. xxj. Qui congregat thesauros ligua mẽdacij/vt impingat̃ ad laqos mortis. Et Apoc. xiij. Quicũq̃ accepit ẽbaracterẽ bestie: sine q̃. s. nemo poterit vẽdere vel emere: b bibet de vino ire dei mixto i calice ei⁹: z cruciabit̃ igne z sulphure: z ascẽdet fum⁹ tormẽtox i secula seculox. ¶ De hac pessima auaricia dãnabili siue culpabili audiam⁹ vnũ exẽplũ qõ bñ i li. de donis. ca. de dono timoris. De bis q̃ res iniustas difficulẽ restituũt. Erat q̃dam vsurari⁹ quẽ sacerdos su⁹ monẽs de salute/dicebat: q̃ oia essent ei nẽcia ad salutẽ. s. plene ꝓfiti: dolere de pctis ꝓteritis: restituere aliena. At ille rñdit. Duo ꝓma libẽter faciã: sz tertiũ quõ facere possum: q̃z nihil mihi remaneret/neq̃z meis. Cui sacerdos: sine b nõ potest̃ saluari. Et ille: Dicũ ita sapiẽtes et scẽtes? Et sacerdos: ita vere. Tũc ait ille. Et ego volo ꝓbare vr̃z dicãt vez. z sic volo mori z nõ restituere. Et sic ifelix mortuꝰ ẽ: magis timẽs pauptatẽ vite pñtis q̃z dãnationẽ ẽtnã: z pruinã magis q̃z niuẽ. ¶ Aliꝰ exñ refert Leysarius de q̃dã milite cui nomẽ Fridericꝰ de Keyle: q̃ apparuit cuidã ciui i stratorio nigerrimo: ꝺ cuius naribz fumꝰ z flãma ꝓcedebat: tectꝰ pellibz ouinis: z molẽ terre gestãs i humer̃. Cui ciuis. Estis vos dñs Fridericꝰ? Rñdente illo Ego sum. subiũxit: Uñ venist̃? z qd fcãt ista: q̃ video? Ego inq̃t i magnis pẽnis sum. pelles

ūtas cuidaz vidue tuli/q̄s mō arderes sentio. sup̄ b̄ parte agri mihi vēdicauit iuste: cui⁹ nūc pōdere p̄mor. sed si filij mei ista restituerēt: pe/na mea multū allenuarēt. sicz euanuit. Audiē tes ār filij ꝟba p̄ris ab illo: maluerūt eū i penis remanere q̄z p̄dicta restituere. Nec vtinā mul ti attenderēt q̄ heredib⁹ suis relinquūt alie⁹ resti tuēda vel in pios vsus dāda si nō fūt q̄b⁹ fieri posset restitutio: z tū heredes nunq̄z restituūt Utinā z alij intenderēt q̄ iniustis ꝺcrib⁹ multa adq̄runt z nunq̄z restituūt: qz nō credūt se iniu sta possidere. Si q̄ ꝑ cāparuis reb⁹ z pauc⁹ bō dānat: q̄d fiet de oppssorib⁹ paupe⁹ ꝓtor⁹ et alienor⁹? q̄d de furib⁹ z raptorib⁹: q̄d de latrōi bus? q̄ sat⁹ sibi ee credūt dū ꝓfitent. z sic nō re stituētes salue ea q̄ possent: eternal⁹ dānant.

6 ¶ Nūc q̄ ad scōam p̄te p̄dicōis absoluēda e q̄ scōa i p̄cedēti p̄dōe circa hanc .6. mora: vi/delicz: Utr⁹ vēditio reddat illicita siue iniusta ꝓter vicia siue defectū rei vēdite? Ad quā rn̄/det s. Tho. ij. ij. q. lxxvij. ar. ij. Sil⁹ Uin. i spe/
Defect⁹ rei tripl⁹ cie. mor. vbi .s. dist. v. q⁹ circa re q̄ vēdit tripler defect⁹ pōt ꝓsiderari. Un⁹ q̄dē defect⁹ p̄n spe cie rei. i. subaz rei. Et būc ōfectū si vēditor cog noscit z occlt̄at i re quā vēdit fraudē cōmittit in vēditiōe: vñ vēditio illicita reddit. Et b̄ e q̄ ōr ꝙ q̄sdā Esa. j. Argētū tuū ꝟsuz e in scoriā. i. feces argēti. Uinū tuū mixtū e aq̄. q̄ eīm p̄mi ꝓtū est parū defectū q̄ntū ad spēm. Ali⁹ ār de fect⁹ est p̄n q̄ntitatē/q̄ p mēsurā cog̃scit. Et iō siqs sciens vrak deficiēti mensura: in vēdendo fraudē cōmittit: z est illicita vēditio. patz ex il lo Deu. xxv. sup̄ allegato E. Nō habeb in sac/culo tuo z̄. Terti⁹ defect⁹ e ex pte q̄litat⁹: pu/ta si aliq̄d infirmū vēdat q̄si sanū. q̄ siqs scie ter fecerit/fraudē cōmittit i vēditōe. vñ est illi cita vēditio. Et i oīb⁹ talib⁹ nō solū peccat ali/q̄s iniustā vēditiōem faciēdo: sed etiā ad restī/tutiōem tenet. Si ꝟo eo ignōrāte aliqs p̄dictor⁹ defectuū fuerit i re vēdita: vēditor q̄dē nō pec cat: sed facit iniustū mālē: nec tū ei⁹ opatio est iniusta. tenet tū cū ad ei⁹ noticiā puenerit da/mnū recōpēsare emptori. Et q̄ dictū e de ven ditore etiā intelligēdū est ex pte emptoris. Cōti git eīm venditorē credere rē suā esse min⁹ p̄cio/sam i ꝺcrib⁹ būanis emēdo z vēdēdo. Uideāt sibi caute māgones siue eq̄s vēdentes: z defe/ctū coz occultātes. videāt mercatores/institō res z ceteri oēs: si i reb⁹ suis sit defect⁹ i suba/q̄ntitate aut q̄litate ne occulet illū: alioq̄n ve auditis defraudāt ꝓxim z obligāt ad restōnē

¶ Sed dic aliqs: Quid e dicēdū de illo q̄ vēdit 7 aur⁹ vel argētū alchimicū ꝑ vero auro vel ar/gēto: an tal⁹ vēditio sit illicita? Et videt q̄ nō. dubiū de q̄ alchimicū aur⁹ vl̄ argētū etiā valet ad būa auro vel nos vsus: vicz ad vasa z alia hꝺ? Ad b̄ respon argēto al det s. Tho. vbi s. i. solutōe p̄me rōnis. q̄ aurū chimico. z argētū nō solū cara sūt ꝓ vtilitatē vasoz. q̄ ex eis fabricant aut alioz. hmōi: sz etiā ꝓ di/gnitatē z puritatē subeūtiū. z iō si aur⁹ vl̄ ar/gētū ab alchimic⁹ factū vel ā spēm siue subam nō habeat auri et argēti/est fraudulēta vel in/iusta vēditio: p̄serti cū sint aliq̄ vtilitates auri z argēti veri ꝑ mālē opatōem ipoz. q̄ nō ꝓue niūt auro ꝑ alchimiā sophisticato. sicut q̄ ha bet ꝓprietatē lenificādi: z ꝺ q̄sdā infirmitates medicinal⁹ iuuat. freq̄nt⁹ etiā pōt poni i opa tōe: z diuers⁹ i sua puritate ꝑmanet aur⁹ vel⁹ q̄ aur⁹ sophisticatū. Si ār ꝑ alchimiā fieret aur⁹ verū: nō eēt illicitū ipm ꝑ vero vēdere. qz nihil phibz artē vel aliq̄b⁹ nālib⁹ reb⁹ z cauk ad pdu cēdū naturales z veros effect⁹: sicut ꝺr Aug. i iij. de trini. de bis q̄ arte demonū fiūt.

¶ Sed adhuc dic aliqs: an vēditor teneat di/ J cere vicia seu ōfectū rei vēdite? Et illa erat re tia q̄ ꝓposita i p̄cedēti p̄dōe. Ad b̄ rn̄det scūs Tho. vbi s. ar. iij. Et Uinc. vbi s. dist. v. q⁹ da re alicui occasionē dāni siue piculi semp ē illi/citū: q̄uis nō sit necārū q⁹ bō alteri semp det auxiliū vl̄ ꝓsiliū prīnēs ad ei⁹ q̄lēcūq̄z ꝓuoca/tiōem. sz b̄ solū est neciuz i aliq̄ casu determina to: puta cū ali⁹ ei⁹ cure subdat. vl̄ cū nō pōt ei ꝑ aliū subueniri. vēditor ār q̄ rē vēdendā ꝓpo/nit ex hoc ꝓpo ꝺat emptori dāni vl̄ piculi occa/sionē: q⁹ rē vicioſam ei offert si ex ei⁹ vicio da/mnū vl̄ piculū incurrere possit. Dānū q̄dez: si ꝓter hmōi vicīū res q̄ vēdēda ꝓponit minoris sit p̄cij. ipe ꝟo ꝓ hmōi vicīū nihil de p̄cio sub trahat. piculū ār si ꝓ hmōi vicīū vsus rei red dat ipedit⁹ vl̄ nox⁹. puta si aliqs alicui vēdat equū claudicātez ꝑ velocit⁹ vl̄ rumoſaz domū ꝑ firma: vel cibū corruptū siue venenosum ꝑ bono. vel siqs vēdit nauim būē defectū: ex q̄ cū eo naufgatur⁹ piculum naufragij incurrere posset. Suo mō siqs vendit equū cū occulto ō fectu: ex q̄ qs i fluuio seu i bello statim ruere possz z piclitari. vbi ꝟo ista q̄truor? ocurr⁹: vicz ꝙ nullū piculū imineat ipi ēptori: nec i vēdēdo iustū p̄cū ꝓcipit: vl̄ saltē n nimis nōbil⁹ exce dat: z emptor cēseat i emēdo sat⁹ idustri⁹: z res venal⁹ ꝑ libito sibi examinā̄da expōit diligent tūc vēditor n tenet ōfect⁹ illos emptori mālse stare: maxie vbi eos n celat nisi solū vt ō re ba beat iustū p̄cū suū: alꝰ ꝟo vtz ex dict⁹: tūc vē/ditor tenet occlta vicia rei vēdēde ōtegere Uñ vicia q̄ si hꝺ vicia sē occlta z ipe n ōtegat erit illicita z sē detegē dolosa vēditio: z tenet vēditor ad dāni restōnē da i vēdi/cul⁹: vl̄ i pede q̄uis iflat⁹ z̄. vl̄ cū vsus rei cessi nō cōperat vēditori p̄ tū ꝓueniēs cē aliqs. Et si ꝓ hmōi vicīū vēditor subtrahat q̄ntū opter de p̄cio: tūc nō tenet ad manifestādū vicīū vel defectū rei. qz forte ꝓter hmōi vicīuz emptor

vellet plꝰ subtrahi de ꝓcio qꝫ eēt subtrahēdū. Uñ pōt licite vēditor idēnitati sue ꝓsulere vitiū rei reticendo. Hec s. Tho. Est tñ notandū ſm mētē ſcī Tho. ibidē i ſolutiōe ſcōe rōnis. q̄ nō oporteret q̄ emptor vl̄ vēditor ꝓponē vitium rei vēdēde pnūciet. qz ſi pdiceret vitiū/ex terrerent emptores rei ab emēdo: duz ig̃rarēt alias ꝯditōes rei/ſm qs ē bōa z vtil̄. ſz singl̄a rit ē dicēdū vitiū rei ei q̄ ad emēdū accedit. q̄ ꝑ ſil̄ oēs ꝯditōes ad ſuicē cōpare bōas z malas. nihil ei ꝓhibet rē i aliq̄ vitiosaz i ml̄tis alijs eē vtilē. ¶Sed di. qs: ſi aliqs teneꝯ dicere defectū rei vēdite vt aliq̄d ō ꝓcio miuaꝯ. z qz qñ/qz diminuit de ꝓcio ſine vitio rei vēdite ſz ꝓpt̄ aliq̄d aliō. puta ſi vēditor ōferat criticū ad locū vbi ē cariſtia frumēti: z ſciat ml̄tos poſſe venire q̄ deferāt. qō ſi ſcireꝯ ab emētib⁹/minꝰ ꝓcium darēt bō ät ñ oꝑteret dicere vēditorē: g̃ nec vitiū rei vēdite. Ad ō rñdet s. Tho. vbi s. i ſolu. q̄rte rōis. q̄ vitiū rei facit rē i pñti eē mioz̄ valoris q̄ videaꝯ. ſz i caſu ꝓmiſſo i futuꝝ res expectaꝯ eē minoris valoris ꝑ ſupuēnū negociatoꝝ q̄ ab emētib⁹ ig̃raꝯ. Uñ vēditor q̄ vēdit rē ſm ꝓciū qō ſuenit/ñ videꝯ ꝫ iuſticiā facere: ſi qō futuꝝ ē nō expōat. ſi tñ exponeret vl̄ de ꝓcio ſubtraberet: abundātioris eēt ꝓfectꝰ: q̄uis ad ō ñ videaꝯ teneri ex iuſticie debito. Nec s. Tho. Rogemꝰ g̃ deū vt nob ſuccurrat ad expellēdū auaricīā ꝑ ieſum chm̄ Amē.

¶De mēdacio qō fit emēdo vl̄ vēdēdo.

Sermo. CV.

RAdix oim malorꝝ

Rē cupiditas. ſ. Tim̄. vj. ¶In ꝓcedēti ſer. audiſtꝭ de mltiplici fraude. Et ſignanꝯ ō fraude quā iducit cupiditas: q̄ dere ſtabil̄ē q̄druplici rone. Et ꝓñr vnā qōnē: vtꝝ vēditio ſit iuſta ꝓpt̄ vitiū rei vēdite. Et an vēditor teneaꝯ dicere ōfectū rei vēdite. z qñ: z qñ nō. Et qz ex auaricia mltā oriunꝯ mēdacia vēdēdo z emēdo. qz ipa ē radix oim malorꝝ iuxta thēa. Jō i pñti ſer. cogitaui dicere de mēdacio Pro ḡra Aue maria. ¶Radix oim malorꝝ eſt cupiditas. Pro vidēdū erit ō mēdacio q̄d ſit z q̄mltiplex. tādē de q̄rta qōne ſup̄ mota ſer. ciū. U. vtꝝ negociādo liceat alicui rē ſuā cariꝰ vēdere q̄ emit: ¶Circa ꝓmū ē notādū: q̄ ſm Aug. i lib. ℣ mēdaciū. Mēdaciū ē falſa vocis enūciatio cū itētiōe fallēdi. Dicit em̄ Aug. ibi dē. Nemo dubiteꝯ eū mētiri q̄ falſum enūciat cū fallēdi. z iō falſa locutio cū volūtate fallēdi ē mānifeſtū mēdaciū. ¶Pro q̄ ſciēdū q̄ ad pfectā rōnē mēdacij tria ꝯcurrūt: vicz q̄ illō qō ꝓferꝯ ſit falſum. z q̄ ſit volūtas falſum dicēdi. Et tertio intētio fallēdi. Uñ mēdaciū ōr ex eo q̄ ℣ mētē ōr. ¶Ex illo ꝓz q̄ ſiqs falſum ōt credēs eē vez: tal̄ nō mētit neqz ōt mēdaciū: patz ex dict̄. Suo mō ſiqs vez dicat credēs eē falſum: ꝓ ō intēdēs fallere, primū: tal̄ mētit/licet nō dicat mēdaciū. Q̄ mētiaꝯ ꝓz. qz ℣ mētē loquit̄/volēs fallere ꝓximū. Sz q̄ nō dicat mēdaciū. patz: qz nō ōt falſum. Exēplū. Judei dixerūt chō miſſi ad eū cū familiaribꝰ Herodis. Mgr̄ veraꝯ es z viā dei i vitate doces zc. in ō mētiebanꝯ ex dictis z tñ nō dixerūt mēdaciū: qz nō erat falſum. De ō lacꝰ dicūt doc. circa diſtin. xxxviij. tertiū ſniaꝯ. Unde ōt magiſter ibi dē. Mētiri eſt loq̄ ℣ ō qō q̄s anīo sentit: ſiue illud ſit vez ſiue nō: ſicut fecerūt tūc iudei. Et ſubiūgit mgr̄. Dis g̃ q̄ loquit̄ mēdaciū mētit qz q̄ loquit̄ ℣ ō qō aio sentit. i. volūtate fallēdi mētit. ſed nō oīs q̄ mētit mēdaciū ōr: vt ꝓz ſupra de iudeis. Sic etiā poſtea ōt mgr̄ i textu. Si iudeꝰ dicat chm̄ eē deuz: nō tñ ita sentiat anīo: tūc nō ōt mēdaciū: qz vez eſt qō ōr: attamē mētit vez dicēdo. ꝓz ex dict̄. ¶Scōo notādū q̄ ſm mgr̄m vbi s. tria ſūt genera mēdaciorꝝ: vicz mēdaciū officioſum/iocoſuz z ꝓmendacioſum. ¶Mēdaciū officioſuz ē qō fit ꝓ ſalute vl̄ cōmodo alicuiꝰ: vicz iuuādo ꝓximuz: vel remouēdo nocumētū. Et ōr officioſuz ꝑ cō ſum trariū: qz nulli nocz/ſed ꝓdeſt zē. Et ō tali mēdacio ōr mgr̄: q̄ nulli obeſt/ſz alicui ꝓdeſt. vt ſiqs pecuniā alicuiꝰ iniuſte tollēdā ſciret vbi ſit: z ſe neſcire mētiaꝯ. vel ſiqs nolēs hoīem ad mortē q̄ſitum ꝓdere: mētiaꝯ ſe neſcire vbi ſit. Sicut fecerūt obſtetrices in egypto. qb⁹ ꝑceptū erat a rege vt mares inꝑficerent/z femias reſuarēt. q̄ timētes deū nolebāt ō facere: ſz cō ſeruabāt mares. Et dū ī culparent q̄re maſculos reſeruaſſent: rñderūt. Nō ſūt bebree ſicut egyptie ml̄ieres. ipe em̄ habēt obſtetricādi ſcientiā: z ꝓpus qz veniamꝰ ad eas parīūt. Et in ō mētite ſūt. Et tñ ſicut habeꝯ Exod. j. deꝰ bñ fecit obſtetricib⁹: edificādo ill̄ domos. Q̄ō mgr̄ vbi ſup̄ itelligit: nō q̄ bñfecerit eis ꝓpter mendaciū: ſed ꝓpter ō qz ifantes liberauerūt. Jdē intelligēdū eſt de Raab: q̄ mētita fuit ꝓpter liberatiōem explorator̄. Joſue. ij. ¶Scōm genus mēdacij eſt iocoſum. z illō vt ōr mgr̄ vbi ſup̄ nō fallit. ſcit ei cui ōr cauſa ioci dici. De ō mēdacio ōr magiſter q̄ ſit cupiditate placendi vel delectādi alios. ¶Tertium genus mēdacij ōr ꝓnicioſum. z ē illō q̄ qō q̄s mētiēdo inrēdit alteriꝰ nocumētū. Et illō vt ōr mgr̄. ꝓcedit ex malignitate vl̄ duplicitate animi: qō eſt cūctꝭ valde timēdū. Et de tali mēdacio ōr magiſter vbi s. qō aliq̄n fit i doctria religiōis: ad qō nulla cauſa quiſqz debz adduci: vt vicz mētiaꝯ in his q̄ ſūt fidei vel ſcripture ſacre. Aliq̄n fit i cauſa criminali: aliq̄n in cauſa pecuniaria. Aliq̄ō etiā mēdaciū ē qō fit ex ſola libidine mētiendi: vicz ex habitu malo. Et ō eſt mirū mendaciū: ſicut ōr mgr̄ z doct. ibidē hec lacꝰ ꝓpter ¶Dubitaꝯ g̃ circa ꝓmiſſa Utꝝ oē (cantes mendaciū ſit pcm̄: z an veniale vel mortale: Ad hoc finaliꝯ reſpōdet magiſter vbi ſup̄. z docto. cōmuniꝯ: q̄ oē mēdaciū eſt pcm̄. qz mēdaciū eſt malū in ſe z ſm ſe. Eſt em̄ actꝰ ſup̄ inditā materiā cadēs. Cū ei voces nālit̄ ſint ſigne itellectuū: innāle z idebitū eſt q̄ aliqs oze vel

A mēdaciū qd ſit

B Officioſum vel remouēdo nocumētū

C Jocoſuz

D pnicioſū

E Oē mendaciū eſt pcm̄

voce significet qđ nō habz ī mēte. Unde pbs. ūij. Eth. ōr. q oē mēdaciū ē p se pue ꝛ fugiēdū: ve rū ā est bonū ꝛ laudabile. Et tō verax ē laudā dus: mēdax vo vituperand⁹. Hec ibi. Jō ōr Ec clesiastici. vij. Noli velle mētiri oē mendaciū: assiduitas eī illi⁹ nō ē bona. Exēpluz illi⁹ ha bem⁹ de qđā sapiēte q inꝛrogauit mgr̄m vnū de vita nepoꝛ sui. Cui mgr̄ dixit. Nepos vi ē gulosus/luxuriosus ꝛ raptilloꝛ lusoꝛ. Et dixit sapiēs. Hec oīa de facili coꝛreptionē accipiēr. sed ē ne mēdax? Imo dixit mgr̄: ipe ē mēdacissim⁹. Tūc suspirās sapiēs ait. Jā de ei⁹ coꝛrectiōe despero. Ecce q̄ malū ē mētiri. imo freq̄ter mēdaciū cōmittit luxuria. ꝛ q̄nq̄ furta ꝛ p̄iuria. Et q̄ inferē q nō est asserēdū aut estimā dū q in scꝛptura sacra vl' aliq̄ scꝛptura canonica sit aliq̄d falsum. vel scꝛptores coꝛ asserēdo aliq̄d falsū dixisse ī sensu in q̄ ōr. qz tota ꝓter fidei certitudo: q̄ auctoritati scꝛpture sacre inimic̄. Jn b ār q ī euāgelio ꝛ alīs scꝛpturis sacris vba vel facta aliq̄ꝛ diuersimode recitant/nō ē mēdaciū. Unde ōr Aug⁹. i li. de ꝓsensu euāgelistaꝛ. Nullo mō laborādū ee iudicat q̄ pruden ter intelligit ipas sniās ee necessarias aḡscēde vitati: q̄buslibz vbis fuerint indicate. q. di. da to q diuersa vba a diuersis ponant: nō ē cōtrariū ibi falsitas dūmodo fuerit eadē snia. Et subiūgit Aug. Nō debere nob arbitrari mētiri quēq̄ si pluribz rē quā audierūt vel viderūt reminiscētibz: res eadē nō eodē mō atq̄ eisdē vbis fuerit indicata. Pro q̄ etiā ē sciendū sm Aug. et allegat Uin. ī spe. moꝛ. li. iij. ꝓe. vij. di. vij. q ī scꝛptura sacra inducunt aliq̄ꝛ gesta q̄si exēpla pfecte vrutis: de q̄bz nō est estimādū eos fuisse mētitos. siq̄ cōtra in coꝛ dictis appareāt q mēdacia videant: intelligēdū est ea figuraliter ꝛ pphetice dicta ee. Unde ōr Aug. i li. de mēdacium. Credēdū est illos hoīes q̄ pphetic̄ tēporibz dignis auctē fuisse cōmemoꝛant/oīa q̄ scꝛpta sunt de ill' pphetice gessisse atq̄ dixisse. Dicit etiaz Aug. in q̄nibz sup Gen. Abraā dicēs Saraz esse soꝛoꝛē suā/vitatē voluit celare: nō mēdacium dici. Soꝛoꝛ em̄ ōr: qz filia fris erat. Unde et ipe Abraā ōr Gen. xx. Uere soꝛoꝛ mea est filia pris mei: ꝛ nō mris mee filia. qz. s. ex ꝓe pris ei attinebat. Erat em̄ filia Arā frāris sui: ꝛ p cōsequens dicebat filia Thare pris Abrae. qz filij filioꝛ dicunt etiā filij auoꝛ. Sedqz Abraā et Arā nō erāt de eadē mre. qz Thare habuit plures vxoꝛes. Iō dicit q nō erat filia mris Abrae sed ex ꝓe pris attinebat ei. Jacob vo mystice dixit se ee Esau ꝑmogenitū Jsaac. Gen. xxvij qz vicz ꝑmogenita illi⁹ ō iure debebant ei: vsq̄ est aūt b mō loq̄ndi p spm̄ ꝓphetic̄: ad designādū mysteriū. qz vicz iunioꝛ pl's. s. gētiliū substituēd⁹ erat in locū ꝑmogeniti. s. in loco iudeoꝛū. Quidā vo cōmēdant in sacra scꝛptura/nō ꝓpter pfectā vrutē: sed ꝓpter aliquē laudabilē ꝛ bonū affectū: ex q̄ mouebant ad aliq̄ indebita facienda. Et b mō Judith laudat: nō qz mentita est Holoferni: sed ꝓpter affectū quē habuit ad salutē pl'i: p q̄ piculis se exposuit: vt patz Judith. x. xi. xij. xiij. q̄uis etiā dici possit q vba ei⁹ vitatē habēt sm aliquē mysticū intellectū. ¶ Sed ibi dicis: An ille mētiat q̄ promittit aliq̄d ꝛ habz aīm faciēdi qđ promittit: non tñ facit: Rñdet q ñ mētit: qz nō loquit ꝯ illō qđ gerit in mēte. Est tñ verū q infidelit agit in b q nō facit qđ ꝓmittit: p b q aīm mutat. Pōt tñ excusari ex duob⁹. Primo si promisit illō qđ ē manifeste illicitū: qz ꝓmittendo peccauit: mutādo aūt ꝓpositū bn facit. qz ipia est ꝓmissio q nō faciēs sceler e adimplet. xxij. q. iij. Jn malis. Alio mō qđ ꝓmittit si sint mutate ꝛditiones psonaꝝ vel negotioꝝ. Unde Seneca. in lib. de bñficijs. Ad b q teneat̄ qs facere qđ ꝓmittit siue ꝓmisit/reqrit q oīa imutata ꝑmaneāt. alioqn nec fuit mēdax ꝓmittendo: qz ꝓmisit qđ habebat ī mēte subintellectis debitis ꝛditionib⁹. Nec etiā est infidel' nō implēdo qđ ꝓmisit. qz cessante ꝛditiōes nō extāt Unde ꝛ apls nō est mentit⁹ q nō iuit Corinthū/ q se iturū esse ꝓmiserat: vt ōr. ij. ad Coꝛ. j. ꝛ b ꝓpter impedimēta q̄ supuenerāt. Ex dict̄ patz q mēdaciū nō solū habz rōnē pcī ex dāno qđ infert. primo: sed ex sua inordinatiōe: vt dictū ē. nō est aūt licitū alicui illicita ordinatōe ī vtilitatē mēdacij dicere ad b q aliū a q̄cūq̄ periculo coꝛpali vel spūali liberet. Unde nō licz boi mētiri vt vnū liberet vel pseruet ab homicidio ꝛ aliū a morte. vel vt vginē a coꝛruptiōe ꝛ aliquis ab incestu pseruet. Licz tñ vitatē occultare prudenter sub aliq̄ dissimulatiōe: vt ōr Aug⁹. i li. ꝯ mēdaciū. Sic q̄ patz q oē mēdaciū ē peccatū. ¶ Sed an oē mēdaciū sit pcm̄ mortale: vl' aliqđ tm̄ veniale pcm̄? De b est dicēdū. q pcm̄ mortale ꝓpter qđ repugnat charitati: p quaz aīa viuit deo ꝑiuncta. Pōt aūt mēdaciū ꝓpter mēdaciū riari charitati tripl'r. Uno mō sm se: alio mō ꝯ riat̄ charitati sm finē intētū. ꝛtio mō p accidēs. Scōm se q̄ ritati tridē ꝯ riat̄ charitati ex ipa falsa ꝓcatiōe. q̄ qđez si pliciter sit circa res diuinas ꝯ riat̄ charitati: ꝛ ei⁹ vitatē aliqs tali mēdacio occultet vel coꝛrūpit. Unde hmōi mēdaciū nō solū opponit vruti vitatis: sed etiā vrute fidei ꝛ religiōis. Et tō hoc mēdaciū ē grauissimū ꝛ mortale. Ex q̄ patz q̄ncautū ē mēdaciū scꝛpture sacre ascribi. imo ē grauissimū pcm̄ mortale si fit ōliberate. patz s. Sequit̄ ꝓnter q null⁹ pōt mēdaciū dicere ī cōfessiōe siue mētiri deliberate sine graui peccato mortali. Et tiā siqs faceret b ex humilitate/ dicēdo se pcm̄ cōmisisse qđ nō fec: vl' de q̄ dubitat: vt b sat̄ oñdit Aug. i ō vbis apl'i. Et bñ vba i canōe. xxij. q. ij. Cū būilitat̄ cā. vbi vult q siqs cā būilitat̄ i confessiōe mētit. si ante non fuit pcōr: mētiēdo pcōr efficit. qz nulla ē humilitas vbi regnat falsitas. Si vo falsa significatio sit circa aliqd cui⁹ cognitio pteneat ad

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bois bonũ: puta q̃ pr̃inẽt ad pfectionẽ scie z ĩ formationẽ mor̃ vite. sic tale mendaciũ inq̃n tũ ifert dãnũ falsẽ opionis ꝓmo/ꝑniat cha ritati q̃ntũ ad dilectionẽ ꝓximi. vñ ẽ pcm̃ mortale: sicut q̃ mẽtiẽdo aliq̃ mala loquit̃ de ꝓximo. Si vo sit falsa opinio ex mẽdacio gnãta circa aliq̃d de q̃ nõ referat. Utr̃ sic vel alit̃ coĝscat: tũc ex tali mẽdacio nõ dãnificat ꝓximꝰ. sicut si aliq̃s fallat in aliq̃bꝰ particularibꝰ ꝓtingẽtibꝰ ad se ñ pr̃inẽtibꝰ: vicz dicẽdo se vidisse aliquẽ euaginato gladio p siluã. vel bellũ fuisse/vel aliq̃ noua mendaciter: tũc fm se tale mẽdaciũ nõ est pcm̃ mortale. Rõe vo finis intẽti aliq̃d mẽdaciũ ꝑniat charitati: puta qõ dr̃ ĩ iniriã dei qõ semp ẽ pcm̃ mortale: vtpote religiõi ꝑniũ. Aut ĩ nocumẽtũ ꝓximi q̃ntũ ad pſonã/diuitias vel famã r̃ etiã ẽ pcm̃ mortale: cũ nocere ꝓximo sit pcm̃ mortale. saltẽ vbi vere reputatur nocumentũ p qõ ꝓximꝰ pderet amiciciã alteriꝰ. Ex sola aũt intẽtiõe pcti mortal̃ aliquis mortaliť peccat. Si vo finis intẽtꝰ nõ sit ꝑniꝰ charitati: nec mẽdaciũ fm hãc rõnez erit pcm̃ mortale. sicut apparet ĩ mẽdacio iocoso: in q̃ in tẽdit aliq̃ leuis delectatio. z ĩ mẽdacio officioso/in q̃ ĩtẽdit etiã vtilitas ꝓximi. Per accidẽs aũt mẽdaciũ pt ꝑniari charitati rõne scãdali vl̃ cuiuscũq̃ dãni ꝑsequẽt̃. z sic erit etiã peccatũ mortale. dũ. s. aliq̃s nõ vereť ꝓpt̃ scãdalũ publice mẽtiri. maxime r̃ vꝝ est de pſonis ĝuibꝰ z aliq̃liť reputat̃. Ex q̃ ꝯcludit̃ q̃ oẽ mẽdaciũ pniciosum ẽ pcm̃ mortale. mẽdacia vo iocosa z officiosa sũt venialia pcta. Pt̃z ꝯter q̃ oẽ mẽdaciũ q̃ntũcũq̃ modicũ ẽ vitãdũ z fugiendũ. q̃uis beu mẽdacia emẽdo z vẽdẽdo imo ĩ singul̃ negocijs bũane ꝯuersatõis sint ita cõmunia q̃ nesciat hõ cui fidẽ adhibere debeat.

Exẽpluz De r̃ refert exẽplũ Jacobꝰ de vitriaco: q̃ q̃dã magnꝰ aduocatꝰ ordinẽ Cistercien. ĩtrauit: q̃ freq̃nť ꝓ cauſ abbatie defendẽdis mittebat̃: z semp succũbebat. Cui abbas z monachi indignati dixerũt: Quõ tu ĩ cauſ semp succũbis q̃ in sec'o sp obtinebas ĩ cauſ alioꝝ? Quibꝰ ille rñdit. Cũ eẽm secular̃/semp mẽtiri nõ timebam. sz p mẽdacia z fraudes aduersarios superabã. nũc ãt q̃ nõ audeo nisi vꝝ dicere semp accidit ꝑniũ. Et ita pmissus ẽ in claustro. Hoc nõ dico vt semp aduocati mẽtiant̃: sed q̃ multa mẽdacia ĩ aduocatõibꝰ cõmittunt̃. vel negãdo qõ vꝝ est: vel dicẽdo apte qõ falsum ẽ. vel al's p mẽdacia ꝓxim defraudãdo. Cũ ãt artifices z mercãtes emũt z vẽdũt mẽdacijs multz nihil aliõ faciũt q̃ sec̃ Judã: q̃ p pecunia vendidit chr̃m. sicut pz. xj. q. iij. Abbt. vbi dr̃. Profecto q̃ vitatẽ p pecunia negãt: deum pecunia vẽdũt. Ipe eẽm dixit Ego sum vitas. Tãta eẽm inť vẽdẽtes z emẽtes est abusio manifesta q̃ nec emere nec vendere sciunt sine deceptione mẽdacioꝝ. De talibꝰ dr̃. pba. Nõ est ĩ ore eoꝝ veritas: linguis suis dolose agebãt. z ꝯtinue agũt ſignanť vẽdẽtes. Et de emẽtibꝰ dr̃ Prouer. xx. Malũ ẽ malũ ẽ: dr̃ oĩs emptor. vt patz supr̃ ser. cij. O. Qui aũt ĩ vẽditiõibꝰ z emptiõibꝰ multa fiãt mẽdacia: z sine mẽdacio vix q̃s vẽdere p̃ aut emere. De r̃ refert Cesariꝰ exẽplũ Exẽpluz dicẽs. Duo ciues Colonien. duo gnã pcoꝝ. s. piuriũ z mẽdaciũ ꝓfessi sunt sacerdoti dicẽtes se nõ posse aliť negociari. q̃bꝰ dixit sacerdos. Ista sũt grãdia pcã. sed vtimini isto mõ sicut mercatũ vultis dare ita illõ laudate: z bñ erit vob. Et ꝓmiserũt se illo anno obedituros. sed ĩpedierẽt sathana illo ãno nihil sũt lucrati. z sacerdoti de r̃ ipo anno ꝓxĩ rebanť. tũc sacerdos ait. Mihi credite: tẽtatio ẽ sathane. sed firmate i cordibꝰ vr̃is q̃ de cero sic fuabit̃: z bñ erit vob. Qõ illi facierẽt ĩ breui valõ diuites fẽi sẽ D

¶ Nũc ꝓ tertia ꝑte fmõis ẽ hec qõ Utr̃ negociãdo liceat alicui rẽ suã cariꝰ vẽdeť q̃s emit Ad hãc qõnẽ rñdẽdo fm mentẽ s Tho. ij. ij. q. lxxvij. ar. iiij. dicendũ ẽ: q̃ ad negociatores pr̃i net cõmutatõibꝰ rer̃ insistere. vt aũt pbs dr̃. j. Polit. Duplex ẽ rer̃ cõmutatio. Una q̃dẽ q̃si Cõmutanãlis z necia. ꝓ quã. s. fit cõmutatio rei ad rẽ. tõ dupl'z id ẽ vni⁹ rei ꝓ alia. vel rer̃ z denariorꝝ ꝓpt̃ necessitatẽ vite. Et tal' cõmutatio nõ ꝓprie pr̃inet ad negociatores: sed magz ad iconomicos vel politicos: q̃ bñt ꝓuidere vel domui vel ciuitati de rebꝰ necessarijs ad vitã. Et est cõmutatio illoꝝ q̃ cõpant res sibi aut domui sue vl' alicui cõmutati necias ꝓ alia re vl' ꝓ pecunia: nõ in finẽ vt iterꝝ vẽdant z inde lucrent. Alia vo commutatõis spẽs est/vl' denariorꝝ ad denarios: vel q̃rũcũq̃ rer̃ ad denarios. nõ ꝓpt̃ res necessarias vite: sed ꝓpt̃ lucꝝ q̃rẽdũ. Et hec q̃dẽ negociatio ꝓprie q̃dẽ videť ad negociatores pr̃inere. fm pbum autem ꝑma cõmutatio laudabil' est: qz defuit nãli necitati. Scõa ãt iuste vitupat̃: qz q̃ntũ est de se defuit cupiditati lucri q̃ terminũ nescit: sed ĩfinitũ tẽdit. Et tõ negociatio fm se ꝓsiderata q̃ndã turpitudinẽ habz inq̃ntũ nõ ꝑportat de sui rõne finẽ honestũ vel necessariũ. Lucꝝ tñ qõ ẽ negotiatõis finis z si in sui rõne nõ ꝑporret aliq̃d honestũ vl' necessariũ: nihil tñ ꝑportat de sui rõne vicioſuz vl' vir Nota q̃ tuti ꝑniũ. vñ nihil ꝓhibet lucꝝ ordinari ad aliꝗs eẽ dr̃i quẽ finẽ necium vel honestũ: z sic negociatio rẽtio mereddeť licita. sicut cũ aliq̃s lucꝝ moderatũ qõ catoꝝ negociãdo q̃rit ordinat ad domꝰ sue sustẽtati one vel etiã ad subuemẽdũ indigẽtibꝰ. vel etiam cũ aliq̃s negotiatiõi intẽdit ꝓter publicã vtilitatẽ: ne. s. res necessarie ad vitã ꝓie desint z lucꝝ expetit nõ q̃si finẽ sed q̃si stipendiũ laboris. q. d. s. Tho. negociatio q̃ntũ ad r̃ est inhonesta/q̃ negociatoꝝ solũ tẽdit ad lucꝝ: z sic lucꝝ sibi finẽ ꝓstituit: qõ ẽ auaricia. Si vo negociatoꝝ lucꝝ moderatũ q̃rit: z ordinat tale lucrũ ad sustẽtatiõem domꝰ sue/vl' ad subuẽtionẽ paupeꝝ vl' ad vtilitatẽ reipublice: vt ſ. z sic lucrũ nõ tanq̃ finẽ/sz tanq̃ stipendiũ siue pmiũ laboris sui expetit: tũc nõ peccat. imo si est in charitate mereť. Et ꝓ r̃ patz q̃lis eẽ debeat

intētio mercatoꝝ ꝛ ꝑ ꝙñs rñsio ad qōnē: ꝙ negociādo ꝑt ꝺs rē suā cariꝰ vēdere ꝛ lucꝝ ide q̄ rere ad sensum ꝓdictū. ¶ Sꝛ dī. ꝺs: tñ Lbry sost. ōr sup Mat. Quicūqꝫ rē cōpat vt itegrā ꝛ imutatā vēdēdo lucrēť: ille ē mercator q̄ ō tē plo dei eijcit. Et idē vult Lassiod. sup illo ps̄. qui nō cogit fēraturā ꝛc. sꝛ nullꝰ eijcit de tēplo dei nisi ꝑpr̄ ꝓtm: ḡ oīs negociatio ē ꝓtm. Ad B dicēdū ē ꝑm s. Tho. vbi s. i solutōe ꝓme rōnis. ꝙ vbū Lbry. ť. intelligēdū ē de negociatōe ꝑm ꝙ vltimū finē i lucro ꝙstituit. qō ꝓcipue videť q̄ aliqs rē nō imutatā cariꝰ vēdit. si em̄ rē i meliꝰ mutatā cariꝰ vēdat videť ꝓmū sui laboris accipe: q̄uis ꝛ ipm lucꝝ possit licite intēdi. nō sicut vltimꝰ finis: sꝛ ꝑr̄ aliū finē necessariū vl' honestū: vt dictū ē. ¶ Ex illo ꝓz ꝙ pene stici q̄ nꝙ i foro siue sub porta rē ꝓcio cōpant ꝛ i ꝙmēti cariꝰ vēdūt: nihil laboris bñdo ꝑ rei custodia neꝙ expēsas. tales sūt mercatores q̄ de tēplo dñi eijciūť: ꝛ suptores i republica obliganť ō bis adbibere remediū. ¶ Est tñ aduertēdū ꝑm s. Tho. vbi s. i solutōe scōe rōnis: ꝙ nō oīs q̄ cariꝰ aliq̄d vēdit q̄s emit/negociator est: sed solū q̄ ad �al emit vt cariꝰ vēdat. Si aūt rē emit nō vt vēdat sed vt teneat: ꝛ postmodū ꝑter aliquā causaz eā vēdere velit: nō ē negociatio/q̄uis cariꝰ vēdat. ꝑt em̄ ꝳ licite facere vl' qꝛ i aliq̄ rē melioꝛauit: vl' qꝛ ꝓciū rei ē mutatū ꝑm diuersitatē loci vl' tꝑis: vel ꝑr̄ ꝓiculuz cui se exponit/trāsferēdo rē de loco ad locū vl' eā fieri faciēdo. ꝛ ꝑm ꝳ nec emptio nec vēditio est iniusta/saltē iuꝝ valoꝛē iusti ꝓcij ad sensuz supꝝ dictū ser. citij. B. Ex ꝺbꝰ oīb; ꝙcludiť ꝙ negociatō fꝛ se ñ ē mala. Et ꝳ vult Aug. i ca. q̄m nō cogit ꝛc. lxxxviij. dist. vbi vult: ꝙ ꝑba diēs i ps̄. ⌊q̄m nō cogit fraturā⌋. i. negociatiōnē ꝑm aliā trāslatōez: nō ꝓhibet absolute ebrī anis negociari. Dicit em̄ ꝙ in illa ꝓhibitiōe de mēdacio ꝛ de ꝑiurio agit: nō de negocio. Ego em̄ mētioꝛ nō negociū. Nā possum dicere/trāsito emi: sꝛ tāto vēdā: si placꝫ eme. negociatio ei nō me facit malū/sed iniq̄tas mea ꝛ mēdaciū meū. Hec Aug. Et ꝙcludit i se. ca. Negociatores illi abominabiles existimanť: q̄ iusticiaz dei mīme ꝙsiderādo ꝑ imoderatū pecunie ābitus. i. cupiditatē polluūť: merces suas plꝰ periurijs onerādo. tales eiecit dñs de templo ꝛc.

R Clericꝫ ꝑ dibeť ne gociatio

¶ Sed adhuc dī. ꝺs: si negociatio aliq̄ mō ēt licita: tūc clerici nō ꝓhibereńť a negociatōe Uñ hiero. ꝛ habenť ꝝba eadē dist. i c. negociatores ōr. Negociatorē clericū ex inope diuitē/ex igḡbili gl'iosum/q̄si q̄ndā pestē fuge. Ad B rñr ꝑm s. Tho. vbi s. i sol'. ť rōis. ꝙ clericꝫ mēdicit negociatio: nō ranꝫ i se mala. sꝛ iō: qꝛ clerici nō solū debēt abstinere ab his q̄ sūt ꝑ se mala: sꝛ etiā ab his q̄ bñt spēm mali: qō q̄dē i negociatōe ꝙtigit. Tū ꝑr̄ B ꝙ ē ordiata ad lucꝝ renū: ꝙ clerici dñt ēē ꝙtēptores. Tū ēt ꝑr̄ frēq̄ntia negociatoꝝ vicia. qꝛ difficulť exuit negotiatoꝛ a ꝓcis labiosꝝ: vt ōr Eccli. xxvj. Et alia

eā ē. qꝛ negociatio nimis ꝙplicat aīm secl'aribꝰ curs: ꝛ ꝑ ꝙñs a spūalibꝰ ꝛtrahit. Uñ apl's. ōr. ij ad Tim. ij. Nemo militās deo ꝙplicat se secl'aribꝰ negociis. licz tñ clericꝫ vri ꝓma cōmutatōis specie: q̄ ordiať ad necātē vite emēdo vl' vēdendo. ō q̄ s. H. Hec s. Tho. vbi s. ¶ Ex ꝓmissis ꝓz fꝛ s. Tho. ꝛ Rich' de media villa. ꝙ q̄cūqꝫ scienť ꝛ cū ītētiōe decipiēdi ꝓximū mēriť/ mor talr peccať. qꝛ fꝛ Aug. tale ē mēdaciū ꝓnicioſū xxij. q. ij. ꝓmū. Et vltra B q̄ sic decepit ꝓximū restituere tenet id i q̄ decepit. Talibꝰ ei dñs ꝑ Esa. v. c. eťnā dānationē ꝓnūciat di. Ue q̄ dicitꝫ malū bonū: ꝛ bonū malū. q. d. Ue vob q̄ mēdacť dicitꝫ bonū malū ꝛ malū bonū: supple vēdēdo ꝛ emēdo. Si āt q̄s vēdēdo vl' emēdo ñ intēdat nocere ꝓximo fꝛ se fuare idēnē mēriēdo. tūc ꝑm ꝓdictos doc. tale mēdaciū ē veniale pcm̄: nisi ex assiduitate ꝛ mala ꝙsuetudie fiat. qꝛ tūc ꝑm Hostien. ē mortal' pcm̄. sic exbiceas q̄ cū ē assidua ē mortal' culpa. sic̄ patꝫ. xxv. dis. Gal's. Jō scptū ē Eccī. xx. Portioꝛ ē fur q̄ assiduitas viri mēdaciꝫ. Hec ō negociatōe ꝛ mēdaciꝭ circa eā cōmissis. Nūc i seqn. ser. dicā ō ꝓiurio i mercatiōe ꝛc. Rogem⁹ ḡ deū qtūs i tot pricul' fraudibus ꝛ mēdaciꝭ secl'ariū negociationū ꝛ ꝙcturū nos dirigat ꝛ custodiat ne eū offēdam⁹. ꝑ cbm dñm nr̄m Amē

¶ De ꝓiurio qō fit i mercatiōe ꝛ negociatione. Sermo. CVI.

Radix oim maloꝝ ē

cupiditas. j. ad Tim. vj. ¶ In ꝓcēdētib; ꝑmōib; signť ꝑmōe. citij. audistis q̄s filias bꝫ auaricia. Tādez i spēali de aliq̄bꝰ vicz obduratiōe/incęrudie/siue supflua solliciťudie. postea ō mꝭtiplici fraude ꝛ fraudulentia. deīde ō mēdacio i ꝓcedēti ꝑmōe: qd sit. ꝛ q̄ꝫ mꝭtiplex q̄ ꝓtm̄ veniale aut mortal'e. Et ō duplici cōmutatiōe q̄ntū ad negociatores ꝓtinet q̄ ēriā negociatores sine ꝓcō ꝛ licite mercari possint ꝛc. Et qꝛ ꝓiuriū mꝭtiplex occurrit negociādo. i. vēdēdo ꝛ emēdo eo ꝙ ꝓiuriū sit ēt vna ex supꝝ dicťꝫ filiabꝰ auaricie: q̄ est radix oim maloꝝ. Jō i ꝓncipio ꝑmōe dicere intendo de ꝓiurio: q̄ntū ad negociationē signāť. ꝓ ꝙ gꝛa Aue ma.

¶ Radix oim maloꝝ est cupi. vbi s. In B sermone ꝓmo videndū ē. Utrū oē ꝓiuriū sit ꝓtm̄ mortal'e. Sciō q̄ possint nos mouere ad ꝛestādū ꝓiuriū: qō cōiter fit i negociatōe. Tertio: q̄s ꝙditiōes i se ꝛbeat hꝫ mercatoꝛ ne peccet mercādo. ¶ Circa ꝓmū ē notandū: ꝙ due sūt spēs ꝓiurij. Una ē iuratio ꝙuersa. Alia ē iuramēti li cita ꝛ egressio: De ꝓma specie sūt ꝙ iurāt se facturos aliq̄d illicitū. vicz adulteriuz/homicidiū rapinā/ auxiliari i nocumētū ꝓximi/vel aliud malū iurāt se facturos: tale iuramētū dī ꝓiuriū qꝛ sic iurās incurrit ꝓiuriū ꝑr̄ defectū iusticie Uñ ad B ꝙ iuramētū sit licitū ꝛ sine ꝓcō: ꝑm Hiero. sup B ꝝbo Hiere. iij. Jurab in ꝝitate: vt sit iudicio ꝛ iusticia: req̄runť tria. vicz. ꝝitas/iudi

A

A periurij

Juramē. tum

ñ/z iustitia. Et ꝙdcūqz illoꝝ trium defuerit p/iurū ē. xxij. q. ij. Aduertēdū. nō ēt codē ordie Sz ꝑmo z ꝑncipal'r ē piurū: qñ deest vitas in ꝑmōe. ¶ Secūdario ār cū deest iusticia: qz ꝙcūqz iurat aliq̄d illicitū ex ꝓpo falsitatē incurrit qz obligat⁹ est ad hoc ꝙ ꝓtrariū faciat. i. iusti/ciā. ¶ Tertio mō qñ deest iudiciū: qz cū indis/crete iurat ex hoc ꝓpo piculo se cōmittit falsita/tē incurrendi. Et sic ptz rñsio ad ꝑmū: vtꝝ oē piurū sit pcm̄ mortale. ¶ Primo ꝙ oīe p/iurū est pcm̄ co ꝙ de rōne ei⁹ est falsitas. Ptz illō ēt ex ꝓpria rōne piurij: qz iurare est deū testē inuocare. ꝙ aūt aliqs deū testē inuocet falsitat/iusticie/aut indiscretiōis: ꝫ ad irreuerētiā dei ptinet: qz ꝓ ꝫ dat intelligere: vl' ꝙ de⁹ vitatē nō cognoscat: vl' ꝙ falsitatē rectificari velit: vel ꝙ de⁹ coopck iniusticie aut indiscretiōi ⁊c. Et tō piurū est pcm̄ religiōi ꝓtrium: cui⁹ est reuerētiā ꝺo exhibere. ¶ Ex illo ptz scḋo. ꝙ oē piurū est pcm̄ mortale: ptz qz illud qō ꝺ sui rōne ptinet ad ꝓtēptū dei ē pcm̄ mortale. piurū aūt de sui rōne iporat ꝓtēptū dei. ex hoc em̄ habet rōnez culpe: qz ad irreuerētiā dei ptiner. Ergo piuri/um ex suo genere est peccatū mortale. ¶ Sed dice. qs: qd si aliqs iocose vel ex lapsu lingue p deū iurat falsum vel aliq̄d illicitū? Rñdeč. ꝙ ille q̄ iocose periurat nō euitat diuinā irreuerē/tiā: sed quātū ad aliq̄d magis auget. z ideo nō excusat a peccato mortali. sicut nec a dei ꝓtem/ptu. Ille aūt q̄ ex lapsu lingue falsum iurat. si aduertit se iurare z falsum esse qō iurat: nō ex/cusat a peccato mortali: sic nec a dei cōtemptu Si aūt nō aduertat: nō videč habere intentio/nē iurandi. z ideo a crimine piurij aliqualiť ex/cusat. ¶ Ex his cōcludit: ꝙ grauius pcm̄ est si qs solēniť iuratū euangeliū vel erectionem digitoꝝ: qz si per deū in cōmuni sermone iurer. tuz ꝓter scandalū/rū ꝓter cōmunē delibera/tionē. quib⁹ equaliť hinc inde positis grauius est primū qz scḋm. Hec scribūs Tho. ij. ij. q. xcv iij. arti. j. ij. z. iij. ¶ Sed iterū diceret qs: quid de illo qui iurat se facturū aliq̄d illicitū: an in/currat periurū si nō impleat qō iurauit? Rñ/det scribūs Tho. vbi sup̄. arti. ij. in solutione pri me rōnis ꝙ ille qui iurat se facturꝫ aliq̄d illici/tū: iurādo incurrit piurū ꝓter defectū iusticie vt ptz ꝫ. Sz si nō impleat qō iurauit ī ꝫ nō incur rit piurū: qz ꝫ nō erat tale qō sub iuramēto ca dere posset: vl' qō iurandū esset. imo teneč nō ad implere qō iurauit: nā nō implēdo qō iurauit nō peccat: qz iurādo peccauit. Nā iuramētū nō est ad hoc institutū. vt sit iniqtat⁹ vl' cuiuscūqz cri/minis vinculū. xxij. q. iij. Inč cetera. Et ibidē i ca. In malis. ꝺ Jsiḋ. In mal' ꝓmissis rescinde fidē: i turpi voto muta decretū: qō incaute vo/uisti nō facias: impia est ꝓmissio q̄ scelere adi/pleč. Jdē vult Beda in ca. se. Et Amb. ibidē in ca. Tolerabili⁹. ¶ Ex his ptz: ꝙ siquis iuraret se nō interaturū religiōnē: vel nō daturū elemo synam vel aliqō huiusmodi. vt nō subuenire ꝓximo ꝓsilio vel auxilio: tal' iurādo piurū in currit ꝓter defectū iudicij siue discretōis. Et tō qñ facit id qō meli⁹ est: nō est piurū sz piu/rio ꝓtrariū. Suo mō siqs iuraret vel ꝓmitte/ret se facturꝫ volūtatē alterī⁹: intelligēda ē de/bita ꝓditio: si. s. illō qō ei mādak licitū sit z bo/nestū: z portabile siue moderatū. Hec s. Tho mas vbi ꝫ. arti. ij. in solutiōe scḋe z tertie rati/onis. ¶ Ex ꝓmissis ḡ patz: qꝫ incautū ē iurare falsum siue illicitū/etiā iocose: siue qñqz ex la psu lingue: vt ptz ꝫ. Videāt ḡ q̄ ex mala cōsue tudine freqntāt iuramēta illicita. vt dicendo: se incau/Per deū ego nō parcā tibi. ꝙ deum ego nō fe/ci ꝺ vel illud: vbi falsitas est. Per deū ego faci am ꝺ vel ꝺ: vbi qñqz nō ē interio ꝺ faciēdi. Ui deāt etiā z diligēter attendāt vēdentes z emē tes qntū deū offendūt suis piurijs. Uñ. lxxx/viij. dis. i ca. Ejcies. ꝺr Lhryſ. Mercator sine mēdacio z piurio esse nō pōt. i. difficulť eē pōt Magna nēpe abusio ē nescire vēdeř mercāti as etiā cuiuslibet vilis mercis: absqz multipli cib⁹ iuramētis: imo z piurijs multis. Aiūt em̄ freqnti⁹: Per fidē meā: vel ꝙ deū tantū ꝓtest mihi: ꝙ deū tantū de ꝺ hōe potui. ita saluet de/us aiam meā sicut vitatē dico. ꝙ deū vel ꝙ cor pus chr̄i tātundē huic ꝓsimile vēdidi. Et ꝓsi/milia piuria mlta. Que tō ab aliqb⁹ freqntant qz sicut ꝓpheta ait Nō est timor dei añ oculos eoꝝ. O qnta ysania: qnta rabies mundane cu piditat⁹: sepe absqz aliq̄ lucro toties nequiter peccare z peierare. Cōtra tales mercātes. lxxx/viij. dist. Quid est aliḋ. ꝺr Lassioḋ. Negociato res illi abominabiles extiank: ꝙ iusticiā dei mi/nime ꝓsiderātes ꝙ imoderatū pecunie ambi/tū polluunt: merces suas pl⁹ piurijs onerādo qz pcijs. Tale em̄ piurū si intentiōe fallēdi ꝓxi mū dicit: est graue crimen mortale. imo si eti/am nō causa decipiēdi ꝓximū: sed ex mala cō/suetudine homo piurat idem dicēdum est. Et quod damnabili⁹ est. Heu nunc hmōi men/dacia/iuramēta z piuria/fraudes z asturie ⁊c. fiūt ī locis sacr⁹: i pluribꝫ ciuitatib⁹/vill' z op pidis. qñqz in eccl'ia: qñqz ī cimiterio: qñqz ad ianuas eccl'ie: qñqz ī ambitu: aut loco eccle cō tiguo. qō vtiqz ꝓhibitū est. xxj. q. vij. Et ꝺ dixi mus. post medium. Et Nicola⁹ papa. xvij. q. iij. Sicut antiqtus: statuit. ꝙ eccl'ia maior debet hōe. xl. passus ī circuitu. Capelle vo aut mino res eccl'ie debēt hōe. xxx. passus. Et vt ꝺr Hoſt. Passus ꝫm Jsiḋ. ꝓtinet qnqz pedes: pes autē spaciū. xv. digitoꝝ. Uerūtamē vt ꝺr glo. qñqz ꝓter angustiā loci tātū spaciū hōi nō pōt. Et ꝺr Archidia. ꝙ maior eccl'ia ꝺr baptismal'. In eodē ca. declarat. q̄ sint q̄ ꝓuilegiū habēt in ec/clesia. Utinā ꝺ attenderēt q̄ vēdendo z emēdo habēt ꝓsuetudinē sp iurādi z freqnē falsuz iu/rāt: dicēres. Per deū ñ dabo tibi remissi⁹. ꝙ de um ille tātū voluit dare ⁊c. vt patz ꝫ.

¶ Nūc ꝓsequēter scḋo videndū erit: q̄ nos pos/sint mouere ad detestatiōem piurij. Ad ꝺ rñ/

Hora bñ

monēcia dr. Uīn. ī Spēc. moral. li. iij. ptc. vij. dist. viij. ad ōcesta q multa sūt q oñdūt pcīm piurij sūmope dē/rionē per testādū: vt ptz infra.

iurij. ⟨ Fur/raptor z sacrileg⁹ efficit.
Homagiū diabolo facit.
Sigillū sūmi regis falsificat.

Periur⁹ Deū q̄ntū ī se ē malicia inuoluit.
Excludit a p̄rectiōe diuini nois
Replet mal' culpe z pene
Ab oīb⁹ creaturis final'r ipugnat

¶ Primo piur⁹ siue q̄ peierat: fur/raptor z sacrileg⁹ efficit. Fur q̄dē z raptor. q: nomē scīm dei ipo inuito z ꝓhibēte ī testioniū falsitat; assumit. Uñ Exo. xx. dr. Nō assumes nomen dei tui ī vanū. Sacrileg⁹ vo: q: res sacras iuadit vt sup eas pcīm suū faciat: sīc nomē dñi: corpus ei⁹: altaria: z reliq̄as sctōz/ p q̄ iurat z peierat: q̄ō refugiūt alij petōres. etiā ipi demōes q̄b⁹ scīm z terribile ē nomē dei: ad cui⁹ iuocatiōnē ipi fugiūt ab obsessis. tales aūt petores demōib⁹ nullū timorē hñt: nomē dei: brē ✠ gis scē crucis: passiōis chīi: siue scrōz dei in testimoniū sue falsitat; siue ad faciēdū aliq̄ illicitū assumere. Uñ z merito timere deberēt/ z cogitare: si ḃ fecero/ de⁹ subita morte me puniet vl' vsu lingue ꝓuabit me. Propēea scīptū ē Leuitic. xix. Nō piurab ī nōie meo. Sed heu ita leue reputaī piuriū q̄ z in oī loco cōmitti solet: q̄ō nō ē in alijs pctis. Multi em timēt peccare circa res sacras: z tñ ñ timēt piurare. Nā q̄ vult fornicari: si est in eccl'ia vel ī cimiterio ipe exit inde. si ꝓpinqu⁹ est cimiterio vel ecclesie: ipe elōgat se ab eis. Ille vo q̄ vult peierare intrat eccl'iaz si ē extra. imo q̄nq̄z accedit ad altare z peierat. Et (q̄ō horrēdū ē) aliq̄n sup altare. z sup euāgelia cōmittūt piuria: imo sup corp⁹ chīi. sīc aliq̄n faciūt ꝓncipes z maiores ꝓ pcordia hūda: cū eīs piuriū sit ḡus pcīm q̄z multa alia magꝝ pctā. Uñ pena piurij ponit q̄si homicide. xxij. q. j. pdicādū. Silr. xxij. q. iij. Inf ce/

Uide infra exīm ꝓmum. tera ¶ Scōo piur⁹ homagiū diabolo facit: z se cū manu ꝓpria diabolo tradit. Uñ Prouer. vj Defixisti apō extraneū manū tuaz. Hoc facit piur⁹ erigēdo manū/ vl' tāgēdo euāgeliuz: aut crucifixū. tal' man⁹ tādiu manet diaboli q̄usq̄z peniteat. Et p ꝓñs q̄rtēscūq̄z se signat:

Uide infra D. ex emplū secundum manu diaboli se signat. ¶ Tertio piur⁹ sigillū sūmi regis z pape falsificat. z ō tanq̄z excōicatus z sacrileg⁹ ī ꝑpetuū carcerē ē detrudēd⁹: q: nomē dñi q̄ō datū ē in testioniū vitaz/ assumit ī testioniū falsitatis: z ꝓfirmatōem ei⁹. Uñ Eze chiel. xiij. Uiolabāt me ad pl'um meū ꝓ pugillū hordei z fragmē pānis: mēriētes pl'o meo credēti mēdacijs. Et Esa. lij. Tota die nomen meū blasphemat. Et. j. Cor. xvj. dr. Si q̄s nō amat dñm iesum/ anathema sit: q̄les sūt piuri

¶ Quarto piur⁹ q̄ntū ī se ē: deū inuoluit ī malicia sua: q: ipm ī testimoniū falsitat; adducit. Et ō ꝑ piuros ī finali iudicio etiā ī particulari iudicio dñs testis erit: ꝓm illō Malach. iij. Ero testis fidel' maledicꝰ z piurꝰ. Tres ei piurī q̄ntū ī eis ē mal⁹ malū videl' facere ch̄o q̄s ipi crucifixores ei⁹. nā crucifixores itulerūt ch̄o malū pene. piur⁹ aūt q̄ntū ī se ē vult ch̄m inuolvere malo culpe: q̄ō ē lōge deteri⁹: q: vult ch̄m esse testē falsitat; z malicie sue. Et sic reputat q̄ si deceptoz: dū per nomē eius iurando alios decipit: q̄ō vtiq̄z nō legit de diabolo: q: licz diabol⁹ sit mēdax z pr ei⁹. Joā. viij. z p mēdaciuz hoīes seducat. cū nō legit: q̄ p iuramētū mēdaciū a ꝓbet: vt meli⁹ seducere possit: sīc faciūt illi q̄ peierāt. ¶ Quīto piur⁹ excludit a p̄rectione diuini nois ī q̄ō peccat: q: frustra iuocat legis auxiliū q̄ cōmittit ī legē: ex de sen. excō. ī audiētia. Jō piur⁹ cū iuocat nomē dñi a do. p̄tegi nō merebit: q: ipe blasphemauit nomē dñi. Luz tamē alijs hoīb⁹ nomē dñi sit ī refugiū. ꝓm illō ps. Adiutoriū nr̄m in nōie dñi. Et puer. xviij. Turris fortissima nomē dñi: ad ipm currit iustus z exaltabit. Et Phil'. ij. In nōie iesu oē genu flectat: celestiū: t̄restriū: z infernoz. Et q̄ se q̄t q̄ piur⁹ peior ē demōib⁹ z dā nat; q̄ in nōie iesu cogunt genua flectere z reuerētiā ei exhibere: sz piur⁹ p oppositū deo ꝓtēliā conat exhibere. ¶ Sexto piur⁹ replet mal' culpe z malis pene. Malis culpe replet: ꝓm q̄ō dr. Eccl'i. xxiij. Uir multū iurās replebit iniq̄tate. Et ibi dē. Nō assuescat iuratiōi os tuū. multi ei casus sē ī illa. vicz q̄t piuriū q̄ō sepe subsequit. De malis vero pene q̄b⁹ deus punit specialit ḃ pcīm dī Zach. v. Uidi volumē euolans ⁊c. Et dixit dñs. Hec est maledictio que egredit sup er facie oīs terre. Et seq̄t. q: oīs iurās ex ḃ iudicabit ur ⁊c. z vēit ad domū furis: z ad domū iurātis in nōie meo mēdacit: z cōmorabit ī medio domus ei⁹: z ꝓsumet ligna ei⁹: z lapides ei⁹. Uñ piuri aliq̄n necāt a dōmō e. aliq̄n vexāt. ¶ Sīc legit ī vita brī Pāgracij. Sīc refert Greg. Turon. q̄ sīq̄s piurare volēs ad sepulcrū dicti sci accedere voluerit: añq̄z cācellū chori itrauerit: aut arreptꝰ vexāt a demōe: aut ꝓtinuo cadēs ī pauimētū vitā pdit. Jtē ī eccl'iast. hist. li. vj. c. ix legit ō Narcisso hierosolymitano epo: q̄ cū cēt iust⁹ z rigoris renax: q̄daz hoīes nequā: timentes ne eos in suis flagitijs inueniret: sciētes q̄ eis nō parceret. q̄uenientes coā auditoribus crimē infamie ei imponūt: iurādo z imꝑcādo ita esse. Prim⁹ cū iuramēto iprecat q̄ igne pereat nisi ita sit. Scōs q̄ q̄daz morbo regio. Tertius q̄ oculos amittat. Scō aūt secedente ad eremū vt vacaret ꝓplatiōi: z licz deū timētes nō crederēt eis ꝑ scīm: eo q̄ vita Narcissi ab oīb⁹ nosceret. cū impios z piuros diuia vltio seq̄t. quā sibi iurādo statuerāt. Prim⁹ nāq̄z falsus rediit a parua scintilla ignis noctu tpe domo sua succēsa: cū oī genere siue ꝓgenie sua: oīq̄z familia sua exurit. ¶ Scōs repēte ab imis pedib⁹ vsq̄ ad summū capit; vertice: morbo regio cōsumit. ¶ Tert⁹ aūt prioz exitū videns: p̄ūpit in medīū: z audiētib⁹ cūct; sera pnia vniuersi cō/

Excēpluz

Excēpluz

Malo ch̄e z pe ne replet piurus

dinati sceleris ordinē pādit. Tāctis aūt lachrymis ūmane facin⁹ deflet: z ī tantū die noctuq; pdurat ī fletib⁹ vt lumīb⁹ oculoꝝ puareť. Narcissus aūt cū ita desertū petijsset occulte latere volēs: post tres successores rediēs honorifice suscepť ē: vt ptz ibidē. x. c. ¶ Aliud exēplū refert Uin. ī Spec. moral'. vbi s. de restitutionib⁹ ? testamēt legatoꝝ ī testamēto. qđ simil'r accidit: similiter nō expīmētib⁹. Cū qđā vsurari⁹ morereť penitēs: vocauit duos amicos suos: rogans eos vt ipi eēnt fideles executores sui z veloces: z q̄ restituerēt qđ habuerat de alieno: exigēs ab eis iuramētū: q illud fecerūt cū impcatiōe. Ali⁹ impcat⁹ est: q̄ igne sacro (q̄ dicť gehēnal') succēderet nisi ꝑ faceret. Ali⁹ q̄ mala lepra ferireť. Cū aūt eis mortuo pecuniā retinerēt: nec vt ꝓmiserāt facerēt: vt impcari fuerāt factū ē eis: z tormēto vrgēte ꝑ fūt ? fessi qđ eis accidit. Ecce q̄liter deus punit piuros in ꝑ seculo. qđ ḡ fiet in futuro: vt patebit iā. ¶ Septimo dissuadent piurū oēs rōnales creature. armat em̄ de⁹ creaturā ? era ī sensatos Sap. v. De ꝑ exēplū habem⁹ in hīstoria trāsmarina sicut refert Uincēn. vbi s. q̄ fūt qđā fontes fures arguētes sic Si suspecti iurauerūt z piurū cōmiserūt biventes ex eis excecanť. Si aūt sint ūnunes clarius videť. Jtē legiť in gestis romanoꝝ: vt refert Orosi⁹. lib. v. q̄ cū romani misissēt legatos ad plures gentes (q̄s ipe nomiat) z ipi recepissent eos in pace. z fide data pacē firmassent: subito ꝓditiose in eos irruērēt in ciuitate Esculo occiderūt eos: z oēs romanos q̄rētes inuenerūt. Et factū est in detestatiōe piurij z violatiōis fidei: q̄ panis fract⁹ apud aliq̄s ꝑ fracturas sanguī aret. animalia domestica z blāda z inf boies viuere assueta: cū balatu/binnitu z mugitu mirabili fugiēres ad siluas z mōtes/ab domib⁹ discesserūt. canes cū lachrymosis latratib⁹ idē fecerūt/oberrātes ad modum lupoꝝ. Dicti aūt ꝑli qui dicta ꝓditiōem cōmiserant: victi fūt omes in cāpo a Lucio Pompeio z occisi cū imparoze eorū: exceptis quatuoꝝ mlib⁹: qui iugū mōtis petētes vindicetaꝝ dei nō euaserūt: q̄ cōgelati ad modū lapiduꝝ obriguerūt ī mobiles facti q̄ stantes videbantur viui: tam eorū oculis z dentib⁹ ab eis cadētibus. Hec Uincēn. vbi supꝝ.

¶ Pro tertia parte sermōis est q̄stio. Cum periculosum sit mercari siue negociari ꝓter varias fraudes/mendacia z piuria tē. Que tamen req̄runť ad hoc vt quis mercādo nō peccet: siue quas cōditiones mercatoꝝ in se debet habere ne peccet mercādo? Et posset esse speciālis sermo. Ad hāc questionē breuiter dicendū est: quātū patz ex ꝓmissis: q̄ ille qui desiderat esse mercator recť z ver⁹: toto conamine debet ad ꝑ tendere: vt habeat in se septē cōditiones: quas rangꝝ septem specula debet conꝑplari: vt ꝑm eas se dirigat ī mercationibus. Et sunt ille.

Si sit ī clericali statu aut ī futuꝝ esse intendit
Ne in mercatōib⁹ occupeť nisi ex iusta z honesta causa
Ut in dieb⁹ festiuis a mercatōe de
Mercatoꝝ Ut in locꝭ sacrꝭ a mercatōe (sistat
dz ispicere abstineat
vij. specula Ut iuste vēdat: tā trāseūtib⁹ q̄ cōmorātib⁹: tā simplicib⁹ q̄ itelligē
Ut mercari abhorreat cū da (rib⁹
mno reipublice
Ut ī mercatōe fugiat mēdacia: ꝑiuria: oēm duplicitatē z fraudē.

¶ Prio mercator ꝑmū specꝰuz ispiciat z ? sideret: si sit ī statu clericali vl' ī futuꝝ ē intēdat: q̄ negociatio clericꝭ ē ꝓhibita: vt ptz ī ser. ꝓcedēti R. Et Aug. lxxxvij. di. ī c. fornicari. ait. Añq̄ eccl'iastic⁹ q̄s sit lz ei negociari: facto iā/nō licz ex ne cle. vl' mo. se. ne. se imis. ꝑ totū. Pena aūt clericoꝝ q̄ negocijs secularib⁹ se imiscēt ē: q̄ si se nō correxerint dñt ꝺponi. xcj. di. clerici. Et ex Ne cle. vl' mo. ī c. Sz nec. Jta tū q̄ religiosi strictⁱ q̄s alij puniant vt ī dicto c. Sz nec. Nā decet clericos scē viuere: z nō cupiditatib⁹ seculi seu mercatōib⁹ vl' lucrꝭ: sz deo q̄ sūmuz bonū ē adherere: vt vult Bze. finaliť ī expositiōe. xlvij di. c. Bonoꝝ. vbi dr. Bonoꝝ auctor inherere aliť ñ valem⁹: nisi cupiditatē a nob q̄ oīm maloꝝ radix ē abscidam⁹. Radix ei oīm maloꝝ ē cupiditas iuxť thēa. ¶ Scō mercator ispiciat scōm speculū: ne ī mercatōib⁹ occupeť nisi ex iusta z rōnabili cā. vicz ex sui z suoꝝ necēte/ex miserabiliū ꝑsonaꝝ pierate aut alia honesta z vtili cā: nō ex īsatiabili cupiditate. Uñ fz Alex. de ales. etiā laico mercari nō licz: nisi ꝓpť duo. Prio ꝓpť necēte: vt sz satisfacere possit sibi et familie sue: ſm decētiā statꝰ sui. ¶ Scō ꝓpť pietatē: vicz vt lucreť ad distribuēdū pauperib⁹ vel ꝓpť alias pias causas: vt pura fz Tho. ij. ij. q. lxxvij. ar. iij. ꝓpť publicā vtilitatē. vt ptz in p cedēti ser. H. Et sic illicita ē mercatio: vbi mercator finaliť ꝓstituit finē ī lucro. Mercari em̄ ꝓpť subam cumulādā: z ꝓpť improbā diuitiaꝝ cupiditatē z curiositatē: seu ꝓpť alīū finē malū siue illicitū est culpa mortal': q̄ hec ꝓhibita sūt oīb⁹. dist. xlvij. Oēs. z. c. Sicť hi. His ? cordat etiā Ray. ¶ Ex his ḡ ptz: q̄ mercari vt ex lucro cumulenť z freq̄nteť secū vanitates z pompe in se: aut ī vxore: vel familia illicitū est z culpa mortal'. Tales itaq; expēse īmoderate: īsatiabilis sūt abyssus: q̄ insatiabilē req̄rūt abyssuz luꝝ eriā iniq̄z. Sicut ꝓpha ait. Abyssus abyssuz iuocat. Ex his etiā pōt colligi: q̄ mercator licz nullū mēdaciū/nullā fraudē/nullū piurium/nihilq; aliō iniustū quod cōmittere solet hoc boīm gen⁹: in mercationib⁹ suis ? mittat. Nihilomin⁹ nō excusať a pcō mortali. si ꝓter iniustā causaz licz alias iuste exercear mercatias. De talib⁹ em̄ scriptū est Eccl'es. iij. Unus est z scōm nō habz/nō filiū/nō fratrē. z tū labo

rare nō cessat. ſ. ī mercātijs: nec tñ satiant' ocu
li ei⁹ diuitijs: nec recogitat dicēs: Cui laboro
z fraudo aiam meā bonis. Sed z b̄ mirabile ē
z valde dolendū: q̄ cū plurimi de talib⁹ reptā
tur: null⁹ vel saltē paucissimi inueniunt' q̄ de b̄
turpe lu ꝓsciam sibi facīūt. ¶ Ex q̄ itē⁹ inferr': q̄ vēde
crum. re car⁹ q̄z emat cupiditat' cā/est turpe lucrū.
z pt̄m. xliij. q. iij. q̄cūq;. ꝓterea tale lucrū est
pauperib⁹ dispēsandū. Tale em̄ lucr⁹ turpe a
doctorib⁹ reputat': dū q̄s sine necessitate res e/
mit tpe q̄ min⁹ valēt: z ex sola cupiditate fuat
ad tp̄s vt carioꝛi foro vēdat: vt patz ī pdicto c.
q̄cunq;. in textu. ¶ Tertio mercator inspiciat
tertiū speculū: vt oīb⁹ modis ōsistat ī die festiuis
ab oī actu mercādi: nec tūc ad mercata
accedat. Ad b̄ est p̄ceptū Exo. xx. Memēto vt
die sabbati sctifices. Et Leuit'. xxiij. Oē opus
fuile nō facietz ī eo. Sed heu ad tātū abusum
mercādi ac⁹ ꝓuenit: vt nūdine z mercator⁹ cō
uene⁹ magis fiāt diebꝫ festiuis q̄z alijs diebꝫ.
oēs q̄ tales dānare grauissimū z valde horren
dū ē. Jō ꝓ ꝓsolatiōe taliū z illoꝝ: signant' q̄ ha
bēt timoratas ꝓscias: videt' mihi esse dicēdum
sub correctiōe maioꝝ: q̄ si ex necītate aut alia
iusta cā vt supꝫ q̄s cogat' ī die festo mercari: vt
forte q̄ alio die res nō sic inueniret venales q̄s
ī festo emere posset. vl' forte vēdens tali die fe/
sto ꝓter ꝓuentū pauperꝫ: q̄ feriatz diebꝫ labo/
rāt magis posset vēdere merces suas: z sic se z
suos nutrire: z paupib⁹ subuenire ꝛc. q̄ tunc
añ oīa nō vēdat vel emat tpe q̄ pagit' diuinus
cult⁹. cui tūc debz inesse officiū diuinū z ver
bū dei audire. z tandē cū timore pacto prādio
siue post diuīa officia emat vl' vēdat ea q̄ p ne
cessitate sua sibi forēt vtilia ad sensuz pdictū.
q̄ vtiq; est ꝛ illos q̄ ex sola cupiditate vēdūt
z emūt: dimissis diuīs officijs z ⁊bo dei. imo
aliq̄n nec missam audiūt ī die festo. ita q̄ tāt⁹
est affect⁹ tēporaliū q̄ eis nihil sapiūt spūalia
z eterna: sz sola terrena z trāsitoria/trāsgredi
entes diuinū p̄ceptū de sctificatiōe sabbati: vt
supꝫ. ¶ Quartū speculū ispiciat mercator vt
a mercatiōe abstineat ī locis sacris atq; deo di
catis: vicz in eccl'ijs/cimiteriꝫ z ceteꝛ locis
sacratis. Nā ꝛ eos q̄ nō parcūt locis sacratz si
ue diuīo cultui dedicatis/dñs Mat. xxj. ardē
tissimū zelū ostēdit. Intrauit em̄ tēplū z eiecit
oēs vēdētes z emētes de illo. Et Joā. ij. ōz q̄ fe
cit q̄si flagellū de funicul' z eiecit vēdētes z e/
mētes. Nō legit' aūt alicubi ī toto euāgelio q̄
dñs tantā iraz ostēderit ꝛ pctōres sicut ibi. Et
Marci. xj. habet' q̄ dñs nō sinebat vas trans
ferri p templū. Ecce in q̄nta reuerētia dñs vo/
luit haberi tēplū. q̄d q̄ nūc de tēplo in q̄ est chri
stus dñs tē. Et bñ aduertēduz est b̄ q̄ dñs nō
solū vēdētes eiecit sed etiā emētes/ q̄ vēdētib⁹
p̄stabāt occasionē vendēdi z ꝓturbādi oꝛones
deuotarū ꝓsonaꝝ z diuini cultus ip̄edimētū.
¶ Quāta aūt veneratiōe z reuerētia digna sc̄
tēpla dei z loca deo dicata/ostēdit extra de im/
mūi. ec. ī c. decz. li. vj vbi sc̄ptū ē: Decz domū dī
scretudo. decet vt cui⁹ fact⁹ est in pace loc⁹ ei⁹
cult⁹ sit debita veneratiōe pacific⁹. sitq; ad ec/
clesias humil' z deuot⁹ ingressus. sit ī eis q̄era
uersatio deo grata: inspiciētib⁹ placita. q̄ ꝓsi
derātes nō solū instruat: sed etiā reficiat ꝓue/
nientes ibidē. vt etiā apte ōr tex⁹. lxxxviij di. ī
ca. ꝓnō. vbi dī. Dom⁹ mea dom⁹ oꝛonis ē z ē.
Qual' aūt ingressus hic sit ad eccl'ias z p eccl'ias
tēp en ūdinaꝝ scti Stephani ad sensuz vide/
mus. Utinā al' ordo p dei honore instituer'. Jtē ī eccl'ia nil inhonestū nil incōgruū fieri de
bet. xlij. dist. in ca. Nō oportet. z duob⁹ ca. seq̄nti
bus. Et itē⁹. xxj. q. vij. in ca. Et hoc. ꝓhibet: q̄
in sacro loco vbi oꝛonib⁹ vacandū est/ mercati
ones fieri nō debēt. ¶ Quintū speculū inspici
at mercator vt iuste vēdat tā trāsēūtib⁹ q̄z cō
morātib⁹. tā ignorātib⁹ z simplicib⁹ q̄z itelligē
tib⁹ z discretis. Unū ex ō empti. z vēdi. i ca. pla
cuit. statuit ꝓciliū sacz q̄ p̄sbyteri moneāt ple
bes suas vt hospitales sint: atq; nō car⁹ trāsēū
tib⁹ vendāt q̄z in mercato vendere possent. Et
fm Bed'. in. pdicto ca. Placuit. ad b̄ p excōica
tionē cōpelli p̄nt. xiij. dist. §. hinc etiā. q̄ vez ē
fm Jnnocē. si b̄ notoriū essz z moniti se emen/
dare nollent. Utinā b̄ attēderēt plures q̄ post/
posita aiaꝝ salute/ sepe simplicib⁹ aut alienis
car⁹ vendūt q̄z exptis z notis. Et vtinā nō pe
ius facerēt/ eos ī reb⁹ vēditis nō defraudātes
vl' ī numerādo aut dādo pecūias: aut vicia rei
vēdite occultādo. ¶ Sextū speculū mercator n
inspiciat vt mercari abhorreat cū dāno reipu/
blice: nullo mō sibi ꝓpriū cōmodū ꝓponēdo. sz
magis ꝛ tales fidelit' insurgēdo et iuxta posse
ne hmōi ꝓtractus fiāt impediēdo. ¶ Ad cui⁹ mercato/
intelligentiā est notandū fm Scotū dist. xv. rum bñ
q̄rti sniaꝝ. q̄ tria sūt hoīm genera q̄ cū vtilitate mercāti/
z cōmodo reipublice in mercatiōib⁹ exercent'. um tria
genera.

Videlicet
- Mercantiaꝝ apportatores
- Mercantiaꝝ conseruatores
- Mercantiaꝝ melioratores

¶ Primi sūt mercātiaꝝ apportatores: illi vicz
qui merces portāt de pria q̄ illis abūdat ad
priam cui tales sunt vtiles z necessarie. Talis
aūt mercator q̄ res affert de pria q̄ illis abūdat
ad patriā que illis indiget: habet actū vtiq; rei
publice vtilē z honestū. ¶ Scōi sūt mercātia/
rū cōseruatores q̄ quātitatē q̄nq; magnā mer/
cātiaꝝ emūt: vt aptius suo tpe ab emptoꝛib⁹
mercārie venales reptant' iusto pcio. Uñ mer/
cantias de lon ginq̄ portantes nō sine gui incō
modo possent semp vendere illas. nec etiā q̄li/
bet indigēs posset stati currere ad emēdū eas.
ex q̄ tūc patz q̄ tales mercantiaꝝ ꝓseruatores
nō ad ꝓpriū cōmodū pcise: sed ad vtilitatē z ne
cessitatē reipublice: sūt cōmēdādi: z ad magnā
reipublice vtilitatē. Sicut b̄ oñdi pōt de mer/
cantijs ex venetijs z alijs locis. de mercātijs in
cibo z potu. in carnib⁹/piscib⁹/vino. bladis ꝛc.
¶ Tertij sunt mercantiaꝝ mutatores seu me

liozatores q̄ vicz sua idustria/labore z arte/aut
rīs varietate.qz vicz res cariozfacta ē:mercā/
cias asportatas z ꝓseruatas varie meliozāt.sic
faciēdo de lana pānū:de cute cozīū/ō cozio cal
ceos/ō ferro z calibe cultellos/de pellib⁹ ma/
strugas.et sic de alijs. Et tales etiā reipublice
ꝓditiōes vtiles iudicāt. Oēs ḡ supdicti q reipublice vti
mercato les sūt/lucz z cōmodū licite reportare pñt: ꝓ si
rum derat⁹ q̄q ꝓditiōib⁹ mercatoz: vicz idustria/
sollicitudie/laborib⁹/picul' z reb⁹ ñ sp lucrosis
Uñq ad pmū:si mercator nō essz idustriosꝰ i re
rū valorib⁹:pcijs z expēsis/picul' z cōmodita/
tib⁹ subtilit extimādis:.pfecto ad b nō essz ido
neus z vtil' reipublice neq sibijpi. Sic q ad se
cūdū necaria est i mercādo vigilātia z sollici/
tudo. Et tertio sepe ml'ti labores ꝓcurrūt circū
eūdo p mare z terrā cū multiplici timore. Sic
q̄rto ml'ta occurrūt sepe picula i ꝓprijs psonis:
i mercib⁹ emptis:rōne inūdationū aut insidia
rū vl' guerraz tē. Sil'r q̄nto cū iā dictis indu
strijs/sollicitudib⁹:laboribz z piculis/nō sp lu
crant. Jō oib⁹ illis pēsat⁹ pñt discretū lucz re/
cipe.z cōmodū inde reportare. Et ꝓdicz ei ca/
sib⁹ lucz q̄sitū ex mercātia ope siue licito arti/
ficio/videt esse iustū z licitū.xcj.dist. Clericus
Est tñ aduertēdū ſm Scotū vbi s.q i trāsla/
tiōe negociatiua tūc est iniusticia:cū officie rei
publice actus ei⁹.vl' si imoderate q̄s lucz reci/
pit a republica vltra industriā/diligentiā/solli
citudinē z picula. Ex his ḡ iā pmissis facile
D cognosci pōt qui mercatores sint reipublice p
mercato nicios:z deo z hoib⁹ merito odiosi. bi vicz q̄ si
res hoib⁹ cut ꝓdictū est nec mercātias trāsferūt: nec ꝓser
odiosi et uāt p bono reipublice.nec coz labore z indu/
reipubli. stria res venales meliorant: q̄les sūt penesti/
pnicios. ci/puentēres alios i emēdo.vulgarit furkeuf/
fer.sicut z faciūt aliq̄n piscatores:q ab aduen
entib⁹ siml' emūt:z cariozi pcio pisces vēdūt q̄
ab extraneis bī potuissent. Sic z penestici et
penestice añ portas expectāt:nec vēdere volen
tes vire necessaria intrare sinūt: z ab eis cōpa/
rāt.z sic de alijs: Hmōi sūt q pniciosissimos cō
tractus frequentant: z i cōmunitatib⁹ neq̄q tole
randi sed puniēdi vel totalit eradicādi. posset
talib⁹ q̄dē admitti vt post horas certas i foro
dū pl's cōis emisset ipi residuū emerēt:sic i cer
tis locz ad b erigunt sig̃ siue vexilla. Quātū
P ād tales reipublice sint pniciosi ꝓz ex tribus ſm
tres coz/ Sco.q̄ tres corruptele notari pñt. Pria corru
ruptele ptela ē pcij icertitudo. Tales ei pdones vt ve/
mercato rius dicā q̄ mercatores ꝛ̄cib⁹ suis efficiūt:q
rum simplices ō valore rei emēde certificari nō pñt
q mō emūt vt sine pdictꝰ ꝓbꝰ mercatoꝝ ꝓdi
tiōib⁹ cū lucro vendant. modo vēdunt vt sil'i
modo emant. imo eodem die:z quandoq̄ ea/
dem hora.z sic populū cōmunē ne minori pre/
cio emere possit impediunt. Secunda
corruptela est precij iniusti.quia illi ꝓpter ꝓpri/
um commodum z lucrum faciunt quodlibet
venale vel vsuale carius emeneri z vilius ven/
dēri q̄ iusticia z rō poscat: ex q̄ dānificāt vtrā/
q̄ partē.s.emētē z vēdentē:z p ꝓns toti reipu
blice sūt pnicios. faciūt em rē quā ab extrane/
is siml' emūt viliorē ipi vēdēti: z cariorē illis q̄
ab eis emūt. Tertia corruptela ē pcij picu/
losi.nā ꝓter corruptelas pdictas q̄si cogunt
mercātes si nō sūt cauti z timētes deū. vl' in pi
culo anias suas ponere si fm bas corruptelas
lucrari volūt.aut si se saluari desiderāt i lici/
to mō mercādi ad pauperiē deuēire. Ex q̄b⁹ oi
bus reipublice magnū sequit dānū. Tales ēt
sūt in cōtractib⁹:q̄ q̄q occo vl' decē res vena
les ab extraneis adductas/ad se puertūt.i vi/
no:i sale:i bladis z frumētis z ceter⁹ reb⁹ neces
sarijs.ita vt alij min⁹ būtes mercādo victum
adq̄rere sibi nō pñt. vl' cū piculo ꝓscie merca/
ri cogunt: vt s. Lōtra tales loquit Ihē.lxxx/
vij.dist.i ca. Ejciēs. vbi ōt.q mercator nunq̄
pt deo placere.z q tales exēplo chr̄i ejciēdi es/
sent de eccl'ia. Tales em̄ ſm Ihē.z Scotū
deberēt de pria exīmiari z repelli z i exiliū da/
ri.q duo vl' tres/sex vel octo i vna citate ma/
gna/corrūpūt totā ml'titudinē mercatorū:q a
talib⁹ licz suis ꝓximis cogūt merces ab extra
neis loc⁹ adductas:z p alienos meratores ca/
rius emere. Et tñ si se nutrire voluerīt cariꝰ
vēdere vel ad pauperiē deuenire. Est tñ verū
q̄ alij mercātes i corruptel' ꝓmissis ꝓamina/
ti p b nō excusant:maxie si añ dicz⁹ malicijs p
ꝓuidēres ꝓuisiōes atq̄ statuta obuiare negli
gūt z obstare. Septimū z vltimū specu A
lū mercator is ꝓiciat: vt studeat i mercātōib⁹ nl'
lo vt mēdacio aut iuramēto.abhorreat oīa p/
iuria:nulla vrā duplicitate:nec etiā duplici/
bus z sophistic⁹ ꝛ̄bis.sit ꝛ̄bū suū rectū z vez i
ore suo.nō circūueniat quēq̄ in aliq̄.neq̄ mer
cātiaz suaz malicioſe occultet viciū vel defe
ctū.nullā falsitatē mixturā i venalib⁹ suis ap
ponat. vēdēdo z emēdo vrā iust⁹ pōderib⁹ et Merca
mēsuris.nō vēdat rē cari⁹ ꝓr solutiōis pcij cō tor q̄d fa
cessum rps. studeat seruare ꝓmissa z soluere in cef dz ne
rte istituto.cū socijs suis nō faciat irritā fidē. pecet
Fuer etiā pstita iuramēta. in pl⁹ vēdēdo z mi/
nus emēdo ꝛ̄ iusticiā nō excedat. mercātias a/
lienas nō diffamet ꝛ̄ primi charitatē.nō falsi/
ficet merces suas q̄cūq̄ modoz.absq̄z vtore
ꝓria nō diu morēt. rte debito nō dimittat fre
q̄ntare eccl'ias:audire missas:z deuote auscul
tari diuia officia:z maxie ꝛ̄bū ōi. Ad min⁹ se/
mel i anno ꝓfessoꝝ perito ac timēti deū/puio
ꝓscie sue examie facto/integre ꝓficeat pcā sua
atq̄ cū multa ꝓparatōe ad min⁹ semel i pasca
te suscipiat corp⁹ chr̄i deuotissime. Oīi anno
ad min⁹ semel cū socijs suis reuideat rōnes.
testamētū z suā vltimā volūtatē i scripturz au/
tēticē sp teneat ꝓpatā. Si mercator videri ve
lit fidel' z recte: sūmopere caueat ne bi q̄ ꝓdi
cta de merce z pcio ei⁹ libere i eo ꝓfidūt:ō frau
dator⁹ se iueniāt z deceptos.moneta aliq̄ mō
nō abutat dādo ac recipiēdo solutiones fidel'

A
decepti
mēdacio
rum

numeret atq; scribat. res pniciosas z nociuas
vt se fuer indēnē nllo mō tradat vl' vendat. z
maxīe si sūt cū picl'o vite. vl' sanitat. Ecce spe
culū istō septimū oñdit qđ facere debeat mer
cator ne mercādo peccet. Hec docuit s. Ber
nardin⁹ pl'm p̄dicādo ī fmōib⁹: z ea ꝓsēpsit.

¶ Ex p̄missis pz q̄ q̄ p̄missa septē specula be
ne ispicit: z fm ea vitā suā dirigit: cū dei adiu
torio efficiet mercator lucrosus z famosus: do
z boīb⁹ grat⁹. exēplar z speculū cupiētiū iuste
mercari: z ꝓfusio oīm infideliū mercator. Qō
vt obtinere valeāt oēs mercatores ad euaden
dū laqos pessime auaricie q̄ est oīm malor ra
dix: iuꝝ ebēa. ozem⁹ dñm vt z oēs q̄ ñ mercāci
is sed alijs mūdanis lucris insistūt: sic dirigat
ḡtinus auariciam declinēt: per chīum domi
nū nostrum Amen.

¶ De abusionib⁹ mercator
Sermo. CVII.

RĀdix oīm malor
ē cupiditas. j. Tim. vj. ¶ In p̄cedē
ti ser. audist⁹ p̄mo ō piurio qō cōiter
fit ī emptoīb⁹ z vēditoīb⁹. an oē piurū sit pec
catū mortale. Et dixi q̄ sic. Et tandē de multi
plici piurio siue p̄missi violatōe. Que ēt meri
to oēm boiem mouere debeāt ad piurij dete
stationē. Postea audist⁹ q̄s ꝓditōes merca
tor ī se hīe dz ne mercādo peccet. Et dixi q̄ se
ptē: q̄s mercator ispicere debz tanq̄ septē spe
cula: vt fm ea mētem suā dirigat ne mercādo
deū offendat. Et sign⁹ ī septio specl'o ī q̄ enū
rauī bōas mercatoris ꝓditōes. q̄s vtiā q̄libz
mercator q̄tidie ī corde suo recogitaret. Nunc
intēdo dicere de his ī q̄b⁹ mercatores vt pluri
mū ꝓsciam suā offendunt: z cupiditatē q̄ oīm
malor radix ē incurrūt. Pro gr̄a Aue maria.

¶ Radix oīm malor est cupiditas. rē vbi s̄.

¶ In p̄ñti fmōe itēdo dicere ō pl'ib⁹ illicit⁹ z in
iust⁹ modis: q̄b⁹ pleriq⁹ mercatores ī mercā
do: q̄si ꝓscie obliti deū offendūt. Et ad h̄ dicen
dū: distīguā fmonē ī tria pūcta tanq̄ ī tres ab
usiōes mercator. q̄ꝝ q̄libz vlteri⁹ subdiuidit
ī septē particl'as siue specula ī q̄b⁹ mercatores
maculas suor. peroꝝ debēt cog̃scere z eas ꝓpe

¶ Circa p̄mū pūctū ē p̄ma (deū detestari
abusio artificū z mercatoꝝ notāda in septem
particulis siue modis

Uidelicꝫ
- Mendacijs
- Periurijs
- Duplicitatibus
- Uerbis sophisticis
- Malitiosis circūuētiōib⁹
- Simulatis occultatōib⁹
- Damnosis mixturis

A deceptio mēdacio rum

¶ Primo em̄ q̄dā artifices z mercātes em̄e
re vēdūt mēdacijs mult⁹: qō nihil altō ē q̄s mo
re Jude. p pecunia vēdere chīm. sicut patz. xj.
q. iij. abūt. Tāta nempe inē vēdētes z emētes
mālfesta abusio regnat: q̄ nec vēdere nec eme
re sciūt sine decepcioe mēdacioꝝ. vbi ōr rex⁹.
Profecto q̄ vitatē p pecunia negāt: deū p pe
cunia vendūt. Un̄ de talib⁹ ꝓpha ait. Nō est ī
ore eoꝝ vitas: liguis suis dolose agebāt. s. vē
dētes. Et de emptoribus ōr Prouer. xx. Malū
est malū est: ōr oīs emptor. z cū recesserit/ gl'ia
bit. s. ꝓprius se decepisse. Un̄ tā instare videt
pessimū tp̄s antichr̄i. de q̄ Apoc. xiij. ait Joan
nes: q̄ faciet neq̄s emere vel vēdere possit: nisi
habeat ī dextra vel in frōte characterē noīs be
stie. Per hūc characterē bn̄ mēdaciū designat
eo q̄ antichr̄s hō mēdax erat: z oīno aduersa
bit vitati z charitati. eiq̄ oēs q̄ corde ore z ope
re mēdaces erūt vniuersalit adherebūt: qō in
characere frōtis z dextere denotat. His autē
dñs p ꝓpham Esa. v. p̄nūciat eternā dānatio
nē: dicēs. Ue vob: q̄. s. mēdacit dicit⁹ bonū ma
lū: z malū bonū: supple vēdendo z emēdo. Ad
uertūt ḡ tales fm serm̄ Tho. z Rich. de med.
villa. q̄ q̄ scienē z cū inētioe decipiēdi ꝓximū
mētiunt/ mortal'r peccāt. qz fm Aug. tale ē mē
daciū pniciosuz. sicut dixi fmō c. cv. z. ¶ Se
cūdo mō vēdūt piurijs z mlt'iplicib⁹ iuramē
tis falsis z illicitis. de q̄ dixi in p̄cedēti ser. D.
Hoc attēdēt antiq̄ssimi Perse: q̄ filios suos
vera dicere assuefacere studuerūt: neq̄ forum
mercature apō ipos esse īstituere voluerūt: ne
locū darēt mēdacijs z piurijs. ¶ Tertio sunt
multi q̄ vēdūt rē duplicitatib⁹: vtputa ostēdē
tes res sanas: z tribuūt corruptas. ostēdentes
res bōas: tribuūt malas: vl' saltē min⁹ bonas.
ostēdētes res nouas/ tribuūt antiq̄s: z ꝓsimi
lia. Sicut pz p vēdētes pānos integros: in q̄
bus sp caput seu p̄ncipiū ē port⁹ q̄s mediū rē.
Hoc q̄s vicio duplicitat⁹ plimū laborāt mer
catores, pfitere: q̄ ꝓter lucrū ꝛ iusticiā veriq̄
pti. s. emēti z vēdēti placere ꝓcupiscētes: q̄nq̄
vēdētē q̄nq̄ emētē aliq̄n veruq̄ decipe nō ve
rent. Et q̄nq̄ vt emētib⁹ z vēdētib⁹ vl' saltem
vni parti se mendacit gratos reddāt/ clā dant
signa vel ictu oculi: vel pede: aut alijs signis:
vt mercatū inē eos ꝓcludāt. Sicut ō q̄dā nar
rat: q̄ vt p̄ciū ꝓcluderet h̄ fecit. Et tandē post
cōfirmatā inē eos vēditionē/ si alt eoꝝ de cara
emptioe vl' de vili vēditioe lamētabat/ rn̄dere
solebat. ꝓterea clā innuebā tibi ne faceres rē.

B Duplicitates

¶ Quarto q̄daz sunt mercātes sophistic⁹ ver
bis. Sunt nāq̄ pleriq⁹ q̄ tā astute sua ẏba oz
dināt z cōponūt in mercādo q̄ ad plures etiā pbistica
q̄nq̄ ꝓtrarios sensus applicari p̄nt. Hmōi āt
exp̄ietia teste nō tm̄ cora deo vez etiā cora boi
bus odibiles sūt z fiunt: fm illō Eccl'i. xxxvij.
Qui sophistice loquit odibil' ē. ¶ Quinto sūt
q̄dā q̄ mercant circūuētiōib⁹ malicios z inuo
lutiōib⁹ pniciosis. tales maxīe simplicib⁹ insidi
ant de instit⁹ suis: sicut insidiat aranea muscꝫ
de foramie muri. Contra q̄s apl's Paul⁹ ōr. j.
ad Thes. iij. Nēo circūueniat ī negocio frēm

verba so

suū:qm̄ vindex ē dñs. Et iterꝝ Osee.xij.i psona decepti ōz. Circūuenit me effraim i negociatiōne sua:z i dolo dom⁹ sue. Effraim interp̄tat crescēs:z signat ipios mercatores:q̄ p circūuētōes i diuitijs malicioſ crescūt. Sz iusto iudicio dei sepe euēit eis qō p Ezechielē c.xvj. dñs ait De mercede meretriciſ .i. auaricie z rapine seu vsure congregate sūt:z vsqz ad mercedē meretricis reuertent. Inē has q̄z circūuentōes maxie cōnumerādi sūt oēs mercatores q̄ inē se q̄rentiones dolosas z pniciosas efficiūt/inē se statuendo:q̄ null⁹ de tali mercātia vēdat vl̄ emat niſi t̄m̄ mō tales. seu iſim̄l̄ pacisceunt q̄ vno p̄cio vēdāt vt inde ampli⁹ lucrari possint. Et tales monopolii nūcupāt. ¶ Pro q̄ ē notādū q̄ repit̄ monopolon i neutro genere:z monopolos i gñe masculino. Monopolon em̄ ē mercatio quā aliq̄ soli ex p̄dicto exercēt z ip̄etrāt. q̄ ipi soli emere vl̄ vēdere possint aut docere. Et ōz monopolon a monos qō est vn⁹:z polos qō ē vēditor q̄si vn⁹ vēditor. Vl̄ ōz a pol' qō ē ciuitas q̄si vn⁹ i ciuitate sit vēdēs. Monopolus v̄o ōz ille q̄ ip̄etrat q̄ sibi soli liceat vēdere certas merces. z habz penul. longā. Qui em̄ h̄ exercēt p̄ petuo exilio p̄dēnant/bonis p̄ripis expoliant. Et .h̄ monopol'.i. vnica. ¶ Sexto mercant q̄dā occultatiōib⁹ simulatiſ: vicz q̄ cū astutia occultāt defect⁹: puta occultādo defectuz eq̄/nauis/pānī/aut cuiuscūq̄z alteri⁹ rei. De h̄ sup̄ ser. cūj. H. H. J. ¶ Sz adhuc circa h̄ posset q̄s dicere: Utr̄ peccēt bi q̄ vēdēdo eq̄s p̄sueuerūt dicere ipi emptori: Ego vēdo tibi hunc equū p vmbroso/p ifirmo/p scabioso: z sic de aliis ōfectib⁹ q̄ solēt esse i eq̄s: mō equ⁹ suꝰ venal' habet vnū de illis defectib⁹: quē si vere sciret emptor nō daret illi⁹ p̄cij mediet atē: nunq̄d tal' vēditor excusat: exq̄ i genere dixit defectū eq̄? Dicēdū ē q̄ tal' vēditor teneat ei talē defectū dicere i speciali: q̄z aliē rē maculatā vēdit cū dcrimēto primi sui: q̄ō q̄dē p̄tra charitatē est. Et sz vēditor exp̄sserit talē defectū i generali: nō sufficit em̄: q̄z sic dicēdo dixit plura mendacia. dicēdo: q̄ equ⁹ habeat ml'tos ōfect⁹ q̄s nō habebat. p̄inde talis cōsuetudo i fraudē fieri solet: ne. s. emptores credāt defectū esse i eq̄ de his q̄ a vēditore cōnumerant. Jdē q̄z de ill' mercatoribꝫ dicēdū ē: q̄ vēdūt pānos vl̄ alias res: in q̄b⁹ defect⁹ ē tal': q̄z si emptor sciret non emeret eas. p̄ea et'es vēditores nō excusant i tali casu. dicēdo: respice rē diligēter: ocul' tuis credas: sicut vides rē ita tibi ea vendo. q̄z hec oīa sūt v̄ba fraudulēta: cū ipi sciant certitudinaliē defectū rei vēdende. Ex hmōi em̄ vēditionib⁹ sepe emptor incurrit magnū p̄iculū. grauꝰ tamē p̄iculū imminet vēditori: cū z in ania falsitatiſ crimie maculet. z ad oē dānū restituendū q̄s exinde incurrit emptor z vēditor obligāt. sicut p̄z extra de iniur. z dā. da. Si culpa. vbi ōz. Qui occasionē dāni dat/dānū dedisse videt. Jdē q̄z dicēdū est q̄n res pl⁹ iusto p̄cio vendit. p̄ter latentē defectū: etiāsi talē defectū ignorauerit ipe vēditor: eo q̄ emptor dānificari nō debz ex ignorātia vēditoris. Undicit in p̄dicto ca. Si culpa. Si ope vel culpa alicui⁹ dānuz fiat: ignorātia t̄n̄ eū nō excusat q̄n restituere teneat. debuit ei p̄sp̄exisse h̄ euenire posse. ¶ Septimo v̄o mercant q̄dā cum dānosis mixtuſ. Verbi gra: miscēdo vinū cū aq̄: piper: crocū: zinziber: pappꝫ: z ꝓsil'ia: cū rebus q̄ rei valorē minuūt: z oīno sūt ꝓ p̄rias z cōes intētiōes emptoꝝ. Cōtra tales clamat p phetā Esaie. j. Argent⁹ tuū v̄sum est in scoriā: vinū tuū mixtū est aq̄. Ubi alia l'ra habz: caupones tui z tabernarij tui miscēt vinū aq̄. Ait em̄ Largentū tuū v̄sum ē in scoriā. Jscz p cōmixtionē stāni vl̄ plūbi. Propt̄ea paulopost subdit. z excoquā ad purū scoriā tuā: z auferā oē stānū. Sic q̄ habeat p̄mū p̄ctū sine p̄mā partē hui⁹ fmōis distinctā i septē particulas tanq̄s septē specula q̄ mercatores inspicere debēt ne sic (vt in eis dictū est) ꝓscientias suas maculent: z simil' corp⁹ z aiam in p̄petuas penas demergāt. Et hec est p̄ma abusio mercatoꝝ i verbis z factis sophisticis. Scoria.

¶ Circa secdam partē fmōis videndū erit de alia abusiōe mercatoꝝ z artificū simil'r in sequētē particul' cōprehēsa. E variatio pōderꝝ z mēsurarum.

Quia sūt q̄dam delinquentes
- Qui variāt pōdera z mēsuras
- Qui vēdūt ēps nō suuz.
- Qui ñ soluūt i termīo ꝓstituto.
- Qui p̄missam frāgūt fidē
- Qui minus debito emūt z cariius vendunt.
- Qui diffamāt alioꝝ merces
- Qui bumectāt mercātias

¶ Primo sūt q̄dā q̄ pōdera variāt z mēsuras Cōtra q̄s ōz extra de empt'. z vēdi. in ca. vt mēsure. Sic̄ḡ iustas mēsuras z iusta pōdera lucri causa mutare p̄sūpserit. xxx. dies in pane z aq̄ cōtineat. i. peniteat. Et est canon ꝓcilij sancti Mogūtinen̄. Et vltra h̄ tenēt ad restitutionē. ¶ Circa h̄ aūt q̄ri pōt: an vrēs corruptis pōderib⁹ vl̄ mēsuris: nō p̄ suplozes sed p̄ plebeios i tota ciuitate siue cōitate cōiter introducentis/peccet mortaliē? Ad h̄ dicendū est fm̄ q̄s/dam: q̄ si ex hmōi corruptiōe aliq̄ a iusto p̄cio fraudant'. p eo q̄ credūt mēsuras z pōdera ee veras z iustas sic p̄ius erāt: tūc fraudator⁹ mortaliter peccat: z dānū fraudis restituere obligāt. Si v̄o a iusto p̄cio nō defraudant': nec vtens eis teneāt ad fraudē p̄cij iusti: nō teneāt aliquid restituere: q̄uis peccet nō reuelādo mēsurarū corruptiōem his q̄s credit eam latere. sed forte nō mortaliē peccat quādo corruptio est cōmunis. q̄z satis ex h̄ data est rō q̄ huiusmodi corruptio oīm̄b⁹ innotescat. Si autem oēs tā domestici q̄z forenses cōmunit̄ sciunt pōderū quātitatē z mēsurarū: quib⁹ nūc posta facta corruptiōem vtunt: tūc nō cadit falsitas siue fraus in p̄dictis mensuris. Sed sic loq̄ndo. F sis cau⁹

se habz sicut ꝓus duplū vocarek libza: nūc aūt media: vel q̄rta ps libza denoiak. Si tñ cozruꝑtio talʾ esset q̄ vnā mēsurā ad emēdū teneret z alterā ad vēdendū: tūc nisi alr cū q̄ mercak b sciat est semp mortalʾ culpa. Prohibek em̄ hoc Deutero. xxv. vbi habek. Nō habeb in sacculo tuo diuersa pōdera: maiꝰ z minꝰ. nec erit i domo tua modiꝰ maior z minor. pōdꝰ habeb iustū z verū. z modiꝰ equalis z verꝰ erit tibi: vt mlto viuas tpe sup terrā. Hec tñ nō sūt multū in particulari ꝑpʾo pdicāda: sed ꝑ ꝓsilijs dādis z ꝓfessiōib⁹ audiēdis valde necessaria sunt

Nota Ad b facit qō habek. xxiij. q. j. i ca. Nō afferamus. vbi dr. Nō afferam⁹ stateras dolosas: vt appēdam⁹ qō volum⁹ ꝑ arbitrio nostro dicētes: Hoc graue est: b leue tc̄. Hoc etiā aliqui ostendūt in stateris pōderādo: dū subito leuāt vel trahūt ipetuose: vt pars minꝰ grauis ꝑpōderet. Suo mō cū infusione vini/ceruisie/aut alteriꝰ liq̄ris impetuose fundēdo z spumā faciendo. Est tñ verū ſm sentm Tho. q̄ mēsuras venaliū rer̄ necesse est esse diuersas i diuersis locis ꝓpter diuersitatē copie vel inopie rerū. qz vbi res abūdāt/maiores mēsure esse cōsueruerūt z econuerso. Jn q̄libet tñ loco ad rectores ciuitatis vel loci decermiare pmer q̄ sint mēsure venaliū rerū: pēsatis ꝓditiōib⁹ locoꝝ z rerū. Proinde has mēsuras publica auctozitate vl antiqua ꝓsuetudine approbatas ꝓterire nō licet. Et idem videk de pōderib⁹ iudicandū.

b Uēditio ꝓpriꝰ sui

¶ Secūdo insup sūt quidā q̄ vendūt ꝓs nō suū. s. ꝓter dilationē solutiōis: z i mercib⁹ pciū augmētāres. Qō exīsse ꝓbek ex̄ de vsuris. in c. cōsuluit. vbi dr. Qui maiori pcio vendūt aliqd ꝓter solutiōis dilatiōem: iudicandi

Nota sūt male agere. Uñ ad ea q̄ talit sūt accepta restituēda in aiaꝝ iudicio efficacit sūt inducēdi. Qd aūt sit ibi vsura etiā rōne partz. Fiūt em̄ tūc ibi duo ꝓtract⁹. Primꝰ est ꝓtractꝰ vēditionis. z rōne buiꝰ nō cadit ibi vsura. Secō est ibi mutuū: qz ex termio dato in mercātia preciū augek. qō nihil aliud est q̄ ipi emēti mutuare pciū mercātie ab eo empte. atq; ex tali mutuo accipe lucrū. De b lacī dicā i seq̄ntib⁹. Est tñ aduertēdū q̄ si absq; oīi dilatōe z expectatiōe solutōis homo alicui vēderet rē ꝑ pcio ad huc ampliozi q̄ fuerit pciū ꝓncipale cū sup adiūcta vsura: nō cēt ibi pcm̄ vsure sed soluz iniusti pciī seu iniuste vēditiōis culpa. ¶ Tertio sūt q̄dam q̄ nō soluūt in termio cōstituto: ad qō q̄dē se obligauerūt scēptura seu ꝓmissiōe: z q̄nq; iuramēto. Ꝑ q̄s ē text⁹ in c. significāte. extra d pigno. Quō aūt tales obligenk ad iter esse: dicek infra. Quidā em̄ malicioſe expectāt monere mutationē. Propterea i termino sibi dato nō soluūt. pinde ex hac malicia vl ex q̄cūq; alia sua culpa debitoꝝ creditoꝝi nō soluēdo in termio statuto ꝑstat dāni occasionē: z oīno ad ꝓdignā satisfactionē z restitutionē obligat⁹ est. Sicut ꝓz extra d iniuſ. z dā. da. Si culpa

¶ Quarto sūt q̄dā q̄ frāgūt ꝓmissaz fidē z ꝑ stita iuramēta q̄ fecerūt i societatib⁹ suis: vn q̄ dāmō fides nec eis ſuāda est. ex̄ de iu. iuſ. quenit. vbi dr. Fidē nō ſuāri: fides obſuāda nō ē.

¶ Quinto sūt q̄dā q̄ min⁹ debito emūt. Et circa b occurrūt aliq̄ casus siue q̄stiōes. Primus casus. Pone q̄ q̄dā simplex habeat lapidē p̄ciosum/quē vitreū ee credit. lapidariꝰ vo cognoscēs eū emit eū ꝓ vili pcio. q̄d iuris? Dicēdū q̄ illicitū est. qz sciens decipit ꝓximū suū q̄ de illo ꝑfectus ē: vñ vsq; ad iustū pciuz restituere obligak. secꝰ aūt si ille q̄ emit credebat etiā illū vitreū ee. qz tūc ſm q̄sdā restituere nō tenek. eo q̄ ꝑ emptionē bona fide factā lapidē adq̄siuit Sed ꝓsulēdū ē ei q̄ de lapidis lucro ꝓuideat vēditori plꝰ vl minꝰ ſm idigentiā eiꝰ. ¶ Secūdꝰ casus: idē dicēdū ē de illo q̄ vēdit cāpsori aurū ꝓ metallo: z argētū ꝓ stāno. z sic de alijs.

H Emētes min⁹ debite

¶ Tertiꝰ casus. pone q̄ q̄dā videns thesaurū in agro meo venit ad me. z emit agꝝ illū ꝓ pcio qō valebat si sine thesauro illo extitiſſz: q̄d iuris? Dicēdū q̄ emptor restituere obligat: q̄a dolose egit in eo q̄ rē magni pciī emit sciens ꝑ modico pcio: z b vēditore ignārē. z ex b occepit eū. Si aūt emptor tūc de b nihil sciuisset licite retinere posset. Pro q̄ notādū ē: q̄ lz ciuili iure cautū sit q̄ si emptor seu vēditor vltra medietatē iusti pciī defraudet: ꝑcus sit nullꝰ z sit p iudices irritādꝰ. nihilominꝰ in foro ꝓsciētie lz fraudatio minor sit: si ꝓcedit ex vno vl pluribus istoꝝ q̄tuor: ꝓdigna restitutio fieri debz Uerbi gra. si ꝓcedit ex ignārātia vl ex mētis leuitate aptа siue ꝑsumpta: seu ex q̄cūq; magna egestate siue ex q̄cūq; alia magna necessitate ad b cōpellēte. ex q̄b cōꝑhēdi pōt q̄ talʾ cōtractꝰ nō ꝓcedit ex mere grata z gratuita volūtate. talis defraudatio i minꝰ emēdo aut plꝰ vēdēdo nō solū est ꝑ iustitiā: sed etiā ꝑ charitatē z cōtra naturalē bois pietatē. lz ex vtriusq; parte ꝓsensu talʾ ꝑcus ꝓcedere videak. Nā etiā ſm Aristo. iij. Ethic. ignozātia z aliq̄lis coactio excludit volūtatū. De b tamē plenius dicā in seq̄ntib⁹ sermōib⁹.

I

¶ Si aūt q̄rat q̄d sit iustus pciū rei vendēde seu emēde: Et dicēdum q̄ iustū pciū est qō est ſm extimationē fori occurrentis: ſm q̄ tūc res q̄ vēdit in loco illo cōmuniter valere pōt. qz ſm Hostiē. z Raym. iustū pciū cōsiderak respectu ejus cōtractꝰ. neq; debz attēdi q̄ maiori pcio sit empta z minori vēdak: aut econuerso q̄ plꝰ offerak. De b tñ vide supra sermōe. ciij. B. Ex pdictis colligi pōt q̄ licite q̄s lucrari valet trāfferendo merces de vno loco ad aliū: vendēdo tanto pcio q̄nto in illo loco cōiter estimāt. Etsi ibi nō sūt tales res: debz inde sumi moderatū lucrū: pēsatis sumptib⁹/ industria/sollicitudine/picul z labore.

Justū pciū rei vēdēde seu emēde

¶ Sexto q̄daz iniuste diffamāt alioꝝ merces: vt suas cariꝰ vēdant. qō q̄dem pnicioſuz mēdacium est: ac mortale pcm̄. xxij. q. ij. primū. Et tales de illato dāno satisfacere obligant. extra d

K

inſuk. zdã. da. Si culpa. De b̃ vide infra ſimo ne. cxxxiij. B. ¶ Septimo ſũt q̃dã q̃ ad deci/ piẽdũ humecẽt mercãtias. ſicut qñq̃ fit ī pi/ pere: zinzibere: croco: lana z ꝓſimilib; q̃ põde/ re mẽſuranť. Et bi ſil'r tale dãnũ reſtituere ob/

1 ¶ Nũc circa tertiã pr̃emiſſis vidẽ/ (liganť. dũ ẽ de alijs abuſioib; mercatoꝝ z artificũ. Et de b̃ ītꝝ ſubiũgeť vn⁹ ſeptenari⁹ ſiue articu/ lus ī ſeptẽ particulas diſtinct⁹

¶ Qui in lõginq̃s partib; ſine vxore ꝓpria lõgã trahũt moꝛã
Qui miſſaz negligũt arq̃z alia ſaẽ
Qui primũ pdũt ſiue pditores ꝓ
Videlicz rimi exiſtunt.
Falſi cõputatores
Monere diminutores.
Malicioſe nocẽtes
Proximi gemptores.

¶ Primo inq̃ſ ſũt pleriq̃z q̃ ī lõginq̃s partib; ſine vxore lõgã trahũt moꝛã: ertiã q̃nq̃z inť infi deles natiões. Tales aũt q̃ntis carnalitatib; z ſpurcicijs tã cũ fidelib; q̃ cũ ifidelib; inq̃nenť q̃s exp̃mere poſſet: Interi q̃z ꝓpijs vxoꝛib; vi olãdi ſacꝝ mr̃imoniũ cãs multiplices p̃ſtant. Et ad b̃ facit qđ habeť extra de ſpõſa. Jn p̃ſen tia. vbi dicť. Quãtocũq̃z annoꝝ numero mu lieres remaneãt viuẽtib; maritis ſuis ī capti/ uitatis detẽtiõe: vel ī pegrinatiõe: nõ poſſunt ad alioꝝ ꝓfectũ canonice cõuolare: nec aucto ritate eccie p̃mitti debẽt ꝓtrahere: donec certũ nũciũ recipiãt de morte viroꝝ. Un̄. xxvij. q. ij. c. j. deſcribẽdo mr̃imoniũ. dr. Mr̃imoniũ eſt viri mulieriſq̃z legitima ꝓiũctio: indiuidã vi te ꝓſuetudinẽ retinẽs. q̃ ſm Boſ. hac inchoatiõe ī mr̃imonio tũgi debẽt: vt ꝑpetuo ſimľ remaneãt: q̃uis poſt p̃cũ mr̃imoniũ z añ carnalez copulã poſſit alť inuito altero religiões intra/ re. ſed poſt ꝓſũmatiõem mr̃imonij nõ niſi vo/ lẽte. z plerũq̃z ñ niſi ſe ſimil'r ꝙuertẽte: ſicut ptz extra de ꝙuer. ꝓiuga. in ca. vxoratꝰ. vbi dicť. Nullꝰ vxoratꝰ inť religioſos recipi debet: niſi vxor eiꝰ tal' fuerit: q̃ p̃mittẽs ꝓfeſſiõez intra/ re. ſed poſt ꝓſũmatiõem mr̃imonij nõ niſi vo/ lẽte. z plerũq̃z ñ niſi ſe ſimil'r ꝙuertẽte: ſicut ptz extra de ꝙuer. ꝓiuga. in ca. vxoratꝰ. vbi dicť. Nullꝰ vxoratꝰ inť religioſos recipi debet: niſi vxor eiꝰ tal' fuerit: q̃ p̃mittẽs ꝓfeſſiõez ſine ſuſpitiõe nõ fuerit niſi ad religio nẽ migauerit. Et bi idẽ extra de p̃ſcp̃t. Illõ q̃q̃ tõ vnꝰ alteri obligaťur. ī. ad Coꝛ. vij. Mľier po teſtatẽ ſui coꝛpis nõ bz: ſed vir. Simil'r z vir ptãtẽ ſui coꝛpis nõ baz: ſz mľier. Et tõ extra de ꝓiug. lepꝛo. c. j. ôr text⁹. Cũ vir z vxoꝛ vna caro ſint nõ debz alť ſine altero cẽ diuꝛi⁹. Et ſu p vbo diuꝛi⁹: ôr glo. Hic nõ determinaťur q̃ntũ extẽdaťur diuꝛi⁹: tõ in arbitrio boni viri ꝓſtitit.

M negligẽ/ tes miſ/ ſas z alia ſacra.

¶ Scõo ſũt q̃dã q̃ vt ampliꝰ lucrenť/miſ/ ſas negligũt z alia ſacra. O deꝰ q̃t ſũt inť fide les z infideles lõgã moꝛã trahẽtes. q̃ tm̃mõ rẽ poralibꝫ lucꝛ inbiãtes tanq̃z bruta viuũt abſ q̃z ꝓfeſſiõe z cõione: z abſq̃z alio ſigno cb̃iani tat⁹. Próide. lxxxviij. di. in c. q̃m nõ coguiť. ait Aug. Merito dictũ ẽ negociũ: q̃z negat ociũ/ q̃ malũ eſt. nõ q̃rit verã q̃rẽ q̃ deꝰ eſt. Et Ec/ cleſiaſtici. xxvj. ôr. Difficile exuiť negotians z negligẽtia. ſ. diuiꝛ: z nõ iuſtificabiť caupo a peccaſ labioꝝ. Ubi ôr Nicol. de lyr. Difficile exuiť negociãs a negligẽtia ſue ſaluatis: q̃ ni/ mis inbiat terrenis lucris. Et nõ iuſtificabiť caupo. ī. tabernariꝰ a pccis labioꝝ. nã ex freq̃n ti iuratiõe ícurrit piuriũ ẽ. ¶ Tertio q̃dã vẽ pditores dẽtes ſũt ꝓximi pditores. ſũt nãq̃z pleri bone ꝓximoꝝ fidei poſſeſſoꝛes: q̃ tãta q̃nq̃z fiducia ꝓfidũt de vẽditoꝛe cũ aliq̃n ſit bone fame/ q̃ z mercis p̃ ciũ z illiꝰ põdera z mẽſuras ponũt ī iudicio et arbitrio eiꝰ. ac ille nõ vereť nequiť decipe eos. Proinde rõnabil'r dici põt q̃ ſi vẽditoꝛ tal' ex/ timatõis ſit aut fame in ꝑl'o: aut tã pfecti ſta/ tus q̃ vbo eiꝰ pl⁹ ſtatur: aut nõ min⁹ q̃z alioꝝ iuramẽto: tũc vir ẽ q̃n moꝛtal'r peccet rei vena lis p̃ciũ mẽdaciť inaltrãdo: aut mẽdoſe dicẽdo Tantũ ꝓſtitit mihi: aut tãtũ hĩe poꝛui de illo q̃: pinde eſt acſi emptoꝛ cõmitteret ſe fidei vẽ ditoꝛ; z b̃ vẽditoꝛ acceptaꝛz. z tãdẽ q̃ fidẽ acce ptã z datã ifideliť vẽderz ei ſua. Jn q̃ q̃dẽ caſu fraudẽ reſtituere obligaťur. z vlera b̃ moꝛtaliter peccat: tanq̃z q̃ pactũ dare fidei agẽs. ¶ Quar falſi cõ/ to inſuꝑ ſũt q̃dã falſi cõputatoꝛes: z marie cũ puctoꝛ/ ruſticis z ſimplicib; ꝑſonis ỏnarios numerãt res q̃z heu nõ paruꝰ eſt numeꝰ. z q̃ ampliꝰ do/ lendũ ẽ/ de b̃ nulla aut modicã ſibi faciẽtes cõ ſciẽtiã. imo z aliq̃ ñ nec parcũt pegrinis minꝰ dãdo: aut male numerãdo: aut malã monetã offerẽdo ẽ. ¶ Quinto ſũt q̃dã monere diminu/ N roꝛes ſiue monetã alleuiãtes: vicz q̃ bonã mo diminu/ netã argẽteã vel gũioꝛe eligũt: ertiã eiuſdẽ gra roꝛes mo/ ni: z p b̃ aliã vilioꝛẽ reddũt. Alij vo q̃ ertiã ī au netaꝝ ro: dũ floꝛ. debito gũioꝛ ẽ ipm̃ p̃ſcidũt: vl' ma ioꝛi p̃cio alienãt. idẽ de groſſis ẽ. ¶ Circa q̃ ẽ aduertẽdũ ſm ſcm̃ Tho. q̃ ſi tal' ſũmatꝰ emiſ ſet groſſos vl' floꝛ. z aliq̃ deficerẽt a debito põ dere vel mẽſura. tũc q̃dẽ illicitũ ẽt peioꝛes cõ muni p̃cio: z meliꝛes maioꝛi p̃cio alienare. nã q̃ deficit peioꝛib; in meliꝛib; ſupabũdat. p/ ꝓterea emẽtes peioꝛes iniuſte dãnificanť: q̃z ñ dic caute bñt debitã ſuã mẽſurã. ſi cñ deficiꝛes groſſi iu ſti põderꝫ ſũt: p̃icu'ũ nõ videť ſi emptoꝛ de gra uioꝛib; z meliꝛib; lucraretur: q̃ cñ raro repe rire cõtingit. Quãtũ vo tales nocẽt reipubice q̃ monetã vilificãt: vel occaſionẽ dant ad alle/ uiandũ eã in auro vel argẽto: ertiã oĩib; ad ſen ſum notũ eſt. Quõ cm̃ tales ſana ꝓſciẽtia poſ ſunt emere z vẽdere monetã ſic collectã ex ali/ is: maxime eiuſdẽ granꝰ: vel in cõi vſu curren tẽ: z ſic domi ſedẽtes ditaꝛi: z alij maxis laboꝛi bus ſuis vix ſibi victũ adq̃rere valeãt? Rede/ ant ipi ad coꝛ ſint iudices. Sed ī iudicãdo ta liter ſe debẽt hĩe: vt q̃ſi de alieno b̃ faciẽte iudi ciũ ferrẽt. z ipi hmõi reb; z ꝑſonis o ino eẽnt ex/ oꝛtes ſiue ĩnocẽtes. Ul' ſaltẽ cogitẽt tales qua le iudiciũ dediſſent de talib; anteq̃z hmõi pra cticis ſe occuparũt: z indubie iueniẽt vermẽ mordentẽ hic. qui ſi p̃ piam nõ occideť: moꝛ/ D debit eos in ꝑpetuũ. ¶ Sexto ſũt q̃daz mali; caupões

cioſe nocẽtes. ſicut faciũt caupões: q̃ fingẽtes ſe ſollicite miſtrare hoſpitib⁹: malicioſe vinũ effundũt: acſi caſu z nõ libẽter fecerit: i finẽ vt aliũ recipiãt: z ſic pl⁹ vinũ vẽdere poſſint. z qñ qz ſuo clamore p̃ ſignificãt q̃ vini abũdãtia p̃ anno fuerit: qõ coꝛ. vt ipi dicũt foꝛtuita effuſio fcare debz. Alij in parietib⁹ aut in meſa numeruꝫ cantaroꝝ ſignãtes doloſe augmentant. Alij malam mẽſurã offerentes ad menſam ſtatim effundũt: vt nemo ꝓſiderare poſſit ſi fuerit iuſta mẽſura vel nõ. Alij ſupueniẽtib⁹ hoſpitib⁹ potũ offerũt indifferẽter vt ſtatim aliud vinũ afferãt. ¶ Septimo ſũt q̃daz ꝓmi pemptoꝛes: coꝛrupta ꝓ ſanis ex auaricia p̃cio venũdãtes: vt pura carnes/piſces/ouа/buꝛyꝝ/lac z ꝓſilia: cruda vel cocta. Et hoc dũmõ ſcienẽ faciũt/grauiẽ peccãt: z infirmitates pl⁹imas cauſant: imo z aliq̃ moꝛtẽ. tales ſũt q̃ vinũ p̃parãt/purificãt aut rectificãt cuꝫ rebꝫ nociuis. ex q̃bꝫ plerũq; impgnaꝫ z puerperis maxia veniũt picula. Tales etiã ſũt qui medicinas ꝓficiẽtes: ſciẽter res coꝛruptas/nociuas vel nõ ꝓficuas ꝓponũt: cũ ꝓter veruſtatẽ iã pdiderit vtutẽ ſuã. Et ex h̃ neceſſario haber ſeq̃ vel gũiozẽ egri infirmitatẽ vel moꝛtez. atq; p̃ h̃ medici infamiã atq; culpã: ſi in talib⁹ debitã aniaduerſionẽ negligẽt adhibere. Tales etiã ſũt picuoſi q̃ medicias a ſe peritas q̃s nõ habẽt: dicũt ſe miſtraſſe. vbicũq; tales eẽnt cogitẽt in gñto ſint piculo ſuaꝝ ꝓſciaꝝ. ſpero tñ hic nõ eẽ tales. Attamẽ dicere volui: vt q̃ talib⁹ ſe occupãt magꝫ ſint circũſpecti z attẽti in medicinis diſponẽdis z poꝛrigẽdis. Idez dico z a foꝛtiori de Empedicis q̃ medicinas dant ꝫ vnã infirmitatẽ/oĩb⁹ indifferent: nõ attẽdẽtes cõplexiões hoĩm. Ecce iã audiſtꝫ abuſiões mercatoꝝ z alioꝝ in tribꝰ ſeptenariꝭ: q̃s etiã hñ ꝓſideraſſetꝫ ad euitãdũ pcã talũ. Oĩnib⁹ eñ emẽtib⁹ atq; vẽdẽtib⁹ q̃ p̃dictꝫ tribꝰ ſeptenariꝭ abuſionũ: aut aliq̃ eaꝝ vtunt. vtiq; ꝓcigit q̃ Chryſ. lxxxviij. diſt. i c. Ejiciẽs. ait. Quẽadmodũ eñ criticũ aut aliq̃d tale cernis i cribꝛo dũ buc z illuc iactaꝛ: z oĩa gña paulatim deoꝛ ſum cadũt. z tandẽ i cribꝛo nil remanet niſi feces ſiue ſtereꝰ. ſic de ſuba negociatoꝝ nouiſſime nil remanet niſi ſolũ pcm̃. Hec ille. Roꝛgemꝰ. q̃ deũ: vt auxiliũ ſuuꝫ nob⁹ p̃ſtet: p q̃ oĩa mnũ maloꝝ radicẽ: ipam vicꝫ auaritiã i cãtis picul' vicere valeamꝰ. Qõ nob⁹ ꝓcedat dñs nr̃ ieſus chr̃s i ſecula bñdictꝰ Amẽ

p̃ pẽptoꝛes primoꝝ

¶ De filiab⁹ auaricie: vicꝫ p̃dictiõe: furto: rapina ſiue violẽtia.

Sermo. CVIII.

RĀdix oĩm maloꝝ ē cupiditas. ſ. Tim. vj. ¶ In p̃cedẽti ſer. audiſtꝫ de abuſiõib⁹ mercatoꝝ ꝙ tres ſeptẽarioſ. i q̃b⁹ hĩ mltiplex fraus z aſtutia vẽdẽtiũ z emẽtiũ: vt talib⁹ fraudib⁹ ingnati valeãt poſt cognitionẽ eaꝝ ꝓſcias ſuas purgare. Et qz ſ. ſer. ciij. dixi de filiab⁹ auaricie. et rãdẽ ō ill' i pticl'ari: vicꝫ obduratõe: inq̃etudie ſiue ſupflua ſollicitudie: fallacia: mẽdacio: puꝛio/fraude. Supeſt nũc dicere ō p̃dictõe q̃ ſilr̃ẽ filia auaricie: furto z rapĩa ſiue violẽtia. qz hec oĩa multipl'r veniũt ex auaricia tanq̃ ex radice. Pꝛo gr̃a Auemaꝛia. ¶ Radix oĩm maloꝝ ẽ cupi. vbi ſ. ¶ Pꝛio dicẽdũ erit de p̃dictõe. Secũdo ō furto. Tertio ō rapina. ¶ Circa p̃mũ A
eſt notãdũ q̃ p̃dictio ẽ occulta z malicioſa machiatio. i. p̃curatio ꝫ p̃ſonã aliquã. ſic ei fraus ẽ ꝺceptio circa res exꝛioꝛes: ita p̃dictio ẽ circa pſonã. Sicut pꝛꝫ de Juda: q̃ ex auaricia p̃dixit chr̃ꝫ Mat. xxvj. Et Mar. xiiij. ꝺz. Judas ſcariothes vnꝰ ex duodeci abiit ad ſũmos ſacerdotes: vt p̃deret eũ ill'. Sic mlti ex auaricia iſidiant occulte z explozãt vbi ſint mercatoꝛes aut alij q̃ rẽdãt z cũ q̃b⁹ vadãt. q̃ cognito tandẽ pdũt alijs raptoꝛib⁹ vt illos ſpoliẽt. O ꝺs q̃nta cecitaſ illoꝝ q̃ q̃ñz ſua p̃dictõe efficiũt vt q̃s ducẽtꝫ vl' ãpliꝰ: imo mille ſpolieť aureis: aut vaſoꝛe taliũ i reb⁹: z ex oĩb⁹ ill' aliq̃n eis vix cedũt duo floꝛ. vl' minꝰ. Utinã tales h̃ ñ cẽnt p̃dictoꝛes. ieole z exnei huc veniẽtes. Eſt tñ veꝝ q̃ p̃dictio ñ ſp cõmittit ex auaricia: ſz aliq̃n ex ira/odio z iuidia: aliq̃n ex luxuria. Ex ira: vt Caĩn Abel frẽz ſuũ p̃dicioſe interfeć: eo q̃ dñs reſpexit ad mũera Abel frĩs ſui z ñ ad ſua. dixit ei frẽ ſuo Abel. Egrediamur foꝛas: z ſic i agro interfeć eũ Gen. iij. Sic filij Jacob ſeuiẽtes ob ſtupꝝ ſoꝛoꝛꝭ ſue Dine irruẽteſ i Sichẽ z pl'm ciuitateꝫ: occideꝛt. Nã p̃dictioſe dixeꝛt ipi Sichẽ q̃ violauit Dinã: q̃ ſi ipe z oĩs pl's ei⁹ maſculini ſex⁹ circũcideꝛeť: tũc vellẽt ſibi dare Dinã ſoꝛoꝛẽ ſuã i vxoꝛẽ. cũ ãt oĩs maſculi i cirate eẽnt circũciſi z doloꝛ eẽt vehemẽs: tũc filij Jacob irruerũt i eos z occideꝛt eos. Gen. xxxiij. Sic Saul pl'imũ nitſus ẽ p̃dictioſe pcuťe David z lãcea eũ ꝓfodere i piere. j. Reg. xix. Sic David p̃ adulteriũ cõmiſſuꝫ z luxuriã p̃dicti oſe fecit occidi Uriã. ij. Reg. xj. Nã ſcꝛipſit Joab p̃ncipi exercitus: vt locaret Uriã i locũ vbi foꝛtiſſimũ eẽt bellũ: z tũc ꝺrelinq̃ret eũ vt interficereť. Et ſic ō ml'tis alijs exẽplificari p̃t. Et q̃ tidie videmus fieri p̃dictiões hoĩm ex iuidia: ex ira z auaricia. ¶ Circa ſcõm vicꝫ de furto B
p̃mo videndũ ẽ Utꝝ furtũ ſit pcm̃: Ad q̃ dicẽdũ ẽ q̃ ad rõnẽ furti tria ꝓcurrũt. q̃z p̃mũ cõueit ſibi fm q̃ ꝫriať iuſticie: q̃ vnicuiq; tribuit q̃ ſuũ ẽ. z ex h̃ cõperit ei q̃ vſurpat alienũ. Tria req̃rũtur ad furtum.

¶ Scõm vo ptinẽs ad rõnẽ furti ẽ: q̃ fit circa rẽ poſſeſſam. Et ſic diſtiguiť a petis q̃ ſũt ꝫ pſonã: ſicut ab homicidio z adulterio. Siquis eñ accipit id q̃d eſt alteriꝰ: nõ q̃ſi poſſeſſio ſed q̃ſi pars: ſicut ſi ampuťet mẽbꝝ. vel ſi ſit in pſona cõiuncta: vt ſi auferat filiã vel vxoꝛẽ: tũc p̃tie nõ habz rationẽ furti: ſed alteriꝰ peccati malozis. ¶ Tertiũ q̃d cõplet rationẽ furti: eſt vt occulte vſurpet alienũ. Et fm hoc furtum dicitur. Furtũ occultatio.

ꝓrie loq̃ndo. Est occulta vsurpatio rei alienę inuito dño. Pro q̃ ē notãdũ: q̃ occultatio q̃q̃z est causa pcti. puta cũ q̃s vtit occultatione ad peccãdũ. sicut accidit i fraude z dolo: vt ptz ff. ser. cuj. F. Et b̃ mõ nõ diminuit pctm̃ sz ꝓstituit spẽm pcti. Alio mõ occultatio ẽ simplex cirq̃ cũstãtia pcti: z tũc diminuit pctm̃. tũ q̃ ẽ signũ vecũdie aut timoris. tũ etiã q̃ rollit scãdalũ.

*Rapina est pcior furto.

Et ita ẽ in furto. Ex q̃ sequit q̃ rapia ẽ gui⁹ pccatũ q̃ furtũ: eo q̃ raptor sine vecũdia z timore aufert alienũ p violẽtiã. Unde. xiij. q. v. c. penale: ꝺr. *Penale ẽ occulte auferre: multo maioris pene ẽ visibilr erripe. Est tñ vex q̃ generali noĩe furtũ ꝓhibẽdit i se rapinã. Et sic sub noĩe furti (cũ ꝺr: Nõ furtũ facies) etiã rapina ꝓhibet. Et b̃ vult Aug. i ꝓdicto c. penale. Ubi ꝺr. Furti noĩe bñ icelligit oĩs illicita vsurpatio rei alienę: nõ em̃ rapinã ꝓmisit q̃ furtũ ꝓhibuit zẽ. ¶ Ex q̃ ire ꝓtz: q̃ sola voluntas efficit pctm̃ furti: etiam si q̃s ex timore nihil auferat. Unde pe. dist. j. Si ꝓterea. ꝺr Aug. Si ꝓrea nõ facis furtuz: q: times ne videar⁊: inq⁹ incorde feci⁊i: furti teneris z nihil tulisti. In b̃ tñ est differeneia. q: ille q̃ sola volũtate furat⁊ nõ tenet ad restitutionẽ: eo q̃ nihil accepit. Alter vo q̃ volũtate z facto furtũ cõmittit: vltra id q̃s peccauit ad restitutionẽ tenet⁊ Idẽ intelligo de rapina. Ex ꝓmissis satis ptz q̃ oẽ furtũ est pctm̃: eo mõ q̃ dictũ ẽ. Primo ex eo: q: furtũ opponit iustitie inq̃ntũ furtũ ẽ acceptio rei alienę. Scõ o rõne doli z fraudis quã fur committit occulte: z q̃si ex insidijs rẽ alienã occupãdo.

£

¶ Sed di. q̃s: an semp sit furtũ accipere rẽ alienã inuito dño occulte? Ad b̃ dicendũ est: q̃ accipe rẽ alienã occulte vl manifeste aucoritate iudicis b̃ per viã iuris decernẽtis. nõ est furtũ: q: iã ex b̃ fit sibi debitũ: q̃s sentẽtialiter sibi est adiudicatũ. Ex q̃ ptz q̃ nõ fuit furtũ q̃ filij isrl tulerẽt spolia egyptioꝝ de ꝑcepto dñi b̃ decernẽtis ꝓ afflictõibꝫ q̃bꝫ egyptij eos sine causa afflixerũt: vt bĩ Exo. xij. Et ió signanter dicit Sap. x. Justi tulerũt spolia impioꝝ.

D

*Res inuente

¶ Sed ire. di. q̃s: Quid est dicẽdũ de rebus inuẽtis: an inuẽtor talũ fur dici debeat: Ad b̃ dicendũ est: q̃ de rebꝫ inuẽtis est distinguendũ. Quedã em̃ sũt q̃ nunq̃z fuerũt in bonis alicuj⁹: sicut lapilli z gẽme q̃ inueniunt in litore maris: z talia occupãti ꝓcedunt. Et eadẽ rõ est de thesauris antiq̃ rẽpore occultatis: q̃z nõ ẽ aliq̃s possessor: nisi q̃ fm leges ciuiles tenet inuẽtor dare medietatẽ dño agri: si in alieno agro inuenerit. ꝓter q̃ in parabola euãgelij dicit Matth. xiij. de inuẽtore thesauri absco dicti in agro: q̃ emit agrũ q̃si vt hĩet ius possidẽdi totũ thesaurũ. Quedã vo res sũt q̃ inuẽte fuerũt de ꝓnq̃ in alicuj⁹ bonis. Et tũc siquis eas accipiat nõ animo retinẽdi: sed animo restituendi dño qui eas ꝓ derelict⁊ nõ hab⁊: nõ committit furtũ. Et simil⁹ si ꝓ derelictis habeant z b̃ credat inuẽtor/licz sibi retineat/nõ cõmittit furtũ: maxie si nesciat cuj⁹ fuerũt. debet tamẽ vt satisfaciat ꝓsciẽtie sue ordinẽ dare ad ꝓmulgandũ saltẽ in generali rẽ inuentã. Et cũ sic̃s venerit cũ cognitib⁹ signis illi restituere: alĩs vo retinẽdo/furtũ cõmittit. Unde Aug. ꝺr in quadã homel. Et habet. xiij. q. v. Si q̃d. vbi dicit. Si q̃d inueniſti nec reddidiſti/rapuiſti. q̃ alienũ negat/si possz tolleret.

£

¶ Sz adhuc diceret q̃s. Quid si q̃s rẽ suã ab alio deẽtã vel apud aliũ ꝺpositũ accipiat occulte: an peccet? Rñdet ꝓmo rõne depositi: q̃ sic. q: grauat depositariũ z tenet ad restituẽdũ vel ad ostẽdendũ se esse innoxiũ. Unde manifestũ ẽ q̃ peccat et tenet ad relcuandũ grauamẽ depositarij. Qui vo furtum accipit rẽ suã apd aliũ detentã: peccat q̃dẽ nõ q: grauat eũ q̃ detinet. z ió nõ tenetur ad restituẽdũ vl ad recõpẽsandũ: sed peccat ꝓtra cõem iusticiã: dũ ipe sibi vsurpat sue rei iudiciũ/iuris ordie ꝓermisso. Et ideo tenet deo satisfacere: z dare opam: vt scãdalũ ꝓximoꝝ si q̃s ex eoꝝ fuerit sedet. Nec Uinc. in Spec. moral. li. iij. par. vij. dist. ix.

£

¶ Sed dubitaret q̃s: Audio q: furtũ ẽ peccatũ: an tñ generalit⁊ regulariter sit pctm̃ mortale: vel aliq̃n veniale? Ad b̃ dicẽdũ est fm sanctũ Tho. ij. ij. q. lxvj. arti. vj. q̃ sicut patz ex ꝑmissis: pctm̃ mortale est q̃d ꝓtrat charitatem: fm quã ẽ spũalis anie vita. Charitas aũt ꝓncipaliter ꝓsistit in dilectiõe dei. secũdario vo in dilectõe ꝓximi: ad quã ꝑtinet vt ꝓximo bonũ velimus z opemur. ꝓ furtũ aũt bo infert nocumẽtũ ꝓximo in suis rebꝫ. z si passim boies sibiñuicẽ furarent⁊/piret bñana societas. Unde ꝑtz q̃ furtũ ꝓtrariũ charitati est pctm̃ mortale. Unde Zacha. v. Hec est maledictio q̃ egredit sup faciẽ oĩs terre: q: oĩs fur (sicut ibi scptũ est) iudicabit⁊. s. ad mortẽ. Nullus aũt fm iudiciũ diuinũ ꝺdenat ad mortẽ nisi pctõ mortali. Põt tamẽ furtũ cõmitti i rebꝫ paruis modicisq̃z valoris. Illud aũt q̃d minimũ est appẽdit rõ q̃si nihil. Et ió in hmõi q̃ mima sũt/bo nõ reputat sibi nocumẽtũ inferri. Et ió ille q̃ accipit potest ꝑsumere b̃ nõ ee ꝓtra volũtatẽ eiꝰ cuj⁹ est res. Et ꝓ tãto q̃s furtiue accipit hmõi res minimas põt excusari a pctõ mortali. Si tñ haberet animũ furãdi z inferẽdi nocumẽtũ ꝓximo etiã in talibꝫ mimis: vel cũ per b̃ ad irã z cõuicia siue maledictões ꝓuocare: vel scit q: grauiter offendit ex furto talis rei mime: vt penne/acus/speculi/pomoꝝ. zc. tũc est pctm̃ mortale sicut z i solo cogitatu ꝑ ꝓsensum.

B

*Furtum alienat dupl⁊.

¶ Sed tũc diceret q̃s: Tñ *Prouer. vj. dicit furtuz nõ esse grandis culpe? Rñdet q̃ ex duplici causa furtũ põt alleuiari. Primo q̃dẽ ꝓter necessitatẽ inducentẽ ad furandũ: q̃ diminuit vel totalit culpã rollit: vt patebit ifra. Unde subdit vbi ꝑ. Furat em̃ vt esurientẽ impleat aniam ¶ Secũdo furtũ dicit nõ esse grãdis culpe ꝑ cõparatiõem ad reatuz adulterij q̃d punit morte. Unde subdit de fure: q̃ deꝑhẽsus reddet septu

plū. q aūt adulter est/pdet aniam suaz. Ūñ in lege nō infligiť pena mortis p furto/sed soluz pena dāni. Exod. xxij. Sicꝫ furatꝰ fuerit bouē aut ouē qnqz boues p vno restituat: z ḡtuor oues p vna oue. q̄re pene pñtis vite magꝫ sūt medicinales q̄z retributiue. rerributio em suať diuino iudicio: qō ē fm vitarē ī peccātes. Et ió fm iudiciū pñtis vite nō pro q̄libz petō mortali infligiť pena mortis: sz solū p ill' q̄ inferūt irrepabile nocumētū. vel etiā p ill' q̄ habēt aliquā horribilē deformitatē. Et ió p furto qñ furtū qō repabile dānū ifert: nō infligiť saltē regulariť fm pñs iudiciū pena mortis: nisi furtū aggraueť p aliquā grauem circūstātiā. sicut patz de sacrilegio: qō ē furtū rei sacre. Et de peculatu qō est furtū rei cōis: vt patz p Aug. sup Joānē. Et de plagio: qō est furtū p q̄ qs morte puniť. vt patz Exod. xxij. Ūñ peculatꝰ iudiciū in eos dať q̄ fraudē erario faciūt. Nō em sic iudicať furtū reipublice sicut rei p̄uate: vt patz ex tā dictis. ¶ Sed diceret qs incidēter alr: Cur lex diuina ponit talē penā: vt p vno boue q̄nqz restituanť: z p vna oue ḡtuor: cum posit p vna oue q̄nqz dari possent? Ad ħ rñdet Guilhel. parisiēs. ī fi. z le. par. v. c. iij. q ħ fuit p̄ter fructū z vtilitatē aliū animaliū. Quattuor em vtilitates habz ouis. duas. s. pell' z carnis: z alias duas. s. fructꝰ z fetꝰ. p fructū aūt intelligimꝰ lac/caseuz z butyz. Has vo ḡtuor vtilitates habz bos: z insup q̄ntā: vicz laboris siue agricolatiōis: siue euectiōis onez. Quia igiť q̄nqz dāna irrogat q̄ bouē furať: ḡtuor vo tm̄ qui ouē. merito q̄nqz boues p vno restituit: z ḡtuor tm̄ oues p vna reddi p̄cepit dominꝰ. Hec Guil. Et subūgit paucis iterpositꝫ alia cām dicēs: q̄ pbabiliꝰ videť q̄ dñs ī ista ꝓstitutiōe respectū habuerit ad maioritatē audacie atq; dāni q̄z ad vtilitates p̄missas. Maioris ei audacie z ip̄probitatis ē bouē furari q̄z ouē. z ió seueriꝰ puniendꝰ. Hāc q̄ penā ió instituit oipotēs dꝰ: qz vidit eā sufficere ad deterrēdā z cohibēdā ip̄probitatē z audaciā p̄ illiꝰ ab his malis. Maiorē aūt aut minorē penā statuisset in his: si ħ necessariū aut expediēs vidisset: qō vtiq; eū nullo mō latere potuit. Et subūgit Guilhel. q̄ iste pene nō infligebanť nisi cū aialia hec ab ipsis furatoribꝰ vel comesta vel aliť ꝓsūpta erāt. Si em̄ inueniebanť apd eos viua: nō nisi duplū restituere cogebanť. sicut legiť in p̄mo/morato ca. Et ħ est ió: q̄m̄ ꝓsūptio z comestio rei alterius aut noua petā erāt. s. noua furta: cū ēent noue p̄tractatiōes rei alterius īuito dño. aut saltē magne aggrauatiōes furtoꝝ. Et ió merito supadditiōe eaꝝ supaddebať z pena. Cū āt furtū inueniebať illesum siue īteḡrū: restituebať dño rei furtiue duplū: hac de causa vicz lege taliōis q̄ iustissima videť. ħ ē: vt ipe fur paciať dānū qō inferre voluit p̄dio suo: vt sic in seipo disceret q̄liť erga alios se bře deberet. Ūñ si solū rē furtiue ablatā restituisset: tūc nulluz passꝰ fuissz dānū: sz si duplū restituit: tūc directe ī eo punitꝰ fuit ī q̄ p̄ium dānificare voluit. tē. Sz qō sup̄ dr. Prouer. vj. de fure. q̄ deph̄ē sus reddet septuplū. Dicit Nico. de ly.. q̄ p̄ter incremētū furti fuit additū ad penā legis: vt hoīes a furto cohiberenť: nec ē ꝯ legē q̄ nō inbuit addere ad penā p bono reipublice. Sic̄ et bodie furtū ḡuiꝰ puniť: qz pena mortis. quāuis miteꝰ esset agēdū cū his q̄ ex paupertate furarēť cū verecūdia z timore. Etiā si nō essent ī extrēa neēate. ¶ Sz circa ħ dr. qs: an licitū sit ī necessitate furari? Ad ħ rñdet s. Tho. ij. ij. q. lxvj. ar. vij. q̄ ea q̄ sūt iurꝫ būani nō p̄nt derogare iuri naturali vl' iuri diuio. sed sz ātē nālē ordinē ex diuina puidētia est statutū. q̄ res inferiores sūt ordinate ad ħ vt ex his subueniať hoīm necessitati. Et ió p rez diuisionē z appropriationē de iure būano p̄cedētē: nō ip̄edit q̄n hoīs necessitati sit subueniēduz ex hmōi reb. Et ió res q̄s aliq̄ supabūdanť habēt ex nāli iure debēť pauperū sustentatiōi. Ūñ Amb. dr. Et hī in decreto. xlvij. di. in ca. Sicut hi. Esurientiū panis ē quē tu detines: nudoꝝ indumētū est qō tu recludis: miseroꝝ redēptio z absolutio est pecunia quā tu ī terrā defodis. Sz qz multi sūt necessitatē patientes: z nō pōt ex eadē re oib; subueniri: cōmittiť arbitrio vniuscuiusq; dispēsatio p̄tiaz rez: vt ex eis subueniat necessitatez patientib;. Si tñ adeo sit vrgens z euidēs necessitas: vt necessariū sit instanti necessitati de reb; occurrētib; eē subueniēdū: puta cū immineť p̄sone p̄iculū ī fame vl' frigore ip̄i vl' puerorꝫ: z aliť subueniri nō pōt. tūc licite pōt aliēs ex reb; alienis sue necessitati subuēire: siue manifeste siue occulte sublatꝫ. nec ħ p̄tie habz rōnē furti vl' rapine. Hec sctūs Tho. Et dixi nonanť: z aliť subueniri nō pōt. qz si p̄ mēdicādo vel aliud licitū faciēdo sue necessitati subuenire/nullo modo debet furari tē. ¶ Nūc tertio p̄cipaliť videndū ē de rapina siue de violētia: q̄ est vna filiaz auaricie: vt patz sup̄ fm̄oe. ciij. Primo dicēdū est: in q̄ differāt furtū z rapina Scdo q̄le sit petm̄ rapine: an grauiꝰ q̄z furtū. ¶ Circa p̄mū est notādū fm̄ mentē sctī Tho. vbi sup̄. ar. viij. z. ix. q̄ furtū z rapina sūt petā specie distincta. qō declarať ħ mō. Furtū ei z rapina sūt petā iusticie opposita/in q̄ntū aliqs alteri facit iniustū. nulluꝰ aūt patiť iniustū volēs. v. Eth. Et ió furtū z rapina ex ħ sūt petā: qz in eis/est acceptio inuolūtaria ex parte eiꝰ cui aliq̄d auferť. Inuolūtariū aūt dupliť dr. s. p ignorātiā z violētiā. iij. Eth. Et ió aliā rōnē petī habet rapina q̄ fit p violentiā z aliā furtū qō fit dño rei ignorāte. Et p̄ hoc differūt specie.

¶ Ex hoc patz q̄ raptꝰ mlier nō ꝓstituit diuersas species pci: siue fiat occulte siue manifeste qz raptꝰ mulierꝫ nō pōt eē occultꝰ ex parte mulierꝫ q̄ rapiť. Et ió etiāsi sit occultꝰ q̄ntū ad alios q̄b rapiť/adhuc remanet rō rapine ex parte mlierꝫ. cui violētia infertur. ¶ Sz circa sc̄dz q̄le

J furari in necessitate an sit citum

R Furtū et rapia diff ferunt

De detestabilitate furti et rapine

Rapina pctm̃ sit rapina: t an sit gui⁹ furto. Dicēdū est q̃le pctm̃ q̃ rapina q̃ndā violentiā t coactionē iportat: sit. p quā ꝯ iusticia auferr alicui qđ suū ē. Jn societate aūt hoim̃ null⁹ habz exercere coactionē nisi p publicā ptātem. Et ideo q̃cūq; p violētiaz aliq̃d alteri auferr si sit p̃uata p̃sona nō vtens publica potestate/illicite agit t rapinā cōmittit sicut ptz in latrōib⁹. Principib⁹ vo publica potestas cōmittit: ad ꝺ q̃ sint iusticie custodes. Et iō nō licz eis violētia t coactiōe vti/ nisi ꝟz iusticie tenorē. t ꝺ vl' ꝯ bostes pugnādo: vel ꝯ ciues/malefactores puniēdo. Et qđ p talē violētiā auferr nō habz rōnē rapine: cū nō sit ꝯ iusticiā. Si vo ꝯ iusticia aliq̃ p publicā ptātez violenr abstulerint res alior/illicite agūt t rapinā cōmittūt: at; ad restitutionē tenenr. ¶ Sz di. qs: Quid de his q̃ p̃das rapiūt ab bostib⁹? Rndeť q̃ si illi q̃ depdanť bostes hūt bellū iustū: ea q̃ p violentiā adq̃runt ab his q̃s iuste impugnt/cor efficiunť t ꝺ nō bz rōnē rapine: vñ nec ad restitutionē tenenť. Et dico notanť. ab his q̃s iuste impugnāt. nā etiā i bellis iustis ab ecclesia p̃ulegiati sūt pegrini/ mercatores p̃ respublica/rustici i agricultura existētes. t signāter clerici t p̃sone spūales. marie dūmō nō deferūt cām iniustā ad bella p̃uocāda: vt ptz ex de treuga t pace. i c. Jnnouam⁹. Et. xxiij. q. iij Sicḥs romiperas. t c. seq̃n. Sed heu nr̃is tpib⁹ nemo pl⁹ spoliať q̃ hmōi p̃sone p̃ulegiate. Est ēm vez q̃ etiā in iusto bello ꝓtingit peccare p cupiditatē ex p̃ua intētiōe: dū nō p̃ť iustitiā sz p̃ť p̃das p̃ncipaliť pugnēt. sic heu nr̃is tpib⁹ cōtter fit. Dicit ēm Aug. i li. de ꝟbis dñi q̃ p̃ť p̃dā militare pctm̃ ē. Et hñť ꝟba. xxiij. q. j. militare. Si vo illi q̃ p̃dā accipiūt habēt bellum iniustū/rapinā cōmittūt: t ad restitutionē tenenť. ¶ Sz dice. Quid de his q̃ res ifidelū rapiūt? Rñr q̃ aliq̃n ifideles in ẽra iniuste res suas possidēt inq̃ntū eas ꝟz legē terrenor̃ p̃ncipū amittere iussi sť. Et iō ab eis pñt p violentiā subtrahi: nō p̃tuata auēre sed publica.

¶ Sed di. qđ tūc de his q̃ p̃ncipes extorq̃nt a subditis suis? Rndeť q̃ si p̃ncipes a subditis exigūt qđ eis ꝟz iusticiā debeť p̃ť bonū cōe cōseruādū. t si violētiā adhibeāt nō ē rapina. Si vo alicq̃ p̃ncipes idebita extorq̃eāt p violētiaz rapina ē sicut t latrocinū. Un̄ dr Aug. i. iij. de ciui. dei. c. iij. Remota iusticia qđ sūt regna nisi magna latrocinia q̃ latrocinia qđ sť nisi qua regna Et ibiđ Aug. adduc exēplū de q̃dā pyrata i mari cōprehēso. Cui dū diceret rex Alexāder cur mare ifestū bēret. ille libera ꝓtumacia ait. qđ tibi iniť vt orbē terrar̃? sed q̃ id ego exiguo nauigio facio/latro vocor. q̃ tu magna classe/imperator vocaris. Et Ezech. xxij. dr. Principes ei⁹ i medio ei⁹ q̃si lupi rapientes p̃dā. vñ t ad restitutionē tenenť sicut t latrones. Et tāto gui⁹ peccāt q̃s latrōes q̃nto piculosi⁹ t cōtius ꝯ publicā iusticiā agūt: cui⁹ custodes sūt positi. Ecce q̃n tū piculū saluz̃ inter p̃ncipib⁹ iuste sibi subiectos q̃uātes vl' nō defendēres tc. ¶ Ex oib⁹ ill' ptz q̃ rapina ceter̃ paribus gui⁹ pctm̃ ē q̃z furtū: vez s. B. q̃ p rapinā nō solū iferť alicui damnū i reb⁹: sz etiā ꝟgit i q̃ndā p̃sone iḡminiā. siue iuriā. t ꝺ ꝓpoderat fraudi vl' dolo q̃ petinēt ad furtū. Rogem⁹ g̃ deū vt nos adiuuet: q̃ūs auaricia oim̃ malor̃ radicē cū filiab⁹ suis a nr̃is cordib⁹ expellam⁹: vt ꝓpetuā pacē p̃cipe mereamur Amen.

De detestabilitate furti t rapine
Sermo. CIX.

Rādix oim̃ malor̃ cupiditas. j. Tim̃. vj. ¶ Jn p̃cedenti hm̃oe audist̃ de trib⁹ pctis siue filiab⁹ ex auaricia tanq̃ ex radice p̃cedētib⁹: videlicz de p̃dictiōe: de furto: de rapina siue violētia: q̃lia sint pctā. Nūc ꝟo nr̃ i ꝺ hm̃oe videndum erit qđ merito oēm hoiem mouere debeat ad detestatiōem furti t rapine q̃ ex auaricia p̃cedūt. Pro gr̃a Aue maria. ¶ Radix oim̃ malor̃ ē cupi. vbi s. ¶ Pro detestatiōe furti t rapine ē aduertēdū q̃ ml'ta sūt q̃ dissuadēt furtū t rapinā. q̃r̃. septē i particulari tāgit Uin. i Spe. mor̃. li. iij. pte. vij. dis. x.

A Timor ml'tiplex

- Timor
- Pudor t confusio
- Amor dei

Videlicz
- Clamor oppressor̃
- Enormitas culpe
- Magna rusticitas
- Pena⁹ diuersitas

¶ Primo furtū t rapinā dissuadet ml'tiplex timor: vicz timor t̃pal' dñi: timor final' iudicij timor gehēnal' supplicij. De p̃mo dr Rom. xiij. Uis nō timere p̃tātē: bñ fac: t hēbis laudē ex illa. Si aūt malefeceris time. nō em̃ sine cā gladiū portat. dei em̃ mister ē: vidēx i irā ei q̃ male facit. Hic timor furto t rapine iseparabil'r est annex⁹. sp ei timēt deprēdi t occidi. De ꝺ ponit Uinc. vbi s. ex̃m di. Quidā latro ꝓficebať cuidā fratri i q̃dā silua dicēs: q̃ p̃ septēniū habitauerat i siluis sine tecto: spoliās trāseūtes: t oēs eū timebāt. Jp̃e aūt adeo oēs timebat q̃ vix somnū modicū ad momētū capiebat. Socios etiā suos tātū timebat q̃ nō sustinebat q̃ approp̃inq̃ret ei vl' iacerēt p̃ se eū. sp vestit⁹ et cū armis ibat: t tot t tāta sustinebat p scelere suo: q̃ vix vnq̃s aliq̃s martyr tanto spacio p̃ť deū tāta sustinuit. Cū ār frať ml'tū laborasset circa eū ꝓuertēdū t ad terrā trāsmarinā mittē dū/sol⁹ cū eo: q̃ nec patiebať sociū fris accedere: dicebat q̃ ꝺ nō faceret nisi p̃us q̃dā q̃ ei iniuriā fecerāt emēdarēt sibi sue satisfacerēt ei. Cū ār ipe nobil' maxim⁹ t robust⁹ cor̃e videret: cito post ifilies vt spoliarz q̃ndā paruulū hoiez merces portārēt: ita mericulosus t excors iuēt⁹ ē: q̃ ab illo p̃uēt⁹ deiect⁹ ē: capt⁹ t ligat⁹: t ductus a sect'ari iusticia distract⁹ t suspēsus. Jō

Exēplū

Cain q̄ fuit caput ⁊ initiū p̄donū ⁊ latronū suos docuit: ⁊ ad b̄ ciuitatē mutauit vt esset eoꝝ refugiū: ſm q̄ Joseph⁹ dr: q̄ pcussus tremore capitſ dixit dño. Quicūq; inuenit me occi. me Gen. iiij. Ego ero vag⁹ ⁊ pfug⁹ sup trā q̄ iue. me occi. me. Et Job. xxiij. dr. Perfodiūt i tenebris domos ⁊c. Et seqūr. Si subito apparuerit aurora arbitrant vmbrā mortſ. sp em̄ tales sē
Exēplus in timore: ⁊ marie i die timēt deprēdi. ¶ De b̄ timore hēm⁹ aliū exēplū qđ refert Um. di. Legīt in li. de vita bragmānoꝝ. q̄ Alexāder q̄ inuaserat ⁊ diripiebat totū mōm ꝓfessus est Dā damo didascolo eoꝝ (alij dicūt Didimo) q̄ oēs timebat. ⁊ nullos magſ q̄ domesticos ⁊ ꝓpinq̄s: ⁊ eos q̄ eū ꝓstipabāt ⁊ fuabāt. a q̄b oīb⁹ si
B bi subiecſ veneno ē occisus. Sēs ē timor diTior futuri iudicij uini siue futuri iudicij. Durissimū nāq; iudicium ꝓra fures ⁊ raptores erit: ſm illū Zach. v. cij. Dis fur sic̄ scptus ē iudicabit. Et Esa. iij. Dñs ad iudiciū veniet cū senatoribꝫ ꝑpli sui: vos depasti estſ vineā meā: ⁊ rapina pauper̄ i domo vīa. Q̄ ār graue talib⁹ erit iudiciū: patz ex illo Mat. xxv. Esurīui ⁊ ñ dedi. m. mā. ⁊c. Si em̄ dñs dānat eos q̄ nō sua dederūt egenis: q̄liē damnabit illos q̄ eis abstulerūt sua? Et Luc. xvj. ō diuite epulone ōr glo. Si sic rogquer̄ diues q̄ ñ dedit sua: quō dānabit q̄ abstulit aliēa? Durū vriq; talib⁹ erit iudicium. q̄ dñs q̄ vni ex mīmis suis facīū ē/sibi facīū reputat: siue bonū siue malū: vt pz Mat. xxv. Nec ār medi
tatio duri iudicij vl' manifestatio ꝓuertit latro
Exēplus nē: de q̄ i Vita spa. legīt. Cū dñs missset ad cōuertēdū egyptū abbatē Apollonīū: ⁊ duo viri ad iuicē pugnarēt: nō poterat alterā partē flectere ad pacē: q̄ ꝓfidebat de q̄dā latrōe robusto pugnatore capitaneo eoꝝ. quē cū rogaret vt paci ꝓsentiret; promittēs ei q̄ ꝓ eo rogaret dñm vt dimitteret ei pcā sua. Statī ꝓstrauit se ꝓsentiēs paci: ⁊ alij sil'r post eū. Cū aūt abbas Apollonī⁹ ꝓ eo rogaret dñm vt ꝓmiserat: vtriq; visum ē q̄ rapeſ coz̄ fumo iudice: vbi a domio ⁊ angel' sctis videūt discuti ⁊ accusari facta latrōis: ⁊ dānatōem sibi adiudicari ſm exigētiā culpaꝝ suaꝝ. Ꝓ q̄ cū orar̄et Apollonius rñdit iudex. Licz nll'a sit peticipatio luc̄ ad tenebras: ⁊ chīi ad belial: tñ ille ꝓcedit tibi: q̄ redīes a visiōe nō solū cauit a furt̄: sz etiā faceꝝ solitarī⁹: artissimā vitā duxit: ⁊ asperā egit pe
Timor exīi supplicij nitētiā. Territ⁹ ē timor exīi supplicij. Un Apocal'. ix. Occisi sūt ab cōstri exercitu. s. diaboli q̄ nō egerūt pniam. A maleficijs ⁊ furt̄ suis occidēdi sūt a ōo i iudicio. sic Dauid occidi fecit duos p̄ncipes latronū. ij. Reguz. iiij. q̄b⁹ t fui Dauid amputeuerūt sūmitatē manuū ⁊ pedū ⁊ suspēdērūt eos sup piscinā i ebron. Ita sil'r angeli suspēdēt fures ⁊ latrōes i inferno. vbi nec potert aliq̄d boni agere: nec effugere.

¶ Scōm p̄ncipale qđ dissuadet b̄ vicīū furti
L pudoꝝ et ꝓfusio ⁊ rapine ē pudoꝝ ⁊ ꝓfusio quā hz q̄s q̄n i furto dēprēdit: q̄ fit ipi furi ⁊ suo generi. Eccī. v. Sup furē est ꝓfusio. Magnā em̄ verecūdiaz habz fur cū cōuincit inē vicinos. Dicit de b̄ simulitudo: q̄ lup⁹ volēs capere ⁊ furari ouē q̄ ponit in pedica vel fouea ad capiēdū lupū: q̄n ceciExēplus dit i eā adeo verecūdat se ita captū ⁊ deprēsum in furto: q̄ licz cburiat ⁊ secū sit ouis i fouea ñ rāgit eā. sed erubescit deprēsus i furto hūanos aspect⁹. nō audēs ad ituēdū hoies caput erige re vel oc'los leuare. q̄nto magis hoies debent erubescere faciēres furta/dei intuitū ⁊ scrōz: co
rā q̄b⁹ faciūt furta ⁊ alia mala. ¶ Jtē i vitis paExēplus trū legit: q̄ q̄dā lupa cōsueuerat visitare cellā solitarij hoza cene. q̄ dabat ei ō reliquijs mēse sue: ⁊ lambebat ei man⁹: ⁊ se iclinās cū māsuetudine ad siluā redijt. Cū aūt q̄dā die iuisset solitari⁹ dict⁹ ad visitandos fratres q̄sdā venit ille lupa expectans vt solitari⁹ cibū solitū sibi daret. Cū aūt nō veniret coacta fame accepit panē q̄ erat i sporta ⁊ recessit. Et aduertēs dicī viri bñficiū ⁊ furtū suū/p ꝑcūdia nō ē ausa redire hoza solita. Rediēs aūt solitari⁹ ⁊ nō iueniēs panē suū mirat: cogitās q̄ si lupa hec fecerat: coacta fame hec fecerit. Magſ aūt cōtristat⁹ ō b̄ q̄ ñ redibat vt solebat: rogauit dominū post mozā diutinā vt eā redire faceret. ad cui⁹ pces vēit ocul' demissis ⁊ capite iclinato se añ eū ꝑcūdia ꝓsternēs q̄si venia petēs ō ac
cepto pāe sine licētia. Jpe aūt eā blāde māu tractās i duplo postea ōdit ei q̄z añ ꝓsueuerat. Ecce fere silu estres quō ꝑcūdāt de furto. ¶ Ter
D tiū qđ dissuadet b̄ vicīū ē amor ōi: q̄ prīm pci amor dei pit sic̄ seipm diligere: nō spoliare ſz bōa cōicare eē mificozdē nō raptorē. Lu. vj. Estote misericordes ⁊ pī vī misc. ē. Charitas ei ē ostīū p q̄s ītrat ī ouile ouīū chīi. q̄ p b̄ ñ ītrat fur ē ⁊ latro. Jo. x. Spēal'r a rpe aduēt⁹ chīi q̄ nō vēit p rapis exercēdis ſz soluēdis: fz illō p̄s. Que ñ rapui tūc exoluebā. Tps aduēt⁹ chīi ē tps gr̄e ⁊ miscōie ꝓferēdi bōa/ñ auferēdi. Sic b̄ oñdit apl's quō ibuei docrīa ⁊ sacris chīi: nō dñt viuere sic̄ gētes q̄ ignāt deū: ſz ponere vetere ꝓuersationē ⁊ induere nouū hoiez. ad Eph. iiij. Et ibidē subinfert. Qui furabat iā nō furet̄. laboret ār mānibus ⁊c. q̄ tps gr̄e est tps largiēdi nō auferēdi.
¶ Quartū qđ dissuadet b̄ vicīū ē clamoz ⁊ ge
E mit⁹ oppressoꝝ ⁊ spoliatoꝝ: ⁊ imp̄catōes q̄s exaudire dñs ꝓsueuit. vñ Job. xxiij. Alij terminos trāstulerūt: diripuerūt greges ab altū pupillos ⁊ abegerūt: ⁊ abstulerūt boue vidue. Et sequit. agr̄ ñ suū demerūt: ⁊ vineā ei⁹ quē vi oppressert vindemiāt. nudos dimittūt hoies vesti mēta tollēres: q̄b⁹ nō est opimētū i frigore: q̄s imbres mōtū rigāt: ⁊ nō būres velamē amplexant lapides. Et mlta alia mala subiūgit q̄ faciūt p̄dones ⁊ fures. Et postea seqūt. de ciuitati b⁹ fecerūt hoies gemere: ⁊ aie vulneratoꝝ clamabūt. ⁊ dñs inultū abire nō patit: ſm illō Jaco. v. Ecce clamor operariorꝝ q̄ fraudati sūt a vobis in aures dñi sabaoth introiuit. Et Exo. xxij. dī. Si clamauerint ad me; sz spoliati/exaus

ētū eos.qz misericors sū. sic exaudiuit dñs filios ist'o pressos ab ęgyptijs z eos liberauit: et egyptios submersit. Exo.xiiij. Jō dī Ecci.xxxv Depcatione lesi exaudiet dñs:nō despiciet preces pupilli:nec viduā si effundat loqlā gemitz cē. Ad b fac exēplū qđ bī Lu.xviij.de vidua q̄ venit ad iudicē q̄ nec deū timebat nec hoīez verebat.q̄ cū assidue istaret ait iudex. Si deū nō timeo nec hoīem reuereor tn illā vindicabo: ne pereat dicēs Uindica me de aduersario meo. Et subiūgit. Deus nō faciet vindictā electoz suoz clamātiū ad se die ac nocte.q.d. vtiqz. ido seqr

¶ Enormitas culpe dissuadz furtuz et rapinam

Dico vob qz cito faciet vindictā illoz. ¶ Qui tū qđ dissuadet furtū z rapinā ē enormitas culpe.tū ꝓpē crudelitatē.tū ꝓpē culpaz ꝓcomitātium diuersitatē.tū etiā ꝓpē emēde difficultatez. Pmo qdē ꝓpē crudelitatē i aīo z i facto. Un furtes z raptores i sēptura sacra ferī crudelissimis cōparant: vicz lupis z leonibz/vrsis z draconibus. Un Sopho.iij. Principes eius i medio eius sūt leones rugientes.iudices eius lupi vespe. Jtē Prouer.xxviij. Leo rugiēs z vrsus esuriēs/princeps impius sup pl'm paupez. Jtē Ezech.xix. Leo factus ē: didicitqz predā capere z homines deuorare. Imo fures z raptores nō solū assimilant bestijs crudelibz ꝓpē eoz crudelitatē: sz ēt ipi diabolo q̄ tanqz leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuoret. j. Pet.v. sic z isti.imo peiores sūt diabolo q̄nū ad b qz diabolus i furto tozqt solū malos: z pm demerita eoz. Ui aūt sepe bonos z q̄ nihil mali meruerūt:pm illō Esa.lix. Qui recessit a malo p̄dē patuit. Isti nō defert angel' bonis:affligūt eos q̄ i eoz custodia sūt.qđ nō faciūt dēmones. Un tales raptores videt facere de hoīb in b mōdo q̄ demōes legūt de aiabz facere i iferno. Dicit ei scriptura eos hoīes excoriare:atterere molere z comedere z vorare eos q̄s excoriāt qn vestibz eos spoliāt. atterūt aūt dū illos i carceribz z extra carceres mltiplicit cruciāt z angustāt:vt pecuniā ab eis extorqueāt. De qbz dicit Michee.iij. Violenē tollit pelles eoz desup eis.z carnē eoz desup ossibz eoz.qđ etiā faciūt dū fame eos affligūt. Et Esa.iij.dī. Quare atteritis pl'm meū flagellādo:z facies pauperū cōmolitis:vicz bona vñ viuere deberēt auferēdo z ꝓsumēdo. Tales vtiqz sūt crudeliores q̄s fere q̄ licz dicant fere a feritate:tamē q̄si feritas oblite i facz suis oñdūt q̄ furta vel rapine nō debēt fieri ꝓtra bonos vl' in bonis eoz. Lozus auis rapax res Helie nō rapuit sed cū pauit. Simil'r Paulū pm̄ eremitā. Lolūba pauit scām Catarinā.cozus brm̄ Uincētiū sibi expositū nō diripuit sz a feris defendit. Leones Danielē i lacu sibi expositū nō solū nō terigerūt sz defenderūt: z de p̄securoribz suis eū vindicauerūt. Simil'r Crisantū z Dariam. Duo vrsi res Helisei nō rapuerūt: sz eis derisores vorauerūt. Un ēt i vitas pa. legit̄:q̄ leena ad b. Machari um cecos ꝺporrexit catulos suos q̄s illūminauit q̄ domū eius nō spoliauit. sz ipa cū catulis suis de p̄dis q̄s accipiebāt ad eū induēdū pelles ei deportabāt. Sūt etiā tales raptores crudeliores ꝑnib z draconibz:q̄ res bruz legunt cōtra fures custodiuisse: vt i Uitas pa. ꝓbauit sā Exēplus cius Amon de latrōibz: vbi legit:q̄ cū latrōes ꝓsueuissent cellā eius irrare z panē suū ei furari. vadēs ad eremū z inuenies duos dracones p̄cepit eis vt i noīe dñi seqrent z eius cellā custodirēt a latronibz.q̄ cū seqntes stabāt ad ostiuz celle. Latrōes aūt venientes nocte vt ꝓsueuerāt visis draconibz cecidert p timore q̄si exanimes. Mane aūt facto iuenit eos sctūs:arguēsz liberās eos de b q̄ eēnt crudeliores draconibz: q̄ res suoz dei custodiebāt. hic dracōes remisit: latrones refecit: z conuertit ad dñm. Sile dr Exēplus i ꝑmo dialogoz Gregorij:q̄ cū i Fundēsi monasterio q̄dā frat̄ boetulan' boetius excoleret: fur ꝓsueūat p sepē irrare z olera surripere z alia, q̄ inuentes ibi ꝑtem:p̄cepit ei vt eū seqret: z custodiret fortiter z viā p quā latro itrabat.q̄ eū secut' b fecit. Cū aūt fur veniret i meridie: dormientibz fribz intrās p sepē: videns ꝑtē cecidit pedes pede f manētre ifixo i palo.quē sic inuentes frat̄ libauit: furē arguit: z datis oleribz emisit eū libez. Sic hodie raptores nō parcūt dei famul' religiosis:q̄ die ac nocte deo fruunt: sz magis illos q̄s alios affligūt z eoz bona surripiūt. Jtē i Uitas patz q̄dā vidua venit ad sā- Exēplus crū Innocētiū abbatē ꝑ furata sibi oue flēs.q̄ fecit se duci ad locū vbi eā amiserat. Latrōes aūt q̄ eā acceperant iā eā infecerāt in vicina vinea. vbi cū orasset/cozus z canis q̄ de ea rapuerāt sero detulerūt: z eū vsqz ad ouē z fures pcesserūt.q̄ depbēsi ab eo pcū vidue retulerūt

¶ Sed di.q̄s: Ex p̄missis babet q̄ furtū z rapina sūt grauia pcā. sūt ne alie cause ex q̄bus grauitas illoz cogīsci pōt? Rndet q̄ sic. Un enormitas culpe furti vel rapine bñ cognosci pōt ex b:qz multe alie graues culpe comitari solent. Jō sup̄ dixi ꝑ.q̄ enormitas burs culpe attēdit ꝓpter culpaz cōcomitātiū diuersitatē. Freq̄nr em̄ ex furto vel rapina generat homicidiū. Occidit aliq̄n fur vl' predo hoīem vt res ei' habeat:aliq̄n p b piurū incurrit z mēdacium z excōicatiōem:z multa alia pcā z grauissimas penas: vt patebit. Un Sap.xiiij. Dia cōmixta sūt:sanguis/homicidiū/furtū/fictio corruptio/infidelitas/piurū cē. Et Osee.iiij. Maledictū mēdacū/furtū/homicidiū z adulteriū inūdauerūt sup terrā:z sanguis sanguinē tetigit. Q̄ aūt ex furto z rapina generetur piurū pz p illō Prouer.xxx. Ne paupertate cōpulsus furer z piurē nomen dei mei. Ob faciūt multi cū de furto suspecti habent:iurāt z piurāt se talia nō fecisse. Jtez tales sūt pessimi,pditores ad deū:cui' filū iniuste spoliāt: z fratrē suū cristianū.qđ reputat dñs sibi factū:pm illō Prouer.xxij. Ne facias violentiā paupi q̄ paup est:nec ꝓceras egenū in porta: q̄ dñs iudicabit causam eius z cōfringet eos q̄

¶ Grauitas pcī furti z rapine cognīscit ex tribz

¶ Fures z latrōes deteriores sūt feris.

ꝓfodiũt aniam ei⁹. Imo tales freq̃nt ꝓsueuerũt ee ꝓdrores ꝺ dños suos seruiẽtes inimicissimo furanť dñis suis: licz cũ eis comedãt z bibãt z dñi mltũ eis ꝓfidãt. Sicut iudas qr fur erat: ꝓdror fuit. Et multi ꝓditiose dños suos occidũt: vt res eor furent z rapiãt. ¶ Tertio enormitas furti vl rapine oñdit ex difficultate emẽde. mlt⁹ ei ꝺ pcm̃ ꝛuoluit q̃ nunq̃ vl vt debẽt restituũt z satisfaciũt. Et si aliq̃ restituũt qꝺ prax ẽ: tñ nõ libenť. qr aut nimis diu̇ z mora ẽ i pclo: aut oblitõi tradũt: aut reddere ꝓtẽnũt. vl nõ integre vt deberẽt. Hec culpa mltiplr ꝛuoluit raptores z fures. Et qꝺ ignominiosum ẽ dicere: nõ solũ simplices z plebeios: sed z nobiles z maiores. Hec etiã culpa ꝛuoluit iuuenes z senes: magꝺ z paruos. q̃ aliq̃ fruct⁹ furanť aut rapiũt: vel aues/aucas/pullos: z silia maiora vl minora. Et dũ ꝓfitenť in q̃dragesima aut alio tpe: z restituere ꝓmittũt. cũ ita res ablate ꝛglutinate sũt mãib⁹ eorũ q̃si fiscose sint: q nõ pñt ab eis separi: sz poti⁹ sepe i idipm relabunť. Et i ꝓfessiõe restitutio eis iniũgit: quã suscipiũt z se facere ꝓmittũt: z tñ nõ faciũt. Et sic fiũt dupl⁹ trãsgressores. neq; fuãtes ꝓmissum: neq; alienũ restituendo. Ire aliq̃n q̃ cauẽt a minoribꝰ: nõ cauẽt a maioribꝰ violẽtijs aut rapinis. Un i ꝓuerbijs phor legit. Q̃ q̃dã pbs videꝰ ꝓpositos arbitrẽses: ducẽtes pauꝑem depbẽsum i furtoꝝ: riꝺẽs z deridẽs ait. Ecce res ridicl⁹a: magni fures paruũ ducũt ad suspẽdiũ. O q̃tiẽs ꝺ ꝓtingit nr̃is tpib⁹: vt magni raptores z latrones: imo latronũ ꝺfensores z receptatores puos latrões siue fures occidi faciũt: z ipi tanq̃ innocẽtes mala q̃ faciũt, ꝓ bñ act⁹ bñ volũt ¶ Sextũ ticitas si qꝺ dissuadet ꝺ viciũ furti vl rapine/ẽ magna rusticitas siue grossicies. fur em̃ z raptor rusticus et grossus ẽ: sic milu⁹ z bubo inť aues. alť rapit violenť pullos galline: alť rapit ꝺ nocte lucẽ/odiẽꝺo lucẽ. sic ei magne nobilitatis z libalitatis ẽ dare. imo sume z ꝓtinẽs maxie ad sũmã largitorẽ q̃ oia fecit/ vt haberet qꝺ z qꝺ daret q̃ maxie gauꝺet dare maxia si inuenerit idoneos acceptores: z maxie reddẽs hoiem liberalẽ sibi silem. Sic ecõtra magne ingbilitatis ẽ z rusticitatis furari vl rapere. Un mgr Alan⁹ pbauit militib⁹ q̃ eent maxie rustici. Ipo em̃ apõmõtẽ pessulanũ icipiẽte legere i theologia/intrãtes milites scholas cũ q̃siuissent multa abeo/dixit: q volebat vnam q̃stionẽ ꝓmo ab eis solui. Que. s. eet maior nobilitas z curialitas de mõꝺ? Illi q̃rentes iducias ꝓ nocte: i mane respõderũt/q̃ dare libalit⁹: q̃z snie ꝓsensit: z eos ex ꝺ ꝓpositu ꝛcluſit: q maior rusticitas de mõꝺ est auferre alienũ ab inuito. Et tñ ꝺ faciẽtis bis q̃z bona rapit⁹ eis inuit⁹. igit⁹ sup oẽs estis maxie ingbiles rustici. Pꝛz etiã id ex ꝺ: qr tales ꝺati sũt inmis: eo⁹ q̃ ꝓponunt terrena celestib⁹ima sũmis. vl ꝺati sũt imis facẽs z vilibꝰ officijs. Qꝺ q̃dã frat⁹ ipꝛogauit gꝛoꝛie q ꝺbus militib⁹/q̃ ducebãt ꝓdas pauꝑes asi se boũ ses z vaccas. Cũ ãt q̃reret a fribꝰ ꝓdicatoribꝰ: qñ ꝓmo igrediebanť burgũdiã/q essent: Et illi rñderũt/q̃ ꝓdicatores. Quidã ex fribꝰ aduertẽs q̃ eẽnt predones/q̃siuit cuiusmõi boues essent rñderũt. nõne videꝰ q̃ milites sum⁹? rñdit ff ñ: sz videť q̃ bubulci z capzarij z vaccarij est⁹: qr eẽtes ducũt eẽs/z capzarij capras/bubulci boues/vaccarij vaccas. quales est⁹ q̃ talia ducitis/qꝺ est vilissimũ ñ erubescit⁹ ducere pecora rusticoꝝ z pauꝑ aliẽa/q̃ erubescerem⁹ ducere ꝓpria. Sz tñ vt verꝰ dicã: ducũt vos porꝰ diuitia iumẽta ad inferni patibulũ q̃z vos ipsa ad viaz domũ. sic fur cũ inuẽto furto qꝺ duxerat ad ꝓpria domũ: ꝓtrahit ad patibulũ cũ ꝛuincit fecisse furtũ. Sic fur ꝓ rẽ furatã ad iferni patibulũ fm illꝺ Hiere. ij. Sic fur deprehẽsus in furto ita z tu ꝓfuderis. ¶ Septimũ qꝺ dissuadet ꝺ viciũ furti vl rapine est penaꝝ diuersitas quas incurrũt fures vl raptores

z diuersitas penaruꝝ furũ z latronum.

- Dei z ecclie maledictio
- A diabolo detentio
- Sui z suoꝝ perditio

Scilicz
- Ab hostib⁹ deuincunť z excecanť
- Pauꝑtatis z sterilitatis incursio
- Moꝛs mala z filioꝝ mẽdicitas

¶ Pria pena ẽ dei z ecclie maledictio. Un Zacha. v. dixit angelus ad Zachariã. qꝺ tu videsꝰ Et dixi. Ecce video volumẽ volãs ꝛc. Et dixit angel⁹. Hec est maledictio q̃ egredit sup faciẽ vniuerse trꝛe: qr ois fur (sic ibi scptũ est) iudicabit/z ois iurans ex ꝺ sic⁹ iudicabit. Et sequť. Et educã volumẽ z veniet ad domũ furis z ad domũ iurãtis i nois meo mẽdacit/z cõmorabit i medio dom⁹ ei⁹/z ꝓsumet eũ/z ligna z lapides Tales ei ꝓsecuerũt in ecclia excõicari: z a pclo maledici/ z dom⁹ z familia eoꝝ pauꝑtate ꝓsumi. Un Job. xxiij. In tenebris sicut i luce am⁹bulãt. Et sequť. Maledicta sit pars ei⁹ in terra Jo. iij. q. v. Constituim⁹. ꝺt Eusebi⁹ papa. Cõstituim⁹ cũ oib⁹ q̃ nobiscũ sũt Epis: vt homicide/malefici/fures/sacrilegi/raptores adulteri/incesti/venefici/suspecti/criminosi/domestici/piuri/z q̃ raptũ fecerũt/ vel q̃ falsum testimoniũ dixerit/scu qui ad sortilegos/diuinos⁹z ꝛcurrerit/similes⁹z eoꝝ: nullatenꝰ ad accusationẽ vel ad testimoniũ sint admittẽꝺi: qr infames sũt z iuste repellẽꝺi: qr funesta est vox eoꝝ Ecce qualis pena ꝓtra tã noiatos. Et ꝺ intelligendũ est de notoriis. Ire extra de raptoribꝰ. incendiarijs z violatoribꝰ eccliaꝝ. c. j. ꝓcipit cõciliũ sacrũ. q̃ raptores p sententiã excõicatiõis cõpellanť ad satisfactionẽ plenariã. Et de furtis ca. j. ꝺt. Fures si occidanť i furãdo ñ videť ozãdũ ee ꝓ eis: sz cõprehẽsis z ꝓtentib⁹ vulnerarij cõio nõ negeť. ¶ Scꝺa pena: qr q̃z a diabolo capiunť z detinẽť cũ furto vl rapina. Un rapine sũt q̃si hami diaboli: qꝺ diabol⁹ raptoꝛẽ q̃si hamo ad se trahit: sicut piscẽ in hamo: qr raptor sic tract⁹ ẽ piscis diaboli. Jo dr Prouer-

M detentio a diabolo

xxj. Rapine ipiorũ detrahent eos: qz noluerũt facere iudiciũ. Sũt etiã rapine q̃si muscipula q̃ capiunt raptores: ſm illũ Sap.xiiij. Creatura dei facte sũt in cẽtationẽ aie boim: z i muscipulã pedib⁹ istiꝰ. Un Aug. O lucra dãnosa/inuenisti pecuniã/pdis iusticiã/pdis fidẽ/pdis aiaz: pda quã cape cupis muscipula ẽ: dentes alienũ/deuinez a diabolo. Fz illũ Esa.xxxiij. Ue q̃ pdarz: nõne z ipe pdaberz: Imo q̃nqz tales fures z raptores ita vexãt a diabolo: q⁹ i sanire icipiũt ipi vl̃ filij eor̃: vt ptz ſ. M. p exẽplũ eor̃ q furati sũ ouẽ viduc.nã filiꝰ eor̃ in rabiẽ p̃uersus est: z curatꝰ a scõ Amone facta re/

Exẽpluz stitutiõe. Itẽ refert Uin.i spe.moꝛ.li.iij. par.iij. di.xxij. De sacrileg⁹ q̃ q̃nqz arripiunt a demõib⁹ vl̃ ab hoib⁹ occidũt: dicẽs. q⁹ i passiõe sctoꝛ Simplicij/ faustini/z beatricz legit: q⁹ duob⁹ martyrisaz: lucreci⁹ pfectus ambies pdia eoꝛ cũ nollẽt idol̃ i molare fecit eos nocte pfocari: z cũ itrasset eoꝛ possessiones epulas cũ amicz q̃dã infantul⁹ lacrẽs: õ gremio mr̃is clamauit: audi lucreci: isupꝛ possedisti. Ecce datꝰ es i possessiõez inimici: z stati Lucreci⁹ timẽs z tremẽs a diabolo arripit: z p tres horas ita vexatꝰ ẽ vt i ipo p̃uulto morere⁹: z q̃ aderãt timẽres fẽci sẽ chr̃iani. ¶ Tertia pena ẽ: q: q̃nqz se z sua pdũt qz ipsi cũ heredib⁹: q̃ hmõi ñ restituũt dãnanꝫ: sic⁹ pz exm̃ õ decẽ comitib⁹. ſ. cij. M. Nã sepi⁹ i hui⁹ pcti executiõe occidũt. Et res tpales cito trãseũt. ſm illũ Eccli.xl. Fur z mẽdax assidue pditionẽ vrerqz hereditabit. Un i passiõe Juliani martyr̃z inꝛ alia miracula legit. q⁹ cũ q̃dã cyrãnus res ecc̃ie sci Juliani ũasissz: nec admoniꝰ a sacerdote reddere veller: sz clericos cũ cõtumelijs repulissz: cũ venissz ad festũ sci z pui uũ magnũ facer̃et: i mẽsaz sederet. fulgur cũ tonitruo õ celo descẽdit z eũ itacz alijs p̃crematuit. ¶ Quarta pena: q: sepe vincũt ab hostib⁹ z aliq̃n excecãt: ꝑmũ ptz: q: legit õ Põpeio: q⁹ postq̃z spoliauit hierl̃m sp vicꝰ est: cũ añ sp victoꝛ essz. Itẽ Josue. vij. p furto achor: victꝰ est exercit⁹ filioꝛ isrl̃. Un õz ibi. Nõ poterit israel stare coz̃ hostib⁹ suis: donec delcat q̃ ꝺ scelere reꝰ est. Q ãt aliq̃n excecanꝫ ꝓpt̃ hãc culpã. Ptz iiij. Re. vj. De latrũculis syrie cecarz̃ pcib⁹ heliseꝰ. Itẽ.ij. Mach.iij. Qui venerat ad spoliãdũ tẽplũ pcusso cecitate mẽrz z caligine tẽ. Itẽ. in

Exẽpluz ij. Dialogo. q⁹ cũ frãci semel venissent ad spoliandũ tẽplũ vl̃ mõasteriũ fuit dei: pcussi sẽ cecitate. Et cũ ad eũ clamarẽt vbi eẽt: i eũ impingebãt z cũ videre ñ poterãt: z sic vacui recesserũt eo ozãte: ehr̃is etiã in iudicio pſequet̃ fures z raptores: p gnãles sniaz. di. Esurium tẽ. Mat.xxv Imo i pñti sepi⁹ pcutit illos: z pdã ab eis aufert mirabil̃r. Un Job.xxix. Lõcerebã molas miq̃: z de dẽtib⁹ eiꝰ auferebã pdã. De ꝺ õr mgr

Exẽpluz Jacob vt allegat Uincẽ. vbi ſ. q⁹ cũ in anglia eẽt q̃dã imago brẽvgil argẽtea: valẽs pl̃ra q̃dã fur veniẽs ad furãdũ eã: cũ nõ posſz eã bẽ: qz nimis fortit̃ clauis erat affixa: nec secũ ferre, p

pter nimiũ põd⁹: cũ vellet ei surripe pueꝛ sum: imago ita pcussit cũ mãu q⁹ cecidit ad terrã exanimis. q̃ i mane iuẽt⁹ q̃si semimoꝛtuꝰ ꝺ ita factũ fuisse recogũit. ¶ Quinto punit̃ fur vl̃ raptor pauperare z heredum sterilitate. Ad cuiꝰ exẽplũ habem⁹: q⁹ aialia q̃ viuũt de rapia sterilitatẽ nãlit̃ sũt magis maculẽta q̃z alia q̃ alio mõ sibi victũ pcurãt. vt ptz i lupis: vulpib⁹ z leonib⁹: q̃ sũt maculẽtiozes pozcz aut bob⁹: z aues venatice sil̃r: vt mergi/milui/z accipitres sũt maculẽtiozes anseribꝫ z gallinis. Sic est de furib⁹ z raptoribꝫ. Jõ õr Prouer.xj. Alij diuidũt ꝓpria z ditiozes fiũt. alij rapiũt aliena z sp i egestate sũt. Et merito: qz relicto ꝺo q̃ ẽ fons bonoꝛ oĩm volũt repleri de idigẽtijs pauperꝫ. Jgit̃ iusto dei iudicio/vt diripiũt z surripiũt bona alioꝛ ita sũt q̃ rapiũt bona eoꝛ: ſm illũ Abac. ij. Quia spoliasti gẽtes multas: spoliabũt te oẽs q̃ reliq̃ fuerit õ pl̃is. ¶ Exm̃ hẽm⁹ i nãlib⁹. Mirmicoleon aial ẽ q̃si leo formicaꝛ: q⁹ dũ insidiatur z venat̃ eas leo materiat̃ insidiat̃ z capit illõ. Et ita dũ vult capere/capit̃. vñ i ps. Captio quã abscõdit capiat eũ z i laqueũ cadat in ipz. O q̃tiẽs ad sensum hec videm⁹: q⁹ raptores z fures i pauperatẽ redigunt̃: z hic tpal̃r ꝓfundũtur. z si nõ penituerit: ꝑpetuã expectãt ꝓfusionẽ. Q aũt fures z latrões puniant̃ sterilitate heredũ: q̃s aufert eis deꝰ. eo q⁹ aliena auferũt pz ex illo Eccl.xl. Nepotes ipiorũ nõ mꝫtiplicabũt ramos. imo ad sensuz videm⁹/q⁹ si z alij q̃n ex rapina aliq̃ crescũt exaltanꝫ z diuites fiunt: tñ eoꝛ filij z nepotes ad ꝑmã pditionem pauperatz̃ imo maioꝛẽ reducunt̃/z sepi⁹ mala morte p̃ueniunt̃. ¶ Sexta pena ẽ moꝛs mala z filioꝛ sue heredũ pꝰ morẽ eoꝛ mẽdicitas z miseria. Un Prouer.ij. Impij õ ẽra pdenꝫ. et q̃ iniq̃ agunt auferenꝫ ex ea. Sepe em̃ gladio occidunt̃: z sepultura carẽt sus pẽsi. Un Hier. xxij. Ue q̃ edificat domũ suã i iniusticia. Et sequit̃. Sepultura asini sepelier̃: z pjecẽ ex portas tẽ. Q ãt rales puniãt̃ mẽdicitate filiorũ suoꝛ. ptz ex illo pſ. Nutãtes trãsferãt̃ filij eiꝰ z mẽdicẽt: z ejciant̃ ꝺ habitatiõib⁹ suis tẽ. Morte etiã mala sepe pununt̃: ſm illũ Nah.ij. Leo cepit sufficienẽ pdã catul̃ suis: z ipleuit spelũcas suas. Et seqt̃. Ecc̃e os suos comedet gladiꝰ. z exẽmiabo de ẽra pdã tua. Et Job.xxvij. Si multiplicati fuerit filij violẽtoꝛ: i gladio erũt: nepotes eoꝛ nõ saturabũt pane. ¶ Exẽ

Exẽpluz plũ illiꝰ hẽm⁹. Legit̃ em̃ i. j. li. Egesippi ꝺ clamoꝛ iudeoꝛ: q⁹ cũ herodes factꝰ eẽt rex iudee ab Augusto: exterminauit omes latrones de ẽra. z inueniẽs spelũcã cuiusdã senis latrõis in q̃ latebãt septẽ filij eiꝰ latrões: eos euocatos occidit. pi ãt occisos inueniẽs: vocãs vxorẽ suã occidit eã. q̃ occisa nolẽs suppuere/sepm̃ sil̃r occidit. Sz q̃uis mꝫte i ꝺ mõo pene sũt q̃s sustinẽt fures z raptores: aliq̃n tñ maioꝛ eis penã reſuat̃ i futuro/ q̃n oppssi eis dñabũt̃: z i ptãtẽ demonũ tradenꝫ: ſm illũ Malach. vl. Ecl

eabit⁹ ipios cū fuerit cinis sub plāta pedū ve⁹
stror. Et Amos. iiij. ō. Qui calūniā facit⁹ ege
nis z ꝓfrigit⁹ paupes zc. Et sequit. Leuabunt
vos. s. ōmões i cōc⁹: z reliquas vias i oll' feruēti
bus: z p apturā exhibit⁹ alēa ꝑ alterā: z pūcie⁹
mini i arnō. Arnō ad lram ē nomē regiōis lon
ginq vltra frā assyrior. Et iterꝑtat arca mero
ris vl' maledictio eor. qlis ē in iferno. Alij hñt
armō: qō iterꝑtat anathema meror⁹ vl' imago
tristicie. Q ãt raptores z hedes eor depaupe
renť z hereditare ꝓuenť ō. H hi Exm̃ qō accidit
i dioceſi matiſconēſ. circa annū dñi M. cc.

Nota Exēplus De cruce ignatis

¶ Quidã vicecomes erat i dca dioceſi hñs ca
stra plā z fortia: q̃r fortitudine ꝓfisus strātas
spoliabat: aliq̃n grēs aliq̃s occasiõe ꝓpē q̃s di
uites trāseũtes spoliaret: viuēs de rapis suor
z alior hoim. Hic ãt vl' cōpulsus timore reg⁹
frācor/ vl' volūtari⁹: cū cruce sig⁹ iter arripu
it trāsmarinū z dimisit frā suā z castra comi
ti Berardo matiſconēſ. expoliās se suis. q̃ ꝓmi
sit ei q̃ filiā suā daret filio suo comiti Guilbel
mo. q̃ pactū ñ fuās: frā sibi retinuit. Cuidã ãt
militi suo dictā filiā dedit. cui⁹ heredes sar⁹ la
borabãt ꝓ dicta frā hñda apō regē: z ñ sē audi
ti. Dice⁹ ãt vicecomes añq̃ mare trāsirz ad tā
tā pauꝑtatē deuēit vl⁹ Januā: q̃r ꝑ fame z mē
dicitate moriēs itrās q̃ndã nauē icepit clamar
oīb⁹ i portu exñtib⁹ dī iudi^m iustū ee circa se: q̃r
q̃ alios fame oppſſerat z spoliauerat i frā sua:
i aliēa fame moriebar. Et cū ꝓtēres ei cibos
deportarēt: ipe dicebat se nō posse vti eis. z sic
fame moreu⁹ est. z heredes sui oīb⁹ bonis suis
spoliati sūt vsq̃z hodie: vt ōr Um. vbi s.

Exm̃ de rapina z sacrile. Petr⁹ cluniacēn. i libro suo refert q̃ndã fuisse
comitē apō Matiſconēſ. q̃ ꝓuer⁹ erat rapē ma
xime res eccl'ar. q̃ mlta loca rligioſor vasta⁹
uerat. Hic iudicio⁹ dī oblit⁹ ō die i die deſior
efficiebar. Cū ãt i q̃dã solēnitate i palatio suo
residerer: mulc⁹ ꝓstipat⁹ militib⁹ z alijs diuer
si ordis: iecauit ꝑ ostiū palatij q̃dz q̃si bō i eq̃
residēs: z venit ad dictū comitē/ di q̃ hēbat ei
loq̃. q̃ surgēte ille suppoſuit eū eq̃: z exiuit per
ostiū palatij p̃dictū: clamās cor̃ suis oīb⁹ Ju
uate me. militib⁹ z cuilb⁹ iuuare nō valēt⁹ ꝑ
acra deportat⁹ ē: nec vltra cōparuit. In cui⁹ fa
cti ōrestatiōem mutauerūt ostiū ꝑ qō educt⁹ ē.
Cū ãt q̃dz ꝓpōsit⁹ Roger⁹ noīe ꝓcōzanei⁹
dicti Petri q̃ h refert apiret dictū ostiū q̃si ne
cessariū domui dñi: cū ipe eēt maxim⁹ p̃do re
rū eccl'ar. z hoim: z isidiator. z spoliator. paupe
rū: aliq̃b⁹ lapidib⁹ remot⁹ rapt⁹ ē a diabolo: et
ꝑ aera deportat⁹ dimiſſus est cadere. Et fracto
brachio z alijs mēbris ꝓcussis: vix semiuiuus
euasit. Quidã ãt i facto p̃dicti comit⁹ hāc cau
sam cū alijs addūx: ipe ei q̃ndã militē iuste oc
ciderat: z hōa ei⁹ iuste occupauerat. z heredes
ei⁹ iuste exhereditabat. q̃ apparuit ei terribil⁹:
admonēs vt saltē restitueret heredib⁹ suis ab
lata. Qui cū h dixiſſz alicui⁹ suis: somniū z fri
uolū reputauerūt. Tūc tertia vice t̃ribil⁹ ꝓcū

Exm̃ de raptoriꝫ bus pe cor.

ans assiḡuit ei dicē q̃ opterz q̃ vellet nolleꝫ tra
bereť alibi rñsur⁹. Tūc territ⁹ illa die vocauit
maximā multitudinē armator: aliq̃b⁹ amicꝫ
suis exponēs visa: z rogās vt si aliquā violēti
am videret sibi fieri: subueniret. Seq̃ntia re⁹
ferūt de raptu ei⁹. ¶ Itez aliud accidit ibidē.
Fuit ibi q̃dã ꝓpositꝰ epe comitꝫ Berardi: pre⁹
dis inbiās: raptor malicioſus. Cū aūt fr⁹q̃nť
pdas acciꝑet boim z eccl'ar: anteq̃z rex comi⁹
tatū illū emeret a comite Joāne z vxore ei⁹ ad
quā iure hereditario ptinebat. Erāt em̃ guer⁹
re assidue inť epūm Matiſcoñ. z clericos z ci⁹
ues ex vna parte: z comitē z suos milites z ali
os ex alia parte. Cū aūt dict⁹ ꝓpositꝰ semel p⁹
dã accepiſſet z duceret: q̃dã vacca remanebat
alicui⁹ forsitan vidue vl' paupis. tūc dixit cui⁹
dã famulo Tãge vaccã. Et tūc dei iudicio tali
flagello ꝑcuſſ⁹ fuit ita q̃ postea nihil aliō loq̃
potuit nisi/ tãge vaccã. Sed cū postea tēptaret
loq̃ alia: semꝑ h solū dicebat. z h notissimū fu
it cor̃ terre. ¶ Itē in eadē dioceſi accidit: vt as
serebat sacerdos q̃dã in q̃dã synodo in q̃ pos⁹
tauit plumas cuiusdã galline quaz surripue⁹
rat q̃dã a q̃dã vidua paupe. Cū aūt deplumaſ
set eã z coxisset z comediſſet carnes ei⁹ z plu⁹
mas seorsum retinuiſſet: diuino iudicio ꝑcuſ⁹
sus: plumas q̃s nō comederat euomebat: pec
catū suū cor̃ oīb⁹ ꝓfitēs. ¶ Itē refert Petr⁹
cluniacēn. q̃ q̃dã ꝓceps Brīuard⁹ groſſ⁹ no
mie: qꝑ Cluniacū edificauit q̃ddã castr. i dam
nū vicinor (sicut nūc fuit fortalicia) de q̃ se
pe exibãt ꝑdantes vicinos z res eccl'ar. Hic
tū penitēs venit ad abbatē Hugonē Cluniac⁹
cēn. dicēs se velle visitare limia apl'or. Petri
z Pauli. z post fieri monachū Cluniacēn. Cū
q̃ apud romā mãsisset ꝙ q̃dragenā cū oꝛonib⁹
z elymis visitās corpa sctor. z cū rediret i ciuit
tate sar⁹ ꝓpinq̃: mortu⁹ ex infirmitate ibi sepul
tus est. Cū aūt nō post multos annos q̃dã ꝓ⁹
positꝰ cuiusdã ville qꝑ Cluniacū eqtaret ꝑ ne
mus iuxta castr. p̃dictū in meridie occurrit ei
dict⁹ Brīuard⁹ sedēs sup mulū vestit⁹ pellib⁹
vulpinis. Qui timēti q̃r cū aḡuerat dixit sibi
eē ꝓcessum: q̃r penituerat venire z apparere: q̃r
licz secur⁹ eēt q̃ euaserat penā inferni: tñ mul
ta mala patiebar. qꝑ edificationē dicti castri:
rogans vt rogaret abbatē Cluniacēn. q̃ faceret
sibi remitti iniurias z ei subueniret: si cui⁹ co⁹
mitatu ipe cōparuerat. pelles ãt ille noue ma⁹
gnū refrigerū ꝓstabāt ei. q̃r eas dederat pau⁹
peri die q̃ ꝓmo eas iduerat. Et bis dict⁹ dispa
ruit. Ecce q̃nta mala sequunť raptores z fu⁹
res. Rogem⁹ ḡ deū zc.

¶ De vsurarijs ꝙcrib⁹/ emptiõib⁹ z vẽditõib⁹
Sermo. CXI.

Rādiꝫ oīm malor⁹ ẽ cupiditas. j. Tim̃. vj. ¶ In ꝓcedē
tib⁹ ꝓmoib⁹ audiſtꝫ de filiab⁹ auari⁹

ete p ordinē. Et finaliʳ de furto ⁊ rapina: q̄ntis maliʒ siue piculʒ fures ⁊ raptores subiacēt i b̄ seculo: q̄nta etiā mala expectare habeāt in futuro. Etq; vsura silʳ p̄cedit ex auaricia tanq̄ ex radice oīm maloꝝ. cogitaui nūc dicere d̄ vsura ⁊ vsurarijs ꝑcitb̄ ēptōib̄ ⁊ vēditōib̄. Nā ad̄o mōs ē ifecē q̄ mille modis studet vsuras palliare: ⁊ licitos ꝑcē cē credit: vbi multiplʳ latet vsura. ꝓ quo gr̄a Auerna. ¶ Radix oīm malorū ē cupi. vbi s. ¶ Primo videndū erit q̄d sit vsura. Scōo vtr̄ de pecunia mutuata q̄s possit aliquā vtilitatē accipe. Tertio de emptōib̄ⁿ ⁊ vēditōib̄ⁿ sup tēpe expectato cartⁿ q̄ⁿ si ꝓmpta dare ꝯ pecunia an sit vsura.

B Usura duplʳ ac cipiē

¶ Circa ꝑmū ē notandū: vsura duplʳ accipiʒ i scḡtura vt vult s. Thom. ij. ij. q. lxxviij. arʳ. j. Uno mō ꝓprie ꝑ superexcrescētia quā accipit aliq̄s vltra sortē i pcūi pecūie mutuate: de q̄ ifra latiʳ dicā. Alio mō accipiʒ nomē vsure metaphorice siue silitudinarie: ꝑ superexcrescētia bonoꝝ spūaliū: quā deⁿ exigit a nob̄ ꝑ bōis spūalib̄ nob̄ collatʒ: volēs q̄ i bonis acceptʒ ab eo sp̄ficiamⁿ: q̄d ē ad vtilitatē nr̄az: nō ei⁹. Unde Luc. xix. dñs dr. Quare nō dedisti pecuniā meam numularijs ⁊ ego veniēs cū vsuris exegissem eā. i. de bonis spūalib̄ tibi collatʒ exigā a te rōne: nō solū de collatʒ bñficijs ⁊ gr̄ijs. verū etiā de superexcrescētia quā adq̄rere debuisti tē.

B Descḡtio vsure.

¶ Accipiēdo ād vsurā ꝓprie: tūc fm Ambr. xiij q. iij. i ca. pleriq;. Usura ē q̄dcūq; sorti accidit Et cū hac descḡtōe ꝯcordat. c. j. ⁊ vlʳ. eiusdē q. Et i hac descḡtōe tāgūt tria. Primū cum dr. ⌊vsura ē q̄dcūq;⌋ Nā sic̄ ptz i pallegato c. pleriq;. Amb. finaliʳ ait: q̄ siue sit pecūia: siue species seu fructⁿ: aut ligna vl̄ alia tē. aut q̄dcū q; aliud si accedat sorti/vsura ē. ¶ Scōm tangit cū dr ⌊sorti⌋ Iz ei sors dicaʳ signū rei distinctiuū sic̄ ptz Prouer. xvj. vbi dr. sortes mittūtur in sinū. nihilominⁿ sumiʳ hic sors ꝑ re iuste possessa diuisiōe aliq̄ⁿ rei: siue possessionū Et b̄ mō i sacra scḡtura possessiones filioꝝ isrl̄ sortes denoiant. b̄ etiā mō sumiʳ hic sors. s. ꝑ re iuste possessa. vel aliʳ fm legistas sors est debita q̄ntitas mutuate rei i materia occurrēs ¶ Tertiū tāgit cū dr ⌊accidit⌋ Et b̄ solūmō in mutuo cadit. talis autē vsura a dño ē ꝓhibita Luc. vj. cū dr Mutuū date nihil inde sp̄. s. i intētōe. q. di. minⁿ etiā pactiscētes. s. i vsure clara exp̄ssiōe ⁊ pactiōe. Est tñ notandū fm scm Tho. vbi s. ꝑ maiorē intellectu dictoꝝ: q̄ q̄daz sunt res q̄ⁿ vsus est ipaⁿ rei ꝓsumptio. sicut vinū ꝓsumimⁿ eo vtendo ad potū: ⁊ triticū cōsumimⁿ eo vtendo ad cibum: ⁊ pecuniā ꝓsumimus ipam exponendo. vñ i talib̄ nō dz cōputari seorsum vsus rei a re ipa: sed cuicūq; ꝓcedit vsus ex b̄ ipo ꝓcedit res. Et iō i talib̄ p mutuum transfert dominiū. Sic̄s ergo vellet seorsum vendere vinū: ⁊ seorsuz vellet vendere vsuz vini: vēderet eādē rē bis: vl̄ vēderet id q̄d nō ē Un manifestū est q̄ talis peccaret ⁊ iusticiaz. Sil'ʳ rone iniusticiā cōmittit q̄ mutuat vinuz aut triticū aut pecūiam/petēs tātū sibi reddi: ⁊ vltra b̄ aliq̄d ꝑ recompēsa dari: q̄d dr vsura.

Rex q̄ⁿ vsus nō ē ipa ꝓsumptio.

Alie vo sunt res q̄ⁿ vsus nō ē ipa ꝓsumptio. sicut vsus domⁿ est inhabitatio: nō aūt dissipatio. Usus agri vl̄ ꝑati ē fructⁿ ei⁹ ꝓceptio: nō ꝓsūptio. aūt agri destructio. Et iō in talib̄ pōt seorsum vtrūq; ꝓcedi. puta cū q̄s tradit alteri dominium domⁿ reseruato sibi vsu ad aliq̄d tps. vl̄ econuerso cū q̄s ꝓcedit alicui vsum domⁿ reseruato sibi dominio. Et ꝑ b̄ licite pōt bō accipe pcium ꝑ vsu rei domⁿ: ⁊ pt petere domū accōmodatā. sicut ptz i ꝓductōe ⁊ locatōe domⁿ. Pecunia aūt (fm pbm. v. Eth. ⁊ j. Polit.) pncipaliʳ ē inuēta ad cōmutatiōes faciēdas. Et ita ꝑ ꝑ ⁊ pncipaliʳ pecunie vsus ē ipⁱ ꝓsumptio siue distractio. nulⁿ em̄ pōt vti pecunia nisi exponat eā. Et iō fm se ē illicitū ꝑ vsu pecunie mutuate accipe pciū q̄d dr vsura. ¶ Est tñ aduertēdū fm scm Tho. vbi s. i soluōe sexte rōis: q̄ licz argētū monetatū ⁊ i vasa formatū ñ differāt specie: tñ q̄ pncipaliʳ vsus vasoꝝ argēteoꝝ nō ē ipa eoꝝ ꝓsumptio. Et iō vsus eoꝝ pōt vēdi licite: puto dñio rei. Usus autē pncipaliʳ pecunie argētee est distractio pecunie i cōmutatiōes: nō nō licz eiⁿ vsum vēdere/cū b̄ q̄ aliq̄s velit eiⁿ restitutionē q̄d mutuo dedit. Idē cēt dicēdū de vestib̄ accōmodatis: de eḡs ⁊ ceteris rebⁿ q̄ⁿ vsus nō ē ꝓsumptio. ¶ Est tñ sciendū q̄ secūdariⁿ vsus argēteoꝝ vasoꝝ possit esse cōmutatio: ⁊ talē vsum eoꝝ nō licz vēdere Dicit etiā s. Tho. q̄ silʳ aliq̄s aliⁿ posset: esset vsus secūdariⁿ pecunie argēteee. vtputa siq̄s acciperet pecuniā argēteā signatā/vl̄ ad oblētationē: vl̄ ad ponēdū loco pignⁱs. Et talē vsum pecunie pt bō licite vēdere fm s. Tho. vbi s.

D

¶ Jll' itaq; ꝓmissis vsura cōit a doctoribⁿ sic describit. Usura ē lucⁿ ex mutuo pncipaliʳ inrētū. Jn q̄ descḡtōe ponunt tria. Primū cum dr ⌊Usura ē lucⁿ.⌋ Lucⁿ em̄ ꝓprie supabundātia nuncupatʳ: siue illā incremētū q̄d q̄s ex voluntaria cōmutatiōe vltra ea q̄ ꝑ⁹ erat sua habet. Itaq; ois vsura est lucⁿ: sed nō ecōuerso. q⁹ nō oē lucⁿ est vsura. Primū patz. q⁹ ꝑ vsurā q̄s habet vltra ea q̄ sua ꝑ⁹ erat. Ex q̄ ꝑz q̄ siq̄s plⁱ recipit q̄ⁿ mutuauit: ⁊ tale receptū nō est ei lucⁿ: tūc non est vsura. vbi gr̄a. Siquis apud aliquē deposuit rē suā/vel rapīā. Et ille depositariⁿ nō vult hāc rē sibi restituere nisi sibi mutuet pecuniā: q̄d ille facit. Et sic ille cui mutuauit pecuniā restituit pecuniā: ⁊ cū hoc rē depositā aut raptā/aut alⁱs debitā: q̄ⁿ ius restituat vltra mutuū tñ nō dat lucⁿ neq; vsurā. Ad b̄ facit extra de vsur̄. ca. fi. cū bis q̄ nobi in glo. fi. Scōm etiā ptz: q⁹ i ꝓtractu locationis/vēditōis/ꝓductōis ⁊ silib̄: est dare lucrū/nec tñ est vsura. Secūdo in descḡtōe p̄missa sbiūgit ⌊ex mutuo⌋ q̄d est tanq̄ differētia: distinguens vsurā a lucris q̄ nō ex mutuo adq̄runt. Nā illa ꝓprie loq̄ndo nō dicūt vsura.

nexta notata ex de vsu.i c.i ciuita. Tertio i de/
scptiõe subnectit ꝓncipal'r intẽtũ] qz si b̃ ꝓnci
pal'r nõ intẽdebat sz secũdario:z debitoz aliqd
mere gtis offert: vt infra patebit: nõ ẽ ft vsura
¶ Ex q̃ ptz q̃ vsura ꝓprie loq̃ndo solũ in ẽcu
mutui veri vl' interpretatiue locũ hz. Scõo patz q̃
dato q̃ nõ itercedat pactũ expssum de vsura si
ue de recipiẽdo aliqd vltra sozte: sit tm̃ ꝓncipal'
intẽtio i ẽcu velle remunerari: ita q̃ mutuãs
nõ mutuasset si sciuisset se nõ remũeratum: tũc
adhuc ẽ vsura ex puersa itẽtiõe qcqd vltra soz
tẽ recipit. Si vo nihil ei dat qñ speret: tũc ad
huc vsurari9 ẽ ex itẽtõe: sz ñ obligẽt ad restõnẽ
E ¶ Circa scõm ꝓncipale: vtz qs de pecũia mu/
tuata possit aliquã vtilitatẽ recipe: Ad b̃ possz
dici rnsio ex ia ĩmediate dict̃: attamẽ iuxt̃ mẽtẽ
scti Tho. vbi s̃. ar. ij. dicẽdũ est: q̃ sic si aliqs ꝓ
pecũia mutuata vl' qcũq; alia re q̃ ex ipo vsu
ꝓsumit pecuniã accipit ex pacto tacito vl' expso
so: peccat ẽ iusticiã. ita etiã qcũq; ex pacto ta/
cito vl' expsso qcũq; aliõ accipit cui9 ꝓcũ pe
cunia mẽsurari pt: sil'e pctm̃ incurrit. Si vo ac
cipiat aliqd b̃ nõ q̃si exigẽs: nec q̃si ex aliq̃ ob
ligatõe tacita vl' expssa: sz sicut gtuitũ donũ: ñ
peccat. qz etiã antecq̃z pecuniã mutuasset licite
poterat aliq̃õ donũ gtis accipe. nec petozis cõ/
ditiõis efficit ꝓ b̃ q̃ mutuauit. Recõpẽsatiõez
vo eoz q̃ pecunia nõ mẽsurank licz ꝓ mutuo
exigere: puta beniuolẽtiã z amoz ei9 cui mu/
tuauit vel aliqd hmõi. ¶ Est tm̃ circa b̃ notã/
dũ: q̃ recõpẽsatio alicui9 bñficij dupl'r põt ẽsi
derari. Primo qdẽ ex debito iusticie: ad q̃õ ali
qs ex certo pacto obligari pt. Et b̃ debitũ actẽ
dit fm̃ q̃ntitatẽ bñficij q̃õ qs accepit: vicz mu
tui pecunie vl' cuiuscũq; silis rei cui9 vsus ẽ
ei9 ẽsũ ptio. Et tũc nõ tenet ad pl9 recõpẽsan/
dũ q̃z mutuo accepit. vñ ẽ iusticiam ẽ si qs ad
pl9 reddẽdũ obligẽt. Alio mõ tenet qs ad re/
cõpẽsandũ bñficiũ ex debito amicicie: in q̃ ma
gis ẽsiderat affect9 ex q̃ aliqs bñficium ẽtulit
q̃z q̃ntitas ei9 q̃õ fecit. Et tali debito nõ cõpe/
tit ciuil' obligatio ꝓ qua iducit̃ qdã necessitas
B vt nõ sp̃ oratnea recõpẽsatio fiat. ¶ Scõo ẽ no
tãdũ: q̃ ille q̃ dat mutuũ põt absq; pctõ in pa/
ctũ reducere cũ eo q̃ accipit mutuũ/recõpẽsa/
tionẽ dãni: qõ incurreret ꝓ carẽtiaz pecunie aut
alteri9 rei mutuate. Hoc ãt nõ ẽ vẽdere vsum
pecunie tẽ. sz dãnũ vitare. Et põt eẽ q̃ accipiẽs
mutuũ mai9 dãnũ euitet: z cũ sua vtilitate da
mnũ alteri9 recõpẽset. Ibi vide caute/neqs stu
diose se dicat dãnũ incurrisse ex mutuo: qõ ipe
ꝓ aliquã aliã rẽ aut pecuniã sine nocumẽto po
tuit euitare. Recõpẽsationẽ vo dãni qõ ꝓsidez
rak in b̃ q̃ de pecunia nõ lucrat: nõ põt i pactũ
deducere: qz nõ dz vẽdere id qõ ñ hz. Et pt ipe
dirt multipl'r ab hiõdo. Hec de. ij. de dãno. Si
qs ꝓpt mutuũ alt̃ traditũ nõ põt colere vine/
as suas vl' agros aut fruct9 cõpotare. vel ꝓpt
mutuũ deficit i expẽsis: z cogit vẽdere domũ
vl' aliquã possessionẽ suã tẽ. ¶ De dãno: vt si
qs obligat alteri certã pecuniã ad certũ tpus.
Et inueniẽte nõ pt sibi satisfacere: ꝓpt̃ b̃ qz ta
lẽ pecuniã alteri mutuauit q̃ sibi nõ restituit.
Et sic via iur̃ vexat: z ad penas pecuniarias
¶ Circa tertiũ de em (soluẽdas cõpellit tẽ. D
ptoiby z vẽditoiby cartoꝝ pcio ꝓpt̃ dilatiõem Triplex
tmini siue tpis/an sit vsura Est notãdũ q̃ est terminꝰ
triplex terminꝰ tpis. Primꝰ gre: scõs vite: ter tpis
tiꝰ culpe z neqcie siue auaricie. De his tribus
termis dr ꝓba i ps̃. cij. ¶ minũ posuisti] q̃ ad
pmũ ¶ que nõ trãsgredient] q̃ ad scõm ¶ nec cõ
uertẽt opiter terrã] z b̃ q̃ ad tertiũ. Primꝰ g̃ tmi
nus dr gre: qz ex ipa lege gre originẽ hz. Et de
b̃ ꝓba ait ¶ tminũ posuisti] .i. ponti ꝓstituisti.
Tal' tminꝰ fit cũ expectato solutois rei empte
iusto pcio vsq; ad certũ tpus ꝓ gram vẽditoris
libe ꝓcedit̃ emptori. Et b̃ terminꝰ ñ solũ ẽ sine
pctõ: sz etiã ẽ opꝰ piũ/iustũ z meritoriũ. Pzio
dicto mõ tminũ solutiõis dare ẽ opꝰ piũ. vicz
cũ fit i digẽti q̃ stari soluere difficile vel mime
posset. Tradit̃ em̃ tũc ipi emptori/nõ tm̃ ipsa
res empta: vexatiã eidez de mutuo subueniꝝ.
Nam vẽditoz dãs dilationẽ tpis ad solutionẽ:
idẽ facit ac si mutuaret pecuniã rei vẽdite ipsi
ẽptori ad tãtũ tpus: vt ꝓ tãto tpe ex tali pecũia
emptoz posset ꝓuidere necessitatiby suis. Et b̃
ẽ opꝰ magne pietat̃: vicz sic expectare artifici
aut alteri idigẽti: q̃ nõ hz vñ artẽ suã exerceat:
aut familiã nutriat. Est nẽpe b̃ q̃si totã fami/
liã illi9 pascere z sustẽtare: z q̃si p el'ynã enutri
re: ac q̃dãmõ plura miscdie opa exercere. Naz
tal' vestit nudos: alit famelicos: portat sitibun
dos: visitat egrotos: suscipit vagos: educit in
carceratos: z iuuenes z puellas sepe sustinet
ne ruãt i pctã. Ac ꝓ b̃ ẽsiũ facere dici põt q̃ ter
minũ solutiõis vẽdit: vt patebit infra. sic ptz
i c. ꝓsul. z i c. i ciui. ex de vsu. ¶ Scõo termi/
nũ solutiõis dicto mõ dare ẽ opꝰ iustũ fm̃ iu/
stã legẽ nature. quã declarat dñs Lu. vj. dicẽs
Quecũq; vult̃ vt faciãt vob hoies: ea. z vos
facite illi. Et hz ad b̃ text9 dis. j. c. j. vbi dr q̃ ius
nãle est qõ i lege z i euãgelio ꝓtinet. Ex q̃ qdez
lege nõ solũ tenet̃ hõ iuxta facultatẽ suã ac iu
xta emẽtis indigẽtiã ꝓ loco z tpe terminũ solu
tiõis dare: sed z ꝓncipal'r mutuare: t̃z indigẽs
nihil emeret ab eo: vt patebit infra. Et sic vifi/
cak vbũ ꝓphe dicẽtis: terminũ posuisti. s. tu sũ
me dei i lege nature: q̃cũq; necessario ee dandũ
indigẽti. ¶ Tertio ẽ opꝰ meritoriũ iuxta intẽ
tionẽ vẽdẽtis z terminũ dãtis si ẽ in charitate
qz q̃liber ꝓ suoꝝ actuũ volũtate z q̃ltate/reci
piet aut penã aut gl'iam. xv. q. j. in. ℌ. ex eo. i fi
ne. Ad hũc itellectũ põt exponi vbũ ꝓphe q̃ ad
deũ ait. Dñe qs habitabit i tabernaculo tuo:
aut qs requiescet in mõte scõ tuo? Et sequit̃. qui
pecuniã nõ dedit ad vsurã: sed dedit terminũ
solutiõis gre. Et Ezech. xviij. dr. Vir si ad vsu/
rã nõ accõmodauerit: z ampli9 nõ acceperit. s. ꝓ
pter ꝓcessum tpis solutõis: vita viuet z nõ mo
riet. i. bẽbit pmiũ sẽpit̃nũ. Et b̃ et mai9 vl' imi/

uus fm laritudinē ebarieraſ ꝛ ſinceritatē inrē
tiōis ꝛ affectiōis:q̄a deo meſuranꝫ i corde:ſic
Luc.xxj.ō vidua.q̄ reſte dñico ore mittēs i ob
lationē duo era:ſiue duo erea minuta:pl⁹ q̄z
oēs alij miſit ꝛ fecit.Et ad ꝫ facit ca.Siqd in
ueniſti.xiij.q.v.Ubi dr q⁹ dē⁹ intuet cor.ſ.pn

J Tps du plr ꝓſide ratur

¶Sz di.qs:An i aliq̄ caſu (cipaliꝫ:ñ manū termin⁹ ſiue tps poſſit licite vendi?Ad ꝫ dici pōt:q⁹ tps dupliꝫ ꝓſiderari pt.Primo vt eſt q̄ dā duratio ſiue mot⁹ celi.ꝛ illo mō tps ē cōe oīb⁹ hoīb⁹:ꝛ nō pl⁹ vni⁹ q̄z alteri⁹.ꝛ ſic nullo mō vēdi pōt.Cui⁹ rō ponit i c.q̄ manumittit xij.q.ij.vbi dr:q⁹ cōe eſt nō particulariē ſingu lor.Scōo ꝓſideraſ tps:vt eſt q̄dam dura tio applicabil⁹ alicui rei:q̄ duratio ē alicui ꝓceſ ſa ad opa ei⁹ exercēda:vbi vicz vſus rei diſtin guit ab ipa re.Et ꝫ mō tps ē ꝓpriū alicui⁹.Ex emplū.Equ⁹ eſt mihi accōmodat⁹ p annū ad vtēdū eo.ꝛ ſic ann⁹ dr me⁹.p vſu eq̄.Et hō tē pus licite pt vēdi.Suo mō ſi mihi bos aut iu mētū vl⁹ alia res ē ad tps accōmodata:nō ē au tē ſic de tpe currēte.p receptiōe mutui.vbi vſ rei nō diſtinguit ab ipa re:q⁹ tps mutuatiōis nō pōt vēdi ipſi recipiēti mutuū q̄n cōmittat vſura:eo q⁹ ex natura mutui tps illō ē receptoris mutui ꝛ nō mutuātis. ¶Ex ꝫ elicit⁹ aliq̄ doct⁹ vt ſcūs Bern⁹.i tract⁹ ſuo de ꝓceptis:q⁹ tē pus ꝓpriū vēditoris aliq̄n ab eo licite pt vēdi: q̄n tpale vtilitatē tali pcio appciabilē includit Et dat exēplū.Sit q⁹ q̄s tibi ſoluere ꝺbeat ex vēditiōe aut al⁹:aut ex mutuo p tres annos cē tū ducatos:ita q⁹ antea mīme obligeꝫ:cūc pōt tecum paciſci q⁹ mox tibi tribuat.lxxxv. Et ſic q̄ndeci ſibi remeat.q̄ incurrēs tps triū an noꝝ:qz illi tres anni ſolutiōis ꝓprie ſūt ſui iuriſ q̄ pōt vēdere valorē illi⁹.qđ tñ itelligēdū eſt de debito facto ex mutuo gratiſ dato. Si ei tps illō nihil valeret/nō ap̄li⁹ teneret⁹ ad mox ſoluēdū/q̄z teneret⁹ ad ſoluēdū poſt tres ānos

Dubiuꝫ

ꝛ nō ante. ¶Et ſi dieſ:q̄ rōne pecunia mutua ta nihil vltra ſe valoris vēdibil⁹ habz:eadē rō ne nec pecūia ad tres ānos ſoluēda.Et iō ē vē

Soluō

dere illō tps q̄ndeci florenoꝝ videt vſura.Di cēdū ē q⁹ hic nō vēdit pecunia:ſed ſolutiōis ipi us tps:qđ vtiq̄ vtiſuꝑ patuit ē vēdent⁹:ſed ex tps pecunie mutuate nō ē ꝑſtitoris ſz receptoris vſq̄z.ſ.ad terminū ſibi ꝓfixū:ꝓterea vēdi ſibi mīme pōt q̄n cōmittat vſura. Si vo is q̄ poſt tres annos teneꝫ ſoluere cētū/mutuaret tibi.lxxxv.Et ex ꝫ vellet ſibi relinq̄.xv.tūc idu bitanꝫ eſſet vſura:eo q⁹ vēderet tibi tps pecu nie mutuate.q̄z uis em̄ pecunia ex ſe nō valeat pl⁹ ſeipa:tñ ex vtētis induſtria ꝛ facultate aliquē valorē adq̄rere pt.ꝓterea ille vſus ſeu facultas vēdi pōt ab eo cui⁹ ille vſus eſt. Hec

K

ꝺ ſcūs Bernardi.vbi ſ. ¶Sed iteꝝ di.qs: An iura reꝝ ꝓ futuro tēpe licite poſſit min⁹ emi q̄z ſi res oēs ille emptiōi p̄ſentialiꝫ tradere tur.Rñdet dict⁹ doctor⁹ Bernardi.q⁹ ius re rū ꝓ futuro tpe pōt licite min⁹ emi q̄z ſi oēs il le res ipi emptori p̄ntialiꝫ traderent. Et fm ꝫ: q̄ntu ius futuroꝝ ꝓtēdit i lōgioꝝ tpa:tāto ce rtis paribꝫ pt minoꝝ pcio emi.Rō illi⁹ ē:q⁹ i bis i qbꝫ ius ſup aliquā rē differt abipa re:aut ab actuali poſſeſſiōe ipius rei:pt ipum ius e mi:q̄uis res ipa nō ſit aut actualiꝫ nō tradat. Exēpli gra.de iure molēdinaꝝ ꝛ pedagioꝝ ec ꝓſiliū fructuū futuroꝝ:qđ eo ipſo emi pt ñ em pto agro nec fructibꝫ ipi⁹ adhuc exiſtibꝫ actu. Cōſtat aūt q⁹ ius ꝛ actualiꝫ poſſeſſio rei pñſ:ce rtiꝫ pibꝫ ap̄li⁹ valet q̄z ſolū ius rei future:aut q̄z ſolū ius abſq̄ actuali poſſeſſiōe ñ ſtati tra dita vl⁹ tradēda. Cui⁹ ē ei icūbere pignori q̄z agere i ꝑſonā:iſup ſecuri⁹ ē rē bñ ꝛ poſſidere: q̄z ſolū ius rei.Nā certitudo rei pñſ ꝛ p̄ntialiꝫ ei⁹ poſſeſſio/maioꝝ ꝛ p̄ſtātioꝝ ē q̄z certitudo rei future:aut q̄z certitudo future poſſeſſiōis rei pñſ.Et iō nō imerito pōt ꝑma pl⁹ vēdi:ꝛ ſcōa

B

¶Est tñ notādū q⁹ pciū ꝺz cē rei (min⁹ emi vēdite iuſte ꝓportionatū.taliꝫ āt iuſticia ꝺz attē dia tpe ꝓce⁹:vt.ſ.tātū deꝫ q̄ntū res valz tpe ipi us ꝓce⁹:nō aūt q̄ntū valitura ē toto tpe pñti: cū realiꝫ res fm q⁹ valet tpe ꝓce⁹ debz extimari. Et añ oīa q⁹ nō incueniat fraus vl⁹ dol⁹:q̄ nul li patrocināt.ex de emunitate eccl'iaꝝ.i ca.ad uerſus.i fine.Ex ꝫ ptz q⁹ lz pl⁹ pcipiat emens tpe pñti q̄z dederit:tñ illō qđ recipit ē de ſorte ꝓpe verā vēditionē ꝛ iuſte facta:tpe ipi⁹ ꝓce⁹.

Nota

Uiciū ei ꝛ vſura ē q̄n min⁹ pciū ꝺat q̄z res va leat tpe ipi⁹ ꝓce⁹:a q̄ tpe iuſtū pciū iudicādū ē Nō āt eſt viciū ſi min⁹ pciū deꝫ q̄z i futuro da reꝫ.Et hic eſt q⁹ emēs ānuos reddit⁹ mille du catoꝝ ad decē annos ſoluēdoꝝ:p ſeptigēt⁹ du catſ mox ſoluēdis:nō ē ex abſoluta vi ꝓce⁹ vſu rari⁹.Et tñ cēt ſi nūc mutuaret ſeptigēros du catos vſq̄ ad decē annos:ſic q⁹ q̄libet ānō red derenꝫ ſibi cētū:aut q⁹ vicio anno redderenꝫ ſi bi ml'tiplicati:ꝫ ē mille ducati.Hui⁹ āt rō eſt: qz i ꝑmo caſu nō ē ꝓce⁹ mutui:ſz emptōis:q̄ ve re tūc emiꝫ ꝛ tradiꝫ ius futuroꝝ redditu⁹ de⁹ cēnaliū.ꝓpea ñ ē ibi anteriozario ſolutiōis ba bēs mutui rōnē:ſz poti⁹ ē ibi ſolutio actualiꝫ rei ſeu iuriſditiōis actualiꝫ empte ꝛ tradite.In hu iuſmōi em̄ ꝓcu q̄ntū ē ꝺ abſoluta vi ꝛ forma ꝓce⁹:nō pl⁹ ē ibi vſura q̄z i eo q̄ emit equū vel agrū cētū ducatoꝝ ꝑ centū ducatſ q̄s etiā ꝓfe ſtim ſoluit ſicut ꝛ ꝓfeſtim recipit agꝝ vl⁹ equū de q̄ tñ agro infra.x.vl⁹.xv.annos tm̄ vl⁹ plus bñ pōt q̄ntū fuit pciū emptiōis. Et nō minus agrū emptū vel equū:nec inſup ē pterī iuſti pcij.ſi ꝓuēt⁹ redditu⁹ certi nō ſūt oīno:ſz pba bil⁹ pñt ꝓdicti:ſic vtiq̄ pñt ꝓuēt⁹ ꝛ fruct⁹ agroꝝ .imo etiā poſito q⁹ ſint certi eo mō q̄ pñt futuri reddit⁹ certioꝛes.adhuc etiā pñt in tātū minoꝝ pcio emi q̄z ius redditu⁹ mille du catoꝝ ꝑmo anno habēdoꝝ:in q̄ntū plus valet ius ꝓprimoꝝ redditu⁹ mille ducatoꝝ q̄z ius re motoꝝ.His ꝓcordat Jo.anō.in additiōib⁹ ad ſpeculū. Nec obſtat c.in ciuita.cua.ꝛ i canon gāti.ex de vſu.vbi dr:q⁹ q̄ plus vendit mereꝛ

suas q̄z vēditur⁹ fuerat tpe ℨc⁹ ꝓ̄ tpis expe
cationē:ex eo q̄ nō stari soluit pcīū peccat. Et
q̄ eodē mō videat peccare q̄ min⁹ pcīū soluit
q̄z sit pecunia recipiēda i termio p̄xato ꝓter
tpis expectationē:qz ī casu p̄dictꝫ decretalīū
nō ius ſz res ipa vēdit:q̄ stari tradit z pcīū dif
ferr. Jn b̄ āt casu stari tradit pcīū z ius recupe
rādi rē ipam z nō ipa res dat:z stat ipa pecu
M nia piculo emptoris iuxtꝫ p̄dictoꝫ. ¶ Est tn
aduertēdū:q̄ si hac itētiōe vsura fieret z i frau
dē vsurarꝫ eēt ibi nō ex vi ℨc⁹:ſz rōne tal' intē
tionis vsura. Dmōi āt fraus ineſſe p̄sumit p
Tria sig̃ tria signa. ¶ Primū signū ē q̄n hmōi reddit⁹
vsurarꝫ i z sub forma pfata vēdit lōge miori pcio q̄z de
vēditiōe, berēt:aut q̄z vēderent si iust⁹ emptor z iusti p
cij repērin⁹ solutor tūc repiret.z maxīe q̄n red
dit⁹ iurū p̄dictoꝝ q̄si sine piculo sūt. p̄sumit
em tūc q̄ nō solū sit rō iniusti pcij:ſz etiā ibi sit
mutuū idirectū z etiā fraudulēta itētio q̄si an
terioratōis solutōis vēditori egēti: vt ex b̄ lon
ge ꝓ minori pcio habeat q̄z al's hīet. Ad b̄ fac
c.ad nr̄am.ex̄ de emp.z vē. ¶ Scōm signū ē
z maximū:q̄n tal' emptor solit⁹ ē exercere vsu
ras aut tales ℨc⁹ ipios z iniustos.ex̄ ō pignori
bus.c.illo nos. Pro tertio signo dici pōt q̄ si
iste emit cātū min⁹ q̄ntū vere ē in eſſe suū cō
cer extimādū siue extimēdū ne ille ōbitor soluat
aut q̄nt⁹ ē futur⁹ labor recrabēdi:nō est vsura
alit sic. Si vo al's vult diminuere pcīū solū ꝓ
N pter b̄ q̄ nō soluit:ſz ī futuro rehēbit pl⁹:mā
festa vsura ē. ¶ Tertio ē notādū:q̄ emptō iu
rīū p̄sert q̄n de b̄ iminēret litigiū/si ꝓ minori
pcio fiat:nec valet ℨc⁹:nec iste emptor potit
pl⁹ petere ab illo debitore q̄z ī vitare soluerit
z si r̄sidū sit ei donatū. £. māda.l.p diuersas
z.l.ab anastasio.qō ꝓ cōi bono sancitū ē:ne li
tigia emerent z mouerent. ¶ Sz adhuc dice.
q̄s:Si casus ꝓtingat q̄ q̄dā ciuitas ex gu erra
mīt̄ angustiata vēdat reddit⁹ suos:z q̄dam
emat ꝓ vili pcio:z demū facta pace emptor de
redditib⁹ lucrāt.r.p vno:q̄rit an aliq̄d restitu
ere obligēt:Dicēdū q̄ nō. Et b̄ rōe dubij ac pi
culi.ꝓsulēdū ē tn illi q̄ largas elymas faciat ō
O ¶ Sz dubitāt circa p̄missa:an (redditib⁹ ill'
in aliq̄bo casib⁹ liceat rē pl⁹ vēdere z min⁹ eme
re q̄z tūc valeat ꝓ̄ tp̄s. Ad b̄ rn̄det p̄dict⁹ do
ctor sc̄ūs Bern̄.q̄ licz ꝓ̄ tp̄s rē pl⁹ vēdere et
min⁹ emere q̄z tūc valeat:q̄n nō ex malicia cō
trahētiū ſz ex ꝓxia nā ℨc⁹ id ꝓcedit. Et p illū
declaratōe ponant aliq̄ casus. Prim⁹ q̄n q̄s ex
gra spēali pstat vl' vēdit bladū i tpe q̄ cōit mi
n⁹ valet: q̄ tn̄ ꝓpōebat firmit̄ fuare z vēdere
i tpe cōiter z pbabilit̄ magꝫ caro:p̄ idē pcīū exi
gere q̄ i hora pstatiōis vl' vēditōis pbabiliter
credit affuturū i illo tpe magꝫ caro:sic tn̄ q̄ ali
quē certū die illi⁹ tpis dcīmare pfigat:qz ip̄e
nō erat illō vēditur⁹ nisi in aliq̄ vno die z̄. Et
etiā qz ip̄e de vno mēse vl' bebdomada futurꝫ
posset ex post facto sibi eligere die ī q̄ pl⁹ valu
isset z̄. Hoc āt mō ꝓtie loq̄ndo:nō ꝓ̄ tp̄us
accipit illō pl⁹:ſz ꝓ̄ nām rei q̄ pl⁹ valet ī vno
tpe q̄z ī alio. Exēplū illi⁹ possum⁹ hīe:sic̄s ha
beret vinū vel frumētū q̄ dam⁹ cōparasset q̄z
nūc vēdere valeret:singulis pensatis labor⁹
z alīs. Et statuisset i anio etiā ꝓ futuro ven
dere:vt aliq̄d lucri hīe posset ꝓ nutrimēto suo
Uenit q̄dā q̄ vtiq̄z vult hīe h̄ vinū vl' frumē
tū:z ip̄e nō vult nisi q̄ntū ꝓ futuro tali die va
lebit sibi reddat. Nā z ī tali casu adhuc hz ex
peccare periculū.qz stat q̄ die statuta min⁹ vale
bit ex cā nō cogitata. vt qz forte multi tali die
vēturi sūt vēdēres z̄.tal' ℨc⁹ nō ē illicit⁹.sec⁹
si sit ex malicia. Lā āt q̄re sub tali pcio pōt vē
dere illō aut cōmutare duplex ē. Prima:qz is
cui p̄stat vl' vendit tenet sibi ad ꝓbabil' equa
lēs:seu ad p̄seruādum eū a dāno ꝓbabil' lucri.
Scōa ē:qz illō q̄ ī firmo ꝓposito dñi sui est or
dinarū ad aliq̄d ꝓbabile lucr̄:nō solū hz rōnē
simplicꝫ pecunie siue rei:ſz etiā vltra b̄ q̄ndaz
semialē rōnē lucrosi:quā cōit capitalē vocam⁹
ꝓ̄ea nō solū reddi hz simplex valor ipi⁹ ſz etī
am valor supadiūct⁹. Sup̄dict⁹ casus hī ex ō
vsu.z i c.ī citate.z ī c.nauigāti.cū b̄ ꝓcor. Ale
xan.de ales. Sco.āt ī. iij.i b̄ casu distīguit di- distīctio
Festū sc̄ti Joānis bap.dicat A.festū ꝙo nat̄a Scoti
tis dicat B.tūc si iste vēdēs frumētū vl' pelli
cia tradit ea ī A.distīguēdū est.qz aut erat tūc
rē suā vēditur⁹/aut nō:ſz in B. Si ꝓmo mō:
aut dcīmat sibi pcīū q̄ tūc currit ꝓ a.z sic mi
ſicordiā facit:qz sui primi idigētiā supplet an
teq̄z teneat illā supplere. Et i sup solutōis tp̄s
vſq; ad b.expectat.aut statuit pcīuz exp̄ssum
magꝫ q̄z sit iustū ꝓ a.z tūc vsurari⁹ ē:eo q̄ vēn
dat tp̄s:ℨ id q̄ scribit ex̄ de vsu.c.ꝓsuluit. Si
aūt vēditur⁹ nō erat ī a.sed al's:q̄n.s.fm tēpo
ris sui cursuz res meli⁹ vēdibil' eēt z ampli⁹ lu
crari posset: vtputa i b.z tūc aut q̄n vēdit po
nit pcīū certū:aut nō/sed i sui spēso dimittit cer
tificatōem pcij pēdētē ex aliq̄ futuro. vicz si di
cis:Dab tātū q̄ntū illo tpe futuro pcīū erit z̄.
Si ꝓmo mō si ponit pcīū fm q̄ res valet:cer
tū est q̄ etiā miscōiam facit. si aūt mai⁹ q̄z tūc
valet:nō tn̄ ita ī moderatū pcīū q̄n tpe solutio
nis vilimil' q̄nqz plus q̄nqz min⁹ res vēdita
valeat:tūc rōne dubij excusāt.sicut ptz z nota
tur ī ca.ī ciuitate.z ī c.nauigāti.extra de vsurꝫ
Casus sūmari⁹ c.ī ciuitate.ō vsu.ōr. Qui mer
ces vendūt valēres q̄nqz libras z nō vltra:vt
ꝓ eis ꝓcessu tēpis sex libre soluant:licz ex for
ma ꝓtract⁹ vsura nō videat interuenire.pec
cāt tn̄ hmōi vēditores nisi dubitauerit an ma
gis vel min⁹ valebūt tēpe solutōis. Ubi dicit
glo.sup ꝙo vēditores.al's nō vēdituri. Un̄ ꝓ
pter dubiū excusant a pcō vsurarꝫ. vt ptz ī ca.
nauigāti.co.tit. Subtūgit glo.c.in ciuitate.li
cet em ex forma ℨctus nō sit ℨctus vsurari⁹.
pōt tn̄ fieri in fraudē vsurarꝫ:vñ eque tenent.
¶ Si aūt obijcit ℨ b̄ p illō c.ī ciuitate tua.ex̄
de vsu. Dicēdū q̄ ibi ꝓinet monitio utilitatꝫ:
nō necitatꝫ. Si āt dcīmationē pcij ex futuro

valore pẽderet relinq̃t. aut ḡ p tẽpe determiare
solutiõis. aut i alio i q̃ nõ ꝓsueuit res plꝰ vale
re regulariꝫ alꝫs q̃ tpe solutõis. ⁊ i vtroq; casu
etiã miscẽtiaꝫ fac̃. vbi gr̃a. Locedo tibi bec pel
licea vl' blada p p̃cio qõ valebũt i b. vl' alio tpe
cita. cũ tñ i b. ꝓsueuerit plꝰ valere q̃ i alio tpe
cita b. si ãt velit p̃ciũ determiare p tpe idetermi
nato b mõ vt ponat se i lucro turo vt i plibꝰ cõ
tigere solet: ⁊ aliũ i dãno. vbi gr̃a dicẽdo. volo
q̃ tãtũ soluas mihi p bladis aut pelliceis istꝫ
q̃ntũ valebũt i q̃cũq; tpe vsq; i b. qñ carꝰ vẽ
dũr: ⁊ tũc vsura ẽ. Luiꝰ rõ euidẽs ptꝫ: qz põit
se vl' ptẽ suã vt i plibꝰ i turo: ⁊ illũ cũ q̃ ꝓbit vt
i pluribꝰ i piculo dãni. Et tũc p se illõ babꝫ qõ
euenit vt in pluribꝰ: ⁊ cõtra se illud qõ euenit
vt i pauciorib. Est etiã ibi alia iniustitia: qz si rẽ
suã vẽdere deberet operet aliq̃ tpe determiato
eũ expõere ad vẽdẽdũ illã: ⁊ ñ i tpe ꝑticulari va
go. Et b mõ ꝓringere possꝫ: q̃ minꝰ caꝫ vẽde
rẽ q̃ i die carissimo inter a. ⁊ b. Et p ꝓñs i tali
pacto fac̃ se certũ de lucro vltra q̃ bũana idu
stria ꝓringere posset. Lũ bis ꝓcor. Hosti. ⁊ Jo.
an. ⁊ archid. i c. vsura. xiij. q. iij. ¶ Secũdꝰ ca
sus ẽ de eo q̃ vẽditurꝰ ñ erat merces illas i lo
co illo: vt puta erãt poma g̃nata: vl' blada. q̃ qꝫ
bẽbat i loco i q̃ multũ abũdãt: ⁊ ꝓ suerat illa
vẽdere i alio loco vbi satꝫ cara erãt vl' care vẽ
dunt. Uñ fm Jnnoc. ⁊ alios q̃ i b sequũt cũ: li
cet illa vẽdere tãtũ q̃ntũ i loco cariori itẽdebat
ea vẽdere: ⁊ b ceterꝫ paribꝰ vicꝫ expẽsis ⁊ picul'
defalcatꝫ: qz q̃ iure ꝑt vẽdere carꝰ ꝓpt̃ tpis du
bietatẽ. sic̃ ptꝫ ex̃ de vsu. i c. Jn citate. ⁊ c. fi. eo
dẽ iure id posse videt, ꝓter dubietatẽ loci. Lõ
trarie tñ opionis ẽ Hosti. repꝛobãs b sil'e ⁊ di
cẽs. q̃ visil'e nõ ẽ q̃ alicꝫ talẽ emptionẽ facerꝫ
nisi ex magꝝ idigẽtia. Addit etiã q̃ expẽsaꝫ/la
boꝫ ⁊ piculoꝫ itineriꝫ rõ ẽ bñda: vt s. ex̃ ō vo.
c. magne. ⁊ c. q̃nto. ō diuor. Hãc ãt opionẽ seq̃
tur Ray. i ti. ō vsu. Sz Jo. an. hãc ꝓietatẽ cõ
cor. di. q̃ si stati ille emptor p̃ciũ soluit: putat
opi. Jnno. eẽ verã. sz si solutio p̃cij differat. ꝓ
ut Hostiẽ. forsitan intellexit: tũc videt ꝓcedere
rõ sua: qz i dubio tpis pt̃ emptori ⁊ venditori
cõmodũ ꝓuẽire: sz b nullũ cõmodũ fit empto
ri. Jste tñ casꝰ sic̃ ⁊ ceteri ꝓcedẽres a lra: nõ sũt
multũ ꝑdicabiles: ne lata via daret vsurꝫ: sed i
foro ꝓscie pt̃ vir discretꝰ i bis exhibere cõsilia ⁊
remedia. ¶ Tertiꝰ casus ẽ ecõuerso a ꝓmo: vt
si res minꝰ emit q̃ valeat tpe emptõis. recipiẽ
da tñ i aliq̃ tpe i q̃ dubitat: vtꝝ plꝰ vl' minꝰ va
litura sit q̃ tpe q̃ empta ẽ: nõ cõmittit ibi vsu
ra. vbi gr̃a. Jn mẽse maij qñ frumẽtũ ẽ caꝫ: eo
q̃ minꝰ de illo repiat tpe illo: emit Peterꝰ mo
diũ frumẽti trib florꝫ. cũ tñ tũc valeat q̃tuor
florꝫ. recepturꝰ nihilominꝰ frumẽtũ i mẽse au
gusti qñ frumẽti solet esse copia magꝝ. ⁊ speraꝰ
tur q̃ tũc tres florꝫ. valebit: talꝫ casus nõ repu
tat vsura. sic̃ ptꝫ ex̃ de vsu. i c. nauigãti. Et rõ
buiꝰ ẽ: qz rõ buiꝰ dubiũ ponit extiatiõnẽ i reb
ex ipa nã rez: q̃ in tali tpe minꝰ valere pñt. sic̃
sup̃ ptꝫ. Uñ ñ minꝰ dat cã tpis: sz ꝓpt̃ nãm rei
q̃ minꝰ valet i vno tpe q̃ i alio. Et sic dicẽdũ ẽ
ecõuerso i casu ꝓmo. Lũ b ꝓcor. Alex. de ales
⁊ Hosti. ¶ Sz q̃d si res emit minꝰ ꝓpt̃ tpis ꝑ
uẽtionẽ. vbi gr̃a. Quis emit frumẽtũ in herba
p q̃nq;. qõ tpe messis visil'r valet octo. dom q̃
talꝫ vsurariꝰ ẽ. vtꝝ i c. i citate. ex̃ de vsu. Tñ fm
Bal. L. de vsu. l. j. dom ẽ: q̃ aut pñs nũeratio
ẽ cã dãni ipiꝰ vẽdẽtꝫ: ⁊ tũc ẽ vsura. aut sola cõ
uẽtio ẽ cã dãni: q̃ñ de pñti nõ soluit p̃ciũ: ⁊ tũc
ꝓcꝰ licitꝰ ẽ. Aut neutꝫ ẽ cã dãni: qz frumẽtũ
qõ ẽ in herba nõ plꝰ valet tpe ꝓcꝰ: ⁊ tũc silꝫ nõ
ẽ vsurariꝰ. vt. ff. de ꝓtract. empt. l. stipulas. §.
frumẽta. ⁊ l. si debitor. §. visil'e. Et de. ✳. sig. l.
inf stipulãtẽ. §. sacrã. ¶ Sz di. qs. Nunq̃d cõ
mittit vsurã q̃ vẽdẽdo ꝓcedit terminũ vt tra
hat emptores ad suã istitã vl' restitudinẽ: nõ tñ
rẽ p b carꝰ vẽdit. Dicũt q̃dã q̃ si ex b empto
res icurrũt aliq̃d dãnũ: puta rõne q̃litatꝫ mer
cis: qz nõ bz tã bonas merces: tũc cõmittit vsu
rã ⁊ restituere obligat. ex̃ ō vsu. i c. ꝓsuluit. In
q̃b ãt casib rõ dubij vl' piculi excusat vsurã:
dicã i seq̃ntib. ¶ Est tñ i ꝑmisꝰ casib ⁊ maxi
me i ꝓmo silꝫ b arrẽdẽdũ: q̃ tũ ꝓpt̃ tpis dilati
onẽ res vẽdit carꝰ ꝛc. vt s. tñ i b dz ꝓsiderari
si tãto tpe forte res minorẽt i mẽsura vl' põde
re: vt i frumẽto vl' rebꝰ liq̃dis: vino qõ repleri
oporet: qz ⁊ i b dãnũ ⁊ piculũ occurrit. Sic ḡ bz
i b fmõe q̃d sentiẽdũ sit circa ꝓmũ terminũ. s.
gr̃e. Jn seq̃nti fmõe videdũ erit de scõo termi
no videlicꝫ vite. Rogem⁹ ḡ deum vt i bis du
bijs ⁊ malicioſis ꝓcꝛib illumiet cozda nr̃a: q̃
tin⁹ euitare possim⁹ picꝫa aiaꝫ ⁊ ꝓsciaꝫ nr̃aꝫ
p chm̃ dñm nostrũ.

De Usura ⁊ de termino siue tpe vite.

Sermo. CXI.

Radix oim̃ malorꝫ ẽ cupiditas. s. Tim. vj. ¶ Jn ꝓcedẽ
ti fmõe audistꝫ de hac pessima radi
ce auaricie pl'a mala. Et signanter de vsura q̃d ⁊
q̃ multipl'r accipiat. An q̃s de pecunia mutua
ta possit aliquã utilitatẽ recipe. Sil'r an q̃s rẽ
possit carꝰ vẽdere ꝓpt̃ expectatiõez solutõis ꝑ
cij. ⁊ i q̃b casib tpis siue fmin⁹ p̃cio estimari pos
sit ceterꝫ paribꝰ. Que etiã sine sigꝝ vsuraꝫ i em
ptiõe ⁊ vẽditiõe. Hec oia dicta sũt vt i gnãli q̃s
possit agnoscere q̃nta mala operẽt radix ista pessi
ma auaricie: Et qz i tertia pte fmõis ꝓcedẽtis
dictũ erat ō triplici fmio siue tpe. vicꝫ gr̃e/vi
te ⁊ culpe. Et ō ꝓmo fmio pauca dẽa sũt. vicꝫ
de tpe expectatõis solutõis: q̃ ōr fmin⁹ gr̃e: q̃n
ti meriti sit mutuare sine vsura: aut rẽ iusto p
cio vẽdere/⁊ solutõis fminũ dare. q̃ñ ẽt sit illi
citũ rẽ ꝓpt̃ tpis dilatõez carꝰ vẽdere aut minꝰ
emere. Nũc vo itendo dicere de scõo fmio siue
tpe vicꝫ vite. Pro gr̃a Ave ma. ¶ Radix oim̃
malorꝫ ẽ cupi. vbi s. ¶ Jn ꝓcedẽti fmõe i ꝛcia
tpe ser. dom ẽ quõ sit triplex fminꝰ siue triplex
tpis occurrẽs i emptõe ⁊ vẽditõe: vicꝫ gr̃e/vite

R. q̃stio

S

Nota

P

D

Nõ bene

ꝛ el'pe. Expedito ꝯ ẽmio siue ẽpe gre ĩ pte. sc̃ḣ nẽ scos ẽmin⁹ vicz vite. de q̃ ōt. ꝓba. quẽ ñ trās grediẽ. s. diu se viuere arbitantes. Et q̃ circa ẽminū gre dictū est de vẽditiõe ẽptis ex pte ven ditor⁹: merito ẽt tractādū est de emptiõe ipius ẽptis ex pte emptoris. Et de b̄ in pñti ser. statui ponere tres q̃nes q̃s ponit s. Bernardi. ĩ tra/ ctatu suo de vsu. Pria q̃n ꝛ quō liceat vẽdere ad vitā reddit⁹ p̄diales ꝛ ꝓsil'es x̄ct⁹ inire. Scõo: an liceat emere hẽditarie hereditates p̄diales: Tertio an lz emere pecūiarios reddit⁹ hẽdita/

B ¶ Circa pmū q̃ri p̄t: vtr̄ abs/ (rie seu ad vitā. q̃z vsure vicio licitū sit emere ad vitā reddit⁹ p̄ diales? Ad q̃d dōm ẽ ẽm Alex. lō. q̃ ẽt'is x̄ct⁹ licite fieri poterit: ꝛ b̄ ẽplici rōne. Primo rōne veri dñij. Scõo rōne dubij seu pic'i. Tertio ra tione iusti pretij. Primo b̄ licz rōne veri dñij. nā q̃ dñs ẽ alicui⁹ rei: dñs ẽt est vsus illi⁹. Ma nifestū est ãt q̃ dñs ver⁹ alic⁹ rei sic̃ eā in alterū trāsferre p̄t: sic ẽt ĩ alterū trāsferre p̄t vsūfructū illi⁹ frēta sibi rei, ꝓpetate. sic pz manifeste ĩ locat⁹ Ut̄ etiā ꝓbari posse ex dñio vero/ q̃ sic̃ dñs rei eā trāsferre p̄t simpl'r dādo vl' vẽdẽdo eā: vel re tinẽdo, ꝓpetatē rei ꝛ trāsferẽdo vsum. sic p̄t da re seu vẽdere q̃ ad determinatū tp̄s seu pric'are. Ex q̃ pz q̃ licite p̄ñt vẽdi arq̃ emi reddit⁹ ad vitā rōne dñij. ¶ Scõo b̄ etiā licz rōne dubij seu pic'i. nā sic̃ pz ex̄ de vsu. in c. nauigāti. Si q̃s panẽ/ vinū/ oleū ꝛ ꝓsil'ia vẽdit vt ampli⁹ q̃s valeāt, p eis in certo tpe recipiat: si tñ ea x̄ctus tpe nõ fuerat vẽditur⁹: rõe dubij q̃ pl⁹ accipit q̃s dedit excusat in tl'i casu, vt dictū est in p̄ce. ser. nisi al's aliq̃ sinistra intẽtio inẽuenirer. Sz si in emptiõe vel vẽditiõe redditu⁹ ad vitā du biū est: Utr̄ vendẽs plus det q̃s accipiat: q̃. s. emẽs cito mori p̄t ẽt ñ ꝓcepta sorte. ꝛ vtr̄ emẽs pl⁹ accipiat q̃s det: q̃ ml'tū p̄t viuere/ aut cito mori. Pz q̃ tl'is x̄ctus rōne dubij q̃ inde ꝓue nit ex pte vẽdent⁹ arq̃ emẽtis licit⁹ est cẽsend⁹ ¶ Dubitat: an res ꝓpria min⁹ dimidia pte iu sti p̄cij: vẽditori dz reddi vel retineri? Rñr: q̃ si res min⁹ dimidia pte iusti p̄cij ꝓpat: in prāte emptoris est supplere p̄ciū iustū: vel a x̄ctu re cedere. vt apte ōt rex. ex̄ de emp. ꝛ ven. in c. cuz dilecti. Est tñ vtr̄ ſm glo. ibidẽ. sup ẋbo dece/ ptiõis. vbi dz. q̃ cū dol⁹ dat cām x̄ctui. Puta: dolo te induxi ad vendẽdā rẽ aliquā / alias nõ vẽditur⁹: nõ tenet x̄ct⁹. vt. ff. de dolo. l. ꝛ elegāt ꝛ. ẋij. q. ij. q̃s q̃s eps. in fi. ꝛ ex̄ de rer. pmuta. cū vniuersor. vbi ōt rex. q̃ decept⁹ ꝛ nõ decipiẽti/ bus iura subueniũt. Si vo incido in x̄ctuz q̃ vẽditur⁹ erā: sz p dolū tuū min⁹ vẽdidi: vl' per dolū meū pl⁹ emisti tenet q̃dẽ x̄ctus: sz agit ad supplemẽtū resīdui. ff. de actiõe emp. et ven. l. Julian⁹. §. Si vẽditor. Si vo dol⁹ nõ dat cām x̄ctui/ nec ĩcidit in x̄ctū: tũc si decept⁹ suz vltra dimidiā pt̄ẽ iusti p̄cij in vẽditiõe: tz q̃ b̄ dz: ve si fieret ex ignorātia/ vel insipientia: sicut fit in ebriosis/ iuuenib⁹/ aut ꝑdigis: vel silib⁹. tũc de cepto fiat restitutio, C. de rescin. vẽdi. l. ij. Si aũt decept⁹ sum min⁹ dimidia pte iusti p̄cij/ nõ possuz agere ad aliq̃d: q̃ licitū est ſm leges cõ/ trahẽtib⁹ sese adiuicẽ decipe vsq̃ ad dimidiuz iusti p̄cij. ff. de minor. l. ĩ cause. §. ĩ p̄cio. ¶ Sz di. q̃re lex nõ ꝓhibet totaliter ne q̃s decipiat, pri/ mū: Rñdet. s. Tho. q̃ lex dat ꝓpo ĩ q̃ sūt m⁹ti deficientes a vtute. Et iō solū ꝓhibet ea q̃ ōstru unt būanū ꝙuicū. vicz excess⁹ magnos: q̃ñ q̃s decipit vltra dimidiū iusti p̄cij: tūc ei cogit ad restitutionẽ. Eccl'ia ãt ĩ suis x̄ctib⁹ dolū facere ñ dz. vt ꝓz ex̄ d. donā. c. p tuas. Cū g̃ lex ōt: licz ẽcipe citra dimidiū iusti p̄cij: vult dicere. licz. i. ipune fit. Est notādū: q̃ in x̄ctib⁹ bone fidei: si dol⁹ dat cām x̄ctui: nō p ꝑtes: sz p intermediā psonā: tenet ꝓtract⁹: sz dat actio de dolo ꝯ me/ diatorẽ. ff. d. dolo. l. ꝛ elegant. §. j. ĩ glo. ¶ Sz di. q̃s: x̄ct⁹ emẽdi ꝛ vẽdẽdi ẽ mere volũtari⁹: q̃ nulli⁹ius cogit emere vl' vẽdere. Et iō ꝓparatio p̄cij rex. vendi alīū mere volũtaria erit. ꝛ p ꝑñs/ orē tiet iust⁹ ꝛ fort mere volũtarii. Ad b̄ dicẽdū ẽ: q̃ licz d iure nõ cogar rẽ meā vẽdere: cogor tñ in ꝓtractu vẽditiõis formā ꝛ regulā iur⁹ ꝛ iusticie obſuare. Et iō vẽdẽdo nõ licz mihi rei mee iu stū p̄ciū põere ꝛ accipe: q̃ tũc ipono: nõ vt sim/ plicit⁹ mee: sz vt ĩ alterū cõmutāde. Et iō ꝑz Ho stien. licz aliq̃s ab initio cogi nõ possit rẽ suā vẽ dere vl' alienā emere. vt ꝓz. C. de ꝓtra. emp. l. dudū. si tñ exposuerit rẽ venalẽ ꝛ p̄ciū offerat: ꝛ p iusto p̄cio dare nõ vult/ cogi p̄t p iudicẽ q̃ iusto p̄cio vẽdat. ff. de offi. p̄fec. vrb. l. j. §. cura carnis. ¶ Tertio tal' x̄ct⁹ licit⁹ ẽ rōne iusti p̄cij debet eñ seruari ĩ tali ꝓtractu eq̃tas nālis iur⁹ sz inẽ vẽdentẽ ꝛ ementẽ ad b̄ vt licit⁹ sit: q̃ fit si p̄ciū q̃ dat ab emẽte ꝓportionẽ rei dare ab ipo vẽdente. vñ q̃ñ est in eis excess⁹ q̃ corrūpat hāc ꝓportionẽ/ siue ex pte vẽdẽt⁹ siue ex pte emẽ tis/ tũc ꝓtract⁹ tanq̃ illicit⁹ rescindi p̄t/ pura si precium notabiliter excedat rem vel res p̄cij ei⁹. Et dico notabil'r: q̃ ꝓp̄ paruū excessuz p̄cij vltra rẽ/ vl' rei vltra p̄ciū: tal' ꝓtract⁹ nō vi ciat/ sed ꝓp̄ excessū notabilẽ arq̃ clam: ꝓpterea statutū est ex̄ de emp. ꝛ ven. ĩ c. cū cā. q̃ si q̃s de cept⁹ est vltra dimidiū iusti p̄cij: p̄t recedere a ꝓtractu/ vl' agere ad p̄cij supplemẽtū. Jn q̃ ca/ glo. ait: q̃ dimidia ps iusti p̄cij sic b̄at intelligi ẋbi gra. res valet. x. ꝛ dat ꝓ q̃tuor. Jn b̄ appa/ ret q̃ vẽdẽs ĩ sex decept⁹ ẽ: q̃ q̃ sex sit pl⁹ q̃m q̃tuor. ꝓz q̃ vltra dimidiū iusti p̄cij vẽditor de/ cept⁹ est. Pz etiā ipa deceptio ex pte emẽtis. ẋbi gra. pono q̃ res valeat. x. et emptor solui at xvj. decept⁹ ẽ in sex: q̃ sūt pl⁹ q̃m ps dimidia q̃ ẽ v. Et iō p̄t agere ad recupandū p̄ciū: q̃ pl⁹ di midio iusti p̄cij dedit: q̃ vltra dimidiū iusti p̄/ cij decept⁹ est. Nõ aũt sic si tñ in. v. decept⁹ essz q̃. v. ipm dimidiū sūt. ꝓpterea ꝓtra actorẽ nõ p̄t agere ĩ foro iudiciali. De hac matia patebit ĩ seq̃ntib⁹. ¶ Ex his g̃ ꝓz: q̃ si ĩ ꝑfato casu ineẽ emẽtẽ ꝛ vẽdentẽ eq̃litas ſuat licit⁹ ꝓtract⁹ est de nā sui. dico aũt ex nā sui: q̃ ex pte ꝓtrabẽtis poterit esse vicium in ꝓtractu ꝓpter ei⁹ corruptaz

Eq̃litas inẽ emẽ tẽ ꝛ ven/ dentem.

J

Nota

intētionē. puta si aliqs diues ad sufficiētiā habens non ꝓpter vitē necessitatē sed ex auaricia vt ditior fiat tales reddit⁹ emat/ tūc cm̄ ex parte ꝑhēt̄ ē turpe lucr̄. ¶Si āt q̄rat q̄ eq̄litas i b ꝑcu fuāda ē: Dicēdū ꝙ tūc eq̄litas obſuat. qñ p̄cū rāre q̄ntitat̄ ē: ꝙ pēsat̄ crate ementi & sanitate eiusdē: ac ꝓcul circa fruct⁹ possessiōis sollicitudie & labore/ ñ appet qs notabilr̄ bēat meliorē ptē: vt̄ sc̄z emēs vl̄ vēdēs. Si āt ral eq̄tas notabilr̄ cor rūpat̄: certū ē ꝙ ꝓtract⁹ tūc oino illicit⁹ cēsēd⁹ ē. ¶ Cū his ꝓcor. bal. ¶. ō vsu. l. si ea pactiōe. ¶ Ui⁹ ēt idē sentit ꝑe. ¶Oꝑtz q̄: ꝙ si ꝓtract⁹ emptōis & vēditōis redditui ad vitā sit licit⁹: ꝙ ibi sit iustū p̄ciū inē emētē & vēdentē. Scōo q̄nō sit ibi corrupta siue mala intētio: ita ꝙ vēdēs ꝑet emētē cito mori & emēs se ꝑeret diu victur̄: & plus q̄z dedit receptur̄. Sz emēs cogitet: ego ꝓmitto me deo/ si citius moriar q̄z pecuniā totā recepo placz mihi ꝑ rei pub. residuū ordinari vl̄ eo uti: vl̄ ꝑ mōasterio aut eccl̄ia &c. Vēdēs cogitet fiat dei volūtas si ne cito moriar siue diu viuat: facilr̄ ē dare successiue q̄z sil̄: & casu nēcē ē hīe pecuniā: neq; vēdēs ḡtuler̄ de morte emētis: sz ꝓmittat volūtati diuie. Sed ꝓtra p̄dicta q̄dā obstāt. ¶Prio

Obiectō Prima

sic̄dē dicūt: ꝙ b nō licz: qz intētio pl⁹ accipiēdi vsurariū fac̄: eē de vsu. i c. ꝓsu. Sed iste q̄ tales reddit⁹ emit/ b facit intētiōe pl⁹ accipiēdi: credens tm̄ viuere ꝙ pl⁹ accipiat q̄z dedit. Ad qđ dicēdū ē: ꝙ hic nō agit̄ de vicio ex ptē ꝓtrahētis seu intēdentis: sz de vicio ꝓtract⁹ in se. verū sc̄z ex forma sua sit vicios⁹ an nō. Et dictū ē supꝛ: ꝙ vicios⁹ nō est: si inē ementē & vēdentē eq̄litas fuat: q̄ seruata etiā si ꝓtingat ementē accipere pl⁹ q̄z dedit: fit vtiq; suū: & b ex nā ꝓtract⁹

Cōtract⁹ triplex

¶Prio c⁹ etiā itelligētia clariori est notādū: ꝙ triplex est ꝓtract⁹ in q̄ differētia magn̄ est. Primo est ꝓtract⁹ mutui. Secundo est cōtractus cōmodati. Tertio est contractus venditionis & emptiōis. Primo q̄dem in cōtractu mutui tm̄ pensat̄ suba rei ultr̄ius valor: & nō vsus vel fruct⁹/ eo ꝙ rōne vsus nō licz recipe vltra sortē: sz sufficit ꝙ mutuāti reddat valor rei: & nō oportet ꝙ eadē res in nūero reddat: qz in mutuo dñiuz trāsferr̄: sic̄ sic̄ alci mutuat pecuniā: argentū nō monetatū. cuprū. ferrū. frumētū &c. Scōo aūt i cōmodato cadē res in nūero reddi debet: qz i eo dñium nō trāsferr̄/ & cōmodās ꝑt rē repetere q̄ncūq; placet: sz ꝑ vsu illi⁹ nihil recipi dz: qz alias cōmodarū i locatū trāsiret. vt sic̄ alteri cōmodaret vasa argētea/ anulos/ cāparos &c. Tertio i emptiōe & vēditiōe pēsat̄ substātia & vl⁹ rei. Et iō si emptor iusto p̄cio emit & ꝓtingat ꝙ ꝑ possessionē fructⁿ ꝓcipiat pl⁹ q̄z dedit sit iuste suū: & totū ō sorte est. Nā i emptiōe & vēditiōe si pl⁹ accipit̄ seu accipi sperat q̄z datū sit/ vicios⁹ nō est/ cū totū de sorte sit. & b ꝟificat̄ cā i emptiōe & vēditiōe q̄ simplr̄ fit q̄z in illa q̄ fit ad rē seu ad vitā. Nā eo iure q̄ qs recipit & fit iuste suū in possessiōib⁹ simplr̄ emptꝛ eodē iure accipit aliq̄d pl⁹ q̄z dedit i possessiōib⁹ vl̄ redditib⁹ ad vitā suā/ eo ꝙ sic̄ dicū ē: totū qđ pl⁹ accipit̄ est de sorte: cū subam rei atq; vsuz & fruct⁹ illi⁹ emat. ¶Scōo obstāt D

Obiectō secunda.

q̄dā inē q̄s fuit Boff. in ti. de vsu. q̄ ait: ꝙ q̄ dāt pecuniā eccl̄iis: & recipiūt ab eis certas possessiōes renēdas toto tp̄e vite sue: vt post mortez eoꝝ/ possessiōes ad eccl̄ias reuertāt: pecūia etiā apō eccl̄iaz remanēte: ꝑcul illicit⁹ ē: eo ꝙ hoies multū viuere sperāt: eo ꝙ taliꝫ ꝑbēt̄es credūt se amplⁱ ꝓcepturos ō redditibꝫ ipaꝝ possessiōū q̄z sit pecūia: quā dederūt: cū sic̄ supdictū est sola intētiōe mētali vsura cōmitti possit. Ad

Nota

b dicēdū ꝙ vez̄ ē ꝙ sola spes vsurariū facit in ꝓtractu mutui ꝟi seu iterp̄tari: sic̄ pz ex ō vsu. i c. ꝓsu. qz ibi spat̄ aliq̄d qđ nō ē de sorte: sz sic ñ ꝓtingit b vbi ꝟa vēditio ē. Et circa b etiā p̄t q̄ri: q̄ iure vēdens ad vitā puta possessionē p̄cū ei⁹ frīnere p̄t: qñ emēs p⁹ emptionē paꝝ supui ꝛit. Ad qđ dicēdū: ꝙ illō a vēditore licite teneri p̄t rōe tituli iuste emptiōis & vēditiōis. Nā sic̄ dictū est ral⁹ ⁊ est licit⁹: qz ꝑcidit ꝑiculū & dubiū ex vtraq; ꝑte: qñ ei iste emit ad tp̄s dubiū ē vtꝝ ōbeat supuiuere pl⁹ vl̄ minꝰ: ꝙ ꝓea tal⁹ incertitudo tp̄is facit eq̄litatē i vtraq; ꝑte. ¶ Cū cm̄ q̄s vēdit possessionē ad vitā emētis vēdit tp̄s incertū: qz ign̄rat q̄ntū debeat supuiuere emēs. Et cū deꝛmiatio tp̄is pēdeat a nā & nō ab hoie. ió ē ꝑter hois intētionē: ex nā q̄z ⁊ cert⁹/ vere trāsfert res i emētē. Et qñ mortē licz paꝝ vixerit: ex nā eiusdē ⁊ cert⁹ reuertit ad vēditē: nec videt b difficultas maior q̄z i bis q̄ simplr̄ vēdūt. Nā sic̄s

Nota

emeret equū: & ꝑ eo solueret cētū florenꝰ. ⁊stat ꝙ si equ⁹ i crastinū mozeret nihilomin⁹ vēdēs iuste sibi illos centū florenos ꝛtineret: q̄uis ex re empta nullā vtilitatē emptor ⁊secut⁹ fuiſz Et b dūmō alias i tali vēditōe ñ iteruenit fraus aliq̄. ¶Tertio obiciūt̄ q̄dā & dicūt: ꝙ qñ i ⁊ctu tā vn⁹ q̄z alⁱ bz portiozē ptē: ꝓtract⁹ illicit⁹ est. i. si vēdēs bz portiozē ptē illicit⁹ ē: suo mō si emēs bz portiozē ptē ꝓtract⁹ ē illicit⁹. Et b videt eē ī ꝓposito. Nā sepe ꝓtingit ꝙ viri ex mlt̄is ꝛtis xxv. annoꝝ emūt reddit⁹ ad vitā ꝑ taz paruo ꝑcio ꝙ infra octo annos ꝓcipiūt totā sortē. Et licz mori possunt ifra p̄dictos octo annos: ꝓbabiliⁿ tñ est ꝙ possint viuere in duplo. Et q̄ tūc ptz ꝙ emens habz i fauozē suū illō qđ frequentius accidit/ & qđ ꝓbabiliⁿ est: & vēdens i suū fauozē habz qđ rariⁿ euenire solet. Et sic ptz ꝙ est ineq̄litas i ꝓtractu: ꝓꝛea illicit⁹ esse videt. Ad

L

b dicendū est ꝙ ptz solutio ex p̄dictꝫ: qz ꝓtract⁹ iste nō dz illicit⁹ iudicari: nisi q̄n inē ementē & vendentē iuris nālis eq̄tas nō fuat. In ꝓposito aūt casu nō videt fuari tal⁹ eq̄tas ꝑ ementē & ementē: qz visile est ꝙ tātū supuiuere debeat ꝙ multū lucrabit̄: & ꝙ infra modicū tp̄s recipiat sortē. Et sic potiꝰ est ꝓdictio ementꝫ q̄z ipⁱ⁹ vendentꝫ/ nisi forte mulier vl̄ iuuenis emēs rot⁹ ꝑiculis & infirmitatib⁹ exposit⁹ esset: ꝙ nō videret aperte qđ istoꝝ ꝓbabiliⁿ esset: aut ementez

viuere ꝙ tantū tps q̄ ipe vendēs ledat notabi/
liē in ꝯcu: aut ipm mozi ifra pdictos ānos: de
bēt ḡ in tali ꝯcu vt licit⁹ sit/emētis eras z ifir/
mitas ꝓpēsari. sz q̄dā ꝯdicūt q̄ nō lz se expone
re pricło: sed talis est bō. ḡ. zc. Ad q̄ dōm ē fm
Nō bñ Zandul. iuj. sñaz. xv. di. q̄ tl⁹ emēs nō expo/
nit se pricło dānoso, ꝙt ꝓtrouersiā doctoꝝ. Uñ
siq̄s bēt intēcionē q̄ nolleꝝ aliq̄d facere ꝯ deū
z facit aliq̄d de q̄ est ꝓtrouersia int doc. dato q̄
illō q̄ facit sit malū z ꝯtriuz bono: credit tñ q̄
nō peccet. Hec ille. Hec tñ opīo nō mlt̄ū videt
ruta: sz securioz z ꝓbaꝝ vr illa de q̄ supdictū est.
imo opīo Zādulphi nll⁹ mō est ꝙbo pdicāda.

Equitas iuris naturalis tūc sequit. ¶ Circa scōam prē est qō: an liceat emere bere
ditarias possessiōes pdiales bēditarie: Ad hāc
qōnē dōm ē q̄ sic: dūmō nālis iurisdictas fuerit.
Et b tūc fit/qñ in tali ꝯcu tāta eqlitas obseruat
q̄ nō p aliq̄d manifeste appet q̄s ꝯbentiū bēat
meliozē prē. Si vo appet q̄ pciū minꝰ sit respe
ctu rei empte: tūc ex pte emētis ē corruptio eq/
litatis: z teneť emēs ad iusti pcij supplemētū. Et
si pciū eēt ita gnū q̄ eēt minꝰ dimidietate iusti
pcij / posset vendēs in foro iudiciali recedere a
ꝯcu. si aūt res empta qui valoris est: z pciū ita
magnū q̄ notabil⁹ rē vēdita superexcedit/tūc ex
pte vendētis eqtas ē corrupta: z in foro ꝯscie re
neť pdict⁹ vendēs restituere q̄ accepit vltra p
ciū iustū. Et si ēt excessus eēt vltra dimidiū iu/
sti pcij/pōt emēs recedere a ꝯcu. Hic tñ aliť vi
ciū esse posset/puta siq̄s decipiēs semetipm ere
deret q̄ reddit⁹ bereditatis ꝓ tam quo pcio bē
posset sic q̄ emūť ad vitā. Si em sic supdictū
est in ꝑma pte fmōis q̄ reddit⁹ emūť ad vitā
ꝙt pcij puritatē illiciť⁹ est ꝯcrus: mlto amplius
q̄ bēditarie emeret. fm em Alexā. ló. q̄ vēdi/
tio a paupe fcā est ꝙt artā necitatē: tūc emptō
locū mutuatiōis tenet: ꝙt ea iniusta est ꝙt ne
cessitatē vendētis z malitiā ipius emētis; q̄ꝓ/
pter q̄ pl⁹ accipiť iustū titulū possessionis nō
bz. ¶ Prōiñ aduertēdū est q̄ q̄s emit pos/
sessionē simplr vel ad tps/z b cā lucri q̄ tūc
expectat ex nā tpis/nō ex nā rei possesse: tūc est
Turpe lucrum. vicium in ꝯcu: z tale in iure ōr turpe lucrū. Si
vo bmōi possessio emať cā lucri: z talis emptio
ꝙt vendēris necitatē fuerit minꝰ iusta: cū ei re/
neat ex charitate subuenire ḡtis: tūc in tl⁹ ꝯcu
usure vicium est. nō q̄dē p se: sed ꝙt eq̄pollentiā
rei. q̄ lucr̄ q̄ ex tali ꝯcu diuoscit ꝓuenire mi
litat ꝯ ꝓtimi charitatē. Si vo possessiōes quis
emat nō cā lucri ꝓmo z p se: sed ad suā z suoꝝ
vtilitatē vite atq̄ necitatē dūmō in emptōe ser
neť eqtas iurisdictionāl⁹/ si accrescat ꝓcessu tpis pl⁹
q̄ dať/iuste fit illō emētis. q̄ illō accipit tanq̄
obiectio. suū ꝙt ꝯcrus ipius nām: z nō rōne tpis nisi valde
p accns. Siq̄s aūt obstat: q̄ si emūť redditus
bēditarie pdicto mō: necārio ꝓtingit fieri excess
Solutio um notabilē supra sortē ꝙt bēditariā successio/
nē q̄ videť iniustū. Ad q̄ dōm est: q̄ nec nāle
ius/nec ius positiuū dicat: q̄ iste q̄ bēditarie
emit rem: teneat tantū dare ꝓ ea ḡtū ꝓbabile
est q̄ debeat recipe ipe ꝓ vitā suā z filiōꝝ z nepoꝝ/
res z tota posteritas eius. q̄ fm b res q̄ bēdita/
rie emit mīme sub iusta estimatiōe cadere pos
set. Sed q̄n taxať pciū iustū/sufficit q̄ habeat
respectu ad illū q̄ emit z ad eius posteritatē vsq̄
ad certū ḡdū. puta forte vsq̄ ad filiū vel nepo
tes. nō aūt opz q̄ bēat respectū ad oēs q̄ ei suc/
cedere pñt vsq̄ ad oīm tps. q̄ sic res q̄ vendit
extimari nō posset. Et sic breuit in talibus stādū
est ꝙ sucrudi pñe iuꝝ arbitriū bonoꝝ viroꝝ ti/
mentiū deū: q̄ꝝ iudicio pciū estimari poterit.

¶ Quantū ad tertiā prē fmonis q̄rit: An licea
at emere pecūiarios reddit⁹ bēditarie seu ad vi
tā: Ad b dōm est fm Alex. ló. q̄ tl⁹ ꝯcus licī
tus esse pōt. Pro cuius intellectu ē aduertēdū q̄ Uiciū q̄
q̄druplr pōt cē vicium in ꝯcu. Prio ex cā māli. duplex i
scō ex cā efficiēti. tertio ex cā formali. q̄rto ex ꝯcu.
cā finali. Primo modo pōt esse vicius in ꝯcu
ex cā māli. i. ex pte rei q̄ emit vel vēdit: puta q̄
res minīe vēdibil⁹ est: sic bō liber q̄ vēdi nō pt.
nec spūalia pñt vēdi: nec ēt pōt vēdi aliena res
Et fm hūc modū ꝯcus bmōi fm aliq̄s viciať
q̄ pecūia nō pt vēdi. Et intārū fm eos talis cō
tract⁹ viciať: q̄ ab actu emptōis decliat/z ꝯcū
mutui ītrat: ex q̄ nō licz spare lucr̄, sic pz ex de
vsu. in c. ꝓsuluit. Sz tñ pt rñderi q̄ ī rebus nīs
tria babem⁹ bona. Prio mobilia. scōo īmobi/
lia. tertio ius in vtrisq̄: ita ipm ius vēdi pōt si
cut mobilia z īmobilia. q̄ nō vēdit ipa pecūia:
sz ius ꝓcipiēdi reddit⁹ ipos pecuniales. q̄uis
em pecūia vēdi nō possit/nisi de alio ḡno q̄s pe
cunia vsual⁹ sit/vēderet: rōe argēti minoris vl
maioris: aut rōe cupri zc. al⁹ em pecūia vsual⁹
vēdi nō pōt: q̄ non pōt maꝰ aut minꝰ recipi q̄s
ipa in se sit. sz mutuū fieri pōt cū pecūia: et tūc
nō lz vltra sortē recipe: trāsit tñ cū vēdito iure.
Uidem⁹ em aliq̄d q̄ emi vel vēdi nō pōt: z tñ
cū aliq̄ alio trāsit q̄ de iure emi z vēdi valz. sic
ius patronat⁹ q̄ spūali annexū est: z tñ trāsit
cū vēditōe ville vel fundi/ q̄ de iure vtriq̄ ven/
di pñt. Sic ꝓcigit in casu ꝓposito. vēdit ei ius
q̄ vēdito pecūia trāsit. Jus em ꝓcipiēdi q̄libet
anno talē pecūie q̄titatē sup bonis alicuius vē/
dēris siue bēditarie/siue ad vitā ipius emētis:
nō est pecūia / sz distinguit vnū ab alio. Est tñ
verū q̄ alia rōe nō pōt vēdi pecūia q̄s ius patro/
natus. Pecūia em non pot vēdi: q̄ medium est in
vēditōe. q̄ singl⁹ariť verū ē de pecūia vsuali: q̄
starez aliā pecuniā nō vsualē loco argēti vel ex
aliq̄s ḡdus ei⁹ vēdi licite. Jus aūt patrōat⁹ vē/
di nō pōt: q̄ spūali annexū est. ¶ Scōo pōt cē
vicium in ꝯcu ex cā efficiēte. i. ex pte ꝯbentis sic
est cū q̄s fingit se emere id q̄ in pignꝰ intendit
recipe. z sic ꝓcipit fructꝰ talis rei zc. et tūc a vi/
cio vsure nō excusat. ar. ad b ex de pigno. Illo
nos. Et b mō posset aliq̄s dicere q̄ b vicium est: Dubiū
q̄ tantūdē est sic mutuare centū ꝓ decē q̄libet
anno. ita q̄ sic ꝯbens mutuat īdirecte: z empti
onē fingēs mutuū facit. sicut coīter fit in locā/
dis castris z possessionib⁹: vbi ꝓ mutuo impo/

gnozak possessio: cui⁹ fruct⁹ mutuās pcipie vs/
q3 ad solonē mutui. Posset tñ dici ſm b. Ber/
Dic nō. nardi. q argumētū illō a sil̄i nō valz: qz in tali
3cu nō est mutuū directū nec indirectū. Nam
vbi mutuū est mutuat⁹/ ipi mutuāti ī pcio ob
ligak. ſz in tali casu pciū trāsit: z ius pcipiēdo/
rū reddituū stat i lucro z pcio ipius ēptoris.
posset tñ in b 3cu icidere viciū ex pte 3bētis p
Viciū in 3cu ex cā formali. pe cupiditatē z auaritiā ei⁹. ſz b nō accidit cō/
tractui: z b ex ipius 3ce⁹ nā. ¶ Tertio possz eē
viciū in 3cu ex cā formali. i. ex pte pacti appo/
siti rei q̄ trāsigit. b est qñ apponit pactū qđ re
pugt rei q̄ trāsigit: ita q ipa res nō patit appo
ni tale pactū. z b mō pting t eē viciū in simo/
nia. Alio mō qñ pactū repugt 3cui. b est qñ
3cus gruit⁹ est. z tale viciū vsurā facit. Vsura si/
qđē est in b q aliq̄d exigit ex pacto rōe rei mu/
J tuate. Tale aūt viciū nō est in pdicto 3cu: cū
Ex cā fi/ ibi nō mutuū/ ſz va vēditio sit. ¶ Quarto mō
nali. pōt eē viciū in 3cu ex cā finali. i. ex pte pcij. et
tale viciū excludit ab isto 3cu /qñ ꝓportionat
iuri pciū qđ vēdit. Regl̄are siq̄dē est q 3cus
emptōis z vēditōis illicit⁹ est: cū in eo iurſ nāt
eqtas nō fuak. Sz cū tl̄is fuak eqtas: ita q nō
est notabil̄ excessus pcij sup rē venditā/ nec eō
uersō: tūc licit⁹ est 3cus. Non ḡ negak q talis
ꝓtractus viciari nō possit ex pte pcij: sed tamē
sicut potest viciari: ita pōt ratificari Alio quo/
q3 modo ꝓbant alīq̄ hunc ꝓtractū esse licitū: qz
licite q3 emere pt pdictū p cētū libras: z pcium
emptū posset h3ditarie dare p se z heredib⁹ su
is: b vicz pacto q recipiēs pciū obligaret p se/
z heredib⁹ suis dare q̄libet anno c. solidos/ vel
min⁹ ſm cōem estimatōez: z nil̄ differt in ꝓspe
ctu dei/ vtr̄z hēat b mediate vel īmediate/ 3ce⁹
licit⁹ esse videt. Faceor tñ q nō est honest⁹ nec
decēs: sicut est 3cus q̄ emūt reddit⁹ pdiales.
¶ Sz ꝫ pdicta arguūt qđā dicētes b tō nō li/
R cere: qz pecūia ad b inuenta est vt mediū sit int
ementē z vendētē: z nō vt emak z vēdak. qđ qđ
emēs z vendēs pecuniā/ vtik ea ad finē ad quē
nō est inuēta: z p ꝫ̄s peccat. Et maxīe /qz talis
3cus nō videt reduci posse nisi ad 3cum mu
pecunia mediū ē em. z vē. tui. Rō h⁹ est: qz cū pecūia nō possit emi vel
vēdi: cū nō sit extremū emptōis vl̄ vēditōis:
sed mediū. seq̄t q non pōt 3cus iste reduci ad
z venditionē. Ē tertū ēt est q locatio nō possit di/
ci nec cōmodatū. q̄ ad 3cū mutui eū reducere
nece est: ſz in eo fit in pcedētib⁹ prz/ nō ſz spare
lucr̄. ¶ Ad b dōm est q sic prz ex pcedētib⁹/ b
nō emit pecūia: sed ipm ius: qđ ea mutuū mi/
nime pōt dici. ¶ Itez aliq̄ opponūt z dicūt q
b vt accessus lucri ad sortē. el⁹ aūt accessus si
ue successiue/ siue sil̄ fac⁹ 3cū variare nō pōt
qz vtrobiq3 vtit ipa vsura: cū vsura sit q̄q̄d ac
cidit sorti. sic pz xiij. q. iij. pleriq3. Sz si fiat ac
cessus sil̄: pura sic⁹ dat c. libras vt recipiat. xx.
in vno anno/ vsura est. ḡ eodē mō sic⁹ dat decē
vt recipiat. xx. in duob⁹ ānis vel in trib⁹/ vsura
sit. Hoc aūt ꝓtingit qñ emūt pecūiales reddi
tus in certſ annis/ lucr̄ nō solū equat sorti: ſz
ēt excedit sortē. Et q3 talis excessus p succes
siuā pceptionē redditū fiat: tñ b 3cū nō ratī
ficat/ sed ꝓdēnat. qz nō differt vtr̄ talis excres
cētia successiue vl̄ sil̄ recipiat. Ad qđ dōm est
q b nō est accessus lucri ad sortē: qz in vēditōe
sic pdictū est/ totū de sorte est. Hec ḡ in b ser
mone dicta sint de scdo ēmino/ siue rpe. s. vite.
seq̄t nūc tertius ēmin⁹. s. culpe. de q̄ dicā in seq̄n
ti ser. Rogēs ḡ deū vt sua misēdia et pietate nos
custodiat: ne pessimis ramis auaricie inuolua
mur: ex q̄ rang3 ex radice cūcta mala ꝓcedunt.
Qđ nob ꝓcedat dñs nr̄ ie. cb̄s i scla bnd. Am̄

¶ De tcio ēmino. s. culpe. Ser. CXII.

Rāditr oim malorr
est cupi. s. ad Tim. vj. In pcedē. ser.
audist⁹ de scdo ēmīo siue rpe: vicz ad
vitā. quē ēminū trāgit ꝓpha dicēs in ps. qui nō
trāsgredīet. s. diu arbitrātes se viuere. De quo
ēmino audist⁹ pmo Utrū absq3 vicio vsure licet
eū sit emere ad vitā reddit⁹ pdiales? Scdo an
liceat emere hereditarie possessiones pdiales?
Tertio an liceat emere pecūiarios reddit⁹ he/
reditarie/ seu ad vitā? Nūc supest dōm de tcio
ēmīo vicz culpe. de q̄ supius ser. cx. H. Et hūc
ēminū trāgit ꝓpha di. vbi s. ⌊ neq3 ꝙuertēt opi/
re terrā ⌋ sic faciūt q̄ insatiabili cupiditate fla/
grāt: vt sine ēmino eor⁹ diuitie cumulent: ven/
dēt eos ēminū ipi emptori q non statī bz soluere
pciū mercātie: q oīa ꝓcedūt ex pessima radice a
uaricie. Pro gra Aue. Ra. o. ma. est cu. vbi s.
¶ Pro intellectu illi⁹ tcij ēmini vicz culpe:
est aduertēdū q in re vendēda pōt tripler pciū
ꝓsiderari. Prim̄ dr iustificatū z limitatū. Se/
cundū augmentatū. Tertiū minoratū. Et in b
stabit tot⁹ ēmo. De pmo ḡ pcio iustificato z li/
mitato ꝓpt dilatiōem sol̄onis pcij rei empte est
notandū ſm Scot. in. iiij. dist. xv. q pensatio
valoris vsualiū rer⁹ vix aut nunq3 pōt a nobis
fieri/ nisi p ꝓiecturalē seu ꝓbabilē opinionē. Et
b ētiā nō pcise qualit̄ seu sub rōne z mēsura indi
uisibili in pl⁹ z min⁹: sed sub aliq̄ latitudie ꝓpe
tenti: circa quā ētiā latitudinē diuersa hoīm ca
pita diuersi modē iudicāt. De b sup latius dixt
ser. cij. B. p totū. ¶ Scdo est notandū q hu
iusmōi pmi pcij. s. iustificati z limitati pōt ētiā
distingui triplex ḡdus z ētiā iustus. Primus
pōt notari pius. Scds discret⁹. Tertius rigid⁹.
Prim⁹ est pcij minoris: scds mediocris: tert⁹
maioris. Uerbi gra. sint decē pecie panni eius/
dem bonitat⁹/ laboris/ z artificij/ z expensarū. x. pecia⁹ ꝓt varia capita/ z diuersas sniās
hoīm varia extimatio fit. Et tandem reperiūt
ipi extimatores circa illas tripliciter variari: vt
pura q̄dam extimāt quālibet illar⁹ pcij ḡnque
ginta florenos. Et b dici pōt pcij limes z ḡdus pi
us. Alij extimāt quālibet ear⁹ valere q̄nq̄ginta
cū dimidio. Et talis pōt dici limes z ḡdus diſ

cretus. Alij vo quālibet iudicāt valere q̄nq̄gin
ta vnū. z tlis dici pōt limes z g̃dus rigidus z
seuer⁹ ꝓpt̄ variatē g̃ emptoꝝ z vēditoꝝ. aliq̄
istaꝝ pecuarū pāni. p pecunia parata vendunt
q̄nq̄ginta florenos. aliq̄ q̄nq̄ginta cū dimidio. et
aliq̄ dant p q̄nq̄ginta vno. Nūc aūt veniat ali
q̄s nō hns paratā pecuniā ad soluēdū: z petat
dilatōem solōnis. Si g̃ tūc vēditor nō statim
soluēd⁹ ꝓpt̄ hmōi expectatōem p̄cij auget: nō
ea vltra vltimū limitē p̄cij iusti: sed stat in sum
mo. vicz. lj. flor. ita q̄ q̄z tūc cūq̄z solōnē amplio
ri tpe expectaret/ siue g̃tis siue ex pacto: nunq̄z
tñ ob hoc vltra illū limitē iusti p̄cij aliq̄d accipet
nō est ibi ex vi ꝑcus vsura sm sniaz magnoꝝ
doctoꝝ. Rō huius est. q. tal⁹ nō vēdit ēminū: nec
ꝓpt̄ expectatōem accipit aliq̄d vltra iustū p̄cium
rei quā vēdit: q̄uis nō faciat g̃am remissiōis
p̄cij descēdēdo ad. l. q̄ q̄dē libenter faceret/ si sol
uere stati. Nā aliud est nō facere g̃am aliā. p eo
q̄ facit g̃am expectatiōis: aliud est ꝓpter hoc
i. ꝓpt̄ expectatōem simplr excedere iustū p̄cium.
Stat g̃ tlis in limite rigidi g̃dus: q̄ ex iusticia
esse minie dici pōt. Si si ille solueret stati ꝑ descē
deret vsq̄z ad limitē g̃dus p̄. i. vsq̄z ad. l. floꝝ.
hoc est tantū dicere. q̄uis ille rē vēdat cari⁹ expe
ctādo solōnē/ q̄z si parata daret pecunia: tñ ad
huc vēdit iusto p̄cio: vicz tali. p q̄ tpe vel alij eo
dem tpe. p parata pecunia rē vēdiderūt: vicz tpe
tūc currēte ceteris paribus. ¶ Scōm p̄cium
rei vendēde ꝛ augmētatū seu multiplicatū ꝓpt̄
dilatōez solōnis rei emptę. hoc aūt p̄cium fit a vē
ditoꝛe: qz emptoꝛ ꝛe empta p̄cium nō soluit sta
tim/ sed ēminū petit: z sic vēditoꝛ p̄cium augmēn
tat vltra debitū iusticie. vbi gra. Quis vult p
pter ēminū. s. x mēsiū. p q̄libet pecia dici pāni
hoc. lviij. vel. lv. floꝝ. z q̄nq̄z vltra. Et hoc est mani
festa vsura. sic ꝓz p eccl'ie determinatōem. ex de
vsu. in c. ꝓsuluit. ¶ Sz qz mercatoꝛes iniusti
ad excusandas excusatiōes in ꝑcis. p se conāt
adducere q̄sdā defensiones. Jō aliqs illaꝝ dicā
rndēdo ad eas dē. Primo q̄dē dicūt/ q̄ mercatoꝛ
ri licz lucrari: ex q̄. p cōi vtilitate laboribus z ex
pensis z multiplicibus periclis se exponit. z ideo iu
stū est vt inde accipiat ꝓperes lucraꝝ officio suo
Hoc aūt facere nō ꝑt nisi vendēdo merces suas
sic p̄cium taxet: q̄ pēsatis oibus laboribus/ piclis/
z expensis circa merces suas factis vel fiēdis lu
cret. x. vel. xv. p centenario. hoc q̄z agere non pōt
nisi p̄z expectatiōe solutiōis vsq̄z ad hoc augeat
p̄cium solutōis mercium suaꝝ: vt sez pēsata hmōi
expectatiōe cū certis circūstantiis lucret finalr
x. vel. xv. Ad hoc tripliciter rndet. Primo q̄ licz mer
catoꝛ sicut p̄dictū est in p̄cedētibus ser. ꝓpter p̄dī
ctas causas lucrari possit: nō tamē modo illici
to sicut ꝓtingit in vendēdo terminū: z obfuā
do alios illicitos modos. Jtē secōo sicut intuēti
bus ꝓz sequit ex p̄dictis: q̄ dato q̄ mercatoꝛ
merces valoris centū florenos. p mille ducatis emis
set: tūc sm illos posset p quecunq̄z illicita mo
da z ꝓtractus eas vendere licite. sic q̄ vltra mil
le florenos. lucraret. x. vel. xv. p centū. qđ q̄dē irra
nabile ē: cū merces i se solū valeāt centū: p q̄bus
tpe illo mō ꝓperet mille z centū. vel si i q̄libet cēte
nario lucraret. xv. tunc ꝓperet mille centū z. l.
Jtē sequit tertio: q̄ si i terra vl' tpe maxie cari
stie merces suas ꝑcio mag̃ emisset: posset ꝓpt̄ b
i loco vl' tpe i q̄ merces ille essent viles vēdere
illas etiā ꝑcio maiori q̄s emisset: saltē ꝓpt̄ expe
ctationē solutiōis: qđ tñ manifeste apparet absur
dū z iniustū. ¶ Secōo etiā dicūt q̄ ñ intendūt ca
ri⁹ vēdere merces suas ꝓpt̄ tps: sz ꝓpt̄ recupan
dū dānū qđ ex dilatiōe solutiōis icurrūt. qz si ꝑ
dictū p̄cium stati p⁹ mercū vēditionē b̄ent. pos
sent cū eo multū lucrari. qđ facere ñ ꝑt: eo q̄
nō stati soluūt. Ad hoc ē tripliciter ꝑ rnderi. Primo:
q̄ z si tal' vēditoꝛ lucrari posset: tamē possibile
etiā foret cuz nō lucrari: imo possibile esset z cū
pdere capitale. Nūc aūt qz nō stat i ꝑiculo tal'
dāni: tūc nō ꝑt stare in certitudine talis lucri.
Jtē secōo qz b̄et lucrū de re nō sua. i. de mutuo
dato in emptione. Jtē tertio: mercatoꝛ nō ꝑt i
pacto deducere recōpēsationē dāni: qđ ꝓsidera
tur ex hoc q̄ sua pecunia nō lucret cū nō possit vē
dere qđ nondū est. s. lucrū. z ab habēdo multipli
cit ipedit sm. i. Tho. ij. ij. q. lxxviij. ¶ Tertio
tales se defendēres dicūt hoc facere ideo: qz fre
quenter apparet q̄ debitoꝛes nō soluūt i termio
assignato: z circa readq̄sitionē talium denarioꝝ
oportet eos facere expēsas magnas. Ad hoc du
pliciter rndet. Primo q̄ licz multiplicatū qđ tal' termi
nus ꝓcessus est i termio nō soluāt. multi tamē
etiā sūt q̄ in termio sibi dato soluūt. z tñ p̄cium
qđ ꝓpt̄ tps meruit additū est nō minuit hoc q̄
i dato termio soluūtur eq̄ veritatis vēdere ter
minū ineq̄litas est z iniusticia. Nō enim iustum
est q̄ vn⁹ ꝓpter alterius solutiōis dilationē dāni
ficet: q̄ ad hoc nullā dedit occasionē. ¶ Secōo di
cēdum est: q̄ ꝓcedit extra de fideiussoribus. i. ca.
quemadmodum. q̄rōne interesse si debitoꝛ nō soluit i ter
mino sibi dato: q̄ creditoꝛ debz fuari indēnis.
nec tunc esset vsura: cū vsura sit lucꝛ qđ rōne
mutui sperat. talis aūt excrescentia nō recipe
re nisi rōne dāni vitādi z non lucri habēdi. stat ei
hoc q̄ q̄s incurrit maxia dāna ex hoc q̄ debitoꝛes
sui eū nō ꝓsoluūt sicut obligant. qz fortasse cogit
mutuū recipere ad vsuras ex iudeis: vel domuz
aut aliquā possessionē vl' aliā rē sibi necessariā
vendere cū iactura sua. z certe talia dāna iuste
posset repetere. ¶ Quarto insup obiciūt se de
fendentes q̄ hoc faciūt ꝓpter importūnitatē z inopiā
ipsoꝝ emptoꝛū. Nā si vellet vēdere absq̄z p̄dī
cta termini dilatione/ ꝓpt̄ indigentiā z paupta
tē multoꝝ raros possent reperire emptoꝛes: z sic
pauperes minus se nutrire possent. Ad hoc dicēdum
est: q̄ dolosa ē misericordia ista q̄ sub specie pietatis
ac subsidij charitatis ꝓximū indigentē cru
delit serpit. Et vbi fingit se intendere pietatē so
lū principalr intendit ꝓpriū lucꝛ z cōmoditatez.
¶ Secōo dicendū est: q̄ hoc non ē pietas sed im
pia crudelitas sub specie pietatis: addere in du

Bn p̄cij aug
mētatū

Defensiones mercatoꝝ iniustoꝝ.

Dolosa misericordia erga pauperes

gẽtiã idigẽti: qõ ẽ ei q̃ nõ ꝑt stari ſoluere opam da. e ꝓ ꝑciũ augmẽtatũ: q̃ardi⁹ ꝛ difficili⁹ poſſe ſoluere qõ teneꝛ. Sꝫ tũc dicereꝛ op⁹ piũ qñ abſq; ſpe ꝑcij. augmẽrati dilatiõnẽ ꝑſtaret ſolutiõis. ſic ỏ b lati⁹ dixi ſ. ſer. ex. H. ¶ Quiõ tles obiciũt dicẽt eſ: qỏ b faciãt vt ſe ꝙſuare poſſint i tali mercatiõe: cũ ml'ti ſint q̃ etiã poſt data dilationẽ nũq; ꝑciũ ſoluãt. Ad b rñderi poſſet id qõ ſup dictũ ẽ ad tertiã obiectionẽ. nõ ei dãnificari dñe illi q̃ i termio ſibi dato ſoluũt ꝓter eos q̃ nũq; ſoluũt ꝛc. ¶ Ex oĩb; ḡ ill' ꝑtz q̃ iſti q̃ vẽdũt rẽ cari⁹ ꝓpt ſolutiõis dilationẽ ad ſenſuz dictũ nũq; ꝑnt ſtare i q̃era ꝙſcia: imo tales ſepe aiam cũ ſuba reꝛ tpaliũ pdũt. ꝛ oĩs eoꝝ excuſatio ꝛ defenſio iutil' ẽ: vana ꝛ iſufficiẽs

5

¶ Sꝫ di. quõ ꝑt q̃s ſcire q̃nta ſit vſura i q̃libz mutuo vo vl' interꝑtatiuo? Rñr q̃ ſiq̃s b ſcire vult ꝛ ieelligere dz ſp recurrere ad ipm tps i q̃ ꝯct⁹ ꝛ vſuraria mutuatio facta e: puta referꝛ ad tps ſolutiõis ꝓ q̃ facta ẽ. Verbi gra. tradidi ti/bi modiũ frumẽti i natali ſz q̃ valebit circa feſtũ ſcti Jacobi futuꝛ. i q̃ ꝓbabil'r credik magꝫ valituꝛ. tũc q̃q̃d vſurarie accepo. i. vltra valorẽ tpe ꝯct⁹/ſatisfacere teneoꝛ: ꝛ nõ pl⁹ neq; min⁹ ꝛc.

6

H. ꝑciũ mi/norazum

¶ Tertiũ ꝑciũ rei vẽdẽde ỏ: minoratũ: ſiẽ ptz i vendẽte pãnũ vl' equũ ꝓ cẽtũ floꝛ. ei q̃ ſibi moꝛ reuẽditur⁹ ẽ ꝓ. ꝛc. floꝛẽ. Prim⁹ ei dñs pãni vl' equi tradit illi cũ reemit. ꝛc. floꝛ. ꝛ q̃ntz v ꝛ. lxxx. Ille vo q̃ ꝓmo emit nihil tũc ſoluit ꝓmo dño rei. Ptz ḡ q̃ iõ ſcõs reuẽdidit ꝓmo vẽdenti ꝓ ꝑcio ſatꝫ minozi. q̃ ſub q̃dã mutui datione potius q̃z ſub reali vitate ſolutiõis tradidit ille ſibi. ꝛc. vel. lxxx. ab eo debẽs rebꝫ cẽtũ: q̃s q̃dẽ ipſe ꝓmo vẽdẽti ñ ſoluit. ꝓpt ea tal' ꝯct⁹ vſurari⁹ ẽ ꝛ oĩ malignitate ac duplicitate plen⁹ Jdẽ ẽ ỏ ſale/vino/frumẽto/ferro ꝛc. Nã ꝓmo q̃s perit mutuũ ab aliq̃ q̃ ſe ỏt ñ bꝫe pecũiã: ſz res venales q̃s ſibi vẽdere velit. Et ſic ſatꝫ care illi vẽdit. empeoꝛ vo ñ q̃rit bꝫe hmõi res venales ſz pecũiã. ꝛ ſic vẽdenti ſibi reuẽdit ꝓ minozi ꝑciõ: nulla i re cõpara facta mutatiõe: neq; cõſtituit aliõ foꝛ apparet ꝛc. ỏ ill' hic dr. ¶ Aduerẽdũ ẽ tñ: q̃ ſiq̃s abſq; intẽtiõe reemẽdi rẽ a ſe vẽdẽdã ꝛ abſq; fraude vẽdidiſſz. vꝛpura equũ ꝓ cẽtũ floꝛ. ꝛ tñ ab emptoꝛe ſimpl'r exhibẽti illũ cuicũq; emere volẽti reemeret ꝓ ꝑcio minori/ñ eſſz vſura. Poſſz tñ ibi eſſe pcm̃ iuſti ꝑcij poſſz etiã hec reemptio talit circũſtãtionari q̃ nõ eſſz ibi pctm̃ ꝓpt⁹ min⁹ ꝑciũ. vt q̃ fortꝫ equ⁹ eſſz ꝓ nocte facti⁹ ifirm⁹: vl' ml'ti equi ad ſtatim ſupueniſſent: ꝓpt qõ in minozi ꝑcio cõpari poſſent ꝛ ſic de alijs. Sed raro ꝙringũt talia ſine fraude vſuraꝝ: ideo nõ eſt vtile apte ꝑdicare b notabile: ſz i foꝛo cõſcie poſſz q̃s ſm b ꝙſulere.

7

J De ſoluti/õis dilatione

¶ Sꝫ di. q̃s: Ex q̃ talit reemẽtes ꝑcio miꝛorato ſint ꝓ ꝓpio cõmodo legitiaꝝ mercationũ mechanicoꝝ ꝛ ciuitatũ deſtructoꝛes. qõ ḡ dandũ ẽ remediũ lanificijs/mechanicſ aliꝫ ꝛ mercatorib⁹: q̃ res ſuas vẽdere nõ ꝑnt ſine ſolutiõis dilatione: ꝛ tñ b ſine damno facere nõ poſſunt vt rẽ ſic venditã dent ꝓ equali ꝑcio? ac ſi in parata pecunia ſoluereꝛ. Inſup tal' cõiter eſt in ciuitatib⁹ ꝙſuetudo/ vt ſic vẽditio fiat cũ dilatione ſolutiõis. ¶ Ad b dicendũ ẽ q̃ ſi tal' ꝙſuetudo de ſolutiõis dilatiõe introducta ſit ꝓ cõi bono ꝛ nõ i fraudẽ vſuraꝝ: ſz ꝓ expeditiõe mercãtiaꝝ. tũc diſtinguẽdũ eſt: q̃ aut mercatoꝛ merces ſuas vẽdit ad terminũ vltra iuſti ꝑcij q̃ntitatẽ ꝓter ipam expectationẽ: aut ꝑm iuſti ꝑcij quãtitatẽ/ſi ꝑmo mõ nõ eſt dubiũ: vt ſup dictũ eſt: q̃n ſit ꝯct⁹ vſurari⁹: cũ i eo expectatio tpis ſub ꝑcio iniuſte cadat ỏ ca. cõſuluit. cꝫ de vſu. Ptz ḡ q̃ qs carj⁹ ꝑt vẽdere rẽ ꝓpt dilationẽ q̃z ſi dareꝛ parata pecũia. ſz nõ ꝑt vẽdere pl⁹ q̃z ſit iuſtũ ꝑciũ. qõ triplici gradu diſtinguit ſup. A. Si aũt ſcõo mõ: q̃ ꝑm quãtitatẽ iuſti ꝑcij vendit. licz terminũ tradat: ꝛ ꝓ termio ꝑcio maiori vẽdere videat q̃z ſi dareꝛ ſibi ꝓpara pecunia: tamẽ nõ eſt ibi vſura. Nec obſtat ſi ꝓ miꝛori ꝑcio daret dũ ſtati ſibi pecunie ſoluerent: vt ptz ſup in ꝑmo ꝑcio. Vñ ſimile ꝑt in alijs debitis apparere: q̃ẽadmodũ ſi alicui aliq̃d debeat ad certũ terminũ: q̃n de eo qõ eſt ſibi debitũ aliq̃d dimitteret ſi reliquũ citi⁹ ſoluereꝛ. ꝙſtat vtiq; q̃ ille dimittere ſibi poſſet: ꝛ tamẽ alter ab vſura ẽ munis eſſet. Propterea dicendũ eſt q̃ licet ſit vſura plus accipe ꝓter tpis dilationẽ (ſicut dictũ eſt) nõ tñ eſt vſura quãdo creditoꝛ ꝑcijũ minuit ſi ſtatim ei ſoluat ꝓter tpis breuitatẽ. Nec ſcõo etiã obſtat ſiq̃s dicat: q̃ ad denarios numeratos ſiue paratos illa mercantia tantũ nõ poſſet vendi quãtũ cũ ꝓdicto termino aſſignato. Et q̃ res tantũ valet quãtũ vendi põt. ff. ad trebel. l. j. §. ſi beres. Jtẽ q̃ licz plus cõſtituit ſi cũ tali termino pl⁹ vẽdat q̃z cũ pecunia parata vendi poſſet illud plus ꝑcipit vltra ſoꝛtẽ. Ad hoc dicendũ eſt: q̃ ꝓſuppoſitis bis q̃ ſuperius dicta ſunt. ſ. q̃ nõ eſt ex natura ꝓtract⁹ ꝛ mercantie: ſed ex malignoꝝ mercatoꝝ malicia/in vendẽdo illicito mõ terminũ in minozãdo iſtud ꝑciũ: licz obſcureꝛ iuſte mercationis via. tamẽ iuſtis mercatoꝛib⁹ relinquit ſemita q̃uis obumbrata ꝛ arcta q̃ licito mõ mercari poſſunt. Et ideo reb⁹ ſic ſtãtib⁹: ſi lanifex mercatoꝛ vel alter q̃cunq; tantũ vendit pannos et merces ſuas ad terminũ ꝓ quãto venderet ad denarios numeratos. i. ꝓ parata pecunia: ſi ꝑdicte impietates ceſſarent/ nõ ſibi edificat ad gehennã. ¶ Et cũ dicit q̃ res tantũ valet quãtũ vendi põt: dicendũ q̃ veꝝ eſt ſi ꝓ tanto quãto valet permittit vendi: ꝛ nõ obſtent malicie ſupra dicte. Nec ſcrũs Bernardinus vbi ſ. Et ꝓcedat ſ. Tho. i q̃dã ſua rñſione dũ foꝛet q̃ſtus ỏ hac maꝛia. ¶ Ex ꝑmiſſis ptz q̃nta fraus q̃nta malicia ꝛ dol⁹ currit i emptiõib⁹ ꝛ vẽditiõib⁹. Propꝛea roga⁹ ẽ de⁹ vt i tot fraudib⁹ ꝛ mal' ſuccurrat: ne illũ offẽdam⁹. ꝛ ne ꝓpt radicem omniũ malo⁹ cupiditatẽ eterna ꝓmia perdam⁹. Quod nobis cõcedat dñs nr Jeſus chꝫs in ſecula bẽdictus Amen.

K vſura cõmittit ꝑ ꝑter tpis dilatiõz

De taxatione precij rerum.
Sermo. CXIII.

A Questio

RAdix oim malorꝝ est cupi. j. ad Tim. vj. Jn pcedeñ. fer. iudiſt de triplici pcio rei in vendi/tione: vicz iusto/augmentato/z minozato: z qñ in talib cõmittat vsura vel nõ. Nũc ꝓuider vi/dendũ erit an pciũ rei taxari possit ſm valorẽ vtilitatis emẽtib inde ꝓuenierẽ. de q̃ itez auari cia pugit ꝓtra rõnem z ꝓſciam. Pro gra Auc. Radix oim malorũ est cupiditas. vbi supza.

¶ Presens ſmo breuit stabit in hac q̃stione. An pcium rei taxari possit ſm valorẽ vtilitatis emẽtiũ: vel qõcunq obsequiũ possit taxari ſm valorẽ vtilitatis inde ꝓuenierẽtis. vbi gra. Si po tio vel herba medicinalis valet mihi ad liberã dũ me a morte/z ad restitutionẽ sanitatis impe/ciabilẽ an dans eam possit a me exigere pcium sanatiõi equalens siue impciabile. Suo mõ si do alicui equũ/in q̃ eqtando statim cuadit ma nus inimicoꝝ: z alis euadere nõ potuisset/sed capt fuisset z taxat ꝓ mille/aut duob milib florenis: an pcium eq taxari debet ſm vtilitatẽ talẽ. i. pro mille vel duob milib florenis? Ad hanc q̃stionẽ breuit dõm est q nõ. Nã si pre ciũ rei nre vite necessariꝝ taxaret ſm equalẽ tã eius ad qõ particulariter nob ꝓferunt q̃dlibz ta litũ esset q̃si impciabile. Nã sepbꝰ aq̃ hoi sitien ti/q nisi aquã habeat moriat. valet i tali casu in finitã subam auri z longe ampliꝰ. Non igit ta xari debẽt res b mõ. Et b potest ostendi z ꝓba ri triplici ratione

Videlicz { Ratione nequitie / Ratione iusticie. / Ratione eminentie.

¶ Pro pciũ venaliũ rei nõ est taxãdũ dicto mõ rõne neq̃tie. Et b tripl. Tria em mala ex b supuenirẽt. Prim: qz b hẽret ineq̃litatẽ. Scõm qz induceret ipportabilẽ difficultatẽ. Tertiũ: qz euacuaret oẽm pietatẽ. Pro inq̃ b hẽret ineq̃/litatẽ: z esset cõtra cõmune bonũ. cũ em in ꝯci bus ciuitib et bũanis finalis rõ sit cõe bonũ. ideo taxatio pcioꝝ est mẽsurãda ſm eqtatẽ per respectũ ad cõe bonũ; z ꝓut expedit cõi bono. qz nihil iniq̃us est q̃ ꝓ particularib z ꝓuatis cõ modis cõi z vniuersali bono piudicare: qõ vti q̃ fieret si res taxaret pdicto modo. Preterea qõcũq cõmodũ qõ ex re empta cõsequit emptoz oino ex ipm vẽdente est. Et illõ ꝓmodũ qõcõ/sequit emptoz/ oino ꝓsequit emptoz vt ex re sua. ꝓ pter ea si venditoz ex b ꝓsequit aliquã maiorẽ vtili tatẽ cõsequit vt ex re oino nõ sua: qõ inequitas esset atq iniustũ. ¶ Secũdo esset malũ: quia induceret ipportabilẽ difficultatẽ. nam in hoc particularis dissolutio fortiꝰ et diffusius cõti/net et ipportabile onus: qõ z in ꝓposito specia lius declarari potest, vbi gra. Si pro pugillo aque vel ignis mihi sume necessarij teneoꝝ tibi dare q̃tum valet vita mea ad quã mihi ꝓfert tũc esdẽ rõe in ꝓsili casu tu ꝓ pugillo aq̃ tibi si milr nequitio tantũdez reneberis mihi dare: qõ vtiq iniquũ esset z intolerabile onus. ¶ Ter/tio q̃q esset malũ: qz hoc euacuaret oẽm pieta tem z benivolentiã atq bũanitatẽ/pcipue i ca sib nequitis maiori bũanitate z pietate indi/genteb: absit aũt q ꝓtuosa z va eqtas hanũe pietati z sociabilitati sic impie aduerset. Uti/nam hoc attenderẽt q̃ ꝓpter nequitatẽ, quã videt in altero de re habẽda/carius sibi eã vendũt q̃z in se valeat iusto pcio. Ex illis ptz q̃nta sit illo/rũ indiscretio: q̃ alijs q̃b res alijs vendideret: ex q̃b magnũ cõmodũ ꝓsecuti sũt/in facie ob ijciũt dicẽtes. Ego te ꝓseruaui in ꝓib bonis tu tis: qz nisi equũ a me emptũ habuisses/captus fuisses. vel Ego te a morte pseruaui dũ in extre mis laborares/tibi dãdo hãc medicinã ꝛc. Uel sic. Ego te z tuos i vita ꝓfuaui auisando te/ne intraret hanc siluã vel hũc locũ. vel Ego te di taui p vinũ aut frumẽtũ a me emptũ: qõ nunc duplici pcio vendis aut triplici: ptz. qz res ven dita ampliꝰ nõ est vendẽtis: sed emẽtis. ió non ꝓcedit cõmodũ ex re vendẽtis ꝛc. ¶ Secõo p/ B ciũ rei non est taxandũ pdicto modo rõne iu/sticie: quia iniustũ z ꝓtra cõmune bonũ esset ta xare res z obsecꝫ ſm vtilitatẽ quã cõferũt. ptz illud. Nam ex q̃ pciũ rei vt dictũ est/ taxandũ est ad ordinẽ cõis boni. Jõ in hmõi ꝓmo z ꝓn/cipalit attendẽda est cõis taxatio et extimatio a ciuib siue incolis ciuitatũ aut cõitatũ cõiter facta. ¶ Jn talib aũt solẽt obseruari tres cir/cũstantie cõmuniter. Primo nãlis ordo reruz vtibiliũ siue ad vsuz necessariarũ. Secõo cõez cursum copie z inopie. Tertio periculũ z labo rem atq industriã adducẽdis rerũ seu obse/quioꝝ. ¶ Primo obseruat q̃daz naturalis or/do reruz vtibiliũ. Nam sunt q̃dam q̃ vsui nro ꝓmo sũt melioza seu vtilioza: secõo durabiliora: tertio sũt q̃dã delectabiliora. Prio inq̃z sũt que dam q̃ nro vsui sũt melioza seu vtilioza. sic̃ il/la q̃ sũt q̃si materia seu materialia alioꝝ. vt ele/menta respectu mixtoꝝ. sic etiã eoꝝ vsus est in nob materialioꝝ q̃z sit vsus suoꝝ mixtoꝝ. etiaz notabiliũ. sicut ptz in vsu aq̃ respectu vini. z in vsu terre respectu panis aut tritici. Secõo sunt q̃dam que ſm naturã suã alijs corruptibiliora sunt: z in nris vsibz citius corrũpunt et ꝓsumũt. imo quoꝝdã eoꝝ vsus ꝓsumptio est. sicut patz in vsu cibi z potꝰ. q̃dã vo durabiliora sunt in vsu suo. sicut equus/aurum z similia. Tertio sunt q̃dam nostro vsui delectabiliora. qz sunt natu raliter alijs pulciora z gtiosiora. z ꝓpter b no/stris sensib z nre volũtati cõmuniter placibi/liora. sicut ptz in coloribz tincturaꝝ/ vestium/ z gẽmaꝝ: z in odore aromatũ z in diuersis so/nis musicaliũ instrumentoꝝ. Quia igit in his cõmunis ordo nature ꝓcurrit cũ ꝓmuni ordie

Tres cir/cũstantie i rez esti matõe q̃ ad pciũ.

nfi vsus ideo cõis extimatio taliũ rex in pcijs
prefert vtruma pmis. Et talis extimatio sequẽ
da est. i. illa que magis delectant/ estimanť ca
rioza. ¶ Secũda circũstantia obfuat cõmu
nem cursuz copie z inopie: seu paucitatis z abũ
dãtie: qz cõe est vbũ: Omne rarum. Un nimia
familiaritas z abũdãtia parit ꝓtẽptũ. ꝙ ro eiñ
rari⁹ z difficili⁹ rem adire possum⁹ siue bẽ: can
to supnram facultatẽ alci⁹ z mirabili⁹ extima
mus. ardua eiñ nob et isolita admiramur. Et
iõ vbi auz vel tritici cõiť ml'tũ abũdat nõ tãti
precij extimãť: sic vbi cõiter grãdis est inopia
ipoz. Et idẽ est vbi est magna copia vel iopia me
dicoz seu aduocatoz/ aut pugilũ/ aut fossoz:
Raz ca/ riꝰ locare qz vbi ẽ taliũ penuria/ pñt cari⁹ locare opa sua.
¶ Tertia circũstãtia obfuat laborẽ ac pic'm z
industriã adductiõis rerũ vel obsequioz. Nam
merces seu obsequa oposa q̃ cũ maiori pic'o z la
boze cõiť adducũť vel fiũt: pl⁹ in ꝓcio ceteris pa
ribz ponderãť. vñ z in eris q̃ cõiť plus distãt a
mercibz vltra marinis/ sť ipe merces cõiť cario
res: q̃ eriã maiorẽ industriã exigũt/ ceteris paribz
maioris ꝓcij cõiť extimanť. Hinc est q⁹ pl⁹ dať
cõiter aduocato vel medico/ q̃z fossori aut scis
sori lapidũ: q̃z q̃z isti pl⁹ eozpe laborẽt. Sic' ar
chitecto q̃ cũ maiori peritia z industria operať
plus dať q̃z fossori aut ligñ secatori. qz architec
tus ex industria ꝓcipit z demõstrat q̃ sint agẽ
da tẽ. ꝓter bẽ eriã bladũ est maioris ꝓcij q̃z ber
be siluestres: q̃ eiñ in medicinalibz sũt efficacio
res. qz tales herbe nõ cũ tãto z tam diutino la
boze z industria excolũť: nec cum tãtis expẽsis
eoz sufficiẽtia cõiter obtineť. tẽ. ¶ Tertio pre
ciñ rex nõ est taxãdũ fm valorẽ vtilitatis emẽ
tiũ tẽ. rõne eminẽtie. Nam sic ex ꝓcedẽtibz pz.
postq̃z ꝓncipal'r attẽdẽda ẽ taxatio z extimatio
ꝓcij a cõtractibz ciuilibz cõiter facta: eodẽ modo
ipa obfuat oẽm gdũ z ordinẽ officioz z digni
tatũ eis ann exaz. vñ z maiora stipendia dať
duci q̃z militi: militi plus q̃z scutifero aut pe
diti. Cui⁹ rõ triplex est. Prima rõne singl'aritatis.
Nã sic ex ꝓcedẽtibz pz: si ad altioza officia de
bite exeq̃nda exigiť peritia z industria maior:
z amplior sollicitudo mẽtalis: ac ẽt ml'to z diu
turno studio arq̃z experientia z laboze: ml'tisq̃z pi
culis z expẽsis acq̃rit pitia z idustria talis. Et
ẽt qz pauci sť z ad bene rari idonei: iõ in maiori p̃
cio extimãť. Secõo vo rõe dignitatis: ad bono
rem q̃ppe z veritatẽ ciuilis cõitatis facit: q⁹ su
piozes reuerenti⁹ et cumulati⁹ in q̃dã sensibili
supioritate z dignitate fuerint: q̃z uis ipi supio
res z maxime si sũt in statu pfectiõis: in scipis
exẽplar z opa bũilitatis z scitatis debeãt exhibe
re: porti⁹ q̃z cult⁹ tpalitatis. Tertio rõe necitatis
z eqtatis. Nã officia supioza ve sepi⁹ egent pl'i
bus sũptibz. Dux eiñ exercit⁹ ad totũ exercitũ
z diuersoz pliozum ꝛcursũ debite gubernandũ
pl'ibz eget q̃z q̃cũq̃z iferiozibz. Ex ꝓmissis ꝑ circũ
stantijs z bis q̃ dicta sť ser. ciñ. S. ptz: quo rõ
nabil'r taxãda sť ꝓcia rei: fm qs tolerabili⁹ et
salubri⁹ coitati videť expedire: oiby vincinde z
ex oi pte pẽsatis. Singl'a aũt in suis singl'aritb
ꝯcib⁹ vel exactiõib⁹ sumptuũ: seq debent for
mã z regulã cõmuniũ extimationũ et taxatio
nũ: ne ps turpiť/ irregulariť/ inobediẽť/ z inde
cẽť dissonet a suo toto. Et ne q̃libz ꝓ libito iu
dicet vtilitati cõi: ac ꝓ ñis cõi iusticie z pietati
Rogẽ⁹ ꝑ deũ vt nob succurrat sua grã: ne mal'
ꝓmissis inuoluamur: sed port⁹ ea detestãdo ꝓ
iusticiã cũ eo eternaliter viuam⁹ Amẽ.

¶ De vicio vsure/ cuius radix auaricia. Sermo. CXIIII.

Rãdix oim maloz est cupiditas. j. Tim. vj. In pcedẽ. ser. bre
uiter auditis: quõ pcium rei venaliũ
nõ dz taxari fm valorẽ vtilitatis: q̃ pueuit emẽ
tibz. Et bene ꝓter tres causas dictas. que eriã cir
cumstantie sint necessarie in rerum estimatõe.
Nunc ꝙsequẽter latius erit videndum de vicio
vsure: que ex auaricia tanq̃ ex radice procedit
Pro gratia Aue Maria. Radix oim maloz
est cupiditas: vbi s. ¶ Ꝓcio dõm est in q̃b
rebz cõmittať vsura: exq̃ in ꝯcu mutui fit. Se
cũdo ponẽde sũt argumẽta z excusatiões vsu
rioz. xv. per ordinẽ: z taliũ sol'ones. ¶ Cir
ca ꝓmũ q̃riť. Exq̃ vsura ꝓprie loq̃ndo nõ cõmit
titur nisi in ꝯcu mutui aperi aut palliati: eo q⁹
vsura est dcq̃d accidit sorti. vt ptz supra ser. cx. p
totũ. In q̃b eiñ rebz cõmittať vsura: Ad bene dõm
est breuiť: q⁹ vsura ꝓprie cõmittať in bis rebz so
lũ: in q̃b mutuũ inuenire põt. vicz in bis que
ꝙsistũt in nũero/ põdere/ z mẽsura. Et hoc fm
Alex. de ales. sub triplici distinctõe põt cogisci
Nã q̃dã mutuanť sub certo nũero sic pecunia:
q̃dã sub certo põdere sic aur/ argentũ/ ferrũ/
cupreũ/ stanũ/ plumbũ: z silia. q̃dam sub certa
mẽsura: sic frumentũ/ vinũ/ oleũ: z silia. Et in
bis solũ vsura ꝓprie cõmittať. Rõ huius est. qz so
le ille res circa q̃s ꝙsistit mutuũ bñt a nã vt ar
te sibi ꝙstitutũ debitũ valorẽ: que trãscendere
minime põt: nisi ꝯ nãm vicio se agať. Rõ eriã il
la est: qz in bis rebz. s. nũero tẽ. vsus rei est ea
rum ꝙsumptio. Et sic ꝓprie vsum nihil vltra sortẽ
accipi potest tẽ. sine vsura. Et sť finaliter res mo
biles nõ imobiles. Cũ q̃ vsura trãscendere fa
rem mutuatã vltra suũ valorẽ: relinq̃ť q⁹ in ta
libz rebz solũ cõmittať. Res eiñ q̃ bñt determi
natũ valorẽ a natura, sunt que ponderanť; vt
aurũ/ argentũ/ cupreũ: z silia. z q̃ mẽsuranť; vt
vinũ/ oleũ tẽ. Res aũt que habent determinatũ
valorẽ ab arte/ sunt que numeranť. Et in bis ꝓ
prie solũ cõmittať vsura. ¶ Et sic̃s dicerem: q̃d
sic̃s pro pecunia mutuata recipit vinũ/ equũ/
p̃dium/ vestem agrum: z similia vltra sortem:
an sit vsura? Respondeť q⁹ sic. Est tamẽ distin
guendũ inter vsuram que ab vsurario exigiť:
et rem illam in qua vsura cõmittať. Nam vsu
ra que ab vsurario exigitur: ꝓprie loquẽdo est

A vsura in tribz cõ mittiť

illud lucꝛ qđ exigit vltra sortē seu vltra mutuum datū. Resꝑo illa in q̄ dicta vsura cōmittit est ipm̄ mutuū de q̄ gignit ipm̄ lucꝛ. Uñ si ꝯs mutuat alteri pecūiā: z vltra sortē recipit aggꝛ q̄tus ager nō numeret/pōderet aut mensuret eñ adhuc ē vsura: qz res illa cū q̄ vel p quā cōmittit vsura nūerat: seꝛ pecūia mutuata. Quāuis q̄libet pars feneratori accedere possit tā q̄ vsurariū lucꝛ dicrū. eñ lucrū nō gignit nisi de solis illis tribꝰ generibꝰ rerꝝ. ꝓterea recte dī q̄ vsura in illis solis tribꝰ rebꝰ habeat ꝓperari

¶ Poterit eñ ꝑ breuiꝰ declarari z dici: q̄ si pōderat premiū qđ dat illđ pōt ee aliud a ꝑdictis Si vo pōderat illud qđ mutuo dat: cui ꝓprie z vere vsura accedit: illud sꝝ ꝓsistit in ꝑdictis tribus. ¶ Sz adhuc diceret ꝯs: q̄re solū i illis tribus q̄ ꝓsistūt i nūero/pōdere/z mēsura. cōmittit vsura: z nō in aliꝭ? Ad ꝑ dicēdū ē: q̄ in mutuo debitor rē mutuatā sub eadē identitate restituere nō tenet: sꝝ sub certitudie eiusdē valoris siue eq̄lis: si seruari debet iusticia vera int̄ mutuantē z illū cui mutuū dat. Certitudo añt eq̄lis valoris ex nā rei nō reperitur: nisi ī rebꝰ illis q̄ꝝ valor pēsat ex nūero/pōdere vl̄ mēsura/q̄ꝝ ꝓpter ratio mutui ꝓsistere debz solū i illis rebꝰ q̄ ad habēdā certitudinē sui valoris pōt nūerari pōderari/vel mēsurari. Et ꝑ repit i ꝑdictis generibꝰ rerꝝ. ꝛō solū i illis cadit vsura. Alit fꝛ Alex. lom. Rō q̄re i his tribꝰ gñibꝰ solū repit vsura est: qz vsura ē qđā supabūdantia illicita, puenies ex vsu alicuiꝰ rei: supabūdātia añt tal' est qđā crescētia respectu alicuiꝰ iusti lucri. Sic̄ q̄ iustū lucꝛ z equū cuiꝰ rōnē tollit tal' supabūdātia determinat z certificat. ita determinat supabūdātia ista. sꝝ eqtas z iusticia q̄ venīt i rebꝰ ī hoim vsu. in his tribꝰ certificari pōt. vicz nūero/pōdere z mēsura. Nā res vl̄ sūt acta distincte: z ī talibꝰ cogſcit eq̄litas z ineq̄litas ī ipō numero. Numeꝰ em̄ ē rō ꝑma discretiōis. ꝛō i discretꝭ eq̄litas z ineq̄litas cogſci pt ꝑ nūeros. vl̄ res sūt idistincte: z in talibꝰ eq̄litas z ineq̄litas cogſci nō pōt nisi in duobꝰ. Ꝓio ꝑ mēsurā alicuam determinatā in re q̄ habet quātitatē aliq̄ facilē diuisibilē: sic̄ vinū/oleū/z similia.

¶ Scōo ꝑ certū z determinatū pōdus: sic̄ i his q̄ nō facilē diuisibilia sūt: z q̄ꝝ eq̄litas ꝓsistit i pōdere: q̄lia sūt argētū z auꝝ/es/z ferrū z ꝓsimilia Sic̄ q̄ i his tribꝰ equū z iustū determinat. ita et ista tria sūt materia supabūdātie quā vocam⁹ vsurā: qz extremoꝝ z medij vna dz ee materia.

¶ Nūc circa scōz ponent defensiōes/excusationes/siue obiectiōes vsurariorꝝ: quibꝰ nituntur excusare vsurā: z solutiōes eozundē. nā illis obiectiōibꝰ conant palliare malitiā suā: sꝝ seipos decipientes moriunt ī pcīs suis. Et sūt .xv. per ordinē: q̄dicī pōt scura: sꝝ talia cōburūt igne diuini vbi: fꝛ illō pf. Scura cōburꝛ igni. ¶ Primū scutū siue argumētū assumūt dicentes. Cōstat q̄ mutuatio atqꝝ res q̄ mutuo dat: aliquā cōmoditatē z utilitatē pstat illi cui pstat z mutuat: q̄ ꝑm eqtatē nālē pōt hmōi cōmoditas et utilitas pcio exprimari z merito recōpēsari. Ad ꝑ scutū cōburedū dicēdū ē. q̄ res mutuata nō ꝓfert ei cui facta ē aliquā cōmoditatē differentē a rei ꝓsūptōe vl̄ alienatiōe. z ꝛō nō ē vēdibil' alio pcio vltra pciuꝝ mutuate rei. ꝓpter cōmoditas eiꝰ ē ex sola rōe operatiōis eiꝰ cui mutuū dat: aut ex eiꝰ idustria vl̄ suoꝝ. Et ꝛō nō dz illā emere q̄si nō suā: cū mānifesta iusticia sit rē ꝓpriā pcio cōpare. ¶ Scōz scutū siue argumētū ꝛ'ē ē: licet vnicuiq̄ ī ꝛ'ctibꝰ se fuare ī demnē. Et ꝑ marie si ab illo cui dat mutuū pcibꝰ iducat: qđ qđē facere nō pōt nisi accipiēdo aliq̄d vltra. z ꝑ pactoꝝ alias esſz icertū. Sil'r arguūt sic. dās volūtarie dat: qz nullꝰ ad ꝑ eū cogit: sꝝ volūtate sua accipit pecūiā z reddit vltra sortē. Et sic pōt trāsferre dñiuꝝ suū ī alteꝝ q̄ trāsferr. Et ꝑ ꝓns aliꝰ sꝝ vsurariꝰ alienū nō habet. Dicūt etiā iustū qđē z equū ē: q̄ dānuꝝ creditoꝝ siue ꝑstitoꝝ: sibi recōpēsēt a sui mutui receptore: sed ꝑstitor vltra substātiā pecūie mutuate sibi subtrahit pecunie ꝑstite aliquē vsuꝝ: q̄ esſz vl̄ saltē esse posset lucrosus. q̄ vltra sortē pecunie mutuate dz alio q̄ alio discrete recōpēsari. ¶ Ad ꝓmū dicēdū ē ꝑm Scotū ī. iiij. di. xv. q. ij. q̄ si nō vult dānificari/pecūiā sibi necessariā refuet sibi: qz nullꝰ eū necessitat ad faciēdū tale miscōiaz ꝓprio suo sꝝ si miscōiaz facere vult necessitat ex diuia lege q̄ eā nō faciat victatā. ¶ Ad scōm idem ait q̄ zsi dñiuꝝ trāsferat: tñ recipiēs restituere obligat: sic̄ i mutui datiōe trāsferr dñiuꝝ: z tñ debitor teneꝰ tantūdez restituere creditori. Hec Sco. ¶ Ad tertiū dicēdū: q̄ si ꝑstitoꝝ erat ꝓpriꝰ ex pecunia ꝑstita mercatur⁹: aut aliq̄d lucꝛ ex ea soluēdo vl̄ emēdo acq̄situr⁹: aut dānū aliq̄d iminēs licite saluatur⁹. tñ hac sola ꝓpter ista terne necessitatꝭ ex ꝑstārtia pcū iducer⁹: tradidit suā pecuniā sub tl̄i ꝛditiōe q̄ mutuū recipiēs teneat sibi ad ītereſſe ꝑfati lucri z dāni: tūc licite exigit z recipit aliq̄d vltra mutuatā pecūiaz nō tamē aliq̄d pualēs ꝑfare pecūie: inq̄ntū iaz q̄si habebat i se vī z valorē ꝑfati ītereſſe: sꝝ q̄ñ ꝑ tacet ꝛditiōib⁹ exclusis aliq̄d mutuat: tūc ñ pdicī: q̄ ꝑstitor rōne mutui se dānificet ī aliq̄ ꝑ ualēti simplici z absoluto pcio pecūie mutuate. ꝓpter ea ex ꝑ ꝓplꝰ exigere minie pt. hꝰ s. Bernardi. Sz i ꝑ videt mihi nimis laxꝰ: cū ōt: q̄ si ꝑstitor erat ꝓꝰ ex pecūia ꝑstita mercatur⁹ vl̄ lucrū acq̄situr⁹. qz dubiū ē an lucret mercādo rē. nisi loq̄ velit de lucro certo z ītuitabili. Ex ꝑdictis ꝑ ꝑtz: q̄ dū emere vellet merces: z qđā amicꝰ tuꝰ istanꝭ te rogaret q̄ sibi mutues denarios cū quibꝰ emperus eras illas: z tu ex precibus eius cessas ab illa mercatione: ex sola pietate ei predicram pecuniam mutuando: licite quidem poteris dicere ei: volo q̄ mihi reddas tantū quantū habitur⁹ esſz in tali loco de mercibꝰ illis: si illuc deferrē eas dūmō recipias periculū in te qđ cōcurrit qz recepto ī te periculo ſm Hosti. z Ray. cāp̄s ītereſſe hūs recipes ſ. de lucꝛ.

Nota hic z sis cautus

A vsura in tribꝰ cōmittit

D Scuta xv. qbꝰ se dēfendunt vsurarij.

Idē q̄z dom esset ſm Hosti. z Guil. Si vole bas emere ſrā vel vineā vel domū: valentē singulis annis ſlo. r. Et ad instantiā amici tui cessasti a tali emptiōe: z mutuasti illi di. ei. Volo q̄ soluas mihi tārū q̄tū expidire redderet illa ſra vel dom⁹: deducto sūptib⁹ z labore z ēt periculi si q̄ eēt. licz ḡ b mō rōne interesse/aliē non. De talib⁹ aūt nō est caueū p̄dicare ꝓ'o: qz ostē so digito faciūt inde vlnā: z ex affectu ad rpalia faciūt sibi maiores excusatiōes in pcīs. De b tñ plenī⁹ dicā in seq̄n. ser. ¶ Tertiū secutū ē b: Equū z licitū eē videt fuitiū ꝑ fuitio/ gfaz ꝑ gfa reddi. Et p̄ñs equū er licitū ē sub certo pacto firmari. ḡ ꝓ'it sub pacto firmari: q̄ ille teneat p̄stitori ad ꝓsil'em mutuatōem/ seu fuitiū vel bñficiū equalens mutuo dato. vt habet in ca. cū in officijs. de testa. Et. ff. de pecu. sed et si lege. §. ꝓsulunt. Ad b dom est sic̄ ꝓz in c. Si fenerauerī. xliij. q. iij. in glo. fi. q̄ ꝑ gfa mutui ipensa minie pōt iuste exigi ampliozꝛ gfa Naz si ex debito iusticie gfa exigat iā nō ē gfa: sed poti⁹ gfe vēditio/ vel gfe cōmutatio dici pōt z dz. licz ḡ p̄stitor possit cum postea egerit ꝓsil'em mutui gfaz exigere/ p modū gfe z ḡtitudinis: nō p modū venalis iusticie: tñ non seq̄t ex b: q̄ de re mutuata aliq̄d p̄ciū supabūdans exigere possit. qz ḡ ad sil'em mutuatōz p̄stitori sub pacto astringi derogat gfe/ q̄ competit mutuo ex sua specie. Jō dicūt q̄dā talez p̄cū illicitū esse. Nā ſm Alexā. de ales. q̄z mutuās pōt spare id ad q̄ accipiēs obligat: qz in ꝓsil'i casu. s. nec cessitatī teneat accipiēs mutuū illi q̄ ei dedit/ dare sil'i: ceteri si nō dedisset p̄us. ideo pōt mutuās b spare a recipiēte: nō tñ ex vi mutui: sz ex charitate recipientis mutuū. mutua em̄ bñficia accendūt charitatē. Et qz ertiā ex p̄cepto dei debet indigēti mutuū dare. bñ em̄ cōcedi pōt q̄ mutuās valeat mutuū spare ab eo q̄ recepit in ꝓsimili casu: qz ad b alī⁹ obligat: tñ si hac intētiōe mutuū sibi tradat/ nō est sibi meritoriū: qz nō ponit deū finē mutui. Prop'rea ait dñs Lu. vj Mutuū da. ni. inde spez. sez ab homīe: sed spate remuneratōez a deo. Hec Alexan. de ales. Hoc idē vult s. Tho. ij. ij. q. lxxviij. ar. ij. vbi ait: q̄ pecunia mutuata nihil expectādū est vel exigēdū/ nisi beniuolētie affect⁹: q̄ sub extimatiōe pecunie minie cadit. Ex illo em̄ spōtanea mutuatio p̄cedere pōt: repugt em̄ ei obligatio ad faciēdū in posteꝛ: qz ēt obligatio ētis pecunia posset extimari. Et ió licitū est: q̄ mutuāti sil'r sibi remutuet: sed nō licz p pactū obligare debitorē ad mutuū in posteꝛ faciēdū. Cōcordat eū b ēt Hosti. Secūm p̄dicta ēt dici pōt: q̄ non solū nōlz recōpensatōez mutui sub certo pacto firmare. veꝛtiā nec spez p̄ncipal'r de b hīe: qz ertiā eēt ꝓtra rectū euāgelicū. Luc. vj. Mutuū da. ni. inde. i. ex mutuo spantes: pōt aūt spare beniuolētiā ex charitate zc. Un̄ p̄ncipalis si intētio esset ex charitate mutuare. z tñ scōario hō aliq̄d ibi sparet minuere meritū: sed non esset petm̄ saltē mortale. Secūm aīt sctm̄ Tho. ſt b8 ex mutuo spare rē cui⁹ vsus sine p̄cio inf amicos p̄cedi solet: sic̄ mutuatis libri: sz nō dom⁹.

¶ Ex his ꝓz: q̄ spare possum⁹ iniurie remissiōnē: vbi gra: Inculi iniurias Petro: ex q̄ me p̄sequī vindicta q̄rēs. subeo ex b ad mei tutelā expēsas mīras: mutuū ei do vt mihi parcat: licet mihi vtiq̄z sm q̄sdā: qz licz vnicuiq̄z suā vexationē redimere. ex 8simo. dilect⁹. Et c. ad aures. ei. Si q̄s aūt obstet: q̄ edicto cām dedi ꝑpē vexationē nō redimo. ar. ex 8 eta. z q̄li. oz. c. j. Dicēdū: q̄ si ego peccaui iniuriādo ēt peccat ille vindictā cōsiderādo z q̄rēdo. ꝓterea hic nullū lucꝛ paciscēdo ꝓseqūr siue spero: sz tm̄ dānū meū euitato. Credo tñ: q̄ b cauti⁹ faceret si post pecunias offensiōis cōmisse z q̄sitā ab offēso būlē remissionē p mutuū. tal' pax sic remissio q̄rerēt: si alit fieri n̄ possz: vt patebit i seq̄ntib⁹ ser. ¶ Quartū secutū siue obiectio q̄ vtunt vsurarij: est i b: q̄ dicūt receptio bñficij n̄ minuit receptori postatē dandi: nec p̄stitori licētiā recipiēdi. imo potiꝰ augere videt: sz aīa mutuū datū licebat mutuāti spare z recipe aliq̄d ab altero: ḡ multo ampli⁹ licz post mutuū datū. Ad b dicēdū: q̄ aliud est recipe ampli⁹ p modū mere gfe z aliud qz aliq̄ fraude z p̄uitate vsure. z aliō est recipe illud p modū debiti z cū p̄uitate vsure. quātū ad p̄mū nō fit bō: imporētior ex mutuo p̄stito. imo porētior q̄ esset p̄us: qđ dñs insinuare volēs Luc. vj. dic. Mutuū date nihil inde sperātes: nec simplicit dic nihil sperātes: sz nihil inde. i. ex ipo ꝓtractu: vt sez nulla vsurarie spes/ nullūq̄z vsurarū pactū. vere vl' interpretiue: seu exp̄sse vl' tacite ibi ineruēiat q̄quo mō. Q̄ aūt bō possit recipe tali libero mō ertiā post sniam p̄dictā cbīt. hī ar. ad b. xliij. q. iij. vsura. xviij di. de Eulogijs. lxxvij. dist. i singul. lix. di. si officia. Et. lxj. dist. qđ p̄derit. ¶ Qrtū aūt ad D
sez fit iporētior. qz p̄t tal' receptio triplici r̄spectu effici viciosa. Prio respectu mutuanti. Secūdo respectu recipiēt. Tertio respectu ei cui stātis. Prio respectu mutuāt. Nā q̄ recipit ampli⁹ aut se sperāt recepturos: ō facili i suis lucrī iacdūt i intētionē vsurarū lucri. ac p̄ñs i crimē vsure. Ad tale ḡ piculū penit⁹ p̄cauendū pl⁹ teneat vitare f̄ceptores munuscl'oꝝ post mutuū: q̄z si nūq̄z talib⁹ aliq̄d p̄stitisz. Et licet b vez sit z secuꝝ tñ si pura intētiōe aliq̄d suscepit mutuās ab illo q̄ illō mere gratis offert: minie peccat. Nā sic̄ scribit. j. q. ij. ic. Sic. Nulla oblatio suscipiēti culpe maculā ingerit: q̄ nō ex ambitiōe pcitiōe ꝓcessit. ¶ Secōo r̄spectu suscipientis sez mutuū illō. Nā p̄sumit: q̄ nō mere gratis ampli⁹ reddat: sz vt mutuū datū eque lōgiori sibi retribuat: vl' vt ipe i futuro ꝓsil'e mutuū si egerit sibi fiat ab illo. Aut q̄ vereat mutuāt⁹ offēdā. i. ne f̄ puer eū ingrū si sibi vltra redditōz mutui nihil ꝑdat. tñ sz guil. Creditor tñ mō aliq̄d r̄cipiēs i bōa fid: ñ rect⁹ bōa fid⁹ cō sūptis. nisi ex extrinseco q̄dm ꝓbabilr credit. q̄ ex

finis mutui dz eē deus.

receptio vsure illicita ampliꝰ

sola dilectiõe dederit ei. Insup ꝑm q̃stdã qñ debitor nõ g̃tis dat: licz creditor g̃tis mutuũ triuat: si debitor bz aliqd de bonis creditoris: et ꝓ retentõ ez sibi ꝓsulit de vsura quã illi dedit/ forto pniali cõpelli debet ad restituõem. Nota ꝙ nll's põt sibiꝑpi satisfacere in tali casu. ¶ Tertio respectu circũstantie: qz bz spẽm mali exẽpli: z incurrit bõ piculũ ꝓ/ prie fame. Naz pstitor amplꝰ recipiẽs de facile credit vsurarꝰ esse. Et sic amplꝰ recipiẽdo alios edificat in gehennam: et seipm infamat.

R ¶ Quintũ scutũ assumũt dicẽtes. Qua rõne licz locare equũ vel domũ: sic ꝙ vltra rem locata recipiã aliqõ pciũ ꝓ ipa locatiõe: eadẽ rõe vt videt licz locare bladuz/ vinũ/ vel pecuniã: vt aliqõ pmũ ꝓ ipa recipe valeã. Ad b aũt dicit põt: ꝙ in re locata siue ꝓducta differt eiꝰ vsus. z fructꝰ a rei alienatiõe siue ꝓsumptiõe. sic ptz in vectura eq̃ seu eqtatiõe eq̃: aut habitatiõe domus ꝓducte: ꝓterea vtilitas talis vsus nõ ꝓuenit ex solo actu z industria ipius vẽdentis: sed etiã z pncipaliꝰ ex vtuali efficacia rei vtilis. vñ si mutuarꝛ rebꝰ vera rõ locatiõis deꝛ z consistit vsus rei locate: tũc vtiqz vltra ipam licite amplꝰ exigi põt. Vñ siqs pecuniã in saccꝛ sigillatã alicui locet: vel a visitãtibꝰ ipm credat diues: z amplꝰ honoꝛet z timeat: vt sola putatiõe aliqõ piculũ vel detrimẽtũ euitet: tũc vltra ipam aliqõ recipit pciũ locatiõis sue: qz talis locatio mutuatio nõ fuit: nec eiꝰ vsus est cõsumptio/ aut alienatio eiꝰ. ꝓcordat in b s. Tho. z Hosti. Et hꝛ. ff. cõmoꝺ. l. iij. §. fi. z. l. se. Et. xiij. q. iij. Si feneraueꝛꝛ. in gl'. ¶ Sextũ scutũ obiciũt dicẽtes. Dare ꝓ gra mutui sibi fcã modica munuscula vl' exennia: q̃ in nll'o ledũt ipꝛ dãtẽ/ẽ opꝰ z signũ g̃titudis: atqz ꝓuocat mutuãtẽ z alios ad gram mutui libentꝰ faciendã z exercendã. g̃ videt ꝙ saltẽ talia recipe licz ꝓpt mutuũ da/tũ. Ad b ex pcedentibꝰ satꝛ rñsum videt. q̃ aurez dicũt ꝙ dare bmõi munuscula ꝓuocat creditorem ad vlteriorẽ gram ire mutuandũ: portꝰ eẽt dici ꝙ ꝓuocat eũ ad talẽ graz cozrũpendã: in distortã intentõz vsure. Nõ tñ negandũ est q̃n sic g̃tis z pure possint dari z recipi absqz vicio vsure. ¶ Septima defensio vsure est cũ dicũt: ꝙ malũ culpe pmittit a deo tanqz bonũ: sz fenerari. i. ad vsuraz pstare in dei pmissionibꝰ positũ est. vñ Deut. xx viij. dr. Bñdicet ds cunctis opibꝰ manuũ tuaꝝ: z feneraberꝛ gentibus multis: z ipe fenꝰa nll'o accipies. Ad b dom: ꝙ in hac pmissiõe sumit fenerari g̃naliter ꝓ mutuare. Et b portꝰ vt sonet etiã habitũ seu pterẽ mutuandi: q̃z ꝓut sonat etiã actũ. Est tñ buiꝰ ibi sensus: ꝙ intrantũ abũdabis/ ꝙ in oĩbꝰ poteris mutuũ dare: z nõ egeb ꝙ tibi mutuũ tribuat. Vl' fm Alex. de ales. in dicto ꝟbo Deut. ponit ꝓñs ꝓ añte. Est tñ sensus: tantã hẽbis abũdãtiã: ꝙ poteris multis gentibꝰ/ si voluerꝛ fenerari. Nõ est g̃ hec intẽtio dñi pmittere feneratoem: sed abũdantiã tm̃/ ad quã ꝓsset vel saltẽ feneratio cõsequẽ. De his pla parebũt in ser. seq̃n.

¶ Octauũ scutũ siue defensio vsure est: cũ dicunt. Nãle iniustũ nulli vtiqz dz fieri. sz Deut. xxiij. ꝓcedit fenerari alieno. Dicit tñ ibi. Non fenerabis fratri tuo ad vsu. pecuniã: nec fruges: nec aliquã aliã rẽ/ sed alieno. g̃ hoc nõ est nãle/ iniustũ/ sed ꝙ ius nãle. Ad b etiã facit ꝟbũ Amb. qõ hꝛ. xiij. q. iij. c. ab illo. vbi dr. Ab illo exige vsurã cui nocere merito desideras: cui iure inferunt arma/ huic legitie auferũt vsure. Et eãdem infert. Ubi ius belli/ ibi ius vsure. ¶ Ostat aũt ꝙ iure belli nõ lz facere ꝙ ius nãle. g̃ rẽ. Ad b dom fm Alexã. de ales. z alios theol. licz aliꝙ aliter dicãt: ꝙ nõ fenerari fratri est ibi positũ ꝓceptorie tanqz iustũ nãle. qõ ꝟo subdit: sed alieno/ est pmissio compata. z est ibi positũ pmissorie: ea. s. rõne q̃ pmittit minora mala ne fiãt peiora. iuxta qõ Deut. xxiij. pmissa fuit in lege repudiatio vxoris: scz dato libello repudij fiat diuortiũ. z b ad vitandũ vxoricidiũ. Insup cũ essent iudei auari: ne. s. eẽnt fures/ aut in suos frẽs vsurarij: pmissum est eis vsuras posse exigere ab alienis. ¶ Uel tam ad b/ qz ad ꝟbum Amb. dici põt: ꝙ aliõ est sub specie exactiõis vsure: nõ aliena/ sz ꝓpria exigere z q̃si redimere: at qz debitã iusticiã auẽre debita exercere. Et aliud est realiter pactũ vsure facere. Lex tñ ponit pmũ iudeis iuste cõcedere de illis solis gentibꝰ q̃z ẽra fuerat iudeis a deo data. aut de q̃buscũ qz aliꝰ q̃s iuste z fm deũ poterãt expugnare z depauperare z exterminare. b etiã poterãt vsuris siẽ z aliꝰ iustis penis oppimere. Et ꝓsiliꝛ bodie fieri posset fm aliq̃s. Uñ siqs tua vsurpet: z non poteris illa rebꝰ nisi sub forma vsure: lz tibi fm iura canonica (sic ex dicto Ambrosij ptz) sub tali forma recuperare tua: nisi ex tali specie scandalũ actiuũ aliqbꝰ mistres. nã multa de se licita sũt ꝓpter tale scãdalũ euitãda. Et b trahi põt ex ipa lra Deut. Nã cũ dr. Nõ fenerabis fratri tuo: sz alieno. ꝙ alienũ nõ ꝑcat quẽcũqz boiez alienũ: sed eos tm̃ alienos q̃ ẽrã iudeis (sic ꝓdictũ est) a deo data detinebãt iniuste. a talibꝰ ei sic iuste poterãt iudei ea q̃ possidebãt etiã armis auferre bellũ iustũ bñtes ꝙ eos. sic etiã iuste pocant vsuras accipe: vt sic sua recuperẽt ab illis qui eas iniuste possidebãt. Sic ẽt bodie fieri possꝛ in siliꝰ casibꝰ/ nisi cã supꝝ dicta obstaret. Alex. ꝟo de ales ait. Si placz exponaꝝ sic dictũ Ambrosij. Ab illo exige vsuras z quaslibet exactiones. hoc tñ licet facere ꝓtra paganos. ẽra tñ quã ipi possident nra debet esse. vnde iuste possumꝰ eam exigere ab eis/ qbꝰ iuste nocere desideramꝰ. Insup idẽ Alex. ait. ꝙ aliꝙ istõ ad lraz intelligũt esse dictũ. qz exquo iustũ bellũ movetur ex edicto pncipis: ab hostibꝰ licite vsura exigit: dum tamẽ nõ fiat cupiditatis vicio: sed charitatis zelo: vt scz sic macerent vsuris/ qui non possunt domari armis. Nã cum eos possumus occidere: etiam oĩa eoꝝ bona nostra

licita mꝛta ꝓpt scãdalũ euitanda.

facere iure belli valeꝫ. Et hec vꝝ fuisse intētio Amb. sic esset bellū chīanoꝝ ꝫ hereticos /aut ifideles alios ꝛc. Un̄ post p̄dictū ꝓbū Ambro sij stari seq̄t. Quē bello vincere nō potes/ ab ꝫ vsurā exige. cū ꝓprie loquēdo in ꝫ sensu nomē vsure trahit̄ a ꝓpria fcatiōe. qz nō est vsurpatio aliene rei. Hec Alex. de ales. Arg̃ cōi ꝓbo nō expedit sic p̄dicare: sed in foro ꝫscie ſm illa ꝫsulere/ad vitādū scādalū pusillorꝝ. ¶ Nona defensio vsure siue nonū scutū supaddūt dicētes. Nō em̄ ꝫ charitatē est vsura: cū. s. ꝙgat in vtriusq; ꝓtis vtilitatē. Ad ꝫ dōm q licet q̄q; nō sit ꝫ charitatē tanq̄ aliq̄ iutile: est cū ꝫ ea tanq̄ aliq̄ inhonestū/ vicioſu; z malo admixtū. Nā sic ꝓz ex dictis: z melius in seq̄n. sermo. vsurarius ꝫcus est oīno ꝫ legē nāe. ex q̄ cūc manifeste z necario ꝫcludit̄ q sit ꝓtra charitatē. Nota

P ¶ Decimū scutū. dicūt em̄ licz accipe lucrū ꝺ re mutuata: qz vnusq̄sq; pōt accipe lucꝝ de re sua. res aūt mutuata est ipius mutuātis. nam q̄uis eā trāsferat q̄ ad ſubaz: reticat tm̄ sibi possessionē q̄ ad valorē. Ad ꝫ dōz ē q vnusq̄sq; pt accipe lucꝝ licite de re sua: dūmodo res illa sit apta nata lucrifacere ex sui nā. res aūt mutuata nō est ex sui nā apta nata lucrifacere: imo q lucrifaciat est oīno ꝫ nām suā. sic lar⁹ patebit.

Q ¶ Undecimū scutū assumunt (in seq̄ntib. dicētes. t om⁹ q̄dem est q̄d artificiale: nec ex sui nā est apta nata facere domū. z tm̄ experientia teste appet q ꝓ licitū ꝫcū vna dom⁹ posset facere pl̄es dom⁹. Nā posset aliq̄s ꝓ pēsione vni⁹ dom⁹ vsq; ad certū tp̄us recipe aliā domū. Et iterꝝ ad tp̄us aliā: z sic de ml̄cis. Et sic vna domus faceret pl̄es domos. ḡ eodē mō ex pecūia fieri posset: z p ꝓns ꝫcus vsurar⁹ nō videt illicite⁹. Et iā ꝓ ꝙuatiōe dom⁹ opz ipm dōm domus sepi⁹ impēdere laborē z facere expensas. Nō sic aūt de pecūia in q̄ vsus pecūia non pōt distinguī a pecūia. Ad ꝫ dōm est: q causa q̄re vna pecūia nō parit pecuniā/ nō est q sit aliq̄d artificiale: sz bz sibi p̄stitutū z determinatū valorem ab ipa arte. sic lar⁹ in seq̄n. ſmo. patebit. Jō mūme creſcere pōt i suo valore talit̄ q recipiat ex ea vltra sortē: nisi ex cupiditate mutuātis. nō sic āt dici pōt de domo. qz lz sit q̄d artificiale: tm̄ nō bz sibi p̄stitutū z determinatū valorē ab ipa arte: q̄propt̄ excrescere pōt in suo valore: ita q sine aliq̄ vicio ꝓ ea possit recipi aliq̄d

R ¶ Duodecimū scutū ē q̄ se defendūt di (lucꝝ. centes. Si ꝫcus mal⁹ est ex respectu p̄stitor⁹: erit etiā mal⁹ respectu mutui receptor⁹. Et maxime q̄ duo. Primo: qz tota vis ꝫcus ex vtriusq; ꝙcordi ꝫsensu pcedit: z p ꝓns ex malicia ei⁹. Secō: qz velle q alē moztal⁹ peccet vt ipe indigentiā suā corpalē supplere possit: ac palem vtilitatē cū illi⁹ culpa reporet/ est prauū z impiū. z maxie si ad ꝫ illū suis pcib⁹ instant̄ iducē. Nota

¶ Ad ꝫ dicēdū est: q eadē actio respectu agētis pōt ee mala: z respectu patiētis bona: z ꝙsulentis pōt esse meritoria z bona: q̄uis ille nō ꝙsulit eā nisi in q̄ztū bonū z ꝓpe bonū. Sic recipe mutuū ad vsurā pōt esse licitū: lz sic p̄tare sit malū. qz recipiēti pōt p se et absolute displicere illa vsura: z pōt ꝙsentire in solā ei⁹ redditionē/ absq; ꝫ q ꝙsentiat in acceptionē vsure: in q̄ztū. s. viciosa est. Et cū licz ꝫcus mutui vsurarij sit ex vtriusq; ꝙsensu: nō est tm̄ a ꝙsensu istius recipiētis mutuū in q̄ztū est vicioſus: nisi p accidēs: nec dat vsurario occasionē vsuras accipiēdi/ sed mutuādi: nec placz ei vsuraz accepto/ sed mutuatio: q̄ est bōa. qz est subuētio sue necitatis. Un̄ ſm Aug. aliō est bn̄ vti malo: aliud male vti bono. Nā bene vti malo: nō est malū/ sed bonū. Et iō bn̄ vti malo vsurario bonū est. Ille aūt vtit bn̄: q ꝓ necitate sua mutuū q̄rens: z absq; vsura hīe nō valēs dat illā: nō tamē ei⁹ vicio delectat⁹: sed sola necitate cōpulsus z inducꝫ. Est tamē nōndū q mutuū recipiēs ad vsurā in duob⁹ casib⁹ peccat mortaliter. Primo: si absq; rōnabili necitate ꝫ agat: eo q tūc malo alteri⁹ male vtit. Secō: q̄n aliquē nolentē simpl̄r mutuū dare: nec etiā sub vsura tanq̄ deū timentē/ ꝓ sua necitate ad p̄standuz sub vsura inducit: qz tūc nō bn̄ vtit malo illi⁹ in eo p̄sistēte; sed potiꝫ eū incitat z inducit ad malū q̄ nondū hēbat. ꝓus em̄ deberet mori/ q̄z aliquē inducere ad petm̄ mortale. Et iō aliō est in sua necessitate vsurā accipe ab eo q ad ꝫ volūtari⁹ est/ vl̄ ad vsurā mutuatur⁹. Et aliō ē illā recipe ab eo q ad illā inducēd⁹ est. sic aliō ē recipe iuramētū per idola facū ab idolatra/ aliter nolēte iurare; neq; aliter iuramentū firmū reputāte: Et aliō est inducere eū nō solū vt iuret/ sed etiā p idola iuret: ꝫ vtiqz crimiosū est. Primū em̄ ſm Augu. ad plebiculā licitū est.

Z ¶ Tredecim scutū (scz ꝺo malū pessimū ē. obiciūt dicētes. Qui mutuū recipit ab vsurario pōt/ scit/ z vult rem suā vsurario dare. deqz ei. Ego do tibi hāc pecuniā p̄ter sortē. ḡ ista supabūdantia pecunie est ꝓprie vsurarij et iuste: qz ex dono illi⁹ est q̄ hz ius dādi. ḡ vsurari⁹ non peccat. Ad ꝫ dōm ſm Alex. de ales: q ille q accipit mutuū nō hz ius dandi vsurario. qz dns oīm ꝫdicit di. Luc. vj. Mu. dare ni. in. spe. ꝛc. Sic si aliq̄s hīet feudū ab aliq̄ dño tpali: non posset trāsferre dñiū illi⁹ feudi dño ꝫdicēte. Cū ḡ dns oīm ꝫdicat/ null⁹ pōt dare vsurario sup⁹

U ¶ Quartūdecimū (abūdantiā p̄ter sortem. scutū obiciūt dicentes. Esto q sic fiat ꝫcus. Mutuo tibi pecuniā istam vt des mihi tantū p̄ter sortē. tūc ſm hanc formā supabūdantia quā accipit vsurari⁹ data est sibi. ḡ est sua. Ad ꝫ ōt Alex. de ales. q ꝙbuscūq; ꝛbis ꝫcus mutuū/ nihil in ꝫcu murat̄. nam sp est puersa intentio fenerātis: q̄ cupit rem alienā / manentē alienā/ facere suā. Un̄ sicꝫ timore q posset cadere in ꝓstantē virū nō ꝙsentiens anio dicerēt. Accipio te in vxorē/ iudicaret mōmonū nullum esse. Sic̄r cū iste necitate coact⁹ dicat: ego do tibi tantū p̄ter sortez: z anio dissentiret/ iu⁹ intētio fenerāris p̄ uersi .

dicabit donatio nulla esse. ḡ vsurario nihil est datū. z p̄ ꝯis retinet alienū iusto dño. ¶ Qui decimū scutū assumūt dicētes. Maiꝰ pcm̄ est hoīcidiū q̄z ad vsurā mutuū dare: sz in aliq̄ casu occidere nō solū licz / sed z meritoriū est. sic pz i iusto iudice q̄ maleficū iuste dānat ad mortez. ḡ z sil'r dare ad vsurā in aliq̄ casu licitū erit Ad b̄ rñdet Alex. de Ales. q̄ q̄uis occidere sit pcm̄ in se: nō tñ est pcm̄ p̄m se z p̄m se: qz nunq̄z aliq̄ casu licz. vt pz ex dict'. ḡ nō est sil'e. Sic ḡ hēt's. xv. obiectiōes siue excusatiōes vsurariorū q̄bꝰ conant se defendere: z earū solūones. Et q̄ vsura ꝓprie soluz cōmittit in his rebꝰ in q̄bꝰ mutuū inuenire pt. Rogemus ḡ deū vt nos custodiat z̄c.

¶ De obligatiōe ad mutuū. Ser. CXV.

Radix oīm malorꝫ est cupiditas. j. ad Tim. vj. Thema aliud. Mutuū date nihil inde spantes. Lu. vj. In p̄cedēti. ser. audistꝭ defensiones vsurariorꝫ z earꝫ solūones. Nūc dicuit ꝑ intellectu dictorꝫ z dicēdorꝫ cogitauit dicere spāl'r de ꝑbis saluatoris Luc. vj. Mutuū date / nihil inde spantes. q̄d sit mutuū / et cui obligamur ad mutuū / z q̄ interiōe ꝓrio mutuare debem⁹. Pro gr̄a Aue Ma. Radix oīm malorꝫ est cupiditas. vbi sup̄. vel sic b̄ thema. Mutuū date nihil inde spantes. ¶ In b̄ ꝑbo ⌊mutuū date⌋ z̄. saluatoꝛ tria tāgit. Primo recta mutuatōez in b̄ q̄ dr ⌊mutuū⌋ Scdo ad mutui obligationē: cū dr ⌊date⌋ Tertio purā interiōnē: cū dr ⌊nihil inde spantes⌋ ¶ Circa p̄mū q̄rit: q̄d sit mutuū: z vñ dicat'. Ad b̄ dom est: q̄ mutuū dr q̄si meū tuū. qz illd q̄ a me tibi mutuo dat'/ ex meo fit tuū. ¶ Est tñ aduertēdū q̄ reputur mutuo as. are. ꝑbū actiuū: z mutuoꝛ aris. ꝑbū deponēnale: differūt tñ. qz mutuo as. dantis est mutuū. Ūñ mutuare q̄i mutuo dare. vt mutuo tibi denarios. i. mutuo do tibi: sed mutuoꝛ aris recipiētis est: q̄i mutuo recipe. vt mutuoꝛ denarios a te. i. mutuo denarios recipio a te. Hic ꝓpha ait. Mutuabit pctōꝛ z nō soluet. Et Exo. xj. z. xij. p̄cepit dñs filijs isr̄l' vt mutuarent' vasa ab amicꝭ et spoliarēt egyptū. Quilibet ḡ caueat abuti his ꝑbis. Jtē mutuo/cōmodo/z accōmodo differūt. qz cōmodam⁹ vel accōmodam⁹ illas res q̄ in eodē ē dñe reddi: vicz q̄ nō transeūt in possessionē recipiēꝭ. vt equūtunicā/libz.: z sic de aliis. sed illas res mutuamus q̄ trāseūt in dñiū recipiētis. vt denarios: frumētū: vinū z̄c. Ūñ cōmodo vel accōmodo tibi equū. i. nō ad ꝓprietatē: sz ad cōmodū z vtilitatē: z ad sil'em vsuz quē ego habeo tibi do. i. ad eq̄tandū. nō vt sit tuꝰ: sz mutuo denarios. i. mutuo do. qz cū sint mei/dādo fiūt tui. De differētia aūt istoꝝ dant isti ꝑsus. Mutuo vult dantē: sed mutuoꝛ accipiētē. Et iterū. Mutuo tradētis: sed mutuoꝛ accipientis. Hec est sūia Jo. ianuen̄. in Cathol'. ¶ Ex dictis ḡ ptz i p̄cedēti b̄ mōnibꝰ z nūc: q̄ p̄m oēs doc. vsura nō pōt cōmitti nisi i mutuo vero vl' interp̄tatiuo. Illius rōnē dr Alexan. de ales: z Alex. lōbar. qz cū vsura sit vicū z pctm̄: necesse ē q̄ sit i aliq̄ q̄ ꝯcu vicioso: q̄le vicū est accipe vltrā sortez rone mutui. Tale cī vicū nō pōt cē i ꝯcu emptiōis z vēditiōis. nec i ꝯcu locatiōis: nec i cōtractu cōmodati. Primo vsura nō pōt cadere in ꝯcu emptiōis z vēditiōis: qz in tali ꝯcu nō accipit aliq̄d vltra sortē. sz q̄cq̄d accipit cōputatur ꝓ sorte: siue sint fructus siue cetera. Ūñ si q̄s emat agꝝ ꝓ c. florenꝭ. z i fine anni fructꝰ inde pcepti valeāt. x. florenꝭ. tal' excrescētia est de sorte. Eodē mō si q̄s emat merces q̄ i vno loco abūdāt ꝓ minori ꝓcio. z aliq̄d lucrat' dū vēdit eas in aliq̄ loco vbi deficiūt: lucꝝ est de sorte: z iō licitū est. Ex his ꝑz q̄ i ꝯcu emptiōis z venditiōis lucꝝ nō accedit siue supaddit sorti: sed est de sorte. Scdo nō cadit vsura i ꝯcu locationis. z b̄ ꝓpter cādē rōnē. qz illō q̄bꝰ dat' ꝓ re locata est merces nō vsura. Tertio nō pōt cē vsura in cōmodato. qz si ꝓ re cōmodata aliq̄d dat': cōmodatū tūc in locatū trāsit. z tūc vere dī locatū nō cōmodatū. Ex q̄bꝰ ꝯcludit' q̄ vsura est vicū alicuiꝰ ꝯcus: z nō emptiōis: nec locationis: nec cōmodati. ḡ necesse ē q̄ sit mutui. Hāc rōnē seq̄t' q̄dā glo. xliij. q. iij. i c. q̄ō āt. q̄ dr: q̄ si duo ꝯcꝰ q̄ ō nā sui sūt ḡtuiti. s. mutuū z cōmodatū: Mutuū āt si nō est ḡtuitū iā nō est mutuū sz vsura. Cōmodatū ꝯo si nō est ḡtuitū nō est vsura. sed tūc desinit esse cōmodatū z trāsit in locatū. Illud ꝯo q̄ accipit ꝓ cōmodato: aut accipit ꝓ re illa: aut ꝓ vsu illiꝰ rei. Jtē si ꝓ re ipa aliq̄d accipit: aut est pecunia aut alia res. si pecunia iā nō est cōmodatū: sz emptio z venditio dici debet. si aūt est alia res/tunc pmutatio noīat'. si aūt accipit ꝓ vsu rei: aut est pecunia z tūc est locatio. si aūt erit alia res: tūc est ꝯtractus innoīat'/do vel des. ¶ Sz d. q̄s. ḡre potius in locatiōe q̄i in mutuo pōt hō accipe vltra sortē: sz b̄ dubiū solutū videat' ex dict's in p̄cedēti ser. tñ adhuc dici ꝑt q̄ mutuū a locatiōe differt triplici respectu: vicz rōne charitatis: rationē ꝓprietatis: z rōne vtilitat's. Primo q̄dem differt locatū a mutuo rōne charitat's. Naz ſm Alexan. lōbar. in mutuo est ꝯcus gratie seu charitatis. in locato est cōtractus iusticie z eq̄tatis. Mutuū ḡ de sui natura debet esse ḡtuitū: al's vēdit charitas z gr̄a q̄ in mutuo cōicant q̄ venditio nihil aliud ē nisi abusio charitat's et gr̄e corruptela: in locato aūt nō sic. Ūñ si res mutuate vere locarent' ad vsum aliquē. tūc vltra rem mutuatā sz licite amplius exigi posset. Exēplū: si florenī aurei ex sua ispectione vl' ꝓtatione valerent ꝓ tra aliōs mozbos: vt faciūt alique gēme. aut si absq̄ sui ꝓsumptione aliq̄bus obsequijs vtiles essent: sicut sunt aurei et argentei scyphi: tunc vtiq̄ possent licite locari: z cum ipsis locationis ꝓcium recipi ꝓbantur. hec. iij. q. uest. iij. ca. si fenerauer'. ibi i glo.

B vsura cō mittit in mutuo vero aut interp̄tatiuo

A mutuo mutuoꝛ differūt.

cōmodo accōmodo.

£ mutuū dr a locatōe ꝓpe tria.

¶ Secundo differt mutuum a locato ratione ꝓcarie. Ũñ fm Joan. extra de vsuris. c. fi. in locato remanet ꝓprietas rei locate apud locantẽ. ff. loca. l. nõ eñ. Jõ si ad eũ z nõ ad alĩ rei ꝓprietas pertinet ergõ iustũ est: cũ nullꝰ cogat de ꝓprio bñficiũ facere. x. q. ij. ca. ꝑcarie. i fine. Jn mutuo vo mutuãs nõ retinet dñiũ mutuate rei. sz sic ex ꝓcedẽtibꝰ ꝓz trãsferẽt in eũ cui mutuũ dat. ꝓterea mirabile iustũ est qꝫ res fructificet ei cuiꝰ nõ est. i. mutuãti: z nõ fructũ sz dãti faciat ei. ꝓter periculũ dico ei⁹ in cuiꝰ dñiũ trãslata est. vñ apta iniusticia est qꝫ tibi vendã rem tuã ꝓprie qꝫ tã apte est tua: qõ aptissime in mutuo ꝓtingit. Justicia igit exposcit qꝫ vsus rei tibi a me mutuate z eis vtilitas ex eo ꝓuenies ꝓ toto tpe ꝓ qꝫ tibi a me mutuata est: sit oĩno tua ppria. Ẽ illo ꝓcor. Sco. ¶ Tertio differt mutuũ a locato rõne utilitatis. qz de locato hõ suscipit fructũ. Ũñ C. bꝝ. di. lxxxviij. i c. Ejicies &c. Habes aqꝫ arãdo accipit ex eo fructũ. hñs domũ vsuꝫ mãsionis capit ex ea. Et ideo qꝫ locat domũ vel agrũ/ vsum suũ dare videt. z qꝫ dãmodo videt mutuare cũ lucro lucrũ: ex pecunia reposita nullus vsum capit. Hec ille.

¶ Sed dices. qs. Nõne hõ amplioꝰ lucrat z matorẽ fructũ suscipit ex õnarijs qz cũ agro vl' domo? Dicendũ est qꝫ de denarijs hõ suscipit vsũ sed de domo vel agro suscipit fructũ. Nã si ex vsu denarioꝝ hõ suscipit fructũ: nõ ꝓuenit ꝓncipalit ex denarijs: sed ex ingenio vtentiũ eis. Et eõuerso de domo vel agro. nã licet fructꝰ ꝓ ingeniũ hois capiant ex eis: ꝓncipalit tamẽ fructꝰ atqꝫ utilitas ex illis cũ ingenio hois originẽ hñt. Preterea damnũ z periculũ mutuabiliũ rez nõ ad mutuũ dantẽ sed ad mutuũ recipientẽ: z eõtra in qbuscunqꝫ locabilibꝰ euenire probat. Nã oĩe damnũ atqꝫ periculuꝫ et quecunqꝫ deteriozatio rei locate imminet: si ex culpa eius qui locationẽ accepit nõ supueniet/ ad locantẽ deuoluit. qz locatus equus vel domus veterascit z cõsumunt z ꝓ vsum deteriorant. moritꝫ equꝰ: ruit vel cõburit domꝰ: q oĩa pertinẽt ad locantẽ si dãnũ vel detrimẽtũ: nisi ille cui locant cẽt in culpa. Cõtrariũ vero i mutuo ex sui natura ꝓtingit: qz oĩa ꝓdicta pertinent ad mutui receptorẽ: nec imminet aliqd periculũ de pecunia illa mutuũ danti: sz tm recipiẽti. Qua ꝓpꝛe cui imminet periculũ rei iuste/ fructꝰ ei cõtigit: z ñ eõuerso. xliij. q. iij. Si fenerauerit. cũ ibi notatis. Jniustũ eñ est qꝫ ad eũ spectet cõmodum ad quem nõ spectat periculum. Huius sententie est Joan. an. Hostien. Bof. z docto. oẽs hec cõmuniter tenẽt. Preterea fm Aler. de ales mutuũ ꝓprie nõ deteriozatꝫ ꝓ vsum vt pecunia: sed locatũ/ sicut domꝰ vl' equus. Ad b facit qõ habet. lxxxviij. dist. in ca. Ejicies. Jlle iuste adqrit fructũ alicuiꝰ rei cui immiscet pecuniã eius dẽ. sed ille q mutuũ accipit habz in se periculũ z nõ mutuãs. ergõ q mutuũ recipit ꝓ cuz pecunia lucrariꝫ nõ ille q sibi mutuauit. qz si ille ꝑderet pecũiã qlitercũqꝫ adhuc obligat ad restitutionẽ. ¶ Circa scõm qrit qñ hõ obligẽt ꝓxio suo mutuũ dare gratis; exq dñs nos obligat ad mutuũ dicẽs: dare. qõ e vbũ ꝑceptoriũ. ꝓ intellectu illius ꝑcepti est aduerti rendũ qꝫ Mat. v. ꝑcipit dñs dicẽs. volẽti a te mutuari ne auertaris. Ũñ nãlis lex obligat z ꝑcipit diligere ꝓximũ sic seipm. sed hoc nõ tantũ ꝓ affectu: sed etiã ꝓ loco z tpe. cũ ope z effectu. Hãc aũt legẽ dñs Luce. vj. statim post vba theematis: mutuũ date z ẽ. expssit dicẽs: ꝓcur vultis vt faciãt vobis hoies z vos facite illis. Nõ eñ põt dici ad ꝓximũ vere affectꝰ nisi ꝓ loco z tpe subsequat effectus. Hinc. j. Joã. iij. scriptũ est ꝙ apl'm. Filioli nõ diligamꝰ verbo neqꝫ lingua. s. tm: sed ope z veritate. i. veraci operatiõe atqꝫ effectu. Et iterꝫ. viij. q. j. in ca. Dis. scriptũ est. Qui negãt misericordiam faciendã indigẽtibꝰ z necessitatẽ patientibꝰ/ ipm christũ negãt qui est misericordia.

¶ Sed dices. Audio nũc qꝫ obligor facere misericordiã ꝓximo: z aliqñ gratis sibi mutuare: an tñ semꝑ mutuũ petẽti obligor mutuare: vl' qñ z qñ nõ? Ad b dicẽdũ est qꝫ exq ꝑceptũ christi de mutuo dando ẽ affirmatiuũ/ tũc obligat sed nõ ad semp. i. nõ ad oẽ tpe sz ꝓ loco z tẽpe occurrente. ¶ Pro cuiꝰ intellectu est notandũ qꝫ in debito mutuãdi duo sũt ꝓncipaliter cõsiderãda. Primo facultas substantiã bñtis. i. mutuantis. Scõo indigẽtiam mutui postulãtis. Primo inqz cõsideranda est facultas substãtiã bẽtis. Et circa b ꝓtingit repire tria genera hoĩm. Primo sũt qdã q habẽt facultatũ penuriã. Scõo sũt alij q habẽt facultatũ sufficientiam. Tertio reperiunt alij q habẽt facultatũ abundantiã. ¶ Scõo principaliter cõsiderãda ẽ indigentia mutuũ postulãtis. Et circa hoc etiã tria genera hoĩm reperiunt. Primo sũt qdã q habẽt necessitatẽ vltimã z extremã. Scõo sũt alij q habẽt necessitatẽ arctã. Tertio sũt q habẽt necessitatẽ cõmunẽ. sed nõ arctaz neqz extremã.

¶ Ad cognoscẽdũ ergõ qñ hõ ex ꝑcepto obligẽt ꝓximo mutuare: oĩa ꝓdicta genera hoĩm diligẽter sũt noranda. Primo ergõ sunt qdaz vt dixi q habent facultatũ penuriã seu indigentiã: non tamẽ extremã. Et tales si ipi vel sui nõ sũt i extrema necessitate tenent dare mutuũ. solũ ꝓmis. i. bis q sunt in necessitate extrema clara z manifesta. maxime si nõ est alẽ q possit z velit succurrere. Cuiꝰ ratio est: qz cũ ipi penuriaz patiunt: nõ tũ deficiunt neqz moriunt. Di vero qui sunt in necessitate extrema manifesta et arcta iã moriunt nisi eis stari subueniat. Sed qz i extrema necessitate oĩa sũt cõta/illis tanqꝫ de suo subueniri debet. xlvij. di. sicut bi. Hoc idẽ ꝓz. xij. q. j. i c. dilectissimꝰ. ¶ Sed dicet aliquis qd si bi q habẽt facultatũ penuriã nõ habẽt aliqd cozpale qõ ꝓueniat subuentiõi illoꝝ q sunt in extrema necessitate: pura pecuniã vel cibuz &c. nunquid a subuẽtione mutui liberati sunt? Dicendũ qꝫ nõ. qz adhuc aliqd eis mutuo cõ-

£ Ũñ mutuũ dandum est.

ſ

in debito mutui sũt duo cõsiderãda

Nota

care teneñ. nam vtra datū seu mutua tum a manu habent aliquid aliud mutuandum. qđ

mutuuz triplex

triplr̄ mutuū ꝫ ipſoꝑe notari ꝓt. Primū ē mutuū opis. Scōm ē mutuū oꝛ. Tertiū ē mutuum cozdis. q̄z q̄dlibz hō ꝓ loco z tpe cōicare teneñ: si nō ꝓt ill'de mutuo denariozꝫ vl' frumēti

Operis

aut cibi aliē subuēire. Prim q̄dē mutuū cōicādū ē opis. i. obsequij. qz ēt inimico ī extrēa necessitate degēti obsequij mutuū ꝑstare dēm⁹. ptz ex illo Exo. xxiij. vbi ē ꝑceptū. Si videꝛ asinū odiētis tacere sub onere: nō ꝑrāsibis/ꝫ subleuabis cū eo. Quis ē ille asin⁹ odiētis te. nisi cozpus inimici tui: qđ tūc q̄dē sub onere iacet qñ ī extrēa necēare māet. qđ vtiqz ꝑcipiēre dño ita īsensibil'r ñ ꝑrāsire dēm⁹ q̄n iuꝫ posse mutuū

Oris.

tal' subuētiōis charitatiue cōicem⁹. ¶ Scōz ē mutuū oꝛ: qđ ē dulce ꝟbū: ꝛsolatio ꝟbi. suauitas oꝛ. qđ q̄dē ꝓ loco z tpe ī tali cozpis extrēitate. vbi ēt ꝟisil'ē ē q̄ cl'e īmineat extremū piculū aie/oīno cl'e mutuū oꝛ cōicare teneñ. sic̄ sepe solet ꝓrigere his q̄ ex diuio z būano iudicio dyciūt admortē vl' ꝓinq̄ mori. Audi ad hoc ecclasticū xviij. c. dicētē. Nōne ar3oꝛ ffrī ī gerabit ros: sic z ꝟbū melio⁹ q̄z datū. ¶ Tertiū ē mutuū cozdis

Cordis

Mā zsi ei q̄ ī extrēis ē nec ope nec oze mutuū ꝑstare vales: adhuc aliq̄d tibi ē qđ ei mutuo cōicare teneꝛ. hēs coꝛ: habes affectū. hēs vl' salt hīc teneꝛ aim piū/cozdis cōpassionē/ teneritudinē mēꝛ: ei mutuū ꝑbe cozdis. da ei coꝛ ꝓ cōpassionē. cuiscera teipm: fcolēs apl'ici ꝟbi/ꝫ ad Tim. iij. Pietas ad oīa valz. ꝓmissiōez hn̄s vite q̄ nūc ē z future. Et itez dñs Mat. v. ait. Beati mifricozdes qm̄ ipi miscōiaz ꝛsequnt. Et itez ſcptū ē Esa. lviij. ⌊Cū effuderꝛ esurīēti aiaz tuā⌋ scz ꝓ cozdis cōpassiōez. ecce mutuū cozdis ⌊z aiam afflictā repleuerꝛ⌋ scz cōpassiua ꝓtectōne⌊ tūc oriet ī tenebꝛ⌋ scz pcōz tuoꝛ ⌊luꝛ tua⌋ .i. gr̄a tua ad verā ꝛuersionē illuminās mētē. Pro qđ oīb⁹ Mat. v. ait glo. Si deest fact'ras da affectū/obsequz vl' ꝟbū. Nec ō ꝓmis q̄ hn̄t fact'ratū penuriā. ¶ Scōo dixi q̄ sē q̄dā q̄ hn̄t fact'ratū sufficiētiā. Et hi alijs duob⁹ gñib⁹ hominū ex ꝑcepto mutuū iuꝫ posse ꝑstare teneñ

B hn̄tes facultatuz sufficientiam

vicz his q̄ habēt necessitatē arctā z si nō extremā. Et hoc sic itelligēdū ē. q̄ si pdict⁹ hn̄s fact'ratū sufficientiā hz aliq̄d qđ nō sit necessariū sustētatiōi nāe sue. nec etiā illoꝛ q̄b⁹ ꝓuidere teneñ: sic̄ sūt filij/vxoꝛ/familia/seruī/ancille/ z ceteri cōsimiles. z tāta sit notabilis ex parte predictoꝛ duozū generū hoīm. scz eoꝛ qui habent necessitatē arctam et necēatē extremā: q̄ emineāt ꝓbabilia sig̃ extreme necessitatis: nec ī ꝓmptu appeat q̄ subuēiat z mutuū ꝑstet. tūc hmōi hn̄s facultatū sufficientiā/ex necessitate ꝑcepti tali indigēti subuenire z mutuū ꝑstare teneñ. nec expectāda ē extremitas vltia: qz forte nō possz iuuari naturata fame vl' siti vl' frigoze/seu q̄cūq̄z alio cruciatu ꝛsupra. ¶ Tertio dixi q̄ sē q̄dā q̄ hn̄t facultatū abūdantiā. z hi tenenñ ex ꝑcepto mutuuz dare oīb⁹ ꝑdictis tribz generib⁹ hoīz: vicz illis q̄ habēt necitatē extremā z arctā z cōem. Et hoc sic hz itelligi. s. q̄ hmōi sic in facultatib⁹ abūdantes q̄cq̄d supfluū hn̄t sustētationi nature sue z illoꝛ q̄b⁹ ꝓuidere teneñ: sic̄ supius dictū est. z q̄cq̄d hn̄t supfluū decētie sui statꝰ: teneñ de illo ꝑstare mutuū cuilibz ꝑdictoꝛ necitatē patiēti: siue necitas sit extrēa siue arcta siue cōis appelleñ. Si ꝟo cl'es hoc nō faciūt: nec ꝓponūt bōa sua meliꝰ disꝑsare vel eq̄ bene/ mozaliter peccāt. z sic intelligit illō. j. Joā. iij. Qui habuerit substantiā huiꝰ mūdi et viderit frēm suū necessitatem hēre: z clauserit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet in eo? Et itez. xlvij. dist. in c. Sicut bi. ōr Amb. Nō minoris est crimis habēti tollere/q̄z cū possis et abūdans sis indigētib⁹ denegare. Si aūt mlt'tudo indigentiū occurrat/q̄b⁹ oīb⁹ subueniri nō possit: teneñ hoc cereris paribz subuenire gurus indigēti. nec tñ ꝛsiderare opz oēs euētus q̄ ꝑnt accidere in futuꝝ qz hoc esset in crastinū ꝓuidere. qđ ꝓhibet dñs Mat. vj. di. Nolite sollicīti esse in crastinū. ad qđ ꝑceptū in hoc casu secl'aris q̄libet obligat. Hoc aūt supfluū arcꝫ necessariū iudicari debz ꝛm ea q̄ ꝓbabilit̄ et vt in pl'ib⁹ occurrere solēt. Est tñ vez q̄ mutuās pōt ꝛsiderare in perēte mutuū/si forte ex hoc essz ꝓclnior ad expēsas nō necēarias: vicz vinū ꝛc. vt vno die pl⁹ ꝛsumeret q̄z labore duoꝝ aut triū dierū possit lucrari. in talib⁹ marie cū nō sūt ꝓinq̄ extreme necitati: pōt mutuās se magꝫ rigoroſum exhibere. z sic de alijs. ¶ Sz obꝫciūt q̄dā dicētes. Nec subaz he diuitie mee sūt: ego ipe sudoribz z sollicitudinib⁹ meis illas mihi coadunaui. ego mihi ac q̄siui. z q̄re qđ meū est/alijs debeo mutuo erogare? Si ml'ti diuitijs egēt: ad q̄rāt sic damnū eoꝝ laboribz ml'z sic̄ ego feci. Talib⁹ est respondendū: q̄ supfluū sustētationi eoꝝ: z si illoꝝ sit ꝓpriū q̄z tū ad sue nāe sustētatōez seu auctē ministrādi: tñ q̄z tū ad vsuz illoꝝ est in q̄b⁹ sūt sig̃ ꝓbabilia extreme necitatis nisi subueniat eisdez. Sil'i mō dico de supfluitate decētie sui status respectu indigētiū citra ꝑdictā necitatē extremā. Unū ꝛ illos q̄ de supfluo ꝑdictꝫ mōis nolūt indigētib⁹ subuenire: ac sua dicūt ee q̄ hn̄t. Amb. xlvij. di. Sic bi. ōr in ꝑsona eoꝝ. Quid iniustū est si cū aliena nō inuadā: ꝓpria diligentius fuo. Et exclamādo subdit. O ipudēs dicētu: q̄d ꝓpria dicis: q̄ z q̄b⁹ recōditis in hāc mū/dū detulisti: q̄n in hāc ingressus es lucē: q̄n de vētre mr̄is existi: q̄b⁹ q̄so facultatib⁹/q̄b⁹q̄z sub fidūs stipat⁹ ingressus es? Et post pauca. Propriū nemo dicat qđ cōe est. Et addit. Esurientū panis est quē tu detines. nudoꝝ indumētū est qđ tu recludis. miseroꝝ redēptio est et absolutio pecunia quā tu in fra defodis. tantoꝝ te q̄ scias inuadere bona q̄ntis possis ꝑstare qđ velis. s. solūmō ꝓ teipo. Et hz trāsgressoꝛes huius ꝑcepti nō sp lege puniāt hūana: puniūt tñ nihilomin⁹ lege diuīa. Mā fm sniaz Augu. in li.

hn̄tes facultatuz abundātiam

Nō bene

de li.ar.mlta relinquũt iuste ipunita lege bũa na: q̃ tñ iuste iudicãt lege diuia. Ex p̃missis ꝯ pz qñ z in q̃ casu sit p̃ceptũ mutuũ dare: z in q̃ nõ: cũ dñs dr. Mutuũ date. ¶ Circa ktiũ p̃n/cipale: vicz circa purã intẽtõem q̃ tãgit cũ sub dit [nibil iñ spantes] qõ exponit Scot. in iij. dist. xv. q. ij. di. Sit em dñs [nil inde spe.] s. qõ coiter possit pecunia extimari. qz intentio in mutuo dãdo debz solũ ex charitate moueri. Põt tñ distingui p̃m glo. ex de vsu. in ca. cõsu/luit. q tripler intẽtio põt esse in mutuo dãdo. Pria vicz charitat. Scõa repiditatis. Tertia cupiditatis. In p̃ma charitas est cã mutui. In scõa mutuũ est cã spei. In ctia spes est cã mu/tui: p̃m Bal. de peru sio. ¶ Prio de mutuo da ro ex charitate dõm est: q intẽtio charitat nil aliud est nisi q charitas est cã mutui. Ꝟ q̃dẽ est qñ in mutuo dãdo hõ solũ ex charitate mouet nec ex eo hẽ intẽdit aliquã tpalẽ vtilitatẽ: ꝛ ex mera gr̃a z absq; aliq̃ ipuritate vsure mutuat indigẽti. Et circa Ꝟ p̃ñ; q̃rit pl'a. Prio an p mu/tuo tali intẽtione tradito z deiñ reaccepto lice/at accipe postmodũ aliqõ donũ: Ad qõ dõm ẽ q si, pbabilr p̃sumit illõ dari gr̃ z ex amicicia ppẽ bñficiũ pterite mutuatõis ꝛcta: tunc licite recipi põt. si vo p̃sumit q solũ fit q̃si in p̃cium mutuatõis: tũc recipi nõ dz. imo sic receptũ de bet restitui ipi dãti. Si aũt q ip̃m mutuũ reci pit exp̃sse diceret: q nõ dat illõ rõne mutui fa/ceri vel fiẽdi siue spati. tũc sat p̃sumi posz q il lud gr̃is donat: nisi obstẽt aliq de circũstãtijs z resp̃ectib q racci sẽ in p̃cedeñ. sermo. B H J.

Intẽtio triplex in mutuo

K

Z depositũ quõ fuer

¶ Scõo põt q̃ri an p deposito pecunie absq; intẽtiõe lucri inde habẽdi exp̃osito ac demũ re accepto: licear postmodũ ab eo apõ quem fuit depositũ accipe, p hac depositiõe aliqõ donũ si ue aliquã pecuniã: Ad Ꝟ dõm ẽ: q cũ receptor z custodito: depositi fuiat in Ꝟ ipi depositario porti; q̃s ecõuerso: nõ videt q rõne depositi in/q̃tũ depositi sibi intẽdat dare aliqõ donũ. Uñ dr q Ꝟ faciat: qz illo deposito vt mutuo vsus ẽ Si tñ ꝛcurrerẽt in tali dono ꝛditiões q̃ in pre senti qõne posite fr: z vltra Ꝟ depositi custodi/tor diceret exp̃sse q nõ dat illõ rõne mutui/vel depositi faceret vel fiẽdi siue spari: nec est vsus il lo vt mutuo: nec sic vsi talib depositi ꝛsueuit Tũc p̃sumẽdũ est si est multũ fidedign: vt hõ verar z rect q dat gr̃is subsequẽs donũ: cõit tñ res suspecta est: z bz spem mali. ¶ Tertiũ dubiũ pono q debitor vsurarij socio suo pecu niã mutuauit: eo vicz pacto / q ipe restitueret vsurario sorte z vsuras incurrẽtes. q̃rit tunc si talis mutuãs vsurari dici possit? Joã. cal. in sua repe. ca. fi. ex de vsu. in Ꝟ em distinguit di. q aut tlis scõo mutuãs socio suo sub dicto pa cto: oino intẽdebat satisfacere vsurario creditori suo de pecunia illa sic scõo socio suo mutua/ta: aut non. In p̃mo casu nec vsurari est: nec ẽt peccat: qz Ꝟ nõ fit stipulario vt vsuraz: sed vt viteť dãnũ. nec sibi aliq̃d crescit. nõ em tenebat cũ suo dãno socio suo subuenire. talis em solũ damnũ cuitat qõ potat licite cuitare: nec in eo pecunia germinare, pbat. Et sic iñ eo deficiun/rõnes, phibitiõis vsure. Jte sat inconueniẽs vi/deret: q postq̃s vsurari q̃ recipit vsuras inde currẽs ad restitutõez teneť. q iste etiã teneret q̃ id fac solũ vt socio suo, p̃sit: z sine q̃cunq; vtili tate vt dictũ est. Jn scõo aũt casu qñ tũc nõ in/rẽdebat hoc scõo mutuãs satisfacere dicto suo vsurario creditori p̃mit mutuãri: cũ tũc cesset rõnes iã dicte: tlis peccabit. etsi a socio vsuras recipit/teneť restituere eas p̃m Joã. p̃dictũ. Et hec distictio mihi placet cum eq̃tate sit plena.

¶ Quarto q̃ri põt an liceat mutuũ dare ad ca prandũ amorẽ z benuolẽtiã alicui? Et dõm ẽ q sic: vbi spes p̃ncipalit nõ p̃tendat vlterius. nã si vltra p̃ncipal mutuãs intẽdat lucr: vsu ra esset. Uerbi gr̃a. mutuo imperatori vel pape/ vel alteri: vt captata benuolẽtia p̃dictor posz/sim ꝛsequi aliqõ bñficiũ/officiũ/p̃fecturã/vl' ca strũ: z silia. tũc vtiq; vsura foret p̃m Joan. cal. vbi s. De his tñ pl'a dicenť in seq̃ntib sermo.

M

¶ Scõo in mutuo dato põt esse intẽtio repidi tatis: in q̃ mutuũ est cã spei. qõ q̃dẽ ꝛingit: cũ mutuãs lz p̃ncipal mouear ex charitate: secũ/dario tñ mouet, ppẽ aliquã tpalez vtilitatẽ: ita tñ q etiãsi illa cessaret: nihilominus mutuasse vellet hec. talis intẽtio nõ tollit/sed minuit me ritũ/plus vel min: p̃m maiorẽ vel minorẽ re/spectũ ad cõmodũ tpale. Hui; sñie sr Innocẽ. Bes. Alañ. sup c. ꝛsuluit. ex de vsu. Receptio tñ bz tpalis, ppẽ mutuũ datũ magis est apta cor rũpere hãc intẽtõez repiditatis/q̃s illã q̃ est cha/ritatis. Et rõ ex se prz: qz foret obstaculũ bz. Ex his ꝯ prz q spare aliq̃d scõario nõ est mortale z forte q̃ñq; nec etiã veniale p̃m q̃sdã. arg. ad Ꝟ lxj. dist. q̃d, pderit. Et r. lix. dist. Si officia. Si/mil'r nec etiã ex tali scõaria spe aliq̃d recipe: ali ter videret esse petiñ/q̃s p̃m q fuit in intẽtione mutuũ datũ. arg. j. q. ij. q̃s pio. Et nihilominus aduertẽdũ est: q si ille q̃ mutuũ dedit cũ inten tione charitat: obfuare dz in sibi gr̃is oblatis illas circũstãtias. de q̃b sup de pura intẽtiõe. q̃ tomag ille q̃ mutuũ dedit cũ repiditate: cuz ipe, ppinq̃or sit cupiditat cozruptioni q̃s ille: si cut dictũ est. ¶ Tertio in mutuo põt cẽ inten/tio cupiditat. s. cũ sola spe lucri: vl' p̃ncipal p pter aliqõ lucrũ q̃s mutuat / licz nõ inueniat pactũ. Et tũc p̃ncipal spes est cã mutui. Ta/lis iñq; in iudicio a fac vere vsurari est cẽsen/dus. sic exp̃sse est casus ex de vsu. in c. ꝛsuluit. qõ capl'm fundat sup ꝟbo saluatoris Mutuũ da. ni. in. spantes. Et ibi. subdit. Si mutuũ da ris eis a q̃b sparis/q̃ est vob gr̃a: Et hec vsura piculosior est q̃s illa q̃ fit cũ pactiõe exp̃ssa. q̃a in foro cõi Ꝟ mime reperi põt. Põt ẽt de Ꝟ ratiõ dari. Nam sic datũ qõ ponit ex intẽtione lucri donãdi/coipo amittit gr̃am gr̃uiti: z sortit ra/tionẽ mutui vsurarij. z sic sola intẽtio z volun/tas faciẽdi vsuras facit petiñ vsure in cozde. sic

P Intentõ cupiditatis.

intētio vsuraria exterior opi tūcra faē hoiem extrinsecū vsurariū.qđ pēz attendēri nām vsurariū: fm diffinitiōes positas ser.ex. A B. Unde fm Alex.de ales.in.iij.cū diuerse scie hēant diuersas cōsiderationes a diuersis scientib idem diuersimode cōsiderat. Hinc est q fm leges būanas volūtas sola nō facit vsurariū:qz lex būana cohibet manū z nō aīm. fm vo legē diuinā q̄ et aīm cohibet sola volūtas vsurariū faē. pēz illud ex dicēs in p̄cedēn.ser.F. ¶ Ad maiorē cognitōez vsuraz ex puersa intētiōe cōnes alique norent. ¶ Pria: q̄ dicaē intētio cupiditatis vsuraria in mutuo? Et dōm est:q talis cupiditatis intētio in p̄cū triplr p̄tingere pōt. Nam q̄ndoq est antecedēs/q̄ndoq subsequns/q̄ndoq cōns. Prio em̄ q̄ndoq est antecedēs: vputa anteq̄ mutuū det/seu q̄n mutuū daē. Et tūc i p̄cu cadit vsura.vt patz ex dñico vbo: Mutuū date tc. Sed qđ si mutuās post mutuū datū se recogñscēs mutat p̄positū z intētionē rectificat fm regulā charitat?:nūqđ libere z sponte donata restituere obligaē:Ad h dicūt alīq:q licz ab initio habuerit intētionē corruptā.post q̄z eā mutat in bonū:p̄t libere z ex mera gra oblatū recipere sine culpa:fm ea q̄ dicta sr in p̄cedēn.ser. B D J. De restitutōe aūt intētional' vsure pēz alibi.qz si nihil recipit/nihil tenet restituere:sz dz penitere de mala intētiōe. ¶ Scōo hec cupiditatis intētio est subsequēs:q tūc p̄tingit cuz ds mutuat.p̄sus gēris z absq̄ alīq intētiōe lucri petendi.cū lapsu tpis cupidīe p̄ualente nō tm̄ exigit sorē.vt etiam vult in mēte:z oīdit ore vel ope.p̄ mutuū factū alīqđ sibi dari. Et talis nō tm̄ cōmittit vsurā z restituer obligat. verūtamē q̄cūq̄z i ius talis mutui mutuāri succedit.sic̄ filī?:heres p̄is:z p̄sīles alī. Et hec ē sn̄ia archiē.xiij.q.iij.in c.j. ¶ Tertio cupiditat?z intētio q̄nq̄z est p̄ns seu p̄comitās:qz.s.cōsequit seu cōcomitat qn̄ exhibet lucr̄,vbi gra. Mutuās nullū intēdebat lucrū ex mutuo qđ p̄stabat.deniq̄z p̄cer mutuū sibi factū debitor mutuāri aliqđ p̄miū donat i recōpensatōz mutui iā accepti:atq̄z creditor p̄t eādem cām libēter acceptat.h eq̄dē casu cupiditat?z intētio/p̄sens z cōcomitās est: z cōmittit tūc vsura. Quāūt talis intētio p̄comitās de p̄nti vsurariū faciat.pbaē.qz.s.talis intētio faē vsurariū p futuro.q̄z si talis intētio p p̄nti. Cōsil'is em̄ culpe vē:velle bñe lucr̄ de mutuo qđ nūc facit p vsu futuro.sic̄ velle bñe lucr̄ de mutuo p eius vsu p̄terito.i.qđ beri vel añ fecit. Utrūq̄z ei velle/est velle iniuste p̄mutatiōis.s.q acceptū pro uale dato:siue in q̄ p miori daē mai?: vel pro pauciori ampli? acceptaē. Cōfirmat etiaz h.qz ois rō q̄ pbaē mutuatōez vsurariā de se esse mala sil'r pbat/siue p̄cedat/siue succedat:seu etiā p̄comitet intētio lucri.sic̄ pz h diligenē cōsiderāti. Itē cū exterior actio nō reqraē ad rōnē vsurarie culpe:q̄nimo absq̄ oi pactiōe vsuraria exteriori:p solā intētiōez vsurariā q̄s p̄bat hāc culpam.sic̄ pz ex p̄cedētib.se.jc̄:q p solā intētionē p̄nēz:z si nlla tal' p̄cessit iudicialit mutuās vsurari? in iudicio alīq. Seq̄t etiā h ex dicto Ray.q̄ ait. q si creditor ex mō p̄t deū z oīno sine lucri intētiōe mutuū tradit.debitor ex̄ p̄t mutuū acceptū vl' vlēt? restituēdū ei aliq̄d dederit:p̄ creditor satisfacere obligaē. Cōstat nēpe q si ad h tenet nec id obseruat: peccm incurrit. Et h nō p̄t aliū: nisi qz iā bñe intēdit lucr̄ illō p mutuo a se facto:sic̄ z p̄t mutuū illud debitor lucr̄ ōdit. Ergo nō solū lucr̄ illō ex mutuo vsura ēq̄ exiit p intētū p̄t expectationē.sed ēt illō qđ ē intētū p̄t acceptiōez z voluntōez p̄ncē fm p̄missum modū. Hec q̄z sn̄ia robozari videt ex vbo Hiero.q.xiij.q.iij.c.putāt.inq̄t scripturā appellare vsurā:oēm superabūdantiā p̄ter mutuū susceptā:q̄cq̄d sit illō. Hec fm Hze.de arimio i q̄stiōe ō more circa diffinitionē vsure ¶ Scōo q̄ri pōt:an sit vsura: q̄n mutuās recipit eandē rē i gñe/nūero/pōdere/z mēsura/sūpto gñe.put sumit a iuristis. Et q̄r cōtingit q solutiōis tpe res maioz extimatiōis ē q̄z cēt tēpore p̄cus mutui. Dicēdū fm Hugo.z archidi.p? cū.xiij.q.iij.sicḡ clerici?, q̄nō ē vsura.p q̄ facit lex q̄ ōt:q restitui dz lex eiusdē bonitat? i q̄litate sez intrinseca.ff.si cer.pe.l.cū q̄d.sz nec ē q̄ sit e? dē extimatōis. Imo si actū fuerit q̄ tpe redderet: illi? tpis rō bñ dz q̄ ad extimationē ei? alit bñ rō tpis q̄ pectra fuerit:vt eo.ti.l. vnū. Et no.glo. i dicto c.sicḡ clerici?. Si g̃ creditor tenet recipere rē si vilior facta esset q̄ ad extimationē.g̃ nō peccabit recipiendo p̄ciosiorē fm eū artū fm Hugo.si in h intētio mutuātis p̄tua esset tūc petit forez. ¶ Quidā tm̄ circa h mgr̄a literā distinguere solent:dicētes. q aut est vsimile q ipa mutuata res p̄ciosior nō erit tpe solutiōis:aut de h p̄babilit dubitaē. Et tūc i his duob? casib nullū vitiū est. vt p̄baē i ca. fi. eē de vsu. Aut verisimile est q p̄ciosior erit: z tūc aut creditor nō erat rē seruaturus sed iterim cōsumpturus: z tūc est vsura. Aut erat eā seruaturus:z tūc aut creditor aufert debitori libertatē liberandi se: z tūc ertiā est vsura. In his em̄ casibus exonerare se voluit et onerare debitorē. Aut talē libertatē nō aufert debitori: et tūc nō est vsura.q̄nimo mereri posset: si bona intētione req̄reret debitorē ante tp̄m terminū vt solueret ne onerarēt:sed si hāet intētionē corruptaz qz diceret sibi q posset vsq̄z ad terminū retinere vt se releuaret a dāno tc. licz ei tūc nō auferret facultatē se liberādi:tūc z si vsura nō forez: nihilomin? p̄cm esset. talis distinctio magne sinitit eē tari:maxie i foro p̄scie:fm q no.p Jo. cal.in repe.ca.fi.eē de vsu. ¶ Tertio pōt queri vez si dñi mutuāt pecūias rusticis vt possessiones eoz colant.nihilomin? de fructib possessionū earūdē iuste eis de colonis satisfacientes: vel aliūde iustū p̄cū suarū operaz tribuentes:i foro p̄scie sint vsurarū cēsendi. Ad h dicendū est fm Grego. de arimio in q̄stione supradicta de

Ray.

R

nota bñ

S

Questio

Solutio

Duplex satisfactio

mõte. ꝙ duplex p̃t eẽ satisfactio erga p̃dictorũ dñoꝝ colonoꝝ ꝓpt̃ mutuũ exhibitũ a colonis. Prĩa fit ex iustitia. Scõa vo ex nec̃cia. Prĩa q̃ dẽ ex iustitia. Nã lz sic mutuãtibꝫ dñis exhibeant opas suas coloni. ille tamẽ ñ sẽ eis ad lucꝝ cũ eas iusto p̃cio emãt dñi. sic̃ ponit i p̃dicto casu: ꝙ ea nõ ẽ vsura. Illõ declarari p̃t exẽplo/rõne/z auctoritate. Prio exẽplo. ponat̃ q̃ dñs cõducat colonũ ad certũ eps ꝑ p̃cio iusto: z p̃cũ tradat añ̃qꝫ colonꝰ sciptiat oparι: dicatq; colonꝰ 8mũ se minꝫ opaturꝝ nisi dñs mutuet ei certã sũmã pecũiaꝝ. Et sic dñs mutuet ei vt operet. alias ei ñ mutuaret nisi colonꝰ ei opas ꝑ qbꝫ prꝰ solutꝰ fuerat ip̃ederz. In ꝟ tũ dñs minꝫ cõmittit vsurã. cũ ꝟ mutuo nõ recipiãt lucꝝ: eo q̃ nõ acciptat nisi suũ. imo illõq; certã nõ inꝟuenιẽre mutuo si debitũ erat. Vñ sic mutuãdo dñs nõ peccat. q̃ nporꝰ si pcñ i ꝟcasu ex aliq̃ pte cõmittit peccat colonꝰ: q̃ ꝟbitas opas dño suo detraxerat: z ĩuste illũ ꝑ̃uat vt mutuet. ¶ Scõo certã pz illõ rõne. Nã si i casu p̃dicto dubiꝫ vsurã reciperet: teneret̃ cã fstituere sic̃ oĩa iura clamãt. Sz hec nllo mõ sane mẽrz ꝓcurer: q̃ tũc colonꝰ duplũ iusti p̃cij reciper. z dñs duplo iusto precio emeret opas eiꝰ: qꝫ vtiq; iptũ cẽr. ¶ Tertio ꝟ idẽ pz auc̃rare: si ei ral' mutuãs vsurarꝰ cẽt: z p ꝓñs ad restituẽdꝫ obligarꝰ: tũc ñ liceret alicui mutuare iuste detinẽti suã possessionẽ aliquã pecũie q̃ntitatẽ. z ipaz possessiõez i pignꝰ recipere ñ cõputãdo fructꝰ i sorte: qꝫ tñ ẽ falsũ. sic̃ pz exꝟ vsu. c. j. Aliq̃z q̃z addũt qꝫ ẽ sic̃ huic. vbi gra. Occupasti rẽ meã: z p poretiã vi mihi facz i reb⁹ meis: aut ñ fstituis mihi rẽ quã tibi mutuo dedi: vl' tibi locaui seu cõmodaui: aut mihi nõ solutis ꝟ opib⁹: cũ qbꝫ tibi fuiui: z ꝟsistere ñ vis nec vis mihi fstituere mea/nisi tibi mutuẽ mille florz. q̃ pacto desistz iurιari z restitues mihi mea tẽ. tũc hoc ex parte mea nequaq̃ ẽ vsura: cũ mihi lucrer. imo portꝰ perdã lucꝝ. qꝫ fortasse habuissem ex illis mille florz. Reddimo ei ve ratiõnẽ meã: z meũ recupo/me q̃z defendo. z hoc est licitũ. Sicut habet extra de simo. dilectus. ¶ Secũda vero satisfactio dñis exhibita a colonis/ fit ex nequicia: dño vicz satisfactio/nẽ ex mutuo recipiente. Nã si pro mutuo dño retraheret aliquid a colono de iusto precio laboris sui. aut si preter laborem iuste emptũ q̃/dam alia ab eo exigeret/ z colonus impẽderet tũc esset manifesta vsura. Hec est sentẽtia prefati doctoris Brego. de arimio. Quidã aũt dicunt: q̃ si ciuis mutuat ciuitati aut dño: vt ex hoc cuitet collectas iniustas nõ cõmittit vsurã secus si hoc agit vt effugiat iustas: quia in primo mutuãs damnũ euitat. in secũdo mutuãs lucꝝ captat. Similiter nõ cõmittit vsuraz. si q̃s mutuũ alicui dat vt sibi soluat debitũ a q̃ debitor iniuste fuerat absolutus: aut ne a se peratur illud de quo iniuste fuerat cõdemnatꝰ seu illud qꝫ per ficũ instrumentũ soluere tenebatur. Ex premissis ergo satis clare apparet intentio chr̃i p̃cipientis. Mutuũ dare nihil inde sperantes. qꝫ p̃ceptũ seruare z in opε ꝓ viribꝫ adimplere largiri dignet̃ hui⁹ p̃cepti dator z illustrator: dominus noster Jesus chr̃istus in secula benedictus Amen.

¶ De Vsura

¶ Nota: ꝙ vsurarꝰ est peior oi petõre. patz qz cũ alij peccãtes a pcis suis cessant. sic̃ supbꝫ in q̃dragesima a supbo vestitu: luxuriosus a sua luxuria: gulosꝰ a gula siue crapula dũ ieiunat z sic de alijs. tũc vsurarꝰ nõ cessat ab vsura ratiõe mutui: qz vsura sibi cedit oi die nullo excepto: etiaz nõ excepto die pascues/die cene/resurrectiõis/pẽtecostes/natalis chr̃i/assumptionis ỽginis gl'iose. z sic de alijs festiuitatibꝫ. i quibꝫ eque exercet vsuras sic̃ in diebꝫ simplicibus. Jtẽ peccat i oĩ loco i q̃ est: siue comedendo z bibẽdo i mẽsa/siue dormiẽdo in lecto/siue i eccl'ia missaz audiẽdo tẽ. nã sp eps tũc curens sibi parte lucꝝ. nõ petit g̃ festiuitatibꝫ chr̃i Marie ỽginis/apl'oꝝ z ceteroꝝ sc̃oꝝ. Et iõ iuste destituꝰ erit in extrẽis auxilio dei et oĩm sc̃oꝝ: oĩmq; angeloꝝ: q̃s nõ vt debuit honorauit: quid g̃ dicet chr̃us/q̃d ỽgo Maria. q̃d apostoli/martyres/pfessores/ỽgines z viduε/q̃d oẽs angeli z electi dei/ cũ inuocanꝫ ad interecedendũ ꝓ nia vsurarij: certe dicere possunt: sicut nunq̃z cessare voluit a peccatis: ita nunq̃z habebit requiẽ in penis. ¶ Exẽplũ illi⁹ habemus in lib. de dono timoris. Q̃dã sacerdos monebat q̃ndã vsurariũ de salute aĩe suε: qui grauiẽ infirmabat̃: dicẽs ei. ecce tibi sũt necc̃aria ad salutẽ. vicz de peciis tuis preteri/pficeri: z fm posse iniuste accepta z retenta restituere. Cui vsurarꝰ: ꝑma duo libenꝫ faciã: reditũ quo tacam cũ pueriz meis nihil remãeret: ait sacerdos sine his nõ poteris saluari. ad quẽ vsurarꝰ rñdit. dicũt ita sapiẽtes z scripture: ait sacerdos ita vere. at ille. ego volo ꝓbare vtꝝ vez dicãt: qz nihil restituã. z sic mortuꝰ est: magz timens pauperiẽ ꝓpalẽ q̃z eternã miseriã: quã accipere cogebat̃ z subire. Urinã ꝟ attẽderet ml'ti q̃ vsuris rõne mutui sẽ ĩplicari. Et si nõ exꝑsse ex pacto. ateñ rales se oñdũt vt illi qbꝫ mutuãt̃ cognunt vl' ꝓmas offerre: vl' laborẽ suũ remissiꝰ cõputare: vl' ad aliq̃ onera obligari: videãt z illi q̃ in ꝟcibꝫ societatiz sp expectãt lucꝝ z nõ damnũ: videãt z illi q̃ res iniustas detinẽt q̃liter cunq; etiã nõ p vsurã: vt sũt restamẽtarij: vendẽtes z emẽtes scienꝫ iniusto p̃cio. q̃nq; ꝓpter pauperiẽ vẽdentiz vl' emẽtis. q̃nq; ex simplicitate: q̃nq; ex dolo z fraude vnius eoꝝ: qz forte vẽdens vl' emẽs decipit ꝓpt̃ simplicitatẽ. videant z attẽdant ꝟ oẽs fures/raptores/sacrilegi/illoꝝ receptores z fautores. videant etiã z bñ recogitẽt periculũ suũ: q̃ scienꝫ res cõpauci ũt iniuste acq̃sitas q̃ircũq; q̃ se nũc saluos credũt ꝓscia z tãdẽ pducenꝫ i tormẽta eẽna Amen.

¶ De his q̃ valẽt ad decestationem vsuraꝝ. Ser. CXVI.

RADIX oīm malox est cupiditas. j. Tim. vj. In pcedenti sermone circa vbā thematis audistis cōtra auaros: quō ex pcepto saluatoris: Mutuū dare. iñ sperātes: obligari se mutuū pximo pstare. ibiq; dixi qd sit mutuū: z vñ dicat. z quō i solo mutuo vo vel interpetratiuo vsura cōmittat. qñ etiā z in qbusdā casibus qs obliget primo mutuare petis: z cū q intētione. qñ etiā intentio mutuātis sit viciosa p plures qones. Nūc pñr cogitaui dicere ea q valēt in gñe ad detestatōes vsuraꝝ. vt illis pspectis facilius qsq; valeat exire laqos cupiditatis: q est mr oīm malox iux thema. Pro gra Aue Ma. Radix oīm ma. est cupi. vbi s.

¶ Quāuis multa sint pke q vsura fozet detestabilis. attū iux mozē Uinc. in spec. mo. li. iij. pte vij. dist. xj. cogitaui ea reducere ad qtuoz. in q bus z alia veniūt pbendēda:

- Fatuitas fenerantis
- Impietas cordis
- Immanitas huius pestis.
- Atrocitas vltionis

que sunt

A

¶ Circa pmū est sciendū: q multe sūt fatuitates vsurariox qs enūerat Uinc. vbi supra. quaꝝ aliqs hic notare curaui sm̄ialiter sub cōpēdio.

- Fugit lucrū z qrit damnū
- Uias dei z paradisi obstruit
- Curis in malū suū se affligit
- Rem alienā cū dāno suo retinet
- Agit ea de qbus cogīsci erubescit
- Inimicis bona sua relinqt

vsque: quia vsurarius

¶ Pria fatuitas vsurarij est: qz fugit lucrū et qrit sibi pi damnū. Ps. qz magis vult pecuniā pprio dare cū maxio pcō in pditōz suā: qz deo in paupe cū maxio lucro ad salutē. vñ Augu. Miroz hō cur fenerari boī: fenerare deo z centuplū accipies z vitā eternā habeb. Unde vsurarius accipiens pignus in mutuo: eo ipo longe nobilius pignus ipignozat diabolo: vicz aiam suā ad dei imaginē factā. q vtiq; diabolo manet z perdit. nisi vsurarius penitear z vsure restituant: q si nō restituūt sūt qsi boues ipinguati ad victimā. vñ Hiero. cuidā diuiti ait. Impinguauit te deus qsi bouē ad victimā: z pname na pra ducit te ad occisionē. sm illū Eccl. xxvj. Deus pauit eū ad rumpheā. Et Hieremi. xij. Congrega eos qsi gregē ad victimā. Facit em vsurarius sic̄ sanguisuga sanguinē fugēdo: vnō ipe est sanguisuga diaboli sanguinē venenosū fugēdo ex siti auaricie: q sanguis est sibi occasio crepatiōis z mozis. Nam vsurarij de oībus thesauris z pecunijs suis: nihil secū pozāt nisi petā. ¶ Secūda fatuitas vsurarij: quia vias dei z paradisi sibi obstruit: que vie sūt misericordia et vitas. sm illū ps. Uniuerse vie dñi misericordia z vitas. Ueritatē obstruit: qz cū pxim excoriat z consumit: dicit se ei facere bonitatē. Silr z misericordiā. quia dicit se sibi succurrere in necessitate: cū tamē sibi vult dari ab eo cui pot⁹ dādum esset. Sed qd sequit? certe diuitie qs acqrit pereūt z transeūt vt fumus et somniū: z aīa eius damnabit in eternū. Aut em diuitie buiusmodi succendūt: aut aqs submergunt: aut a predonibus rapiunt: aut a furibus auferunt: aut heredū pdigalitate vel stultitia cōsumunt quia deus vindicat hmōi pestes vsqz in tertiā vel quartā generationē. Uix em tm durāt res vsurarie: imo ad sensum parz: quia raro filij tales ad vitam suā retinent ꝛc. Un in ps. cvij. Mutātes trāsse. fi. eius z medicēt: z ejci. de ha. suis. Scrutet fenerator. s. alius: oēm substantiam eius ꝛc. Et Eccl. viij. 02. Si fenerauerit qsi pditū habet. Item Hiere. xvij. Perdix fouit q nō peperit ꝛc. Perdix em dicit a perdēdo: qz aliena ouа surripit: z ea cū nutriēdo aliqñ diu fuauit amittit: qz dimittūt eam z vadūt ad mrem verā. Sic diuitie dimittūt vsurarios/ maxime in mozte: z redeūt ad mōm. Et sic fit puero q panē tenet in manu: sepe canis vt panē habeat/ apphendit manū pueri. sic sepe pncipes z ceci porrectes apphendūt vsurarios vt hēant eoz denarios: et ex h sepe nō solū pecuniā: sed z vitam perdūt.

Perdix.

¶ Tertia stultitia: qz cursi/ sollicitudinib⁹ z angustijs in malū suū se affligit int⁹ in corde: q ipm mordet z corrodūt sine cessatōe. Et in hoc est silis nuci vmicl'ose: q nihil valet/ nisi ad frāgendū z in ignē pjciendū. Nec cura auferr boī seipm/ oīones/ deuotiōes: z oīa bona spūalia ad deū z primū. Un Bern. ad Euge. papā. Quo te trahūt occupationes iste maledicte: si cū pagis ita te dare illis: vt nihil tui tibi relinqs: pdis tps in bis i qbus nō est nisi labor z vana sollicitudo z afflictio spūs: cui sceratio mentis: euacuatio gre. Nam qs est fructus eaꝝ nisi araneaꝝ rete: dies diei eructat litem: z nox nocti indicat malitiā. Huiusmōi sollicitudines z cure. vt dr magr Jacob⁹ de vitriaco: sil'es sūt cuidam serpenti. de quo fabulose dicit. q cū qdaz homo inuenisset eū iam qsi mortuū in frigore: ei ppassus portauit eū in domū suā: fouens et nutriēs eū lacte. q cū cōualuisset / intoxicabat tota domū: z hospitem tandē veneno occidit.

B

Nuci vmiculose cōparat vsurarius

¶ Quarta stultitia: qz cū vsurarius plene z integre teneat restituere qcqd habuit vltra sortē. ex illo Augu. xiij. q. vj. Si res. Non dimittit peccatū: nisi restituat ablatū. Ille etiā q vsurā dedit/ ius habet in iudicio repetēdi. Fatuū ergo est valde q qs rem alienā accipiat: z apud se detineat: z totū pticlm custodie in se trāsferat quā sic restituere opz. Idē dom est de testamentoz executoribus: z oīb⁹ alijs q iniuste aliena detinēt. De h refert Uinc. in spe. mo. li. iij. p. vij. di. xj. vnū exm. Ex cū miles qdā arguisset pruden qndā vsurariū. Et vsurarius dicerz: q ante mortē oia plene restituere pponebat: ait miles Cur q vos alios oppib⁹ z pcis onerat? z i pticlo custodie aliene vos ponit? cū alia vtilitate hīe nō ponit? nisi q manus inqnat? ex cōputatiōs

Sanguisuga.

Vie dñi misia z veritas

£

ceipiēdi z reddendi: cū sciatis q̄ opz reddere aut perire: q̄re nō cessatis z reddit̄z dum pore/ stis: At ille ad hoc obmutuit: ſz nō īstituit. zc. Deberēt ergo vsurarij attendere diligenter: q̄ rarissime inueniūt vere penitēres in extremis. Nā in scptura sacra vt ōr Aug. legi z relegi: et nō inueni in q̄nq̄z milib⁹ annoz. i fine saluarū nisi solū latronē. Tales em̄ sic differētes pniaz cōit in fine vite se obstinati: q̄ tā cēnt in iferno

¶ De ō refert Uinc. vbi s. exm̄. Q. Parisi⁹ q̄ dā infirm⁹ die sabbati ad eccl̄iam fuit deportatus in lecto: q̄ patiebat sacr̄ ignē q̄ ardebat: et erat vallat⁹ ml̄titudie pl̄i. £ ūq̄ diceret vicini sui q̄ eēt vsurari⁹: monebāt eū sacdores z cl̄ici q̄ redderet z q̄taret debitores zc. vel saltē pro mitteret reddere vsuras: vt eū b. ꝑgo ab ō moz bo liberet: q̄ eos aliq̄ten⁹ audire nolebat: nec vi tupijs/ nec blandimētis. z cū finire eēnt vesp/ pmāsit in illa obstinatōe. £ū vo tā ille ignis ro tū corp⁹ ei⁹ occupasset: z ꝑsus eēt i nigredinē et inflatōez: z ocl̄i ei⁹ de capite efluerēt: iñ tanq̄ canis de ecc̄ia eiect⁹ i cl̄i obstinatiōe hoza vesp tina ab igne est ꝑsūptus. Pōr g̃ bñ dici vsura/ rio: q̄ dixit Theoderic⁹ rex Francoz. cuidā ba liuo suo: q̄ male tractauerat res suas. Serpēs inueniēs ampullā vino plenā/ irrauit p os ei⁹ arcū z hausit: z inflat⁹ exire nō potuit: z veniēs dñs ampulle: ait. Miser cuome q̄ hausisti: z sic potis exire et morē euadere. Sic vsurari⁹ si vult euadere dānatōez: opz q̄ cuomat pecu/ niā male acq̄sitā p restitutōez: z culpā p ꝓfessio nē: alioq̄n euacuabit hec oīa velis nolis in ge/ bēna per penā. Uñ Job. xx. Diuitias q̄s deuo rauit euomet: z de vētre eius extrahet eas ōs.

b ¶ Quita stultitia: q̄ vsurari⁹ agit ea de q̄b⁹ co q̄sci erubescit. nō em̄ audet coā hoib⁹ ꝓfite/ri se esse vsurariū. £ū em̄ oēs cl̄ici/ milites/ sa/ cerdotes/ oēsq̄ mechanici z operij libere ꝓfite ant̄ arciū suaz noīa: sol⁹ vsurari⁹ nō audet offi/ ciū suū noīare. Uñ silis est catto q̄ noīe suo vo cat⁹ fugit: z sol⁹ inf aīalia suū nomē abhorret.

¶ Sexta stultitia q̄: sepi⁹ diuitias q̄s ꝓgregat/ refutat alijs q̄ male ꝓsumunt: z plerūq̄ deuol/ uūt ad man⁹ inimicoz. suoz. ℞m illō Luc. xij. Que ꝓgregasti cui⁹ erūt: £t Ecc̄s. iij. Un⁹ est: z sc̄dm nō hz: nō filiū/ nō frēm: z tñ cōgregare nō cessat/ nec recogitat di. cui laboro et fraudo aīam meā bonis: £t rñdet ps. di. Relinq̄nt a. diui. suas: z sepul. il. do. illo. in eē. ps. xlviij. £t in codē ps ōr. Ne timue. cū di. fac. fue. hō: z cū ml̄ti. fue. gl̄ia do. ei⁹: q̄m̄ cū interierit nō su. oīa: neq̄z descē. cū eo gl̄ia do. ei⁹: q̄ aīa ei⁹ in vi ta ip̄ius bñdicet: ꝓfitebit tibi cū bñfecerj ei. q̄ tales aliq̄n in ꝑspitare deū laudāt: z in aduersi rare remurmurāt. £t seq̄t ibid. Introibit vsq̄ ta ꝑge. pa. suoz: z vsq̄ in eē. nō vi. lu. Jrē Die rem̄. vj. Trāsibūt dom⁹ eoz. ad alios: z agri z vrozes ꝑie. De ō refert Uinc. exm̄. Quidā fene rator oīa bōa cuiusdā militj p vsuras absozbue rat: nec ei nec suis volebat restituere aliq̄d: nec inducias dare: ſz p dñm suū faciebat eū capti

Exm̄ Ja/ cobi d vi triaco.

derineri. Interim mortuo vsurario sua vxor cl to postea ꝑxit cū eodē milite q̄ sic libar⁹ a debi/ ro/ fact⁹ est dñs oīm q̄ hēbat vsurari⁹. ita ipe cū bonis suis gaudebat: z vsurari⁹ in iferno ciu/ labat. ℞m illō Eccl̄i. xiiij. In bonis ei⁹ luxuriabi tur alien⁹. Usurari⁹ em̄ est q̄si bursa vsurara et denigrata: q̄ inutilis facta pecunia remota ꝑijcit in lutū z cōculcat. sic vsurari⁹ a demonib⁹. Ec ce fatuitas vsuriozū. apte em̄ videt quō bona aliū post mortē ꝑsumūt in crapula z voluptate: heredes relictos: p vxores stati alijs mari taras. z q̄ maioz est cura de pcipiendis bonis certā cū ꝑtētione: q̄z q̄ aliq̄d cogitarēt p defūcti salute.

£ Jniq̄tas vsurarij apper mł tipliciter

¶ Scōo ꝓncipal⁹ vsura est detestabil⁹ ꝓpt̄ iniq̄tatē ml̄tiplicē vsurarij. vñ iniq̄tas coz dis ei⁹ ml̄tipl⁹ apper: vicz ad deū/ ad se/ z ad ꝓximū. Primo iniqu⁹ est q̄tū ad deū in ml̄tis. Primo q: tps q̄ cōe fecit ds oīb⁹ sibi appro priās vēdit. ió iusto dei iudicio auferet ei tps. ℞m illō ps. Uiri san. z dolo. nō dimi. dies suos Scōo q: vult ꝑtra deū aut ꝑtra nām de dena/ rijs facere denarios pl̄es sine noua moneratio one. Tertio q: euacuat dei ſniam ꝑtra ꝓximū pa rentē. platā. Jn sudo. vul. tui ve. pa. tuo. Ecc̄. iij. £t in ps. Qui ponit laborē in ꝑcepto. Econ/ tra vsurarij meli⁹ alijs volūt comedere z bibe/ re: z min⁹ laborare. De illis ōr. ꝓ: ba in ps. Jn labore hoīm nō sūt: z cū hoī. nō flagel. Sed cū q̄b⁹ rūct certe tādē in iferno cū demonib⁹. Nā vsurarij assidue z incessanť deū offendūt incessanť peccādo: z diabolo die ac nocte fuiēdo: festa dei ac sc̄oz violādo: sacra loca execrati ingredi ēdo: z sacra officia pernicit audiēdo. De q̄b⁹ bñ loq̄t Esa. lxv. c. Popul⁹ q̄ ad iracundiā me ꝓuocat: ante faciē meā semp. Scōo iniquus q̄tū ad se/ aiam suā ꝑcioso sanguine agni īma culati redemptā venalē pro vili ꝑcio exponendo: z intima cordis sui in terrā ꝑijcīdo. Pro/ pt̄ea ōr Ecc̄i. x. Auaro nihil est sceleſti⁹. hic ei aiam suā venalē habz: q̄m̄ in vita sua ꝑecit intima sua. i. aiam suā dando demonib⁹. ¶ Tertio est iniqu⁹ ad ꝓximū. Primo filijs q̄b⁹ nō cōparik: nec suos reputat q̄diu videt eos simplices z inocētes. vt cozu⁹ q̄ pull⁹ suis nō ꝓuider/ nec cōparik eis q̄diu videt eos albescere ꝑmo pilo donec nigrescāt z fiāt sibi silēs. vt ōr Ere. sup illō Job. xxxviij. Quis ꝑparat coruo escā su am q̄n pulli ei⁹ clamāt ad deū. q: q̄diu nō ꝓui/ dent dicz pullis ꝑtes coz: pascit eos dñs roze celi. Sūt etiā impij filijs q̄s imolāt demonijs ℞m illud ps. Et imolauerūt filios suos z filias suas demonijs. Secūdo est etiā iniquus alijs ꝓximis suis: q: vendit eis q̄ suū nō est: sez tē/ pus: z mutuū q̄ eis iure naturali z euāgelico obligat: ℞m illō Luc. vj. Mutuū date nihil inde spantes. Mutuū em̄ dicit q̄si de meo tuū. z sic ꝓrio vēdit rem mutuatā q̄ p mutuū est sua. i. ipius ꝓximi facta. Et q̄d aliō sic fac̄ q̄ q̄ ꝓximū suū comedit viuū inceſſanť/ sine dentibus aut faucib⁹ cū denarijs suis. ℞m illō Job. xxx. Qui me comedūt nō dormiūt. ¶ Tertio vsu/ 5

ra est declarabil' ꝓpter eius īmanitatē. Est em̄ hec pessi ine alia vicia valde crudelis. qz ꝛ̄ziak legi
fmāitas vsure. nāe: legi diuīe. z legi ecclastice. Prio ꝛ̄ziak legi nāe q̄ cordi būano nālit ē impressa. Luce. vi. Odcūqz vult vt faciāt vob̄ hoies b̄ fa. ill'. z ecō uerso: qd vob̄ ñ vult fieri nec alijs facite. Usurari⁹ ār si cēt indigēs sicut ille q̄ pecuniā ei⁹ accipit veller gratis sibi pecuniā mutuari. Jtē ois creatura ꝓpter hoiem facta gratis subuenit indigēti: puta sol/luna/stelle/ gratis cōicant suā lucē. erber rozē: nubes pluuiā: aer flatū: aq̄ potū z lauacz: terra fructū. z sic de alijs. nec boi būficia sua vendūt. Jtē cū solū vegetabilia et viuēcia se multiplicēt p generationē: vult vsurari⁹ ꝛ̄ nām vt denarij sibi generēt denarios sine laboze suo z sine piculo sūmme sue capital' vult q̄ frumētū iā ꝛ̄sumptū a recipiēte pariat aliō frumētū: vult q̄ res sua quā cōmodat pariat sibi aliā semel i anno vl' mēse vl' septiana: ꝛ̄ nām cōmodati. qz cōmodatū est idē qd ad cō modū tuū tibi datū: qd vult vsurari⁹ vēdere.

¶ Scdo vsura ꝛ̄ziak legi diuīe. Uñ Exod. xxij Usuris paupem nō opprimes. Jtē Leuit. xxv. Pecuniā tuā nō dabis ad vsurā. Jtez Deut. xv. Nō ages q̄pti callide i fribꝰ necessitatibꝰ sub leuādis. Et ibidē. xxiij. Nō fenerabis fri tuo ad vsurā pecūiā: nec fruges: nec quālibz aliaz rē. Et sequit. Fratri autē tuo absqz vsura id q̄ indiges cōmodabis. Jtē Lu. vj. Mutuū date nihil inde sperātes. ¶ Ex ill' ptz q̄ vsura ꝛ̄ziak
vsura ꝛ̄ziak frē pietati z charitati fraē pietati z charitati. qz qñ videt aliq̄s fratrē vl' ꝓximū indigētē z ꝓpter indigētiā mutuū petētē: dictat ei pietas nālis q̄ ab eo q̄ indiget nō est aliq̄d exorandū: sz potius ī dono vl' mutuo sibi succurrēdū. Uñ. j. Joan. iij. Qui habuerit substantiam huius mūdi: z viderit fratrē suū necessitatē hītē: et clauserit viscera sua ab eo: quō charitas dei manet in eo? Miser ār usurari⁹ multū ꝓtēnit deū: cui nō dat pecuniā quā petit paupi in pſona dei: p q̄ mutuata ꝓmittit cētuplū z vitā eternā. Magis aūt credit z citi⁹ tradit ei q̄ ꝓmittit simplū: vt q̄nqz p q̄ctuor cū modico lucro z magno petō. Fenerat aūt dño q̄ miserē paupis. Propter imanitatē h⁹ pcti usurari⁹ ī scꝛptura cōparat leoni/q̄ venationi insidiat. Eccli. xxvij. Jtē latroni ꝑz sniam dñi q̄ rēplū ingredi/ens mēsas numulariorꝫ subuertit: z eas eoꝝ effudit. Mat. xxj. z Joā. ij. vocās domū dñi speluncā latronū: ꝓpter eos q̄ ibi habebāt pecūias/q̄s mutuo tradebāt. nō p excrescētia pecūiarū ī usurꝫ: sz p q̄busdā munusculis. Nunqz em̄ legit dñs fecisse violētiā (vt ita dicā) manualē q̄z diu fuit in h⁹ mōdo: nisi ꝛra istos z colūbas vēdentes: qz illos cū flagello de rēplo eiecit: mēsas eoꝝ subuertit: z eas effudit. vbi ꝑ. ¶ Ex p̄missis ꝑ ptz q̄ deteriores sūt usurarij. q̄z fures. qz nō solū spoliāt de nocte: sz etiā de die: aptē z occulte: poſentes z debiles. z plures depauperāt z exheredītant: magnos z paruos. Scdo vsurarius ē silis Jude. Usurari⁹ em̄ ē ꝓditor comedēdo z bibēdo cū hoste z cū fratre ꝓdito ꝓpter mutuādo z pecuniā tradēdo. intēdit ei cū exhereditare z spoliare suis bonis. sic Judas ꝓditor q̄ comedēdo z bibēdo cū dño suo ī mortē tradidit. Imo q̄ntū ad ꝑ usurari⁹ ē deterior Juda: qz iudas penitētia ducē⁹ sz mala: pecuniā añ mortē suā restituit. qd nō facit usurari⁹. ꝓterea usurarius q̄ntū ad pauperes homicida iudicat. qz ill' mutuando aufert vitā q̄dāmō vitā. Uñ Eccli. xxxiij. Panis egētū vita pauperū ē: q̄ defraudat eū hō sanguinū ē. Et sic tertio q̄d amplius dicā usurari⁹ aut auar⁹ silis ē inferno: qz insatiabil' ē z sp̄ hz os aptū ad suscipiēdū. imo deterior inferno videt. qz infernus ꝑtute passionis chīi in resurrectiōe q̄ male habebat restituit. hic vero nec chīi passionē/ nec virginez Mariā/nec penas pcōz attendit vt restituat. imo potius vult carere oīi fructu passionis z resurrectionis chīi. q̄z restituere male adq̄sita. Jtē infernus solū punit malos q̄ demeruerūt p petā. sz usurarius indifferēt spoliat bonos z malos. Cuius aūt usurari⁹ sit peior inferno: cui tūc silis erit: dicam⁹ q̄rto q̄ mortui qz sicut mors nulli parcit nec rēpori nec loco: nec spūalibꝰ nec secularibꝰ: sed oīes spoliare intendit. Et iterū dicere posſumus q̄ deterior est morte. quia mors semel percutit: ille vero pcutere et spoliare nō cessat. De hoc vide supra. in fine pcedentis ſmonis extensius. quō usurarius est peior oi pcōre. Erit ē randē similis diabolo. qz sicut diabol⁹ peccat incessanter sic z usurarius. ¶ Ex oīibꝰ illis patz q̄ usura est valde nociua pcīa. nec sufficit de eo penitere: sed oporteret etiam restituere quod raro vel nunq̄z cōtingit: quia cupiditas crescit ex appositione pecuniarū sicut ignis ex appositione lignorū: iuxta illud Lucretius amor numi quantū ipsa pecunia crescit. Unde si in principio fuit ei difficile restituere augmentata cupiditate difficilius erit ei: quia quāto q̄s fortius radicatus est in aliquo habitu vicioso tanto difficilius separat ab illo. Etiā quāto q̄s diutius perseuerat in peccato tāto magis elōgat a deo. Etiā immoderatus amor ad vxorez z filios quos in abundāria nutriuit nō permittit vt nunc restituat z ipsi indigeant. Quanto em̄ quis diutius vixit in honoribus z delicijs huius mūdi: tāto magis horret viuere in paupertate. Finaliter ergo usurarius desperat.

¶ Exemplū de q̄dā usurario refert Hūbert⁹ in tractatu de simplici morte di. Quidā usurarius dū in extremis laborareꝫ fecit añ se apportare vasa aurea z argentea: et ꝓmittens animē sue illa z multo ampliora: agros z domos: z mīta alia/si adhuc cum eo remaneret. Et cuz magis vrgeret eum dolor infirmitatis: ait animē. Et quo nō vis morari mecū/commendo te diabolo. z sic expirauit. Reseruato quarto membro ad sequentem sermonem. Rogemus deum vt nos custodiat a tantis malis vsure z auaricie per chīm dñm nostrū Amen.

E Jniqtas vsurarij apparet multiplicitr

5

B Dubiuz cui silis sit vsurarius

¶ De mltiplici vsurariorꝝ pena.
Sermo CXVII

Radix oim malorꝝ est cupiditas. j. ad Tim. vj. Jn pcedēti. ser. audistꝭ pla q valēt ad detestationē vsure: vicz multiplicē vsurariorꝝ stulticiā mltiplicē eoꝝ iniqtatē ⁊ magnā eiꝰ crudelitatē. Nūc superest q̄rtū mēbrū in pcedēn. ser. ꝓpositū vicz atrocitas vltiois/siue mltiplex vsurariorꝝ pena in pñti ⁊ in futuro. ℣ro gra Aue. Radix oim malo. est cupi. vbi s. ¶ Jn pñti ser. videdū erit de duplici pena vsurariorꝝ: vicz ō pena quā hñt in pñti: ⁊ de pena quā hēbūt i futuro. Jn pñti tūc puniunt mltiplici pena. Videlicz

Timoris
Pudoris
Obstinatiois
Priuatiois
} Tortꝰ ecclie
Per sacram scpturā.
Per canones sacros
Per doctores sacros
Per leges impiales.

Subite mortis.

¶ ℣ro g̃ in pñti puniūt vsurarij p ecclīaz q̄ duplr. ℣ro phibitiōe p scpturā sacrā. vñ Leuit. xxv. dr. Ne accipias vsuras: nec amplꝰ q̄z dederis. Et ibiō. Pecuniā tuā nō dab ad vsurā ⁊ frugū supabūdantiā nō exiges. Item Deut. xxiij. Nō fenerabis fratrē tuū ad vsurā pecuniā / nec fruges nec quālibet aliā rē. Et ibi. dr. Fratri tuo absq̄ vsura id q̄ indiget cōmodabis: vt bñdicat tibi dñs ds tuꝰ in oī ope tuo. Jtē Ezech. xviij. cōmemorat vsura inē horrēda ⁊ detestāda scelera eē/na morte mulctāda: vbi pmo mltis sceleribꝫ g̃uibꝫ nūeratis subiūgit ibi: ad vsurā nō accommodauerit ⁊ āpliꝰ nō acceperit. Et subinfert. Si q̄s genuerit filiū latronē/hoicidā/adulterātē/ ⁊ idolatrā/ ⁊ ad vsurā dātē et ampliꝰ accipiētē/ nūq̄d viuet: nō viuet: cū vniuersa hec detestanda fecerit/morte morietur: ⁊ sanguis eiꝰ ipō erit. Jtē in ps. liij. Vidi iniqtatē ⁊ ꝯdictōez in ciuitate: ⁊ labē in medio eiꝰ ⁊ iusticia: ⁊ nō defecit de platea eiꝰ vsu. ⁊ dolus. Et iterꝝ in ps. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo: aut q̄s requiescet in mōte scō tuo. Et sequit. q̄ pecuniā suā nō dedit ad vsu. Et iterꝝ ℣prouer. xxviij. Qui coacervat diuitias vsurꝭ ⁊ fenore libali: in pauperes congregat eas. i. viro misericordi ꝯgregat eas. Jtē in nouo test. Lu. vj. dñs vnico vbo oēm vsurā phibuit dicēs. Mutuū date nichil inde sperantes. De q̄ latiꝰ dixi s. ser. cxv. ¶ Scōo eccl'ia phibz ⁊ punit vsurā p canones sacros: vicz p auctōres sacrorꝝ ꝯciliorꝝ ⁊ sūmorꝝ pontificū. Un. xiij. q. iiij. Nec B. dr Leo papa. Nec hoc q̄z preceptū dū dixim⁹ esse/q̄ sdā lucri turpis cupiditate capt̄os: q̄ vsurariā exercent pecuniā ⁊ fenore volunt detestare. qō nos vt nō dicam⁹ in eos q̄ sūt in clericali ordine ꝓstituti: sed etiā in laicos cedere q̄ cristianos se dici cupiūt/ ꝯdolem⁹: quod vindicari acrius in eos q̄ fuerūt cōfutati. i. cōuicti decernim⁹: vt oīs peccādi opportunitas admat. Et iterꝝ ex de vsu. in c. q̄z in oīb. Alexā. iij. air. Quia in oīb fere locis ita crimē vsurarꝝ inualuit: vt mltis alijs negocijs pretermissis q̄si licite vsuras exerceāt. Et q̄liter vtriusq̄z testamēti pagina ꝯdēnent neq̄q̄z arcendunt. ideo statuimus vt vsurarij manifesti nec ad cōmunionem admittant altaris: nec cristianā (si in hoc decesserint) accipiāt sepulturā: sed nec oblatiōes eoꝝ quis q̄z accipiat. Et iterꝝ in c. Sup eo. idem air. Cū vsurarꝝ crimē vtriusq̄z testamēti pagina detestet: sup hoc dispēsatōez aliquā fieri posse nō videm⁹. q̄z cū scptura sacra ꝓhibeat ꝓ alterius vita mēriti. mltomagꝭ phibēdus est q̄s ne cristiā ꝓ redimēda vita captiui vsurarꝝ crimie inuoluat. Et iterꝝ in ca. ꝓsuluit. Urban⁹ tertiꝰ q̄renti: An in iudicio aiarꝝ ille cēsendꝰ sit vsurariꝰ: qui ex ꝓposito accipiēdi ampliꝰ / absq̄z tñ q̄uentiōe mutuat. aut q̄ ꝓter datā solōnis dilatōez amplius vendat merces suas: Rndet. q̄d inḋt in his casibꝫ tenendū sit ex euāgelio Lu. vj. manifeste cogn̄scit vbi dicit: Mutuū date nichil inde sperantes. Et tō ad talē acceptā restituēda i animarū iudicio efficacit inducēdi fūr. ¶ Tertio ecclīa phibet ⁊ punit vsurā p doctores scōs. vñ xliij. q. iij. Si feneraueris. dr Augu. Si feneraueris hoiem. i. si dederis alicui pecuniā tuā: a q̄ plus q̄z dedisti expectes accipe: nō pecuniā solū: sed si aliud aliq̄d plus q̄z dedisti expectes accipe/ feneratoꝝ es: ⁊ in ꝺ ip⁹ probādus/ nō laudādus. Et in ca. purār. ibidē Hieron⁹ air. Puto rant q̄dam vsuras esse tm̄ in pecunia. q̄ ꝓuidens diuina scptura oīs rei aufert supabūdantiam: vt plus nō recipias q̄z dedisti. sic de ꝺ supra pcz Leuit. xxv. A. Jtē alij ꝓ pecunia fenerata solēt munuscula diuersi generꝭ accipe: ⁊ nō intelligūt scpturā vsurā appellare oēm supabūdātiā: ⁊ q̄q̄d. i. si ab eo q̄ dederit plꝰ reaccepe rint. Et in c. Pleriq̄z. Amb. inḋt. Pleriq̄z refugiēres pcepta legis cū dederit pecuniā negociatoribꝫ: nō in pecunia vsuras exigūt: sz de mercibꝫ eoꝝ tanq̄z vsuraria emolimēta accipiunt. Jdē est de illis q̄ occasiōe mutui pstiti escas recipiūt: aut ad mēsas illoꝝ q̄bꝫ mutuauerit accedūt. Tales audiāt q̄d lex dicat. Neq̄z inḋt vsuras escaꝝ accipies: neq̄z oīm rez. Et iterꝝ xliij. q. iij. c. q̄d dicā. Aug. ad Macedoñ. dr. Quid dicā de vsuris q̄s ⁊ ipe leges ⁊ iudices reddi iubent. an crudelior est q̄ subtrahit aliq̄d vel eripit diuiti: q̄z q̄ trucidat pauperē fenore. Et in c. siq̄s. Amb air. Siq̄s vsurā accipit: rapinā facit: vita nō viuit. Et xliij. q. v. ca. Nolite. Aug. de vbis dñi air. Nolite el'ynas facere de vsuris ⁊ fenore: dūmodo vicz scīri pōt cui restitui dz.

¶ Quarto ecclīa militās phibet ⁊ punit vsuras per leges impiales. ℣ro cuiꝰ intellectu tria p ordinē sūt notāda. ℣rio est notandū q̄ oīa iura in lege nāli fūdata reputunt: ⁊ ab ipa lege nature q̄libet ius suscipit officiū suū. ℣rio officiū legis nāe est ꝓhibere oīa vicia ⁊ pcā p solā eoꝝ cognitōez ⁊ detestatōez. q̄ docz vicia cognoscere: ⁊ ad illa detestāda inclinat. ¶ Secūdo vero ius canonicū a lege nāe officiū habz dirigere in cōe bonū fm q̄ cōgruit būane societati

B
Prohibet vsurā sacra scptura.
B
Canones sacri puniūt vsuram.
Doc. scī puniunt vsuram.
Officiuz legis nāe.

q̄ nō solū ciuilit̄:sz̄ z regl'arit̄ viuat/ fm fidē in deū rendēdo:z vitā aliā exp̄ecrādo. ¶Nā cū ius canonicū sit q̄dā explicatio diuini iur̄: necesse est q̄ idē fmin⁹ ab eisdē final'r intēdat. Tale ät cōe bonū nō pōt ꝓfuari z ꝓmoueri nisi p quā/dam celestē amicicią/quā charitatē vocam⁹: sī ne q̄ ipossibile est quēq̄ rēdere in vltimū finē: scz deū. ¶Tertio insup ius ciuile bz a lege naturę dirigere in cōe bonū: fm q̄ cōgruit hūane societati ciuilit̄ viuēti: fm quē modū cōe bonū bz nutriri/cōseruari/z ꝓmoueri p legalē iusti/ciā: z p ciuilē amicicią. Et b̄ solū officiū sufficit ei. ¶Scdo notādū fm magr̄m Gerard. de senis. quē recitat Jo. and. in mercu. in rl'a. pcm̄. q̄ malū duab⁹ de causis ꝓmitti pōt. ¶Prio ꝓpt̄ bonū q̄ inde oriť. Scdo ꝓpt̄ mai⁹ malū q̄ inde vitať. Ut aūt mai⁹ malū viteť/ tribꝰ modis ꝓmittit malū. ¶Prio vt viteť malū spūale i alia q̄ est mai⁹: p malū corpale in corpe q̄ est minus. Scdo vt viteť vnū malū spūale q̄ ē maius: p min⁹ malū spūale. sic̄ sepe ꝓmittit min⁹ pcm̄ vt viteť mai⁹. Tertio vt viteť vnū malū corpale mai⁹: p aliꝰ corpale q̄ est min⁹. Et de his notať. ¶Ne cle. vel mo. cap. iij. in ꝓma glos. ¶Tertio notādū est q̄ triplex ꝓcessio iuris distingui pōt fm p̄dictū mgr̄m Gerar. de senis. vbi s. ¶Prima est ꝓcessio remouēs punitōez. Secūda addēs ꝓhibitōez. Tertia subdēs subuentionē arq̄ fauorē. ¶Prima est ꝓcessio remouēs punitionē. i. dimittēs penā: fm q̄ btūs Greg. sciens anglor̄ ep̄o de obſuātia ieiunij q̄dragesimalis: p̄misit inordinatū esuz carniū in dñica carnispriuiū. sic̄ pz dist. iij. ca. Deniq̄. vbi dic̄ finaliť q̄ laici nō p̄nt auerti a tali ꝓsuetudine. z tō cū venia suo ingenio sť relinq̄ndi: ne forte peiores existāt si a tali ꝓsuetudie ꝓhibeanť. Et sic̄ dť glo. loq̄ť ibi de venia pene nō culpe. Et illo⁹ p simplicē ꝓmissiōez ꝓcedit ius ciuile ꝑtū vsurariū: q̄ nō punit eū. Unū ius ciuile ꝓhibere habet ꝓmo z p se: p pene cōminatōz illa vicia que pūt domesticā z ciuilē amicicią ipedire. Sz̄ q̄ in ꝑtū vsurario a mutuū recipiēte interuenit voluntas: licz nō absoluta/tñ ꝓditōata. Et ex b̄ euidenť non appet p̄dictā amicitią ipediri. Et sic lex ciuilis p alią ꝓhibitionē z penaz relinqt bz ꝑtus ꝓhiberi z puniri/ relinq̄ns diuino iudicio. vñ Aug. in li. de libe. ar. Zex illa q̄ regendis ciratib⁹ ferť: mł̄ra ꝓcedit ac ipunita relinq̄t: q̄ p diuinā ꝓuidentią vindicanť. pz̄ de lupanarib⁹ ꝛc. ¶Necario tñ talis ꝑtus vsurari⁹ iure canonico ꝓhibeť: eo q̄ ex fine quē intēdit bz necessario oia vicia ꝓhibere. q̄ ois mortal' culpa obuiat charitati: p quā hō dirigiť in deum. Hic est q̄ oīe pcm̄ q̄ ꝓhibeť a iure ciuili q̄ manat a iure nāli/etiā ꝓhibeť a iure canonico. ¶Scda est ꝓcessio addēs ꝓhibitōez: q̄ idē est q̄ ꝓmissio tollēs impedimētū. fm quē modū iudei inť nos habitantes in sui rit⁹ obſuantia ab eccl'ia ꝓmittūť. sic̄ b̄ oñdit Greg. xlv. di. in ca Qui sincera. vbi sic ait de iudeis. Oēs festiuitates feriasq̄ suas sic̄ baptizat⁹ tā ipi q̄ ꝓgenies eoz̄ p lōga retro ꝛa tenuerūt. liberā habeant obseruādi celebrādiq̄ licentią. Ecce quō hec ꝓcessio addit ꝓhibitōez: ꝓhibēdo vicz ch̄ianos ne ipediāt iudeos in suis ritib⁹. Et sic non solū p mittit rit⁹ eoz̄: sed ꝓhibet ne ipediāť. ¶Tertia ꝓcessio p̄stans fauorē z subuētōem arq̄ iuuamē: fm quē modū q̄q̄ ꝓmittit eccl'ia clericū a secl'aris ptāre occidi. Et hec ꝓcessio se bz per additionē ad p̄cedentē scdam: quēadmodū secūda ad p̄mā. Nā in ista ꝓcessiōe nō tm̄ subtrahit ꝓminatio pene sic̄ in ꝓma: sed vltra b̄ tollit impedimētū p q̄ posset occisio clerici impediri: sic̄ ꝓtingebat in scda ꝓcessiōe. z vltra b̄ p̄stat iuuamē in ista ꝛtia. ¶Nā clericū q̄ dign⁹ est mort̄e degđat z punit ecc̄ia: z ip̄m tradit in manꝰ iudicis secl'aris vt occidať. ¶Predicta patent de ver. sig. nouim⁹. Et de pe. z re. ca. ij. lib. vj. ¶Nec bāc ętią ꝓcessionē non dat vsurarijs ius ciuile: q̄ manū vel auxiliū mīme p̄stat eis. Neq̄ ętią scdam ꝓcessionē: q̄ nō ꝓhibet eos puniri iure canonico ꝛc. Et illo inferť q̄ ius canonicū contractū vsurariū neq̄q̄ cōcedere pōt. q̄ cōcederet ꝓtra ve. z no. restm̄. extra de vsu. in cap. sup eo. vcz s. B. ¶Scdo inferť q̄ in ꝑtū vsurario nō p̄t cadere dispēsatio: ꝓpt̄ mai⁹ malū spūale vitādū. Nam malū q̄ incurrit vsurari⁹ p p̄dictū ꝑtū q̄m maximū sit: pz̄ ex p̄cedentib⁹ z in seq̄ntib⁹. ꝓpt̄ q̄ oīa est finalis ꝓclusio: q̄ ius canonicū nullo mō p̄t cōcedere: neq̄ dz ꝓmittere ꝑtū vsurariū ꝓpt̄ mai⁹ malū vitandū. q̄ regulariť loquēdo nō appet aliq̄ mai⁹ ipo: q̄ p vsuras valeaz euitari. z sic finaliť vsura oī lege merito ꝓhibeť. Leges itaq̄ siliť ꝓhibent vsurā sic̄ canones. z lex nāe: sed nō punit vsurarios ex cāis dict̄. z q̄tū ad b̄ ꝓmittunt. Unū fm Innocē. Host. z Jo. an. si nō oī lege ꝓhiberet vsura: z fenerari liceret: fere inde seq̄rent̄ innūerabilia mala. Nā si boies nō intēderēt agriculture: nisi forte q̄n aliꝰ agere nō valerēt. ex b̄ tanta insurgeret caristia: q̄ oēs pauperes fame pirent. Nā etsi ęrā bīent ad colēdū: aialia z alia instrā ad colendū necaria bīe nō possent: q̄a se pauperes nō valerēt bīe: nec insup a diuitib⁹ bīent illa: q̄ diuites ꝓpt̄ securitatē z mai⁹ lucr̄ ponerent pecuniā ad vsurā q̄s ad mioza z minus cauta lucra. Insup dato q̄ aliq̄s diues aliq̄ i talib⁹ poneret: tñ victualia ita eēnt cara: q̄ pauperes nō bīent vñ viuere possent: ex q̄ tūc fidelib⁹ maxim̄ piculū imineret. ¶Sz̄ q̄ ex p̄dict̄ q̄ sic̄ dr̄ Eccl. x. Auaro. s. vsurario: ni. est scele. Sic q̄ bēris ꝓmā penā vsurariorū: quā ꝑtus vsurarios induc̄ eccl'a militās p sc̄ptur̄ sacr̄: per canones sacros: p doct̄. scr̄os: p leges imperiales ꝛc. De b̄ vide exp̄m infra circa lr̄az N. ętū. vicz de sepulto in mōasterio. ¶Scda q̄ pena q̄ rāgūť vsurarij: ē pēa rior̄: z ē rior ꝓtinus q̄ ē vsurarij amittēdi sic acq̄sita. Imo ex tali ꝓtinus rioze sepe ple carēt/ deo spāl'r p b̄ eos puniēte. vt sic̄ ꝓtinue ꝓgregāt z timēt ne amittāt ꝓgrega

Malū p mittit ex duplici causa.

Triplex concessio iuris dimittens penam.

Addens ꝓhibitōz

Prestās fauorem

Cōcl'o iuris canonici

Pena timor̄ puniť vsurarij

Doc. scti puniunt vsuram.

Officiuz legis nāe.

ta:tãdẽ nõ bẽant cui acq̃sita relinquãt.iuꝫ illõ Osee.ix.Da illis vuluã sine liberꝫ/ z vbera arẽ ria:vl' filios bñt inutiles/ stultos et ꝓdigos: q̃ cito dissipãt oĩa q̃ ml'to rpe z ml'tis laboribꝫ a/ uarus acq̃siuit. Uñ in pſ. Nutãtes transſe.fi. eꝝ z mẽdicẽt:eiciãt ỏ habi.suis. Sũt z vsura rij in?tinuo tioze ne capiãt aut ꝑdent.sepiꝰ emꝫ ꝓt' res q̃s iniuste acq̃sierũt/ipi iuste z q̃ꝫ in/ iuste ab hoĩe:tñ iusto dei iudicio ỏ pmittẽte:ca ptiũt/tenent/dure tractant/z reb' suis spoliãt fm illõ Esa.xxxiij. Ue q̃ ꝑdarꝫ:nõne z ipe ꝑda beris. ¶ Tertia pena est pudoris: hꝫ em̃ vsu/

pena pudoris.

rariꝰ pudorẽ de fama z de no ie suo. Nã etsi bo nozat ab hoĩbꝫ:z ei reuerẽtia exhibet' exĩus:tñ restat ei ?scia sua q' indignꝰ est honoze:z q' ipi met q̃ cũ bonozãt reputãt cũ vilẽ z idignũ bo noze:sic̃ bñ solebãt antiq̃tus rl'es honozare. a/ deo nãq̃ viciũ dereliq̃t:bãt vsure: q' vix in vna

Nota.

magꝫ citare poſſet vnꝰ vsurariꝰ inueniri. Hic si veniebat ad cũ/nõ dabat pecuniã ad vsurã:ni si pꝰ data fide q' nõ publicaret. De q̃ si oriebat suspicio/domꝰ eiꝰ dicebat domꝰ diaboli: vinea sua vinea diaboli.z sic de alijs reb' eiꝰ: pacꝫ ei oscula ñ dabat:nec ignꝫ i domo eiꝰ accipiebat: ab oĩbꝫ digito mõstrabat:hui? occursum expa/ uescebãt pueri:ipmq̃ demõstrãtes/ad inuicẽ fugiebãt. Ecce q̃ꝫta cõfusio fcã est apd antiq̃s vsurario. Utinã bodie hec fierẽt. Et sic p̃ pudo re z ?fusiõe a talibꝫ ?critꝫ vsurarijs ml'ti retra herent. Hec Uinc. vbi s. ¶ Quarta pena est

K pena obstinatoꝝ

obstinatois. vñ post lõgã ?suetudinẽ vsurarij vsuras recipiẽdi:ex pudore z ?fusiõe veniũt ad mẽris obstinatõez:ita vt nõ restituãt neq̃ resti rui ꝓmittãt res male acq̃sitas:sed sic̃ fur cũ re furtiua depẽdẽs:i morte cũ ea t ꝑ ea suspẽdũ tur in iferno. Rõ aũt q̃re vsurariꝰ nõ restituit est:q̃ si est ꝑdigꝰ nõ ꝑt:q̃ nõ hꝫ vñ restituat. vl' nõ vult si est auarꝰ. vel si vult nõ nisi in morte ad sil'itudinẽ vasis ẽrei: vulgariter sparbaf. in q̃ cõgreganꝫ denarij:sꝫ inde nõ ꝑñt extrahi / nisi frãgat'. vel si vult añ mortẽ:aliter vult q̃ꝫ dꝫ: cuꝫ ?diriõibꝫ z circũstantijs indebitꝫ z iniustꝫ. vel ꝑtꝰ vult dare q̃ꝫ restituere: bis q̃bꝫ nõ dꝫ. Et hic est q' res vsurariorꝝ post mortẽ subito eua nescũt z inueniri nõ ꝑñt: q̃ q̃ ꝑt capẽ capit: q̃ de/ bitoꝝ eiꝰ est negat si ꝑt. vl' q̃ sepe nescit vbi oc cultauerit res suas. Idẽ intelligo de alijs aua/ ris signãter q̃ res male acq̃sieꝛt: vl' acq̃sitas iu/ ste: siue cõmissas nõ vt debẽt restituũt. De ỏ vi de infra exĩm̃ ẽciũ post lr̃am O. ¶ Quinta pena est ꝓuationis. Uñ vsurarij ꝓuant' ml'tis bonis

Bonis spiritualibus
Gratia temporis.
Uicꝫ Gra chr̃i z fraterne chr̃ianitatis.
Oblatiõibꝫ z elemosynis q̃ facit.
Suffragijs ecclesie
Ecclesiastica sepultura.

z pena priuationis

¶ Primo vsurariꝰ priuat' bonis spũalibꝫ que sunt vita aie:sc̃z gra/virtutes/z merita. Si em̃ pecuniã suã gr̃is mutuaret ꝓter deũ ml'tũ me rerek apd deũ.fm illõ Prouer.xxij. Sup aurꝫ t argentũ gra bona. Usurariꝰ aũt pecuniã suã ꝑfert gratie.ideo deꝰ iuste ei nõ dat gram tanꝫ gre contẽprori.de ỏ merito q̃ꝫtũ sit siq̃s mutuꝫ at ꝓter deum.dixi s. ser.cxv. ¶ Scõo vsura rius priuat' gra temꝑis nobis gr̃is exhibiti: q̃ vsurariꝰ rꝑus vendit. Et q̃ gr̃is nob' oĩb' exhi bet':iure priuat' gra temꝑis q̃ nihil nobiliꝰ: q̃ vna hora salutẽ aie sue posset ꝓcurare z gram nõ habet:q̃ rꝑs vẽdidit qd gratis dare debu/ it.fm illõ Mat.x.Gratis accepistꝫ: gratis da te. ¶ Tertio ꝓuat' gra quã chr̃is nob' exhibuit in multis bñficijs gr̃is ea dando.ꝑ q̃bꝫ vult et nos bñficia gr̃is exhibere. Uñ Lu.vj. Si mu/ tuũ datꝫ cui a q̃bꝫ sperat' que vobis est gra ? ỏ ei exigit fraꝛna charitas oĩm chr̃ianoꝝ:vt vnꝰ alteri gr̃is mutuet.fm illud Deut'.xxiij. Non feneraberꝫ fratri tuo. Jn ỏ igit' vsurariꝰ chr̃ia/ nus longe deteꝛior est iudeo:q̃ iudeꝰ iudeo non ?modat ad vsurã.iõ ꝓt' hec oĩa iuste ꝓuat' gra chr̃i z fraꝛne chr̃ianitat'. ¶ Quarto ꝓuat' obla tiõibꝫ z elymis q̃ fac̃ de vsurꝫ : in q̃bꝫ videt' deũ plus ad iracundiã ꝓuocare q̃ꝫ placare.fm illõ Eccs.xxxiij. Jmolantis ex iniq̃ oblatio eiꝰ ma/ culata:z nõ sũt bñplacite subsanatiões ipiorꝝ. Tales em̃ sũt sil'es illis q̃ in passione chr̃m cru cifigebãt: z arundinẽ de q̃ eũ verberabãt i ma nu eiꝰ ponebãt:z cũ illudẽdo adorabãt. Et seq̃t vbi s.i Eccl'iastico. Qui offert sacrificiũ de sub stãtia pauperꝝ:q̃si q̃ victimat filiũ in cõspectu pris. Tale enꝛemiũ facit deo pr̃i q̃ offert de sub stãtia ablata pauꝑi ꝑ vsurã vel rapinã. Sic̃ le gim̃ in Orosio z schola. histo. fecisse Astyagem regẽ Persaꝝ Arpello ꝑncipi militie sue: q̃ of/ fenderat eũ ꝑ euasione Cyri nepotꝫ sui. Uñ sic̃ habet' in histo. schola. sup Dañ.xiij.ca. Astya/ ges rex Medorũ et Persaꝝ/ vidit in somnis virem nascentẽ de vtero siue de genitalibꝫ filie sue:rotã Asiam occupantẽ. Et a cõsecratibꝫ si/ bi fuit rñsum: q' visio illa figurabat filiũ ex ea nasciturũ:q̃ occuparet regnũ Medoꝝ z Per saꝝ z ipm̃ ejceret de regno: ꝓter hoc timẽs ne ipe vl' filius suus regno ꝓuaret:dedit filiã suã militi paupi. Et cum filia sua cũ illo facta esset ꝑgnans:fecit rẽpus parte sui explorari z puer natũ sibi apportari: quẽ tradidit secretario suo Arpello. vt s. vt secrete interficeret:q̃ cõpatiens puero ipm̃ nõ interfecit: sed in q̃dã nemore for/ tune dimisit:ad quẽ q̃dã canicl'a pastorꝫ regis q̃ erat inꝫ nem̃ frequẽter veniebat z ipm̃ lactabat. Et pastor ꝑdict' volẽs scire vbi canicl'a de/ clinabat/inuenit puerꝫ ita pauperẽ lacẽtẽ: quẽ accepit z tradidit vxori sue nutriẽdũ: q̃ postea factus est rex Persaꝝ arcꝫ Medoꝝ ad libera tionẽ iudeoꝝ. Hoc modo vt dr magr in histo. vbi s. q' cũ creuisset puer z haberet' ranꝫ filiꝰ pastoris ludebat cũ pueris z factꝰ est rex eoꝝ: z inobedientes sibi grauit' affligebat :qd grauit' ferẽtes/pies puerorꝝ accusauer̃t apd regem fi/ liũ pastoris:quẽ cũ rex vocasset z argueret gre

vsurariꝰ chr̃ianꝰ deterior est iudeo

Exñi.

pueros plagasset. Ille intrepid⁹ rñdit se vt regē fecisse. Et admiratus rex: z q̄dam signa generis sui in eo dep̄hendēs: vocato pastore secretius rei veritatē agnouit. Uerūtamē timor ei⁹ de nepote mitigat⁹ est: estimās q⁹ ꝟbū coniector de regē/implerū esset in regno pueroꝝ. Et tūc eidē cui cōmiserat occidēdū cōmisit alendū: nō indicans eū esse nisi pastoris filiū. Et sic dict⁹ rex astyages fecit capi clam dicti Arpelli filiū parvulū vnigenitū: z occidi et parari diuersimode: z ꝓponi p̄ri ꝑ venatiōe: de q̄ cū satis comedisset z bonitatē carnis cōmendasset/ fecit ei apportari cruda mēbra q̄ retinuerat. s. caput z manus z pedes pueri: dicēs illa esse extrema dicere venatiōis: q̄ cognoscens vidit/doluit/ z dissimulauit: captans hor̄ā qua posset vindicare factū p̄z q̄ laborauit epe suo. Factū est aūt vt Astyages rex traderet exercitū illi secretario Arpelo ad hostes expugnādos: ipe vo resedit i media. Et ille nō immemor maleficij regis psuasit exercitui: vt sparticū. i. puerū p̄dictū p caniculā nutritū sibi eligerēt in regē Persaꝝ: Et cognominauit eū Cyrū: qđ interp⁹ at here. q. d. lz relucet Astyages: hic ē heres. Quo facto timēs Astyages: Darū cōsobrinū sibi adoptauit in filiū. Et collecto exercitu cōgressus est versus Cyrū: z fugerūt Perse. vxores aūt eoꝝ et mares egresse ad eos: z detectis posterioribus suis aiebāt. Ultris ne introire in vteros matꝝ z renasci. Hoc pudore Perse excitati/acriꝰ redierunt in hostes: z victo⁹ est Astyages. Cyr⁹ autē magis exhibuit se illi nepotē q̄s victorē: nam regnū hyrcanoꝝ ꝓcessit ei. Dario vo tanq̄s fratri matris sue tradidit regnū Medoꝝ: tanq̄s subcerta spe reuertēdi ad ip̄m. Ille Cyrus inspirāte deo dedit licentiā iudeis q̄ erant in vniuerso regno suo vt redirēt i iudeā z edificarēt domū dñi in hierl'm. Excitat⁹ aūt fuit ꝟbis Esa. q̄ añ cc. z. x. ānos scꝑserat dñm dicētē chr̄o meo Cyro: cui⁹ ap̄hēdi dexterā subiugabo gentes z reges. ip̄e reedificabit domū meā in hierl'm. Propterea ille Cyrus ꝺr esse figura chr̄i. q̄ sic Cyrus fuit saluator iudeoꝝ. nutrit⁹ in pauptate: z crescens in mlta aduersitate. sic chr̄us dñs saluator totius mūdi in pauptate z aduersitate hic vixit ꝛc. Ad ꝓpositū sic Astyages rex filiū Arpelli occidere fecit z sibi in cibū dedit. sic vsurari⁹ īmolat filiū pauperē in ꝓspectu dei p̄ris: cū affligit eū vsuris: de q̄b deo oblatōs facit. Unde Augu. de vsurarijs ꝺr. O lucra dānosa: inuenis pecuniā: pdis iusticiā: pdis aiam: p̄dā quā rapere cupis muscipula est: in q̄ sic mus volens capere lardū capis. detinēs alienū a diabolo deprineris. ¶ Quinto vsurari⁹ p̄uat suffragijs ecclesie z oꝛionib⁹ ecclie. z cōione: z ꝓsortio pp̄lor. deiectat z cōione sacre eucharistie. vt p̄z ex canonib⁹ sacris sup̄ recitatis B L. Un̄ Apoc. xxij Bti q̄ portas intrāt citatē ꝛc. Et sequit. Foris canes venefici z idolatre ꝛc. q̄les sūt vsurarij. Canes sūt: q⁹ vt canes famē insatiabilē patiūt. Uenefici: q⁹ alios venenoso exēplo vl' pecunia vl' ꝓsilio iniciūt. Idolatre: q⁹ pecuniā vt deū colūt. z sup oia eā diligūt. hi excludēdi sūt ab eccl'ia militāte: vt s. B L. z tandē excludēt ab eccl'ia triūphāte. Un̄ sic ꝺr Uincē. vbi s. refert mgr Jacob⁹: q⁹ q̄dā bon⁹ sacerdos monēs p̄em suū vt restitueret. cū nollet adq̄escere: eo mortuo dū faceret oꝛones ꝓ mortuis in eccl'ia sua/dicebat. Nolite oꝛare ꝓ aia p̄ris mei q̄ restituere ꝓhib̄ir: q⁹ sepult⁹ ē i inferno z facie dei de cetero nō videbit. Alius vsurari⁹ cōmodauerat q̄tuor libras: ꝺ q̄b debebat hre. xij. vsq̄ ad q̄t tuor ānos. aduenīēte sacerdore i extrēis nihil extorq̄re potuit ab eo nisi hec ꝟba. Duodecim libras q̄s tal'ꝺ ꝓ q̄tuor reddat. ¶ Sexto vsurari⁹ p̄uādus ē eccl'iastica sepl'tura: q⁹ ralib⁹ ꝓhibita ē: vt p̄z s. B L. Imo si vsurari⁹ sepelit in eccl'ia/sepultura pl⁹ sibi nocet q̄s ꝓdest. Un̄ Bre. iiij. dial'. Quos petā ḡuia deprimūt: nō ad absolutiōez sz portaꝝ ad maiorē dānatōis cumulū ē. q⁹ eoꝝ corpa i eccl'ia ponūt. Et postea ibidē ꝺr. His q̄s petā ḡuia deprimūt: si i sacro loco sepeliri se faciūt: restat vt eciā ꝺ sua p̄sūptione iudicent. Ꝺ ꝓbat ibidē pl'ib⁹ exēplis. In ciuitate bisuntina accidit: q⁹ cū q̄dā magn⁹ vsurari⁹ q̄ valde locūꝺ erat sederet ad mēsaz suā vt comederet: subitanea morte i ipa mēsa peruss⁹ cecidit. Ꝺ videres ei⁹ filij q̄s habebat ꝺ duob⁹ pugilib⁹: ad gladios cucurrerūt/ p̄ce dimisso: sup arcas de eis cōpugnātes custodiēdis z saluādis/ꝺ aīa p̄ris vl' corpe pauꝝ curātes. Cū āt fuissz sepult⁹/iuncti⁹ parieti eccl'ie parochialis scti Joānis. Et facta ibi fuissz ꝓminēs sepl'tura iūcta parieti z inserta: i manea pariete repulsa z lōge ꝺpulsa inuenit: q̄si p ꝺ inueret q⁹ nō bñet cōionē i eccl'ia. Hec Uincē. i spec. moꝝ. li. iij. dif. xj. ꝑte. vij. Qualit⁹ āt sepeliēdi sint vsurarij notat Hiere. xxij. cū ꝺr. Oculi tui z cor ad auariciā z ad sanguinē fūdēdū inocētē: z ad calumniā z ꝓsūmationē mali opis. Et sequit. ꝓpt⁹ ea hec ꝺr dñs: Nō plāgēt eū z nō ꝓcrepabūt ei. ve dñe: ve inclyte. q. ꝺi. oēs plāgūt seipos. null⁹ āt plāgit eū vl' ei⁹ infortuniū i corpe z aīa. Et sequit Sepultura asini sepelietur/ putrefact⁹ z ꝓiect⁹ ex portas hierl'm. Ecce sic asin⁹ sic sepelietur. Asino mortuo dñs cuz exoriat/ sibi pellē retinēs et cadauer ad fossata trahere faciēs: vbi ꝟmes z corui pugnāt ꝺ carnib⁹: canes de ossib⁹. Sil'r vsurari⁹ ex eccl'ia ꝓiciēd⁹ ē i fossaz z locz immūdis. Et dñi retinēt sibi pellē tpaliū rez: demōes pugnt de aīa corrodēda: z ꝟmes ꝺ cadauere. De b ꝺr Uincē. vbi s. exēplū qđ refert Jacobi. Cū q̄dā bñdict⁹ sacerdos corp⁹ publici vsurarij q̄ noluit restituere: nollet tradere eccl'iastice sepl'ture istātiā z violētiā amicoꝝ nō ferēs ait. Uideam⁹ de b q̄d velit de⁹. Ponam⁹ corp⁹ ei⁹ sup asinū suū. z vbicūq; i eccl'ia vl' alibi eū tulerit ibi sepeliat. Cū āt ꝓcordāsset buiusmodi: tulit eū asin⁹ ad furcas. i. ad patibulū rectro iuere: vbi eū inē latronū cadauera sacerdos

Exēplum

Exēplum

Exēplum

dimisit. Nã cũ dicat ꝺ scris Eccli. xlviij. Corpa eorꝝ i pace sepl'ta sũt: ipi cũ vsurarijs nó hñt cósortiũ. Et Esa. xlvij. ꝺ. Quasi cadauer putriduꝝ nó habebis ꝓsortiũ. q. ꝺ. Et si alij aliqñ qescãt: tu nũq̃. Et subiũgit Uincẽ. ibidẽ. Idẽ mgr Jacob ꝺicebat: q cũ qdã feneratoꝝ mortuꝰ cẽt nihil restituere volẽs. qdã mõachi ꝑce amicoꝝ et ꝑcio inducti sepelierũt eũ i claustro suo. Et videbat eis q singul' noctib surgeret ꝺ sepl'cro suo: cãdelabꝝ t boccis nocturnis ꝟberãdo monachos fugabat ꝺicens. Jsti ꝺei inimici saluteꝫ quã mihi ꝓmittebãt ꝓferre nõ pñt t pecuniaꝫ meã habuerũt. Cũ aũt ꝟ sepꝰ fieret inuenerũt ꝓ sliũ cũ qdã ꝓbo viro t sapiẽte/ q ꝓsuluit q diu narẽt vt qescerer. q rñdit q qescere nõ poterat nec eos qescere dimitter q̃diu eũ i ẽra ſcrã detinerẽt: qm̃ ibi qescere ñ pokat: q officiũ exercuerat. qõ nec die nec nocte qescit. q electo de sancto loco qscebãt ab eis veratiõe. Sic q̃ habeꝫ qntã penã. vicꝫ ꝑuatõis: quo vsurarij ꝑuãt sex bonis notabilibꝫ: vt audistꝭ. ¶ Sexta pẽa ꝓncipal' vsurarij siue auari ẽ pena ſbite mortꝭ. qz sepe tales mala morte subita t improuisa moriunt. Alij blasphemando t ꝺiabolo se reddẽdo: alij vsuꝫ lingue t mẽorie pdẽdo. alij ẽt q mortẽ suã ꝑuidẽt/ rãtũ hñt facere ꝺ aliꝭ ꝺisponẽdis q magꝭ fuerũt eis corꝺi q̃ de restitutiõibꝫ faciendis: ꝺe qbꝫ nõ curauerũt. Alij em̃ hñt facere de carnis afflictiõe t ifirmitate quã fentiũt: q de periculo aie nolũt aut nõ pñt cogitare: qz ante oculos eorꝝ est ꝺolor ifirmitatꝭ corꝑis t nõ aie. Alij ertãsi vellẽt nõ hñt restituẽꝺi spaciũ sed relinquũt ꝺispositiõi aliorꝝ. Et cũ ipi viuẽtes parũ cur auerũt isti min⁹ curabũt. ꝺe ꝟ refert Uincẽ. vbi supꝝ exẽplũ de mala morte cuiusdã q loquebat' aie sue ꝺicẽs. Aia mea ml'ta bona tibi adq̃siui: qd tibi ꝺeest' mane mecũ. t cũ magis ac magꝭ vrgeret ad mortẽ: fecit añ se apportari vasa aurea t argẽtea t iocalia ꝑciosa: i q̃z aspectu ꝺelectaꝝ ꝺicebat ieꝝ. Aia mea vides hec oia? si hec tibi nõ sufficiũt adhuc ꝓmitto tibi maiora/ si mecũ volueris remanere. Qui morti se sentiẽs t ꝺesperãs ait. Aia mea exq̃ mihi nõ vis adiecere/ oĩb ꝺemõibꝫ te cõmendo. Quo ꝺicto miseraꝫ aiam exhalauit. qz em̃ feneratoꝝ aiam suã ꝺiabolo venalẽ exhibet ꝑ vsuras: iõ ꝺiabol⁹ eam in morte tanq̃ sibi vẽditaꝫ rapit ertã nolentẽ: t de corpe violenr educit. ¶ Ad idẽ est exẽplũ de Crisurio. iiij. ꝺialo. de q̃ ẽt ꝺe homelia. xij. inr q̃dragita homelias. quẽ alij vocãt Crisoriũ. q cũ eẽt plen⁹ viciꝭ t i adq̃rẽdis rebꝰ anarticie faciꝭ isatiabil'r succẽsus: ifirmitate pcuss⁹ eadẽ hora q̃ erat de corpe exitur⁹ vidit retrorsios spũs volẽtes cũ rapẽ: q̃s vbicũq̃ se verterat videbat. Et ꝺñ vocaret filiũ Mapimũ noie: q face⁹ erat mõach⁹/ nihil ꝓfuit ei. Cepit q̃ sudare: tremere: t pallescere: t magnis clamoribꝫ ꝺucias petere: saltẽ vsq̃ mane: nec fraudiebat' sꝫ retrorsios spũs sustiere nõ valẽs hinc inde se auertere voluit ab eis: nec potuit. Et sic desperãdo aĩa a corpe solura est. Uñ vsurarⁱ⁹ nõ ꝺebet hĩc inducias siue ꝑpis ꝺilationẽ qõ aliꝭ vẽdit. Et ꝺe q̃dã alio ibidẽ ꝺr Uincen. q cũ gñi ifirmitate posit⁹ moneret q restitueret t restamẽtũ ordiaret: ait sacerdoti suo. Uos estis/ sacerdos meus: vos primũ lego diabolo qui ꝓpter enormia mea que a me recepistis in peccõ me fouistis. Similiter vxorẽ meã t pueros ꝓ qbꝫ vsuras feci. Pecũia aũt mea sit ꝺñi mei q melⁱ⁹ porit eã õfẽdere. adhuc ãt aiaz meã reddo diabolo cui diu fuiuit. Et sic illã statĩ ꝺiabol⁹ accepit. Jtẽ ꝺe ſbita morte ꝺr i ps. Uiri sãguinũ t dolosi ñ ꝺimidiabũt ꝺies suos. Hi sẽ vsurarij q fraudibꝫ t vsurꝭ sugũt vt sanguisuge victũ pauperꝝ: fꝫ illõ Eccli. xxxiij. Panis egẽtiũ vita pauperꝝ ẽ. q õfraudat eũ hõ sãguis est. Alicq ei i ipa mẽsa comedẽdo t bibẽdo morte ſbita pcutiũt. sic ille ꝺisuntin⁹ ꝺ q̃ s. N. Uñ silis est vsurarⁱ⁹ crocodylo: q sup oĩa bz exosũ idrũ ꝓpẽ. quẽ si venirẽ ferire eũ sub pedibꝫ ita arrerit: q q̃si mortuũ derelinq̃t. Jdr⁹ ãt resurgẽs occupat herbas qbꝫ pascit' crocodyl⁹ plerbrozes. t i eis se ꝟuoluit. crocodyl⁹ ãt cũ ingluuie herbas glutiẽs/ glutit idrũ: q cũ ine⁹ ꝓfozat: intrinsecus t occidit. Crocodyl⁹ q ꝺ rapĩa vitã eorꝝ q venat i aq̃ t ẽra: ipenetrabilẽ hñs pellẽ: ꝺicit vsurariũ q adq̃rit rapiẽdo ꝟiuste t p aq̃s t p ẽra: q ẽ ipenetrabil' ꝺiuitijs. Jdr⁹ ẽ mors oĩa penetrãs. quã si aduertit vsurarⁱ⁹ i tactu alicuius ifirmitatꝭ: tot medicĩs opꝑmit eã q̃t eã extrahi se videt. cũ aũt credit se cẽ securũ ꝺ ea aliⁱ⁹ latet anguis i herba/ ꝺũ comedit aliquẽ cibũ delicioſuꝫ/ mors ibi latet. Hec Uincẽ. Et subiũgit. Uidi aliquẽ q surrexit ꝺ mẽsa vbi satꝭ comederat i medio ꝺom⁹ sue: q subito mortuꝰ cecidit. Aliⁱ⁹ i nuptijs pcuss⁹ morte subita ꝑuẽt ẽ. Alius cũ i ꝺie pẽtecost. magnũ festũ fecisꝫ: t i mane ꝺisposuisꝫ comedere nouos pullos anseriñ vxoꝭ vbera iuxta iacẽs subito pcuss⁹ amisit t sensũ t motũ t vitã. Jtẽ aliⁱ⁹ ꝺ q̃ i ferr. Ozc. i li. ꝺial'. ꝺũ somnia vehemẽt' attẽderz: t p somnũ lõga vita sibi ꝓmissa fuisset: multas ꝺiuitias sibi ꝓgregãs ꝑ lõga vita sua: subito mortuꝰ eas iracras reliq̃t. Jtẽ cũ qdã vsurarⁱ⁹ pauꝝ timeret ꝺi iudiciũ. t qdã nocte satꝭ cenassꝫ t cũ vxore iacerꝫ: ſbito tremẽs exilijt. Et req̃sit⁹ ab vxore qd hĩer: ait Ego mõ fui rapt⁹ ad ꝺi iudiciũ: vbi tot t tãtas q̃rimonias t accusatiões audiui ꝺ me q̃ nesciui qd agerẽ: t cũ diu fuerĩ ad pniaz expectat⁹/ audiui sũmuz iudicẽ inꝭ damnatiõis ꝺ me tulisse: t me ꝺemõibꝫ exposuisse: q hodie ꝺebẽt ad me vẽire t me secũ deferre. Et cũ ꝟ ꝺixisset induit q̃ndã vestẽ cuiusdã vilis vadij: q pẽdebat ad parietẽ suã: t exiuit ꝺom̃ inuita vxore sua. Sui aũt seq̃ntes eũ inuenerũt eũ q̃si amẽtẽ i qdã eccl'ia mõachoꝝ q ꝺicebãt matutinas suas: t ibi eũ custoꝺierũt vsq̃ circa sextaz. q nec aliq̃ admonitiõe volebat vel ꝓfiteri pcã: vl' restituere: vel pnie signũ facere. Cũ aũt p⁹ missaz fui eũ ad ꝺom̃ reꝺucerẽt q

Exẽpluz

Exẽpluz

Exẽpluz.

Exẽpluz.

¶ Subita mortꝭ pumit̃ vsurarij

Exẽpluz

Crocodyl⁹ lus.

Jdr⁹ sary pens

Exẽpluz

Exẽpluz

Exẽpluz

Exẽpluz

irent iuxta fluuiū: apparuit eis nauis cursu rapidissimo ascēdēs p̄ cursū aq̄: q̄ a nullo videoat duci. tamē p̄dicet vsurarius dicebat eā cē plenā demonib⁹: a q̄b⁹ erat rapiēd⁹ t deportād⁹. Quo dicto rapiť ab eis t in nauī ponit. q̄ subito cursu retroacta cū p̄da sua disparuit. Un p̄ tio mō vidēt angeli vsurarios deportare post mortē: vt dicebat mgr Jacob⁹. Cū q̄dā miles mare trāsiret infirm⁹/ cogīcēs vanitatē seculi vt acciperet ordinē t̄eplariorū: t regulā eor⁹ p̄fiteret: portabať ab ethiopib⁹ ad eūdē locū. Et cū sui dicerēt ei q̄d amicis suis mādaret/ ait. Dicat⁹ eis q̄ vidi st̄ me deportari a q̄tuor dēmonib⁹ i gadiū. Ꝟ dicebat p̄ maiores portātes eū ad t̄rigionē. Cōtrariū p̄t dici ō feneratorib⁹: q̄s aliq̄n portāt mōachi vl̄ clerici iduti albis vestib⁹ p̄cessionaliť ad ecclīasticā sepulturā. q̄z aie dū decēdūt sine vera pnīa sepeliūť i inferno. Itē dicebat idē mgr Jaco. q̄ cū q̄dā vsurari⁹ deberet deferri a bōis virīs ad sepeliēdū/ imo bil erat. q̄d sapiēt aduertēs sacerdos ait. Scit⁹ q̄ p̄suetudo ē: q̄ q̄n alicui⁹ morit⁹ p̄uenīūt ad eū deportādū boues q̄ fuerūt sui artificij: vt pelliparij/ pelliparios. fusores/ furores: clerici/ clericos tē. si vult⁹ q̄ iste portet: q̄rat⁹ q̄tuor vsurarios. q̄ inuēti t adducti facillime deportabūt corp⁹ ad sepl̄cr̄: demones v̄o aiam ad ifernū. ¶ Sz di. q̄s, Audiui nūc quō vsurarij p̄fundant̄ et puniant̄ hic in mundo. quomō tūc puniend̄ i futuro siue post mortē: Ad hoc dicendū est: q̄ multiplicit̄ puniuntur in futuro.

Accusabunt in iudicio
Uidelicz q̄. A regno celorum excludūtur
Cū re vsuraria trahūť ad infernū
Irridebūtur a demonib⁹

¶ Primo de multis accusabunt in iudicio futuro. Improperabiť em̄ eis quō rēpa sibi data ad pniam vendiderint/ festa violauerint/ pauperes t alios spoliauerint: sniās eccl̄ie cōtēpserunt: opa misēdie facere noluerūt: iudiciuz dei nō timuerūt. rursus chīm quantū in ipis fuit mortuū p̄ vsuris soluēdis crucifixerūt. et de multis alijs accusabunt ibi: q̄ liberať qui miseretur t cōmodat tē. Maledict⁹ est per cōtrariū qui nō miserēť nec cōmodat gratis: nec sermones excusatiōis eius audient in iudicio. q̄ vt dicit Jacobus. Judiciū sine miscricordia fiet illi q̄ nō fecerit misēdiam. Q̄ vt dī Sopho. j. Argētū t aur⁹ eor⁹ n̄ valebit libare eos i die furoris dñi. De ō refert exīm mgr Jac. ō vitriaco. ō q̄dā feneratore: q̄ cū n̄ posset iduci a sacerdote suo q̄ restituerz totū: vocauit vxorē: filios t amicos suos: t ait eis Sacerdos ōt q̄ nō possū saluari nisi restituā totū. Ꝟ volūtatē eor⁹ a q̄b⁹ habui. Ꝟ q̄cq̄d dicat cū ō facia pacē. fecē ḡ ele testamētū: diuisit pecūiā i tres pres: vnā dimisit vxori secūz puerz retiā repōi fecit i sacco, faciēs suos iurare: q̄ secū eā i sepulcro suo repōerēt: vt cū deo secū reneret iudiciū si ipeterz cū ō aliq̄: bñret vñ posset ei placiri offerēdo ei. Eo aūt mortuo et facto vt p̄ceperat: peduit⁹ cū dom⁹ faceret ofcia dicit cuidā quē amabat: q̄ si eā in oiuḡ duceret/ doceret eū quō dues fierent: t cū illo pacto secretū ei reuelauit. Cū aūt ille venisset de nocte t aperuisset sepulcr̄/ inuenit intr⁹ bufones/ dicēte pecunie denarios ardētes p os eius p̄icientes: et de vētre ire extrahētes: t ire reponētes: q̄ eo visso timuit/ t clauso sepulcro fugit: factū denunciās. In ō ppendit q̄liter demones eius aiam in ifernō torq̄rent cū pecūia sua: sm illō Job. xx. Diuitias q̄s deuorauit euomet: t de vētre illius extrahet eas ōs: caput aspidū suget: t occidet eū lingua vipe. ¶ Sc̄o vsurarij a reḡ celorū excludūť. Un in ps. Dñe q̄s habi. in tab. tuo. Et sequiť. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā: t mūera sup innocētes nō accepit tē. Un in vita spa. legiť. q̄ cū q̄dam discipl⁹ fuiret cuidaz solitario fame magne: t iuisset ad citarē p̄ quibusdā necitatib⁹ explēdis: vidit ibi quendā feneratorē diuitē cū magō bonore sepeliri: cū processionib⁹ tē. rediēs aūt ad eremū inuenit magistrū suum a bestia deuoratū. Cogitās aūt de penitētia magīi sui t fine: t de diuitijs t deliciis vsurarij: t morte t sepultura honorabili: desp̄ans volebat redire ad sec'm/ iudicans vanū esse dei fuisse. Cui reuelatū est ne ira sentiret: q̄ magr⁹ sus licet mltas penitētias fecisset t mlta bona: de q̄b⁹ maxia merces debebať ei in celis: tñ aliq̄d erat in eo purgādū: q̄ dñs ex maxima misēdia volebat port⁹ hic punire q̄z in futuro: q̄ puniuit p̄ penā mortis igīminiose: t nil post in eo restat purgandū: sz lericia sempēna adest ei t merces maxia: t mors igīminiosa cōuersa est in gl̄iam. Ecōtra licet dues in eternū crucier̄ p̄ pctā sua: aliq̄ tñ bona fec̄: de q̄ solutione suam habuit in p̄nti in honorabili morte et sepultura: nec futura merces ei restabat.

¶ Tertio vsurarius cū re vsuraria trahiť ad patibulū infernale. sm illō Esa. xliij. Ad infernū deraberis vsq̄ ad p̄fundū laci. Un ōt Uincē. ybi ē. Cū q̄dā vsurari⁹ ḡuiter ifirmareť: t nil vellet restituere: p̄cepit plenū horreū de frumēto pauperib⁹ erogare. q̄d c ū fui sui, vellēt facere t frumētū accipe: inuenerūt illō p̄uersum in serpentes. q̄d audiēs dict⁹ vsurari⁹ cōpūctus oia restituit: t p̄cepit. q̄ mortu⁹ p̄icereť nudus in medio serpentū: vt corp⁹ sic vorareť a serpētibus in p̄nti: ne aia vorareť in futuro: q̄d factū fuit. cui⁹ corp⁹ ita vorauerūt serpētes q̄ nō dimiserūt ibi nisi ossa alba: q̄dā addūt q̄ euanuerūt serpētes t remāserūt ossa alba t nuda cuz lūine. q̄d ḡ erit miseris q̄ non restituūt? Unde Deut. xxxij. Deuorabūt eos aues morsu amarissimo: dētes bestiaz imittā in eos: cū furore trahentiū atq̄ serpentiū. ¶ Quarto vsurarij accusanť/ irridenť/ t subsānanť a demonib⁹. sicut lupus capt⁹ in fouea. dicēt em̄ eis t cuilibet eor⁹ demones. Ecce hō q̄ nō posuit deū adiutorē sibi tē. imo torq̄būť a demonib⁹ sine relatione cū filīa suis. q̄ pterm̄ eor⁹ sp̄a ascēdit: nec

R excludūť a reḡ celorum

S Ad infernū trahiť exīm

T vsurarij a demonib⁹ accusanť

ḡescit die ac nocte. iõ nec cessabit tormẽtũ eoꝝ: ſm illõ Apoc. xiiij. Cruciabũt igne ⁊ sulphure: ⁊ ascẽdet fumꝰ tormẽtoꝝ in secl'a secl'oꝝ. nec hẽbũt requiem die ac nocte. De hõr Uinc. vbi ſ. ꝙ ḋã in visiõe vidit vsuariosꝝ filios pr̃ibus maledicẽtes: ⁊ dicẽtes. Maledictꝰ sis tu: qz p/ pr̃e crucior/ ⁊ veni in hũc locũ tormentoꝝ: q̃ nõ docuisti me aliqõ artificiũ vñ viuere nisi fene/ rari⁊ corrupisti me vbo exẽplo ⁊ pecunia tua. Ecõtra pr̃i ꝓplicabat maledictiões filio di. ꝙ ꝓpr̃ eoꝝ ⁊ alios vsuras exercuerat/ nec restituerat: ⁊ sic ꝓpr̃ hũ penã eꝛnã acq̃sierat. Jrẽ alius vidit in fundo iferni in incẽdio, pfundissimo vsuratios cruciari: q̃ fuerũt pmi crũci in vsurꝭ: et de vẽtre eoꝝ q̃si arborẽ maximã ascẽdentẽ: vbi torq̃bãt p ramos filij q̃ ab ipis exierãt p diuersas gñati ones sibi ad inuicẽ maledicẽtes: ⁊ de se ad inui cem ꝙrentes. De qbꝰ oiꝰ hñ hõr illõ Sap. iij. Maledicta creatura eoꝝ. Hec oñia Uinc. in spec. moꝝ. li. iij. p. vij. di. xj. q̃ in exẽplis ibidẽ se pius allegat magr̃m Jac. de vic. Ecce q̃s horrẽ das penas hñt timere vsurarij. Utinã ⁊ hec at tenderẽt mlti q̃ vsurꝭ se occupãt in mutuis su/ per domibꝰ/ villis/ castrꝭ/ agris/ pr̃is/ vineis/ ⁊ ceris rebꝰ. vel q̃ spe ꝓfine aut retributõis mu tuãt: ⁊ tñ oẽs illi vsurarij dici nolũt. Rogemꝰ g̃ deũ vt oim taliũ corda illustret ad cognoscẽduꝫ hõ mala sua: ⁊ vt h restituãt ⁊ satisfaciãt: ne et naliter penis pmissis ⁊ maioribꝰ puniãt: Per chm dñm nr̃m Amen.

Exm̃. Exm̃. mlti vsu rarij dici nolũt.

De excusantibꝰ se ab vsura rõne du/ bij aut piculi. Sermo. CXVIII.

Radit oim malorꝝ est cupiditas. j. ad Tim. vj. In pce. ser. audistꝭ plẽs penas vsuriorꝝ: q̃s mlti passi sũt: ⁊ bodie aliq̃ iusto dei iudicio pa/ tiunt hõ in hõ mũdo: in vita ⁊ in morte. Et tandẽ õ penis tribilibꝰ post mortẽ: q̃s hẽbũt expecta re oẽs vsurarij: imo mlti q̃ vsurarij vocari no/ lũt/ ⁊ tñ sũt. vt dixi in fi. ser. pce. Quõ ẽt vsura p bibet ab eccia militãte p sacrã scpturã: p cano/ nes sacros: doctores scros: ⁊ leges ipiales. Sz qz mlti sũt q̃ se excusare volũt: q̃nq̃ rõne piculi: q̃nq̃ rõne dubij. Jõ de talibꝰ nũc dicere cogita ui. Pro gra Aue. Ra. oim ma. est cu. vbi ſ.

A Tres regule scti Bernar/ dini.

¶ In pñti ser. videndũ erit: q̃n q̃s excusari pos sit rõe dubij vel piculi: ⁊ q̃n nõ. ¶ Et pmo, p in tellectu dicẽdoꝝ nõnde sit. Fz brñ Bernardi. in ser. de ꝓtract. tres regũle gñales. Pria. In mu/ tuis veris vel inẽptatiuis spe lucri factꝭ pncipaliter dubiũ seu piculũ a fenore nõ excusat. Et hr mutuũ interptatiuũ illõ/ vbi nõ est expssuz mutuũ: sz q̃dã alia ẽptio aut vẽditio nis/ vel locatiõis q̃ sapit nãm mutui ꝓter cer/ tas circũstantias in eo exñtes. ¶ Sed, p intel ligẽtia huiꝰ regũle et duaꝝ sequẽtiũ est nõndũ: ꝙ nulla ꝓditio seu circũstãtia aliquẽ acrum ex natura sua vicioſuz excusare valet: nisi ſm qõ ab eo rõnẽ viciositatis remouere põt. vbi gra. Osee. j. ait dñs ad Osee. Uade ⁊ sume tibi vxo rez fornicariã: ⁊ fac tibi filios fornicationũ: qz fornicãs fornicabit ẽra a dño. Ecce ꝙ ꝓpria lici te fornicat: nec ob aliã cãm sibi licebat/ nisi qz ex ꝓcepto dñi fornicatꝰ est. Dicit tñ Nicol'. de Ly. ꝙ ſm b. Hiero. in ꝓlogo hec mlier nõ fuit fornicaria ſm corpꝰ: sed ſm mentẽ rõne idola/ trie: qz erat idolatra ⁊ gẽtilis. qz p h signũ ma/ gis rñdebat sigto. s. idolatrie ppli future: q̃ p h fcabat. Et sic Oseas ex ꝓcepto dñi accepit eaz in vxorẽ. Et vult Nico. de Ly. ꝙ hec mlier ha/ buit pus filios gẽtiles. ⁊ sic Oseas accepit ma trẽ cũ filijs. Nã filij q̃s postea genuit/ vt vxor Osee nõ poterãt dici filij fornicationũ: nec coꝛ porał'/ nec idolatrie: qz ꝓpria h nõ primisisset. Et est sensus in rex. fac filios fornicationuz. filios fornicationũ fac tuos p adoptiõez: qz fornicãs fornicabit ẽra. s. decẽ tribuũ ⁊ duaꝝ a dño: per idolatriã q̃ est spũalis fornicatio. Jtẽ cũ hebrei in expoliatiõe egyptioꝝ excusent a furto Exo. xij. Et nõ ex alia cã: nisi qz ex ꝓcepto dei qui est dñs vniuersoꝝ gñalis: res nõ sue facte sũt sue. Sic in ꝓposito si dubiũ vel piculũ excusare de/ bet crimẽ vsure vere vel interptatiue: h nõ põt esse nisi qñ dubiũ vel piculũ vtrez hñt rollẽdi rõnẽ vsure vere vl' interptatiue. sed qz qñ i mu tuis veris vel interptatiuis/ si fiũt ꝓncipaliter spe lucri: vsure viciũ annexũ est. Jdeo dubiũ ⁊ piculũ de sui natura a tali mutuo viciositatem nõ tollũt. vt ptz extra de vsu. in c. nauiganti. in ꝓncipio. ¶ Scõa regl'a q̃ dubiũ vel piculũ a fenore nõ excusat/ nisi apõ lucrantẽ includat dñiũ atq̃ vsus rei piclitatis cũ q̃ lucrat. Pzio q̃dem dñium: qz ex re sua homo lucrari debet. Scõo lucrũ. qz vsus rei ex q̃ lucr̃ euenit/ debz mediate vel imediate ad lucrantẽ ptinere. qñ/ cũq̃ g̃ in actu mercãdi periculũ merciũ vel pe cunie nll'o mõ fr̃ispectu actꝰ mercãdi spectat ad ipm ꝓmũ mercantẽ siue tradentẽ: sed solũ cui res tradite sũt. tũc eo ipo eoꝝ vsus ⁊ dñiũ q̃ ad actũ illũ mercãdi spectat ad solũ illũ cuiꝰ picu lo currũt: res enim pdit dño suo. ¶ Tertia rl'a est hec. Pericl'z seu dubiũ a fenore nõ excusat vbi in ꝺctu causa rpis nõ ꝓpriq̃ aliq̃d plus spat Huiꝰ regl'e ratio est: qz ibi sp pñsumit esse mu/ tuũ vez vel interptatiuũ cũ spe lucri ꝓpr̃ incur rens rpe. Hec regl'a satis pz ex pcedentibꝰ rl'is: ⁊ ex his q̃ dicta sũt ser. ex. J R. ¶ Ex pmissis g̃ colligi pt ꝙ in ꝺctu ⁊ in mutuo vero vel inẽ/ ptiuo q̃druplex dubiũ seu piculũ ꝓtigere pt.

B

Videlicz
- Capitalis ⁊ nõ lucri
- Lucri ⁊ nõ capitalis
- Nec capitalis nec lucri
- Capitalis ⁊ lucri

¶ Primũ g̃ dubiũ seu periculũ in ꝓtractu cõ tingere põt: capitalis ⁊ nõ lucri. ⁊ q̃n ibi sit vsu ra. De hr sũt nõndi q̃tuoꝝ casus. Primꝰ casus sit q̃s mercatori nauigaturo p mare, tradat cen/

Secũ/ gula

tum ducatos: sic q̄ si nauis cū capitali pielitet
tur/nō teneat mercator sibi reddere capitale. si
vo in mercādo amiserit/semp sibi totū capita/
le reddat: si lucrat⁹ fuerit/habeat ptem lucri.
z b̄ est vsura. sic ad lr̄am ptz in c. nauiganti. ex̄
de vsu. Et rō ḡre ibi est vsura. qz est ꝓtra p̄mā z
scām regulā. Nam licz capitale currat ad pe/
riculū q̄diu est in itinere vel in mari. z sic p il
lo tpe currat vt suū. in actu tñ z vsu mercādi et
ꝓmutādi currit solū ad piel'z mercator̄ cui tra
ditū est. Et ꝯ respectu illi⁹ act⁹ z vsus est ipius
mercātis. q̄ea p talē actū lucrat sic et soli ipi
perdit. In b̄ etiā casu sepi⁹ alia rō vsure ꝯtge/
re solet. si ā p̄mus pecūie traditor ñ accipet su/
per se piculum maris atq; itiner̄: nisi pbabil'r
p̄sumeret ptem suā etiā cū toto b̄ piel'o tuciorē
z vtiliorē sibi q̄ mercatori: p eo q rari⁹ in ma/
ri vel in itinere res amittunt/q̄ p vsum mercā
di z cōmutādi. ¶ Scōs casus. vbi gr̄a. Mu
tuat q̄s c. in venetijs: vt ibi cxx. recipiat i cypro.
Vl' dicam⁹: mutuet q̄s c. wiene: vt ibi cxx. reci/
piat colonie: hac. s. ꝓditiōe adiūcta: q si in ma/
ri siue aq̄s/terra/denarij / vel mercatiões inde
empte piclitent̄/debitor nō teneat reddere vl/
tra medietatē. si vo nō pariat impedimētū/te/
neat ad totū. Ad b̄ dōm est ſm Hosti. q̄ tal
ꝯcus vsurari⁹ est. qz ſm eū aut recipiēs nō ex/
pendit pecuniā illā. z sic impiū ē q creditor ab
eo exigat lucrū q̄ nō habuit/aut expēdit. et sic
ꝓsumit pecunia z efficit alteri⁹. res em̄ empta
de pecunia illa efficit debitor: qz pecunia sibi
mutuata efficit sua: q̄ea nō debet creditor lu
crū exigere de re debitoris q̄ vsus est z inde lu/
crat⁹. Siq̄s aūt obstet q licitū esse videt b̄: qa
creditor in se piculū sūpsit. Dōm est q sibi im
putet: qz suscepto talis piculi in nllo excusat.
sic supp ptz in p̄ma z scōa regla. ꝓcor. cuiā Ray.
hic. Et ad b̄ facit c. nauigāti. de vsu. ¶ Tertius
casus ē. vbi gr̄a. Recipit q̄s pecuniā vltra ma
re vehendā: z reddendā p certo p̄cio sibi cōsti/
turo: nūq̄d cōmittit vsurā: Dōm est ſm Inno
cen̄. ex̄ de vsu. c. fi. q nō cōmittit vsurā: siue in
se recipiat piculū q portet eā/siue nō. qz oparū
siue custodie locatio est. Idē etiā sentit Hosti.
nec est ꝑ aliquā regulā supp dictā. Aut nihilomi
nus Inno. q vbi nō accipit p̄ciū tm̄ vt portet
sed negociator mutuo dat eā vt cū ea negocietur
tūc esset vsura. qz pecunie null⁹ est fructus si te/
neat in arca: nec deteriorat in vsu. lxxxviij. dist.
ejciens. ¶ Quartus casus etiā addi pōt: puta
cū in mercādo capitale currit ad piel'um ipius
tradētis: ita q q̄d mercādo/vel alio inculpa
bili mō pdat: pdit tradenti ipi⁹ capitalis: lucr̄
aūt est ipius. Et in tali casu certū est q mercator
cui capitale traditū est: emit totū futurū lucrū
capital' pdicti tanto p̄cio q̄ntū pbabiliter futu
ri lucri cū vtilitate ꝓpria pōt rōnabil'r estimari.
Talis q̄dez ꝓtractus ſm q̄sdam illicit⁹ est. tamē
ſm Berar. obdo. licite fieri pōt multiplici rōne.
Primo rōne pericli. Nam in tota mercatione
fienda ex hoc capitali/capitale ad periclm tra/
dentis currit. Secūdo rōne lucri. qz totū q̄d ꝓ
uenturū existimat̄ probabilit̄ aliquē valorē ha
ber qui pōt aliq̄ iusto p̄cio extimari. z per cōse/
quēs etiā iuste vēdi. Tertio rōne vtādi dāni.
qz iste qui dat suū ꝓximo capitale: iuste potest in
de exigere interesse. Idem patz a simili. detur
em̄ q aliq̄s tradat alicui equū suū ad septima
nam sub p̄cio cōperēti: vt ꝓducat eū in prelijs
z aliis necarijs suis. tandē ille cui equ⁹ tradit⁹
est emit totū futurū lucr̄ annue ꝓductiōis eq
Sicut em̄ hic licite emi potest/sic z ibi. Et sub
dit scīus Bernardi. Credo igit̄ q rōne ꝓtract⁹
hic nlla cōmittat̄ vsura/nisi hoc fieret in frau/
dem vsurar̄: ita q illud capitale nō esset vere
ſm rem traditū pro capitali: sed port⁹ pro mu/
tuo z ad vsurariū lucr̄: qz tūc esset ꝓtra p̄mam
regl'am/cū esset ibi interpraciuū mutuū. z per
ꝓsequ⁹ esset ꝓtra scōam regulā. qz apō lucrātē
pueniret lucrū de re cui⁹ nō h̄et dominiū neq;
¶ Scōm dubiū seu piclm ꝓringēs (vsum.
in ꝓtractu ē lucri z nō capitalis. Un̄ q̄tūcūq;
alicui capitale traditū est ipi tradēti certū / ita
q in oēm euentū totū sibi reddēdū est: tūc q̄dē
non sufficit incertitudo lucri. Et de b̄ sūt tres
casus. Primus. siq̄s dicat: trado tibi c. ducatos
mihi oīno reddēdos. etsi inde lucrat⁹ fueris tā
tū dab mihi de lucro: vel dabis mihi q̄ntū tibi
placebit. si vo nihil lucrat⁹ fueris nihil mihi da
bis nisi capitale: manifesta vsura est q̄ntū ad lu/
crū illō q̄ de lucro vltra capitale recepturus est
Ratio est. qz capitale nō currit ad piclm nisi
tradētis: q̄ est ꝓtra p̄mā z scōaz regulā. q̄ per/
ea talis q̄cq̄d percipit de lucro extenuat sorte.
Nō em̄ b̄ licz nec ex forma ꝓtract⁹/nec ex natu
ra. Non ex forma: qz est ꝓtract⁹ mutui. Non ex
nā: qz est ꝓtra nām societat̄ q vn⁹ habz caput
saluū: z alⁱ caput fractū. ff. p socio. l. min⁹. Et
illō q̄ legit̄ z notat extra de do. inter vi. z vr. ca.
p nras. debet intelligi q̄n pecūia dat̄ ad ptem lu
cri z dāni: qz tūc ꝯcess licit⁹ est. Hoc Bal. ſm et
glo. in c. plerique. xiij. q. iij. talis ꝯcus vsurari⁹
est. Hiero. et in aīa ꝓsilio ꝓsuluit: q si is qui
pecuniā recipit tp̄am casu fortuito amitteret:
is q illā dedit ei remittat. ¶ Scōs casus: vi/
dua q̄daz tradit mercatori c. ducat. sub pacto
cū instro: q reddit sibi dimidiū/vel duas ptes
lucri absq; oī piclo capitalis: intēdit tñ apō se fir
miter q q̄cq̄ de capitali debito mō mercandi
pderet/sibi z nō mercatori pderet. sed ne deci/
piat a mercatore/hec sibi nō manifestat. Que/
rit nūc an talis vidua vsuraria dici possit: Ad
cui⁹ q̄stionis rūsionē tria sūt nōnda. Primo no/
tandū est q talis vidua tradēs capitale sub ta
li forma mortal'r peccat. qđ pbat tripl'r. Primo:
qz seipsaz corā illo mercatore diffamat z et coz̄
hoibus sciētibus b̄ factū: z eo ipo dat eis occasio/
nem scādali vel ex̄m scādalizādi. ꝓtra illō apli
j. ad Thes. v. Ab oī specie mala abstinete vos.
Secōo: qz facit op⁹ ex suo gñe crimiale saltē q̄ qđ

Secūa gula

Dubiū seu piclm lucri z nō capitalis

ß:qz exponit illũ pricl'o pdendi et restituẽdi ipz capitale. Sic em̃ aliquẽ exponere articl'o mortis vel pcipitij: intendẽdo ipm̃ pseruare ab ipa morte vl' pcipitio: nibilomin9 gũiter peccat. sic z in ꝓposito. Tertio: qz dat occasionẽ si ipa pũcta vel inspata/vel subitanea morte decederet: q̃ sui heredes vellẽt q̃ talis ℞s9 in roboze manerer. z q̃ si pderet totũ vel ips capital'/ nollẽt pcipe tale dãnũ. Scõo est nõndũ q̃ tl'is ml'ier saluo meliori iudicio nõ teneꝯ restituere cõpẽs lucz inde receptũ: qõ sic ꝓbaꝯ. Nã ace9 mo tales totã rõnẽ sui motus ℞ũt a volũtat̃ accua q̃ vicz causanꝯ. vñ si idez ace9 fieret a bestia/ vel ab amẽte/seu a q̃cũqz nõ hũte vsũ rõnis nihil penit9 hẽret de rõe moral'. Qz igiꝯ exhior transditio c. ducatoz manet ℞ria voluntate: exhiori forme ℞cus: qz vult firmiꝯ q̃ capitale currat i mercatiõib9 ad dãnũ suũ sic ad suũ lucz: q̃suis exhiori ℞cu ad cautelã ℞riũ exhmar: ne. s. mercatoz ille ficticie z indebite pdat sibi debitũ capitale. Idcirco traditio exhioz vt a tali volũtate ꝓcedẽs realr a vicio vsure segregat illã: z capitale sic traditũ realiꝯ currit ad pricl'm eius vidue q̃ dedit illõ. z iõ realiꝯ currit vt suũ. Tertio est notandũ: q̃ illa mulier ꝓcauere tenꝯ: ne ex sua repẽtina morte seu subtractiõe mercatoz ille dãnificet: ꝓpꝯ pactũ vel instrm̃ pmo ꝓfectũ Et ne etiã post casualẽ vel inspatã morte talis ℞cus appeat in scãdalũ b̃ scientiũ. ¶ Tertio casus subdiꝯ. vbi gra. Petr9 tradidit ipi ioãni c. flor. ad fidelit̃ opandũ in tali arte: seu in tali mercatõe. Et b̃ vsqz ad annũ cũ tl'i ꝙuẽtione. s. q̃ in fine anni si q̃d inde lucrat9 fuerit: totã sortẽ/ acres lucri pces ipi ꝓetro debeat ꝓsigre. Si vo supuenerit dãnũ: ipe petr9 dãnũ triũ ptiũ: z ipe ioãnes dãnũ ꝛgre ptis debeat sustinere: q̃d iuris sit: Dõm q̃ ℞cus tl'is illicit9 est. Cui9 rõ est: qz si ꝓcingat talẽ pecuniã seu illa q̃ ex ipa sẽ empta diuio iudicio pricitari: ipe Joã. debitoz ꝛgre pt̃ sentiet dãnũ. qz q̃cq̃d ꝓcingat/ ꝛgra ps sortis ipi petro creditozi reddẽda ẽ. ꝓpea q̃cq̃d ipe petr9 ꝓseq̃ de lucro b̃ illa ꝛgra pte q̃ nõ subtracet pricl'o: vsurariũ est. qõ aũt recipit de tribꝫ ptib9 q̃ ptinẽt ad ei9 pricl'm/licitũ ẽ. Erit aũt tal' ℞cus licit9 si addaꝯ in pacto: q̃ si aliqõ dãnũ siue pricl'm sine illi9 aut nũcij sui culpa euenerit: qõ ad ipm̃ petr̃ integraliꝯ ptinebit. nibilominus tale dãnũ petr9 a dicto ioãne nõ teneꝯ ac ceptare: nisi ioã. ꝑ tres testes fideles/ vel aliter �means regl'as iuris de b̃ fecerit plenã fidẽ. hũt tñ pdicta intelligi ꝫm debitũ eqtat̃. Nã qõ deducris estimatiõib9 labor̃ ipius debitoris: z expẽsis fact̃ de bonis ciusdẽ in illa mercatiõe vl' arte: facta diligẽti examinatiõe z cõputatiõe: sup esse reperiꝯ: diuidẽdũ est. ¶ Tertiũ dubiũ est qñ in ℞cu qñqz nõ cadit dubiũ seu pricl'm capitalis/ nec etiã lucri. sic ꝓingit in manifest̃ vsuris. Silr de bis q̃ securãt mercatias suas: z in depositis zc. ¶ Circa b̃ dubiũ seu pricl'm distingui pñt ꝛgruoz varie securitates. Prima est tolerabilis: scõa culpabilis: ctia est variabil': ꝛgra exhecrabil'. Pria securitas est tolerabil'. Pro q̃ est sciendũ: q̃ in tl'i securitate de facto ℞currit talis casus. Mercatoz q̃daz mittit ꝑ mare seu ꝑ terrã aliq̃s mercatiões: z nolẽs totalr piculo se exponere: q̃rit aliquẽ q̃ de pdict̃ mercib9 faciat ei securitatẽ. vicz q̃ si aliq̃ casu depdank̃ ꝺ pdict̃ oib9 satisfaciat ei. hmõi aũt suscipiẽs i se pricl'm tale/cũ mercatoze cõuenit manualr recipe certas pecunias ꝑ q̃liber cẽtenario valor̃ ipaz mercatiaz/vertit nũc in dubiũ: vtz tl'is securãs possit inde licite suscipe tale lucz: De ꝺ ꝺ s. Berñ. Saluo meliori iudicio videꝯ dicendũ q̃ sic. Et maxime ꝓter tria. Primo ꝓpꝯ ꝓditionẽ locatiõis. scõo ꝓter cessationẽ sortis. tertio ꝓpꝯ exhimẽtaꝝ cõmunis vtilitat̃. Primo ꝓter ꝓditionẽ locationis. Nam videꝯ esse ℞cu9 locatiõis q̃si illi securatori noceat ꝓductio dictaz merciũ vsqz ad talẽ locũ cũ suo piculo/ z cũ eq̃ mercede. Vñ q̃ꝺ daꝯ pro locato merces est nõ vsura. Sed obiciũt q̃dam de c. nauigãti. extra de vsu. in. j. Rub. qz illꝺ cũ boc casu effectualiꝯ idẽ esse videꝯ. Videoz em̃ q̃ tibi mercãti pdictas mutuo merces. Et ꝑ eo q̃ nõ suscipio in me pricl'm/pcipio aliq̃d vltra sortẽ: ex q̃ videꝯ q̃ ꝺ sic ibi cõmittiꝯ vsura. Ad ꝺ ꝺm: q̃ pdictũ ca. nauigãti. loq̃t in casu ml'tũ diuerso. Nam receptũ vltra sortez: de qua ꝺz ibi. mutuũ directe cõcernit: in quo oñino supabũdantia phibeꝯ. xiij. q̃stiõe. iij. ca. ñ. ꝑ totũ. z. xiij. q. iij. Sicꝫ oblit9. z c. seq̃n. ſz in casu isto nõ sic. Nõ em̃ ꝓpꝯ mutuũ qõ ibi nõ est/sed ꝓpꝯ factũ. i. ꝓpꝯ securitatẽ quã facit ꝺ mercib9 antedict̃ recipit lucz. ¶ Scõo talis ℞cus licit9 est ꝓpꝯ cessationẽ sort̃. nõ em̃ est ꝛtra ꝓmã z scõaz regulã: qz ibi nõ est mutuũ/cũ ibi nõ sit sors. ꝓpea nõ ꝑdici q̃ assecurãs lucz recipiat vltra sortẽ: sine fundamẽto nullũ edificiũ daꝯ. j. q. j. cũ paul9. ad esse em̃ vsure opz inꝯuenire sortẽ: et amplius vltra sortẽ. sic patz ex ꝓcedẽtib9 ꝫmonib9. Sic ad esse cuiuslibet entis duo necaria: scz substãtia z forma. de spon. tua nos. ¶ Tertio videꝯ esse illicit9 talis ℞tractus ꝓter exhimẽtationes cõmunis vtilitatis: eo q̃ inde sequiꝯ reipublice cõmune bonũ z vtilitas mercatoz. ml'te em̃ mercatiões fieri possũt z fiũt: q̃ cessarẽt si nõ reperirenꝯ tales assecurantes. ¶ Secũda est securitas culpabilis: qz illicita est. hec tali modo consueuit fieri. Tu mutuo suscipis ab aliq̃ pecuniã qua tu egeꝯ: z ego satis do pro te: aut fideiubeo: vel ad hoc sꝯuram securitatis facio creditozi tuo: cum hoc pacto: q̃ ego habeã a te vnũ vel duos florenos. pro centenario de tali securitate quã ꝑ te facio. Talis q̃dẽ ℞cus duplici rõne illicit9 esse videꝯ. Prio: qz ibi est mutuũ indirectũ/ siue interꝑtatiuũ. Scõo: quia ibi cessat periculũ. Primo: quia ibi cadit mutuũ indirectũ: eo q̃ assecurans stat ibi loco mutuãtis. z sic fit contra regulam ꝓmam et secundã. Preꝛea assecurãs ẽ ibi: ac si mutuãdo ad certũ

Quartus modus securitatis illicitas mercantibus.

Obiectõ

Solutio

R securitas culpabilis

I dubiũ vl' pricl'z nec capitalis nec lucri.

D

rēs cū additiōe duoꝝ vel triū ꝑ cēcenario suī ꝑcunīā rebaberet. Paria eī videnť: creditori satꝭ dari talīqđ ꝑ ꝫ a creatore recipiēdo: z mutuando aliqđ vltra sortē. ¶Scđo ār ꝫ ñ lz qz cessat ibi picl'm eo ꝙ fit sine picl'o securāꝭ. Nā si ꝑstituo me ꝛbitorē creditorꝭ mei. ꝑ ꝫ recipiēdo vnū vl' duos florꝭ. z ꝑrigat me soluere tuo ꝛbitori: tu mihi ꝑstituere obligarꝭ cāq̄ me ꝛbitorē vere sortꝭ. Et sic ꝑz: ꝙ sū securās ꝫ regl'as ꝓsitas ś. AB. ꝓpēa qđ plꝰ das vsura ee videť: qz vt dcm ē idē effectual'r ee videť. ac si tibi antea mutuassez cū pacto recipiēdi ꝓdictū lucz. Sz ꝫ ꝓcedit cū ꝑ te tuo creditori soluo. q̄nto āplꝰ si ei nō soluo. Nēpe effectual'r idē est: eo ꝙ si tu debitori soluis libas me. qđ nēpe ꝓinde ē ac si mihi soluēri ꝑstitues z ꝑ eo mihi dedisses vnū vl' duos florꝭ. Necrō dicat ꝙ melioꝭ sū ꝛditionis cū ñ soluo q̄q̄ cū soluo: vt ꝑz ex dictꝭ. ¶Sz obstāt qđā dicēres. ꝙ istō ñ recipiť mutui rōne sz tal' ꝛcꝰ ē portꝰ vēditio crediti mei. ad qđ acq̄rēdū z ꝛsiderādū subīj ac subeo mlťas expēsas sicut ī mercātib' q̄tidie ꝑtz. Et ꝙ nō sit mutuū ꝑtz: ꝙ z si ꝑ te creditori tuo nō soluo: nihilominus tenerꝭ mihi ad illa. Ad qđ dicēdū: ꝙ tal' vēditio crediti cū hmōi lucro nō pōt fieri cū accu illicito. i. cū mutuo indirecto sīē in ꝓdicto casu ꝛingit fieri. Est igiť talis in foro ꝛscie simulatus z fictus satisdator: z ad satisfactionē singulariť obligatꝰ: z in foro ecclie posset ad satisfactionē cōpelli fm q̄sdā si fictus satisdator: z verus creditor ꝓbareť. ¶Tertia est securitas variabilis: sicut ꝑz in depositis. vnde pono ꝙ deposui pecuniā apud campsorē sine aliq̄ pacto. talis aūt campsor negociať cū pecūia mea z respōdet mihi decē. ꝑ cēcenario: qđ iuris? Dicūt qđam ꝙ aut ego deposui sub spe lucri tūc est vsura: aut principaliť sine vlla spe z tūc secus. Et in hoc statur dicto meo: quia hec quēstio de cōscientia est. Scōm Bal. de pusio dicendū est: ꝙ aut deposui in spe. Et tūc qz illicite vsus est pecunia mea deposita ei. ió oē lucꝝ inde ꝓueniēs mihi restituere obligať: qz ex re mea locupletior factꝰ est. ar. ff. de ne. gest. q̄ sine vsurꝭ. aut vsus est licite. qz deposuerā ad nūm z tūc aut dat ex libalitate: aut ex eqtate: aut ex necessitate. Primo si dat ex liberalitate: sciens se nō teneri rerribuere mihi aliqđ: z tūc si a ꝓncipio nō habui aīm fenerādi: licite possuꝭ retinere: quia mera donatio est. ¶Scđo si soluēs credit se ex qđā eqtate teneri: q̄ se ad remūerandū mercātias mouet. Et tunc idē dicendū est. ¶Tertio si ex necitate: qz sez credebať se vsurarie obligare cū nō obligeť: z tūc licite recipe possū si etiā a ꝓncipio nō habui aīm fenerādi: alias illicitū essz recipe q̄q̄. Hec ille. Sed de posito patebit ī seq̄ntib' ser. ¶Quarta aūt securitas expecrabilis dici pōt. qz vicz cū ea oīs etiā manifesta vsura expecrabil'r freq̄ntať. vēputa siq̄s mutuās. c. ducatꝭ. velit inde aliqđ vltra sortē hīe. qz nō fuit sibi ita securi sīē si illos hīet ī arca. imo mutuādo mlťꝭ amittēdi expōit eos tal' ñ excusať ꝓpť'e piculū ab vsura. piculū eñ hꝰ casꝰ nihil a rōne z nā mutui differt: vl' saltē sibi ī sepabil'r ꝛnexū ē: ꝙ nō plꝰ hz ō rōne vēdibil' q̄z bēat mutuū inq̄ntū mutuū. ꝓpēa ꝓinde est ex piculo ꝫ lucrari: sīē lucrari ex solo mutui actu. Nā si mutuās tāre demēte essz: ꝙ absq̄z oī securitate pīgris vl' restiōnij: aut sēpture mutuū daret cū expssa pactiōe vsure: z sic de re habēdo sortē ñ tm vltra sortē ī picl'o remaneret: tñ tale piculū eū ab vsura nō excusaret: qz ꝫ ꝑceptū dñi agit qui ōt Luc. vj. Mutuū date nihil inde sperātes. Preēa ꝙ hoc piculū nō tollitur ius indēnitatꝭ ipi ꝑstitori: qz receptor tenetur sibi ad oīmodā indēnitatē: z ad reddendū plene eq̄le. Iniquū aūt est ip̄m ad reddēdū amplius obligari. Mānifeste etiā apparet ꝙ est ꝫ duas ꝑmas regulas a ꝓncipio fmōis hui⁹ ꝓsitas. ¶Quartū dubiū est: de eo ꝙ in ꝫcēu q̄ cadit piculū seu dubiū capitalis z lucri. Et tñ potest ibi esse vsura. Et de hoc ponaň duo casus. Prim⁹ est cū ꝙs mutuat. c. ad. x. annos ita ꝙ si infra decennīū mortuꝰ fuerit alter ipōrū liberatꝰ sit ꝙ debitū accepit a mutuo z debitor. Si vo supuixerint ambo dabit ꝙ mutuū accepit. cc. ei ꝙ mutuū dedit in tali casu vsus est: qz tale piculū fm Tom. nō excusat. Nā tal' ꝫctus nō tendit ad eq̄litatē iusticie: cū hoc ex superabūdantia: nō ex labore: nec ex vsu rei ꝓprie nec recōpēsatiōe alterius rei reducit ad equalitatē iusticie. Periculū aūt nō excusat vbi causa cēporis plus accipit: sed vbi nō causa cēporis supabūdātia accipit: tūc rō dubīj vel piculi excusare ꝑt: qñ. s. icidit dubiū ex nā rei: qñ ē excusee dubiū satꝭ dictū ē ś. A. ī trib' regul'. ¶Secūd⁹ casꝰ tal' ē: statuit ciuitas ꝙ cōtrahꝭ vtilitate: ꝙ q̄cūq̄z ciuis hūs vl' q̄ bicur⁹ ē filiā: si infra annū nativitatꝭ ipi⁹ tradat cōtenti. lxx. ducatos cū filia ꝓinde erit ad. xv. annū rebabeat a dicta cōmunitate quīgēros ducatos vt nuptui filiam tradat. Si vo filia añ. xv. annū ōfucta fuerit ꝓdictus ciuis añdictos. lxx. ducatos amittat q̄rī an rōne talis periculi seu dubīj licitꝰ sit ꝛtractus? Dicendū est ꝙ nō fm brām Bern. qz est ꝫ iusticie equitatē: qđ ꝑz triplici rōne. Primo qz sicut supius dictū est in mutuis verꝭ vl' interꝑcetatiuis spe lucri principaliť facꝭ dubium seu piculū a fenore nō excusat. sicut ꝑz ex de vsu. in ca. nauiganti. z in ca. in ciuitate tua. Jtē fm docto. vsura est lucꝝ ex mutuo ꝓncipaliť intentū. Et tex. xuij. q. iij. in c. pleriq̄z dictū est. Usura ē q̄cquid sorti accedit: qđ qđē sīē manifeste ꝑz: ꝛingit in ꝓdicto casu. Preēa si talis mutuassz tali intēctiōe z pacto alicui piculari ꝑsone vsurā vtiq̄z cōmisissz: mlťo fortius vsurā cōmittit taliť mutuādo cōtenti: cū magꝭ teneať subuenire ei in necitatib' suis q̄z alteri singlari ꝑsone. Nā cōe bonū ꝓferēdū est bono priculari vt dicūt oēs theologi et mozales phi. Uñ Augu. cōla ꝓpīs z nō ꝓpria cōlibz antepo-

Quartus or securitates in mercanc' trijs.

Obiectō

Solutio

z securitas variabil'

M securitas execrabil'

R securitas culpabil'

N piculū vl' dubiū capitalis et lucri

D

nas. ¶ Scdo qr apud tradētē pdictos deū.nō remanet ip̄oꝝ dñiū neqꝫ vsus vñ iuste lucrari possit. Nā sic̄ ꝓz ex dict̄ in ꝓma ꝓte ꝓmonis/ dubiū aut picl'm a fenore nō excusat: nisi apud lucrantē includāt dñiū atqꝫ vsus rei picliāt̄ cū q̄ lucrant. Nēpe ex re sua z nō aliena bō lucrari dꝫ. isup vsus rei ex q̄ puenit lucrū dꝫ media te vel īmediate ptinere ad ip̄m lucrantē: q̄ duo nō ?currūt in pdicto casu. Naꝫ z dñiū z vsus dictoꝝ denarioꝝ trāsierūt in cōitatē. ¶ Tertio qr cā ꝛpis nō ꝓpꝛ aliq̄d plꝰ spant. Nā sic̄ ex pce/dentib⁹ ꝓz picl'm seu dubiū ibi ?currēs nō ꝓ/uenit ex nā rei/sed ex ꝛpe tm: qđ nō est tradēt̄/ sed ip̄ius cōitat̄. Preꝛea tale lucrū nō ꝓuenit ip̄i tradēti ex ip̄ius industria aut ex ei⁹ labore: nec insup ex solertia z sollicitudie ei⁹: aut ex re cōpensatiōe alteri⁹ rei vñ tale lucꝝ possit redu/ci ad iusticie eq̄tatē: ſz tm̄ ꝓuēit ex ꝛpe ē qđ ip̄i⁹ cōitat̄. ꝓꝛea talis ℣cus vsurari⁹ est. Ex ꝓmis/sis ḡ ꝓz: qđ dubiū siue picl'm a fenore excusat/ z qđ nō. ꝓ tres regl'as dictas z q̄tuoꝝ subseq̄n tia dubia cū suis casib⁹ annexis. Rogem⁹ ḡ de um vt malicia vsuraꝝ nob det cog̃scere: vt sic eā ꝓpē deū valeā⁹ vitare: q̄ sit bñdict⁹ in scl'a Z.

¶ De vsura q̄ cōmittit in mutuo palliato
Sermo. CXIX.

Eldir oim maloꝝ est cupiditas. ſ. Tim. vj. In p̄ceden. ſer. audist̄ qđ ds rone dubiū aut picli excusari possit ab vsura p tres regl'as: z dubi tatiōes q̄tuoꝝ cū casib⁹ q̄busdā annexis. Nūc ?nr: ex q̄ ml'tipl'r cōmittit vsura p mutuū palliatū: dicere intēdo qđ ℣cus sit vsurari⁹ rone mutui palliati: z qđ nō. Pro gra Aue. Radix oim ma. ē cupi. vbi ſ. ¶ Circa hec est aduer/tendū: q⁹ mutuū vsurariū pōt q̄dꝛupl'r pallia/ A quadru/plex ℣cꝰ ri. Pꝛio in ℣cu emptiōis z cōmutatiōis. Se/cūdo in ℣cu locatiōis. Tertio in ℣cu societa/tis. Quarto in ℣cu ?missionis. ¶ Circa ꝓmū vicz in ℣cu emptiōis z cōmutatiōis pt esse mu tuū palliatū z vsurariū: cū fit ſcz in fraudē vsu/raꝝ. Pro q̄ ſciendū dō/ndi sūt sex casus. Pꝛi/ casus sex mus casus ē de emptiōe ad redimēdū. vbi gra Emit ds agꝝ sat̄ minori ꝓcio q̄ valeat sub ta li ?ditiōe: q⁹ post. v. vel. vj. annos/siue q̄cūq̄ placuerit vēditori ꝓ eodē ꝓcio illū restituat ei. Circa hūc casū ſm ſ. Bernardi. tenēdū est: q⁹ si emptor sub specie emptiōis ꝓciū agri mutuare intēdit: z ꝓpē tale mutuū lucrifacer ānuos fru ctus agri vsura est. ſz ab eccl'a ſm archiē. ex b ?dēnari nō possit: ſz si b nō fac̄ in fraudē licit⁹ est ℣cus ſm eūdē. vꝛputa si pat⁹ est q̄cūq̄ die ēt alēa die agꝝ ꝓ ꝓcio ſstituere: vl' forte pl⁹ sibi placeret hīe pecuniā suā q̄ agꝝ. De bō tm̄ dolo sa intētiōe ꝓsumi pt ꝓ triplicia sig̃. Pꝛim⁹ qđ ꝓ ciū qđ dat modicū ē respectu valoꝝ rei. ¶ Se cundū ē qđ aliq̄d soluit vltra receptā sūmā: vt si vendita fuit res c. flor. z ponit̄ in pacto: q⁹ si vēditio rescidat̄ solui debēt. cxxx. ¶ Tertiū sig/nū est qđ emptor alias solet exercere vsuras seu vsurarios ℣cus: z maxie ?sil'es vsurarias emptiōes. ꝓbat̄ hoc ex̄ de vēdi. z emp. ad nraz. Et de pig. illo nos. Quidā tm̄ dicūt⁹ pauciora sig̃ reqrunt̄ ad b in foro iudiciali. Est tm̄ aduer Nota bñ tēdū. q⁹ si emptor agri intētiōe simplici illū emit z ꝓcio iusto pat⁹ sp restituere illū si vēditor vo luerit redimere nō est ibi vsura: qr nulla ibi in/ teruēit rō mutui: ſz sola emptio pura z simpl'r p ℣rias ꝛo circūstātias atqꝫ signa ō simplici in tētiōe ꝓsumi pt. Jn iudicio aūt aīe stādū est in bis ?scie ?fitentis se purā z simplicē būisse in/ tētionē. ¶ Scdꝰ casꝰ est ſcz cū fit ℣cꝰ vēditio B nis cū pacto de reuēdēdo infra decēniū. ita tm̄ q⁹ añqꝫ añ q̄nquēniū emptor reuēdere nō tene atur i b casu ſm Host. coipo/deregit ip̄a fraus vt ip̄e notat: z post eū Joā. an. in c. ad nraz. de emp. z ven. i nouella. Et sic ꝓz: q⁹ ibi ē vsura. ¶ Tertiꝰ casꝰ addi pt. vbi gra. Emēs agꝝ vel equū seu frucꝰ agri iā semiati miori ꝓcio q̄z ꝓ babilit̄ valet. vel alē tūc essz emptur⁹ seu babi/tur⁹. ꝓ eo q⁹ soluit ꝓciū añqꝫ recipiat rē emptā cōmittit vsurā. Rō ē illi⁹: qr empto z ꝓ q̄ndaꝫ rōnez mutui credit ꝓciū vēditori añ rei empte receptionē. Cōstat ei q⁹ ex nā emptiōis z vēdi tiōis: seu cōmutatiōis nō tenet̄ ꝓciū rei empte tradere añqꝫ rē emptā recipiat. Nā oēs cōmu/tationes sibi iuicē parit̄ z ad paria obligāt. Quia ḡ ꝓpē mutui rōnē inceedentē q̄si ꝓ ꝓcio mutui accipit seu retinet aliquā ꝓtē debiti ꝓcij rei em pte: idcirco incidit in b casu vsura. ¶ Quartꝰ C casꝰ ē cū ds sub specie cōmutatiōis bladi ꝓ bla do añ messez tradit alci bladū ver⁹ vt in messe recipiat nouū z ꝓualēs siue meli⁹: tal' vsurā cō mittit ſm Soff. Jō añ dico ꝓualēs: qr si illu⁹ ē ver⁹ fuat̄ vsqꝫ ad messez tūc ꝓbabil'r valuis set q̄ntū nouū ꝓ illo receptū: ñ ē ibi vsura: ſz po ti⁹ eq̄litas ꝺici possz. q̄uis ꝓstitor ex b reporta ret aliquā vtilitatē renouatiōis sui bladi ob quā cās possz diuti⁹ ?fuari. Et b q̄dē iustū ē. Nā si ego absq̄ tuo dāno ꝓiudicio aliquā ?seq̄r vti litatē: ñ ex b tū tibi iust⁹ aut vicios⁹. Si tm̄ añ messez vēditur⁹ erat illō ver⁹: ſz mutuauit alci ad ꝓces ei⁹: tūc dꝫ z ꝓt ide hīe eq̄ales ꝓciū: qđ tūc inde būisz si illō tūc tp̄is vēdidisz. Ad ha/ distictio bendū ār ītelligētiā discret̄ i ꝓdicto casu z i cō circa hūc sil'ib⁹ distinguēdū ē. aut ē vtil'e q⁹ ipa res mu casum tuata ñ erat ꝓciosioꝝ tpe solutiōis: aut ō hoc ꝓ babilit̄ dubitat̄. Si ꝓmo mō: tūc aut mutuās fuatur⁹ ñ erat rē quā mutuo tradit: ſz interim ?sumptur⁹ z tūc ē vsura. Aue erat fuatur⁹. et tūc aut creditor aufert debitori libertatē se libe rādi z tūc ētiā ē vsura. Jn bis em̄ casib⁹ se exo/nerare voluit z onerare debitorē. Aue talē libe tatē nō aufert debitori et tūc nō est vsura. imo mereri possz si bona intētiōe añ ēminū reqrat ō bitorē vt soluat: ne ſcz gui⁹ onerek. Si em̄ bz intentionē corrupt̄ z ōr debitori q⁹ ꝓt vsqꝫ ad tp̄s mutuū retinere: vt ſcz ne se a damno rele/

uet. licz ei nō auferat facultatē se liberādi: tūc
z si nō cōmittat in B vsurā nihilomin⁹ peccat.
Si āt scdo mō tūc nullū ē ibi viciū: vt ꝓbat ic.
fi. eꝛ ō vsu. Tal' distinctio maxie i foro pnie ma
gne ītinuit eqtari. Ad B ēt fac alia distinctio Sco
alia distī ti q copiosioz ē. Et pōit ō. ser. cx. O. ¶ Quin⁹ ca
ctio scoti sus ō eo q vēdit frumētū vl' vinū ꝓ pcio qđ in
stāti currit. Et cū B si pl⁹ valeat vsq; ad pascha
vult q illō pl⁹ ēt sibi deꝛ. Si vo valet min⁹ ñ
vult q pcīū minuaꝛ: ꝛ Hoſt. ſ. tal' vsurari⁹ est
L. ō solu. l. penul. ff. ō dam. infec. q bōa. §. si qs
Et B notat archiō. xiiij. q. iiij. §. j. ¶ Sꝛx⁹ ca
sus de eo q epe messiū vl' vindemiaꝝ emit fru
mētū vl' vinū: vt tot mēsure pascali epe sibi red
dāt. tal' em ꝟce⁹ vsurari⁹ ē. xiiij. q. iij. vsura. Nā
fm cursū oīm regionū z cōem estiationē: talia
cariora sē tūc epīs. tal' aūt opinio siue estiatio
póderāda z estimāda ē. eꝛ de sepul. certificari.
ff. de flu. l. j. i pn. Nec obstat q qnqz ꝟcīū accī
dit: qz ad B nō apteneꝛt iura. ff. ō alea. l. nā ad ea.
Et di. xiij. erit aūt lex. Qui vo ꝟfecerit i foro cō
scie ad satisfactionē inducēd⁹ ē. eꝛ de vsu. ꝟsu
luit. z i ca. in ciuitate. ¶ Clerici āt tales ꝟce⁹ oīno
illiciti sē. lxxx viij. di. p totū. Et eꝛ ne cle. vel mo.
c. j. z. ij. Et ō vita z ho. cle. cū ab oī. h⁹no. Hoſt.
eꝛ de vsu. c. vl. ¶ Scdo mutuū palliatū z vsu
D rariū lucꝝ pt ēt i ꝟcīu locatiōis: vtputa si loca
ꝟce⁹ locatiōis tor extimat valoꝛē rei locate: z locat eā hac ꝟdi
tiōe adiūcta: q qlitercūqz ꝓdat seu deteriozet:
vult eius dē pcij recuperari rē suā: B qđē fit i frau
dē vsurarū: qz res extimata intercidit loco pecu
nie: nec est vera locatio: qz locatoꝛē suo piculo
tradit. p q ꝟstituit sibi merces vt siqs alteri lo
cat domū p annū. p. r. lib. tra tū q si cōburaꝛ vl'
qlit ercūqz destruaꝛ satisfaciat sibi. p ea tē. vsu
ra ē. vt pz eꝛ de loca. z ꝟduc. c. j. z c. ꝓterea. Est
tū adūtēdū. q locatio aliqñ ōz firma. eꝛ ō loca.
z ꝟdu. nra nobis. fit ei qnqz i ꝓpetuū: qnqz ad
certū tps. Et si moriaꝛ ꝟductoꝛ ifra certū tps
ei succedit heres. fec⁹ āt ē in vsufructu: q qđez
psonalis est z moꝛiꝛ cū psona. Est insup ali⁹ cō
tract⁹ q fm glo. eꝛ de loca. z ꝟdu. in ca. potuit.
ē medi⁹ inē locatōez z ꝟductēez q emphitheoſ
noiaꝛ: de q hī i dicto c. potuit. talis ꝟcīus in B
accedit ad venditionē: qz qñ celebraꝛ aliqđ daꝛ
quēadmodū i vēditiōe daꝛ pcīū: ſz nihilomin⁹
differt ab ea: qz p vēditionē dñiuz ipm trāſferꝛ
ſz in B cōtractu dñs retinet dñiū sibi q ꝓpē ma
gis videꝛ accedere ad nām locatiōis: qz sic̄ lo
cator dñiuz sibi retinet z ānis singulis aliqđ re
cipit. ita z h: qz emphitheota singulis ānis ꝟsuē
tū canonē. i. cēsuz soluit. Emphitheosis nomē
est grecū: z idē ē qđ melioratio i locato. Nā an
tiq⁹ sterilia tm̄ p hūc ꝟcīū ꝟcedebanꝛ: z meli
oratio es receptoz erāt. demū ꝓmissū est fieri ō
sterilib⁹ z fructuosis. Cōsistit aūt tm̄ i reb⁹ so
lis. Quidā aūt hūc ꝟcīuz vocāt datio ad liuel
lū. Sciēdū ē aūt: q possessio eccl'ie i emphitheo
sim ō nouo i ꝓpetuū ñ pōt dari. eꝛ de re. ec. ñ
alie. c. nulli. ſz tm̄ possessio ipa q pri⁹ emphitheo
tica erat: z libere ad eccl'iam ꝓuenit poterit alci
i ꝓpetuū i emphitheosim dari. B rñ cū grano sa
lis: put hī extra de fru. ex pte. ¶ Tertio mutu
um palliatū z vsurariū pt ēt in ꝟcīu societatis E
Est ei societas fraternitas qđā. ff. ꝓ so. l. vex. p/ ꝟtractus
societaſ.
inde impiū ē: q ibi cōmittaꝛ vsura vl' turpe lu
crū. qđ quidē fit qñ inē socios eqtas nō seruaꝛ
Est tamē circa B aduertēdū fm scīm Tho. ij.
ij. q. lxxviij. ar. ij. i solutiōe q̄nte rōnis q illeq i
societate cōmitit pecuniā suā artifici vl' merca
tori pecūie dñiuz nō trāſfert i illū: sic̄ ꝟtingit i
mutuo ſz remanet ei⁹ q dedit illā. ita q cū picu
lo illi⁹ mercator cū ea negociaꝛ: vl' artifex opaꝛ
ꝓtea licite recipe ꝓt ptē lucri ide ꝓuenieſ. vicz
tāꝝ de re sua. Hec ille. ¶ Scdo est notādū: q
ꝟcīus societaſ tripl'r pt variari. Prio sic qñ sē
duo qz vn⁹ pōit pecuniā z alē opam cozpales
ff. ꝓ socio. l. ij. Scdo fieri solet: qñ vn⁹ ponit pe
cuniā z opam: z alē pecuniā tm̄: aut opaz tm̄.
Tertio fit: qñ ambo i societate pecuniā z opaz
ponūt. Et i his oīb⁹ eqtas ē seruāda ne aliqđ fi
at in fraudē vsuraꝝ. q: fm Boff. lucra z dāna
cōia eē debēt. ꝟcordat i B Hoſt. z no. xiiij. q. iij
plerīqz. Prōide rl'e pactū fieri possz. vicz q ego
recipez qrtā ptē lucri z tu tres alias. vl' ecōuer
so tu qrtā z ego tres alias ſz ꝓueniētiā nāz: q
tua vl' mea industria estiare deberz: vt pz inſti.
de socie. §. j. Et sil'r ꝓ rata diuidaꝛ dānū. Possz
insup fieri nō expssa ꝓdicta estiatiōe ꝓsone: cō
mittēdo discretiōi ipi⁹ q pecūiā recipit vt assi/
gnet ptē lucri z dāni qrtū sibi videꝛ iustū. Et tā
dē si essz aliqs excess⁹ siue defect⁹ ꝟcordit iuicē
remitterēt sibi. Sz notādū ē: qñ vterqz pōit pe
cuniā z opaz z alē eoꝝ pl⁹ de pecūia vl' de ope
aut de vtroqz ponit: tūc lucꝝ eoꝝ debz esse eq/
le nō equalitate quantitatis: sed ꝓportionis si
mbil aliud expressum est. Q aūt cōtractus so
cietatis in vsuraꝝ fraudem fieri possit ponūt
aliq casus. Prim⁹ casus est talis: quidā ponit
i societate opaz tm̄. ali⁹. xxx. florenē. ad ꝛtiā ptē
lucri z dāni. Bē ad lucꝝ z dānū. x. florſ. xx. florſ.
sp saluis remanētib⁹. In tali em̄ casu: nisi ille q
opam ponit mercedē laboꝛſ acciplat quē susti/
net. p cōmercio. x. florſ. qz lucꝝ z dānū sp̄ectat
ad illū q pecuniā dedit: tal' q dedit eā vsurari⁹
est. Ratio hui⁹ ē. qz. xx. florſ. mutuauit mercā
ti. p ꝟmercio. x. florſ. ꝓtinentiū ad lucꝝ z dānū
illi⁹ tm̄ q pecuniā dedit: cū receptur⁹ sit. x. flo/
renē. q nō stant piculo suo sic̄ z illi⁹ qui opaz ge
rit. g eque bñ debent stare. xx. ad lucꝝ illi⁹ qui
opaz pōit z ad piculū mutuāſ. Nā ꝓuenies ē
q bēat emolumētū q bz on⁹. Prōinde si iste q
opam gerit nil bēat. p mercede laboꝛſ exhibiti i
lucro qui accidit ei qui pecuniā dedit: vsura cō
mittit: quia posito hoc casu ille qui pecuniam
dedit ꝓ. xx. florenē. nil habere debet ad simili/
tudinē mutuantis. q sicut patz ex dictis in ꝓce.
ser. nomie mutui vltra sortez nil recipere pōt.
Cū g ꝟbi societas: ita q vn⁹ ponit pecuniā ali⁹
opaz vt dictū ē: licitū ē: dū tū ꝑuet eqtas sociaſ

sed ꝺ non est in ꝓposito casu. Nam si mercator recipiēs pecuniā ꝛ ponēs opaꝫ postꝙ̄ mercēs emeret ꝓderet eas: amitteret vtiq; .xx. florenos ꝛ opaꝫ corꝓalē. Collatoꝛ aūt pecūie nil ꝓdit nisi tm̄. x. flo. ꝛ nō opam corꝓalē. Casus g̈ neq; licet ꝰ est: sꝫ fit in fraudē vsuraꝝ. ¶ Scōs casꝰ est de illo q̄ credit mercatoꝛi c. ducat. sic ꝙ mediet as currat ad pficm̄ mercatoꝛis: ꝛ alia ad pculū ipius tradēris. Et de eadē vtq; lucrēt ꝛ ꝓdām: tūc em̄ idē est acsi mediet atē currēt ad pculū mercatoꝛis sibi mutuasset. Et rōe ꝛ̄is mutui nil ꝛ̄m salariū mercatoꝛ habeat de industria sua ꝛ opē quo reliquā mediet atē ꝓ tradente in mercatiōe deducit. Et ideo idē est acsi mercatoꝛi cui q̄ng̃inta lib. mutuasset/diceret. Trado tibi alias q̄ng̃inta: ꝛ ꝓpē mutuū qō feci tibi deduc mihi eas absq; stipēdio alio: cū tm̄ talibꝫ ꝓ stipēdijs ḡrea ps soleat assignari/absq; ꝺ ꝙ in capitaℓ ꝓditiōe absq; sua culpa fcā nil penit ꝰ ꝓdat. tō ꝛ̄is ℨcrus illicit ꝰ est. ¶ Tertiꝰ casus est de illo q̄ in societatē dat pecuniā mercatoꝛi: et ꝓuenit secū ꝙ det sibi ꝛ̄tiā ꝓtez lucri: ꝛ nil ꝯ de dāno. Jn ꝺ casu distinguēdū ē: qꝛ si intēdit hīe lucꝝ ꝛ nō dānū/vsura est. ex de vsu. c. ꝓsuluit. Si aūt intēdit ꝑticipare lucꝝ ꝛ dānū/sꝫ de damno nil ꝺicaℓ: tūc ℨcrus licit ꝰ est. Et licꝫ de damno nō exꝓmaℓ intelligi: tm̄ hꝫ de illo sīē de lucro. vt inſti. de socie. §. illō. Sꝫ pone ꝙ negociatoꝛ q̄ pecūiā recipit ad mercandū paciscit cū illo q̄ eā sibi dat d. Volo in fine ꝙ ꝑ industria mea ꝛ labore meo hīe. xx. flo. nolēs in eis aliq̄ꝺ damnū sentire: nūq̄d ꝫ? Dōm ꝙ sic. sꝫ iste ē ℨcꝰ locatiōis/nō societatꝭ: qꝛ ꝛ̄is negociatoꝛ ꝙ illo ꝓcio opas suas locat. ꝛ ꝺ mō nihil ꝛ̄tā sentit ꝺ lucro. Posset ēt paciſci ꝙ non solū ꝺeberet hīe illa. xx. sine aliq̄ ꝺāno: sꝫ in talē ꝛ talē ꝓtē de lucro: ꝛ nullā de ꝺāno. Sepe ei ꝓtigit ꝙ tāta est industria socij ꝙ plꝰ cōferat societati q̄m ipa pecunia. vt si ipe solꝰ nauigaret: ꝛ solꝰ pegrinaret ff. cōmo. si nō fuerit. §. j. Et tūc ex pacto ꝓmen nō sentiret ꝺānī: ꝛ tm̄ ꝑticiparet in lucro. sed in rei vītate tūc illa recipiat nō vt socꝰ/sꝫ rōe sui salarij. Ad nām societatꝭ faciūt oīa q̄ s. ꝺcā sē in pñti ser. ꝛ q̄ in sequēti ser. dicenꝫ. ¶ Circa hec ḡrunꝫ ꝛ̄tia. Prio. nūq̄d q̄ ꝺz ponere opam ſ. negociādo vel circūcirca nauigādo ꝺz eā ponere sumptibꝫ suis an societatꝭ? Dōm ꝓm bal. ꝙ qñ pficit cā societatꝭ: exceptꝭ istis q̄s fecisset domi ꝺz hīe expēsas de corꝓe societatꝭ: qꝛ non ꝺz lucꝝ nisi ꝺeductꝭ expēsis. ꝺ ꝛ̄tā tenet Lyn ꝰ. ¶ Scōo ꝑ ḡri: an in diuisiōe societatꝭ q̄ q̄ꝺ ꝓ longa ꝛ̄pa fit mīs laboribꝫ ac sudoribꝫ ꝑcedentibꝫ: si nō inuenit nisi capitale saluū/debeat hīe ille q̄ posuit illō: an ꝺebeat eq̄liē diuidi? Circa ꝺ diuersi diuersa sentiunt. dimissis alijs ꝺr ꝺ. Bernardi. Tu aūt dic ꝓm Jac. de Are. ꝙ nō solū de ꝓsuetuꝺie/sꝫ ēt de iure ē ꝙ capitale sit saluū: q̄re ēt socius meꝰ ꝺz hīe pecuniā. Et si dicꝭ: qꝛ ponit opam. Rñdeo ꝙ ꝑcīū opa intelligit cozrñdens pecunie: nō aūt ipi sorti. Jdeo si vnꝰ ponit cōmoditatē opē: ꝛ alt ponit cōmoditatē pecunie/nō aūt ꝓprietatē. Ponamꝰ em̄ ꝙ vnꝰ in societate ponat mille milia: alt tm̄ opaꝫ: tūc in nlꝰ ꝓ rē ꝓ ꝓtio/nisi de cōmodis opē ꝛ cōmodis pecūie: non de ipa rotali sorte ꝺ idē exꝑssium ē: qꝛ in societate ponit spēs ex vna ꝑte puta ꝑcꝰ: ꝛ ex alia opa pastoraℓ: qꝛ sola cōmoda ꝛ dāna in obuētiōibꝫ cōia sē. nō aūt ipm̄ pecus. vt in. §. si ī cohibēda. l. si duobꝫ. ff. ꝓ socio. Uel dicamꝰ ꝙ in ꝺubio ꝓtꝰ intelligit in societate posit ꝰ vsus rei q̄ ipa res. Et ꝺ fac ad qōnē soccide ouiū: ꝙ fecꝰ/lana/lac/ꝛ hmōi sē cōia: sꝫ nō oues soccide ꝺare. Uez tm̄ est ꝙ licꝫ ꝓncipalia capita sint mortua: tm̄ societas ī feriꝫ ꝺurat Et ꝙ ꝺicū est ꝙ oues in societate ꝺare nō sunt cōes: ꝛ elige ꝙ capitale meū nō est cōe/sꝫ melioratū ꝛ ꝺeteriorat ū est cōe. vbi gr̄a. ꝺedi agnos ī soccidā: tūc q̄tū valebāt agni añ oīa retrahā illud tanq̄ meū capitale. Jn illō aūt qō creſcit: pura qꝛ agni castrones sē facti: aut pozcelli porci. tractu tpis illō diuidit tanq̄ inē socios. Etsi ꝺedi equā in soccidā: ꝛ tractu tpis ꝺeteriorata ē: fcā inē nos extimatiōe ꝙ mediet ate ꝺeteriorationis/pficm̄ ꝛ ꝺamnū ptinet ad me, ꝙ alia vo mediet ate ptinet ad te. Nā hec ē nā societatꝭ q̄ nā tanq̄ ꝺꝺā intrinsecū oīb ꝫ̄cꝫ ineſt. qꝛ nil aliꝰ est q̄ ꝺispō ꝺā quā lex vl ꝓsuetuꝺo statuit sup ℨcū. vt. ff. ꝺe pac. l. si vnus. §. pactus.

¶ Tertio ḡrit. si ipm̄ capitale est ꝓditū seu diminutū: vana. ſ. supueniēte fortuna: nūq̄d iste q̄ ponit opaꝫ tenet aliq̄ꝺ ꝺare illi q̄ pecuniā ꝺeditꝰ: vbi gr̄a ī diminutiōe. Ponamꝰ ꝙ in societate posuerī. xx. ꝓdita sē. x. nunq̄d tenetꝭ tu mihi restituere? Et videt ꝙ sic. qꝛ dānū ꝺz esse cōe vt supꝝ. Nam si totū dānū esset meū/ foret ꝫ nām societatꝭ. Cōtrariū tm̄ ꝺeꝛminat glo. in. l. si non fuerit. ff. ꝓ socio. §. illo. sup ꝝbo solꝰ. di. ꝙ ille q̄ ponit opam suā solā/ nunq̄d se obligasse vi: ꝺet ad dānū sortꝭ? Sufficit em̄ dānū ꝓditū opaꝫ. Et ꝺ ꝓbat dicēs. ꝙ correlatiuoꝫ eadem ē natura. Unū ꝯ ꝺe capitali nihil lucrāt ponēs opaꝫ: ita de capitali nihil dānificet. Si aūt lucrareꝭ ita dānificari ꝺeberet: qꝛ de ꝛ̄ijs eꝺem ꝺant regℓe. qꝛ fīē est cōe lucrū: ita ꝺz esse cōe dāmnū. Si aūt nō appet q̄liē sit ℨcta societas: intelligāt ℨcta ꝑm ꝓsuetuꝺinē regiōis. ꝛ ie mercatoꝛes ī elligit ꝑm ꝓsuetuꝺinē mercatoꝝ: semotis fraudibꝫ ꝛ ꝺolis ꝛc. ¶ Quarto mutuū palliatū ꝛ vsurariū pōt esse in ℨcu ꝓmissiōis: licꝫ etiā ꝺici possit q̄ꝺam societas. Ad cuiꝰ intelligētiā q̄ri pōt: an cōmittēs pecuniā bona fide cuidam mercatoꝛi vt lucret inde ꝛ iuste: ꝛ habeat ꝛ̄ē in lucro/licite agat. i. vtq; talis ℨcus sit licitus? Dicendū est ꝙ cōmissio pecunie ꝺupliciē fieri pōt. Prio cū trāslatione ꝺn̄ in toto vl in ꝑte. vt si fiat translatio pecunie siue rei cōmisse in ꝺominiū illius cui cōmittit. ꝛ tunc pro pecunia sic cōmissa non licet aliq̄ꝺ sperare. sic non licet alicui sperare lucrū de re nō sua: quia mutuū est. ꝛ cōsequenꝫ inde sperare lucꝝ non licꝫ.

Obiec

Rñsio

K Qō tria.

Questio ꝓma

Qō scōa

ℨcus cō missiōis.

cōmissio pecunie fit ꝺupliꝫ

phibēte dño. Luc. vj. Mutuū da. ni. inde spe. Ad ꝟ fac c. cōsuluit. ex de vsu. Scdo sine dñij trāslatiōe pōt talis cōmissio fieri. s. qñ tota res ꝓmissa remaneret i dñio cōmittētis: pt lucr spare vt de re sua: qz pecunia vel alia res cōmissa. sic ꝓmittit aliqd suo vel ministro q negociat de rebus dñi ad eius vtilitatē. z p ꝓfis qd excrescit sorti sic rei ꝓprie iusto titlo possidet. nec est sic de mutuo z de cōmisso: qz i mutuo pecūia stat in periclo illius q eā accipit. nō sic aūt i pecūia q cōmissa est: qz stat periclo cōmittētis. Jō de tali pecunia pt licite spare lucr. opz rñ q rota pecūia cōmissa sit: qz si pti cōmissa eēt: z pti nō: sz mutuo data posz eē vicīū vsure Si ei aliqs ꝓmittit alicui c. ita q mutuet ei mediantē z aliā mediantē reīet dñio suo: ita q iste cui ꝓmittit debeat de illa negociari ad lucr: tūc tale lucr vicīū vsure hz. qz spaz nō solū ex re cōmissa: sz et ex mutuo data. Et ꝛō ex mutui adiectiōe i toto ꝛcu vicīū gñaz. Sic enī in logica locutio iudicaz falsa ꝓp falsam adiectiōez. lz directe fcet vitatē. sic si dicaz hō volās est aial. ita i moralibz iudicaz actio viciosa qñ vicio cōmisceť. sic est in ꝓposito. Sicꝫ aūt obiiciat: q vsi i cōmissiōe aliaz rez q de se paritū fructū: vt est ager z vinea/ꝑt spare aliqd: rñ i ꝓmissiōe pecūie q de se nllz fructū parit/ñ vť aliqd posse spare: ne spacū si acciperť vť iusto titulo posse retineri: qz ḡtis nō daz: nec laborī ꝓprio redditť / nec p aliā rē ꝓpriā ꝓpēsaz. ꝓpter ea vť simplr inuste possideri. Ad ꝟ dōm ē q i tali ꝓmissiōe pecūia nō pit pecunia imediate: sz magz ex ꝟ ptingit q qs negociaz emēdo vel vendēdo. Et ꝛō tal excrescētia lucri magz est de rebz q p ꝓmissaz pecūiā iusta cōmutatiōe acq̄site sť/qz sit ex pte pecunie iam ꝓmisse. Hec Alexā. lō. Sic ḡ ptz ex ꝓmissis de mutuo palliato: quō mutuū vsurariū qdruplr palliari pōt: vicz i ꝛcu emptiōis z vēditiōis: i ꝛcu locatiōis: i ꝛcu societaz. z i ꝛcu ꝓmissionis cū casibz z qōnibz ānexis qd sic i talibz sentiendū. Rogem⁹ ḡ deū vt aperiat oculos intelligētie nře qtūs hȝ palliarā maliciā z abscōditā p/cipiam⁹: z ꝓp deū illā detestemur: q est bōdicrus in secla. Amen.

Obiectō

Rñsio.

¶ De cupiditate q sit in cābijs. Ser. CXX.

Rādix oim malox est cupiditas. j. ad Tim. j. In pce. sermo. audistz quō vsura cōmicti pōt in mutuo palliato qdruplr: vicz in emptōe z vēditiōe: in locatiōe: in societate: z i cōmissiōe cū certis casibz z qōnibz annexis. Nūc ꝓñr videā⁹ q mala opeť ipa cupiditas oim malox radix i cābijs: in qbz multiplr regit cupiditas z qrit occultare vsuras. Pro gra Aue. Ra. oim. malo. est cu. vbi s. ¶ Circa tā dicta in pce. ser. est notandū q tria sť gña cābiox. Prio sť qdā artificialia. Scdo qdā realia. Tertio qdam casualia. de qbz p ordinē videdū erit. (derāda.

¶ Prio sť cābia artificialia: circa q tria sť cōsi

videlicz
- Quō sint inuenta
- Quō sint necessaria.
- Quō sint licita

¶ Prio ꝓsiderādū est quō cābia sunt inuēta. Ars em̄ cāpsoria fm phm. j. polit. casu z fortuna fortē ꝑm t⁹ est inuēta: sed demū p experientiā artificiale ē fcā. Solz ei nūmisma i regiōe ꝓpa plꝰ valere qz in aliena: accidit ḡ sorte qsdaz bīe sua/eo q nō essent ꝓpria regioni illi. Illis ḡ casu venientibz cū eis ad alias regiōes in qbz ꝓpa erāt/accidit eos p nūmismatibz illis plꝰ recipe qz valerēt in regionibz suis. z videtes inde bīe lucr arte cāpsoria sť vsi. Et sīl mō hec ars oriqnem sū pstit. Demū ꝓsiderātes boies q nūmismata i aliqbz pribz plus valerēt/z melꝰ expenderenť ꝓp lucr in inuentū/ mittebāt vel portabant illa. z sic ꝓp ꝓsuetudinē in artificiale exercitiū ꝟ ꝓuersū est. ¶ Scdo ꝓsiderādū est: quō ars cāpsoria sit necaria. Necesse ei est bīe cāpsores i diuerſ regiōibz. Prio ꝓp nūmismatū diuersitatē. Scdo ꝓp pegrinātes z circūeūtes diuersas regiōes. Tertio ꝓp cōmutatiōes rez sine nūmismatū vsum: cū in diuersa loca remota res z qñqz ēt denarij ad ꝓmutatōez portari nō pñt: sz cāpsor p cābiū tali necitati subuenire pōt. ¶ Tertio ꝓsiderādū est quō ars cāpsoria sit licita. Una ꝓmutatio artī cāpsorie est licita maxīe ꝓp qrtuor. Prio qz nō bz mutui rōez eo q ꝓp dilatōez rpis nō spaz lucr. Scdo: qa cāpsori specie vel nūero nō reddit sors eadē: eo q tribuit monetā vni⁹ gñis z recipit alteri⁹. puta dat grossos vel deñ. z recipit florē. dat florē. et recipit ducaz. z de ꝓsilibz. Tertio insuper fm arch. xiij. q. iij. c. j. sup glo. nō pt dici emptio vl vēditio ꝓprie loquēdo: qz emptio z vēditio ꝓpe ꝓsistit in appciabilibz rebz q̄z pcia nūmismate mēsurant: sz ꝟ gen⁹ fit in sola ꝓmutatiōe nūmismatī diuersoz geneꝝ. ꝓpter ea nō est emptio vl vēditio: sz simplr ꝓmutatio dici pt: z licite. nisi cābiētes de diuerſ gñibz nūmismatū cariūtiā inducere intēdāt. ¶ Quarto ꝓsup z ñ indebite putāt qdā ꝟ licere rōe interesse. vicz ꝓp labores z expēsas salariox pēsionū z silīū q cāpsor subiit ꝓp hāc artē: q̄ ꝓpter ex ea viuet pt. vñ. j. Lox. ix. et apls Quis militat suis stipēdijs vnq̄z: q. d. nēo. licita ḡ sť cābia ista dūmō cū ōbito moderamine fiant: z discretū suscipiaz lucrū.

Lampsores sť necessarij.

¶ Circa hec cābia ponāt aliq casus dubitabiles. Primꝰ casus est de illo q dat marcā argēti ꝓ alia marca argēti certo tpe z ī mino soluēda z recipiēda: dubitat an sit vsura: Dōm q ad ꝟ z silēs casus pōt rñderi fm distinctiōez supposita ser. ex. D. Et idē iudiciū est qñ dat spēs ꝓ specie: puta frumētū ꝓ frumēto: vinū ꝓ vino z hȝ. Scds casus est de illo q hz pecuniā spēcialē quā timet precio tempe futuro minorari iuxta dominioꝝ ordinationes / siue ciuitatū z regiū minuz sanctiones. Et ideo propter hūc timorē non vult dare mutuo pecuniā suā nisi in eqli

L casus dubitabiles circa cābia artificialia.

p̃cio restituat sibi in q̃ est/cū ab eo mutuo dat Verbi gr̃a. qdā hz argēt eos grossos q̃ nūc va/lent. v. solidos cū dimidio: t timet q̃ futuro tē/pore maiorꝝ aucte reducāt ad q̃ntꝝ. q̃ ꝓpē facto mutuo t diminuto p̃cio tpe t ēmino seq̃nti nō vult recipe nūero tot grossos q̃t ipe tpe mutui dedit: q̃busdā videt q̃ talꝫ vsurā cōmittit. Sz ōt b. Berū. veriꝰ hūc casū licitū esse triplici rōe qz aliō est in mutuo spare lucrū: t aliud est vi/tare suū dānū. Prīm qdē nō pōt fieri sine in/iuria dei: a q̃ tale lucrū ꝓhibitū est. vt pz ex p̃ce dētib⁹. Nec etiā sine iniuria ꝓximi /cui mutuū dz dare g̃t. Qui aūt dānū suū vitat/nec deo in iuriā fac: cū ē nlla lege ꝓhibitū sit: nec ꝓcio fit iniuria cū ēt nō ledat ꝓxim: sz suū euitat dānū. i ꝓposito q̃ casu magꝭ g̃rit mutuās dānū vitare/ q̃ lucrꝫ hīe. Scōa rō ē: qz ōbitor nō mīꝰ recipit mutuāriōis tpe q̃z reddere teneat eo tpe q̃ mu/tuū ab eo receptū est: q̃tū valebat tantū redde re teneꝫ. Nec ēt ꝓsil'e erat grossos minꝰ valitu ros q̃z valerēt tpe q̃ dati sē mutuo: cū minora/tio talꝫ pecunie nō accidit dilatiōe tpis: sz ex vo lūtate ipius lagislatoris. Tertia rō est. qz debi tor pecuniā nō accepit vt fuaret eā vsq; ad rē/pus q̃ ꝓsil'r valitura eēt minꝰ: sed vt ea vteret: vel saltē vt posset tpe isto q̃ hēbat valorē suum.

D Cambia realia.

¶ Nūc scōo videdū erit de cambijs realib⁹: et quō tripl'r variant. q̃ iō realia dici p̃nt: qz vtpl'i mū realiē deducūt. Ad cuiꝰ intelligētiā aduer/tendū est: q̃ sic pz ex his q̃ dcā sē sermo. cpiij. Ubi nulla inuenit rō mutui: ibi nulla pōt esse vsura. ꝓterea si aliq̃s vicīū ibi est: est aliud ab vsura. Uñ ꝓ gnāli regl'a tenēdū est: q̃ q̃cūq; a/liq̃d ab alio recipit/nil' illi dādo nisi tpe soluti/onis vel redditiōis accepti: nō cōmittit vsurā aliq̃d lucrando rōne talis accepti.

Nō regula gñalē.

¶ Pro hac regl'a declarāda notādū est: q̃ in bis cābijs re/alib⁹ tripl'r pōt intervenire lucrꝫ

Videlicet
- Ratione custodie
- Ratione patrie
- Ratione monete

¶ Pro rōe custodie vel depositi: vtputa si si/ne pericl'o t labore deportatiōis de vna ēra i aliā mercator cū ꝓprio lucro depositū/vel eiꝰ equa/lēs reddit. Ut cū eps aut alē pḡes romā/depo nit in venetijs mille ducatos alicui mercatori/ bñti tabulā pecūie rome: t ibi recipit ab eo du cat. r. vt p̄fatos mille ducatos reddat sibi ro me indēes. In tali casu licz nō sit vsura: tamē ām q̃sdā est turpe seu indecēs lucrꝫ: t maxime q̃ē duo. Pro: qz mercator iste absq; periculo et absq; expēsis: t ēt sine deportatiōis labore facē eos epō aut alī in roma dari. Scōo: qz anteq̃z reddat eos/pōt extraditꝫ in venetꝫ mercari at/q; lucrari: nō tñ vt dixi/est ibi vsura: cū ipe nil' mutuauerit epō añdicto: nec ad restituendū illoꝝ. r. ām q̃sdā obligatꝰ est: qz vere fuit epō in aliq̃ equalēt: q̃tus b̄ fecerit absq; suo pericl'o t labore: ꝓterea indecēria talis lucri nō ꝓtine/ret simpl'r iniusticiā: imo potiꝰ q̃ndā eq̄litatē.

Turpe seu indecēs lucrꝫ

Dicit tñ b. Berū. Credo aūt saluo iudicio melio/ri: q̃n tali cābienti q̃ de b̄ facit artē/iminerent circa hāc artē expense pēsionū/opaꝝ/ salariorꝝ ac discipulorꝝ. insup pericl'a t labores: sic̄ plerꝫq; talib⁹ ꝓtingere solet: q̃ ex his cābijs pōt sume/re moderatū lucrꝫ: t maxīe rōe inesse sic̄ in cā/bijs p̄cedētib⁹ dictū est. Secōo aūt de eo q̃ banc nō exercet artē: nec ꝓpē b̄ op⁹ iminneret sibi perī/culū: nec bz inde labores vel expēsas/ex qb⁹ rōne inesse possit inde lucrū hīe. Et ām b̄ ꝓsentien/dū est ꝓme opinioni. ām enī Bal. extra de plꝰ peti. in. c. j. Pono casū q̃ nūcro cāpsori c. p. rc q̃ mihi pariter dare facie: talis q̃dē ꝛctus licī/tus est iure gentiū: t nec̄ariꝰ et munitꝰ nāli rōe eo q̃ cāpsor subijt pericula viaꝝ t dāna nūciorꝝ. vt no. ff. de nau. fenore. l. pick'i. et. ff. de ac. t ob. l. traiecticie. §. de illo. Et ō ver. ob. l. q̃ rome. §. calumeꝰ. Etsi aliq̃d plus lucrat ipe campsor ex iusticia t licite lucrꝫ sumit: qz industria accidit rei licite. vt no. ff. ad legē falē. l. si heres. ꝓrea licitū est nūcianti. r. paciscī q̃ reddant. ix. tñ. qz sortē minuere nō est pecī/augere aūt sic. Et est rectus. no. ff. si cer. pe. l. rogasti. §. si tibi.

Lucrꝫ intervenire pōt rōne patrie.

¶ Scōo in talib⁹ cābijs pōt intervenire lucrꝫ rōne p̄tie. de q̃ ponant duo casus. Jn ꝓmo pōt inuenire lucrū ex pte dātis: scōo ex pte recipiē/tis. Prio ex pte dantis. vbi gr̃a. plus ēm valet florēn. Senēn. Senis q̃z alibi. Et Florētie si/mil'r Florentinꝰ. Et sil'r ducatꝰ Venetijs. t ro/manꝰ Rome. Suo mō plus valet Nurnber/ge aut in reno: imo para. floꝝ. reñ. q̃z wiēne. et sic de cōsil'ib⁹. Proprerea si pura t sola cambij rōne, ꝓter monetā plus valēt in ꝓpria patria/ q̃z in aliena interueniat lucrū: nō cadit ibi vsu ra. vbi gratia: Si q̃s vltra montan⁹ mille vene tos ducatos intēdebat ferre venetias: t ibi cā/bire seu expēdere eos: t inuenīēs in patria sua campsorē habentē tabulā cambij in citate Ve/netiarꝫ sibi tradat eos ranq̃z cambiēs illos Ve netijs: ac p̄ ꝓsequēs ad forū cambij Venetiarꝫ: tunc si nihil aliud hic intendit: nō est ibi vsura. licz plus p̄dicti ducati veneti valeant venetijs: q̃z alibi vbi tradit eos. Uerūtamē si ex b̄ q̃ du/catos p̄dictos ꝑus tradidit vltra montes q̃z re cipiat in venetijs/cambiū eoꝝ intēdit aliq̄d lu crū acq̄rere: tunc p̄or traditio inducit mutui ra tionē: t est ibi vsura. Secōo pōt inuenire lucrū ex parte recipiētis: t tūc solet fieri cābiū alio cō uerso modo. vt dicit cambiū per lr̄as. vbi gr̃a. Florentie existens indigeo pannū venetijs: do tibi centū vel mille florēn. t tu in venetijs per litteras tuas facis mihi cōsignare centū duca/tos veneros. licet ēm tu inde lucreris: tamē ra/tis ꝛctus licitus est. Tum quia est q̃dam mu/tuatio numismatis ad numisma: nec rōne pe/cunie que de se fructuū non parit: sed ratōe pa trie supuenit lucrꝫ: Tum quia est ad vtilitatē; veriusq; partis. Neq; ēm sine tali cambio mer cantie possent exerceri: Tum rōne interesse sic̄ supra de expensis ratione custodie dictum est.

Lucrum inueniẽdi pt rõe monere

¶ Tertio in ꝓdict⁹ cambijs põt lucrũ inuenire rõe monere/sũt nẽpe monere seu numismata q̃dã/q̃ nõ tm̃ i ꝓpria patria sed q̃si vbiq; maiorẽ habẽt cursũ z valorẽ q̃s alie mꝰte. vt ꝓz ducat⁹ venetiaz z de boliginis antiq̃s z hmõi. Insup cadẽ numismata q̃ i tali maiori ꝓcio se: adduc magꝭ i vna patria q̃s i alia currũt z cari⁹ extimant. Si q̃s g̃ tradit mille florꝭ. florẽtinos alicui vltra mõtes: vt sibi citra mõtes reddat pecunia ꝑualẽtior/aut forsitan florẽtini florẽti i terra vbi plꝰ valent. vsurã cõmittit. Jdẽ videt esse si q̃s wienne aut bude i regno hungꝭ. tradere alicui c. florꝭ reñ. vel plꝰ es vt forsitan sibi restituere para. vl' Nurũberge: vbi plꝰ valẽt: vsurã cõmittit. ¶ Sz pone q̃ alicui⁹ pecunia mutuet ad certũ tm̃inũ receptur⁹ alteri⁹ gñis monetã/aut aur⁹ vl' argentũ vl' aliã speciẽ/nũqd vsurã cõmittit: Ad ꝟ ẽ dicendũ fm Hoff. z hostiẽ. q̃ si ꝟ ĩo facit vt i extimatiõe lucret vsurari⁹ est/siẽ bi q̃ ꝟ nũdinis i nũdinas mutuare solẽt hãc vsurã exercrabiliorẽ oĩb⁹ iudicat Hosti. vicz q̃ncũq; sub specie venditõis vl' cõmutationis/vel alteri⁹ liciti ꝓcꝰ velet z suborneꝝ: cũ excedat cẽsimã vsurã. Et q̃cũq; nomẽ ipo⁹ naꝝ exq̃ fraudulẽter z mala intentiõe fit: z aliq̃d sorti accidit. vsura ẽ. ex ꝟ vsu. c. ꝓsul. Et. xiij. q. iij. pleriq;. Nã fm Alex. lõ. dicendũ ẽ/q̃ ille qui mutuat pecuniã recep turꝰ pecuniã alteri⁹ gñis ad certũ tm̃inũ/peccat si rõe tm̃ini vult hꝫ pecuniã quã ꝓbabiliꝝ credit amplꝰ valituraꝫ in tm̃ino daro q̃s sit pecunia quã ipe ꝺdit: sperat em̃ excrescẽtiã ꝓpt̃ tpis dilationẽ. Põt etiã circa ꝟ fieri distinctio q̃ supꝫ posita ẽ ser. cxv. R.

¶ Pone etiã casũ: q̃ Petr⁹ exñs ianue emit a Martino turonẽses recipiẽdos i frãcia i tl'ibꝰ nũdinis: q̃rit nũqd licz: Dicẽdũ fm Alexã. lõ. q̃ si emens plꝰ vl' minꝰ dat ꝓpt̃ tpis dilatiõez: vel q̃ plꝰ vl' minꝰ dimittit pecuniã suã vendẽti vel ꝓmittẽti dare turoñ. in francia. vtputa si vsq; ad nũdinas sũt tres mẽses/minus dabit emens p. x. lib. turoñ. q̃s si cẽnt tm̃ duo/Petrus tũc licitꝰ nõ ẽ: z maxie si pecuniã in tm̃ino recipiẽdã plus valituraꝫ ꝓbabiliꝝ crederet: vl' si sic emens cõiꝝ lucraret. Hoc aũt posito videt esse mutuũ indirectũ. vtputa si q̃s dat minꝰ ꝓbabiliꝝ receptur⁹ plꝰ i tm̃ino. Sz si esset dubiũ ꝓ babiliꝝ vel cõiꝝ accidẽt rõne dubij Petr⁹ excusaret. Hec de cambijs realibꝰ. ¶ Nũc ꝟ ꝛ tio videndũ erit de cambijs/casualibꝰ et fortuitis: q̃ sicca a q̃busdã vocant. Et a q̃busdã noiant cãbia grossoꝝ. Celebrant aũt tali mõ. Nã cũ in digeã florẽtie. x. lib. grossoꝝ. ibi recipio ꝓ illis a campsore. c. sex florꝭ. aut plus vel minꝰ fm q̃s tũc florẽtie talia cambia currũt. i. fm q̃ ibi valerent. x. grossoꝝ libre. Demũ ad vnũ mensem teneor sibi restituere tãtũ q̃ntũ ĩtra. x. dies cõputãdos a die celebrati ꝓtract⁹ valebũt. x. lib. grossoꝝ i ciuitate venetiaꝝ: q̃ quidẽ aliq̃n plꝰ valent q̃s receptũ sit a me/aliq̃n aũt minꝰ ꝓpt̃ea campsor aliq̃n ꝓdit: aliq̃n tm̃ lucrat. licz cõiꝝ inde recipiat lucrũ. lõ cambia ista exercent atq̃s frequẽtãt: talis q̃dẽ Petrus oĩno illicitꝰ ẽ. Prio qz ẽ Petr⁹ mutuꝝ. Scõo qz sperat lucrũ nutmi. Tertio qz cũ dãno ꝓxi. Prio: qz est Petr⁹ mutuꝝ cũ intentiõe recipiẽdi vltra sortẽ ad mẽsem qõ ꝓhibitũ est/siẽ latꝰ supꝫ dictuꝫ est ser. cxv. a b c. Nec obstat q̃ ꝓdicte libre grossoꝝ q̃ncq; valẽt minꝰ: qz intertio mutuãtꝭ est ex tali mutuo hꝫ lucrũ. ꝓpt̃ea dubia z pricula i vsura vtiq; nõ excusant vt ꝓz ex de vsu. i. c. na. Scõo aũt illicitus ẽ: qz spat lucrũ numi õ q̃ nullũ põt egredi lucrũ vt ꝓz. lxxx viij. di. Ejiciẽs. Tertio aũt ẽ illicitꝰ: qz cũ damno ꝓxi Petr⁹ recipiẽtꝭ pecuniã ad cambiũ: cũ expiẽtia teste q̃ mgr̃a ẽ oĩm. de elec. in. c. q̃s sit. talia cãbia sint hodiernis tpib⁹ subuersio z destructio oĩm ciuiũ q̃ tl'ia cãbia frequẽtare ꝓbant. Ex ꝓdictꝭ satꝭ patere ꝓt: q̃n absq; vsura i Petru excusat dubiũ vel piculũ: z q̃n est mutuũ palliatũ: nec ñ q̃n liceat cãbiũ: vt a mꝰltiplicib⁹ laq̃is z occultꝭ isidijs Petrũ vsurioꝝ salui euadere possim⁹. qđ nob ꝓst. dignet d. ẽ

¶ De ꝓtractib⁹ in materia soccidaꝝ in animalib⁹ magnis et minutis.
Sermo. CXXI.

Radix oĩm malorꝝ est cupiditas. j. Tim. vj. Jn ꝓcedẽti fm hoc audistꝭ de triplici gñe cambiorũ. Et de q̃libet/q̃n sit licitũ vl' illicitũ aut vsurariũ. vicz de cambio artificiali/reali z casuali Nũc ꝟ videndũ erit de Petrib⁹ i materia succidaꝝ q̃ mꝰltipl'r diuersificant: z q̃n licite vl' illicite tales Petrus fieri ꝓsugat. Ut sic tecꝝ eradicet radix oĩs malorꝝ ipa cupiditas. Prio gr̃a Aue maria. ¶ Radix oĩs malorꝝ ẽ cupiditas. vbi s.

A Soccida qđ sit

¶ Prio videndũ est/qđ sit Soccida. Pro q̃ est notandũ: q̃ soccida est q̃dam societas in Petrib⁹ aialiũ. Ad hãc aũt soccidã duo ꝛcurrũt: vicz societas z locatio: qz ex his duob⁹ Petrib⁹ soccida cõposita est. Propt̃ea q̃ vult discernere q̃n soccida sit licita vel nõ duo dz ꝓsiderare. Prio id qđ ẽ formale i vera societate pecunie apposite: qz vicz ille q̃ mutuat pecuniã mercatori ad veram societatẽ/teneꝝ i se piculũ fortuitũ retinere. Scõo ꝓsiderare dz illud qđ est formale i ipa locatiõe: qz locans etiã retinet i se piculũ casuale ipi⁹ rei locate. Si igit⁹ i soccida apud eũ dantẽ remanet fortuitũ piculũ tũc ibi nõ est vsura sz sic ifra patebit posset cẽ iniusticia ex vtraq; pte z maxie ex pte ipi⁹ soccidã dantꝭ. ¶ Scõo est notandũ/q̃ q̃ncũq; i soccida z in alijs Petrib⁹ mutui ratio cõmiscet/siẽ rõne mutui fiat i illis potior ꝓditio ꝑstitoris q̃s mutuãtꝭ ab illo: semꝑ p tãto est ibi vsura ꝑ q̃nto ob rõnẽ mutui veri vel interpretatiui fit potior ꝓditio ꝑstitoris. Et ex ꝟ ꝓz lata ianua ad casus mꝰltos vsurarios tam soccidaꝝ q̃s aliorꝝ Petrub⁹ discernendos z ad coꝝ mercatiões. ꝓpter variã cõmixtionẽ coꝝ cũ ceteris Petrib⁹ dissoluẽdos z enodãdos

M

Tertio est notandũ: q̃ qñ cõiter nõ ꝓcipiť t ꝓ babiliť dubitať Ueꝝ isti⁹ vel illi⁹ deterior ꝑdi tio sit in forma ℣rus t paeti adhibiti i soccida seu i q̃cũq; alia societate: rũc ibi non est peril̃. vbi aũt alteri⁹ ꝑdictio notabili⁹ deterior appet ad arbitriũ boni viri: periꝯ ẽ ex pre ꝑualentꝫ si hec sciẽter fac̃. t talis ꝑualẽs totũ qõ vltra de bitũ iusticie recipit ipi deceptor restituere obli gať: cũ illõ ꝓpẽdit. ¶ Proprea aduertẽdũ est: q locator ď: ille q̃ domũ suam seu aníalia tradat illi q̃ teať illa seu ꝑducat. Uñ ffz Catholicon lo tare dr i respectu ad ꝑducere. Nam ꝑducit bo spitiũ q̃ p eo preciũ dat. Cõducere aũt est silr du cere. aliq̃bꝰ ducarũ prebere t mercede ꝓstitura aliq̃d ꝑducere. vñ ℣. Cõducit ꝑciũ tradẽs ꝑbẽs q; ducarũ. Qui capit ille locat ꝑducẽ q̃ ꝑciũ dat

Locator dicit

¶ De soccidis ouiũ t aliorꝫ minu torꝫ aníaliũ plures casus

B

¶ Prio ponãť q̃tuor casus liciti. Scõo tres casus illiciti. Tertio tres illiciti. licꝫ oẽs varia ri possint de licito ad illicitũ: t econuerso.

¶ Prio fiũt q̃tuor casus liciti i soccidis mi nutorꝫ aníaliũ. Prim⁹ casus ẽ cũ fit societas b mó. vicꝫ habẽs. xx. capita ouiũ inijt societatez cum alio habẽte totidẽ: t adinuicẽ cõicãt ipas oues t eaꝝ piculũ t emolimẽtũ: t expẽsas cir ca pastũ eaꝝ: t vltra b q̃q; silr pacisciunť: q de eaꝝ feribꝰ capita morieꝫtia reparenť: vl̃ de earũ velleribꝰ t pellibꝰ emanť alia ad augmẽtũ gre gis. In b ẽdem casu qm̃ nulla inꝛuenit rõ mu tui nõ ꝓt ee vsura: q̃tuis i hmõi pactꝫ alteri⁹ cõ dictio deterior esset vl̃ melior: cũ ibi viciũ iiusti ꝑciꝫ esse possit. ¶ Scõs casus ẽ: cũ Petr⁹ tra didit i soccidã ipi Joãni. x. oues. Et ipe Joan. ponit alias. x. Et iteꝝ Pet̃. adducit alias. x. ℣ opas t expẽsas q̃s fac̃ Joã. i alendis pecoribꝰ. Demũ i fine anni eas eq̃liť diuidũt. talis ℣cꝰ licitꝰ est. ¶ Tertiꝰ casus. Pone q̃ Pe. dat Jo an. i soccidã centũ oues/pacisces secũ sibi satiſ facere de laborez expẽsis q̃s facier. p dict' ouibꝰ custodiẽdis. b addito: q̃ Joã. ꝑdicẽ⁹ de ꝑdict' ouibꝰ soluat tertiã ptẽ t stet ad tertiã ptem lucri t damni. talis ℣cꝰ licitꝰ est: q̃ Pe. satisfac Jo an. de labore suo. Ex b parꝫ: q̃ Joã. nõ ponit in soccida/nec opas/nec aliq̃d aliud: sz ꝓter fru ctũ siue lucrũ obligat se ad soluẽdũ tertiã prez ouiũ ꝑdictaꝝ: t b licitũ est. ¶ Quartꝰ casꝰ ad di põt q̃ talis est. Petr⁹ tradit i soccidã ipi Jo an. centũ oues pacisces secũ q̃ ꝑdict⁹ Joã. ď oi bus habeat medietatẽ i ꝓncipio/medio/t in fi ne. Et talis ℣cus licitꝰ est dũmõ Petr⁹ recipi at i se fortiꝛitũ piculũ. ¶ Sequũť tres casꝰ il liciti in soccidis ouium. Prim⁹ est cũ q̃s certa capita ouiũ tradit in soccidã certo precio extiꝰ mata cũ b pacto: q̃ de ꝑcentibꝰ recipiat totũ p ciũ anteq̃z qlꝰ aliq̃d de ipis ꝑcentibꝰ ꝓceptu rus sit. Aut etiã sub tali pacto: q̃ de feribꝰ re pareť capita q̃libet casu moritura añq̃z aliuꝰ aliq̃d de ꝑcentibꝰ recipe debeat: q̃ ẽst q̃si oues tradere imortales. talis ℣cus oino vsurariꝰ t

C

Casus illiciti

impius est. Si tñ post ꝑdictã extimatiõez ꝑcꝫ ouium: aut cũ reparatiõe eaꝝ de feribꝰ ℣rus so cietatꝫ sic fieret: q̃ tñ leuat ouiũ pastus t cu stodia pastoral̃ cãto melior fieret portio socie tatꝫ in recipiẽte t custodiẽte t pascẽte oues: tũc nõ est vsura: nec periꝯ iniusti ꝑcii. ¶ Scõs ca sus est: cũ q̃s babẽs. xx. oues tradit eas alicui extimatas sex lib. deñ. hoc pacto q̃ sibi teneať reddere medietatẽ. tres libras. q̃q̃d postea ď ouibꝰ ꝓcingat. rũc q̃dẽ idẽ est acsi debitori credi tor dedisset mutuo tres lib. deñ. p q̃s emptor x. capitibꝰ ℣tisset secũ societatẽ cũ debitore hay bẽte. x. alia capita. ita q̃ sint cõia t ipi sint socij in piculo t ꝓuentibꝰ: tũc p tñ ex ꝓtẽplatiõe mutui tñat creditor ďbitorẽ i ℣cu pfare socie tatꝫ: p tãto est ibi vsura. ¶ Tertiꝰ casus est de illo q̃ emit oues a pauꝑibꝰ vl̃ non pauꝑibꝰ q̃s minꝰ habeãt. t scit t credit eas nõ hẽre. ac p tñ emptiõe dat aliquã pecunie q̃ntitatẽ. t q̃si tã a vẽditore illa aíalia accepisset: locat illa vẽdẽti p certa annua pensiõe. talis ℣cꝰ illicitꝰ ẽ t vsu rariꝰ. t fit i fraudẽ vsuraꝝ: vbi talꝫ ꝑstitor aliq̃d lucrari debeat vltra pecuniã quã prius dedit. Si aũt credit a quo emit illa hẽre t sine fraude emit: tũc nõ est vsura si capitale stat ad piclm ciꝰ: q̃ tũc vera locatio est. ¶ Sequunť tres ca sus liciti i soccidis ouiũ. Prim⁹ casus ẽ q̃ñ q̃ dã tradit oues mõasterio sub tali ꝑditiõe q̃ de q̃libet oue recipiat annuatim. xij. deñ. cũ longe plus valeat fructꝰ eaꝝ. puta. xx. deñ. vel circa. Sz addit q̃ etiã si oẽs ꝑdicte oues morianť/ vult ꝑdictũ fructũ siue censũ. si aũt mltiplicẽť oues ipiꝰ mõasteriꝰ sint q̃q̃t sũt vltra ꝓmo tra ditas. Insup q̃ post mortẽ tradẽtꝫ etiãsi centu plarenť/ad ipm monasteriũ veniãt. Scõz Ho sti. talis ℣cꝰ licitꝰ ẽ: nec põt etiã petere restõez ex q̃ in ipa traditiõe nõ fuit lesa. q̃tuis mortali tas ꝑdictaꝝ ouiũ seq̃reť: nisi forte oues iã vti q; infecte essent t ad mortẽ parate: t b mõasteꝛiũ ig̃rauerit t nõ ꝓspexerit mortalitatẽ vẽre posse. ff. de mino. l. vez. §. si locupleti. Dicit tñ ibi brũs Bernardin⁹. Cõsulo tñ tradẽti in hoc casu q̃ ispecto lucro de ouibꝰ a mõasterio habi to: qõ fortsitan fuit parũ: t longo tpe insolidũ habuit/lucrũ nõ exigat: aut remittat ptẽ. et sic sentiet partẽ damni ne cũ iactura mõasteriꝰ lo cupletari velit. ex de regu. iuꝛ. locupletari. li. vj. Caueat insup talis tradẽs q̃ nisi in b ꝓtra ctu ꝓuentꝰ ꝓsentiat/nõ teneať mõasteriũ ď oui bus abbati vel cellerario vl̃ hmõi cum ꝑdicto pacto datis. ex depo. c. j. Hec fm Hostien.

D

Tres casus liciti

¶ Scõs casus talꝫ est. Pone q̃ Petr⁹ tradat xx. oues Joã. vsq; ad duos annos. tali ꝑditiõe q̃ ipe Joan. teneať eas t eaꝝ fetꝰ t fructus eũ diligẽtia pascere t seruare suis expẽsis. ferũ vero t fructũ medietatẽ ipsi Pet̃. fideliter cõ signare t dare. atq; in fine ꝛmini ipas eisdem oues vel alias que eis occasiõe epis extabunt ipi eidẽ assignare: si tñ ipse vel alique earũ/aut ipsaꝝ ferus vel fructꝰ culpa/aut dolo ipi⁹ Jo

annis aut eis nunciꝰ perierint: vel deuastati fuerint: ad damnū ipsiꝰ Joā. spectet. Si vero diuino iudicio vel casu fortuito hoc euenerit ad ipm Petrū habeat ptinere/dūmodo ipe Joā. pdicto Petro de hmōi faciat plenā fidē p presentationē pellis ouis mortue. aut p tres testes legales ⁊ bone opinionis q̄ nō sint ei familiares vel ꝓfortes: aut alio mō sufficienter. talis cōtractꝰ licitꝰ esse videt: qz satis videt equa ⁊ bona ꝓditio vtriusqz. ¶ Tertiꝰ casus fm Baldꝰ. de pensio. in. l. j. C. p socio. Verbi gratia. dedi oues in soccidā ad q̄nquennīū. ⁊ de ꝓsuetudie est q̄ in fine quinquēnij diuidant oues ⁊ fructus cap. ⁊ interim oues naturaliꝫ pereūt: nūquid rusticꝰ ad aliq̄d obligat̄ꝰ est mihi: Dicendū q̄ in tali casu pōt inuenire triplex damnū. Prio ex natura. Scōo ex fortuna. Tertio ex culpa. Primo quidē in tali casu pōt iteruenire damnū ex natura. Et in hoc casu: qz fuissent pereture etiā penes me: nō restituere non tenet: etiā si fuissent extimate. Nā in ꝓtractib nō ordinatis ad dūium transferendū: extimatio emptionē nō facit. vt. ff. p socio. l. cū duob. §. damna. ff. locati. l. iij. Et hoc p regulā traditā. ff. de ꝓtrahen. emp. l. cū manusacta. §. nemo. ¶ Scōo potest ꝓingere tale damnū ex fortuna. vnde si pierierūt fortuito casu: cui resisti nō potuit. Textꝰ dicit in pdicto. §. damna. q̄ periculū est cōmune. Prosde si oues extimate erāt. ex. libris/rusticꝰ tenet mihi restituere decē. Nā si nihil restituerem/totū dānū vtriqz fieret meū: q̄d esset ꝯ istum textū. in. §. damna. q̄ dicit q̄ damnū est cōmune. Ex hoc ptz/q̄ aliter iudicam̄ de casu fortuito: ⁊ aliter de casu naturali. ¶ Tertio ꝓingere pōt ex culpa. vñ si culpa rustici damnū illō supueniret: ipe ad emendā tenet totū. s. q̄ntitat. qz ante tēpus diuidēde societat̄ oēs oues erant mee: licz extimate tradite fuerint/sicē pdictū est. Facit ad hoc. C. de pact. l. si pascēda pecora. Et etiā dicto. §. dāna. in. l. cū duob. ff. p socio. Si vero postq̄z oues eq̄liter partiri debebāt damnū interuenit rustici culpa: tūc nō tenet mihi nisi ad dimidiā partē precij: qz in pl̄ me nō dānificauit. Ex his ptz fm Baldū. q̄ si pdictū damnū iteruenit ex natura/ptinet ad tradentē: si ex fortuna ptinet ad tradentē ⁊ recipientē. si ex culpa ptinet tm̄ ad recipientē. Plura que faciūt ad hanc materiā patēt ser. cxix. E F H H J K.

¶ Consequent videndū erit de soccidis boū ⁊ aialiū grosso. De his ponant̄ triplices casus. Prio de q̄tuor casib licitis. Scōo de tribus casib nō licit. Tertio iterū de trib casib licitis: q̄ oēs pñt variari de licito ad illicitū. et

¶ Primo de q̄tuor casib licit (ecōuerso. in soccidis boum Quoꝝ pmus talis est. Petrus tradit Joāni bouem ⁊ vitulū nutriendos vsqz ad annū. hac sc̄z q̄uentiōe q̄ in fine anni vendant̄: ⁊ Petrꝰ ante oia extrahat capitale. deinde diuidat̄ lucrū. In hoc casu duo sūt necessaria ad hoc q̄ licitꝰ sit. Primū q̄ Petrꝰ retineat in se periculū fortuitū capitale: aliter illicitꝰ esset ꝓtractꝰ. Scōm q̄ si aialia minꝰ venderent q̄ fuerint empta: nō tñ ex hoc Joānes teneat ipsi Petro ad supplendū p capitali deficiente: quia tūc esset capitale saluū: cōtra ea q̄ dicta sūt supra. sermōe. cxviij. F H H. Ex quib patet q̄ talis ꝓtractꝰ vsurariꝰ esset. ¶ Scōs casus est. Pone q̄ Petrꝰ locat Joāni duos boues volens q̄dlibet mēse sextariū hōe frumēti tē. ⁊ retinet sibi periculū pdictoꝝ boum/q̄d iuris? Dicēdū q̄ talis locatio licita est/dūmō tāntū sit lucrum q̄d respōdeat vtilitati q̄ pōt haberi de bobus: alias illicita esset. nam si nulla de bobus vtilitas aduenire/nihil dare deberet aliter metiret vbi nō semiaret. qō vtiqz iniustū esset. ¶ Tertiꝰ casus. Pone q̄ Petrꝰ locat Joan. duos boues extimatos cū hac ꝓditione: sc̄z q̄ si Joānes laborē sibi cū dict bobus i anno xij. iugera terre: ⁊ in fine anni boues vendi deberāt: atqz Petrꝰ totū suū capitale pus retrahere debet/⁊ Joānes hōe debet medietatē lucri: quid iuris? Dicendū q̄ talis ꝓtractꝰ licitꝰ est si ipse obseruet duo. Primū q̄ retineat sibi periculum pdictoꝝ boum. Scōm q̄ p̄mittat ipsi Joanni sibi satisfacere de labore quē sustinebit in laborādo terras suas: ⁊ hō ad arbitriū boni viri que satisfactio cōpetat̄ in hoc q̄ dat sibi medietatē boum. Sed si nullū lucrū fieret de bobus tūc Petrꝰ recōpensare tenet p expensis fact̄z a Joāne/de ipa sc̄z boum sorte. vno aūt pdictorū duoꝝ deficiēte cōtractꝰ est illicitꝰ. ¶ Quartus casus addat. Nam eodē mō licitū est locare boues ad laborandū ad quartā partē lucri ⁊ damni: dūmō locans boues laborāti p̄mittat cōpetenter se satisfacturū p labore quē sustinet siue fiat satisfactio ō expēsis fact̄z ex parte dantis siue de sorte boum si ibi nō fuerit lucrum: alioquin ꝓtractus illicitus esset.

¶ Sequunt tres casus ñ liciti i soccidis boū. ¶ Primꝰ quādo ḡs locat boues ad medietatē/sc̄z p certis sextarijs bladi: eo vtiqz pacto/ q̄ si morianť vel deteriorent/cōductor subeat sus illicite periculi medietatē. si aūt meliorent: habeat me ti in societatē cōmodi. in hoc em̄ casu q: tradens boues/accidis boues sub specie locatiōis q̄si mutuat seu cōmodat. dat boues suos: nō in tali locatiōe datur potior cōditio locatori ⁊ deterior ꝓductori. qz vix aut nūq̄z pōt habere ꝓductor tātū cōmodū de melioratiōe boum quantū pōt habere damnū de morte ipsoꝝ: nisi sextarij qui p cōductiōe diuidū bouis darent̄ sufficienter equalerēt ꝓditioni quarte part̄: id est dimidū bouis. puta si bos ad arandū p anno sufficienter pro q̄tuor sextarijs cōducat̄ q̄ dentur duo sextaria p dimidio bouis. Et predictoꝝ ratio est: qz in hoc casu cōcurrit duplex ꝓtractꝰ. Unus sc̄z emptiōis medietat̄ bouis p̄ter q̄d medietas illa currit i periculū suscept̄. Scōs est ꝓtractꝰ cōductiōis sc̄z alterius medietat̄. Si igit̄ p expectatiōe solutiōis precij emptiōis p̄me medietat̄: ñ vlterius

M 2

Damnū triplex

Dānū ex natura

Dānū ex fortuna.

Dānū ex culpa

Quartus casus illicitꝰ

iustũ preciũ ꝓductionis secũde medietatẽ grauet: nulla est ibi vsura nec etiã iniustũ precium. Si aũt locator apponit ꝑdictũ pactũ: qz timet ꝙ ꝓductor nimis grauaret boues si ō hmõi pacti periculo nõ timeret firmiterqꝫ ꝓponeret. ꝙ si bos sine ꝓductoris culpa aut nunciꝰ eiꝰ pereat nihil de illo periculo exigeret de eodẽ: tũc non est illicitũ ex hoc resꝓcetu: sed qz ꝓtractꝰ in forma vsurariꝰ apparet. Prio ꝓter scandalũ mortaliter peccat/eo ꝙ hoc scientes. qz rectã eiꝰ intentionẽ nõ videt: scandalũ inde sumũt. Scõo qz heredes eiꝰ nescientes ibi suam intentõez possent repetere capitale. Si ꝗs obstet i ꝑfato casu nõ esse vsurã: quia ꝓductor i se suscipe pẽ periculũ z fortuitos casus rei ꝓducte ꝗntũ ẽ ō natura ꝓtractꝰ. Dicendũ ꝙ in ꝑfato casu sunt duo ꝓtractꝰ. Unus est locatiõis z ꝓductiõis. alius est societatis scz in periculo ac melioratiõe z deterioratiõe bouis. Cõtractꝰ quidẽ societatis ō sui natura exigit eq̃litatẽ ꝓportiõis sicut patz ex. exix. e f g. Uñ quãcũ ego i societate do vel facio tm̃ ꝓportionabiliꝫ inde recipiã. Si aũt ꝓpter mutuũ mihi factũ pars societatis mee deteriorat ꝓ tanto est ibi vsura. ¶ Scõs casus ẽ talis. Petrus tradit Joanni duos boues extimatos. xx. florẽ. vt cum eis laboret vsqꝫ ad annũ tali viez pacto/ꝙ ipe Joãnes teneat eos fideliter enutrire expensis suis: arqꝫ i fine anni ꝑdictos bouef vel extimatiõez ꝑdictã. quarta ꝓ lucri si inde lucratꝰ fuerit: vel tm̃ min9 ipsa extimatiõe ꝗntum portat quarta pars dãni/si inde supueneriꝫ damnũ: tũc teneat ipse Pet. dare z ꝓsignare: nunqd talis ꝓtractꝰ licitꝰ erit? Dicendũ ꝙ iste casus sic̃is est illi de quo dictũ est supꝝ fmone. cxviij. b. Et ideo videt dicendũ sic ibi scz ꝙ illicitꝰ est. Esset aũt licitꝰ talis casus si adderet in pacto: ꝙ si damnũ aliqꝫ sine culpa ipsiꝰ Johannis aut nunciꝰ eiꝰ incueniret: ꝙ ad ipm̃ Pe. integre pineret: nihilo min9 tale damnũ Petrus a ꝑdicto Joãne non teneat acceptare/nisi Joan. ꝓ tres testes fideles de b̃ faceret plenã fidem. ¶ Aduertendũ est etiã: ꝙ ꝑdicta debẽt intelligi fm debitũ eq̃tatis. Nam ꝙ deducit extimatiõib9 opez z laboꝛ ipsiꝰ debitoꝛ z expensas facti de bonis eiusdẽ i bob9 z opatione eoꝛ facta diligẽti z fideli examiatõe z estimatõe supesse reperit: id siqdẽ extimãdũ ac diuidẽdũ est.

¶ Tertiꝰ casus addat. pone ꝙ Pe. tradat Johanni vnã vaccã trib9 libris extimatã cũ tali pacto: ꝙ ipe Joã teneat eam z oẽm eiꝰ fructum z ferũ cum diligẽtia fuare z custodire sup̃trib9 suis: fructũꝫ eiꝰ z ferũ nõ alienare sine licẽtia Pe. arqꝫ de fructib9 eiꝰ z fet̃ b9 poribꝰ: tm̃ ipse Pet. dare z ꝓsignare: donec sit sibi de dicto pacto integre satisfactũ: deinde sibi assignare in futuꝝ dimidiũ de fructib9 z feti b9 talis vaccẽ. Si tm̃ vacca vel eiꝰ fructꝰ z ferꝰ culpa Joãnis aut nunciꝰ eiꝰ quocũqꝫ mõ pireꝛ/ipse Joãnes integre teneat restituere. Si aũt diuio iudicio aut fortuito casu supueneriꝫ antedicta: pineat damnũ ad ipm̃ Pet. quid iuris? Dicendũ ꝙ talis ꝓtractꝰ licitꝰ esse videt fm ꝗsdã. Nam licz Pet. pus sortẽ suam recipiat/tñ incõueniens nõ videt: cum i se suscipiat periculũ fortuitꝝ casus z diuini iudicij. Sz verioꝛ sententia est ꝙ tenet ꝙ ꝓtractꝰ illicitꝰ est. Nã euidẽter appet/ꝙ portioꝛ est ꝓditio locatoꝛia ꝗ̃ cõductoꝛia: qz poterit euenire ꝙ postꝗ̃ Petrꝰ suam sortẽ receperit. vacca cũ omi feru z fructu pibit. Et sic de omnib9 expẽsis z laboꝛib9 habitis circa vaccam ipe Joãnes nihil habebit: qõ iniustũ esse videt. ꝓterea dicendũ est: ꝙ talis ꝓtractꝰ illici

¶ Sequunt̃ ꝛez tres casus liciti (tus est. R in soccidis boum. Primꝰ est iste/locat Petrꝰ ipsi Joãni duos boues extimatos. xx. florẽ. cuz pacto/ꝙ vbi est ꝓsuetum dare ꝓ duob9 bobus citi i soccidis boum. Secundꝰ est ꝙ Petrꝰ locat Joãni duos boues pacisc̃ens secũ: ꝙ ꝗlibet mense det sibi sextariũ aut mediũ frumẽti: ꝙ stet ad periculũ tertie partis boum: nũquid licitus est ꝓtractꝰ? Dicendũ ꝙ sic: si tamẽ Petrꝰ satisfecit Joãni de laboꝛe suo: z tũc licitũ est: ꝙ Joãnes obliget se ad periculũ tertie partis boum aliter nõ liceret. Scõs casus est/ꝙ cum Petrꝰ locat Joãni duos boues pacisc̃ens secũ: ꝙ ꝗlibet mense det sibi sextariũ aut mediũ frumẽti: nec de periculo mentionẽ facit. In hoc casu aduertendũ est/ꝙ si Petrꝰ vult habere capitale firmũ/tũc est vsura. sed si intẽdit fortuitũ periculũ in se suscipe: tũc casus licitꝰ est. Sic etiã eodem mõ licitũ est hoc agere i vectura equi: tũc insup si morerent̃ boues ꝑ Joãnis incuriã: ipe satisfacere teneret. ¶ Tertiꝰ casus ꝛingit hoc modo. Emit Petrꝰ duas vaccas/z eas tradit Joãni sub b̃ pacto ꝙ illas pascat/z cũ eisdem terrã colat: ita tm̃ ꝙ ipse Petrꝰ de ꝓmis fructibus illaꝝ recipiat medietatẽ ꝓcez eaꝝ: quo recepto medietas illaꝝ fiat agricole: arqꝫ medietas alia sit ipsiꝰ Petri: z eq̃liter diuidãt fructꝰ hoc addito ꝙ agricola annuari det vnũ sextariũ tritici ipsi emptori. s. Petro ꝓ eo ꝙ terram colit cũ ipis vaccis. Etsi morianꝫ vacce eq̃liter cõmunicẽt damnũ/nunqd licet? Dicẽdũ ꝙ cõtractꝰ licitꝰ est: sed magis est ꝓtractꝰ locatiõis ꝗ̃ societatis: quia locat vnã vaccam ꝗ̃ est sua ꝓ vno sextario tritici annuati. z ꝓ pastu vacce et ferus est ipse fructꝰ. sed de alia nihil recipit: qa non sua sed agricole est.

¶ De soccidis que fieri ꝑñt vario modo de ouib9 z bobus.

¶ Quia multi dicez casuũ ad hoc duplex genus animaliũ applicari possunt. Ideo nunc de bis tm̃ duo ponantur. ¶ Primus est cum quis locat animalia ꝓ certa quãtitate frumẽti seu ꝓ quacũqꝫ re annua. talis quidẽ ꝓtractꝰ licitus est/dũmõ ꝓductor nõ grauet ex imoderata mercede. licitũ quoqꝫ est i tali ꝓtractu apponere pactũ: ꝙ damnũ z lucꝝ rei locate cõe sit z nõ licz paciscꝫ ꝙ dãnũ solum sit ꝓductoris/nisi ō eo quod ꝓcedit ex culpa sua. ¶ Scõs casus tal' ẽ: cũ ꝗs habet. xx. capita z tradit illa pascenda arqꝫ custodiẽda sub certa mercede pe

cunse: vel participatõe ꝓuentuũ gregis: sic tñ q̃ dño retineꝛ sibi periculũ predictoꝝ capitũ. In tali quidẽ ꝓtractu non est vsura: quia in eo nulla intercurrit ratio mutui. Secus aũt esset si dño sibi periculũ nõ retineret/sed ꝓductori imputaret: qꝛ tũc cõtractꝰ illicitus esset. ¶ Ex premissis ergo ꝑz ꝙ incautũ sit vitricis ecclie aut alĩs vaccas ecclie locare pauperib⁹ sub annua pensione: totũ damnũ refundẽdo i eos quib⁹ vaccas locant: vt si moriaꝝ alĩa subꝰ stituat: z inde preciũ prius solitũ ꝓsoluat. qd eñ aliud tales agũt q̃ hmõi vaccas sine fine: id est ꝑpetue viuere volũt. Secus est si damnũ eo mõ quo supra dictũ est. E. dispiaꝝ. vt si ex natura ipe locãs ꝓsoluat: si ex fortuna aut casu vterq̃. si ex negligẽcia ipse cui vacca data est solus sustineat. Unde z datio hmõi vaccarũ magis dici potest mutuũ q̃ locatio. Et ꝑ ꝓsequẽs vsura si damnũ trãsfundaꝝ solũ in eũ cui datur zc. Rogem⁹ g̃ deum vt in hmõi variẽtate casuũ vsurariꝝ nobis succurrat ꝗtenus que ratiõi cõsona sunt agamus. z penas vsuraꝝ euadam⁹ Amen.

¶ De casib⁹ in q̃b⁹ videꝝ esse vsura z nõ est. Sermo. CXXII.

Radix oim malorꝝ

est cupiditas. j. Timo. vj. In ꝓceden tib⁹ sermonib⁹ audistꝭ de multis contractib⁹ vsurariꝭ: z quõ vsura ꝓncipaliter fit ratiõe mutui veri vl̃ interꝑtatiui. Tandẽ ꝺ socidis in aĩalib⁹ minuꝭ z magnis: quõ fiant licite z illicite. Nunc ꝓsequẽter dicere cogitaui de casib⁹ in quib⁹ videꝝ esse vsura z nõ est/ne forte quis ꝑ ignorantiã talium z erroneã ꝓscientiã se deijciat in penã auaritie sitie cupidis ꝓparatã cum ipa auaricia radix sit omniũ malorꝝ. Pro gratia Aue maria. Radix omniũ malorꝝ ẽ cu

¶ In ꝑsenti sermõe videndũ erit (pidi tas. de casib⁹ in quib⁹ liceat accipe vltra sortem q̃d prima facie apparet multis nunq̃ esse licitum Pro intellectu dicẽdoꝝ z eoꝝ q̃ in ꝓcedentib⁹ sermonib⁹ dicta sũt. Cõsiderandũ est quid sit sors. Unde fm Alexandrũ lom. Sors accipit duob⁹ modis. Pmo sumit pro signo distinctiuo rei. sicut Prouer. xvj. in fine Salomõ ait. Sortes mittunt in signum. Et Nũeri. xxvij. Dedi vobis terrã in possessionẽ quã diuideris sorte. Et iterꝝ ꝓphera ait in Psal. Sup vestem meam miserũt sortem. ¶ Scõo modo sors sumit ꝑ re iuste possessa in diuisiõe vicz aliquaꝝ possessionũ. Et ℔ modo Nũeri. xxvij. vocant possessiones filioꝝ israel sortes. Ex quo ꝑz ꝙ res iuste possessa sors merito appellat. vñ versus. Sors notat euentũ/signat quoq̃ sors capitale. Tertio modo z magis ꝓprie potest dici sors q̃ntitas mutuo data explicite vel implicite. Uel sors est capitale creditoris expressi vel palliati: quia vsura esse nõ potest nisi circa sortem in capitali rerum mutabiliũ. Accipiendo g̃ sortem hoc modo in ꝓtractu ꝓtingit esse vsuram: vel nõ esse ex hoc ꝙ aliq̃d accidit sorti vel est de sorte. Nam si aliq̃d accidit sorti vsura ẽ. Uerbi gratia. si aliq̃s possedit aliquã domũ vl̃ fundũ fructus inde excrescẽs de sorte est/non accedit sorti. Unde siq̃s iusto precio emat aliq̃ rem/res ipsa portat secũ sortẽ suam. Et si aliqua excrescẽtia inde ꝓueniat: est eẽdem ꝺ sorte. Eodẽ quoq̃ modo i locatiõe ꝓtingit. Cõmodatũ vero si remaneat i sua natura non recipit excrescentiã sortis: sed magꝭ in alios ꝓtractus transit. sicut ꝑz supꝰ fmõe. cxv. A B. Et sic trãseundo lucrũ inde habitũ fit de sorte. ꝓterea ñ cadit ibi vsura. in mutuo aũt semp excrescẽtia est extra sortem. Proinde qꝛ accidit sorti mihi licitũ est aliquã excrescentiã ratiõe mutui acceptare. cũ non liceat accipe ratiõe sortis nisi qd̃ est de sorte. Ex hoc aũt ortum habet ꝙ in re pignorata fructꝰ debẽt cõputari i sortem. aliter est in vsura. in re aũt vẽdita nõ sic. Qd̃ aũt reneaꝝ homo cõputare fructꝰ in sortẽ quãdo data pecunia recipit rem titulo pignoris/clare ꝑz extra de vsuris. c. j. z. ij. z. c. ꝓstus. Ex his ꝑz ꝙ qz in mutuo lucrũ accidit sorti: ideo nõ licz accipe excrescentiã ipsi⁹ ratiõe mutui. ꝓterea oĩes doctores ꝓcordãt in hoc ꝙ i mutuo non liceat accipe vltra sortem. Et ꝙ solũ in ꝓtractu mutui veri vel interꝑtatiui z nõ i alio cadit vsura. sicut supꝝ sermõe. cxv. A B. dictũ est. ¶ Ex his iteꝝ ꝑz/ꝙ muruãtes supꝝ castris z villis z illa in pignꝰ recipiẽtes: fructus qz inde percipientes sũt veri vsurariꝭ dũmõ vltra sortem id est vltra mutuũ datum aliq̃d percipiũt signãter defalcatis laboribꝫ z expensis necessariꝭ ꝓ custodia aut cultura vel ꝓseruatõe talium rerum i pignoratꝫ. ¶ Premissis g̃ bis q̃ dicta sunt queri põt vtrũ in aliquo casu de facto liceat recipere vltra sortẽ. id ẽ vtrũ i aliq̃ casu ꝓtractus vsurari⁹ sit ꝓcessus vel pmissus a iure: Ad b ẽ simplicit dicendũ ꝙ nõ: nisi forte loq̃mur ꝺ pmissiõe ꝓmo mõ dicta supꝝ sermõe. cxvij. F G. fm quã pmissionẽ ius ciuile pmittit vsuram. Habz eñ se ius ciuile vniformit affirmatiue ad oĩes vsure casus: qz in omni casu fm illaz pmissionẽ: vsuram pmittit. Jus vero naturale diuinũ atq̃ canonicũ se habẽt vniformit negatiue ad omnes vsurarios casus: qz in nullo casu aliq̃ de triplici modo pmissiõis. vt supꝝ f/ mõe. cxvij. dicto: vsuram pmittit. nam pari ratiõe qua eam ꝓcederẽt in vno casu: in q̃liber ꝓhiberent eam i vno casu: in q̃liber ꝓhibere dicunt cum de sui natura sit mala. pinde parent ratiõe qua eam ꝓcederẽt in vno casu debe rent cõcedere vel pmittere in q̃liber alio casu. qd̃ patz esse falsum ex his q̃ dicta sũt sermone cxvij. p totũ. Ex his igit ꝑz ꝙ ipropꝛie dici solet ꝙ in tali vel tali casu aut i tali terra in tali ꝓtractu pmittaꝝ vsura: quia i nllo casu breuiꝰ pmissa est. Unde quãdo aliq̃ casus ab vsura a doctoribꝫ eximunt: nõ est intelligẽdũ ꝙ i dicꝰ

A Sors triplex

B Nota

C Jus ciuile

Jus nãle diuinũ canonicũ

casib⁹ cõmittat vsura: sed q̃ in eis prima facie aliq̃d simile ꝛcurrat vsure: sicut in p̃senti fmo nelarius apparebit. Hui⁹ sentẽtie est Joã. an. in mercu. in regula peccatũ. in ar. iiij. ℣ in hoc etiã ꝛcordant oĩes doctores. ¶ Circa hoc etiã ẽ notandũ/q̃ fm Alexan. lom. cũ vsura de se sit malũ: sicut ꝓz ex p̃cedẽtib⁹. ideo remanẽre ip̃a sub ratõe illiciti ℣ malii: nullo modo in ea dispẽsatio cadit. sic̃ aperte patz extra de vsuris. in. c. sup eo. vbi Alexan. certi⁹ dic̃. ¶ Cum vsuraꝝ crimen vtriusq; testamẽti pagina detestet̃ sup̃ b̃ dispensationẽ aliquã fieri posse non videmus quia cum scriptura sacra ꝓhibeat ꝙ alteri⁹ vita mentiri. multo magꝭ ꝓhibend⁹ est quis: ne etiã ꝓ redimẽda vita captiui vsurarum crimine inuoluat̃. ¶ Posset tñ aliqua circũstantia in ꝓtractu a tali vsure excrescẽtia tollere vitiũ rationẽ: ita ꝙ mutuãti tale mutui incremẽtũ licitũ fieret. Et b̃ ꝓtingere põt mꝫltiplici rõe

D

Jnter merum mutui fit bis rationibus

- Ratione damni emergẽtis
- Videlicet Ratione lucri cessantis
- Ratõe debiti postulãt̃ vt reqrẽt̃

¶ Primo ratõe damni emergẽtis: id est ratõe interesse potest quis sine vitio vsure aliquid recipere vltra sortem. id est ratione interesse. Est em̃ interesse quedã euitatio damni fm sanctũ Tho. ij. ij. q. lxxviij. arti. ij. in solone ꝑme rõnis Interesse est recõpensatio damni. Innocen. ãt in apparatu de sen. excõi. sacro. inq̃t ꝙ interesse est extimatio damni: qs̃ idẽ est. Et circa hoc q̃ri potest vtrũ ꝙ interesse. i. ꝙ occurrẽte damno vitando paciscí liceat aliq̃ẽ vltra sortem? Et dicendũ est q̃ bõ paciscí potest ꝙ inẽsse damni emergẽt̃. Et hoc tripliciter. Prio ꝙ damno p̃terito. Scõo ꝙ damno p̃senti. Tertio ꝙ damno de futuro. ¶ Prio quidẽ paciscí põt homo ꝙ inẽsse damni emergẽt̃ de p̃terito. Et ó b̃ ponunt̃ sex casus. ¶ Primꝰ casus est: cũ fideiussor ꝙ debitor̃ defectu cõpulsus est: fortẽ qz iurauit creditori soluere vsurã ℣ capitale: tũc q̃dẽ a debitore reperet eam: ℣ oĩa damna q̃ occasione debiti habuit repetere põt a debitore: qz fuari debẽt indẽnis. cꝫ de fideiuss. c. j. ℣. ij. Et de fo. ꝑpe. c. fi. li. vj. qz totũ hoc interesse creditoris est. ff. mãda. si fideiussor. ff. de admi. re. ad ci. gri. l. ij. §. vlt. cũ b̃ ꝓcordat sc̃us Tho. Ray. ℣ Alexã. de ales. Sed de b̃ casu diligẽtissime ac doctissime tractat Joan. an. in mercurialib⁹ in regula petiñ. de reg. iu. li. vj. Sed fm Alexã. de Ales. recte aduertẽti i tali casu nõ est vsura: qz nõ intendit fideiussor accipe vltra sortẽ. ¶ Scõs casus est quãdo numerãs siue mutuãs incurrit damnũ ex hoc ꝙ iste qui accepit mutuũ nõ reddidit in tẽmino assignato. extra de fideiuss. que nie. debet em̃ mutuãs seruari indẽnis. Sed de hoc latius infra dicet̃ ser. se. ¶ Tertiꝰ casus fm aliq̃s est ratõe moze. vt si debeas mihi centum ad certũ terminũ ℣ in termino soluere noluisti: ex q̃ oportuit me accipe pecuniã sub vsuris: teneris mihi soluere vsuras illas/si soluisti eas. Quidã tamẽ dicũt hoc esse verũ si ꝑmo seruauit̃ hec duo. Prio ꝙ sibi dicere debeo si mihi meũ non reddis oportz me recipere ad vsuraꝝ: qz aliter non teneret̃. scõo ꝙ nõ possis aliẽ mutuo inuenire nisi ꝑ vsuram. Si vero nõ soluis teneris me liberare ab obligatione p̃dicta. fm Alexan. de Ales. Innocen. Hostiẽ. ℣ Ray. Ad hoc etiã facit extra de fideiuss. c. pueniẽ. ℣. c. cõstitut⁹. nec est in hoc interesse causa lucri captã di: sed causa damni vitandi. Scõm etiã Bal. C. de vsu. l. vsuras. Pone ꝙ emi a Petro lapides seu ligna: ℣ simil̃r res ex quib⁹ naturaliter nõ percipit aliquis fructus: ℣t̃ soluerẽ pretiũ accepi illud mutuo sub vsuris ℣ vendenti soluti: sed non tradidit mihi lapides seu ligna: sed fuit in mora. nũq̃d teneꝫ reddere illas vsuras? Dicendũ ꝙ sic/sed tãꝝ interesse. Et ad hoc bañ beꝫ rex. ff. de aꝫ. emp. l. lucio⁹ titius. fm vnam lectur̃. Et idem dicendũ est in similib⁹ ꝓtractibus: puta in locatiõib⁹ ℣ ꝓductiõib⁹. ¶ Quartus casus est cum vendo tibi prediũ ℣ trado tibi illũ atq; inde percipis fructꝰ: ℣ tamẽ ad termiñ/precium mihi nõ soluisti. Hoc ꝑsuppoꝫsito potero elapso termino repetere vsuram: cuꝫ fructus rei vendite facias tuos: ℣ tamẽ nõ mihi soluisti: hunc casum ponit Glo. in. c. cõqueꝫstus. extra de vsur̃. ℣ ait: ꝙ hic nõ accipit aliq̃d sicut vsura ſz sicut interesse. xiiij. q. iij. qm̃. Et quãdo dicit̃ ꝙ vsura est quicq̃d accidit sorti: intelligi habz i mutuo. Et quãdo aliquid exigit̃ in fraudem vsuraꝝ: aut quãdo ex pacto aliq̃d exigit̃: vel fit causa lucri ℣ non damni vitandi: nõ vtiq; est vsura in dicto casu. Si ei res etiaz in pignus daret̃ mihi: possuz inde recipere fructus etiã si transcendãt q̃ntitatẽ interesse. Nã licz talis res a venditore nõ possit periꝛ: tamen fructꝰ ei⁹ pcipere põt postq̃ ꝓtra volũtatẽ suã res detineꝫ. ¶ Quintũ casum ponit eadẽ glo. Verbi gratia. Si vendo tibi prediũ tali pacto ꝙ quãdocũq; soluero tibi precium agri qs̃ mihi das: ager reuertat̃ ad me. Ad hoc facit. C. de pac. inter emp. ℣ ven. lib. ij. In tali casu emens lucrat̃ fructum si sit preciũ iustũ: quãdo aũt sit iustum vel nõ: latius dixi supꝝ sermõe. cxij. per totum. Aboleꝫ aũt in hoc casu vsure vicium ꝑ pter venditionẽ rectam ad equitatẽ naturalis iuris: seu ꝓpter equitatẽ seruandã inter ementẽ ℣ vendentẽ. ¶ Sextus casus est in ꝓtractu locatiõis: in quo licite pcipit homo aliquid vltra sortem. i. vltra id qs̃ datur. Et quare hoc i mutuo fieri nõ possit dictũ est supꝝ sermõe. cxv. L.

Damnũ emergẽs de p̃terito

Recmek

¶ Scõo hõ licite paciscí põt ꝙ interesse damni emergẽt̃ de p̃senti. Et de b̃ ponit casus ex ó vsu. in. c. salubriter. vbi dr. Sane genex ad fructus possessionẽ: que sibi a socero sue ꝙ nũerãda dote pignori obligate: cõputandos in sortem nõ credim⁹ cõpellendũ. Et de hoc assignãs causaz subdit. Cũ freq̃nter doris fructus nõ sufficiãt ad onera mr̃imonij̃ suppoꝛtãda: tũc em̃ traditio illoꝝ reddituũ nõ habet rationẽ mutui: sed

Damnũ emergẽs de p̃senti

potius quãdã recõpensatõez subleuatõis oneris cõiugal'/q̃ pueniret ex dote soluta. Uñ interim stat p vice z q̃si p dote: vt sic fructus dotis marito cedant ꝓpt mr̃imonij onera supportanda. C. ó iure do. p oneribꝫ. Sed ad ꝟ q̃ marie lucrecť fructꝰ rei dotalis requirit: q̃ sustinet onera mr̃imonij. ff. de except. doli. par. in ꝑn. Jreẽ oportez q̃ possessio rei dotal' tradita sit. ff. solu. ma. de diuisiõe. Nam fructꝰ q̃ ante mr̃imoniũ recepti sũt: mlieri restituant: nec lucro marito succedũt. ff. de vsu. videamus. ℌ. ante. Alia quoq; causa de ꝟ casu assignať ab Hostiensez vt dos salua remaneat mulieri. Jreẽ fm q̃ndam si fructꝰ superãt onera mr̃imonij nõ põt maritꝰ ꝓcipere nisi q̃ntũ se extendit mr̃imonij onus: q̃ cessante causa cessať z effectꝰ: ex de appel. in. c. cũ cessante. aliter ꝓrigeret casu ꝓsumi Et sic multũ res publica in ꝟ lederetť. Sed aduertendũ est: q̃ in ꝟ casu non ideo abolet vsura: q̃ fructꝰ illi⁹ possessiõis a genero ꝓcipiunť intuitu pecunie a socero suo decente. Sed q̃a gener onera mr̃imonij portat: qđ satis innuit in ꝑallegata decretali. salubrit. Propter ea dici põt: q̃ dicti fructꝰ a genero ꝓcipiunť i dãni sui recõpensatiõnẽ qđ ide sequ̇t: ꝓpt pecuniã doralẽ

B Dubia circa hũc casum

¶ Circa hũc casuz insurgũt dubia q̃dã. Prio pone q̃ gener nõ receperit pign⁹: sed cautionẽ ó danda dote certa die. Et itez ex pacto receperit certos deñ. p libra. Nunq̃d cõmittit vsurã? videť q̃ nõ. ar. i ꝑdicto. c. salubrit. Tamẽ ẽ vnum firmat Joã. an. ad tex. illũ rñdẽs: q̃ loq̃t ó fructu submisso iudicio dei. Et ad rõnẽ tex. dicẽ respõderi p. c. ad nras. in fi. ex de dona. int vi. et vxo. p quo bene facẽ qđ ibi legit i vltima glosa

D

¶ Secõ pone q̃ gener possessionẽ sibi oblatã cum iure qđ ibi habet ꝓcedit alteri sũmã pecunie q̃ promissa fuit ei p dote ab eo receptã. Nunquid talis recipiẽs talem possessionẽ poterit lucrifacere tales fructꝰ: sicut poterat gener vsq; dum ei soluta fuerit pecunia antedicta? Dicẽdũ fm Rodo. q̃ si gener ãto donandi trãsferet totũ ius qđ habet in pignore in talem. non ꝓpter ꝓtractũ pecunie quã accepit ab eo: sz ꝓpt amiciciã z affinitatẽ: vl' q̃a alias sibi ꝓiunctus est. Et iste dat sibi pecuniã ꝓpter gr̃az z dilectionẽ z non ꝓpter lucrifaciendos fructus: tunc q̃dem non foret vsura: q̃ vera ratio mutui non est ibi. Abolet enim tunc in hoc casu vsure vitiũ q̃ gener gratis sibi concessit ius qđ in possessione habebat: ac per ꝓsequẽs sibi condonat fructus: quos quidem ipse ꝓcipere potest Si tñ in pactum sit ducetum q̃ gener numeranti pecuniam illam reddere teneatur si ipse voluit: vsura est si numerans pecuniam voluit lucrificare fructus: z propterea mutuauit.

I

¶ Tertio etiam pone: q̃ vir vendat alicui illos redditus pro ꝓcio totius doris mox sibi soluendo: sic q̃ sibi pater sponse det post longum tempus emptori redditꝰ in ꝓfatam dotem: non computando emptori redditus ꝓceptos in sortem/ tunc videbitur emptor vsurã cõmittere: q̃ nõ põt dici i ꝟtue q̃ ꝓpter subleuationẽ oner⁹ ꝓiugalis ꝓcipit reddit⁹ illos: sicut dici põt de marito sponse. Posset tñ dici: q̃ si ex amicicia sponse et absq; fraude vsure emit illos ꝑdicto mõ: q̃ vltra mille libras ꝓtus i emptiõe datas potit inde totũ ꝓcipe q̃ntũ ius z possessio mille librar̃ datar̃ ꝓualet iuri futurox redditꝰ p plures annos ascendentiũ vsq; ad mille libras iux̃ reg'lam z formã superi⁹ datã ó emptiõe iure annuox redditꝰ futurox. p. annox de q̃bꝫ dixi ꝑ. ser. ex. R. z.

R

¶ Quarto q̃ri põr. Nũq̃d heredes mariti habebũt ꝓuilegium mariti de q̃ i ꝓmo casu superi⁹ dẽm ẽ vicz q̃ nõ teneať ꝓputare fructꝰ in sorte de possessiõe quã socer obligauit genero suo p dote filie sue: siẽ nõ tenebať maritꝰ: z ꝟ q̃diu relicta alere obligank: cũ ñ teneať restituere dotẽ vsq; ad annũ p⁹motẽ mariti. C. de re. ux. ac. l. vna. Dõm q̃ Joã. an. post Hostiẽ. i dicto c. Salubrit: p illã rõnem q̃ reddit de onere ꝓiugali: arguit q̃ sic. demũ ꝓrariũ determinauit: q̃ i ꝟ casu rõ est diuersa ab illo. Nã heredes se statim possent expedire de mlere dãdo illi pign⁹ vl' rem obligatã qđ ñ ꝑt maritꝰ. Et q̃ soluto matrimonio desinit eẽ dos. Et fm Bal. mutatiõe psone mutatur ꝓuilegiũ q̃riẽs psona ũmediata cã est ipi⁹ ꝓuilegiũ. vt. C. de impo. lu. do. l. j. li. x. z l. licita. ℌ. fi. ff. de publicã.

Z

¶ Quãro ẽ talis q̃: dek̃ q̃ soluto mr̃imonio mariti heredes obligank mlieri ꝑfatã seu altã possessionẽ ꝓ dote sua: q̃ ñ habẽt vñ soluãt. nũq̃d fructꝰ cõputabunť i sortẽ: Dõm q̃ sic. ff. ó solu. l. tricia. z impunet sibi mulier: q̃ nõ recepit i solutiũ. Nõ ẽ enim eadẽ rõ i ꝓmo z secõo casu. Propterea ñ est idẽ ius: q̃ mariteus sustinet mr̃imonij onera z ñ vxor. Nec nober. inno. Hostiẽ. z Anto. de but. i ca. salubrit. Sit q̃ cauta mlier ne recipiat rẽ i obligationẽ: sz faciat detrahi cã vl' recipiat i solutiũ. ff. de regu. iu. l. a diuo. alioq̃n sic dẽm ẽ fructꝰ cõputandi sẽ i sortẽ. Et forte ẽt posset dici: q̃ si mlier nõ ẽ sufficies talẽ cautelã hẽz ñ sit sibi soluta dos p⁹ insupellatõez legalẽ: debeat alimẽta suscepta p mlierẽ cõputari in interesse ñ solute doris sue dicẽ: z ñ in sortẽ. Et maxie si mlier aliunde non habet bona vt cõmuniter ꝓtingere solet.

Nota

M Questio circa doctora ꝓtrariãtes sẽtẽ. Rñsio

¶ Circa iã dicta z aliox̃ variox̃ opinionũ meritꝰ q̃ri põt. Uox doctoribꝫ ꝓtrariãtibꝫ circa aliq̃ agibiliũ. z agere fm vnam opinionẽ sit absq; ꝓcto mortal' culpe: agere vo fm aliã sit i dubio: z si q̃s agat fm partẽ dubiã mortaliť peccet. Alicui videť q̃ sic. iux̃ illud Eccl. iij. Qui amat ꝓcm peribit i illo. Cõtra q̃ tũc mlieti essent in dubio mortal' culpe z dãnatiõis eterne Dõm fm Henri. de gand. i q̃libet suo: q̃ ꝓmo ꝓsiderãdꝰ ẽ doctox̃ statꝰ: q̃les. s. inuẽtiť i determinatiõibꝫ suis. vtx̃ veraces seu mẽdaces vel dubij sz maiꝰ z minꝰ: qualis vite si veritatem amant sacro vl' ꝟbo: qualit er instructi sunt de eis q̃ determinãt: q̃ affectiõe mouenť: q̃ lia etiam

aliās determinaueꝝ: vl' amicꝫ eoꝝ. qualia cōsilia dederūt aut cōuenerꝫ suis in simili casu.

¶ Scōo videnda sūt fundamēta eoꝝ et rōnes in sentēciando in tali casu: q̄ꝝ sūt efficaciores ꝛ expressiores auctoritates. ¶ Tertio ꝓsideranda est cōditio auditoꝝ. vtꝝ sic sint litterati q̄ possint discernere ꝛ cōparare determinatiōes eoꝝ: vl' sint simplices q̄s oporteat fidē alteri adhibere. Et vtꝝ veraꝫ pars doctoꝝ sit eis ēqliter nota. vel altera tm̄. Si ḡ auditor est peritus: ꝛ nouit statū doctorꝫ q̄ sententiat ꝛtra ꝓpē piculosā hīc oēs bonas cōditōes iā dictas: vl' plures q̄ꝫ alī: ꝛ rōnes eius efficaciores ꝛ auctoritates expssiores: si se exponit pic'o mortaliter peccat: q̄ ꝛtra dictamē recte rōnis cōꝓbat. Si vero auditor ē simplex: ꝛ nō pōt discernere inē doctores: ꝛ credit illos fidedignos q̄ dicunt dubiā ꝓpē: talis sic se exponens pic'o non peccat mortaliter: q̄ ñ reputat illō pic'm lz sit i rei veritate. nisi cēt tale q̄ foret de nāli iure vl' regula fidei qđ scire q̄libꝫ obligat: q̄ tūc simplicitas vl' ignorātia cū sit inuincibilis ñ excusat. Et ꝓ ꝫ ptz ad ꝑm. Ad scōm nll' sē in pic'o mortal' culpe nisi pic'o ꝛtra ꝓscias se exponāt. hec ille. ¶ Tertō pt̄ nō paciscī ꝑ interesse dāni emergentꝫ de futuro. Et de hoc ponant aliq̄ casus. Prim⁹ casus q̄ꝫ emit fructꝰ alicuiꝰ castri siue ville: q̄ licꝫ satꝫ plꝰ pcipiat de fructibꝫ nō tenet inde aliq̄d restituere: ꝛ ꝫ incertitudinis rōne. ff. de bere. vel act. vē. l. cū hereditatē ꝛ. l. se. fm Hosti. ꝛ archid. Tres alios casus ad ꝫ pti nētes vide s. ser. cr. o. p. q. Rogem⁹ ḡ deūt in tantꝫ dubijs ꝛ malis vsuraꝝ nos custodiat. ꝑ ebm dōm nr̄m Amen.

¶ De acceptiōe vltra sortē rōne lucri cessantꝫ.

Sermo. CXXIII.

Radix oīm maloꝝ ē cupiditas. ſ. Tim. vj. ¶ In ꝑcedenti sermone de illa pessima radice cupiditatꝫ audistꝫ si forte aliq̄ casus dari possent i q̄bus quis accipiēdo vltra sortē excusaret a vicio vsure. Ubi ertā dēm ē q̄d sit sors ꝛc. Et tādē dictū est q̄ triplici rōne q̄s posset aliquid accipere vltra sortē. vicz rōne damni emergentꝫ. rōne lucri cessantꝫ. ꝛ rōne debiti postulantꝫ siue requirentis. Et q̄ tūc solū expeditū est ꝓmū mēbrū. vicz rōne damni emergentꝫ supereſt nūc scōm. vicz rōne lucri cessantꝫ ꝛ tandē de tertio mēbro quō ꝓpea licitū sit recipere vltra sortē: vt eradicet auaricia oīm maloꝝ radix: iuē thema. Ꝓro gratia Aue maria. ¶ Radix omniū maloꝝ est cupiditas. vbi supꝝ

¶ Circa scōm mēbrū vicz rōne lucri cessantis. Est aduertendū q̄ ꝫ etiā reducendū est ad ineſſe: ꝛ ad euitandū damnū mutuantꝫ. Ꝓro cuius intellectu ponende sūt tres qōnes

¶ Prima qō. an ꝛtractus ille vsurari⁹ dici possit q̄ quis tradit alteri centū ducatos mox i sis domesticis necessitatibꝫ expendēdos: et alipacto: q̄ sicut ꝓsimiles centum ducati apud Joannem mercatorē lucrabunt vel ꝑdent sic isti lucrent vl' perdant: Ad ꝫ dōm est: q̄ a magnis doctoribꝫ casus ille ml'tū dubiꝰ reputat. Et maxime ꝓpter tria. Ꝓrio q̄ talis ꝫ pactū in fraudem vsuraꝝ inuenisse videt. Scōo quia sicut ꝓpz. lxxxviij. di. Ejiciens. pecunia ex se sola minime est lucrosa: nec valet nisi seipam: sed industria mercantiū fit ꝑ eoꝝ negociationē lucrosa: sed nihil ē hic tale. Tertio q̄ efficacius est q̄ de tribus est vnū in boc. Nam aut illa pecunia tradita est per modū mutui aut per modū depositi: aut per modum capitalis vc. ſ. in persona tradentis emptionibꝫ ꝛ venditionibus traderur. Primo si per modum mutui tunc manifeste est vsura: quia mutuum sicut ex ꝓcedentibꝫ patet: cedit in dōium eius cuius nomine mutuū factū ē: vnde nō debet lucrari nec q̄ ꝑdere nisi sibijpi. Scōo ꝛo si ꝑ modū depositi tūc sola ipa reddi debet absq̄ omni lucro: q̄ nō portꝰ ille qui tale depositū seruauit remunerandus esset. Et tū ex forma ꝓdicti casus patꝫ q̄ non ē tradita ꝑ modū depositi. Tertio insuper nō est tradita ꝑ modū capitalis: q̄ tunc in pacto esset: q̄ ille teneret eam solā in mercatōibus fideliꝫ deputare. Hec q̄dē vltima ratio foꝝ tiert ꝓbare videt: q̄ pecunia sic tradita: nō pōt habere rōnem nisi mutui tm̄. Ex q̄ quibusdā ꝛ nō indocte ꝛtractus illicitus esse videt. Et buius sniē fuit Innocen. extra de vsu. c. finali. Et ibidem Joan. andree de idem. ¶ Scōa questio an cōmittat vsuram is qui c. tradit ducatos: ex q̄bus erat mercaturꝰ per se vel per aliū: aut aliqua q̄cunq̄ lucrosa emturꝰ: ꝛ sola pietate ꝛ necessitate ac instanti amici sui ꝓcce eos sibi tradit: nihil aliud inde cupiens nisi solutiō qđ inde ꝓbabiliꝫ ꝓueniſſet. Et hac sola de causa sub forma ꝓcedentꝫ ꝛtractus ꝛtrahit pactū secum: nō q̄dem ad semꝫ: sed ad aliqđ rōnabile tempꝰ. Ad hoc dicēdū fm magnos doctꝫ. q̄ talis ꝛtractus licitꝰ esse videt ꝑ eo q̄ non tradit sibi solam simplicis pecunie rōnem: sed ertā tradit sibi capitale suū. ꝓterea merito potest ꝛ debet ꝛ sibi tenet tanq̄ꝫ de capitali. Et de hoc q̄ licitꝰ sit ꝛtractus triplex rō dari potest. Ꝓrimo ertm̄ licet ꝫ rōne equitatis ꝛ pietatꝫ. Scōo rōne indēnitatꝫ. Tertio rōne vtilitatis. Ꝓrimo licz boc rōne eq̄tatis ꝛ pietatꝫ. Nā equū ꝛ piū est in necitate seruire amico: insup nō est iniquum si rō capitalis: quā iste iam in expssa intentiōe ꝛ q̄ si in facto habebat sibi seruet indēnis. Scōo licet rōne idēnitatis. Nā sic infra appebit retentor mutui vltra ꝓcessū tps dño obligat q̄ illo fuiſſz vsus tanq̄ capitali suo ita q̄ respectu talis tūc assumit rōnem capitalis: quātus nullus ex mutuo mereret. Tertio licet ratione vtilitatis Nam extra de vsu. in cap. nauiganti. dicitur. q̄ qui pannum vel granum: vel alias merces vēdit vt amplius q̄ valeant in certo tempo-

Casꝰ ille dubiꝰ est ꝓpē tria

Triplici rōne ille ꝓt̄ē licitus

no recipiat prō eisdē. Si tamē ea tempore cōtractus nō erat venditur⁹ vsurari⁹ non reputat: si verisimiliʳ creditᵏ q̄ tempe solutiōis prāsato tm̄ sint valiture. Ecce q̄ hic dīc si tpe contract⁹ nō fuerit venditur⁹ illa: que ꝓditio hac sola ponit ratiōe: quia si tunc fuerat illa venditur⁹: tūc prō futuro tempe p̄tarato apud eum vendibilis nō habuisset rationē. Quia g̃ p tpe illo futuro habēt apud eū rationē vendibilis. ideo licite eas vendit fm valorem illi⁹ tempis futuri ꝓbabiliter creditū. Ergo ꝓsil rationē: ḡa iste in sua pecunia iam habet rōnes capitalis: potest ex ea rōne sue capitalitat̄ exigere in p̄fato casu. Si em̄ excepto casu necessitat̄ z pietatis z instāti precis amici b̄ faciat: tūc eo ipo cōuincit q̄ plus vult vel vt vsurario mutuo q̄s i mercatiōib⁹ aut i lucrosis emptiōib⁹ z capitali vo. Et ideo ex tūc de ꝓtractu vsurario nullateⁿ excusat. Si ei hō alicui mutuaret ad certū tēpus: q̄ credit q̄ ille tūc nō solueret. Et sic ex tūc teneret ad int̄esse ꝓbabilis lucri: ꝓstat q̄ talis vsurari⁹ esset. z quicq̄d ide vltra sortē reciperet vsura foret: q̄ patēs est q̄ nō tradit ea fidelit vt simplicit gratuitū mutuū sed port⁹ vt vsurariū. z ido trāslatio p̄facti fmint iustam rationē capitalit minie potest dare. Ergo sic est i ꝓposito casu si p̄cipalis tradēdi int̄cio fuit: ḡa pelegit p hanc viam lucrari pl⁹ q̄s p viam mercandi: illicitū est. Predicta aūt vera sūt: nisi q̄ mutuū recipit i tali necessitate ꝓstitut⁹ sit: q̄ ille q̄ ei mutuū tribuit ex vi illi⁹ p̄cepti q̄ dī Luce. vj. Mutuū dare tē. nēe obligaret illi mutuū dare iuxta distinctiōes positā sup̄ ser. ex v. E F B V. Naz vt ibi dicit: q̄n homo tenet ex illa necessitate mutuū ꝓmo suo dare: ꝓter duo nō debet inde recipe lucrū. Prio: q̄ est cōtra p̄ceptū de mutuo dando. vñ quodāmō vēderet charitatē. Nā si ei est obligat⁹ ex charitate recipiēdo pimū est ei vendere charitatē: q̄d ē vsura. Scō: q̄ si recipiēs mutuū est i p̄dicta necessitate impiū esse videtur: q̄ p acceptionē hmōi lucri ad maiorē necessitatē deuenire cogat. Si tamē mutuās ex illo mutuo ad maiorem vel ꝓsil'em necessitatē venitet: aut ex mutuo illi dato nō paruū dānū incurreret: tūc ratione damni emergētis int̄esse recipe posset: iuxta ea q̄ sup̄ dicta sē i hoc fmōe. Ad b cōcordat Anto. ō burrio. ¶ Tertia q̄stio an tenēs mutuū vl debitū vltra tēpus legitimū a dño ꝓcessum teneat restituere rorum int̄esse damni z etiā lucri q̄d iure ꝓbabiliter p̄uenisset Ad hoc dicendū q̄ oēs pertī in hoc cōiter ꝓsentiunt: q̄ ex tunc tenet ad rorum int̄esse damni: ex tunc creditori inde p̄uenīēs. Et b intelligo vbi ex culpa p̄ueniat defectus ipse soluendi: quia si absq̄ omni culpa sua sit impotens ad soluendū non sic stricte loquēdū est. Non tamē tenetur ad rorum lucrum q̄d ex tūc illi probabiliter p̄uenisset si eam habuisset. imo tantum inde subtrahi debet quantū perditionis dubietas i mercatiōib⁹ vl emptiōib⁹ ꝓtingentiū pensanda ē z peritoz iudicio ꝓbabilit estimāda. Cū b ꝓcordat s. Tho. ij. ij. q. lxxviij. ar. ij. in sol. p̄me rōnis. Nā fauorabilioz ē causa damni vitantis q̄s lucz captantis: Jnde est: q̄ qui pecuniā mutuat si occasiōe illius mutui laborat sustinuit forte trincris vl alias de re pignorata: pōt tūtū recipere fructū quantū sibi sufficiat ꝓdigne. fm Anto. de but. cē de vsu. in c. ꝓque est⁹. Et ex hoc casu possunt alij cōsiles colligi q̄d notabile est. hec tamē nō sūt ꝓpt̄ plenū populo p̄dicanda. ¶ Est tñ aduertēdū: q̄ si creditoz ex illa pecunia nihil fecisset nec facturus fuisse supponit. vñ lucz aliq̄d consequi posset. vtpote: q̄ p certo supponit: q̄ eā simplicit expendisset seu i arca seruasset: aut aliā pecuniā cum qua sic lucrari z damnū vitare posset/habuisset: tūc ad nll'm int̄esse lucri obligat⁹ est. Sed q̄dam ab b casu excipiunt debitū vsuraz: z id q̄d quis lucrat⁹ est ex vsuris. Et b ex triplici rōne. Prio rōne voluntaria: q̄ licet pactū de danda vsura sit p se z absolute inuoluntariū ex pte mutuū accipiētis: est nihilominus volūtariū ex occurrēti cōditiōe. Et iō non simplicit ab vsurario accipit: z tenet cōtra voluntatē illius. ꝓterea ad nll'm damnū sibi inde q̄uenīēs p̄terq̄s ad solam vsurā reddēdā fm eos tenet. ¶ Scōo rōne dominij. Nam vt dicūt vsurariaz rerū dominiū vere vsurarij est. Unde nō tenet ad idē numero satisfaciendum sed ad equalēs solum: fur vero vel raptor aut mutui retētor ex q̄ transijt ēps sibi ꝓcessum nō habet dñium i re quā debet z tenet inuito dño Et ideo tenetur ad int̄esse: quia dñm verum dānificat i foro suo: et i cōmoditatib⁹ suis: q̄s ex re sua traxisset. ¶ Tertio rōne ꝓsueti modi sz qui cōiter obseruat i vsurarū satisfactiōe: q̄ nūq̄s vidim⁹ aut legimus vsurarios cōpulsos ad restituendū nisi solū ꝛremētum vsure.

¶ Sed nūquid q̄ recipit de mū i pignus ꝓducatis: vsq̄z ad annū: hoc pacto q̄ si nō soluerit in termino cedat debitor i cōmissū: z pignoratio cadat in venditionē: potest tenere domū sibi pignori obligatam: eo q̄ debitor nō soluit in termino: cū domus satis valeat plus. Dicēdum: q̄ valor dom⁹ debet pensari: z q̄s tū excedit preciū cōputari debet/ etiāsi creditor recepit vsufructū de domo. Nā si recepit tūc iudicari nō potest q̄ in aliquo damnificat⁹ sit. vñ fm aliōs nō tūtū nō potest recipere seu retinere domū: vez etiā vsufructū restituere obligat vel cōputare i sortem. Si tamē dānificaret de pecunia sua tūc sicut ex p̄cedentib⁹ patet/ posset petere int̄esse. Si aūt credit⁹ nō recipit vsufructū domus: cum illa superfluitas valoris domus cedat in debitoris penam: supposita veritate bona fide quando ꝓtractus mutui celebratus fuit: tunc dicendū est: q̄s q̄ infra ōz de tria pena q̄ cōuentional'. Et b sic p̄dēm ē nisi factū sit in fraudē vsuraz. ¶ Est insu q

D

Dubiū

Rūsio

Nota

Debitus vsurarū ab b casu excipit

p̄licī rō
ne

per aduerendū: q̃ si a p̃stitore mutuī sub aliq̃ p̃cio seu lucro talis vltra terminū decēto cōcedat/tūc eo ipo ꝓmittit vsurā: qz ex tali cōcessiōe sortis potꝰ rōnē voluntarij mutui q̃z inuite detentiōis. Ad b̃ ex̃ de vsu. in c. ꝓsuluit. pla q̃ s. dōa sē ser. p̃cedenti. p p̃ti materia facere ꝓbant. ¶ Nūc ꝓñr videndū ē: de certio memb̃ro: de q̃ i p̃cedēti ser. D. vicz rōne debiti postulantis aut req̃rentis. Quō q̃s sine vicio vsure possit aliq̃d recipe vltra sortē rōne hm̃oi debiti postulār. Jn mꝰ em̃ casib̃ vltra eos q̃ supdicti sūt: pōt q̃s vltra sortē accipe sine culpa: ex debito req̃renti. Et maxie ꝓpē triplex debitū

E Recipe vltra sortez aliq̃d rōne debiti postulant

- Seu veritatis
- vicz Equitatis
- Charitatis

¶ Prīo pt̄ bō accipe vltra sortē ꝓpē debitū seu veritatis. qz. s. seu veritas iusticie b̃ exposcit. Et circa q̃ tria. Primo an sit vsura si in ꝓcessu mutui ꝓposita sit pēa debētori vltra t̄minū sibi p̃fixū: z an iuste exigi possit illa pēa. Vl' an liceat penā exigere a ꝓposita i ꝓcessu? Dōm t̄m Scotū i. iij. dist. xv. q. ij. q̃ si tal' pēa ꝓposita ē absq̃ dolosa intētiōe vsurarij p̃cij seu lucri: tūc p̃stitori eā exigere lz: vbi gr̃a fz eū vbi sup̃. Ego indigeo pecūia mea ad mercādū: z a te rogaꝰ cōcedo tibi eā vsq̃ ad certū diē: adijciēs penā cōuēcionalē: q̃ nisi tl'i die solueas: qz ml'tū dānificabor solues postea rātū vltra. ¶ Pena ār hec ē licita: qz lz me fuare indemnē: p̃monēdo illū cū q̃ ꝓrabo. Signū ār: q̃ ñ fiat i fraudē vsurar̃ ē q̃n creditor magꝫ vellet pecuniā sibi solui p̃fixo die q̃z i crastino cū pēa adiecta. Et per oppositū i fraudē ē: q̃n vl't die illū trāsiri potꝰ q̃z pecuniā die illo solui. Aliud q̃q̃z signū addit p̃t: z ñ licz tūc talē exigere cōuēcionalē penā si p̃stitor ꝓbabil'r credit z sperat q̃ receptor mutui penā illā incurrit. Unū Alexan. lom. distiguit triplicē penā. Pria ōr pena causata seu legalis. scōa iudicialis. tertia pēa cōuēcionalis ¶ Pria ār ōr pena siue vsura causata siue legalis de q̃ xij. q. ij. i legib̃. De q̃ vbi gr̃a. ponāt casꝰ de. v. p centenario q̃ ex vi statuti dat tutor pupillo: q̃ ñ tāq̃z vsurā: lz tāq̃z penā legalē tutor pupillo soluit. ar. i ꝑallegato. c. i legib̃. Fit aūt b̃ ne tutores aut negligētia seu malicia iudi pupillis fiant. Nā de pecunia emere debuit possessiones pupillo vl' dare. v. p centenario. Hoc mꝰ bilominꝰ firmū tene: q̃ pupilli pecuniā nō pōt reddere tutor ad rōnē. v. vl' alterꝰ q̃nitat̄ cite riozis vl' vlteriorꝫ p cētenario: qz oīno vsurarij ēē: z ad satisfactiōz ipe obligaret. ¶ Scōa pena ē iudicialis. i. imposita a iudice ꝓpē puniendā ꝓcumacia debitorꝫ: z hec exigi pōt: sic patz. xvij. dist. in c. q̃q̃z in fine. ¶ Scōo circa b̃ q̃ri solet/ an q̃ dz recipe pecuniā ab aliq̃ q̃ ē impotēs ad soluēdū. Et ió eiꝰ possessiōez recipit in solucam t̄m sniam cōmunitatis q̃ tñ plꝰ valet q̃z sit ipm debitū: teneat restituere supfluū valoris ipius possessiōis. Et an sit absolutꝰ; qz auctoritate cōmunitat̄ possidet eā? Dicendū q̃ si creditor nō petit aliquā vtilitatē de dicta possessiōe nō tenet restituere illō q̄ plus possessio valet: nec em̃ est peior⁊ cōditiōis q̃z q̃liber alia persona priuata: q̃ nisi de pignore petit emolimentū valorē rei excedentē debitū restituere nō tenet: q̃n. s. ex pacto mutuū cadat incōmissū: potissime i b̃ casu. qz talē possessionē tenet ex iudicato cōmunitat̄. Unde si debitor dānificat̄ maxie ex culpa sua imputet sibi: qz a cōitate nō damnificat̄ nisi p accidēs: cū dicta cōmunitas nō posuerit creditorē i possessionē ad inferendū iniuriā: sz ad obseruādū iusticiā. Et b̃ intelligi debet: q̃n bona fides intervenit ex pte creditoris: q̃ ex cōmunitate ꝓsequit̄ ꝓcuratorem possessiōis. Si aūt creditor fraudē cōmisisset in ipaz rem/ puta vilificādo eā. dicendū q̃ possessio tm̄modo valet centū z nihilominꝰ valet mille: z isolutū accepit eā: tūc totū illō q̄d valz vltra q̃z fuerit debitū: creditor i foro ꝓscie restituere obligat: eoq̃ illicite egit cōmittēdo fraudē z dolū. Adducrēdū tñ ē: q̃ si debitor q̃ sb̃ pena ifra certū tp̄s ꝓmisit debitū solucre: impedit pauperare seu alia iusta ncētate/ ñ tenet penā solucre vltra sortē/ nec licite pt̄ ab eo peti sz i iudicio b̃ ꝓbari pt̄. ex̃ de solutiōe. odardus.

¶ Tertia ꝛo pēa ē cōuēcionalis. i. de ꝓcensu p̃tiū apposita vt salē pene metu debitū certo die soluat: z hāc ēt exigere licz. ex̃ de arbi. c. dilecti. xij. q. ij. fraternitas. Apponit aūt tal' pēa vt pacta seruent: extra de pen: ꝓstituer: dū tñ sit interitio recta: q̃ vt p̃dictū est si creditor ea intētiōe det mutuū: qz credit aut sperat penā cē soluēdā: tūc nō abolet vicium ipius vsure: cū ipe mutuet causa lucri: z cū ipe speret lucrari penā: que quidē spes destruit liberalitatē z gratuitū mutuū. Predictis ꝛcor. Hostiē. z addit: q̃ cōuentionalis pena p̃sumit cē vsura. q̃n. s. talis solet exercere vsuras: aut stipulat penā in mēse vel singl'os annos. vt in auten. vt nll'us mutuās agricol': coll'. iij. posita. C. ō vsu. auten. ad hec De interesse aūt lucri talis detētiōis hm̃ q̃dam tenendū ē idē q̃ supra dictū est: ramē in omni euentu petere penā nō est licitū: nec videt honestū: quādo debitor sine culpa sua facꝰ ē impotēs ad soluendū vl' ad ꝓmissa soluenda: qz puniri nō debz. Unde si absq̃ dolo z fraude in ꝓtractu apposita fuit pena: q̃ si in tali termio seu in alio loco tali non ponat merces: subeat talem penā/ si ex eo q̃ nō habuit merces dānificatus est. videt quibusdā q̃ possit petere taltem absq̃ interesse: nisi ille fuisset legitime excusatus: quia tūc eum non licet grauare

F Pēa triplex

Pena causata siue legalis

Pena iudicialis

G

H Pena cōuentionalis

¶ Tertio queritꝰ verū statutū vel consuetudo hm̃ cōsciam valeat q̃ ordinat q̃ missus in possessionē lucret fructꝰ ad rōnem. v. p centenario Dicendū q̃ bal. in l. accepram. C. de vsu. in. q. xvij. determinauit q̃ sic: cum tal' lucret illos rōne z nomīe interesse: qđ etiam dicit in auten. de exhiben. re. §. si vero. in glosa. que incipit

I

q̄ leges: q̄ glo. fm eum singl'ar' ē. Nec mir. cū hoc ꝓter nimiā ꝓsumactā auctoritas ꝓor' facere possit vt. l. fulci⁹. §. fi. ff. ex quib⁹ ca. ī pos. eaſ. Sciēdū tñ q̄ Bar. in. l. si finita. §. iulian⁹. ff. de dā. infe. ad fi. inquit: q̄ licz glo. in auten. sup̄ dicta id dicat sez: q̄ de ꝓsuetudine immiſ/ sus lucrer fruct⁹: tamē ꝓsuetudo illa nō est iu/ sta fm eum: cū sit ꝓtra ius diuinū in fraudem vsuraꝝ: q̄re dic̄ eos cōputandos i sortem. Alij vero circa h̄ distinguūt z hñ dicēres q̄ si ꝓsup/ ponaſ in fraudē esse factū. Bar. vez dic̄ sed si nō: q̄ ꝓ locum penalis legſ aut attrahaſ ad sa tiſfaciendū vel loco interesse: sez ꝓter moram staturū. vel ꝓsuetudo emanasse videt: tūc ꝓce dit glo. z dicū Bal. qō tamē ego vez intelligo in eo qui iuste missus est: nō tamē ex ordine sed ex causa. Si em̄ i veritate creditor nō foret seu iuſta causa nō subesset si recta ꝓsideratio capitale seu sortē retinere nō posset. sic etiā nec fructus R noīe inesse. ¶ Quarto q̄rit. si lz ab hostib⁹ exi gere vel recipe vsuras: h̄ q̄ro ꝓter verbū Am broſij qō ponit. xiiij. q. iij. in. c. ab illo. vbi dicit Ab illo exige vsuram cui nocere merito desi/ deras. cui iure iferunt arma/ huic legitime aufe/ runt vsure quē bello vincere nō poteſ. ab hoc vsurā exige quē nō sit crimē occidere: sine fer/ ro dimicet q̄ vsuras exigit. sine gladio se ō hoſ/ ste vlciſcit q̄ fuerit vsurari⁹ exactor inimici. q̄

Triplex opi. doc. deb̄ an li ceat ab hostibus exigere v suram

vbi ius belli/ ibi ius vsure. Hec Amb. Ad qō dicendū est q̄ de h̄ est triplex opinio doctoꝝ fm Alex. lom. Pria est q̄ h̄ licitū est. Et huiuſ snie/ est Hoſti. allegās illā Deu. xxiij. Non fe neraberis fratri tuo ad vsurā sz alieno. Huic snie videt adherere Joan. Hec etiā ꝓie sonare vident̄ vba illi⁹. c. ab illo. si diligent̄ ex/ aminent̄. Huiꝰ q̄q snie est Hze. de arimi. i. q. de impūtit' venerat'. Et hūs Bernardin⁹ dic̄ hec opinio videt mihi esse vera. z tūc aboletur vsure vicium. q̄ solus deus est verus dñs oiz rerum. z bōa temporalia dant hominib⁹ ad co/ lendū verū deum z dñm vniuersi. Ubi igitur cult⁹ dei nō est sic ab inimicis dei vsure legiti/ me exigunt̄: q̄ h̄ nō fit cā lucri sz cā fidei z rōne fraterne dilectiōis. vt. s. inimici dei debilitēt z re uertant̄ ad deū. Insup q̄ bona q̄ habēt nō sūt eoꝝ exq̄ ve fidei sūt rebelles. ꝓ ea merito ad catholicos devolura licite possum⁹ accipe vsu ras. Nā oīa coꝝ bōa licite possum⁹ auferre: sic

Insidijs cōtra hoſtes vri possum⁹

ptz. xxiij. q. viij. c. j. z. ij. z qbus cūq; cōit. Proin/ de ex pdicto decreto direxerūt qdā q̄ ab hostib⁹ ī sidijs ꝓ illos vri possum⁹. s. occultando ab eis illa p q̄ eos expugre possum⁹. q̄ ꝓpositū nr̄m ñ tenemur aperire eis. xxiij. q. ij. dñs: Et ex h̄ dixerūt q̄ chr̄ian⁹ accipe pōt vsuras a iudeis siue a saracenis sicut a ceteris hostib⁹ catholice fidei De h̄ etiam aliquid dictū est. ō. ser. cxiij. N.

¶ Scōa vo opinio est eoꝝ q̄ dixerūt q̄ dictus decretū non intelligit de aliquibus infidelib⁹ sed solū de reipublice inimicis quib⁹ licitum est agere z p insidias nocere. Aceterisāt q̄ seruij re ꝓpter fidē nō licet accipe. sic̄ ptz. xiij. q. viij. c. dispar. vbi Alexander papa ait. Dispar nimi q rū ē iudeoꝝ z saracenoꝝ cā. Jn illos ei q̄ chr̄ia nos ꝓsequūt: z ex vbib⁹ z ꝓpt̄is sedib⁹ pellūt iuste pugnat: hi vbiq; gati sūt seruire. ¶ Tertia est opinio Hlo. q̄ sup ꝓfato decreto intēt q̄ vo/ bū Ambroſij negatiue intelligi dz. Ait em̄. Ab illo exige vsurā cui merito nocere desideras. q. d. nll'i debes desiderare nocere. ḡ a nll'o vsuras exigere debes. Et fz hūc intellectū a nll'o licz vsu ras exigere: siue chr̄iano siue pagano si ue iu/ deo. Archid. tñ recitat i d. c. ab illo. opi. Hug. q̄ post pl'ima licz se nō firmet: eā sentire videt q̄ nullo casu licz vsuras recipe/ nec ēt ab hosti bus cū gñaliē pbibite sint. Et idē ōt in ca. si q̄s eadē cā z q. ¶ Scōo licz recipe vltra sortē ꝓter debitū eqtat': qz. s. eqtas h̄ req̄rit. Et h̄ ꝓtinge re pōt in triplici statu. in q̄z q̄libz vltra sortem licet recipe rōne eqtat'. Pro cui⁹ intellectu po nanť tres casꝰ. Primꝰ casꝰ est qñ eccl'ia recipit a suo vasallo in pignꝰ feudū qō ab eodē tenet fructꝰ cōpu tare in sortē. Et de h̄ habet tex. ex de vsu. in c. cōquestꝰ. vbi ōr q̄ mōasteriū detinens terram titulo pignoris: debz cōputare fructꝰ i sortē. et recepta ex fructib⁹ sorte terra ōbitor restitui ō bet. Et h̄ nisi terra sit de feudo monasterij Tūc em̄ fm glo. nō tenet fructꝰ cōputare i sortē. Jn terim tñ nō debz recipe seruitiū a vasallo. nec tūc est vsura. q̄si dicere velit q̄ tōo casꝰ ille li/ citus est: qz ab eo vicium vsure auferr. eo q̄ eccl'ia rōne feudi nō ōr recipere altenū. Accipe ret aūt si interim vasallus ad seruitiū teneret. Tollit ḡ in hoc casu vsure vitiū rōne feudi: qz talē exercitiū feudū sub licito ponit. Hoc idē etiā habet extra de feudis. c. j. vbi dicmiaſ q̄ in tali casu fructus nō debēt cōputari in sortem. ita tñ q̄ vasallus interim ad seruitiū nō teneat. ¶ Sed ex hoc casu dubiū surgit. vtz hoc solū in feudo etiā habeat locū: cū hoc nō sit ꝓiudi/ ciū eccl'ie qō apparet extra de feu. c. j. vbi ad cō sultatiōez facta papa rñdet. Pterea si cēt vsu ra/ papa non posset aliquē ꝓuilegiare ꝓ ꝓceptū ōi. xxv. q. j. sūt q̄dam. sed ē intereſſe em̄: qz nō recipit seruitiū a vasallo vt dictū ē. Dicendū fz Bern. q̄ h̄ idē licet in q̄cunq; feudo laicali. qz est eadē ratio, ergo idē ius. extra de cōsti. transi/ lato. Nam licz respectu laicoꝝ ex ecrabil' sit vsu ra; ex ecrabilioꝝ tñ; est respectu clericoꝝ. extra ō vsu. ca. j. z. ij. qz mlta licēt laicis q̄ clericis pbi/ benť. lxxxviij. dist. fornicari. ex ne cle. vel mo. c. j. ¶ Sed q̄d si vasallꝰ eccl'ie vel dño seruire ve licis ꝓhi/ bit pignoratiōe p̄dicta durante. nunq̄d si velit bene cōputare fructus ac accipere licitū erit ei? Di/ cendū q̄ si in hoc conueniāt debēt cōputari. ex tra de pac. caꝑ. j. Si vo in hoc nō conueniant/ cōputari non debent: vt no. Bern. z Hoſti. ex tra de feu. c. j. qz res de facili reuertit ad id qō si bi ius z natura ab initio cōcessit. ff. ō pac. siv⁹ §. pactus. z. §. sequen. extra de offi. deleg. sua

Laicis li cet qō cle

Pcipe debitum eqtatis li cet reci/ pere vl/ tra sortē

p q̄nū. ℌ. porro. Videt tñ dicēdū q̄ vbi esset notabil' dispropoꝛtio int' fruct⁹ feudi et seruitiū vasalli. vel etiā p vasallū nō staret q̄ min⁹ seruitiū exhiberet: tūc eccl'ia nō faceret fructus suos. qđ sentit Anto. de but'. in ca. j. de feu. ibi dū dꝛ. maxie si seruitiū fructib⁹ dispropoꝛtionale. Rō igit̄ é: qz i b̄ casu abolet vsura: qz vasallus nō é dñs feudi: q̄ius i eo habeat vtile dominiū. Et ꝛ alioꝗ nō é maioꝛ dño. Presumit' etiā velle dare: qz ad antidotē é obligat⁹ naturalit'.

M Ex his ꝓz q̄ ecl'ia tenet cōtinere iste casꝰ. ¶ Secūs casus ecl'ia tenet̄ ꝓtinēs ral'ē q̄n eccl'ie possessio clerico i b̄ficiū é assignata: z laic⁹ tenet eā iniuste z violent' ꝛ Alexan. de ales pōt tūc clericꝰ bñficij fruct⁹ recipe vltra sortē. sic ꝓz ex ō vsuris c. j. vbi mādat̄ q̄ fruct⁹ cōputent̄ i sortē. q̄n possessio loco pignoris obligata é. nisi forte bñficiū eccl'ie fuerit qđ redimi dꝛ de laici manu. Sz b̄ fm Alex. de ales nō fit lucri cā: sed vt res eccl'ie eo mō de manu laici redimat̄: sic i p̄dēa decretali ꝓz. Tūc sic̄dē eccl'ia vel clericꝰ fructꝰ taliter receptos retinere p̄t: nec é ibi vsura: cum tm̄ suū recipiat. Idē q̄z eēt de laico: qz b̄ mō sibi liceret redimere possessionē de manu retentoꝛis iniuste. Si aūt licite ęs res eccl'ie haberet in feudū: tūc sic̄dē i sortē cōputāda eēnt fructꝰ fm Bern. Innocē. z Hosti. ex̄ de vsu. c. j. Abolet āt vsurā viciū i b̄ casu ꝛ Rich. qz b̄ fit nō causa lucri/ sz vt res eccl'ie de manu laici redimat̄. hec é p̄dēa decretal' ꝺr. Sil'e q̄z

De decimis sil'e habeꝫ de decimis ꝛ Ray. nā sil'es decimas tenet iniuste nec pōt eccl'ia illas recupare: possūt redimi de manu illi⁹ absq̄ piculo simonie/ dū tm̄ b̄ de auctoꝛitate epi fiat. qz de talib⁹ iudicꝫ auctoꝛitas mlt̄ excusat. ex̄ de reꝝ pmu. q̄sitū. p̄nt̄ ēt recipi i pign⁹ sic̄ z q̄libz alia possessio/ quam ꝛ miles detinet violent' z iniuste. nec tenet̄ sic reciones fruct⁹ ꝓpuare i sortē: dū tm̄ ñ ꝓtineant ml'es decie ad alt̄eas eccl'ia s q̄s recupare ñ dꝛ. ex̄ de decimis. c. inq̄sitionē. Idē q̄z ꝺr intelligendū de oib⁹ possessionib⁹ emptꝫ de ill' fructib⁹ iniuste ꝓceptꝫ. qz. s. ml'es possessiones i pign⁹ recipi ñ p̄nt fructib⁹ ñ cōputandꝫ i sortē.

N Prestās pecūiam pā/ p̄t ēt ral' recipe vltra sortē. sic ꝓz ℌ. ser. cxiij ad pom/ R. de pecunia accōmodata ꝛ sigillata tē. Sco pā pōt recipere vltra sortē ꝛ ci in. iij. dist. xv. q. ij. ait q̄ pecunia hz aliquē vsū vtile ex ꝓpa nā: vtpote ad videndū vl' ornandū rāḡ diutē possidentē. et ad istū finē locari pōt sic equ⁹ vl' alio locabile: z p ml'i vsu reternto dñio p̄ciū recipi p̄t: z tūc ex toto ℌer⁹ est locatōnis vl' cōductōis. Abolet āt vsure viciū i b̄ casu: qz ñ é ibi mutuū sz locatio: z i locatōe lz aliq̄d accipe vltra sortē. vt ꝓz i p̄allegato ser. Qz ḡ tal' pecunia locat̄/ z a ꝺuctoꝛe locāti eodem mō reddi dꝛ: tō ñ é ibi vsura. Jn ml'i ei pecunia ñ transfert dñiū i mercatoꝛē: nec stat pic'o ei⁹ sed pic'o cōmodāt̄/ sic̄ si locaret̄ argētea vasa. Idē sentit Hosti. z bi. ff. cōmoda. l. iij. ℌ. fi. z le. sequ. addit ēt Scot⁹ q̄ idē deberet i numero rei

O Propt̄ debitum ꝑ cto dat̄ aliq̄d vltra sortē. sz limitāt⁹ est casꝰ iste debitum sz ea q̄ dicta sūt ℌ. ser. cxv. R. z ser. cxiij. ℍℍ. charitat̄ Abolet āt i b̄ casu vsure viciū. qz vsura tō illi⁹ potest̄ cita é: qz corrūpit liberalitatē z gratuitū qđ in recipe vl mutuo eē ꝺz. Gratuitū āt nō destruit gratuitū tra sortē sz magꝫ adauget illd. ꝓtea i ml'i casu recipere licz. Est nihilomin⁹ aduertēdū sz Durandū/ q̄ si mutuāt̄ intētio corrupta fuit/ ita q̄ mutuū nō dedisset nisi sub spe lucri: tūc nihil inde recipere p̄t. z receptū restituere obligat̄: lz debitoꝛ illud dederit ex charitate siue q̄cū qz alia causa. Si tñ debitoꝛ ex sola dilectōe dat aliq̄d creditoꝛi: ñ p̄t illd repetere: nec pōt restitutiōez sibi consulere/ nisi forte habeat aliq̄d de ip⁹ creditoꝛ bōis. Jtē sz sentiꝫ Tho. in q̄nib⁹ de malo. q. xiij. ar. iij. ad p̄mū. sic̄ creditoꝛ licite p̄t minꝰ recipere sua ꝓpa volūtate: sic ēt debitoꝛ sua ꝓpa volūtate pōt amplꝰ dare. z ille cui dat licite recipe valet. Ex p̄dictꝫ ꝓz q̄ i ml'ibz casib⁹ prima fronte apparet q̄ cōcurrat vsura z tñ licite sc̄ꝫ. ¶ Est tñ vez q̄ nō oportet p̄dicatoꝛē ad pl'm singulos casꝰ p̄missos i pl'ib⁹ fm oib⁹ p̄nūciare aut leges būanas allegare: sz hec sc̄ḟm ex oib⁹ bri Bernardini: vt in foꝛo ?scie sacerdos se possit iuuare/ z docti i legib⁹ latis ista videre: tō illō relinq̄ndū é ?silio p̄udēt̄ p̄dicatoris: vt i his oib⁹ ea dicat q̄ veniūt ad edificatiōnē pl'i: ñ ad destructiōez aut ?sciaꝫ piaꝫ aggꝝuatiōez. Rogē⁹ ḡ deūve i his oib⁹ sua mia nos respiciat q̄ren⁹ la q̄os cupiditat̄ pessime radicꝫ oim maloꝝ euadere possim⁹. p cbz d. n. amē

¶ De detestabilitate vsure z quō vsura offendit deū. Sermo. CXXIIII.

RAdix oim maloꝝ ē cupiditas. j. Tim. vj. In p̄cedēt⁹ ser. audist̄ pl'a de cupiditate tpalium quā apl's i thematē vocat radicē oim maloꝝ. q̄b⁹ mōis ipsa auaricia siue cupiditas absc̄dit rete suū z oculos ml'oꝝ excecat q̄ magis affecti sunt ad res tpales q̄z eternas ita vt ꝛcr⁹ pl'imos credāt licitos q̄ sūt illiciti aut vsurarij. Sil'r p duos ser. ūmediate p̄cedētes audist̄ pl'es casꝰ in q̄b⁹ ꝑma fronte apparet vsura: q̄ tñ sūt licīti: rōne triplici. Et finaliter p̄cedenti ser. ex triplici debito. vicz ex debito seueritat̄ iusticie: ex debito eq̄tat̄ z ex debito charitat̄. Nūc ?nr⁹ vidēdū erit in gñe de his q̄ valēt ad detestatiōez vsuraꝝ in gñe. Quō videlicz vsura multiplici ter offendit deū. prim z seip̄m. Et ꝑmo videndū ē: quō vsura offendit deū. Pro gratia Aue maria.

¶ Circa verba thematis Est aduer (supra tendū q̄ vsurari⁹ p vsurā tripl'r offendit deuz. Unde vsura fac̄ hoiem

A Usurarijs dereliñqre Deū
Usurarijs dereliñqre Idolatrare
Usurarijs dereliñqre Deū ipugnare

¶ Prio vsura i aīa vsurarij gnāt ꝑmā ipietatē qz facē cū deū ꝺrelinqre. Et cō q̄ ad tres vires aīe. Nā ꝺe cū itellectu iudicat deū ñ credit. cū meoria i deo ñ sperat: z cū voluntate deū nō amat. Prio vsurarius ꝑ itellectū i deū ñ credit: q̄ntū em corporeus oculus fit ꝑpinq ꝺ re: tāto minus ac mioza videt. Sic z oculus mētis nr̄e q̄nto ꝑpinquus affigit rebus terrenis z trāsitorijs reb⁹/tāto ꝑclarius lumē fidei ꝑdit ꝑ qꝺ deus cognoscit z videt: z oīa q̄ ꝺi sūt clarius cognoscūt. Et hic ē: q ꝺ vsurarij cecidit ex terrenis effecti vsurā ñ credūt eē pēm: nec pcipe valēt q̄ ꝺe dēat eē malū: qz sic ait ꝑpha. Declos suos stabit. decli. i trā. Prio vsurarius q̄ notādū: q ꝺ i aīa vsurarij ꝑ vsurā tres cecitates seu infidelitates gnānt. Prio nō abhorret infernū. scdo ñ ꝺsiderat paradisū. crto i vitare ñ venerat aliq̄ ecclie sacrm. Prio vsurarius nō abhorret infernū: cū ei vsurā ñ credit pēm eē minime vereat se ꝑ illa z ꝑ alijs sceleribus incurrere supplicia sempiterna. ꝓrea oēs iniquitatē. oēs iniusticiā oēm deniq; ipietatē patrare: z i infernalē voraginē oīm sceleꝝ atq; flagitioꝝ se precipitare: nisi forsan tioze seculari pena a reb⁹ abstineret. Qz sic ꝺr Ecci. x. Auaro nihil ē sceleratius: Ē ait ñ solū rone colligim⁹: sz z ꝺ ipso exprimit assiduis beu nimiū exprimur. ¶ Scda cecitas vsurarij suz nō ꝺeliberat. ē: q; nō ꝺsiderat paradisū cū nullū eē credat nisi pñs seculum. Et licz ꝺr velit eē merces ḡti mutui vsurario ceco ñ sufficit ꝺr cū ipm ñ q̄rat ad diuitias sempiternas. Jō Hiere. ij. ꝺ reb⁹ lamētabilit ꝺñs ꝑq̄rit dicēs. pl's me⁹. i. vsurarioꝝ cogeries mutauit gl'iaz suā i idolū. i. numū: quē pl⁹ diligit q̄z gl'iaz paradisi. Ecclie sacra nō venerat

¶ Tertia ei⁹ cecitas ē: q; ñ venerat i vitare aliq̄ ecclie sacrz. Et licz vsurarij aliq̄n missas audiāt: tñ ñ illas audiūt. sil'r ꝺ bū ꝺi q̄ sacā z ꝺa. sz ne oīno ꝑpo abominabiles fiāt. Dēiq; qz oīno ꝺ diuis eccl'is z ignari sūt oīa q̄ faciūt i eccl'ia ozādo: genuflectēdo: reliq̄as z picturas aut loca sacā ꝺosculādo/i eū finē facīt ne spernāt: sz vt ab alijs bōi chriani credant. Et i ꝺ sil'es sūt cuidā furioso q̄ coact⁹ aīa crucifixū genua flectere vt ꝓcinctū ipetraret: alta voce ad crucifixū ait. Jesu chr̄e ego te adoro/sz ñ tibi credo. Nā si chr̄o crucifixo vsurarius crederz ꝑculdubio ab vsura cessaret z male acq̄sita restitueret diligēt ne cū ipijs se dānarz Sic ḡ ꝓtz quō vsurarius ꝑ itellectū i deū ñ credit.

B Usurar. cū meoria i ꝺo ñ spar.

¶ Scdo cū meoria i ꝺo ñ spar. Hic Aug. ait. De ꝺo desperare ē spem posuisse i creaturis. Intātū ei talis mes rapit ad trēa q̄ obliuiscit ꝺi creatoris sui. Un ꝺ eis lamētat ꝺñs ꝑ ꝑpham ꝺi. Obliuioi dat⁹ sū tanq̄ mortu⁹ a corde. Et re mortuus est ꝺe⁹ i talis corde: cū tot⁹ vigor et spes illoꝝ sit i bis caducis reb⁹ ꝺrelicta. igr̄ spe z ꝑfidētia quā in deo tenere ḃre i trib⁹ ponunt totā spem z fiducia suā. vicz

Homicid ꝑfidūt in malicijs

In malicijs suis
In diuitijs suis
In ꝑsaguicis suis

¶ Prio ei ꝑfidūt z spanet i malicijs suis. Cōsiderāte in ꝑsaguicis suis cū mlta cumulasse astutijs. cautel'z circūuentionib⁹ suis: ꝺlectāt egisse gliant' fecisse/ꝑfidūt sil'ia z maiora adhuc ꝑpetrare posse. q̄s ꝑpha dure increpat ꝺi. Quid gloriar̄ i malo. q̄ potens iniq̄. Audiāt hō infelices q illa scā Judith i. vj. c. ait. Nō ꝺrelinq̄s psumētes ō re ꝺñe: z psumēres ō se z de sua vrtute gloriātes būtias. Et trez Hiere. iij. scptū ē. Sapiētes sē vt faciāt mala: bñ āt facere nesciūt.

Cōfidūt illūinare z tioare mētes admiratiua ꝑpassiōe i diuitijs

¶ Scdo ꝑfidūt in suis diuitijs q̄s ꝑsiderātes illūinare z tioare mētes admiratiua ꝑpassiōe i diuitijs z itellectiua derisiōe stupent q̄ tota illoꝝ spes sint diuitie trāsitorie z fallaces. Prouide ꝑpha ait. Uidebūt iusti z riebūt: z sup eū ridebūt et dicēt. Ecce hō q̄ ñ posuit deū adiutorē suū: sed spauit i mltitudie diuitiaꝝ suaꝝ: z ꝑualuit in vanitate sua. Uerba sē sacra z miro sensu z lumie plena. ꝓrea digno pōdere ꝑcurāda sūt. Dic ei. Uidebūt iusti. s. hoiez supdictū. ex q̄ ꝺ dē visiōe fiūt iusti prudētiores: sic ꝓuerb. xxj. scptū ē. Mulcerato pestilēte sapiētior erit parvul⁹. Et b ēt fiunt cautiores z būliores. ꝓrea subdit [z rimebūt] Felix cui quē faciūt aliena picula cautū. Insup itelligūt malos irrisiōe dignos. ō scd'. [z sup eū ride.] qz clare cognoscūt deū ꝺridere tales: sic ꝑ ꝑpha ait. Qui habitat i cel'is ridebit eos. Et dicēt. s. ipi iusti. Ecce dem̄ostrative: ad ꝑfusiōis exaggeratiōez: hō ab humoꝝ ex cupidine q̄ rārū terrena dilexerat⁹ ꝺ⁹ terrenus effect⁹ ē. q̄ nō posuit deū adiutorē suū. s. sperādo i eū. q̄ sic ꝑ. ait. precor ē oīm sperātiū i se sz spauit i mltitudie diuitiaꝝ suaꝝ. s. nō ꝑsiderās qꝺ Sophon. j. scptū ē. Argētū z aur̄ eoꝝ nō poterūt eos libare i die furoris ꝺñi. s. in die mort̄ q̄n furor mort̄ ꝺ seuice ꝛ illos. z ꝑualuit i vanitate sua. vicz acq̄rendo diuitias z rpalia vana. Qꝺ aduerrēs apl'us. j. Tim̄. vj. ipm cōfacies ait. Diuitib⁹ hui⁹ scli ꝑcipe nō sublime sape: neq; spare i icerto diuitiaꝝ: sz i ꝺo viuo q̄ ꝑstat nob oīa abūde. ¶ Tertio hō hoies ꝑfidūt i suis parētel'z ꝑsanguicis: nesciētes q̄ hi sepe pl⁹ q̄z alij cū ꝺsiderio exp̄ecrāt eoꝝ mortē nec pl⁹ diligēt eos i restituēdo q̄z illi dilexerūt se metipos i fine nihil satisfaciēdo vt veniat sup eos illa maledictiōis impcatio/ꝺ q̄ Hiere. xvij scptū ē. Maledict⁹ hō q̄ ꝑfidit in hoie: z ponit carnē brachiū suū. i. ꝑfidit i parētib⁹ z amicis qb⁹ bona relinqt q̄ extrahāt eū ꝺ ꝑfundo iferni. Et seq̄t. Et bñdict⁹ vir q̄ ꝑfidit i ꝺño: z erit ꝺñs fiducia ei⁹. s. ꝺū i vita ipe ꝑ se satisfaciet aliena restituēdo.

T Usurarius ivolū rare deuz nō amar.

¶ Tertio vsurarius i volūtate deū ñ amat: sz totū affectū effundit ad trāsitoria mūdi. Un Aug. sup epl'az ad Phil'. ait. Hoc ab hoie colit q̄d ꝑ cetera ꝺligit. Cōrigit āt b fieri maxime triplici modo. scz

Per affectualē ꝓcupiam
Per affectualē cōplacētiā
Per affectualē letitiā

¶ Prio ꝑ affectualē ꝓcupiam. Un aie vsurarij ozū ꝓcupiscūt ꝺsiderare possessiōes mūdi i oīm rpe. nec aduerrūt q̄ ꝑpha ꝺñs b. phibet ꝺi. Rapinas nolite ꝓcupiscere. vbi a rapina vsure ñ tm̄ ꝑhibet manū: sz ēt aīm. Nēpe diuitie vsuraꝝ iō rapine denoiant': nō tm̄ qz rapiūt in-

Diuitie vsurarū rapie dicunt

iuſte: vex etiã qz p ardẽtẽ ꝯcupiam rapiũt mẽ
res. qõ dñs Mat. vj. inſinuat di. Ubi ẽ thesau
rus tuꝰ ibi ẽ z cor tuũ. Job q̃z ĩ ꝑſona vſurarij
ij. c. ait. ⌊Idcirco⌋. i. ꝓ hanc iprobã cupidinẽ
rex ⌊cogitatões mee varie ſuccedũt ſibi. z mẽs
mea p diuerſa rapit⌋. Propꝛea q̃dã ait. ⌊Nõ cre
das q̃cũq; audis: nec dicas q̃cũq; noſti: nec cõ
cupiſcas q̃cũq; vides. ¶Scõo vſurariꝰ effũ
dit ſe p affectuale cõplacẽtiã. De ꝛalibꝰ erat di
cens ille q̃ poẽ. iij. quẽ ſpũs vitaꝛ dure increpat
di. Dicꝭ qz diues ſũ z locupletat⁹ z nullꝰ egeo.
z neſcꝭ qz tu es miſer z miſerabil⁹ z paup z cec⁹
z nud⁹. Et itez p ꝑbam admonet dicẽs. ⌊Di
uitie⌋. ſ. ẽt iuſte acq̃ſite ⌊ſi affluãt nolite cor ap
ponere.⌋ Ille nẽpe diuitijs cor appõit q̃ ill⁹ p af
fectualẽ cõplacẽtiã toto corde adherer. Sic ĩ p
ſona bꝫ ꝑba inqt. Adheſit pauimẽto aĩa mea.

¶Tertio vſurariꝰ effundũt ſe p affectualẽ leti
cia exultantes ĩ diuitijs ſuis. de qbꝫ erat diues
ille q̃ Luce. xij. exultãdo dicebat. ⌊Anima mea
habes mul. bo.⌋ Ecce ſapida atq; ſaporoſa cõ
cupiſcẽtia rex ꝛpaliũ q̃ cumulauerat mĩra. ſe
quit. ⌊reponſita⌋ Ecce cuſtodie diligẽtia. ⌊Ĩ an
nos pl⁹mos⌋ ecce ſpes vana: qz nũq; credit ſe
illa derelicturꝰ ⌊reqeſce⌋ Ecce ignauia ocioſa z
pigra. ⌊Comede⌋ Ecce inbiãs gula ⌊bibe⌋ Ec
ce ebrietaꝭ demẽtia ⌊z epulare⌋ ecce vita luxu
rioſa. Ubi notari pñt ſeptẽ gaudia ſiue exulta
tiões quibꝫ ꝺ diuitꝫ vſurarij z auari loco dei
fruũt ĩ pñti vita. Sed attẽde qõ ſeq̃t: z vide ſi
nẽ illoꝝ ⌊Dixit aũt illi deꝰ. O tu ſtulte⌋ q̃ mõ ti
bi lõga ꝛpa ĩ diuitiaꝝ letitia ſpopõdebaſ. ⌊hac
nocte aĩaz tuã repetẽt a te⌋. ſ. ꝺmões exactoꝛeſ
qbꝫ illã fuaſti: ꝼm glo. ⌊q̃ aũ paſti cuiꝰ erũt⌋. ſ.
an filioꝝ an ꝓſanguineoꝝ/aut alioꝝ illa ibiãti
fame expectãtiũ deuozare. vt nõ ſepe ſz ſp vifi
ceẽ de eis qõ ꝑba ait. Relinq̃nt alienis diuiti
as ſuas z ſepulcra eoꝝ domꝰ eoꝝ ĩ eternũ. Tũc
nẽpe relinq̃nt alienis q̃ ĩ diuitijs cumulauerãt
qñ remanẽt bis q̃ ab eis alieni ſũt corde z cha
ritate: licz ꝼm carnẽ charioꝛeis ꝓpinq̃ ſũt. Nec ꝺ
ꝓmo: vicz q̃ vſura facẽ deũ derelinq̃re p intel
lectũ/memoriã/z volũtatẽ. ¶Scõo p vſurã qꝺ
offendit deũ ĩ eo q̃ vſura facit vſurariũ idola
trare: attribuẽdo nũmo cultũ ſcitiſſime trinita
tis. Nã vſurariꝰ attribuũt creature qõ ſolũ cõ
uenit creatoꝛi. qõ bñ notat apl⁹ ad Eph. v. qui
dicẽ auaritiã eſſe idoloꝝ ſeruitutẽ. qz ſicẽ idolatre
ſubdũt ſe idolo: tea auari ſubdũt ſe nũmo. Uñ
ſup dicto ꝛbo apl⁹i glo. ait. Auari deꝰ ẽ nũmus
Attribuũt vſurariꝰ z auari nũmo ꝓmo poten
tiã ꝓpter. ſcõo ſapiaz filij. ẽtio clemẽtiã ſpũſſceri.

¶Prio attribuũt nũmo potẽtiã ꝓpter: dum p
opa mõſtrãt q̃ pl⁹ ꝓpter eꝰ nũmꝰ q̃z deꝰ. Uñ. xl⁹
vij. di. c. oẽs. ait Bze. Oẽs buiꝰ ſecl⁹i dilectoꝛes
ĩ cremis rebꝫ foꝛtes ſũt: i celeſtibꝫ ſẽ debiles. Nã
mo potẽ ꝓpter ſpẽ ꝓpetua/nec paꝛ q̃dẽ i laboꝛe ſubſiſtunt.
tiã ꝓpter Propter cremis lucꝝ q̃ſtibꝫ iniurias tolerãt: z p ce
leſti mercedẽ vl⁹ cremiſſimi ꝛbi ferre ꝛcũelias re
cuſãt. cremo ẽt iudici tota die aſſiſtere foꝛtes ſẽ.
in oꝛone ꝛto coꝛã dño vel vnicuꝰ hoꝛe momẽto la
xant. ſepe nuditatẽ/deiectiõez/famẽ p acqren
dis diuitijs atq; bonoꝛibꝫ tolerãt. z eaꝝ rex ſe
p abſtinẽtiã cruciãt: ad q̃s adipiſcẽdaſ feſtinãt
Supna aũt laboꝛioſe q̃rere tãto magꝭ diſſimu
lãt/q̃nto magꝭ ea tribui tardiꝰ putãt. ¶Scõo
vſurariꝰ z auari attribuũt nũmo ſapiaz filij ꝺi ſapiaz ꝺi
Tãta em̃ fuit ſapia cbi filij dei: q̃ poſtq̃z car attribu
nẽ nr̃am aſſũpſit p diſcipl⁹os ſuos p vniuerſũz unt
oꝛbem oẽz idolatriã extirpauit: ſz auaricia im
pia idolatriã inꝛ cbianos inouauit. Jn huius
myſteriũ Oſee. x. ſeptũ ẽ. Scõz mꝛitudinẽ fru
ctus ſui iſrl'. i. cbiana gens multiplicauit ſibi
altaria. ſ ad vſurã parata. iuꝝ vbertatẽ fre ſue
exuberauit ſimulacrꝭ. Et Hiero. i epl'a ad Ru
ſticũ mõachũ inqt. Extimato male põdere pec
cato p̃ leui⁹ videt alicui peccare auar⁹ q̃z idola
tra. ſz nõ mediocriẽ errat. Non em̃ q̃ui⁹ peccat
q̃ duo grana thuriſ ꝓjicit ſup altare Mercurij
q̃z q̃ pecuniã auare/cupide/z inutiliter fuat z cõ
gregat. Ridiculũ videt q̃ aliq̃s iudicet idola
tra qz duo g̃na thuris offert creature q̃ deo de
buit offerre: z ille nõ iudicet idolatra q̃ totũ ſ⁹
uitiũ vite ſue offert creature. ¶Tertio vſura clemẽtiã
rij atq; auari attribuũt nũmo clemẽtiã ſpũſſci ſpũſſceri
dum p opa mõſtrãt ampliꝰ trãſformare poſſe attribu
mẽtes eoꝝ amoꝛ nũmi q̃z dei. Habz em̃ nũmꝰ unt nũ
auaroꝝ z vſurarioꝝ deꝰ: quẽadmodũ ſpũſſan mo
ctus ſuos ſpũales ſtatus. bz viſiões. habet ex
taſim. habet q̃q; oratiõnẽ. Jnde di. xlvij. i. c. ſicẽ
bi. Amb. ait. Sicẽ bi q̃ p inſaniã mẽte tranſlatꝰ
ſũt: nõ res iã ipſas ſz paſſionis ſue phantaſias
videt: ita z mens auari ſeꝛ vinculꝫ cupiditatis
aſtricta: ſemp auꝝ/ſp argentũ videt/ſp reddi
tus cõputat. ecce viſiões dei nũmi. Et ſequit.
Strat⁹ auꝝ q̃z ſolẽ incuꝛeꝛ. Et hec ẽ extaſis nu
mi. Et addit: ipa em̃ oꝛo z ſupplicatio ad dñm
auꝝ q̃rit. Ecce ipi⁹ numi oꝛo mãifeſta. Ul' dici
ꝑt: q̃ vſura adũſaꝛ ꝛori trinitati. ¶Prio ꝓpter E
piis adũſaꝛ: qz vẽdit tps qõ ſoli⁹ dei ẽ: z g̃tz ad Usura
vitã bois ẽ ꝛceſſũ. Uñ Act. j. ꝺr dñs. Nõ ẽ vim ꝛori trini
noſſe tpa vl' momẽta q̃ pr̃ poſuit in ſua ꝓtate. tarj adũ
Si igit̃ ñ ẽ nr̃m noſſe tpa mꝛtomin⁹ ẽ nr̃z illõ ſaꝛ
vẽdere. Jõ dñs Mat. x. ait. Strat⁹ acceptiſ⁹ g̃tz
date. ¶Scõo adũſaꝛ vitati filij: qz faẽ cbim
mẽdacẽ: q̃ Jo. xij. ait. Niſi g̃nũ fru. cadẽs ĩ ter
moꝛ. fue. ipz ſo. mãet. Et. j. ad Coꝛ. xv. apl's ait
Jnſipiẽs tu qõ ſemias ñ viuificaꝛ niſi ꝑus mo
riaꝛ: ſed vſura mꝛtiplicat g̃nũ z denariũ abſq;
eoꝝ moꝛte. ¶Tertio adũſaꝛ bõitati ſpũſſceri: q̃
q̃dẽ oia g̃tz donat: ſicẽ Mat. v. dñs ait. Solem
ſuũ oriri faẽ ſup bo. z ma. z plu. ſup iuſt. z iiu.
ſz vſura g̃tas vendit. Nã mutuare ex ſua ſpe
op⁹ g̃re ẽ/qõ vſura vẽale reddit. Ꝫ qõ Luc. vj.
dñs ait. Mutuũ date nihil ide ſpãtes. Si mu
tuũ datꝭ eis a qbꝫ ſpatꝭ q̃ ẽ vob g̃ta: q. d. nll'a. F
Sic g̃ pz ſcõz quõ vſura faẽ idolatraꝝ. ¶Ter Usura
tio vſura faẽ deũ ipugnare z blaſpbẽare. Nã vſu pugnat
ra gnãt i aĩa abomiabilẽ ipierateẽ Ꝫ deũ: ita vt deũ: z
impugner dñna z ſic deũ blaſpbemet: Ꝫ tles ait blaſ
ꝑba i pñs. Fructũ eoꝝ ꝺ ekta p. z ſe. eoꝝ. a fi. bo. phemat.

Blasphemia triplex

qm̃ decli. i re mala. ℣ro q̃ notãdũ: q̃ ẽ triplex blasphẽia. ℣ria affirmatiua. Scõa negatiua. Tertia vsurpatiua. ō q̃ualibi dixi. ℟ ãt ō ꝓma agit. Quot bodie inf̃ chr̃icolas mẽtes: demẽtes repiunf̃ q̃ credũt/imo mãifeste asserũt ꝓlm̃ sine aliq̃ mãifesto vsurario ñ posse stare. Ecce ꝓmo tribꝰ blasphẽia ꝫ deũ: o ũ sibi ponit ipos sibilia ꝑcepisse/cũ i mf̃ꝫ ꝓhibuerit vsurariã ꝑ uitatẽ. ¶ Scõo ẽt blasphẽaf̃ chr̃is: q̃ siẽ supꝫ dictũ ẽ Lu. vj. ꝑcepit mutuũ g̃ꝫ dari: ꝫ q̃s blasphẽos clamat Hiero. di. Anathẽa sit q̃ dixerit deũ ꝑcepisse aliq̃ ipossibile. ¶ Tertio q̃ꝫ blasphemaf̃ eccl'ia scrã: q̃ tã acerrime i sacrꝫ canonibꝫ z decretꝫ vsuras pseqf̃ z ipugnat. atq; dicẽtes vsurã ñ ee pcm̃ tãq; hereticos puniẽdos ee decernit: sic̃ pꝛz ex ℟ō. vsu. c. ex gui. i fi. in cle. vbi sane dr̃. Si q̃s i illũ errorẽ iciderit vt prinacie affirmare p̃sumat exercere vsuras ñ ee pẽ decernim⁹ eũ velut hereticũ ee puniẽdũ: locoq; nihilo mi⁹ ordiarijs z hereticę p̃uitatꝫ inquisitoribꝫ districti⁹ imũgẽtes: vt ꝫ eos q̃s ō erroze hꝫ diffamatos iuenirũt aut suspectos: tanq; ꝫ diffamatos aut suspectos ō heresi ꝓcedere nõ omittãt. ¶ Quarto blasphemãf oẽs scti doctq; medaces extimãf dũ vsura quã ipi ꝓdemnãt: i pl'is necaria ee temerarie affirmaf̃. Et licet q̃libꝫ chr̃ian⁹ q̃ ñ vl't ruere i tot blasphẽias firmiꝰ credere obligef̃ q̃ possibile ẽ bũano gñi z cuilibet pl'o absq; manifesto vsurario stare: nihilo min⁹ hec fides ꝫa valet lucide ipsis fidelibꝫ rõnibꝫ sufficiẽtibꝫ ꝺclarari. ¶ Q̃ ãt q̃libꝫ ciuitas siue cõitas possit stare: imo melꝰ subsistere sine vsurario vl' vsurarijs mãifestꝫ pꝛz i seq̃ntibꝫ. ¶ Circa ℟ diceret q̃s. vnꝰ mouenf̃ isti q̃ dicũt citatẽ siue cõitatẽ ñ posse stare sine manifesto vsurario. Rñr q̃ tria illos inducũt ad sic opinandũ siue credẽdũ: viz

Necessitas
Cõmoditas
Utilitas

¶ ℣rio ad ℟ iduc̃ illos necessitas q̃ triplex est. ꝓma: q̃rar⁹ inuenif̃ mutuatoꝝ q̃ gꝫ mutuare velit. Quapꝛopf̃ dicũt q̃ i nẽcitatibꝫ egenoꝝ nec̃e ẽ: posse hr̃e recursũ ad aliquẽ sub vsurꝫ publice mutuãtẽ. Sꝫ ill' dicẽdũ ẽ: q̃ licꝫ possit ℟ ꝓ ℣o supp̃oi. s. q̃ rar⁹ q̃ gꝫ mutuare velit repiaf̃: tñ indagãda est rõ/vñ ℟ ꝓueniat. Et hec rõ ꝑ ee cupiditas diuitũ siue illoꝝ diffidẽtia ō solutiõe mutui i ẽmino p̃fixo. Et malicia eoꝝ q̃ pot⁹ sb fenore vl' spe lucri mutuare velẽt: hec g̃ nẽcitas i his q̃ ei cãꝫ pstant ñ excusat culpã ꝫ agg̃uat: cũ ex ipia ꝛsuetudine originẽ sumat. ¶ Scõa nẽcitas ad ℟ ipellẽs ẽ: qz rarus iuenif̃ emptoꝛ. Nã licꝫ q̃s habeat aliq̃d q̃ possit pignoꝛi dari: ñ tñ tã cito repiri ꝑ cui valeat vendi. Et interi q̃ indigẽs ẽ pl'a cõmoda portat. Dis q̃ꝫ rñderi p̃t: q̃ vtilitas cõis ꝑticulari ꝓponẽda ẽ. Vñ Aug. ait. Charitas cõia ꝓꝛijs z ñ ꝓria cõib⁹ añponit. Sꝫ ve ifelici mõdo: qz vt ait apl's ad Phil'. ij. Oẽs q̃ sua sũt q̃rũt: ñ q̃ Jesu chr̃i. ¶ Tertia vt dicũt nẽcitas ẽ: qz rar⁹ inuenif̃ iust⁹ appciatoꝛ q̃. f. rem iusto ꝑcio emere velit. Ad ℟ dicẽdũ q̃ malũ spũale nũq; ꝓpetra ri: nec ẽt pmitti dꝫ ꝓf̃ aliq̃ cõmodũ tpale.

¶ Scõo induc̃ ꝓlos ad sic credẽdũ cõmoditas. Nã vt aiũt ꝓf̃ facilitatẽ quã p̃sto hr̃e mutuũ habẽdi a publico vsurario subuenif̃ indigẽtijs z nẽcitatibꝫ suis. Quibꝫ pot rñderi. q̃ si mutuantes sub vsurꝫ. ℣rio q̃dã accipiũt ꝓf̃ nẽcitatẽ vsurꝫ sũe triplices sibi subuenire valẽt. Ad q̃d dicẽdũ ẽ/q̃ cõmoditas hec z nẽcitas i republica ñ est attẽdẽda: q̃n cõsrf̃ i ea inde sequif̃ maiꝰ dãnũ q̃ꝫ sit ipꝫ cõmodũ. Nã si suscipiẽs tale mutuũ paup ẽ: z in paupertate sua idiger adiuuari z sublcuari: per hũc modũ paup pauperior fit: z ide amplꝰ oppf̃ mutuumf̃ z g̃uaf̃ vñ sublcuari videf̃. vtꝫ ad sensum Ex his ꝓꝛ q̃ hec nẽcitas ꝓxi: quã q̃dã iaduerf̃ tenf̃ aduertũt dicẽtes nec̃e hr̃e publicũ vsurariũ: ñ excusat ꝫ amplꝰ aggũat z ꝺdemnat. ℣ Pauper suscipiẽs mutuum sub vsurꝫ ra pauperior fit

¶ Scõo sũt q̃dã q̃ mutuũ sub vsurꝫ accipiũt ꝓf̃ iniq̃tatẽ. s. vt ludere possint seu vt secrenf̃ luxurias suas: ipleãt gulã atq; vãitates z voluptates/i se z i suis ꝓ libito voluntatꝫ sue: sic̃ iueniunf̃ q̃ modicã patiẽtiã i penuria ñ p̃nt sustinere: ꝫ ꝓꝛ⁹ q̃ꝫ careẽt q̃nq; vino aut carnibꝫ vl' aliq̃ ñ piscibꝫ pot⁹ vadũt ꝓ vsurꝫ ad iudeos Et forte taliũ q̃ꝫ etiã ꝓcedentiũ ñ minoꝛ ẽ numer⁹. Et ꝓ talibꝫ publicos vsurarios ordinare seu sustẽtare nihil ẽ aliꝰ q̃ꝫ fauere iniq̃tati z apire vias impietati. Cuilibꝫ ãt tale fauẽti ꝓbatur. Si videbas furẽ currebas cũ eo. i. publicũ vsurariũ: z cũ adulterꝫ portionẽ tuã ponebas sc̃z dũ publico vsurario fauebas. ¶ Tertio sẽ q̃dã q̃ mutuũ accipiũt sub vsurꝫ ꝓf̃ cupiditatẽ: sic̃ facere solẽt q̃dã artifices z mercãtes: quia maxie viduaꝝ dores sub vsurario mutuo recipiẽtes q̃rũt nõ sue nẽcitati succurrere: ꝫ sue insatiabili cupiditati diuitias cumlare. Sũt insup q̃dã q̃ a publico vsurario ꝓ minori vsura mutua q̃runt vt ea alijs ꝓ maiori dispensent. Sũt z alij q̃ ꝓ cũdãtes aut timẽtes i vita sua seu i morte vsurarij repurari dant ꝑẽ vsurarij lucri mãifesto vsurario. Et hi maxie eos defendũt z eis fauẽt. ¶ Tertio pl'os ad sic credẽdũ induc̃ vtilitas quã sibi purãt inde venire. Nã plimi sũt q̃ ꝓ quo tpe denarijs idigẽtes mutuũ sub vsurꝫ accipiũt sperãtes pauꝫ diebꝫ tale onus ꝺponere. paruq; ide icõmodũ reportare. Nã si rẽ quã ꝓ pignoꝛe ponũt vẽdere vellẽt: vt emptoꝛẽ tã cito ñ repirẽt aut satis ꝓ minoꝛi pꝛcio q̃ꝫ poscat iusticia darẽt. Insup q̃nq; rẽ venditã iteꝝ emere neẽe hr̃ent: ex q̃bꝫ oibꝫ g̃uⁱ⁹ q̃ꝫ de vsura vt aiũt/icõmodũ reportarẽt: z aliũde sue idigẽtie puideꝛ ñ p̃nt. Ad ℟ rñdẽdũ ẽ: q̃ tl'es ꝓtinuũ iolitũ vsure venenũ: sẽsibil'r ñ adũtũt: illꝰ ñ pẽderãt dãnũ: ꝫ expiẽtia teste paulatim isensibil'r labẽte ꝛpe vt pl'imũ repiũt se i fine ꝺceptos z i reb⁹ ꝛsũptos z diũsimode ꝺuoratos: et iuꝫ ꝓpositũ eoꝝ rarissime eueniꝛ. Insup si alicui cuẽiꝫ ꝓtigat. attñ cõi vtilitati q̃ pticlari pferẽda ẽ pniciosũ ẽ ꝓbaf̃. Sꝫ dicã forte⁹: p̃supp̃oaf̃ q̃ ꝓ dictã ꝛfessionẽ mlta vitarenf̃ ma

laveruta dānū i rebꝰ: piculū i psonis. Et q̄ ꝓpt̄ B. plā seq̄renk bōa. s. paupeꝝ sustēratio: mercāꝯ riaꝝ saluatio ꝛ ꝓsilia: nihilomin⁹ ñ dz tal' liber tas dari: nec tal' ℨcto⁹ fieri. Nam mala q̄ vitari p̄nt ꝓ p̄dictā ꝓcessiōez: vtz sūt tpalia ꝛ corpalia sz nullū malū spūale dz cōmitti: nec ēt p̄mitti ꝓpt̄ aliq̄d malū tpale vl' corpale vitādū: nc ꝓpt̄ aliq̄d bonū adipiscēdū. Adhuc fortꝫ addā: da dato q̄ p tpalē ꝓcessionē ac ꝙ ℨctū vsurariū in aliq̄ casu aliq̄d spūale malū euitaret: regulariť tñ ñ videť illō posse eē maꝰ q̄z p̄tm illō q̄ cō mittiť i tl'i ℨctu si bñ ꝓsiderenť q̄ tā dicta sť ꝛ q̄ dicenť i se. fmōiꝫ. ꝓpt̄ea ñ dz hō trālgredi p̄ce ceptū dei ꝓpt̄ q̄cūq; bonū ꝓtic'are q̄ sibi vel alťi supuenire possit. ¶ Sz di. q̄s: p q̄d tñ pos sec rerrahi ꝓp'ls ab illa falsa opīone q̄ i ꝓp'lis sit necessarioꝰ publicꝰ vsurarioꝰ. Rūr q̄ p triplicez vtilitatem: scz

Utilitates q̄ seq̄renť ex b. si nō eēnt

¶ Generalē Tpalem Spūalē

¶ Pria ē vtilitas gnālis. Nā si ñ bťet vsurarioꝰ mānifestꝰ hi q̄bꝫ pe cunia opꝰ ē: q̄ñ demū ñ iuenirent aliū subuētorē res suas vēales exponerēt: ex q̄ vsurarij publici seq̄reť cōis p̄tica atq; cōe cōmerciū ꝛ transitū mercātie ꝛ vtibiliū rez. bāc q̄dem vtilitatē tri plex boiz genꝰ p̄ticipare nosciť. s. paupes/diui tes ꝛ mediocres. Pzio paupes q̄ venderēt res suas ꝓ necitatibꝫ suis. Et sz ñ sp vēderēt illas p̄cio iusto: tñ oiꝫ bicide pēsaťcōiť minꝰ dānū paupibꝫ ꝓueiret tal'r vēdere q̄z ad vsuras dare vtz ad sensū: possent ēt tl'es res suas vēdere sb redēptōe: ꝛ sic itez minꝰ dānū icurrerēt. Scōo hāc vtilitatē p̄ticiparēt diuites: vl' q̄cūq; emen tes q̄ ꝓ cōmodo suo/vl' ꝓ reuēdēdo emerēt res illas vēales ꝛ sic possent lucrose exercere artem suā. Tertio hāc vtilitatē p̄ticiparēt boies medi ocres atq; cōes: a p̄mis emptorib⁹ ꝓ loco ꝛ tpe recemētes. Et q̄ñq; ꝓ meliori foro q̄z vēdidekt.

¶ Scōa vtilitas ide; pueniēs dī tpal' siue ciuil' q̄z triplex ꝓfuatio iñ seq̄ť. Pria ē ꝓfuatio ciui liū rez/q; ciuiū suba remāeret inť eos: q̄ vti q̄z lōge meliꝰ eēt q̄z tl'es res venirēt in manꝰ iudeoꝝ ꝛ alioꝝ vsuratioꝝ. Scōa ē ꝓfuatio de nariꝝ. Nā siue ille res vēdanť siue emanť sp denarij remanerēt inť ciues: ꝛ ñ oēs i vno isti abili sacco vsurarij ꝙgregarēt siue cumularēť.

¶ Tertia ē ꝓfuatio citatꝫ atq; frax: tū q̄ ex p̄cedēt⁹ ꝓfuatiōib⁹ iminēt⁹ picul' ac guerris ciuitas vl' era melioꝰ bťet. vñ possz ciuiū suoꝝ obuiaťp̄ssurꝫ: tū ēt q̄ cessante fenore ꝓp'ls ñ tā dire flagellareť a deo: sic̄ patebit in seq̄ntib⁹.

¶ Tertia vtilitas iñ pueniēs ē spūal'. Tria ei bona inde seq̄renť: scz

Z

Peroꝝ diminutio Dilectōis gnātio

¶ Prim bonū ē p̄cō rū diminutio. Naz ex charitať augm̄tario vsurario mānifesto inꝰ nū erabilia p̄ea ml'iplicāť: icredibiles iericatio nes oriūť: ꝛ guissime excōicatōes: ꝛ ad satisfaciē dū ip̄portabiles obligatōes acq̄rūť: sic̄ ad sensū p̄z: ꝛ d̄ aliq̄d i seq̄ntib⁹. ¶ Scōz bonū ē dile; ctiōis gnātio. Nā mutua dilectio q̄ ex disuetu dīe alterꝰ ꝓ subueniēdi exticza fuerit inter ci ues/viuificaťꝓpt̄ mutua seruitia facta ꝛ acce pta. Et sic efficereť va ciuitas q̄ ē corditū vnitaš

¶ Tertiū bonū ē charitatꝫ augm̄tario ꝛ ꝓser uatio. Nā sic̄ ex disuetudīe sibi mutuo fuiēdi nascik rusticas ꝛ aspitas corditū inť ciues: ꝛ ex aspitate facilik iurie oriunť: ex q̄bꝫ rixe dissensi ones secte ꝛ guerre sumūt originē ꝛ fomentū. Ita ex mutuis fuitijs gnāta charitas crescit ꝙalescit ꝛ mirabil'r ꝓfuať. Ecce tā pz rnsio ad dubiū: vtz q̄ triplex vtilitas seq̄reť ex b: si ñ es sent vsurarij publici. Quis dubitat si nō eēnt hic iudei vsurarij: ciuitas patauiē. singul' anis in pl'ibꝰ cētenarijs ꝛ forte i aliq̄e milibꝰ floz. cēt abundātioꝝ: vt bñ p̄t capi q̄libet sane mentis.

M

¶ Sz adhuc di. q̄s/sūt ne alia mala q̄ ꝓp'lm re trahere debēt ab hꝰ mala opinione q̄ vsurarij sint necarij ꝛ ne sic passim currāt ad iudeos et alios vsuratios. Ad b dicēdū ē: q̄ tria sūt gnā guissimoꝝ maloꝝ q̄ ꝙsueuerūt fieri in ꝓp'lis ex vsuraria p̄uitate marie si publica est: scz

Tria genera maloꝝ q̄ seq̄uūť ex vsuraria p̄uitate

Tpalia Spūalia

¶ Pria mala sunt tpalia. Et hec mala ꝛ dāna ad q̄tuoꝝ reduci p̄nt

Malum tpale

Corpalia

Prim ē pignoꝝ ōstructio. scōz ē ip̄oꝝ p̄scp̄tio. ctiū ē denarioꝝ ꝓsūptio. q̄rtū est ad vnū locū reductio. Prim q̄ malū tpale ē pignoꝝ ōstructio. Nā multa pignora q̄ publico vsurario dank. sic̄ sūt vestes lanee ꝛ linee ꝛ alia supellectilia a tineis ꝓsumūť: seu a muribꝰ ro dunť: aut p eruginē destruūť: sic̄ lorica: ꝛ sic de alijs. ¶ Scōz ăt malū ē ip̄oꝝ pignoꝝ p̄scp̄tio. Sepe nāq; qđ ꝓ mutuo pignꝰ ponēs sperat i pauc; diebꝰ redire. illō tñ nō ex b cessat trāsire tēpꝰ de die i diē: p̄stolabiť annꝰ. Et dū spabat i pauc; diebꝰ illō recolligere: supueniētibꝰ impe dimēt; ñ recolligit in ml'tꝫ mēsibꝰ. ita vt demū i p̄scp̄tiōez id trāsire neēe est. Et q̄ tl'es publici vsurarij cōiť volūt: q̄ i duplo vl' triplo plꝰ va leat pignꝰ q̄z mutuū suū ꝛ trāsacto anno tortū cōiť p̄diť pignꝰ: qđ bñ ꝓsiderare deberēt volen tes mutuare sub vsura: q̄nta dāna seq̄renť.

Pignoris p̄scp̄tio

¶ Tertiū malū ē denarioꝝ ꝓsūptio. Nā pau lati denarij minuūť i ꝓp'o: dū q̄tidie: die noctu q̄z vsura ve cancer serpit ꝛ q̄si insensibil'r subaz ciuiū rodit atq; ꝓsumit. Quod q̄ clare b icelli gere cupit ml'tiplicet lucꝝ vnⁱ floz. q̄ ab vsu rario mutuo deť ꝓ q̄nḡginta annis ad mēsem ꝓ p̄cio octo ōnarioꝝ: b pacto supaddito q̄ nūq; q̄z soluať vsure p̄cū nisi i fine q̄nḡgesimi anni sp oī āno fenus ō fenore ml'tiplicādo. i. oī āno cōputū faciēdo: ꝛ q̄tiēs excrescit floz. octo deñ. dādo. Et si q̄s bñ nouerit artē ml'tiplicādi di sceť q̄ tm̄ ascender sūma ꝛ ad tm̄ nūerꝫ floz. q̄ nll'a ciuitas i tota germania neq; in italia aue francia. imo forte nec i toto mūdo repiť: q̄ possz soluere tl'es fenꝰ. Judei accipiētes vsuras bene sciūt illū calculū ml'tiplicādi: ꝛ fenꝰ i capitale post ꝓpūtū reducēdi. ¶ Quartū dānū ē ip̄oꝝ ōnarioꝝ atq; diuitiaꝝ ad vnū locuꝫ reductio. Regulare vtiq; ē: q̄ q̄ntū diuitie atq; denarij ad paucioza marsupia reducūť: peioꝝ stat⁹ ei⁹ uitaš ꝛ ere indiciū ē. recce sic̄ deficiēcia nature

Nota reductio ōnarioꝝ ad vnū locum

apt̃issimū signū est hoīs mori ī breui: cū nālis calor extremitatiꝫ ꝺrelict̃ solū ad cor ꝛ ad ipa
Nota de iudeis
inferiora reduci videat. Et si ad paucos fiat reductio diuitiaꝝ pcl'osa ẽ statui ciuitat̃. ml'to ḡuio pculū imminet cū reducūt ꝛ coadunāt hec diuitie ꝛ ꝺ nārij ī mālibꝫ iudeoꝝ: qꝛ cū nāl'ciuitat̃ calor q̃ eiꝰ diuitie dici pt̃ ñ recurrit ad cor: nec subuēit ei: ſz p fluxū pestifer̃ currit ad apostema. Et cū oēs iudei ꝛ maxīe fenerātes sint capitel'es inimici oīm chr̃ianoꝝ. Miroꝛ ñ paꝛ ꝛ āmiratōe ces̄sare nescio quō ī chr̃iāis tāta regnet īsania: tanta vecordia ꝺñet. imo tāta ingrātia ac cecitas ob tenebrauit eos: q̃ ñ aduīt ꝓsūmatā ac excogitatā malicīā iudeoꝝ q̃ vtunt in̄ chr̃ianos. Cū em̄ chr̃iani sint oēs reges ī sanguie eiꝰ q̃ ẽ ꝓmogēitꝰ mortuoꝝ ꝛ ꝓnceps regū t̃re q̃ ꝺilexit nos ꝛ lauit nos a pcīis nr̄is ī sanguie suo: ꝛ fec̄ nos regnū ꝛ sacerdotes deo ꝛ p̃ri suo Apoc̄. j. Ido tāq̃ veri reges iusto ꝺño hñt diuitias suas a q̃b iudei iusto dei iudicio puati sūt ꝓpt̃ icredulitatē ꝛ ꝺuricīā cordis eoꝝ. Habēt ei chr̃iāi diuitias tpales: diuitias corpales ꝛ diuitias spūales. Has āt diuitias qꝛ iudei ñ valēt ab eis violenť auferre ꝓ ml'tiplicē fraudē ꝛ malicīā nirunť saltē eas mouere. Vñ diuitias tpales chr̃istianoꝝ publicꝫ vsurꝫ exoꝛq̃nt auferūt ꝛ minuunt diuitias corpales. i. sanitatē ꝛ vitā auferre conāť: ꝺū ꝫ oīnia ecclīastica istituta corpoꝝ medicos se ee̊ pcurāt q̃b q̃uis sint ignari ꝛ simplicissimi ī arte medicīa ml'ti chr̃iani adherent atq; ꝺ sanitate ꝛ vita sua maiorē ī eos spem et fiducīā ponūt q̃ in doctissimos ꝛ expt̃issimos medicos chr̃ianoꝝ. Qꝺ cū ḡuiť ꝓbuit setā si
diuitias tpales et corpales chr̃ianoꝝ rū iudei auferre conanť
nod⁹. xxviij. q. j. null⁹. ꝛ. c. se. vbi ee̊ ꝓbibeť chr̃ianis ne cū iudeis mācet aut cū eis habitēt/ aut aliquē ī infirmitate ad se vocēt: aut medicīaꝫ ab eis suscipiāt: aut cū eis ī balneo se lauēt. Et ꝺ laicꝫ sꝺ pena excōicatiōis: ꝛ clericꝫ sꝺ pena ꝺepositiōis. Idē ꝺi ex ꝺ iudeis ī. c. ml'toꝝ. c. iudei. ꝛ. c. ad hec. Quot āt chr̃iāos ignātia vl' malicia occidāt nouit deꝰ: ñ solū suis pessimis medicinis: ſz ꝛ occult̃ insidijs q̃rentes sāguinē chr̃iāoꝝ fūdere sic̄ et ipsi vobis nr̄is oñsū ẽ ī Tridēto ꝓ puerū ab eis occisū: ꝺ q̃ ee̊ pl'es referūt fieri miracl'a ꝛc̄. Diuitias āt spūales. i. fidē ꝛ eccl'iasticoꝝ p̃ceptoꝝ obediēcīā cū ceteꝛ spūalibꝫ thesauris veroꝝ chr̃ianoꝝ suis blādicijs venenatꝫ ꝛ amicicijs exq̃sitꝫ: ꝛ mūeribꝫ roxicatꝫ ꝛ ꝓsūcatōibꝫ simulatis ꝛ ꝓditionibꝫ excogitatꝫ ꝛ fauoribꝫ acq̃sitꝫ/ rapę/ ꝺissipere/ ꝓsūere/ ꝺuorare ꝛ ꝺissipare ñ cessant: secū ad īferos īsensatoꝝ chr̃ianoꝝ trahēntes infelices alas. sic̄ pt̃s beu ī ml'tꝫ ad sensū.

¶ Scōa ꝺo mala q̃ supuenīūt ꝓpl'is ex vsurario manifesto sūt mala spūalia: q̃ ad quattuoꝛ genera reduci possunt: vicz

Mortales offensiones
Maiores excōicatōes
Grauissime obligatōes
Difficillime intricatōes

¶ Prim̄ genus malo. spūaliū ī. ne legitia cā. i. sine nēcitate ab vsurario ēt manifesto sub vsurꝫ mutuū recipit mortal'r peccat. vt pt̃s ꝺ. ser. xviij. S. Eodē mō peccat q̃ eoꝝ recipit oblatōes. sic̄ pt̃s ex ꝺ vsu. qꝛ ī omib⁹. Sil'i mō peccāt oēs sciēter eoꝝ el'ymas recipiētes: q̃a p ꝺ faciūt vsurarios spoliātes ad satisfaciēdū p male ablatꝫ: peccāt inquā nisi aliq̃ legitia cā excusenť. Peccāt q̃q; ḡuissime q̃cūq; locant: vel alio sub titulo ꝓcedūt aliquā domū ad exercēdū vsurā: ꝛ oīm pcoꝝ q̃ ex fenore illo partant̃ pticipes fiūt. Insup vltra hec si sp̃iarebe/ arcbiepi/ Epi icurrūt ipso facto suspēsionē. Mōnoꝛes ꝺo psone singl'ares excōicatōes. Si āt ẽ collegiū vl' vnīūsitas inꝺictū icurrūt. Et si talē sniaz p mēsem sustinuerit alio ꝺurato: ex rūc inꝺicte sūt t̃re coꝝ q̃ diu pꝺicti vsurarij ibi cōmorant̃. Si ꝺo laici sūt ecclīastica cēsura p ꝺinarios cōpelli debēt. Sic̄ pt̃s ex ꝺe vsu. i. ca. vsuraꝝ. li. vj. Adhuc sūt ml'te alie offensiōes pcōꝝ q̃s cā breuitat̃ trāseo.

¶ Scōs malū ex vsurario mānifesto ꝓuenīēs sūt maiores excōicatiōes: qꝛ ml'ti icurrūt excōicatōes maiorē ꝓpt̃ ꝺebitū fauoꝛē ꝛ ꝺatū. Nā sic̄ pt̃s ex ꝺ vsu. in cle. ex gui: excōicati sc̄ excōicatiōe pꝺicta oēs pātes capitanei: rectoꝛes: ꝓsules: iudices/ ꝓsiliarij: ꝛ q̃uis alij officiales q̃ ꝺelinq̃unt ī casibꝫ infra scpt̃s. Et ponūť ibi sex excōicatiōes. Prima si statutū ꝺe ceto facere/ scribere vl' ꝺictare pl'sum cōticatiōnes occa
Sex ex
pserit q̃ vsure ab vsurarijs exigi possint. Secūda si q̃s iuꝺex q̃ vsurarijs psoluāť vsure pēnevsu
sionem
supserit iudicare. Tertia si ad soluēdū vsuras raꝫ
debitoꝛes cōpellūt. Quarta si q̃s ex supꝺictis opam ꝺederit: q̃ vsure olim solute ñ repetanť. Quinta ẽ si statuta baceno edita ī fauoꝛē vsurarū q̃ ꝺ facere pñt infra tres mēses ñ ꝺeleuerit de libꝫ cōtatū. Sexta si ipa statuta siue ꝓsuetuꝺines effectū vsuraꝫ hūtes: psupserit obseruare. Oēs igit̃ illi q̃ fauoꝛē vni vsurario mānifesto ꝓcessū pꝺicto mō excōicati sūt.

¶ Sz circa ꝺ pōt q̃ri: vtꝛ statuētes: q̃ subditi sui nō possint recipe q̃ vsurꝫ ī āno vltra duos solidos q̃ libra ꝛ ꝺ sub pēa/ ñ tñ ꝺicūt q̃ vsuras faciāt: ſz si ꝺ
Quęstio
cerit ñ recipiāt vltra sūmā pꝺictā: nūq̃d icidūt ī pꝺictā sniaz excōicatōis. Et viꝺeť q̃ sic: cū q̃ ꝺāmō colorē ꝛ audaciā pstant saltē ꝺirecte ad exercēdū vsuras. ex̄ ꝺ vsu. ex gui. i cle. ibi. ꝺiuꝰ coloribꝫ ꝛc̄. Et qꝛ negādo ꝺ maiori ꝺirecte videť tacite ꝓsentire ꝺ minori. Rūr q̃ ꝺ vex̄ ẽ: si ꝺ ī fraudē ꝺ fieret vt p ꝺ possent exercere vsuras sec⁹ cēt si ī nll'o icēderet ꝓcedere: liceꝛ illō pmitteret vt maiꝰ malū euitaret. ex̄ ꝺ vsu. in. c. vsuraꝫ. lib. vj. Sic ñ solū ꝺ maiori sūma: ſz ēt ꝺe duobꝫ solidis ꝺ negare viderenť. xviij. ꝺi. c. j. Et xxxj. q. j. hac rōne. huiꝰ sniē ẽ Jo. an. ꝛ Guil'.
Rūsio

¶ Tertiū malū ide venīēs sc̄ ḡuissime obligatiōes. Nā oēs supꝺicti fauēntes vsurario mānifesto sic̄ pꝺcm̄ ẽ obligati in̄ remanēt satisfacere ī solidū oēs vsuras illas: q̃s suo fauoꝛe ꝛ auxilio vsurarij adepti sc̄: nisi ipi vsurarij restituāt eas. Quartū genꝰ spūaliū maloꝝ ide puenīēs sc̄ difficillie intricatōes atq; plixitates: q̃bꝫ ex vno mānifesto vsurario se reptūt intricatos: ꝛ ī ardu/ issimis ꝓplexitatibꝫ siue ꝓplexibꝫ collocatos.

Mala corpalia puniũt ex manifesto vsurario

¶ Tertio ex ꝓuitate vsure z maxle ex mãifesto vsurario ꝓcũit mala corpalia. Uñ ḡtuor flagella z mala ꝓmittit ds sup chr̃ãos corpa ꝓpter vsuras. Prim̃ se bõicidia. scõz fames. ttiũ pestes. ḡrtũ crudelitas bestiar. Et õ bis mãifestat Jo. i Apoc. vj. c. i apitiõe ḡrti sigilli. vbi õr se vidisse sedẽtẽ sup equũ pallidũ. i. diabolũ auaricie z vsuras: mãmona noiatũ. Nã mãmona diuitie ire ꝓtat. Equs ãt pallid⁹ sup quẽ sedebat: vsurari⁹ ẽ. Nẽpe pallor ꝓpri⁹ auri color ẽ. Et iõ merito aur̃ desigt. sic ꝓpha ait. z posteriora dorsi ei⁹ i palloꝛe auri: qz vsurari⁹ totus aure⁹ ẽ corde. Scdm vbi S. i Apoc. Et data ẽ illi. s. diabolo prãs vicz ꝓmittẽda sup ḡtuor ptes ire. s. vbi regt vsura z maxie mãifesta. i. ad orientẽ/occidẽtẽ/meridiẽ z septẽtrionẽ. inficere gladio: fame morte z bestijs terre. Ecce ḡtuor mala ꝑdicta siue flagella b ordinẽ nũerant. Prim̃ qdẽ flagellũ sc̃ bõicidia. Nã õficiẽre charitate q̃ maxie defic ex manifesta vsura: gnãnt odia dissensiões: diuisiões siue partialitates et guerre: ex qbꝫ oib⁹ bõicidia sequũt. Et õ b Jo. ait. inficere gladio. ¶ Scõz flagellũ ẽ fames scz ꝓpt̃ eraz sterilitatẽ: seu ꝓpt̃ guerras: grãdies siccitates: inũdatiõ pluuiaz z fluuioz: aut ꝓpt̃ mures rodẽtes blada: aut ꝓpt̃ iordiata frigora siue calores z ꝓsil'es famis occasiões. Et õ boc Jo. õr. z fames. ¶ Tertiũ flagellũ sc̃ pestes sic ꝑ corruptões aer̃/aq̃ vl're. morbos varios generates. febriũ: fluxuũ: russiũ: iurgioz: apostematũ z ꝓsil'ũ tã crebre q̃si oẽs patrias ꝓsumẽtes. Et õ b Joã. subdit. z morte. ¶ Quartũ flagellũ est crudelitas bestiar. vicz lupoz. vrsoz. vorãtiũ boies: seu rabidoz canũ venẽtaro morsu toxicãtiũ eos: z ꝓsil'ũ bestiar. Et õ b Jo. õr. z bestijs re: a qbꝫ i psona iustoz postulabat liberari dr. Ne tradas bestijs aias confitentiũ tibi. Rogem⁹ ḡ deum vra rancte malis vsuraz z alijs nos misericordit̃ libare dignet q̃ ẽ bñ. tẽ.

¶ De offẽsiõe pr̃i ꝑ vsurã. Ser. CXXV.

Rãldix oim maloz

rẽ cupiditas. j. Tim. vj. In ꝓcedẽti s. audistt̃ ꝑ lõgũ ꝓcessũ quõ vsura offẽdat deũ: qz facẽ deũ ỏrelinqre/idolatrare z deus ãpugre cũ qbusdã dubijs. Que ẽt veritas scdm rek si null⁹ eẽt public⁹ vsurari⁹. Que ẽt mala ꝓpter̃ trahere dñt ab vsur̃. Nũc ꝓñr videndũ erit. quõ ꝑ vsurã offẽdit ꝓrim⁹. Pro gra Aue.

¶ Radix oiz tẽ. vbi s. ¶ In pñti ser. tãgẽt. rũ inidrates qbꝫ vsurarũ ꝓpis suis nocẽt. Et bas distiguã i tres ptes. In qlibz petũ tãgẽdo ḡtuor iidrates siue ḡtuor mala qbꝫ vsurarũ ꝓpios suos offẽdũt. ¶ Circa ꝓmũ tãgẽt ḡtuor inidrates q̃z sp vna ẽ peior altera. ꝓma mala. scõa peior. trtia pessima. q̃rta neq̃ssima z st̃ille.

A

¶ Prĩa vsure iidrtas: qz ẽ eradicatio charitat̃ seu exrcitio ffne dilectois. Uñ ez Aug. õ ti. ad Pe. Cupiditas venenũ ẽ charitat̃: sz nẽo dubitat vsurã ex mala cupiditate ꝓcedt̃. Qñ ãt cupiditas siue vsura extinguat charitatẽ ꝓprijz: qz mutuũ libale atq; ḡtuitũ acc⁹ ẽ charitat̃ atq; ffne dilectois: eo q̃ ex tali actu freq̃ntato fm Alex. õ ales. mutua bñficia accẽdũt charitatẽ: et qbꝫ tũc ffne dilectois habit⁹ gnãt si ibi ꝓpus ñ fuit: vl' augmẽtat si ꝓ⁹ erat. Uñ tũc alijq̃s delectat tl'e mutuũ ꝓpio freq̃ntare. Sic eẽ si act⁹ dandi mutuũ ñ ex charitate: sz ex cupiditate z spe lucri ab boie freq̃ntat: ex tl'ibꝫ actibꝫ cupiditas gnãt: z gnãta crescit z dilatat: z i tã cõplacẽtiã tpaliũ boiez pducit: q̃ i vorgine i auaricie insatiabil' z ĩextinguibil' appetit⁹ peccãtie mergit. ez illõ Eccs. v. Auar⁹ ñ iple. pe. Jmo si q̃s cũ pot̃ gt̃ mutuũ dare negat: et si i tãtã cupidis vorgine ñ labat: ñ tñ ab hac auaricie macula ĩmunis ẽ: cũ dare i ml'z casibꝫ sit ꝓceptũ: vez ã. ser. cxv. E f g h i. bis nẽpe duobꝫ modis: vicz ñ dãdo mutuũ gt̃ aut nl'o mõ illõ coicãdo: extinguit charitas z dilectio inẽ ciues vl' saltẽ dimittit. ita vt tã ỿificet illõ apl's. ij. Tim. iij. in nouissimis diebꝫ ista. epa pl. z erũt bo. seip. amã. cupi. elati. superbi blasphẽi tc̃. Hoc idẽ ẽt oñdit apl's i ẽbis ebr̃at̃ di. Radix oiz ma. ẽ cupi. qa oia fere mala oriũt ex illa. Et eẽ ꝓrigit õ charitate: qz oia bõa ex ordiato amore originez bñt: eo q̃ oiz vtutũ z bonoꝛ radix z forma charitat̃ dicat. De b bi: ex õ vsu. i. c. vsuraz vorgine. li. vj. vbi bi ex ꝓncl. c. q̃ null⁹ ipzobioz fur vl' rapioz q̃z vsurari⁹: q̃ alias õuorat z fact̃rates exhaurit. vt ibidẽ dr. Ex bis pz q̃re mõnis ẽtibꝫ tã exneũ z q̃dãmõ horridũ pz idigẽtibꝫ mutuũ dare gt̃: qz. s. tã ỿificat qs dñs ait Mat. xxiij. qñ abũdauit iq̃. refri. cha. mul. Et q̃d ꝓuiẽti⁹ dici pt̃ iq̃tas q̃z vsura: qz z ñ eqrate sonat z verã ꝓprim̃ iq̃ratẽ ipoztat. ¶ Scõo b idẽ pz exptia. Sat̃ ei demõstrat ꝑ exptiã: q̃ si q̃s asuescit el'ynas dispẽsare/sp ad ãpli⁹ largiẽdũ dilatat̃ coz ei⁹. Et qs mirabile ẽ illi⁹ suba ex b ñ miuit: sz q̃dã icõprehẽsibili mõ crescit. ez illõ puer. xj. Alij diuidũt ꝓpa z dictores fiũt: alij reciptũt aliẽa z sp i egestate sc̃. Et trez Lu. vj. date z dabit vob. Ex ꝓmissis ḡptz: q̃ sic ex ipo actu mutui gt̃ dari siue ex el'ynaz freq̃ntatiõe charitas int̃ chr̃ãos gnãt z augmẽtat. sic ex õ fectu coz eradicat charitas: z extinguit int̃ chr̃ianos ꝓa dilectio ꝓioz. ¶ Scõa iq̃tas vsur̃ ẽ fons ꝓpij amoz̃ z ois ꝑa amicicie coz ruptela Charitas ei fm Aug. cõia ꝓpijs z ñ ꝓpa cõibꝫ añponit. vsurari⁹ ãt facẽ oppositũ. Nã sic ꝑ exptiã ptz. qlibz bõ exercitio suo in arte reipublice vtil'. agricole. cerdões. surores. fabri. sculptores. pictores. milites z ꝓsil'es oẽs: sol⁹ vsurari⁹ sibi soli vtil' ẽ: atq; null⁹ alĩ nisi sibi soli lucrat. ꝓpea miluo ꝓpand⁹ ẽ q̃ sp clamat Mio/mio/mio. q. d. plus/pl⁹/pl⁹. sz i b decioz ẽ vsurari⁹ ḡ milu⁹: qz solũmõ clamat ore. Ubi vsurari⁹ cupido corde/ipio ore atq; neq̃ssimo ope

Z Corrus ꝓcla ve amicicie

Miluo

clamare ñ cessat. Tãta deniq; ꝓꝛij amoꝛ cupidine flagrat: q̃ inq̃nctũ talꝫ neminẽ diligit/nlli q̃ se assoꝯiat nisi cã ꝓꝛij lucri atq; cõmodi sui: eo q̃ vsura miro mõ gnãt coꝛrupcões oĩs amicicie atq; ciuil' soꝯetat. Jõ valde ꝓpe ẽ talib⁹ loq̃t apl's Phil'. ij. di. Oĩes secꝫ vsurariꝫ q̃ sua sẽ q̃rũt ñ q̃ ihesu chꝛi. Et q: vsurari⁹ solũ sibi ꝓdest z alijs obest. iõ ẽ moꝛte illi⁹ letanꝫ magꝫ ẽt oĩes ꝓsanguinei ei⁹ q̃ de alio ciuiuscũq; gñis pcõꝛe: Cui⁹ ẽt ꝛõ ẽ: q: dũ viuit cõtꝛauar⁹ z tenax ẽ: nc de bõis suis pticipãt ꝓsanguinei vl' amici sui. ñ paupes vel vicini: q̃nimo ꝛota familia domus sue ex auaricia sua viuit cũ illo in anguſtia ve patebit ĩ ser. se. Cũ ẽo talꝫ vsurari⁹ defunc⁹ ẽ: si dimisit q̃ ꝛestituãt male ablata certꝫ: iocundanꝫ cũcti q̃ ei soluerũt vsuras. Et si ẽt cõmisit q̃ ꝛestituanꝫ icerta/ĩcertanꝫ paupes z mẽdici. Et sic cõtiꝫ oĩes audita vsurarũ moꝛte gaudẽt. Et maxie illi q̃ ẽ bõis suis qõ añ ñ poterãt ꝓticere sperãt. Un talis merito assil'at pozco: de q̃ dũ viuit nll'a bꝫ vtilitas sed ml'⁹ labor. eo ẽo moꝛtuo de illo z magni z parui z q̃lib⁹ cõsanguinei/q̃lib⁹ vicini ꝓticipãt. Sed ꝑu raro tanẽ gr̃am ꝓsequunt ĩ extremis vsurarũ vt vsuras cõmittãt ꝛestitui. q: ĩ vita sua nõ meruerũt hanc gr̃am ꝓseq. Ꝛm illo Aug. in ser. de Innocentib⁹. Nec aniaduersiõis pena pcutit pcõꝛ vt moꝛtes obliuiscat sui q̃ viues oblit⁹ est dei.

Usurari⁹ assil'at pozco

Exẽplũ

¶ De ẽ audiam⁹ exm̃ de q̃dã vsurario. quẽ dũ sacerdos su⁹ ĩ extremis moneret de salute sua dicẽs ꝙ tria essent ei necaria ad salutem. vicz plene ꝓfiteri: dolere ẽ pctis ꝓpꝛijs z ꝛestituere aliena. Et ille ñdit. Duo ꝓma libẽter faciã: sed certũ quõ facere possũ: q: nihil mihi remaneret neq; meis. Et sacerdos. sine ẽ ñ potest⁹ saluari. Et ille. dicunt ica sapiẽtes z scꝑeuret? Cui sacerdos. Jea vere. Et ille. Et ego volo ꝓbare vez dicãt vez. vñ nõ ꝛestituã z sic volo moꝛi. Sicq; ĩfelix hõ moꝛtuꝰ ẽ magꝫ timẽs pauperẽ vite pñs q̃ dãnatiõez eꝛnã. z ꝓuinã magis q̃ niuẽ.

Ex

¶ Tertia iniq̃tas vsure q: est mater illegalitat⁹ z deceptionũ. Nã subtilissimos contract⁹ z dolos studiosissime excogitat: vt ml'tiplicib⁹ vijs fen⁹ exerceat z lucra exaugeat: z rapinas acq̃rat. qõ cũ se feciss̃e ꝓsp̃ĩe leꝛãter gl'iaꝫ se sapiẽter egisse. z ml'tos alios tã in malicijs q̃ ĩ diuitijs supasse. Quẽ icrepat ꝓpha dicens. Quid gl'iar⁹ in malicia id est pecunia male acq̃sita q̃ porẽs ex iniq̃tate i. vsuraria pecunia neq̃ter possessa. Tota die iniusticiã cogitauit lingua tua: sic nouacula acuta feciſti dolum Cũ ãt dr tota die notat pseueraãt sollicitudinẽ i malicia. cũ ãt addit iusticiã iustũ ẽtũ z lucrũ demõstrat. Et q: tl'ia oĩ malicia cordis/oris z opis ꝓpꝛauit/recte subiũgit Cogitauit Ecce coꝛ nequã malicia ꝓgnãs. lingua tua: ñ dei. Porẽs aũt ĩ iniq̃tate eẽ ꝓbaꝫ: q: absq; labore iniusticiã non cessat cogitare z loqui. ecce malicia oris. Sed cum lingua non scit cogitare sed loqui: ideo ꝓphẽta ait Cogitauit lingua tua ve sic ĩ boꝛ duoꝛ ꝓiũctõe exꝑmaꝫ impꝛij lucri excogitatõ velox cũ ꝓmpta z pata plãtiõe ẽboꝛ. eo q̃ ꝓmpte nouit ad lucra formare ẽba iuxta cupidinẽ coꝛdis. Et vt oñdat q̃ sit⁹ op⁹ ꝓdict̃ duob⁹ oĩno cõformẽ sit meritꝫ sbdit sic noua. acu. fe. dolũ i. ope pfecisti dolosũ lucr̃. Ex q̃ ptz q̃ agte barbitõsoꝛi vsurariũ cõparr nouacl'e liguã ei⁹. Tria nẽpe ĩ nouacl'a cõuenerari pñt. Prio ei occl'tat aciẽ suam in scipa barbitõsic ẽt vsurari⁹ actutã suã malicĩã absc̃ondit ĩ coꝛdi soꝛi z lin suo. Et iõ ẽ taliũ coꝛde ẽ: Hiere. xvij. Prauũ ẽ gua cius coꝛ bonis z ĩ scrutabile. Scõo añq; radat acutꝫ nouacl'e nouacl'a sup lapidẽ oleo vncta: sic adulatõ malicios̃a vsurarioꝝ ẽctũ ꝓcedit. Et ẽ tl'i ꝓpha ait Mollit⁹ sũt fm̃ones ei⁹ sup oleũ. z ipi sũt iacl'a. s. feriẽtiũ bonis coꝛda. Tertõ cũ ipa nouacl'a radũt pilos. paulati auferũt ꝛpalia bõa. Un Eze ch. v. dñs ꝓmissiue ad vsurariũ ict. Sume tibi gladiũ acutũ radẽtẽ pilos. Et sbdit a ꝓpha. Dilecti. ma. i. malicios̃ũ ẽctũ sup benignitatẽ i. pl⁹ q̃ mutuũ dare ẽtis tẽ.

D Legal' ꝓ dicto

¶ Quarta iniq̃tas ẽ legal' ꝓditõ z domesticũ furtũ. Et ille malicia ẽ neq̃ssima. Legal' ãt ꝓditõ ẽ q: vsurari⁹ z maxi e mãifest⁹ ꝓdic ꝙ lucrari itẽdit. cũ ꝓditõ dici dr: q: sb pallio pietat⁹ atq; fuitꝫ alicna ꝓdat. Est ẽt domesticũ furtũ: q: vsurari⁹ facẽ ẽ ꝓceptũ dĩ. Exo. xx. vbi dr. Nõ furtũ facies Jcꝰ mꝛsteriũ Mat. xxj. scꝑtũ ẽ ꝙ iesꝰ icrauit ĩ tẽplũ dĩ: z eiec oĩes vẽdentes z emẽtes ĩ tẽplo: z mẽsas nũmulario: z cathedras. i. sedilia vẽdentiũ colũbas cũcit. z dixit eis Scꝑtũ ẽ vicz Esa. lvj. Domꝰ mea do. oꝛõis vo. vos ãt feci. eã spelũca nãq; latronũ dr eẽ ille locꝰ vbi congregãt spolia q̃ rapiũt. Ecce q̃ dñs vocat numlarios latrões q̃ ꝓ mũusculꝫ fructuũ z ꝛsiliũ pecũiã mutuo dabãt vt offerret ĩ tẽplo. Deꝛio ei sũt ñ simplr̃ sz aliq̃ mõ vsurarũ q̃ latrones z furces. Et ẽ q̃druplici rõne. vicz

Usura ꝛij deceri oꝛes sũt q̃ fures z latro q̃ nes

Rõe familiaritat⁹
Rõe assiduitatis
Rõne sagacitatis
Rõe securitat⁹

¶ Prio rõe familiaritat⁹. Nã latrones z fures dici pñt latrões silꝛes. ipi ẽ vsurarij latrões dõestici cõꝛobãt. Latro ãt siluester audito clãoꝛe mãifestãte illũ sbito fugit: sic ꝓz ꝓ experiẽtiã. ẽ ẽo si cẽties ad latrõez clamaret rãq; domestic⁹ latro ñ fugit: sic ꝓz ad sensũ. Et iõ pi cl'osioꝛ ẽ q̃ latro siluester: cũ nll'a sit ad nocẽdũ efficacioꝛ pest⁹ q̃ familiar⁹ inimic⁹.

¶ Scõo rõe assiduitat⁹: eo q̃ magꝫ ab eis q̃ a cẽteris furibꝰ boues õpdẽt: q: fur z raptoꝛ expoliãt aliq̃ ꝛpe ẽ ẽmiaꝛo: sz ipe vsurari⁹ boues expoliat die z nocte iẽqbz die festo: ĩ die dñice passiõis: ĩ pascare ẽt dũ audit missã.

¶ Tertõ rõe sagacitat⁹. Nam vsurari⁹ cũ maioꝛi malicia rẽ alienã vsurpat q̃ fur z raptoꝛ: eo q̃ cõpellat voluntatẽ ei⁹ q̃ muꝛtuũ recipit ad cõsuetudinẽ in talẽ rapinã. atq; ꝓ hoc sil'at ꝓrio suo aliquã iniusticiã nõ inferre.

¶ Quarto rõe securitat⁹. cũ q: vsurari⁹ rem alienã vsurpat sine timoꝛe pcussionis. cũ etiaꝫ q: detinet eã sine timoꝛe repetitionis: cũ habeat libertatẽ z securitatem id agere si publicus est vl' q: vsurarios ẽct⁹ tanta malicia circumuol

uit ꝛ celat ꝙ i eis vsuraria labes apparere ñ ꝑt
fur vo ꝛ raptor ꝺ duplici ꝛione minie ꝑuati ſut.
Sic ḡ paret q̄tuor malicie ſiue iniq̄tates q̄b⁹

E Alie q̄tuor iniq̄tates

¶ Nūc ꝑ ſcḋa ꝑte (vſurarū nocet ꝓxīs ſuis.
F. ſequūt alie q̄tuor iniq̄tates vſure q̄b⁹ vſura
ri⁹ nocz ꝓxīo ſuo

q̄tuor vicz

Apparēs pietas
Paupꝝ homicida
Impietas in ꝓpinq̄s
Prodicio i ꝓximos

¶ Prīa ḡ iniq̄tas ē apparēs ꝛ dolosa pietas. eo
ꝙ ſb̄ ſpecie pietat⁹ ꝛ ſb̄ ſidū charitat⁹ paulati ꝛ
a ꝓncipio q̄ i ſenſibil⁹ ꝛpit: ꝛ ꝛpēdo vſq; ad to
tā ꝺuozatōz tpal⁹ ſube ꝓꝛioꝝ abſq; pietate pri
git: ꝑ mltiplex experiēcia docz. Vñ mutuū ab
vſurario paupi datū opiū dici ꝑt. cū dormiens
ſoporeſ: vt inſēſibil⁹ ꝺ illa modica ſuba ſua eu⁹
ſcereſ atq; ꝓueſ. Et ī tāta cupiditat⁹ affectiōe
eruit ſibi ꝓpos oc'os mēt⁹: vt ſeiꝝ credat atq;
dicat ꝓri itendere pietatē vbi ſolū aut ꝑncipa
liē itēdit ꝓriū lucꝝ atq; cōmoditatē. Ecce dolo
ſa pietas ꝛ hypocriſis ſimlata. Ꝝ qḋ ꝺr Deu. xv.
Nō agas ꝺq̄ꝑā calliḋe i frīs neēitatib⁹ ſbleuā
dis. Hac q̄dē ꝺ cā aliq̄ dicūt de q̄b⁹ iudeis ſiue
vſurarīs ipe ē valꝺ ꝓb⁹: bñfac vnicuiq; vl'ga
rīē er dut den leurē gar gutlich. cū tñ ſit ipi⁹ ex
ſb̄ fuco piet at⁹ paupē exoziat. Quō ei tal' di
ci ꝑt pi⁹ q̄ñ paupē vl' egenū idigētē auxilio. i.
mutuo ḡt⁹ dādo iuuat fieri pauperiozē: ex illa
modica ſuba quā paup ꝺz nec ei ſuffic̄: final'r
ꝓuat: O ſeua pietas ꝛ crudelissima fera: q̄ au
dacia: q̄ deniq; temeritate tal' ſe ꝺ ex pietate
moueri aut ī ꝺ agere op⁹ piū? Sz ſē ml'ti dicen
tes ꝛ hec audiētes. Nihil ad me ꝺ vſurarīs lo
q̄ē. q̄ ſi bñ ꝛc⁹ ſuos ſcrutareē ex ꝓmiſſis ſer. in
ueīret ſe ml'tipl'r vſure laq̄s ꝛ ſtrictos. ¶ Scḋa

Homicida pauperū

iniq̄tas q ꝛ vſurari⁹ ē paupꝝ ḋmicida. Nā pau
pi aufert veſtimētū/calcia mētū/domū/lectū/
cibū/potū ꝛ victū. ꝛ ꝙ ñs aufert ei vitā. Unḋ
Eccl. xxxiiij. ꝺr. Pāis egētiū vita paupꝝ ē. ꝛ q̄
defraudat illū/ḋ ſāguis ē. Et ſeq̄t. Qui au
fert ī ſudore panē/q̄ q̄ occidit ꝓxīm ſuū. Dis
nēpe nā rer. ſbuenit ḋis idigētie ḡt⁹: ꝛ q̄ntū ī
ſe ē illi cōicat bōa ſua. Sidera. ſol ꝛ luna ḋoī lu
cē: p̄ſtār. ether roꝛē: nubes pluuiā. ignis calorē
aer flatū: aq̄ potū et lauacꝝ. ſra ml'tiplicē fru
ctū. Vñ Aug. Indiciū maxīe diuīe bōitat⁹ ē: ꝙ
q̄libz res cogit ꝺare ſeipaz: ꝛ tñ hec oīa ḋoī nō
ſua bñficia vēdūt ſic vſurari⁹ nequā: ſz ḡt⁹ illa
ip̄ēdūt. Preꝛea ſi ī ꝺie iudicīj vt ꝺr Mat. xxv.
Dicet ḋns his q̄ indigētib⁹ ḋe ḋis ſuis nō feceꝛ
rūt pietatē. Diſcedite a me ma. i ig. eñū. q̄ pa.
eſt diabolo ꝛ an. ei⁹. Eſurīui ꝛ nō ꝺedi. mihi mā
ḋu. ſtiui ꝛ nō ꝺedi. mihi potū: hoſpes erā ꝛ nō
collegiſt⁹ me: nud⁹ erā ꝛ nō me cooperuiſt⁹ Quid
obſecro vſurarīs ꝺicturꝰē q̄ tāta impietate et
ſimlata neq̄tia rapīūt aliēa. auferūt nēpe panē
ḋ mānu famelicoꝝ ꝛ pueroꝝ. potū ḋ mānb⁹ ſiti
būḋoꝝ. hoſpitiū ꝛ domiciliū aberrātib⁹ circūq̄
q̄ ꝛ vag⁹. indumētū ḋ ḋorſo nudoꝝ. ex penu
ria infirmari faciūt ſanos/ꝛ ī carceꝛib⁹ crudūt
ꝛ cruciāt liberos: ꝛ tāq̄ lupi rapaces ḋ carnib⁹
miſeroꝝ ſe ſatagūt ſatiare. ¶ Tertia iniq̄tas

B Impius

q ꝛ vſurari⁹ ē impi⁹ ī ꝓpinq̄s. facē ei vſura hoīem
ſeuū ꝛ ipiū ñ tm̄ ī aliēos/ſz ēt ī ꝓpos filios ꝛ in ꝓpinq̄
alios ꝛ ſanguineos ipietatē ꝛ neq̄tiā effūdere fa
cit. ḋū ſpūal'r interimūt ꝑ eū. Unḋ Oſeas. ix. c.
ait. Effraim deducz ad inſectoꝛes filios ſuos.
Effraim nēpe creſcēs inꝑtāt: ꝛ merito vſura
riū q̄ ꝑ vſurā ī diuiriis creuit ꝺcar. Hic vero tē
ad diabolū aiaꝝ inſectoꝛē filios ſuos ḋducit/
cū ꝓxīs filīs diuitias male acq̄ſitas relinq̄t.
Ex q̄ ēt ꝓz ꝙ nō tāt⁹ ſe/ſz ꝛ oēs ꝛ ſanguineos
ſuos q̄b⁹ ī vita vl' ī morte vſurari⁹ cōpartīt vſu
rā demōſtꝝ ī molare cōprobāt. hic ꝓba. ait. Im
molauerūt filios ſuos ꝛ filias ſuas ḋmonīb⁹: et
ñ ḋo. Proinḋ ī iferno ꝑ ꝛ filij iuicē maledicēe
Dicet nēpe ꝑ filio cū eo iſim⁹ ꝺēnato. Ma
ledict⁹ ſis tu fili mi: q; ꝓ te crucioꝛ his ꝛoꝛmē
t⁹: fui ei vſurari⁹ ꝛ auar⁹ ne tu ēs egen⁹. ꝓter
carnē tuā ꝓdidi aiam meā: q; te iniuſte ditaui:
me iuſte ꝺānaui: vt ēs ī mūdana ꝛ ſolatiōe ſū
ego ī eēna ꝺānatiōe. O maledicte fili vt q̄d vn
q̄ te genui. vtinā nūq̄ fuiſſes ī mḋo ne ego eſ
ſem ī ḃ ꝛoꝛmēto. Rñdebit fili⁹ ꝑri. imo maledi
ct⁹ ſis tu ꝑ mi: q; niſi me implicaſſes ī tuis im
pijs lucr⁹ nūq̄ ñ eēm ī his eēnis ꝛoꝛmēt⁹: q; pl⁹
amaſti me q̄ te. ꝺānaſti me ꝛ te q; ñ tiuiſti deū
ꝑ te nō tiuſti deū ꝑ me. ꝓꝛea iuſte ꝺānauit me
ꝛ te. vt ꝛificeḳ qḋ ꝺr Eccl. xlj. ḋ pre ipio cōq̄ſūt fi
lij: q̄m ꝓ illū ſē ī op. Jdē faciēt vxores vſura
rioꝝ marit⁹ ſuis ꝛ q̄buſcūq; ꝓpinq̄s: ꝛ ecōuer
ſo ſi iuſte ꝓticipauerūt ipia lucra vſure.

D Prodicio i ꝓximos

¶ Quarta iniq̄tas ē ꝓditio ī ꝓximos. Qui ãt vſu
rari⁹ agat ēt ꝓditōez ī ꝓximos ſuos docz expien
tia. Sepi⁹ ei ꝛtingit ꝙ ꝛſpiciēs ꝓriū vterinū
ffem aut aliū artinēcē ſibi pulcrā ḃīe domū vl' mos
aliquā aliā poſſeſſionē pl'imū gratā: tract⁹ cō
cupiſcētijs oc'oꝝ ſubuēire illi nitit aliq̄ mutuo
vbi ꝑ pignoze ꝑt ḃīe q̄ḋ acq̄rere ꝛcupiſcit: q̄ ꝛ
ceu inito paulati ꝓmittit creſcere fen⁹. cūq; tm̄
excreuerit: ꝙ cernit ffez ñ poſſe colligere pign⁹
accepta occaſiōe: occ'ta cautela et q̄dā iuſticia
ſil'ata iuridice poſſeſſionē vl' domū ī gredit: ꝛ q̄
ſi inaduerteēt ſicffez ſuū ill' poſſeſſioīb⁹ ꝓuat.
Ecce ꝓditio ipia ī ꝓpinq̄s. In aliēos ãt hec ꝓdi
tio clari⁹ ꝓz. Nā comedēdo ꝛ bibēdo cū eis in
tendit ab ill' ꝑ vſurā rape bōa ſua moze ꝓdito
ris Jude: q̄ cū ch̄o comedēs ꝛ bibēs inimic⁹ ſu
is ꝓdidit eū. Sil'is igit ē ꝓce q̄ nll'i parcit. ſed ī
ḃ deteriꝛ ē: q; illa ꝓcurit ſel'ḃ ãt ſp vel ſaltē ſe

J Ultie q̄tuor iniq̄tates vſure

¶ Nūc ꝑ ꝛtia ꝓte ſer. ſē adhuc q̄tuor (ꝓz. q̄
iniq̄tates vſure: vt ſic pleni⁹ appareat q̄z ſeua
ſit ī ꝓxīm. Et ſūt ille q̄tuor

Deſtructio patriarū
Cancer inquietus
Morbus cōtagioſus
Illaq̄tio ꝛ ꝓditio aiarū

¶ Prima iniq̄tas eſt deſtructio p̄riarū. Tria
em̄ ſūt generalia mala que ex vſuraria ꝑuita
te ſuperuenire cōſueuerūt infelicibus patrīs
cb̄itanoꝝ. quoꝝ Prima ſūt mala temporalia

ſcda mala ſpūalia. ꝛcia mala corpalia. de qbꝫ i
ꝑcedenti ſmōe Mnopqr. plenꝰ dicetū est.
¶ Scda iniqtas ē cancer ingen: ql̄ibet nanqꝫ
rpe/ql̄ibet die/ql̄ibet hora/ql̄ibet puncto atqꝫ
momēto: paupeꝫ subam fenꝰ vsurarij rodit.
Et qō mirabilꝰ ē cuncta illiꝰ bona dentes hīe
vident. Numi eterni eiꝰ dentes habēt. Silr fru
mētū illiꝰ: qō vt ab hoīb comedaꝫ a dño factū
est dentes hz. Et cūcta illiꝰ bona tl'es hūt den
tes: qꝫ comedūt egenoꝫ domos/vineas/vestes
ꝛ cūcta illoꝫ bona ꝓsumūt. Imo qō mirabilꝰ
est comedūt pauperꝫ chīanoꝫ carnes ꝛ ossa.
Proīde solet a qbusdā pauplb lamētabil'r di
ci: heu me qꝫ habeo ab vsurario. xl. vel. l. florſ.
mutuo: ql̄ mihi ꝓtinue rodūt ossa ꝛ me punīūt
die ꝛ nocte. Jō i ꝑsona tal' paupis Job. xxx. ca.
Qui me cōedūt ñ dormiūt. De hac deuoratiōe
Exēplū Cesariꝰ ffert exīm. Quidā ōposuit pecūiā qn
dā circa cellerariū qndaꝫ ordis cisterciēn. quaꝫ
ille sigētā in loco turo iuꝝ pecūiā mōasterij ōpo
suit: postea cū vsurariꝰ ōpositū repeteꝛ: celle
rariꝰ arcā reserās/nec illā nec suā iuenit. Qui
cū vidiſſz arce seras ifractas ꝛ sigel'a saccoꝝ sal
na: ita ꝙ nulla de furto eēt suspicio: cogūit ꝙ
pecūia vsurarij ōuoraſſet pecūiā mōasterij. Jō
merito vsura a qbusdā nūcupaꝫ morsura. qa
ꝓtinue mordēdo ꝑsūit subaꝫ egenoꝫ. Et iō ñ ē
mirū si mordēdo vsurariꝰ puēit ad ifernū citꝰ
qꝫ ceteri petōres. qꝫ ꝓtiue die ꝛ nocte currūt ad i
fernū: dū i ql̄ibz momēto deū ꝓuocāt ad iracū
diā: fm illō Esa. lxv. Populꝰ. ſ. vsurariꝰ ad
K iracūdiā me ꝓuocat añ faciē meā ſp. ¶ Tertia
Usura ē mozb cō tagiosus iniqtas: qz vsura ē morbꝰ ꝓtagiosꝰ. Hzaue qꝫ
pe piculū reputaſ cū lepꝛosꝰ diuersꝰ ꝓusariosꝫ ha
bere: aut qcqꝫ ab eis acceptare: cū illō corpaleꝫ
ꝙ spūale piculū sit. Unde Hiero. ait. Cauēdū ē
nob maxie ne ab his accipiamꝰ mūera qꝫ no
Exēplū uimꝰ viuere ō lachrymis paupeꝝ. ne dicaſ no
bis: si videbas furē currebas cū illo. De hoc exīm
legit i vita bri Fulci: qꝫ cū mortuꝰ eēt stari dia
bolꝰ obiecē ei qꝫ vestē a qdā vsurario accepiſſet
ꝙ q̄ agelꝰ rñdit. Silere vos demōes/qz occl'a
sūt ōi iudicia. q̄diu ei spaſ pnia/comitaſ boiez
dina miscōia. tūc diabolꝰ b. Forſcū tāgrauiē p
cussit vt postmodū vite restitueꝰ sp pcussiōis
signū retineret. Et hāc pcussionē pmittēte deo ꝙ
rēdēptōe illiꝰ vestſ recepit. sicqꝫ vite restituꝰ
artā vitā i magꝫ pnia duxit. ꝛ aliq̄nto rpe sup
uiuēs i bōis opib laudabil'r vitā finiuit. sic la
ti⁹ ei⁹ vitā describit Beda. Et bī eiꝰ festū ꝓ
dicaſ añ festū Michael'. Sicq̄ ꝓz quō vsura est
morbꝰ ꝓtagiosus. ille morbꝰ heu multos infec
ꝛ bodie inficit. q̄ in suis ꝓtractib habēt pallia
tas vsuras: imo sepe nō verenꝫ dicere dum ali
cui mutuum dederunt sub spe ꝓpinarum
vel alicuius lucri. Ego potuiſſem cum pecu
nia mea tantum vel tantum lucratus fuiſſe.
Ego tanto tempore caruī pecunia mea ꝛc. Vi
deant illi qui mutuant super castris/villis/
pratis/agris/domibus/bozis/piscinis ꝛc.
Et ineerim ꝙ pecunia eis ñ restituiſ: fructus
rez eis locataꝝ ī pignꝰ recipiūt. verissimi vriqꝫ
vsurarij sc̄. qꝫ heu ñ modicꝰ ē numerꝰ. Oli qñ
i citate aliq̄ tal' inueniebaſ vsurariꝰ: ois hō illū
horruit. oia hōa sua bona diaboli dicebāt. Si
qs domū eiꝰ aspiciebat/agrū/ꝑtū ꝛc. dixit. Ec
ce domꝰ diaboli vl' ꝓtarū diaboli ꝛc. Nē ꝓhdo
lor tl'es ab hoīb honorantꝫ: oēs ill' assurgūt. ꝑ
ponūt aliis i officiis: extimantꝫ i ꝓsiliis: comiti
ua magꝝ sociantꝫ i plateis: copulāt i ꝓiugiis cū
nobilib ꝓtel'. Et qō execrabiliꝰ ē: ñ restituē
tes neqꝫ restituere volētes/i cemiteriis/i eccl'iis
ꝛ ceteris locis sacris sepeliūt. ¶ Quarta iniqtas
ē illaqatio ꝛ pditio inūerabiliū aiaꝝ. Diuersis
nāqꝫ cauſ: rōnib ꝛ mōis innūerabiles aiaꝝ de
hac vsuraria labe illaqantꝫ atqꝫ picitantꝫ. Et qō
dolēdū ē pauciſſimi ō b aduertūt. Jnꝫ hos aūt
ꝓnūerari pñt plimi absqꝫ legitia cā sb vsurꝫ mu
ruū recipiētes: vt notarij q ō vsurꝫ sciēt ꝓficiūt aiaꝝ per
istra. Testes qꝫ ꝛ ceteri i hmōi mediatores socij ditio
vsuriozꝝ atqꝫ factores illoꝝ sunt. procuratores
ad vsurā iducētes: aduocati ꝓcinātes: ꝑben
tes tl'ib prātē exercēdi fenꝰ: sic prātes/capita
nei/rectores/ꝓsules/iudices/ꝓsiliarij i fauorē
vsurarij statuta ꝓficiētes. Et maxie ꝓncipes ce
oēs ad vsuras auxiliū/ꝓsiliū/ patrocinū vl' q
lēcūqꝫ cām vl' occasiōez dātes. His qꝫ ꝓnūera
ri pñt vtrici eccl'iaꝝ cū vaccis eaꝝ qs locāt sb
vsurꝫ. Jtē rectores hospitaliū atꝫ spūalis do
moꝝ gubnatores: vsuriozꝝ heredes/ñ restituē
tes: vsurā illoꝝ executores imq̄/ ꝓncipes atqꝫ
dñi: suoꝝ vl' chīanoꝝ vsuras sustinētes. vsura
rioꝝ filij ꝛ filie ꝛ ꝓsanguinei: imo generi ō vsura
dores vroꝝ suaꝝ recipiētes. Jdē ō ill' q vsurarijs
locat vl' vēdit aut mutuat pecūias vt melꝰ vsu
ras exercere valeāt. Insup ñ sē imunes plati ꝛ
curati q vsqꝫ ad morte ꝑmittūt vsurarios hec
impia cumulare lucra. Cōfessores qꝫ ꝛ iura in
vita vl' i morte vsurarios ꝛ ceros sup noiatos
eis coopantes absoluētes: seu vt verꝰ dicā de
cipiētes vsurarios mānifestos sepeliētes. cl'ynas
iuste de fenore accipiētes: ꝛ qlīcūqꝫ ad ñ satiſ
faciēdū ō vsurꝫ occasiōez ꝑstantes. Ecce hi oes
mltiplices icurrūt laqos pditiōis. De his ei ait
apl's ad Rom. ſ. ꝙ ñ solū digni sē morte q ea
faciūt sz ꝛ q̄ faciētib ꝓsentiūt. A qbꝫ oīb nos
dñs noster Jesus chꝰ imunes faciat ꝛ ꝓsꝛ
uet: q̄ ꝛ bñdictꝰ in secl'a Amē

¶ De iniqtatib ꝛ prauitate qbꝫ
vsurarij nōcēt sibiꝑis
Sermo. CXXVI.

Thesaurizat et ig̃rat. cui cō
gregabit ea. ps. xxxviij. ¶ Jn ꝑce. ser.
audiſſz duodeci mala siue iniqtates
qbꝫ vsurarij offēdūt. prios suos sb triplici qrer
nario distinctas. Et qz ꝙ vsurā bō non solū of
fendit deū sicut supra dictū est sermone. cxxiij.
neqꝫ solū ꝓximū sicut audistis i sermōe ꝑcedēti:
sed etiā seipm mltipl'r. Jō i ꝑnti ser. dicere iq̄

Z Innūe rabiliuꝫ

dō inicitates sine mala qbꝫ vsurarius nocꝫ sibi ipi: qz thesauri. z tg. cui cōgre. ea. iuꝫ thēa Pro gra Zuema. ¶ Thesaurizat z tgrat cui congreg.

A ¶ In vbis thēatꝫ oñdit auari z (ea. vbi ē. vsurarū explex additō principal. Pria ē insatiabil cupiditas: qz thesaurizat. Scōa ē culpabil ceecitas: qz tgrat. Tertia est miserabil infelicitas: qz cui congregabit ea. Prim pties ad cupiditatē affect. Scōz ad cecitatē intellect: Tertiū ad possibilitatē seu facultatē effect. Et iterꝫ (qō pōt eē aliō thēa) pl. xlviij. ¶ Reliquēt alienis ¶ Ecce tertiū [diuitī. suas]ecce pm. ¶ Et sepelīra eoꝫ dom illoꝝ in ernū] ecce scōm. vtz ifra. Ad hec tria miro mō disponit vsura: eo qꝫ totū bonꝫ et vitā eius depuat: ñ trīm ꝫ deū sz z ꝫ prīm: vt ptz i duob ser. pcedentib. imo et ꝫ seipz stupēdā malicia z puitatē gñat p opa mālesta. Et fz B vsura pt sic describi. vsura ē frenoꝫ ierrīguibil sitiꝫ/ cecitas mētiꝫ/ furi miserāda/ āgustia cordiꝫ/ opprobriū vite/ illaqueō diaboli/ certitudo dānatōis

vsure de septio ipenitēs malū/ z horribilitas dānatōis. In q̄ō scpōe nouē puitates vsure: sb triplici fmario i b ser. oñdenť. pme tres sē male. scō e sē peiores. ētie vo pessime. Prio ġ sē tres puitates vsure: qbꝫ vsurari seipz depuat z sibi pi nocꝫ q̄ vtiqz

vicz
- Terreoꝫ ierrīguibil sitiꝫ (sē male.
- Cecitas mētis
- Seruit miserāda

B puitas vsure ¶ Pria ġ puitas ē frenoꝫ ierrīguibil appetit z sitiꝫ. gñat ei vsura auaricie z qsi effectū ardoꝝ insatiabilē sitī. Et b triplici rōe. Prio rōne ōsiderū. Nā qnto pl vsurari hz tanto pl silia ꝫcupiscit. Unde Proū. xxx. Ignis nūq dr sufficit ignis ēt ñ extinguit ex appositiōe lignoꝝ siccoꝝ iz augeť. vñ ². Crescit amor numi qntū ipa pecunia crescit. Rō huius ē: qz pecūia ibi ñ ponit vbi sitiꝫ auari ē. Unde sic vinū i dolio ñ sedat coꝛpalē sitī: sic pecūia i bursa vl i arca siti mētiꝫ sedare ñ pt. qnto ei magꝫ hec ꝫcupia crescit: tanto minꝰ ēt hz qō ei sufficere possit. Talꝫ qqz insufficiētia rez maioꝛē esuriēt amoꝛē rez tpaliū gnit. Et q̄ secť māfeste: qꝫ auaricie cupiditas diuitē vsurariū i sūmo egenū facit. Et iō hydropico assilať: q qnto amplꝰ bibit: tanto amplꝰ sitit. sic vsurariꝰ cupidꝰ: qnto plꝰ lucrať: tanto amplꝰ lucrari ōsiderat. Unde Ber. Auarꝰ frena esuritvt medicꝰ. fidel vo ꝛtemnit vt deꝰ. ¶ Scōo rōne mōt: qnto ei modꝰ augēdi pecunias ē facilioꝛ: certioꝛ arqꝫ securioꝛ: z lucꝛ maiꝰ: tanto in bianti ad icremētū illiꝰ fit delectabilioꝛ ac suauioꝛ: nisi a tī excessu mētis vrute bō cohibeat: fz modꝰ ipe augēdi pecūias p vsuras ꝑ cereris hz pdictas qrtuoꝛ ꝓditiōes: qz facilioꝛ: certioꝛ z securioꝛ ē. ac p ꝛnūs lucrū eiꝰ ē maiꝰ. ꝓpēa ad affectū succēdēdū ad cupidinē efficacissime opať. Hic Eccli. xlij. 02. Insatiabil ocu. cu. i pte iniq

Auarus filius sanguisuge rať: ñ satiabiť dōec consumet iusticiā arefaciens aiam suā. Talꝫ qdē sanguisuge assilari pt: q mēbro tumido delectabiliť applicata sāguinē infectū insatiabiliť sugit. Et dū i firmū mēbrū e putredie sanat sibi pi necē sugēdo ꝓcurat. sic insatiabiliť fenerator: dū venenosā pecuniā insatiabiliť bibit semetipz cōsiderate occidit. Semper qqz ꝓtingit vt dr Eccē. iiij. Unꝰ ē z scōm ñ hz: ñ filiū: ñ frem: z tñ laborare ñ cessat: nec tñ satiať ocli ei diuitijs: nec recogitat di. cui laboro z fraudo aiam meā bōis. ¶ Tertio rōne mīni. Unꝫ fz Arist. j. Poli. Finis vsurarū ē augmētatio pecūie: appetie ār finis fz cū vbi s. ē infinit. Et hīc ē sic ipe ait: qꝫ pecūie amatores rotā suā sciam z idustriā z potentiā ordināt ad pecūie lucꝛ. Preterea rōnal aia ad imaginē di facta creatur oīb occupari pt: repleri ār omino ñ pt: qz capax di qcqd bo min ē impleri ñ valz insup nil m coꝛpi spūali loco ꝛtieri possibile est Nā sic sapia ñ pōt ipleri arca: sic nec pecūia pt impleri aia. Unde Ber. Nō plꝰ satiabiť coꝛ bois auro qꝫ coꝛpꝰ aura. Hec igť itelligēs gl'iosa v/go maria iubilādo Zuc. j. 02. Esurientes impleuit bōis. s. eernis: z diuites. s. p affectū dimisit inanes. Jō Eccs. v. 02. Auarꝰ ñ implebiť pecunia. Illi bēm erm. Quidā cū ꝓposuiss cū vsura arcā iplere z deide ab vsura cessare: cepit parce vicere z ad arce ipletionē m̄ltiplici fenoꝛe laborare: cū qz nōdū arcā ipleſſet: timēs diabolꝰ ne arca ipleta amitterꝛ eū ralit ei gutturꝛ strinxit qꝫ nihil potuit deglutire. deniqz allatꝫ vasis cibꝫ cepit eger clamare: dicens. Crucioꝛ/ crucioꝛ/ et morioꝛ fame: sz qz a diabolo strāgulor mādvcare ñ possū: q dicto cū diabolo spm exhalauit vt sic ꝓficarek illō Eccē. v. Qui amat diuitias fructū ñ capiet ex eis. ¶ Scōa puitas vsure ē cecitas mētiꝫ. vñ qnto magꝫ coꝛpal oculꝰ ad ifima incliať: freqꝫ ꝓpinqꝛ fit: tāto magꝫ restrigiť coꝛpoꝛe visꝰ. Et e ꝛ si ad supioꝛa leuať. Proinde si ocli vniꝰ bois cēnt i celo: tota fra q nob tā īmēsa vidť qi breuissimꝰ pūctꝰ appareret eis. sic nēpe coꝛdi diuio amoꝛe suspēso atqꝫ ꝓfūcto cūcta frena nihil ē videť. Sed ab bis q spūales ocli os suos staruerť decliare i frā. i. ab amatoꝛi bꝰ huiꝰ mōi magꝫ eristimāt: qz lumie spūali ꝓuati sť. Unde bꝰ ꝓpha air. Nō videbit interitū cū viderit sapiētes morientes: sil insipiēs z stultꝰ pibūt: z relinquēt alienis diuitias suas z sepulcra eoꝝ domꝰ eoꝝ in eternū. In qbꝫ vbis ꝓpha i tali boie tres cecitates inť alias ē oñdit. Pria ē dānatiōis. scōa derelictiōis. ctia habitatiōis.

cecitates tres aua ricie

Pria talꝫ bois cecitas ē dānatōis. Losi derat ei vsurariꝰ: qꝫ sic paupes iustificť z vsurarū morieunť z excecatꝰ puluere frenoꝝ alia vitā ñ crediť ac p b dānatiōez suā ñ videt. Et b ꝓpha in dr. Nō videbit. s. oculꝰ fidi interitū. s. iuū eernū. Et cām bꝰ subdit [cū videre sapiētes]. s. iustos paupes morientes. Hic Eccē. ij. 02. Sapiť ocli i capite eiꝰ. i. ocli mētales paupis sapiť sic elevati atqꝫ locati i capite suo chzo: ñ i bis crāsitoꝛijs bonis. Et seqť i ꝓpha [stulꝰ]. s. vsurariꝰ [i tenebris ābulat]. i. p tenebroſa viā graditť. imo currit ad interitū sempiternū. Et addit i Eccē. Et didici qꝫ vnꝰ vsusqꝫ eet interitꝰ. s. fm carnē quā vsurariꝰ videt ñ scōm spm quē non videt. Et addit ꝓpheta dicēs [stulť insipiēs ac

Exm

L vsura et cecat mētem

D

stulꝰ peribūt. ¶ Insipiēs q̄pe ē q̄ futura nō intelligit neq; credit: stulꝰ vo q̄ negligit illa scire. vtrūq; vo vsurariꝰ babz. ꝓcea tales sīl' pibūt: qz corpe z aīa morient z dānabunt.

¶ Scōa cecitas ē derelictiōis: qz relinq̄nt alienis diuitias suas: nec secū asportabūt eas: teste sciissimo Job q̄. xxvij. ait. Diues cū dormierit nihil secū auferet: aperiet oculos suos. s. q̄s añ p ꝛ fideliratē tenebat clausos: z nihil inueniet. Nec mīz: qz totū thesauz suū i ęra relict vnde inuitus recessit. Sepe etiā b ad lrāz ꝛtingere solet: q̄ alienis relinquūt diuitias suas. Ūñ Eccēs. vj. Est aliud malū qđ vidi sub sole. z q̄dem frequēs apud hoīes: vir cui deꝰ dedit diuitias. s. ꝓmissiue: z substantiā z bonoꝛē: z nihil deest aīe eiꝰ ex oībꝫ q̄ desiderat: nec tribuit ei pātez deꝰ vt comedat. dña etiā auaricia b ꝓhibēce: sz hō extraneꝰ vorabit illd. Insup ꝛsanguinei ꝓximi sepiꝰ alienꝫ tl'es sūt: qz vsurarij morte desiderāt z expectāt vt habeāt illoꝝ bona: qđ z dñs Mat. x. c. insinuare volēs: ait. Inimici hominis domestici eiꝰ. Et ꝥ inimici illiꝰ sūt: cū sepe cōtingat: q̄ filij z ceteri ꝓximi ne vsurariꝰ restituat aliena: malicia aut violētia impediūt ꝛficiēte stamēta: aut cautiōes debitas fieri: vel si testamēta nō impediūt. cū testata nō exequūt: vl' etiā intestata male q̄sita q̄ scire pñt nō restituūt. sic de pl'ibꝫ patere pōt ad sensuz z egoipe pluries experꝰ sū a nobilibꝫ z ciuibꝫ ep'ibꝫ meis. Qđ q̄ dē iusto dei iudicio ꝛtingit ill' vt nō possint cū volūt: qz cū poterāt nolu'erūt. ¶ Tertia cecitas ē habitatōis: qz q̄si opinari tl'es vident: q̄ i sepulchris suis habitare debeant sp. Et ī ita factū eroznāt ea z i locis sacꝫ collocāt illa. Et de b sḡdit ꝓba. Et sepulchra coꝝ domꝰ illoꝝ in eternū. De tl'i añ dī p Esa. xxij. c. Quid tu h sez i cēcia aut q̄si q̄s hic: qz excidisti tibi h sepulcz: excidisti i excelso memoriā: diligēter ipe cera taberna culū tibi: ecce dñs asportari te faciet: sic asportat gall' gallinaciꝰ. ¶ Tertia ꝑuitas vsure ē fructꝰ miserāda. Usurariꝰ em fuꝰ diuitiaz est. qđ manifeste declarat ꝓba. di. Dormierūt somnū suū z nihil inuenerūt oēs viri diuitiaz in manibꝫ suis. Ordo q̄dē ꝛgruus ē q̄n diuitie sē viroz: nō añ q̄n viri sūt diuitiaz: sz hūc ordinē pueretis auaricia z vsura: vt viri sint diuitiarū z nō ecouerso. Pro q̄ notādū: q̄ triplex fuit le officiū sub dño diuitiaz vsurariꝫ hñt. Primū officiū est obediēdi. Scōz custodiēdi. Tertiū ꝛformādi. Et sp vnū sequit alterz. Primū pertinet ad numos multiplicādū. Scōm ad eos ꝛfouandū. Tertiū ad cū illis ꝛformādū. Primū q̄ illiꝰ fuit officiū est obediēdi. Tāto nāq; ardenti desiderio atq; voto: tāq; fuit studione ac subiectōe cordis: oris: z opis: dedit ē vsurariꝰ obedie numi. maxīe ad ipm multiplicādū q̄ ad p̄ceptū illiꝰ cogitat ipa z imiq̄. i corde eiꝰ frequēt vsāt studiose cogitatōes pate ad decipiēdū: circūueniēdū atq; fallēdū: fabricāt cauillatiōes iustitie: sil'arōes: calliditates/ ꝓuisitates duplicitates: pditōes: z sil'ia ad iussiōz illiꝰ multiplicat

D

Diues est fuꝰ diuitiaz triplicit'r: idem de uaro

imo z mēdacia/ piuria/ sophistica ꝥba/ frāgit ꝓmissa z sicō alijs. abstinet ē ꝓpt numū z pecuniā a ōlicatz cibz z vestib ꝑciosis: a solatijs: a q̄ete z a sōno ꝛc. Insup ad iperiū eiꝰ exponit se laboribꝫ z erūnis: itineribꝫ. imo sepe pic'is fluminū: picul' latronū: picul' ex gñe: picul' ex gentibꝫ: picul' i citate: picul' i solitudie: picul' marz: i fame z siti. i ieiunijs m'lz i frigore z nuditate: i caloꝛe z estu: i mortibꝫ freq̄nt. vt hī. ij. Coꝝ. xj Et qđ mirabiliꝰ est: cogit p obedientiā cū numismata aiam suā i mānibꝫ demōioꝝ: qđ z ipe pficiscit. vt ꝥficeꝝ ꝥbū illd Eccēs. x. peccūt obediūt oīa. s. q̄ i auaro aut vsurario aio sc̄ oēs. s. cogitatōes locutōes z opatōes. ¶ Scōz fuit officiū eiꝰ ē custodiēdi. s. q̄ iā male acq̄sita sc̄. Ūñ glo. sup illd Lu. xvj. Nō potēs fui. z māmone ait. Seruit diuitijs q̄ custodit vt fuꝰ. sz q̄ fuitz iugū excussit distribuit vt dñs. In b āt manifestissimū signū ē q̄ vsurariꝰ aut auarꝰ ñ sit diuitiaz dñs. nec possessor sz tm̄mō custos. qz ō eis ñ pt facere q̄cq̄d vl't: et bonū qđ iudicat ee facieduz. vñ Bec. sc̄ Lañ. ait. Quere a q̄uis eoz q̄ lucz tgalibꝫ inhiāt i sat̄abili cordis: q̄d sētiat de ill' q̄ sua vēdētes z pauplbꝫ erogātes regz celoz. p ꝛena suba mercāt: sapiēt ne agāt. Rñdebit ꝓcul dubio: sapiēt. q̄re ite cur qđ approbat ñ facē possū iqr: q̄re qz pfecto auaricia ñ pmittit. Nō ē g vsurariꝰ dñs pecūiaz z rez suaz q̄s bñe videt: nisi forte eo mō loq̄ndi: q̄ q̄s dñs est cōpedū q̄bꝫ cōpedit z nec q̄ potꝰ dñant q̄z fuiant ei. Et dū q̄dāmō vid'et custodire eos custodit ab eis. Sic nēpe vsurariꝰ nequā dū ipos denarios custodire vidt: māmōe iussu i custodia retinet ab eis: demū i pūcto mortz tradendꝰ i manꝰ dēmoioꝝ. ¶ Tertiū fuit offm ē sepfozmādi. s. marsupio suo: siue ei, pspis siue i adūsis. Vnde Bec. sup Lañ. auaro loq̄ns ait. Coꝛfozmarz burse tue tāq̄z fundē sue dū quō ille nēcario congaudet illi gaudēt: ꝛdolet dolēti/ tu q̄q̄z crescēte marsupio tuo crescz pariē i aio: z decrescēte pariē ꝛdecrescz. Nā cū ꝛbersz tristitia cū illd crimiē: z soluerz letitia: aut certe iflarz supbia cū il

¶ Nūc circa scōaz (lō ipleē. b ō ꝓma pte ser. ē ptē ser. sē alie tres ꝑuitates vsure: q̄ decioꝛē efficiūt vsurariū q̄z p̄cedētes tres. ꝓme

- ſ Angustia cordis
- vicz Opprobriū vite
- ⌞ Illaqueatio diaboli

¶ Pria ꝑuitas ē angustia cordis. i mira ei an Auarus gustia viuit coz vsurariꝰ: cupidi z auari: vt dice siue'sure possit illd Dañ. xiij. Angustie mihi sē vndiq; rariusz hz q̄. Pro q̄ notādū: q̄ auarꝰ aut vsurariꝰ expit triplicez triplicē angustiā dolorosā circa diuitias tpales angustiā. Primā eas acq̄rēdo. scōaz expēdēdo. tertiā eas amittēdo. Primā ō gustiā expit auarꝰ aut vsurariꝰ i diuitias acq̄rēdo. nā nocte z die q̄rē require ñ pōt. Sero q̄dē añ q̄z q̄rē dormitōis suum at pergit rendere denarios suos: illos nūcrat z renūerat: specłak z ꝓplak z tanq̄z pictuzā z aie sue medelā cordi suo ipmit: apōs se mlta cogitās q̄d facere velit q̄z cū possit cū ill' se cō

seruare: q̄ tū adhuc his velit addere. Exp̄ certo
q̄ occulte videret gest⁹ audiret ꝟba ꝛ intelligeret cordis sui secreta. B ē q̄ ꝓsideraret gestus ꝟba ꝛ modos varios: intelligeret q̄q; cogitationes cordis sui: q̄s circa pecuniā sol⁹ i secreto fuat neq̄q; se a risu ꝓtinere valeꝛ: deniq; locat pecuniā suā i loco tuto circūit domū: scrutat minimat cūcta: ꝛ fere nihil de tota suppellectili domꝰ sue ignorat ꝛ indiscussū relinq̄t. rādē dormitū trāsiens: parco sōno illo q̄ dormit: sōniat q̄s ꝓcupiscit vl'rideꝛ. nūc apparet ei se reperisse thesauꝝ magnū. nē magꝭ ei fuisse sublatū siue ablatū. Ex illo iocūdat: letat ꝛ dormiēdo exultādo rideꝛ. Ex alio tristat/lamētat/lachrymat/plorat/clamat/dolet/cōquerit/ suspirat. ꝛ vix absq; ꝓsili sōnio trāsit somnū: q̄ lingua exp̄mere posset q̄nta mestitia obruit cum cui gilādo defraudatū se reperit de thesauro tūc i sōno ram certe repto. Proīde ꝓrīgit ei sic Esa. xxix. scḗptū ē. Sic sōniat esuriēs ꝛ comedit: cū ār fuerit expergefact⁹ vacua ē aīa ei⁹. Et sic sōniat sitiens ꝛ bibit ꝛ p⁹q̄ fuerit expergefact⁹ lassus adhuc sitit ꝛ aīa ei⁹ vacua ē: sic. s. ꝓtingit his auaris. Quis ēt exp̄mere posset letitiā cordis ei⁹ cū cōpit expergefact⁹. ñ ee vex q̄ ablat⁹ fuisset ei thesaur⁹ quēadmodū sōniauerat paulo añ? Dedit ē miozē q̄rē hz Nā sūmo mane dū domū egredi ens plateas: ꝛ loca publica visitat anio indecoro circūit ꝛ q̄rit quē duozet aīa ei⁹. trāq; leo egressus de antro ñ reuertit domū dōec apprehēsa p̄da esca catul'. i. natis suis ferat. Sicut testat Ezech. xxij. Leo rugiēs capiēsq; p̄dā deuoratuit aiam paupis. ¶ Sedam angustiā auar⁹ sitie vsurar⁹ exp̄it i diuitias exp̄dēdo. Tāta ei miria ꝓstringit: q̄ q̄cūq; de sua substātia vnū denariū diminui cernit: ocl'm sibi excidisse vel eruisse videt: ꝛ ex b rorā familiā suā i amaritudine tenet. Subtilissime ei discutit ꝛ numerat expēsas pānis ꝛ vini: carniū ouoꝝ: cauliū q̄rū cūq; rex minutaꝝ fingit t minū expensaꝝ aptissimū. Et si q̄s vltra i domo diminutū repit. defraudatū se dr. arguit familiā ō furto: de gulositate ꝛ ebrietate arrēdit i mēsa comedētes et bibētes: numerat oēs comedētiū bolos: ꝛ bibētiū haust⁹ ꝛ irex ꝓtinue amaritudiem ꝛ turbatur. Sepe cōq̄rit dices. In domo hac ñ sē nisi lupi voraces: fures ꝛ latrōes. Et aliq̄n lamētabilit dr. Vos roderis mihi ossa mea. Et sic ex p̄ꝝs ꝟbis restionū reddit q̄ ipe sp ēp̄m fercula mense sue. Ex his ꝛ ꝓsilibus claresce pōt: q̄ nec ipe i ꝓpa domo aliq̄ epe pace hz. nec familia sua cū eo q̄te viuere valet. vt sic verificet q̄ de talib⁹ Esa. xl v. scḗptū ē. Non ē pax impijs dr dns. Et Prouer. xv. cōturbat domū suā q̄ sectat auaricia. Et ido tal' sil'is est cani: q̄ paleas suas sup q̄s cubat ꝛ dormit: nec illas comedit: nec illas asportare ꝑmittit. Imo si q̄s eas velit inde asportare: resistit: latrare ñ cessat ꝛ q̄q; mordere. Sic tal' miserabil' hō nec vtit diuitijs q̄bus nō pest sine latratu ꝛ canino morsu uti ñ ꝑmittit. vt ēt a i b ꝟificet q̄d Eccē. v. dr.

Auarus siue vsurari⁹ sili canī

Qui amat diuitias fructū ñ capiet ex eis. B

¶ Tertia angustia tal' experit diuitias amittēdo: q̄s exprimere valet q̄nto dolore torq̄at/ q̄nta amaritudie cruciat q̄ntoq; merore afficiat: q̄n aliq̄d de suba sua casu amittit ꝛ fraudat. Hic Eccē. v. vbi ḡ. dr. Est ꝛ alia infirmitas pessima quā vidi sub sole. Diuitie ꝓseruate i malū dñi sui. pereūt ei i afflictōe pessima. B admirāda ē i b sapia saluatoꝛ. q̄ cernēs q̄ cupiditat⁹ via ducere ad hospitū ifernale si cā dimitteret planā pulcrā ꝛ gratā: fecē sic agricola p̄udēs: q̄ via per quā neminē vult trāsire fossat⁹ pcidit ac palis in trā ꝓfixis applicat pungētib⁹ spinis illā obstruit atq; munit: sic nēpe sapia dei i itinere diuitiaꝝ posuit angustias mlt⁹ i eas: adq̄rēdo sollicitudies ꝛ timores i eas ꝓseuādo: sz ꝛ dolores plimos i eas amittēdo. vt sic saltē impediret homines p talē viā ruinā currere ad infernū. Propter hoc Osee. ij. ad cū q̄ rpales diuitias tā anxie ꝓcupiscit loq̄t dns di. Sepiā viā tuā spinis. i. angustijs supdict⁹ ne aīa tua pcliret.

D Oppꝛobꝛiū vite triplex

¶ Secda puritas ē opprobriū vite. re ta nēpe vsurarij vita opprobrijs plēa ē. Pro q̄ notan. q̄ inter alia tria sē opprobria vite ei⁹. vicz inertia malitia ꝛ infamia. Prim opprobriū vite ei⁹ ē inertia. Uñ p vsurā rollit sibi vsurari⁹ opes itarē oēs debiti mōi opandi sibi salubria et licita lucra. ita vt efficiat desidiosus attediosꝰ ꝛ otiosus: q̄ ad b necessitat ipa vsura hoiez ad indebitos modos lucrādi ꝓ legē quā dedit dns Gen. iij. In sudore vult⁹ tui vesceris pāe tuo. Et iō rl'es sic ñ sē i labore hoiz ita ñ flagellank cū hoib⁹ hic i vita: sz p⁹ morte cū demōib⁹ sp flagellādi sūt.

¶ Secōm opprobriū vite ei⁹ est malicia q̄ secḗt ex p̄dca inertia. Nā sic dr Eccī. xxiij. Multā malicia docuit otiositas. i. iners vita. Ad rārā ei malicia scelestā tal' auaricia homiez ducit: q̄ aniam suā p q̄libz vili p̄cio venalē ꝑber. Maximū vtiq; scel⁹ē aniam i tāta sublimitate creatā. i. ad di imaginē formatā rāro p̄cio. i. sāguine chr̄i redēptā: ad tātā gl'iā ordiatā p tā vili p̄cio vendere. Hic Eccī. x. dr. Auaro nihil ē scelestiꝰ hz cm aniam suā venalē. Ex q̄ māifeste apparet q̄ auar⁹ aut vsurar⁹ p pauc' denarijs se p̄cipitaret i infernalē voraginē oim scelez ꝛ flagitioꝝ nisi forte aliq̄ mūdano timore refrenaret.

¶ Tertiū opprobriū vite ei⁹ ē infamia: ita cm i famē reddit hoiem vsure scel⁹: q̄ nll's nisi oino effides. i. sine fidelitate eā audiat publice exercere. bi q̄dē sē illi de q̄b⁹ Prou. ij. Salomō ait. Qui reliquūt iter rectū ꝛ ambulāt p vias tenebꝛosas: q̄ letāt cū malefecerint ꝛ exultāt in rebꝰ pessimis: q̄ꝝ vie puerse ꝛ infames gressꝰ eoꝝ.

J Illaqeatio diaboli

¶ Tertia puritas vsure ē: Illaqeatio diaboli. Tantā ei prātē dño ꝑmittente diabol⁹ suscipit sup vsurarios q̄ diabolo opantes vsurari⁹ p̄mo se illaq̄at. secōo se irretiat: tēio p̄sūptuose sperat. Illaq̄at ꝓ Prio se illaq̄at. Uñ Job. xviij. Balach ō cupiditio diabolo dolos ait. Immisit i rete pedes suos: ꝛ i macula cul'ei⁹ ambulat. vicz diaboli. ꝛ secḗt. retinebit plāta ei⁹ laqo. Plātā ei extremitatē vite auari vo

car. ḡnto ei cupidꝰ fini vite sue ꝓpinq̄or fit: tanto maior cupidie ardescit. vñ Hiero. ait. Cū alia vicia senescūt: sola auaricia iuuenescit. Jō ꝺt apl's. ſ. Tim. vj. Qui volūt diuites fieri icidūt i tēptōes ⁊ i laqueū diaboli, ꝓ ea ḡnto hō in auaricia senior fit: tāto difficilius ab ea se solui. ¶ Scō auarꝰ siue vsurariꝰ se ītricat. Cū ei auis volādo i rete ceciderit/ tāto āpliꝰ se irricat: ḡnto magꝭ se exercear ꝓdit. sicꝫ surario/ se pe ꝓtigit: q̄ dū ꝑ aliq̄ ep̄s vt ditet vsurꝭ vacat ꝓdit ⁊ demū ab eis cessare/ oī die/ mēse ⁊ āno āpliꝰ se repit ītricatū: arcꝫ a ꝓposito cessādi ab vsurꝭ āpliꝰ elōgatū. Hic puer. v. dī. Inicātares sue capiūt ipiū: ⁊ funib⁹ pcōz ꝓstri. Et Hiere. l. ad aiaꝫ vsurariꝫ a diabolo captā dēm ē. Illaq̄ ui re: ⁊ capta es babylō ⁊ nesciebas. ¶ Tertio ꝑ sūpteuose spat: qꝫ credit se penitere i fine ⁊ ꝛsti tuere aliēa. ſz ī ḡrat miser q̄ dñs Mat. xiij. ait. Qui hꝫ dabit ei ⁊ abūdabit: q̄ āt ñ hꝫ id qō hꝫ. i. videt hīe auferꝫ ab eo. Habꝫ nēpe ille thesauꝝ rū magnū q̄ ep̄s ei ꝓcessū ꝛtuose expēdit. ⁊ tōm̄ta merita cumlauit. Et huic dabit. ſ. i fine vite sue ep̄s ēt se meli⁹ disponēdi ⁊ ꝑpandi. Vñ tūc i maiori gr̄a abūdabit: q̄ āt ñ hꝫ. ſ. i ꝑterito rpe merita cumlara: qꝫ sp male vixit. id qō vi/ det hīe. ſ. pnīe ep̄s: in fine auferet ab eo. ſ. iusto iudicio ꝺi. eo q̄ i illo ꝑsūpteuose ꝛsus ē. Illud eueīsse dī. cuidā vsurario q̄ in pūcto mortꝭ alta voce clamauit. O pnīa vbi es? q̄ dicto emisit spīm. vt sic ex ei⁹ vbo apte clarescerꝫ: q̄ qñ illaꝫ repire poſcat ñ q̄siuit merito eā repire ñ posset cū vellet: eo q̄ nō ꝺbito mō vellet. Vñ de ītb⁹ Job ait. vj. Inuolute sē semite gressū eoꝝ: ābu labūt i vanū ⁊ pibūt. Et iterꝭ ꝺ ītō vsurario i extremis agēti. xvij. ait. Ar tabūt gressꝰ ꝛtutꝭ ei⁹ ⁊ ꝓcipitabit eū ꝛsiliū suū: qꝺ fuit spare ꝑsūpteuose in fine vite. ⁊ sic merito ep̄s ei auferꝫ suū q̄ vēdit alienū. Cōtigit ei illi sic rapaci auī: q̄ ab aucupe hincide ꝓmittīt aduolare ad ꝑdā. q̄ captā ad pticā alligaꝫ vbi ei minie mīstraꝫ past⁹ quē cupit siue cepit. Sic dum vsurariꝰ viuit a diabolo ducīt ad ꝑdā: ſz i fine ligabīt ꝓdit⁹ gehēne: vbi ñ tm̄ q̄ ñ satiabīt ꝓcupitꝭ: vex. etiā vt dī Job. xx. diuitias q̄s ꝺuorauit euomet: et ꝺ vētre ei⁹ extrahet eas ꝺs. ſ. p ꝺmōes īfernales. ¶ Nūc circa ītiā ꝓtē ser. sūt vltime tres ꝓuitates vsure q̄ ponūt aīam i extremo ꝓculo dānatiōis eēne: ⁊ sic pessime inē ceteras: vicz

Certitudo dānatiōis
Impenitēs malū
Horribilitas mortis

¶ Prima ḡ ꝓuitas ē certitudo dānationis Miro nempe mō inē alia scelera ꝓcōz certificaꝫ vsurariꝰ p vsurā ꝺ sua eēna dānatōe. Nā tria ad ꝺ hꝫ testionia credibilia facta nimis: vt in ore duoꝝ vl' triū stet hꝫ vitaꝫ vbū. Primū testioniū sūt euāgelia. Secꝫ ꝓulegia. Tertiū mānifesta indicia. Primū testioniū sē euāgelia hicīde. vñ Luc. vj. ait dñs. Eadē q̄ppe mēsura q̄ mēsi fue. reme. vob. Cū ei vsurariꝰ sic ꝓtz ex ꝓcedētib⁹ ñ det aliq̄d nisi reciptat āpliꝰ: ex ꝺ q̄ppe certificat semetipz de dānatiōe eēna. qꝫ si vellet acq̄rere padisuꝫ a iusto iudice q̄ ꝑceptā ꝛstituit legē: ñ dabīt ei nisi det aliq̄d āpliꝰ ⁊ meliꝰ padiſo. ſz qꝫ ꝺ nunq̄ poſit hīe. necārio seqūt q̄ nūq̄ obtinere poterit gl'iaz sempiternā. ¶ Secꝫ testioniū sē ꝓulegia ⁊ autēntica ist̄rumēta. nullū eq̄dē crimē ē. qꝺ tā patenē deferat l'as eēne mortis sic facē vsura. Nā i q̄lib⁹ ist̄rumēto ⁊ pticl'a libroꝝ ī q̄bꝰ ꝺcti⁹ vsurariꝰ ꝓscribūt pticl'are ꝓulegiū vsurariꝰ hꝫ qꝺ obligat eū ad supplicia sempiterna. Et q̄ patꝫ q̄ de ꝺ tot ꝓulegia hꝫ/ q̄t vsurariꝰ ꝺcti⁹ vsurarios fec̄: ꝓt ꝺ mīltū certificatꝰ ē de dānatiōe eēna. Uel' tn̄ si restituat aliena abradūt ⁊ cassant ꝓulegia supꝺicta: nec credīt eis. sic ēt nec credit cassato libro ⁊ abrasis seu incisis charꝭ i iudicio seel'ari. ¶ Tertiū testioniū sūt mānifesta īdicia: ⁊ inē alia vnū potissimū ē. qꝫ ī vsurario ꝺctu fit feneratoꝝ ꝓsociꝰ demōis īfernal'. Unꝺ ꝓsuetū ē q̄ qñ mercatoꝝ facꝭ foꝝ. cū vēditoꝛe: arraſq̄ soluit ꝺ re empta. ⁊ supuenīēs aliꝰ appo/ nit vnū denariū: dicēs i hac mercātia ꝓticeps esse volo: ⁊ ille annuat: tūc facti sē socij i lucro parīt ⁊ dāno: sic ꝓtigere hꝫ vsurario ⁊ demoni īfernali. nā inē iusta lucra feneratoꝝ apōit dī abolꝰ aliq̄ꝺ ipse acq̄sitū ⁊ ꝺt se eē socīū suū ꝑtē q̄z hīe i illa mercatiōe. Hoc ꝓbat Bze. p exēplū Exēplū in li. dialo. dicēs. q̄ q̄dā hō ꝓdiues magnā habebat pecunie sūmā licite acq̄sitā: itra quā apposuit duos ꝺnarios q̄s fenoze adeptꝰ erat: et totā illā pecuniā locauit i arca. cūq̄ altera die apiret arcā repit diabolū sup ꝺnarios sedēte. q̄ ꝓhibuit ei ne ꝓtigeret eos nisi eos expēderꝫ cū ꝓsensu suo. eo q̄ socij sīt esset i pecunia illa. Ex his ptz q̄ mānifestū indiciū est feneratores esse dānādos nisi restituāt: eo q̄ i pñti vita sē socīū ꝺmonū ita erūt i alia socīū tormētoꝝ. Ex hac ꝺcta societate ītātū cū diabolo ꝓfederaꝭ vsurariꝰ tātūq̄ i ꝺmonē trāsformaꝭ q̄ q̄dāmō iduit silitudinē eiꝰ. nā sic diabolꝰ pceī numū quē libenē sb̄ spe lucri mutuat pcōz: nūq̄ ꝑ pniam sibi restitui vellet: vt demū illiꝰ corpꝰ ⁊ aiaꝫ lucrari posſit. sic ⁊ vsurariꝰ datū mutuū sibi restitui nollet vt posset totā subam paupis ꝺuorare. Jō ꝺ tl'i cupido dī Job. xx. Juꝛ mīltitudines adiuētionū suaꝝ sic ⁊ sustiebit q̄m ꝓfrigēs nudauit paupis domū. rapuit ⁊ ñ edifi. cā. nec ē satiatꝰ venē eiꝰ. ⁊ cū hūerit q̄ cupiebat possidere ñ potuit. q̄. ſ. vl' rapiet ei in vita. aut saltē relinq̄t illꝺ i morte. ¶ Secꝺa ꝓuitas ē ipenitēs malū. Pro q̄ notādū q̄ triplex cā ē q̄re vsura/ Usurarius raro ⁊ cū ḡndi difficl'tate ad pniam verā re/ us nō peꝺuci ꝑt. vicz Indisposition: duratio ⁊ obstiatio. nitet ex ē ⁊ bi sūt tres gradꝰ ad descēsū dānatōis eēne. pmi cā. Pria q̄dē cā ē idisposition. idisposit⁹ ē vsurariꝰ ⁊ idem ꝺ ꝛpetere. nā aut ē pdigꝰ aut auarꝰ. Si pdigꝰ auaro ñ hꝫ vñ reddat. si auarꝰ reddere ñ vult. pcl'osi or tn̄ ē ꝓditio nolle q̄z ñ posse restituere aliēa: cū illꝺ ex malicia: ꝺ ꝛo ex ipotēcia: tn̄ cū culpa mixta origine hꝫ. dēiq̄ ad ipossibile nēo renēt. nā ianis ē actio quā ercludit iopia ꝺbitoꝝ. vt i c. olim. ex ꝺ resti. spo. Uarꝰ ei rarissime nisi in mortꝭ articl'o satisfacere vult. filꝭ illi vasculo

K Usurarius certificat ꝺ ex na dānatione

certeo i q̄ pueri ōnarios ponūt cū iā cupido nūmi iceperit eis blādiria q̄ vase nisi frāgat extrahi minie pñt: sic vsurari⁹ ñ fstituit nisi i mortē articlo q̄s ōnarios illos secū ferre ñ pt. vt vificet illō Eccli. xxix. scptū. Mlti q̄si iuēctionē. i. ex ingenio bois adiuētū ñ a nā phibitū cstituerūt fieri⁹ z pstituerūt molestiā bis q̄ se adiuuerūt: do/ nec acciplāt osculāq̄ manu dātis z i pmissiōibus būiliāt vocē suā: z i rpe redditōis postulabit rē pus z loq̄t vba redij z murmuratōis z tps causabit. q. d. tāto z tāto rpe carui pecūia mea tē. z seq̄t ibidē. Si āt portuerit reddet adūsabit. q. d. sua diuti⁹: expectabo i finē vt maiorē fructū vsure bēat. z irez seq̄t. Solidi vit rddet dimidiū z cōputabit illō q̄si iuēctionē. q̄ āt vsurario pdigo reqranť ad b q̄ eū reddat excusatū sua ipossibilitas: pz alibi sic ō alios q̄ fstituerūt renēť

Indura/tio ñ bñt. ¶ Scōa cā ē iduratio. Lū ei vsurari⁹ ꝓsiderat ad statū salutis ñ posse vēire nisi p posse fstituat aliēa: z p ꝓnās nisi filios z filias seu alios beredes suos i mlta paupertate z ihonora/bilitate relinq̄t: ppea hec abhorrēs z p fidē nō icelligēs statū suū pclosū. porro delibat i pctō pseuerať q̄z ōbito mō se emēdare. sic diu pseuerādo idurať cor ei⁹. z licz hui⁹ vitij pdicatiōes audiat. licz alios timēt deū ad pniaz cū iducat licz ēt exhortatiōes ad b z obiurgatiōes ō b freq̄nť sentiat: nihilomin⁹ cor ei⁹ ap̄li⁹ idurať. sic ō eo Job. xli. scptū ē. Cor ei⁹ idura. q̄si la. z strigeť q̄si malle. inc⁹. q̄ q̄nto pl⁹ malleo ferit: tāto

Obstina/tio durior fieri solet. ¶ Tertia cā ipenitētie ei⁹ est obstiatio. Signū ei mālfeste obstiatōis vsurarij ē ꝓpt⁹ diui⁹ hi: z exhortationū ac reph̄siōnū sceleꝝ sui: fz illō pū. xvij. Impi⁹ cū i pfundū ōuenerit pcō⁹ ꝓtēnit. s. fsurgeť p pdcā: imotātā ē obstinatio vsurarij ꝓpt⁹ q̄ q̄dāmō videť excedeť obstiatiōez iude. Prio ei iudas penituit ō sceleť ppetrato: lz ñ ōbito mō. ppea dixit: peccaui. scōo pcm̄ suū ꝓfess⁹ ē cū ait. tradēs sanguiez iustū: tertio fstituit pciū q̄ō recepit p chi traditiōe: veniā tñ ñ meruit. qz illā minie vsurari⁹ reqsiuit. Sz q̄d dicet possū⁹ ō vsurario obstiamag⁹ est to q̄ pmo ñ pēiret ō vsura nisi forte q̄ modicuz obstiat⁹ lucrat⁹ ē. scōo si pēiret ñ pfiteť. s. ne a ꝓfessore q̄z iudas ad satisfactōez cogať. tcio vo si pfiteť q̄rit aliquē ꝓfessorē q̄ ñ bēat ꝓsciaz neq̄ sciaz: ne p cautionē ōbitā satisfaceť ꝓstrigat: sz simplici vbo pmittit ꝓfessori ignaro fstituet aliēa. q̄rto ēt si b i ꝓfessiōe pmittit. pmissū ñ fuat: z tñ vt dī ex ō reg. iu. li. vj. ñ dimittit pēm nisi fstituat ablatū. Et sic ēt vba Aug. xiij. q. vj. si res. ¶ Tertia vltia pnitas vsure ē horribilitas mort̄. Prio q̄ horribili norādū q̄ inē cūcta scelera q̄ diuio iudicio puitaſ mort̄ niūť i fine vite p horribilē mortē vsura ō maioribus ē cū mirabilia z ēribilia siḡ sept⁹ appareāt i vsurario⁹ fine. Et ꝓtigit ꝓplici rōe. pmo rōe derelictōis. scōo rōe ōspatōis. tcio rōe psecutōis. Prio b accidit rōe derelictōis. Lū ei vsurari⁹ lucrari ñ cessz i q̄libz sacro die: ñ pcit diei pascaſ ñ diei dñice: ñ sactissime passiōis i q̄libz solēnitate Ma. ꝙis ñ cessat a tāli lucro: ñ i diebus apostoloꝝ: neq̄ i diebus martyꝝ z ꝓfessoꝝ seu ꝙginū ñ i die sctōꝝ āgeloꝝ. isup ñ eximit a lucro vsurā i die oīz sctōꝝ. Merito g̃ ñ solū a ōb/ve/teriā a b. ꝙie: ac āgeť vnitiť z oī mlitudie brōꝝ: iusto dī iudicio i vltio fine vite ita ōrelinq̄ mereť q̄ nec deū bēat gr̃e donatorē: nec aliquē iuueniat brīm gr̃e a ōb ipetratorē seu ēt p illo supplicato rē. vñ Michee. iij. ō tāli scptū ē. Absc̄odit dñs faciē suā ab eis i die illo. s. extrēo sic neq̄t egereť i aduētiōibus suis. Scōo accidit eis b rōe ōspatiōis. Lū ei ifelix pcōr a ōb z tota celesti curia ōrelicť ē: facile ē ōmōibus cū i barathꝝ ōspatōis ꝓcipitaſ: q̄ō q̄dē librat e eis ꝓcessa ope cōplēt: oñdēres ei mlitudinē sceleꝝ suoꝝ z oblitā ē illi⁹ miscōias. Et irez eodē. c. Auferēť. s. ab eo oīa oīs viz fiducia vēie: gr̃e z gl̃ie. Un z ipe i tāli ōspatiōe vltia ōrelict⁹ ait illō Job. vij. Desperaui neq̄q̄ vltra iā viuā. s. n< i vita cogitatiōe spūali nec eternali. ¶ Exēplū ō b refert s. Bēť. i trac. Exēplū ō ꝓcrib: ō q̄dā vsurario: q̄ dū nocte q̄dā p⁹ splēdidā cenā dormiret i lecto cū vxore sua: subito Et refert exꝑgefact⁹ exiliuit de lecto: cū āt ab vxore sua vinc̄ in q̄d bīet interrogareť: ait. Mō rapt⁹ fui añ iudi spe. mociū dī. vbi tot z tā mirabilia se posita ꝓ me: q̄ ñ li. iij. parsciui nec potui rñdēr: cūq̄z fuerī diu ad pniam vij. di. xj. expectat⁹: nec hucusq̄z volui diuis ꝓceptis z ispi/rationibus obedīť audiui nūc iudicē ꝓ me sniaz p tulisse. meq̄z datū audiui i prātē ōmōioꝝ: q̄ me dñr hodie ad eēna supplicia asportaret: q̄ dicto ō ptica vili veste assūpta domū rapido cursu egress⁹ ē: quē sui bincide q̄rētes: tādē i q̄dā mōasterio matutinū cantātē iueneť. Lūcz q̄ cū ad pniaz īducētibus: nec ꝓficere valētibus rōne vl' exhortatōe: vl' ꝑce: custodit⁹ ē diligēť vsq̄ ad sequētā horā diei. Deniq̄z cū amici ei⁹ cū ad domū rducť vellēt: z ad q̄ndā fluuiū sup cui⁹ pontē trāsire vellēt puēisset: videt q̄ndā nauī rapido cursu fluuiū ascendētē a nullo vt videbat ꝓductā: sz ab vsurario plēa ōmōibus visa ē: q̄ vt ait. ō vēiebāt: vt eū ad eēna supplicia asportarēt: q̄ dcō tati ō mālibus eoꝝ violeť a ōmōibus rapiť: z i nauī ꝓiciť: z cursu rapido ētroacto subito dispuit cū ōmōibus ꝓda z nauis ꝓfata. ¶ Ter/tio rōe psecutōis. Lū ei vsurari⁹ sic ex ꝓmissis Usurari/ptz ñ offēdat deū quēadmodū ceēti pctōres. Ue us ven/rūetiā cū vēdiderit tps q̄ō ē cōe cūctoꝝ creatu/dit tēp⁹ raꝝ offēderit oēs creaturas q̄cūq̄z create sūt: audita dānatōis sniaꝑlata a dño ꝓ eū: q̄dāmō ad psecutiōez ꝓ illū armāť. Prōide oēs bti scti: atq̄ vniūsi āgeli padisi rūc clamāt ꝓ eū: ad infernū ad ifernū. Celi cū lūinaribus suis sua q̄dam mō voce ꝓclamāt: ad ignē ad ignē. Planete ēt clamāt. ad pfūdū ad pfūdū. Elemēta q̄z seruiūt ꝓ illū z clamāt: ad tormēta ad tormenta eēna. Dom⁹ q̄z in q̄ ipe tacet ifirm⁹: atq̄ pieres z liḡ ei⁹ ꝓ illū vidicta clamāť ñ cessāt: sic Habacuc. ij. c. scptū ē. Lapis ō pariete clamabit z lignū q̄ō inē iūcturas edificioꝝ ē rñdebit q̄d āt rñdebit? certe dicz: fiat fiat. vt i his oibus ꝙficet illō Sapv. Pugnabit cū illo orbis ꝓ isen. z ac. ar. scel⁹ illi⁹

armabit creaturā ad vltionē ĩmicoꝝ. A q̃ re mēdo iudicio mĩsicordē nos eripiat chĩs ꝛc.

¶ De acceptōe mũeꝝ ex auaricia.

Sermo. CXXVII.

Mũera excecāt prudētes: ꝛ subuertũt ꝓba iustoꝝ. Exo. xxiij. ¶ In pcedētibꝫ ꝺ. plꝰ audist̃ ꝺ pcō auaricie q̃ eradit oĩm maloꝝ ꝑm apl̃m. j. Tim. vj. Et ꝺ filiabꝫ eiꝰ ser. cij. cui et cōpari possit auarꝰ: ser. cxxvj. Et rādē ꝺ mꝫripli ci vsura palliata ꝛ aptā. q̃ et ex vsura mala ꝓuenīāt. Nūc ĩ pñti ꝑmōe dicē ĩrēdo ꝺ auaricia eoꝝ q̃ iuēta sibi oblata accipiũt. ꝛ ꝓ ꝺ excecati sepꝰ subũtũt iustũ iudiciũ. vl̃ qꝺ iustũ ē nō eo mō vt ꝺberēt ꝓsequi. ꝺe qbꝫ ꝺz ĩ the. Mũera exce. pzu. ꝛc. vbi s. Pro gra Aue ma. Mũera exce. pzu. vbi s. ¶ Ex supdicta ser. iij. B. et ꝑ. xx. ꝛ. xxj. dixi ꝺ aduocatꝫ q̃ntũ peccāt: et ĩ acceptiõe mũeꝝ iusta. ser. xxj. B. Nūc ĩ pñti ꝑ. dicere itēdo gnāl̃r q̃ mala sequunt ex acceptiõe mũeꝝ. Pro q̃ ē notandũ ꝑm Uinc. ĩ spec. moꝛ. li. iij. pte. vij. diſ. xij. munera accepta ĩmoderate ſex mala faciũt. vicz

B

Excecāt oculos mentis
Amittere faciũt ꝓditiões libertatis
Faciũt hoĩes ꝓdere dinaz retributões
Peruertũt affectionē bonitatꝫ
Subuertũt executões eqtatꝫ
Faciũt hoĩes ĩcurrere etnā dānatões.

Mũera ĩmutant iudiciuz rõnis

¶ Pzio acceptio mũeꝝ excecat oc̃los mētꝫ: qa ex mũeꝝ acceptiõe ipedit cognitio vitarꝫ: quia mũera excecāt oc̃los mētꝫ ꝛ ĩmutāt iudiciũ rõnis. Jõ dī Exo. xxiij. Nõ accipias ꝓsonā nec iuſmēta q̃ excecāt et prudētes: ꝛ mutāt ꝓba iustorũ. Stulti vriqꝫ ꝛ mali mercatores sē q̃ sciēt ꝛ gaudēt accipiũt ea. ex qbꝫ ñ solũ corꝓal̃ viſ quē hēmꝰ sil̃es bruſ: ſz ꝛ spũal̃ siue ĩtellectual̃ ꝺbeat excecari. Quis ēt ñ diceret illũ ĩsanũ q̃ ĩ hoſpitio suo libēt̃ ꝛcipit eũ a q̃ ꝺz excecari. Et iõ ꝺ. ꝓhibet̃ Exo. vbi s. Et sil̃r Deut. xvj. dicit̃. Nõ accipias ꝓsonā nec mũera: qz mũera excecāt oc̃los sapiētũ ꝛ mutāt ꝓba iustoꝝ. imo munera ñ solũ excecāt hoĩes ſz ĩpz mutũ reddũt ꝑm illõ Eccl. xx. Exenia ꝛ dona excecāt oc̃los iudicũ: ꝛ q̃si murꝰ ĩ ore aũrit correctões eoꝝ. Unꝺe. Nõ ꝓstāt̃ argui a q̃ accipit̃. Jõ apl̃s nolite accipe ne dũ accipiet aucte magisteriũ iclia ret dicēs. ij. Cor. xij. Nõ q̃rõ q̃ vīa sē ſz vos. ñ ei dñt filij penetibꝫ thesaurizare sed pentes filijs. Hoc ē qꝺ ꝺz Esa. lvj. Canes muti ñ valētes latrare. Tl̃es canes muti sē q̃ꝺā ꝓlati siue coꝝ officiales q̃ aliq̃n cũ magꝝ latratu vēiũt ad sibi sꝺ iectos: ac si velit eos deuorar̃. ſz tl̃es sic ꝺl̃i nq̃nt̃ ꝓsiciũt aliq̃ꝺ ĩ os ꝓlati vl̃ ꝛofficial̃. ꝛ sic auferũt ei latratũ: qz cũ vna marca argēti aut cert̃ floꝛ. pcutit̃ ꝓlatꝰ q̃ ꝓdit loq̃la correctōis. Ide est de ꝓncipibꝫ secl̃aribꝫ ꝛ eoꝝ officialibꝫ. qꝺ bñ ꝛgrit̃ ꝺñs ꝑ qꝺaz Esa. j. dicēs. Principes tui ifi. socij fu. Et subiũgit̃ cā. Oēs diligũt mũera: sequũt̃ retributōes. Et licz aliq̃ ꝑ mũera ñ corrũpāt: tñ ꝑ

Canes fũt ꝓlati

sũptio bī ꝛ eos ꝺ corruptōe siue cecitate aut ex cecatōe. qz ꝑm Hiero. sic matrōa ñ ē casta q̃ cũ rogat̃ mũera accipit: ita nec iudex munuscula accipiēs a corruptōe ĩmũis iudicat̃. Audiãꝰ ꝺ b ex hĩ qꝺ scribit Uin. vbi s. Aduocatꝰ q̃ꝺā cāz cuiusdā pauris assumēs ĩ iudicio ꝺfendēdā ꝑ q̃ndā militē illũ ĩuste vexantē: excogitauit et sꝑsit rōnes ꝑ cā pauris q̃ sibi valde valide vi ꝺebāt. Uiꝺēs āt miles iustā cām hñs ꝛ debilē aduocatũ se eē ĩ picl̃o ꝛfusiõis rogauit ꝓdictũ aduocatũ vt ꝓ ipo aduocar̃ siue stare veller. q̃ tātũ facinꝰ abbozrēte: ꝛ oblatā a milite pecũiā recusāte: miles cyphũ argēteũ clā dimisit ĩ eiꝰ camera. illo penitꝰ ĩgrāte. quē ĩuētũ ĩspiciēs eius q̃ pcio ꝛ pulchritudīe allectꝰ ĩ magꝝ fuit alecaciõe posit̃ vez retiere ꝺberet vl̃ ꝑmittet̃ illũ cyphũ: interi ei diligēt̃ inqrēs an aliq̃s rões ꝓ cā militis ĩuenīret: pl̃es leges ꝛ rones ꝓ milite ĩueniit q̃s ꝓꝰ ꝓ pauꝑe iuēisset: q̃ ēt efficaces valde ꝛ q̃si irrefragabiles ꝛ videbāt. q̃ viso redies ad coꝛ suũ: ꝛ adutes se cupiditate cecatũ: atq; ĩ se esse subuſũ iudiciũ rõis: donũ ꝛ dantē execrās/ donũ cũ festinatiõe ꝛmisit. Utinā tales aduocati pl̃es ēnt q̃ pauꝑ iustas cās ꝺfēsarēt. ¶ Secũdo ex acceptiõe mũeꝝ pũcit̃ affectio bōitatis. mꝫti nāq; pꝰ accepta mũera laudāt illos q̃s pꝰ vitupar̃ solebāt/ sustinēt ꝛ excusāt. illos ꝯo q̃s pꝰ amabāt ꝛ iudicabāt amādos ꝓsequūt̃ ꝛ neq̃ter eis adūsant̃. Sic iudas amore pecũie dñz suũ vēdidit ꝛ oscl̃o tradidit. Sic custodes dñi ci sepulchꝛi mũeribꝫ corrupti vitatē occultauerũt ꝛ falsitatē ĩ restionio dixer̃t. Sic Dalida vxoꝛ Sãsonis mũeribꝫ allecta ꝓdidit ꝛ tradidit philistheis sãsonē. Judicũ. xvj. Sic ꝛ bī ĩ hiſtoria Karoli magni/ qꝺ vnꝰ ex ꝓncipibꝫ Frãcoꝝ corruptꝰ ꝑ mũera regũ saracenoꝝ eis vēdidit ꝓ. xx. saumarijs oneratꝫ auro ꝛ argēto ꝛ pallijs serice exercitũ chr̃ianoꝝ: q̃ cũ ad vltimũ ꝓiectꝰ ꝺ ꝓditõe cũ q̃tuoꝛ eqs ꝑ q̃tuoꝛ climata distractꝰ vitā ꝛ oēm substãz ꝓdidit. ¶ Tertio ex acceptiõe mũeꝝ amittit̃ ꝓditio libertatis q̃ maxima ꝛ nobilissima res ē. ꝑ mũera nāq; obligat̃ accipiēs ad aliq̃ꝺ dāti. ꝛ mũera sũpta ligãt ꝺo qꝺ accipiēs i futurū ꝛdigit̃ ꝓferēt̃: vt ei fuire: reuerētia exhibeā: eqlia vl̃ maiora ꝓferre: laboraꝛ: negociari: vl̃ apꝺ magnos incedere erubescat̃: ꝛ seipz ñ audeat recusare: etiãsi iusta sit cā dātis. Amittit̃ ēt libertas loq̃ndi: vitatē ꝺicēdi: rectificādi ꝛ illũ: corripiēdi vl̃ libe arguēdi. ꝓt̃ qꝺ dicit̃ Eccl. xx. Exenia ꝛ do. exce. ocu. iuꝺ. ꝛ q̃i murꝰ i ore ꝛc. vtz s. A. ꝓt̃ hec ꝛ filia pl̃es ne libratez amittere: ne se suos efficere/ mũera recusabāt sic Abraā reuꝰ a cede q̃tuoꝛ rgũ recusauit munera q̃ sibi obtulit rex sodoe ꝛ optie meruisset: vtz Gen. xiiij. Sic samuel. j. Reg. xij. Loq̃mi i q̃ de me co. ꝺo. ꝛ co. chr̃o eiꝰ vez bouē cuiusq̃s aut asinũ tu. si quē. ca. sũ ꝛop. ali. si ꝺ ma. cuiusq̃s mu. ac. Sic Heliseꝰ postq̃s mõauerat Naamã a lep eiꝰ mũera recusauit. ꝛ Giezi q̃ accepit maledicēdo lep dānauit. iiij. Re. v. ¶ Refert b. Bed. ad Euge. ꝓ martinꝰ ꝑbr cardial̃ le

Exẽpla

B

Affectio bonitatꝫ

ꝓtio mu nez

Lõditio libratis amittit̃ acceptõe munez

Exẽpla

Exẽplũ

gatiõe fuer⁹ i Dacia tã paup ide redijt q̃ eḡs z erpẽsis pene õficiẽtib⁹ cũ puẽisz Florẽtia ep̃s loci õdit ei equũ q̃ vehere⁹ vsq; roma. Seq̃bat ãt eũ ep̃s. erat ei ei cã cũ adũsario: z agẽdi erat dies/cepit req̃rẽ suffragiũ amicoz. Cũq; soli citare⁹ p̃ singl'os ad martinũ vẽtũ est: i q̃ fidu cia maior erat q̃ ñ possz eẽ imemor recẽt bñfi cij. Cui martin⁹. õcepisti me inq̃r: nescieba eñ tibi iminer negociũ: rolle equũ tuũ: ecce i stabu lo ẽ. z cadẽ boza illi reddidit equũ suuz. Nõne res alẽ⁹ secl'i videt eẽ redisse legatũ õ ẽra auri sine auro. trãsisse p̃ trã argẽti z argẽtũ nescire. donũ isup qõ porat eẽ suspectũ ilico r̃ddidisse. Ad b ẽt ponũt mlta exẽpla i vitaspa. q̃ õ labo ribz suis vixẽt z elynaz sibi oblatã recipe nolu erũt. Jtẽ õ q̃dã vidua pauprĩa. ad quã pulsan tes apparuit filia q̃si nuda: cui volebãt dare ve stes z nũmos/z illa noluit accipe nisi mr̃ sua vẽiret z p̃ciper ei/q̃ erat cãdidatrix telaz. q̃ cuz vẽisset noluit accipe di. Ecce vos vultz auferre a me. pcuratorẽ meũ deũ: q̃ iuenit nob b op⁹qõ faciã⁹ z bẽam⁹ ide viccũ nr̃z õ ope manuũ no straz. Jtẽ ibidẽ i vitaspa. i ri. õ volũtaria paup tate. Uir q̃dã magn⁹ vẽit i scithi portas secuz auz: z rogauit p̃s byrez eremi: vt fribz erogarz illõ. q̃ rñdit eos op⁹ ñ bre. Ad cui⁹ instãtiã po suit solidos i pera ad portã eccl'ie di. Si q̃s bz op⁹ accipiat: z nẽo pecũiã illã retigit. ml'ti aũt nec eã aspereret. Tũc ait p̃s br. Accepit de⁹ ob lationez tuã: rolle pecũiã tuã z da eam pauplb. Sz si viros sctos miramur mũera r̃cusasse: lõ ge ãpli⁹ ẽ mirãdũ q̃ gẽtiles antiq̃ ea recusasse legunt. Sic i gestz romaoz õr q̃ Eyneas misz sus romã a Pyrrho cũ donis igẽtib⁹ ad pacẽ z amicicĩã ?firmãdã: neminẽ iuenit cui⁹ dom⁹ mũeribz apiret. q̃ ñ mũera õferebãt oẽs clau serũt ostia ne cũ mũeribz itroiret. Jta legit de ml'i, q̃ mũera respuerũt ne maculã ponerẽt in gl'iaz suã: iudicãtes idignũ q̃ acceptiõe mũerũ pderẽt famã suã/vl' minuerẽt sue libtat z vir tutz bonorẽ. ¶ Quarto ex acceptiõe mũer̃ sub uertit execution eḡtat. Istud clare ptz i curijs/ vbi p̃cipue regit b vitiũ. nã sine mũeribz vix pt bõ itrar. vix cũ aliq̃ loq. accessũ vl' audiẽtiã ob tinere. Imo hec malicia curialiũ eouscz inotu it: vt õ restionio ?scie. õ iustitia cause õ bõa opi niõe. õ singulari eloq̃ntia. nisi p̃cio inuenierẽ q̃s frustra ?fidat. Ml'ti curialiũ sẽ sic canes: q̃ cibo obiecto mãsuescũt. acres ei sẽ i p̃ncipio. duri z asperi añq̃ videãt mũera q̃b visis mã suescũt: nec p̃t pmissio aures mulcere nisi vi derit donũ pñs. Orpheus õr sono cytbare sue leones z tigrides lenisse: sz apõ curiales nibil efficies: nisi plũbea cor̃ corda malleo aureo vl' argẽteo emolliz. Hydra õr eẽ q̃dã serpẽs mul ra bñs capita: cui⁹ cũ vnũ abscindit/p̃ absciso alia crescũt: sic õt Hiero. sic õ curialibz q̃ vni satisfactũ ẽ: z vni⁹ vozacitas ẽ aliq̃ntulũ miti gata: tũc aliq̃ acri⁹ petunt. Tres subutũt iusti cia z pũtũt iudicia z euacuãt pcẽtẽ: ipossibi le ẽ eñ fuare iusticiã z seq̃ pecuniã. Uñ i libz regũ. j. Reg. viij. õr õ filijs samuel. Declinaue rũt post aua. acceperũtq; mu. z iudi. puerterẽt. Heu q̃ amar̃ ẽ videre z merito oib⁹ fidelib⁹ plangẽdũ: q̃ curia p̃ncipis q̃ õz eẽ recurs⁹ pau per: ffugiũ afflictor̃: loc⁹ iudicij: z libra iusti cie. nũc sit paup̃ spoliatio: afflictor̃ õsparto subũsio iudicij: loc⁹ iurie: z oĩm bonor̃ õsola tio: qõ singl'arie dolẽdũ ẽ õ curia sũmi põtifiz in q̃ supabũdanẽ õz oib⁹ mistrari iusticia sine guamie. Jõ dñs p̃phaz ?q̃rit Esa. j. di. Quõ facta ẽ meretrix ci. fidel' ple. iudi. iusti. habi. in ea: nũc ãt bõicide. Et seq̃t. p̃ncipes tui ifi. so. fu rũ/oẽs dili. mu. sequũt retri. pupil. ñ iudi. z cã vidue ñ igredit ad cos. Jbi nota q̃ ciras. i. eccia dr̃ meretrix rõe q̃rũdã mẽbroz suoz: qz venal exponit. vẽdunt eñ i ea iusticia audiẽtia/tẽp⁹ .i. tarda vl' festina expeditio: loc⁹ imo igressus ad locũ: p̃ocinũ: restionũ: ?silũ: fauor z silen tiũ. Seq̃t. p̃ncipes. i. maiores tui ifideles: nec mir̃. nõ ei p̃t eẽ fidel' dño equali q̃ ifidel' est dño creatori: nec solũ sz ifideles subditz: sed ẽt dño suo: qz nec fidel'r diligũt: nec fidel'r ?sulũt: nec fidelit ei⁹ bõa vl' iura custodiũt. Nã vt modi cũ luce acq̃rãt sibi vl' alicui suoz/vl' alij danti sibi mũera i ml'to dãnificare suũ dñm ñ vereẽt. Seq̃t. socij fuz. nam senescalos: baliuos: p̃po sitos: iudices: collectores: z alios hmõi scitũt ex pmittũt eẽ fures z raptores: eosq; aliq̃n rales scienẽ istituũt: fouẽt eos i furt⁹: z defendũt vt furtis eoz̃ p̃cipiant. ¶ De b audiã⁹ exẽ: Lu iusdã regz collaterales q̃dã: q̃z fidelitati se to tũ z regnũ cõmiserat: z õ ifimo statu p̃uexerat vltra modũ z merita p̃sonaz/ isatiabili cupidi tate cecati cui⁹ mĩnũ ponere nescientes in oib⁹ officijs istituebãt cõplices suos/et ifames: fu res: vsurarios z raptores. Oẽs isti tã maiores q̃z mediocres: q̃z miores: a p̃lo pecũias extoz q̃ntes mutuo se vouebãt miores mediocrib⁹. mediocres maioribz: z maiores ill' collaterali bus regz dabãt mũera z hec erat catena diabo li q̃ sibi iuicẽ erãt colligati. Uñ si q̃q; ꝯ vnuz eoz̃ clamor ĩsonuit aliq̃ ipm̃ p̃tin⁹ õfendebãt: ne si facta ei⁹ mala detegi ?tigisset ipoz p ?ñs iniq̃as apperz: ac p̃ bũc modũ inũerabilia ma la fiebãt. Et p̃lus ñ audebat ?q̃rit: vl' si vellent ?q̃ri ñ audiebãt: repellebãt: ?fundebãt: z tam corpoz q̃z rez piculũ icurrebãt. Cũ aũt rex ad clamorẽ z iportunã istantiã p̃limoz: viros bo nos z i fidelitate pbatos inq̃sitores misisset in pte aliquã regni sui: vt sup̃ facet⁹ baliui: p̃posi toz z alioz officialiũ regz inq̃rerẽt: ml'taq; ne fanda facinora repirẽt i eis. p̃ q̃ supplicioz et mortz iudiciũ erat eis: cepert miores accusare mediocres: z illi supiores ad⁹: vt vsq; ad illos collaterales regz pueniret hec nota: q̃ i bis cẽt ?sentanei vl' accozes. Quo audito collaterales illi. pcurauerũt apõ regẽ inq̃sitores ab hmõi inq̃ sitiõe õsistere: z a iusticie executõe cessar. Qua obrẽ malefactores illi i officijs p̃stitis dimissi securiores effecti: deteriora poribz cõmiserũt/i dez solationẽ p̃li õstructoez ẽre z piudiciũ eḡtan

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽplũ

Exẽplũ

Ecclia õr mererix

Exẽplũ

L Executõ eḡtatis subuertitur ex acceptõne munerũ

Hydra

Sic faciebāt ō inq̄ſt ſ oīb⁹ ipos vl aliquē ſu. p̄ tāgēt⁹/cū illas recepiſſēt vl regi delata cēnt: ſopiebāt oīa: ita vt nec executō iuſtitie nec vbū iñ fieret acſi nil iñ penit⁹ fuiſſet. Quapꝛopt illi q̄cq̄d volebāt in diuerſ regni p̄tib⁹ faciebāt. Fi ebāt aūt hec oīa vrture mūer. q illi larga manu p̄ſtabant. Dixit q̄nq̄z vn⁹ eoꝝ: q̄re nō rapere ſe/ cure aut furarer: cū q̄tuoꝝ vel. v. milia librarū ſic hꝫe poſſuꝫ: Etſi accuſat⁹ fuero t dedero ma giſtr̄ meis ſolū mille/iuſt⁹ z ſecur⁹ ero: z meli oꝝ de tota ēra z totū mihi reſiduū remāebit in pace. Jō tl'es merito dei maledictōes incurrūt. ſm illō Deut. xxvij. Maledict⁹ q̄ accipit mū/ ra vt pcutiat aiaz inocēt̄. z Eſa. v. Ue q̄ iuſtifi/ cat̄ impiū p mūeribꝫ: z iuſticiā iuſti auferis ab eo. ¶ Quito p retributōz mūer. amittit dī uina retributio. Nā ꝑ talia iuſte pdūt ecna ebīi mūera. Et ꝫ notāt dico de ill' q p acceptiōz z ſpem mūer. iniuſticiā offendūt: vel ſpe talū iuſticie executōem ipediūt aut retardāt ꝛc. Jl/ li⁹ figurā hēm⁹ Gen. xxv. vbi dr q Abraā cun cta q poſſederat dedit Iſaac filio ſuo. Filijs aūt ꝓcubinaꝝ largit⁹ eſt mūera: qz ds ſūmus oīm p̄triarcha filijs dat hēditatē ecne p̄miſſiōis: ipaz vicz btitudinē q eſt stat⁹ oīm bonoꝝ aggrega/ tiōe pfect⁹: mūdanis vo q ſt q̄ſi adulterini filij largit̄ mūera t palīū factarū: ſz illis pt̄. Quis aſcēdit in mō. dñi ꝛc. Et i alio pt̄. Dñe q̄s habit. in tab. tuo: Et ſeq̄t. q mūera ſup inocētes nō acce cepit. z Eſa. xxxiij. dr. Qui excutit man⁹ ſuas ab oī mūere iſte in excelſ hitabit. Et Prouerb. xv. Qui odit mūera viuet: vicz vita ḡre in p̄ſti z vita gl'ie i futuro. ¶ Sexto p acceptiōez mu/ nez incurrit ecna dānatio: ſz illō Job. xv. Ignſ deuora. tabna. eoꝝ q libēter munera accipiūt. Ignis inq̄z cupiditat̄ aias cupidoꝝ t̄palī in/ flāmās: z ignis iferni anias z corpa eternal'r cru ciās. Et ſic q odit munera viuet: ita q diligit z accipit mūera morie. Fugiā ḡ hāc t̄ribilē pe/ ſtē accipiētiū mūera: z rogem⁹ deū vt ſua mi/ nos dirigat in viā ſalut̄ ecne Amen.

¶ De ꝛcu ſocietat̄ qñ ſit pcm̄/z qñ nō.

Sermo. CXXVIII.

Rādix oim malox eſt cupi. j. Tim. vj. In p̄ce. ſer. audi/ ſtī pla de pcō auaricie z filiabꝫ eiꝰ: de vicio vſure in varijs ꝛcibꝫ: de mltiplici mūer. iuſta acceptiōe. z ſic de alijs. Sz qz mlti icur/ rūt vſure pcm̄ ex ꝛcu ſocietat̄: vbi licite ſe ere dūt oparī i mercātijs. Jō nūc vlera ea q̄ dcā ſt in ſer. p̄cedē. ſignt ſer. xxj. de ſoccidis: dicere in tēdo de ꝛcu ſocietat̄ qñ in tl'i ꝓtigit peccare/z qñ nō. Pro gr̄a Aue. Ra. oim ma. ꝛc. vbi ſ.

A ¶ In p̄ti ſer. occurrit hc q̄: vtꝝ liceat pecūiā mercatori vel artifici p modū ſocietat̄ cōmitte Queſtio. re z iñ lucꝝ recipe: p̄ferri cū a ſe pecuniā magꝝ aliēat q ea mutuādo dñiū trāſfert/q̄z q ea mer catori vl' artifici ꝓmittit: ſz nō lz iñ lucꝝ recipe/ Rñſio. ḡ nec in iſto caſu. Ad hec rñdet s. Tho. ij. ij. q. lxxviij. ar. ij. i ſol'one q̄nte/rōis: q ille q mutuat pecūiā trāſſert dñiū pecūie i eū cui mutuat/ z iō mutuū t̄cipiēs t̄cet pecūiā ſb ſuo pic'o: z tenet ad itegrā t̄ſtitutōez. Et iō q mutuauit ñ p̄t ali q̄d exigere vltra ſortē. ſz iſte q pecūiā ſuā ꝓmit te mercatori vl' artifici p modū cui⁹ dā ſocietat̄ ſ ñ trāſſert pecūie dñiū i ſociū ſz t̄māet ei⁹: ita q cū pic'o ipi⁹ ſoci⁹ ei⁹ ō ea mercat̄ l'opar. iō lī cite p̄t p̄t lucriū p̄uēiēs expectat̄ rāḡi ō re ſua fuata ōbita eq̄tate int̄ vtroſq̄. Eſt ei ſocietas q dā t̄nitas. vt. ff. p ſo. l. vtꝝ. iō ipiū z t̄ne cha ritati ꝓriū cēt q̄ int̄ coſ ꝓmitteret turpe lucꝝ vl' vſura: qō fit qñcūq̄ nō fuat̄ eq̄tas int̄ ſocios.

¶ Pro q̄ ē no. q ꝛci⁹ ſocietat̄ tripl'r p̄t variari B Pro mō qñ ſt duo: q̄z vn⁹ pōit pecūiā tm̄ z alt̄ ꝛci⁹ ſocie pōit opaz tm̄ coꝝpalē vt. ff. p ſocio. l. v. §. j. ō q̄ tat̄ tripli ponat̄ caſ⁹ q dā pōit i ſocietate opaz tm̄ z alt̄ cit̄r pōit. lx. floꝝ. ad t̄tiā p̄t lucri z dānī: ō ē addānū z lucꝝ pōit. xx. floꝝ. xl. floꝝ. ſp t̄manēt⁹ ſaluꝰ: tūc niſi ille q pōit opaz t̄cipiat mercedē laboꝝ q̄ſ ſuſtīet p ꝓmercio. xx. flo. q̄z lucꝝ z dānū ad illū ſpectāt q pecūiā ōdit: tal' q ōdit eā vſurari⁹ ē. L⁹ rō ē: qz. xl. floꝝ: mutuauit mercāti p ꝓmer rio. xx. flo. p̄tinēt̄ū ad lucꝝ z danū cū t̄ceptui⁹ ſit. xl. flo. q ñ ſtāt ſuo pic'o ſi ē illi⁹ q opaz gerit: ḡ dērent eq̄ bñ. xx. floꝝ. ſtare ad lucꝝ illi⁹ q opaz pōit. Nā ꝓuenies ē q̄ emolimētū bēat is q̄ bz z on⁹: alioq̄n q pecūiā ōdit p. xl. floꝝ, nihil hīe dz ad ſil'itudiez mutuāt̄; qz rōe mutui nihil vltra ſortē t̄cipe p̄t. nc̄ fuaret̄ b eq̄litas ſocial'. qz ſi pe cūiā t̄cipiēs p⁹q̄z mercef emit eaſ p dērz. xl. flo. z opaz coꝝpalē p dērz: cū tm̄ collatoꝝ pecūie nihil p dērz niſi tm̄. xx. floꝝ. Et ſic ñ cēt ꝛci⁹ licit⁹: ſz i fraudē vſuraꝝ fierz. ¶ Sz b q̄ri p̄t. Pōat caſ⁹ q̄ i diuiſiōe ſocietat̄: q q̄nq̄z fit p⁹ lōga tpa z lō gos laboꝝef: q̄ñ iuēiat niſi capit'le ſalariū. vtꝝ torū illō capit'le dēat hīe q poſuit: vl' dēat eq̄lit̄ int̄ vtꝝq diuidi. Ad b dicūt alīq ſic dr glo. L. p ſoc. i. l. j. q̄ eq̄lit̄ diuidi dēat niſi i ꝛcu aliō a/ cū ſit z b ō iure. ō ꝓſuetudie dr gl'. q capit'le dz cē ſaluū ponēti/z ſi ē ita ꝓſuetū: itelligit̄ ēt tacito b actū: qz ꝓſuetudo i tacitis pactis ōduci vi. ff. loc. l. lz. dicūt tm̄ Jac. ō arēa z Frā. ō pla. z ve ri⁹: q ñ ſolū ō ꝓſuetudie ſz ēt ō iure ē q̄ capita le adhuc māeat ſaluū ponēti. q̄re ei ſoci⁹ me dz hīe pecūiā meā. Et ſi tu dicꝭ q̄ pōit opaz. rñ deo q p̄cū ope itelligit̄ coꝝrñdere itru ſorio pe cūie ñ ātī p̄ſi ſorti. Et iō ſi vn⁹ pōit cōmoditatē ope: alt̄ cōmoditatē pecūie: ñ āt ꝑpetatē. Exm̄ vn⁹ pōat. x. milia/alt̄ xo opaz tm̄/tē ñ p̄t ibi cē aliq̄ ꝓportio ope ad medietatē totalī ſortis: ſz ſo De ſocie lū ō ꝓmodo ope ad cōmodū pecūie: qō tm̄ exp̄ſ tate in ſi⁹pz ſi ex vna ꝑte ponāt vacce vl' oues: z ex alia ꝑte opa paſtoral': tē int̄ illa tm̄ cōmoda z dāna coīt⁹. i obuētōib⁹ ſt cōia/ñ āt ip̄z pec⁹. vtz. ff. p ſoc. l. ſi duob. i. §. ſi cocūda. Sic ḡ renēdū ē q̄ i du/ bio poti⁹ itelligit̄ i ſocietate poſit⁹ vſ⁹ rei q̄z ipa rei. nā ſi oues dāt i ſocietatē: tē fet⁹. lane. lacte bꝫ ſt cōia: ſz ñ oues i ſocietatē tradite. Eſt tm̄ vtꝝ q lz capita p̄cipalia mortua ſt: tm̄ ſocietas i fe tib⁹ durat. vt. ff. ō pig. l. grege. i p̄n. ō bō. f. cxxj p to. ¶ Sc̄o mō ꝛci⁹ ſocietat̄ p̄t variari ſic q̄ D.

Questio

vnꝰ põit pecũiã ꝛ opaz: alt̃ vo tm̃ pecũiã/ vl' tm̃ opaz. Et ī hac societate sit'r est cẽtras fuãda. ne qd ex aliq̃ pte fiat ī fraudẽ vsuraꝝ. Si igit̃ alt̃ tm̃ põit opaz: tẽ qri pt. Utr̃ pecũiã recipiẽs ad mercãdũ paciſci possit cũ eo q̃ illaz sibi tradit' q̃ ī fine velit bñ. xx. p laboze ꝛ idustria nolẽs ī eis sentire dãnũ aliqđ: absq̃ vicio vsure? Ad ꝟ dicẽdũ ẽ q̃ sic: ſz tẽ ẽ ꝯcꝰ locatiõis ñ societat': qz tẽ opaz suas p tali pcio locat. Et tẽ ẽt nihil se tiret ꝺ lucro: possz ẽt paciſci: q̃ mlt̃ũ plꝰ ꝛciperet ſi ne dãno: qz tãta pt ee illi⁹ idustria ꝛ tãta iterue nire pcl'a q̃ plꝰ ꝯferret societati q̃z ipa pecũia vtputa si solꝰ nauigaret: vl' solꝰ pegrinaret ad terras lõginq̃s. vt. ff. e. ti. si ñ fuert. §. j. Et tũc ex pacto ñ sẽtiret pte dãni: ꝛ tm̃ pticiparz ī lucro ſz tẽ illa ꝛciret ñ vt socꝰ: ſz rõe salarij/ si vo alt̃ tm̃ a põit pecũiã: tẽ illꝰ reduci pt ẽt ad ꝯcũ cõ missiõis: q̃ ꝯcꝰ ẽt q̃dã societas dici pt. ¶ Deb q̃ri pt vtr̃. cõmittẽs pecũiã suã bõe fidei alteriꝰ mercatoriꝫ vl' artificiꝫ: vt ī̃ iuste lucret' ꝛ ī lucro pte bẽat: b facere possit absq̃ vsure vicio? Ad ꝟ rñdet Alex. de alexãdria ī tract. suo q̃ tal' cõ

Cõmiſſio pecũie fit duob⁹ modis.

missio pecũie pt fieri duob⁹ mõis. Uno mõ q̃n fit trãslatio pecũie siue rei ꝯmisse ī toto vl' ī pte ī dñũ illi⁹ cui ꝯmittit. Et tẽ ꝑ pecũia sic cõmissa ñ lz alicui spare: sic ñ lz alicui spare lucr̃. ꝺ re ñ sua: q: mutuũ ẽ: ꝛ p ꝯns aliqđ ī̃ spare ñ lz p̄ bibẽre dño Ua. vj. Mutuũ dare nihil ī̃ span tes. Scõo mõ pt fieri ꝯmissio pecũie vl' alt̃i⁹ rei ita tm̃ q̃ ipsa res mãeat ī dñio cõmittẽꝫ. Et tl'i mõ cõmittẽs rẽ suã pt spare lucr̃. tãq̃z ꝺ re sua qz tũc pecũia vl' alia res cõmissa ẽ mercatori sic aliqđ suo vl' mĩstro ꝯmittit: qz negociat' ꝺ reb dñi sui ad vtilitatẽ eiꝺẽ: ꝛ p ꝯns qꝺ excrescat sozti sic rei ꝑpe iusto titulo possideꝫ. nc ẽ sit'e ꝺ mutuo ꝛ cõmisso: qz ī mutuo stat pecũia pticlo recipiẽꝫ: ſz ī ꝯmisso stat pticlo cõmittẽꝫ ex q̃ lucrũ licitũ reddit. Uerũm opt̃z q̃tora pecũia sit ꝯmissa: alioq̃n si pti eẽt cõmissa ꝛ pti mutuo data: tẽ posset ibidẽ latere viciũ. Exẽpli gr̃a. si qs alicui ꝯmittit. c. flo. ita q̃ mediã pte illi mutuet ꝛ alia mediatẽ suo dñio retineat ponẽs illaz ad ꝑiũ dãnũ: vl' pticuz ꝛ lucr̃: tẽ ei icurrit vsure vicium: qz ñ solũ spat lucr̃ ex re ꝯmissa: ſz ẽt ex re mutuata ꝑt quã sibi vẽdicat opas illoz. l. floꝝ. Et sic ꝑ ꝯns ex mutui adiectiõe vicium ī toto ꝯcu gnãt. ¶ Pro q̃ no. fz Rich. ī. iiij. di. xv q̃ ī cõmissiõe tal' pecũie pt cõmitti vsura q̃druplr. Pro q̃n capitale ꝛ lucr̃ ponũt ſb certitudie: ita q̃ nc ꝺ capitali ns ꝺ lucro taxaro velit se tire dãnũ. Et ꝺ ñ ẽ dubiũ q̃n sit vsurariũ: qz ī casu stat ipa publica vsura. Scõo q̃n capitale põit ſb certitudie ꝛ lucr̃ ſb fortũa: qz ꝯcꝰ sit'r ẽ vsurariꝰ: siue directe siue idirecte: siue explicite siue ipliciter sic̃ plãe pz ī bestijs q̃ tradũt tãq̃z ī mozt'les. Tertio q̃n lucr̃ põit ſb certitudie ꝛ capite ſb fortũa. Cui⁹ ex̃m põit ex ꝺ vsu. i c. nauigãti. vl' eũti ad nũdias certã mutuãs pecũie q̃n titatẽ ꝑ eo q̃ suscipit ī se pic'm receptur⁹ aliqđ vltra sozte vsurariꝰ ẽ cẽsendꝰ. glo. ibiꝺ: qz iste q̃ ꝛcipiebat ī se pic'm videbat: q̃ q̃si q̃dã cõpẽsa

ꝯ vsura cõmittit q̃druplr ī cõmissione pecũie

tiõe licite aliqđ vltra sozte ꝛcipe posſz eo q̃ pecũlũ pecũie mutuate ꝛtinebat ꝺ bitozẽ: cũ sua facta fuisſz: ſz nihilominꝰ ẽ vsurariꝰ. bc ibi. Nimirũ cũ ī mutuis verſ vl' iterp̃tatiuis siue ī cerp̃tatꝫ spe lucri ꝑncipal'r facꝫ dubiũ seu pic'm a fenore ñ excusat: vt s̃. f. cxviij. BL. p to. Insup ī dicto casu raro accidit: q̃ pecũia sic mutuo accepta pear: nisi fuerit cl'pa vl' negligẽtia illi⁹ q̃ pecũiã accepit. Et ꝛō q̃ sic mutuo dat pecũiã: bꝫ ī fauozẽ suũ illꝺ qꝺ sepiꝰ accidit nc bꝫ ꝯ se nisi qꝺ rariꝰ accidit. Pro q̃ vl'iꝰ ẽ no. q̃ vt tãgit ex ꝺ excel. p. c. inc̃ dilectoſ. ī gl'. tripl'x ẽ vsura. Pri ma ꝺz vsura cõis: ꝛ ẽ illa q̃ ī die vl' ī septiana vl' in mẽse excedit sozte: sic̃ parz ibidẽ ī rex. de clerico ludẽte ad taxillos: q̃ ꝯcessit socio suo. xj. p xij. ꝛ sic ꝑma die potuit excedere. Scõa ꝺz vsura cẽtesima: ꝛ ẽ illa q̃ excedit sozte ī ãno. Tertia ꝺz vsura septupla vl' sexagesima: ꝛ ẽ illa q̃ excedit medietatẽ sozt̃ ifra ãnũ. ¶ Quarto ī ꝯmissiõe pecũie pt fieri: q̃ vtrũq̃z põit ſb dubio ꝛ fortũa: ꝛ tẽ accipiẽs vltra sozte aliqđ ñ teneꝫ ī restituere: qz rõ ꝟisil'is dubij ꝯcꝰ hꝫ excusat. vt pz ex ꝺ vsu. c. nauigãti. §. illo q̃z. ꝺ b s̃. ser. cxviij. lati⁹. ¶ Sz adhuc põak casꝰ: q̃ qꝺã mercãtias exercẽs ī frãcia cũ alteriꝰ pecũia accipiat ibidẽ mutuũ noie dñi sui: dño suo ig̃rãte: lucretq̃z cũ tl'i pecũia: q̃rit̃ eꝰ erit illꝺ lucr̃. Ad ꝟ rñdet Sco. q̃ tal' tẽẽt reddere fructꝰ dño ꝑncipali sic lucr̃ ꝺ pecũia ꝑpa. Nã eodẽ mõ trãsit ī dñũ vꝰ tal' pecũie mutuo accepte ī dñz ꝑncipalẽ sic̃ ẽt pti ner ad eũ dñũ vꝰ ꝺ ꝑpa pecũia: qꝺ sane ītelliꝫ git̃: q̃n dãnũ tal' mercatoriꝫ ī ꝺtrimẽtũ caderꝫ dñi ꝑncipal': puta q̃n ille q̃ mutuũ accepit paup ẽẽt ꝛſi ꝑderꝫ eã creditoriꝺ ꝛstituer ñ possz. Si ãt diuel' eẽt: tñ ī rẽderꝫ ex dãno ꝓuenĩẽte dñz ꝑncipalẽ dãnificari. ſz tõ mutuũ accepit ſb noie dñi sui: qz sub noie suo tl'e mutuũ ñ iuẽirẽt: tẽ ī tl'i casu ñ obligaret ad ꝛstituẽdũ: qz tũc vꝰ tal' pacũie ñ trãsit ī dñz ꝑncipalẽ nisi tm̃ noie ex ñ re. hec Sco. ī q̃dã trac. suo. ¶ Tertio mõ fit ꝯcꝰ inc̃ socios: ita q̃ ãbo pecũiã ꝛ opaz ponũt ī societatẽ. lz vnꝰ aliq̃n plꝰ põit de pecũia vl' opa q̃z aliꝰ. Et tũc lucr̃ eoꝝ ꝺz cẽ cgle: ñ q̃dẽ cglitate q̃ntitatꝫ ſz ꝓportõis: si nihil aliꝺ exp̃ssũ erat ī ꝯcu. Pot̃ ẽt fieri pactũ q̃ vnꝰ ꝛcipiat q̃rtã pte lucri ꝛ aliꝰ tres ptes fz ꝓportõez pecũie vl' idustrie verũm oz ẽt ī b ꝯcu eq̃tatẽ fuari: ne fiat aliqđ ī fraudẽ vsuraꝝ. oiꝺ circũstãtijs ꝺbitẽ ꝛsideratꝫ: vt iudicio ꝑi ꝛ expti viri ꝟisil'r dubitẽt cẽ p tꝫ ꝛditõ portioꝝ iudicẽt: vl' saltẽ vt ñ appeat notabil' excessꝰ: ꝛ absit ītẽtio corrupta: q̃ maxie in tl'ib⁹ ẽ ĩspiciẽda. p̃serti b rpe cũ oẽl q̃rũt q̃ sua sũt Et tõ ꝺz Eccl. xxvj. due sũt spẽs rex. s. q̃ sit difficiles ad b vt ī eis vitet̃ pcm̃. Et seq̃t. Diffici. cxu. nego. a negli. suaz̃ iusti. cau. apec. la. q. ꝺ. qꝺã sũt officia: ī q̃bꝰ ꝺ facile pcm̃ icurrit̃ ꝛ vix pcm̃ euitat̃. scz negociãs a negligẽtia vbi alia ifra hꝫ a mẽdaci crimie. vl' fz glo. i. a ꝺspectu ꝺi: qz deũ ꝛtẽnit: q̃n viratẽ ꝛ eq̃tatẽ ꝛtẽnit. Et tõ hec duo hoim gña pic'oſa vitã ducũt nisi se firmauerit diligẽtissime ī ꝺi tiozẽ ad laudẽ ꝺi: q̃ ẽ bñꝺ. tẽ.

Usura triplex

De mutuo facto cõitari. Sermo. CXXIX

MVtuum date nihil inde sperantes. Lu. vj. Inpcedẽ. ser. pla audistis de mutuo vsurario ꝯtũ ad psonas pticlares. cãdẽ de bis q sũt in aliq̃ societate et aliqñ alt alteri dat vsurã: et qdo mõis bus fiat. Nũc ꝑñt videndũ erit de mutuo facto alicui cõitari si rõe tis mutui qs possit recipe aliqd vltra sortẽ. Pro gra Aue. Mutuũ date nichil inde sperantes. ¶ Pro pñti ser. sit hec qstio. Utz mutuãs alicui cõitari et rõe eiusdẽ mutui aliqd recipiẽs vltra sortẽ ꝑmittat vsurã? Et vr q nõ: qz talia mutua fiũt p bono cõitatis siue reipu. ad qõ ois hõ dz conari: et p ꝑñs null⁹ dicere pt licite se ex tli foze dãnificatũ. Uñ cõitas pt disponere et ordiare q̃ ponit tãtã vl tãtã pecũie q̃ntitatẽ annuatim recipiat tãtũ vel tantũ: dũmõ bus fiat p cõmodo citatis. et p ꝑñs alius recipe pt absq; vicio vsure. Ad b dom q tria sũt genera hoim que freqntat hmõi ꝯcus: Uidz Coacte/ Ex charitate / Ex cupiditate.

Triplex genus hoiz mutuantium.

¶ Primum genus hoim est illoz q̃ mutuãt coacte et tles licite recipe pñt vltra sortẽ p inde esse dãni et pabil lucri. Et b ex triplici rõe. Prio rõe dñi ꝑpellentis: qõ sic pz. Nã qlibet cõitas cã negociatoria vel rõnabili indrẽte vti pt psonis suoz subditoz indꝯtũ bz supioritatẽ i eos. q̃ m'to fortis pecunijs eoz. Nã lz singlare collectã applicandã camere fiscali néo pt ponere sine pncipis pmissiõe. vt C. de tribu. l. j. et li. p. tñ collectã spẽale vnaq̃z cõitas p necitate sibi incũbẽte pt indicere: vt. l. cõis. et. C. de opi. pub. Cũ g ciues cogi pñt ad tlia onera soluẽda: mai festũ ẽ q tlis coactio de rõe mutui m'tũ aufert. et p ꝑñs de q fiat i mutuo volũtario et ñ i coacto. seq̃t: q tle mutuũ violẽtũ nõ sapiat vsure viciũ: lz mutuãte dispõat ad posse iuste recipe suũ inde esse. Sic ei cõitas licite pt suadẽre rõe: iusticia et necitate suos gũare sic et rõe iusticia et bõestate dicẽte pt et ꝑtinere pfti qñ ẽ ex pte mutuãtis pura coactio siue absoluta coactio: et ex pte cõitatis libal donatio. Prio nãq̃z excusat eos pura coactio: q: qõ nõ ẽ licitũ i lege/ necitas licitũ facit. vt dz ex de reg. iu. tli⁹ ei ñ pñt sibi aliqd̃ puidere de dãno suo nisi accipiẽdo qd a cõitate volũtarie offerat: si pñs creditor dãnificat⁹ ex lõga moza solonis rõe dãni pt aliqd recipe vltra sortẽ. vt ex de fidiuss. c. pueniet. q̃ romagnis mutuat coact⁹ tli coactõe eq̃nũ q̃z reddit ei capitale: q: sic⁹ istoz crimẽ vsuraz incurrere debetis: tẽ is q volũtarie mutuat / portis illõ crimẽ incurrerz: q̃z is q̃ suis⁹ cũ nll⁹ vsurari⁹ eẽ pt nisi mutuũ dare volẽs ad vsurã. Etsi obij̃ posit q tal modꝰ a cõitate ordinat⁹ boies inuitat ad peccãdũ et vltra sortẽ recipiẽdũ. Ad b dom q b vez eẽt qñ mutuãs spe lucri ꝑncipal mouereat: scõaria tñ spe moueri pt: q spes ñ facit bonũ vsurariũ iuxta notata i c. ꝑsu. ex de vsu. Est tñ vez q si tal mutuãs p⁹ coactõz aliq̃ tpe ꝑtẽ tare posset recipe ãnuati de tli mutuo tẽ efficere⁹ vsurari⁹ bz Friderici. de senis: q: suba/ spes/ et itẽtio recipiẽdi vltra sortẽ gra mutui facit vsurariũ. Scõo excusat eos libal dõatio cõitatis. dz ei. j. q. ij. sic ꝑz. q ei⁹ obla⁹ nll'az cl'e macl'az ingerit q̃ ñ ex ãbientis petitõe, pcessit. ¶ Scõo coacte mutuãtes ꝓcipe pñt vltra sortẽ rõe dãni emergẽtis: q: fcã tli pstatiõe cõitas pstãti tã obligata est ñ bñs dilatõz solonis libal ꝑcessaz: et sic sp remãet i moza soluẽdi: de q pstãs dãnũ pati dinoscit. vl i executõe mercãtie vl artis mechaice vel ẽt a redditibus vl q̃rũlibz rep. ẽptõe. Ponẽ q̃ qsi mercãtia vẽs pecũijs suis obligat⁹ ẽ debitis certo tpe soluẽdis q̃s acquisita pecũia soluere⁹ disposuit: lz instãt ab aĩco requisit⁹ mutuet pecuniã suã ad certũ tpus ex charitate adijciẽs absq; fraude: q si debitor suo tpe ñ soluat: tẽ credit⁹ p suo ineẽsse vltra sortẽ recipiat: tẽ ei illã penã licite ꝓcipe pt et exigere p suo ineẽsse. vt ex de arbi. c. dilecti. et i gl'. Si igit b lz i deo casu vbi ñ mlta violẽtia pz nisi detẽtio rei vltra eminũ constitutũ ꝑ dñi volũtatẽ: q̃romagnis licebit ciui rõne ineẽsse sumere vltra sortẽ: cũ sua pecunia ꝑ volũtatẽ sua auferat et detiẽt. ¶ Tertio coacte mutuãtes ꝓcipe pñt vltra sortẽ rõe lucri cessãtis. Ex retẽtõe nãq̃z debiti seu mutui vltra tps cõcessus a lucro ꝑpediti: qõ licite negociãdo / vel alio⁹ lucrari fuissent: exigere lz et recipe pñt i recõpẽsatõez: nõ solũ dãni/ sz ẽt cessantis lucri fm discretũ iudiciũ viri prudẽtis. Et ió ex rõe ꝓsil pñt i b casu aliqd recipe vltra sortẽ: cũ amissio tal lucri sit qdã dãnificatio pstitoris. Illa nãq̃z pecũia dño suo visil pl⁹ valuisset q̃ scipaz ꝑ idustriã q̃ ille vsus fuisset rã ad ꝓcauẽda dãna q̃ ẽt ad cumulãda lucra. Et sic puat⁹ est ñ solũ tota pecũia: sz ẽt toto vsu et fructu idustrie exercitãde i illa/ siue p illa. Et sic dñs ea fuisset vs⁹ tãq̃ capitali suo. nec i b casu bz rõne mutui: sz capital saltẽ interpretatiue seu ablatiue. hinc ẽt cõitas sibi teneat tãq̃ de capitali: sec⁹ tñ eẽt si illa pecũia vsus fuisset infra eminũ ꝓcessionis. Sz di. qs. Poe casu q petẽs coact⁹ tradiderit cõitati c. flo. receptui⁹ ãnuati ex statuto eiusdẽ cõitatis ser q̃usq; ipam sortẽ recipiat. Interi veniat ioanes et emat ius illõ ꝓcipiẽdo tale sũmã sub forma iã dcã: vtz tal ꝯcus sit vsurari⁹? Et vr q nõ: qz nõ cõmittit vsura nisi inde vsurarie ꝯbẽtes: sz inde pe. et io. vr cẽ simplex ꝯcus emptionis. nec ẽt inde ioã. et cõitatẽ vi cẽ ꝯcus mutui: qz mutuũ nõ ꝓficit nisi qñ de meo fit tuũ. B addito q randẽ meũ mihi reddat: sz b nõ fit inde io. et citatẽ: qz ꝯcus inde ioã. et pe. fieri pt õ iure: ẽt igñante cõitate. Ad b dom est q tal ꝯcus duplr ꝓsiderari pt: q distinctio ẽt bi ex de vsu. in c. cõsuluit. i rep. et i glo. Primo⁹ ꝓsiderari pt ex forma ꝯcus: et tũc iste ꝯcus q fit inde pe. et ioã. tñ nõ est vsurari⁹. Alio mõ ꝓsiderat ex intẽtiõe ꝯbẽtis: et tũc ille ꝯcus vsurari⁹ est vtrobiq; s. tã inde ioãnẽ et petrũ/ q̃z etiã inde ioãnẽ et cõmuni-

Nota B

Damnũ emergẽs

Lucrum cessans.

tatẽ ꝛz diuersimode: qõ sic declarat. nã ꝑmo cũ mẽte ꝯbit int ioãnẽ ⁊ petꝝ. scõdario ꝙo ꝯbit cũ mẽte int ioãnẽ ⁊ cõitarẽ: cũ igit ioanes ꝯbit cũ petro i mẽte itẽdit ⁊ ꝓpea ꝯbit: vt iterꝝ locũ petri: vt. ſ. fiat creditor cõitat ad ꝺ vt recipiat vltra sortẽ: ſz tal' intẽtio ẽ vsuraria. Naz ꝑncipal' ei⁹ intẽtio ẽ: vt acq̃rat locũ ꝛz creditor int̃eõez ſ. petri: q̃ ad ꝺ q̃ ẽptor. i. ioanes sit creditor cõitatis loco vẽditor. Et iõ ꝛz io. nõ ꝯbit vsurarie cũ petro ꝫtũ ad formã ꝯbẽdit: tñ ꝯmittit vsurã ꝓpt̃ macl'atã intentõez. Nã q̃cd agũt boies intẽtio iudicat oẽs. Scõdario ſit' mediãte ꝯcto cũ ꝑmo ꝯbit scõs vsurarie cũ cõitate: ñ q̃dẽ explicite/ſz iplicite cũ intẽtiõe ⁊ affectu. Eſt ẽt int' eos real' ꝯcr⁹ mutui: ꝛz idirecte ſub velamie ẽptõis: q; mediãte illo ꝯcto ẽptõis acq̃rit actor actoz ex ẽpto sup cõitatẽ. vt iſti. ō em. ⁊ ven. §. ꝑciuz. q̃ cõitas obligat illi ⁊ fit debitor illi⁹ sic añ erat ꝺbitor ꝑmi. Rõ ꝙo cur ꝑm⁹ creditor excusat ab vsura ⁊ ñ scõs ẽ: q; ꝑm⁹ ad mutuãdũ coact⁹ est: mõ sic dictũ ẽ: qõ ñ ẽ licitũ i lege: neci tas licitũ fac̃. Scõs ꝙo volũtari⁹ ꝺ fac̃ cũ spe ⁊ intẽtiõe ſcipiẽdi vltra sortẽ. Uñ si scõs emptor ſit' a cõitate cogeret sic ꝑm⁹/tẽ eẽt excusat⁹ ab vsura si ꝑncipal' i eo ñ eẽt ꝯsens⁹ vltra sortẽ aliq̃d ſcipiẽdi rõe mutui: sic ei in scõo vt ī ꝑmo excusaret coactio: ⁊ reã intẽtio q̃ nec̃ario ꝯiungit coactõi: q; si cogi placeret illicitũ fieret: eo q̃ coactio in volũtariũ trãsiret. ¶ Scõm ꝙo gen⁹ hoim mutuat ꝑncipal' ex charitate libe sua offerẽs cõitati sine spe vel itẽtõe aliq̃d vltra sortẽ ſcipiẽdi. Pro q̃ sciẽdũ q̃ q̃dã veri reip. amatores iueniri ꝑñt ꝛz rari: q̃ videres imminentẽ necitatẽ vl' cuidẽtẽ vtilitatẽ cõitat: ex charitate sal tẽ ꝑncipal' spõte mouẽt suã mutuaꝛ cõitati. Et tl'es licite ſcipe ꝑñt qõ eis a cõitate spõte offert̃ q; nõ min⁹ ꝑmiari merẽt volũtaria charitas q̃z coacta necitas: eo q̃ ñ mioz rõ eẽ possit: ⁊ dãni emergẽt ⁊ lucri cessant ī volũtaria charitate q̃z ī coacta necitare/nisi crederet illas pecũias in accibꝫ illicit̃ expẽdẽdas: q; tẽ priceps fieret oim maloꝝ iñ ſeq̃ntiũ: nec licite eẽ ſcipe posset aliquã remũeratoez. ¶ Tertiũ añt gen⁹ hoim cõitati mutuat ex cupiditate ad ſcipiẽdũ aliq̃d vltra sortẽ. Et tl'es vsurarij iudicãdi sẽ peiores vtiq̃z q̃z si dũtaxat ꝓsone ꝑuate fenerarẽt: quia magꝭ peccare vr̃ q̃ fenerat̃ cõitati cui pl⁹ obligat̃/q̃z q̃ fenerat̃ singl'ari ꝓsone: dicẽte Augu. charitas cõia ꝓtijs ⁊ nõ ꝑꝑa cõibꝫ añpõit. Hic q̃ri ꝑt vtꝝ spõte ponẽs pecuniã suã ad mutuũ ipi cõitati vel ẽt ꝓsone singl'ari ex itẽtiõe cupiditat̃ sp vsurã ꝯmittat vltra sortẽ aliq̃d ſcipiẽdo: ꝑserri cũ mutuũ ſcipiẽs libe ꝑt aliq̃d donare ꝺ suo sibi mutuũ dãti: ⁊ trãsferre dñiũ qõ bz ī re sua ī ipm mutuãtẽ: ac ꝙ ꝯñs mutuãs rẽ illã tãq̃z suã recipe ꝑt: nõ obstãte q; sit vltra sortẽ: Ad ꝺ ꝺm q; q̃ncũq̃z cõitas aliq̃/vl' singl'aris ꝓsona ꝑt aliq̃d libe ꝺ suo dare ꝙ pecũia sibi mutuo data ⁊ ī aliũ trãsferre: tẽ ⁊ alt̃ ꝑt libe recipe dũmõ ñ sit ꝯ legẽ iuste ꝑncipat̃. ſ. ipi⁹ dei. Sic̃ ꝓz in his q̃ mutuãtes ex mera charitate recipe pñt aliq̃d vltra sortẽ ex liba donatiõe: q; ꝯ hoc dñs nullũ mãdatũ edidit. Uerũ aliq̃ñ libe de suo aliq̃d dare ñ pñt ꝙ pecũia sibi mutuo data sic q; mutuãs illꝰ licite recipe possit. Et ꝺ ꝫ ꝑceptũ supioꝛ iuste ꝑncipat̃ ⁊ ꝑcipiẽtis. Luc. vj. Mutuũ da. ni. inde spe. Et ex̃ de vsu. in c. ꝯsuluit. Et ꝺ ẽt ꝙ exm̃ oñdi ꝑt. Nã ſm Bona. in. iiij. dist. xxj. Et ſm Alex. de ales. ⁊ Scotũ. Cõfessor manifestare nõ ꝑt ꝑcm̃ ꝙ ꝯfessionẽ illi manifestatũ: ẽt de licẽtia ꝯfitẽt̃: eo q̃ ꝯfessor obligat⁹ est nõ tm̃ ex iure penitẽt̃: ſz ẽt ex iure ecclastico ⁊ diuio: sup q̃ talis penitẽs dispẽsare nõ ꝑt. ex̃ de pe. ⁊ re. ois. Et de pe. di. vj. c. Sacẽdos Sic est ẽt in ꝓsito nr̃o. nõ em̃ ligat vsurari⁹ aut q̃libet ali⁹ ad nõ recipiẽdũ aliq̃d vltra sortẽ ex mutuo dato ex solo iure cõitat̃ vl' singl'aris ꝓsone: ſz ẽt ex ꝑcepto dñi: qõ mutuũ recipiẽs dispẽsare nõ ꝑt. Et iõ licz ipe ꝫtũ in se ẽ licite dare ꝑt mutuãri: tm̃ nõ ꝑt sic libe dare ꝙ mutuans ꝙ pecũia mutuata licite recipe possit aliq̃d vltra sortẽ: q; dñs ī ꝓbis ꝓdict̃ post ꝯsiliũ addidit mãdatũ. Cũ ei ꝺt. mutuũ dare/ igerit ꝯsiliũ ꝛz q̃ñq̃z ẽt sit ꝑceptũ. vtz ū. ser. cxv. Et f g h i. ſz cũ addit: nil' iñ spantes: ꝯdit ꝑceptũ negatiuũ qõ obligat sp ⁊ ad sp. Et sic in ꝺ casu sola cõcupta intẽtio causat vsure vicium. Nec ꝑt excusari ꝙ ꝺ q̃ vult indẽnis fuari: q; si casus occurrit q̃ꝯsilium mutui ī ꝑceptũ ꝓhit: tũc tenet̃ ẽt cũ ꝓpo dispẽdio mutuare, ꝓio: sinaũt/tũc si vlt indẽnis fuari nõ mutuet: q; ꝓtũc ad ꝺ nõ obligat̃: q; si mutuat libe mutuet nil' ſcipiẽs vltra sortẽ iuꝛ ꝑceptũ ꝓhit: alioq̃n q̃cd ex tali mutuo recepit obligat restituere si ꝑt. Et si nõ ꝑt/mortal'r peccat si non ꝓponit satisfacere cũ possit. qõ intelligit sp eẽ vetꝝ q̃n spõte mutuat cũ intẽtiõe ꝓncipali remũeratõis: ꝛz nll'a pactio de ꝺ exterꝰ inuenit. vt in dicto c. ꝯsuluit. Et ꝺ siue cõrupta intẽtio fuerit mutuũ añcedẽs siue subseq̃ns/ vel ẽt ꝯñs. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ: ꝙ intẽtio cupiditat̃ in mutuo ꝑstãdo est cũ sola spe lucri: vel dũ ꝓncipal'r aliq̃s ꝫ lucꝝ mutuũ ꝑstat ꝛz pactũ nõ inꝛueniat: ira q; spes lucri ẽ cã ꝓncipalis mutui. Et tal' iudicat vsurari⁹ in dicto c. ꝯsu. Uñ periculosioꝛ est hec vsura/q̃z illa q̃ fit cũ expꝛssis pactõib: eo q̃ ī forꝺ causaꝝ minime ꝑt reperi: a mꝛ̃t̃ q̃q̃z eccat̃ auaricia vir põt agꝛ̃sci: nimiꝝ cũ vr ꝺt Alex. de alcs. ꝛz leges humanas sola volũtas vsurariũ nõ faciat: q; lex cohibz manũ nõ aim. ſm ꝙo legẽ diuinã q̃ cohibet aim sola volũtas fac̃ vsurariũ. Que volũtas ⁊ itẽtio cupiditat̃ tripl'r in ꝛcu ꝯrigere ꝑt: aliq̃ñ em̃ tl'is intẽtio cupiditat̃ est añcedẽs ſ. añq̃z mutuũ dar vel q̃ñ dar: qõ ꝫrie directe est ꝯ mãdatũ dñicũ. si tñ postea ꝓpositũ mutare ⁊ intẽtoez rectificaret ſm regulã charitat̃: tũc ꝫtis data licite recipe posset: alioq̃n ꝙo tal' itẽtio ꝯsequẽs vel ꝯcomitans ẽ: q; licz mutuãs ꝓtũc nll'm ꝛcẽdebat lucꝝ: tñ si recipiẽs mutuũ aliq̃d dat in recõpẽsatione mutui: ⁊ creditor ꝓpter eandẽ causam libenꝭ acceptat: tũc bz corrupta intentionez cõcomitantẽ: ex cõmitte

D mutuãs ex charitate.

E mutuãs ex cupiditate. Quẽstio.

Rñsio.

Intẽtio cupiditatis explex.

F

B vsure tal' rest

vsurā aliqñ deniqz talr ītētio subsequēs ē: qñ sez
qs absqz spe lucri oīno gr̄z mutuat: sed lapsu
rpis pualente cupidine nō tm̄ exigit sortem sz
etiā vult mēre z oñdit ore vl' ope: q̄ ppē mutuū
pus factū aliqd sibi dēr. z talr nō solū cōmittit
vsurā z obligar ad restōez. sz ēt qcūqz ī ius talr
mutui succedit mutuātī: sīc filiꝰ vl' heres. Et
hec ē snīa Archiēp. xuiij. q. iij. c. j. Deniqz qr tles
p̄statōes vl' mutuatōes potissime z ptinue fre-
q̄ntanr p venetos/florētinos z ianuēses: q̄ sūt
notabiles ciues ī italia. Jō ad p̄dictoz ꝓfir-
matōez ponar casꝰ quē in. iij. sup sentē. scribit
mgr̄ Guil. ō cremona vir magne scie z fame. q̄
Exēpla de| elynā ex vsura postea fuit epꝰ papiēs. Uñ refert q̄ cū q̄dā vir
pdiues z pporēs ī pecūijs itēderet pdcō mō po
nere magnā pecūie q̄ntitatē ī vna pdictaz ciui
tatū p elynis paupib⁹ ī ppetuū dispēsādis. ba-
bito pus sup b a pdcō Guil. z alioz pitoz ꝓsi-
lio. Facta igit in vnīsitate papiēn. diligēti dis
cussiōe: cū adhuc mā p tres ꝓrias opiniōes du
bia remāeret: occurrēt⁹ alijs cauſ: missꝰ ē añ
dictꝰ Guil. ambasiator ad papā Urbanū sextū
tūc ī Janua cōmorātē. Rogauit igit eūdē pfa
tus dīues q̄ ō pdcā mā ꝓsulerz sūmū pōtificē
eiqz ō sua intētōe circa possessionē pdcē pecūie
ī elynis dispēsandis ꝓpositū fuelaret. Cui tan-
dē papa rñdit: q̄ bñ fecerat eū ō elr ꝓsulēdo: qr
casꝰ ardu⁹ eēt. z asserebat eūdē casū vsurariuz
ē. Cuiꝰ rñsio z diffinitiua snīa satz ē pōderan
da. qr pdictꝰ papa pīissimꝰ erat. q̄ꝓpoꝑ ī talib⁹
sp rutioz via tenēda ē z ꝓsulenda ad laudē dei
oiporētis z aiaz salutē. p q̄ chīo sit laus z bo-
noz z gl'ia in secula Amen.

De restitutōe vsuraz. Ser. CXXX.

Qtuū da. nihil
in spāres. Lu. vj. In p̄cedēti ser. au
distz ō bis q̄ mutuāt cōtrarī z vltra
sortē aliqd recipiūt: quō sint ī triplici differētia
Nūc ꝓñr videndū erit ō restitutiōe vsuraz: q̄lit
fieri ōbeat restitutio vsuraz ex mētali vsura. ex
q̄lit ex vocali siue pacto expresso: z an solū vsu
rariꝰ vl' ēt alīj obligēt ad restōez. Pro gra Aue
B vsuremē tal' restō ma. Mutuū date nīl. vbi ō. Jn b dīnōe ꝓmo q̄
rit cui dz fieri restitutio vsure mētal: vt sic al-
teri mutuat pecūiā sine expresso pacto ō vsura p
cipiēda. bz tm̄ spem aliqd vltra sortē sibi dari.
Rñdet ad b Archiepūs florē. ī tract. restit. di. q̄
aliq̄ dicūr acceptū vltra sortē ī vsura mētl'i tm̄
illi restitui ñ ōbere q̄ dedit: qr volūtarie illud a
se abdicauit: nec tm̄ sibi retinere debet/ qr ꝓtra
legē diuīnā accepit: sed erogari dz pauperib⁹.
Sed qr illa rñsio mīnꝰ sufficiēs videt. iō ma
gis dicēdū est: q̄ si mutuū recipiēs ōdit illō ex
libalitate p modū doni. tūc recipiēs b certitudi
nalr scīes nō tenet restituere: nec ēt pauperib⁹
dare ex p̄cepto. sz ex ꝓsilio. sz tm̄ tenet ō sua cor
rupta ītētiōe pētere. qō si ōdit rōe mutui p̄nci-
pal'r: tē ñ abdicauit illō a se volūtarie sz ōditō
nal'r: ne. s. mutuās reputarz se ḡuatū z alrez ī-
ḡrū. z sic alia| vice ñ iueīret mutuū. z tē dz resti-
tui qō ōdit mutuāti. Uñ dr ī direct. iurz q̄ vsu
rariꝰ mētal' iducēdꝰ ē ī foro p̄nali vt restituat: p
c. ꝓsuluit. ex ō vsu. Et sōdit: q̄ sz ī foro iudicia
li ñ ē p̄tiendꝰ cāz vsurariꝰ: tm̄ ī foro eccīe iudi
cād⁹ ē male agere: z iducēdꝰ ē/ nō cōpellēdꝰ. vt
sic accepta restituat: qr ad deū renera vsura
riꝰ ē. b i glo. ī dcō c. ꝓsuluit. Est tm̄ vez q̄ mutu
ans pt spare illō ad qō tenet mutuum recipiēs
q̄ in ꝓsili casu necessitatz tenet sibi dare mu-
tuū. ētsi pꝰ illi ñ mutuassz. ñ tm̄ sz b spare ex vi
mutui: sz tm̄ ex charitate mutuū accipiētz. qr
mutua būficia charitatē accēdūt: tm̄ si hac ītēti
one mutuū traderz tē illi meritoziū ñ eēt. qr ñ
pōeret ī deū finē suū: ꝓ illō Lu. vj. Mutuū dā.
ni. ūm spe. s. ab boīe: sz a ō. ¶ Sz qr s. ser. cxx-
iij. Q. dēm ē: q̄ inr ceā mala q̄ icurrūt vsura-
rij vnū ē q̄ icurrūt ḡuissimas obligatōes ad fa
ciēdā restōnē. qr sarisfacere tenent vsurarū ñ so
lū sz oēs illi isolidū: q̄z fauoze/auxilio aut ꝓsi-
lio ipi vsurarū vsuras sr adepti: nisi ipi vsura
rij casdē restituāt. ¶ De q̄bz ad maiorē euidē
tiā notā. sr decē gña boīz q̄ q̄ꝑ pticipatiōez ali-
quā cū vsurarū obligār cū eisdē ad rstōnē. vicz
Reges z p̄ncipes siue dñi tra
Subscribētes ac sigillātes vsuraz scedulas
Domos ad exercēdū fen⁹ locātes
Aduocati z p̄curatores vsurarios ne restitu
tuant defendētes
Notarij/scribe seu tabellioēs
Sensales z mediatores vsurarū ꝛcet⁹
Cōsiliātes z ad mutuādū sb vsura ꝓcedētes
Socij z factores ad vsurā stātes. ¶ Prio
Cōsāguinei pri seu familiares nāqz re-
Et ynā ab eis recipiētes ges z p̄n
cipes z dñi tra. q̄bz p̄cipiť. ex ō vsu. c. p⁹ mira
bile. q̄ iudos ad remittēdū chīāis vsuras cōpel-
lār: z dōec eis remiserit ab vniūr chīāismbz
tā ī mercimōijs q̄z ī alijs p excōicatōis snīaz iu
bet sūmꝰ pōtifex eisdē cōionē oīmodā ōnegari
Tles inq̄z p̄ncipes z dñi tra. si cogūt p edicta
vl' p̄uilegia vsurarijs data ōbitores dare vsu-
ras. tē. Sz Rod. tenet ad rstōnē: ētsi nihil ad eos
pueīt ō bōis cor. Et qō plr ē. Sz Guil. si tles cū
possint ñ ꝓpellūt ad rstituēdū vsuras tenet ētsi
nihil pueīt ad eos. qō vez ē p̄ti si fuerit req̄siti
Lr̄ō cē p̄t: qr sīc dcm ē b bz ī p̄ceptū ab eccīa
saltē ō iudis: qō si ñ obtuāt cū ex cor. officijs
eis icūbat ꝓsensū int̄ pratiuū se bñe ōmōstrāt.
nec carz scrupl'o ꝓcessiōis aut societatis occīte: q̄
mānifesto facto ōsinit obuiar. vez ex ō homi. c.
sīc dignū. §. iij. Hodie ō. qd dcī⁹ excogitauit i
curijs p̄ncipū maledīca cupiditas: vbi passim
aucītas fenerādi venal' exp̄it q̄stꝰ grā. q̄ tāz
lupi rapaces sitiūt z absorbēt sāguinē z sudorē
paupez ac mirabiliū plōaz. Tles tñ q̄ simplr
pmittūt q̄ libe fiāt vsure ī p̄tia. ñ tm̄ autorizan
do nec p̄hibēdo. lz fz Alex. lō. mortal'r peccēt. tm̄
nihil obligār restituere si nihil pueīt ad eos ō bo
nis cor. qr tūc ñ dant cām efficiētem: sed sūt
causa mali p accidens. ¶ Scdo p̄dicti sbscri
bētes ac sigillātes vsurariorz scedulas fz No

L Nota q̄ guis est strar p̄n cipū

D.

stien. si tenorẽ eorꝝ nõ legerũt. vl si legeret ꝛ vsu
ra ñ apparebat qz forte posita fuit maior q̃ntꝫ
tas q̃ mutuata fuit: ꝛipe plarꝫ ñ diligẽt ꝛ ꝓsidet
rauit. tẽ lz fatue fec ñ tñ fz vitatẽ ꝓsensit: nec
ad restõnẽ obligat. Si vo legit ꝛ vitatẽ pcepit
tẽ sigillãdo ꝓsensit ꝛ cãm efficacẽ õdit ac ad re
stõnẽ se pstrixit: facꝫ priceps pcti ꝛ nõ cõmodi
vsurarꝝ. qz ralꝫ sb sepõ i mltꝫ ad pbatõez iudẽ
vtz ex õ sen. ꝛ re iuõ. c. cũ inc vos. ¶ Tertio do
mos ad exercẽdũ fenꝰ locãres vl q̃cũq̃ mõ pstã
tes aut vẽdẽtes. aut fz Archõ. Buil. Jo. An. q̃
cũq̃ rit̃o assiḡntes priceps fuit olim maloꝝ q
i ea ex fenore ꝓperãt. Etsi fuerit vsurariꝰ ipoꝰ
tẽs ad restituẽdũ vsuras certas adq̃sitas: tẽ ñ
possent recipe pẽsionẽ locatiõis domꝰ. Si vo
Porẽs fuerit rpe Zcꝰ ad restituẽdũ: tẽ tl'e lucꝝ
isti reriere pñt rõe Zcꝰ locatõis i q̃ trãfferẽt dñiũ
istꝰ lucri. s. pẽsiõis i locãtẽ q si ad fenꝰ illas do
mos ñ ꝺducũt sz ad alia: tẽ ẽ ñẽ phibitũ. Jn du
bio tñ psumit illũ ad ẽ ꝺducere q̃ solet vsuras
exercere: vt. ff. õ actõib. Si tibi. ¶ Quarto ad
uocari ꝛ pcuratoꝛes õfensoꝛes hereditatũ vsu
rariorꝝ aut alis q̃libcũq̃ ipedirẽtes ne restituant
vsuras eorꝝ pꝛocinio et fauoꝛe aut ad reḡrẽdũ
aut õdẽdũ vsuras cũ effcu laborãt: ad restõnẽ
obligãt: cũ ad ẽ dẽt opaz efficacẽ. ẽ sẽtẽ. Jnno.
ꝛ Hosti. ex õ vsu. i c. Michael ꝛ Archiõ. i c. si
ds oblit. xiũ. q. iij. ¶ Quinto notarij scribe
seu rabelliões fz Geral. obõ. si sciẽt ꝓficiũt char
tas vl ꝓficiũt instrã õ debito vsurarꝝ. aci eẽt õ
bitũ legitimũ absq̃ vsura: siẽ chartas õ duplo
vl ẽriplo: renẽt ipi ad restituẽdũ vsurã acceptã
hꝰ occasiõe si vsurarij ñ restituũt: nisi ẽ feciss̃et
i fauoꝛẽ mutuũ ꝛcipiẽt. Mutꝰ rõ ẽ: qz tl'iũ istz
efficaciẽ cooparat ad ẽ q̃ ralꝫ vsura solnat vsura
rio. Et fz Hosti. tl'es notarij sc̃p: uri. qz cũ creãt
tãrãt q̃ tl'ia istrã ñ ꝓficiẽt. g̃ nec õ ceõ pñt testi
ficari nec istrã publica ꝓficere. qz piurꝰ q̃ntãcũ
q̃z pniaz egerit restificari ñ p̃t: vt ex õ testi. ex p
re. ꝛ c. vl. Sũt ei ifames q̃b oẽs actus legiti
mi sẽ inẽdicti: vtz ibiõ i c. lz ex q̃dã. ver. tñ si i ĩ
stro fẽa ẽ exp̃ssa mẽtio õ vsura: tẽ vsurarꝰ ñ tẽ
neẽ ad restõnẽ: qz tẽ ñ efficaciẽ cooparat nisi eẽt cõ
sucudo p tl'ia istrã i iudicio cogeret̃ obitores ad
soluẽdũ vsuras: tũc ei obligaret. Si lr testes si
sciẽt vsurarijs instrijs ꝓsenserit ẽ testes: peccãt
ꝛ obligãt satisfacere fz distinctiõez q̃ fẽa ẽ de no
rarijs: cũ ꝓsteꝛ instrm sine testib ñ obtiere ro
bur. ꝛ sic huic lucro cãm p̃stat efficacẽ. ¶ Se
xto sensales ꝛ mediatoꝛes hõrẽ stabil' Zcꝰ fm
Gozal. obõ. si stãt. p illꝫ q̃ mutuo idigẽt ex cã p
babili ꝛ ab illꝫ mutuũ pcurãt: q̃ pacti sẽ oib; da
re: tẽ ñ peccãt: nec ad restõnẽ obligãt. qz cũ prio
suo bñ vtũt vsurarij malo. Si tñ mutuũ q̃rũt
p bis q̃ ñ egẽt siẽ q̃tidie fit i õpositũ et Zcrib; ac
silr; vl ẽrsi. prim mutuare ñ intẽdẽrẽ ad vsu
rã iducũt ad mutuãdũ: tẽ i vtroq̃ casu mortalit̃
peccãt: male vẽdo vsurarij malo arg. ex de
bomi. siẽ dignũ. §. q̃ vo. ñ tñ obligãt ad restõnẽ
Si õnes stãt. p pte vsurarij i lucro: tẽ nõ solũ
mortalit̃ peccãt fz ẽt tenent̃ i solidũ si ad ẽ sic sẽ
cooparti q̃ absq̃ illꝫ vsuraria p̃statio minẽ fẽa
fuisse. Rõ ãt pdictoꝝ sumi pt ex pbo. ij. Eth.
vbi ait. q̃ mediũ cõpatũ extrẽis sapit nãm ex
trẽoꝝ. Mutuũ ẽt ꝛeuitũ ipedit̃ fz Rodo. fsti mutuũ
tuerẽ obligãt. eo q̃ ipedit̃ iudebite ꝓpioꝝ vti ipedit̃
litarẽ ipedit̃do. s. ne mutuũ ḡt̃ deẽ ab his q̃ pa
ti erãt ḡt̃ mutuare: vl q̃s iducũt mutuũ dare
sb vsur. vl ẽt volẽtes facere Zcꝰ mõ licito: ipe
ditũt ꝛ reducũt fẽm ad vsurariũ Zcrũ ꝛ iustũ. ꝛ D
sic i tl'ib; p̃stãt cãz efficacẽ ad ipiũ lucꝝ. ¶ Se
ptio ꝓsiliãtes ꝛ ad mutuãdũ sb vsura cõceden
tes: ac p hec duo alios ad fenerãdũ iducẽtes q̃
ñ fuissent alꝫ feneraturi: tenẽt isolidũ. si tñ alꝫ
erãt feneraturi: tẽ ad restõnẽ ñ obligãt nisi iqn
tũ ad eos pueñit. Et hec ẽ securioꝛ opinio. du
cũt tñ alij q̃ i neutro casu tenent̃ nisi iqntũ ad
eos pueñit. Silr cũ ds societatẽ ꝓtrahit. cũ alio
ad fenerãdũ. vl ẽt cũ ds vsurario dat pecũiã p
lucro pticipãdo. tl'es ãt mouẽt ad ẽ sentiẽdũ p
pt dfaz q̃ ẽ inc rapinã vl furtũ ex vna pte: ꝛ inc
vsurã ex alia pte penes volũtariũ ꝛ iuolũtariũ
ex q̃ dfa bz oꝛtũ q̃ his casib; potioꝛ ẽ ꝺditoꝛ vsu
rarij q̃z furꝫ vl raptorꝫ. Nã qz furtũ vl rapina
ppetrant ꝛ dñi volũtatẽ: ꝛõ pstãs ad ẽ aliq̃ mo
cãm efficacẽ tenẽt ad restõnẽ ẽrsi nihil ad eũ p
uenerit. Nõ sic ãt dicũt cẽi vsura vbi ifuẽit vo
lũtariũ mixtũ. Jn eoꝝ argumẽtũ i furto ꝛ rapi
iura tribuũt spoliatꝫ actiõez ꝛ eos q̃ rapine et
furto cãz õderũt efficacẽ: lz ad eos nihil puẽit.
Nõ ãt dat actio cũ ad eos nihil puenit i vsura.
Si ãt mutuauit vsurario ñ ad fenerãdũ sz ex
alia cã. tẽ fz Buil. distiguẽdũ ẽ. q: aut bõa fide
mutuauit vt ex illo mutuo cõmodũ suũ facerꝫ mutuãs
ac licite lucrãdo ex illo se libaret ꝛ tẽ r ecipe pt ad ludũ
qs libalit mutuauit: ẽtsi alꝫ ad soluendũ vsu
ras ñ sufficerꝫ. Si vo cã ñ iusta vl aliq̃ ihone
sta mutuũ õdit: vt ad ludẽdũ vl silia: tẽ ñ pt re
perere si ñ ẽ alꝫ soludẽo. ¶ Occauo socij ꝛ fa
ctoꝛes ad vsurã stãtes ad dãdũ mutuũ i vsura
rioꝝ psona: ita q̃ apõ eos ffideꝛ ꝓncipal' aucto
ritas vsurarioꝝ fz Geral. obdo. tenenẽt ad re
stõnẽ nisi ꝓncipales restituãt: eo q̃ ad ẽ cãm p̃
stãt efficacẽ. Silr famli vsurarioꝝ vl mercato Mercꝫ
rũ q̃ p eis i mercãtijs ꝛ Zctib; vẽdũt tps: vl alꝫ tozes
male p eis lucrãt: fz Rodoñ. si i psona ꝓncipa
li ẽ agũt/ad restõnẽ obligãt: cũ huic ipio lucro
cãz p̃stãt efficacẽ. Seruitoꝛes ãt q̃ ad solã actu
alẽ manualẽ traditoꝛez mãcipati sẽ: ita q̃ ipi ñ
taxãt pcũ vsurariũ vl ipioꝝ Zcrũ nec cũ eis pa
cũ Zbit õ vsura: q̃uis ipis pñtib; ꝛ pecũiã tra
dẽtib; fiat. lz inq̃ tl'es mortalit peccẽt tñ ad re
stõnẽ ñ obligãt: si absq̃ oi iductiõe pecũiã tra
dũt: nec eã postea coacte exigũt. Si tñ p litigia
coactiua vsuras exigerẽt vl lucra Zcrũ ipioꝝ
tẽ renẽt ad restõnẽ oim q̃ eoꝝ ope de tl'ib; adq̃
rũt. qz tũc efficaciẽ cooparãt. Et i hac snia ꝓcoꝛ. mercẽna
Geral. obdo. ꝛ Buil. Preẽea de mercennarijs rij vsura
vsurarioꝝ ꝛ alijs q̃libcũq̃ fuientib; dõm q̃ si rioꝝ
vsurarijꝰ nõ est soluẽdo: sed q̃cunq̃ habz ꝓ vsu
ris obligata sũt: tũc distiguendũ ẽ. Aut ei illꝫ ꝺ
utũt i reb; licitꝫ ꝛ honestꝫ. Et tẽ si ꝓpt̃ subtãtie

Notarij F

Pcurꝰ

B

dimiutionē vsurarij nō fit magis ipotēs ad soluēdū licitē pñt rcipe mercedē ꝓdignā. Et ꝫ tō: qz vtilitas quā inde ꝓfeꝛt vsurarius ex ope illo cū mercede merito cōpēsat. z ꝓpe mercedē mercēnarijs data pauptoꝛ minie dici pt: cum loco mercedis cōmodū bēat opaꝛ. Et idē dicēdū est ō his q̄ vēdūt vsurarijs merces suas. qz si recipiūt ōnarios ō lucro vsuraꝝ. ꝛpēdūt: ecōuerso merces eiusdē valoꝛ. z tō nō faciūt cū magis ipotentē ad satisfaciēdū/ nisi subesset alia cā. vt qz res vēdita p vsū ꝓsumerēt: vt cibꝫ z potꝰ/ aut idumēntū rē. Si ꝫo rēles fuit rozes z mercēnarij fuiūt vsurario i illi cꝫ cū faciūt ipotētē ad satisfaciēdū vl magis ipotētē dū salariū recipiūt. tūc licet ñ peccēt ei fuidō i reb licitis z honestis mo ex ꝫ q̄qz meret apd deū: tñ salariū seu pcij ñ pñt rcipe. eo q̄ iā oia bōa illi sē obligata z ex ꝫ faciūt cū magis ipotētē: z p ons pstāt cāz efficacē ablata ñ rstituēdi: cuiusmodi sē medici/barbirōsozes z silēs. faciāt q̄ cadē gr aut oino abstineāt. Nā licz i ꝫ casu ñ possint accepta re salariū ab vsurario: tñ i extrēa necitate eidē amoze dī ex ipa lege nāe z ex diuio pcepto subuēire renēt: dicēte dño Lu. x. Diliges pxi. tu. sic rcipis. Et Mat. xxij. ¶ Hic gnāl adūcēdū est fm Alex. lō. q̄ illi cꝫ aliq̄ ōbenē ex ꝛcu vl q̄si aut ex maleficō vl q̄si pñt rcipe qō sibi ōbenē ex hō reb: dū tñ rē vsurariā furtiuā vl rapinā nō rcipiāt i specie sua. qō q̄dē i vsura vez ē fz eos q̄ tenēt q̄ i vsura dñiū ñ trāsferē. Cui opinionis fuerūt Alex. ō ales. Bonauē. Sco. Richar. Hug. z Ray. Cōtrarie vo opinionis fuerūt Hosti. ō deci. Et ꝫ ex ō deci. ex trāsmissa. licz ꝫ ñ dicaē expsse. Et glo. xliij. q. iij. i. c. Sicꝫs. z Tho. Scōz pmā igit opinionē recipi ñ dñt res vsurarie i solutōez. qz pt ōbitoz q̄ eas dedit ꝫdicēt z eas ꝛpetēt creditoꝛi. Sz p maioꝛi ꝛtellectu hō dicti ē sciēdū q̄ maleficiū ꝫ accipit p q̄cūqz crimie: furtū: rapina: hōicidiū z hꝰ. Sz q̄si maleficiū dī q̄ ē nocumētū ꝓter ꝓpositū vt cū iudex p ignoriā male iudicat. vl cū ō domo alicui⁹ aliq̄d ē ejectū q̄ nocte trāseūtib vl vicinis: vt i stit. ō obli. q̄ ex q̄si ōlic. nas. i pn. z p totū. Cōtra ct⁹ āt fm Guil. ē vltro citroqz obligatio ex volūtate pcij surgēs: vt emptio/vēditio/locatio ꝓductio/mutuū z silia. Sz q̄si ꝛct⁹ ē obligatō q̄ ds obligat alicui ex aliq̄ officio vl facto licito vl honesto: licz ñ inueniat expssa voluntas vtriusqz: vt tutela: cura alioꝛ negotioꝛ gestorū z hꝰ. q̄uis ei pupill⁹ bñs tutoꝛē: aut pubes aut furios⁹ bñs curatoꝛē: aut ille cui⁹ ignāt gerit ds negociū nō expsse ꝛcerit: nihilōin⁹ tñ hꝰ tutoꝛ curatoꝛ z negotioꝛ gestoꝛ obligat q̄si ꝛcisset. ꝓcoꝛ. vlric⁹. ¶ Nono ꝓsanguinei/pxi/familiares/ amici seu alij q̄cūqz tenēt ad restōez si ō hōis ipi⁹ vsurarij comedūt: bibūt: seu dono aut q̄cūqz alio mō rcipiūt: vl i alios vsꝰ ꝓūtūt Et ꝫ ē vez si vsurari⁹ ñ est soluēdo. i. si omnia bona q̄ habz/ñ aut vix satisfactōi seu restitutioni sufficiūt. licite ēt bēat alij licite adq̄sita: eo q̄ oia bōa sua sē rstitutōi obligata. z p̄dicti cāz efficacē pstāt ad ñ satisfaciēdū. Sicꝫs ꝫo dubitat vtꝝ alē sit soluēdo: tē si res adhuc extat satisfacere dz rstituēdo ne p re tpali suā aiam i tale discrimē pōat. qz cū ds dubitat vtꝝ res sit ō rapia vl aliē iuste adq̄sita: tē fz Alex. ō ales ꝫ ō reb aliēis sp regrare cē dz q̄ hō rē talē restituere obligat: qñ. s. ꝓscia dicat q̄ res sit aliēa. seu cū ē dubitat aliena siue obtinuerit p emptōez siue p dationē. ¶ Decio mūera i el̄yna ab eis rcipientes renēt ad restōnē. sic sē ꝑmo ecciastici rcipientes oblatōes ab vsurarijs mālfest. idistincte renēt ad restōnē: ētsi vsurarij ēent soluēdo. Et tal ꝺec satisfecerit ad arbitriū ep̄i māet suspēs ab executōe officij sui: vtz ex ō vsu. c. qz i oib i fi. Qō tō statutū ē vt ecciа se palā oñdat ōrestari vsurariā pūitarē: leui⁹ cē iudicās oblatōes rcipe a meretricib. Laueat igit ne ireri tal celebrzer: qz fierz irregularis fz Hosti. lz fz Archid. ō suspensi crerū illō ē tm ferēde sniē z ñ late. Scōo cūcti celebrātes rcipientes el̄yna ab eis ds scīūt ad restituendū tenentes impotentes vel saltē per hoc fieri impotentes qō tñ sane itelligēdū ē ō certis: co q̄ ō incertis pt el̄yna facere. ꝓcoꝛ. vlri. Est tñ notādū q̄ quis vsurarij ñ ēent soluēdo q̄ntū ad certa: nihilomi⁹ excusāt rligiosi z pdicātes q̄ vadūt vt ad pnias z satisfactōs illos iducūt: lz ō vsurā vl iust comedāt: maxie si apd alios cōmode siue niri ñ pñt. siue iducāt illos i pdicatōe gnāli sigue i psuasiōe spēali. ex ō sen. exp̄ō. c. cū ex volūtate. H. i. Qō Ray. itelligit ē vez si ō correctōne spes ꝓbabil bēat. Et si ꝓpe eoꝝ expēsas ñ sbtrahat vsurario facultas rstituēdi i magis pte ꝓcoꝛ. Archi. z Host. Tertō rectoꝛes vl pulsoꝛes ptiaꝝ domoꝝ siue sint psone rligiose ecciastice vl seculares: q̄ q̄qz sb pallio piet̄ ac cōis maioꝛis q̄z bōi passim vsurioꝝ vl silū bōa siue hereditates suscipiūt. imo plerūq̄z tēles i psilijs vl ꝓfessiōib ad ꝫ iducāt vt i ptas cās illas distribuāt ipedientes z cām efficacē tribuentes: ne certa certis valeāt satisfieri: ꝓpe q̄ ō ad totū illō ad q̄ tenē cām pstiterūt satisfacere obligāt in iudicio suarū aiaꝝ. Rogem⁹ g̃ rē.

¶ De restitutiōe vsuraꝝ Ser. CXXXI.

Quū da. nihil

Nota

M

Nota de hzer: qz fierz irregularis fz Hosti. lz fz Archid. ō suspensi crerū illō ē tm ferēde sniē z ñ late. Scōo cūcti celebrātes rcipientes el̄yna ab eis ds scīūt ad restituendū tenentes impotentes vel saltē per hoc fieri impotentes qō tñ sane itelligēdū ē ō certis: co q̄ ō incertis pt el̄yna facere. ꝓcoꝛ. vlri. Est tñ notādū q̄ quis vsurarij ñ ēent soluēdo q̄ntū ad certa: nihilomi⁹ excusāt rligiosi z pdicātes q̄ vadūt vt ad pnias z satisfactōs illos iducūt: lz ō vsurā vl iust comedāt: maxie si apd alios cōmode siue niri ñ pñt. siue iducāt illos i pdicatōe gnāli sigue i psuasiōe spēali. ex ō sen. exp̄ō. c. cū ex volūtate. H. i. Qō Ray. itelligit ē vez si ō correctōne spes ꝓbabil bēat. Et si ꝓpe eoꝝ expēsas ñ sbtrahat vsurario facultas rstituēdi i magis pte ꝓcoꝛ. Archi. z Host. Tertō rectoꝛes vl pulsoꝛes ptiaꝝ domoꝝ siue sint psone rligiose ecciastice vl seculares: q̄ q̄qz sb pallio piet̄ ac cōis maioꝛis q̄z bōi passim vsurioꝝ vl silū bōa siue hereditates suscipiūt. imo plerūq̄z tēles i psilijs vl ꝓfessiōib ad ꝫ iducāt vt i ptas cās illas distribuāt ipedientes z cām efficacē tribuentes: ne certa certis valeāt satisfieri: ꝓpe q̄ ō ad totū illō ad q̄ tenē cām pstiterūt satisfacere obligāt in iudicio suarū aiaꝝ. Rogem⁹ g̃ rē.

¶ De restitutiōe vsuraꝝ Ser. CXXXI.

Quū da. nihil

Restitutū pñt rē adhuc ō illi expēdere pt: dū i mēte bēat tio vroꝝ viuere ō iust ꝓcoꝛ. Rodo. z addit. q̄ lz ō reb vsurarij, bita ō vsurꝰ vl furtꝰ cōcedere ñ possit sciēt vltra

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sue ex casu nĕitat̃ extreme. si tñ res ẽpta fuerit ꝺ vsura pt̃ ide cõcedere ẽt sine casu nĕitat̃ extreme. Q̃ si vsurari⁹ ñ ẽ soluẽdo: vtpote qz nihil hz nisi ꝺ vsur̃ vl̃ qz oĩa bõa sua p vsur̃ restituẽdũ sĩ obligata ẽt si eẽnt pl̃a lz q̃dã bẽat ꝺ iuste acq̃sit̃: tẽ fz Geral. obdon. distiguẽdũ ẽ qz si tal̃ bẽat alĩq̃ bõa q̃ ñ sĩ empta vl̃ hĩta ꝺ vsur̃ et dos vxor̃ ibi fuerit pusq̃ vsure pdẽt: pt̃ et ꝺz iñ sustẽtari dato q vir ei⁹ ñ eẽt soluẽdo. Si õni qz ñ ẽ ibi nisi res hĩta ꝺ vsur̃: ac vsure fuerẽt ibi pus⁹ vxor̃ dotes. tẽ ipa restituere obligat̃ q̃cq̃d ex ill̃ reb⁹ accepit: qz pstat viro cãz efficacẽ ad ñ restituẽdũ:: qꝺ sane itelligĩ q̃ñ dotes vxor̃ nõ plũ fructũ licitũ: vt ẽ pecũia. q̃ forsitã vtĩ ad exercẽdũ fen⁹. Nã si fruct⁹ sufficiẽtes hẽrz ꝺ dote vl̃ pafernalib⁹: p oĩb⁹ q̃ expẽdit: tẽ i nll̃o tenebit vt patebit ifra. Uñ tal̃ vxor vsurar̃ iuristis bõis vrẽdo. q̃ pẽ q̃nq̃z pt̃ excusari. Prĩo q̃ pcuratór: agẽdo. s. cãz spoliator: monẽdo vtz. t inducẽdo. p posse ad restituẽdũ. tẽ ei ñ tenebit ꝺ bis q̃ expẽdit eo tpe q̃ restitutõe faciẽda fideliť laborauit ẽt si restituto ñ seq̃t. ar. xj. q. iij. q̃m multos. ex ꝺ sen. ex. inc alia. Nã q vtiliť alĩ⁹ negociũ gerit ẽt absentẽ. t ĩgrãt̃ licite pt̃ recipe expẽsas. Nõ tñ fz Rodon. ꝺ tĩb⁹ viuere pt̃ p totũ annũ: q̃ pẽ vnã ãmonitõez vl̃ duas: sz q̃ꝺiu instat oportũis borr̃. t epib⁹. 2cor. Host. Sc̃ꝺo p pẽ recõpẽsatór: cũ. s. illi rãtũ restituit q̃ntũ ꝺ suo recipit: siẽ 2tigit i fructib⁹ dotis vl̃ pafernaliũ. vl̃ qz vxor lucrosa ẽt recõpẽsat̃ i laborib⁹ t mercãtijs t negocijs lucratiuis: qz tẽ vir ex pte vxor̃ ñ fierz iportũior ad restitutõez. Dic̃ ei Alex. ꝺ ales. q si i domo mariti bz fructꝰ sufficiẽtes ꝺ dote vl̃ pafernalib⁹ p suis nĕitatib⁹ et p oĩb⁹ q̃ expẽdit: tẽ i nll̃o tenebit. Et lz pcipit ꝺ bõis vsurarijs vl̃ iustis i vsu vite q̃tidiane tñ excusari pt̃ p talẽ recõpẽsatõez fructuũ. Dos ãt ẽ: qꝺ dat̃ viro p onere vxor̃. Parafernalia vo q̃cq̃d ml̃eri aduẽit p̃ter dotẽ. Tertõ. q̃ pẽ restauratõez: vtpote qz cũ dolore q̃i coacta nĕitate pcipit ꝺ bõis iustis: t q̃ põit se restauraturã i posterũ. dumõ ad ꝺ facilitatẽ se bituraꝺ pbabiľr credat. Quarto p pẽ igrãtiã: qz si rẽ q̃ vtiť ñ credebat eẽ vsurariã vl̃ iuste acq̃sitã: nec cãz bẽbat ꝺ scieꝺt: tẽ excusat̃ q̃ pẽ igrãtiã facti. Quĩto q̃ pẽ nĕitatẽ: qz sp pt̃ excusari. p nĕitate copali: q̃ñ rmeditũ aliꝺ iueĩť ñ pt̃: qz nec vir pmitterz eã mẽdicať: t sic nĕitate cogẽte eñ rstaraliꝺ rfugiũ. faciat g̃ tẽ tã fco q̃z posito oẽz modũ sibi possibilẽ recõpẽsãdi bõa illa iusta: saltẽ i morte si ñ pt̃ i vita. ¶ Duodecio Bples t famulie ꝺ vsurarioz. ples t familie ꝺestice. ꝺ q̃ꝺ fz Bemilie dom̃ sticev ꝺo: z hz aliq̃ꝺ vltra ea q̃ soluere t satisfacere ob surario⁹ ligat̃. tẽ ꝺ bis viuet̃ pñe cũ illa distictõe q̃ iã porũ quõre neanť sita ẽ ꝺ vxore. Aut vsurari⁹ ñ ẽ soluẽdo. Et tũc q̃cq̃d p suo victu aut aliť acceperit: satisfacere obligat̃: qz illũ ad restituẽdũ faciũt̃ iportẽ: t ad ꝺ cãz pstat efficacẽ. Pñe tñ excusari pt̃ q̃nq̃z rões ꝺ vxore supr̃ positas. Uerũ tñ vltia rõ magz excusat ples q̃ñ sẽi tĩ etate q aliť cõmode viuere ñ pñt. Min⁹ ãt excusat familiã q̃ducticiã q̃ pt̃ apꝺ alios acq̃rere sũpt⁹. min⁹ eť obligat̃ sũe vsurario. Et tõ 2sulẽdũ ẽ: q ab hꝺ fuitꝰ se pẽt⁹ abstinẽãt: si saltẽ alibi fuitũ adipisci valeant.

De q̃ꝺ gñaliť tal̃ regl̃a dari pt̃: q si vsurari⁹ ex eoz̃ fuitꝰ ñ 2seq̃t aliquã vtilitatẽ i sbsidiũ re stitutõis faciẽde t fuerit ñ soluẽdo: tẽ hꝺ futentes mercedẽ suã accipe ñ pñt. imo reneť ad rstitutõez eoz̃ q̃ apꝺ ipz 2sup̃sert. Silr ẽt si fuerit ipis i illicitz t ihonest̃. ¶ Hic icideraliť pmo q̃ri pt̃. Põe casũ. pt̃ Joãnis expẽdit c. floꝛ. i studio p filio suo: vt doctor efficerek: cũ tñ nihil hẽret nisi lucz ꝺ vsur̃. moritẽre g̃ pẽ dimittit filio tñ. cc. floꝛ. cũ tñ hẽret. 600. Queri⁹: vtz de pdict̃. c. floꝛ. teneat Joãnes ad rstitutõez: Ad ꝺ ꝺz ẽ: q si pt̃ ei⁹ ñ erat soluẽdo q̃ filiũ nutrebat i studio tẽ distiguẽdũ ẽ. Aut ei Joãnes credebat q pt̃ ei⁹ ꝺ bõis licitz sibi q̃uiderz. Et tũc rõe bõe fiꝺi ꝺ reb⁹ 2supt̃ satisfacere ñ teneť: sz solũ ꝺ exãtib⁹. aut nouit pterz ꝺ vsur̃ oĩa possidere vl̃ visiľr credebat. Et tẽ. q pt̃ 2sciaz lesã quã bẽbat i vtẽdo aliẽis reb⁹ teneť ad restitutõez fz ius diuĩm. Et i sĩlib⁹ idẽ ẽ iudiciũ. ¶ Sc̃ꝺo q̃ri pt̃. Uerz illꝺ qꝺ donat⁹ vni filio i vita pt̃is teneat̃ ꝺ cõcare frib⁹ p⁹ morte pt̃is? Ad ꝺ rñdz Jo. de pla. insti. p q̃s pso. no. acq̃. i pn. Q̃ si filio dõat̃ aliq̃ꝺ bñficio vl̃ occasiõe seu 2teplatõe pt̃is rã q̃z ex cã. ppa vl̃ imediata: tẽ cẽseť peculiũ pfecticiũ. Et ꝺ reneť cõcare frib⁹ p⁹ morte pt̃is. Sc̃ꝺo q̃ri si pt̃ sit cã rmora t mediata: vt si ꝺcit filio eo q pater in⁹ ei⁹ sit t mlt̃ũ diligit: vl̃ si filiꝰ notĩa vl̃ amicitiã bũit cũ aliq̃ dño: 2teplatõe rũ patr̃ sui: q dñs eo q sibi filiꝰ fuit pl⁹ eũ diligit q̃z pt̃ez. t tõ filio dõauit ꝺ: certe tẽ erit peculiũ aduẽticiũ. Et hãc distictõez fac̃ text. ff. p socio i l. socijs q̃ i eo. i fi. ¶ Ad hꝺ ãt itellẽm scieꝺũ ẽ: q q̃druplex iueĩť peculiũ. Prĩm s. ꝺz castrẽse qꝺ dõat̃ filio familias a penitib⁹ vel alijs occasiõe militie: vl̃ ipe acq̃rit i militia. ¶ Sc̃ꝺo ꝺz q̃i castrẽse qꝺ. s. filiusfamilias acq̃rit ex aduocatõ nev̄l aliꝰ officio publico. sil̃r qꝺ obuẽit filijs ex istẽtib⁹ pẽbyterz vl̃ clericz ex officio suo. Et i q̃li hz ꝺño peculio pt̃ nihil iurr̃ hz: lz filiꝰ portꝰ i eo censeť pt̃ familias. ff. ad macedo. l. j. §. vl. t l. ij. t C. ꝺ ioffi. test. l. fi. ¶ Tertiũ ãt ꝺz pfecticiũ: qꝺ. s. de reb⁹ pt̃is eoz̃ occasiõe aduẽit: vt fructꝰ sue luczꝰ. Et i hꝺ peculio filiꝰ nihil iurr̃ hz: sz pt̃ plenã. p̃ceratẽ hz. vt isti. p q̃s pso. no. acq̃. §. fi. ¶ Quartũ ꝺniq̃ ꝺz aduẽticiũ: qꝺ. s. exaliq̃ alia cã filio aduẽit: puta a mr̃e vl̃ ab alia psona extrãea: seu ẽt ꝺ alijs opib⁹ aut laboribꝰ suis. Et i ꝺ peculio suaľ filio p̃ceras. Et si pt̃ p mortẽ aľ filij ẽ: pẽ tñ viuẽte hz pt̃ plenũ i eo vsufructũ. ita q ꝺ eo filiꝰ nec restari pt̃: vt exp̃sse pz. li. vj. ꝺ sep. c. lz pt̃. i fi. mlt⁹ min⁹ hz filiꝰ aliquã ptãtẽ i bõis q̃ pt̃ hz: nisi qꝺ ꝺ eis ꝺbeat ali. Uñ si p̃ter volũtatẽ pt̃is acciperz rẽ alienã: 2trectaret: z sic furtũ cõmitterz. Tertõ pt̃ q̃ri. vtz filiꝰ mercãdo et lucrãdo cũ pecũia pt̃is: illa ps lucri q̃ attribuit psone sue dicať aduẽticiũ: vt ñ teneať cõcare frib⁹ p⁹ morte pt̃is? Ad ꝺ rñdz Jo. ꝺ pla. vbi ꝺ. q dicek aduẽticiũ: vt q̃ medietas lucri cedat si

Uxor excusat̃ pẽ q̃nq̃z vtẽdo rebꝰ iuristis

Dos Parafernalia

Bples t famulie ꝺ vsurarioz. ples t familie ꝺestice. ꝺ q̃ꝺ fz Bemilie dom̃ sticev ꝺo: z hz aliq̃ꝺ vltra ea q̃ soluere t satisfacere ob surario⁹ ligat̃. tẽ ꝺ bis viuet̃ pñe cũ illa distictõe q̃ iã porũ quõre neanť sita ẽ ꝺ vxore. Aut vsurari⁹ ñ ẽ soluẽdo. Et tũc q̃cq̃d p suo victu aut aliť acceperit: satisfacere obligat̃: qz illũ ad restituẽdũ faciũt̃ iportẽ: t ad ꝺ cãz pstat efficacẽ. Pñe tñ excusari pt̃ q̃nq̃z rões ꝺ vxore supr̃ positas. Uerz tñ vltia rõ magz excusat ples q̃ñ sẽi tĩ etate q aliť cõmode viuere ñ pñt. Min⁹ ãt excusat familiã q̃ducticiã q̃

Regula

Quasi castrẽse

Profecticiũ

Aduen⁹ticiũ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bi:qz cũ vn⁹ põit rẽ alẽ idustriã lucr̃ dz eẽ cõẽ. vt ff. p socio. l. j. z. l. si ñ fuerit. Exempli gra. si fi/li⁹ ex cẽtũ bit̃ a pr̃e lucrat⁹ ẽ alia cẽtũ: dz pmo ꝺ c. lucrat̃ hẽ. l. Et ꝺ alijs c. z. l. p sorte dz diui/dere cũ fr̃ibꝫ suis. Et ꝺ sig̃nr̃ itellige dũmõ fili⁹ i se sũpsit ẽt plc'm pecũie pr̃is zc. ¶ Tredecio filie vsurarioꝝ nupte ac eaꝝ mariti: De qbꝫ q̃/ri p̃t: vtr̃ gener raptor̃ vl' vsurariꝫ recipe p̃t cũ filia dotẽ ꝺ bõis ei⁹: Ad ꝺ breuit̃ ꝺz ẽ cũ distĩ/ctõe. Aut ei p̃ cũ filiã dotauit erat potẽs satisf̃/facere ꝺ vsur̃ z alijs iiust̃: nec ꝓp̃ dotẽ fact⁹ ẽ i potẽs: tẽ gener dotẽ recipiẽs ñ teneꝫ ad restõnẽ illi⁹ qꝺ r̃cepit lz vsurari⁹ efficere ck̃ p⁹ modũ ipo/tẽs. Ꝓrõ ẽ: qz cũ vsurari⁹ dotẽ ꝺdit ver⁹ dñs ili/li⁹ erat z sine ipa potẽs ad satisfactiẽdũ remane bat. Et sic gener dotẽ recipiẽs nodũ ꝺdit ei cãz efficacẽ ad ñ restituẽdũ. Et lz ipotẽs postea fa ẽr⁹ẽ: ꝺ eñ ñ ẽ ex cl'pa recipiẽt̃. hec tñ sane itelli gũt̃: dũmõ ñ recipiãt rẽ ipaz vsurariã vt domũ vl' fundũ i solutõe vsure receptũ. Aut tal' p̃ cũ filiã dotauit erat vl' saltẽ efficiebaꝫ ipotẽs ad re stõnẽ. Et rẽ ꝼz Asteñ. li. iij. ti. xj. ar. vij. p⁹ rodoñ. lz dos ñ puẽiat ex cã lucratiua: ſz accipiaꝫ ꝓpter onera mr̃imõij suppoꝛtãda. tñ si tal' vitatẽ sen/tiẽs: aut ig̃rãtia crassa ducẽ⁹ ẽnit cũ filia ñ p̃t de rebꝫ hꝫ recipe dotẽ: lz ꝺ sꝺbilitare iur̃ ciuil'. q̃ tã stricte ñ r̃spicit ꝓ sciaz. Alit̃ forte dici possit: q⁹ si ducẽ⁹ erat ig̃rãtia, pbabili: rẽ alicꝰ docẽ. excusare sẽ conaret: ẽnia tñ opio viꝺ ꝼ verioꝝ securioꝝ. Ꝓ opiniõis ẽ. Alex. ꝺ alexãdria. q̃ ꝺt q⁹ p⁹ q̃ gener scit q⁹ dos accepta nẽcaria sit ad soluẽdũ vsurã z ad alia ꝺbita rẽ r̃ddere teneꝫ: nec p̃t talẽ dotẽ cũ bõa ꝓscia retiere: eo q⁹ oĩa bõa sua iã fuerũt obligata restituẽꝺi. Et i ꝺcoꝝ. ml'ri solẽnes do ctoꝝes. Addit ẽt s. Berñ. i tract̃. ꝺ restr̃. q⁹ el'i fi/lie posset dari rl'e remediũ ꝓ filiũ: q⁹ si p̃ ei⁹ ba berz sufficiẽtiã ad restituẽdũ certa. ꝺ qbꝫ ꝓstat cui sẽ r̃stituẽda. ad q̃ soluẽda p̃ ꝓncipl'r obligaꝫ rẽ tal' dos si qua ei totũ. si vo magꝭ i pr̃ẽ ꝺ incer r̃ r̃stituẽdis possz p dioceſanũ el'i filie p modũ el'ync scꝺz discretũ iudiciũ assigri. Preẽea si ceſ sante ꝺ r̃medio ml'ier dotẽ restituere velit z vir ꝓhibeat: rẽ ipa ẽ i statu saluz: dũmõ ꝓoat: q⁹ si vir p̃moriaꝫ q̃s p̃m potuerit restituer: q⁹ si ipaꝫ uenerit ad diẽ mortz: rẽ vocatz marito z filijs vl' heredibꝫ publice, prestẽt eis q⁹ dos sua ꝺ vsura ẽt eis obsecret z obrestẽt: q⁹ illã restituãt: q⁹ si vir vl't dotẽ restituere z vxor ꝓhibeat: rẽ ꝼz q̃/dã viro sufficĩ ad executiõez q⁹ ipe ñ pciat de bõis illi⁹ z q̃ possit illã r̃stituere ꝓoat. Si aũt vterq; ꝓcoꝛdat i ñ r̃stituẽdo: rẽ ambo remanẽt i statu dãnatiõis.

B q̃stio in/cidẽtal' ¶ Hic p̃t q̃ri icidẽtal'r: vtr̃ marit⁹ possit expellere vxoꝛẽ r̃mittẽdo eã ad do mũ p̃tis et q̃ p̃ ñ soluit sibi dotẽ ꝓmissã: Ad ꝺ r̃ndz Bald⁹. ff. ꝺ ꝺdi. ob cãz. l. si donatur⁹. q⁹ sic qz marit⁹ ñ dz ẽcipi: nec vxoꝛẽ hẽ sine dote: vez xxx. q. v. c. nll'm. vbi ꝺz. Nll'm sine dote fiat ꝓiu gũ: z iur̃ possibilitatẽ fiat dos. Et ex ꝺ dona. inẽ vi. z vxo. c. pvias. D ¶ Scꝺo q̃ri p̃t. vtr̃ ml'ier adultere c⁹ occasiõe fẽa ẽ separatio cohabitatiõis teneaꝫ vir vl' ei⁹ heres reddere dotẽ: Ad ꝺ r̃ndz Joã. ꝺ pla. instĩ. de publi. iuꝺ. §. Itẽ lex Julia. q⁹ ñ: qz ml'ier ꝓbaro adulterio ꝓdit dotẽ q̃ cedit lucro viri. ff. de iur̃. dotiũ. l. ij. Et ex ꝺ dõa. inẽ. vi. z vxo. c. plerũ qs. ꝺz. q⁹ si ml'ier ob eãz fo/nicatiõis iudicio eccie aut ꝓpa volũtate a viro recesserit: nec recõciliata postea sit: eidẽ dotẽ vl' doralitiũ ꝓpetere ñ licebit. Glo. sup illo ꝛbo Iu/dicio eccie Jalias eã ꝓuare ñ lz ẽt si nota eẽt fo/nicatõ: qz stat q⁹ ipe ẽt sit fornicari⁹ zc. ꝺ ex ꝺ de diuoꝛ. pozro z c. ex lr̃is. de ꝺ p̃a viꝺ i ꝺco c. ple rũq; i glo. Ecõtra ꝛbo vt hꝫ ex ꝺ de dona. inẽ vi. z vxo. c. j. ml'ieres cũ ꝓ aliq̃ licita cã a viꝛ ꝓpr̃is fuerit̃ separe torã dotẽ viri reddere teneãt eis. Et si q̃rit Utr̃ tal' restõ dotz dz fieri incõtinẽti: Ad ꝺ r̃ndz Jo. de pla. instĩ. ꝺ acẽ. §. fuerit antea. q⁹ si dos ꝓsistit i pecũia vl' alijs mobilibꝫ: rẽ mari t⁹ vl' heres ei⁹ dilatõez hz ãni vni⁹. Si vo ꝓsi/stit i imobilibꝫ r̃stitui dz ĩcõtinẽti p⁹ soluti⁹ mr̃i montiũ vl' celebratiũ legitĩe diuoꝛtiũ. Et notã. q⁹ lz marit⁹ vl' ei⁹ heres dilatõez hẽat vt ñ teneãt restituere mobile: nisi ifra ãnũ. sic̃ sẽ naues/ mẽra z silia. tñ fructꝰ interi pcepti ex ipis vt pẽ siões nauiũ iumẽtoꝝ z siliũ ñ lucraꝫ sibi: ſz hz interi cõmodũ medũ tpis z teneãt r̃stituere vna cũ rebꝫ p⁹ ãnũ. Secꝰ ãt ẽ i eo qꝺ lucraꝫ cũ pecu/nia quã ꝓ dote restituere dz: ſz illꝺ lucr̃ sibi ac/q̃rit. Sic itelligit Salice. z Angelus. ¶ ꝺ rei vxo. acẽ. l. j. §. exactio. Pozro lz ifra ãnũ mari⁹ vl' heres ei⁹ ñ teneãt restituere res mobiles da tas i dotẽ: teneãt tñ ireri vxoꝛẽ alere si ñ hz vñ se alat: vt notaꝫ in ꝺco. §. exactio. qꝺ tñ intelligit Bal. vsqz ad ꝓdecẽtẽ q̃ntitatẽ alimẽtoꝝ. Et ab inꝺ sup̃ dz fruct⁹ vxoꝛi restituere. Sil'r ꝺz ẽ de rebꝫ imobilibꝫ vxoꝛ: q⁹ si vir vl' heres ñ restitu it eas vxoꝛi stari p⁹ solutũ mr̃imoniũ vel cele/bratũ diuoꝛtiũ: rẽ p⁹ moꝛã i hꝫ rebꝫ teneãt ẽt ad fruct⁹. Si ãt vir vl' heres ñ hz tñ q̃ntũ sibi so J li sufficiat: rẽ oĩs ordiata charitas icipit a seipo nisi eẽt atrifex vt aliũ de sibi possz accr̃ere victũ vez tñ i hꝫ z ml'z alijs: si ẽre ꝓsuetudo lauda bil'ẽ: fuãda ẽ. Ad itelligẽtiã ãt eoꝝ q̃ ꝺẽa sẽ scie donatio dũ ẽ: q⁹ donatio ꝓpẽ nuptias ẽ illꝺ qꝺ spõs⁹ spõ/ꝓpẽ nu ꝓ se donat: q̃ ab ea dotẽ accipit vt c. ri. nup. Dos ptias ãt ẽ qꝺ viro daꝫ a ml'iere ꝓ onere qꝺ de mr̃imo/ Dos nio sustĩet. Et tãdiu durat q̃ diu z mr̃imoniũ sz eo soluto soluit̃ dos: q⁹ sine eo eẽ ñ p̃t: vt. ff. de iur̃. dotiũ. l. iij. Et est dos q̃si ꝓpriũ mr̃imõiũ ml'ier̃. ff. ꝺ mioꝛ. ꝺniq̃. §. sz vtr̃. i fi. Tñ q̃ diu stat mr̃imoniũ mãet dñiũ doraliũ penes viz. ita q⁹ ꝺ volũtatẽ viri ñ p̃t ñ facere el'ynã nisi eo mõ q̃ ꝺz ẽ ꝺ el'yna i ſer. de lacr̃is §. xxxj. B vicz ꝺ reb⁹ ꝓpr̃is q̃s hz ꝑter dotẽ: vl' ẽ lucratiua: aut de rebꝫ sciz modũ ꝓsuetũ z approbatũ. vicz pa ne/vino/cibis zc. z sic ꝺ alijs. Pro q̃ no. q⁹ gña lie i tribꝫ casibꝫ marit⁹ lucraꝫ dotẽ vxoꝛ. Pro ex pacto: vt si paciscaꝫ ꝺ tota dote vl' ei⁹ pte p⁹ lucratur vxoꝛ mortẽ lucrãda vt. ff. ꝺ pact. ꝓuẽ. l. ex moꝛ maritus rei ꝑn. z i aut̃. ibi posita. ¶ Scꝺo cũ deficiẽti dotem i bꝫ liberꝭ z ꝓpinqꝫ vxoꝛ mortua fuerit ire stata: tẽ tribꝰ casꝰ vir succedit vxoꝛi: z lucraꝫ dotẽ z ecõuso vt. ff. bus vñ vir z vx. l. j. ¶ Tertõ lucraꝫ ex lege. vt si p/

P

pter adulteriũ mlier si fiat diuortiũ vt .g. dem est .Sz. d. qs: põe q ꝑ adulteriũ vxoꝛ fcã sepatiõe thori mlier dote amisit: pꝰ .B. pbata inf eos ꝓsã guitate sepank oino: nũqd mlier dote ꝛpetet põ cũ ñ fuerat mfimoniũ: z p ꝓñs ñ ꝓmisit adulteriũ: Ad .B. dm ẽ q glo. i. c. plex qs. ex d dona. inf vi. z vt. lõgo ꝓcessu arguẽs ad vtrãq; ptez cũ mlis allegatiõib: tãdẽ ꝓcludit q ipa dote repetet ñ põt. Cuiꝰ rõ ẽ: fm Lau. q: licz postea appareat: q ñ fuit mfimoniũ: tñ nihilõinꝰ puniri dz ꝑ ire tiõez cũ ope subsecuto. fec ei qd potuit: ex d biga. c. nup. z. c. vlt. ff. d adulte. si vxoꝛ .g. i. Et subdit glo. pdcã. istud verꝰ credo. pncipiũ em ꝓsiderari dz i tlib z ñ exiteꝰ: vt p .B. cereꝛis audacia dlinq̃ndi auferat. nã si .B. eẽr: tẽ fal sũ possz ꝓmitti i pbatõe ipedimẽti. Lõcor. Hosti. Lau. Goff. Buil. z Joã. Uñ licz ꝛria opinio magis benig appeat. tñ fm Glo. nõ ẽ extẽdẽda licẽtia ꝑ dictũ. dẽq; i alijs casib⁹ exceptis iam dictis redit dos ad mlierẽ: z donatio ꝑ nuptias ad vir: nisi sec⁹ obtineat cõsuetudo approbata. vt ptz ex d dona. inf vi. z vx. c. donatio. §. sane. plura d his videre potest i sũma pisana i vbo dos. silr i sũma Astexana. z i sũma ꝓfessoꝛ tẽ. Rogem⁹ g deũ: vt i hmõi ꝛctib⁹ sua benignitate z pietate nos dirigat ne errem⁹: sed ei⁹ voluntati in cunctis paream⁹ Amẽ.

¶ De alijs q̃nq; gñib⁹ hoim q̃ ad restõez obligant. Ser. CXXXII.

Mutuũ da. nihil ide spãtes. Lu. vj. In pcedẽ. ser. audit quõ vsurarij obligãt ad restõez vsuraꝝ z ñ solũ ipi: sz z alij si vsurarij nõ restituãt vtz i ser. pcedẽti. Nũc videdũ erit adhuc d q̃nq; gñib⁹ hoiz q cũ vsurarijs ad restõez obligãt. Pro gfa Aue.

¶ Mutuũ da. tẽ. vbi .g.

A ¶ Quarto dec'o igit rectores/curatores/z matres/ac alij qcũq; sine mãdato gerẽdo negoꝛ ciũ alienũ: tẽ. p alijs fenerãdo tenẽt ad restõez: ꝛz Alex. lõ. z Rodoñ. q: cãz efficacẽ ad elẽ lucꝛ pstitet. Pro q̃ sciẽdũ q triplex ẽ tutela. s. testamẽtaria: qñ pñ dat tutoꝛẽ i testamẽto: z legitia q. s. a lege d ferẽ. Nã cũ nullꝰ ẽ tutoꝛ p testamẽtũ. tẽ q̃ pmo loco dicet huic ab intestato succedet tutelã illi⁹ tenẽt suscipe. Et dat iua: vt qñ nll'o tutoꝛe dato i testamẽto: nc extãtib⁹ ꝓsanguineis idoneis iudex ex officio dat tutoꝛẽ: z durat tutela vsq; ad. xiiij. annũ ꝓpletũ ipi⁹ pupilli: z incipit cura q̃ durat vsq; ad. xxv. ãnũ ꝓpletũ. Est tñ notãdũ: q elici ñ cogũt ꝛcipe tutelã: licz post sine alicui succedet ab intestato q̃uis i laicis ẽ ꝛ. riũ: vt. C. d legi. ture. auc. sic hereditas. Pñt tñ clerici ꝛcipe legitimã tutelã ꝛz Joã. dis. lxxxvj. e. fi. si volũt. Epi ãt z mõachi tutelã legitimaz recipe ñ pñt: vt i auc. d san. epis. §. do amabiles. Tñ fm q̃sdã illi auctati d rogat ꝑ illũ dis. lxxxvj. c. puelle. vbi sat ptz: q possit ꝛcipe legitimã: licz ñ datiuã vl' testamẽtariã. vbi ẽt oñdit: q ad cõem tutelã mirabiliũ psonarũ oes clerici vel mõachi tenẽt: cũ. s. eis ꝓmittit ab his q̃ intest

Tutela triplex

Qd ẽt ꝓz. lxxxviij. di. c. j. z. c. Epi gubnationẽ.

¶ Circa .B. q̃ri pt pmo: põe q tutoꝛ pecũiã vsuraria pupillo tribuat: nihilq; illi dicat: q sit lucrũ vsurariũ: sz tãdẽ lapsu tpis ꝓtestet illd fuisse lucꝛ vsurariũ. vtꝛ pupillꝰ teneat credere z illd restituere? Ad .B. dm ẽ fm q̃sdã q ñ: pserti si d bonis ñ buit: alias ꝓgruũ fructũ vl' emolimẽtũ. Rõ ẽ: q pupillꝰ ñ approbat qd tutoꝛ fec: nc tutoꝛ aliq̃d d vsuris dixit ꝛpe q̃ dicer debat: nec pupillꝰ alis iustũ lucꝛ vl' emolimẽtũ d suis bonis habuit. ꝛpter ea p suo inf esse pt illd retinere: z ipe tutoꝛ obligat hꝰ lucꝛ restituer: vt sic penaz sustineat infidel' dispẽsatois sue.

B

¶ Tutores

¶ Scdo q̃ri pt vtꝛ tutoꝛes vl' curatoꝛes aut mlres q̃ licz ñ fuerint curatoꝛes ꝛcer⁹ vsurarios ꝓ pupill' vl' filijs. tñ p illd res aut vsuras exigũt z recipiũt: teneãt ad restoez? Ad .B. matres ñdz Alex. lõ. q tles obligãt restituer si ille cuiꝰ quomõ noie acceperũt ñ ẽ soluẽdo vl' ñ vult satisfacer: .B. restituere ẽt sentit Bar. bz. x. i. c. sic nec suo. xlvj. di. vbi ꝓ tenent hibet qs exercer vsuras noie alieno sic noie suo Cuiꝰ rõ ẽ: q facierẽ z ꝓsentiẽrẽ par pẽa ꝓstrigit ij. q. j. c. notũ. i fi. Et qd̃ gũ⁹ ẽ fm Inno. si tutoꝛ noie pupilli pdcãs exigit vsuras: tũc ẽt pꝰ opositũ officiũ agi ꝑ ꝛ illũ: vt i dicto. c. sic nec suo. i glo.

¶ Tertio q̃ri pt: qd ꝑ facier tutoꝛ a cõitate artatꝰ ad suscipiẽdã tutelã pupilli: q mlr tabz suscipe d vsuris? Ad .B. rñdet s. Bern. i tract. d restitu. q cozã epo citatꝰ: ptãte vl' legeꝑ testari dz q a dbitoꝛib⁹ ñ exiget nisi capitale z d vsuris se ñ ꝛtromittet. Et d .B. fieri faciat publicũ instrumẽtũ. Et sic euadet ꝓbabit dispẽdiũ i vtroq; foro. s. ꝓscientioso z ꝓtentioso.

¶ Quarto q̃ri pt: vtꝛ oes pdicti z alij q dederũt cãz efficacẽ vsuras exercẽdi possent iuniꝛ illd q̃d acquisite sic aut ingrãtib⁹ de eisdẽ accipe pecũiã ad q̃ntitatẽ vsure acquisite z bis restituer q̃d̃ tenẽt? Ad .B. rñdz q̃ dã q sic: nec i .B. ꝓmittũt furtũ: cum illa pecũia vsuraria ñ sit illoꝝ. Nã q: p efficacẽ cãm istoꝝ tlis lucꝛ iustũ deuẽit ad manꝰ vsurioꝝ: z ad restõez obligari sic isti mediatoꝛes vl' cãm efficacẽ tribuẽtes iustũ ẽ vi: vt q̃ cã illoꝝ iuste sic ablate d lege nãe iuste licẽtia bẽant illa satisfacer: ne ipi d ꝑpo satisfacer teneãt. qd ẽt .b. ꝑ. sentire vi. Et hi ex d regu. iur. c. vnũqdq; ꝑ q̃sq; cũq; cãs nascit ꝑ easdẽ dissoluit. Uñ ad .B. pdicti videt obligari: z i .B. gerũt vtile curã suã z illoꝝ q illa iuste detinẽt. Qd sane intelligẽdũ ẽ in foro ꝓscie: z dũmõ ñ seq̃t aliud icõueniẽs de q̃ dcm ẽ s.

¶ Quinto decio beredes tenẽt ad restitutõez de qbꝫ gnãlr fm archid. z fm alios doctoꝛes. canonistas ẽ dm: q licz alit fm leges distinguat: tñ fm ius canonicũ tenẽt idistincte beredes ad oia dbita dfunctoꝝ in q̃ loca succedũt sive beredes sint filij sive extranei: sive raptoꝛ? sive alteri⁹ dfunctoꝝ: sive tlia debita fuerit ex ꝛtractu: vt emptio/vẽditio/locatio/conductio/mutuum z silia. vel ex quasi ꝛtractu vt tutela/gestio negotioꝝ/sive ex maleficio vt furtũ/rapia/simonia/vl' q̃si ex maleficio vt cũ iudex ex impietate male iudicat/aduocat⁹ male aduocat: z sic de alijs. vl' cũ d domo ẽ aliq̃d electũ vl' effusũ qd

L beredes quõ tenentur restituere

nocuit alijs: siue peuenerit res illa p q̄ ōbitū fu
it ꝑcū ad heredes siue ñ: siue lis fuerit ꝓrestā
ta siue ñ: vt plene ptz. xvj. q. vj. c. si epm. ex de
pigno. c. ex pñtiū i fi. ex ō soluť. c. j. ex de vsu. c.
rua nos. ex ō rapto. c. i lris. ex ō sepul. c. fi. Qō
sane tñ itelligit si hereditas suffic: q si heredi
tas ñ suffic ad oia ōbita psoluēda: tūc fz Ray.
i iudicio aie licz heres ñ fec iuēctariū. tñ ñ teneť
nisi ingnēū suffic hereditas. Secꝰ ār est i foro
iudiciali ſm Jo. an. i nouella. vbi ōr q si fec in
uēctariū/ñ teneť vltra vires hereditarj. q̄ ār ad
Inuēcta/ iudiciū aie illō idistincte affirmat. ꝓ cuiꝰ no
riū q̄d sit ticia sciēdū: q iuēctariū ē scꝑtura quā dz heres
fz leges ichoare infra. xxx. dies a morte testatorj
vl' postq̄ scit se eē heredē istitutū. z dz ibi scribe
re oēs res ōfūcti ſb testibꝰ. z dz illā scꝑturā pfi
cere infra. xl. dies vl' infra ānū si res sť mote. z tē
ñ tenebiť creditoribꝰ vltra id qō i hereditate fu
erit iuēctū. al's ſm leges teneret isolidū si ñ fece
rit iuēctariū. Ad pdcā q̄z ꝺ addēdū ē q tal' he
res vltra hereditatē i aie iudicio teneť ad oia p
dicta q̄ dictꝰ vsurariꝰ ꝓ eo expendit si saltē illa
mala fide suscepit. Cuiꝰ rō ē: q ꝺ ad ñ ſtitu
endū ꝑstitit cāz efficacē: qō vez ē si tūc ia būit co
rpe q̄ dictꝰ vsurariꝰ erat ñ soluēdo. ¶ Sz di.
qō. q̄d si ꝺ duobꝰ heredibꝰ vsurarij alť facť ē ñ
soluēdo: Ad ꝺ dom ē ſm Hosti. q alť obligať
isolidū. z ꝺ vsq; ad q̄ntitatē q̄ ad eū ō hereditа
te puēit. Cuiꝰ rō ē: q succedit in crimie: z ēt q
oēs res hereditarie sť obligate. vt plane ptz ex
D Executo/ ¶ Sexto decio testamē (ō vsu. c. cū tu. §. fi.
res testa coz executores q̄ plꝰ ōfuīūt coz: pi q̄z aie: z ocu
mētoz lo q̄z ꝓscie teneť ad restōez. Ad cuiꝰ euidētiā sci
endū q sepiꝰ ꝓtigeť solz vt ſticta bōa vsurarij
ñ sufficiāt plēarie ad soluēda ōbita vl' restituē
da iuste q̄sita q tñ sciūť certj psonis eē ſtituēn
da. z nibilōinꝰ ne funꝰ vsurarij careat eccl'iasti
ca sepultura/cū epo vl' curato ō certa q̄ntitate
pecūie ꝑ icertj ꝓuēit executoꝛ: vt sic licētiā acq̄
rat sepeliēdi funꝰ i loco sacro. qō z plexq; pfiť
cū magr̄ pōpa. q̄ qdē pre amota reliq̄ bōa vsura
rij ñ sufficiūt ad plenarie satisfactiēdū ō certj.
Tal'igiť executoꝛ cū det efficacē cāz q̄bi q̄ dñt
hīe certa ō bōis vsurarij ñ pñt acq̄rere: teneť ex
tūc isolidū ō ꝓpꝛijs satisfacerj vsq; ad illā q̄ntī
tatē quā ꝑ incertj dedit epo vl' alť ēt paupi cā
el'yne. Et ꝺ iō q; chīs ñ succedit i paupibꝰ nisi
q̄ñ ñ reptiūť psone certe q̄bꝰ ſtitui dñt certa. vt
q̄si p substitutōez chīs succedeř videať: ac si te
statoꝛ diceret. facio tl'es z tales heredes meos:
q̄s si reqri penitꝰ nō ꝓtingat: substituo mihi
E ¶ Decio septio ōrēctoꝛes (chīz i paupibꝰ suis.
Decēto/ rer̄ emptaꝝ ō pecūia fenerata siue vsuraria te
res rerū neť ad restōez. Ad cuiꝰ euidētiā q̄ri ꝑt. Si po
emptaꝝ nať casꝰ q vsurariꝰ ō vsuraria pecunia emat
equū/pdiū vl' domū: ac alťi libaliť donet: effi
ciaťq; postmodū ñ soluēdo: vez tūc q̄ soluit vsu
ras cū effectu repetere possz rē emptā ō vsurꝫ
a possessore cui sic donata ē. ac vez possessiōez
accipiēs i foro ꝓscie restitueř teneať. Ad ꝺ rñ
det Monal. i sū. q̄ licz pcū ex re furtiua reda
ctū ñ sit furtū. vt. ff. ō fur. l. q̄ vas. §. vl. z vicia
psoalia ñ trāseāt i successoꝛes. vt ex de fil'. pſ. c.
ex trāsmissa: tñ i ꝺ casu pōt ille petere: z ille te
neť ſtituer. vt ex ō vsu. c. cū tu. vbi plane precī
pit i ꝺ casu pdta vēdi sic empta. Concoꝛ. Ray.
Cuiꝰ rō ē: q̄z i tl'i casu res succedit loco pcū: sic
ex pcū succedit loco rei. vt. ff. de peti. here. l. si
rē z pcū. qō tñ vez itelligē ſm Guil'. qñ rē talē
habuit ex cā lucratiua. secꝰ ār si emiſſz vl' ex a/
lia cā ñ lucratiua z bōa fide habuiſſz: vt ñ cre/
dēs rē emptā ō pecūia vsuraria. vl' credēs ipm
vsurariū al's hīe vñ possz vsuras redderě. Con
coꝛ. Goff. Hosti. Specu. Et addunt Goff. et
Hosti. q si res illa lucratiua postea ad alīū ex
sil'i cā pueīre ꝓtigat: z ille vltrꝰ fuerit ille q̄ vsu
ras soluerat seu ſpeteř poterat. tē ille cui pꝰ
fuerit res data libať. z ei ñ possz agi ciuiliť. vt
. ff. de acť. z obli. l. oēs ōbitoreſ. Scdz ēt Host.
si res empta ō pecūia fenebri p trīa psonā pue
nit ex cā lucratiua ad eū q̄ ōdit vsuras: vsura/
rꝰ tñ minie libať: vt. ff. ō v. obli. inť stipulāte.
¶ Decio octauo eos ad sepulturā i casu ñ ꝓces
so ſcipiēres: ac ēt notarij z testes eoz testamē
assistēres. sil'r z ꝓfessiōez eoz idebite audiēres
vl' absoluēres. Pro q̄ sciēdū q eos sic sepeliēres
sť ipo facto excōicati. vez i cle. ō vsu. c. eos. Au/
diēres āt i tl'i cāu eoz ꝓfessiōes z absoluēres: ac
ēt testes z notarij peccāt ꝺ pceptū eccie positū
i. c. q̄z. ō vsu. li. vj. Et vltra ꝺ oēs tā dēi teneť
ad restōez oīm q̄ ſcepeřt ab eodē. q si q̄dā vsu
rariū ñ sepeliūť sz illū sepeliť simulāt: puta po
nūt capsaz honorifice vacuā i feretro: ac si coz
pus eēt ipiꝰ vsurarij: tūc nibilōinꝰ ſm Jo. an.
z alios docť. subiacēt eisdē penis. ¶ Circa p/
missa ꝑmo q̄ri pt. vez vsurario q restituere ꝺz
ad salutē sufficiat q i pic'lo mortj ꝓstituꝰ cō/
dat testamētū sup ſstitutōe male ablatoꝝ: ita
vt ſcipi possit ad absoluēdos: cōionē z eccl'iasti/
cā sepulturā. Ad ꝺ rñdz Alex. lō. q oīno ñ suf/
ficť. Cuiꝰ duplex rō dari pt. Pria: q̄z testamētū
testamēti cum ē vltia snia volūtarj nře ō eo q̄ post mortē suā
q̄s voluit fieri. Cū ei testās ꝺ velit fieri pꝰ moz
tē: z pꝰ mortē locꝰ pnie ñ sit sine q̄ nullꝰ vsura
riꝰ absolui pt: restat q solū tl'e testamētū ꝓdes
i statu salutj eē minie pōt. ꝓtea optz q i vita
restitui velit. al's ñ dimittť pcm nisi restituať
ablatū. vt dz i reg. iu. li. vj. Uñ ſstitutio si pos
sibil' fuerit ꝑcedere dz oēm actū pnie: vt pate/
bit infra. Huiꝰ snie ē Aug. xiij. q. vj. si res. vbi
dic. Si res aliena, ꝑ quā pcm ē reddi possit
z ñ reddit/pnia ñ agit sz sil'at. si aūt vacat agit
nō dimittť pcm nisi restituať ablatum. Hec
Aug. Scda rō ē: q̄z iusticia dei req̄rit vt ille sa/
tisfaciat q̄ peccauit. sic igiť vsurariꝰ ē q offēdit
sic ipe satisfacer dz i q̄ offendit qō ñ fac. si faciē
dū i testamēto reliq̄t. Uñ gnāliť si satisfacer cu
pit: ita q̄ ei ſmittať pcm q̄tuoꝛ obſuare optz. Usurari
us vt sa/
Primū q̄ si pecūia dz vñ restituto fieri pt il/ tisfaciat
lā exponat ſstitutōi p amicū fidelē anteq̄z mo q̄tuoꝛ
riať. Scdo q̄ sub voce pconia solēniť pconisa obseruā/
ri faciat q̄ oēs a q̄bꝰ p se vl' p alios pecūiā extoꝛ re debeꝛ

sic veniãt recepturi plenã satisfactiõez. Et ꝟ q̃ dẽ facere tẽ vt bis q̃bꝫ debeãt restituto plenius inoresc̃at z venire possint sua repetẽtes. tũ ẽt vt scandalum qđ ī publico ꝓpt vsuras exercẽdas ab eo mlt̃ fiat ẽ fructũ ꝟ mõ q̃i ī publica pnĩa ꝺleat z emẽdet. q: vt dr̃ ex̃ de pe. z re. c. j. Manifesta petã ñ sit occ'ta correptiõe purgãda. Qđ si tal' vsurari⁹ ñ fecerit publice fm Alex. lõ. ñ deb̃t ei sacrm nec eccl'iastica sepl'tura. Tertio si hz aliq̃ instrã vsuraꝝ q̃ ea cassetur ꝑ publicũ istrumẽtũ vl' redigat ad ꝺbitũ mitat. Quarto si aliq̃d deficiãt ad explicãdũ vl' ꝺbite obligãdũ faciat fieri publicũ istrumtũ atq; ꝺbitã cautiõez: sic exprimit i. e. q̃q̃. ꝺ vsu. li. vj. Et hz magnos vtriusq; iur' doc. fideiussor vsurarũ tenet in solidũ ad restõem oĩm vsuraꝝ certaꝝ ac incertaꝝ: ac etiã male ablatoꝝ ꝑ vsurariũ extorqtoꝝ q̃ntũ se vires pdcẽ hereditar' extẽdũt. Et ꝟ habito rspcũ ad pdcẽ cautiõis tps. nã hz tpe pstite cautiõis pncipal' eẽt soluẽdo: demũq; facultates ei⁹ eẽnt exhauste aliq̃ ī fstitutõibꝫ pdict': nihilõin⁹ fideiussor tmãebit ad oĩa obligar⁹. Et hz exceptõ iopie, pstit pncipali/ñ tñ fideiussori ei⁹ in dicto casu/Ex his ptz q̃ntũ periculũ ẽ vsurarijs z maxime publicis, vñ ex mille/imo decẽ milibꝫ vix vn⁹ ẽ q dẽo mõ satisfaciat. Suo mõ dicit ꝑt de omibꝫ raptoribꝫ z oppssoribꝫ pauperꝝ pnblicis: imo de ceteris res male q̃sitas possidẽtibꝫ ẽt occulte. q̃ licz ñ sint obligati ad publicãdũ z ꝑconisandũ eo mõ q̃ vsurariũ publici: tñ pniaz agere ñ valẽt nisi fstituãt mõ pdcõ dũ ꝟ facer pñt ī vita: nec eis ꝓdest testamẽtũ p⁹ morte illa restituẽdi tẽ. ¶ Scõo q̃ri ꝑt ꝺ eo q̃ se spõte obligauit ad vsuraꝝ restõez: credẽs vsurariũ bona ad ꝟ sufficer': z postea iuenit ñ sufficer': vtrũ de suo ꝓpo satisfacer' teneat? Ad ꝟ rñdet s. Ber'. ī tract. ꝺ restituc'. q̃ aut obligauit se ī districte: puta si tm̃ hãet ꝺ bõis ꝺfucti: z tũc ñ obligat nisi ꝑ tãto q̃ntũ iuenit ꝺ bonis ei⁹. aut obligauit se ī districte: z tũc si op⁹ ẽ ꝺ suo ꝓpo supplet' tenet/ita q̃ integre soluat. L⁹ rõ ẽ: q: scipz ꝓpria ꝺbis illa q̃auit. Et licz ī tertiõe hũit se velle distincte obligar' q̃tuis ñ exp̃ssit: ñ tñ ꝑ ꝟ se ꝑt excusare: q: magis stat obligatiõi exp̃sse q̃ intentiõi occ'te quã q: ñ exp̃ssit sibi ipute: q: ꝓpt insipiẽtiã suaz suo iure creditorez fraudari nõ dñc. ¶ Tertio q̃ri ꝑt: vtr̃ ꝑ publicũ istrm ab vsurario recipiẽs cautiõez ꝺ restituẽdis vsur' z male ablatis ad volũtatẽ suã possit ire: sine pcõ. pmissiõez hãe eidẽ relarar'/z istrm cautiõis reddẽ vl' cassar'? Ad ꝟ rñdet s. Ber'. vbi ſ. q̃ si ille q̃ se ꝑ⁹ obligauit z nũc relaxatiõez petit ẽ cõpos sue mẽtis z ꝟ postulet ipze tũe: pot sine pcõ istrm h⁹ obligatiõis cassar': cũ sal⁹ ei⁹ eẽ ꝺbeat ī manu sua: nec teneat hõ salutẽ aĩe ei⁹ cũ ꝓpo scãdalo ꝓcurar': nec ẽt ꝓpt ꝟ a vinclo ꝺbitoꝝ remãerz absolut⁹. vel tñ sec⁹ eẽt si tal' obligar⁹ eẽt suo ꝑlato. Deniq; adũrẽdũ ẽ: q̃ si vsurari⁹ ñ ꝑt hãe fideiussorẽ nec pgra: tũc ꝟ Jo. an. iuret illa ñ posse hãe: z iuret se facturꝝ qõ cauet: z suffic maxime si ꝟ ꝓsul'e ẽ. vt ex̃ ꝺ dona. inter vi. z vx. c. p lr̃as. Dis

igit̃ ꝓmissis dcm vsurario pnĩa z nõ ꝓt⁹ sic ꝑcipit ī dcõ. c. q̃z. nã si qs alit̃ eũ absolueret: thesaurizaret sup scim̃ diuinũ iudiciũ: z aiaz ill⁹ ꝑcipitaret ī pfũdũ ifernũ: nec ig̃ratia excusarẽt eũ. vt ex̃ ꝺ inno. z dã. da. c. si culpa. Ecce ī q̃nto pic'o sr̃ vsurarij: raptores: fures: pauperꝝ oppssores: p exactiões iniustas ꝛcer⁹ fraudulẽtos facientes. restamẽta nõ exeq̃ntes: z breuit oĩes res iniustas possidẽtes. Rogem⁹ g̃ deũ tẽ.

¶ De vsura. Ser. CXXXIII.

QVtuũ da. nihil ī spãtes. Lu. vj. ¶ Jã p pl'es fmones audist' ꝺ vitio vsure: ī q̃nto ẽt pic'o sint vsurarij ꝓstituti. q̃bꝫ modis vsura cõmittat publice z occ'te. z quõ vsurarij teneãt ad restõez. Nũc ꝓñr itẽdo sũmari dicere ꝺ vsura p modũ epilogatõis: vt facili⁹ q̃ dicta sr̃ ī pcedẽtibꝫ fmõibꝫ valeãt mẽorie cõmẽdari. Pro gra Aue. ¶ Mutuũ da. tẽ. vbi ſ. Prio videndũ ẽ ꝺ vsura i gnãli. scõo ꝺ eius distictiõe. ctio de q̃busdã dubitatõibꝫ circa hec ꝓtingẽtibꝫ tẽ. A

¶ Circa pmũ ẽ notãdũ/q̃ vsura est q̃cq̃d sorti accedit: siue sit pecũia esca/vest'/spẽs/ligua/fruitũ/vtz ferei oĩb. c. xiij. q. iij. Et subtelli⁹ gir̃ ex pacto ꝑcedẽte: vl' ẽt ex itẽtiõe ꝑcedẽte ꝛcomitãte vl' ꝺsequẽte. Et accipit̃ hic sors ꝓ ꝺbita q̃ntitate rei mutuate ī mã occurrẽte: scz pecũia frumẽto/vino/oleo/z sil'ibꝫ. Et sic sors ẽ capitale creditoꝝ exp̃ssuz vl' palliatũ. Nec vsura cõmitti ꝑt nisi circa sortẽ z capitale rez mutuabilũ. Et hec vsura tã execrãda ꝓbatur: q̃ ius nãle: diuinũ z canõicũ vnifozmit̃ se hz negatiue ad oẽs casꝰ vsurarios: q: pari rõe sic ī vno casu: sic z ī q̃libz ꝓhiberi ꝺbuit: cũ ꝺ sui nã sit mala. Et hꝰ sñie ẽ Jo. an. ī mercur: in regla. pcm̃. Dic ẽt Alex. ꝺ alcs ī. iij. pte sũ. q̃ q̃uis hoiez occidere q: dñs ī aliq̃bꝫ casibꝰ hõicidiũ ꝛcessit. Dare tñ ad vsurã ẽ pẽm ī se z ꝟ se: q: nũq̃z in aliq̃ casu licz. Et sic nlla ꝑt cadere ī ea disputatio: vtz plane ex̃ ꝺ vsu. c. sup eo. tãta nãq̃ ẽ illi⁹ fecditas q̃ ẽt ī extrẽa nẽcitate q̃n licz furari: ñ licz aliũ iducer' ad mutuãdũ sb vsura. ¶ Ut igit̃ vsure vicĩũ magis eluescat Est no. scõo q̃ ī oi ꝛcetu ex ꝺ ꝓtigit vsura vl' ñ: q̃ aliq̃d accedit sorti vl' qđ ẽ ꝺ sorte. vbi gra. Si qs possidz domũ vl' fũdũ vl' hꝺ: fructꝰ in excrescẽs ꝺ sorte ẽ z nõ accedit sorti. Si qs igit̃ emit aliquã rẽ iusto ꝑcio res ipa secũ portat sortẽ suã. Et si q̃ pueniet in excrescẽtia illa ꝺ sorte ẽ z ñ accedit sorti. Et eo dẽ mõ ꝓtigit ī locatõe. Cõmodatũ ãt si manet i sua nã ñ recipit excrescẽtia sortis/sz magis tũc ī aliũ ꝛcetu trãsit fm locatũ. Ex q̃ ifert̃ q̃ solũ in mutuo lucꝝ accedit sorti. Et iõ ī ꝟ ꝛcordãt oẽs doc. q̃ ī mutuo ñ licz accipe vltra sortẽ: z q̃ solũ ī ꝛcetu mutui v eri vl' interpetari cadit vsura. Dic. xiij. q. iij. c. pueãt. Dic̃ qđ glo. q̃ sr̃ duo ꝛcer⁹ q ꝺ sui nã sr̃ gruiti. s. mutuũ z cõmodatũ. Mutuũ em̃ si ñ ẽ gruitũ: iã ñ ẽ mutuũ sz vsu

Usura

Sors

B

ra. Cōmodatū vo licz ñ. sit ḡuitū tñ ñ ē vsura q̄nis ōsinat eē cōmodatū. Sz si qd ꝛcipiť ꝓ re cōmodata: z ē pecūia: rūc cōmodatū transit in emptiōez z vēditōez. Si vo ē alia res q̄ dař ꝓ ea: tūc trāsit i ꝓmutatiōez: q̄ si ꝓ vsu rei pecūia recipiť tūc trāsit i locatiōez. Si dēiq̄ res alia recipiť tūc trāsit i ꝯcūū insiatū scz do vt des: ex q̄ dēiq̄ ſlinq̄ť q̄ solū i ꝯcu mutui ꝓsistit vsura. Et tō tenēdū ē gnāl'r q̄ q̄ncūq̄ ōr vsura ꝓmitti i alīq̄ ꝯcu: emptiōis: vēditiōis: locatiōis: ꝓmutatiōis z sil'iū: tē sp iecligūť ibidē eē duo ꝯcus Exēpli gřa. vēdo tibi ꝓ.x. qō vix valet. viij. et ℔ ꝓť dilatōez solutōis: tē ē ibidē vsura: z ꝓ ꝑñs duplex ꝯcus. s. vēditōis: z mutui cui⁹ gřa pcūi

L Usura mēcalis

¶ Circa scōz ꝑncipale ē notādū: q̄ adauget tripler ē vsura scz anī: signi z pacti: vsura ani ē cū q̄s ꝑncipal'r mutuū dat ꝓť spē lucri. Et sic ꝓmittiť vsura sola ītētōe corrupta ex pte creditoꝛ: q̄ ꝑncipal'r mutuauit spe lucri. Et tē tenet creditor ad ſtōez ex q̄ncūq̄ ēt ītētiōe ōbitor illi ōderit. vt ex c. ti. c. ꝓsului. i glo. Quidā tñ distinguūt melꝰ dicēdo: q̄ si ōbitor: aliq̄d ōdit ex sola libalitate ꝓ modū doni: tē ñ tenet eidē ſtituere: sz ōr pauplb⁹ dare: ñ ex ꝑcepto sz ex ꝓfilio Et ōr ō ītētiōe corrupta pēiteř. Si vo ōdit rōe mutui ꝑncipal'r tē ñ abdicauit illō a se volūtarie sz ꝓditionare: ne scz mutuās ꝑdat se ḡuatū z alterū ingēū. ac ꝓť ℔ al's ñ iuenirz el'e mutuū. z tē ſtitui ōr mutuāri. Et ꝓ ℔ saluari pōt ꝓtrōusia q̄ vsak inť doctoꝛes q̄ sumiť ex. c. ꝓsului. ex ō vsu. vbi dř i glo. q̄ licz tal'i foro iudicali ñ ē puniēd⁹ tāḡ vsurari⁹: tñ i foro ꝓscie et eccl'ie iudicād⁹ ē male ageř. Et inducēd⁹ ē ñ cōpellēd⁹: vt sic acceptа ſtituat. qz q̄ ad deū fuera vsurari⁹ ē. Et ℔ dicūt Sco. i. iiij. z Alex. lō. ſtrac. suo: q̄ lz tal' vsura mental' cū culpa mortali fiat: ad ſtōez tñ ñ obligat. Et adducūt exēplū ō furto. q̄ si q̄s gř' libalit' i dono ꝛcipit qō furari ꝓposuit: tē licz tal' furet mēte/ ñ tñ ope/ nec ad ſtōez obligať. Sic q̄ ex ꝓcesso mutuo lucrari intēdit a ōbitore tñ nihil exigit: sz gř' dař tū ꝛcipit q̄ntus sit vsurari⁹ mēte/ nō tñ ope: ita q̄ tenet ſtituere. Ad qō rñdet Joā. an. i mercu. sup regl'a. petrū. q̄ inť illos duos casꝰ ꝑbať esse magꝭ dissil'itudo. Nā licz donatarius in casu furti corrupta intētōez habuerit: ñ tñ donatio causať ab eiꝰ facto. nec ē annexa illi scientiꝭ corrupte. Cui⁹ ꝯtū i mutuo cadit. qz cū ex bono charitatis gř' fieri ōberet/ fit ꝑncipal'r ex spe lucri: cui vicioſe spei effectꝰ ꝓsequi qō ē lucr. z tō tal' ad ſtōez obligať: qz lucr. exīde sub tīl inrētiōe receptū ē vsurariū. Et hec opinio ꝙa ē ſm Inno. Hosti. Arch. z Ray. Patz igiť ſtuēti q̄ he due opiniōes ꝯtie ꝓcorꝺari ꝑñt ꝑ supdictaz distictiōez quā ponit archiep⁹ florēti. i trac. restitutionū. Nec aūt intētional' vsura piculosiꝭ est q̄ illa q̄ fit cū exꝑssis pactiōib⁹. Ꝓmo: quia in foro causaꝝ minīe repeti pt. Scō: qz ꝓpter suas subtilissimas palliatiōes a mlt' auaricia cecaꝝ cogīsci nō pt. Exēpli gřa: vt vnū casū ponam⁹ de plib⁹. Si emař fund⁹ vl'ager iusto ꝑ

Usura mēcal' pi culosioꝛ est exꝑssa vsura

D Usura ītētio triplex

cio ea ꝓditiōe/ q̄ q̄ncūq̄ vendēs emēti ꝑcum illō restituerit/ fundū vl'agrū rebabebit: tunc ille ꝯcus i se nō est vsurari⁹ sz licit⁹: vt dic⁹ glo. magꝭ i. c. ꝓq̄st⁹. ex de vsu. Pōt tñ ille ꝯcus illicitus z vsurari⁹ iudicari. s. si emptō sub specie emptiōis ītēdit mutuare ꝑcūi agri. z ꝑ tale lucrū lucrifacere annuos fructꝰ agri. tūc ei vsura iuditať ex ītentiōe: licz ab eccl'ia fm Archiē. ex ℔ ꝓdēnari nō pōt. q̄ si simplici ītentiōe agrū emit iusto ꝑcio paratꝰ tñ restituere vēditori re q̄rēti nō ē ibidē vsura. Signū aūt intētōis simplicis ē q̄ dat iustū ꝑcūi z intēdebat emere possessiones vl'reddit⁹: ac ēt q̄ potꝰ eligeret fundū tenere q̄m ꝑcūi recipe. ¶ Ꝓro clariori ītellectu dicēdū ē notādū scō q̄ triplex vsuraria intētio distingui pōt i ꝯcūb. Ꝓria dř antecedēs q̄ vi/ get aliq̄s mutuū dař: vl' q̄n dař q̄ ꝓxie directe est ꝯ mādatū dñicū: si tñ postea ꝓpositū mutuū ret ad regulā charitatis añq̄ vltra sortē recipe ret: tūc ḡ' datū licite retinere posset. Scōa dř ꝓcomitās: q̄. s. mutuādo nō viget. tñ si mutuū recipiēs postea i mutui recōpēsatōez aliq̄d dat z mutuās ꝓť eandē cām libēter ℔ acceptat: tē cōmittit vsurā babēs co: ruptā ītentiōez cōcomitantē. Tertia dř subsequēns: q̄. s. tā mutuādo q̄m solutionē recipiēdo nō viget: sed lapsu rei cupidine ꝑualente vult mēte z ostēdit ore vel ope q̄ ꝓpter mutuū ꝓus factū sibi fiat munꝰ a manu: a lingua vel ab obsequio. Et hi oēs non solum cōmittūt vsurā z tenent ad restitutiōez sed etiā q̄ncūq̄ in ius talis mutui succedūt: vt filij vel heredes. Et hec est sententia Archi. xiij. q. iij. c. j. ¶ Sed di. q̄s: verū si nō fuit intentio creditoꝛ: aliq̄d ex mutuo recipe: z ōbitor aliq̄d dat: teneať creditor ad restitutionē? Ad hoc dicendū q̄ ex pte debitoris i remunerādo i mutuāte triplex intentio distingui pōt. Ꝓria dicit rationis timorosa: qua. s. debitor timet displicere creditori quē credit velle remūerari. vel timēt ab eo sibi mutuū auferri. vel ne inueniret iterū mutuare volentē si nō remūeraret: z in sil'ib⁹ casib⁹ Unde si creditor hanc ītentionē scit aut credit: vel saltem vtiſimiliť credere deberet/ restituere deber accepta: nō tamē tenet restituere bona fide ꝓsumpta ſz Guil'. Scōa dicit gratiosa: q̄n sez in remunerāre respect⁹ aliquis remūerationis intervenit: non tamē ꝑncipaliť ꝓpter id fit sed magis ex gratia. Et tūc creditor hoc credēs nō tenet ad restitutiōnē. Tertia dicit amorosa: quādo sez ex sola charitate debitor aliq̄d creditori donat. Et si creditor taliť datum credit restituere/ nō tenet. Et si quer. Cur nō pt eque bene retineri ab vsurario mentali cui debitor ex mera liberalitate z liberrate facit recōpensationē? Ad ℔ dicēdū q̄ ℔ vēit ex diuio ꝑcepto statuente ediciū q̄ in mutuo nihil sperari debeat cū quo ꝑcepto recipiēs ad mutuū dispensare nō potest. Et qz talis recōpensatio fit ꝑtra legē iuste ꝑncipanē saltem i eo q̄ taliter mutuatio debitoꝛ recōpensationē facere deliberās: licet q̄ntū i se est mutuāti licite dare possit: ñ non

Intētio remune/rationis triplex

põt sic libere dare q̄ talē mutuās licite potest sic vltrā sortē recipe: vt pz ex p̄missis. ¶ Scōa vsura dr vsura signi. cū vicz pactū expssum nō incurrit. sz q̄dā signa ītētionē animi mānifestātia. puta cū mutuās insinuat vbo nutu vl' sīḡ q̄cūq; q̄ nō mutuarer nisi lucrū aliq̄d sperarer. siue cū post mutuū negat ēminū vel iuramēti denegat relaratōez ei q̄ iurauit se nō absentare z his sīlia. Talē em̄ nō tm̄ qđ accepit ide tenet restituere: sed etiā illi tenet restituer eq̄ tēli mō mutuū recēpit: nisi canōicū aliq̄d obstaret. Cuius rō est: qz nō refert q̄d ex eq̄pollētib⁹ fiat. Nā sic ñ refert vez q̄s alīū gladio vl' baculo inferiat sic nō refert an vbo vl' signo/demōstratiōe vel circūlocutiōe q̄s aliq̄d ostēdat. vt ex̄ de ?sang. z affi. c. tua nos. Usura deniq; pacti fit cū pacto expsso de acq̄rendo lucro vltra sortē. Et vt tangit ex̄ de excess. pla. c. inf dilectos. in glo. ertiplex ē vsura. ?ria dr vsura cōis. z ē illa q̄ i die vl' i septimana/vl' in mēse excedit sortē: sic pz ibidē in tex. ō clerico ludēte ad taxillos q̄ ?cessit socio. xj. p. xij. Et sic p̄ma die potuit excedere. Scōa dr cētesima: q̄. s. excedit sortē i anno. Tertia dr septupla vl' sexagesima. q̄. s. excedit medietatē sortis i anno. Uñ Justinian⁹ impator p̄misit vsuras cētesimas z sexagesimas. s. leuissimas: qz vidit hoēs impij sui p̄uos esse z p̄nos ad dandū ad vsurā. z sic p̄misit min⁹ malū ad euitādū mai⁹. p̄misit iquā. i. nō puniuit. Uñ leges ip̄licite p̄hibēt vsuras: vt ō. tactū ē.

Usura ertiplex

¶ Tertio ē notāndū q̄ vsura fm oēs doc. ?rie nō cōmittit nisi in ?ctu mutui. Mutuū āt dr q̄ñ aliq̄ d meū fit p aliq̄d tēp⁹ tuū. Et iō necesse est q̄ solum in illis rebꝫ qbꝫ mutuū incurrere p̄t vsura cōmittat. q̄s Alex. ō ales distiguit i triplici gñe. Quedā em̄ mutuant sub certo numero sic pecūnia. q̄dā sub certo pōdere sic aurū argētū. q̄dā etiā sub certa mensura sic granū/vinū/oleū: z sīlia. i qbꝫ solū ?rie cōmittit vsura. Cuius rō est: qz sole res circa q̄s mutuū ?sistit habēt de nā vel arte sibi ?stitutū valorem: quē trāscēdere minie p̄t/nisi vitiose z nām vl' artem agat. Ad ō. aūc q̄ obijcit etiā i aliis rebꝫ vsurā cōmitti posse: vt in eq̄ vl' p̄dio p pecunia mutuata i pign⁹ recepto. Dicēdū est: q̄ distinctio fieri dz inf vsurā q̄ exigit ab vsurario vltra sortē vel mutuū: qđ ?rie dr vsura. z inf rē in q̄ cōmittit vsura: q̄ est ipm mutuū. vt equs. vel agrū de q̄ gignit ip̄m lucrū. Nā si pōderat id qđ mutuo dat cui ?rie z vere accedit vsura tūc sp ?sistit in tribꝫ p̄dictis. si vo ponderat premiū qđ dat: tūc esse p̄t aliꝫ a p̄dictis. sz ō imp̄rie z interp̄tative dr vsura. ¶ Circa tertiū

mutuū fit triplici re & genere

ō Inf esse

p̄ncipale videndū est de inf esse quō p̄t admitti in ?ctib⁹. ?ro q̄ sciendū q̄ inf esse fm doc. est q̄dā euitatio dāni vl' recōpēsatio dāni. Unde fm sētiā Tho. ij. ij. q. lxxviij. arti. ij. in solone p̄me rōnis p inf esse. i. p occurrēti damno euitādo licitū est pacisci cū alio aliquid recipe vltra sortem absq; vitio vsure: ita q̄ in pactū deducat cum eo cui mutuat damni recōpēsationē p q̄ sibi subtrahit aliquid qđ debet bñe. qz hoc non est vendere vsum pecunie vel mutuū: sz dānum euitare. recōpēsationē ē damni. qđ ?siderat in ō q̄ de pecunia nō lucrat nō potest i pactū deducere: qz nō debet id vēdere qđ nondū habet: z mltipliciter impediri p̄t ab habēdo. Deniq; q̄ liter vnusq̄sq; pacisci p̄t p interesse damni e⁹ mergētis tam de p̄terito q̄z de p̄nti z de futuro latius dixi sup̄ sermōe. cxxij. D E. p totū. z. cxxiij. A B. p totū. ¶ Sed d. q̄s: quō potest cōmitti vsura in emptiōe z venditiōe: vicz plus vendēdo ?rie dilationē solutiōis: aut minus emēdo ?rie anteriozatōez ep̄is⁹? ?ro illo ē notandū q̄ si vendēs petenti dilationē solutiōis auget ?rie ea ?rciū solutiōis: non tamē vltra terminū iusti p̄cij sez rigidi grad⁹: vt pz ō. sermōe. cxij. A. tūc ex vi ?tract⁹ nō cōmittit vsurā qz talis nō vendit vltra iustū ?rciū: q̄uis nō faciat gratiā remissionis ?rcij descendēdo ad gradū discretū vl' ptum. qđ libēter faceret si ea⁹ mens statim solueret. Nā aliud est non facere gratiā aliquā p eo q̄ facit gratiā expectatiōis. z aliud est ?rie expectatiōne simpl'r excedere iustum ?rciū. Insup hoc gnāliter tenendū ē q̄ tēp⁹ illud vendi p̄t qđ est ?riū p̄stitoris aut venditoris. temp⁹ aūt qđ nō est ?riū p̄stitoris/sed potiꝰ receptoris sic est in omni mutuo nūq̄ vendi potest. Et sic ?rie tēp⁹ rem plus vēdere aut minus emere q̄z tpe ?tract⁹ valeat: qz non ex malicia ꝫbentiū: sed ex ?ria natura ?tract⁹ illud ?cedit tē. Exēplū p̄mi. Si q̄s vēdit equū nō p̄t vendere tēp⁹ cū in ?tractu fit trāslatio dominij ipsi⁹ equi. z sic tēp⁹ est ?riū emptoris. Si vo vendit vsum equi tūc p̄t vēdere tēp⁹: qz tūc est ?riū vēditoris/eo q̄ nō trāsfert dominiū equi. Exēplū scōi. Quis vēdit bladū ob alteri⁹ rogatū in bñeme q̄n min⁹ valet ponit illis vltra iustū p̄ciū: qz suare ?ponebat z disponebat illud in estate q̄n plus valet. Et econtra dici p̄t de emēte. Uñ si taliter bladū vēdēs nō disposuit illō suare: tūc vsurā cōmittit. qz ex malicia ꝫbentis z nō ex natura ?tract⁹ pl⁹ iusto vēdidit. De ō vide ō. ser. cx. J K. sīlr ius vl' vsus rei ?p futuro tpe min⁹ emi p̄t q̄z si p̄ncipalit̄ traderent. z q̄nto ius futurum ?prendit i longiora tpa: tāto ceteris paribus emi p̄t minori p̄cio. qđ sane itelligit i bis rebꝫ in qbꝫ ius rei differt ab ipa re vl' ab actuali possessione z vsu rei. Et sic p reddit̄ibus z possessiōibus z sīlibus dr min⁹ dare q̄z toto tpe valeāt i fructib⁹. Sīlr ponat casus de pecunia q̄ creditor bēat ius recipiendi a debitore singlis annis. c. flor. vsq; ad. p. annos q̄ faciūt mille flor. tūc tēp⁹ illud est ?riū vēditoris z p̄t vēdere creditori: ita q̄ i ?mpto dabit tm̄ octingētos flor. sed de bis latius dixi sup̄ ser. cx. K. L. p totū. ¶ Sed adhuc di. q̄s: qđ est dicendū de mutuo coactiuo simpl'r vel fm qđ. de boc dicendū est q̄ mutuū qđ simpl'r fit ex coactiōe sez cōtrahere vel supiore cogēte excusat ab vsura: qz talis coactio multū aufert de ratiōe mutui: z p̄ ?sequēs ō rōne vsure. De

natura nanq; vsure est: q̄ fiat in mutuo volū/tario cū spe lucri. ℔ autē mutuū est coactū sine spe lucri saltem p̄ncipalit̄: z qđ nō est licitū i le ge necessitas licitū facit. vt ex de reg. iur. verū/tū recta rō necessario ꝓiungit coactiōi: qz si co/gi placeret illicitū fieret/eo q̄ coactio i volun/tariū transiret. Silr volūtariū fm qđ excusari pōt ab vsura. vbi gr̄a. Si rem meā p potentiā vel iusticiā occupasti: vl mihi vim facis i reb⁹ meis: vl nō restituis mihi rem mutuo p̄stitam locatā vel cōmodatā: aut etiā non soluis mihi opas: ipēsas aut alia q̄cūq; debita: vel nō vis desistere ab iniuria mea nisi tibi mutuē etenū: q̄ facto desistis iniuriari z oia ꝑmittes restitue/re: ℔ nō est vsura ex pte mea cū mihi lucrer: sed redimo vexationē iniustā: mea recupo/z me ℔ fendo: qđ licz. ar. ex de sim. c. dilect⁹. nec vsurā cōmitto si ꝑpter mutuū mihi soluat iustū debi tū: vl nō exigat iniustū debitū: ℔ his lar⁹ sup̄ de mutuo coacto ser. cxix. A B. p totū. ¶ Sz adhuc di. qđ: qđ rūc est dicendū de dubio vl pi culo qđ incurrere pōt in ꝓtractu mutui veri vl interp̄tati? Rūdet q̄ rōne dubij vel piculi talis pōt q̄s aliqđ aliq̄d vlera sortē recipe: licz fren/ter vsura palliata se lateret immisceat. Pro cui⁹ intellectu regule gnāles dari p̄ñ. Prima q̄ in mutuis verū vl interp̄tatū spe lucri p̄ncipalit̄ facēs: dubiū seu piculū a fenore nō excusat. Cu/ius rō ē: qz si p̄ncipal̄r fiunt spe lucri tūc vsure vicium est annexū. Et iō dubiū z piculū ℔ sui nā nō tollit viciositatē a tali mutuo. Seda regla: qz dubiū z piculū nō tollit vsure vicium: nisi do/miniū z vsus rei piclitāt̄ cū q̄ lucrat ad lucrā/dē pertineat: qz ex re sua nō aliena q̄s lucrari dz. Cui⁹ rō ē: qz cū in actu lucrādi piculū merciū vl pecunie nullo respectu act⁹ mercādi spectat ad ip̄m tradentē: sed solū ad eū cui res tradite sūt: tūc eo ipo rer. vsus z dominiū q̄ ad actū il lum mercādi spectat ad eū solū cui⁹ picło cur/rūt: res ei pdit dño suo. Tertia regla q̄ dubiū vel piculū a fenore nō excusat: vbi i ꝺcto causa tpis non ꝓtēdit plus aliq̄d sperat. Cui⁹ rō est: qz ibi semp p̄sumit esse mutuū vel interp̄ta/tiuū: cū sit spes lucri ꝑpter incurrēdos tp̄s de quo dictū est sup̄. In ꝓtractu igit̄ mutui veri vl in terp̄tati: q̄druplex dubiū siue piculū inueni/re potest. ꝓmo in capitali z nō lucro. ſcdo in lu cro z nō capitali. tertio nec in capitali nec in lu cro. q̄rto z in capitali z i lucro: de q̄bus sup̄ lati⁹ ser. cxviij. A B. p totū. ¶ Ultimo dubitat̄ de mutuo in locatiōe aialiū. De ℔ dicit Alex. de alex. q̄ duob⁹ modis ibi interuenire pōt fraus vsuraria. Pro qñ lucrū qđ ex tali cōmissiōe p uenit ortū habz ex mutuo: vt si diues pauperi mutuat. c. flor̄. ad emēdū iumēta nutriēda ad lucrum veriusq; tale lucrum est vicios um: qa ortum habz ex mutuo: hic siue totum: siue par tem mutuo tradit: nūq̄ ex mutuo lucrum su/mere potest. Scdo qñ excludit piculū p̄ncipal cōmissi a cōmittēte: siue qñ ꝺmittēs sibi tarat lucr̄ i tāta q̄ntitate: q̄ ñ recōpēsat labor̄ et sol/licitudo nutriēt̄ fz recta estimatiōez. De ℔ mo nald⁹ i sūma ponit regulā gñalē dicēs. Hoc ge neralit̄ verū ē: q̄ vbi ꝓbabilit̄ dubitat vtr̄ cōdi tio vni⁹ sit deterior vl alteri⁹ ex forma ꝺditiōis vl pacti adhibiti in ꝯbenda societate ñ ē petēn/dū vbi aūt ad arbitriū boni z expti viri q̄uis alte ri⁹ ꝺditio petēs ē ex pte q̄ntis si sciens ℔ faciat z teneat ad restitōnē. Nō p̄t ēn dari gñalis doctri na sup̄ hō traditiōib⁹ aialiū. ꝓp̄ varietatē tra/ditionū z varios dolos q̄ fb talib⁹ ꝺditiōib⁹ a q̄ busdā excogitant̄ enormit̄: q̄uis ñ vlera medi etatē iusti p̄cij. i q̄ cāu ñ solū ecclia sz ēt p̄uatus q̄sq; tenet̄ ad restitōnē. Et si ñ iure fori saltē iure poli. Et maxīe. qñ simplicē circūuenit. vt ex de emp. z vē. c. cū dilecti. ℔ his locatōib⁹ aialiū la/ti⁹ dixi sup̄ i mat̄ia ℔ soccidis f. cxxj. p totū. Ex his oīb⁹ pz q̄tā occurrat malicia i ꝯtib⁹. mu/tuādo. locādo. emēdo. vēdēdo z. c. z tātū ℔ usur̄ z ꝯtib⁹ iniust̄. Rogem⁹ q̄ deū vt in his sua gr̄a nos respiciat ne illū offendam⁹: vt iuste vi uētes p̄mia eterna capiam⁹ Amē

¶ De ꝺditiōib⁹ q̄s dñt obs̄uare mercatores Sermo. CXXXIIII.

OFficile exuitur negociās a negligētia sua Ecc̄i. xxvj.

¶ In p̄cedētib⁹ ser. audist̄ ℔ multipli ci malicia vsurarū z de variis ꝯtib⁹ iniq̄s emē tiū z vēdentiū. Un̄ merito q̄s insistēs ꝯtib⁹ hu manis terreri dēret. Sz vt sciāt mercatores q̄li ter se ḡre debeāt ad obtinēdū vitā eternā: cogita ui nē ex scr̄is doctor⁹ p̄ēt sive dicēt aliq̄s ꝺditō nes sive p̄cepta q̄ mercatores i se ḡre dñt si salua ri ꝺsiderāt. qz iux̄ thema valde difficile ē mer/catori vt excusēt sp a negligētia tē. Pro gratia Auema. ¶ Difficile exuit̄ ne. tē. vbi ℔. ¶ Dr saluator nr̄ eiecit de tēplo vendētes et emētes Lu. xix. Et iux̄ thema mercator difficulter excu/sari p̄t: q̄n aliq̄ negligētia sive omissione norek. Jō i p̄nti ser. videnda sūt ea q̄ req̄runt ad ℔ ve mercator nō obuiet legi diuie q̄n pot⁹ se ꝓfor/met volūtati diuie. Pro q̄ ē notādū q̄ mercā/tori decē p̄cepta sive ꝺditōes sūt ad ℔ nēcarie.

- Timor ḋi i oīb⁹ agendis
- Fidelitas i sacro⁹ mōnij
- Ueritas in ꝟbis
- Equitas in factis
- Et mēdi vl vendēdi libras
- Tp̄is nō sui inuēdibilitas (scantie
- Ad p̄ximū charitas p̄ximi q̄ sē eiusdē mer
- In soluēdo ꝑmissa legalitas
- In agnoscēdo z p̄cauēdo ꝯtib⁹ vsurarū os studiosiras (destas

¶ Christiane religionis obseruantia z mo

¶ Pro pot̄issime necār⁹ ē mercatori ḋi tiōz i oīb⁹ agēdis. Pro q̄ tiōze nutriēdo et ꝓfuando teria sē necāria. Pro vt missas z alia diuia offi/cia freq̄ntar ñ ōsinat p̄ximi i dñicis diebꝫ z festis p̄n cipalib⁹ suo pe cauēdo ne mercātia negocia i

plicet illꝫ dicẽdo: nisi q̃tũ pmissũ ſpiritꝰ. de q̃ dixi i ſer. ō decẽ p̃ceptꝰ ō ſcificatiõe ſabbati. Et ē. f. cvj. IRLM. Heu q̃r mercatores inf̃ideles z infideles lõgã morã trahẽtes: ac tpalib⁹ dũra/ rant luctꝰ ibiãtes cãꝫ aſalia irrõnalia viuũt ſi/ ne aliq̃ ſig̃ chr̃iãitat/: ō q̃dõ bñ ſcptũ ẽ. puer. xxx. Sãguiſuge due ſũt filie dicẽtes affer affer. vt̃es ei ſãguiſuge merito ꝓpanꝫ qz ſine miſatõe ple roſqz cuiſcerãt iuſtitiꝫ⁹: deceptiõib⁹: mẽdaciꝫ⁹ z ſiliꝫ⁹ illoꝝ ſanguinẽ z ſudoꝛẽ ſugẽdo. Quoꝝ due ſũt filie. ſ. cupiditas z voluptas: totũ ei coꝝ auaricia ſtudiũ circa hec duo ꝟſat. Una ꝓgregat ipie et luxuria alia dilapidat ſupfluꝰ i comeſatiõib⁹ z ebrietatib⁹/ i luxuriꝫ⁹ z ipudiciciꝫ⁹ ſiẽ q̃tidiana docet expiẽtia. ¶ Scõo vt reuereat loca ſacra nec p̃ ſumat q̃quo mõ mercãtias exercere vl̃ ſecl̃aria q̃cũq; tractare i locꝭ ſacꝭ z ō dicaꝭ: qz dñs vt ceteꝭ riozẽ icuteret ꝓ t̃es ardentiſſimũ zelũ oſtẽ dit mat. xxj. z Lu. xix. eiiciẽdo ō t̃plo vẽdẽtes z emẽtes: di. cis quo ō domo ōi fecerit ſpelũcã la tronũ vtꝫ ibiõ. Et ſz m̃ri eoꝝ i eccl̃ia vl̃i locꝭ ſa cratꝫ ñ emũt neq; vẽdũt: vacãt tñ ibiõ freq̃nt pniciosis ꝓfabulatiõib⁹ z ꝙuerſatiõib⁹: q̃ verũ chr̃ianũ i t̃l̃ib⁹ locꝭ m̃l̃tũ ōdecẽt z ōhonestãt. Jõ mf̃ eccl̃ia maxiaz diuinã offensã i t̃l̃ib⁹ ꝓſiderãs ō imuni. ec. c. decet domũ. li. vj. ñ ſolũ ꝓhiber i bꝰ locꝭ fieri negociatiões ac nundinaꝝ ſiue fori cuiuſcũq; tumlt⁹/ ſz et q̃lis ibiõ eẽ dẽat chr̃iãt ꝙuerſatõ plenarie ꝓcq̃ſi fine ꝓcludẽs. Ne vbi ẽ pcoꝝ venia poſtulãda ibi peccãdi deſ occaſio ¶ Tertõ vt lucꝝ mercãtie q̃rat intẽtiõe recta. Nã fꝛ Alex. ō ales. ẽt laico mercari ñ lz niſi ꝓpt̃ duo. ¶ Prio ꝓpt̃ neẽitatẽ. vt p̃ ſibiꝫ ſue fami laico nõ lie ꝓuidere valeat: rõnabil̃r fꝛ ꝓditoꝝ ꝓſoe ſue licz mer/ z ſtat⁹ ſui. Unicuiq; ei laico licitũ ẽ lucrari tpa cari niſi lia iuſte vſq; ad cõdecẽtiã ſtat⁹ z ꝓſone: z ñ vl/ ꝓpt̃ duo tra niſi cã pietatẽ: qz q̃cũq; ſupelle pñt tenẽt in el̃ymas diſtribuere. Sz heu ſi mille ẽt copiã bñ ees tpaliũ vir vn⁹ iuenit laic⁹ q̃ ſe dicat hr̃e ſup flua q̃n port⁹ oẽs credũt licite ſe poſſidere q̃cũ/ q̃ tpalia dũmõ ñ ſint male q̃ſita: ñ attẽdentes ꝓceptũ dñi oiboꝫ tã laicꝭ q̃ cleric⁹ dẽz Lu. ſ. Qõ ſupeſt dare el̃ymã. ¶ Scõo ꝙo ꝓpt̃ pietatẽ vr. ſ. iuſte lucrẽt qõ pauplib⁹ diſtribuat vl̃ i alias pi/ as cauſas ordiet. Aut ſi fꝛ s. Tho. ij. ij. q. lxxvij ar. iiij. intrẽdit negociatiõi ꝓpt̃ publicã vtilitatẽ ne. ſ. res ad vitã neẽarie ōſinit pñe. Et lucꝝ pe/ tit ñ q̃ſ ꝓ fine ſz q̃ſi ſtipẽdiũ ſui laboꝭ cõdiuidẽ dũ pauplib⁹. B ei ſil̃r dici ꝓt pietas. Si tñ in eo cãu ꝓncipal̃r finẽ i lucro pẽcz fꝛ s. Tho. illicitũ ẽ. Et bis ptz q̃ mercari ꝓpt̃ ſubas cumlandas z ꝓbabilẽ cupiditatẽ vl̃ ꝓpt̃ aliũ finẽ ex̃ charita/ tẽ dãnabile ẽ: qz tẽ q̃s nititꝰ ea ꝓgregare q̃ dñs p̃ cepit pauplib⁹ erogare vtz. xl vij. di. c. Sic bi. et ea. oẽs. dz ãt mercator fidel̃ diligẽt attẽdere: vt ſp familiarẽ ſocietatẽ alioꝝ idiſcipliatoꝝ ꝓ poſ ſe caueat: qz t̃les m̃l̃tos ad letale diſpẽdiũ ꝓpt̃e ſaluꝭ ꝓtrahũt. ¶ Scõo reqr̃it fidelitas i ſacro B mõimonij. Nã vt dz. xxvij. q. ij. c. j. §. Jllõ mr̃i/ monij ẽ viri z m̃l̃er⁹ legitima. i. digna ꝓiugcio individuã vite ꝓ ſuetudinẽ f̃rines: qz fꝛ Boff. bac: itẽrtiõe cũgr̃i dñt i mf̃imõio: vt ſil̃ remaneãt ppetuo. Et iõ vir ñ ꝓt votũ pegriatiõis lõge vo uere z exeq̃ ſine licẽtia vxoꝛ⁹/ excepto voto hie/ roſolymitano: qõ ꝓceſſũ ẽ fauore t̃re ſcrẽ z fidei chr̃iane. ex̃ ō vo. z vori redẽ. c. ex ml̃to. Si tñ vir ſenſerit fragilitatẽ vxoꝛ⁹ z pricl̃m abſcẽte ſue rẽ ei ꝓſulẽdũ cẽt q̃ ab ipleriõe vori i ꝑpa pſõa ꝓpt̃ cũ diſpẽſatiõe papali abſtierz: vl̃ vxorẽ ſecũ du cere: qz maledictũ lucꝝ qõ t̃l̃i dãno vxoꝛ⁹ ꝓpen ſak. Et fꝛ s. Tho. i q̃dl̃. i t̃l̃i caſu ñ ẽ ꝓſulẽdũ vi ro q̃ crucẽ acciꝑiat z vxorẽ dimittat: qz nẽaria Uir curꝫ ñ dñt ꝓtermitti ꝓpt̃ ea q̃ ſt̃ ꝓpe volũtaꝭ. Uiro vxoꝛ⁹ ge nãq; nẽario imineat curã vxoꝛ⁹ gerere: lz q̃d mi rere. dz rũ cũ ñ ſuffiẽ vir. domi mãere ſi voluerit ꝓtine re. Uñ. xxvij. q. ij. c. Si tu abſtines ſine vxoꝛ⁹ volũtate t̃buis ei fornicãdi licẽtiã. i. occaſionẽ: z pcm̃ illi⁹ rue ipurabiꝭ abſtinẽtie. Quãto igit min⁹ vir ſe ꝓtit clõgare ab vxore ſine ꝓſẽſu illi⁹ vl̃cũ picl̃o vr̃uſq; ꝓpt̃ modicũ lucꝝ tpale: qz ex B ſequũt ir̃initia mala vr̃e q̃tidiana docz expiẽtia ℣ eu q̃r mercatores i lõginqs ſine vxoribꝰ mo rã trahẽtes diuerſ carnalitatib⁹ z ſpurcicijs ſe ſe coinq̃nãt: z ꝓpt̃s vxoribꝰ violãdi ſacm̃ m̃ri monij cãs m̃ltiplices p̃ſtãt: mercãtiaꝝ lucꝝ cũ meretricib⁹ execrabiliꝭ ꝓſumẽtes. Quaꝓpt̃ fre q̃nt a dño diuerſi fortunijs flagellãt: i poſtꝝ recepturi gui⁹ iudiciũ: lz ſtelligere nolunt. ¶ Tertõ reqr̃it i t̃bis vitas: vt. ſ. nil̃o vrat mẽ/ L Mẽdas dacio p̃ſerti pnicioſo nec iuramẽto: maxie piu/ cũ rio. Pro q̃ ſcie. q̃ i mercãtijs oẽ mẽdaciũ pni cioſũ vl̃ aſſiduũ ẽ mortl̃e pcm̃. Nã fꝛ Tho. et Rich. Si mẽtiẽt ſtẽtio ferr̃ ad ꝓpt̃ ꝓcpt̃oꝝ vl̃ nocumẽtũ: ñ ſolũ q̃tũ ad corp⁹ z famã ſz et q̃/ tũ ad eccl̃iã ſuã m: lz ñ pducat ad effectũ eſt tñ mortl̃e pcm̃: qz ex ſola intẽtiõe pcti mortal̃ ds mortal̃r peccat. Et ſi pduc ad effectũ teneꝭ ad re ſtitutionẽ. Si ꝙo ñ ſtẽdit, ꝓtm̃ ꝓcipe ſz ſe indẽ ẽ p uare: tũc ñ ẽ mẽdaciũ pniciosũ nc mortl̃e pcm̃ niſi fuerit aſſiduũ: rẽ ei fm̃ Hoſti. cẽt mortale pcm̃ ſiẽ ebetas aſſidua ſicpz. xxv. di. §. alias. et Eccl̃i. xx. portoꝛ ẽ fur q̃ aſſiduitas viri mẽdaci p ditõez ãt ãbo dereditabũr. Et B mẽdaciũ icur/ rũt oẽs q̃ ad ꝓcipiẽdũ ꝓxiz ꝓ mẽrẽ loquũt: q̃ iu de ꝓditoꝛ⁹ merito ꝓpanꝫ. vẽdẽtes ꝑatẽ ꝓ pecu Nota nia. vtz. xj. q. iij. abjr. vbi dz. q̃ ꝑatẽ ꝓ pecunia negãt deũ pecũia vẽdũt. Utinã B attẽdẽrẽ iſti roꝛes: peneſtici z penecſtice: z ceri vẽdẽtes z emẽ tes: q̃ ex ꝙſuetudie depuata tta aſſiduãt mẽda cia. emẽdo z vẽdẽdo q̃ vix aliq̃d vẽdere pñt ſi/ ue emere ſine mẽdaciꝭ. In q̃tro ãt picl̃o tales ſint pz ex dict̃. ō B exim̃ ſ. f. cv. B. Mr̃ũ tñ de eſtabiliozẽſt ſt̃ q̃ mẽdaciũ piurij ſaffiu mãt. Dẽ q̃dõ ait L aſſ. Negociatores illi ōr eſtabiles eſti mãt q̃ iuſticiã ōi mia regẽtes ꝓpt̃ imoderatũ pe cũie ãbitũ pollũt: mereꝭ ſuas pi⁹ piurijs one rãtes q̃ pcijs. Sz q̃dã mẽdacia decliare volen tes ſophiſtic⁹ t̃bis vri ꝙſuetudinẽ: tã aſſerte t̃ba ꝓponentes q̃ ad pl̃es ẽt ꝓtrarios ſenſ⁹ applica ri pñt vt ſic decipiãt z mẽdaciꝭ crimen euadãt Sed bis dicit Eccl̃i. xxxvij. qui ſophiſtice locꝰ ſcz ad decipiẽdũ odibilis eſt ſcz deo et bomiꝭ

vexţū sic ñ ferat: vexţ qs aliū inefficiat fuste vl gladio: sic nō refert vtrū decipiat vbis mēdaciby aut sophistice: vl vexţ decipiat mēdacijs aſſertorijs an promissorijs. Un ōr Tho. i q̄dlib. q cū cadē sit i veroq; fallēdi intētio hic nō refert: vexţ qs vbo/scripto/nutu vl q̄cūq; facto decipiat. ¶ Quarto requrit i factū cōtras: vt sc; ꝓtiz nō decipiat. Prio in suba rei emēde vl vēdēde: ne. s. vēdat aurichalcū p auro/stānū p argēto/pānū lofortē. pveroñ. aut quācūq; rē p alia re. p̄ simplices ꝺceptōe circūuenīēdo: nc ecōūso a simplici vēditore emēdo aut. p aurichalco/denarīū bonū ignoti valoꝛ/aut grossū p minº bono aut nō iusto ꝓcio. ita q notabilr excedat q̄ntitatē iusti ꝓcij: q; tūc obligaret ad restōem z peccaret mortalr. ¶ Scdo i q̄ntitate: q; ꝓcipit dñs Deut xxv. Nō hēbis i sacco tuo diūsa pondera maiº z minº: nec erit i domo tua modi maior z minor: pondº hēbis iustū z verū tē. Et p̄ intelligēdū est de oib; reb; q̄ vēdunt i numero/regla/pondere vl mēsura. Cōtra p̄ mādatū factū ētiā oēs merces suas humectātes z ēt denarios z floꝛ/aut grossos i pōdere alleuiātes. ¶ Tertio i q̄litate: ne sc; vendāt rē corruptā p sanā: vl equū claudū aut infirmū p veloci z fortī: ac sil'ia. q̄ in oib; fere mercib; solent ꝓcingere: ei vēdūt ineptatū p bñ valenti. Mā ex p̄ maxīm ꝓculū imminet apothecarijs z sil'ibus mercatorib; aut ill'q̄ tēs res apothecarijs vēdūt. Sil'r cauere dñt ne faciāt admixturas pegrinas pniciosas: q̄ rutē z valorē rei notabiliē minuūt: z sic emētes ꝺcipiūt. Sz ve malicie ep̄is bui? i q̄ fere i oi specie vēdibili mixturas viliores admittūt: put dñs ip̄opat Esa. j. dicēs. Argentū tuū versū est i scoriā sc; p cōmixtionē stanni vel plūbi: vinū tuū mixtū ē aq̄. Et sequit dira cōminatio. Quidā ētiā qs pes est sūt q vēdēdo ostēdūt res sanas z tribuūt corruptas: ostēdūt res bonas z tribuūt malas vl saltē minº bonas: oñdūt maiores z tribuūt minores: ꝺ illos clamat Osee. xj. dñs dicēs i psōa decepti. Circūuenit me effraī i negociatōe sua z i dolo domº isrl. Effraim crescēs irerptat: z significat mercatores q̄ p malicioſas circūuentiones diuitijs crescūt. ¶ Quito requrit emēdi vl vēdēdi libras. ita q̄ mercatores caueāt ꝺ pniciosis ꝙuētionib; inē se: sic ꝓcingere solet q ꝙuenīūt parit i p̄: q tm̄ duo vl res emāt vl vēdāt mercātiā aliquā: vt sic minº iusto emāt vl maꝛis iusto vēdāt: vt sic magꝛ lucrari possint. Et illi sē ꝺestabiles p̄dones totā cōtratē spoliātes q̄ dicūt i lege monopoli q̄ cuncti bōis spoliati mitti deberēt in exiliū: vt. C. ꝺ monopol. l. vna. Sil'r sūt q̄dā poccupatores rez venaliū: q̄ nituntr minº iusto emere z maiº iusto vēdere: ꝺe stabiles vtiq; reipublice q̄ dicūt i vulgar fürkeuffel. nō ꝓter ꝓtiā necessitatē: sed ꝓter immoꝺicā cupiditatē talia frequētātes: ac tāq; aucupes in foro z in vicis z ante portas ciuitatū insidiantes: qui grauiter peccāt: q; q̄libet venale vel vsuale ꝓter ꝓtium cōmodū z lucrū

D Fraus in re vendēda

Nota

E

facilīe cariº emēti z vili? vēdēti q̄ iustū sic scꝛ rectā cōez estimatōez. Mlti ēt pecūiosi q̄runt cuiscerare paupes z i necitatiby constitutos. p ter q̄s sua vendere cogunt: domos possessiones et alia mobilia vel immobilia. ex q̄by hmōi sumunt occasionem aliū circūueniendo i emēdo citra iustū ꝓcium. p q̄ regla gñalis dari pōt q si vēditō vl ēt ēptio ꝓcedit ex ꝓbabili ignoꝛantia vl ex mēte leuitate mānifesta vl p̄sūpta: sic ꝓtigere solz i ebriosꝰ insipientibus: iuuenib; pdigis aut silib; vl ēt ex q̄cūq; egestate aut alia necessitate cōpellēte. Et ex p̄ talib; emēs aut vendēs iuste deb; mittit i minº vēdēdo vl magꝛ emēdo: tūc tal' ꝺceº ñ pcedit ex mera gr̄a z libera voluntate: z sic militat ñ solū ꝺ iusticiā: sz ēt ꝺ charitatē: z ꝺ nālē boīs pietatē: qz ꝺ alioꝝ necessitatiby q̄by ex firma charitate subuenīēdū eēt captat sibi cōmodū z lucꝝ. cū tñ i tālib; maioꝛ pietas exhibēda eēt. Q si obūcit: ꝺceº emēdi z vēdēdi mere voluntarie ē: z p̄ñs sortiet ius z forū mere voluntariū: Ad p̄ dz q̄ lz ꝺ iure q̄s ñ cogit rē suā vēdere vl rē alī? emere: tñ i actu z ꝺceu vēdēdi vl emēdi tenet formā z regulā iuꝛ/iusticie z eq̄tatꝭ sbite fuare. Mā i actu vēdēdi ñ lz ei rei sue iustū ꝓciū pōere z accipere: q; tē ipōit ñ vt simpl'r sue: sz vt i altez cōmutāde. Et ꝓportionabil'r dz ē de ēptōe: alioq̄n tenet ad restōnē. de his oib; latiº ꝺ. dixi f. cvij. p totū. ¶ Sexto requrit ep̄is ñ sui inuēdibilitas: ne. s. rē ñ suū vēdat: q̄t dilatōez solutōis ꝓciū i mercib; augmētādo. Hoc ei oīno phibet ex ꝺ vsu. c. ꝙsuluit. coq; ē mānifesta vsura: q; fiūt ibidē duo ꝺceº. Primo vēditōis: z rōne hº ñ cadit ibidē vsura. Scdo mutui: cū ex rmissione ꝓciū augeat: qꝺ nihil aliud ē q̄s ipi emēti mutuare ꝓciū mercātie tā empte: ac ex tl mutuo lucꝝ accipere: vt diffuse dixi ꝺ p̄ in p̄ce. f. H. Et ꝺ. ser. ex. K. L. p totū. Est nihilomin? aduertēdū: q si absq; oī dilatōe solutōis q̄s alicui vēderz rē p ꝓcio adhuc ap̄tioꝛi q̄ fuerit ꝓciū p̄ncipale cū vsura supadiūcta: ñ eēt ibi ꝺ vsure vitiū: sz solū iuste vēditōis z iusti ꝓcij pactū: ceꝰ excrescētiā restituere teneat: qꝺ a maliuol' plerūq; solet attētari: cariº vēdēdo trāseūtib; aut rusticis/aut ignaris/q̄ māsuris/ discretis/z assuetis. Et sic i his tenēt laqos deceptōnis: q̄by maxīe subuenire dēret bñficijs charitatis: q; ꝺ ex ꝺe emp. z vēdi. c. placuit. Statuit ꝓciliū sacꝝ q̄ p̄sbyteri moneāt plebes suas vt hospitales sint. atq; ñ cariº trāseūtib; vendāt q̄ i mercato vendere possint: vbi ꝺ Hlo. Brix. q̄ ad hoc p excōmūicatōez cōpelli possūt vt babeat. xlij. distin. §. hinc etiā. vbi dicit. Nic etiam Joannes euangelista in epla sua quendā ꝺpocrepen execīcauit. q̄ nec paupes recipiebat: z recipientes de eccl'ia ejiciebat. hec ibi. Dicit tū Jnno. q̄ excōicari possent si notorijs eēt z moniti emēdare se nollēt. Nic ēt sequit i c. placuit vbis. alioq̄n ad p̄sbyteꝝ trāseūtes p̄ ferāt. vt illi? iussu cū būanitate sibi vēdāt. Septio q̄rit i

F

G

respcu ꝓxi charitas: ꝑxi ad illos q̃ sũt eiusdẽ mercãtie: ne nimiũ q̃rẽs q̃ sua sit: cõmercatoꝝ suoꝝ ꝓspitari iuideat: ac ꝑ ꝟ puocet ad diffamãdas merces aliẽas. sic q̃dã faciũt i maxiꝫ dispẽdiũ saluꝫ sue: q̃ merces alioꝝ iniuste diffamãt vt eos i vẽditiõe impediãt z ꝓpas merces cariꝰ vẽdãt: sic heu hec malicia iueterã apõ mechanicos q̃ꝫ mercatores: tã apud pincernas q̃ꝫ carnifices: tã apõ rusticos q̃ꝫ ciues. Tles ãt cõmittũt mẽdaciũ valõ ꝓnicioſũ ex mlẽ ꝙcurrẽtib. Nã ꝓmo ẽ ibi negatio ꝛitatiſ q̃ est malũ. Scõo irrẽtio fallẽdi q̃ ẽ pcꝰ. Tertõ iniuria ꝓxi quẽ ipedit a vẽditõe. Quarto diffamatõ ꝓximi quẽ ꝑ ꝟ notat õ iniusticia. et agit hoza alioꝝ ad dissemiandi hãc infamiã. Quito õceptõ ꝓxi i vẽdẽdis z laudãdis ꝓꝛijs meritis ac plꝰ iusto vẽdẽdis. vñ tal' ad mlẽ plicẽ restõnẽ obligat. vꝛz ẽ. ser. cv. z. cvij. Est tñ sciẽdũ q̃ ex̃q̃ tpalia se inuicẽ i diuerſ ipedire pñt. q̃ ꝓspitas vniꝰ iducit aduersitatẽ alẽiꝰ z charitas oꝛdiata plꝰ se diligere dꝫ q̃ꝫ aliũ z amicũ q̃ꝫ inimicũ. ꝓinquiũ q̃ꝫ alienũ bonũ: cõe mẽtoꝝ q̃ꝫ bonũ vniꝰ ꝑuatũ. tõ salua charitate z absq̃ veneno iuidie ꝑt eerſ ꝓ bꝰ fauere mercãtiaꝝ. ꝓspitatẽ plus sibi q̃ꝫ alio: plꝰ cognato q̃ꝫ aliẽo z sic õ alios. Et q̃ ꝑñs ꝙtristari õ ꝙrio dũ alioꝝ ꝓspitas sibi z suis nocumẽtũ ꝑstat: ñ tñ ꝓpe ꝙtristãdo õ alioꝝ ꝓspitate: nisi iq̃ꝫtũ sibi z suis nocet. potiꝰ affectrãs ꝓspitatẽ suis q̃ꝫ aliẽis: ac aduersitatẽ aliẽis q̃ꝫ suis. Sic magſ obligat diligere se z suos q̃ꝫ aliẽos: ñ tñ ꝓpt hũc affẽm dꝫ aliq̃d iuste moliri ꝙ alienũ: q̃ ꝟ eẽt iniquũ: nec q̃dẽ actu nec affectu: nec vbo: nc sig. ¶ Occauo reqrit legalitas refuãdo ꝓmissa z soluẽdo ꝙcta õbita ne fidẽ irritã faciat cũ socijs vl' exneis. Nã fz s. Tho. ij. ij. q. cx. ar. iij. i sol'. v. rõnis: q̃ ꝓmittit q̃ õ licitũ z honestũ st aim iplẽdi bz q̃ õ ꝓmittit ñ mẽtit: si tñ ꝓbabiliter credeꝛ potuit adiplere se posse q̃. ꝓmittit q̃ si cãz credẽdi ñ bz mẽdaciũ ꝓnicioſũ incurrit vt pote q̃ i alẽiꝰ dispẽdiũ vergit q̃ si ñ pfitẽ q̃ fidẽli mẽte ꝓmisit ifidelit agit. animũ mutando. Põt tñ excusari duobꝰ mõis. Pꝛio si mutare se ꝓpoſitões ex pte ꝓmittẽtis vt q̃ facerꝰ ẽ ipotes ad iplendũ. Scõo si mutare se ꝓpoſitões ex pte illiꝰ cui ꝓmissũ ẽ: vl' ẽt ex pte ꝓmissi. Si ãt q̃ ꝓmittit aim iplẽdi ñ bz iz adipleat postea reꝰ tñ pnicioſi mẽdacij: ꝓmissiõisq̃ trãsgressor i volũtate iudicat. Et gñal'r notã. q̃ qñcũq̃ debitor ex malicia vl' alia q̃cũq̃ cl'pa sua: creditori suo ñ soluẽdo i tẽmio sibi ꝓstituto: ꝑstat occasiõem dãni: oĩno ad ꝙdignã satisfactiõez obligarẽ. vt pꝛz ex õ iuſ. z dãno. dat. c. Si cl'pa. Uerũ q̃ cũq̃ frãgit alẽi fidẽ ꝓmissã z iuramẽta ꝑstita: nec ei ẽt fidꝫ õ nẽitare ꝓuãda ẽ. vꝛz ex õ iureiu. cij. vbi põit casꝰ õ ꝓmissiõe fca inẽ regẽ frãcie z regẽ ãglie: quã rex anglie ñ tenuit z q̃rit rex frãcie: vꝛz ad iplẽdũ ipe obligeꝛ. Et rñdz papa q̃ ñ obſuãti fidẽ ñ ẽ fidꝫ ꝓuãda: nec iuramẽtũ aut fidꝫ data sb ꝙditõe obligat nisi ꝙditõ fuerit locatõe vl' ꝙductõe z sil'ib/ i qbꝫ vt i pl'ib se mutuũ palliatũ inẽ misceat. Qua ꝓpt diligẽtissime cũctas adiuẽtiões diuerſoꝝ ꝙcũũ freqnt discutiat si forsitã iueniat i eis qõ oc'os diuine manifestatꝫ offẽdat. vbi gra. In oi ẽptiõe sollicite ꝙsideret ne ꝓpt vẽdẽtꝫ igrãtiã/ negligẽtiã/ i curiã/ pauperatẽ/ aut nẽitatẽ. aut ꝓpt solutõis ãticipatõez minꝰ iusto soluat: qz ois i gratia et aliãlis coactõ: excludit simpl'r volũtariũ. In vẽditiõe sil'r ne magꝫ iusto vẽdat ꝓpt solutõis dilatiõez aut ꝓpt aliã quãcũq̃ cãz ñ legitimã. In ꝙtribãt societatꝫ vl' locatõis diligẽt caueat: ne se i cuto z alteꝝ i dubio põat: aut ne ptẽ suã piguioꝛẽ faciat. Sil'r i locatõib⁹ opaꝝ ne miꝰ iusto ꝑcio soluat. qz ꝑciũ sudorꝫ z sãguis ẽ. ꝑ ſerti cũ districte ꝑcipiat dñs Leui. xix. di. Nõ mozabit opꝰ mercẽnarij tui apõ te vsq̃ mãe. ¶ Decio reqrit religiositas chriane ꝓfessiõis coza õo i obſuãtia mãdatoꝝ eiꝰ z coza boĩb⁹ i bõestate vite: sicut dẽres bõa ñ solũ coza õo sz ẽt coza oĩb⁹ homib⁹. Qõ vt mercatoꝛ melꝰ ꝓficiat ter vl' q̃ter i ãno ꝙfiteri assuescat: reqrẽs ad ꝟ ꝓfessoꝛẽ exptũ z timẽtẽ deũ: cui ꝙscia sua põbite examinata plene ꝙfiteat õ singlis dubiosis reqrẽs ꝙsiliũ: qz nẽo sapiẽs i. ꝓpa cã. vtpote quẽ excecat vl' saltẽ obnubilat ꝑuaꝰ effectꝰ: sicq̃ cũ mlta ꝑparatione ad minꝰ sel' i ãno sacrq̃ altaꝛ accipiat: ac sel' admiꝰ i ãno cũ socijs suis rões diligẽt ꝙscitas reuideat: õbita z credita: testamẽtũ z vltimã volũtatẽ suã i scꝑtꝫ ꝑparã sp auctrice tencat: vt cũ venerit dñs vniuerſoꝝ z pulsauerit ꝙfesti aptet ei i mercãtia tpali merces reqrẽs eẽnas. Et oĩbꝰ his ptz q̃ꝫ nẽariũ sit cunctis mercatoꝛi: vt sepiꝰ suã ꝙsciaz discutiat: ne mercãdo i aliq̃ deũ offẽderit: difficile vel q̃z imo marie difficile ẽ mercãtijs iplicari z ꝙsciaz ñ maclari. Rogẽꝰ g̃ deũ oĩpotẽtẽ: vt i ꝟ õestabili auaricie vicio imo et q̃lib⁹ alio capitali iplicatos/ sua mia absoluat: z ab his puros ne offendãt custodiat: vt sic vitã nraz dirigam⁹ q̃ren⁹ eẽna gaudia ꝑcipiam⁹.

Societatis Jesu Paderbornæ.

¶ Sermões ꝙ septẽ crimia mortalia a Magiſtro Paulowan sacre pagine ꝓfessore paduanẽſiq̃ z Canonico z Locionatore excellẽtissimo/ cõgesti. Decũia z gre: bona fide viri Joannis Rynman de Oringau/ ꝑ industriũ viꝝ Henricũ Bran in oppido Hagenau diligenꝛ reuisi z impssi/ finẽ bono auspicio sortiebãt scõo Jdꝰ Martij Anno Redemptiõis hũani generis. M. D. .XVII.

Nota bene

Nota

Nota

Nota gñalit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

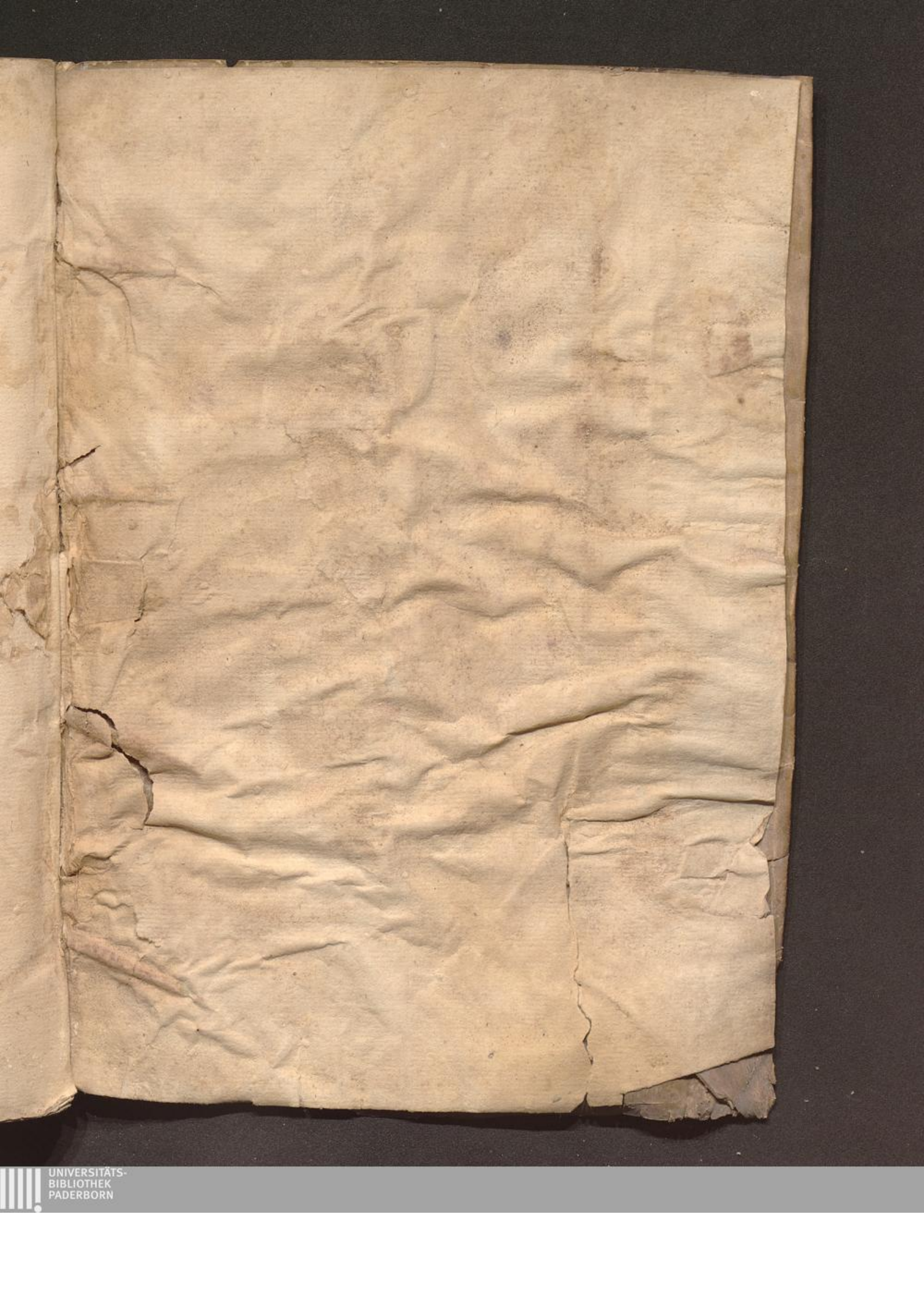

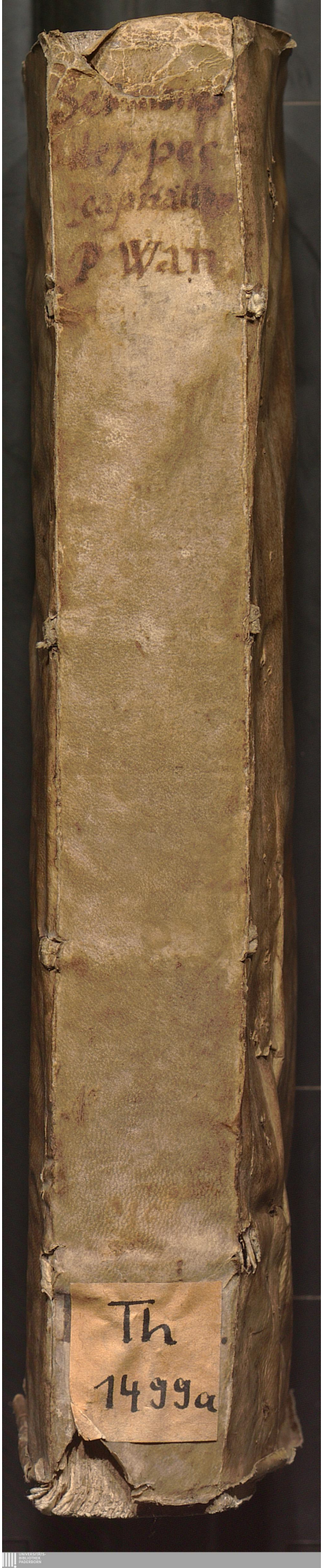
Th
1499a